THESAURUS LINGUAE LATINAE

This file contains a part of the *Thesaurus Linguae Latinae* (ThLL), published in print in Leipzig *et al.* 1900–. Please check on our website (www.thesaurus.badw.de) whether you have the latest version of the file (the version is indicated in the last line on this page).

The **abbreviations** used in the ThLL are explained in the *Index librorum*, which has basic information on all Latin texts from Antiquity (incl. chronology and editions). It is regularly updated and can be consulted on our website: www.thesaurus.badw.de.

Navigating in this file

This file has a **bookmark for every headword**, including those in the *Addenda et Corrigenda* (in vols. VII/2, IX/2, X/1, X/2, *Onomasticon* C & D). You can use the list of bookmarks for fast navigation and to get an overview over the entries. Please note that the list of bookmarks=headwords may not (yet) be complete.

Searching in this file

You can search through the bookmarks/headwords in many pdf-readers after activating the option 'include bookmarks' (or similar) in the search menu.

The file includes an uncorrected OCR text, which may be useful for copying short phrases. **You can search through the text, but may not find what you are looking for – even if the information is contained in the printed volume.** Due to the complexity of the typeface and the age of the print the searchable text (*behind* the page on the screen) is only partially correct and thus may differ from the digital reproduction (= what you see on the screen). **The text of the print** (and its digital reproduction) **is the only authentic version of our dictionary**.

For full-text searches you can use the ThLL-database published by *De Gruyter*™ (available in research libraries).

License and limitations of use

This work is offered to you under a *Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs CC BY-NC-ND* license (explanation here). In addition, you are not allowed to print or modify (parts of) this file or to upload it to a public website (**no file-sharing**). We kindly ask you to respect these restrictions. Instead, please refer fellow researchers to our website. Continued access to this version of the ThLL depends on your acceptance of these conditions. Please also leave this page and the watermark in the file.

Further information

We are enthusiastic about cooperation with academic researchers anywhere in the world. Please include references to the ThLL in your publications where relevant. If you have a lexicographical question about the Latin of Antiquity which cannot be answered from the published volumes of the ThLL, please contact us; contact information is on our website: www.thesaurus.badw.de.

Enjoy working with the Thesaurus Linguae Latinae!

Michael Hillen, General Editor and Project Leader
Munich, February 2019

version 1 (6 February 2019)

THESAVRVS LINGVAE LATINAE

EDITVS AVCTORITATE ET CONSILIO
ACADEMIARVM QVINQVE GERMANICARVM
BEROLINENSIS GOTTINGENSIS LIPSIENSIS
MONACENSIS VINDOBONENSIS

AVXILIANTIBVS ET ALIIS ET CVRATORIBVS FVNDATIONIS
ROCKEFELLERIANAE

VOLVMEN V
PARS PRIOR

D

MDCCCCIX—MDCCCCXXXIV
LIPSIAE IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

×**dogma,** -tis *n. gr.* δόγμα, *quod saepius in codd. extat.* *de scriptione*: GRAMM. suppl. 292, 22 -a per g (*ut plerumque codd.*); *sed legitur* c: CIC. ac. 2, 106 *B* PRISCILL. tract. 1, 1 p. 3 SCHOL. Hor. epist. 1, 2, 55 *V* AMBR. Isaac 3, 9 *V* HIER. in Ier. 3, 65, 3 ed. Reiter *V* RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 35 *Cv* AVG. c. epist. fund 3 *P* COD. Theod. 16, 5, 19 *VE* 16, 5, 43 *VE* 16, 6, 4, 2 *E* 16, 6, 5 *E* OROS. hist. 7, 33, 19 R^a SEDVL. epist. Maced. p. 9, 10 *P* op. pasch. 1, 1 p. 176 *G al.*; *in titulis -c- non legitur nisi* INSCR. christ. Rossi II p. 295, 9, 1. daugma: CASSIOD compl in apoc. 13, 42. *de genere et declinatione: affertur inter neutra vel declinatur ut neutra in* a: PROB. app gramm. IV 195, 20 GRAMM. suppl. 44, 23 adn. 108, 20; *sed legitur acc. fem.* -am: LABER. mim. 18. *librarii errore, ut videtur,* AVR. Fronto p. 254, 11 N. quod ... orator ... -am (-a[m] *Hauler, cui lectio debetur*) tulerit. -tis *abl. plur.*: FRONTO p. 144, 15 N. -tis *gen. generis femin.*: LVCIF non conv. 12 p. 26 reg. apost. 11 p. 62 Athan. 2, 2, 30. -a *nom. plur. neutr.*: CARM. epigr. 2100, 18. *aliis locis inde a* CIC. *semper ut neutrum in* a *declinatur.* *quasi masc. (per constructionem q. d. ad sensum): v. p. 1815, 19.* *de notione*: GLOSS. *v. Thes. gloss. s. v. (hic eas proponere dissuasit W. M. Lindsay ut mediaevales). cf.* BEDA gramm. VII 271, 1 -ta graece, latine decreta. [*schedarum nostrarum exempla suis copiis liberalissime auxit J. H. Baxter, professor collegii S. Mariae, quod est Sancti Andreae in Scotia.*]

I ***doctrina, opinio virorum doctorum,*** *imprimis de rebus ad rerum naturam pertinentibus*: A *philosophorum et physicorum vel eorum qui philosophos sectantur. cf.* CIC. ac. 2, 27 *sapientiae decreta* philosophi vocant δόγματα (2, 29). SEN. epist 95, 60 supervacua esse decreta sapientiae, id est -ta (*ibid.* 10 *v. l.* 69). APVL. Plat. 1, 4 quae ... consulta, quae -ta (*sic codd.,* δόγματα *edd.*) graece licet dici, ad utilitatem hominum ... extulerit *Plato*. ISID. orig 8, 2, 1 -a a putando philosophi nominaverunt id est 'hoc puto esse bonum', 'hoc puto esse verum'. CIC. ac. 2, 106 omnia meminit Siron Epicuri -ta. 2, 133 scelus ... dicebas esse Luculle -a prodere; contineo igitur me, ne incognito assentiar, quod mihi tecum est -a commune. fin. 2, 105 ut proverbia nonnulla veriora sint quam vestra (*sc. Epicureorum*) -ta. LABER. mim. 18 Pythagoream -am doctus. MART. 1, 8, 2 Thraseae consummatique Catonis (*i. Stoicorum*) -ta ... sequeris. IVV. 13, 121 qui nec cynicos nec stoica -ta legit. FRONTO p. 144, 15 N. *sapientes viros* interdum nonnulla in usu habere debere, quae -is improbent. TERT. anim. 33 hoc -a, quod animae humanae pro vita et meritis genera animalium sortiantur. PORPH. Hor. sat 1, 3, 96/97 Stoicorum -a reprehendit. 2, 3, 187 -a ... Stoicorum quoddam πραγματικόν, quo contine[n]tur *eqs.* epist. 2, 1, 51 quod secundum Pythagorae -a anima Homeri in suum (*i. Ennii*) corpus venisset. LACT. inst. 3, 6, 14. 7, 12, 5 Lucretius oblitus quid assereret et quod -a defenderet. 7, 12, 30 Epicurei -is argumenta Pythagorae repugnant. CHALC. comm. 51 est ... Pythagoricum -a, similia nonnisi a similibus suis comprehendi. 217 si, cum initia et quasi quaedam fundamenta -is imbecilla et minus idonea iacta sint, totum eorum -a nutet. 231 sincerae fidei esse -a Platonis. 246. 286. 295 AVSON. 216, 5 SERV. Aen. 1, 257 *al.* *additamenta notabiliora*: *genet. subi.*: Catonis (MART. 1, 8, 1). Epicuri (CIC. ac. 2, 106 SIDON. epist. 1, 6, 5; *cf.* SCHOL. Hor. sat. 1, 5, 101 Epicureorum). Peripateticorum (MART. CAP. 8, 853). philosophorum (RVFIN. Orig. in cant. 4 p. 287 B. in num. 20, 3 p. 191 B. AVG. civ. 8, 5 p. 326 D.). physicorum (PRVD. c Symm. 2, 203). Platonis (CHALC. comm. 231 SERV. Aen. 6, 703; *cf.* Platonicorum: SCHOL. Cic. Bob. p. 128, 17 St.). Plotini (SIDON. epist. 3, 6, 2). Pythagorae (PORPH. Hor. epist. 2, 1, 51 CHALC. comm. 295 CARM. epigr. 434, 5). Socratis (CLAVD. MAM. epist. 2 p. 204 PAVL. PELL. 73 [?]). Stoicorum (PORPH. Hor. sat. 1, 3, 96/97. 2, 3, 18 CHALC. comm. 295 SERV. Aen. 1, 257 SCHOL. Hor. sat. 1, 3, 96 SCHOL. Cic. Bob. p. 128, 17 St.; *cf.* AMBR. Abr. 2, 7, 37 Stoici philosophi) *attributum pro genet.*: Aristotelicum (CHALC. comm. 286). Atticum (SEDVL. op. pasch. 1, 1 p. 177). Epicureum (LACT. inst. 7, 12, 30). gentile (SEDVL. op. pasch. 1, 29 p. 194). Platonicum (CHALC. comm. 246. 295 AVSON. 216, 5 HIER. c. Ioh. 17 AVG. civ. 10, 30 p. 451. 13, 19 p. 582 D. *bis*). Pythagoreum (LABER. mim. 18; *cf.* Pythagoricum: CHALC. comm. 51. 295 AMBR. Abr. 2, 10, 70). Stoicum (IVV. 13, 121).

B *aliorum virorum doctorum*: SEN. epist. 95, 10 nulla ars contemplativa sine decretis suis est, quae Graeci vocant -ta, nobis vel decreta licet appellare vel scita vel placita. ANTH. 159, 2 discipulum medicus quidam suscepit ... traderet ut iuveni -a salutiferum (AVSON. 216, 5 medicae ... artis -a. CAEL. AVR. acut. 1, 14, 105 *Asclepiadis* -a. 1, 14, 115 chron. 2, 1, 55. CASS. FEL. praef. ut ex graecis logicae sectae auctoribus omnium causarum -ta ... conscriberem. 1 p. 3 Hippocrates ... -um princeps. MARCELL. med. carm. 7 hoc liber iste tenet diverso e -e sumptum *cf.* HIER. adv. Pelag. 1, 21 *medicina* in tria dividitur, δόγμα, μέθοδον, ἐμπειρίαν *cf. p. 1817, 56*). FVLG. myth. praef. p. 9, 4 variis -um imbutamentis ... Graecorum praestruens corda. p. 9, 20 musicum ... receptare -a penatibus. p. 10, 13. 15, 9. MART. CAP. 2, 125 (*de Philologia*) quae potuisti scandere caelum sacraque castis -ta ferre. 2, 142 quod ... *non* animae simulacrum Syri cuiusdam -e verberarit *Philologia immortalis facta.* EVSTATH. Bas. hex. 9, 1 p. 956[D] scriptores cosmographiae ... alter alterius -ta rescindendo. CASSIOD. var. 1, 13, 2 virum litterati -is opinione fulgentem. 3, 52, 7 *agri mensuram* auctor Heron metricus redegit ad -a conscriptum. 9, 7, 1 quod *posteriores* priscorum -bus eruditi opinionis gratia delectentur augeri.

II ***doctrina ad res sacras pertinens***: A *generatim Christianorum, Iudaeorum, paganorum, al. opiniones de rebus divinis*: LACT. inst. 3, 30, 3 omnis sapientia hominis in hoc uno est, ut deum cognoscat et colat: hoc nostrum -a, haec sententia est. mort. pers. 2, 2 instruxit *Christus discipulos* ad praedicationem -is ac doctrinae suae. MAR. VICTORIN. homous. 1 pagani ... et elementa et cibos suos deos esse dixerunt, Iudaei ... Christum negant ...; nostrum igitur -a est adprobandum, quod docuit veritatem et correxit errorem. AMBR. in psalm 118 serm. 6, 24, 2 ut *Christus* Iudaeorum corporalia et saxosa -ta transiliret. Cain et Ab. 1, 1, 4 adiciens ... deus bonum animae -a Abel abstulit improbum -a Cain (*sequitur*: deus adiciendo ecclesiae suae fidem piae plebis abstulit perfidiam populi praevaricantis *eqs.*). HIER. chron. a. Abr. 2051 Pilato de ⟨Christo et⟩ Christianorum -e ad Tiberium referente. 2170 *Crescens* Iustino nostri -is philosopho ... persecutionem suscitavit. 2210 Clemens ... et Pantaenus ... in disputatione -is nostri disertissimi habentur. 2388. vir. ill. 20 Aristides ... volumen nostri -is continens rationem ... Hadriano principi dedit (24). 31 qui ecclesiastica -ta scripserunt. 51 Arabianus ... edidit quaedam opuscula ad Christianum -a pertinentia. GENNAD. vir. ill. 15 *Commodianus* magis illorum (*paganorum*) destruere potuit -ta quam nostra firmare HIER. in Is. 19, 11—13 p. 205 non invenientibus consilium Aegypti vatibus, quomodo -a opprimant Christianum. 16, 11 p. 275 cum ... intellexerit Moab frustra se in his, quae prius putabat excelsa, -bus laborasse. in Philem. 22 *apostolus* praedicaturus crucifixum et inaudita -ta delaturus. adv. Iovin. 1, 42 Buddam principem -is eorum. epist. 21, 8, 2 *Babylonii* -um superbias confinxerunt. 21, 13, 6 si quid in eis (*philosophis*) utile repperimus, ad nostrum -a convertimus. RVFIN. hist. 3, 26, 4 *magi* spernunt ecclesiastica -ta vel de immortalitate animae vel de resurrectione mortuorum. 4, 26, 9 nec quisquam principum nisi Nero solus et Domitianus ... adversati sunt -i nostro. PRVD. cath. 7, 197 consecrate tu, *Christe*, magister -is. apoth. 711 *homines Christum audientes* largo contenti -e vesci. perist. 2, 93 (*ad martyrem*) -a vestrum est ... 'suum quibusque reddito'. 6, 40. 8, 8. 10, 406. 583. 13, 32 c. Symm. 1 praef. 4 SIDON. epist. 9, 9, 15. SEDVL. op. pasch. 2, 17 p. 226 acidi -is *Pharisaeorum* virus. 5, 17 p. 287 Christiani -is ... sacramenta sortiri. ALC. AVIT. epist. 8 diu -ta tenebrarum et mysteriorum orientalium ... barbarorum corda secluserant. ENNOD. epist. 9, 33, 3. CASSIOD. compl. in apoc. 13, 42 gentiles Christianum -a promptissima mente receperunt. 16, 1. MART. BRAC. in bas. 1 euangelicum bis seni -a senatus (*i. apostolorum*).

additamenta: *attributa*: Christianum (HIER. vir. ill. 24. 51 in Is. 19, 11—13 PRVD. perist. 10, 406 SEDVL. op. pasch. 5, 17 p. 287 SIDON. epist. 9, 9, 15 CASSIOD. in psalm. 28 praef. 30, 27 compl. in apoc. 13, 42. 16, 1). corporalia et saxosa (AMBR. in psalm. 118 serm. 6, 24, 2). ecclesiasticum (HIER. vir. ill. 31 RVFIN. hist 3, 26, 4 SEDVL. epist. 1 p. 9). euangelicum (MART. BRAC. in bas. 1 CARM. cod. Petav. 22, 1 GREG. TVR. Andr. praef.). nostrum (LACT. inst. 3, 30, 3 MAR. VICTORIN. homous. 1 PS. AMBR. trin. 15 HIER. vir. ill. 20 chron. a. Abr. 2170 p. 285, 14 F. 2210 p. 293, 3. 2388 p. 328, 14 epist. 21, 13, 6. 47, 1. 49, 1 RVFIN. hist. 4, 26, 9 PRVD. perist. 13, 32 *al.*). novellum (PRVD. perist. 10, 583). sui (*ecclesiae*) (CASSIOD. in psalm. 5 concl.). *genetivo*: Christianorum (HIER. chron. a. Abr. 2051 p. 258, 25 F.). Christi (RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 111. 3 p. 230 B.) *cf.* sponsi *i. Christi* (RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 96. 111 B.). ecclesiae (GREG. TVR. vit. patr. 19 praef.). gentilium (HIER. in Ioh. 17) gentium (HIER. hom. Orig. in Ier. 2, 11 p. 299 B.). Iudaeorum (AMBR. in psalm. 118 serm. 6, 24, 2).

B *speciatim Christianorum singulorum et vere catholicorum et haereticorum (opponuntur inter se vera fides et error)*: *cf.* AVG. quaest. euang. 1, 11 -ta ... sunt placita sectarum, id est, quod placuit singulis sectis. IREN. 2, 30, 2 per propria ipsorum (*gnosticorum*) -ta arguentes *nos* eos. VICTORIN. POETOV. rec. Hier. 13, 16. 17 -a haereticorum in ecclesiis introducitur. 20, 6 qui ... vitiis et -bus haereticorum irretitus est. MAR. VICTORIN. gen. div. verb. 16 exterminandum ... -a est ex iis, quae non sunt, esse sive prodiisse Iesum. 31 -a vestrum de spiritu sancto blasphemia plenum. adv. Arrium 1, 9 non est ... Arrii -a, quod maior est pater dignitate potentia claritate *eqs.* 1, 10. 28 (*bis*) 44. HIL. in psalm. 63, 11 haec doctrinae nostrae spicula ... stultas disputationes et ridicula de deo -ta vulnerant. 118 caph 6 p. 454 qui ... haeretica et perversa -ta praedicant. PRISCILL. tract. 1, 3 quis ... est, qui ... haereticorum -ta stulta non damnet ...? 1, 27 *haereticorum* -ta omnia divinorum testimoniorum apud nos luce dissolvimus. 1, 36 si ... Iesum deum negat ... -um sacrilegia persuadit (*sic*). 1, 40 damnatis haeresibus et -bus (2, 45). FILASTR. 33, 3 *Gnostici* dicunt ... -a ponentes ista: 'ante ... erant solum (solem *A*) tenebrae *eqs.*'. AMBR in psalm. 118 serm. 4, 25, 1 non potest hoc dicere, qui errat in -e, non potest Arrianus dicere, non potest Sabellianus, non Manicheus. fid. 18, 119 *patres* sacrilega -ta ideo suis inserenda putavere decretis, ut Arrii perfidia ipsa se proderet.

[*Bannier*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

AMBROSIAST. in Rom. 10, 11 dum ... examen coeperit fieri omnium rerum in die iudicii et omnia falsa commenta vel -ta in confusionem deduci. HIER. chron. a. Abr. 2381 homousio anomoeoque reiecto medium inter haec homoeusion Macedonianum -a vindicaverunt. vir. ill. 9 Ebionitarum -a ..., qui asserunt Christum ante Mariam non fuisse. 41 falsi huius -is, id est novae prophetiae (53), ab omni mundo insaniam reprobari. 126 Ambrosius ... scripsit ... volumen multorum versuum de -bus. in Is. 1, 31 quae omnia de contrariis quoque -bus accipere possumus. in Am. 2, 5 p. 307 qui sub nomine Christi venerantur idola et prava sibi -ta confingentes portant tabernaculum regis diaboli sui. in Tit. 3, 10/11 quod haeresis perversum -a habeat. c. Ioh. 19 de gentilium fabulis -a contextum. epist. 21, 3, 3 *Tertullianus*, quia iuxta insanas feminas suas id -is defendebat, quo Christianos nollet recipi paenitentes, frustra argumentatus est publicanos Iudaeos non fuisse. 33, 5 Roma ipsa contra hunc (*Origenem*) cogit senatum non propter -um novitatem, non propter heresim ... sed quia *eqs* 41, 3, 1 Sabellii -a sectantes trinitatem in unius personae angustias cogunt. in Ier. 2, 86, 5 quidquid de idolis diximus, ad omnia -ta, quae sunt contraria veritati, referri potest. et ipsi (*quasi antecesserint* 'auctores perversorum -um', *cf. Reiter, Berl. phil. Woch. 39, 1919, p. 691*) enim ingentia pollicentur et *eqs.* EPIPHAN. Hier. epist. 51, 6, 4 qui tantas perversitates et tam mala -ta contra fidem adinvenit. HIER. epist. 57, 2, 1 arguens *Epiphanius Iohannem* ... in quibusdam -bus. 57, 7, 4 *pedisequo Christi* curae fuit non verba et syllabas aucupari, sed sententias -um ponere. 61, 1, 3 omnia contra ecclesiae -ta publica voce condemno. praef. Vulg. Salom. *ecclesia* haec duo volumina legat ... non ad auctoritatem ecclesiasticorum -um confirmandam. RVFIN. Adamant. praef. p. 1 *per assertiones Adamantius* haereticos ad -um veritatem convertit. 2, 22 Megethium et Marcum et ceteros istiusmodi -is sectatores. 3, 1. PRVD. apoth. 552 sunt qui Iudaïco cognatum -a furori instituunt. perist. 11, 23 *Hippolytum* senem perversi -is olim munere ditatum catholicae fidei. *al. nota tit. libr.* GENNAD. de ecclesiasticis -bus (*cf. p. 1814, 50*) *et opposita -i*: RVFIN. Orig. princ. 1, 7, 1 haec ... per consequentiae magis intellectum quam definito -e pertractata atque discussa de rationabilibus naturis. 1, 8, 4 haec non sint ...-ta, sed discussionis gratia dicta sint. 2, 8, 4 a nobis ... non putentur velut -ta esse prolata, sed tractandi more ac requirendi discussa.

nota etiam fere i. q. haeresis, secta: COD. Theod. 16, 5, 8 nullum Eunomianorum atque Arrianorum vel ex -e Aëti in civitate vel agris fabricandarum ecclesiarum copiam habere *ibid.* quae (*loca*) sacrilegi huius -is vel sedem receperint vel ministros.

additamenta: *genet. subi.*: Angelliorum (GREG. M. epist. 3, 59). Apollinaris (AMBR. epist. 14, 4 LEO M. epist. 124, 2 COD. Iust. 1, 7, 6 GREG. M. epist. 9, 147 p. 145). A(r)rii (MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 9 *al.*). Artemonis (HIER. vir. ill. 71). Ebionitarum (HIER. vir. ill. 9). ecclesiae (*v. supra l. 26*). Eutychetis (COD. Iust. 1, 5, 8, 1. 12. 1, 7, 6). haereticorum (VICTORIN. POETOV. rec. Hier. 13, 16. 17. 20, 6 PS. HIL. hymn. 2, 83 PRISCILL. tract. praef. p. 3. 1, 3 p. 5. 1, 27 p. 23. 5, 83 HIER. in Is. 16, 9—10 p. 237 AVG. serm. ed. Mai 42, 2 GREG. M. epist. 4, 14). Manichaei, Manichaeorum (HIER. epist. 49, 2, 5 tract. in psalm. 132 p 250 FAVST. REI. grat. 1, 5 p. 21). Marcionis (HIER. epist. 49, 2, 5). Montani (HIER. vir. ill. 53). Nestorii (LEO M. epist. 54). Origenis (HIER. in psalm. 78 p. 67 EPIPHAN. Hier. epist. 51, 3, 4. 51, 6, 2 HIER. epist. 61, 1, 2). sanctorum *vel* priscorum ... patrum (LEO M. epist. 26, 1 CARM. epigr. 795, 9). Pelagii (FAVST. REI. epist. 1 p. 162). Photinianorum (HIER. chron. a. Abr. 2392 p. 330, 8 F.). Sabellii (HIER. epist. 41, 3, 1). *attributum a nomine derivatum*: A(r)rianum (EPIST. pontif. 223 [*a. 262/3*) Hil. coll. antiar. B IV 2 LVCIF. Athan. 1, 43. 2, 2. 30 HIER. chron. a. Abr. 2353 p. 316 F. epist. 7, 6, 2 OROS. hist. 7, 28, 25. 7, 31, 6. 7, 33, 19 ALC. AVIT. hom. 20 p. 133 CASSIOD. in psalm. 2, 7). Caelestianum (CONST. Sirmond. 6 p. 912, 15). Eutychianum (ALC. AVIT. c. Eutych. 1 p. 15). Iudaicum (HIER. chron. a. Abr. 2392 p. 330, 8 F.). Macedonianum (HIER. chron. a. Abr. 2380 p. 325, 24 F.). Nestorianum (GENNAD. vir. ill 53 MARCELL. chron. II p. 73, 416, 11). Pelagianum (CONST. Sirmond. 6 p. 912, 15 PROSP. c. coll. 16, 1). Photinianum (MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 10). *attributum veram doctrinam significans*: apostolicum (GREG. M. app. epist. 3, 3 p. 453). caeleste (VINCENT. LER. 4, 6. 21, 26). catholicum (AVG. c. mend. 3, 4 COD. Theod. 16, 6, 4, 2 CASSIAN. conl. 10, 5. 3 SEDVL. op. pasch. 2, 8 p. 208. 2, 13 p. 213. 5, 24 p. 293 VICT. VIT. prol. 2 FVLG. RVSP. ad Thras. 3, 1 PETR. Fulg. Rusp. epist. 16, 1, 1). certum (RVFIN. Orig. in gen. 3, 2). definitum (RVFIN. Orig. princ. 1, 7, 1). divinum (HIER. epist. 98, 3 VINCENT. LER. 22, 27 VICT. TONN. chron. II p. 197, 7 *al.*). ecclesiasticum (HIER. praef. Vulg. Salom. epist. 49, 15, 1 GENNAD. tit. libr. RVFIN. Adamant. praef. p. 1 CONC. Turon. a. 567 p. 135, 17. *nota* RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 181 B. ecclesiastica -ta, quae in Christi ecclesia praedicantur). excelsum (HIER. in Ier. 3, 65, 3. 3, 81, 8 ed. Reiter). immobile (RVFIN. Orig. in gen. 3, 2 p. 39 B. Greg. Naz. orat. 6, 4, 2). manifestum (RVFIN. Orig. princ. 1, 6, 1). orthodoxum (EPIST. pontif. 372 Migne 50, 461[A]). paternum (GREG. M. app. epist. 3, 3 p. 453). probabilium (CASSIOD. inst. div. 23). rectum (EPIST. pontif. 573 Thiel Simpl. 3, 3 FVLG. RVSP. rem. pecc. 1, 6 CASSIOD. Didym. in I Ioh. p. 50, 20. 72, 7 in psalm. 43, 14 INSCR. christ. Rossi II p. 140, 30, 9). salutiferum (CASSIOD. in psalm. 81 concl.). sanctum (RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 93 B. CASSIOD. in psalm. 8, 4). sanissimum (RVFIN. Adamant. 3, 1 [*bis*]). speciosum (INSCR. christ. Rossi II p. 244, 3, 5). sublime (HIER. tract. in Marc. p. 349, 15). verum (DRAC. laud. dei 3, 226 CASSIOD. in psalm. 61, 2 CARM. epigr. 706, 9). *attributum errorem significans*: abominanda (COD. Iust. 1, 7, 6). acidum (SEDVL. op. pasch. 2, 17 p. 226). alienorum ab ecclesia *vel* a fide (HIER. hom. Orig. in Ezech. 1, 3 p. 194 B. RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 96 B.) commenticia (HIER. hom. Orig. in Ezech. 7 p. 391 B.). contraria sibimet, veritati gratiae dei (IREN. 2, 27, 1 HIER. in Is. 2, 9 p. 37. 5, 20 p. 82 AVG. epist. 188, 2). damnabile (OROS. apol. 5, 3). diabolicum (LEO M. epist. 83, 1). dirum relatu (PRVD. apoth. 2). erraticum (ORIG. in Matth. 17, 32). exitiabile (OROS. hist. 7, 28, 23. 25). facinorosum (COD. Iust. 1, 5, 8, 8). falsum (HIER. vir. ill. 41 AVG. civ. 19, 19 p. 387 D. epist. 191, 2 c. mend. 11, 25). ferale (CASSIOD. in psalm. 13, 11). funestum (PAVL. PETRIC. Mart. 1, 238 COD. Iust. 1, 5, 8, 1. 12). haereticum (HIL. in psalm. 118 caph 6 p. 454 AMBR. in psalm. 118 serm. 11, 20, 1 AVG. pecc. orig. 23, 27 PS. AVG. serm. 30, 1 COD. Theod. 16, 1, 2, 1 COD. Iust. 1, 1, 1, 1 CASSIAN. conl. 14, 11, 15). impium (HIER. hom. Orig. in Ezech 2, 5 p. 346 B. RVFIN. Orig. princ. 3, 3, 4 LEO M. serm 91, 2 epist. 123, 2). inauditum (HIER. in Philem. 22). malum (EPIPHAN. Hier. epist. 51, 6, 4). miserum (OROS. hist. 7, 28, 25). mortiferum (AVG. civ. 18, 51 p. 335 D.). nebulosum (PRVD. apoth. 952). nefandum (LEO M. serm. 34, 4). nefarium (EPIST. pontif. 625 [Gelas. 4] 2). novellum, novicium, novum (AMBR. epist. 14, 2 OROS. apol. 24, 4 VINCENT. LER. 4, 6. 10, 15. 18, 24 PETR. Fulg. Rusp. epist. 16, 27 COD. Theod. 16, 5, 43 COD. Iust. 1, 9, 12, 1). perniciosum (GAVDENT. serm. 18 AVG. epist. 191, 1). perversum (HIL. in psalm. 118 caph 6 p. 454 HIER. in Ezech. 16, 32 p. 174 in Tit. 3, 10/11 tract. in Luc p. 384, 3 epist. 57, 4, 2. 98, 19 in Ier. 1, 25. 72. 2, 32. 3, 13 ed. Reiter RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 43 p. 35 PRVD. perist. 11, 23 AVG. epist. 40, 9 c. mend. 11, 25 COD. Theod. 16, 6, 5 *al.*). pestiferum, pestilens (AVG. civ. 18, 51 p. 335 D. COD. Theod. 16, 5, 58, 3 FAVST. REI. grat. 1, 5 p. 21 CASSIOD. in psalm. 1, 1). pravum, pessimum (HIER. in Ier. 6, 29, 7 ed. Reiter in Am. 2, 5 p. 307 OROS. apol. 1, 3 LEO M. epist. 84, 3 PAVL. PELL. 472 ALC. AVIT. epist. 45 p. 76 FVLG. RVSP. epist. 15, 1 *al.*). sacrilegum (COD. Theod. 16, 5, 8). scaevum (COD. Theod. 16, 5, 19). serpentinum (MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 44). taetrum (AMBR. fid. 1, 6, 46). venenatum, venenosum (RVFIN. hist. 2, 13, 5 Orig. in cant. 1 p. 96 B. CASSIOD inst. div. 9). viperinum (PRVD. apoth. praef. 2, 3). *genet epexegeticus (cf. p. 1817, 39 sqq.)*: *in malam partem*: erroris (SVLP. SEV. chron. 2, 37, 6). falsitatum (HIER. in Is. 2, 18 p. 42 PROSP. in psalm. 134, 15 LEO M. epist. 87). haeresum (FVLG. RVSP. fid. 1). mundi huius (HIER. in Naum 2, 8—9 p. 556). periurii (RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 3). falsae scientiae (RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 185 *et* 219). tenebrarum et mysteriorum (ALC. AVIT. epist. 8 p. 40). *in bonam partem*: apostolicae fidei (INSCR. christ. Rossi II p. 208, 34, 9). deitatis (EVSTATH. Bas. hex 6, 2). ecclesiae catholicae (FVLG. RVSP. rem. pecc. 1, 17). incorruptionis (RVFIN. Orig. princ. 2, 3, 1). catholicae fidei *vel* religionis (COD. Theod. 16, 10, 13 pr. ENNOD opusc. 3, 63). sapientiae (RVFIN Orig. in cant. 3 p. 185 B.). veritatis (HIER. epist. 96, 16, 4 EVSTATH. Bas. hex. 9, 6). *praepos.*: MAR. VICTORIN. gen. div. verb. 31 de spiritu sancto. HIL. in psalm. 63, 11 de deo. AMBR. Cain et Ab. 2, 9, 36 de incorruptione animae. HIER. hom. Orig. in Ier. 2, 11 p. 299 B. de idolis. *nota enuntiatum*: HIER. hom. Orig. in Ier. 3, 4 p. 314 B. quia stellae ... faciunt homines luxuriosos *eqs.*

C *fere i. q. doctrina caelestis hominibus scriptura sacra vel a deo ipso data, interdum fere i. q. verbum dei vel scriptura sacra*: AMBR. Cain et Ab. 2, 9, 31 non mediocre ... -a quod ait: 'vox sanguinis *eqs.*'. fid 76, 9 non secundum litteram interpretanda legis spiritalis -ta. in psalm. 1, 16 quid sibi ... vult quod maluit dicere: 'non abiit ...?' vide -a. 118 serm. 4, 5, 2 si habeat *turris David* in se verbi -ta. *ibid.* 6, 9, 1 quasi super montes altissima -ta videtur ascendere *explanatio*. HIER. in Gal. 6, 5 p. 523 docemur ... novum -a quod latitat. RVFIN. Adamant. 1, 4 creatoris legem in decretis et -bus evacuavit Christus (*cf.* VVLG. Eph. 2, 15). PRVD. psych. 625 quaerite luciferum (*i. salutiferum*) caelesti -e pastum (INSCR. christ. Rossi II p. 295, 9, 1. *cf.* VINCENT. LER. 4, 6 pro caelesti -e humanae superstitiones introducuntur. 21, 26 quasi non caeleste -a sit, quod semel revelatum esse sufficiat, sed terrena institutio). PRVD. c. Symm. 1, 34 *pauci* diadema sortiti aetheriae coluerunt -a sophiae. SEDVL. op. pasch. 1, 1 p. 176 inter beati -is choros Daviticae modulationis cantus exercens. DRAC. laud. dei 3, 226 Petrus ... veri -is index. ALC. AVIT. carm. 6, 85 respice quantas virginibus florens iam nostrum stemma coronas miserit in caelum, sancto quas -e mater Severiana levans et te coniungier optat. CARM. cod. Petav. 9, 13 *Pantagatus* ingenti -e fulsit. GREG. TVR. virt. Iul. 47 stante ... populo et lectionum -ta auscultante. ARATOR act. 1, 693 *Mosem* -ta produnt ... cum domino ... locutum. 2, 515 *Paulus et Aquila* pollebant ... -e legis. 2, 594 *discipulos* -ta plures baptizasse canunt. ad Parth. 94 *Firminus* pascere ... populum -is ore potest. PALLAD. hist. mon. I 1 p. 251[B] sanctarum scripturarum ac divini -is ... notitiam. CARM. epigr. 1381, 3 *episcopus* -e consilio sensu probitate vigore

[*Bannier*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

...cliens. 199. 429, 13. christ. Rossi II p. 257, 2, 4 *Petrus* digessit -a per orbem. CARM. epigr. 796 -ta philosophorum more ... praecellebas. 1368 paries functi *Ennodii* -ta nunc loquitur. 2100 ieiunae ... plebis lamenta resultant, cum soliti pastus -ta sancta docent (tacent?). *ibid.* 9. 18.

III ***doctrina cuiuslibet rei:*** **A** *scientia, ars, artificium, dictum*: MART. 9, 47, 8 (*per ironiam*) tu, qui sectarum causas et pondera nosti, dic mihi, percidi, Pannyche, -a quod est? FRONTO p. 253, 21 N neque deterrebor isto tuo -e (*sc. sententiis approbatis minus amantibus magis opitulandum ... esse*). p. 254, 11 quod de Lai ista orator saeculi huius -a[m] tulerit (*legit Hauler*). VVLG. Iob 13, 4 ad omnipotentem loquar ... vos ostendens fabricatores mendacii et cultores perversorum -um. HIER. in Naum 2, 9 p. 557 ut -ta sua omni sensuum verborumque flore componerent. MAR. VICTOR aleth. 1, 38 *factum mundum* quisque ... vero convictus -e credit. ENNOD. epist. 7, 22, 3 dona nostra institutio est: sume pro -e quod iocamur (opusc. 6, 13 cum pusillis ... iocamur inter ipsa -ta). opusc. 3, 50 hoc sibi vivendi pragmaticum vel disciplinae -a aggressus est servavit implevit episcopus. carm. 1, 6 praef. 6 dulcibus severa miscendo amare vitae -ta (INSCR. christ. Rossi II p. 126, 4, 3 delegi -ta vitae militiaeque). INSCR. christ. Rossi II p. 91, 56, 3 non annis maturus erat, sed -e morum.

B *fere i. q.* ***decretum, consultum, voluntas, lex***: VVLG. Esth. 4, 3 ad quae (*loca*) crudele regis -a pervenerat. act. 16, 4 *Paulus et Timotheus* tradebant eis custodire -ta, quae erant decreta ab apostolis et senioribus. RVFIN. Orig. princ. 1, 1, 7 divina -ta ... sentire atque intellegere. Greg. Naz. orat. 6, 4, 2 hoc est -a dei antiquum et immobile, quo pronuntiatum est tenebras esse latibulum eius. ALC. AVIT. epist. 87 habes quoddam speculum -is exequendi. CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 61 *nos utimur* senatu eiusque -bus. CYPR. GALL. num. 150 Cherubinos inter dat -ta legis *deus*. 227 aetherii custodem -is arcam.

syn.: *ad IA*: opinio (AVG. civ. 18, 41 p. 317 D.). *ad IIA*: commentum (AMBROSIAST. in Rom. 10, 11), doctrina (LACT. mort. pers. 2, 2), sententia (LACT. inst. 3, 30, 3). *ad IIB*: doctrina (PRISCILL. tract. 2, 45), error (EPIPHAN. Hier. epist. 51, 3, 4), firmitas (RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 219 B.), haereses, instituta (PRISCILL. tract. 1, 40. 2, 45), sensus, sententia (RVFIN. Orig. princ. 3, 3, 2 VINCENT. LER. 23, 28), syngramma (HESYCH. in lev. 14, 33—47); *cf.* PRISCILL. tract. 1, 36 p. 30 -um sacrilegia. HIER. hom. Orig. in Ier. 2, 7 p. 297 B. venenum ... -tum (*bis*. CASSIOD. in psalm. 1, 1 venena). epist. 7, 6, 2 -is virus. 33, 5 -um novitatem. 57, 7, 4 sententias -um. 62, 2, 2 -um pravitatem (hom. Orig. in Ezech. 9, 1 p. 408 B.). 64, 1, 4 -um veritatem (tract. in psalm. 132 p. 250. 251 HIER. epist 98, 2 RVFIN. Adamant. prol. *al.*). RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 96 B. vinum -tum. 3 p. 173 stabilitas. 3 p. 181 asperitatem. COD. Theod. 16, 1, 2, 1 -is infamiam. CASSIAN conl. 10, 3, 1 -is opinione. LEO M. serm. 16, 4 perversitas -is 34, 4 -is commentum. PAVL. PETRIC. Mart. 1, 238 -is error. CASSIOD. in psalm. 2, 7 perfidia.

deriv.: dogmaticus, dogmatismus, dogmatistes, dogmatizo.

dogmaticus, -a, -um *a* dogma. [*cf.* δογματικός. *Th.*] GLOSS. -a consolativa ('consultiva?' *Goetz*); propria consulta, consultum. *adiectivum et substantivum*: **1** *ad dogma, i. disciplinam, doctrinam virorum doctorum pertinens*: AVSON. 364, 16 placidis schola consona disciplinis -as agitat placido certamine lites. AVG. anim. 4, 6, 7 cur ... nulla intrinsecus nostra viscera noverimus, non medicos empiricos nec anatomicos nec -os nec methodicos ... scire (*cf. p. 1813, 78*). Ps. SORAN. quaest. med. 51 si logica medicina est, quae et -a condicio dicitur. CAEL. AVR. chron. 4, 1, 5 quod est aestimabile atque ut ita dixerim -um. **2** *ad dogma Christianorum pertinens*: RVFIN patr. 1, 6 a moralibus ad mystica et -a eam (*animam*) transferentes. 2 praef. 2 ut benedictiones historiae locum servent, prophetia vero mysticum ac -um (*cf.* RVFIN. Orig in cant. prol. p. 78 B. praemissis ... his quibus purificatur anima per actus et mores ... competenter ad -a venitur et ad mystica). hom. Orig. in num. 23, 6 B. sermo. apol. adv. Hier. 1, 22 p. 559[C] lege ea quae interpretatus sum, vide si quid in his -um invenies. 2, 1 p. 583[D] superiore ... libello -as ... obiectiones ... retorsimus. APRING. in apoc. 20, 9/10 mundus regnat in haereticis, -is et paganis. 22, 18/19 -orum et haereticorum error. CASSIOD. inst. div. 32 scripturarum instrumenta -a. var. 1, 10, 2 prudentia vestra lectionibus erudita -is scelestam falsitatem a consortio veritatis eiciat. in psalm. 54, 14 cibos. *adv.* **dogmaticē.** *de philosophia*: IREN. 2, 33, 2 *Plato* ostensionem ... nullam faciens, -e autem respondens, quoniam introeuntes animae in hanc vitam ... potantur oblivione. *de religione Christiana*: FACVND. defens. 10, 6 hoc ... quia non -e dictum est, sed certative in sermone ad Gelianum, non potuerunt conspicere, qui. RVSTIC. c. aceph. p. 1176[C] quae ad synodos aut a synodis -e et publice et definitive de his quae in quaestionem veniunt conscribuntur.

dogmatismus, -ī *m. a* dogma. [*cf.* dogmatizare. *Th.*] *fere i. q. dogma ad res sacras pertinens*: RVSTIC. c. aceph. p. 1167[D] taciturnitatem praehonorare -o.

dogmatistēs, -ae *m.* [*a* dogma, *cf.* dogmatizare. *Th.*] *i. q. dogmata proponens, perquirens*: HIER. epist. 49, 14, 2 cum interpres magis apostoli fuerim quam -es (84, 2, 2 RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 26 p. 605[B]). MAR. MERC. Nest. serm. 2 ut sapientes e recentioribus -is asserunt. AVELL. p. 194, 15 tamquam -as pessimos existentes.

dogmatizo, -āvī, -ātum, -āre [δογματίζειν. *Th.*]. *fere i. q. docere, censere cf. infra l. 12 et* BEDA gramm. VII 271, 2 decerno sive censeo (GLOSS. V 567, 43). *abs., c. obiecto et acc. c. inf.*: **1** *de viris doctis, poetis*: IREN. 2, 14, 2 Homerus ... poeta Oceanum deorum genesin et matrem Thetin (*immo* Tethyn) -vit. *ibid.* Anaxagoras -vit facta animalia decidentibus e caelo in terram seminibus. **2** *de Christo et Christianis*: *saepe fere i. q. pro dogmate affirmare* (*cf.* IREN. 2, 32, 1 *Christus* non utique dixisset -ans, id est docens): IREN. 5, 1, 2 vani ... qui a Valentino sunt, hoc -antes. FILASTR. 88, 2 contraria scripturis canonicis sentiunt atque -ant paulatim. AVG. c. Faust. 11, 1 p. 314 secundum quod ad Corinthios *scribit apostolus* -are *nos*. 16, 6 p. 445 haec atque alia multa Moysi contraria Iesum -are nemo qui nesciat. in euang. Ioh. 47, 9 *Apollinaristae* ausi sunt -are, quod Christus non sit nisi verbum et caro. c. mend 2, 2 ad occultandam ... veritatem -are mendacium (11, 25 ad occultandam religionem religiosos debere mentiri. 21, 41). epist. 36, 29 sacra sollemnitate statuta. 175, 6 humanam ... sufficere posse naturam. 187, 29 cogitationes ... carnales. c. Iul. op. imperf. 2, 162 haec sentientes et -antes Christianos catholicos vos dicere audetis? Ps. AVG. serm. 81, 1 *Eutyches* unam ... in Christo -are praesumit operationem. MAXENT. fid. 16 p. 6, 28 VINCENT LER. 12, 17 CONC. Ephes. a. 431 ed Schw. vol. IV p. 187, 7 EPIST. pontif. 670 Thiel Gelas tract. 3, 22 AVELL. p. 212, 3 PROSP. chron. 1 p. 426, 635, 3 (PRAEDEST. 1, 23) PRAEDEST. 1, 47 CASSIOD. hist. 2, 8. 12 Didym. in I Ioh. 5, 20/1 p. 83, 15.

syn.: affirmare (AVG. epist. 175, 6), sapere (CASSIOD. Didym. in I Ioh. 5, 20/1 p. 83), sentire (*l. 13. 22*). *Bannier.*

dolābella, -ae *f.* [*a* dolabra *deminutive. Th.*]. GLOSS. II 577, 26 securicula. COLVM. 4, 24, 4 circa crus *vitis* -ā demovenda (*an* dim-?) terra est. 4, 24, 5 -ā ... expurgare, quicquid emortuum est. Dolabella, Dolabellianus *v. Onomast.*

dolābellum deminutivum GLOSS. V 287, 54. *praecedit*: dolabrum est dolaturia.

dolābra, -ae *f.* [*a* dolare. *Th.*]. *etymologia*: ISID. orig. 19, 19, 11 -a, quod habeat duo labra. *de formis: in* GLOSS. *leguntur* dolobra, dolubra, delebra. d o l a b r u m, -ī *n.*: ITALA psalm. 73, 6 (Veron., Aug. *in h. l.*). GLOSS. *de significatione*: GLOSS. ascia, bipennis, dolatoria, securis. ἀξίνη τεκτονική *vel* πελεκητρίς, πέλεκυς, ὄρυξ. *cf. Blümner, Technol. II 206 sqq.; Röm. Privataltert p. 566; Mau, PW. V 1274 sq.; Daremberg et Saglio, Dictionnaire des ant. gr. et rom. II 328 sq.* [*francog. or.* dolavra. *M.-L.*]

instrumentum: **1** *militum ad varios usus adhibitum* (*cf. Jacobi, Saalburg-Jahrbuch IV 1913, I [1921] 85 sq.*): **a** *ad murum, vallum subruendum*: LIV. 9, 37, 8 -ae calonibus dividuntur ad vallum proruendum fossasque implendas. 21, 11, 8 Afros cum -is ad subruendum ab imo murum mittit (CVRT. 9, 5, 19 -is perfregere murum. TAC. ann. 3, 46 miles correptis securibus et -is, ut si murum perrumperet, caedere tegmina et corpora). 28, 3, 13 securibus -isque caedebantur et refringebantur portae. TAC. hist. 3, 20 num secures -asque et cetera expugnandis urbibus secum attulissent. AMM. 20, 11, 21. VEG. mil. 2, 25 *legio* habet ... -as, secures, ascias, serras, quibus materies ac pali dedolantur atque serrantur. **b** *ad alios usus*: CVRT. 5, 6, 5 -is ... vasa caedebant (*cf.* FLOR. epit. 4, 10, 10 cum argentum ... -is concideretur). 5, 6, 14 rex -a glaciem perfringens. 8, 4, 11 -is ... silvas sternere. Ps. FRONTIN. strat. 4, 7, 2 Domitius Corbulo -a [id est operibus] hostem vincendum esse dicebat. IVV. 8, 248 si lentus pigra muniret castra -a. ITALA psalm. 73, 6 (Veron., Aug. *in h. l.*) securibus conciderunt ianuas ...; in -o et fractorio deiecerunt eam (ἐν πελέκει καὶ λαξευτηρίῳ. VVLG. in securi et ascia. *cf. etiam s.* bipennis *vol. II p. 2001, 72. 75*). **2** *praefecti vigilum*: PAVL. dig. 1, 15, 3, 3 praefectum vigilum per totam noctem vigilare debere et coerrare calciatum cum hamis et -is, ut curam adhibeant omnes inquilinos admonere, ne ... incendii casus oriatur. **3** *agricolarum*: GLOSS. instrumenta rusticana, quos dicimus rastros. COLVM. 2, 2, 28 -a ... bubulcus utatur et praefractas stirpes summasque radices ... refodiat. arb. 10, 2 *sarmenta* arida et vetera ... acuta -a abradito. TAC. hist. 3, 27 ex proximis agris ligones, -as et alii falces scalasque convectant. PALLAD. 1, 42, 1 *instrumenta ruri necessaria* paremus ... bidentes, -as *eqs.* 2, 1 -a terram ... aperire. 2, 3, 2 glebae ... -is dissipandae sunt. 3, 21, 2. **4** *opificum lapidariorum*: GLOSS. IV 230, 18 securis vel ascia lapidaria. *al.* **5** *lanionum*: PAVL. dig. 33, 7, 18 pr cum de lanionis instrumento quaeritur, ... trutinas, cultros, -as instrumento relinquimus. **6** *immolantium*: FEST. p. 330 scenam genus ⟨fuisse ferri⟩ manifestum est, sed [f]ut[u]rum securis an -a sit, ambigitur. quam C i n c i u s in libro, qui est [ei] de verbis priscis, -am ait esse pontificiam (p. 318 scena ... -a pontificalis). *cf.* PAVL. FEST. p. 336 secespitam alii securim, alii -am aeneam, alii cultellum esse putant. **7** *ad usus singulares adhibitum*: SEN. nat. 3, 17, 1 fabulam dicas, non cum retibus aliquem nec cum hamis, sed cum -a ire piscatum. PALLAD. 6, 7, 4 *testiculi* deciduntur ignitis securibus

[*Lackenbacher*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vel -is. SCHOL. Hor. gloss. *Γ* sat. 2, 4, 83 palma pro scopis posuit, scopis lutulentis vel -is.

deriv.: dolabrarius, dolabratus.

dolābrārius, -ī *m.* *is qui ad incendia extinguenda dolabram adhibet; cf. Hirschfeld, Sitzb. d. Wiener Akad. 107 p 246 sq ; Kornemann, PW. VI 1914; Ruggiero, Diz. epigr. II p. 1929; aliter Marquardt-Mau, Privatleben p. 715; Blümner, Technol. II 206. IV 363; Röm. Privataltert. p. 597, 14; Daremberg-Saglio, Dictionnaire des ant. gr. et rom. II 329.* CORP. V 5446 centuria centonar(iorum) dolabrar(iorum) scalar⟨i⟩or(um). 908 dolabrar(ius) col(legii) fab(rum). XIII 11313 (*Augustae Treverorum*) ⟨colleg(ium) fabr(um) do⟩labrarior(um). *huc pertinere videtur*: CORP. XIII 7723 Min⟨erva⟩e dolabrarii (*rasur.*) ⟨c⟩lassis Au⟨g(ustae)⟩ ⟨G⟩er(manicae) p(iae) f(idelis) D(omitianae).

dolābrātus, -a, -um [*a* dolabra. *Th.*]. PALLAD. 1, 42, 3 (*inter instrumenta agrestibus paranda*) secures simplices vel -as. *cf. Blümner, Technol. II 201 ann. 4.*

dolābrum, -i *n.* *v.* dolabra.

dolāmen, -inis *n.* [*a* dolare. *Th.*]. GLOSS. dolumen (*cf. Schuchardt, Vokal. d. Vulgärl. I p. 169*): velabrum (*sic codd.*, dolabrum *vel* dolabramen *Loewe, glossae nominum p. 110*, dolabra *Scaliger*). *i. q. actio dolandi*: APVL. flor. 1 p. 5 Oud. truncus -e effigiatus.

dolātē *v.* 1. dolo.

dolāticius, -a, -um [*a* dolare. *Th.*]. *i. q. dolando perfectus*: LIB. pontif. p. 53, 4 fastigium (fastidium *al.*) ... ex argento dolaticium (dolatico *al. codd.*). *cf.* *ἀργυροκοπεῖν.*

dolātilis, -e [*a* dolare, dolatus. *Th.*]. *abl. sing.* -e: VEN. FORT. carm. 7, 18, 21. *i. q. dolatus*: GROM. p. 362, 18 L. scutanei sunt *termini*, hoc est -es. VEN. FORT. carm. 7, 18, 21 pagina vel redeat perscripta -e chartā. *comp.*: indolatilis.

dolātio, -ōnis *f.* *a* dolare. *i. q. fabricatio dolando perfecta*: HERM. Pal. sim. 9, 2, 2 petra ... portam excisam habens, cuius -o (*ἐκκόλαψις*) nuper facta mihi videbatur. HIER. epist. 78, 34, 1 tricesima secunda mansio transfertur in 'ligna viri' sive '-es hominis', quod significantius graece dicitur *ξυλακισμοι ἀνδρός*. *pertinet ad* VVLG. num. 33, 35 Asiongeber. *cf. Wutz, Onom. sacra p. 139.*

dolātor, -ōris *m.* *a* dolare. *is qui dolat*: GLOSS. *πελεκητής*.

dolātōrius, -a, -um [*a* dolator, dolare. *Th.*]. *i. q. ad dolandum pertinet*: EVSTATH. Bas. hex. 2, 2 p. 881^{B} ars -a (*gr. τεκτονική sc. τέχνη*). *subst. n.* **dolātōrium,** -ī. *i. q. dolabra*: GLOSS. ascia latine, aetsa (= adesa?) saxonice. HIER. epist. 106, 86, 3 *λαξευτήριον* ... pro quo Latinus 'asciam' vertit, nos genus ferramenti interpretamur, quo lapides dolantur. denique ex Hebraeo (Vulg. psalm. 73, 6 in securi et ascia deiecerunt eam *ianuam*) vertentes ita diximus: 'et nunc sculpturas eius pariter bipinne et -is deraserunt'; *λαξευτήριον* ergo -um dici potest. *cf.* ITALA psalm. 73, 6 (Cas.) *portam* in securi, ascia et -o conciderunt. *dubium, huc pertineat an ad sequens*: VEG. mil. 3, 6 p. 79, 12 praecedere (*vg.*, -cidere *codd.*) cum securibus ac -is (-turiis *Pal. 909*) milites. *subst. f.* **dolātōria,** -ae (*cf. p. 1818, 40*). *i. q. dolabra*: GLOSS. V 287, 53 dolabrum est -turia. *cf.* 409, 21 (Corp. Christ. D 346) -tura braadlastaecus (*recte* bradlast aex). 356, 5 -turae braedlaestu aesc. [*francog. vet.* doleoire. *M.-L.*]

dolātūra *v.* dolatorius.

dolātus, -ūs *m.* *a* dolare. *i. q. actio dolandi*: PRVD. psych. 835 cava per solidum multoque forata -u gemma.

?herbam **dolavento** PS. THEOD. PRISC. add. p. 302, 23.

dolba *v.* dolva. **dolearius** *v.* doli-. *Lackenbacher.*

dolēns, dolenter *v.* doleo.

dolentia, -ae *f.* [*a* dolens, *cf.* indolentia. *Th.*]. GELL. 19, 7, 10 *Laevius* (carm. frg. 9) posuit ... -am pro dolore. CORP. V 1686, 11 (*christ.*) parentis (*sic*) ex -ae (*sic*) posuerunt filiae inpiae.

***doleo,** -uī, -itūrus (-itum *cf. l. 71*), -ēre [*cf. c.* dolor. *orig. inc., fortasse cf. c. gr. δηλεῖσθαι, lett.* dēlīt '*cruciare, tribulare*' *et c.* dolare (*q. v.*). *v. Prellwitz, Bezzenbergers Beitr. z. Kunde d. idg. Spr. 21, 162. Th.*]. *inter 'verba neutralia'*: PS. ASPER gramm. suppl. 50, 23. PRISC. gramm. II 560, 7 *inter neutra secundae coniugationis deficientia supinis*: -o -iturus. doleor: *sensu activo: dub.* CORP. II 3304 (= CARM. epigr. 1556) inutile mere⟨...⟩ -or lacrimo pi⟨.... VI 26680 (= CARM. epigr. 1173, 3) quis non exempli -eatur mortis acerbae? 15454, 12 quisq(uis) leger(it)..., necesse est -eatur. 23176, 9 de qua nihil aliud -itus est nisi mortem. V suppl. ital. 1305 (= CARM epigr. 1539, 5) noli -eri, mater, aetati meae. *cf.* GLOSS. IV 254, 5 lapit cruciat sollicitat -iter (*i.* -etur, *cf.* V 505, 33. 553, 48). *sensu passivo*: -eri: STAT. silv. 2, 6, 97 CLAVD. DON. Aen. 7, 550 VVLG. Zach. 12, 10 PS. AVG. quaest. test. I 114, 23 GREG. M. moral. praef. 10. -etur: HIL. in psalm. 65, 22 CLAVD. DON. Aen. 1, 465 *al.* DRAC. laud. dei 2, 172. -entur: CLAVD. DON. Aen 2, 90 p. 158, 30. 10, 490 p. 355, 4. -eretur: CLAVD. DON. Aen. 11, 55 p. 415, 8. *cf.* CORP. VI 36202 (= CARM. epigr. 1545, 3) ⟨fletu m⟩ortis -eor (*i. crucior? lugeor? sc. mortua*) Primi mihi caro. -urus: HOR. epod. 15, 11 sat. 1, 2, 112. 1, 10, 89 VERG. Aen. 11, 732 PROP. 1, 15, 27. 4, 11, 79 OV. met. 9, 257 LIV. 39, 43, 5 PHAEDR. 3, 10, 16 SEN. dial. 11, 18, 6. 12, 9, 2. 12, 18, 5 PLIN. nat. 25, 167 CLAVD. DON. Aen. 1, 360 p. 79, 31 *al.* AVG. civ. 21, 5 p. 497, 4 D. CYPR. GALL. iud. 435 VEN. FORT. carm. 4, 26, 6 CARM. epigr 1768, 3. *terminationes*: *part.*: *nom.* -es: CORP. IX 1236. 1287 [X 3409 *nom propr., ut vid.*]. *cf. etiam l. 11.* II 5910 (= CARM. epigr. 829). III 8837. -is: *v. l. 12.* *abl.* -enti: CELS. 2, 8, 1 p. 44, 24 D. SCRIB. LARG. 186 206? 265? APVL. met. 9, 23 DRAC Romul 8, 606. *gen.* -entum: SEN Phaedr. 1109 Tro. 1009 TAC. ann. 4, 12 DRAC. Orest. 589 CARM. de resurr. 330. *quarta coniugatio*: -io: CORP. XI 932. -iens: CORP. VI 16483 (= CARM. epigr. 604). XII 2863 (*periit*; dollens *leg. Séguier*). III 10237. INSCR. christ. Diehl 4174 pater et mater -iens. *adde* CORP. V suppl. ital. 349 (= INSCR. christ. Diehl 4179^{B}) doveiis domina (doliens *prop. Diehl*). -ies (*i. -iens*): CORP. VI 29947. V 1697 (*in inscr. mutila*). XIII 3908. -is (*i. -iens?*): CORP. V 1732 dolis ficet (*i. dolens fecit*). 6271^{a} ocsor (*uxor*) ... -is. INSCR. christ. Diehl 4177 amicus -is. -in⟨s⟩: CORP. V 8610. -ientes: INSCR christ. Rossi Roma sotterr. III 227 tab. 30/31, 23. -ientis (*nom. plur.*): CORP V suppl ital. 341. 351. *mixta coniugatio*: -eunt: CORP. V 1706. III 10347 (= CARM. epigr. 820). dolēns, -tis *pro adi.*: *v. p. 1830, 4.* GLOSS. *πονῶ, ἀλγῶ* (PAVL. FEST. p. 3). *cf.* III 367, 69 dolat *εἰσπαθι* (-et *δυσπαθεῖ? Goetz*). NON. p. 240 *v. s.* ardeo *vol. I p. 482, 44* *definitio*: SERV. Aen. 6, 733 *v. infra l. 54.* *de structuris*: ARVS. gramm. VII 464, 6 -et illa re, Verg. Aen. I (*669, v. p. 1823, 83*) '...', -et illam rem, Sall. Catil. (*40, 2, v. p. 1825, 19*) '...', -o vicem tuam, id est per te -o, † de domo et rep. vitam lugeo. -et illa pars mihi, Ter. ⟨Phor.⟩ (*1053 v. p. 1821, 72*) '...'. PRISC. gramm. III 268, 8 *v. p. 1821, 34.* 281, 1 -o 'illam rem' et 'illa re'. 307, 5 *ἐλαττοῦμαι τούτοις καὶ ταῦτα* Atticum est, quomodo etiam apud nos inveniuntur '-o' et 'gaudeo', 'laetor' 'his' et 'haec'. DON. Ter. Ad. 272 *v. p. 1828, 14.* *verbum inde a* PLAVTO *et* ENN. *traditum toti latinitati commune est.* [*val.* durea, *it.* dolere, *francog. vet.* douloir, *hisp.* doler. *M.-L.*] [*corrupte*: AETNA 116 VAL. FL. 4, 175. *loco mutilo*: FRONTO p. 236, 7 N.]

I ***generatim*** *de quovis sensu aspero tam corporis quam animi*: non -ere *et sim. de ἀπαθείᾳ*: CIC. fin. 1, 9 summa voluptas est, ut Epicuro placet, nihil -ere. 1, 55 quanta voluptas sit non -ere. 2, 8 finem illi (*Hieronymo Rhodio*) videri nihil -ere. 2, 9 aliud ... esse censet gaudere, aliud non -ere. *ibid.* aliam ... vim voluptatis esse, aliam nihil -endi. 2, 10 illam non -endi voluptatem. 2, 11. 16 *voluptatem* nihil -entis. 2, 18 hoc (*i. τὸ*) non -ere. 2, 19 *al.* 2, 28 iste non -endi status (2, 32). 2, 31 *al.* 2, 38 voluptatis non -endive. 4, 72. 5, 19 *al.* 5, 73 positum est a nostris (*Academicis*) in iis esse rebus, quae secundum naturam essent, non -ere. 5, 84. 94. Tusc. 3, 12 istuc nihil -ere (*verba Crantoris. cf. Ps. Plut. consol. ad Apoll. 3 p. 102 D τὸ ... ἀνώδυνον τοῦτο.* CIC. *ibid.* indolentia, *i. q. ap. Ps. Plut. l. l. p. 102 C ἀπάθεια. cf.* AVG. civ. 14, 9 p. 23, 16 D. omnino non -ere). dolere: CIC. fin. 2, 94 turpe putandum est non dico -ere — nam id quidem interdum est necesse —, sed saxum illud Lemnium clamore Philocteteo funestare. 4, 52 dicunt illi (*Stoici*) asperum esse -ere, molestum, odiosum, contra naturam, difficile toleratu, sed ... non esse ... malum. 5, 94. ac. 2, 21 qui -eat (*opp.* qui in voluptate sit). 2, 135. Tusc. 1, 79 nihil esse, quod -eat, quin id aegrum esse quoque possit.... *ibid.* -ere ... animos. 2, 29. 35 aliud est laborare, aliud -ere (*cf. sub* dolor *p. 1837, 56*). 2, 42. 3, 25 *al.* 3, 47 cum in natura tria sint, unum gaudere, alterum -ere, tertium nec gaudere nec -ere. off. 3, 105. VERG. Aen. 6, 733 hinc *homines* metuunt cupiuntque, -ent gaudentque (SERV. -ere et timere duae opiniones malae sunt *sec. Varronem aliosque philosophos. cf.* HOR. epist. 1, 6, 12 gaudeat an -eat, cupiat metuatne, quid ad rem). HOR. sat. 1, 1, 75 quis humana sibi -eat natura negatis (*cf. Epicur. sent. sel. 26 τῶν ἐπιθυμιῶν ὅσαι μὴ ἐπ' ἀλγοῦν ἐπανάγουσιν, ἐὰν μὴ συμπληρωθῶσιν. sim. 30*). *sim.* 1, 2, 112 (*v. p. 1824, 84*). carm. 3, 1, 41 *v. p. 1830, 10.* OV. met. 11, 425 tantumque -bo, non etiam metuam, curaeque timore carebunt. 13, 330. Pont. 1, 1, 76 qui ... -et, citius quam dolor ipse cadet. *nota* SEN. dial. 12, 9, 2 pro eo ... numquam -ere (*i. lugere*) desinere, qui numquam -urus est (*sc. mortuus*). epist. 13, 10 *al.* 71, 29 et treme[bi]t sapiens et -bit et expallescet. 91, 18 *al.* 98, 8 plus -et quam necesse est, qui ante -et quam necesse est. ITALA Is. 53, 4 (Aug. civ. 18, 29 p. 295, 7 D. Tycon. p. 2, 5 Iunil. 2, 22. *cf.* Comm. apol. 339) peccata nostra portat et pro nobis -et (*περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται.* VVLG. languores nostros ... tulit et dolores nostros ... portavit). TERT. anim. 7 -et apud inferos anima cuiusdam et punitur in flamma et cruciatur in lingua (adv. Marc. 4, 34 p. 536, 12). 43 p. 372, 21 *anima* laborat ludit, -et gaudet *eqs.* 58 p. 394, 28. ieiun. 13 p. 292, 21 -ere cum -entibus et ita demum congaudere gaudentibus (*cf.* VVLG. Rom. 12, 15 flere cum flentibus). patient. 8 p. 14, 9. HIL. in psalm. 65, 22 *in requie beatae resurrectionis* non -etur, non fletur *eqs.* FILASTR. 92, 1 haeresis quae dicit divinitatem -uisse, cum caro pateretur in cruce. 92, 2 divinitatem ... aut -uisse aut flevisse aut ingemuisse. AVSON. 153, 68 non animo -eam, non corpore. AMM. 26, 10, 10. AVG. civ. 19, 12 p. 375, 30 D. *sqq. al.* 21, 3 p. 490, 8 animae ... est -ere, non corporis, etiam quando ei -endi causa existit a corpore (*v. quae seq.*). *ibid.* p. 490 20 corpus ... nec exanime -et nec animatum sine anima -et in psalm. 87, 3. CYPR. laps. 17 p. 249, 19 *dominus* peccata nostra portavit ... pro nobis -uit.

II *de dolore* ***corporis*** (*i. de sensu aspero ex laesione corporis orto.* -ere *hic illic prope accedit ad significationem aegrotandi*):

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

A *subi. personae* (*saepius de puerperis*): 1 *generatim* (*de morbo v. infra l. 8. 25 al.*): Plavt. Aul. 410 totus -o atque oppido perii (Stich. 749). Cist. 60 *v. p. 1822, 50.* Pseud. 1320 heu heu heu. :: desine. :: -o. :: ni -res tu, ego -rem. Cic. part. 50 quod multi . . . mori . . . maluerint . . . quam -ere *in tormentis. ibid.* consuetudine -endi. Tusc. 2, 35 cum varices secabantur C. Mario, -bat. 2, 56. Catvll. 34, 13 Lucina -entibus Iuno dicta puerperis. Ov. epist. 19,125 maceror interdum, quod sim tibi causa -endi (*i. morbi*). met. 9,305 -entem *Alcmenen puerperam.* trist. 1, 3, 75. Cels. 2, 8, 28 p. 49, 6 D. articulis (-li *al.*) . . . qui (cui *al*) sic -ent, ut. Sen. epist. 85,29. Herc. O. 753 maeret, -et *Hercules ex Nessi veneno.* Stat. Theb. 11,544 *Eteocles vulneratus* -ens nondum, sed . . . territus. Avr. Fronto p. 79, 13 N. -o (*i. maereo*), quod interim -es (*cf. p. 1820,63. 1822,15 sq.*). p. 90,15. 92,18 (*cf.* Fronto p. 92,13 N. vexatus sum ... dolore). p. 231, 3. Apvl. met. 5,28 *Cupido* vulnere lucernae -ens. Tert. scorp. 6 p. 157, 1 *al.* Ser. Samm. 715 frondes commandere prodest, qui -et. Pass. Perp. 15, 5 cum ... laborans -ret *parturiens* (καμοῦσα ἤλγει). Treb. trig. tyr. 8, 5. Filastr. 69, 4 ut *Christus* et -ere posset corpore et emori. Avien. Arat. 466 -enti *Andromedae, sc. vinctae.* Vvlg. prov. 23, 35 verberaverunt me, sed non -ui. Sirach 48, 21 -uerunt quasi parturientes mulieres (ὠδίνησαν. Mich. 4, 10 -e et satage . . . quasi parturiens). Is. 13, 8 *al.* Avg. civ. 21, 2 p. 488, 23 D. -ere in ignibus. 22, 8 p. 576, 6. Carm. epigr. 1474, 2 te, lapis, obtestor, leviter super ossa residas, ne nostro -eat conditus officio (*sim.* Corp. II 1580 *al.*). Corp. IV 4977 Quintio hic futuit ceventes et vidit qui -uit. X 7988 bicxit annis lv, -uit dies xiii (*i. aegrotavit, cf.* Inscr. Rossi I 8 ἐνόσησεν ἡμ. ϱιβ'). *nota*: Pacian. sim. carn. p. 146, 12 inter ipsa tormenta *crucis* nos instruit *Christus*, dum sibi -et (*sc. conquerens a deo suo se desertum esse*). *translate de herbis* (*affligi*): Plin. nat. 17, 16 hiemes noxiae silvestribus . . ., quae magis . . . -ent urguente umbra. 17, 214 diu -ent talia . . . ulcera *arbustorum. cf.* Avg. civ. 12, 1 p. 513, 12 D. lapis . . . -ere nullo modo potest. *sic etiam de inanimis personatis*: Vran. epist. 8 -uit terra (*in morte Paulini. cf.* 4 cellula eius terrae motu concussa est).

accedit accusativus membri dolentis (*abl. v. supra l. 10*): Prisc. gramm. III 268, 8 dicimus '-o pedem'. Scrib. Larg. 170 latus -entibus. Fronto p. 5, 17 N. (*legit Hauler*) neque -o iam quicquam neque aegre fero. p. 182, 18 graviter oculos -ui (Vopisc. Car. 12. Rvfin. Greg. Naz. orat. 1, 42, 2 p. 35, 11 qui oculos -ent [*Migne gr. 35,* 452^a διεφθαρμένος]. Gloss. II 390, 57 ὀφθαλμιῶ oculos -o. *cf.* Carm. epigr. 2178, 4 *pater* lumen . . . -et). Avr. Fronto p. 81, 25 N. -uisse te inguina. p. 231, 14 animum. Apvl. met. 1, 18 iugulum istum -ui. Hil. op. hist. frg. 15, 4 me epistulae, quod manus -rem, subscribere non potuisse. Chiron 205 ventrem -ere (219 *al.*). 272 circa omnes caput -entes. 368 *al.* 580 armora ab itinere. Ambr. in Luc. 6, 46. Hier. epist. 52, 11, 4 Timotheo -enti stomachum (adv. Iovin. 2, 15 p. 350). Vvlg. III reg. 15, 23 *al.* Rvfin. Greg. Naz. orat. 1, 42, 2 p. 35, 12 aures. 6, 1, 3 p. 194, 3 ventrem (*Migne gr. 35,* 965^b ἀλγεῖ). in psalm. 36 hom. 2, 1 Avg. civ. 22, 8 p. 571, 29 D. *al.* Svlp. Sev. Mart. 19, 3 Marcell. med. 1, 6 *et saepius.* Soran. p. 58, 18 Theod. Prisc. phys. 4 p. 252,7 Cael. Avr. acut. 2,24,138 Lib. gener. chron. I p. 122, 273 pedes -uit (Chron. Alex. *ibid.* 270 podalgicus factus est). Vitae patr. 3, 26 p. 754^c *al.* Schol. Iuv. 5,32 *v. vol. IV p. 949,79.* / *sim.* Anon. med. ed. Piechotta 138 firmus erit...nec a stomacum (*sic*) -bit (*ibid.* renes -bit *et sim.*). 2 *speciatim de dolore nimii laboris comite et sic de labore ipso* (*cf.* Vvlg. num. 11, 2 -entium pro labore): Itala psalm. 126,1 (Cas.) nisi dominus aedificaverit domum, frustra -uerunt aedificantes in eo (ἐκοπίασ.ν. Vvlg. laboraverunt). Vvlg. Sirach 11, 11 est homo laborans et festinans et -ens (κοπιῶν καὶ πονῶν καὶ σπεύδων). Didasc. apost. 19, 8 bonam spem gerentes, efficaces, in opere -entes. Itin. Alex. 41 *v. p. 1825, 59.*

B *subi. corporis partes sim.* (*dolorem vel sentire vel excitare. accedit saepe dativus personae dolentis*): Plavt. Amph. 408 misero nunc ⟨mihi⟩ malae -ent. 1059 caput -et neque audio nec oculis prospicio satis (*cf. s.* caput *vol. III p. 389, 45. adde* Marcell. med. 1, 62 de sole [Plin. med. 1, 1 p. 11, 10 a sole]. Plin. Val. 5, 2 tit. de epate. 5, 3 de vino). Aul. 691 uterum -et. Bacch. 1173 non metuo, ne quid mihi -eat quod ferias. Cist. 67 mihi cordolium est. :: quid? id unde est tibi cor? . . . :: si quid est, quod -eat, -et; si autem non est, tamen hoc hic -et (Most. 149 cor -et, cum scio, ut . . . sum. Ov. epist. 6, 76. *cf. l. 80*). Curc. 236 (238) renes -ent, pulmones distrahuntur, cruciatur iecur . . . hirae omnes -ent. Men. 882 lumbi sedendo, oculi spectando -ent (Most. 891. Ter. Phorm. 1053 viro. Cael. Cic. epist. 8, 14, 1 Ov. am. 3, 3, 14. *al.* Hier. epist. 21, 42 -entibus oculis. *Otto, Sprichw. n. 1275*). Merc. 388 nescio qui animus mihi -et (Cic. Tusc. 1, 79 Pvblil. A 27 Sen. dial. 11, 18, 7 Lvcan. 7,190. Apvl. met. 9,23 -enti...animo. Cypr. laps 32 p. 261,6 -entis ac lamentantis animi...maestitiam. epist. 31, 1 -entis animi maeroribus). *translatio iocosa* Truc. 633 mihi...condoluit caput. :: quid mihi futurum est, cui duae ancillae -ent, quibus te donavi. Lvcil. 1185 num -et *vitiligo?* Cato agr. 157,7 si lienes turgent et si cor -et et si iecur aut pulmones aut praecordia. 157, 10. Varro rust. 1, 2, 27 cum homini pedes -ere coepissent (Lvcr. 3, 110 Sen. epist. 53, 6. *al.*). Cic. fin. 5, 47 si aut aegrum corpus est aut -et aut caret viribus (*cf. p. 1822, 3. 8. 25*). Tusc. 2, 44. Lvcr. 3, 110 *syn.* in dolore esse. Hor. epist. 1, 2, 53 auriculas . . . collecta sorde -entis. Ov. am. 1, 2, 4 lassa . . . versati corporis ossa -ent (*sim.* trist. 4, 3, 26). epist. 8, 58 pectora . . . ignibus usta -ent. 19, 4 quod (*sc. corpus tuum*) meus est ulla parte -ere dolor. trist. 5, 2, 10 vulnera . . . -ent (*cf. infra l. 15*). Cels. praef. 1, 25 p. 5, 6 D. cum dolor intus incidit, scire, quid -eat. 1, 7 si . . . intestinum -ere consuevit. 1, 9, 1 si cui . . . -ere nervi solent. 2, 1, 19 p. 30, 34 D. verrucarum . . . genera -entia (*sic partic. saepius ut adi.*: 2, 4, 3 p. 34, 9 D. *al.* 2, 15, 2 p. 61, 1 corpus -ens). 2, 3, 2 p. 32, 33 D. *al.* (*saepe*). 4, 21, 1 p. 147, 18 D. qua -et *intestinum.* Sen. dial. 11, 20, 1 manum saepius ad id referre, quod -eat. epist. 71, 27 irrationalis *pars sapientis* mordetur, uritur, -et. Colvm. 6, 7, 1. 6, 30, 6 Scrib. Larg. 2. 6 *al.* Petron. 132, 13. Plin. nat. 11, 233 *mammae* asinis a fetu. 20, 181 qua -eat *bracchium.* 22, 160 *al.* 30, 23 vermes . . . infusi . . . auriculae, cuius a parte -eant *dentes. sim. saepius.* Mart. 1, 13, 3 (4) 'vulnus, quod feci, non -et', inquit *Arria*, 'sed quod tu facies, hoc mihi, Paete, -et' (*cf.* Plin. epist. 3 16,6 [*l. 41*]. 13. *de lusu significationis cf.* Avr. Fronto p. 79, 13 N. *p. 1821, 12*). 3, 71, 1 mentula . . . puero, tibi . . . culus. 11, 40, 6. [12, 89, 2 *v. p. 1827, 81.*] Avr. Fronto p. 81, 11 N. Vlp. dig. 21, 1, 12, 4 Gell. 4, 13, 1. Ser. Samm. 170 *vermes* tepidos infunde -enti *auri.* 228 piper . . . inde -enti *denti.* 715. 748 LIII *rubr.* Chiron 25 quibus venter facile -et (453 p. 144, 11 si hoc eis venter -eat). 385 tali vehementer. Clavd. Don. Aen. 12, 45 p. 557, 7. Hier. epist. 24, 4, 3 ut non -ret stomachus, non . . . cruciaretur. Vvlg. Iob 14, 22 caro (Avg. civ. 14, 15 p. 36, 27 D. *al.*). Avg. civ. 21, 3 p. 490, 14 corpora . . . -entia (Nicet. symb. 12). epist. 73, 4 tumor capitis -et. serm. 17, 3, 3 quando aliquid pungitur et -et. Anon. med. ed. Piechotta 123 *al.* Misc. Tir. p. 52, 1 Cael. Avr. chron. 5, 1, 23 Greg. Tvr. glor. conf. 67. Romvl. fab. Aesop. 89, 2 quae maxime partes ei -rent. Tab. devot. (Fox, Americ Journ. of Phil. 33, 1 [1912] suppl.) 1, 27 ni (*i. ne*) dicere possit Plotius, quid ⟨sibi dole⟩at. 1, 31 n⟨i possit⟩ sentire (-que *tab.*) quit sibi -eat. *sim.* 2, 26 *et saepe.* Cels. 7, 25, 1^C p. 305, 21 D. non ita -et (*sc. deducere cutem*). *part.* -ens (*cf. p. 1821, 74. 76. supra l. 1. 7 sq. 25*): Plac. med. 2, 7 loca mulierum -entia. Cass. Fel. 21 p. 34, 11 loco -enti cucurbitam supervertes (*cf.* p. 34, 8 patienti loco. *sim. saepius*). 44 p. 110, 1 sanguisugae -enti loco appositae. *cf.* Ov. met. 10, 510 constitit ad ramos mitis Lucina -entes (*i. parturientes*).

C *subiecto rei supplendo*: Plavt. Pseud. 155 *leno servos verberans*: quid nunc? -etne? em sic datur. Pvblil. Q 6 qui cum -et blanditur. Plin. nat. 25, 166 suco ab altera nare, quam -eat, infuso. Plin. epist. 3, 16, 6 Paete, non -et (*v. supra l. 15*). Chiron 984 ubicunque ei -uerit, sanguinem emitte. Corp. VI 9258 non fui et so (*i. sum*), non ero, non mihi -et. *de dolore animi v. p. 1828, 39.*

D *pro subiecto est enuntiatum: v. s. III B 3 p. 1828, 18.*

III *de dolore* ***animi*** (-o animum: *v. p. 1821, 41.* animus -et: *v. p. 1821, 74*): A *subi. personae*: 1 *intransitive* (*dolorem sentire vel certe manifestare* [*cf. l. 74. p. 1823, 1. 10. 34*]): a *de quovis damno, casu, maxime de morte alicuius* (*lugere, macrere*): Plavt. Capt. 928 satis iam -ui ex animo et cura me satis (satis me *A*) et lacrumis maceravi. Cist. 60 male mihi est, male maceror; -o ab animo, doleo ab oculis, -o ab aegritudine (*cf.* 61 in maerorem rapi). Aem. Pavl. or. frg. Val. Max. 5, 10, 2 vos potius meo casu -eatis quam ego vestro ingemescerem. Rhet. Her. 2, 31, 50 illorum nos sollicitudine, non nostris incommodis -ere. Cic. Sull. 31 difficile est . . . tacere, cum -eas (*ibid.* lugere). Mil. 19 minus -endum fuit re (*i. caede Milonis*) non perfecta. Phil. 9,5 tanto rei p. vulnere. 12, 25 minus -endum (*sc. morte Treboni*), quod . . . non caverit. 13, 22 cognita morte . . . non plus gavisus sum quam -ui (morte: Brut. 3). Brut. 4 nostro incommodo. 188 *audiens multitudo* gaudet -et, ridet plorat, favet odit. 331 in te intuens, Brute, -o, cuius in adulescentiam . . . incurrit misera fortuna (*ibid.* hic me dolor tangit). orat. 131 ut . . . iudex . . . speret metuat, laetetur -eat. fin. 1, 67 laetamur amicorum laetitia . . . et . . . -emus angoribus. *nota* Tusc. 1, 30 nemo . . . maeret suo incommodo; -ent fortasse et anguntur. 1, 90. 3, 64 (*ibid.* in luctu esse). 5, 60 eo facto sic -uit, nihil ut tulerit gravius in vita. Att. 2, 19, 1 ne irasci possum quidem . . ., tantum -o (*sim. opp.* irasci: 11, 24, 1). 6, 6, 2 de Hortensio te . . . scio -ere, equidem excrucior. 9, 12, 4 nunc -o, nunc torqueor. 12, 40, 2 ne -eam? . . . ne iaceam? (*cf.* 12, 23, 2). 15, 26, 1 -et dubitans, utrum . . . an. 16, 4, 1 *syn.* est conturbatus. epist. 4, 6, 1. ad Brut. 1, 9, 2 *opp.* carere omni sensu doloris. Cael. Cic. epist. 8, 2, 1 *al.* Pollio Cic. epist. 10, 33, 1 *al.* Catvll. 8, 14 tu -bis, cum rogaberis nulla. Caes. Gall. 1, 14, 5 Hor. sat. 1, 10, 89 epist. 1, 14, 7 (*ibid.* maerentis). *nota* ars 95 tragicus plerumque -et (*i. dolorem manifestat*) sermone pedestri. *sim.* 102 si vis me flere, -endum est primum ipsi tibi. Prop. 4, 11, 79 si quid -urus eris (*sc. de coniuge amissa*). Ov. am. 1, 3, 18 te . . . -ente mori. 2, 6, 12 tu . . ., turtur amice, -e (*morte psittaci*). met. 1, 360 quo consolante -res? 2, 399 *al.* 10, 133 (*cf.* 135 lugeat. 142). Pont. 1, 2, 124 *al.* trist. 5, 5, 64 Manil. 2, 28. Sen. contr. exc. 5, 2 nemo quicquam facile credit, quo credito -endum sit. Sen. dial. 1, 4, 5 si te ipse consolatus esses, si te ipse -ere vetuisses. 6, 3, 2 (*ibid.* dolorem suum posuit). 6, 3, 4 *al.* 12, 18, 5 qui negent -urum esse sapientem (*supra*: ne . . . maereas). epist. 63, 1 (*opp.* moleste fero). Med. 1006 qua -es (*i. per natum tuum*), ferrum exigam. Lvcan. 8, 329 omnis virtutis stimulis et

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nobilitate -endi praecessit. VAL. FL. 5, 95. *nota* STAT. Theb. 3, 707 ut timeam -amque, rogo (*i. peto aliquid, unde -bo*). 5, 632 -endo (*sc. de mortuo*). 12, 571. MART. 1, 33, 4 ille -et vere, qui sine teste -et (*cf.* 1, 33, 3 luget). 5, 48, 6 *al.* QVINT. inst. 2, 4, 10 *nimia emendationis severitate pueri* et desperant et -ent et oderunt. 6 pr. 13 nemo nisi sua culpa diu -et. 9, 1, 23 in dicendo irasci, -ere, misereri, timere, confidere, contemnere non sunt figurae. 9, 2, 26 irasci nos et gaudere et timere et admirari et -ere et indignari et optare ... fingimus. *cf.* 11, 3, 58. 61. IVV. 3, 102 *adulatorum natio* flet ... nec -et. 5, 157. *nota*: PLIN. epist. 4, 14, 3 his (*hendecasyllabis*) iocamur ..., amamus, -emus, querimur, irascimur *eqs.* (*sim. de poeta*: 9, 22, 2). 4, 21, 2 *syn.* afficior dolore (*ibid.* angor). CALP. decl. 11 -ere integre non potest, qui urgetur irasci. *nota* VERVS Fronto p. 130, 22 N. quamquam mihi ... numquam ... rescripsisses, -bam hercules, sed ... non suscensebam. GELL. 19, 12, 10 isti apathiae sectatores ... dum nihil cupiunt, nihil -ent, nihil irascuntur. APVL. flor. 16 p. 66 iam dixisse rebus humanis valere et plaudere, suis vero familiaribus -ere et plangere. met. 4, 34 tunc -ere, tunc flere, tunc me ... peremptam lugere debuistis. ITALA psalm. 68, 21 (Cas.) expectavi -entem mecum (συλλυπούμενον. VVLG. qui simul contristaretur). Zach. 12, 10 (Aug. civ. 20, 30 p. 482, 25 D.) plangent ... planctum ... et -bunt d o l o r e quasi super unigenitum (ὀδυνηθήσονται ὀδύνην ὡς ἐπὶ πρωτοτόκῳ. VVLG. -bunt super eum, ut -eri solet in morte primogeniti). TERT. pudic. 22 p. 273, 14. CYPR. laps. 4 p. 239, 21 -o vobiscum (*supra l.* 10 maestitia ... contristat). zel. 7 p. 423, 26 suspiratur ... et ingemescitur et -etur. PANEG. 9 (12), 7, 1 iam ... non insulto, sed -o. PASS. Perp. 7, 1 (ἤλγησα). 9, 3 (ἐπένθουν). ARNOB. nat. 6, 2 p. 215, 13 eos ..., quos tangat affectio, pati, -ere (-ore *cod.*), deminui. EVTR. 7, 22 ut omnes tamquam in propria -uerint orbitate (ἦν ... ἴδιον ἑκάστου τὸ πάθος). OPTAT. 7, 1 p. 159, 15. QVEROL. p. 14, 6 pater ipse nihil reliquit. :: ... exequias inanes tibi contigisse luges. irasceris ergo, non -es. CLAVD. DON. Aen. 12, 605 p. 623, 2 -ere et luctibus gravius commoveri. AMBR. obit. Valent. 79 p. 1383[A] -o in te (*sc. defuncto*). HIER. epist. 45, 2, 1 -bant labiis, corde gaudebant. 45, 6, 1 haec ... flens -ensque conscripsi. VVLG. sap. 14, 15 acerbo ... luctu -ens pater (πένθει τρυχόμενος). Sirach 30, 10 non corrideas illi, ne -as (συνοδυνηθῇς). Ezech. 9, 4 virorum gementium et -entium super ... abominationibus. Zach. 12, 10 *v. supra l. 20.* Luc. 2, 48 -entes quaerebamus te (ὀδυνώμενοι). act. 20, 38 -entes ... in verbo quod dixerat (ὀδυνώμενοι). RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 2, 3 p. 169, 1 si ... graviter fert et -et armentarius, cum ... vitulus abscessit (*Migne gr. 35, 1229*[b] εἰ ... τοσοῦτον ὀδύρεται). AVG. epist. 147, 42 exclamavi -ens in illa ... epistula et dixi. COMM. instr. 2, 32, 3 lex ... ait animo, non pompa -ere (*cf. tit.* filios non lugendos). ROMVL. fab. Aesop. 34, 7 evasit perdix. -ens vulpis ait *eqs.* SIDON. epist. 1, 6, 4 cum eos ... videris -ens antecessisse. *in titulis sepulcralibus*: CARM. epigr. 146 noli -ere, mater, faciendum fuit (147. 1536, 3 *saepius*). 154 -ens et maerens ... fecit *monumentum* (CORP. IX 1236 -e(n)s pat(er) ... f(ecit). 1287 pater -e(n)s fecit. *cf.* V 1697. suppl. ital. 341 parentis -ientis ... ficierunt. *sim.* 351. XII 709. 2863. 3847. XIII 3908. III 7331 -entes fecerunt [πονοῦντες ἐποίησαν]. 8837. II 5910 INSCR. Rossi Roma sotterranea III 227 tab. 30/31, 23 CARM. epigr. 214, 2. CORP. VIII 21705 pater -entisim⟨us⟩ [*sic*]). CARM. epigr. 216, 3 sic nunquam -eas atque triste suspires, quantum doloris titulus iste testatur. 1768, 3 ...⟩ frater -urus in aevum ⟨.... 1335, 14 mater quem plangat nescit, stat stupefacta -ens. 1997, 4 ingemuere omnes, Dryades -uere puellae. CARM. epigr. 152 ex quo nihil umquam -uit nise cum is non fuit. CORP. VI 15454, 12 *v. p. 1819, 70* *plura huiusmodi invenies* INSCR. christ. Diehl 4172—4180. 4186. *speciatim in amore* (*cruciari*): COM. pall. inc. 19 amare nolo nec -ere. VERG. Aen. 4, 393 lenire -entem *Didonem*. 4, 434 *Dido*: dum mea me ... doceat fortuna -ere (SERV. adversa perferre). LYDIA 42 *v. p. 1830, 9.* HOR. carm. 1, 33, 1 Albi, ne -eas plus nimio memor ... Glycerae. TIB. 1, 8, 73 *v. p. 1830, 13.* 2, 3, 73 exclusura -entes ianua. PROP. 1, 15, 13 quamvis numquam posthaec visura (*Vlixen profectum*), -bat *Calypso*. 3, 8, 10 *v. p. 1824, 3.* 3, 8, 23 aut in amore -ere volo aut audire -entem *puellam*. 3, 23, 17 quaecumque -ens reperit non stulta puella. OV. am. 2, 7, 4 eligis e multis, unde -ere (*i. propter quam aemula fieri*) velis. ars 1, 365 cum paelice laesa -bit. 1, 658. epist. 18, 117 moriar ... -endo. 3, 448 *al.* trist. 2, 292 *al.*

b *de iniuria* (*irasci, indignari, aegre ferre, invidere*): GLOSS. -ens: aegre ferens (*Verg. Aen. 1, 9*), indignans. TER. Haut. 934 ah nescis, quam -eam (*cf.* 920 prae iracundia non sum apud me). CIC. Verr. 4, 6 qui sociorum iniuriis ... -eat. 6, 123 plus, quam satis est, -o tanta calamitate. Cael. 21 laesi -ent, irati efferuntur, pugnant lacessiti. 54 quod (*sc. facinus*) per ignotos actum cum comperisset, -ret (*opp.* neglegeret. *ibid.* facinus ... severe acciperet). Planc. 25 nemo mea restitutione laetatus est, nemo iniuria -uit. de orat. 2, 189 ut -eat is qui audit, ut oderit, ut *eqs.* 2, 191 hominem totiens irasci, totiens -ere, totiens omni motu animi concitari. 2, 196. parad. 34 ut *sapiens* nihil faciat invitus, nihil -ens, nihil coactus. fin. 2, 54 -ere alterius improbo facto. VERG. ecl. 3, 12 quae ... cum vidisti puero donata, -bas. Aen. 1, 669 nostro (*Veneris*) -isti saepe dolore (*ob Iunonis odia*). 11, 732 o numquam -uri (SERV. id est stulti: stultus est enim, quisquis iniuria non movetur). HOR. sat. 2, 1, 67 num ... *Laelius et Scipio* offensi ... laeso -uere Metello. 2, 1, 150 -uere cruento dente lacessiti. PROP. 3, 8, 10 sine amore gravi femina nulla -et. OV. am. 2, 2, 50 vir -uit. rem. 310 -e tantum: sponte disertus eris. 773 quid (*i. cur*), Menelae, -es? 791 quo ... rivale -bas (*cf.* 793 odio remanente). epist. 5, 101 *Menelaus* externo laesus amore -et. met. 3, 334. trist. 2, 292 paelicibus. LIV. 40, 15, 1 ad id, quod -es, quod invidia urit, reverteris. RVT. LVP. 1, 8 (*de varietate verborum*) -ui ..., ubi ... vidi vagari; aegre tuli, quod ...; commovit me, quod. VELL. 2, 130, 4 -ere, indignari, erubescere (*ibid.* aegritudinem). PHAEDR. 5, 10, 6. SEN. dial. 5, 40, 1 *syn.* indignor. Herc. O. 446 ut laesa es, -e. COLVM. 1, 8, 18. VAL FL. 7, 161 *Medea* conversa ... in iram et furias -et ac (— dolet, ah! — *Langen et Schenkl*) me ... reliquit. STAT. Ach. 1, 91 nec inulta -bis (1, 90 queri). MART. 4, 27, 6 ut -eat *lividus*. QVINT. inst. 6, 2, 27 an ille -bit, qui audiet me (*oratorem*) ... non -entem? 9, 4, 143 -ere et irasci. decl. 368 p. 403, 15 solent -ere raptae. 374 p. 414, 8 *filium* -entem iratumque scripsisse. PLIN. epist. 8, 6, 17 (*ibid.* indignatio). GELL. 6 (7), 3, 18 pro salute sociorum graviter et libere indignanti simul ac -enti. APVL. met. 7, 1 -enti ... atque indignanti similis. TERT. patient. 5 p. 7, 2 *sqq. al.* TREB. Gall. 9, 8 populus factum tristius ... tulit, milites vero ita -uerunt, ut. IVST. 2, 10, 10 ut nec victor insultaverit nec victus -uerit. OPTAT. 1, 16 p. 19, 1 irascenti et -enti *Lucillae.* AVSON. 218, 3 Helenes raptum punisse -entem *Agamemnonem*. 325, 97. CLAVD. DON. Aen. 2, 595 p. 228, 29 -es, irasceris, furis. 7, 425 p. 63, 29 *iniuriae* indignitate. HIER. epist. 11, 2 (*ibid.* laesus *et* irascens). VVLG. I Macc. 2, 24 et vidit ... et -uit (ἐζήλωσε) et ... accensus est furor eius. act. 4, 2 *v. p. 1827, 49.* 16, 18 -ens ... Paulus ... dixit (διαπονηθείς). CLAVD. 21, 235 nec -uit contempta *Alamannia*. ROMVL. fab. Aesop. 18, 4. DRAC. laud. dei 3, 38 -et captator *spe deceptus*. Orest. 589 Danaum ... -entum (*sc. de nece Agamemnonis*). GREG. M. moral. praef. 10 de eorum verbis minus ... -eri poterat. CORP. VI 29947 -ie(n)s (*sc. mortuus, cuius ossa inquietantur?*) comparabit sibi, quod ... noceberis. *nota*: PS. MATTH. euang. 29 iam multi -e n t e s contra te s u n t et propter te habent nos odio. 30, 1 magister ... quidam ... f a c t u s e s t -e n s et coepit indisciplinate ... loqui.

c *de alterius rebus adversis* (*misereri, compati*): CIC. Brut. 331 *v. p. 1822, 60.* VERG. georg. 2, 499 neque ... -uit miserans inopem (*cf.* SERV. qui inopis non misereatur). TERT. Scap. 1 p. 540 -emus de ignorantia vestra et miseremur erroris humani. PASS. Perp. 6, 5 -ui pro senecta eius misera (*cf. gr.* ἐλεήσασα). VVLG. iud. 10, 16 *deus* -uit super miseriis eorum. Sirach 13, 6 non -bit super te (οὐ πονήσει). CLAVD. carm. min. 8, 6 forsan et ipsa -et *Venus crudelitate Cupidinis.* AVG. civ. 22, 8 p. 580, 9 D. stupentibus qui aderant atque aliis paventibus, aliis -entibus (*sc. iuvene prostrato*). *nota* EVAGR. sent. virg. (Rev. Bénéd. 28) p. 150, 76 qui -et super livescentes oculos (ἡ οἰκτείρουσα πελιδνωμένους τοὺς ὀφθαλμούς. *rec. alt. Migne 20, 1188*[A] quae miseretur liventibus oculis). *sim. de effectu tragoediarum*: AVG. conf. 3, 2, 2 non ... ad subveniendum provocatur auditor, sed tantum ad -endum invitatur et auctori ... amplius favet, cum amplius -et (*cf. quae sequuntur*). -ere *alicui et alicuius* *v. infra l. 61. 78.*

d *de male vel perperam facto* (*paenitentiam agere*): PHAEDR. 4, 19, 1 qui fert malis auxilium, post tempus -et. CYPR. laps. 35 p. 262, 12 paenitentes ac -entes peccata vestra perspicite. epist. 30, 8 *al.* VVLG. iud. 21, 15 universus ... Israel ... -uit et egit paenitentiam. Zach. 11, 5 occidebant *pecora* et non -bant (*i.* μετεμέλοντο, *ut LXX*). AVG. civ. 1, 19 p. 32, 25 D. *Lucretia quod adulterio consensisset* ita -uit, ut morte putaret expiandum. conf. 1, 4, 4 amas nec aestuas ..., paenitet te et non -es, irasceris et tranquillus es.

iuncturae ad 1 (*alias v. infra p. 1828, 46*): -ere *alicui personae vel rei* (*cf.* BEDA gramm. VII 271, 6), *maxime de misericordia vel de paenitentia*: LVCIF. Athan. 2, 32 p. 204, 26 tibi nos -ere est testis deus. reg. apost. 10 p. 59, 7 -o tibi, imperator. *nota* 8 p. 55, 17 -e tibi nobiscum et mitte lacrimas pro te. non parc. 34 p. 280, 23 -e tibi, quod ... canis factus sis. PACIAN. sim. carn. p. 146, 12 *v. p. 1821, 26.* SVLP. SEV. Mart. 5, 5 numquam se tam fuisse securum ...: sed (se *al.*) magis illi -ere, qui ... esset indignus. COMM. apol. 908 qui nesciant ulli (*an gen.? cf. Cucco, Didaskaleion 2 [1913], 343*) -ere (-ore *cod.*). GREG. M. dial. 2, 8 p. 148[c] *Benedictus* illi magis quam sibi -uit. AVELL. p. 20, 16 -entes (*i. paenitentes*) suis impietatibus (p. 24, 18). p. 21, 20 suae perfidiae. RVRIC. epist. 2, 39 p. 423, 24 casui vestro (*cf.* 2, 3 p. 374, 7 -o ... ⟨et⟩ tam acerbo casui ... compatior, *nisi mavis*: -o ... casui ... ⟨et⟩ ... compatior). CARM. epigr. 148 noli -ere, mater, factuí meó. 1539, 5 noli -eri (*sic*), mater, aetati meae (INSCR. christ. Rossi I p. 140, 315 [*saec. IV ex.*] quis non -uit etati tuae). CORP. VIII 5001 scriptor casui -et (7271 pater dol(ens) casui). *alicuius* (*misereri*): COMM. instr. 2, 20, 2 nec me supertollo, sed -o vestri, qui. apol. 908 *v. supra l. 68.* CARM. epigr. 1173, 3 quis non exempli -eatur (*fere i. q. misereatur, cf. Büch. in adnot.*) mortis acerbae? 1567, 9 ne -eas mei (*vix dat., cf. Büch. in adnot.*), quod praecessi. *pro subi. sunt res personatae*: NEP. frg. 18 interitu eius utrum res p. an historia magis -eat. HOR. sat. 1, 1, 75 *v. p. 1820, 57.* 1, 2, 112 natura ... quid latura sibi, quid sit -ura ne-

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gatum (PORPH. ⟨quid ...⟩ sustineri non possit). CLAVD. 8, 253 *cupido* nunc gaudet nunc maesta -et. carm. min. 25, 80 -uit Fortuna minorem se confessa viro. STAT. silv. 4, 3, 102 *v. p. 1826, 75.* VVLG. Ezech. 30, 16 quasi parturiens -bit Pelusium. Hab. 3, 10 viderunt te et -uerunt montes (ITALA Aug. civ. 18, 32 p. 301, 20 D. populi. λαοί). *sim.* MART. 1, 58, 3 hoc -et et queritur ... mea mentula secum. CLAVD. 26, 206 festae -eant ne tristibus aures. *de affectibus bestiarum* (*cf.* OV. met. 11, 345): VAL. FL. 4, 49 illa (*halcyone*) -ens vocem dedit. STAT. Theb. 10, 291 *v. p. 1826, 78. in fabula* ROMVL. fab. Aesop. 1, 4 (rec. W.) *pullus* reperit margaritam ... et cum -ret (*i. misereretur*), sic ait *eqs.* CLAVD. DON. Aen. 8, 215 *v. p. 1826, 78. hinc singulariter de voce avis quasi -entis*: ROMVL. fab. Aesop. 74, 10 grunnire accepit columba, -et semper titus.

2 *transitive*: **a** *cum simpl. obiecto rei*: PLAVT. Stich. 34 an id -es ..., quia illi suom officium non colunt? Trin. 288 haec ego -o, haec sunt quae me excruciant. AFRAN. com. 408 *v. p. 1827, 73.* CIC. Flacc. 57 non ... omnia, quae -emus, eadem queri iure possumus. Sest. 145 meum casum luctumque -uerunt (Vatin. 31 Att. 11, 6, 5 MAT. Cic. epist. 11, 28, 5 SALL. Catil. 40, 2 *al.* Iug. 14, 22 -endum casum tuum. CALP. decl. 14. APVL. met. 7, 3 casus ... quovis (*dat.*) ... -endus atque miserandus. IVST. 18, 3, 1 casus ... -endi. PASS. Perp. 5, 6 -bam casum patris [περὶ τῆς διαθέσεως ἤλγουν]). Phil. 9, 12 ut nemo ... fili mortem magis -uerit quam ille maeret patris (SEN. epist. 74, 30 PLIN. epist. 1, 12, 12 [morte *al.*] SPART. Hel. 6, 7 VOPISC. Car. 8, 7 IVST. 12, 6, 15 [morte *al.*]. 32, 3, 2. AMM. 17, 13, 10 non tam mortem, quam nostrorum laetitiam. AVG. civ. 3, 13 p. 111, 27 D. *al.* CORP. VI 5767 *al. cf. l. 58. p. 1826, 5*). CIC. Phil. 12, 25 quis ... non luget mortem Treboni? quis non -et interitum talis ... viri? 13, 22 quid se gavisum, quid -uisse dicat. Brut. 23 istuc. 157. fin. 1, 59 nihil -endum esse animo, quod sit a dolore corporis seiunctum. Tusc. 3, 78. Att. 2, 20, 3 cum omnes ea quae sunt acta improbent, querantur, -eant. 12, 14, 3 epist. 1, 9, 10. 6, 2, 2 nihil. 12, 23, 1 neque ... quae tu ... moderate fers ... non sunt -enda (*opp.* ulciscenda). 14, 16. ad Q. fr. 3, 1, 17 quantum. CAEL. Cic. epist. 8, 12, 4 iniurias (*ibid.* ulcisci). SALL. Iug. 110, 3 quod ceteri -ere solent. VERG. Aen. 1, 9 quid ... -ens regina deum ... virum ... impulerit. *nota* AETNA 21 quis *poeta* non ... -uit (*i. cum dolore enarravit*) mendacia puppis? ELEG. in Maecen. 16 (*ex coni.*). OV. am. 2, 5, 59 hoc (*ibid.* queror). 2, 15, 18 ne signem scripta -enda mihi. rem. 226 ut valeas, multa -enda feres. 391 vivam modo, plura -bis, *Livor edax.* 694 quid. epist. 5, 8 quae venit indigno poena -enda venit. met. 7, 720 *al. nota* trist. 1, 2, 37 nil aliud quam me -et exule coniunx. 4, 3, 35 tua damna -e (STAT. silv. 5, 5, 47). 5, 1, 26 *v. p. 1829, 84.* 5, 4, 11 quid Priamus -eat ... Hectore rapto quidve Philoctetes ... gemat. 5, 4, 14 tristitiae causa -enda. EPIST. Sapph. 102. 120. SEN. contr. 7, 1, 12 idem timuimus, idem -uimus, idem flevimus. VELL. 2, 130, 4 *v. p. 1830, 1.* SEN. dial. 6, 24, 4. 11, 18, 6 quidquid matri -endum fuit. *ibid.* nihil amplius -urae domus piamentum. epist. 91, 3 quod *quis* etiam miratus est, -uit. 120, 6. PLIN. nat. 37, 3 hoc unum (*sc. anulum*) *Polycrates.* STAT. Theb. 2, 270 furta. 3, 209 bellorum extrema (SCHOL. timemus, *frustra*). 12, 126 -et ... queriturque labores. MART. 1, 58, 3 PLIN. epist. 8, 17, 6 SVET. Aug. 69, 1. CALP. decl. 10 ne *mater* mariti -eat caecitatem. VERVS Fronto p. 130, 16 N. aliud -ere, aliud loqui. APVL. met. 4, 23. PS. APVL. Ascl. 25 deorum ab hominibus -enda secessio. MIN. FEL. 31, 8 quod -etis, ... diligimus. TERT. adv. Marc. 2, 25 p. 370, 5 increpandi et -endi exitus (*i. peccati Adam*). patient. 7 p. 12, 1 non de nostro amissum -entes. CYPR. epist. 17, 1 ruinas fratrum. ANTH. 409, 16 ista. 441, 2 de me -eant nil nisi morte mea. *cf. l. 42 et p. 1826, 3. 5. nota* ITIN. Alex. 41 verberatur. quod cum acrius ..., sed ingenue -uisset Hermolaus („*passus esset*" *Kluge*). PANEG. 10 (4), 13, 1 nihil ... gravius, nihil miserius -isti. 11 (3), 27, 5 condicionem humanam. CAPITOL. Ver. 5, 6 fatum (DRAC. Orest. 596 fata. *cf. p. 1826, 4*). LAMPR. Alex. 52, 1 IVST. 1, 8, 9 *al.* OPTAT. 2, 15 p. 50, 11. 2, 24 p. 61, 12. 3, 2 p. 69, 20 hanc rem ... deus -et et flet. 3, 4 p. 84, 11 quod duo ... passi fuerant, universi -uerunt. AVSON. 279, 3 AMM. 27, 9, 4. CLAVD. DON. Aen. 7, 760 -uerunt ... exitum tuum loca *eqs.* (VERG. Aen. 7, 760 te ... flevere lacus). FVLG. aet. mund. p. 145, 3 lassatos in agro cursus non -uit fratris *Iacob* (*i. non miseritus est*). HIER. epist. 39, 1, 2 magis amissam virginitatem quam mariti ... interitum. 39, 7, 2 vestri sortem -o. 51, 2, 5 *al.* CLAVD. 22, 321 *annum Stilichonis consulis* iam secura sequatur posteritas nec iam -eat defensa vetustas. AVG. civ. 1, 10 p. 18, 14 D. tantum -uerunt, quantum se doloribus inseruerant. 1, 24 p. 39, 7 non ex civibus -endam, sed ex hostibus laudandam victoriam. 7, 18 p. 296, 33 vanitatem. 7, 23 p. 301, 19 *al.* conf. 3, 2, 2 homo vult -ere luctuosa et tragica *in theatris.* in Iob p. 540, 6 condicionem suam (*ibid.* luget). op. monach. 22, 26 quod ... in malis viris -emus et plangimus. c. Secundin. 22 sterilitatem Sarae. ROMVL. fab. Aesop. 75, 5 innocentiam. CHROMAT. beat. 3 LEO M. epist. 49. SALV. gub. 1, 9 nobis -enda est ... afflictio. PROSP. resp. ad Gall. 1, 7 quod -endum est. DRAC. satisf. 304 peccata (*ibid.* paeniteat). laud. dei 2, 304 primordia mundi ... -uere nefas. 2, 543 tartarus ... augmenta. 3, 606 *al.* ENNOD. epist. 2, 1, 11 p. 41, 1 magna (4, 16, 2 p. 110, 19 *al.*). VEN. FORT. carm. 6, 5, 228 *v. p. 1826, 35.* 10, 12ᵈ, 7 GREG. M. epist. 2, 33. PASS. Thecl. 27 -ens iniustum iudicium (*C a*, de iniusto i. *C b et c*). CARM. epigr. 145 noli -ere, mater, eventum meum (*sim.* CORP. VI 6932 *al.*). 152 *v. p. 1823, 57.* 161. CORP. VI 8827 de quo n⟨il⟩ umquam -uit nisi quo⟨d⟩ *eqs.* CARM. epigr. 610, 1 -eas ne fata suprema. 618, 1. CORP. XIII 2087 de qua nemo ... umquam -uit nisi mortem. INSCR. christ. Rossi II p. 81, 15, 10 animum tam multa -entem. *adi. pro adv.* CARM. epigr. 734, 8 miserabile dulci germano divulsa -ens ... soror. *singulariter*: AMBR. obit. Theod. 35 dolorem meum intimo viscere -ui. obit. Valent. 79 p. 1383ᴬ meum de te plus -bas dolorem. Noe 1, 2 non -emus dolorem gravem. AVG. conf. 9, 12, 31 alio dolore -bam dolorem meum et duplici tristitia macerabar. *cf.* VERG. Aen. 1, 669 (*p. 1829, 17*). *aliter*: vicem *alicuius* -ere: CIC. Verr. 2, 113 *et saepe. cf. p. 1820, 22 et 1827, 45.* GLOSS.ᴸ II Philox. DO 31 -o vicem tui et vicem tuam συμπάσχω σοι (CHAR. gramm. p. 382, 1. 385, 23 B.).

b *c. simpl. obiecto personae* (*lugere de aliquo, misereri alicuius, sim. cf. etiam sub c β*): OV. trist. 1, 2, 37 *v. p. 1825, 42.* SEN. Ag. 579 utrumne -eam laeter an reducem virum? LVCAN. 8, 628 auctorem ... -e fati. STAT. silv. 2, 6, 97 eximius ... animi meritusque -eri. TAC. ann. 2, 82 populus quasi rursum ereptum *Germanicum* acrius -uit. CYPR. mort. 21 p. 310, 15 nostros (*sc. mortuos*) quasi perditos lugemus et -emus. epist. 49, 2 p. 611, 4 *al.* ANTH. 51, 1 IVST. 42, 4, 13. DON. Ter. Hec. 401 ut non condemnanda sit, sed -enda *puella.* OPTAT. 1, 2 p. 4, 10 occisas innocentium animas *deus.* 2, 26 p. 66, 10 has plebes. CLAVD. DON. Aen. 1, 485 p. 97, 20. HIER. epist. 39, 3, 1 -emus quemquam mortuum (*infra*: indignamur aliquem exire de corpore *et*: lugeatur mortuus). AVG. civ. 3, 11 p. 109, 5 D. Camillam Diana -uit ... et Pallantem ... Hercules flevit. 3, 14 p. 113, 24 *al.* conf. 3, 2, 3 miserum. doctr. christ. 4, 28, 61 cuius ... deformis est animus, magis -endus est, quam. in psalm. 98, 12 peccantem (*ibid.* pro illo). PS. AVG. quaest. test. I 114, 23 si ... innocens fuerit, timeri ... non potest, sed -eri. DRAC. laud. dei 2, 172 tali sub clade -etur, qui fuit ante metus (*sc. Aegyptiorum exercitus mari Rubro necatus*). FVLG. RVSP. rem. pecc. 1, 13 p. 538ᵇ nec istos ... tristis -ret nec illos humiliatus -ret *Paulus* (*II Cor. 12, 21, ubi*: lugeam multos). VEN. FORT. carm. 6, 5, 228 placide coluit, quod modo triste -et (*sc. matrem. cf.* CARM. epigr. 1336, 4 quorum [*parentum*] sensus ... quod -et [*i. filiam*] intus amat). CARM. epigr. 213, 3 pietate mira praeditum -ens fratrem (*cf.* 213, 4 quem flevit ... turba). 775, 4. 820, 1 quem flentes -eunt ... parente⟨s⟩. 2122, 1 amissum, m⟨ate⟩r, Trophimum si⟨n⟩e fine -eto. CORP. VI 18659 tres uxores h⟨abui. eas⟩ quidem -ui, sed non sunt qua⟨lis *eqs.*⟩. CORP. VI 36202 (= CARM. epigr. 1545) 3 *v. p. 1819, 79. pro subi. res personatae*: PROP. 1, 16, 24 me mediae noctes, me sidera plena iacentem frigidaque eoo me -et aura gelu; tu ... numquam miserata.

c *cum acc. c. inf.*: *α pleno*: CIC. Cluent. 198 quam -o abesse ... Volusienum. har. resp. 41 ut -rent boni non illa ... ornamenta ad meliorem mentem ... esse conversa. Sest. 131 ut summa in laetitia illud -rem, civitatem ... oppressam fuisse. Cael. 59 Planc. 79. Marcell. 2 -bam ... et vehementer angebar virum ... non in eadem esse fortuna. 14. 23 Phil. 1, 15. 2, 17. 37 -bam, -bam ... rem p. ... esse perituram. 2, 73. 7, 1 de orat. 2, 209. 3, 226 Brut. 157 *al.* leg. 3, 36 ac. 2, 135 Tusc. 2, 60. 4, 17 *al.* Att. 3, 15, 2 ut ... id ipsum -eam me ... non habere. 4, 18, 2 *al.* epist. 2, 1, 1 *al. nota* 2, 1, 2 te afuisse ... -ui, quod carui *eqs.* LVCR. 3, 887 CAES. Gall. 5, 54, 5 *al.* TIB. 2, 3, 23. OV. ars 2, 125 quotiens illum (*Vlixem*) -uit properare Calypso. met. 2, 352. 3, 260 *al.* fast. 5, 232 *al.* SEN. contr. 2, 2, 10 SEN. benef. 7, 23, 3 dial. 6, 18, 8 *al.* Herc. f. 383 OCTAVIA 362 (*ibid.* furit). LVCAN. 2, 660 *al.* 9, 1053 (*ibid.* quereris) VAL. FL. 5, 525 SIL. 7, 538. 8, 338 STAT. Theb. 2, 612 *al.* MART. 6, 59, 1 PLIN. epist. 3, 21, 6 *al.* FRONTO p. 166, 17 N. APVL. apol. 96 *al.* MIN. FEL. 16, 5 aegre se ferre, stomachari, indignari, -ere illiteratos ... de rebus caelestibus disputare. TERT. nat. 1, 1 p. 59, 11. CYPR. epist. 69, 10 p. 759, 2 illud mirandum est, immo indignandum potius et -endum, christianos ... assistere. PORPH. Hor. carm. 3, 4, 73 SPART. Hadr. 24, 6 CAPITOL Maximin. 11, 4 GALLICAN. Avid. 8, 1 LAMPR. Heliog. 9, 3 *al.* OPTAT. 6, 3 p. 147, 17 *al.* DAMAS. epigr. 10, 13 CLAVD. DON. Aen. 4, 265 p. 388, 29 *al.* VEG. mil. 1, 4 p. 9, 3 HYG. astr. 2, 34 p. 73, 20 HIER. epist. 3, 2, 3 *al.* CLAVD. rapt. Pros. 2, 342 AVG. civ. 3, 11 p. 109, 1 D. *al.* 8, 24 p. 359, 24 -et venturum esse tempus. c. Pelag. 1, 10, 18 gest. Pelag. 65 p. 120, 4 COMM. instr. 1, 22, 1 NOVELL. Theod. 20, 3 (= COD. Iust. 7, 41, 3, 1) *a. 440.* LEO M. serm. 27, 4 quod fieri ... multum tabescimus et -emus. DRAC. laud. dei 3, 43 *al.* GREG. M. moral. 3, 1. BAVDON. 4 *rex* se -ens gravi damno (*sic*) pati. CARM. epigr. 1402, 2 da lacrimas et me sic peperisse -e. 1411, 12 curia ... privatam eloquio se -et esse tuo. *subi. res personatae*: PROP. 2, 10, 14 Euphrates ... Crassos se tenuisse -et. STAT. silv. 4, 3, 102 illic Appia se -et relinqui. SEDVL. carm. pasch. 2, 17 vita ... nihil esse diu ... -ret (op. pasch. 2, 1 nihil esse diutinum ... ingemeret). *bestia*: STAT. Theb. 10, 291 *tigris* -et ... defecisse famem. CLAVD. DON. Aen. 8, 215 p. 146, 4 boves ... se ... recessuros. *β omisso verbo substantivo* (*sim. p. 1825, 67 sq. al.*): CIC. Deiot. 3 afflictam regiam condicionem -bam. Phil. 2, 55 -etis tris exercitus ... interfectos. 10, 15 qui id factum -bant. Brut. 1. epist. 5, 2, 1 rem p. a me conservatam. 7, 25, 1 ad Q. fr. 2, 15, 1 CAES. Gall. 3, 2, 5 *al.* PROP. 2, 28, 9 sibi collatam *puellam* -uit Venus. OV. met. 10, 390. 12, 590 Pont. 4, 6, 49 *al.* LIV.

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

8, 31, 3 qua *mente* pugnatum -eat. MANIL. 2, 169 *Gemini et Pisces* nihil exterius mirantur in ipsis amissumve -ent. SEN. dial. 4, 29, 2. 6, 10, 5 mortuum tibi filium. LVCAN. 2, 275 praelata suis ... diversa ... castra. VAL. FL. 4, 238 SIL. 2, 210. STAT. silv. 3, 1, 48 monstra ... exanimata. 3, 5, 32 saevum ingratumque ... Iovem. MART. 4, 48, 2 PLIN. epist. 6, 6, 7 SVET. Aug 16, 3 *al.* FRONTO p. 219, 12 N.? ARGVM. Plaut. Most. 10 TERT. anim. 23 p. 336, 10 *al.* PANEG. 12 (2), 13, 3. CAPITOL. Aur. 26, 13 Cassium extinctum. LACT. inst. 1, 15, 30 amissum regem. IVST. 9, 7, 2 repudium et praelatam sibi Cleopatram. 11, 1, 4 *al.* AVR. VICT. Caes. 6, 2 AMM. 28, 1, 32 CLAVD. DON. Aen. 4, 210 p. 381, 27 *al.* HIER. epist. 39, 6, 2 filiam ... interfectam. 49, 14, 1 *al.* CLAVD. carm. min. 22, 17 Darium ... peremptum. AVG. civ. 3, 14 p. 113, 27 D. *al.* serm. ed. Mai 76, 1 CYPR. GALL. gen. 241. *nota* DRAC. laud. dei 3, 726 quicquid vota precantur aut amissa -ent. ENNOD. epist. 1, 12, 2 p. 22, 8 FVLG. RVSP. serm. 6, 1 VEN. FORT. carm. 9, 1, 67. GREG. M. moral. praef. 11 carnem ... mortuam. CORP. VI 25184. *γ om. verbo*: CIC. Att. 12, 6, 4 Atticam tamdiu (*sc. febri laborare, v. Boot ad h. l.*) -o. *sim., ut vid.*, 14, 8, 1 -o L. Crassi nepotem.

a *cum simpl. inf.*: HOR. carm. 4, 4, 62 vinci -entem ... in Herculem (STAT. Ach. 1, 16 -et altera *laurus* vinci). OV. trist. 3, 12, 49 Pont. 1, 3, 67. PRIAP. 71, 2 dulcia *poma* quid -eam perdere. SVET. Tib. 7, 3 Agrippinam ... abegisse ... -uit. PS. AVR. VICT. epit. 11, 9 scortum vocari -bat *Antonius*. TERT. apol. 37, 3 ut ... divinitas ... -at pati *eqs.* DAMAS. epigr. 10, 13 -ui ... consortia perdere. HIER. epist. 49, 15, 7 PAVLA Hier epist. 46, 8, 2 CLAVD. 28, 427 rapt. Pros. 3, 112 ROMVL. fab. Aesop. 27, 5 PAVL. PELL. 152 VEN. FORT. carm. 4, 25, 12. 4, 26, 136 *al.* *sim., nisi part. pro attrib.* HOR carm. 3, 4, 73 iniecta monstris Terra -et suis maeretque partus ... missos ad Orcum. CARM. epigr. 890 moenia quisq(ue, *i. -quis*) -et nova condere successori, inculto maneat lividus hospitio.

e *cum enuntiatis per* quod *sim.*: quod (*exempla non perscripta sunt indicativi*): CIC. Brut. 2 -bam ..., quod ... consortem ... amiseram. 5 si id -emus, quod ... non licet. 8 hoc -remus, quod. Tusc. 3, 60 -endum esse ..., quod ... incidissemus. CATVLL. 21, 10 ipsum id -o, quod esurire ... discet. 78ᵇ, 1. CAES. civ. 1, 9, 2 -uisse se, quod ... extorqueretur. OV. met. 5, 24 quod sit servata, -bis? 8, 45. SEN. dial. 7, 15, 6 -ere quod ... aliquid ... incidit. LVCAN. 6, 303 MART. 8, 62, 2. CALP. decl. 49 -et quod ... occiderim. APVL. met. 6, 25. TERT. spect. 19 -ere, quod homo ... tam nocens factus est (*opp.* laetari). HERM. Pal. sim. 6, 3, 1 -bam pro eis, quod ... cruciarentur (ἐλυπούμην ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι ... ἐβασανίζοντο). PORPH. Hor. epist. 1, 20, 4 -es ..., quod ... recitem (*cf.* HOR. ostendi gemis). PANEG. 10 (4), 34, 4 ut non tam ... -rent, quod ... tulerant, quam quod ... fruerentur. CAPITOL. Pert. 2, 9 (*coni.*) LAMPR. Heliog. 31, 8 (*coni.*). IVST. 28, 4, 4 suam vicem omnes -bant, quod non ... cecidissent. LVCIF. non parc. 34 *v. p. 1824, 65.* CLAVD. DON. Aen. 3, 710 p. 352, 10 *al.* 7, 290 p. 47, 23 -o quod ... veniant. AMBR. exc. Sat. 1, 3. obit. Valent. 79 p. 1383ᴬ audio vos -ere quod non acceperit sacramenta. HIER. epist. 39, 1, 1 *al.* VVLG. act. 4, 2 Sadducaei -entes, quod docerent populum (διαπονούμενοι διὰ τό). AVG. civ. 8, 26 p. 363, 21 D. hoc ..., quod succederent. 18, 51 p. 336, 30 SVLP. SEV. epist. 2, 15 PRAEDEST. 1, 53 p. 606ᵇ (*coni.*) SALV. gub. 1, 8 (*coni.*) VEN. FORT. carm. 10, 12ᵈ, 7. CORP. VI 20153 de quo nihil -ui nisi quod mortus (*sic*) est. HIER. epist. 23, 1, 2 non quod futuri incerta esses, -bas, sed quo triste funeri obsequium non dedisses. quia: PLAVT. Stich. 34 (*v. p. 1825, 14*). LVCC. Cic. epist. 5, 14, 2 sin ... tristitiae te tradidisti, -o, quia -es. PLAVT. Most. 149 cor -et, cum scio. *sim. saepius.* HIER. epist. 52, 6, 1 -o, cur meruerimus hanc legem. CARM. epigr. 466 -bis, quam immature ... sim mortis adeptus. CIC. Planc. 1 -bam ... et acerbe ferebam, si huius salus ... esset infestior. Tusc. 4, 44 -ere ..., si quando ... victus esset. SEN. epist. 71, 15 quare indigner aut -eam, si ... praecedo? MIN. FEL. 16, 6 nihil ... indignandum vel -endum, si ... sentiat. *cf.* TAC. hist. 1, 29. AVG. epist. 55, 35 hoc nimis -o, quam multa ... minus curantur.

B *subi.* *res dolorem efficientes* (*saepe accedente dativo personae dolentis vel quod eam circumscribit*): 1 *pron., subst.*: PLAVT. Amph. 922 ego illud (ς, illum *codd.*) scio quam -uerit cordi meo. Cist. 110 ne quid, quod illi -eat, dixeris. 495 si quid tibi -bit, scies qua -eat gratia. Merc. 369 numquid tibi -et? :: nescio quid meo animost aegre. Mil. 1325. 1343. Truc. 633 *v. p. 1821, 78.* TER. Eun. 93 hoc tibi -ret. 449 iam ... te amat, iam ... illi facile fit quod -eat (*cf.* 445 quod eam mordeat). Ad. 451. 733 si non ipsa re tibi istuc -et. AFRAN. com. 408 dummodo -eat aliquid (*an acc.?*), -eat quidlubet. TRAG. inc. 21 Hecuba, hoc -et pudet piget. CIC. de orat. 1, 230 nemo ingemuit ..., nihil cuiquam -uit, nemo est questus. epist. 4, 4, 2 tu, quid -eat, scribere audes. VERG. catal. 13, 17 quid palluisti, femina? an ioci -ent? PROP. 2, 18, 4 si quid -uit ..., -ere nega. OV met. 10, 393 ut sibi committat, quidquid -et. PHAEDR. 3, 10, 16 quod sentiebat maxime -urum amanti. PETRON. frg. 14 aliquid factum est, quod legi -et. MART. 1, 13, 4 *v. p. 1822, 14.* *nota* 12, 89, 2 quod lana caput alligas, Charine, non aures tibi, sed -ent capilli (*sc. quia desunt*). IVV. 11, 190 quidquid -et. DON. Ter. Ad. 244 iniuria lenoni (BACHIAR. repar. laps. 13 regi). AVG. c. Secundin. 22 quod mihi -uerit sterilitas Sarae (SECVNDIN. epist. p. 896, 22). PASS. Perp. 6, 5 -uit mihi casus patris. CYPR. GALL. iud. 435 vota ... multum -ura parenti. COMM. apol. 597 cui (*misero*) plus -et intus. VEN. FORT. carm. 4, 26, 6 cur placitura *nobis* facis, *sors*, quae -ura rapis? GREG. M. moral. 10, 32 leve fit ... omne quod foris -et. CARM. epigr. 163 mors mea quoi -uit, posuit ... titulum (*sim* 985, 2). CORP. VI 9141, 5 de qua -uit nihil nisi mors eius (*cf.* 15126, 4 de quo nihil -ui [-uit?] nisi mors [mortem?]). -or *aliqua re? v. p. 1819, 79.*

2 *acc. c. inf.*: PLAVT. Gem. len. frg. 1 -et huic puello sese venum ducier. ENN. scaen. 61 *v. infra l. 24.* PACVV. trag. 44 -et pigetque ... me conatum hoc ... itiner. TER. Eun. 430 -et dictum (*sc. hoc esse*) imprudenti adulescenti (DON. deest mihi, ut sit: -et mihi. SCHOL. *perperam*: paenitet). Ad. 272 hoc mihi -et nos paene sero scisse (DON. τῷ ἀττικισμῷ 'mihi -et' pro '-o'). 682 me hoc delictum admisisse ... id mihi vehementer -et. PELAG. in II Cor. 7 p. 790ᶜ ENNOD. epist. 9, 13, 1 p. 238, 16. EVG. TOLET. carm. 27, 10 sic vixisse placet, sic abiisse -et.

3 *enuntiatum* (*per* quia, quod, si, cum *al.* *recepi etiam locos ad dolorem corporalem spectantes*): PLAVT. Capt. 152 huic (*ventri*) illud -et, quia nunc remissus est edendi exercitus. Epid 147 mihi -et, cum ego vapulo. Men. 439 mihi -bit ..., si quid ego stulte fecero. Poen. 150 si feriri video te, extemplo -et. :: mihi .... :: immo mihi. Truc. 768 si stimulos pugnis caedis, manibus plus -et. ENN. scaen. 61 optumam progeniem Priamo peperisti extra me; hoc dolet; men obesse ..., me obstare. CAECIL. com 241 si egebis, tibi -bit. TER. Phorm. 162 aliis quia defit ... aegrest; tibi quia superest -et. TVRPIL. com. 27. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 17, 6 -et mihi, quod ... stomacharis. CATVLL. 63, 73 iam -et, quod egi, iam ... paenitet. SEN. dial. 3, 12, 2 caesus est *pater*: exsequar, quia oportet, non quia -et. nat. 4, 13, 3 nobis -et, quod ... non possumus. Ag. 162 pudet -etque: ... lustrale ... peperi caput. LVCAN. 6, 303 -et heu semperque -bit, quod. PANEG. 7 (6), 4, 5 -et, quod ... excessit ..., sed ... non credimus. IVL. VAL. 1, 16 p. 26, 26 -bat ... altiusque ... vim carpebat, quod ... fierent. LVCIF. non parc. 4 p. 216, 11 -ere nobis sacerdotibus ... pro te, propterea quod ... hauseris. AVSON. 272, 4 aeternum, quae nocuere, -ent. PS. AVG. quaest. test. I 112, 3 -ere sibi quia peccavit (*ibid.* cui non -et). HIST. Apoll. 20 tibi non -et, quod. CORP. VI 25595. CARM. epigr. 1337, 4 mihi plus misero, quod decet, inde -et.

4 *subi. subintellegendo*: CIC. Mur. 42 cui placet, obliviscitur, cui -et, meminit. SEN. benef. 4, 36, 1 ut -eat tibi. DIFF. gramm. suppl. 280, 21 miseremur, cum ... et -et nobis de alicuius casu et subvenimus (ISID. diff. app. 42 DIFF. ed. Beck p. 70, 15). CORP. IV 2258ᵃ. III 8835. *nota zeugma*: ACC. trag. 471 -et (doet *codd.*) pudetque Graium me et vero piget. *sim.* TRAG. inc. 21, *v. p. 1827, 74. cf. etiam supra l. 10.* SALL. Iug. 84, 1 *v. p. 1830, 41.*

iuncturae: *de modo* (*gradu, tempore*) *-endi*: acriter: *v. p. 1826, 19 et 1825, 60.* aequanimiter: GREG. M. moral. praef. 11. aeque: CIC. epist. 4, 6, 1 CIC. fil. epist. 16, 21, 7 SVET. Nero 4, 1. aliquatenus: SEN. epist. 116, 4. aliquid: PROP. 2, 5, 15 (4, 11, 79 quid. OV. rem. 493?). aliter: OV. trist. 5, 2, 10. amare: OPTAT. 7, 3 p. 172, 5. amplius: CALP. decl. 30 AVG. conf. 3, 2, 2. carnaliter: AVG. in Iob p. 540, 6. clam: OV. rem. 694 EPICED. Drusi 184. diu: SEN. epist. 78, 7 SCRIB. LARG. 10 PLIN. nat. 17, 214 QVINT. inst. 6 pr. 13. facile: CHIRON 25. flebiliter: IVST. 42, 4, 13. graviter: CIC. Att. 12, 20, 1 CAES. Gall. 1, 14, 5 *al.* OV. met. 3, 334 QVINT. inst. 11, 1, 64 *et saepius.* impatienter: PLIN. epist. 9, 22, 2 IVST. 32, 3, 2 *al.* impendio: AMM. 14, 5, 4. impudenter: AVG. civ. 8, 23 p. 357, 3 D. ingenue: *v. p. 1825, 60.* insolabiliter: HOR. epist. 1, 14, 7. integre: CALP. decl. 11. ita: CIC. Att. 3, 15, 2. 12, 23, 2 CELS. 7, 25, 1ᶜ p. 305, 21 D. non ita. TREB. Gall. 9, 8. iuste: OCTAVIA 580 COLVM. 1, 8, 18. laudabiliter: AVG. civ. 3, 14 p. 113, 27 D. leviter: CIC. Att. 11, 6, 1 OV. met 10, 133 *al.* CELS. 4, 5, 1 p. 126, 8 D. libere: SVET. Aug. 69, 1 GELL. 6 (7), 3, 18. longum: STAT. Theb. 2, 270. magis, maxime: CIC. Lael. 47 Att. 3, 15, 2 *al.* POLLIO Cic. epist. 10, 33, 5 OV. met. 1, 757 *al.* PHAEDR. 3, 10, 16 SEN. epist. 91, 3. *et saepe.* mediocriter: POLLIO Cic. epist. 10, 33, 4. minus, minime: CIC. Mil. 19 Phil. 12, 25 Att. 4, 6, 1 MART. 12, 34, 11 *al.* mirifice: CIC. Att. 2, 19, 1. ?misere: PANEG. 10 (4), 13, 1 (*v. p. 1825, 61*). moderate: SEN. epist. 66, 29. modice: CIC. ad Brut. 1, 9, 2. multum: HOR. epod. 15, 11 AVG. civ. 7, 5 p. 281, 2 D *al.* nihil: OV. trist. 4, 10, 84. nimis: PLIN. epist. 8, 6, 17 AVG. epist. 55, 35 VVLG. Zach. 9, 5 *al.* nimium: OV. rem. 791. palam: EPICED. Drusi 184. parce: MART. 8, 36, 6. parum: LIV. 29, 21, 10 SEN. epist. 116, 7 PLIN. epist 8, 6, 17. patienter: SEN. epist. 98, 18. paulum: CARM. epigr. 214, 2. pie: SEN. dial. 11, 18, 8. plus: PLAVT. Truc. 768 CIC. Verr. 6, 123 SEN. dial. 6, 3, 2 *al.* HYG. astr. 2, 34 p. 73, 20. *saepius.* praecipue: CIC. epist. 6, 2, 2. principaliter: SEN. dial. 12, 17, 4. privatim, publice: AMM. 27, 9, 4. quam: CIC. Cluent. 198 Att. 16, 4, 1. quid: *v. supra l. 49.* quomodo: CAEL. Cic. epist. 8, 3, 1. satis: PLAVT. Capt. 928. sic: OV. epist. 5, 75 *al.* CELS. 2, 8, 28 p. 49, 6 D SEN. Thy. 1098. valde: CIC. Att. 12, 1, 2 SEN. epist. 78, 7 HIER. epist. 51, 6, 3 VVLG. iud. 21, 15. vehementer: TER. Ad. 682 CIC. ad Brut. 1, 15, 5 CYPR. epist 54, 2 CAPITOL. Aur. 28, 7 CHIRON 385. vere: MART. 1, 33, 4. MAT. Cic. epist. 11, 28, 3 suo arbitrio. HOR. ars 95 sermone pedestri. 432 ex animo (*aliter* PLAVT. Capt. 928 *et* APVL. met. 3, 11, *v. p. 1829, 43*). OV. met.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

12, 582 mente . . . patria. Cels. 2, 8, 21 p. 47, 22 D. cum febre (*ex coni.*). Sen. epist. 78, 13 ad opinionem. Sil. 2, 210 furiata mente. Qvint. decl. 326 p. 283, 8 indignatione. Mart. 1, 58, 3 secum (*v. p. 1825, 6*). Plin. epist. 4, 14, 3 *hendecasyllabis*. 4, 21, 1 supra modum. Comm. instr. 2, 32, 3 animo . . . pompa. Ambr. obit. Theod. 35 intimo viscere (*v. p. 1826, 6*). Itala Zach. 12, 10 (Aug. civ. 20, 30 p. 482, 26 D.) dolore (*v. p. 1823, 21.* Avg. conf. 9, 12, 31 *v. p. 1826, 10*). Hier. epist. 45, 2, 1 labiis . . . corde. Vvlg. sap. 14, 15 acerbo . . . luctu. Ier. 5, 22 a facie *dei*. Carm. epigr. 596, 3 lacrimis fletuque. 653, 3 tota mente.

magna: *v. p. 1825, 83.* *de causa -endi sim.:* *aliqua re* (*multa iam dedi supra*): Aem. Pavl. or. frg Val. Max. 5, 10, 2 meo casu. Rhet. Her. 2, 31, 50 Cic. Verr. 4, 6 *al.* fin. 1, 55 animo . . . corpore (*cf. Madvig ad h. l.*). 1, 59 (*an* animo *dat.?*). 1, 67 *v. p. 1822, 62.* 2, 54 *v. p. 1823, 81.* Tusc. 3, 21 rebus alicuius adversis. *ibid.* secundis. Lael. 90 delicto (Amm. 22, 10, 3). Brut. 3 morte (Sen. Herc. O. 1209 Plin. epist. 1, 12, 12? [*cf. p. 1825, 24 et 25*]). epist. 5, 8, 2 laude aliena. 13, 5, 2 Pvblil. A 25 Nep. frg. 18. Verg. Aen. 1, 669 nostro . . . dolore (*cf.* Serv.). Hor. epod. 15, 11 mea . . . virtute. sat. 2, 1, 67 *v. p. 1824, 1.* Prop. 1, 15, 27 nostro periclo. Ov. rem. 791 *v. p. 1824, 5.* met. 6, 130. 9, 257 Hercule . . . deo. 10, 684. 11, 68 *al.* fast. 6, 43 rapto Ganymede *Iuno* (trist. 1, 2, 37 *v. p. 1825, 42.* 2, 292 *v. p. 1824, 7*). Lavd. [Turiae] (Corp. VI 1527) 2, 31 orbitate. Liv. 5, 11, 5 clade accepta. 29, 21, 10 iniuriis (40, 10, 5 Sen. dial. 2, 19, 1 *al.* Phaedr. 4, 25, 17). 39, 43, 5 Val. Max. 5, 10, 2 Cels. 2, 8, 28 p. 49, 6 D. *v. p. 1821, 9.* Phaedr. app. 14, 31 coniuge amissa. Sen. Med. 978 Oed. 260 *al.* Val. Fl. 6, 502 Qvint. inst. 11, 1, 58 Apvl. met. 5, 28 *v. p. 1821, 14.* Tert. patient. 8 p. 14, 10 Cypr. Demetr. 18 p. 364, 4 Anth. 441, 2 *v. p. 1825, 58.* Porph. Hor. epist. 2, 2, 140 Paneg. 10 (4), 33, 6 Amm. 22, 10, 3. Hier. epist. 40, 1, 1 alienis . . . vulneribus. 143, 2. Clavd. 26, 206 *v. p. 1825, 6.* Avg. civ. 19, 13 p. 378, 17 D. *al.* Iord. Get. 163 casu (*fort. acc.*). Ven. Fort. carm. 7, 1, 16 quo. Carm. epigr. 1202, 1 obitu.

ab *aliqua re*: Plavt. Cist. 60 *v. p. 1822, 50.* Plin. nat. 11, 233 *v. p. 1822, 12.* 24, 15 a sole (*an i. q.* '*post s.*'?). 28, 73 ab ictu. Chiron 580 *v. p. 1821, 44.* *cf. etiam p. 1821, 53.* de *aliquo, aliqua re*: Cic. Att. 6, 6, 2 *v. p. 1822, 67.* 7, 3, 8. 12, 1, 2. 12, 14, 4. 13, 46, 4. 15, 2, 4. 16, 4, 1 Hor. epist. 1, 14, 7. Ov. ars 2, 448 de quo laesa puella -et. met. 7, 831 *al.* Herm. vulg. sim. 9, 32 p. 158, 9 -es de vestimento tuo (Pal. tristis efficeris. *gr.* *περὶ ἱματίου λυπεῖται*). Tert. pudic. 8 p. 235, 9 Scap. 1 p. 540 Ö. Schol. Cic. Bob. p. 125, 18 St. Clavd. Don. Aen. 2, 365 p. 197, 19 Avg. nat. bon. 20 p. 863, 20. Plin. Val. 5, 2 *et* 3 *v. p. 1821, 65.* Marcell. med. 1, 62 (*v. p. 1821, 64*) Chromat. beat. 5 Greg. M. moral. praef. 10 Corp. VI 8827. 20153. 20450. XIII 2087. *al.*

ex *aliquo, aliqua re*: Plavt. Capt. 928 ex animo (Apvl. met. 3, 11). Cic. fil. Cic. epist. 16, 21, 3 Caes. Gall. 1, 14, 5 Vell. 2, 130, 4 Sen. dial. 6, 24, 4 *al.* Cypr. epist. 13, 1 Firm. math. 5, 3, 26 Carm. epigr. 152. 161 Corp. I^2 2139. VI 9438. XI 932. unde: Ov. am. 2, 7, 4. inde: *v. p. 1828, 38.* ob *aliquid*: Pollio or. frg. Prisc. gramm. II 383, 15. propter: Cic. Tusc. 3, 74 Qvint. inst. 9, 4, 143 Clavd. Don. Aen. 11, 145 p. 428, 24. *alicuius rei, personae* causa: Cic. epist. 16, 11, 1 Carm. epigr. 653, 2. super: *aliquo, aliqua re*: Ambrosiast. in Gal. 3, 2 Hier. in Ier. 1, 83, 2 *bis* Vvlg. iud. 10, 16 II reg. 1, 26 *al.* Salon. in eccles. p. 996^c Epist. Austras 4. *aliquem, aliquid*: Vvlg. Ion. 4, 10 *al.* Ps. Avg. quaest. test. I 102, 8 Evagr. sent. virg. p. 150, 76 (*v. p. 1824, 45*). in: *aliqua re*: Cic. epist. 6, 2, 2 ad Q. fr. 3, 1, 17 ad Brut. 1, 9, 2 Mat. Cic. epist. 11, 28, 3 Cypr. epist. 21, 2 Avg. civ. 14, 9 p. 20, 18 D. *al.* *aliquo*: Ambr. obit. Valent. 79 (*v. p. 1823, 33*). pro *aliqua re, aliquo* (*cf. C. F. W. Müller, Akk. p. 125*): Sall. Iug. 39, 1 Sen. dial. 11, 19, 2. 12, 9, 2 Corp. IV 2258^a Gell. 6 (7), 3, 18 Herm. vulg. *et* Pal. sim. 6, 3, 1. Cypr. epist. 17, 1 Vvlg. num. 11, 1 pro labore. Clavd. 15, 428 Avg. c. Iul. 1, 1, 1 *al.* Doctr. apost. 5, 3 (*v. p. 1830, 29*) Comm. instr. 1, 1, 7 Salv. gub. 1, 8 Drac. Orest. 730 Pass. Perp. 6, 5. 9, 3. *acc. limit. v. p. 1821, 34.* sub *aliqua re: v. p. 1826, 31.* contra *aliquem: v. p. 1824, 34.* *part.*: Cic. Att. 15, 26, 1 -et dubitans, utrum. Verg. georg. 2, 499 miserans inopem. Hier. epist. 51, 6, 3. Hor. carm. 3, 4, 73 *v. p. 1827, 27.* Cypr. unit. eccl. 20 p. 228, 6 quae . . . videntes ingemescimus et -emus.

dolendi: causa: Cic. carm. frg. 42, 3 esset -i causa (Eurip. frg. 818, 3 N. *εἰκὸς σφαδάζειν ἦν ἄν*). Ov. epist. 19, 125 *v. p. 1821, 7.* met. 11, 345 Sen. dial. 12, 4, 3 Avg. civ. 13, 2 p. 558, 9 D. consuetudo: *v. p. 1821, 5.* decor: Sen. epist. 99, 21. disciplina: Sen. dial. 12, 15, 5. finis: Sen. epist. 63, 12 *al.* fines: Stat. silv. 5, 5, 61. libido: Sen. dial. 12, 4, 1. modestia: Sen. dial. 6, 3, 4. modus: Sen. dial. 5, 40, 1 Plin. epist. 8, 17, 6. nobilitas: Lvcan. 8, 329 (*cf. p. 1822, 84*). status: *v. p. 1820, 38.* tempus: Sidon. epist. 8, 11, 2. voluptas: Cic. fin. 2, 10 (*v. p. 1820, 36*) Plin. epist. 8, 16, 5.

dolendus, -a, -um *quasi adi.* (*tristis, miser, calamitosus; cf.* Synon. Cic. Char. gramm. p. 430, 6 B. -endum [*ibid.* miserandum *sim.*]. Clavd. Don. Aen. 12, 260 miseri, hoc est -i): *passim, v. supra, maxime p. 1825, 14 sqq.* *adde*: Avg. civ. 8, 21 p. 351, 27 D. 19, 6 p. 364, 18. 19, 7 p. 367, 8 epist. 148, 4 Svlp. Sev. Mart. 17, 1. 27, 3 dial. 3, 16, 2 Favst. Rei. grat. 1, 9 p. 28, 13 Cassiod. in psalm. 101 (div.) var. 3, 2, 1 *al.* Carm. epigr. 1010 triste sepul⟨to epulum⟩ mensamque -a⟨m⟩.

-enda, -ōrum *pro subst.*: Ov. trist. 5, 1, 26 si . . . requiret, unde -a canam: multa -a tuli (rem. 226. Carm. epigr. 1169, 3 -a . . . canitis). Vell. 2, 130, 4 -a . . . retulimus: veniendum ad erubescenda est. Clavd. Don. Aen. 1, 460 p. 93, 17 -a protulit. 1, 665 p. 132, 28 *al.*

ex part. adi. subst. **dolēns**, -tis. *comp. v. l. 43. 45.* *superl. v. p. 1823, 53.* *abl.* -i: *v. p. 1820, 3.* *gen. plur.* -um: *v. p. 1820, 5.* *tristis, luctuosus, iratus, miser, sim.* *exempla adiectivi v. p. 1822, 33 sqq. 1824, 34 al.* *subst. masc., fem.*: Cic. nat. deor. 2, 145 *oculi* iratum propitium, laetantem -em, fortem ignavum *eqs.* . . . cognoscunt. fin. 2, 16 *bis.* 2, 28. Lydia 42 Luna, dolor nosti quid sit: miserere -is (*i. amatoris*). Hor. carm. 3, 1, 41 -em nec Phrygius lapis nec purpurarum . . . delenit usus (Porph. dolorem corporis animique). ars 432 conducti . . . in funere . . . faciunt prope plura -bus ex animo. Tib. 1, 8, 73 lacrimas . . . -is. 2, 3, 73 (*v. p. 1823, 64*). Prop. 3, 8, 23. 3, 10, 7 aspiciam nullos . . . -es. Ov. rem. 510 signa -is (fast. 4, 586). met. 15, 549 Pont. 1, 3, 85. Sen. Phaedr. 1109 -um sedulus . . . labor. Tro. 1009 dulce maerenti populus -um. Octavia 51 animum -is (*sc. Octaviae*). Cvrt. 10, 9, 9 -is . . . speciem ostentare. Stat. silv. 2 pr. 12 carmen . . . a confuso scriptum et -i datum. 2, 1, 153 consolatur . . . -em. 5, 1, 6. 5, 3, 71 Theb. 3, 703. 6, 70 -es fama iuvat. 12, 217 Qvint. inst. 11, 3, 61. Tac. ann. 4, 12 habitum ac voces -um. Plin. epist. 9, 13, 15 querellas -ium. Anth. 83, 144 negat (reg- *cod.*) ira -i consilium. Itala psalm. 68, 21 (Cas.) *v. p. 1823, 19.* Tert. ieiun. 13 *v. p. 1820, 72.* adv. Marc. 4, 14 p. 462, 1 orat. 29 p. 199, 13 Cypr. ad Don. 5 p. 7, 13? (*v. app. crit.*). epist. 55, 19 -ere cum -entibus et cum flentibus flere (*cf.* Vvlg. Rom. 12, 15). 55, 29 *al.* 57, 2 p. 651, 20 -entium paenitentia. 68, 1 p. 744, 10 Paneg. 12 (2), 2, 3. 12 (2), 28, 2 Clavd. Don. Aen. 1, 385 p. 85, 1 animum -is. 1, 460 p. 94, 2 *al.* 4, 675 p. 418, 17 dictio . . . -is (*Didonis*). Hier. epist. 11, 2. Vvlg. psalm. 68, 30 sum pauper et -s (*πτωχὸς καὶ ἀλγῶν*). Sirach 9, 20 -ium arma (*gr. [9, 13] aliter*). Doctr. apost. 5, 3 non -es pro -e (*πονοῦντες . . . καταπονουμένῳ*). Avg. civ. 18, 51 p. 337, 22 D. serm. 49, 6, 6 ab irato . . . , a -ente, a succensente. Svlp. Sev. epist. 2, 5. Boeth. mus. 1, 1 p. 186, 9 in fletibus luctus ipsos modulantur -es. Carm. de resurr. 330 ululatus . . . -um (*sc. in tartaro*). Bened. reg. 4 -em consolari. Isid. orig. 7, 6, 42 Iob in Latinum vertitur -s. 7, 8, 18 Iona interpretatur . . . -s. Carm. epigr. 1823, 12 me . . . cito fecisti -em. Ps. Matth. euang. 29 *et* 30 *v. p. 1824, 34.* Avg. civ. 13, 11 p. 570, 14 D. qui in dolore *sunt, dicuntur* utique -es. *subst. neutr.*: Cic. fin. 2, 21 nec haberent ulla ex parte aliquid aut -s aut aegrum, id est autem malum (*Epicur. sent. select. X p. 73, 18 Us.* *καὶ οὐθαμόθεν οὔτε τὸ ἀλγοῦν οὔτε τὸ λυπούμενον ἔχουσιν, ὅπερ ἐστὶ τὸ κακόν*). *cf.* Sall. Iug. 84, 1 dictitare . . . alia . . . magnifica pro se et illis -ia. Hier. in Ier. 6, 26 p. 889 nihil . . . -ius quam unum . . . perdere filium. *dub. an adv.*: Ov. met. 4, 246 nil illo (*sc. corpore nymphae enectae*) fertur *Sol* . . . vidisse -ius.

adv. **dolenter**. *comp. v. l. 52. 78 bis. 81 (cf. l. 43. 44).* *i. q. cum dolore, dolentis ritu, dolorem movens.* Gloss. Porph. Hor. epod. 5, 101 *ad* *ἐνπαθῶς*: -r. *de corpore infra l. 81, ceteroqui de animo.* Cic. dom. 98 (*loco corrupto*) haec omnia subire . . . atque ita ⟨pati *vel sim. add. edd.*⟩, ut (cum *et sim. codd.*) -r ⟨fer⟩as et sis non tam sapiens quam *eqs.* (-r assis *Peterson sec. part. codd.*). Sest. 14 de isdem rebus esse arbitror si non suptilius disputandum, at certe -ius deplorandum. 123 *histrio* cum ita -r ageret causam meam, ut vox eius . . . lacrimis impediretur. Vatin. 10 cum mihi . . . responderis aut ita impudenter, ut . . . , aut ita -r, ut. Phil. 8, 22 -r hoc dicam potius quam contumeliose: deserti . . . sumus (de orat. 2, 211 casus humanarum miseriarum graviter accipiuntur, cum dicuntur -r. Plin. epist. 4, 11, 2 in praefatione dixit -r et graviter '. . .'). orat. 131 *miseratione* ita -r uti solemus, ut puerum infantem in manibus perorantes tenuerimus, ut *eqs.* Planc. Cic. epist. 10, 24, 6 quicquid . . . scribo, -r . . . magis quam inimice facio. Val. Max. 3, 5, 2 -r . . . homines ferebant pecuniam . . . dissici (*cf.* Cic. dom. 98 *supra l. 49.* Plin. epist. 1, 5, 4 haec me . . . -r tulisse. Amm. 29, 5, 55. Gloss. *δεινοπαθῶ*). Plin. epist. 9, 9, 1 Quintiani morte tam -r afficeris, ut. Cypr. laps. 28 p. 257, 23 hoc (*i. cogitationem facinoris*) . . . -r et simpliciter confitentes. 30 p. 259, 21 ingemisceres -r. 31 p. 260, 15. epist. 3, 1 graviter et -r commoti (65, 1). 55, 6 p. 627, 23 rogaretur -r . . . clementia. 56, 2 p. 649, 11 iugiter et -r (57, 3 p. 652, 14). 62, 3 p. 699, 30 -r examinans. Amm. 22, 5, 5 -r . . . exclamasse. 31, 5, 7 hoc . . . -r accepto (Ambr. Iac. 2, 7, 32 invitus et -r scaenam . . . exactae ultionis accepit). Serv. auct. Aen. 9, 214 *ad* '*matri miserae*': an -r . . . 'miserae' (*sc. dicit*), quae in consilio filii periclitatur? Schol. Hor. carm. 4, 6, 17 *ad* '*heu nefas*': -r exclamat poeta Achillem . . . potuisse (Dionys. Exig. epist. ad Eugipp. cum propheta -r exclamat). Prvd. perist. 2, 26 fletum -r fundere. Avg. serm. 294, 21, 20 habete (*i. habitate?*) cum illis amice fraterne placide amanter -r (*i. misericorditer*). Avell. p. 6, 22 quanto . . . fraudulentius agunt, tanto et perniciosius grassantur et -ius aestuat veritas. p. 11, 13 -ius ingemiscere. p. 572, 5 litteris . . . est . . . infidelium . . . furor -r expositus (*ἡ . . . μανία λυπηρῶς δήλη γέγονεν*). Cael. Avr. chron. 5, 1, 6 ut . . . *psoadici* difficilius ac -ius subrigant. Clavd. Mam. epist. p. 199, 1 illud etiamnum -r faxo tacitum (*i. tacebo?*), quod libellos . . . nullo umquam impertivisti rescripto? Apon. 1 p. 15 propheta -r admiratur tam grandes . . . copias esse. Hist. Apoll. rec. A 28 omnes casus

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

suos eis -r exposuit. CORP. VIII 21800 (*a. 359*) filius -r domum Romula(m) fecit (*sim.* 21803. 21807).

synonyma (*cf.* SYN. Cic. Char. gramm. p. 422, 24 B. dolenter: aegre. acerbe. indigne. moleste. graviter. iniquo animo), *adiuncta* (*addam locos supra non allatos*): aegre est alicui, aegre ferre, angi (CIC. Tusc. 3, 21. 25. 83 Lael. 59 LVCC. Cic. epist. 5, 14, 2 SEN. Thy. 1104), ardere (NON. p. 240), commoveri, contristari (CYPR. epist. 11, 4 SALON. in eccles. p. 996ᶜ), cruciari, flere (OPTAT. 7, 3 p 172, 6 *al.*), gemere (CLAVD. DON. Aen. 12, 885 *al.* AVG. op. monach. 33, 41), impatienter ferre (TERT. patient. 5 p. 7, 2 *al.*), indignari, indigne ferre (SEN. dial. 7, 15, 6 AMM. 28, 1, 32), ingemiscere (CIC. Vatin. 31 VAL. MAX. 5, 10, 2), invidere (CIC. Lael. 59), irasci (SCHOL. Cic. Bob. p. 125, 28 St.), laborare (*cf. p. 1820, 51. 1821, 57 sq.*), lugere (CIC. Tusc. 3, 83 LVCR. 3, 887 SEN. dial. 12, 3, 5 HIER. epist. 39, 1, 1), macerari (CAES. carm. in Ter. 6), maerere (CIC. Tusc. 3, 83 TERT. adv. Marc. 4, 14 p. 462, 1), male est *alicui*, moleste ferre (CIC. epist. 9, 2, 2 PANEG. 12 [2], 13, 3), pati (TERT. orat. 29 p. 199, 13), plangere (HIER. in Ier. 1, 83, 2), plorare (PORPH. Hor. epist. 2, 1, 9), queri (MART. 6, 59, 1 VIR. ill. 66, 10), stomachari, torqueri (SEN. dial. 9, 2, 7), tristitiae se tradere, vapulare (STILO Fest. p. 372). *alia nonnulla invenies* CIC. Tusc. 3, 83. *opposita*: delectari (PORPH. Hor. epist. 2, 1, 9), exultare (TERT. adv. Marc. 4, 14 p. 462, 1 GALLICAN. Avid. 8, 1 HIER. epist. 20, 5, 1), favere (VEN. FORT. carm. 4, 26, 136. 10, 6, 24), gaudere (TER. Phorm. 1051 CIC. fin. 2, 41 *al. v. sub* gaudeo), gratulari (OPTAT. 6, 3 p. 147, 17), iucunditatem capere (TERT. adv. Marc. 4, 14 p. 462, 1), laetari (CIC. fin. 2, 16 Lael. 47 epist. 2, 1, 2 SALL. Iug. 14, 22 *al.* OV. met. 8, 44 APVL. apol. 14 Socr. 13 p. 147 VIR. ill. 66, 10 AMM. 25, 3, 15 *et saepius*), ridere (HIER. epist. 51, 5, 1), valere, vigere.

deriv.: dolentia, dolesco, dolito. *cf.* dolidus. dolentulus? (*v. Onomast.*).

compos.: circum-, con-, de-, perdoleo. con-, in-, perdolesco. *ad* -ens: indolens. subdolens.

dolēsco, -ere *a* dolere. GLOSS. II 254, 24 ἄχθομαι doles⟨c⟩o. CAEL. AVR. chron. 5, 1, 6 *musculi* tactu tentati -unt. *cf.* indolesco.

dōleum, -eus *v.* 1. dolium. [*Hey.*

×dōliāris, -e *a* 1. dolium. **1** *proprie: quod in dolio inest*: VLP. dig. 18, 6, 1, 4 -e vinum. **2** *translate*: **a** *de rebus: de lateribus tegulisque in officina, in qua dolia fiunt, effectis; cf. Dressel, Corp. XV p. 1 sqq., imprimis p. 4 et 8.* **α** *accedit ad subst.* opus *vel* solum *ponitur, ex. gr.*: CORP. XV 2 o(pus) d(oliare) ex s(enatus) c(onsulto). 9 op(us) dol(iare) ex pr(aedis) Aiacia(nis). 10 ex pr(aedis) Aiacianis op(us) dol(iare) ex of(ficina) Cal(petani?) Primit(ivi). 46 opus -e ex praedis Aug(usti) n(ostri) a Publicio Consorte (INSCR. Müller-Bees, Inschr. d. jüd. Katakombe am Monteverde 93 opus -⟨e⟩ ⟨e⟩x praedis Aug(usti) n(ostri) C. Comini Sa⟨b⟩iniani). 123 o(pus) d(oliare) d(e) f(iglinis) D(omitiae) L(ucillae) f(ecit) August(alis?) L. Munati Crescentis. 129 Tert(ius) D(omitiae) L(ucillae) ex f(iglinis) Can(inianis) op(us) dol(iare) fe(cit) *et passim.* VIII 10475, 3. 22. 23. IX 6078, 8. 9. 78. X 8043, 8—15. 17. 25. 8331, 1. XIV 4089, 2. 3. 17. 28. 4090, 16. 18. 20. 22 (XV 856 operis dolia Cosmus *errore scriptum pro* opus dolia(re) Cosmi). *inde* doliare *solum positum, ex. gr.*: CORP. XV 258 Aprilis Agathobuli Domiti Tull(i) d(e) L(icinianis) dol(iare). 314 imp(eratoris) Cae(saris) Tra(iani) Aug(usti) ex figli(nis) Marc(ionis) dolia(re) C. Calpetani Favoris. 833 Terti A. Aristi Menandri doleare. 1088 dol(iare) de pr(aedis) Dom(itiae) Luc(illae) Vlpius Anicetian(us) fec(it) *et passim.* 1958 ex doliar(i) Iuni (*cf. Dressel l. c. p. 7 adn. 3*). X 8043, 16. 30. *nota*: CORP. XIV 4089, 14 opus doliarem (XV 759. 2177). *inde* doliarem *solum positum*: CORP. XV 831. 1257. 1258. 1638. *nota*: CORP. XV 376ᵃ L. Bruttidius Augustalis fec(it) opus doliarae *cf.* 908 C. Calpetani Restituti doliarae. *ad* opus figlinum: CORP. XV 279 op(us) fig(linum) dol(iare) (738. 746. 1047. 1500). **β** *ad alia subst.*: CORP. XV 236ᵃ fundi Furiani Preciliorum doliaris figl(ina) (236ᵇ). 646 teg(ula) doli(aris) (647—649). 650ᵃ tegl(a) secipedale dolia(ris). 650ᵇ tecl(a) seciped(alis) dolia(ris). 651ᵃ tegl(a) bipedal(is) doliar(is). 651ᵇ ⟨te⟩cl(a) bipedalis doliaris. 362 bipedale dolia(re). 170 tessera doliar(is). **b** *de hominibus: qui dolio similis est*: PLAVT. Pseud. 659 apud anum illam -em, claudam, crassam. *cf.* DON. Ter. Andr. 770.

dōliārius, -a, -um *a* 1. dolium. *quod ad dolia pertinet*: CORP. XV 1390 ex offi(cina) dolearia Maioris. *inde subst. m.* dōliārius, -ī. GLOSS. III 309, 13 (dulearius *cod.*) πιθοπλάστης. *subst. n.* dōliārium, -ī. *i. q. locus, ubi dolia sunt*: GAIVS dig. 18, 1, 35, 7 si ex doleario pars vini venierit.

dolichodromos, -ī *m.* [*δολιχόδρομος, *cf.* δόλιχος, δολιχοδρόμος. *Th.*]. HYG. fab. 273 p. 147, 16 vicerunt Zetes ... -o, Calais ... diaulo.

dolichos, -ī *m.* [δόλιχος. *Th.*]. *nomen herbae ex genere fabarum, ut videtur* (*cf. Olck, PW. III 623, 21 sqq.*): PLIN. nat. 16, 244 quaedam ... cum suam sedem non habeant, in aliena vivunt, sicut viscum ..., item circa Tempe Thessalica, quae polypodion vocatur et quae -os ac serpyllum.

dolidus, -a, -um [*cf.* c. dolere, dolor. *Th.*]. *quod dolorem excitat*: CAEL. AVR. acut. 3, 3, 11 omnis ... motus -us est tumore oppressis (*cf.* chron. 3, 4, 66 plantae cavum, quod tumore -um ... fiet). acut. 3, 6, 67 vestigiorum -us sensus. chron. 5, 10, 99 -a cibi perceptio.

dōliolum, -ī *n.* [*a* 1. dolium *deminutive. Th.*]. *formae*: doleolum: MARCELL. med. 17, 52. 20, 92. duleolum: THEOD. PRISC. phys. p. 257, 10. GLOSS. βικίον, βῖκος. VARRO ling. 5, 157 Doliola (*v. Onomast.*) ... a -is sub terra (*cf.* LIV. 5, 40, 8 PAVL. FEST. p. 69). COLVM. 12, 44, 3 uvas cum ... legerunt, -a nova sine pice in sole siccant (DIOSC. 5, 40 ipsas ubas ... mittunt in -is). ITALA Ier. 19, 1 (Wirc.) compara -um factum fictilem (βικὸν πεπλασμένον ὀστράκινον. VVLG. lagunculam figuli testeam). 10 conteres -um (*cf.* HIER. in Ier. 19, 1 p. 973 -um testeum). VEG. mulom. 3, 13, 3 *herbas* in pyxidem vel vitreum -um condis (MARCELL. med. 8, 75 recondes in -o vitreo [20, 92. 29, 46 condes]. 9, 58 reponuntur ... in -o vitreo [17, 52. 20, 88 in -o vitreo signato. 36, 73 THEOD. PRISC. phys. p. 257, 10 CASS. FEL. 76 p. 184, 9 MISC. Tir p. 49, 1. *cf.* DIOSC. 5, 112 reponis in -o plumbeo]. ANON. med. ed. Piechotta 174 mittes eum *scorpionem* in -um vitreum [APIC. 1, 13 lasar in spatiosum -um vitreum mittis. *cf. supra l. 6*]. MACR. Sat. 7, 14, 1). CHIRON 857 colliges in -o. DIOSC. 3, 41 coronae *ex sampsucho* factae -is ... supponuntur. *translate de calycibus florum*: PLIN. nat. 11, 32 ibi optimus *liquor melleus* semper, ubi optimorum -is florum conditur. *cf.* 38 *et adn. crit.*

dolito, -āre [*a* dolere. *Th.*]. *i. q. dolere*: CATO agr. 157, 7 *brassica* omnia sana faciet [et] intro quae -bunt (*syn. ibid.* dolere)

dolītus, -a, -um *v.* 1. dolo.

×1. dōlium, -ī *n.* [*fortasse cf. c. slavon.* dьly (*gen.* dьlъve) '*dolium*' *et c* dolare; *cf. Lidén, Stud. zur altind. u. vergleich. Sprachgeschichte p 80. Th.*] *formae*: **e** *pro* **i**: CATO agr. 23, 3 *bis* VARRO rust. 1, 13, 6. 1, 61 (oleis *codd.*). 3, 15, 2 AETNA 267 VITR. 5, 5, 8. 7, 12, 1 FRONTIN. strat. 3, 14, 2 MENOL. Colot. *et* Vall. Sept. (Corp. I² p 281) *al. cf.* PORPH. Hor. epod. 3, 3 'alium' dicendum, ut 'solium, -um', non ut vulgo 'aleum'. CHAR. gramm. I 70, 27 dolium, alium ... sic enim dici debent, non, ut alii ⟨qui videri volunt⟩ diserti dicunt, aleum per e et doleum (BEDA gramm. VII 263, 31. 270, 6). dulium: GLOSS. III 572, 47. duleum: GLOSS. III 326, 29. doleus: NIPS. grom. p. 296, 18 doleos (*fort.* 9. 14). ITIN. Anton. Plac. rec. A 39 doleos (*Rhenaug.*, doleas *Sangall.*). GLOSS. III 357, 58 dolei (dulci, *corr. Goetz*) πίθοι. *cf.* PROB. app. gramm. IV 198, 2 (*Heraeus, Archiv 11 [1900] 309; Baehrens, App. Probi p. 40 sq.*) doleus (doleum *in* doleus *correctum videtur*) non dolium. *gen. sing.*: CHAR. gramm. I 71, 3 in genetivo debet geminari, ut huius pallii scrinii dolii. AVG. gramm. V 499, 11. GLOSS. πίθος (*cf.* PLIN. nat. 3, 82 Pithecusa non a simiarum multitudine ..., sed a figlinis -orum). -a hydr⟨i⟩ae, vasa. *legitur inde a* PLAVTO. *ex coni.*: CATO agr. 154 VARRO rust. 1, 61 CIC. Pis. 67. *loci corr.*: PLAVT. Truc. 39 FEST. p. 253. *de re cf. Mau, PW. V 1284 sqq.; Marquardt-Mau, Privatleben d. Römer 646 sq.; Daremberg-Saglio, Dictionnaire des ant. gr. et rom. II 332 sq.; Ruggiero, Diz. epigr. II p. 1936; Blümner, Röm. Privataltert. p. 148 sq. al.* [*it.* doglio, *francog. vet.* douil. *M.-L.*]

vas ad res condendas destinatum: *de nomine v. vol. III p. 183, 56 sqq.* *de fabricatione*: PAVL. dig. 8, 3, 6 pr. ut -a fiant *in figlinis (cf. supra l. 41). nota proverbium*: RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 47, 2 in -o discere artem figuli, hoc est in periculo animarum doctrinam discere pietatis (*cf. Plat. Gorg. p. 514ᴱ* τὸ λεγόμενον ... ἐν τῷ πίθῳ τὴν κεραμείαν ἐπιχειρεῖν μανθάνειν). *de materia: plerumque fictile*: VITR. 5, 5, 8 COLVM. 12, 56, 3 IAVOL. dig. 33, 7, 26. GLOSS. Werth. Gallée 338 (*v. p. 1833, 7*). *vitreum*: COLVM. 12, 56, 3 MARCELL. med. 18, 2 ITIN. Anton. Plac. rec. A 46 GLOSS. Werth. Gallée 338 (*v. p. 1833, 8*). *plumbeum*: IAVOL. dig. 33, 7, 26. *lapideum*: GLOSS. Werth. Gallée 338 (*v. p. 1833, 8*). *aeneum*: GREG. TVR. glor. mart. 80. *de forma*: COLVM. 12, 4, 5 vasa ... fieri oportet patenti ore et usque ad imum aequalia nec in modum -orum formata. PLIN. nat. 14, 134 figuras *doliorum* referre: ventriosa ac patula minus utilia. *cf.* CASSIOD. var. 2, 39, 2 fontem vidimus in formam -i (dolei *pars codd.*) concavis hiatibus aestuantem. *cum -iis comparatur figura cometarum quarundam seu specierum caelestium* (*cf. Gilbert, Die meteor. Theor. d. gr. Altert p. 598 sq. 656, 1. 657 adn.*): MANIL. 1, 842 *cometa* tumidis exaequat -a flammis procere distenta uteros. SEN. nat. 1, 14, 1 sunt pithiae, cum magnitudo vasti rotundique ignis -o similis vel fertur vel uno loco flagrat. PLIN. nat. 2, 90 pitheus -orum cernitur figura in concavo fumidae lucis. *de partibus*: *labra*: CATO agr. capit. 116 agr. 26. 107, 1. 2 COLVM. 12, 30, 2. *operculum*: CATO agr. 11, 2 VARRO rust. 1, 22, 4. 3, 15, 2 LIV. 38, 7, 11. 12 COLVM. 12, 44, 2 PLIN. nat. 14, 135. *cf.* CATO agr. 10, 4 opercula -is seriis priva. *adde*: CATO agr. 104, 2 operculum in -um imponito. 112, 3 ubi impleveris -um, operculo operito (113, 1 *testam* ponito in -o et operito. PALLAD. 4, 10, 10. *cf.* operimentum: PLIN. nat. 2, 137 *v. p. 1833, 35*). COLVM. 12, 30, 1 ab eo tempore, quo primum -a operculaveris. *latera*: CATO agr. 152 *scopis virgeis* latera -is intrinsecus usque bene perfricato, ne faex in lateribus adhaerescat. VARRO rust. 3, 15, 2. *fundus*: CATO agr. 162, 1 HOR carm. 3, 11, 27 LIV. 38, 7, 11 NIPS. grom. p. 296, 10. *uterus*: *v. supra l. 66* COLVM. 12, 4. 5. *os*: LIV. 38, 3, 11. COLVM. 12, 6, 1 -um quam patentissimi oris. *fauces*: COLVM. 12, 30, 2. *de magnitudine*: CATO agr. 11, 1 -a ubi quinque vindemiae esse possint culleum DCCC (VARRO rust. 1, 22, 4 -a cum operculis culleorum octingentorum. VITR. 6, 6, 3 -a cullearia. COLVM. 12, 18, 7 sesquiculleαribus -is). CATO agr. 69, 2

[*Lackenbacher*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in -um quinquagenarium (112,13. *cf.* 105,1 quadragenarium). PLIN. nat. 9,93 caput *polypi*, -i magnitudine, amphorarum quindecim capax (LIC. RVF. dig. 5,1,38 vini amphoras ex illo -o. PAVL. dig. 31,8,2 si quis legaverit ex illo -o amphoras decem. PALLAD. 11,14,10). PALLAD. 10,11,1 -um ducentorum congiorum. GLOSS. Werth. Gallée 338 doleum vas fictile ducentis decimatis II siclos capere potest. *ibid.* doleta (*sic*) vascula sunt magna lapidea et vitrea alia capientes modia CC, alia C, aliaque diversae magnitudinis sunt. *nota*: NIPS. grom. p. 296,9 dolei dicere pedes quadratos (14). 17 calcaria ... si non aequaliter instructa est in -i effigiem, metieris eam quomodo et doleos.

1 ***generaliter*:** CATO agr. 2,3 -a lavari, picari (112,3 in -a lauta et pura et sicca. COLVM. 11,2,70 -a partim picata, partim defricata et diligenter lota ... et recte siccata. *cf.* CATO agr. 23,1 -a quae opus sunt p i c e n t u r [25. 69,2 COLVM. 12,18,5. 44,2. 56,3 PLIN. nat. 14,134. 15,62 SVET. Claud. 16,4 VLP. dig. 19,2,19,2 PALLAD. 10,11,1 MENOL. Colot. *et* Vall. Sept. [Corp. I² p. 281]. *cf.* COLVM. 12,18,6 ut omnes -i partes *pice* linantur. PLIN. nat. 16,53 *pix* -is dumtaxat vasisque ceteris utilis]). CATO agr. 39,1 -a plumbo vincito vel materie quernea †virisicca (*cf. Goetz, ed. praef. p. XII*) alligato. *ibid.* medicamentum in -um. 39,2 eo -a sarcito (PLIN. nat. 18,236 -a quassa sarcire). 135,1 *emas* Romae -a, labra. VARRO ling. 5,137 falces sirpiculae vocatae ab sirpando, id est ab alligando; sic s i r p a t a -a quassa, cum alligata his, dicta (-a q u a s s a: *v. l. 21.* APVL. met. 9,7 -um nimis vetustum est et multifariam rimis hiantibus quassum. PAVL. dig. 19,1,27 si fundo -a accessura dixisset, non quassa, sed i n t e g r a dare debet [LABEO dig. 19,1,54,1]. *cf.* VLP. dig. 19,2,19,1 -a vitiosa) VARRO Men. 92 tit. -um aut seria (*cf. Otto, Sprichwörter p. 119.* TER. Haut. 460 CATO agr 162,1 LIV. 24,10,8 COLVM. 12,18,5. 28,3. 39,1. 52,14. 17 IVLIAN. dig 50,16,206). VARRO Men. 114 -a atque apothecas ... obbas ... calices (*cf.* PAVL. dig. 33,7,13 -a vasa ancones calices trullae). 165. 263 cellae claves claustra carnaria -a. PLIN. nat. 2,137 *fulmine* -a exhauriuntur intactis operimentis. APVL. met. 9,6 -um, quod ... vacuum frustra locum detinet. *ibid.* descendit in -um ... soliditatem eius probaturus. 9,7 *ter.* VLP. dig. 18,6,1 si nondum sunt degustata, s i g n a t a tamen ab emptore vasa vel -a (18,6,1,2). PAVL. dig. 18,1,40,5 -a ... peculiaria. ARNOB. nat. 2,23 vannus -um c u p a (PALLAD. 1,6,2 -orum cuparumque factores. AVG. quaest. hept. 4,32 de massa, de lacu, de -o, de cupa). IVVENC. 3,714. AMM. 20,11,10 -a desuper cadebant. CORP. VI 33219 ⟨? perit prae⟩cipitatus -o. *in imagine*: AMM. 16,5,8 si ... verum est ... Cyrum, *alios* ... valuisse memoria ... epotis quibusdam remediis, ... credendum est hunc ... totum memoriae -um, si usquam repperiri potuit, exhausisse.

2 ***speciatim*:** **a** *vas ad r e s l i q u i d a s condendas destinatum*: *α mustum vinumque*: *accedit vox musti*: CATO agr. 23,3 in doleo musti (PALLAD. 3,25,26). 23,4 mustum circumcidaneum suo cuique -o dividito. 104,1 musti Q. X in -um indito. VARRO rust. 1,13,6 ubi conditum novum vinum, orcae in Hispania fervore musti r u p t a e neque non dolea in Italia (SEN. epist. 83,16). 1,65 mustum conditur in -um, ut habeamus vinum, non promendum dum fervet (SCRIB. LARG. 111 musti ... in -o ferventis. AVR. Fronto p. 67,23 N.). AETNA 267 tumeant ut dolea musto (*cf.* PROP. 3,17,17 dummodo purpureo spument [*Itali*, numen *codd.*] mihi -a musto. COLVM. 10,432 *ut* multo completa Falerno exundent pingui spumantia -a musto). TIB. 2,5,86 oblitus et musto feriet pede rusticus uvas, -a dum magni deficiantque lacus. IVV. 9,58 quis plura linit victuro -a musto? *deest vox musti* (*vel vini*): CIC. Pis. 67 bibitur usque eo, dum de -o (solio *codd., corr. A. Augustinus*) ministretur. Brut. 288 num ... si is *vinum Falernum* potare velit, de -o sibi hauriendum putet? minime; sed quandam sequatur aetatem. OV. fast. 5,270 nebulae -a summa tegunt. CORP. IV 5519 (*in amphora; a. 63 p. Chr.*) dol(ium) I. d i f(f u s u m) est id(ibus) Iu(niis *vel* -liis) L. Verginio C. Regulo cos. (COLVM. 12,28,3 omne vinum cum condieris, nolito statim diffundere, sed sinito in -is liquescere; postea cum de -is aut de seriis diffundere voles *eqs.* APVL. met. 9,34 vinum, quod olim diffusum fuerat, in omnibus -is ... rebullire. PROC. dig. 33,6,15 *vinum* in -a ... coicimus, scilicet ut ex his postea ... in amphoras et cados diffundamus. *huc pertinere videntur*: CORP. IV 5572 XV k(alendis) Ian(uariis) de Arriano (*sc. fundo*) dol(io?) XV. 5573. 5577). *in imagine*: SEN. epist. 36,3 Ariston aiebat malle se adulescentem tristem quam hilarem et amabilem turbae. vinum enim bonum fieri, quod recens durum et asperum visum est; non pati aetatem, quod in -o placuit. FILASTR. 146 de -o inventos libros. *accedit vox v i n i sim.* (*cf.* SCAEV. dig. 32,93,4 vasa vinaria, id est cuppae et -a [*cf.* PROC dig. 33,6,15 si -a in vasis vinariis non sunt]. NON. p. 545,8 -a, vasa grandia, quibus vinum reconditur): PLAVT. Cist. 542 ei promisi -um v i n i dari (PLIN. nat. 19,135 APVL. met. 1,9. *cf.* MANIL. 5,679 *turba thynnorum* lacus et Bacchi -a complet). CATO agr. capit. 157 lex vino i n -is (148,1). 10,4 -a ... v i n a r i a X (39,1 VLP. dig. 19,2,19,2 FIRM. math. 8,10,7). agr. 23,2 siccum *vinum* ... in -a dividito. 26 -a cum vino. 113,1 de lacu quam primum vinum in -a indito. 154 ut in culleum de -o vinum (*Pontedera*, decovinum *codd. PA*) salire possit. VARRO ling. 5,177 ⟨in⟩ -um aut culleum vinum addunt rustici. rust. 1,13,7 cum fructus ... vinarius quaerat ad -a aera frigidiorem. HOR. epod. 2,47 (*nota hypallagen*) horna dulci vina promens -o. SEN. nat. 2,31,1 epist. 118,15 PLIN. nat. 14,89. 15,63 vina habentibus -is. 35,159 -is ad vina excogitatis. POMPON. dig. 33,6,8 vinum, quod in -is esset. GAIVS dig. 18,6,16 MAECIAN. dig. 35,2,30,4 SCAEV. dig. 33,7,27,3. PALLAD. 4,10,33 in -o vini pleno. *in imagine*: CASSIOD. in psalm. 70,23 psalmos vasa esse veritatis quasi spiritualia -a vinum domini incorrupto sapore servantia. *deest vox vini*: TER. Haut. 460 relevi -a omnia (PALLAD. 11,14,5 superlines -um et sexta vel septima die aperies [PAVL. dig. 47,2,21 qui -um aperuit]). COLVM. 12,18,6 -o in terram d e m i s s o (PLIN. nat. 14,134. *cf.* 133 mitiores plagae *vinum* -is condunt i n f o d i u n t q u e terrae tota [LABEO dig. 19,1,54,1]. SCAEV. dig. 32,93,4 -a quae in cella defixa sunt. VLP. dig. 7,1,15,6 doleis ... etsi d e f o s s a sint, uti prohibendum [33,7,8,1 PAVL. dig. 18,1,76 CAPITOL. Pius 3,5 MACR. Sat. 7,12,15]. 33,6,3,1 -*a* depressa in cella vinaria). COLVM. 12,21,3 purgamus -um. IVV. 6,431 *domina* sic, tamquam alta in -a longus deciderit serpens, bibit (*cf.* SCHOL.). PALLAD 11,14,14 -um ... c a n n a ... a g i t a b i s (15). 16 linimentum ... -i. *nota*: SEN. epist. 83,24 (*facete*) cum omnes viceris virtute magnifica (*sc. bibendi*) et nemo vini tam capax fuerit, vinceris a -o (*sc. quod etiam plus capit*). *aliter*: CLAVD. carm. min. 50,12 tuam vincant -a fusa sitim. *β oleum*: CATO agr. 10,4 -a o l e a r i a C (13,2. 69,1 -a olearia nova sic i n b u i t o [PLIN. nat. 15,33]. VARRO rust. 1,13,7 HIER. adv. Iovin. 1,26 p. 280 Vall. *Iohannes* missus in ferventis olei -um). CATO agr. 66,2 oleum in labrum primum indito, inde in alterum -um indito. 67,2 cotidie oleo locum commutet, donec in -um pervenerit. COLVM. 12,52,14 -a ... et seriae, in quibus oleum reponitur. 15. 16. *γ amurcam*: CATO agr. 10,4 -a ... amurcaria X. VARRO rust. 1,61 amurcam periti agricolae tam in doleis (*Victorius*, oleis *codd.*) condunt quam oleum aut vinum. COLVM. 12,52,5 lacus vel -a praeparata sub tecto habere oportebit, quae seorsum recipiant sui cuiusque generis amurcam.

δ aquam: RVFIN. hist. mon. 30 p. 456ᶜ -um sibi esse necessarium, ubi aquam ... congregaret. *huc pertinet*: PLAVT. Cas. 122 quando ad villam veneris, dabitur tibi amphora una et una semita, fons unus, unum ahenum et octo -a. GREG. TVR. glor. mart. 80 accendebatur ... focus ille sub doleo. *nota Danaidum dolium pertusum*: HOR. carm. 3,11,27 inane lymphae -um fundo pereuntis imo. TIB. 1,3,80 Danai proles ... in cava Lethaeas -a portat aquas. PROP. 2,1,67 -a virgineis idem ille repleverit urnis. PHAEDR. app. 5,11 urnis scelestae Danaides portant aquas pertusa nec complere possunt -a. HYG. fab. 168 p. 31,22 *Danaides* dicuntur apud inferos in -um pertusum aquam ingerere. *inde proverbialiter*: PLAVT. Pseud. 369 in pertusum ingerimus dicta -um (*cf. Otto, Sprichwörter p. 98*). *aliter* PAVL. FEST. p. 243 pertusum -um cum dicitur, ventrem significat.

ε urinam: LVCR. 4,1026 puri saepe lacum propter ... ac -a curta ... credunt se extollere vestem. *ζ muriam*: COLVM. 12,6,1 muriam duram sic facito: -um quam patentissimi oris locato in ea parte villae, quae plurimum solis accipit. id -um aqua caelesti repleto. *η loram*: VARRO rust. 1,54,3 expressi acinorum folliculi in -a coiciuntur eoque aqua additur: ea vocatur lora. frg. Non. p. 551. *ϑ passum*: COLVM. 12,39,1 acina decerpere et in -um aut in seriam conicere, eodem mustum ... subicere. 12,39,3.

b *vas ad r e s s o l i d a s condendas vel destinatum vel adhibitum*: *α frumentum*: CATO agr. 10,4 -a ... frumentaria XX (11,1). IVLIAN. dig. 50,16,206 -a ... et serias tamdiu *vasa vinaria* esse, quamdiu vinum haberent. cum sine vino esse desinerent, in eo numero non esse, quoniam ad alium usum transferri possent, veluti si frumentum in his addatur. *β far*: LIV. 23,19,8 farre ... cum complura -a *Gracchus* complesset, nuntium ad magistratum Casilinum misit, ut exciperent -a. 23,19,9. 11 FRONTIN strat. 3,14,2. *γ fructus* (*cf.* PAVL. sent. 3,6,37 conservandorum fructuum causa comparata instrumento cedunt, velut -a, cupae [VLP. dig. 33,7,8,1]. *cf.* VARRO rust. 1,37,4 omnis fere fructus quinto ... gradu pervenit ad perfectum ac videt in villa -um ac modium, unde sexto prodit ad usum ... quinto condendum, sexto promendum): CATO agr. 143,3 *uxor habeat* pira et u v a s in -is et mala strutea (VARRO rust. 1,54,2 *uva* lecta defertur in forum vinarium, unde in -um inane veniat; electa in secretam corbulam, unde ... in -a plena vinaciorum contrudatur. COLVM. 12,44,2 *de uvis viriditatem conservantibus* [12,44,3 dum -um alternis furfuribus et uvis compleant]. 12,45,2 *de uvis ollaribus* [12,45,3. PLIN. nat. 14,16 *uvae* ollis fictilibus et insuper -is inclusae. *cf.* 15,65 singulis malis pirisque singula vasa fictilia assignant et operculo [*Dalecampius*, -a *codd.*] eorum picato [*Dal.*, -a *codd.*] -o iterum includunt]. PLIN. nat. 15,62 uvas ... in -o picato recenti suspendi. *cf.* 15,61 *sorva* in -is, ut uvas, ... suspendi]. DIOSC. 5,4 de uba qui ... in doleis serbantur). CATO agr. 143,3 m a l a Scantiana in -is ... condita habeat (*affert* PLIN. nat. 15,50. VARRO rust. 1,59,3 mala punica *manere* ... in -o harenae. *affert* PLIN. nat. 15,60. COLVM. 12,46,4 *de malis granatis.* 12,47,1 *de malis cydoneis.* PALLAD. 4,10,10). COLVM. 12,17,1 *ficus* in -um vel in amphoras conditur *ad acetum comparandum.* 12,56,3 *rapum* in -o picato fictili vel in vitreo componito. PLIN. nat. 13,106 bacas ... -is condi. 14,17 addit ... acinis eandem quam in -is amphorisve ... firmitatem auste-

[*Lackenbacher*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ritas picis. *adde*: CATO agr. 10,4 -a quo vinacios condat X (11,1. 25 *vinacios* conculcato in -a picata. 54,1). *δ pernam (non condendam, sed saliendam)*: CATO agr. 162,1. *ε manna*: ITIN. Anton. Plac. rec. A 39 doleos exinde plenos. AMBR. epist. 4,4 -um aureum habens manna (*i. pyxidem, in qua est eucharistia*).

c *vas ad animantes condendos adhibitum*: *α homines: de Diogene*: SEN. epist. 90,14 se complicuit in -o et in eo cubitavit. IVV. 14,308 -a nudi non ardent cynici (*cf.* SCHOL. id est Diogenae. in -o dormiebat). TERT. pall. 4 quodsi . . . Diogenes de -o latraret. AVSON. 248,3 Diogenes, cui pera penus, cui -a sedes, ad manes abiit? (*cf. Anth. Pal. 7,64 ὃς πίθον ᾤκει*). *de aliis*: APVL. met. 9,5 hominem -o, quod erat in angulo semiobrutum, sed alias vacuum, . . . abscondit. *adde*: ITIN. Anton. Plac. rec. A 46 caput sancti Iohannis baptistae, qui est missus in doleo vitreo, quem etiam infra doleum oculis nostris vidimus. *β bestias*: VARRO rust. 3,12,2 -a, ubi habeant conclusos glires (3,15,2 *glires* saginantur in -is, quae etiam in villis habent multi, quae figuli faciunt multo aliter atque alia, quod in lateribus eorum semitas faciunt et cavum, ubi cibum constituant. in hoc -um addunt glandem. *ibid.* cum ⟨operc⟩ulum impositum est in doleis. PLIN. nat. 8,224 *glis* semiferum . . . animal, cui vivaria in -is idem qui apris instituit). PLIN. nat. 28,30 Euagon . . . a consulibus Romae in -um serpentium coniectus.

d *vas ad varios usus destinatum*: SALL. hist. frg. 4,30 -a cum (quae *Lindemann*, quoque *Keil*) sub trabes locata vitibus aut tergis (virgis *cod. Gud.*) vinciebant (PLIN. nat. 8,16 ratibus, quas -orum consertis ordinibus imposuerat *Metellus*. FRONTIN. strat. 1,7,1 *Metellus* iunxit -a constravitque tabulatis. FLOR. epit. 3,20,13 *cum* -a conexa virgultis rapidissimo freto frustra experirentur). LIV. 38, 7,11 -um a fundo pertusum . . . et ferream fistulam operculumque -i ferreum . . . fecerunt. hoc tenui pluma completum -um ore in cuniculum verso posuerunt (*cf. Polyb. 21, 28, 12 πίθον προθεμένους . . . τρυπῆσαι τὸν πυθμένα eqs.*). VITR. 5,5,8 *architecti in theatris* fictilibus doleis ita sonantibus electis hac ratiocinatione compositis perfecerunt utilissimos effectus (SEN. nat. 6,19,2 cum in -o cantantis [cantat quis *Madvig*, cantant *Diels*] vox illa [illabitur *Haase*, ululat *Gercke*] per totum cum quadam discussione percurrit ac resonat. *cf.* PLIN. nat. 11,270 *vox devoratur* -is . . . inanibus). VITR. 7,12,1 *ad cerussam comparandam* doleis sarmenta collocantes aceto suffuso supra sarmenta collocant plumbeas massas, deinde ea operculis obturant. FLOR. epit. 1,13,11 pontifices et flamines, quidquid religiosissimi in templis erat, . . . in doleis defossa terra recondunt (*cf. s. v.* doliolum). IAVOL. dig. 33,7,26 -a fictilia, item plumbea, quibus terra aggesta est, et in his viridiaria posita. PORPH. Hor. carm. 1,3,29*sq. per Pandoram* patefacto -o erupisse omnium pestium genera (*cf. Hesiod. Op. 94 πίθου μέγα πῶμ' ἀφελοῦσα. 97. 98*).

iuncturae selectae: addere in -um: VARRO ling. 5,177 rust. 3,15,2. in -o: IVLIAN. dig. 50,16,206. condere -o: COLVM. 12,40 PLIN. nat. 13,106. 14,133. in -o: VARRO rust. 1,61. in -um: *v. vol. IV p. 149, 33.* indere in -um: CATO agr. 23,3. 66,2. 104,1. 113,1. conculcare in -um: CATO agr. 25. conicere in -um: VARRO rust. 1,54,3 frg. Non. p. 551 COLVM. 12,39,1. 3. 44,2 PROC. dig. 33,6,15. contrudere in -um: VARRO rust. 1,54,2. dividere in -um: CATO agr. 23,2. -o: CATO agr. 23,4. includere -o: PLIN. nat. 15,65. infundere in -um: CATO agr. 105,1. 2 *bis.* 112,1. 3. transfundere in -um: CATO agr. 112,2 *bis.* mergere -o: PALLAD. 3,25,26. immergere -o: PALLAD. 11,14,3. ponere in -o: CATO agr. 113,1. componere in -o: COLVM. 12,56,6. reponere in -o: COLVM. 12, 52,14. -um linere: COLVM. 12,45,3 IVV. 9,58. oblinere: CATO agr. 26. 105,2. 110. superlinere: PALLAD. 11,14,5.

synonyma: cadus: PLIN. nat. 15,33. calpar: VARRO frg. Non. p. 547 Non. p. 546,28 GLOSS. V 653,43. cupa: *v. p. 1833, 37.* lagona: SEN. epist. 118,15. seria: *v. p. 1833, 27.* vasa: PLIN. nat. 16,53.

deriv.: doliolum. doliaris. doliarius.

2. dolium, -ī *n.* [*a* cor-dolium *tractum. Th.*]. *c.* gaudium *conferri iussit M. Leumann, Lat. Laut- u. Formenlehre (1926) 210, c.* lugium (COMM. instr. 1,29,18) *Heraeus in plagulis.* *i. q. dolor*: CORP. V 1729 (= INSCR. christ. Diehl 4185) doliu(m) fecit parentibus.

1. dolo, -āvī, -ātum, -āre [*cf. esse videtur c. hibern.* delb *'forma'*, dolbid *'format'*, *'fingit'*, *gr.* δαιδάλλειν, δαίδαλον, *fortasse c. ind.* dalati *'dirumpitur'*; *cf. Lidén, Stud. zur altind. u. vergleich. Sprachgeschichte p. 80 sq. et v. quae dicta sunt s. vv.* 1. dolium, doleo. *Th.*]. *de coniugatione*: VARRO ling. 9,108. *part. perf.*: dolĭtus (*c.* polītus *conferri iussit Leumann in plagulis*): NON. p. 99,15 dolitum, quod dolatum usu dicitur (*cf.* GLOSS. V 640,41), quod est percaesum vel abrasum vel effossum. Varro Agathone (= Men. 7 *v. p. 1836, 49*). GROM. p. 306,24. 342,1. *de significatione*: GLOSS.[L] II Philox. DO 28 -at πελεκᾷ καὶ τύπτει. -o πελεκῶ (DOSITH. gramm. VII 436,13 = 77,8 T., doto *codd.*). *cf.* NON. p. 99,15 *v. supra l. 74 sq.* DON. Ter. Eun. 515 dolus a -ando (*Wessner*, dolendo *vel* ledendo *codd.*) dictus, id est a laedendo (*Wessner*, dolando *codd.*) et imminuendo. HIER. nom. hebr. p. 18,18 Fasga abscisus vel -atus (p. 22,16). epist. 78,40,4 in vertice . . . montis Phasga, qui interpretatur '-atus', quod nihil habeat informe et rude, sed artificis sit politus manu. [*val.* durà, *it.* dolare, *francog. vet.* doler, *hisp.* dolar. *M.-L.*]

1 *proprie*: **a** *i. q. ascia, similibus instrumentis tractare*: *materiem, lignum*: CATO agr. 14,3 (*v. app. crit.*) materiem . . . succidet, -bit, secabit facietque conductor (31,2 ulmeam, pineam, nuceam . . . materiem . . . caveto . . . per rorem trahas aut -es [= PLIN. nat. 16,193]. 37,4 [= PLIN. nat. 16,194] LVCR. 5,1267 VITR. 7,2,2 COLVM. 11,2,13 LEX Sal. 27,17). PRIAP. 10,4 lignum rude vilicus -vit (IVV. 12,57 *de nave*. DON. Ter. Eun. 515 -are *dicuntur* fabri lignum, id est ascia caedere. AVG. gen. c. Manich. 1,8,13 lignum caedere atque tractare -ando, asciando, planando. in psalm. 30 enarr. 2 serm. 2,6. in epist. Ioh. 8,10 serm. 336,1 *et* 337,2 *v. l. 28. 29. cf.* CET. FAV. 20 p. 303,10 calcem . . . de ascia quasi lignum -bis. PALLAD. 1,14. *in metaph.*: AVG. serm. 337,4 tamquam ligna . . . conquadramini, -amini). *arborem*: CIC. div. 2,86 quis robur illud cecidit, -vit, inscripsit (*cf.* ac. 2,101 non . . . est *sapiens* e saxo sculptus aut e robore -atus *v. Hom. Od. 19,163 οὐ γὰρ ἀπὸ δρυός ἐσσι παλαιφάτου οὐδ' ἀπὸ πέτρης*). VITR. 2,10,1 *arbores* excisae et -atae. PLIN. nat. 16,23 *ilex latifolia* -ata. AVIEN. orb. terr. 1190 tectis si quis -at impiger ornos. VVLG. III reg. 7,12 de -ata cedro. Ezech. 27,6 quercus . . . -verunt in remos. CARM. c. pag. 48 cum sibi forte pirum fossor de rure -asset. *arboris partes*: CATO agr. 45,1 *taleas oleagineas* cum -bis aut secabis (= PLIN. nat. 17,125). PROP. 4,2,59 stipes acernus eram, properanti falce -atus (AMM. 31,22). COLVM. 10,31 truncum . . . -atum arboris antiquae numen venerare Priapi. ARNOB. nat. 6,28 ramum validissimum -at, runcinat, levigat et humani speciem fabricatur in penis. *lapidem sim. (subest hic illic notio poliendi)*: GROM. p. 342,1 lapis non dolitus (HERM. Pal. sim. 9,4,5 [λελατομημένοι] vis. 3,5,3 [λατομουμένους]. HIER. epist. 106,86,3 VVLG. III reg. 5,18. 6,7. AVG. serm. 336,1 ligna et lapides . . . inter manus fabrorum et opificum -antur, collineantur, complanantur [337,2]. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1,198 *ara* ex lapidibus non -atis [τμητῶν], sed collectis atque iacentibus. OP. imperf. in Matth. 40 p. 857 aedificatores nodosos lapides . . . ferro -ant. *ibid.* non -ati lapides lapidibus non cohaerent. PASS. coron. 4 -antes coeperunt artifices . . . incidere lapidem). CYPR. Gall. exod. 1283 caute -ata consimiles tabulas divina ad iura reformat. *cf.* VVLG. deut. 10,1 -a tibi duas tabulas lapideas (10,3). *v. etiam* gemmas *infra l. 51 sq.* **b** *i. q. dolando perficere*: *instrumenta*: CATO agr. 37,3 ridicas et palos . . . -ato (COLVM. 11,2,90. FEST. p. 356 palum -atum in acumen). COLVM. 8,3,7 perticae -antur in quadrum. 8,11,4. GAIVS dig. 50,16,235 tigna. AMM. 23,4,4 -antur axes duo quernei vel ilicei. *figuras*: PRIAP. 63,10 me . . . manus sine arte rusticae -verunt. MART. 6,49,1 non sum de fragili -atus ulmo. MIN. FEL. 23,11 deus . . . ligneus . . . caeditur, -atur, runcinatur. ARNOB. nat. 6,14 *simulacra* serris, furfuraculis, asciis secta, -ata, effossa (HESYCH. in lev. 1,5 p. 797A neque . . . secta neque -ata ab hominis manu est Christi caro). PASS. coron. 5 ut deum Asclepium . . . -retis *ex lapide*. *terminos*: GROM. p. 305,13 terminus si in quadrum -atus fuerit. p. 306,24. TRACT. de agr. insp. grom. p. 281,19 *termini* de omni parte -ati: nam si superior pars tantum -ata est et inferior subtus impolita derelicta, *eqs.* *alia*: VARRO Men. 7 (*iamb. sen.*) caelatus . . . scyphus | caelo dolĭtus (pol- *Bücheler, Kl. Schr. I 334*). OP. imperf. in Matth. 7 p. 674 gemmas pretiosas et non -atas. APON. 1 p. 20 vasa -ata. ISID. orig. 5,24,2 in -atis tabulis.

2 *translate*: PLAVT. Mil. 938 dolum -amus (*cf. C. F. W. Müller, Synt. d. Nom. u. Acc. p. 14*). CIC. de orat. 2,54 *Coelius non* perpolivit illud opus, sed . . . -vit. *fere i. q. verberare*: HOR. sat. 1,5,23 caput lumbosque saligno fuste -at. PETRON. 135,4 sincipitis vetustissima particula mille plagis -ata. VVLG. Os. 6,5 -vi in prophetis (*i. per prophetas*), occidi eos. *cf.* HIER. in Os. 2,6 p. 63. *sensu obsceno* (*cf.* dedolare): POMPON. Atell. 82 -asti uxorem. MART. 7,67,3 undenas -at (*Gruter*, dolet *β*, vorat *γ*) in die puellas. *adde*: PRIAP. 46,9 *ut* -em . . . cunni vermiculos scaturrientis.

adv. **dolātē**: GLOSS.[L] I Ansil. CE 611/12 c⟨a⟩esim quasi limate aut -e.

derivata: dolamen, dolatio, dolatus. dolator. dolatilis. dolabra. *compos.*: circum-, de-, e-, perdolare. indolatus.

2. dolo, -ōnis *m.* [δόλων. *Th.*]. *nom.* dolon: SERV. Aen. 7,664 *pars codd.* **1** VARRO frg. Serv. Aen. 7,664 -o est . . . ingens contus cum ferro brevissimo (SCHOL. Veron. Verg. Aen. 7,665 -o dicitur gladius acutissimi et tenu⟨issimi ferri⟩. DON. Ter. Eun. 515 -es tela quaedam bellica). VERG. Aen. 7,664 pila manu saevosque gerunt in bella -es. SIL. 3,250 tereti dextras in pugnam armata -e. PROB. Verg. georg. 2,167/9 Volsci 'veruti' ideo dicuntur, quod -bus in proelio soliti sint uti. *translate de muscae aculeo*: PHAEDR. 3,6,3 (*loquitur musca*) vide, ne -e (*Pithoeus*, dolose *vel* dolosa *codd.*) collum compungam tibi. **2** SERV. Aen. 7,664 -o est . . . flagellum, intra cuius virgam latet pugio (*cf.* ALF. dig. 9,2,52,1 flagello . . ., in quo -o [*corr. P*, dolor *ceteri*] inerat, verberare tabernarium coeperat) . . . -es autem a fallendo dicti sunt, quod decipiant ferro, cum speciem praeferant ligni (ISID. orig. 18,9,4 GLOSS. V 551,34). *cf.* GLOSS. Corp. D 351 -es tela [arma] absconsa, hunsporan (*anglosax.*). SVET. Claud. 13,1 equestris ordinis duo in publico cum -e ac venatorio cultro praestolantes. Dom. 17,1 -em (*Ferrarius*, dolum *codd.*) interiecit. AMM. 30, 1,21 expedito -e assurgens. *fortasse huc pertinet*: VLP. dig. 9,1,1,7 equus -e (*coni. Gothofredus*, dolore *codd.*, *quod firmatur Basil.* ἀπὸ

[Lackenbacher]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

πόνον eorumque scholiis ὑπὸ πόνου) concitatus. 3 FEST. p. 340 ⟨supparum ap⟩pellant -em ⟨velum minus in navi⟩ (ISID. orig. 19, 3, 3 dolon [dalum *codd.*] minimum velum et ad proram defixum. GLOSS. V 614, 20. *cf.* III 513, 38). LIV. 36, 44, 3 -bus erectis altum petere intendit. 36, 45, 1 sublatis -bus (37, 30, 7). *cf. gr.* σιπάρους ἐπαίρειν. *Lackenbacher.*

***dolor,** -ōris *m.* [*cf. c.* dolere. *Th.*]. *fingitur etymologia* (*a* dominabilis *vel* domabilis *et* horror): CASSIOD. in psalm. 7, 17 *v. sub* dominabilis. *de genere*: GRAMM. suppl. 114, 29 *inter masculina*: hic -r. *fem.*: CARM. epigr. 474, 6 (*saec. II ex.*) -em ... nefandam. GREG. TVR. Franc. 2, 3 p. 64, 28 ablata (*pars codd.*) -e. Mart. 3, 32 (*unus cod.*) ablata omni -e. *dub.* 3, 10 discessit -r a tibia, quae ... feminam fatigaverat. BAVDON. 11 -es ... in se transtulit, usque dum eas (eis *al.*) mederi potuisset (*ibid. bis mascul.*). GLOSS. III 600, 34. *neutr.*: CORP. VI 27458 tale -r experisci, quod ... experti sumus. 34576 (= CARM. epigr. 2220) -em hoc solum tulit. X 2496 (= CARM. epigr. 613), 5 qui -r abs te ... relictum est ('um *pro* us *indulsit iste metro*'. *Büch. ad l.*). 4787 cuius -em accepit aliut nullum nisi. *orthographia, prosodia, declinatio*: CORP. XIII 2478 (= INSCR. christ. Diehl 1076), 8 dulure. *item* 2484 (= INSCR. christ. Diehl 4827), 8 (*saec. VII*). IX 648, 7 dolurem. VERG. Aen. 12, 422 dolōr (*ante caesuram sequente vocali; cum similibus composuit F. Vollmer, Zur Gesch. d. lat. Hexam., S.-B. Bayr. Ak. d. W. 1917, 3 p. 9*). CARM. epigr. 682, 3 dōlōrem. CARM. epigr. 613, 3 dolorem *pro abl. sing.* **dolus,** -ī (*declinatione nata fortasse ex gen. plur. utique communi, sed cf. Meyer-Lübke, Grundriß d. rom. Philol. I² 486; F. Brender, Rückläuf. Ableitg. i. Lat. p. 40* [*val.* dor, *it.* duolo, *francog.* deuil, *hisp.* duelo. *M.-L.*]): AVG. in euang. Ioh. 7, 18 multi fratres imperitiores latinitatis loquuntur sic, ut dicant 'dolus illum torquet' pro eo quod est '-r' (*v. quae praecedunt*). *confusionem declinationum testantur etiam grammaticorum differentiae, quae v. infra l. 66. cf.* GLOSS. II 54, 37 (= GLOSS.L II Philox. DO 24. 24a) -s δόλος, ἄλγος, ἄλγημα. COMM. instr. 1, 26, 19 in futuro tibi spes est sine -o vivendi. 2, 32, 1 filiorum casus licet et -um cordis relinquat. *dub.* PELAGON. 224 utilissimum est -o (-ori *Ihm; cf. adnot. p. 168*) et tumori. AMBR. epist. 31, 11 novacula non satis acuta, ne faciat -um, ... inanes sensus recidas. GREG. TVR. Franc. 5, 35 sit unus -us (-um *C¹*) nostris pariter ac eorum amicis. 6, 23a magnum -um hic intulit infans. ANON. Vales. 15, 92 ne -o generi (*Boethii, sc. interfecti*) aliquid adversus regnum eius tractaret *Symmachus.* CORP. III 1903, 3 cum -um tantum haberent de Valerio. *ibid.* 8 dunc -um haberit (*v. adnot. ed.*). V 1638, 3 (*christ.*) titulum -o pleni fecerunt. X 1760 *non debuit filius* senectae meae (*patris*) -um relinquere. 4510 (*christ., a. 563*) quius rememoratio -um parentibus demisit (*sim.* INSCR. christ. Silvagni 947 filiis ... demisisti -um). *dub.* 2074 hic iacet libertus dulcis sine dol(o) suo (*v. adnot. ed.*). XI 3054 in hoc -o. XII 2033 (*saec. IV/V, fort. christ.*) scribsimus non grandem gloriam, sed -um filiorum. 2093 (*a. 573, christ.*) ...⟩bus -um quae vixit *eqs.* (*supple velut*: ⟨reliquit omni⟩bus [*vel* ⟨parenti⟩bus] -um). XIV 3896 (*a. 400*) posuerunt petulum (*i. tit-*) contra vo. tu(m) et -o suo. **dolum** *n.?* EXPOS. mundi 12 p. 107 inter eos ... neque rixa neque ... neque -um (-or *rec altera*, -us *Mai*) vel aliquit mali est. **dolium,** -ī: *v. p. 1835, 64.* *significationes*: GLOSS. πόνος, ἄλγημα, ἀλγηδών, ὠδίν (-es ὠδῖνες), ὀδύνη (*cf.* HIER. in Ier. 8, 18 p. 903). tristitia, molestia, premens angor. *definitiones*: CIC. fin. 1, 37 omne quo offendimur -r *est.* Tusc. 2, 35 -r *est* ... motus asper in corpore alienus a sensibus (*opp.* labor. *ad h. l. cf. Pohlenz, Hermes 44, 1909, 26 sq.*). 4, 18 -r aegritudo crucians (*cf. Stoic. vet. frgg. III 412 p. 100, 1 Arn.* εἶναι ... ὀδύνην λύπην ἐπίπονον. *opp.* angor, luctus, maeror, aerumna *al.*). LVCR. 2, 963 -r est, ubi materiai corpora vi quadam per viscera viva per artus sollicitata suis trepidant in sedibus intus (*opp.* voluptas). AVG. lib. arb. 3, 23, 69 quid est ... aliud -r, nisi quidam sensus divisionis et corruptionis impatiens. gen. ad litt. 7, 19 p. 216, 6 cum *anima* afflictiones corporis moleste sentit, actionem suam, qua illi regendo adest, turbato eius temperamento impediri offenditur, et haec offensio -r vocatur. *in differentiis doli et* -is: PROB. app. gramm. IV 201, 23 -em ... corporis inquietudinem esse demonstrat. ISID. diff. 1, 142 -r est corporis incommoditas sive molestia. 1, 173 -r ... corporis inquietudo. DIFF. ed. Beck p. 53, 37 incommodum corporis. -r *inter 'permotiones' enumeratur*: CIC. de orat. 1, 53. 2, 178. *inter 'perturbationes'*: CIC. orat. 118 top. 74 AVG. civ. 14, 8 p. 16, 16 D. *vocabulum floruit per totam latinitatem.* [*val.* duroare, *it.* dolore, *francog.* douleur, *hisp.* dolor. *M.-L.*] *locis corruptis vel corrupte*: CIC. dom. 137 CELS. 6, 15, 3 p. 252, 28 D. SEN. Herc. O. 1792 FRONTO p. 198, 16 N. ITALA I reg. 26, 19 (Lucif. Athan. 1, 15 p. 93, 17) COMM. apol. 908. -r *in codicum scriptura saepius alternat c.* labor (*ut* TER. Andr. 720 RHET. Her. 4, 25, 35 HOR. epod. 17, 64 OV. met. 9, 289 *al.*), *c.* furor (VERG. Aen. 10, 397 [*v. p. 1841, 55*], *c.* pudor (MART. 1, 106, 9. 10, 98, 11). *obscura significatione*: ITALA Ier. 4, 14 (Ps. Aug. spec. 23 p. 400, 15) cogitationes -um tuorum (διαλογισμοὶ πόνων. VVLG. cogitationes noxiae). *dub.* CIC. Att. 10, 10, 3. DRAC. Romul. 7, 42 (*v. Vollmer in l.*).

I ***generaliter*** *de passione tam corporis quam animi ex quavis causa orta*: TER. Andr. 268 quid agit *Glycerium*? :: ... laborat e -e atque ... misera sollicitast (DON. duplicem laborem Glycerii esse dicit: unum partitudinis, alterum curae et sollicitudinis ... nuptiarum). ACC. trag. 674. CIC. Catil. 4, 12 qui non -e et cruciatu nocentis *servi* suum -em cruciatumque lenierit (Tusc. 5, 14 *al.*). Phil. 10, 20 laborem -emque fugiunt (fin. 1, 32 labore et -e. 1, 33 ac. 1, 23 *al. de differentia inter* labor *et* -r: CIC. Tusc. 2, 35 [*cf. etiam p. 1840, 29*]). de orat. 1, 67 orat. 118. fin. 1, 33 -es et ... molestias (1, 57). 1, 38 non placuit Epicuro medium esse quidquam inter -em et voluptatem (*Epic. frg. 420 Us.* πόνου καὶ ἡδονῆς ... μέσον). 2, 21 si ... efficientia voluptatum liberarent eos (*luxuriosos*) deorum et mortis et -is metu (*translatio sent. X Epicuri [p. 73, 13 Usener], ubi*: εἰ ... ἔλυε τοὺς φόβους τῆς διανοίας τούς τε περὶ μετεώρων καὶ θανάτου καὶ ἀλγηδόνων). off. 1, 71. LVCR. 2, 649 *divom natura* privata -e omni. SEN. benef. 4, 2, 4 labori ac -i familiarior, virilibus incommodis. dial. 7, 4, 4 voluptates -esque, incertissima dominia impotentissimaque. epist. 66, 20 vexatio et -r et quicquid aliud incommodi est. MIN. FEL. 37, 1 *al.* ITALA num. 23, 21 (Ps. Aug. spec. 2 p. 300, 15) non erit labor in Iacob neque videbitur -r in Israel (μόχθος ... πόνος. VVLG. idolum ... simulacrum). deut. 28, 60 (Lugd.) convertet super te omnem -em Aegypti (πᾶσαν τὴν ὀδύνην Αἰγύπτου τὴν πονηράν. VVLG. afflictiones). prov. 6, 32 (Tert. pudic. 18 p. 259, 8) moechus ... -es et dehonestationes sustinet (ὀδύνας ... ἀτιμίας. VVLG. turpitudinem et ignominiam). Is. 35, 10 (Tert. resurr. 58 p. 118, 12) aufugit ... -r et maeror et gemitus (ὀδύνη ... λύπη ... στεναγμός. VVLG. -r et gemitus). 53, 4. 59, 4 (Cypr. testim. 2, 4) parturiunt -em et pariunt facinus (πόνον ... ἀνομίαν. VVLG. laborem ... iniquitatem). Ezech. 12, 18 (Weing.) panem ... cum -e manducabis (μετ' ὀδύνης. VVLG. in conturbatione). AVSON. 310, 4 demens -em videt infelicium. VVLG. Iob 21, 17 -es dividet furoris sui (*cf.* GREG. M. moral. 15, 49, 55 *in h. l.*). psalm. 10, 7 sub lingua eius labor et -r (κόπος καὶ πόνος). 10, 14 laborem et -em consideras (πόνον [κόπον *cod. Alex.*] καὶ θυμόν). 89, 10 amplius *octoginta annorum* ... labor et -r (κόπος καὶ πόνος. *sic et* Sirach 14, 15). prov. 14, 13 risus -e miscebitur et extrema gaudii luctus occupat. Matth. 24, 8 initia ... -um (ὠδίνων. ORIG. in Matth. 18, 37 p. 1651C *in h. l.*: insurrectiones ... et fames *eqs.* ... initia ... esse dicuntur peiorum calamitatum, quas dominus appellavit -es). apoc. 21, 4 et mors ultra non erit neque luctus neque clamor neque -r (πόνος) erit ultra. AVG. civ. 13, 2 p. 558, 19 D. sensus *hominis in damnatione* ... nec voluptate suavis nec quiete salubris, sed -e poenalis. 13, 19 p. 583, 20 ut ... nec eorum beatitudini aliquid -is et infelicitatis possit accidere. 14, 10 p. 27, 11 laboris, -is, mortis. 20, 17 p. 445, 11 vitam ... habentem lacrimas et -es. nat. bon. 20 p. 863, 12 -r ... sive in animo sit sive in corpore, nec ipse potest esse nisi in naturis bonis (*v. q. seq.*). serm. 362, 20, 23 *significari* -em nomine ignis. PHYSIOGN. 11 p. 19, 6 aegritudines et -r et iracundia ... nonnulla *signa* ... permiscent.

II *passio* ***corporis*** (*i. nata ex laesione corporis animantium per morbum, vulnera, tormenta sim.*): A *generatim (transit hic illic ad significationem ipsam morbi, ut l. 80. p. 1839, 3. 4)*: *sing.*: PLAVT. Truc. 519 quique mihi (quiquemibi *codd.*; vimque mihi *Büch.*) magni -is (*morbum? v. Leo in adnot., ni gen. part. absol.*) per voluptatem tuam condidisti in corpus. PACVV. trag. 267 *ulceris.* TER. Hec. 356 ACC. trag. 605 CATO agr. 157, 3 ad fil. frg. 4 RHET. Her. 2, 7, 10 *quater.* 3, 3, 5 *al.* VARRO Men. 425 CIC. Cluent. 184. Sull. 78 tormenta gubernat -r. har. resp. 39 volnere ac -e corporis cruciari et consumi. Mil. 57 Deiot. 3 part. 50. 112 damnationis -r (*opp.* facinoris voluptas). leg. 2, 43 -e corporis (*opp.* luctu animi. fin. 1, 59 Tusc. 2, 16. 61. 3, 1 *al.* epist. 7, 1, 1 *al.* PVBLIL. D 21 *passim. cf. p. 1839, 6 sqq. 21. 26 al.*). fin. 4, 31 sibi cum capitali adversario, -e, depugnandum *in eculeo.* Tusc. 2, 44 *v. p. 1850, 69.* 2, 65 -em morbi. PVBLIL. S 23 sine -e est vulnus, quod. LVCR. 2, 18 nil aliud sibi naturam latrare, nisi utqui corpore seiunctus -r absit, mente fruatur iucundo sensu. 3, 111. 252 nec ... huc (*ad ossa*) -r ... potest penetrare. 4, 306 *al.* VERG. georg. 3, 457 ima -r balantum lapsus ad ossa. Aen. 11, 645. 12, 411 Venus indigno nati concussa -e (*i. vulnere*). PROP. 2, 1, 57 (*syn.* morbus). OV. met. 3, 68 *draco vulneratus* -e ferox. SEN. contr. 9, 6, 20 -e tormentorum stupefacta *noverca.* VAL. MAX. 3, 2, 7 *al.* CELS. 1 pr. 41 p. 7, 23 D. 1, 1, 4 quem corporis neque languor neque -r sequitur. 1, 3, 20 *al.* SEN. dial. 5, 5, 8 *al.* epist. 30, 14 (*ibid.* cruciatus). 66, 45 ut corpus sine -e sit, animus sine perturbatione. 68, 7 pedes -r repetit. Tro. 579 *al.* Herc. O. 1466 *Deianira* occidit dextra sua, tuo (*Herculis*) -e. CVRT. 3, 11, 11 equi ... -e efferati. LVCAN. 9, 739 *al.* PLIN. nat. 2, 231 *et passim.* SIL. 6, 254 *serpens vulneratus* novus ... -i. QVINT. inst. 5, 4, 2 (*ibid.* cruciatus *item* TAC. ann. 15, 63). PLIN. paneg. 52, 4 sanguis -rque. FRONTO p. 71, 21 N. -em constricti vinculi. VLP. dig. 47, 10, 15, 41 tormenta et corporis -em. 50, 13, 1, 3 *al.* 47, 10, 5, 1 (*ex Ofilio*) 'verberare' est cum -e (*sc. caesi*) caedere, 'pulsare' sine -e. APVL. met. 8, 23. CYPR. idol. 15 p. 31, 11 -r *tormentorum, crucis,* qui veritatis testis est. laps. 13 *ter.* MOYS. Cypr. epist. 31, 3 p. 559, 19 dilaniati corporis. SER. SAMM. 100 *et saepe (accedens interdum ad significationem 'morbi', ut* 100 non semper praesens -r est sanabilis: ergo cura magis prodest venturis obvia morbis. 769/770. *cf. Baur, quaestt. Samm. p. 63*). PALLAD. 6, 7, 4 AVR. VICT. Caes. 38, 7. FILASTR. 92, 7 naturalis passio et

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-r. AMM. 14, 8, 3. 19, 12, 14 quartanae vel -is alterius. *nota* HIER. epist. 1, 3, 2 cum ... sulcatis lateribus -r quaereret veritatem (*sc. torquendo. ibid.* cruciatus). VVLG. II par. 16, 12 aegrotavit ... -e pedum. CLAVD. 18, 36 ne qua per occultum lateat iactura -em (*i. vitium, morbum*). AVG. civ. 14, 7 p. 16, 7 D. *v. p. 1841, 4.* 21, 3 p. 490, 7 -r qui dicitur corporis magis ad animam pertinet. *de 'corporis -e'* AVG. *saepius agit, sc. quid sit vel quomodo conexus cum animi -e, ut* gen. ad litt. 3, 16 p. 82, 17. 7, 19 p. 216, 6. nat. bon. 20 p. 863, 18 in corpore -em facit sensus resistens corpori potentiori (*antecedit*: in animo ... -em facit voluntas resistens potestati maiori). in psalm. 43, 6 -r ... animae 'tristitia' dicitur, molestia vero, quae fit in corpore, '-r' dici potest, 'tristitia' non potest. sed ex -e corporis plerumque anima contristatur (*cf. p. 1841, 4*). vera relig. 12, 23 quid est ... -r qui dicitur corporis nisi corruptio repentina salutis eius rei quam male utendo anima corruptioni obnoxiavit. *cf. etiam infra l. 28.* CORP. VII 1316 melinu(m) ad omnem -em. *plur.*: PLAVT. Persa 313 ubi qui mala tangit manu *vomicam*, -es cooriuntur. CATO agr. 157, 4 or. frg. 9 CIC. carm. frg. 19, 6. 33, 32 -um anxiferi torquent vertices (*ex Soph. Trach. 1088; sed verba non congruunt*). NEP. Att. 21, 3 OV. met. 8, 517 LIV. 21, 2, 6. 24, 5, 13 inter -es gemitusque. 40, 24, 6. FEST. p. 375 corporis. CELS. 1 pr. 23 p. 4, 33 D. 1, 9, 5 -bus ..., qui sunt sine ulceribus (*cf. Hippocr. aphor. 5, 25 ἀλγήματα ἄτερ ἕλκεος*). 5, 26, 10 punctiones -esque usque ad iugulum. SEN. dial. 4, 14, 2 ictus -esque *athletarum*. 12, 2, 5. epist. 78, 8 maximi -es consistunt in macerrimis corporis partibus. PLIN. nat. 11, 202 *et saepe.* GELL. 1, 2, 5 cruciatibus ... -busque corporis. 12, 5, 2 APVL. apol. 69. VVLG. act. 2, 24 solutis -bus inferni (τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου). AVG. civ. 14, 15 p. 37, 6 D. -es ... qui dicuntur carnis, animae sunt in carne et ex carne. 21, 3 p. 490, 26 corpora ... futura sunt in -bus *inferni*. conf. 10, 31, 43 fames et sitis -es sunt, urunt et sicut febris necant. serm. 278, 4, 4 -es sectionis pati. HIPPOCR. progn. 24 cui ... coeperint quintani -es (ἄρξωνται πεμπταῖοι πονεῖσθαι). CORP. V 2117, 7 nimiae infirmitatis -bus. *saepe in signaculis ocul̄ariorum, ut* CORP. XIII 10021, 60 chlor(on) ad -es ex o(vo). *ibid.* 85ᵃ *et* ᶜ dioxus ad diathes(is) et dol(ores). CARM. epigr. 97, 6 vexatus ... corpo⟨ris dol⟩oribus. **B** *speciatim de parturiente*: *plur.*: PLAVT. Amph. 879 *Alcumena* pariat sine -bus. 1092 ubi utero exorti -es. Cist. 141. Stich. 165 uteri -es (*iocose de fame*). Truc. 460 alienos -es (*i. alienum partum*) mihi supposivi. 807 TER. Ad. 289 486 Hec. 349 AFRAN. com. 338. 346 -um partionis. PROP. 4, 1, 99 cum Cinarae traheret Lucina -es. OV. met. 10, 506 GELL. 12, 1, 5. ITALA gen. 3, 16 (Hier. epist. 22, 18, 3. *cf.* TERT. adv. Marc. 2, 11 p. 350, 12 HIER. epist. 22, 21, 6) in -bus et anxietatibus paries, mulier (ἐν λύπαις. VVLG. *v. infra l. 49*). AMBR. vid. 13, 81 laboribus et -bus in generatione ... addicitur nupta. VVLG. psalm. 47, 7 *al.* PASS. Perp. 15, 5 (ὠδῖνες). *sing.*: PLAVT. Amph. 1100 sine dolore peperit. TER. Andr. 268 *v. p. 1837, 84.* VARRO AT. carm. frg. 3 partus ... -e. OV. met. 9, 675 minimo (nimis *M*) ut relevere -e. 9, 704. STAT. Theb. 3, 158 nullo ... ululata -e ... Lucina. PRISCILL. tract. 7, 116 p. 85, 1 -e partus. VVLG. gen. 3, 16 in -e paries filios. 35, 18 I Thess. 5, 3 (ὠδίν) PS. AVG. quaest. test. I 127, 30.

iuncturae ad II: accedit genetivus: **1** *membri dolentis* (*dedi iuncturas frequentiores vel utcumque insignes. plurima eiusmodi invenies ap.* CELS. med. -r (-es) corporis *v. p. 1838, 57 al. sim.* carnis: TERT. adv. Marc. 1, 24 p. 324, 23 AVG. civ. 14, 15 p. 37, 6 D. [*v. supra l. 28*]. *al.*): LVCIL. 1277 capitis -es (LVCR. 6, 784 *al.* HOR. sat. 2, 3, 29 OV. am. 1, 8, 73 *al.* CELS. 1, 3, 25 *al. passim. nota*: PLIN. nat. 14, 70 -e ... capitum. TERT. pudic. 13 p. 245, 8 per -em, ut aiunt, auriculae vel capitis. DIOSC. 5, 1 [κεφαλαλγίας]. GLOSS. κεφαλαλγία, κεφαλαργία, κεφαλαργική). CATO agr. 125 ad alvum crudam et ad lateris -em (CIC. de orat. 3, 6. HOR. sat. 1, 9, 32 laterum. 2, 3, 29 CELS. 1, 9, 6 *al.* 2, 1, 15 laterum. *saepius.* GLOSS. περιπλευμονία, πλευρῖτις). CIC. Brut. 130 -es pedum (epist. 6, 19, 2 CELS. 5, 18, 34). 217 -em artuum. fin. 5, 94 oculorum (SEN. epist. 78, 9 CYPR. mort. 8 p. 301, 25. *aliter v. p. 1841, 27*). Att. 1, 5, 8 articulorum (CELS. 2, 1, 12 *al.*). PAVL. FEST. p. 6 membrorum. p. 8 faucium. CELS. 1, 2, 2 praecordiorum. 1, 5, 2 arteriae. 2, 1, 7 auricularum. 2, 1, 8 lienis. *bid.* coxae. 2, 1, 10 pectoris. 2, 1, 21 pulmonis. 2, 7, 26 auris (GLOSS. auris -r ὠταλγία). 4, 2, 1 dentium (GLOSS. ὀδοντοπονία, τετράρριζος. *cf.* GLOSS. I p. 52 *et supra p. 540, 19*). 4, 27, 1ᴱ vesicae. SEN. epist. 78, 9 vertebrarum ... nervorumque. nat. 6, 2, 5 unguiculi. CVRT. 7, 7, 5 cervicis. COLVM. 6, 6, 3 intestinorum. SCRIB. LARG. 79. 109 PLIN. epist. 1, 12, 4 *eqs.* uteri: *cf. supra l. 38.* **2** *ipsius passionis*: CIC. fin. 5, 94 podagrae -bus (Tusc. 2, 45 *al.* PLIN. nat. 22, 120). epist. 5, 12, 5 vulneris (SEN. dial. 9, 8, 2 *al.* VVLG. psalm. 68, 27 -em vulnerum [ἄλγος]). LIV. perioch. 55 p. 67, 19 calculi. PLIN. nat. 27, 130 lassitudinum -es. 34, 59 ulceris. SIL. 9, 384 mortis (STAT. Theb. 10, 317. *aliter* TERT. patient. 9 p. 14, 22). APVL. met. 4, 3 plagarum CYPR. Demetr. 24 p. 369, 17 poenae. FIRM. math. 4, 15, 2 vitiorum. GREG. M. moral. 3, 34 passionis. partionis, partus *v. supra l. 40. 47. sim.* CHIRON 206 -r lumbricorum et vermium et tiniolarum. *adde*: CELS. 2, 6, 6 p. 36 D. -es ... circa coxas et inferiores partes orti (2, 7, 9 p. 40 D. *al.*). *cf. etiam p. 1844, 43 sqq.*

III *passio animi* (*absque laesione corporali. accedit saepe gen. rei, de qua quis dolet, ut l. 10. 11. 13. 17 al., vel personae, ut l. 40. 45. 47. iunct.* animi -r *sim.*: *v. p. 1842, 70.* -r de: *v. l. 33. p. 1841, 9*): **A** *orta ex damno, iactura, rebus adversis sive propriis sive alienis* (*syn.* luctus, maeror, tristitia *sim.*): PLAVT. Trin. 224 multum in cogitando -em indipiscor (225 me coquo et macero et defetigo). Truc. 456 corde capio -em, ... ne .... ACC. trag. 90. CIC. Verr. I 21 animi -em voltu tegere et taciturnitate celare. Cluent. 12 filii -r, ... filiae maeror (Mur. 89 Balb. 61 Pis. 89 *al.* Phil. 11, 1 Tusc. 4, 63. Att. 12, 28, 2 maerorem minui: -em nec potui nec ... vellem. PS. QVINT. decl. 10, 9. *cf. etiam p. 1854, 51*). Cluent. 168 -em commemorationis necessariae. Catil. 2, 20 illorum temporum. 4, 1 ut omnis acerbitates, omnis -es cruciatusque perferrem. Sull. 90 cum maximo cruciatu ac -e. p. red. in sen. 23 -em profectionis meae. Sest. 32 ne hunc ... -em veste significarent. 49 -e luctuque (63 Balb. 61. Pis. 17 luctum ac -em suum vestis mutatione declarandum). Vatin. 19 -em gemitumque. prov. 10 *publicanorum* miseriis ac -e. Pis. 89 decessionis. Scaur. 9 paelicatus. Lig. 32 horum ... maestitiam et -em. *nota* 33 si fraterne, si pie, si cum -e faciunt. Phil. 2, 118 -r populi Romani. 14, 16 -em ferre non potuit -is mei. part. 91 quarum rerum (*ignominiae, infamiae, cet.*) -r. fin. 1, 35. Tusc. 3, 23 -is huius (*i. aegritudinis*). Cato 73 *Solon* negat velle suam mortem -e amicorum et lamentis vacare (*cf. Sol. carm. frg. 21, 2 B.* φίλοισι ποιήσαιμι θανὼν ἄλγεα καὶ στοναχάς). Att. 3, 11, 2 ut ego tuum amorem et -em desidero, quem ita affectum mea aerumna arbitror, ut te ipsum consolari nemo possit. 3, 13, 2. 4, 15, 1 illam in meo -e συμπάθειαν. 8, 3, 4 ordinum ... -r (*opp.* privatorum). 10, 16, 1 in maximis horum temporum -bus. 11, 7, 6 prae fletu et -e. 11, 11, 2 rerum. 11, 15, 2 peccati. *nota* 11, 22, 2 vix sustineo gravitatem huius caeli, qui mihi laborem affert in dolore. epist. 4, 6, 2 omnis curas -esque deponere. 5, 16, 1 cum longius a summi luctus acerbitate meus abesset dolor (*ibid.* in tuo maerore). 6, 12, 3 angoris et -is tui levandi causa. 12, 1, 1 servitutis. 14, 9 accessit -r et de Dolabellae valetudine et de Tulliae. ad Q. fr. 1, 2, 7 *bis.* BRVT. (?) Cic. ad Brut. 1, 17, 5 insectari -es nostros. SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 6 qui tuo -e maerent. CATVLL. 96, 2 (*cf.* 96, 3 desiderio). PVBLIL. S 17 secundus est a matre nutricis -r. VERG. georg. 3, 102 *v. p. 1842, 65.* Aen. 6, 31. 383 (*ibid.* curae). 10, 862 Lausique -um (-em *al.*) ultor eris mecum HOR. epist. 1, 1, 34. 1, 17, 57 OV. am. 1, 14, 14 *al.* ars 1, 240 tum (*inter vina*) -r et curae rugaque frontis abit. met. 6, 280 pascere ... nostro ... -e ... satiaque meo tua pectora luctu. 7, 688 -e coniugis amissae. Ib. 613 -e necis patriae. LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 2, 63 (*ibid.* maeror). EPICED. Drusi 77 (78 luctus. *item* 87. 88). LIV. 2, 6, 1 incensus Tarquinius non -e solum tantae ad irritum cadentis spei, sed etiam odio iraque. 2, 48, 6 -r ... cladis. 7, 21, 3 faenoris ingravescentis. 8, 13, 2. SEN. contr. 10, 1, 6 crudeliter interempti patris. VAL. MAX. 4, 8, 1. 7, 1, 1 luctus et -es deorum quoque pectoribus ... assignari. 8, 1 amb. 1 necatorum liberorum. 9, 12 ext. 3. SEN. dial. 6, 1, 7 fit infelicis animi prava voluptas -r. 9, 13, 3 destitutae cupiditatis -em. 12, 18, 2 *mortuum* irrito -e lugebis. epist. 99, 14 non est -r iste, sed morsus (*sc. mors filii*). Phaedr. 851 luctus et lacrimae et -r (*ibid.* lamentatio). OCTAVIA 176 -r ira maeror miseriae luctus dabunt *vires*. CVRT. 4, 10, 26 Dareus multiplici -is expectatione commotus. 10, 5, 8 (*ibid.* luctus *et* maeror. *cf.* 10, 5, 20). LVCAN. 1, 258 gemitu sic quisque latenti, non ausus timuisse palam: vox nulla -i (*prope i. q. timori*) credita. 2, 21. 27 (*opp.* metus). PETRON. 111, 8 (*ibid.* lugentem). PLIN. nat. 35, 145 in lenocinio commendationis (*sc. artificii*) -r est manus *artificis*, cum id ageret, extinctae. 37, 19 scyphi fracti membra ... in -em ... saeculi invidiamque Fortunae ... servari. STAT. Theb. 12, 23 -r luctusque. QVINT. decl. 321 p. 258, 15 -r fratris amissi. IVV. 11, 52 ille -r solus patriam fugientibus, illa maestitiast. TAC. Agr. 45 (*syn.* volnus). Germ. 27 (*syn.* tristitia). ann. 3, 1 (*syn.* maeror). 3, 6 convenisse recenti -i luctum et ex maerore solacia. 6, 49. 16, 22 luctibus et -bus *principis* (*opp.* prosperas ... res). ORAT. imp. Hadr. de Matid. (Corp. XIV 3579) 17. PLIN. epist. 8, 5, 2 carendi -r. SVET. vita Ter. 5 ex -e ac taedio amissarum sarcinarum. CALP. decl. 35 orbitatis. FRONTO p. 168, 17 N. discidii. p. 219, 6. MARCIAN. dig. 48, 21, 3, 5 filii amissi. GELL. 6, 5, 8 *de Polo histrione, dum Sophoclis Electram agit, urnam filii amissi manibus tenente*: cum agi fabula videretur, -r actus est. MIN. FEL. 23, 1. TERT. adv. Marc. 4, 43 p. 566, 3 inter -em praesentis destitutionis. nat. 2, 7 p. 108, 1 libidinis frustratae. 2, 14 p. 126, 8. VICTORIN. Macc. 267 laeta dolet tacite mater pressoque -e laetitia luctusque suos in gaudia vertit. SOL. 1, 49 orbitatis -r. CYPR. epist. 36, 3 p. 575, 10 agant ... paenitentiam, ut probent lapsus sui -em. 55, 23 p. 641, 10 paenitentiae -e (*ibid.* 20 delictorum). 55, 29 *al.* FIRM. err. 6, 4 *al.* 7, 9 -es et luctus hominum ... consecrantes. math. 3, 6, 25 tristitiae -e. 6, 34, 9 infortuniorum -r. 5, 2, 12 sollicitudinis. IVST. 12, 1, 5. HIL. in psalm. 119, 8 damni anxietas aut pecuniae -r. trin. 6, 49 -r oboediendi. OPTAT. 3, 2 p. 68, 22 gesta sunt omnia in -e dei amare plorantis. ITALA III reg. 22, 27 (Lucif. reg. apost. 8 p. 54, 31) manducet panem -is (θλίψεως. VVLG. tribulationis). AVSON. 24, 3 *al.* 168, 3 -r atque cruces. DICT 4, 8 apud Troiam ... non iam -r in casu Memnonis, sed metus ... incesserat. 6, 10 -e ... fraternae mortis. AMM. 28, 1, 4 hos -es (*sc. Atheniensium de Mileto capta*) scaenicis

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

adnumerasse fabulis *Phrynichum*. CLAVD. DON. Aen. 2, 745 perditae uxoris -r. 11, 350 p. 466, 33 -em funerum. HIER. epist. 14, 1, 1 *al.* VVLG. Sirach 26, 8 -r cordis et luctus mulier zelotypa (ἄλγος καρδίας καὶ πένθος). AVG. civ. 10, 5 p. 408, 28 D. cor ... humiliatum -e paenitendi. 14, 7 p. 16, 6 *tristitia*, quam Cicero magis aegritudinem appellat, -em autem Vergilius, ubi ait (*Aen. 6, 733*): 'dolent gaudentque'. sed ideo malui tristitiam dicere, quia aegritudo et -r (p. 16,7) usitatius in corporibus dicitur (*cf. p. 1839, 11sqq.*). 14, 9 p. 22, 7 -em cordis de Israelitis habentem. *ibid.* p. 22, 9 nec solum -em, verum etiam luctum suum denuntiantem. 19, 13 p. 378, 22 -r amissi boni. 22, 8 p. 569, 3 (*ibid.* maeror *et* planctus). conf. 3, 2, 2. 3. nat. bon. 20 p. 863, 17 *v. p. 1839, 8.* serm. 22, 6, 6 (*syn.* poenitudo). 124, 2, 2 sunt ... duo tortores animae ... cruciatum alternantes. horum ... nomina sunt timor et -r. 351, 1, 1 comes paenitentiae -r est. serm. ed. Mai 2, 1 contra Pharisaeos loqui ... non studio, sed -e, non odii praeiudicio, sed veritatis instinctu. 97, 3 urbem -is (*sc. Niniven, incolis paenitentiam agentibus*). SVLP. SEV. dial. 1, 22, 4 *al.* COMM. instr. 2, 32, 14. 15. SIDON. epist. 1, 7, 12 usque ad inimicorum -em (*i. misericordiam*) devenustatus. DRAC. Romul. 7, 99 *v. p. 1842, 68.* CORP. VI 9810 cum quo vixit ... sine ullo -e nisi diem mortis eius. X 4787. II 1222. CARM. epigr. 613, 1. 3. 5. 1388, 10 sit sine fine -r (*sim.* 1400, 4. 1401, 4). INSCR. christ. Diehl 4355 queius dulcitudo ... in eternu -e (*sic*) parentibus dedit. Notiz. degli scavi 1919 p. 304, 28 in qua (*coniuge*) repertus nihil est nisi -em mortis. *plura ap. Büch. ad Carm. epigr. 162.*

B *orta ex iniuria* (*saepe prope i. q. ira, indignatio*): PLAVT. Asin. 831 numquidnam tibi molestum est, gnate mi, si haec ... mecum accubat. :: pietas, pater, oculis -em prohibet (*cf.* 832 ne aegre patiar). TRAG. inc. 68 ignominiae ... -e victum *Aiacem*. LVCIL. 215 omnibus unus -r ⟨turpi⟩ re captus labosque (*v. Marx ad h. l. et Cichorius, Untersuchungen p. 273 sqq.*). ACC. trag. 13 si ... meus ⟨te⟩ maestaret -r (*cf. Ribbeck, Röm. Trag. p. 351*). RHET. Her. 4, 15, 22 exclamatio ... conficit significationem -is aut indignationis alicuius. CIC. S. Rosc. 129 quae ... indigna ... videntur ..., ea ... ex animi mei sensu ac -e pronuntio. 143 -r meus et istorum iniuria (*app.* iniuria: CIC. div. in Caec. 64 Verr. II 3, 74. 103 Mil. 35. *aliter* dom. 86. *plura v. infra. cf. l. 41*). Caecin. 35 -em imminutae libertatis. Verr. II 1, 69 *al.* II 1, 94 cum -e et querimonia. II 2, 92 (*ibid.* iracundia. *cf.* Sest. 4 prov. 2 har. resp. 3 Phil. 8, 19 de orat. 2, 178. part. 32 -es iracundias metus *eqs.* Att. 2, 21, 4. 10, 4, 6. *app.* ira *v. l. 44*). Flacc. 55 -em querellasque (74. *cf.* Sest. 3 Scaur. 40 Planc. 51). Phil. 8, 19 sine odio omnia, nihil sine -e. 14, 13 iniuriae -r (part. 112 Att. 9, 9, 1 SALL. Catil. 28, 4 LIV. 1, 40, 4. VAL. MAX. 5, 4, 1 acceptae iniuriae. QVINT. decl. 329 p. 295, 1 *al.* TAC. ann. 12, 8. 20 CYPR. patient. 21 p. 412, 15 COD. Theod. 8, 14, 1 *a. 367*). de orat. 1, 53 in hominum mentibus vel ad iram aut ad odium aut ad -em incitandis (Att. 2, 19, 5 ardet -e et ira. *cf. l. 52. 53. 62. 63. 67 al.*). ad Q. fr. 1, 1, 38 moderari ... animo ..., cum sis iratus aut ... tenere ... motum animi et -em. CAEL. Cic. epist. 8, 17, 2 -is atque indignitatis causa (*v. infra l. 69*). CAES. Gall. 1, 20, 5 uti et rei p. iniuriam et suum -em eius ... precibus condonet. civ. 1, 4, 2 -r repulsae (OV. met. 3, 395 VAL. MAX. 9, 3, 2 SIL. 11, 112). 3, 21, 4 ignominia et -e permotus. HIRT. Gall. 8, 44, 3 indignitate et -e (et -e *om.* β) vinculorum. BELL. Afr. 85, 6 ira et -e incensi. SALL. Iug. 20, 4. VERG. Aen. 1, 25 nec ... causae irarum saevique -es exciderant animo. 7, 291. 9, 65. 10, 397 Arcadas ... tuentis facta *Pallantis* ... mixtus -r (furor *R*) et pudor armat in hostis (SERV. *haec interpretatur sec. 10, 870, ubi*: mixtoque insania luctu. auct.: alii ... alicuius studii ardorem et promptam gloriae cupiditatem dictum volunt, ut Graeci πόνον appellant. Lucilius in quinto [*125, v. supra l. 28*] *eqs. sim.* 11, 732). HOR. epod. 15, 16 si certus intrarit -r (*offensae? cf. Vollmer, Lesungen u. Deutungen II 4.* PORPH. ⟨si⟩ indignationem concepero). epist. 1, 2, 60 qui non moderabitur irae, infectum volet esse, -r quod suaserit et mens (*cf.* 1, 2, 61 odio) PROP. 1, 18, 13 (*ibid.* ira *et* furor). 2, 16, 32 OV. ars 1, 688. met. 1, 736 numquam tibi, *Iuno*, causa -is haec (*Io*) erit (*cf. Friedländer ad Iuv. 10, 315*). 6, 671 *Tereus* -e suo poenaeque cupidine velox. 9, 151 (*ibid.* iniuria). 12, 537 -em praeteriti Alcidae. Ib. 86 peragunt partes ira -rque suas. 133 (*cf.* 134 odium). Pont. 2, 3, 63. 3, 3, 73 LIV. 3, 50, 10. 21, 44, 4 stimulat animos -r iniuria indignitas. 34, 7, 5 universis -r et indignatio est (41, 10, 2 VELL. 2, 61, 1 QVINT. decl. 280 p. 153, 3. *cf. l. 74. 79. p. 1842, 2*). VAL. MAX. 6, 1, 13. SEN. clem. 1, 7, 3 -r ... eorum ab iniuria venit. dial. 3, 3, 3 *al.* 3, 11, 5 -em ultionemque seposuit. 5, 2, 6 *al.* epist. 13, 7. 24, 16 Herc. f. 28. 99. Herc. O. 284 iratae -r nuptae. 451 Med. 139 *et saepe* (*syn.* ira, odium). LVCAN. 4, 692 *al.* PLIN. nat. 7, 146 indignationis -i. VAL. FL. 2, 165 -r iraque (8, 264. *cf.* 290 STAT. Theb. 2, 319). 2, 373. 3, 230 numquamne -r virtute subibit? 3, 384. 5, 432. SIL. 1, 690 ira mixtus -r. 2, 382 HOMER. 354 (*ibid.* ira) STAT. Theb. 10, 907 *al.* PS. QVINT. decl. 5, 15 cum aliena cogitationibus, nostra -e tractentur. 10, 9 nec pelicis quidem -e compellitur *mulier*. 11, 4 (*ibid.* indignatio). 11, 8 non est ... quod vos a gravitate iustitiae -r ultionis (*i. -r qui me ad ulciscendum instigat*) abducat. 19, 3 MART. 6, 64, 30 *v. p. 1842, 67.* IVV. 10, 315. TAC. hist. 2, 86 -em iramque Bedriacensis pugnae (4, 44 -e iraque. ann. 1, 4¹ recens -e et ira. 2, 19. 82 -r ira). 2, 51 luctu ac -e militum. ann. 2, 71 iustus mihi -r ... adversus deos esset. 3, 70 sane lentus in suo -e esset *Caesar*: rei p. iniurias ne largiretur. PLIN. epist. 6, 33, 10 indignationi, ... irae, ... -i. SVET. Vesp. 8, 2 ignominiae -e. FRONTO p. 168, 6 N. -r iracundiae coniunctus. GAIVS dig. 40, 12, 2 ad -em nostrum iniuriamque nostram. VLP. dig. 29, 5, 3, 3 *al.* 48, 5, 2, 8 propensiore ira et maiore -e *mariti ob coniugis adulterium*. PAVL. coll. Mos. 4, 11 *al.* TERT. spect. 15 p. 16, 24 (*ex Ephes. 4, 30. 31*) spiritum sanctum ... non furore, non bile, non ira, non -e inquietare. COD. Iust. 9, 9, 15, 1 (*a. 242*) maritali -e (*i. ira in uxorem*) percussus (*cf.* 9, 9, 4, 1). CYPR. epist. 4, 3 p. 475, 8 per zeli -em (*ibid.* indignatur, irascitur). AVIEN. Arat. 1208 (*cf.* 1206 ira furorque). orb. terr. 205 pectus canduit ira, paelicis et tanto divam -r extulit igni. PRISCILL. tract. 2, 48 p. 39, 22 excandescentiae eius -r, ... debaccans toto orbe ... furor. AMM. 14, 2, 17 iram pugnantium concitat et -em. 14, 11, 23 *al.* CLAVD. DON. Aen. 5, 785 p. 517, 15 furoris ..., non -is; sine ratione quippe irasci furere est, ceterum -r illic esse potest, ubi fuerit iusta commotio. FAV. EVL. p. 8, 9 *quattuor animi perturbationes Stoici posuerunt*: metum, -em, cupiditatem, laetitiam. MAXIMIN. c. Ambr. 126 CLAVD. 18, 374 (*ibid.* ira). 5, 280. AVG. epist. 153, 10 accusatorius -r et iudiciarius rigor. SVLP. SEV. chron. 1, 13, 4 *al.* 2, 21, 3 ira et -e. *nota* COD. Iust. 9, 13, 1, 3ᶜ si *parentes filiae raptae* patientiam praebuerint ac -em (*fere i. q. ultionem*) remiserint. GREG. M. moral. 10, 30 servatus ... contra proximum -r. PASS. Rogat. 3 praeses -e commotus (*infra*: praefectus furore accensus). 6 -e ... impulsus. *huic maxime usui annectendus videtur de affectu oratoris* (πάθος), *sim.*: CIC. Sest. 60 M. Cato ... voce ipsa ac -e pugnavit. de orat. 2, 73 actio ... plena animi, plena spiritus, plena -is. 2, 188 tanta vis animi, tantus impetus, tantus -r. 2, 196. 197. 3, 96 ut *oratio* sensus, ut -is habeat quantum opus sit. Brut. 93 *Galbam* vis ... animi et naturalis quidam -r dicentem incendebat. 158. 278 orat. 130. 209 actionis -em. 210 *opp.* dignitas. SEN. contr. 4 pr. 6 quam magna ... pars esset ingenii -r. RVT. LVP. 2, 18 ne magis confidentia quam -e excitati videamur. MACR. Sat. 5, 13, 17 Homerus *narrationi* πάθος miscuit et -e narrandi invidiam crudelitatis aequavit. MART. CAP. 5, 504 miseratione *commoventur auditores*, cum calamitates alicuius magno -e tractamus. *cf.* VERG. Aen. 1, 384 querentem passa Venus medio sic interfata -e est (*cf.* SERV. *in h. l.*). *sim. in actione histrionis, ut* CIC. Sest. 120 *bis.* de orat. 2, 193. *cf.* TERT. apol. 9, 16 *spectatores* ridentes incesti -em (*Oedipodis*).

C *orta ex amore* (*desiderium, ardor, cura, languor, sim.*): CATVLL. 2, 7 solaciolum ... -is (*puellae, cf.* 2, 5 desiderio. 2, 8 ardor). LVCR. 4, 1067 servare sibi curam certumque -em. CIRIS 183 quo vocat ire -r. LYDIA 30 *v. infra l. 66.* 42. HOR. sat. 1, 2, 109 -es atque aestus curasque gravis e pectore tolli (pelli *al.*). TIB. 1, 2, 1 novos compesce -es (*cf.* 1, 2, 4 infelix ... amor). 1, 5, 38 (*ibid.* curas depellere). 2, 5, 110 cum iuvat ipse -r (*ibid.* iaceo ... saucius ... faveo morbo). LYGD. 2, 29 -r ... et cura Neaerae. PROP. 1, 7, 7 *al.* (*plur.* 1, 10, 13 *al.*). *nota* 2, 15, 35 possim nostros alio transferre -es (calores *post Beroald. Enk, quem v. ad* 1, 10, 13. *sed cf. Löfstedt, Spätlat. Stud. p. 47*). 3, 20, 27 quicumque *esse* solent in amore -es. OV. ars 1, 736 curaque et, in magno qui fit amore, -r. 2, 519 litore quot conchae, tot sunt in amore -es. met. 7, 733 *coniugem* -r ipse decebat (*cf.* 7, 731 desiderio calebat). SIDON. carm. 11, 64 dulci ... veneno tactus votivum suspirat corde -em. HIST. Apoll. 1 (rec. A) *pater filiae amore captus* cum luctatur cum furore, pugnat cum -e, vincitur amore. VITAE patr. 6, 3, 11 p. 1009ᵈ (*ex* VVLG. Iob 15, 35 *al., cf. Salonius in h. l. p. 378*). *de persona* CARM. epigr. 586 hic iacet ambigua pietas -r et pudor ... Sofronius (*cf. Löfstedt l. l. p. 46*). [AVSON. 135, 10 tibi ... bella moventi paruit indulgens et sine voce -r (pudor *Peiper, alii alia, sententia admodum obscura*; -r *tutantur Löfstedt l. l. p. 46 et G. Friedrich, Catull. comm. p. 89*.] *sim.* CATVLL. 50, 17 ex quo perspiceres meum -em (*i. desiderium amici*). CIC. ad Q. fr. 2, 13, 1? Att. 12, 31, 2 servio cupiditati et -i meo. NEP. Att. 4, 5 desiderii futuri -em. VAL. FL. 2, 609 ut patrii rediere -es (*i. patriae desiderium*). 7, 8.

D *in bestiis*: VERG. georg. 3, 102 quis cuique *equo* -r victo, quae gloria palmae. LYDIA 30 vaccula non ... frustra te (*taure*) patitur ... mugire -em. MART. 6, 64, 30 si -r et bilis, si iusta coegerit ira *ursum*. DRAC. Romul. 7, 99 *avis* silet intus habens captiva -em. *cf.* AVG. lib. arb. 3, 23, 69.

iuncturae ad III: -r animi: GLOSS. πονοψυχία, συμπάθεια. CIC. S. Rosc. 129 *v. p. 1841, 33.* Verr. I 21 *v. p. 1840, 7.* [II 2, 84 *pars codd.*] Cluent. 16. 168. 196? Catil. 4, 8 animi atque corporis (fin. 1, 41). Mur. 86 Sull. 92 dom. 25. 98 -es (*plur.* fin. 1, 43 Tusc. 2, 43 *al.*). p. red. in sen. 30 Sest. 63 *al.* har. resp. 44 animi [et] virilis. Phil. 2, 40 animi quidam -r. 8, 17 *al.* fin. 1, 55 animi ... voluptates et -es. 2, 107. 108 Tusc. 2, 50. 61 Lael. 48 Att. 8, 3, 5. 15, 9, 2 epist. 13, 77, 3 PVBLIL. D 21 BELL. Afr. 46, 1 OV. met. 10, 75 fast. 6, 356 VAL. MAX. 9, 10 ext. 2 (*opp.* corporis). SEN. dial. 3, 6, 1 corporis animique. CVRT. 6, 9, 1 QVINT. decl. 316 p. 245, 19 PLIN. epist. 5, 16, 11. paneg. 76, 3 *opp.* corporis horror. SVET. Claud. 5, 1 PAVL. coll. Mos. 4, 11 APVL. met. 4, 24. PORPH. Hor. carm. 3, 1, 41 corporis animique. 3, 14, 25. CYPR. epist. 4, 2 p. 474, 14. 13, 5 p. 507, 21 cum summo animi nostri gemitu et -e. 17, 1 *al.* LACT. inst. 6, 15, 11 aegritudinem ... id est maestitiam -emque animi. FIRM. math. 4, 19, 5 *al.* DICT. 2, 15. CLAVD. DON. Aen. 1, 35 animi

[Hey]

…-es et gemitus. 1,485 *al.* Vvlg. II Macc. 3,16 (*τὴν κατὰ ψυχὴν ἀγωνίαν*). Avg. civ. 14,15 p. 37,14 D. animi -r, quae tristitia nuncupatur (*cf. p. 1839, 11*). 21,9 p. 508,25 *al.* vera relig. 12,23 quid *est* -r qui dicitur animi, nisi carere … rebus, quibus fruebatur aut frui se posse speraverat? animorum: Cic. Flacc. 74. animae: Vvlg. Sirach 30,12 Avg. in psalm. 43,6. 87,3 *de tristitia.* cordis (*i. animi*): Gramm. suppl. 171, 21. Itala (Tert. adv. Marc. 4, 14 p. 461, 20) *et* Vvlg. Is. 65, 14 clamabitis prae -e cordis (*opp.* exultabunt in iocunditate [Vvlg. laudabunt prae exultatione cordis]. *διὰ τὸν πόνον τῆς καρδίας*). Vvlg. gen. 6,6 tactus -e cordis. Sirach 26,8 *v. p. 1841, 3.* II Macc. 3, 17 (*τὸ κατὰ καρδίαν ἐνεστὸς ἄλγος*). Avg. civ. 14, 9 p. 22, 7 D. *al.* Comm. instr. 2, 32, 1 *v. p. 1837, 33.* mentis: Clavd. Don. Aen. 12, 55 Pavl. Nol. carm. 15, 213. pectoris: Avg. c. acad. 1, 1, 3.

IV *passio* ***herbarum et inanimorum*** (*de bestiis v. sub II et III D*): Plin. nat. 17, 225 *arboribus* undique primo -r (*sc. cum 'irrumpit vis morbi'*), mox et macies …, postremo tabes morsque. Pacian. sim. carn. p. 108,19 ne *oliva* alienis *ramis* … ad societatem … admissis minore -e viduetur. Aetna 404 simulac ferro quaeras, respondet *lapis* et ictu scintillat -r.

V ***metonymiae*** *sim.*: A *de rebus: fere i. q. nuntius de dolore*: Cic. epist. 15, 21, 2 cum ad te -es mei perferrentur. Ov. met. 13, 181 ut -r unius *Menelai* Danaos pervenit ad omnes. Tac. hist. 3, 36 de Caecina affertur mixtus gaudio -r. ann. 4, 68 Sabinus …-es suos *ad Latiarem* quasi ad fidissimum deferre. *sim.* Verg. Aen. 1, 384 (*v. p. 1842, 36*). *res, quae dolorem facit, causa doloris*: Verg. Aen. 12, 146 disce tuum …, Iuturna, -em. Prop. 1, 22, 6 mihi praecipue pulvis Etrusca -r. Itala prov. 24, 2 (Lucif. non conv. 6 p. 14, 30) falsa … meditatur cor … et -es (*πόνους, sed* Vvlg. fraudes) labia eorum loquuntur. Prvd. perist. 5, 262 totum cubile spiculis armant -es anxii (*i. testae in cubili martyris stratae*). Clavd. rapt. Pros. 3, 381 Faunorum Dryadumque -r (*sc. cupressus caesae*). Svlp. Sev. epist. 2, 19. *signum doloris*: Lvcan. 2, 39 laniate comas neve hunc differte -em (*i. planctum*). *sim.* Qvint. decl. 291 p. 161, 3. *cf.* Stat. silv. 5, 3, 244. *locus dolens*: Plin. nat. 23, 72 lacrimā *arboris* … dentium -es illinendos (23, 78. 29, 127). 28, 101 nervis *hyaenae* … suffiendos nervorum -es. 28, 181 hoc *osse* scarifari -em. 28,192 cervicium -es butyro … perfricentur. *tamquam res corporalis*: Dirae 64 fluminibus tu nostros trade -es. Val. Fl. 2, 143 nostros … unda -es obruat. B *pro personis: pro ea cui dolor est*: Pvblil. Q 59 quis miserum sciret, verba nisi haberet -r. Ov. met. 6, 574 grande -is ingenium est. Lvcan. 2,42 his se stimulis -r ipse lacessit. Sil. 6, 563 ululante -e. Stat. silv. 2, 7, 134. *sim.* 5, 3, 244 Pharios … -es … colunt (*de cultu Isidis et Osiridis*). Theb. 5, 698. 10,907 Mart. 1, 42, 2 Flor. epit. 4,7,4 Carm. poet. min. III 36, 8 Cypr. epist. 59,12 cum … nec tam -r … debeat quam pudor loqui. laps. 16 p. 249, 12 sileat. Paneg. 10 (4), 13, 1 Carm. epigr. 1602, 1 (*v. p. 1845, 83*) Cod. Theod. 9,17, 5 *a. 363*. *pro ea quae dolorem affert*: Verg. Aen. 10,507 o -r atque decus magnum rediture parenti! (*sc. Pallas.* Sil. 13, 384 *al. v. p. 243, 22 sqq.*). Ov. epist. 11, 111 nate, -r matris (met. 13, 494 nata, …-r ultime matris). 13, 104 tu mihi luce -r, tu mihi nocte venis. met. 10, 198. Val. Fl. 2, 143 *v. supra l. 39.* Stat. Theb. 6, 276. 8, 195 Mart. 6, 52, 2 cura -rque. 7, 96, 1. 14, 173 culpa -rque. Vvlg. prov. 17, 25. Sirach 26, 8 *v. p. 1841, 3.* Clavd. rapt. Pros. 2, 37 Pavl. Nol. carm. 31, 592 Drac. laud. dei 3, 599 Romul. 10, 424 Corp. VI 32874 (*a. 454*). Carm. epigr. 586 *v. p. 1842, 57.* 2000 Hila⟨rit⟩as, -r … luctusque parentum. *aliter* Plavt. Truc. 460 (*v. p. 1839, 38*). **Dolor** *personatus* (*Waser, PW. V 1291*): Sen. Herc. f. 693 Oed. 652. 1060 Sil. 2, 550 Stat. Theb. 2, 288. Hyg. fab. geneal. p. 9, 12 *ex Aethere et Terra*: -r, Dolus, Ira. Cic. fin. 4, 31 *v. p. 1838, 59.* Gell. 12, 5, 3 congredientes compugnantesque philosophum et -em. *cf. etiam p. 1846, 8.*

VI *variae de -e sententiae*: Varro Men. 177 nec -em *ἀδιάφορον* esse (*cf.* Gell. 12, 5, 4). Cic. carm. frg. 41, 1 mortalis nemo est, quem non attingit -r (*ex Eurip. Hypsip., frg. 757 N. ἔφυ μὲν οὐδεὶς ὅστις οὐ πονεῖ βροτῶν*). Cic. fin. 1, 29 *Epicurus voluptatem* summum bonum esse vult summumque malum -em. 2, 63 *al.* Tusc. 2, 14. 15 (*sententia Aristippi*) *al. cf.* 2, 60. 3, 49. 5, 26. 31. 73 off. 1, 5 *al.* Pis. 65 -r … est malum, ut tu disputas. Sen. epist. 81, 31. 99, 27. Cic. fin. 1, 40 quod … -r in longinquitate levis, in gravitate brevis soleat esse. 2, 22 -is medicamenta illa Epicurea … proment: 'si gravis, brevis; si longus, levis'. 2, 93. 94. 95 Tusc. 2, 44. 3, 38. 5, 88 Sen. epist. 30, 14. 94, 7. *cf.* Svlp. Rvf. Cic. epist. 4, 5, 6 nullus -r est, quem non longinquitas temporis minuat ac molliat. Sen. dial. 6, 8, 1. Cic. Tusc. 5, 76 -r esse videtur acerrumus virtutis adversarius. *alia ap.* Pvblil. C 12 D 7. 21. 23 E 1 H 9 L 3 P 8. 14 *al.* Lvcr. 3, 472 Sen. Med. 155 Tro. 545. 786. 904. 1013. 1066 Ps. Sen. mon. 12 Gell. 12, 5, 4. 7. Ps. Cato dist. 4, 40 -r est medicina -is.

iuncturae: verbales: nom. (*cf. etiam sub abl. p. 1849, 57 sqq.*): -r: abest: Cic. fin. 2, 64 *al.* Prop. 2, 5, 10 Ov. trist. 4, 3, 62. *al.* abit: Ov. ars 1, 240 Sen. Herc. O. 1417 *al.* Plin. nat. 30, 26 Ser. Samm. 413. absconditur: Cic. dom. 25 absconsus. Firm. math. 3, 4, 19 *al.* accedit: Cic. Att. 1, 16, 9 *al.* Scrib. Larg. 162 *al.* Lact. inst. 6, 17, 11 visceribus. accendit se: Sen. Med. 671 (*cf. p. 1846, 15*). accidit: Vvlg. gen. 24, 26 Avg. civ. 5, 20 p. 231, 18 D. *al.* accrescit: Nep. Att. 21, 4. acquiescit: Plin. epist. 4, 21, 4. adest: Cic. fin. 2, 64 *al.* Ov. Pont. 1, 10, 5. *al.* afficit *aliquem*: Clavd. 5, 69. affigitur animo: Stat. Theb. 2, 192. affligit: Fronto p. 167, 20 N. Hier. epist. 22, 31, 4 *al.* angit: Cic. Att. 4, 18, 2 (*c. acc. c. inf.*) Sall. rep. 2, 3, 5 Cvrt. 5, 3, 21 Stat. Theb. 5, 326 Ser. Samm. 351 *al.* Clavd. Don. Aen. 9, 470 *al.* Avg. civ. 14, 9 p. 24, 8 D. apparet: Sen. dial. 12, 5, 5. apprehendit: Paneg. 12 (2), 19, 1 animos. Vvlg. Ier. 6, 24 *al.* ardet: Verg. Aen. 9, 65. Octavia 543 ardens. arripit: Pacvv. trag. 258 Cic. fin. 2, 93 Lvcr. 6, 659. attenuat corpus: Ov. ars 1, 736. attingit: Cic. carm. frg. 41 (*ex Eurip. frg. 757 N., v. p. 1843, 65*) fin. 3, 16 Ov. fast. 3, 201. augescit: Sen. Med. 671. augmentum capit: Vvlg. II Macc. 9, 11. augetur: Lvcan. 8, 82 Avr. Fronto p. 92, 19 N. *cf. p. 1846, 29.* cadit: Cic. fin. 1, 41 *in aliquem* (Sen. Thy. 1066 in cassum. Avg. civ. 19, 4 p. 357, 8 D.). Ov. Pont. 1, 1, 76 Sen. Herc. O. 1686. calescit: Stat. Theb. 3, 383. cedit: Cic. Tusc. 2, 31 Val. Max. 4, 1, 15 Sen. Thy. 596 Herc. O. 913 Stat. Theb. 2, 192 Amm. 25, 3, 16 Comm. apol. 801. cessat: Sen. epist. 99, 16 *al.* Ps. Qvint. decl. 6, 16 Veg. mulom. 1, 43, 1 Vvlg. II Macc. 9, 18 Hippocr. progn. 14. colligitur: Firm. math. 4, 19, 5 intrinsecus. commovet: Svlp. Rvf. Cic. epist. 4, 5, 2. *al.* comprehendit: Vvlg. Mich. 4, 9. compungit: Svlp. Sev. dial. 1, 2, 5. conficit *aliquem*: Sen. nat. 6, 2, 5. conquiescit: Avg. civ. 22, 8 p. 576, 6 D. Cael. Avr. chron. 5, 1, 6. 5, 4, 75. consenescit: Clavd. Don. Aen. 5, 49 p. 431, 23 *al.* consequitur: Lvcil. 1277? Cic. fin. 1, 32 *al.* Lvcr. 4, 866 rem. consistit: Sen. epist. 78, 8 Scrib. Larg. 90. constituitur: Cael. Avr. acut. 2, 16, 100. contingit: Carm. epigr. 823, 2 *al.* contrahit ora *alicuius*: Ov. Pont. 3, 1, 134. cooritur: Plavt. Persa 313. *al.* (*v. vol. IV p. 895, 78*). crescit: Cic. fin. 2, 88 *al. v. vol. IV p. 1181, 36.* cruciat: Prop. 2, 25, 40. decedit: Cels. 4, 8, 2 p. 131, 3 (-cid- *cod.*) Fronto p. 81, 3 N. decrescit: Pvblil. D 7. demittitur: Ivst. 8, 5, 11 altius. deprehendit: Qvint. inst. 6, 2, 36. desaevit: Ser. Samm. 473. descendit: Cels. 5, 26, 11 ad inguina. desinit: Cels. 2, 6, 6 *al.* Sen. dial. 6, 6, 2 *al.* Scrib. Larg. 11 *al.* Plin. nat. 20, 224. diffunditur: Fronto p. 92, 13 N. per umerum *etc.* (*cf. p. 1846, 66*). discedit: Greg. Tvr. Mart. 3, 10. durat: Val. Fl. 3, 384 Stat. silv. 3, 3, 39. ĕdit *aliquem*: Verg. Aen. 12, 801. effert: Cic. har. resp. 17. effervescit: Sen. dial. 6, 8, 1. effluit: Sen. contr. 10, 1, 6 per lacrimas. effunditur: Schol. Cic. Bob. p. 82, 14 St. emergit: Cic. Att. 9, 6, 5. erigitur: Cvrt. 9, 3, 1. errat: Sen. Herc. O. 252 formas … per omnes: queritur, implorat, gemit. Lvcan. 2, 21. erumpit: Liv. 7, 18, 9 Sen. dial. 4, 33, 4 Qvint. decl. 247 p. 14, 2 Ps. Qvint. decl. 3, 9. *al.* est: *alicubi*: Cic. Tusc. 1, 82 in corpore. Att. 8, 3, 5. Ov. met. 13, 508 in cursu (Pont. 4, 11, 18). Cels. 2, 7, 4 p. 39 *al.* Sen. epist. 30, 14 in … extremo anhelitu. Ag. 128 in vultu. Plin. nat. 21, 155 si lateris -r sit. Clavd. 26, 378 in … ore. Avg. civ. 21, 3 p. 489, 11 D. Comm. apol. 146 Evgraph. Ter. Andr. 481. Clavd. Don. Aen. 1, 220 apud eum. Cod. Theod. 9, 17, 5 (*a. 363*) in funeribus. *alicunde*: Cic. ad Q. fr. 1, 2, 7 is -r est, quod … vincunt (1, 3, 9). Cels. 2, 8, 18 ex vento. Liv. 4, 17, 8 *al.* Sen. epist. 74, 34. Plin. nat. 29, 86 a morsu. *alicui*: Prop. 3, 20, 27 Liv. 34, 7, 5 Cels. 2, 7, 7 p. 40 *al.* Val. Fl. 1, 291. 8, 264 Amm. 30, 1, 22 Vvlg. Sirach 30, 12. Rom. 9, 2 cordi. *absolute*: Lvcr. 5, 1061 Cels. 2, 2, 3 *al.* Scrib. Larg. 56 Lvcan. 4, 286. 9, 739 Plin. nat. 27, 130. 28, 234 Val. Fl. 1, 327 Optat. 4, 9 p. 116, 8 (*cf. ibid.* p. 116, 6) Vvlg. apoc. 21, 4. *c. inf.*: Ov. epist. 15, 233 -r est meus illa videre. 19, 4 Drac. Romul. 5, 279 Greg. Tvr. Franc. 4, 50. evanescit: Ov. Ib. 41 (133). exaestuat: Ov. trist. 5, 1, 63. exagitat: Avg. in euang. Ioh. 36, 4. exanimat: Apvl. flor. 16 p. 68. exardescit: Cic. ad Q. fr. 2, 3, 2 Verg. Aen. 5, 172 *al.* excedit: Sen. dial. 11, 1, 3 modum. Hippocr. progn. 21. excidit: Verg. Aen. 1, 25 animo. Sen. Herc. O. 1446. excruciat: Cels. 4, 2, 3. exedit animum: Stat. Theb. 2, 319. exit: Stat. silv. 5, 1, 248. exolescit: Tac. ann. 6, 25. exoritur: Plavt. Amph. 1092 (*v. p. 1839, 37*) Cels. 4, 30 Val. Fl. 2, 393. *al.* extenditur: Sen. epist. 94, 7. extinguitur: Ov. met. 8, 522. *cf. p. 1847, 9.* exundat: Sen. epist. 99, 21 Oed. 924. exuperat: Lvcr. 6, 1277. exurgit: Sen. Med. 49. fatigat: Cels. 2, 1, 23 Greg. Tvr. Mart. 3, 10. Arator act. 1, 62 corda. ferit animum: Clavd. Don. Aen. 5, 49 p. 431, 30. fervet: Sen. Phoen. 352. fit: Cels. 4, 21, 1 p. 147, 11 Colvm. 8, 8, 12 Qvint. inst. 10, 3, 14. *al.* flectitur: Sen. Tro. 904. frangitur: Firm. math. 6, 34, 9 Avg. epist. 153, 10. frendit: Sen. Herc. f. 693 (*de Dolore personato*). fugit: Verg. Aen. 12, 421 Sen. Thy. 1003 Qvint. inst. 11, 1, 53 Vvlg. Is. 35, 10 *al.* furiat: Sil. 13, 279 vulgum. furit: Verg. georg. 3, 457 Ser. Samm. 399. generatur: Avg. c. Iul. op. imperf. 6, 26. gravat mentem: Sen. Phaedr. 857. haeret: Cic. Phil. 2, 64 infixus animo. Avson. 244, 7 Clavd. 5, 280. hebetescit: Scrib. Larg. 56. imminet: Sen. epist. 24, 15 *al.* rem. fort. 9, 1 Plin. nat. 28, 68 Avg. in psalm. 87, 3. impellit: *cf.* Sen. Herc. O. 1403. impendet: Cic. fin. 1, 40 *al.* incandescit: Boeth. cons. 1, 5, 33. incedit: Caes. civ. 3, 74, 2 *alicui.* Dict. 4, 8. 5, 13. incidit: Cels. 1 pr. 25 p. 5, 6 D. incipit: Cels. 4, 21, 1 Plin. nat. 26, 94 Hippocr. progn. 24. incitat: Liv. 28, 29, 1. increscit: Ov. met. 9, 704 Cels. 1, 9, 1 Sen. Med. 951. incubat: Sen. Phaedr. 99. incumbit: Fronto p. 81, 22 N. a dorso. incurrit: Cic. fin. 1, 62 Sen. dial. 4, 28, 4. incursat: Cic. Att. 12, 41, 2. infestat: Cels. 1, 3, 20 praecordia. Co-

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

LVM. 7, 10, 8. influit menti: EPICED. Drusi 395. infunditur sensibus: CVLEX 387. inhaeret: SEN. dial. 12, 5, 3. inquietat: SEN. epist. 96, 2. insidet: CIC. Verr. II 3, 95 PLIN. epist. 1, 12, 6 APVL. met. 7, 17. insidiatur: SEN. dial. 12, 8, 1. instat: CIC. Tusc. 3, 71. instimulat: VAL. FL. 2, 133. insurgit: SEN. dial. 6, 8, 1. intenditur: CELS. 4, 15, 1. intercedit: AVR. Fronto p. 91, 28 N. intercurrit: CIC. Tusc. 2, 36. intermittitur: SEN. epist. 78, 12 (*cf. p. 1847, 45*). interquiescit: SEN. epist. 78, 9 (*v. app. crit*). intervenit: CIC. Tusc. 3, 38 VEG. mulom. 1, 43, 1. intrat (*cf.* SEN. dial. 12, 18, 1): HOR. epod. 15, 16 SEN. dial. 11, 17, 5. invadit: TER. Hec. 356 LVCR. 6, 659 SEN. epist. 98, 14 FRONTO p. 184, 14 N. PASS. Perp. 15, 5. inveterascit: CELS. 4, 30 SCRIB. LARG. 5. se invenit (*i. sui conscius fit*): EPIST. Sapph. 113. irrepit animo: SEN. dial. 12, 8, 1. irruit: VVLG. I reg. 4, 19 *al.* AVG. serm. 349, 2, 3. labitur: VERG. georg. 3, 457 *v. p. 1833, 64.* lacessit: SER. SAMM. 193. languescit: CIC. Tusc. 2, 31 OV. met. 8, 522. languet: SEN. Herc. O. 308. manet: CIC. fin. 2, 93 *al.* CELS. 2, 7, 6 *al.* minitatur: GELL. 1, 2, 5. movet corda: STAT. Theb. 5, 60. nascitur: CIC. fin. 1, 55 CELS. 1 pr. 23 p. 4, 33 D. obmutescit: CIC. Tusc. 2, 50. oboritur: PLAVT. Stich. 165 APVL. apol. 69. obvenit: TERT. resurr. 58 p. 118, 19. occipit: TER. Ad. 289. offendit sensum: SEN. epist. 124, 2. opprimit *aliquem*: VVLG. Iob 16, 8. oritur: CIC. fin. 2, 59 CELS. 2, 1, 8 *al.* PLIN. nat. 23, 6 HIL. ad Const. 1, 8. VVLG. Iob 5, 6 de humo. penetrat: LVCR. 3, 252 FRONTO p. 5, 15 N. AVG. conf. 4, 8, 13. percutit: CIC. Brut. 305. perit: PVBLIL. B 38 SEN. dial. 6, 6, 2. permanet: COLVM. 6, 6, 4 SCRIB. LARG. 3 *al.* PLIN. nat. 28, 137 VEG. mulom. 4, 4, 3. *al.* pervagatur membra: PLIN. epist. 1, 12, 6. pervellit: CIC. Tusc. 2, 46. pervenit: OV. met. 13, 181 (*v. p. 1843, 22*). CELS. 2, 8, 36 ad cervices. *al.* SEN. dial. 9, 13, 3 *al.* QVINT. decl. 344 p. 358, 24 FRONTO p. 134, 24 N. *cf. p. 1852, 35.* praecedit: CELS. 2, 7, 10 p. 40, 17. premit: CIC. Tusc. 3, 71 SEN. epist. 98, 17. procedit: CELS. 2, 8, 40 p. 51, 2 sursum. SEN. Herc. O. 248 in vultus. profunditur: SIL. 6, 395 -e profuso. progreditur: CIC. Tusc. 3, 54. prorumpit: PS. QVINT. decl. 8, 16. quatit vitalia: SVLP. SEV. dial. 1, 16, 2. quiescit: CELS. 4, 20, 3 *al.* AVR. Fronto p. 90, 26 N. VVLG. Iob 16, 7. recedit: VVLG. Iob 16, 7. se reclinat: SEN. dial. 11, 2, 5. reconditur: CIC. dom. 25 reconditus. recrudescit: CVRT. 7, 1, 7. redit: OV. epist. 13, 29 CELS. 7, 27, 8 VAL. FL. 2, 609. redundat: CIC. Mil. 103. remanet: CELS. 4, 2, 5 *al.* remittit: TER. Hec. 349 CIC. Brut. 130 CELS. 4, 31, 2 se. AVR. FRONTO p. 81, 5 N. *al.* remittitur: SEN. epist. 78, 12. *cf. p. 1848, 23.* renititur: CAEL. AVR. chron. 5, 1, 6 repetit: SCRIB. LARG. 56 *al.* residit: PLIN. epist. 8, 1, 3. revertitur: CELS. 2, 8, 36 in caput. 4, 31, 9 *al.* SEN. epist. 78, 12 SIL. 9, 258. ridet: CARM. poet min. III 36, 8. rumpit frenos: STAT. silv. 2, 6, 13. saevit: PROP. 2, 8, 36 SEN. dial. 11, 1, 2 PETRON. 17, 8 AVG. civ. 1, 27 p. 42, 24 D. sedatur: COLVM. 6, 7, 1. *cf. p. 1848, 32.* sequitur: CIC. Tusc. 2, 28 CELS. 1, 1, 4 *al.* COLVM. 6, 6, 3. solvitur: CELS 2, 8, 15 *al.* SEN. dial. 1, 6, 6. *cf. p. 1848, 42.* stimulat (*cf.* SEN. epist. 70, 25): LIV. 1, 40, 4 *al.* CVRT. 6, 5, 19 SIL. 6, 256 *al.* DRAC. Orest. 563. strangulat: OV. trist. 5, 1, 63. subest: CELS. 2, 7, 11 p. 40, 24. 2, 15, 2 p. 60, 35. subit corda: OV. ars 3, 374 STAT. Theb. 9, 713. subsequitur: CELS. 7, 30, 3 B. substat: CELS. 2, 7, 25 p. 42, 19. succedit: CIC. fin. 1, 56 AVG. conf. 4, 8, 13. supervenit: VVLG. I Thess. 5, 3. surgit: SEN. Thy. 944 VAL. FL. 2, 165. tangit *aliquem*: CIC. Brut. 331 VERG. Aen. 9, 137 OV. Pont. 2, 3, 63. *cf. p. 1852, 35.* temptat: LVCR. 3, 147 QVINT. decl. 338 p. 336, 15 animos. tendit: CELS. 2, 8, 39 ad scapulas. tenet: VVLG. Is. 13, 8 *cor.* Ier. 49, 24 *urbem.* tollit se: CHIRON 235. torquet: CIC. Tusc. 5, 117 SEN. epist. 92, 25. traicitur: HOR. sat. 2, 3, 29 in cor *capitis -r.* transfigit: GREG. M. moral. 3, 54 corda. transit: LIV. 2, 48, 6 CELS. 2, 7, 22 *al.* tumultuatur: SEN. dial. 11, 3, 2. turbat: CELS. 2, 7, 26 mentem. SIL. 9, 388. venit: CIC. nat. deor. 3, 36 *ad aliquem.* OV. epist. 9, 120 ad sensus. 18, 107 *al.* EPICED. Drusi 399 in . . . pectora. CELS. 3, 2, 2 *al. saepius.* vexat: FRONTO p. 99, 15 N. VVLG. psalm. 106, 39. ululat: *v. p. 1843, 43.* undat: SIL. 8, 288 corde. urguet: CIC. Tusc. 2, 67 CELS. 3, 2, 1 *al.* SCRIB. LARG. 53 CLAVD. DON. Aen. 4, 30 p. 359, 1. urit: OV. met. 4, 278 SER. SAMM. 970 AVG. civ. 19, 13 p. 377, 25 D. *al.* *addo exempla, ubi* -r *aliquid -gere, efficere dicitur, quod non ad propriam eius vim et naturam pertinet* (*ut* CIC. S. Rosc. 143 *hac oratione* me uti res p. et -r meus et istorum iniuria coegit): ACC. trag. 13 CIC. Sull. 35. 78 prov. 1 *al.* Phil. 2, 118 fin. 2, 94. *nota*: Tusc. 2, 60 cum . . . fortis esse didicisset, a -e dedoctus est. 5, 76 Att. 2, 18, 2. 3, 7, 3 *al.* 11, 6, 1 meus -r . . . socium sibi adiungit -em tuum. 12, 14, 3 PVBLIL. E 1 J 38 CAES. civ. 1, 4, 2 VERG. Aen. 4, 679. 5, 5. 6, 31. 8, 500 HOR. sat. 1, 9, 32 TIB. 1, 5, 38 LYGD. 2, 6. 13 PANEG. in Mess. 182 OV. am. 2, 5, 33. 3, 11, 7 *al.* met. 3, 469 *al.* EPICED. Drusi 77 *al.* SEN. contr. 2, 3, 9 *al.* VAL. MAX. 2, 2, 5 CELS. 2, 1, 15. 2, 7, 25 *al.* SEN. benef. 2, 5, 2 dial. 2, 12, 3 *al.* epist. 82, 4 Herc. f. 28. 99 OCTAVIA 52 *al.* CVRT. 7, 7, 5 *al.* LVCAN. 2, 299 PETRON. 17, 8 PLIN. nat. 21, 156 VAL. FL. 3, 694. 739 SIL. 2, 140 *al.* STAT. Theb. 2, 634 *al.* MART. 10, 98, 11 QVINT. inst. 1, 2, 24 *al.* decl. 270 p. 107, 5 *al.* IVV. 10, 315 TAC. ann. 12, 20 *al.* PLIN. epist. 3, 9, 3 *al.* SVET. Otho 5, 1 FLOR. epit. 4, 2, 9 SER. SAMM. 590 CYPR. epist. 58, 8 AMM. 23, 4, 3. 25, 3, 16 VVLG. psalm. 17, 5 CLAVD. 15, 201. 28, 266 carm. min. 22, 6 *al.* AVG. c. acad. 1, 1, 3 serm. 283, 1, 1 DRAC. Romul. 2, 71. 9, 161. *cf.* CARM. epigr. 1602, 1 patris pietas et -r . . . filio dulcissimo. *voc.*: a -r: PROP. 1, 20, 32 CALP. ecl. 3, 59. 4, 44 STAT. Theb. 7, 515. o -r: VAL. FL. 4, 30 SIL. 8, 674 STAT. Ach. 1, 42 CARM. epigr. 565, 1. 1403, 11 *al.* CORP. V 6535. heu -r: PVBLIL. H 9 SIL. 5, 190. 10, 222 *al.* STAT. Theb. 11, 616 *al.* *cf.* GRAMM. suppl. 171, 14. pro -r: STAT. Theb. 1, 77 PANEG. 10(4), 12, 2 CYPR. ad Don. 7 p. 9, 12 laps. 10 OPTAT. 7, 4 p. 175, 26. AVIEN. Arat. 332 pro pudor atque -r. AVSON. 232, 4 HIER. epist. 15, 3, 1 *al.* CLAVD. 3, 55 *al.* OROS. hist. 1, 16, 1 SIDON. epist. 3, 12, 1 SEDVL. carm. pasch. 2, 9 (op. pasch. 2, 1) CASSIOD. inst. div. 32 p. 1148[B] GRAMM. suppl. 218, 3. 266, 4 pro -r dolentis est. *in alloquio tamquam persona*: CIC. Tusc. 2, 61 nihil agis, -r. SEN. Ag. 649 quid . . . , -r infelix, . . . deflere paras? Herc. O. 295. 308 *al. saepe.* LVCAN. 8, 634. 9, 70.

acc.: -em (-es): abdere: SEN. dial. 12, 5, 5. abicere: CIC. Att. 11, 21, 1 *al.* abolere: TAC. hist. 4, 44. abscondere: TAC. ann. 13, 16. *al.* absorbere: AMBR. exc. Sat. 2, 8. abstergere: CIC. ad Q. fr. 2, 8, 3. abstrudere: CLAVD. DON. Aen. 1, 205 p. 48, 26. accendere: SEN. dial. 11, 1, 2 TAC. ann. 15, 1 (*cf. p. 1844, 1*). accipere: CIC. Verr. II 4, 135 dom. 97 *al.* *nota*: Phil. 1, 14 magnum accipio -em homines . . . Pisonem . . . non secutos (*sim.* Att. 6, 1, 6). LVCR. 6, 657. *et saepius.* adhibere: CIC. epist. 4, 6, 1. adimere: HOR. sat. 2, 3, 288. adipisci: CIC. fin. 1, 32. admittere in animum: SEN. epist. 99, 26. admovere: CYPR. idol. 15 p. 31, 11. afferre: CIC. Rab. perd. 14 Catil. 1, 25 *al.* CAEL. Cic. epist. 8, 12, 3. *saepius.* aggravare: CVRT. 8, 10, 29. allevare: HEGES. 2. 9 l. 47. amare: CIC. fin. 1, 32. amplexari: SEN. dial. 6, 1, 5. amplificare: PACVV. trag. 267 CIC. nat. deor. 3, 34. aperire: VAL. FL. 3, 371. appetere: CIC. Tusc. 2, 14 SEN. dial. 8, 7, 3. arcere: PLIN. nat. 28, 37. armare: CLAVD. carm. min. 30, 155. aspernari: CIC. fin. 1, 30 *al.* assequi? SEN. dial. 6, 1, 8. assumere: QVINT. inst. 6, 2, 34. avertere: VERG. Aen. 4, 547. auferre: CATO agr. 157, 4 *de medicamento.* LYGD. 6, 3 GREG. TVR. Franc. 2, 3 p. 64, 28 *al.* augere: CIC. Brut. 266 *al.* NEP. Att. 21, 6 CELS. 2, 6, 8 SEN. epist. 13, 5. *cf. p. 1844, 13 sq.* calcare: LACT. inst. 6, 17, 26. capere: PLAVT. Truc. 456 corde . . . , ne . . . . TER. Andr. 720? (laborem *al.*) LVCIL. 215 CIC. Cael. 33. Brut. 1 animo (BRVT. [?] Cic. ad Brut. 1, 16, 1). Att. 11, 21, 1 *al.* CAES. Gall. 1, 20, 2 NEP. Att. 21, 3 VAL. MAX. 1, 5, 6 LVCAN 5, 759 QVINT. inst. 6 pr. 8 decl. 335 p. 319, 5. *saepius.* castigare: CIC. Tusc. 2, 50 LVCAN. 8, 71. cavere: SEN. epist. 78, 12 PLIN. nat. 28, 56 *al.* celare: CIC. Verr. I 21. ciere: SCRIB. LARG 194. circumscribere: SEN. dial. 11, 4, 1. claudere: QVINT. decl. 290 p. 159, 6. coercere: VAL. MAX. 5, 10, 3. cogere: SEN. contr. exc. 8, 6 intra praecordia. cohibere: PLIN. nat. 23, 157. colligere: PAVL. FEST p. 6 *ex coni.* colluere: PLIN. nat. 24, 41. commovere: CIC. Verr. II 4, 47. compescere: TIB. 1, 2, 1 SEN. dial. 7, 25, 3 SIL. 2, 144 PS. QVINT. decl. 11, 4. complecti: LVCAN. 9, 111. comprimere: LIV. 9, 38, 14 COD. Theod. 9, 24, 1 *a. 320* (*syn.* patientiam praebere). concipere: CIC. nat. deor. 3, 91 (*opp.* immittere) VVLG. Iob 15, 35 psalm. 7, 15 (*πόνον.* ITALA Aug. *in h. l.* laborem. *sic etiam* VVLG. Is. 59, 4. *cf.* VITAE patr. 6, 3, 11 p. 1009[d]). concire: OV. trist. 2, 388 SIL. 11, 112. concitare: CELS. 2, 7, 34 AMM. 14, 2, 17. condere: SIL. 10, 618. condonare: CAES. Gall. 1, 20, 5 precibus. confovere: HIER. epist. 60, 5, 2. consectari: CIC. fin. 1, 32. consequi: AVG. c. Faust. 26, 3. consolari: CIC. p. red. in sen. 23 *al.* consumere: SEN. dial. 6, 8, 1. contemnere: CIC. fin. 2, 57 *al.* PROP. 1, 13, 9 SEN. dial. 1, 6, 6 *al.* FIRM. math. 1, 2, 6 RVT. NAM. 1, 120. continere: CIC. Sest. 88 *al.* LIV. 40, 3, 5 SEN. apocol. 10, 1 *al.* contrahere: CELS. 4, 2, 3. convertere: PLIN. nat. 20, 181. corrigere: PLIN. nat. 31, 66. creare: CELS. 2, 8, 39 APVL. met. 5, 5 MACR. sat. 7, 4, 25. cumulare: CLAVD. DON. Aen. 1, 240. custodire: SEN. epist. 63, 3. dare: CIC. Cluent. 200 Att. 7, 13[a], 1 HOR. sat. 2, 3, 288 MART. 12, 63, 9 FLOR. epit. 2, 6, 42. FIRM. math. 5, 3, 31 *de sidere.* VVLG. prov. 10, 10 DRAC. laud. dei 1, 375 CORP. VI 22804 CARM. epigr. Engström 83. declarare: CIC. Sest. 51 *al.* SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 1. declinare: CIC. fin. 5, 17. delenire: PHAEDR. 3 pr. 44. demere: LVCR. 2, 21. demittere: *v. p. 1837, 44 et 1844, 31.* depellere: CIC. fin. 1, 33 *al.* (*v. p. 566, 35*). deponere: CIC. Tusc. 3, 66 *al.* (*v. p. 578, 76*). depretiare: TERT. apol. 45, 6. deridere: SEN. epist. 63, 13 *al.* despicere: CIC. Tusc. 2, 64. detrahere: CIC. fin. 1, 37 *al.* devitare: CIC. Tusc. 2, 62. devorare: TERT. resurr. 54 p. 112, 24 *al.* (*v. p. 876, 2 sqq.*). differre: LVCAN. 2, 39 (*v. p. 1843, 33*). *al.* diffundere: OV. met. 9, 142 flendo. *cf. p. 1844, 34.* digerere: PS. AVG. de Rustic. 1. dimittere: SEN. dial. 12, 5, 3. discere: VEN. FORT. carm. 6, 5, 63 (*cf.* VERG Aen. 12, 146). discutere: CELS. 4, 2, 5 *al.* COLVM. 6, 12, 5 PLIN. nat. 20, 135 *al.* PANEG. 8 (5), 9, 6 PELAGON. 50. disponere: PS. QVINT. decl. 12, 1. dissimulare: CVRT. 4, 6, 19 CYPR. laps. 15 p. 248, 4 HIER. epist. 60, 13, 3 *al.* dissolvere: PLIN. nat. 24, 62. dividere: SEN. dial. 12, 12, 2 PS. QVINT. decl. 19, 3. dolere: *v. p. 1826, 7 sqq.* domare: STAT. silv. 2, 1, 14. ducere: SIL. 8, 212 ulterius . . . aegrescente cura. duplicare: PLIN. nat. 7, 190. ĕdere: LVCAN. 7, 43? *v. Housman ad l.* efficere: CIC. Att. 12, 18, 1 CASS. FEL. 32. effugere: CIC. fin. 1, 36 *al.* CARM. epigr. 474, 6. effundere: LVCAN. 9, 146 in lacrimas (IVST. 1, 8, 9). *cf.* CLAVD. DON. Aen. 10, 15. egerere: OV. trist. 4, 3, 38. elidere: SEN. epist. 66, 20. elimare: PELAGON. 54. emendare: PLIN. nat. 20, 129 *al.* emoderari: OV. rem. 120. enervare: SEN. dial. 6, 8, 1. eripere: CIC. Att. 9, 6, 5 CORP. VI 22804. evacuare: SACR. Greg. 77, 5. evadere: SER. SAMM. 788. evincere: SEN. dial. 12, 17, 1. evitare: CIC. fin. 5, 20. excipere: CIC. fin. 1, 33 *al.* excire: CLAVD. DON. Aen. 11, 710. excitare: CIC. Planc. 45 *al.* CELS. 1, 9, 6 *al.* SCRIB. LARG. 189. excludere: PORPH.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Hor. carm. 3, 1, 41. excutere: SEN. Herc. O. 1417. exercere: OV. met. 12, 534 AVSON. 325, 14. exhaurire: CIC. epist. 5, 16, 4 STAT. Theb. 8, 216. exigere: SER. SAMM. 722. exonerare: PETRON. 132, 3. expellere: SEN. contr. 2 pr. 2 SEN. epist. 99, 26 SIL. 6, 86. experisci: CORP. II 2102^{b} *al.* expiare: HIRT. Gall. 8, 48, 8. explere: OV. trist. 4, 3, 38. exprimere: SEN. epist. 89, 19 *de tactu.* CYPR. laps. 4 p. 239, 15 *de lacrimis, verbis.* exsaturare: STAT. Theb. 6, 83. exsequi: LIV. 5, 11, 5 VLP. dig. 29, 5, 3, 3. extendere: SEN. clem. 1, 25, 2. extenuare: CIC. Tusc. 3, 54. extimescere: CIC. Tusc. 5, 76. extinguere: PVBLIL. L 18 EVSTATH. Bas. hex. 9, 3 p. 959^{A}. *cf. p. 1844, 64.* exuere: STAT. silv. 2, 7, 40. exulcerare: PLIN. epist. 1, 12, 1 *al.* facere: CATO or. frg. 9 CIC. Att. 11, 8, 2 LVCR. 4, 1079. 6, 784 OV. epist. 11, 47 met. 4, 419 CELS. 2, 3, 6 PLIN. nat. 13, 16 *al.* 23, 13 capiti. QVINT. inst. 5, 10, 2 CLAVD. carm. min. 22, 49 AVG. civ. 18, 51 p. 337, 4 D. *al.* fallere: OV. trist. 5, 7, 39. fateri: SVET. Nero 39. ferre: *i. q. tolerare, habere*: CIC. Vatin. 20 Phil. 3, 28 *al.* CAES. Gall. 7, 77, 5 *al.* CVLEX 378 LYGD. 2, 3 OV. met. 11, 328 SEN. dial. 3, 11, 7 *al.* LVCAN. 5, 776 VAL. FL. 1, 766 QVINT. inst. 7, 3, 34 CORP. VI 34576 (= CARM. epigr. 2220). *al.* *i. q. afferre*: VERG. Aen. 6, 464 TAC. ann. 2, 84. prae se ferre: CIC. off. 2, 79. *cf.* Planc. 34. fingere: CIC. de orat. 2, 189 *et saepius.* finire: CIC. fin. 1, 49 VERG. Aen. 12, 880 HOR. sat. 2, 3, 263 OV. met. 6, 272 *al.* CELS. 2, 7, 33 *al.* CVRT. 9, 8, 27 PERS. 5, 161 PLIN. nat. 24, 30. *al.* flere: OV. met. 4, 426. formidare: VAL. FL. 5, 432. fovere: CIC. Att. 12, 18, 1 SEN. Herc. O. 352. frangere: CIC. Phil. 12, 21 SEN. dial. 6, 1, 8 Herc. O. 913. frenare: SEN. Herc. O. 277 SIL. 8, 288. fugare: CLAVD. DON. Aen. 12, 420 p. 603, 27 SVLP. SEV. Mart. 6, 6. fugere: CIC. Phil. 10, 30 *al.* SEN. rem. fort. 9, 2 AVG. civ. 19, 14 p. 379, 28 D. *al.* gaudere: CAEL. Cic. epist. 8, 14, 1 (*loco corrupto*). geminare: OV. am. 2, 10, 11. gignere: LVCR. 4, 306. habere: CIC. Mur. 89 Phil. 8, 18 Att. 1, 5, 8. 11, 23, 3 CELS. 1, 5, 2 *al.* SCRIB. LARG. 38 *al.* PETRON. 132, 14 quicquid -is. QVINT. inst. 2, 17, 39 decl. 279 p. 138, 18 FIRM. math. 5, 1, 35 *al.* CHIRON 453 CLAVD. rapt. Pros. 3, 299 DRAC. Romul. 7, 99 CORP. III 1903. VI 7556. haurire: CIC. Sest. 63 SIL. 6, 86. horrere: CIC. Tusc. 5, 85 SEN. epist. 85, 41. illinere: *v. p. 1843, 36.* imminuere: CIC. Tusc. 2, 57 PLIN. nat. 20, 53. impedire: TAC. ann. 11, 35. impellere: SEN. Herc. O. 1686. impertire *alicui*: CIC. Verr. 3, 84 *al.* implere: TAC. ann. 1, 22. imponere animo: FIRM. math. 6, 37, 4. imprimere: SEN. dial. 12, 2, 2. inciere: SER. SAMM. 399. incitare: CVRT. 8, 6, 25. includere: OV. trist. 5, 1, 63. incutere: APVL. met. 3, 13 TERT. apol. 4, 6 CLAVD. DON. Aen. 1, 465 *al.* indicare: NEP. Att. 4, 5 COLVM. 6, 30, 5. indignari: STAT. Theb. 6, 179. indipisci: PLAVT. Trin. 224 (*v. p. 1840, 4*). inferre: VAL. MAX. 9, 3 pr. SCRIB. LARG. 183 PLIN. nat. 23, 147 *al. saepius.* infigere: CIC. Phil. 2, 64. ingerere: AVG. epist. 102, 24 *al.* GREG. TVR. Franc. 4, 50. inhibere: PLIN. nat. 20, 16 *al.* SER. SAMM. 261. inicere: CLAVD. DON. Aen. 11, 60. intermittere: QVINT. inst. 11, 1, 56 (*cf. p. 1845, 6*). inurere: CIC. Verr. II 1, 113 *al.* irritare: CELS. 2, 1, 9 SEN. dial. 11, 1, 2. irrumpere: AVSON. 170, 1. iugulare mero: MART. 1, 106, 9. lassare: SEN. Herc. O. 1413 lassatus malis -r. lenire: CIC. Catil. 4, 12 Phil. 9, 13 HOR. epist. 1, 1, 34 CELS. 4, 19, 2 *al.* PLIN. nat. 20, 30 *al.* SIL. 17, 471. *al.* levare (*cf.* CIC. Tusc. 5, 121): CIC. fin. 2, 93 *al.* CELS. 2, 7, 14 *al.* SEN. dial. 6, 16, 8 *al.* COLVM. 6, 33, 2 SCRIB. LARG. 53 *al.* PLIN. nat. 20, 152 *al. saepius.* luere: VAL. FL. 5, 546. mederi: *v. p. 1848, 84 sq.* mentiri: OV. am. 2, 19, 11. merere: SER. SAMM. 707. mergere: SEN. Oed. 924. STAT. silv. 5, 1, 201 in corde. metiri: CLAVD. DON. Aen. 8, 455 p. 565, 22. metuere: CIC. fin. 2, 21. 92 Tusc. 4, 64. 5, 15. minuere: CIC. Phil. 9, 13 *al.* SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 4 OV. am. 1, 7, 63 CELS. 3, 10, 2 PLIN. nat. 24, 108 *al.* miserari: VERG. Aen. 4, 693 PROP. 1, 16, 25 STAT. Theb. 3, 679 CLAVD. carm. min. 53, 2. mitigare: CIC. Caecin. 35 *al.* CVRT. 6, 6, 17 PLIN. nat. 20, 115 *al.* QVINT. inst. 6, 1, 28 SER. SAMM. cap. XIII *al. saepe.* moderari: CIC. Att. 12, 10. mollire: SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 6 PLIN. nat. 28, 247. morari: BELL. Alex. 55, 2. movere: OV. met. 5, 401 *al.* CELS. 2, 1, 11 *al.* CVRT. 4, 6, 19 LVCAN. 8, 150 STAT. Theb. 9, 824 CLAVD. 21, 379. *aliter* STAT. Ach. 1, 397. mugire (*de tauro*): LYDIA 30. mulcere: PLIN. nat. 22, 107 *al.* SIL. 13, 396 STAT. silv. 5, 5, 39 SER. SAMM. 770. multiplicare: FRONTO p. 253, 15 N. mutare gaudio: PLIN. epist. 8, 10, 3. necare: PVBLIL. P 14. neglegere: CIC. fin. 2, 93 Tusc. 2, 44 CYPR. epist. 62, 2. obducere: VERG. Aen. 10, 64 obductum verbis . . . -em (AVSON. 168, 9 senio). obruere: CIC. Tusc. 2, 66. obtinere: SEN. dial. 11, 16, 5 VVLG. exod. 15, 14. occultare: CIC. Phil. 12, 21. omittere: CIC. fin. 1, 56. onerare: CVRT. 4, 8, 10. operari: AVG. nat. et grat. 26, 30. opprimere: CIC. Tusc. 2, 33 SEN. epist. 66, 20 GELL. 12, 5, 9. ostendere: LIV. 4, 54, 2. 33, 1, 7 SEN. epist. 63, 2. *al.* pacare: CLAVD. carm. min. 26, 100. parere: CLAVD. DON. Aen. 7, 530. pascere: SEN. Herc. O. 448 patefacere: VAL MAX. 1, 5, 6. pati: CIC. Verr. II 5, 112 fin. 3, 42 *al.* LYDIA 38 VAL. MAX. 9, 3 pr. SEN. dial. 4, 14, 2 *al.* OCTAVIA 201 SCRIB. LARG. 130 VAL. FL. 1, 792 QVINT. inst. 5, 10, 70 IVV. 13, 229 *saepe.* pellere: PLAVT. Most. 716 VERG. Aen. 6, 383 SEN. Herc. f. 1321 PLIN. nat. 20, 117 *al.* SER. SAMM. 413 *al.* CLAVD. carm. min. 22, 49. *cf.* CLAVD. DON. Aen. 6, 220. pensare: VAL. MAX. 9, 10 pr. percipere: CIC. rep. 1, 7 *al.* perferre: CIC. Cluent. 168 Catil. 4, 1 *al.* LVCR. 3, 990 VERG. Aen. 4, 419 *al.* OV. met. 12, 537 LIV. 8, 4, 8 SEN. dial. 12, 17, 1 *al. saepius.* perfricare: *v. p. 1843, 38* permulcere: PANEG. 10 (4), 33, 6. perpeti: CIC. fin. 1, 48 *al.* PHAEDR. app. 14, 4 SEN. epist. 24, 14 PLIN. nat. 23, 58 *saepius.* persanare: SCRIB. LARG. 221? PLIN. nat. 23, 6. persentire: AVSON. 363, 20 fracta . . . mente. persequi: CIC. Cael. 71 Sest. 39 VLP. dig. 48, 2, 7, 2 PAVL. coll. Mos. 4, 11. placare: SOL. 2, 39. plangere: SEN. Herc. f. 1121 VVLG. Iob 10, 20. ponere: CIC. Tusc. 3, 66 OV. met. 3, 471 SEN. dial. 6, 3, 2 TAC. Germ. 27. *aliter* VVLG. psalm. 12, 2. portare: VVLG. Is. 53, 4. praebere: LVCR. 4, 716. praecipere: SEN. epist. 13, 5. praestare: SEN. dial. 12, 5, 1 LVCAN. 7, 681 HERM vulg. mand. 11 (παρέχει). *al.* premere: LVCR. 3, 663? VERG. Aen. 1, 209 VAL. MAX. 3, 3 ext. 1 OCTAVIA 214 CVRT. 8, 1, 38 SIL. 9, 384 STAT. Theb. 9, 546 *al.* QVINT. decl. 290 p. 159, 7. *al.* prodere: FIRM. math. 1, 7, 35. producere: CIC. Tusc. 5, 117. proferre: PROP. 1, 18, 13 PLIN. paneg. 53, 6 TAC. hist. 3, 37. profiteri: EPICED. Drusi 87 SEN. dial. 5, 13, 6 IVST. 8, 5, 11. prohibere: PLAVT. Asin. 831 (*v. p. 1841, 25*) PLIN. nat. 20, 58 *al.* proicere: SEN. dial. 12, 5, 5. punire: CIC. de orat. 1, 220. purgare: PLIN. nat. 22, 125. recidere: QVINT decl. 316 p. 245, 19. recusare: CIC. Tusc. 5, 13. reddere: LIV. 9, 21, 6 SEN. dial. 4, 32, 1. reducere: QVINT. inst. 11, 1, 54. redulcerare: APVL. met. 5, 11. reficere: PLIN. nat. 28, 197 (196). reformidare: CIC. Tusc. 5, 85 SEN. epist. 75, 14. refricare: CIC. de orat. 2, 199 *al.* regere: SIL. 2, 382. regerere: SEN. dial. 4, 32, 1. ⟨re⟩laxare: PVBLIL. P 46. relinquere: CAES. Gall. 5, 52, 6 SEN. epist. 63, 12 CORP. V 2117, 7. remediare: SCRIB. LARG. 11 *al.* remittere: BELL. Alex. 55, 4 COD. Iust 9, 13, 1, 3^{c} (*v. p. 1842, 21*). *cf. p. 1845, 39.* renovare: VERG. Aen. 2, 3 SEN. epist. 49, 1 CVRT. 3, 12, 7 HIER. epist. 60, 1, 2 *al.* repellere: CIC. fin. 1, 30 *al.* reperiri: *v. p. 1841, 24.* reponere: SEN. dial. 3, 3, 3 (*ex Aristotele, cf. anim. 403^{a}, 30 ἀντιλυπήσεως*). ⟨re⟩scindere: CIC. Att. 3, 15, 2. retinere: TAC. hist. 2, 86 CLAVD. DON. Aen. 1, 205 p. 48, 26. retractare: SEN. epist. 78, 14. revocare: CLAVD. DON. Aen. 1, 25 p. 15, 6. ridere: SIL. 1, 179 AVSON. 310, 4. sanare: CIC. epist. 5, 16, 1 PROP. 2, 1, 57 PLIN. nat. 20, 9 *al.* satiare: SEN. Tro. 762 APVL. met. 8, 8. saturare: *v. p. 1850, 13.* scarifare: *v. p. 1843, 37.* scindere? *v.* rescindere. sedare: CIC. Tusc. 2, 50 COLVM. 6, 17, 8 SCRIB. LARG. 53 *al.* PLIN. nat. 20, 69 *al. saepe. cf. p. 1845, 44.* seiungere: LVCR. 2, 18 corpore seiunctus. seminare: VVLG. Iob 4, 8. sentire: CIC. ac. 2, 76 *al.* LVCR. 3, 646 TIB. 2, 4, 7 CELS. 6, 7, 1^{B} SEN. epist. 78, 17 *al.* PETRON. 94, 14 PLIN. nat. 11, 277 *al.* STAT. Theb. 3, 335 (*sed cf. app. crit.*). *al.* sepelire: CIC. Tusc. 2, 32 PROP. 1, 17, 19. seponere: SEN. dial. 3, 11, 5. sequi: SEN. epist. 63, 2. servare: LVCR. 4, 1067 LVCAN. 2, 40 GREG. M. moral. 10, 30 *al.* simulare: CIC. Flacc. 93 LVCAN. 9, 1063 *al.* APVL. met. 8, 6 MIN. FEL. 37, 12. sociare: APVL. met. 8, 6. solari: OV. fast. 1, 365 STAT. Theb. 2, 353 CLAVD. rapt. Pros. 2, 276. solvere: VVLG. act. 2, 24. *cf. p. 1845, 45.* sopire: CYPR. epist. 15 p. 685, 9 FIRM. math. 5, 3, 37 AVSON. 168, 9 CORP. VIII 23245, 6. sperare: VERG. Aen. 4, 419. subigere: SEN. epist. 74, 20. subire: CIC. Tusc. 2, 14 SEN. epist. 124, 2. submovere: CELS. 2, 8, 18 SEN. epist. 99, 27. suffire: *v. p. 1843, 37.* sumere: SEN. dial. 8, 7, 3. superare: OV. met. 8, 517 LIV. 21, 2, 6 SIL. 1, 179 SER. SAMM. 450. *al.* suscipere: CIC. dom. 98 Sest. 4 Vatin. 19 *al.* LVCR. 3, 460 TAC. ann. 15, 63. *al.* suscitare: AVR. Fronto p. 92, 19 N. suspendere: PS. QVINT. decl. 19, 3. suspirare: SIDON. carm. 11, 64. sustentare: CIC. Pis. 89 VVLG. II Macc. 7, 36 CARM. epigr. 474, 5. sustinere: CIC. ad Q. fr. 1, 3, 5 *al.* CELS. 5, 26, 36^{C} PLIN. epist. 1, 12, 8 PAVL dig. 21, 1, 43, 4. *al.* tegere: CIC. Verr. 1, 21 LIV. 33, 1, 7 CLAVD. DON. Aen. 10, 64 p. 301, 2 *al.* temperare: EDICT. imp. Pii Papin. dig. 48, 5, 39, 8 VVLG. gen. 24, 26. *cf. p. 1849, 16.* tenere: CIC. Att. 12, 38, 2 ad Q. fr. 1, 1, 38 (*v. p. 1841, 46*) SEN dial. 6, 1, 5 LVCAN. 3, 607. testari: OV. met. 2, 486 LVCAN. 3, 357 TAC ann 3, 2. timere: RHET. Her. 3, 5, 9 CIC. fin 1, 40 *al.* STAT. silv. 3, 4, 72. tolerare: CIC. Tusc. lib. II *inscribitur* 'de tolerando -e' (div. 2, 2). Tusc. 5, 74 OV. met. 9, 289 SEN. dial. 2, 8, 3 CLAVD. DON. Aen. 12, 390 AVG. in psalm. 102, 5 *al.* tollere: CIC. Tusc. 2, 30 HOR. sat. 1, 2, 109 (pell- *al.*) CELS. 8, 10, 1^{E} *al.* SEN. dial. 3, 2, 5 SCRIB. LARG. 11 *al.* PLIN. nat. 20, 15 *al. saepius.* trahere: *v. p. 1839, 40. adde*: CLAVD. DON. Aen. 7, 115 ex alto. transfundere: QVINT. inst. 11, 1, 54. variare: SEN. clem. 1, 25, 2. versare corde: STAT. Theb. 1, 250. vincere: CIC. Phil. 14, 4 NEP. reg. 1, 4 LIV. 40, 12, 2 SEN. dial. 6, 14, 3 *al saepius.* vindicare: PHAEDR. 3, 10, 28. vitare: RHET. Her. 2, 2, 3 SEN. epist. 66, 19. ulcisci (*cf.* VERG. Aen. 10, 862 *c. app. crit. v. etiam* STAT. Ach. 1, 397): CIC. carm. frg. 19, 6 Sest. 46 *al.* BELL. Afr. 87, 4 LIV. 4, 54, 2 *al.* VAL. MAX. 2, 10, 2. vulgare: VERG. Aen. 10, 64 verbis. CARM. c. pag. 56.

dat.: -i (-bus): adesse: SEN. dial. 6, 7, 2 *al.* auxiliari: PLIN. nat. 28, 102. cavere: LYGD. 6, 43 (car- *al.*). cedere: CIC. Tusc. 3, 71 *al.* SEN. contr. 4 pr. 6 SEN. epist. 51, 8. *al.* se committere: SEN. dial. 12, 6, 2. consuescere: PLIN. epist. 8, 23, 8. dare *aliquid*: CIC. Phil 12, 19 veniam. SEN. dial. 9, 15, 6 tantum. epist. 98, 16 operam. STAT. silv. 2, 6, 93 terga. PLIN. epist. 3, 16, 5 se. 6, 33, 10 vela. CONST. Sirmond. 16 ultionem. finem facere: SEN. Phaedr. 670. favere: OV. am. 2, 5, 11. imperare: PLIN epist. 8, 19, 2. se impertire: SEN. dial. 12, 7, 3. incubare: SEN. dial. 6, 1, 1 (*ibid.* haerere). incumbere: OV. trist. 4, 3, 21. indulgere: NEP. reg. 1, 4 VERG. Aen. 2, 776 EPICED. Drusi 417 VAL. MAX. 2, 6, 7 PS. SEN. extr. voc. 201 SIL. 12, 99 PLIN. epist. 5, 21, 6. se inserere: VVLG. I Tim. 6, 10. intabescere: SEN. dial. 12, 5, 2. mederi (*cf.* STAT. silv. 5, 1, 16 AMM. 14, 8, 3): CIC. Tusc. 3, 74 SEN. dial. 12, 18, 9 COLVM. 6, 38, 4 PLIN. nat. 20, 4 *al.* AMM. 28, 4, 34 *al.* (*c. acc.*

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

BAVDON. 11). libertatem quaerere: SEN. dial. 11, 19, 3. modum imponere: PLIN. epist. 9,13,16. obsistere: CIC. Tusc. 2, 28 *al.* SEN. epist. 78, 12. obtemperare: CIC. Manil. 56. obviam ire: SEN. dial. 6, 1, 1. occurrere: CELS. 5, 25, 3^{A} *al.* SEN. dial. 11, 1, 2 *al.* operam dare: *v. p. 1848, 75.* parcere: APVL. met. 7, 19. parere: CIC. prov. 2 Att. 2, 21, 4. prodesse: CELS. 1, 9, 5 SCRIB. LARG. 264 PLIN. nat. 20, 19 *al.* (23, 152?). proprium esse: PLIN. nat 24, 136. pugnare: STAT. Theb. 3, 88. remedium, -o esse: PVBLIL. C 12 PLIN. nat. 23, 82. 29, 112. *al.* frenos remittere: PLIN. epist. 5, 21, 6. resistere: CIC Tusc. 2, 58 *al.* SEN. epist. 98, 18 FRONTO p. 232, 13 N. PLIN. nat. 28, 101 PLIN. epist. 1, 22, 7 *al.* satisfacere: PLIN. epist. 3, 10, 1. servire: CIC. div. in Caec. 64 Sest. 14 *al.* PROP. 1, 7, 7. silentium imperare: SEN. contr. exc. 3, 8. subiacere: AVG. civ. 19, 28 p. 404, 16 D. subvenire: PLIN. nat. 26, 28. succumbere: CIC. fin. 1, 49 *al.* VAL. MAX. 5, 10 ext. 2 CVRT. 10, 5, 24 LACT. inst. 6, 18, 24. succurrere: PROP. 2, 16, 13. suffigere stimulos: SEN. Phoen. 207. summittere colla: SIL. 6, 414. temperare: TAC ann. 15, 63. *cf. p. 1848, 53 sqq.* terga dare: *v. p. 1848, 76.* se (animum) tradere: SEN. dial. 5, 6, 1. 6, 2, 2 epist. 99, 27. vires exhibere: SEN. contr. exc. 8, 1. *nota iuncturam* -i esse (*alicui. de rebus*): CIC. dom. 81 har. resp. 38. 48 Planc. 34 Att. 2, 19, 2. 6, 9, 2. 11, 10, 1 epist. 6, 10, 1 *al.* CATVLL. 96, 5 (*opp.* gaudet) CAES. Gall. 5, 29, 3 BELL. Alex. 15, 4 OV. am. 3, 9, 57 met. 1, 246 *al.* LIV. 26, 37, 3 CELS. 7, 12, 3^{A} SEN. epist. 91, 13 PLIN. nat. 28, 48 GELL. 9, 2, 9. CYPR. ad Don. 8 p. 9, 16 -i et pudori. CLAVD. DON. Aen. 2, 10 p. 148, 12 SIDON. epist. 4, 22, 4. -i (-bus) *i. q. ad -em sedandum vel tollendum aliquid facere: sic* PLIN. nat.: imponere: 20, 11. 101 *al.* inlinere: 20, 38 *al.* infundere: 20, 167 *al.* instillare: 20, 190 *al.* decoquere: 22, 122. adalligare: 29, 114. bibere: 30, 53 (*liberius ibid.*: laudare).
-i (-bus): aptus: PLIN. nat. 13, 67. 23, 140. contrarius: PLIN. nat. 28, 130. efficax: PLIN. nat. 24, 130. salutaris: PLIN. nat. 20, 98 *al.* utilis: PLIN. nat. 22, 69 (*cf.* 144) *al.* impar: SVET. Tib. 23.

abl. (instr., separ., qualit.): verbo activo: -e (-bus): afficere: CIC. Att. 11, 9, 2 *al.* PAVL. FEST. p. 118 *al. cf. infra l. 60.* affligere: VVLG. Iob 6, 10 *al.* ardere: CIC. Verr. II 2, 92 Scaur. 9 *al.* PS. AVR. VICT. epit. 14, 9. carere: CIC. fin. 1, 38 *al.* SEN. epist. 66, 45 PLIN. nat. 23, 58 *al.* commovere: CLAVD. DON. Aen. 4, 295 p. 394, 16. conficere: VAL. MAX. 1, 7 ext. 4 PLIN. epist. 7, 19, 3 *al. cf. infra l. 68.* confundere: PLIN. epist. 5, 5, 1. cruciare: CIC. Tusc. 1, 111 CELS. 7, 7, 4^{E} AVG. civ. 18, 51. *cf. infra l. 72.* deficere: QVINT. inst. 11, 3, 173. discruciare: FIRM. math. 5, 6, 2. dolere: VERG. Aen. 1, 669 ITALA Zach. 12, 10 (Aug. civ. 20, 30 p. 482, 26. ὀδύνην. VVLG. dolebunt ..., ut doleri solet). esse: CIC. epist. 6, 4, 4 quanto fuerim -e Att. 4, 6, 2. exardescere: CIC. ad Brut. 2, 23 CAES. Gall. 5, 4, 4 QVINT. decl. 352 p. 383, 15. exundare: AMM. 19, 8, 1. fraudare: PS. QVINT. decl. 6, 7 p. 117, 8. frui: *cf.* CIC. fin. 2, 88 SEN. dial. 5, 5, 5. furere: OV. met. 12, 478 SIL. 7, 146. incendere: BELL. Alex. 29, 3: *cf. infra l. 82.* infestare: PLIN. nat. 9, 54. insanire: CLAVD. DON. Aen. 2, 745. laborare: COLVM. 12, 53, 3 SVET. vita Verg. p. 56. lacerare: VELL. 2, 130, 4 animum. *cf. infra l. 84.* liberare: CIC. epist. 6, 1, 1 animum. CVRT. 9, 5, 26 SCRIB. LARG. praef. p. 1, 13 PLIN. nat. 30, 24. lugere: SEN. epist. 12, 18, 2. maerere: SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 6 tuo -e maerent. PLIN. nat. 11, 64 APVL. met. 5, 28. mori: LVCAN. 9, 108. percellere: AMM. 25, 8, 13. AVG. epist. 151, 3 cor. *cf. p. 1850, 6.* periclitari: PLIN. nat. 20, 165. tabescere: TER. Ad. 602 CIC. Att. 2, 21, 4 LYDIA 22. torpescere: OV. epist. 10, 44. torquere: PLIN. nat. 29, 87. *cf. p. 1850, 19.* vacare: CIC. fin. 1, 57 *al.* Tusc. 2, 15. *al.* OV. Ib. 115 CELS. 1, 9, 5. vexare: DRAC. Orest. 501. *cf. p. 1850, 21.* *verbo passivo (subi. persona. cf. p. 1843, 80 sqq.)*: -e (-bus): absumi: VAL. MAX. 9, 12 ext. 3. accendi: VERG. Aen. 11, 709 VAL. MAX. 9, 3, 2. accipi: FRONTO p. 81, 21 N. affici: CIC. Verr. II 4, 83 *al. passim.* afflictari: GELL. 12, 5, 2. affligi: CLAVD. DON. Aen. 6, 720 p. 602, 9 VITAE patr. 6, 3, 11 p. 1010^{a}. agi: CLAVD. DON. Aen. 6, 380 OROS. hist. 4, 12, 10. angi: CIC. Cluent. 13 epist. 4, 3, 1 SVLP. SEV. chron. 2, 22, 6. *al.* arripi: FRONTO p. 78, 20 N. *al.* astringi: OV. ars 1, 367. commoveri: CIC. div. in Caec. 64 Verr. II 2, 10 *al.* (*v. vol. III p. 1946, 48*) compelli: PS. QVINT. decl. 10, 9 p. 196, 19 BACHIAR. repar. laps. 23. conciri: SIL. 11, 112. concitari: CIC. Verr. II 5, 163 Scaur. 9 BELL. Afr. 84, 1. concuti: VERG. Aen. 12, 411 CLAVD DON. Aen. 11, 480. confici: LVCIL. 639 CIC. Mur. 86 *al.* (*cf. vol. IV p. 202, 39—69*) CATVLL 65, 1? *v. infra l. 74.* conflictari: CELS. 2, 7, 3 *al.* consumi: CIC. har. resp 39. conteri: AVG. civ. 10, 5 p. 408, 28 D. contristari: LEO M. epist. 168, 1. corripi: SCRIB. LARG. 99 *al.* PLIN. epist. 1, 12, 4. *al.* cruciari: CIC. fin. 2, 14 *al.* FIRM. math. 8, 19, 8 CYPR. laps. 24 HIER. epist. 18^{A}, 16, 2. *al.* debilitari: CIC. fin. 2, 95 *al.* defici (defectus): CATVLL. 65, 1 (conf- *G*). differri: TER. Ad. 486 (*cf.* DON.). dirumpi: CIC. Att. 7, 12, 3. distineri, divelli: CIC. Planc. 79. efferari (*de equis*): CVRT. 3, 11, 11. efferri: CIC. har. resp. 3. evinci: VERG. Aen. 4, 474 TAC. ann. 12, 68. exagitari: SEN. dial. 1, 2, 6. excitari: CIC. Phil. 8, 21 *al.* RVT. LVP. 2, 18. excruciari: CIC. fin. 2, 14 SVET. Claud. 44, 3 AVG. civ. 2, 23 p 85, 25 D. fatigari: APVL. met. 4, 24 FIRM. math. 5, 1, 11 *al.* figi: VERG. Aen. 7, 291. frangi: CIC. Tusc. 2, 20 *al.* impelli: FEST. p. 194 VAL. MAX. 8, 1 amb. 2. *al.* implicari: FIRM. math. 4, 19, 5. incendi: BELL. Afr. 46, 1 *al.* NEP Lys. 3, 1 LIV. 2, 6, 1. instingi: APVL. met. 8, 22. irritari: OV. met. 2, 805. lacerari: CIC. ac. 2, 23 MIN. FEL. 12, 3. laedi: OV. epist. 11, 30. laniari: SER. SAMM. 361 FIRM. math. 8, 19, 8. lassari: CLAVD. DON. Aen. 10, 835. laxari: STAT. Theb. 5, 606. levari: VITR. 8, 3, 6 PLIN nat. 22, 34 SVET. Aug. 80. liberari: CIC. Marcell. 34 fin. 5, 93 SCRIB. LARG. 19 PLIN. nat 20, 32. macerari: PASS. Perp. 6. molestari: AVG. civ. 19, 14 p 380, 6 D. moveri: CIC. fin. 5, 29 *al.* opprimi: CIC. Tusc. 5, 23 *al.* pasci: OV. met. 6, 280. percelli: AMM. 16, 12, 3 *al.* perciri: SEN. Phaedr. 1156 AMM. 14, 11, 23 *al.* percuti: VAL. FL. 7, 475 FLOR. Verg p. 184, 21 (*ibid.* consternari). CYPR. epist 36, 1 CLAVD. DON. Aen. 12, 675. perforari: VVLG. Iob 30, 17. perfundi: GLOSS. V 661, 39. permoveri: CIC. Att. 10, 4, 6 CAES. civ. 3, 21, 4 BELL. Alex. 54, 1 SALL. Iug. 20, 4 SVLP. SEV. chron. 1, 13, 4 *al.* perturbari: CIC. epist. 14, 12. premi: CIC. Tusc. 2, 16 *al.* CELS. 2, 8, 35. privari: CIC fin. 1, 37 LVCR. 3, 905 *al.* repleri: VVLG. Iob 7, 4 *al.* saturari: *v. l. 25.* stimulari: CVRT. 6, 5, 19 HIL. in psalm. 52, 11 VVLG. deut. 19, 6. succendi: AMM. 24, 4, 20 SVLP. SEV. chron. 2, 21, 3. superari: PANEG. 9 (12), 13, 3 CYPR. epist. 36, 2 p. 574, 5. suspendi: AMM. 20, 4, 13. tangi: *ex coni.* PROP. 3, 7, 68. OV met. 7, 688 VVLG. gen. 6, 6. temptari: LVCR. 2, 967 PLIN. nat. 28, 199. teneri: VVLG. deut. 2, 25. terreri: CIC. Tusc. 5, 30. torqueri: CIC. fin. 1, 43 FIRM. math. 4, 15, 2 VVLG. Iob 9, 27. tristari: FIRM. math. 2, 20, 7. turbari: VERG. Aen. 12, 599 mentem turbata -e. vexari: SEN. dial. 2, 5, 2 SCRIB. LARG. 104 FRONTO p 71, 27 N. *al.* vinci: TRAG inc. 68 PHAEDR. 1, 8, 5 *al.* urgeri: CELS. 5, 26, 13 SCRIB. LARG. 182 QVINT. decl. 329 p. 295, 1. uri: OV. fast. 3, 489 AVG. civ. 21, 9 p. 508, 25 D. *acc. q. d. graec pro abl.*: VERG. Aen. 5, 608 antiquum saturata -em. *c. adiect.*: -e: amens: OV. trist. 1, 3, 91 CVRT. 4, 10, 29. anxius: CVRT. 9, 10, 17. fervens: AMM. 25, 3, 10. mentem furiatus: SIL. 6, 514. saucius: APVL met. 9, 41.

c. praepp.: in -e esse: LVCR. 3, 111 (*ibid.* dolere) SCRIB. LARG. 11 ITALA Is. 53, 4 (Aug. civ. 18, 29 p. 295, 7 D.) AVG. civ. 13, 11 p. 570, 13 D. *al.* sub -e esse: SEN. Phoen. 189. a -e: abhorrere: CIC. fin. 3, 62. abiungi, alienari: GELL. 12, 5, 8. transducere: CLAVD. DON. Aen. 2, 780 p. 255, 13. laetificari: VVLG. Ier. 31, 13. immunis: PLIN nat. 32, 37. tutus: SCRIB. LARG. 122. ad -em: bene facere: SCRIB. LARG. 1 *al.* efficaciter prodesse: SCRIB. LARG. 4. efficacem esse: PLIN. nat. 24, 152 *al.* facere: SCRIB. LARG. 26 *al.* prodesse: SCRIB. LARG. 39 *al.* PLIN. nat. 20, 46. contra -em: auxiliari: PLIN. nat 21, 132. cum -e: congredi: CYPR. epist. 37, 1 p. 577, 4. luctari: MOYS. Cypr. epist. 31, 7 p. 563, 18. sine -bus (-e) *passim, ut* PLAVT. Amph. 879 (*v. p. 1839, 36*). GLOSS. III 580, 27 anodino (= ἀνώδυνος) i. sine -e.

epitheta: -r *dicitur*: *de qualitate*: absconsus: *v. p. 1843, 83.* accusatorius: AVG. epist. 153, 10. acer: CIC. Att. 4, 6, 2 *al.* LVCR. 4, 716 *al.* (*v. vol. I p. 360, 66 sqq.*). acerbus: CIC. Verr. II 2, 163 *al.* CVLEX 244? (-ans *V*) CELS. 2, 7, 7 APVL. flor. 16 p. 68. *al.* (*cf. vol. I p. 370, 52 sqq.*). acutus: CELS. 2, 7, 17 *al.* (*v. vol. I p. 466, 78 sq., adde* HIPPOCR. progn. 22 CAEL. AVR. acut. 2, 16, 100). aeger: LVCR. 3, 905 STAT. silv. 2, 1, 14 CARM. epigr. Engström 357, 9. aeternus: CIC. Att. 11, 15, 2 LVCR. 3, 990 STAT. Theb. 8, 195 TAC. ann. 15, 63 AVG. civ. 19, 28 p. 404, 16 D. altus: VERG. Aen. 1, 209 (*in hypallage.* GLOSS. IV 15, 8 altum -em: infixum. 485, 9). CLAVD. DON. Aen. 7, 290. annosus: SER. SAMM. 182. antiquus: VERG. Aen 5, 608. anxius: PRVD. perist. 5, 262. apertus: CIC. Att. 8, 3, 4. argutus: PROP. 1, 18, 26. asper: CIC. fin. 1, 33 *al.* (*v. vol. II p. 812, 8*) assiduus: CATVLL. 65, 1 CELS. 2, 8, 35 FIRM. math. 3, 6, 25 *al.* assuetus: SEN. Thy. 255. ater: SIL. 2, 550. avidus: SEN. Tro. 762. brevis (*cf. p. 1843, 71*): CIC. fin. 1, 40 *al.* CELS. 4, 2, 3 SEN. epist. 24, 14. 78, 7. caecus: PLIN. nat. 29, 38 *al.* PS. QVINT. decl. 19, 10 CYPR. zel. 9 p. 425, 1. certus: LVCR. 4, 1067 HOR. epod. 15, 16 VLP. dig. 50, 13, 1, 3 CLAVD. rapt. Pros. 3, 299. communis (*i. solitus*): CIC. Cluent. 13 *al.* (*v. vol. III p. 1973, 38*). concretus: OV. Pont. 2, 11, 10. coniunctus: CIC. Sest. 4 officio. conscius: PS. QVINT. decl. 8, 16. consolabilis: CIC. epist. 4, 3, 2. contentus: SEN. Herc. O. 295 poena. continuus: CELS. 2, 4, 2 *al.* SEN. epist. 92, 15 *al.* VVLG. Rom. 9, 2. *al.* HIPPOCR. progn. 21. contumax: SEN. dial. 6, 8, 1. creber: CELS. 3, 21, 9 COLVM. 6, 30, 9 CLAVD carm. min. 53, 2 RVFIN. hist. 1, 8, 9 (συνεχεῖς ἀλγηδόνες) FIRM. math. 6, 36, 4. crudelis: LYDIA 38. crudus: STAT. Theb. 3, 335 (*sed cf. app. crit.*) AVSON. 118, 10. cruentus: LVCAN. 3, 742 STAT. Theb. 12, 23. deformis: LVCAN. 8, 82. difficilis perpessu: CIC. fin. 4, 72. dirus: *ex coni.* STAT. silv. 2, 1, 28 VVLG. II Macc. 9, 5. diutinus: SCRIB. LARG. 79 *al.* diuturnus: CIC. Tusc. 2, 44 -r diuturnus habet laetitiae plus quam molestiae (*cf. Epicur. sent. IV p. 72 Vs.* αἱ ... πολυχρόνιοι τῶν ἀρρωστιῶν). AVG. civ. 21, 11 p. 512, 26 D. *al.* dubius: SEN. Med. 554. durus: CIC. carm. frg. 19, 6 fin. 1, 43 LVCR. 3, 460 VERG Aen. 5, 5 *cf* 9, 65 SEN dial. 6, 1, 8 MART. 1, 106, 9 CLAVD. DON. Aen. 2, 740 p. 248, 11 *al.* VVLG. II Macc. 6, 30. effrenatus: GELL 12, 5, 3. effrenis? PANEG. 10 (4), 24, 4 *de equis.* evidens: CLAVD. DON. Aen. 7, 815 p. 110, 23. exiguus: SEN. rem. fort 9, 1. extremus: SEN. dial. 5, 19, 3 VAL. FL. 7, 475. falsus: SEN. dial. 3, 2, 5 PORPH. Hor. epist. 1, 17, 58. feralis: CAEL. AVR. chron. 5, 2, 27. ferox: [LIV. 3, 39, 7 *cod. D*]. *cf.* SEN. dial. 11, 17, 1. fervidus: CAEL. AVR. chron. 5, 1, 2. ferus: OV. ars 2, 490 *al.* festus: STAT. silv. 2, 7, 134. fictus: CIC. de orat. 2, 189 OV. ars 3, 677 *al.* flagrans: IVV. 13, 12. fortis: LIV. 3, 39, 7 (*v. app. crit.*) HIPPOCR. progn. 21. frendens: SEN. Herc. f. 693. fructuosus: AVG. in psalm. 53, 3 *al.* funestus: DRAC. Orest. 501. furiosus: SEN. Med. 139. furtivus: STAT. Theb. 12, 392 PANEG. 12 (2), 25, 2. grandis: CORP. IX 648.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gratus *alicui*: SEN. dial. 12,5,1. gravis: CIC. Verr. 6,119 Rab. perd. 14 Planc. 46 fin. 1,40 *al.* PVBLIL. D 21 VAL. MAX. 4,6,4 CELS. 3,2,1 *al. saepe* (SEN. dial. 8,7,3 *vertit Epicuri* ἀλγηδόνας χαλεπωτέρους, *frg. 442 Vs.*). hebes: CIC. Att. 8,3,4. honestus: SEN. dial. 12,9,1. humanus: CIC. Att. 12,10 PROP. 1,16,2. 5 *al.* VAL. MAX. 2,6,7. *cf. p. 1852, 39.* ignavus: PLIN. nat. 11,64. igneus: CAEL. AVR. chron. 2,14,91. immensus: SEN. Phoen. 352 FIRM. math. 3,4,19 SVLP. SEV. dial. 1,16,2 CLAVD. DON. Aen. 2,640. immitis: OCTAVIA 52. immodicus: LVCAN. 8,71 SVLP. SEV. Mart. 19,4. immutabilis: CAEL. AVR. acut. 2,18,106 impatiens: HIL. trin. 6,19 SVLP. SEV. epist. 2,6. impetibilis: CIC. fin. 2,57. impius: HIL. trin. 7,25. incautus: CLAVD. carm. min. 22,6 CLAVD. DON. Aen. 2,95 p. 160,3. incertus: SEN. Phaedr. 366. incitatus: SEN. epist. 78,9. inconsultus: COD. Iust. 9,9,4,1 (*imp. Alex.*) PANEG. 10 (4),13,1. incredibilis: CIC. Cluent. 200 *al.* indignus: VERG. Aen. 12,411 (*cf.* SERV. *ad h. l.*). indulgens: AVSON. 135,10. inexpertus: DON. Ter. Ad. 486. infandus: VERG. Aen. 2,3. infelix: OV. trist. 4,9,8 SEN. Ag. 649. infinitus: SEN. dial. 11,16,1 SCRIB. LARG. 190 *al.* FIRM. math. 5,1,11. infixus: CAEL. AVR. acut. 2,14,91. inflexibilis: PLIN. nat. 28,192. infructuosus: AVG. in psalm. 53,3. ingens: VERG. Aen. 5,172 HOR. sat. 2,3,288 CELS. 2,7,9 *al.* CHIRON 235 CLAVD. DON. Aen. 2,55. ingenuus: CIC. Phil. 10,18 SEN. benef. 2,5,2. ingratus: SEN epist. 99,4. iniustus: QVINT. inst. 11,1,68. inopinus: STAT. Theb. 1,249. insanabilis: SEN. epist. 92,26 QVINT. inst. 6 pr. 5 PLIN. epist. 1,12,2 VVLG. Ier. 30,15. insanus: VERG. Aen. 2,776 SER. SAMM. 399 *al.* insignis: LIV. 9,38,14. insperatus: CLAVD. DON. Aen. 9,475. insustentabilis: CAEL. AVR. acut. 2,16,100. intercapedinatus: CAEL. AVR. acut. 2,14,91. interior: PLIN. nat. 20,153 PS. QVINT. decl. 8,16 CORP. V 5343. internus: AMM. 28,4,34 VVLG. II Macc. 3,16. CLAVD. DON. Aen. 1,225 animi. SVLP. SEV. chron. 2,22,6. intestinus: SVLP. RVF. Cic. epist. 4,5,2. intolerabilis: CIC. ac 2,23 *al.* CELS. 2, 10,6 *al.* SCRIB. LARG. 11 APVL. met. 9,27 VEG. mulom. 1,44,1. *al.* intolerandus: CIC. Verr. II 5,119 PLIN. nat. 8,29. inveteratus: CIC. Tusc. 3,35 SEN. epist. 63,13. inultus: OV. met. 4,426. inusitatus: AMM. 26,3,2. irritus: SEN. dial. 12,18,2. iugis: CYPR. epist. 43,4 p. 593,5 CAEL. AVR. acut. 2,14,91. iustus: CIC. Flacc. 55 Lig. 31 *al.* VERG. Aen. 8,501 OV. epist. 12,133 *al.* LIV. 5,4,12 VAL. MAX. 8,1 amb. 2 SIL. 6,490 TAC. ann. 2,71 *al. saepius.* latens: FIRM. math. 3,2,9 *al.* lenis: EPICED. Drusi 395. lentus: CELS. 3,2,1. levis (*cf. p. 1843, 70*): RHET. Her. 3,5,9 *al.* SEN. epist. 73,13 Med. 155. *saepe.* liber: CVRT. 6,2,4 PS. QVINT. decl. 11,1 TAC. ann. 2,34 PRISCILL. tract. 10,134 p. 98,5 AVG. civ. 3,13 p. 111,31 D. longinquus: CIC. fin. 2,94. longus (*cf. p. 1843, 72*): CIC. Phil. 11,8 fin. 2,88 CAES. Gall. 5,52,6 VERG. Aen. 4,693 OV. met. 14,716 CELS. 2,8,36 *al.* STAT. silv. 2, 7,40 *al.* TAC. ann. 16,10 CARM. epigr. 707,1. *al.* luctificus: SEN. Phaedr. 994. maestus: OV. trist. 4,3,28 LIV. 3,48,8 SIL. 5,599. magnus: PLAVT. Truc. 519 PACVV. trag. 258 VARRO AT. carm. frg. 3 CIC. Verr. 4,74 *al.* (*saepe*) CAEL. Cic. epist. 8,12,3 CAES. Gall. 1,2,4 *al. passim.* malignus: SEN. Tro. 1013. malus: SEN. Tro. 583 MART. 6,70,9 VVLG. Bar. 2,25. maturus: AVSON. 170,1. medicinalis: AVG. in psalm. 57,20 *de paenitentia* (*opp.* poenalis). 102,5 *al.* mediocris: CIC. Verr. II 4,132 *al.* CELS. 7,26,5F *al. saepius.* memor: PANEG. in Mess. 189 AVIEN. Arat. 1208 AVSON. 325,14. meritus: STAT. Ach. 1,397 *al.* minor: *v.* parvus. mirus: CIC. Verr. II 4,135. miser: CIC. fin. 2,88 PVBLIL. H 9? SEN. Herc. O. 308 STAT. silv. 5,5,34 APVL. met. 7,27. mitis: CIC. Tusc. 2,53 STAT. Theb. 9,713. mobilis: CAEL. AVR. acut. 2,14,91. modicus: CELS. 5,28,5 *al.* FRONTO p. 92,5 N. VVLG. II Macc. 7,36. molestus: CIC. Tusc. 2,61. mollis: OV. epist. 9,120. mortiferus: CELS. 4,2,3. multiplex: CLAVD. DON. Aen. 2,360 p. 196,24. multus (*sing.*): PLAVT. Trin. 224 HOR. sat. 1,2,39 VAL. FL. 3,694 QVINT. decl. 272 p. 114,26. mutabilis: CAEL. AVR. acut. 2,14,91. mutus: PVBLIL. P 8 STAT. Theb. 11,632. mutuus: CVRT. 4,10,21? MART. 12,63,9 QVINT. decl. 355 p. 386,28. naturalis: CIC. Brut. 93 (*v. p. 1842, 29*) LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 2,63 FIRM. math. 2,20,7. necessarius: SEN. contr. 10,1,6. nefandus (-a): CARM. epigr. 474,6 (*v. p. 1837, 11*). nescius: APVL. met. 8,13. nimius: CIC. Planc. 51 SEN. Herc. O. 1403. *al.* novus (*i. inauditus*): CLAVD. 18,164. occultus: PROP. 1,18,3 OV. met 2,805 SER. SAMM. 970 CLAVD. 18,36. odiosus: CIC. Tusc. 2,67. officiosus: CIC. Tusc. 3,70. (parvus) minor, minimus: CIC. Verr. II 4,140 Catil. 2,21 *al.* fin. 1,49 ad Q. fr. 1, 3,10 OV. met. 9,675 Pont. 4,7,40 CELS. 5,28,9 SEN. dial. 8,7,3 AVG. civ. 14,9 p. 25,26 D. SVLP. SEV. dial. 3,18,5. patibilis: CIC. Tusc. 4,51. patiens: AMBR. exc. Sat. 2,11 CLAVD. DON. Aen. 11,375. perniciosus: CELS. 2,8,36 CLAVD. DON. Aen. 10,890 AVG. ord. 2,18,48. perpetuus: CIC. dom. 145 SEN. dial. 6,4,1 SCRIB. LARG. 107 FIRM. math. 3,2,9 *al.* VVLG. Ier. 15,18. pertinax: SEN. Herc. O. 1854. pius: CIC. Sest. 4 de orat. 2,201 HIER. epist. 39,6,3 AVG. civ. 19,15 p. 382,6 D. plenus: CYPR. epist. 34,1 p. 569,6. poenalis: AVG. in psalm. 57,20 (*cf. supra l. 50*). 114,5. potens: *cf.* SEN. dial. 11,2,1. potior: CLAVD. DON. Aen. 2,765 p. 251,27. praecipuus: CIC. epist. 4,3,1 CELS. 8,20,3. praesagus: PANEG. 3 (11), 10,3. productus: CIC. Tusc. 3,38. propior: LIV. 7,21,3 VAL. FL. 1, 548. pulcher: SVLPICIA 69. pulsuosus: CAEL. AVR. acut. 2,14,91. quantus: PLAVT. Truc. 456 CIC. Verr. II 2,163 Rab. Post. 45 *al.* PROP. 1,1,38. *saepius.* querulus: OV. trist. 3,8,32 *al.* rabidus: SEN. Oed. 1060 STAT. Theb. 6,83. recens: LIV. 2,48,6 *al.* CELS. 4,13,2 SEN. epist. 63,13 CVRT. 10,5,21. *saepius.* reconditus: *v. p. 1845, 35.* recurrens: CAEL. AVR. acut. 2,14,91 iisdem locis. religiosus: MAXIMIN. c. Ambr. 126. repentinus: CLAVD. DON. Aen. 9,475. residuus: SCRIB. LARG. 121. saevus: PACVV. trag 267 VERG. Aen. 1,25 *al.* (*cf.* SERV. Aen. 1,25) OV. ars 2,235 SEN. Herc. f. 28 Herc. O. 1282 LVCAN. 9, 111 SIL. 13,234 SER. SAMM. 161 VVLG. sap. 19,15. salutaris: AVG. in psalm. 114,5. sanabilis: SER. SAMM. 100 CELS. 2,8,15. secretus: SEN. Med. 151. segnis: OCTAVIA 675. sempiternus: CIC. p. red. in sen. 34. simplex: SEN. dial. 6,22,3 CAEL. AVR. acut. 2,16,100. socius: STAT. Theb. 3,679 *al.* solitus: OV. Pont. 4,10,69. sollicitus: OV. ars 3,374. stimulosus: CAEL. AVR. acut. 2,14,91. subitaneus: SER. SAMM. cap. XLVII. subitus: VERG Aen. 12,599 OV. ars 3,702 epist. 11,47 *al.* CELS 2,8,25 PLIN. nat. 29,55 *al.* SIL. 12,99 MART. 10,41,3 SER. SAMM. 882. *al.* summus: RHET. Her. 2,7,10 CIC. dom. 98 *al.* SEN. epist. 78,7 *al.* LVCAN. 8,82 PLIN. nat. 11,218 CARM. poet. min. III 36,8. *al.* superstes: SEN. dial. 6,1,5. supervacuus: SEN. epist. 99,4 PETRON. 111,8. suppuratus: CVRT. 7,1,7. tacitus: OV. fast. 1,356 *al.* LIV. 40,3,5. taeter: SER. SAMM. 361. tantus: CIC. Verr. 4,74 *al. passim.* tener: STAT. Theb. 2,353. tolerabilis: CIC. fin. 1,49 *al.* CELS. 4,26,1 SEN. epist. 78,7 *al.* tristis: SER. SAMM. 450 *al.* PRVD. perist. 5,160. validus: BAVDON. 11. vanus: SEN. dial. 10,3,3. vastus: SEN. epist. 78,10 Herc. O. 351 SCRIB. LARG. 182. vehemens: CELS. 2,7,8 *al.* PLIN. nat. 24,62 FRONTO p. 184,14 N. VVLG. Iob 2,13 CAEL. AVR. acut. 3,6,67 *al.* GREG. M. moral 3,54. verendus: LVCAN. 7,681. verus: HOR. epist. 1,17,57 MART. 6,63,7 *al.* CYPR. laps. 29 COD. Iust. 9,9,29 pr. (*a. 326*). vetus: CIC. Phil. 1,30 SEN. contr. 4 pr. 6 (*ibid.* oblitteratus) CELS. 4,13,1 COLVM. 6,12,5 SCRIB. LARG. 11 *al.* PLIN. nat. 20,238. vetustus: CELS. 4,2,8 *al.* violentus: APVL. flor. 16 p. 68. virilis: CIC. Att. 11,23,3. vivus: STAT. silv. 5,5,39. ultimus: STAT. Theb. 11,322. *aliter* OV. met. 13,494. votivus: SIDON. carm. 11,64. utilis: TERT. scorp. 5 p. 154,19. *de loco* (*membro*): corporalis: AVG. serm. 349,2,3. corporeus: AVG. civ. 21,3 tit. (*cf. etiam vol. IV p. 996, 19*). ischidiacus: PLIN. nat. 26,42 BOETH. mus. 1,1 p. 185,21. lateralis: LVCIL. 1314. medullaris: APVL. met. 7,17. ad iugulum perveniens, bracchium tangens: CAEL. AVR. acut. 2,14,91. *de personis dolentibus vel dolendis*: domesticus: CIC. Verr. 4,63 Phil. 5,51 *al.* MET. CEL. Cic. epist. 5,1,2. erilis: *ex coni.* VARRO Men. 257. femineus: OV. met. 9,151 SEN. Herc. O. 1674. fraternus: CLAVD. DON. Aen. 12,155. humanus: SVLP. SEV. epist. 2,12. *cf. p. 1851, 4.* maritalis: COD. Iust. 9,9,15,1 (*a. 242*). maternus: PROP. 3,7,68 SEN. dial. 11,15,1 FIRM. err. 7,1. muliebris: CIC. Cluent. 13 Scaur. 9 LIV. 3,48,8 CLAVD. DON. Aen. 3,310 p. 309,8 (? *v. app. crit.*). municipalis (-ium?): CIC. Att. 7,11,4. paternus: CLAVD. DON. Aen. 10,790. patrius: OV. met. 11,328? LIV. 3,48,4 VAL. FL. 2,609. 5,432 PLIN. epist. 1,12,4 AVSON. Mos. 302. privatus: CIC. har. resp. 49 LIV. 2,56,2 *al.* VAL. MAX. 5,10,1 SIL. 5,157 AMBR. exc. Sat. 1,1. proprius: CIC. Phil. 8,18. *al.* publicus: LIV. 5, 11,5 SEN. dial. 3,11,7 *al.* PLIN. nat. 36,119 PS. QVINT. decl. 12,12 *al.* FLOR. epit. 4,7,4. virgineus: OV. met. 5,401. virilis: *v. supra l. 29.* *nom. propr.*: Mygdonius, Pharius (*i. Cybeles de Attide, Isidis de Osiride*): STAT. silv. 5,3,244. Romanus: CLAVD. 18,374. -r de *aliquo, aliqua re*: CIC. epist. 14,9 CORP. VI 34576 AVG. civ. 14,9 p. 22,7. TAC. hist. 3,36 *v. p. 1843, 24.* adversus *aliquem*: TAC. ann. 2,71 ENNOD. opusc. 3,67 p. 347,24. contra *aliquem*: GREG. M. moral. 10,30. in *aliquem*: HIL. in psalm. 13,2. pro lege: ARATOR act. 1,62. -r *alicuius rei (i. de aliqua re): v. sub III A et B. cf. etiam p. 1838, 56. 76. 80. 1839, 40. adde* CIC. Phil. 8,18 proprios dolores suarum rerum omnes habebant. *alicuius personae*: VERG. Aen. 12,411? (*sed cf. p. 1838, 65*) LYGD. 2,29 (*v. p. 1842, 47*). *nota acc. c. inf. pro epitheto*: SVLP. SEV. dial. 1,2,5 me -r iste compugit, ... nos sapientis ... viri amicitia destitutos esse. *cf. etiam* CIC. Phil. 1,14 *et* Att. 6,1,6 (*p. 1846, 17 sq.*).

-is (-um): accessio: SEN. epist. 66,47. acerbitas: GELL. 12,5,4 FIRM. math. 3,2,15 *al.* *cf.* CLAVD. DON. Aen. 11,172 p. 431,21 *al.* aculeus: PANEG. 10 (4),12,2 AVG. civ. 5,20 p. 231,22 D. acumen: ARNOB. nat. 3,10 p. 118,24. admonitio: PLIN. nat. 25,88. aestimatio: QVINT. decl. 368 p. 404,28. aestus: FIRM. math. 3,4,19 (*v. app. crit.*). affectus: CLAVD. DON. Aen. 10,20. allevatio: CIC. fin. 1,40. ambitio: SEN. epist 63,2. amotio: CIC. fin. 1,37 *al.* ars: SEN. Tro. 583 MART. 7,39,8. asperitas: CIC. leg. 1,31 fin. 5,94 CLAVD. DON. Aen. 1,195 p. 46,8 *al.* assertio: TERT. patient. 9 p. 14,16. augmentum: CLAVD. DON. Aen. 6,220 *al.* auxilium: CIC. Tusc. 3,35. brevitas: CIC. Tusc. 5,88. celeritas: CIC. fin. 1,40. clades: CLAVD. DON. Aen. 12,925. cogitatio: ITALA Ier. 4,14 (Ps. Aug. spec. 23 p. 400,15. πόνων). compendium: CYPR. Demetr. 12 p. 360,10. concussio: TERT. adv. Marc. 4,21 p. 491,4. confessio: SEN. dial. 5,5,8. conquestio: SEN. epist. 78,14. consolatio: CIC. epist. 4,13,1. consuetudo: CELS. 4,31,2. contemptio: CIC. rep. 5,9 *al.* contemptus: VAL. MAX. 3,3 ext. 6 SEN. dial. 70,18 QVINT. inst. 12,2,30. continuatio: FIRM. math. 6,11,8 *al.* corona: CYPR. patient. 10 p. 404,22. corpora (ἄτομοι): LVCR. 2,467. cruciatus: CIC. fin. 4,31 Att 11,11,1 FIRM. math. 5,6,1. crux: ARNOB. nat. 1,17 *al.* cumulus (*cf.* CYPR. epist. 14,1): CLAVD. DON. Aen. 7,295 p. 48,17 *al.* cura: CIC. epist. 5,16,5. depulsio: CIC. fin. 5,17. detractio (τοῦ ἀλγοῦντος ὑπεξαίρεσις Epi-

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

curi, cf. GELL. 2, 6, 12 [*Epic. sent. III Vs.*]): CIC. off. 3, 118 GELL. 2, 6, 12. 2, 9, 3. dies: QVINT. decl. 256 p. 48, 6. dignitas: PS. QVINT. decl. 10, 9 p. 196, 24 (*cf. etiam Reitzenstein, Stud. z. Quint. gr. Dekl.*). distractio: VARRO ling. 7, 60. diuturnitas: CIC. fin. 1, 40. documentum: TAC. ann. 2, 34 AMM. 15, 8, 15. dolor: *v. p. 1840, 19.* eruptio: SEN. contr. exc. 8, 6. experimentum: AVG. civ. 14, 10 p. 27, 11 D. exsolutio: SEN. dial. 6, 19, 5. exsultantia: GELL. 12, 5, 9. faces: CIC. Tusc. 2, 61 *al.* fastidium: CLAVD. DON. Aen. 3, 35 p. 360, 13. fel: DRAC. Orest. 616. fides: COD. Theod. 9, 1, 9 (*a. 367*). finis (*cf.* PROP. 1, 16, 21): RHET. Her. 2, 7, 10 CIC. Att. 3, 7, 2 *al.* SEN. dial. 6, 19, 5 CVRT. 6, 11, 21. flagellum: AVG. conf. 5, 8. flamma: CLAVD. DON. Aen. 2, 770 p. 252, 8. fomentum: CIC. Tusc. 2, 59. fortuna: STAT. Theb. 12, 86. frons: LVCAN. 9, 1063. fuga: CIC. fin. 1, 33. furor: CLAVD. DON. Aen. 2, 775. gemitus: AVG. civ. 14, 26 p. 54, 13 D. ictus: SEN. epist. 99, 18. ignis: TYCON. 3 p. 22, 9 AVG. fid. et op. 16, 27 (= quaest. Dulc. 1, 8). illecebrae: HIER. epist. 39, 6, 3. imitamentum: TAC. ann. 3, 5. immanitas: CLAVD. DON. Aen. 4, 670 p. 417, 15 *al.* immoderatio: AMBR. exc. Sat. 2, 11. impatientia: PAPIN. dig. 29, 1, 34 pr. *et al.* ICTI. TERT. patient. 9 p. 14, 23. *al.* impedimentum: SEN. dial. 11, 17, 2. impetus: CELS. 2, 14, 8 SEN. dial. 3, 1, 1 (*v. app. crit.*) Phoen. 348 IMPP. ANTONIN. et COMM. Papin. dig. 48, 5, 39, 8 AVG. serm. 349, 2, 3. impotentia: VAL. MAX. 9, 3, 3. incommodum: FIRM. math. 4, 9, 9 *al.* incrementum: ORIG. in Matth. 18, 37 p. 1651^C^. indicatura: PLIN. nat. 29, 21. indicium: CIC. dom. 103. indignitas: CLAVD. DON. Aen. 7, 575. ingenium: *v. p. 1843, 42.* initium: VVLG. Matth. 24, 8 Marc. 13, 8. insania: CLAVD. DON. Aen. 2, 740 p. 248, 11. insignia: VAL. MAX. 1, 1, 15. instinctus: STAT. Theb. 5, 104 AVG. civ. 3, 13 p. 111, 11 D. instrumentum (*cf.* LVCAN. 9, 70): SEN. epist. 14, 6. intentio: SEN. epist. 78, 7. iracundia: CAES. civ. 3, 8, 3. iter: CYPR. epist. 55, 29. labor: CLAVD. DON. Aen. 2, 775 p. 254, 1. lancea: PETR. CHRYS. serm. 83 p. 434^A^. latibulum: CIC. Att. 12, 13, 2. lectus: VVLG. psalm. 40, 4 NICET. vigil. 2 p. 58, 4. lenimentum: FIRM. err. 18, 6. levamentum: PLIN. epist. 8, 19, 1. levatio: CIC. Att. 12, 23, 2. levitas: CIC. Tusc. 5, 88. lex: PS. QVINT. decl. 11, 8 SYMPH. 212. libertas: PS. QVINT. decl. 18, 2. longinquitas: CIC. Tusc. 5, 88. macula: GREG. M. moral. 10, 30. magnitudo: CIC. fin. 1, 40 *al.* CELS. 7, 4, 2^B^ SEN. dial. 11, 1, 3 CVRT. 10, 5, 8 PLIN. nat. 25, 24 AMM. 27, 2, 8. materia: OV. Pont. 1, 10, 23. medicamentum: CIC. fin. 2, 22. medicina: CIC. ac. 1, 11 PS. CATO dist. 4, 40. metus: CIC. fin. 2, 21 *al.* SEN. epist. 123, 15 *al.* QVINT. inst. 12, 1, 28 *al.* AVG. divers. quaest. 36, 1. modus (*cf.* HIER. epist. 39, 5, 2): SEN. Thy. 255 HIER. epist. 57, 13, 1. monumentum: CIC. dom. 100 VERG. Aen. 12, 945 MART. 1, 88, 7 CLAVD. 26, 615. morsus: CIC. Tusc. 2, 53 *al.* CLAVD. DON. Aen. 7, 290. multitudo: VVLG. I reg. 1, 16 *al.* natura: SEN. epist. 94, 7. negotium: SVLP. SEV. dial. 3, 18, 1. nisus: SIL. 5, 325. novatio: CLAVD. DON. Aen. 12, 945. numen: QVINT. inst. 6 pr. 10. oblivio: CIC. epist. 5, 15, 4. opinio: CIC. Tusc. 3, 70 SEN. dial. 2, 5, 2. ostentatio: SEN. epist. 99, 15 PETRON. 17, 2 PLIN. epist. 4, 2, 4. panis: ITALA (Lucif. reg. apost. 8 p. 54, 31) *et* VVLG. III reg. 22, 27 (*cf.* HIER. epist. 34, 1, 3 *sq.*). *al.* passio: CHIRON 210 SVLP. SEV. epist. 2, 12. patientia: CIC. Tusc. 2, 65 SEN. dial. 9, 8, 1 *al.* MIN. FEL. 37, 5. perfugium: CIC. Att. 12, 13, 2. periculum: CIC. Cluent. 10. perpessio: RHET. Her. 4, 25, 35 CIC. fin. 1, 49 *al.* SEN. epist. 66, 47. poena: CIC. Att. 1, 16, 7 *al.* PROP. 1, 14, 18. pondus: GREG. M. moral. 3, 41 CLAVD. DON. Aen. 1, 245 p. 57, 8. primitiae: VAL. FL. 3, 516. principium: OV. met. 7, 796. privatio: CIC. fin. 1, 37 *al.* professio: QVINT. decl. 246 p. 6, 16. punctiuncula: SEN. dial. 7, 15, 4. rabies: SIL. 5, 157. recordatio: CIC. epist. 5, 12, 4 AMM. 21, 13, 12. refrenatio: SEN. dial. 5, 15, 3. relaxatio: CIC. fin. 2, 95. remedium (*cf.* PLIN. nat. 23, 82. 28, 122 PELAGON. 115 CLAVD. DON. Aen. 7, 495): CIC. Tusc. 2, 45 PVBLIL. L 3 CELS. 4, 13, 2 SEN. dial. 11, 17, 2 AMM. 19, 12, 14. remissio: SCRIB. LARG. 99. requies: OV. ars 2, 490. sacrum: STAT. Theb. 12, 392. saevitia: CLAVD. DON. Aen. 6, 455 p. 565, 26 AVG. serm. 349, 2, 3. sanitas: VLP. dig. 50, 13, 1, 3. satietas: PLIN. epist. 8, 5, 3. sensus: CIC. Verr. II 5, 118. 123 Cluent. 171 prov. 2 *al.* CELS. 2, 3, 1 *al.* SEN. dial. 2, 16, 2 *al.* GELL. 12, 5, 8. *al.* significatio: RHET. Her. 4, 15, 22. signum: CIC. de orat. 2, 190 OV. epist. 18, 107 *al.* CLAVD. DON. Aen. 2, 285 p. 186, 15 CLAVD. rapt. Pros. 2, 122. simulatio: VAL. MAX. 4, 6 ext. 3. solacium: CATVLL. 2, 7. solacium (*cf.* SEN. benef. 4, 18, 3 STAT. Theb. 1, 621 PLIN. epist. 8, 16, 1): CIC. Tusc. 2, 59 SEN. dial. 12, 3, 5 *al.* CVRT. 4, 10, 21 QVINT. decl. 303 p. 195, 4 PLIN. epist. 2, 7, 3. *saepius.* species: CIC. Tusc. 2, 54 TAC. Agr. 43. stimulus: CIC. Tusc. 2, 66 APVL. met. 8, 7. studium: HIER. epist. 39, 3, 5. susceptio: CIC. ac. 1, 23. tactus: CIC. ac. 2, 20. taedium: SEN. epist. 98, 18. telum: ARNOB. nat. 3, 10 p. 118, 24. tempus: CIC. Sest. 52. *nota* CIRIS 336. QVINT. decl. 292 p. 163, 20. terminus: CORP. VIII 23231. terror: CIC. Tusc. 2, 14. timor: CIC. leg. 1, 60 *al.* SEN. epist. 121, 7 *al.* tolerantia: QVINT. inst. 2, 20, 10 TERT. apol. 50, 14 AVG. pat. 4, 3. toleratio: CIC. fin. 2, 94. tormentum: CIC. fin. 2, 92 OV. met. 14, 716 FIRM. math. 5, 1, 11 HIER. epist. 39, 2, 2 AVG. civ. 18, 49 p. 333, 9 D. BOETH. mus. 1, 1 p. 185, 21. tractus: VAL. MAX. 9, 2 ext. 1. turbo: VAL. FL. 6, 279. vacatio: SEN. epist. 92, 11. vacuitas: CIC. fin. 1, 39 *al.* (*passim*). velum (*in imagine*): PLIN. epist. 4, 20, 2. *cf.* 6, 33, 10. venia: CALP. decl. 23 p. 21, 10. verbum: DRAC. Orest. 461. vertex: *v. p. 1839, 18 sq.* vindicta: PAPIN. dig. 48, 5, 38 (37) CYPR. patient. 21 p. 412, 20. violentia: GELL. 12, 5, 3 CLAVD. DON. Aen. 11, 415. vis (*cf.* LVCAN. 3, 742): CIC. Verr. II 1, 81 part. 117 *al.* VAL. MAX. 3, 2, 12 SEN. dial. 11, 15, 1 *al.* TAC. ann. 4, 45 AVR. Fronto p. 82, 4 N. CYPR. mort. 10 p. 302, 16 *al.* AVSON. 438, 2. *saepe.* vires: SIL. 2, 123. vitatio: CIC. part. 92 *al.* vitium: FIRM. math. 4, 10, 4. vox: CIC. Flacc. 6 Planc. 34 PAVL. FEST. p. 6 LVCAN. 5, 494 CALP. decl. 42 PANEG. 6 (7), 9, 1. usus: AMBR. paenit. 2, 10, 92. vulnus: FLOR. Verg. p. 184, 16 AMBR. exc. Sat. 1, 40. *personae*: -is (-um): adiutor: SEN. dial. 5, 39, 3. auctor: CIC. Flacc. 53. comes: SEN. dial. 5, 39, 3 STAT. silv. 2, 1, 28. dominus: CIC. fin. 1, 49. filius (= *hebr. Benoni*): *v. vol. II p. 1907, 73.* furia: OV. met. 6, 595. index: PANEG. 8 (5), 9, 6 CLAVD. DON. Aen. 12, 55. iudex: PS. QVINT. decl. 3, 11. nuntius: SVLP. SEV. epist. 2, 19. nuntia (*lacrima*): CLAVD. DON. Aen. 12, 55. punitor: CIC. Mil. 35. quaestor: CIC. p. red. in sen. 35 cum *Plancius* fuerit quaestor (consors *Peterson*) non imperii, sed -is mei (*i. me curaverit non ut imperatorem, sed ut dolentem*). socia: PLIN. nat. 35, 138 APVL. met. 5, 17. socius: STAT. silv. 2, 1, 28 TAC. ann. 1, 62. testis: CIC. Flacc. 40 OCTAVIA 76 STAT. Theb. 12, 347. AVG. serm. 351, 1, 1 *de lacrima* (*item* CLAVD. DON. Aen. 12, 55). victor: VAL. MAX. 3, 3 ext. 3 SEN. dial. 12, 15, 3. vir: VVLG. Is. 53, 3. ultor: VERG. Aen. 10, 863 (*sed cf. app. crit.*). grex -um: PRVD. ham. 603 *de viperis.* urbs: *v. p. 1841, 16.* amans (*vertit gr. φιλόπονος*): CIC. Tusc. 2, 35 (*ibid.* studiosus). avidus: STAT. silv 5, 5, 56. expers: OV. met. 4, 419 FRONTO p. 183, 2 N. exsors: PRVD. perist. 5, 160. impatiens: APVL. met. 4, 20 COD. Iust. 6, 22, 2 (*a. 290*) AMM. 23, 3, 6 CLAVD. DON. Aen. 4, 215 p. 382, 25. impotens: VAL. MAX. 4, 6, 2. particeps: CIC. fil. Cic. epist. 16, 21, 1. vacuus: STAT. Theb. 12, 38? (*v. app. crit.*). vetus: SIL. 11, 26. a -e: aberratio: CIC. Att. 12, 38, 3. ad -em: remedium: SCRIB. LARG. 53. adversus -em: pugna: GELL. 12, 5, 2.

adnominationes sim.: *componitur* -r *cum*: damnum: LIV. 26, 37, 3 PHAEDR. 1, 28, 10 SEN. dial. 1, 2, 6 *al.* decus: VERG. Aen. 10, 507 *al.* (*cf. vol. V p. 243, 22*). desiderium: CIC. ad Q. fr. 2, 13, 1 *al.* PLIN. epist. 5, 16, 6. detrimentum: VAL. MAX. 1, 6, 9 AVG. quaest. Dulc. 1, 8. *cf. etiam* VEN. FORT. carm. 6, 5, 63. dolus: PLAVT. Most. 716 (*in lusu verborum*) ALC. AVIT. carm. 2, 32. color: TERT. scorp. 1 p. 144, 4. labor: PLAVT. Pseud. 686 TER. Andr. 831 VVLG. psalm. 10, 7 *al.* AVG. civ. 20, 13 p. 437, 30 D. *al.* pudor: CVRT. 9, 10, 17. timor: AVG. civ. 3, 13 p. 111, 31 D. *al.*

synonyma (*iuxta posita*): aegritudo: CIC. Tusc. 4, 18 FRONTO p. 86, 1 N. GELL 9, 2, 9 ARNOB. nat. 1, 18. aerumna: *v. p. 1840, 24. adde* VVLG. eccles. 2, 23. afflictio: *v. p. 1838, 21.* angor: *v. p. 1840, 31.* calamitas: *v. p. 1838, 36.* carnificina: CATO or. frg. 9. conflictatio: CYPR. mort. 10 p. 302, 11. cruciatus: SISENNA frg. inc. 1 RHET. Her. 2, 7, 10 CIC. Catil. 4, 12 *al.* (*v. p. 1838, 3*). CIC. fil. Cic. epist. 16, 21, 2. *saepius, cf. p. 1838, 70. 74 sq. 1839, 3. 26. 1840, 12 sq. adde* AVG. civ. 21, 1 p. 487, 16 D. in euang. Ioh. 36, 4 OROS. hist. 4, 12, 10 CORP. VIII 23245, 7. crux: *v. p. 1840, 82.* cura: *v. p. 1840, 29. 37. 39. 1842, 44 sqq.* indignatio: *v. s. III B.* infelicitas: *v. p. 1838, 41.* ira, iracundia: *v. s. III B et D.* labor: PLAVT. Pseud. 686 TER. Andr. 831 LVCIL. 215. *saepe* (*v. etiam p. 1838, 5 sqq. 1839, 44. 1840, 29. 1841, 29*). luctus: *passim. v. p. 1838, 34. 37. 57. 1840, 14. 30. 42 al. 1843, 57.* acre malum: LVCR. 3, 252. maeror: *v. p. 1838, 24. 1840, 8. 31. 42 al. adde*: SIL. 2, 550 AMBR. exc. Sat. 1, 1. maestitia: *v. p. 1840, 17.* miseria: TER. Ad. 602. molestia: CIC. fin. 1, 37 *al.* odium: *v. s. III B.* passio: *v. p. 1838, 84. adde* CYPR. patient. 10 p. 404, 22. querella: AVR. Fronto p. 91, 28 N. sollicitudo: CIC. fil. Cic. epist. 16, 21, 2. tormentum: RHET. Her. 2, 7, 10 SEN. dial. 5, 42, 2. tristitia: AVG. civ. 14, 7 p. 16, 6 D. vexatio: SEN. epist. 66, 20. *alia habes* CIC. Tusc. 4, 18 (*cf. p. 1837, 57*). *nota vocabulum inter varia mala allatum*: ACC. trag. 349 maeror anxitudo error -r. CATO or. frg. 9. RHET. Her. 2, 2, 3 inimicitias, infamiam, -em, supplicium (*inter 'incommoda'*). CIC. Q. Rosc. 24 ex ... cuiusque damno, -e, incommodo, calamitate, iniuria. dom. 103 Marcell. 34 leg. 1, 55 fin. 1, 24. 3, 51. 4, 20. 72 Tusc. 4, 16 off. 2, 38 *al.* SEN. dial. 2, 6, 3. 2, 8, 3. 2, 10, 4 epist. 24, 15. 51, 8. 59, 8 *al.* 82, 10 '*inter indifferentia*' (82, 14 *al.*). 123, 13 rem. fort. 16, 9 Herc. f. 693 Oed. 652 *al.* QVINT. inst. 12, 1, 28 FIRM. math. 2, 4, 5 AVG. civ. 2, 23 p. 85, 25 D. 18, 49 p. 333, 9. 22, 22 p. 603, 28 in psalm. 125, 10. 138, 15 ALC. AVIT. carm. 2, 32. *inter mala corporis*: CELS. 1, 3, 25. 5, 28, 11 *al.*

opposita: felicitas: *cf.* CARM. epigr. 682. gaudium: PVBLIL. B 38 J 38 LVCR. 5, 1061 LIV. 3, 72, 3 *al.* PHAEDR. 4, 17, 10 SEN. dial. 7, 25, 3 *al.* PLIN. epist. 8, 10, 3 *al.* SVET. Aug. 66, 4 FIRM. math. 2, 28, 2 CLAVD. 26, 208 VVLG. prov. 14, 13 (*v. p. 1838, 33*) AVG. civ. 14, 9 p. 25, 13 D. gratulatio: PANEG. 10 (4), 33, 6. laetitia: CIC. rep. 1, 7 fin. 2, 97 Tusc. 2, 44. 4, 66 CAES. Gall. 5, 52, 6 LIV. 4, 17, 8 *al.* VAL. MAX. 9, 12, 2 SEN. epist. 59, 14 QVINT. inst. 11, 3, 75 GRAMM. suppl. 61, 16 *al.* HYG. astr. 2, 33 p. 72, 12 AVG. civ. 6, 10 p. 268, 21 D. *saepius.* solacium: SEN. dial. 12, 12, 1. suavitas: VINDIC. med. 23. voluptas (*cf.* SEN. dial. 6, 1, 7): PLAVT. Truc. 519 CIC. Catil. 1, 25 Pis. 42 de orat. 1, 226 *al.* leg. 1, 31. 39 fin. 1, 23 *al.* (*passim*) Tusc. 2, 52 *al.* (*passim*) epist. 15, 21, 1 LVCR. 2, 967 *al.* BELL. Alex. 56, 2 HOR. sat. 1, 2, 39 *al.* OV. ars 1, 750 SEN. dial. 5, 5, 5 *al.* PLIN. epist. 8, 5, 2 FRONTO p. 71, 20 N. GELL. 9, 5, 4 *al.* APVL. Socr. 12 p. 146 AMBR. off. 2, 4, 12 AVG. civ. 1, 27 p. 42, 24 D. *al.* (*cf. p. 1838, 39*) conf. 3, 2, 2 in euang. Ioh. 15, 21 *al.*

deriv.: dolorifer, dolorosus, indolorius, -ia (*f. et n. pl.*).

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dolōrifer, -a, -um *a* dolor *et* ferre. *qui dolorem affert.* Novell. Iust. 140 pr. hoc quod valde -um et triste consistit (λίαν ἐπώδυνον καὶ ἄλλως ἀνιαρόν).

dolōrōsus, -a, -um *a* dolor. *doloris plenus.* [*corrupte* Chiron 337 caput -um (deorsum *Büch. coll.* Veg. mulom. 2, 100) portabit. Veg. mulom. 3, 22, 1 de locis -is emissum sanguinem. *sic cod. A saec. XIV et ed. pr.*; de locis dolentibus *rell.*] Theod. Prisc. log. 95 -os singultus (dolor hos *B V Gel*, et dolor his *r*; *in b plane corrupta*). Cael. Avr. chron. 4, 5, 81 ventris extantia . . . resistens atque -a.

1. dolōsē *v. sub* dolosus *p. 1856, 56.*

2. dolōsē *a* 2. dolus. *i. q. dolenter.* *in inscr. mutila* Corp. XII 1939 cuius suprema . . . composui -e ⟨. . . .

dolōsitās, -ātis *f. a* dolosus. *i. q. actio dolosa, fraus, animus dolosus.* Avg. in psalm. 49, 26 -s est fraus quaedam in verbis aliud promendi, aliud sentiendi. Itala psalm. 49, 19 (Veron., Aug. in psalm. 49, 26) *lingua* amplexa est (amplexatur *Aug.*) -em (δολιότητα. Vulg. concinnabat dolos. *cf.* Avg. c. Iul. op. imperf. 6, 25). 54, 24 (Veron., Hil. in psalm. 54, 19, Aug. in psalm. 54, 26) viri sanguinum et -is (δολιότητος. Vvlg. dolosi). 72, 18 (Veron., Aug. in psalm. 72, 24) propter -em (δολιότητας. Vvlg. dolos). Ps. Hier. epist. 6, 6 p. 84^D nec -e damnatur *Iacob* (*cf. supra*: locum fratris fraudulenter invadit). 6, 7 tertiae illius -is . . . victor *dominus* (*de tentatione Christi*). Vvlg. Sirach 37, 3 cooperire aridam malitia et -e illius *sc. amici* (καλύψαι τὴν ξηρὰν ἐν δολιότητι). Avg. in psalm. 49, 26 lingua tua admisit -em, . . . perpetravit -em. c. adv. leg. 2, 12, 42 contraria testimonia proferuntur versipelli -e. virg. 51, 52 arguebat nomine vulpium astutam -em. Petr. Chrys. serm. 152 p. 604^D (= Avg. serm. ed. Mai 109, 1) fremit -s *Herodiana* se deceptam. Cassian. conl. 23, 12, 4 (= Ps. Avg. serm. 103, 4) *emptor versutus* peculium dei unius fraudis -e pervasit. Schol. Ter. p. 113, 16 (*ad* Argum. Haut. 9) 'technis' fraude et -e (*DE*). Cassiod. in psalm. 34, 23 Iudaeorum nefanda -s. Greg. Tvr. Franc. 7, 14 p. 298, 25 cuius -s ubique dispergitur (*opp.* fides). 8, 1 p. 326, 19 -em haereticorum. 8, 2 p. 327, 22 periurasti . . . mittens indicolos -e plenus (*i.* -os*? sic al.*). 9, 6 p. 361, 21 detecta -e eius. p. 361, 24 multos decepit -e. vit. patr. 5, 3 p. 679, 18 de illius (*diaboli*) -e pavescere. in psalm. p. 877, 1 propter -em *iniquorum*.

dolōsus, -a, -um [*a* 1. dolus. *Th.*]. dolosissimus *v. infra l. 75.* Isid. orig. 10, 76 -us, insidiosus vel malignus ab eo, quod deludat. diff. 1, 174 -us est, qui occulta machinatione grassatur. Don. Gloss. V 227, 22 -us est qui imprudenti obest. Gloss.^{L} II Philox. DO 27 δόλιος (I Ansil. DO 63 dolius: -us Graece). III Abol. DO 3 callidus, [in]sensatus, malitiosus, insidiosus, versutus, fraudulentus (*cf.* Avg. in psalm. 72, 24), malignus. *i. q. doli plenus, deceptor, fallax.* *praeter aliquot locos Vulgatae et Augustini proposui omnes.*

1 *de personis*: Plavt. Epid. 372 -am fidicinam . . ., quae . . . simulet, quae . . . docte ludificetur. Mil. 198 quem dolum -o contra conservo parem. Hor. sat. 2, 5, 70 mulier . . . -a libertusve. carm. 1, 35, 28 *v. p. 1856, 53.* 3, 27, 26 *v. p. 1856, 12.* Ov met. 14, 92 fraudem et periuria . . . Cercopum . . . gentisque admissa -ae. Stat. Ach. 1, 874 -am . . . Thetin (*ut quae Achillem occultaverit*). Itala II Cor. 11, 13 (Ps. Cypr. singul. cler. 23, *cf.* Tert. adv. Marc. 5, 12 p. 617, 19) pseudoapostoli sunt operarii -i (Vvlg. subdoli. ἐργάται δόλιοι. *cf.* Cypr. epist. 75, 25 p. 827, 6). Ivvenc. 3, 133 Pharisaei scribaeque . . . -i. *sim.* 3, 221. 241. Clavd. Don. Aen. 2, 40 p. 152, 32 hominum . . . genus versutum, -um, callidum (*Danai*). 2, 105 (*syn.* fallax). Anon. de mach. bell. 6 -a barbaries (*i. barbari*). Hier. in Ezech. 22, 9 p. 254 'viri detractores' (*sic* Vvlg.), sive iuxta Symmachum et Theodotionem '-i' (λῃσταί), quod in Hebraeo dicitur Rachil. Vvlg. psalm. 5, 7 virum sanguinum et -um (δόλιον. 54, 24 [δολιότητος]). 42, 1 ab homine iniquo et -o (ἀδίκου καὶ δολίου). prov. 14, 5 profert . . . mendacium -us testis. 14, 15 filio -o. Avg. serm. 4, 22, 23. Verec. in cant. 1, 5 *spiritus* ad seducendum callidi, ad suggerendum -i. Mvtian. Chrysost hom. 13, 3 deus non est subdolus neque -us. Nicet. spir. 17 discipulus. Carm. epigr. 95 libertae . . . venenariae et perfidae -ae duri pectoris. Papyr. Marini 89 (*a. 587*) per . . . quamlibet -am ficticiamque personam. *de vino in imagine*: Plavt. Pseud. 1251 hoc vitium vino est: pedes captat primum, luctator -us est. *pro subst.* dolosus, -i: Hor. sat. 2, 5, 3 iamne -o (-os *Φ*; *cf. Hom.* ν *293* δόλων ἆτε) non satis est Ithacam revehi. Ov. epist. 19, 31 sit fraus huic facto nomen, dicarque -us, si tamen est, quod ames, velle tenere dolus. Vlp. dig. 4, 3, 1 adversus varios et -os, qui aliis offuerunt calliditate quadam. Vvlg. psalm. 108, 2 os -i (δολίου). Sirach 11, 31 insidiae -i (δολίου). 11, 34 ab uno -o augetur sanguis (*gr. non respondet*). 27, 28 *v. p. 1856, 39.* Mal. 1, 14 maledictus -us. Rvfin. epist. Clement. 14 hypocritae . . . et -i. Clement. 3, 46 o nefandissime omnium et -issime! Avg. serm. 100, 1 -um et insidiosum. *ibid.* -us et elatus. *ibid.* quomodo sequitur -us simplicitatem. in euang. Ioh. 116, 5 non respondit, non sicut reus sive -us, sed sicut . . . simplex atque innocens. lib. arb. 2, 2, 5. Physiogn. 16 -um et iracundum. Greg. Tvr. Andr. 25 *de uxore homicidae*: -o (de dolose, de -o, a -o, -(a)e *codd.*) concipiens dolores . . . sustines. Facvnd. defens. 12, 1 p. 830^B ignorantes discernimus a -is. Don. Ter. Ad. 413 sedulo, sine dolo, id est instanter: quia neglegentes *servi* -i dicuntur.

2 *de corporis partibus et animo* (*cf. etiam sub 5*): Clem. ad Cor. 15 labia -a (Vvlg. psalm. 11, 3 [δόλια]. 11, 4 *al.* Orig. in I reg. § 14). Vvlg. psalm. 51, 6 dilexisti . . . verba praecipitationis, lingua -a (Psalt. Rom. in lingua -a. γλῶσσαν δολίαν. Vvlg. psalm. 108, 3 *al.* Avg. serm. 216, 6, 6). Schol. Hor ars 437 animi latentes sub vulpe, id est -i animi. Vvlg. prov. 13, 13 animae -ae errant in peccatis. Cod. Iust. 8, 36, 5, 1 -am mentem.

3 *de bestiis*: Phaedr. 1, 13, 11 -a vulpes (Nemes. cyn. 52 Rvfin. patr. 4, 2 Evstath. Bas. hex. 9, 3 [δολερόν]). 2, 4, 17 *feles* -a. app. 24, 6 scio (*cornix*) . . ., cui -a blandiar. *nota* Chiron 753 *equi* -i (*Hippiatr. 53, 5* πονηροί). Evstath. Bas. hex. 8, 3 -us (δολερόν) et zelotypus *est* perdix *venatoribus* ad praedam capiendam malitiose (κακούργως) suam operam praestans. *de Iove*: Hor. carm. 3, 27, 26 Europe niveum -o credidit tauro latus.

4 *de variis rebus corporalibus*: Plavt. Pseud. 1251 *v. p. 1855, 66.* Hor. carm. 2, 1, 8 ignes suppositos cineri -o. Sen. Tro. 857 nocens saxis Ithace -is (*sc. propter Vlixem*). Pers. prol. 12 -i spes . . . nummi (''*quia eius splendor poetas facit, qui facultate poetica destituti sunt*'' *Jahn*). Stat. silv. 1, 5, 20 fonte -o Salmacis (*cf. Ov. met. 4, 285*). Ser. Samm. 45 nigrum crinem fuco simulare -o. Lvx. carm. poet. min. IV 445, 5 -i (*sc. piscibus*) gurgitis. Hier. in Mich. 6, 10 *sqq.* p. 509 adversus . . . mensuras -as. Vvlg. prov. 11, 1 statera -a (20, 23 Os. 12, 7 *al.* Avg. serm. ed. Mai 105, 2 Cassian. conl. 21, 22, 6). Os. 7, 16 arcus (*i.* τόξον) -us. Mich. 6, 11 saccelli pondera -a (Hier. *in h. l.* p. 511 sacculo fraudulento).

5 *de incorporalibus* (*cf. etiam p. 1855, 84 sqq.*): Lvcil. 1097 e⟨s⟩t illud (*sc. mulieris ingenium, sec. Marx*) . . . mite malum blandum atque -um. Cic. Rab. Post. 4 Ptolomaeus -is consiliis, ut dixit Sibylla, sensit Postumus, Romam venit (Val. Cem. hom. 5, 5 Ennod. opusc. 4, 25 p. 389, 13). Ov. met. 15, 473 laqueosque artesque -as *venatorum* (*cf.* 474 fallite. Mart. 5, 18, 6 -as munerum et malas artes. 8, 59, 13 arte -a [8, 59, 12 fallax]. 14, 210 stupor . . . fingitur arte -a. Cod. Iust. 5, 18, 6, 1 [*ca. a. 290*] mariti). Pavl. Fest. p. 311 sutelae: -ae astutiae. Stat. Theb. 10, 699 insidiis et fraude -a. silv. 1, 2, 242 victa sopore -o . . . Ilia (*cf. Vollmer ad h. l.*). 2, 7, 124 thiasis procax -is *Polla tamquam Laodamia* (*cf.* Hyg. fab. 104 sub simulatione sacrorum). Sol. 32, 30 astu -o. Schem. dian. 45 inopinatus exitus et omnino -us. Ivvenc. 2, 586 dictis . . . -is. Clavd. Don. Aen. 2, 400 consiliorum -a . . . inventio (4, 165). Amm. 28, 1, 7 per -as fallacias. Vvlg. Sirach 22, 27 plaga -a (δολίας. 27, 28 plaga -a -i dividet vulnera [πληγὴ δολία διελεῖ τραύματα]). Pelag. in Col. 3, 15 p. 467 S. sermone -o. Rvfin. Orig. in cant. 4 p. 237, 8 B. -a . . . sophismata. p. 239, 7 maligna virtus et -a. Ps. Rvfin. in psalm. 9, 16 -a cogitatio. Clavd. 22, 136 -is illecebris *Luxuriae*. Avg. serm. 13, 4, 4 complexione -a et fraudulenta. Zacch. 1, 36 vis -a. 1, 38 a . . . daemonum fraudibus vel -a vel falsa est *divinatio*. Ps. Avg. serm. cod. Guelf. ed. Morin app. 1 p. 168, 58 -ae pacis falsitate. Petr. Chrys. serm. 71 p. 403^A *tentatio* humanam ignorantiam -os educit in lapsus. Sidon. carm. 5, 271 -as blanditias. Pomer. 2, 7 tit. occultatio -a. Ennod. opusc. 1, 61 p. 277, 23 -i blandimenta commenti. epist. 4, 28, 1 p. 118, 3 pro -is inimicorum . . . insidiis (Cassiod. in psalm. 90, 3 *venantium*). Cod. Iust. 2, 18, 24, 2 -a assimulatione. Ven. Fort. vita Leob. 10, 32 -um . . . morsum.

syntactica: *c. inf.*: Hor. carm. 1, 35, 28 diffugiunt . . . amici, ferre iugum pariter -i (*fere i. q. dolose recusantes*). *in aliquem*: Tycon. 3 p. 28, 31 in proximum -us. *ad aliquid*: *v. p. 1855, 62.*

adv. **dolōsē.** Gramm. suppl. p. 55, 14 *inter adverbia in* e *exeuntia.* dolosius: *v. infra l. 76. 80.* *i. q. per dolum.* Gloss.^{L} I Ansil. DO 59 δολίως. Plavt. Pseud. 959 ingredere in viam -e: ego (dolos ego et *B*, dolos et ego et *CD*) hic in insidiis ero. Truc. 461 rem . . . -e aggrediri. Lvcil. 1232 pugnare -e. Cic. off. 3, 61 cum dicitur 'inter bonos bene agier', quicquam agi -e aut malitiose potest? (Pavl. Fest. p. 133 'manticulari' . . . pro -e quid agendo. Hier. epist. 36, 6, 1. Vvlg. psalm. 5, 11 linguis suis -e agebant [ἐδολιοῦσαν. 13, 3 Rom 3, 13]. 35, 3 -e egit [ἐδόλωσεν]. *aliter* Ps. Avg. quaest. test. I 109, 14 melius . . . aperte non recipere scripturas quam -e agere contra illas). Flor. epit. 1, 1, 12 *Tarpeia* -e (non dolo sed puella *codd.*; -e puella *Jahn*; *cf.* Liv. 1, 11, 9 fraude) pretium rei, quae gerebant in sinistris, petiverat. Vlp. dig. 4, 4, 3, 1 adversarii quasi -e versati (4, 8, 31 in hac lite. 5, 3, 25 in hereditate. 42, 5, 31, 2 Cod. Iust. 6, 23, 29, 7. 7, 32, 12 pr. circa *aliquem* neglegenter vel -e. Inst. Iust. 4, 12, 1). 10, 4, 9, 2 si . . . -e fecerit (11, 6, 3 pr. 44, 4, 2, 5). Vir. ill. 2, 6 *anulis et armillis* -e repromissis. Amm. 17, 13, 3 -e (*Corn., Petsch.*, dolos *codd.*) parabant et ferrum et preces. Don. Ter. Andr. 417 -e locuturus. Serv. Aen. 11, 531 'insidere' est -e aliquem expectare. Ps. Ascon. Verr. II 1, 97 p. 245, 28 St. cupidius accusavit . . . et -ius. Hier. adv. Rufin. 2, 18 commatice -eque translata. Psalt. Rom. 34, 20 -e cogitabant (δόλους διελογίζοντο. Vvlg. dolos cogitabant). Avg. in psalm. 14, 3 si . . . -e ostendat viam, sciens in ea esse latrones. 119, 4 -e laudares (Romvl. fab. Aesop. 14 pr. qui -e laudatur [*r. v.*, verbis subdolis *r. g*]). c. Cresc. 3, 48, 53 intentionem -ius eludendam. epist. 97, 2 factum sive -e iactant sive libenter putant. serm. 361, 15, 15 serpentis astuta pernicies -e praedicat, quem vituperare non audet. Ps. Avg. quaest. test. I 102, 23 tu, Novatiane, -e hoc profiteris. Oros. hist. 5, 15, 2 rebus . . . -e . . . gestis. Epist. pontif.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

937 (Conc.^{8} IV 2 p. 167, 18) 162 -e ... libris ... astruere. MAR. AVENT. chron. II p. 234, 500, 1 Godegeselo hoc -e ... machinante. HYD. chron. II p. 22, 97 -e ... venerat. p. 33, 229 Conimbricam -e ingressi. ENNOD. opusc. 3 p. 372, 6 -e ... beneficium praestitit. CASSIOD. in psalm. 89, 9 aranea ... retia -e contexit. IORD. Get. 154 ad ... civitatem ... -e accedens. NOVELL. Iust. 36, 4 alienas ... substantias -e accipere. *Hey.*

dolsa, -ae *f. inc. orig.* MISC. Tir. p. 65, 17 alii (*nom.* alium) -as novem, Iove barba -as similes. *cf. Meyer-Lübke, Roman. etym. Wb. s. v.* dolsa *'Schote'.*

dolva (dolba, dulba), -ae *f.* [*vox gallica esse potest, cf. hibern.* dolbid *'format, fingit', hibern.* delb *cambr.* delw *'forma, figura'. Th.*]. *de etymologia cf. etiam Bücheler, Archiv 2 (1885) 119 adn.* *i. q. eruca*: EVCHER. instr. 2 p. 158, 6 (*in capitulo de bestiis vel repentibus*) eruca, quam vulgo -am vocant (*inde* GLOSS. V 194, 40 eruca, quam vulgo dulam vocant). *cf. Loewe, Prodr. p. 418; Meyer-Lübke, Roman. etym. Wb. s. v.* dolva. [*francog.* douve. *M.-L.*] *D.*

dolum *v.* dolus (*l. 28*).

***1. dolus,** -ī *m.* [= *osc.* dolom (mallom) *'dolum (malum)', gr.* δόλος, *fortasse cf. c. theodisc.* zala *'ratio, enumeratio, numerus, narratio', anglosax.* talu *'narratio, series' vel c.* dolare. *Th.*]. [*lucc.* duolo. *M.-L.*]. DON. Ter. Eun. 515 -us a laedendo dicitur, id est a dolando, id est minuendo, nam et δόλος Graece laesio dicitur (*cf. etiam p. 1860, 14*). ISID. orig. 5, 26, 7 -us est mentis calliditas, ab eo quod deludat. aliud enim agit et aliud simulat. Petronius (frg. 14) aliter existimat dicens: 'quid est, iudices, -us? nimirum, ubi aliquid factum est, quod lēgi dolet'. FILASTR. 109, 7 *v. p. 1858, 51.* dulus? *v. p. 1863, 60. 61.* *gen. masc.*: DVB. NOM. gramm. V 577, 31. *n.* dolum, -ī: ITALA psalm. 31, 2 (Clem. ad Cor. 50) nec est in ore eius -um (-us m^{2}). *dub.*: EXPOS. mundi 12 p. 107, *v. p. 1837, 50.* IORD. Get. 66 quod -um ... reminiscens. Rom. 330 -um, quod conceperat, peperit. dolor (PROB. app. gramm. IV 201, 23 *v. infra l. 71*): ITALA psalm. 23, 4 (Veron.) nec iuravit in dolore (ἐπὶ δόλῳ. VVLG. dolo). *dub.*: ITALA prov. 24, 2 (Lucif. non conv. 6 p. 14, 30), *v. s.* dolor *p. 1843, 28.* *pluralis usitatissimus praeter gen.* dolorum (STAT. Theb. 5, 118 PHYSIOGN. 31). *gen. sing.* dolūs: ITALA (cod. d) act. 13, 10 o plene omnis -us et falsi (παντὸς δόλου καὶ ῥᾳδιουργίας). *de significatione (cf. Kleinfeller, PW. V 1292):* *de ancipiti vocabuli vi*: PAVL. FEST. p. 69 -i vocabulum nunc tantum in malis utimur, apud antiquos autem etiam in bonis rebus utebatur (*sic*). unde adhuc dicimus sine -o malo, nimirum quia solebat dici et bonus. GELL. 12, 9, 1 'dolus' *inter vocabula media et communia enumeratur.* VLP. dig. 4, 3, 1, 3 veteres -um etiam bonum dicebant et pro sollertia hoc nomen accipiebant, maxime si adversus hostem latronemve quis machinetur. *definitiones (cf. Pernice, Labeo II 101 sqq. Mitteis, Privatrecht p. 318)*: CIC. top. 40 si -us malus est, cum aliud agitur, aliud simulatur, enumerare licet, quibus id modis fiat. nat. deor. 3, 74 quem (*sc. -um malum*) -um ... Aquilius tum teneri putat, cum aliud sit simulatum, aliud actum. *sim.* off. 3, 60. 61 -us ... malus in simulatione, ut ait Aquilius, continetur. 3, 64 si ... et simulatio et dissimulatio -us malus est, perpaucae res sunt, in quibus non -us malus iste versetur. VLP. dig. 2, 14, 7, 9 -us malus fit calliditate et fallacia; et ut ait Pedius, -o malo pactum fit, quotiens circumscribendi alterius causa aliud agitur et aliud agi simulatur. 4, 3, 1, 2 -um malum Servius ... ita definiit machinationem quandam alterius decipiendi causa, cum aliud simulatur et aliud agitur. Labeo autem posse et sine simulatione id agi, ut quis circumveniatur: posse et sine dolo malo aliud agi, aliud simulari, sicuti faciunt, qui per eiusmodi dissimulationem deserviant et tuentur vel sua vel aliena: itaque ipse sic definiit -um malum esse omnem calliditatem fallaciam machinationem ad circumveniendum fallendum decipiendum alterum adhibitam. Labeonis definitio vera est. *v. quae sequuntur.* PAVL. sent. 1, 8, 1 -us malus est, cum aliud agitur, aliud simulatur. *sim.* CLAVD. DON. Aen. 2, 196. 5, 342. RVFIN. Orig. in Rom. 3, 3 -us est, cum aliud quis lingua loquitur et aliud volutat in corde. PS. RVFIN. in psalm. 49, 19 -us ... est fraus quaedam in verbis, quando aliud prom[itt]itur, aliud sentitur. AVG. in euang. Ioh. 7, 18 -us est, cum aliud agitur et aliud fingitur. *infra*: -us fraus est, simulatio est *eqs.* *similia*: serm. 4, 22, 23. 16, 3, 4 (*v. p. 1858, 47*). 134, 4. 353, 1, 1 in psalm. 5, 8. 14, 3 (*v. p. 1859, 77*). PS. PRIMAS. in Rom. p. 421^{A} -us est occulta malitia blandis sermonibus adornata (ISID. diff. 1, 142) ISID. orig. 5, 26, 7 *v. supra l. 23.* PROB. app. gramm. IV 201, 23 dolum tergiversationem significat (*opp.* dolor. *item* ISID. diff. 1, 173. *adde*: CIC. Tull. 29 si vi deieci M. Claudium, -o malo deieci; in vi enim -us malus inest (*cf.* 34). FLORENT. dig. 18, 1, 43, 2 -um malum ... qui non tantum in eo est, qui fallendi causa obscure loquitur, sed etiam qui insidiose obscure dissimulat. VLP. dig. 17, 1, 44 -us est, si quis nolit persequi quod persequi potest aut si quis nolit quod exegerit solvere (*cf. app. crit.*). *cf.* 47, 8, 2, 2. 8. DIFF. ed. Beck p. 58, 33 *v. p. 1864, 31.* RHET. Her. 3, 2, 3 *v. p. 1858, 22.* PAVL. dig. 48, 8, 7 *v. p. 1858, 79.* *singulariter* AVG. serm. 4, 22, 23 -us in proprietate fraus, in figura (*i. interpretatione spirituali; v. quae praecedunt*) ipsa figura. GLOSS. δόλος, fraus, error, fallacia. -o: malitia. [*abusive i. q.* dolor: *v. p. 1837, 24 sqq.*] *breviatur per* D *in iunctura* d(olus) m(alus), d(olo) m(alo): LEX Bant. (Corp. I 2^{2} n. 582) 8 *et saepe in legibus* (*cf. p. 1862, 65 sqq. 83. 1863, 6. 11. 26 al. 43 al.*). ISID. orig. 1, 23, 1 NOT. laterc. gramm. IV 338, 42. *v. etiam p. 1862, 66.* *vox usitata per totam latinitatem (loci praeter* NAEV. PLAVT. *qui videntur antiquissimi*: 'LEX reg.' *v. p. 1861, 17.* LEX XII tab. *v. p. 1862, 41.* LEX luci Spolet. *v. l. 73* LEX Sil. *v. p. 1862, 83* IVS IVR. Cato agr. 144, 2. 145, 2 *v. p. 1863, 1. 2* IVS IVR. milit. *v. p. 1863, 2); usque ad* CIC. *locos attuli omnes. exempla iuncturae* dolus malus *separavi a reliqua materia* (*v. p. 1862, 38*). [*corrupte*: VLP. dig. 43, 4, 1, 2 NEMES. cyn. 98. *loco mutilo* COMM. apol. 1050. *dub.*: COD. Iust. 5, 53, 2 (*a. 212*) -o (*del. Momms.*) circumveniendi pupilli gratia.]

I ***proprie*** (*strictiore sensu i. q. artificium decipiendi, latiore i. q. consilium migrandi leges moresve, vel in universum i. q. voluntas nocendi; cf. Mommsen, Röm. Strafrecht p. 86*):

A *de hominibus* (*loci selecti, cf. sub iuncturis*): **1** *generatim*: NAEV. trag. 34 dic quo pacto eum potiti: pugna⟨n⟩ an -is? PLAVT. Amph. 367 compositis mendaciis advenisti ..., consutis -is. Bacch. 643 callidum senem callidis -is compuli et perpuli. Capt. 222 -i non -i sunt, nisi astu colas. 523 nec confidentiae usquam hospitium est nec deverticulum -is (*cf.* 520 subdolis mendaciis, 521 sycophantiis ... fucis, 522 perfidiis). Mil. 192 domi -os, ... delenifica facta, ... fallacias habet. 198 *v. p. 1855, 46.* 783 cui facetiarum cor pectusque (corpusque *codd.*) sit plenum et -i. 1154. Most. 716 quo -o a me dolorem procul pellerem (*cf.* 715 senem ducere). TER. Andr. 160. RHET. Her. 3, 2, 3 *tuta pars utilitatis* tribuitur in vim et -um. *ibid.* -us consumitur in pecunia, pollicitatione, dissimulatione, maturatione, men⟨ti⟩tione *eqs.* 4, 53, 66 -is malitiosa Carthago. SALL. rep. 2, 8, 6 quoius (*nobilitatis*) si -um caveris. VERG. georg. 4, 346 curam ... inanem Volcani Martisque -os et dulcia furta (*cf.* SERV. *ad h. l.*). Aen. 2, 252 nox involvens ... Myrmidonum ... -os. 8, 393 *Venus* laeta -is (*i.* δολοφρονέουσα. CLAVD. rapt. Pros. 2, 11 -o gaudens ... it Venus. *cf.* VAL. FL. 1, 485. STAT. Theb. 5, 118 laetus ... -orum. *sim.* TAC. hist. 2, 25 -i prudens). CVLEX 326 firma -is Ithaci virtus. PROP. 3, 11, 33 noxia Alexandria, -is aptissima tellus. 3, 23, 18 garrula cum blandis ducitur hora -is (iocis, notis *coni.*). OV. epist. 19, 32 *v. p. 1855, 70.* CELS. 3, 18, 4 is -us insanientis est (*sc. loqui prudenter*). SEN. Ag. 47 scelera ..., -us, caedes, cruor (Phoen. 296 illis ... avidis cruoris, imperi, armorum, -i. OCTAVIA 143). Herc. O. 721 hic ipse fraudes esse praemonuit -us. Phaedr. 828 instruitur omni fraude feminea -us. LVCAN. 4, 737 Libycas metuat fraudes infectaque semper Punica bella -is. SIL. 1, 188 armata -is mens *Hannibalis* (DRAC. Orest. 162 quae sexus armata -is sub fraude latenti incipit effari). 5, 38 nec Poenum liquere -i. STAT. Ach. 1, 847 qui callida dona Graiorumque -os variumque ignoret Vlixem. TAC. hist. 5, 12 proelia, -us, incendia. ann. 2, 5 Germanicum ... -o simul et casibus obiectaret. APVL. apol. 81 omnes isti (*sc. Palamedes, Sisyphus, Eurybates, Phrynondas*) ... et si qui praeterea fuerunt -o memorandi. TERT. adv. Marc. 2, 19 p. 361, 12 (*ex psalm. 33, 14*) compescere ... labia, ne loquantur -um (δόλον. VVLG. labia tua non loquantur -um. VVLG. Iob 13, 7 *al.* AVG. serm. 16, 3, 4 quid ... aliud est loqui -um, nisi aliud labiis promere, cum aliud claudatur in pectore). CYPR. epist. 49, 1 p. 608, 17 -o hominis callidi et veteratoris. 49, 3 p. 612, 15 schismatici ... et haeretici. FIRM. math. 8, 17, 4 sagaces, callidi, variis instructi -is. FILASTR. 109, 7 ipsud nomen 'idoli' species -i (*cf.* ISID. orig. 8, 11, 14). AVSON. 210, 13 *Staphylio seni* procul ira -usque (dolorque *Peiper; cf. app. crit.*). VEG. mil. 1, 1 Afrorum -is atque divitiis semper impares fuimus. MAXIMIN. c. Ambr. 121 versuto ac -i pleno ... suggestu (PHYSIOGN. 22 hominem -is et audacia plenum. 24 -i [-is *Foerster p. CXCI*] plenos ... mores). PRVD. cath. 4, 19 si quid vitii dolive nasci inter viscera *hominis* ... sensit *deus*, ... refugit. VVLG. Marc. 7, 22 avaritiae, nequitiae, -us, impudicitiae (πλεονεξίαι ..., δόλος, ἀσέλγεια). Luc. 20, 23 considerans ... -um illorum (τὴν πανουργίαν). AVG. civ. 16, 37 p. 184, 7 D. in ... percipienda benedictione -us hominis sine -o (*sc. Iacob, gen. cap. 27. ibid.* fictio non mentientis). PHYSIOGN. 27 -is et ... malignitati ... studentes (31 -orum et malignitatis signa). 52 -is assuetam mentem. 71 invigilantem -is hominem multis. CASSIAN. conl. 22, 6, 4 inimici (*i. diaboli*) -us. FAVST. REI. grat. 1, 1 p. 10, 31 *Pelagii* (*haeretici*) -os. SEDVL. carm. pasch. 2, 240 abolere -i monumenta vetusti atque novum gestare hominem (op. pasch. 2, 17 p. 221, 17 carnalis ponamus nequitiam vetustatis). ALC. AVIT. epist. 52 p. 81, 22 linguarum mordacium -is sibilantibus blandimenta venenaque machinantibus ... non credite. carm. 2, 32 *inter diversa mala*: dolor atque -us. PALLAD. hist. mon. I 36 p. 321^{D} ut ... in peccatum alicuius turpitudinis ruat aut daemonum -is in laqueos praecipitetur erroris (*cf. gr.* p. 138, 9 περιπεσεῖν πταίσμασιν αἰσχύνης ἢ πλάνης [πλάνῃ *al.*, πλάναις?] δαιμόνων). *nota*: LEX luci Spolet. (Corp. I^{2} n. 366) I 9 sine -o cedre (*sic*) ⟨l⟩icetod *lucum (i. sic, ut caedenti dolus non imputetur).* *de* ICTORUM *usu v. Pernice, Labeo II 60 sqq. Jörs, Röm. Privatrecht (1927) p. 119 sqq.* *nota haec*: GAIVS dig. 50, 17, 55 nullus videtur -o facere, qui suo iure utitur. VLP. dig. 2, 13, 8 pr. culpam ... -o proximam (*cf.* 11, 1, 11, 11. *v. infra l. 80 et p. 1864, 5*) 19, 1, 13, 14 -o fecit nec -us purgatur. PAVL. dig. 48, 8, 7 in lege Cornelia -us pro facto accipitur. neque in hac lege culpa lata pro -o accipitur. sent. 5, 4, 2 furiosus itemque infans affectu -i et captu contumeliae carent.

2 *specialia*: *de hominibus bestias decipientibus* (HOR. epod. 2, 34 *v. p. 1859, 32*): OV. hal. 26 -os saltu deludit *piscis* (*cf.* 11). ANTH. 471, 11 hos (*sc. venandi, piscandi*) ... novere -os mea ... rura. AVSON

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Mos. 250 *hamos* ignara -i postquam vaga turba natantum (*piscium*)... invasit. PRVD. cath. 3, 42 *v. infra l. 40.* *cum gen. rei, per quam dolus fit*: CATVLL. 23, 10 -os veneni. VERG. Aen. 11, 523 armorum. SIL. 15, 610 cunctandi. ARNOB. nat. 4, 28 in furtorum -is (dotis *cod.*). SYMM. orat. 2, 17 -us circumcisi tergoris (*sc. in Carthagine condenda*). CLAVD. DON. Aen. 2, 400 insidiarum. *de haeresi* HIER. chron. a. Abr. 2376 Ariminensis perfidiae -os damnat. ZACCH. 1, 27 quibus circumscribendi ... -us est et fallendi ... subtilitas. GREG. M. moral. 3, 50 *ecclesiae* sub blandimentorum specie -os deceptionis parant *haeretici.* *sim.* PS. APVL. Ascl. 16 malitiae fraudes -os vitiaque. *nota i. q. simulatio dolosa*: ADDIT. Prosp. chron. I p. 486 Gisiricus ... Carthaginem -o pacis invadit (CASSIOD. chron. II p. 156, 1233).

B *de bestiis*: LVCR. 3, 742 violentia ... leonum seminium sequitur, volpes -us (*sim.* 5, 863. *item de vulpe*: APVL. Socr. prol. p. 109 [*v. p. 1860, 22*]. SYMPH. 116 sum versuta -is, arguto callida sensu). 5, 858 aut -us aut virtus aut ... mobilitas *animalium*. OV. met. 15, 120 boves, animal sine fraude -isque. PLIN. nat. 8, 51 *leones* -is carent et suspicione. MART. 3, 18, 7 *de morsu viperae latentis.* SOL. 27, 28 *de cerastis.* CLAVD. carm. min. 49, 8 naturam iuvat ... -is *torpedo.* EVSTATH. Bas. hex. 7, 3 p. 939^A imbecillibus etiam animalibus subesse -os et insidias (*gr.* p. 153^A ἐν ἀσθενεῖ ζῴῳ πολὺ τὸ πανοῦργον καὶ ἐπίβουλον).

C *de rebus*: LVCR. 2, 557 infidi maris insidias virisque -umque ... vitare. VERG. ecl. 5, 61 nec lupus insidias pecori nec retia cervis ... -um meditantur (HOR. epod. 2, 34 *v. infra l. 33*). Aen. 5, 590 fertur Labyrinthus ... ancipitem ... mille viis habuisse -um. 6, 29 Daedalus ... -os tecti ambagesque resolvit. HIL. in psalm. 51, 8 (*ad psalm. 51, 4*) *novacula* si ... vulneret *faciem*, -um fecit, quippe cum praeparata ad ornatum ministerium suum praebuerit ad vulnus (*cf. infra*: lingua ... iniquitatem cogitans -um fecit). VVLG. Iob 15, 35 uterus eius (*hypocritae*) praeparat -os.

II *metonymice*: -us, *i. q. res dolo serviens, doli causa facta*: VERG. Aen. 2, 264 -i (*i. equi Troiani*) fabricator Epeos. HOR. epod. 2, 34 tendit retia, turdis edacibus -os. SEN. Tro. 213 *Achilles* exuit matris -os falsasque vestes. LVCAN. 8, 382 illita tela -is (ADNOT. sagittas ... inficiunt de venenis). *dub.* HERM. Pal. sim. 6, 2, 6 in ... locum ... spinosum -isque repletum (τριβολώδη. *sequitur*: de spinis tribulisque ... se explicare. HERM. vulg. tribulisque confertum). PRVD. psych. 270 eques ... -um (*i. foveam cf.* 269) ... incidit. *de personis dolosis* PLIN. paneg. 49, 1 -um secum et insidias et ultorem scelerum deum inclusit. PRVD. cath. 3, 42 callidus inlaqueat volucres ... pedicis -us.

III **Dolus** *personatus* (*Waser, PW. V 1292, 18 sqq.*): *deus fallaciae*: CIC. nat. deor. 3, 44 *Aetheris et Diei* fratres ..., qui a genealogis antiquis sic nominantur, Amor, -us, Metus *eqs.* (HYG. fab. geneal. p. 9, 12 *ex Aethere et Terra*: Dolor, -us, Ira). PHAEDR. app. 4, 5 *Prometheus* commendat officinam fallaci -o, in disciplinam nuper quem receperat. 4, 12. PLIN. nat. 35, 138 *Aristophontis tabula*, in qua sunt Priamus, Helena, Credulitas, Vlixes, Deiphobus, -us. VAL. FL. 2, 206 accelerat Pavor ... et -us et Rabies *eqs.* *plur.*: SEN. Herc. O. 611 cum ... patuere fores, intrant Fraudes cautique -i.

titulus comoediae: VARRO ling. 7, 107 *Naevius* in -o 'caperrata fronte' (*cf. Ribbeck com.*³ *p. 388; Meister, Lat.-griech. Eigennamen I 79, 5*).

iuncturae (*cf. p. 1862, 58*): dolus: abest: VENVL. dig. 46, 7, 19 pr. EPIST. donat. Iren. (Corp. X 10247) 19 de ea re -um abesse afuturumque esse a te *eqs.* abit: SIL. 12, 505. adest: HOMER. 970. apparet: CASSIAN. conl. 22, 6, 4. errat: SEN. Thy. 473. est *in aliquo, aliqua re*: SALL. Iug. 46, 8 SEN. Med. 882 ITALA (Clem. ad Cor. 50) *et* VVLG. psalm. 31, 2 PSALT. Rom. 138, 4 (λόγος ἄδικος. VVLG. sermo). VVLG. prov. 12, 20 Ioh. 1, 47. *cf.* Dan. 14, 17 non est apud te -us. intercedit: VLP. dig. 45, 1, 36. exoritur: CLAVD. DON. Aen. 1, 675 p. 134, 30. intervenit: IVLIAN. dig. 14, 4, 8. latet: STAT. Theb. 2, 516 IVST. 1, 5, 10 FAVST. REI. grat. 1, 1 p. 10, 31. obtinet: CLAVD. DON. Aen. 2, 55. occidit: PLAVT. Truc. 456. patet: LVCAN. 4, 746 VAL. FL. 1, 64 CLAVD. DON. Aen. 4, 125. proficit: CLAVD. DON. Aen. 8, 390 p. 173, 3. saevit: SIL. 7, 269. subest: NEP. Them. 4, 5 nihil -i. LIV. 44, 7, 3 FLOR. epit. 1, 13, 14 IVST. 1, 9, 10 *al.* EVSTATH. Bas. hex. 7, 3 p. 939^A *v. supra l. 19.* successu caret: OV. epist. 1, 18. valet: PROP. 3, 7, 42. venit in iudicium: POMPON. dig. 10, 2, 45, 1. *efficit aliquid*: SALL. Iug. 53, 6 SEN. Phaedr. 476. 696 TAC. ann. 1, 3. 4, 3. IAVOL. dig. 50, 17, 198 *nocet* (NERAT. dig. 44, 4, 11 pr.). CLAVD. DON. Aen. 4, 300. 8, 450 *al.* AVG. serm. 353, 1, 1 -us duplicat cor, adulatio ... linguam. ENNOD. dict. 17, 4 p. 474, 15. dolum, -os: abicere: APVL. met. 4, 5. addere: LEX Sil. (Fest. p. 246). adhibere: POMPON. dig. 24, 3, 18, 1 PAVL. sent. 1, 8, 2 VEG. mil. 4, 19. admittere: NERAT. dig. 44, 4, 11, 1 POMPON. dig. 10, 2, 45, 1 *et al.* ICTI. admovere? AVIAN. fab. 27, 6. aestimare: VLP. dig. 36, 4, 5, 13. affectare: COD. Theod. 16, 5, 6 (= Iust. 1, 1, 2, 2 *a. 381*). aggredi: PLAVT. Truc. 458. agere: VVLG. psalm. 14, 3 (δολοῦν. AVG. *in h. l.* lingua agitur -us, cum aliud ore profertur, aliud pectore tegitur). DRAC. laud. dei 2, 782. aperire: STAT. Ach. 1, 586. arguere: VLP. dig. 19, 5, 15. audere: PLAVT. Truc. 458 (*ex coni.*). capere (*i. capacem esse*): PAVL. dig. 40, 12, 15. castigare: VERG. Aen. 6, 567 *de Rhadamantho.* cavere: SALL. or. Macri 21 rep. 2, 8, 6 MART. CAP. 9, 918. cogitare: VVLG. psalm. 34, 20 I Macc. 16, 13. colere: PLAVT. Capt. 222 (*v. p. 1858, 15*). comminisci: PLAVT. Pseud. 1205 docte. Truc. 85. committere: VLP. dig. 4, 3, 9, 4^a CASSIAN. conl. 17, 12, 2 (*ibid.* mendacium) COD. Theod. 2, 15, 1 (*a. 319* = Iust. 2, 20, 8). commoliri: CAECIL. com. 207 -um ad eum aut machinam. comparare: LIV. 23, 35, 2 VERS. metr. Bass. gramm. VI 265, 17. componere: SALL. Iug. 111, 4 TAC. hist. 1, 7 ann. 11, 10 AVR. VICT. Caes. 40, 22. EVTR. 10, 3, 2 -o composito (*Paean.* πλαττόμενος). concinnare: VVLG. psalm. 49, 19 (περιέπλεκε δολιότητα). concipere: PHYSIOGN. 37 IORD. Rom. 330. confingere: PLAVT. Capt. 35. 47. consuere: PLAVT. Amph. 367 (*v. p. 1858, 14*) Pseud. 540. debellare: CARM. epigr. 1374, 8 (*a. 532*) simplicitate. debere: VLP. dig. 50, 8, 8 *opp.* latam neglegentiam. deducere: PAVL. dig. 6, 1, 27, 3 in speciali in rem actione. deludere: OV. hal. 26. deponere: VVLG. I Petr. 2, 1. deprehendere: VLP. dig. 27, 9, 9 contra .. auctoritatem. AMBR. off. 3, 10, 66 EVCHER. pass. Acaun. 7. detegere: SEN. Thy 318 PAVL. sent. 2, 30, 1. discingere: SIL. 7, 153 ratione. dolare: PLAVT. Mil. 938 (*v. p. 1836, 53*). enuntiare: EVTR. 10, 3, 2 (*cf. Paean.*). evacuare: CYPR. epist. 49, 3 p. 612, 15. evitare: CLAVD. 21, 306. excludere: CLAVD. DON. Aen. 4, 105 dolis. excogitare: VEG. mil. 4, 26. exuere (*cf. p. 1859, 34*): SIL. 7, 744. facere: POMPON. dig. 24, 3, 18, 1 VLP. dig. 3, 5, 3, 8 *al.* ITALA Is. 53, 9 (Aug. civ. 18, 29 p. 295, 20 D.) VVLG. psalm. 51, 4 (HIL. in psalm. 51, 8 *v. p. 1859, 26*). 104, 25 (δολιοῦσθαι). Ier. 6, 13 *al.* EVGRAPH. Ter. Andr. 211 COD. Iust. 7, 72, 10, 3 NOVELL. Iust. app. 7, 21. frangere: VERG. georg. 4, 400. iacere: APVL. Socr. prol. p. 109 eo (*in cacumen arboris*) ... quia lapidem nequibat, -um iecit. inferre: COD. Iust. 2, 4, 34 (*a. 294*). instituere: *cf.* PLAVT. Mil. 774. instruere: SEN. Phaedr. 828 *v. p. 1858, 36.* intellegere: TAC. ann. 2, 65 *al.* intendere: CVRT. 7, 5, 21. 8, 13, 17. interponere: COD. Iust. 5, 12, 1, 2 (*a. 201*). invenire: PLAVT. Asin. 312 nunc audacia usust nobis inventa et -is. SIL. 12, 302. *aliter* VVLG. I Petr. 2, 22 nec inventus est -us in ore eius. loqui: *v. p. 1858, 46.* machinari: HIER. epist. 58, 6, 4. meditari: PLAVT. Pseud. 941 docte. VERG. ecl. 5, 61 *v. p. 1859, 23.* VVLG. psalm. 37, 13 (δολιότητας ... ἐμελέτησαν). moliri: VAL. FL. 5, 248. movere: VAL. FL. 5, 291. STAT. Theb. 12, 183 arte. nectere: LIV. 1, 5, 7 regi. 27, 28, 4 SEN. Phoen. 119 Tro. 927 SIL. 3, 234 (*ibid* docilis fallendi). nosse: CARM. epigr. 1363, 6 (*a. 503*). operari: TERT. adv. Marc. 3, 14 p. 399, 7. parare: PLAVT. Mil. 198 Pseud. 580 SALL. Catil. 28, 2 LVCAN. 10, 520 TAC. ann. 6, 3 *al.* AMM. 17, 13, 3 GREG. M. moral. 3, 50. parere: IORD. Rom. 330. praecavere: PHAEDR. app. 16, 3. praeparare: VVLG. Iob 15, 35 *v. p. 1859, 29.* praesentire: VERG. Aen. 4, 296 (CLAVD. DON. *ad h. l.* persentire). praestare: POMPON. dig. 3, 5, 11 et culpam et -um. *sim.* 24, 3, 18, 1 *al.* GAIVS dig. 13, 6, 18 pr. (*opp.* culpam) 18, 6, 2, 1 (*opp.* diligentiam) VLP. dig. 3, 5, 3, 9. 4, 9, 2, 1 (*ibid.* culpam) *al.* PAVL. dig. 2, 14, 27, 3 *al.* MOD. coll. Mos. 10, 2, 1 HERMOG. dig. 21, 2, 74, 3 COD. Iust. 5, 14, 11, 4. praestringere: CAECIL. com. 208 (*ibid.* praestrigias). praetendere: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 430, 27 B. (*ibid. syn.* insidiari *etc.*). procudere: PLAVT. Pseud. 614 (*ibid.* haec mihi incus est) prodere: IVST. 2, 10, 14 (*subi.* cera). proferre: PLAVT. Cas. 687 (*cf.* 688 ludere *aliquem*). quaerere: SALL. Iug. 70, 1. removere: CLAVD. DON. Aen. 4, 675 p. 418, 31. reperire (*i. excogitare, invenire*): TAC. ann. 13, 16. reperire (*i. deprehendere*): VERG. Aen. 4, 128 (*cf.* SERV.). resolvere: SIL. 12, 740. retegere: STAT. Ach. 1, 886. scrutari: VAL. MAX. 7, 4, 5. servare: CARM. epigr. 108, 6. struere: SEN. Herc. O. 1468 TAC. ann. 4, 68 APVL. met. 5, 11 contra sororem. AMM. 30, 1, 18 SYNON. Cic. Char. gramm. p. 425, 6 B. (*cum synonymis huius iuncturae*). tendere: PHAEDR. 1, 23, 2 ANON. Vales. 14, 86 RVFIN. hist. 4, 16, 1 EVGRAPH. Ter. Haut. 512 in Menedemum. tenere: BENED. reg. 4 p. 13, 15 in corde. tollere: VERG. Aen. 12, 26. tractare: VVLG. prov. 26, 24 in corde. versare: VERG. Aen. 2, 62 (*v. app. crit. et* SERV. *ad h. l.*). 4, 563 in pectore. 11, 704 SEN. Ag. 632 PHYSIOGN. 41. vincere: SEN. Tro 569 HOMER 251. vitare: LVCR. 2, 557 PS. APVL. Ascl. 16. volutare: VAL. FL. 2, 567. 7, 92. dolo, -is (*dat.*): conivere: COD. Theod. 2, 14, 1 (*a. 400*) scientes. extendere laqueos: ALC. AVIT. carm. 6, 530. occurrere: CLAVD. 28, 237. succumbere: ALC. AVIT. carm. 2, 379. ad -um: FLOR. epit. 1, 18, 14 se conferre. in -um: PLAVT. Mil. 357 insistere. *cf. etiam p. 1861, 81.* dolo *it aliquid* (-is *v. p. 1861, 19*): PLAVT. Capt. 653 me ... ceperunt (NEP. Dat. 10, 1 OV. epist. 2, 74 LIV. 10, 4, 10 [*opp.* armis vinci]. 35, 35, 1 SEN. Med. 260 CLAVD. DON. Aen. 7, 10 VVLG. II Cor. 12, 16). *nota* Men. 228 maior, non dicam -o (*i. aperte.* Trin. 90 haud dicam -o. 480 non tibi dicam -o. TER. Ad. 375 ne dicam -o). Most. 716 *v. p. 1858, 20.* CATO or. inc. frg. 10, 1. ACC. trag. 535 clepsisse *ignem.* LEX Corn. Paul. dig. 48, 10, 14, 2. CIC. off. 1, 34 deceptus (PHAEDR. 1, 31, 6 CLAVD. DON. Aen. 5, 345 p. 462, 4. VEG. mil. 3, 3 p. 70, 20 ne ... -o atque periuriis decipiatur ... simplicitas). SALL. Iug. 36, 3 *al.* 113, 1 -o an vere (SPART. Sept. Sev. 5, 8). NEP. reg. 3, 4 *al.* VERG. Aen. 1, 684 faciem ... falle (LYGD. 6, 12). 2, 34. 4, 95. 5, 342. 11, 712. CIRIS 362 conficta ... mendacia. HOR. sat. 1, 6, 90 PROP. 2, 9, 6 OV. am. 3, 9, 30 epist. 1, 40. trist. 5, 12, 65 casu ... -ove. hal. 11 LIV. 1, 53, 4. 2, 6, 1. 6, 24, 1 *al.* 24, 25, 4 clam et -o (*opp.* palam atque aperte). SEN. Ag. 1009 Herc. O. 438 *al.* epist. 4, 8 qui domesticis insidiis perierunt, aut aperta vi aut -o. PLIN. nat. 33, 145 VAL. FL. 1, 695. STAT. Theb. 3, 358 nocte -oque. 10, 259 IVV. 13, 146. TAC. hist. 2, 9. 42 seu -o seu forte. 3, 78 *al.* ann. 2, 88. 4, 45. 6, 33. 11, 19 *al.* 15, 38 forte an -o. SVET. Tib. 65, 1. Nero 35, 2 *loco corrupto.* gramm. 9 FLOR. epit. 1, 6, 2 *al.* GRAN. LIC.

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 30, 2 ARGVM. Plaut. Pseud. 9 EDICT. praet. Vlp. dig. 11, 5, 1 pr.? 43, 3, 1, 7 -o desiit possidere. LABEO dig. 19, 1, 51, 1 IAVOL. dig. 38, 5, 12 *al.* PROC. dig. 23, 3, 67 NERAT. dig. 44, 4, 11 pr. CELS. dig. 27, 8, 7 si -o fecerunt..., ut. (PAVL. dig. 50, 17, 173, 3). IVLIAN. dig. 2, 10, 3, 2 *al.* POMPON. dig. 17, 2, 59, 1 -o nostro. 18, 1, 18, 1 vel errore vel -o. 24, 3, 18, 1. 26, 7, 61 culpa vel -o. 34, 3, 7, 6 -o vel ex fraude. AFRIC. dig. 16, 3, 16 *al.* GAIVS dig. 9, 2, 32 pr. culpa et non -o. inst. 3, 211 -o aut culpa. 4, 119 VLP. dig. 1, 15, 5 (*opp.* neglegenter). 19, 1, 13, 14 PAVL. dig. 9, 4, 12 *al.* TERT. nat. 2, 9 CAPITOL. Ver. 10, 1 FIRM. err. 6, 2. CYPR. epist. 49, 1 p. 608, 17 circumventi (IVST. 27, 1, 7 AVR. VICT. Caes. 16, 5. 32, 5). AVR. VICT. Caes. 35, 4 *al.* VIR. ill. 73, 5 -o an scelere. PS. AVR. VICT. epit. 1, 27 *al.* EVTR. 9, 20 AMM. 16, 10, 19 VVLG. I Macc. 11, 1 (δόλῳ) *al.* AVG. civ. 3, 13 p. 111, 3 D. *al.* COMM. apol. 175 SVLP. SEV. chron. 1, 10, 2 *al.* CASSIAN. conl. 16, 18, 2. EVGRAPH. Ter. Andr. 840 -o et fraude ista componere. COD. Iust. 7, 32, 12 pr. CASSIOD. Didym. in I Ioh. 3, 9—10 p. 60, 25 plenus omni -o. dolo sciens (*cf. l. 42. p. 1863, 23*): LEX reg. Fest. p. 221 si qui hominem liberum -o sciens morti duit. *cf.* VLP. dig. 29, 5, 3, 22 sciens, non tamen -o. *v. etiam p. 1860, 62.* dolo carere: *v. vol. III 449, 65.* dolis *fit aliquid*: NAEV. trag. 34 *v. p. 1858, 13.* PLAVT. Asin. 546 (*loco mutilo*). Bacch. 643 *v. p. 1858, 14.* 952. 965. 1096 attondit. Capt. 642 me ... ductavit (755). Epid. 88. 375. Mil. 147 glaucumam ob oculos obiciemus. 1157 Persa 480 Poen. 1110 Pseud. 902. 927. 932. Rud. 1236 decipiuntur (ARGVM. Plaut. Amph. 5 *al.* PANEG. 10 [4], 11, 4). TER. Andr. 493 aperte fallere (*cf.* EVGRAPH. *in h. l.*). 509 hoc ... Davi factum consilio aut -is. 558. 583 deluderes. Eun. 386 ludatur. QVADRIG. hist. 41 SALL. Catil. 11, 2. 14, 5 capiebantur (Iug. 14, 11 VERG. Aen. 1, 673. 2, 196 OV. epist. 20, 122 ars 2, 562. 3, 176 SEN. Thy. 286 CLAVD. 28, 383). Iug. 6, 3. 22, 4 insidiari. 23, 1 per vim aut -is. 25, 9 aut vi aut -is. 56, 1 HOR. epist. 2, 2, 15 OV. met. 9, 740 SEN. Herc. O. 1352 TRG. 752 OCTAVIA 151 VAL. FL. 3, 491. 6, 263 SIL. 5, 97. 7, 337. 9, 276 arte -isque. 10, 189 *al.* STAT. Ach. 1, 527. 2, 67 FLOR. epit. 1, 12, 8. APVL. met. 7, 20 me ... petivit. IVST. 2, 8, 5 AMM. 20, 11, 2 HIER. epist 49, 13, 2 CLAVD. rapt. Pros. 1, 223 AVG. in euang. Ioh. 5, 12 SVLP. SEV. chron. 1, 44, 1 MARCELL. chron. II p. 97, 511 circumventus. p. 103, 532 DRAC. laud. dei 2, 513 MEROB. poet. 89. PALLAD. hist. mon. I 36 p. 321^D *v. p. 1858, 70.* per dolum: PLAVT. Bacch. 1070 Pseud. 705^a Achar. frg. 1 ENN. scaen. 252 POMPON. Atell. 148. CIC. Verr. II 5, 31 per -um atque insidias (CAES. Gall. 4, 13, 1). BELL. Afr. 73, 2. SALL. Iug. 11, 8 caperetur (LIV. 24, 3, 8). epist. Mithr. 6 HOR. carm. 1, 10, 10 LIV. 2, 3, 1. PAVL. FEST. p. 107 decepisti. TAC. hist. 3, 45 ann. 2, 3 ARGVM. Plaut. Aul. 13. MARCELL. dig. 5, 1, 75 si per -um sciens falso aliquid allegavit (*cf. supra l. 16 sq.*). SCAEV. dig. 26, 7, 57 pr. per -um vel culpam. PAPIN. dig. 29, 6, 3 non per vim nec -um. VLP. dig. 15, 1, 9, 4 *al.* PAVL. sent. 1, 7, 2 FIRM. math. 8, 26, 15 IVST. 2, 8, 6 *al.* VIR. ill. 6, 10 CLAVD. DON. Aen. 1, 350 p. 76, 27 *al.* HYG. fab. 7 p. 41, 1 *al.* AVG. in psalm. 104, 28 COD. Iust. 4, 34, 11, 3 *al.* per dolos: PLAVT. Pseud. 527 per doctos -os (*versu spurio* 485). OV. met. 7, 726 per mille -os. AMM. 15, 5, 6 circumveniri ... per factiones et -os. 27, 8, 9. propter dolum: IVLIAN. dig. 2, 10, 3, 1 *et saepe apud* ICTOS. propter dolos: VVLG. psalm. 72, 18 (διὰ τὰς δολιότητας). Sirach 10, 8 (LXX *non respondet*). ob dolum: POMPON. dig. 18, 1, 66, 1 VENVL. dig. 46, 7, 19, 2. ex causa doli: VLP. dig. 13, 6, 3, 5 PAVL. dig. 15, 1, 26. ex dolo: COD. Iust. 2, 41, 2. in dolo: TERT. adv. Marc. 2, 19 p. 361, 26 (*ex psalm. 23, 4*) et non iurabit ad proximum suum in -o (ITALA *l. l.* [Veron.] *v. p. 1857, 31.* PSALT. Rom. *et* VVLG. psalm. nec iuravit in -o proximo suo). ITALA deut. 27, 24 (Lugd.) qui percutit proximum in -o (δόλῳ. VVLG. clam). VVLG. gen. 34, 13 responderunt ... in -o. II reg. 3, 27. Iob 31, 5 festinavit in -o pes meus. Ier. 9, 6 *al.* I Thess. 2, 3 (ἐν δόλῳ). cum dolo: ITALA gen. 27, 35 (Ambr. Iac. 2, 3, 10) veniens (μετὰ δόλου. VVLG. fraudulenter). ANON. Vales. 15, 93 VVLG. I Macc. 7, 27 (μετὰ δόλου. 7, 30). 13, 17 (δόλῳ). sub dolo: GREG. TVR. Franc. 2, 42 p. 105, 6 aereum deauratum sub -o (subdole C^1) factum. sine dolo: LEX luci Spolet. (Corp. I² n. 366) I 9 *v. p. 1858, 73.* NEP. Ages. 2, 4. EDICT. praet. Vlp. dig. 4, 6, 1, 1 sine -o ipsius. 42, 5, 9, 2 IAVOL. dig. 18, 6, 17. POMPON. dig. 30, 26, 1 sine -o et culpa. ITALA gen. 25, 27 (Aug. civ. 16, 37 p. 184, 4 D. quaest. hept. 1, 74) *Iacob homo* sine -o (ἄπλαστος, VVLG. simplex). VVLG. I Petr. 2, 2 rationabile sine -o lac (τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα. *cf.* GLOSS. III 251, 14 ἄδολος sine -o). DON. *et* EVGRAPH. Ter. Ad. 251 COD. Iust. 4, 34, 12 *al.* *cf. etiam p. 1863, 42 et sub* sedulo. absque dolo: VVLG. I Macc. 8, 28 (οὐ μετὰ δόλου). de dolo: *c. verb.*: agere: GAIVS dig. 4, 4, 27, 4 *et al.* ICTI. cavere: GAIVS dig. 6, 1, 18 *et al.* ICTI. condemnare: MOD. coll. Mos. 10, 2, 1. excipere: NERAT. dig. 44, 4, 11 pr. *cf.* VLP. dig. 44, 4, 4, 16. quaerere: VLP. dig. 4, 3, 1, 8. replicare: COD. Iust. 8, 35, 6 (*a. 293*). teneri: PAPIN. dig. 23, 3, 69, 8 *al.* transigere: *ibid.* 2, 4, 4 (*a. 226*). *c. subst.*: actio: NERAT. dig. 16, 3, 18 in heredem de -o mortui actio est. IVLIAN. dig. 14, 4, 8. 37, 15, 2 pr. de -o aut iniuriarum. POMPON. dig. 19, 5, 16, 1 VLP. dig. 11, 6, 5 pr. *al.* *cf.* VLP. dig. 27, 6, 9, 1 *concipitur* actio in -um (PAVL. dig. 16, 1, 30 pr. competit). cautio: POMPON. dig. 45, 1, 5 pr. transactio: COD. Iust. 2, 4, 22 (*a. 293*). doli: damnare: SIL. 13, 879. actio: PAPIN. dig 46, 3, 95, 1 COD. Theod. 2, 15, 1 (*a. 319* = Iust. 2, 20, 8) AMBR. off. 3, 10, 66. aestimatio: VLP. dig. 5, 1, 64 pr. clausula: CELS. dig. 5, 3, 45 *et saepe apud* ICTOS (*cf. vol. III p. 1326, 18 sqq.*). duplicitas: IVNIL. 1, 20 (*opp.* simplex homo). exceptio: NERAT. Paul. dig. 24, 3, 17, 2 *et al.* ICTI. fabrica: ENNOD. opusc. 2, 35 p. 298, 13. inventio: CLAVD. DON. Aen. 8, 215. meditatio: SALV. gub. 4, 69 (*ibid.* tritura mendacii). praestatio: VLP. dig. 50, 17, 152, 3. subreptio: RVFIN. symb. 2 symbola ... dux suis militibus tradit, ne qua -i (-o *al.*) subreptio fiat. temptamentum: CLAVD. DON. Aen. 9, 150. tenebrae: GREG. M. moral. 4, 15 (*de diabolo*). artifex: PHYSIOGN. 75. auctor: TAC. ann. 13, 47 VLP. dig. 13, 4, 9, 2. PRVD. cath. 3, 126 *de colubro.* capax: IVLIAN. Vlp. dig. 44, 4, 4, 26 *al.* VLP. dig. 14, 4, 3, 2. *al.* fabricator: VERG. Aen. 2, 264 Epeos. machinator: TAC. ann. 1, 10. ministra: VAL. FL. 2, 123. prudens: AMM. 30, 1, 5. *epitheta*: -us: altus: CLAVD. DON. Aen. 11, 350 p. 465, 27. anceps: VERG. Aen. 5, 590 *v. p. 1859, 24.* assiduus: TIB. 1, 9, 54. blandus: PROP. 3, 23, 18 (*v. p. 1858, 32*) OCTAVIA 158. bonus (*cf. Mommsen, Strafr. p. 86 not. 4*): PAVL. FEST. p. 69 *v. p. 1857, 38.* VLP. dig. 4, 3, 1, 3 *v. p. 1857, 53.* DON. Ter. Eun. 515 *v. infra l. 39.* AMBR. Iac. 2, 3, 10 (*ad gen. 27, 35*) bonus ... -us, ubi irreprehensibilis est rapina. callidus: PLAVT. Bacch. 643 *v. p. 1858, 14* SEN. Oed. 668. cautus: *v. p. 1859, 49.* deterior: NOVELL. Iust. 112, 3, 2. doctus: PLAVT. Bacch. 1096 Mil. 147. 248 Persa 480 *al.* dulcis: *cf.* STAT. Ach. 1, 938. fallax: *v. p. 1859, 45.* femineus: SEN. Ag. 116 STAT. Ach. 1, 527. fraudulentus: AVG. civ. 16, 37 p. 183, 30 D. illicitus: STAT. Ach. 2, 67. implexus: SEN. Oed. 101. inanis: VERG. georg. 4, 400 *Protei.* Inous: OV. ars 3, 176. irritus: PHAEDR. 1, 23, 2. latens: STAT. Theb. 10, 243. malus: *v. infra l. 38* (peior: APVL. met. 7, 20). nocturnus: PROP. 2, 9, 6 (*Penelopae.* OV. am. 3, 9, 30). 4, 7, 16 *amantis* (*ibid.* furta). OV. epist. 1, 42 *Vlixis in Rheso.* occultus: TIB. 1, 9, 24 AMM. 27, 8, 9. opertus: VAL. FL. 5, 248. peior: *v. supra l. 26.* placidus: AVIAN. fab. 26, 8 *de verbis pellacibus.* praeteritus: VLP. dig. 5, 3, 13, 2 *al.* PAVL. dig. 6, 1, 27, 3 *al.* residuus: COD. Iust. 2, 3, 5 (*a. 213*). scelestus: APVL. met. 5, 11. sibilans: ALC. AVIT. epist. 52 p. 81, 22 *v. p. 1858, 68.* subterraneus: FLOR. epit. 1, 12, 8 (*ibid.* cuniculus). tacitus: VAL. FL. 1, 64 SIL. 15, 327 MART. 3, 91, 6. tantus: SALL. Iug. 46, 8 SEN. Herc. O. 1353. tectus: TIB. 3, 6, 12. Troianus (*sc. Graecorum*): PLAVT. Pseud. 1244. turpis: CIRIS 362. Tyrius: SIL. 7, 269. vetustus: SEDVL. carm. pasch. 2, 240 *v. p. 1858, 65.* virgineus (*i. Pythiae*): LVCAN. 5, 141.

iunctura sollemnis ✱ **dolus malus**. *tantum numero singulari.* *definitiones v. s.* dolus *p. 1857, 37 sq. 44 sqq.* DON. Ter. Eun. 515 *ad* '-o malo haec fieri omnia': quod ... addidit 'malo', aut ἀρχαισμός est, quia sic in duodecim tabulis a veteribus scriptum est, aut ἐπίθετον -i est perpetuum, aut διαστολή est, quia est et bonus, quo a medentibus falli aegros, non tamen decipi Lucretius poeta testatur (*4, 11 sqq.*). GLOSS. III 136, 9 -us malus δόλος πονηρός. *Mommsen, Strafr. p. 86 not. 4.*

PLAVT. Rud. 1381 ni -o malo instipulatus sis. TER. Eun. 515 *v. infra l. 84.* CIC. Tull. *passim* (*7 sqq.*). top. 66 illi (*iurisconsulti*) -um malum, illi fidem bonam, illi aequum bonum *al.* ... tradiderunt. VARRO ling. 10, 51. PETRON. frg. 14. TAB. cer. Pomp. (Corp. IV suppl.) 155, 23 *loco mutilo.* POMPON. dig. 13, 1, 16 non ... ultra culpam et ... non ultra -um malum teneatur. PAVL. dig. 48, 10, 22 pr. *impubes* falsi crimine vix possit teneri, cum -us malus in eam aetatem non cadit (*cf.* VLP. dig. 47, 2, 23 pr. 47, 10, 3, 1). 50, 167, 1 qui iussu iudicis aliquid facit, non videtur -o malo facere. DIG. 4, 3 *agit* 'de dolo malo'.

iuncturae: dolus malus: abest: CAVTIO Phaonis (Corp. X 444) 19 huic rei -um malum afuturum. EPIST. donat. Artemid. (Corp. VI 10241) 27 -umque malum huic rei abesse afuturumque. LEX colleg. salut. Dian. et Antin. (Corp. XIV 2112) 1, 33 abesto. LABEO dig. 19, 2, 60, 7 -um malum et culpam meam abesse. PROC. dig. 18, 1, 68 pr. *ibid.* culpa. 18, 1, 68, 1. POMPON. dig. 24, 3, 18, 1 si circa interitum rei dotalis -us malus et culpa mariti absit. VENVL. dig. 46, 7, 19, 1 si huius rei -us malus non aberit. PAPIN. dig. 45, 1, 121 pr. (*ex cautione*) -um ... malum huic rei ... abesse afuturumque esse. VLP. dig. 7, 9, 5 pr. AMBR. off. 3, 10, 66 nonne formulae sunt, -um malum abesse. CORP. VI 8862 ab iis omnibus -us malus abesto. 10219 h(uic) m(onimento) d(olus) m(alus) a(besto). 22915 huic mon(umento) dol(us) mal(us) abesto (*sim.* 34643). 34104 munimentus herede non sequetur. -us malus abesto. 34731 h(is) r(eliquiis?) d. m. abesto. 34913, 10 h. m. d. m. abes (*sim.* INSCR. christ. Notiz. degli scavi 1906 p. 250). 35438 huic ⟨l⟩oco -us malus abesto. *loco mutilo* EPIST. donat. Syntroph. (Corp. VI 10239) 18. NOT. Tir. 39, 63. *dub.* CORP. I² 1398 M. D. M. A., *quod Mommsen explicat*: monumento -us malus abesto (*obloquitur Pauli, Ital. Studien I p. 71*). est apud *aliquem*: CORP. XIII 905 (*saec. VII*). fit: MAR. VICTORIN. defin. p. 29, 12. venit in iudicium: POMPON. dig. 6, 1, 51 (*ibid.* culpa). dolum malum: adhibere: PETRON. 101, 3 consilio (*dat.*). VLP. dig. 47, 8, 2, 18. aestimare: PROC. dig. 18, 1, 68, 2 POMPON. dig. 19, 1, 5, 8. 9. debere: VLP. dig. 42, 5, 9, 5 (*ibid.* culpam). facere: PAVL. dig. 3, 5, 18, 3 *al.* pati: VLP. dig. 4, 3, 1, 7. praestare: IAVOL. dig. 24, 3, 66 pr. -um malum et culpam. POMPON. dig. 18, 6, 18 non culpam, sed -um malum. 19, 1, 6, 4. 24, 3, 9 (*opp.* culpam). AFRIC. dig. 30, 108, 12 (*opp.* culpam). *al.* tenere (*de iudice*): CIC. nat. deor. 3, 74 *v. p. 1857, 46.* vindicare (*de iudice*): CIC. off. 3, 61 legibus. dolo malo *fit aliquid*: LEX Sil. (Fest. p. 246) si ... d. m. pondera ... minora ... faxit. PLAVT. Rud. 1381 *v. supra l. 45.* TER. Eun. 515 (*cf. supra l. 39*). CATO

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

agr. 144, 2 iu<ra>nto ... sese oleam non subripuisse ... suo -o malo (145, 2). Ivs. Ivr. milit. Gell. 16, 4, 2 *bis*. Lex Corn. (coll. Mos. 1, 3, 1). Rhet. Her. 2, 14, 21 *(loco corrupto)*. Lex Tarent. (Corp. I² n. 590) 1, 4. Cic. Tull. 7 *in formula recuperatorum*. 12. 26 *sqq. (passim)* top. 40. off. 3, 92 quae nec vi nec -o malo, ut praetores solent, facta sint. Att. 1, 1, 3. Lex Iul. munic. (Corp. I² n. 593) 117 neque d(olo) m(alo) fecit..., quo magis *(talia saepius; cf. l. 13. 14. 17. adde* Nerat. dig. 5, 3, 57 Gaivs inst. 2, 215 Cod. Iust. 4, 21, 21, 2) Lex vic. Furf. (Corp. I² n. 756) 12 Liv. 42, 21, 4 *(rogatio)* Val. Max. 8, 6, 4 *(lex)*. Lact. mort. pers. 29, 3 circumveniret. Cod. Iust. 2, 3, 29, 1. 6, 49, 7, 1ᵇ *al.* Prob. litt. sing. gramm. IV 274 d(olo) m(alo) f(raudis)v(e) c(ausa). Lex inc. (Frontin. aq. 97). Lex Iul. Pap. (dig. 24, 3, 64, 7) si -o malo aliquid factum sit, quominus. Edict. praet. Vlp. dig. 2, 14, 7, 7. 16, 3, 1, 1 *al.* 43, 30, 1 pr. si ... -o ... malo tuo factum est, quominus. Proc. dig. 18, 1, 68, 2. Cels. dig. 27, 8, 7 sin culpa ... eorum neque -o malo factum est. Ivlian. dig. 2, 10, 3, 4 -o malo Sempronii factum fuerit, ne ... veniat. 6, 1, 52 possidere desiit. Pompon. dig. 19, 1, 6, 8 *al.* 46, 1, 2 aut -o malo aut culpa. Afric. dig. 21, 2, 46, 2 Gaivs inst. 3, 197 *al.* Papin. dig. 17, 2, 51 pr. per fallaciam et -o malo. Vlp. coll. Mos. 1, 3, 1 *al.* Pavl. dig. 17, 2, 3, 3 -o malo aut fraudandi causa. Marcian. dig. 48, 10, 1 pr. *(ex lege Cornelia)*. Mod. dig. 48, 10, 32, 1 si ... -o ... malo fraudem fecerit. 48, 4, 16 *app.* sponte. sciens dolo malo *(cf. Mommsen, Strafr. p. 86*: dolo sciens *v. p. 1861, 16)*: Lex luci Spolet. (Corp. I² n. 366) II 4 sei quis scies violasit -o malo. Lex Bant. (Corp. I² n. 582) 8 <sei> ... non fecerit sciens d(olo) m(alo). 18 sese advorsum h(anc) l(egem) facturum scientem d(olo) m(alo). Lex repetund. (Corp. I² n. 583) 10. 21. 61 sciens dolo m<alo>. Lex Fab. Marcian. dig. 48, 15, 3 pr. *(cf.* Call. dig. 48, 15, 6, 2) Lex Mamil. (grom. p. 264, 16. 265, 1). Lex Iul. munic. (Corp. I² n. 593) 107 sc(iens) d(olo) m(alo) *(ibid.* 129 *al.)*. Lex Vrson. (Corp. I² n. 594) 81, 23. 125, 23 s<c>iens d. m. 125, 24 sc. d. m. (132, 20 *al.)*. Lex Tudert. (Corp. XI 4632) 5 Lex Iul. Pap. dig. 23, 2, 44 pr. *(ibid.* -o malo sciens) Lex Iul. de adult. dig. 48, 5, 13 Lex colleg. aq. (Corp. VI 10298) 5 Lex Quinctia (Frontin. aq. 129). S. C. de aedif. (Corp. X 1401) 16 scientes -o malo. Lex Salpens. (Corp. II 1963) 1, 34. 2, 6 Malac. (Corp. II 1964) 2, 20. 3. 2 Edict. praet. Vlp. dig. 21, 1, 1, 1 Vlp. dig. 29, 5, 3, 12. 18 *(ex S. C. Silaniano?)*. 48, 10, 9, 3 *(ex lege Cornelia testamentaria; cf.* coll. Mos. 8, 7, 1 Pavl. sent. 4, 7, 2. 5, 25, 1. 5. 10) 48, 11, 13, 1 *(ex lege Iulia peculatus)* Marcian. dig. 48, 4, 3 *(ex lege Iulia maiestatis)* Inst. Iust. 4, 18, 7 *(ex lege Cornelia de falsis)*. ob dolum malum: Pompon. dig. 44, 7, 12. 26, 9, 1 ob -um malum vel culpam. sine dolo malo: Lex Tarent. (Corp. I² n. 590) 25 rationem ... reddito ... sine d(olo) m(alo). *cf.* 29 Cic. Tull. 32 *al.* or. frg. B 28. Lex Iul. munic. (Corp. I² n. 593) 41. 156 s(ine) d(olo) m(alo). Lex Rubr. (Corp. I² n. 592) 1, 45 s. d. m. Lex Vrson. (Corp. I² n. 594) 76, 28 *al.* Lex Quinctia (Frontin. aq. 129) Edict. imp. Aug. de aq. Venafr. (Corp. X 4842) 25 Liv. 1, 24, 7 *(formula Fetialium)*. 38, 11, 2 *et* 5 *(pax Aetolorum)*. 43, 15, 8 *(iusiurandum)*. Pavl. Fest. p. 69 *v. p. 1857, 38.* Lex Malac. (Corp. II 1964) 3, 37 *al.* Cavtio Phaonis (Corp. X 444) 33 Lex colleg. salut. Dian. et Antin. (Corp. XIV 2112) 1, 28 Edict. praet. Vlp. dig. 4, 6, 1, 1. 11, 8, 1, 5. Labeo dig. 14, 2, 10, 1 sine -o malo et culpa eius (Pompon. dig. 13, 1, 16. 18, 4, 3. *cf. l. 57*). 19, 2, 28, 2 Iavol. dig. 19, 2, 19 Nerat. dig. 19, 1, 31, 2 Ivlian. dig. 13, 1, 14 pr. Pompon. dig. 16, 3, 12, 1 *al.* Afric. dig. 10, 3, 9 sine -o malo et frustratione. 19, 5, 24 35, 1, 32 *(opp.* per aliquem errorem). Gaivs inst. 3, 197. 211 qui sine culpa et -o malo casu quodam damnum committit. Vlp. dig. 4, 2, 14, 5 *al.* Corp. VI 34002 s. d. m. *dub.* Lex Sil. (Fest. p. 246) ex ponderibus publicis ... uti coaequetur (-atur *cod.*) se -o m(alo) (sedulom *cod*). Lex agr. (Corp. I² 585) 39 <quod ... iondicatum e>rit, se *(i. sine)* dulo malo (sedulomn *aes*, sedulo m(ora) n(ulla) *Huschke*) utei ... <solvat>. de dolo malo: *c. verb.*: Edict. praet. Iulian. dig. 3, 2, 1 qui furti, vi bonorum raptorum, iniuriarum, de -o malo et fraude ... damnatus ... erit (Vlp. dig. 3, 2, 4, 5). Afric. dig. 30, 110 agi. *c. subst.*: Cic. Flacc. 74 adductus est in indicium ... de -o malo et de fraude (nat. deor. 3, 74 everriculum malitiarum omnium, iudicium de -o malo, quod C. Aquilius ... protulit. Lex Iul. munic. (Corp. I² n. 593) 111 iudicio fiduciae, pro socio, ... iniuriarum deve d(olo) m(alo) condemnatus est. Proc. dig. 4, 3, 31). Marcell. dig. 4, 1, 7, 1 de -o malo actio *competit.* doli mali: actio: Pavl. dig. 44, 7, 35 pr. clausula: Venvl. dig. 46. 7. 19, 2 exceptio: Labeo dig. 8, 3, 13 pr. 17, 1, 52. 32, 29, 3 *al. et saepius apud* Ictos. *nota*: Gaivs inst. 3, 179 qui ... agat -i mali aut pacti conventi exceptione. 4, 116ᵃ. Dig. 44, 4 tit. de -i mali et metus exceptione *(nota* Vlp dig 44, 4, 2, 5). Inst Iust. 4, 6, 30. 4, 13, 1 *al.* replicatio: Cod. Iust. 3, 1, 2 *(a. 210)*. capax: Vlp. dig. 16, 3, 1, 15 *al.*

synonyma: argutiae: Frg. Vat. 35. ars: Verg. Aen. 2, 152 -is instructus et arte Pelasga. Tib. 1, 4, 82. Sil. 9, 276 *v. p. 1861, 31.* artes nocendi: Clavd. 3, 97. artificium: Bell. Afr. 73, 2. astus: Plavt. Capt. 222 *v. p. 1858, 15* Verg. Aen. 11, 704 Sen. Phaedr. 153 Tro. 613. 752 Val. Fl. 5, 222 7, 337 744 Svet. Tib. 65, 1 astutia: Plavt. Asin 546 Epid. 375 Sall. Catil. 26, 1 Ps. Ascon. Verr. p. 205, 16 St. *cf.* Vvlg. II Cor. 12, 16. calliditas: Sall. Iug. 107, 3 Vlp. dig. 2, 14, 7, 9 *(v. p. 1857, 50)*. 11, 3, 3 pr. 40, 12, 12, 3. callidum consilium: Vlp. dig. 6, 2, 7, 11. circumscriptio: Cod. Iust. 7, 72, 10, 3 Greg. M. epist. app. 1 p. 438, 19. consilium: Ter. Andr. 509 *v. p. 1861, 25. nota* Rhet. Her. 3, 4, 3 quod in docendo rei ... magnificandae causa -um appellabimus, id in dicendo honestius consilium appellabimus. Verg. Aen. 11, 704 Liv. 1, 11, 6. culpa: *v. supra et vol. IV p. 1301, 65. 66 sqq. 1302, 3 sqq. 18 sqq. (de iunctura q. e.* culpa et -us *ap.* Ictos *v. A. Berger, Krit. Vierteljahrsschr. f. Gesetzg. u. Rechtsw. 50 [1912] 423. de ratione quae intercedit inter* dolus *et* culpa lata *v. Lenel, Zeitschr. d. Savigny-Stiftung 38 [1917] 263 sqq.*; *nota*: Vlp. dig. 36, 4, 5, 15 -um accipere debemus et culpam latam. *de vocabulorum q. s.* -us *et* culpa *diverso usu apud diversorum temporum* Ictos *v. Mitteis, Röm. Privatrecht p. 315 sqq.; Sohm-Mitteis-Wenger, Institutionen 17 S. 379 sqq. et not. 6, ubi plures auctores habes allegatos)*. fabrica: Plavt. Mil 147. fallacia: Plavt. Capt. 47. 222 Mil. 192 *(ibid.* animus falsiloquus *et sim.)* Pseud. 672. 705ᵃ Caecil. com. 208 Sall. Catil. 11, 2 Val. Max. 7, 4 ext. 2 Phaedr. 1, 31, 6 Vlp. dig. 2, 14, 7, 9 *v. p. 1857, 50* Amm. 20, 11, 2 Vvlg. Sirach 1, 40 act. 13, 10 Avg. civ. 5, 12 p. 214, 26 D. *al. (ex Sall. Catil. 11, 2)* Marcell. chron. II p. 97, 511. *cf.* Sen. Herc. O. 966. falsitas: Orig. in I reg. 1, 7 p. 13, 2 B. fraus *(Mommsen, Mitteis l. c. p. 321. Lenel, Edict.³ 114, 12)*: Plavt. Pseud. 705ᵃ Cic. Flacc. 74 *v. p. 1863, 65* dom. 36 Caes. civ. 2, 14, 1 Verg. Aen. 11, 523 Ov. met. 1, 130. 15, 120 *v. p. 1859, 16* Liv. 1, 53, 4. 22, 23, 4 Sen. Ag. 632 *al. cf. p. 1858, 36. 37* Lvcan. 4, 737 *v. p. 1858, 37* Sil. 7, 153 Tac. hist. 4, 24. Labeo Vlp. dig. 2, 14, 7, 10 inest ... -o et fraus. 27, 9, 9 *al.* Pavl dig. 17, 2, 3, 3 Apvl. met. 4, 5 Arnob. nat. 2, 43 Clavd. Don. Aen. 2, 200 p. 175, 26 *al.* Ambr. off. 3, 10, 66 Ps. Rvfin. in psalm. 49, 19 *v. p. 1857, 64* Clavd. 3, 99 Avg. in euang. Ioh. 7, 18 *v. p. 1857, 66/7* serm. 4, 22, 23 *v. p. 1857, 80* Cassian. conl. 16, 18, 2 Alc. Avit. carm. 2, 71 Evgraph. Ter. Andr. 211 *al.* Drac. Orest. 162 *v. p. 1858, 39* Cod. Iust. 4, 34, 11, 3 *al.* Isid. diff. 1, 143 *v. infra l. 41.* Diff. ed. Beck p. 53, 37 -us fraudem significat *(opp.* dolor). p. 58, 33 *de differentia inter* fraus *et* insidiae *et* -us, *ubi*: -i tacite petunt, *et*: -us consilio nocet. Prob. litt. sing. gramm. IV 274 *v. p. 1863, 11. cf.* Avg. civ. 20, 8 p. 424, 19 D. Salv. gub. 7, 64. fucus: Plavt. Capt. 521 *v. p. 1858, 17.* insidiae: Cic. Verr. II 5, 31 *v. p. 1861, 38.* Lvcr. 2, 557 *v. p. 1859, 22* Caes. Gall. 1, 13, 6. 4, 13, 1 *(cf. p. 1861, 39)* Bell. Afr. 73, 2 Ov. met. 1, 130 Manil. 5, 648 Val. Max. 7, 4 ext. 2 Stat. Theb. 2, 498 (501) Tac. ann. 11, 19. 13, 47 Plin. paneg. 49, 1 *v. p. 1859, 39* Flor. epit. 3, 10, 8 Arnob. nat. 2, 43 Evtr. 10, 3, 2 Ps. Hil. libell. 10 Amm. 23, 5, 21 Rvfin. hist. 4, 16, 1 Physiogn. 41. Evstath. Bas. hex. 7, 3 p. 939ᴬ *v. p. 1859, 19.* Isid. diff. 1, 143 -us animo fit, insidiae loco ..., fraus circa fidem mutuam (iniuria *al.*). Diff. ed. Beck p. 58, 33 *v. supra l. 31.* machina: Caecil. com. 207 *v. p. 1860, 2.* machinatio: Vlp. dig. 45, 1, 36 Cod. Iust. 3, 10, 3 *al.* malignitas: Cassiod. Didym. in Iud. 4—5 p. 88, 20. malitia: Sall. rep. 2, 6, 4 Vlp. dig. 44, 4, 26 Cypr. epist. 49, 1 p. 608, 17. *al.* mendacium: Plavt. Amph. 367 *v. p. 1858, 14* Capt. 520 *v. p. 1858, 17* Pseud. 927. 932 Orig. in I reg. 1, 7 p. 13, 2 B. perfidia: Plavt. Capt. 522 *v. p. 1858, 15* Pseud. 580 Cassiod. inst. div. 11. praestrigiae: Caecil. com. 208 *v. p. 1860, 44.* praevaricatio: Cypr. epist. 49, 3 p. 612, 15. scelus: Verg. Aen. 8, 206. simulatio: Avg. in euang. Ioh. 7, 18 *v. p. 1857, 66.* sycophantia: Plavt. Asin. 546 Capt. 521 *v. p. 1858, 17* Pseud. 527 [485]. 672. techina: Plavt. Capt. 642. versutia: Physiogn. 33. *cf.* 79. *cf.* Synon. Cic. Char. gramm. p. 427, 33 B. insidiae. doli. fraudes. inlecebrae. plagae. retia. casses. cassiunculi. captio. decipula. laquei. indago. investigatio. p. 430, 16 insidiae. doli. fraus. astutia. calliditas. captio. tergiversatio.

opposita: affectus verus: Cassiod. Didym. in I Ioh. 4, 2—3. arma: Sen. Ag. 87 Stat. Theb. 3. 341 Flor. epit. 1, 18, 14 Clavd. 21, 275. 28, 383. bonae artes: Sall. Catil. 11, 2 audacia? *cf.* Plavt. Asin. 312 *p. 1860, 27.* credulitas: Plin. nat. 35, 138 *v. p. 1859, 46.* culpa (culpa lata): *v. supra l. 10.* ferrum: Sen. Herc O. 438 Amm. 17, 13, 3. fides: Caes. civ. 2, 14, 1 Sall rep. 2, 6, 4 Petron. 89, 22. bona fides *(opp. fere* dolus malus): Cic. top. 66 *v. p. 1862, 46.* off. 3, 61 Proc. dig. 18, 1, 68 pr. Ivlian. dig. 30, 84, 5 Pompon. dig. 19, 1, 6, 9 Gaivs inst. 2, 78 *cf.* Vlp. dig 24, 3, 21. Pavl. dig. 17, 2, 3, 3 fides bona contraria est fraudi et -o. 42, 8, 9. Cod. Iust 4, 44, 5 *(a. 293)* contrarium esse -um bonae fidei. vera fides: Petron 101, 3. imprudentia: Pavl. dig. 2, 2, 2. pugna: Naev trag 34 *v. p. 1858, 13.* rusticitas: Vlp. dig. 2, 1, 7, 4. simplicitas: Ambr. off 3, 10, 66 Hier. epist. 58, 6, 4 Alc Avit. carm. 2. 99 Carm. epigr. 1374, 8 *v. p. 1860, 9.* veritas: Ambr off. 3, 10, 66 Bened. reg. 4 p. 13, 17. violentia: Lvcr. 3, 742 *v. p. 1859, 13* Clavd. Don. Aen. 7, 455. virtus: Caes. Gall. 1, 13, 6 Bell. Afr. 73, 2 Verg. Aen 2, 390 Cvlex 326 *v. p. 1858, 30* Liv. 42, 47, 8 Flor epit. 1, 3, 4. 3, 3, 15 Amm. 17, 5, 6 Clavd. Don. Aen. 11, 635. vis: Rhet. Her. 3, 2, 3 *v. p. 1858, 22.* Cic. off. 3, 92 *v. p. 1863, 5.* Sall Iug. 23, 1 *v. p. 1861, 29.* 25, 9 *v. p. 1861, 29.* Liv. 25, 22, 14. 35, 35, 1. 39, 8, 8 -o ... per vim. 42, 11, 8 Sen. epist. 4, 8 *v. p. 1860, 80.* Tac. ann. 4, 3. 6, 33. 12, 44 Ivst. 27, 1, 7 Hier. epist. 49, 13, 2 Clavd. 28, 383 Avg. civ. 20, 8 p. 424, 19 D. Svlp. Sev. chron. 2, 38, 1 Greg M. epist app. 1 p. 438, 19. *cf.* Cod. Theod. 15, 14, 9 *(a. 395)*. *aliter* Cic. Tull. 29 *et* 34 *v. p. 1857, 72 (adde* Vlp. dig. 47, 8, 2, 8).

deriv: dolosus. *compos.*: sedulo (-us), subdolus.

2. dolus *v. sub* dolor. *Hey.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dōma, -tis *n.*, *gr.* δῶμα. *de prosodia*: BEDA gramm. VII 235, 28 'domus' brevem 'do' *habet*, 'doma', id est tectum, longam. [*francog.* dôme, *hisp.* dombo. *M.-L.*] *i. tectum* (*cf.* GRAMM. suppl. 216, 9 -a graece tectum latine. HIER. epist. 106, 63, 1 δῶμα in orientalibus provinciis id ipsum dicitur quod apud nos 'tectum'; in Palaestina enim et Aegypto, ubi vel scripti sunt divini libri vel interpretati, non habent in tectis culmina, sed δώματα, quae Romae vel solaria vel Maeniana vocant, id est plana tecta, quae transversis trabibus sustentantur *eqs.* nom. hebr. p. 8, 11 Magog quod δῶμα id est tectum. p. 15, 27. 34, 16. 51, 24. 80, 19. 27 APRING. in apoc. 20, 7. GLOSS.^{L} III Abstr. DO 7 -ta moenia [Maenia⟨na⟩ *Warren, cf. l. 8*] vel superiores domos. Corp. D 352 -is: huses [*anglosax.*]. 350 etc. -bus solariis. tectis): VVLG. II reg. 5, 8 qui ... tetigisset -um fistulas. II Esdr. 8, 16 unusquisque in -e suo et in atriis suis. prov. 21, 9 sedere in angulo -is (ὑπαίθρου. *cf.* 25, 24). Ier. 19, 13 domus, in quarum -bus (— sive 'tectis' — HIER. in Ier. 4, 17, 1 p. 236, 21) sacrificaverunt (32, 29). HIER. tract. in psalm. I p. 101, 6/7. in Is. 15, 3 sqq. p. 267 super tecta ac -ta (in Ier. 4, 17, 2 p. 237, 7 in Matth. 24, 16 p. 195). 29, 1 sqq. p. 388 -um excelsa conscendit. 37, 26 sqq. p. 464 herbis ... -um (tectorum VVLG. Is. 37, 27). reg. Pachom. 87 nec in cella nec in -bus, in quibus vitandorum aestuum causa nocte requiescunt. epist. 145, 1 *syn.* tecto. CASSIAN. conl. 6, 17, 2 (VVLG. prov. 27, 15 domo). *tropice*: HIER. epist. 58, 11, 2 ascendentem cum Ioab tecta Sion canere in -bus, quod in cubiculis cognovisses. EPIST. pontif. Thiel Symm. 12, 4 in ecclesiarum -bus ... *fidei confessionem* praedicamus. APRING. in apoc. 20, 7 de eodem -e et fastigio elevationis eius.

syn.: tectum. fastigium. *opp.*: cubiculum.

domābilis, -e *adi. a* domare. *qui domari potest*: HOR. carm. 4, 14, 41 Cantaber non ante -is (*cf.* 3, 8, 22 sera domitus catena). OV. met. 9, 253 aeternum est a me *Iove* quod traxit *Hercules* ... nullaque -e flamma. AVG. c. Iul. op. imperf. 4, 6 -em dico ... carnem, sed expugnatoribus, non laudatoribus eius (*opp.* indomabilem). CASSIOD. in psalm. 7, 17 dolor ... dictus est quasi -is (dominabilis *pars codd.*, *v. p. 1877, 74*) horror. *compos.*: indomabilis.

1. domātor, -ōris *m. nec unde derivatum sit* (*a* domus?, *cf.* curator *sim.*, *an a* domare?, *v.* domitor *p. 1942, 19 sqq.*) *nec quid significet, constat* (*vix nom. propr.*, *v. Onomast. vol. III 210, 71*). CORP. IV 5380, 5 domato⟨ri⟩ pisciculum II. 5380, 17 V idus vinum domatori X̶. *cf. etiam p. 1948, 54 sq.*

2. domātor *v. s.* domitor *p. 1942, 19.*

domefactus (-i- *l. 44*), -a, -um [*cf. c.* domare *et c.* mansuefactus. *Th.*]. PETRON. 99, 3 ubi aratro -a tellus nitet. BVC. Eins. 2, 30 tardoque puer domifactus aratro *eqs.*

domesticātim [*a* domesticus. *Th.*]. SVET. Iul. 26, 2 ea quae ad epulum pertinerent, quamvis macellariis ablocata, etiam -m (GLOSS. in cod. Memm.: i. de rebus propriis) apparabat. *fort. i. q. per ipsius vel servos vel libertos (oppositos redemptoribus, cf. p. 1868, 10) et ipsius supellectile* (*cf. p. 1866, 17*).

domesticātio: proprietas GLOSS. II 577, 31.

domesticātus, -ūs *m.* [*a* domesticus. *Th.*]. *i. q. dignitas domesticorum* (*cf. p. 1872, 50 sqq.*): NOVELL. Theod. 21, 2 qui de gradibus supra dictis ad indebitum -us accedit officium. CASSIOD. var. 10, 11, 3 primiceriatus, qui et -us nominatur (10, 12, 2). GREG. TVR. Franc. 2, 8 p. 71, 17 a -u (-o C^{1} *saec. IX*) exorsus militiam.

domesticē *v.* domesticus *p. 1873, 21 sqq.*

domesticitās, -tis *f. a* domesticus. *versio ex graeco in pravum modum accurata i. q. familiaritas, propinquitas*: IREN. 3, 18, 7 oportuerat ... mediatorem dei et hominum per suam ad utrosque -em (διὰ τῆς ἰδίας πρὸς ἑκατέρους οἰκειότητος) in amicitiam ... utrosque reducere.

***domesticus**, -a, -um *adi.* (-us, -ī *subst.*). [*a* domus *derivatum esse videtur ad exemplum adiectivi* *rovesticus, rusticus; *cf. Meyer-Lübke, Archiv f. lat. Lex. 8, 316 Th.*] *de formatione v. quae scripsi Indog. Forsch. 38 (1920), 176 sqq.* *de etymol. cf. p. 1872, 2* *pro superl.* maxime -us: Q. CIC. pet. 17. nimium -us: OV. met. 6, 686. *scribitur* domist-: CORP. XIII 8024. domesst-: CORP. VI 32944. domesitigus: CORP. XIII 3682 (*litteris fere saec. V in.*). *abbreviatur* dom. (domm = domesticorum: CORP. II 2699 *a. 539*), domest., domestic. *graece* δομέστικος (*v. p. 1872, 1 sqq. 1873, 53*). GLOSS.^{L} II Philox. DO 46 οἰκεῖος, οἰκιακός. Abav. DO 13 cliens vel proximus. *cf. etiam s. v.* familiaris *vol. VI p. 246, 73. 75.* NOT. Tir. 47, 59. *legitur inde a* RHET. Her., CIC., VARRONE, *frequentant* CIC. (232^{ies}) VAL. MAX. *al.*, *deest* VITR. MELAE *al.*, *in versibus legitur heroicis*: HOR. *bis*, OV. 8^{ies}, MART. *bis*, IVV. *quater*, DRAC. *semel* (*semper in quinto pede praeter* HOR. sat. 1, 6, 128), *in iambis*: PHAEDR. 3 prol. 11. [*it.* domestico, *francog. vet.* domesche. *M.-L.*] *v. etiam Onomast.*

I *generatim*: A *ad domum (aedificium) vel sedem, habitationem pertinens*: 1 *quae ad domum vel domus habitationem pertinent, quae domi sunt, fiunt, aluntur sim.* (*res vel animalia; aliter p. 1866, 27*): RHET. Her. 4, 22, 31 -os parietes (CIC. Catil. 2, 1 Phil. 12, 24 [Deiot. 5 *addit pars codd.*] nat. deor. 3, 80 VAL. MAX. 2, 7 ext. 2 CYPR. ad Donat. 10 p. 11, 13 SVLP. SEV. Mart. pr. 1 COD. Iust. 5, 5, 3, 3 *a. 319* COD. Theod. 14, 9, 3 pr. [*a. 425* = COD. Iust. 11, 19, 1, 1] *al.*; *cf.* SYNON. Cic. p. 422, 19 B. domus: sedes, penates ..., parietes -i). VARRO rust. 3, 7, 2 quod *genus columbarum* cibo -o contentum intra limina ianuae solet pasci. 3, 17, 6 aqua -a meos ... alo asinos (*cf.* MART. 6, 47, 1 Nympha, mei Stellae quae fonte -a puro laberis). CIC. Mur. 50 in contione -a. Pis. 64 celebritatem -am, operam forensem. Phil. 3, 30 mercatum. Att. 7, 12, 6 ut scribis, -is te finibus tenes. VAL. MAX. 3, 2 ext. 6 in -o lectulo moriens. SEN. dial. 9, 1, 5 -a et vilis *vestis*, *opp.* ex arcula prolata (SVET. Aug. 73 ab sorore ... confecta. Vit. 8, 1. CYPR. Fort. praef. 3 p. 318, 19 in -a tua atque in propria veste [*tropice*]. LAMPR. Alex. 42, 4 *opp.* forenses [AMM. 31, 2, 5]. *cf.* CIC. fin. 2, 77 etiam, ut vestitum, sic sententiam habeas aliam -am aliam forensem?). COLVM. 12 pr. 7 intra -os penates se recipientibus (*cf.* PLIN. paneg. 68, 7 aris focisque [AVG. civ. 4, 11 p. 160, 19 D.]. FIRM. err. 14, 3 *Vesta* ignis est -us. *cf.* VAL. MAX. 2, 6, 7 sacrificio [COD. Theod. 16, 10, 1 *a. 320/1*]. 2, 6, 8 sacris). TAC. ann. 15, 39 scaenam. SVET. Claud. 44, 2 convivio (*opp.* epulanti in arce cum sacerdotibus). POMPON. dig. 33, 10, 1 supellex est -um patris familiae instrumentum (*cf.* HIER. epist. 22, 28, 5 -ae supellectilis). APVL. met. 9, 17 lanificio (*cf.* PELAG. in I Tim. 5 p. 884^{A} occupationis). apol. 57 nidorem (*antea* fumum domus suae). MARCIAN. dig. 48, 19, 11, 1 furta (*cf. ibid.* -a furta vocantur quae servi dominis vel liberti patronis vel mercennarii apud quos degunt subripiunt). PORPH. Hor. carm. 2, 16, 13/4 vasculo -o salis. PANEG. 12 (2), 21, 3 umbram. AVSON. 326, 3 cantilenae. HEGES. 2, 1, 1 domicilium (*v. p. 1874, 61*). CORP. X 4660 ab foro ad portam -am. *adde*: IVV. 10, 95 castra -a *Seiani*. IVST. 12, 4, 3 imaginem quandam larum ac -ae sedis *in castris*. ENNOD. opusc. 3, 84 p. 352, 11 nox -a *de ramis in speciem domus contextis*. *nota adi. pro adv.*: HOR. sat. 1, 6, 128 pransus ... -us (*i. domi agens*) otior. *de studiis, laboribus domi factis*: CIC. de orat. 1, 157 ex hac -a exercitatione et umbratili (*opp.* aciem forensem. SEN. contr. 1 pr. 12 *opp.* verae actionis. 3 pr. 1). Brut. 91 labor (*opp.* forensem). 272 aut a forensi dictione aut a commentatione -a. orat. 143 tempus (*opp.* forense). 148 inclusae et (*sic A*, i. et *om. L*) -ae litterae (*opp.* forensibus). TAC. dial. 34 disciplina (*cf. et p. 1868, 57*). *de animalibus domi versantibus vel mansuefactis* (*cf.* PELAGON. 1 -is pecoribus, id est domitis et freno assuetis. *v. etiam p. 1870, 56*): PAVL. FEST. p. 33 scrofa (*cf.* MARCELL. med. 34, 6 *et* 52 apri vel suis -i [-i *om.* PLIN. med. *hic exscriptus*]. ANTHIM. 9 porco [ORIBAS. syn. 4, 14 p. 15]). CELS. 1, 6, 2 animalibus (2, 18, 9 p. 90, 28 *opp.* ferum. 2, 24, 1. SEN. epist. 85, 8 *syn.* mite. SVLP. SEV. dial. 1, 13, 8 LEX Burg. lib. const. 46, 1). 2, 18, 7 p. 90, 8 M. quadrupedes. COLVM. 8, 14, 3 genus varium *anserum* quod a fero mitigatum -um factum est (PALLAD. 1, 30, 1). 8, 15, 1 avibus (HIL. in Matth. 7, 10. 24, 11 in psalm. 123, 9. AVG. gen. ad litt. 9, 14 p. 286, 6 *opp.* libere volitantes. ORIBAS. syn. 4, 14 p. 15). 9, 1, 5 pecudum silvestrium ... -arum (10 pr. 1. 12, 52, 1 *opp.* feris). MART. 12, 31, 5 anguilla. OPTAT. 7, 1 p. 166, 29 -ae bestiolae hoc est mures. MARCELL. med. 15, 34 pullus hirundinis silvestris vel ... ripariolae ..., etiam -ae (quae in domibus nidificat PLIN. med. 1, 17 p. 31, 16). CAEL. AVR. chron. 1, 1, 15 gallinarum (EVSTATH. Bas. hex. 8, 3 p. 949^{A}. 8, 7 p. 953^{B} gallus). ANTHIM. 29 columbis (*opp.* agrestes). *nota*: CIC. Tusc. 1, 108 canes (*i. privatos, opp.* publicos; *cf. p. 1869, 59*). COLVM. 7, 12, 7 custodibus (*sc. canibus, opp.* pastoralibus; *i. custodibus aedificiorum*). *adde*: VARRO ling. 9, 56 *olim columbae* non erant in eo usu (COLVM. 6, 29, 4) -o quo nunc *eqs.* CELS. 2, 21 caro (2, 22, 1 ORIBAS. syn. 4, 12). COLVM. 7, 4, 5 sedulam curam foris ..., maiorem -am postulat *ovis Graeca*. AVG. civ. 3, 23 p. 135, 17 D. animalia ... subito efferata et -ae lenitatis oblita. *item de arboribus, hortensiis* (*cf. et p. 1888, 14*): PLIN. med. 1, 12 mororum (ANTHIM. 86 *opp.* silvatica). VEG. mil. 4, 34 pinu -a sive silvestri. AMBR. hex. 3, 13, 55 -am et fructiferam ficum (*opp.* agrestem ficulneam. EVSTATH. Bas. hex. 5, 7 p. 918^{A} caprifici). MARCELL. med. 30, 15 cucurbitae (30, 21 *opp.* silvaticae. 30, 23 *opp.* silvestris. 36, 5). ANTHIM. 54 asparagi (*opp.* agrestes). ORIBAS. eup. 2, 1 A 35 astafis himeros quam Latini uvam -am dicunt (*opp.* silvestres). 2, 1 D 1 pastinacae. *adde*: SCRIB. LARG. 39 oleo (*cf.* 40 communi. 118) HIER. tract. in euang. Marc. ed. Morin p. 323, 19 mel (*opp.* silvestre). COD. Theod. 13, 1, 12 (*a. 384*) fructus -os suis possessionibus innatos. PS. APVL. herb. 33, 4 *et* 44, 3 S.-H. pane (*cf.* GLOSS. οἰκιακός: -us. οἰκιακόν: -um). APIC. 7, 300 dulcia -a: palmulas vel dactylos *eqs.* GLOSS. III 214, 21 οἰκιακῷ: -o *de vino*. *nota*: RVRIC. epist. 1, 5 p. 357, 26 ramusculo, quem ex amaritudine in -um saporem vertendum ... susceperas. 2 *ad patriam vel cives pertinens, i. q. patrius, civilis, intestinus* (*pro gen. subi., rarius obi. i. q. in cives, cf. p. 1867, 10. 53. 61*): a *personae* (*deos v. p. 1868, 21 sqq.*): CIC. Font. 4 alienigenis quam -is testibus (32 HIER. chron. a. Abr. 1496, 2). Mur. 90 nolite a sacris patriis Iunonis ... -um et suum consulem (*sc. ex Lanuvio*) ... avellere. Catil. 3, 14 multitudine -orum hostium (3, 22. 28 Flacc. 95 Sull. 32. red. in sen. 19 *syn.* intestino. Phil. 14, 10 [id est qui intra moenia hostes sunt *add. gloss.*]. ad Brut. 1, 10, 1 *opp.* externis [CVRT. 6, 8, 9 VAL. MAX. 5, 7, 2]. TAC. hist. 1, 27 ARNOB. nat. 7, 40 *al.*). VAL. MAX. 1, 6, 3 interpretes. 3, 7, 4 nuntii. CVRT. 4, 6, 31 militi (*opp.* devictarum gentium). POMP. TROG. Iust. 38, 5, 4 regum -orum interitu (38, 7, 2 *opp.* peregrina imperia. *cf.* ORAT. imp. Claud. [Corp. XIII 1668] I 8 successoribus, *opp.* alieni, externi [advenae TAC. ann. 11, 24]. *cf. infra p. 1867, 65*). *adde*: VELL. 2, 24, 4 repulsoque

[Hofmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

externo metu, ubi quod alienum esset vicisset, superaret quod erat -um. **b** *res*: RHET. Her. 4, 28, 38 tumultus -os et intestinos (CIC. Phil. 8, 3 tumultum Italicum, quod erat -us, tumultum Gallicum, quod erat Italiae finitimus [FEST. p. 356]). CIC. Tull. 10 bello diuturno atque -o (*cet. v. vol. II p. 1850, 20 sqq., adde*: CIC. Cato 12 *opp.* externa. FIRM. math. 8, 6, 6 *syn.* intestina. IVST. 39, 3, 7 *opp.* externa. *cf.* SYNON. Cic. p. 417, 4 B. bellum civile: intestinum, -um. *subtilior quam verior distinctio*: DIFF. ed. Beck p. 45, 21 civile bellum ex civibus constat, -um ex -is nostris, intestinum ex parentibus. *cf. infra p. 1869, 8 sq.*). S. Rosc. 154 -a crudelitate laborare (*opp.* in hostes. Verr. II 4, 73 *opp.* nostrae mansuetudinis). Verr. II 1, 90 -arum (*cf.* Ps. ASCON. Verr. p. 224, 24 St.: patriae suae) legum. II 3, 81 malis (II 5, 8. leg. agr. 1, 26 *syn.* inclusum, intestinum. Catil. 4, 15 *syn.* civile. Sest. 51 *opp.* externa [LIV. 6, 18, 2 TAC. ann. 3, 18]. LIV. 34, 34, 7. VAL. MAX. 2, 4, 4 *syn.* intestini, *opp.* bellicis. FIRM. math. 1, 10, 13). Verr. II 4, 73 praeclarissimae virtutis exemplis (parad. 12 nat. deor. 2, 7. VAL. MAX. 2, 10 ext. 1 *opp.* alienigenis. 3, 4, 2 *opp.* alienum [5, 10, 3]. 5, 2, 10 *opp.* gentium exterarum. 8, 9, 3). Verr. II 4, 93 religionem (dom. 132 *opp.* inaudito instituto). Caecin. 102 summa auctoritate -a praeditum. Font. 26 civilibus studiis atque obtrectatione -a. leg. agr. 2, 9 pacem externam ... otium -um. 2, 90 multae in hac re publica seditiones -ae (LIV. 2, 42, 3 *opp.* bellum externum [45, 19, 13]. PAVL. FEST. p. 69 SEN. dial. 11, 7, 4 TAC. hist. 4, 12 VLP. dig. 42, 4, 7, 4 VOPISC. Car. 8, 1 Aurelian. 50, 5 CAPITOL. Maximin. 20, 6 AVG. civ. 18, 45 p. 327, 11 D.). Rab. perd. 33 co⟨nsiliis⟩ (*opp.* adventicium, extraneum malum). 37 -a mor⟨te⟩ (*post* ⟨in⟩ patria). Catil. 3, 17 -is insidiis (*opp.* castrense latrocinium. epist. 5, 2, 1 *syn.* intestino scelere). 4, 22 condicio melior externae victoriae quam -ae. Arch. 31 periculis (FIRM. math. 1, 7, 37). Sest. 1 latrocinio (144). 56 labem (*opp.* exteras). Balb. 55 scientia peregrina et externa, mente -a et civili. har. resp. 19 hoc ipso huius gentis ac terrae -o nativoque sensu. Deiot. 32 immanitate (*opp.* nostrae civitatis humanitatem). Phil. 7, 14 armis -is (*cf.* TERT. scorp. 3 gladiis). rep. 2, 29 non esse nos transmarinis nec importatis artibus eruditos, sed genuinis -isque virtutibus. 3, 5 -um maiorumque morem (*opp.* adventiciam doctrinam. nat. deor. 2, 74). ac. 1, 9 tu -am (*i. ad pacem pertinentem, cf. l. 40. 41 sq.*), tu bellicam disciplinam ... aperuisti (*cf.* VAL. MAX. 2, 1, 10 *opp.* alienigena studia). fin. 1, 10 tam insolens -arum rerum (*sc. linguae Latinae*) fastidium (Brut. 49 *opp.* bellicis [CAPITOL. Max. Balb. 2, 5 *cf.* LIV. 2, 31, 7]). Tusc. 5, 109 servituti, *opp.* exilii libertatem. off. 1, 76 ratione, *opp.* bellicam. 1, 78 fortitudines (*i. togatae, opp.* militaribus). Brut. 258 eos aliqua barbaries -a infuscaverat (*antea* extra urbem hanc vixerant). Att. 2, 16, 1 quod vectigal superest -um (*sc. in Italia*) praeter vicensimam? epist. 4, 8, 2 quae est -a sede iucundior? CAEL. Cic. epist. 8, 14, 3 dissensione (BELL. Alex. 65, 1 *opp.* externorum hostium. IVST. 16, 3, 8). CIC. ad Q. fr. 1, 1, 34 neque belli externi neque -arum discordiarum (LIV. 9, 14, 5 seditionibus discordiisque. TAC. dial. 41 *opp.* vicinus populus. ann. 12, 29 *opp.* accolarum. 13, 4 *syn.* civilibus). CAES. Gall. 2, 10, 4 ut potius in suis quam in alienis finibus decertarent et -is copiis rei frumentariae uterentur. civ. 2, 5, 5 opibus (NEP. Hann. 10, 2). NEP. Eum. 1, 3 -o summo genere erat. HOR. ars 287 celebrare -a facta. OV. Pont. 4, 14, 49 regioque -a Sulmo. LIV. 2, 45, 5 externa et -a odia. 4, 10, 8 concordiae pacisque -am (-ae *Gronov.*) curam. 6, 30, 9 -a quies (VAL. MAX. 3, 8, 6 COD. Iust. 11, 44, 1 *a. 335*). 31, 26, 11 marmoris. 34, 49, 10 certamine (39, 23, 13). 39, 1, 8 inopiam. 40, 5, 11 fraude (FLOR. epit. 3, 22, 9). 42, 12, 8 apparatus belli. POMP. TROG. Iust. 38, 4, 6 aemulationis. 38, 4, 14 principum factionibus. VELL. 1, 7, 2 rem. VAL. MAX. 1 praef. -ae peregrinaeque historiae seriem. 1, 6 ext. 1 relatio. 2, 7, 12 vulnere. 2, 8, 7 cruore (*cf.* 9, 11 ext. 4 sanguine). 3, 7, 1[d] fiduciae acta. 6, 1, 10 delicias. CVRT. 7, 5, 29 iam bilingues erant, paulatim a -o externo sermone degeneres. 9, 3, 10 *vestis* (*opp.* externum cultum). FRONTIN. strat. 1, 3, 8 finibus (*opp.* hostiles). 1, 8, 4 vastitatem (*i. vastationem*). TAC. ann. 3, 55 parsimoniam. 12, 10 imperii (IVST. 36, 1, 10). FLOR. epit. 3, 12, 3 cladibus (AMM. 28, 6, 25). 3, 12, 14 motus (IVST. 41, 3, 8 SVLP. SEV. chron. 1, 38, 5). CALL. dig. 50, 6, 5, 3 vexationibus et sumptibus (*opp.* peregre). CYPR. Demetr. 10 p. 358, 6 -ae impugnationis tela. IVST. 2, 4, 28 -a gloria (*i. gentis suae*). 22, 2, 6 potentiae. 24, 2, 1 scelera (*opp.* externo). 28, 2, 5 viribus (32, 1, 3). HIL. trin. 1, 34 stagnis (*opp.* peregrini maris). VICTOR. pasch. chron. I p. 676, 6 eruditioni. *nota c. gen.* (*cf. p. 1871, 1*): FLOR. Verg. or. p. 184, 27 Siciliam nobilem vidi, -am Cereris. *metaphorice*: TERT. adv. Val. 3 p. 180, 3 a -o principatu *deorum* ad incognitum transmovere.

B *ad incolas domus, familiam, servos pertinens, familiaris*: **1** *generatim*: **a** *personae*: VARRO rust. 1, 16, 4 -a⟨e⟩ copia⟨e⟩ *artificum*. CIC. S. Rosc. 15 -i praedones (*opp.* hospitibus amicisque paternis). Verr. II 2, 97 nuntii (epist. 2, 4, 1 -os [-arum *codd.*] ... et scriptores et nuntios). Caecin. 6 disceptatore -o diiudicatur (*postea* honorariam operam amici, *opp.* iudicis. *cf.* SEN. contr. 2, 3, 18 iudici [IVST. 2, 10, 9]. *cf. p. 1868, 7 et Mommsen, Strafrecht 17 adn. 1*). Caecin. 63 hominibus ... voluntariis aut etiam assiduis ac -is (Att. 5, 15, 3 familiari homini ac -o. epist. 7, 14, 1 homini ... prope -o. FIRM. math. 6, 9, 7 *et* 10). Balb. 51 -um auctorem, patrem suum (Q. CIC. pet. 17 fere omnis sermo ad forensem famam a -is emanat auctoribus). de orat. 2, 2 -is testibus: patre et C. Aculeone propinquo nostro et L. Cicerone patruo (VLP. reg. 20, 3). epist. 2, 7, 3 tabellarios (Att. 8, 14, 1). 3, 1, 3 ex meis -is atque intimis familiaribus (PORPH. Hor. sat. 1, 2 pr.). ad Q. fr. 3, 8, 5 *genet.* -i filii (*cf. Cichorius, Röm. Stud. p. 244*). SEN. benef. 3, 11, 1 imposuimus illi *iuventuti* quasi -os magistratus *i. parentes.* dial. 2, 1, 1 -i et familiares medici (AVG. civ. 22, 8 p. 567, 33 D. 568, 12). 6, 25, 2 interpres (*sc. nepos*). QVINT. inst. 1, 2, 4 potest turpis esse -us praeceptor (*sc. servus*). FRONTIN. aq. 119 artifices (*opp.* redemptores). PLIN. paneg. 37, 1 heredibus ... extraneis, -is (*cf.* GAIVS inst. 2, 157 sui quidem heredes ideo appellantur, quia -i heredes sunt). 42, 3 accusatore. FLOR. epit. 2, 17, 17 percussores. POMPON. dig. 24, 1, 31, 10 familiam -am uxoris (*opp.* venaliciam). PAVL. dig. 3, 4, 6 pr. persona (AMBR. off. 1, 32, 169 AVG. quaest. hept. 3, 61 COD. Iust. 1, 12, 6, 9 *a. 466*). CYPR. patient. 6 p. 401, 27 hostem -um *sc. Iudam* (laps. 11 p. 245, 3 hostem ... et expugnatorem -um [*tropice de divitiis*]). HIL. in Matth. 10, 22 agnationis. VVLG. Rom. 16, 5 -am (κατ' οἶκον) ecclesiam eorum (I Cor. 16, 19 [*cf.* PELAG. *ad l.* p. 772[c] -am congregationem fraternitatis ecclesiam nominavit]. HIER. epist. 30, 14, 1). SIDON. epist. 1, 9, 3 -is candidatis (*opp.* forinsecus ambientum). *adde de deis patriis, familiaribus* (*cf.* SCHOL. Hor. sat. 2, 6, 66 ante larem proprium: ... ante deos -os. TERT. apol. 13, 4 -os deos, quos Lares dicitis. nat. 1, 10 privatorum et -orum deorum, *opp.* publicos. AVG. civ. 3, 22 p. 134, 21 D. deos et -os et publicos): OV. met. 15, 865 Vestaque Caesareos inter sacrata penates et cum Caesarea tu, Phoebe -e, Vesta. CORP. III 1009 Fort(unae) bonae domestic(ae) sacr(um) (1939. 4398. XIII 5934. XIV 6). III 1147 Silvano -o sacrum (*passim in hoc vol., v. ind. p. 2519 sq., de ceteris v. Onomast. s. v.; cf.* S. silvester *et* GROM. p. 302, 14 omnis possessio tres Silvanos habet; unus dicitur -us, possessioni consecratus, alter dicitur agrestis, pastoribus consecratus, tertius dicitur orientalis). III 4160 (*ex sched.*) laribus domest(icis) sac(rum). VII 915 Matribu⟨s d⟩omesticis ⟨s?⟩uis (939. XIII 8021 Matribus sive Matronis Aufaniabus domesticis. 8022. 8023. 8026. *nota*: 8024 Iulia Teratia DomIsticis [8025. 11800 (= Dessau 9320, *aet. Claud.?*) Domesticis]. *v. Ihm, PW. V 1296, 13 sqq.*). XII 2387[a] (*suspect.*) Iovi dom(estico) sacrum (XIII 8718 I. o. m. domestico). XIII 7276 Mercurium (7757, *periit*). 12056 (= Dessau 9321) Sule⟨v⟩is domest⟨i⟩cis. XIV 3542 (*ex sched.*) Herculi domestico. *adde*: CORP. III 11542 genio domestico Aug(usti) sac(rum). 7889 Acuino dom(estico). *v. etiam Onomast. s.* Iunones. **b** *res* (*rarius pro gen. obi. ut l. 74. 77. 79. p. 1869, 12*): VARRO rust. 1, 17, 5 neque eiusdem nationis plures *servos* parandos esse. ex eo enim ... offensiones -as fieri. CIC. inv. 1, 35 consuetudine (Brut. 252. *cf.* S. Rosc. 15 non modo hospitium, verum etiam -us usus et consuetudo [Brut. 210 usu. *cf. ibid.* quos quisque audiat ... domi. QVINT. inst. 4 pr. 1]). inv. 2, 29 quo more -o vivat. 2, 140 imperiis (Caecin. 52). Q. Rosc. 15 officia (Sull. 65 Sest. 7). Verr. II 1, 39 hoc ... occultum, intestinum ac -um malum (*opp.* qui palam est adversarius. 2, 67 Att. 10, 4, 11 VLP. dig. 47, 5, 1, 5). Verr. II 3, 63 dolore (Phil. 5, 51 *opp.* salus civitatis. 14, 4 *opp.* patriae caritate. epist. 4, 6, 2 *opp.* re publica. MET. CEL. Cic. epist. 5, 1, 2 AMBR. exc. Sat. 1, 76). Cluent. 175 scelere (FLOR. epit. 3, 18, 4). Rab. perd. 23 vulneribus (VAL. MAX. 5, 10 ext. 1 TAC. Agr. 29). Flacc. 5 -a vita naturaque. Vatin. 31 in luctu -o, ... in funere familiari (Tusc. 3, 64 VLP. dig. 2, 11, 4, 2. *cf. infra l. 73*). Cael. 11 cum disciplina -a tum etiam naturali quodam bono (Brut. 98 habuit quasdam etiam -as disciplinas [*postea* domi ius civile cognoverat]. Tusc. 2, 27 malam -am disciplinam. SVET. Iul. 48 *cf. et p. 1866, 33*). har. resp. 43 ad expetendas -i sanguinis poenas (*antea* mors fraterna. PHYSIOGN. 27 p. 42, 17). Pis. 87 omnem quaestum illum -um paternumque. Phil. 14, 34 -a exempla virtutis (QVINT. inst. 9, 3, 73 IVV. 14, 32 PLIN. epist. 5, 8, 4 CYPR. epist. 39, 3 p. 583, 13 HIER. epist. 22, 15, 1). rep. 1, 36 usu ... et -is praeceptis ... eruditum. Tusc. 1, 84 et -is et forensibus solaciis ornamentisque privati. de orat. 3, 48 consuetudo sermonis cotidiani ac -i. Att. 1, 17, 5 fraterno amore -oque (*cf.* HIL. in Matth. 10, 24 caritates [FERRAND. epist. 8]). 1, 18, 1 fructum -um *amicitiarum* (*opp.* splendore forensi). 5, 17, 4 mea -a et maxima cura (*sc. Tullia despondenda.* ad Q. fr. 3, 9, 3 LIV. 21, 41, 16). 10, 8, 9 publicam cladem ... -as tricas. epist. 2, 16, 4 meis privatis et -is (*i. familiae meae*) incommodis. ad Q. fr. 1, 3, 2 periculis (*opp.* alienissimis). 3, 9, 3 timoris (*opp.* communi rei p. statu). OV. Pont. 2, 2, 51 eloquii nitor ille -us (*cf.* 53 vivit ... in vobis facundi lingua parentis). LIV. 26, 51, 13 funerum (SEN. nat. 3, 18, 6). 31, 31, 17 parricidia (*cf.* PHYSIOGN. 21 homicidiis). VAL. MAX. 2, 1, 6 cotidianae ac -ae pacis (AVG. civ. 19, 14 p. 380, 35 D. pax -a ... id est ordinata imperandi oboediendique concordia cohabitantium. 19, 16 p. 383, 4). 6, 1, 9 ruinam. 9, 12, 7 -ae (*sc. patris sui*) damnationis. SEN. benef. 6, 39, 2 insidiae (epist. 4, 8 FIRM. math. 3, 4, 20). dial. 12, 2, 1 exhaustos iam fletibus -is oculos. 12, 8, 2 praeconio. epist. 104, 27 onera. PLIN. nat. 8, 146 vocem. PS. SALL. in Tull. 2 splendor. QVINT. inst. 7, 4, 9 -is disceptationibus (*opp.* extrario accusatore. 7, 4, 31). decl. 249 p. 24, 12 securitatem. SVET. Claud. 12, 1 religione. GAIVS inst. 2, 105 -um (*i. familiarium*) testimonium (COD. Iust. 4, 20, 3 *a. 255. cf.* 9, 41, 6 *a. 240* -a servorum ... interrogatione. *aliter p. 1870, 15 sqq.*)

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

APVL. Plat. 1, 2 documentis. PAVL. frg. Vat. 244 lites. COD. Iust. 2, 18 (19), 1 (*a. 196*) affectione (*cf. infra l. 9*). CYPR. testim. 3, 105 tit. ministerio. epist. 27, 1 p. 541, 6 pietate (VOPISC. Car. 18, 1 PAVL. NOL. epist. 13, 21). FIRM. math. 1, 7, 2 facinoris. 5, 3, 41 dissensiones (5, 4, 16). 6, 15, 5 inimicitiarum. SCHOL. Iuv. 1, 33 delationem. HIER. epist. 54, 15, 3 -a pugna, intestinum proelium. AVG. civ. 19, 12 p. 373, 13 D. societate (p. 375, 4). in psalm. 142, 2 Abessalon . . . gessisse contra *patrem* . . . non solum civile verum etiam -um bellum (DRAC. Orest. 537 bella -a *in matrem*). ZACCH. 3, 8 p. 1162^A affectu (PASS. Mar. Iac. 1 p. 47, 9). COD. Theod. 8, 12, 5 (*a. 333* = COD. Iust. 8, 53 [54], 27) clandestinis ac -is fraudibus. 9, 13, 1 (*a. 365* = COD. Iust. 9, 15, 1 pr.) -ae laudis (*cf. infra l. 16*) exempla. *ibid.* -ae emendationis. EVGRAPH. Ter. Hec. 288 seditione. *c. dat.* (*cf. p. 1870, 74*): Ov. fast. 1, 9 invenies illic et festa -a vobis: saepe tibi pater est, saepe legendus avus. 2 *latiore sensu i. q. gentilicius, avitus* (*cf.* domus *p. 1980, 59*): CIC. Verr. I 52 oblivisci laudis -ae (II 4, 80. 81 *syn.* ex eadem familia. Cael. 34 Brut. 62). Mur. 66 -um . . . exemplum ad imitandum (*postea* est . . . tibi propositum domi. Sest. 130 -i exempli memoriam [*antea* generis . . . dignitatem]. Phil. 13, 15 antiquis et -is, *opp.* alienis. SEN. contr. 10, 2, 16. VAL. MAX. 1, 7, 2 recens et -um. SEN. clem. 1, 9, 1). Sull. 27 -is imaginibus *gentis Manliae*. LIV. 2, 20, 1 gloria (VAL. MAX. 3, 5, 1. APVL. apol. 18 portantes gloriam -am, pecuniam publicam). 9, 17, 17 vestigia recentia -ae cladis. VELL. 2, 16, 2 -i sanguinis gloriae. GELL. 1, 21 tit. librum P. Vergilii -um (*cf.* 1, 21, 2 ex domo atque familia Vergilii). TERT. cult. fem. 1, 3 p. 705 -o nomine et hereditaria traditione. OPTAT. 7, 1 p. 159, 8 iudicium. COD. Theod. 5, 14 (13), 30 (*a. 386* = COD. Iust. 11, 59 [58], 7 pr.) fundum . . . velut -um et avita successione quaesitum.

C *ad rem familiarem, administrationem domus vel ad usum instituta disciplinam pertinens* (*cf. etiam p. 1868, 45. 56 et sub II 1*): CIC. Verr. II 3, 6 istius . . . -um lenocinium (p. red. in sen. 11. *cf.* 5, 71 stupris flagitiisque [har. resp. 42 Phil. 6, 4]. Vatin. 1 turpitudinem vitae sordesque -as. Phil. 2, 69 rebus externis . . . institutis -is. Tusc. 1, 72 -is vitiis atque flagitiis, *opp.* re publica. PLIN. paneg. 83, 4 infamia. CAPITOL. Gord. 21, 3 voluptatibus. LAMPR. Alex. 29, 1 vita cottidiana et -a [SPART. Pesc. 12, 2]). Verr. 5, 62 mittit . . . munera . . . ad usum -um (VAL. MAX. 6, 9, 1 et -is et rei publicae usibus inutilis. COLVM. 12, 13, 1 VLP. dig. 33, 9, 3, 9). Catil. 1, 13 -ae turpitudinis (*postea* privatarum rerum *cf. l 69*). Sest. 97 malis -is impediti. *ibid.* bene de rebus -is constituti (Planc. 30 *opp.* externis. Tusc. 1, 2 resque -as ac familiares. Att. 9, 10, 3. 11, 1, 2 epist. 1, 9, 24. 4, 14, 3 *opp.* rem publicam. 6, 6, 6 NEP. Att. 13, 7 PHAEDR. 3 prol. 11 *singul.* SEN. dial. 5, 7, 1 in rebus civilibus ac -is. 5, 28, 2 CVRT. 5, 11, 5 COLVM. 12, 1, 4 QVINT. inst. 3, 3, 9. 12, 9, 21 in rebus cotidianis ac -is. decl. 311 p. 224, 23 *suppl.* SVET. Iul. 56, 6 SPART. Sept. Sev. 2, 3 IVST. 44, 3, 7 CASSIOD. art. 3 p. 1169^A; *cf.* SYNON. Cic. p. 436, 2 B. opes: . . . res familiaris, res -a. *v. etiam infra l. 64 sqq.*). CIC. off. 1, 135 negotiis (Att 1, 17, 6 *opp.* publica re, forensi labore. COLVM. 12 pr. 5). part. 76 illa prudentia in suis rebus -a, in publicis civilis appellari solet. NEP. Att. 13, 3 cultus. LAVD. Turiae (Corp. VI 1527) I 30 bona. LIV. 2, 10, 13 copiis. CELS. 1, 2, 5 vel -a vel civilia officia. COLVM. 12 pr. 4 -am diligentiam (*opp.* forensem et extraneam). 12 pr. 7 -us labor matronalis fuit. QVINT. inst. 1, 12, 7 rationibus (Ps. ASCON. Verr. p. 238, 22 St.). Ps. FRONTIN. strat. 4, 7, 37 necessitatum (TERT. apol. 13, 4 LAMPR. Alex. 67, 1). TAC. ann. 12, 5 -a cura vacuus in commune consulat (TERT. anim. 24 -is ac publicis). TERT. apol. 13, 4 -a potestate. FIRM. math. 5, 3, 45 angustiis.

II *praevalent notiones secundariae*: 1 *i. q. privatus* (*opp.* publicus. *quaedam ex I B et I C [cf. etiam p. 1866, 51. 1868, 24] etiam huc referri possunt; non attuli hic exempla nisi ea quibus opposita ut* publicus, forensis *expressa sunt*): CIC. Cluent. 101 egestas *eius* -a, quaestus forensis. leg. agr. 2, 64 quorum sapientiam temperantiamque in publicis privatisque, forensibus -isque rebus (off. 1, 4 Att. 1, 17, 6. *cf. infra l. 74. 76. adde*: Flacc. 28 in re -a . . . in publica [*syn.* privatis rebus]. Att. 11, 1, 1 ad Q. fr. 1, 1, 17 QVINT. inst. 2, 21, 4. Cael. 42 curam rei -ae, rei forensis reique publicae. Att. 4, 2, 7. *cf.* epist. 16, 24, 2). Catil. 1, 14 quae non ad privatam ignominiam vitiorum tuorum, non ad -am tuam difficultatem ac turpitudinem, sed ad summam rem publicam atque ad omnium nostrum vitam . . . pertinent. Flacc. 5 privatarum rerum ruinas, . . . -as labes, . . . urbanam infamiam. Att. 1, 5, 1 quanto fructu sim privatus et forensi et -o Lucii fratris nostri morte. 1, 18, 2 sollicitudinum (*opp.* re p.). epist. 5, 8, 5 in omnibus: publicis privatis, forensibus -is . . . negotiis. 5, 15, 3 spoliato et -is et forensibus ornamentis. 16, 4, 3 tua . . . in me officia -a forensia, urbana provincialia, in re privata in publica. ad Q fr. 3, 5, 4 aut forensi labore . . . aut -is litteris. LIV. 1, 1, 9 -um publico adiunxisse foedus filia Aeneae in matrimonium data. 1, 56, 5 hoc velut -o . . . visu (*sc. angue in regia; opp.* publica prodigia [*cf.* 5, 15, 6 privati portenti. 26, 6, 14 familiare ostentum]). 2, 41, 12 sive illud -um sive publicum fuit iudicium (TERT. apol. 1, 1 [indiciis *vulgo*; *opp.* in publico]. *cf. Wenger, Institutionen p. 8 adn. 8. aliter p. 1870, 32*). SEN. apocol. 10 non vacat deflere publicas clades intuenti -a mala. TAC. hist. 5, 25 illum -is malis excidium gentis opposuisse. SVET. Tit. 11 non secus atque in -o luctu maerentibus publice cunctis. CALP. decl. 18 irae -ae . . . publicae . . . sententiae. AVR. Fronto p. 60 N. in tantis -is studiis tantisque extrariis negotiis occupatus. IVLIAN. dig. 30, 103 -a cautione vel chirographo (*opp.* testamento, codicillis. CALL. dig. 49, 14, 3 pr. *cf.* COD. Iust. 4, 19, 5 *a. 245* instrumenta -a seu privata). TERT. nat. 1, 10 consecratione. CAPITOL. Alb. 2, 2 alias *epistulas* ad te publice . . . misi, sed hanc familiarem et -am, omnem, ut vides, mea manu scriptam (*cf.* SPART. Geta 1, 6). CHALC. comm. 265 philosophiae genus quod activum vocatur . . . dividitur trifariam: in moralem, -am, publicam. AMBR. exc. Sat. 1, 72 gemitus (*opp.* communibus lamentis, dolore publico). *nota*: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 12 quos . . . aut ex -is convictionibus aut ex necessariis apparitionibus tecum esse voluisti, qui quasi ex cohorte praetoris appellari solent.

2 *i. q. proprius, suus* (*opp.* alienus *sim.*; *cf. gr.* οἰκεῖος, *v. Nägelsbach, Stil.*[9] *p. 330 adn.*): RHET. Her. 4, 1, 2 si quis in lite . . . -is testimoniis pugnet (*postea* suis exemplis, *opp.* auctoritas antiquorum. FRONTO p. 52 N. non oratorum -is quod dicitur testimoniis utar, sed *eqs.*). CIC. inv. 2, 128 qui sententiam scriptoris non ex ipsius scripto spectet . . ., sed -is suspicionibus perscrutetur. S. Rosc. 67 hae sunt impiis assiduae -aeque Furiae (*cf. antea* suus *anaphorice*). div. in Caec. 31 -i periculi metu. Verr. II 3, 95 in quibus *senatoribus* si ex ipsorum -o incommodo nullus dolor insideret, tamen esset illa cogitatio in alterius iniuria sese despectos. *ibid.* 156 errat -a coniectura: quia multos et per se et per alios multa . . . apud Verrem effecisse vidit, ad omnis eosdem patere aditus arbitratur (*cf. s. v.* domus *p. 1957, 20*). Cluent. 195 *oppidum* communi Italiae pace, non -is copiis esse tutum. Sest. 27 o diem illum . . mihi ad -um maerorem gravem, ad posteritatis memoriam gloriosum! (SVET. Cal. 5 barbaros ferunt . . . velut in -o communique maerore consensisse ad indutias *morte Germanici*). Planc. 29 signa probitatis non fucata forensi specie, sed -is inusta notis veritatis. Pis. 97 ad horum omnium iudicia tot atque tanta -um iudicium accessit [sententiae damnationis tuae]: occultus adventus *eqs.* (CAES. civ. 3, 60, 2 cum ex aliorum obiectationibus tum etiam ex -o iudicio . . . intellegebant. VAL. MAX. 3, 7 ext. 2 perfecta ars . . . si *laudem* ab aliis non impetrat, -o tamen acceptam iudicio refert). Phil. 2, 50 quae ipse in se atque in -um [de]decus impure . . ., sed quae . . . in universam rem publicam impie ac nefarie fecerit. 14, 4 vicitque dolorem aliquem -um patriae caritate. de orat. 2, 38 orator . . . nisi -is se instruxerit copiis, aliunde dicendi copiam petere non possit. 2, 86 -o praeconio (*i. sua ostentatione*). Brut. 5 ne id non ad amicitiam, sed ad -am utilitatem referre videamur. orat. 132 uterer exemplis -is, nisi ea legisses, uterer alienis *eqs.* (LIV. 37, 25, 8 *opp.* populi Romani [*Polyb. 21, 11, 5* τῆς ἰδίας προαιρέσεως]). Att. 10, 4, 4 quorum utrique semper patriae salus . . . posterior sua dominatione et -is commodis fuit. 16, 12 dum tu muginaris . . ., cepi consilium -um (LIV. 1, 49, 7 *syn.* per se ipse. DON. Ter. Phorm. 224 *syn.* propriis). ad Brut. 1, 14, 1. VARRO rust. 2, 4, 3 qui succidiam in carnario suspenderit potius ab laniario quam e -o fundo. HIRT. Gall. 8, 3, 4 de aliena potius quam de -a salute cogitandi. Ov. met. 13, 578 cura deam propior luctusque -us angit Memnonis amissi. LIV. 37, 54, 25 viribus (*opp.* vestris . . . armis). VAL. MAX. 4, 3, 7 quam bene Aetolicis (*vasis argenteis*) -a (*fictilia*) praetulerat. 4, 4, 11 impensae. 8, 6, 4 sua lex eum -is laqueis constrictum absumpsit. SEN. epist. 72, 4 non . . . ex alieno pendet *sapiens* . . . -a illi felicitas est . . . ibi (*in animo*) nascitur. COLVM. 6 pr. 2 pabulum . . . -is pecudibus magis quam alienis depascere. APVL. met. 4, 13 -is venationibus captas *ursas*. ARNOB. nat. 6, 10 *venti* per vos hominum formae sunt bucinarum animantes tortus intestinis et -is flatibus. CHALC. comm. 225 *anima* habet internum -umque ex natura sua motum. AMBR. in psalm. 118 serm. 20, 36 bonus . . . iudex nihil ex arbitrio suo facit et -ae proposito voluntatis (*postea* nihil paratum . . . domo affert). hex. 6, 4, 26 habet suos usus natura et sensus -os. HEGES. prol. indicium -ae improbitatis (*syn.* propriae). 5, 2 l. 114 manibus. BOETH. cons. 3, 12, 92 insitis -isque probationibus (*opp.* extrinsecus sumptis).

3 *i. q. consuetus, familiaris, amicus, intimus* (*tam de rebus quam de hom., syn.* amicus, *opp.* ignotus, *cf. p. 1871, 54 sqq.*): BELL. Alex. 12, 4 nautici homines . . . cotidianoque usu a pueris exercitati ad naturale ac -um bonum refugere cupiebant. IVV. 9, 17 quarta dies olimque -a febris (SCHOL. consueta, familiaris). FLOR. epit. 2, 3, 3 utrique (*Ligures et Galli Insubres*) cotidiani et quasi -i hostes tirocinia militum imbuebant. APVL. Socr. 16 p. 156 -us speculator, proprius curator, intimus cognitor. MVTIAN. Chrysost. hom. 21, 1 p. 367/8 -is ac familiaribus rebus (τῶν οἰκείων). *add. dat.* (*cf. supra p. 1869, 13*): Ov. met. 6, 686 ira quae solita est illi nimiumque -a vento. Pont. 4, 10, 41 hinc oritur boreas oraeque -us huic est. PETRON. 45, 5 illi -us sum. IVV. 15, 64 -a seditioni tela (SCHOL. competentia, vicina furori. nulla nam sic sunt -a rixantibus tela ut saxa). CHALC. comm. 50 *Pythagoram* -is et familiaribus sibi probationibus utentem (MVTIAN. Chrysost. hom. 26, 2 p. 397/8 familiare illis et -um profert exemplum; *gr.* οἰκεῖον . . . ὑπόδειγμα). AVG. gest. Pelag. 6, 16 p. 68, 13 veritas . . . -a tibi et amica fiat. SIDON. epist. 8, 3, 3 perorandi . . . flumen, quod non solum gentilicium, sed -um tibi *eqs.* ENNOD. epist. 5, 2, 1 p. 124, 19 -am origini tuae facundiam fidelis doctrinae heres insequeris. opusc.

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3, 162 p. 373, 8 -um tibi semper est indulgere supplicibus. *add. gen.* (*cf. supra p. 1867, 71*): TERT. praescr. 38 quae *aemulatio* neque prior neque -a umquam est eius quod aemulatur.

subst. masc. ✱**domesticus**, -ī (*fem.? l. 43; cf. etiam p. 1868, 35 sq.*): I *generatim*: 1 *domus habitatores, familiares, servi, liberti* (*cf.* SYNON. Cic. p. 413, 24 B. adfinis: propinquus . . ., -us, familiaris. p. 419, 26): VARRO rust. 1, 22, 1 quae . . . fieri a -is poterunt. CIC. Rab. Post. 4 Phil. 1, 33. fin. 2, 45 caritate -orum ac suorum (*opp.* civium. *cf.* VVLG. I Tim. 5, 8). Att. 1, 17, 3 ut nihil a -is (*sc. Pomponia*) vulneris factum sit. 12, 18ª, 2 epist. 5, 8, 3. 13, 71, 1 sic tibi eum commendo ut unum de meis -is et maxime necessariis. Ov. Pont. 4, 3, 15 convictor densoque -us usu. LIV. 1, 42, 2. SEN. contr. 1, 1, 12 *opp.* exteros (COLVM. 1, 8, 5. 11, 1, 13). VELL. 2, 114, 2 domus . . . ac -i. VAL. MAX. 1, 6, 1. 1, 8, 12. 2, 10, 2. 4, 6, 2. 6, 8, 6. 7. SEN. dial. 4, 31, 2 *opp.* amicis (MARCIAN. dig. 50, 7, 5, 3). 5, 24, 3 puerum aetas excuset, feminam sexus, extraneum libertas, -um (*i. vernam?*) familiaritas (*cf.* SVET. Claud. 9, 1 VLP. dig. 29, 5, 1 pr. TERT. apol. 7, 3. adv. Marc. 1, 23 p. 322, 8. 4, 31 p. 526, 27 *syn.* familiares. *cf. l. 42. 67. 77*). COLVM. 1, 7, 4 *syn.* familiam. 7, 12, 5 *opp.* furem. PLIN. nat. 7, 177. 33, 26 QVINT. decl. 379 p. 424, 12. 388 p. 434, 1 propinquis, -is, libertis, aviae. PS QVINT. decl. 12, 10 TAC. ann. 14, 9 SVET. Aug. 78, 2 *al.* ALF. dig. 19, 2, 30, 4 VLP. dig. 21, 1, 31, 15. TERT. apol. 7, 3 ipsi -i nostri. 39, 6 -is senibus. *al.* ITALA (Lugd.) gen. 44, 16 (*οἰκέται*, VVLG. servi. *item* 50, 18 exod. 5, 15. 16 deut. 15, 17). lev. 18, 6 omnia -a carnis suae (*πάντα οἰκεῖα σαρκὸς αὐτοῦ*, VVLG. proximam sanguinis sui. *cf.* 18, 12. 13. 15. 17). num. 27, 11 (Lugd.) -o proximo. ITALA (Tert. scorp. 10, *cf.* Hil. in Matth. 10, 24) *et* VVLG. Matth. 10, 36 (= Mich. 7, 6) inimici hominis -i (*οἰκιακοί*) eius. ITALA (Hier. epist. 57, 11, 1 *al.*) Is. 31, 9 (*οἰκείους*, VVLG. *aliter, cf.* HIER. *ad l.*: solent Hebraei ridere). ITALA (Tert. adv. Marc. 2, 19 p. 361, 11 Cypr. domin. orat. 33 testim. 3, 1. 75 Barnab. 3, 3 Val. Cem. hom. 7, 4) Is. 58, 7 -os seminis tui non despicies (*τῶν οἰκείων τοῦ σπέρματός σου. cf.* VAL. CEM. *ad l.*: -i *sunt* omnes qui nobis sunt nascendi lege coniuncti). ITALA (cod. e p) *et* VVLG. act. 10, 7 duos -os suos (*τῶν οἰκετῶν*, famulorum ITALA cod. d, servos cod. gig.). CYPR. epist. 15, 4 CAPITOL. Aur. 5, 4. FIRM. math. 1, 7, 39 *al.* OPTAT. 1, 19 p. 21, 5 HIER. epist. 69, 9, 7 *opp.* alienis. hom. Orig. in cant. 2, 8 p. 52, 26 B. *opp.* filius. VVLG. Sirach 4, 35 *coniunct.* subiectos (SALON. in eccles. p. 1012ᴬ) *al., nota in* INSCR.: CORP. IV 5716 C. Corneli Hermerotis de domesti(cis). V 6710, 5. VIII 22656, 24 INSCR. Fortschr. d. röm.-germ. Forsch ad Corp. XIII p. 114 n. 243 PAPYR. mus. Brit. 404 (*a. 346*). *adde*: TERT. adv. Marc. 5, 18 p. 638, 4 -i quoque superioris dei (*sc. principatus et potestates, opp.* extranei). CASSIAN. conl. 8, 19, 3 magos . . . velut -os eius *Beelzebub.* *an fem. subst.(?)*: PAVL. MED. vita Ambr. 4 cum videret sacerdotibus a -a, sorore vel matre, manus osculari. *de aulicis* (*aliter infra l. 78 sqq.*): SVET. Aug. 89, 2 ad -os aut ad exercituum provinciarumque rectores. *al.* LACT. mort. pers. 17, 6 -orum ac iudicum. 22, 3 -i et administratores. *al.* IVST. 31, 1, 1 VVLG. II reg. 16, 2 VICT. VIT. 1, 19. 2, 24. 2 *i. q. gentiles, cives*: CVRT. 9, 6, 24 me ab intestina fraude et -orum insidiis praestate securum (*syn.* suorum). TERT. cult. fem. 1, 9 p. 712 gloriae . . . inter -os frigidae (*antea* suos, *opp.* apud exteros). AVG. civ. 16, 2 p. 124, 5 D. a suae carnis gente et -is sanguinis sui, utique Iudaeis (*ad* ITALAM gen. 9, 21 et nudatus est in domo sua). 3 *i. q. familiares, amici* (*cf. p. 1870, 67 sqq.*): CIC. Phil. 12, 1 quod erant familiares M. Antoni, quod -i. epist. 1, 1, 4 ab intimis ac -is Pompei (*opp.* palam a consularibus. Q. CIC. pet. 17 ut quisque est intimus ac maxime -us. *cf. adi. supra p. 1868, 4*). HEGES. 1, 42, 2 amicos ac -os Caesaris. *nota*: VITAE patr. 6, 1, 16 p. 999ᴮ -os effectos eos *homines* et paenitentiam . . . agentes (*opp.* inimici, VVLG. Rom. 5, 10 reconciliati. *cf.* VITAE patr. 3, 166 *et* 7, 23, 1 proprii. *v. Salonius, Vitae patr. p. 378*). *v. etiam sub II 1.*

II *speciatim*: 1 *sensu ecclesiastico* (*cf. l. 59*): VVLG. Gal. 6, 10 operemur bonum ad omnes, maxime autem ad -os fidei (*τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως. cf.* CYPR. sent. episc. 22 non alienos, sed fidei domini -os. AVG. epist. 268, 2 -us fidei: . . . Christianus fidelis, catholicus frater noster. conf. 12, 23, 32 Moyses, egregius -us fidei tuae. CHROMAT. in Matth. 4, 4 iam non fideles ac -i, sed . . . extranei et fidei hostes. CASSIAN. conl. 8, 3, 2 *syn.* fidelibus, *opp.* profanos. 9, 25 RVSTIC. synod. [Conc. ed. Schwartz I 2, 4] 312, 4 SIDON. epist. 6, 10, 2 BENED. reg. 53 [*cf. Linderbauer, Komm. p. 346*]. ACT. Petr. 17 p. 64, 7 L. -o pietatis et fidei). ITALA (Tert. adv. Marc. 5, 17 p. 637, 19 *al.*) *et* VVLG. Ephes. 2, 19 iam non estis hospites et advenae, sed estis cives (concives ITALA) sanctorum et -i dei (*cf.* TERT. apol. 18, 6 -am dei gentem. CYPR. domin. orat. 33 LVCIF. Athan. 1, 7 p. 76, 27 *syn.* dei servos [1, 27]. non conv. 8 p. 16, 19 *opp.* alienigenis. apost. 5 p. 45, 27 *al.* AMBR. in psalm. 118 serm. 7, 28 in domo dei. MAXIMIN. c. Ambr. 139 *opp.* exteri. NICET. instr. 1 p. 7, 1 *opp.* extraneo). 2 *de officio*: a *i. q. custodia quaedam corporis Caesarum (de origine genere institutis variatione per temporum vices huius militiae v. Mommsen, Ges. Schriften VIII 432 sqq.; Daremberg-Saglio s. v.* protectores; *Ruggiero s. v.* domesticus; *Grosse, Röm. Militärgeschichte p. 138 sqq.; E.-Ch. Babut, Revue historique 114 (1913), 225 sqq., 116 (1914), 225 sqq.; Kübler, Geschichte d. röm. Rechts p. 327 adn. 1; E. Stein, Geschichte des spätrömischen Reiches I (1928) p. 82¹. 83³. 366¹*): *cf.* SVID. *s. v. δομέστικοι: οἱ τῶν Ῥωμαίων ἱππεῖς, ἢ κατὰ Ῥωμαίους οἰκειακοὶ στρατιῶται. de etymologia cf.* COD. Theod. 6, 24, 8 (*a. 416*) devotissimis -is quos nobis, ut indicio nominis apparet, familiarius militando ⟨adiunximus⟩. PROCOP. bell. Vand. 3, 4, 7 p. 325, 12 H. *ὁ δὲ τῶν ἀπορρήτων Ἄσπαρι ἔφη κοινωνὸς εἶναι· δομέστικον δὲ τοῦτον τῇ σφετέρᾳ γλώσσῃ καλοῦσι Ῥωμαῖοι* (3, 11, 5). *cf.* EVSEB. vit. Const. 4, 52, 2 *σὺν τοῖς οἰκείοις* (*alibi γνώριμοι, v. Babut l. c. 116, 267 sq.* *loci antiquissimi* (*cf. etiam* PORPH. Hor. epist. 1, 3 pr. ⟨e⟩ comitibus -is [comaestibus *cod.*] Claudi is fuit): VOPISC. Car. 13, 1 Diocletianum . . . Augustum appellaverunt, -os tum regentem (AVR. VICT. Caes. 39, 1. *cf.* ZONARAS 12, 31 *κόμητα δομεστίκων αὐτὸν γενέσθαι φασί*). EVTR. 10, 17, 1 Iovianus . . . tunc -us militabat (*cf.* HIER. chron. a. Abr. a. 2379 Iovianus ex primicerio -orum imperator factus est [AMM. 21, 16, 20 protector -us. 25, 5, 4 -orum ordinis primus]. *adde*: COD. Theod. 8, 7, 9 [*a. 366*] qui . . . inter protectores -os vel scholares militant. PALLAD. hist. mon. I 31 p. 316ᴰ Paulum -um militantem. [p. 131, 7 B. *δομέστικον στρατευόμενον*]). AMM. 14, 10, 2 Herculanus . . . protector -us (15, 3, 10 *passim; cf. Mommsen, Ges. Schriften VIII 419 sqq. et v. sub* protector). 14, 10, 8 Latinum -orum comitem (*cetera v. s.* comes *vol. III p. 1777, 75 sqq., ubi etiam* -orum equitum *vel* peditum. *addas ex. gr.*: AVG. epist. 220, 7 Bonifatio -orum et Africae comite. *cf. etiam* CASSIOD. var. 2, 15, 2 comitivae -orum [*al. v. vol. III p. 1800, 67 sqq.*]). 14, 11, 19 Barbatio . . . comes, qui . . . -is praefuit. 25, 10, 9 -orum consortio (COD. Theod. 12, 1, 38 *a. 346*). 26, 5, 3 -orum praefuit scholae (COD. Theod. 6, 25, 1 *a. 416* COD. Iust. 3, 24, 3 pr. *a. 485/6?* 12, 17, 2 pr. *a. 432 al. cf.* CORP. VI 32944 sag(i)t(tario) scole dom(e)sst(icae) ped(i)t(um)). 27, 10, 16 Valerianus . . . -orum omnium primus (*cf. supra l. 15*). VEG. mil. 3, 10 p. 90, 16 quis comes, quis tribunus, quis -us, quis contubernalis quantum possit in bello. COD. Theod. 8, 5, 49 (*a. 389*) *al.* COD. Iust. 2, 7, 25, 3 (*a. 519*) statutis . . . praesentalibus -is. 3, 25, 1 pr. (*a. 439*) omnes . . . -os et agentes in rebus. 12, 17, 2 pr. (*a. 432*) primicerius . . . -orum (*cf. supra l. 13*). *al.* GREG. TVR. Franc. 9, 36. 10, 28 *al., nota in* INSCR. (*plura spectant fortasse ad b infra l. 50 sqq., cf. etiam elenchum Mommseni, Ges. Schriften VIII 444 sq.*): CORP. III 2656 (*saec. V*) depossio Leonis ex -o (9536 GREG. TVR. Franc. 4, 3. 6, 11. 7, 15). V 8743 Fl. Carpilio domesti(cus) de num(ero) Bat(avorum) sen(iorum) (*cf.* PAPYR. Marini 92 num(eri) Dac(orum). 109 Armeniorum. 110 Let(orum). 111 inv(ictorum)). INSCR. Lefèbvre, Recueil des inscr. grecques-chrét. d'Égypte (Le Caire 1907) 603 *⟨πρί⟩γκ(ιπος?) δομεσ⟨τίκων⟩*. INSCR. Rev. archéol. 1903 p. 332 (*Konia, post Constantin.*) *δομέστικος λανκιαρίων*. INSCR. Princeton exped. Syr. A 20 frg. 1—7 l. 24 (a. 491/518). l. 26 *δομέστικον ἅμα το(ῖ)ς αὐτοῦ ὀνομασταῖς*. EPIGR. gr. Kaibel 731, 1 (*Romae*) *⟨δ⟩ομεστίκου Φιλίππου*. PAPYR. Cairo catal. I 67040, 5 *δι' ἐμοῦ Βίκτορος δομεστίκου*. 67058 III 18. *cf.* CONST. PORPH. caer. aul. Byz. 1, 1 p. 6, 4 *τῷ δομεστίκῳ τῶν βασιλικῶν*. 1, 1 p. 12, 11 *ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν et passim.* SOZOM. hist. eccl. ed. Hussey 9, 8, 2 p. 898 (*aet. Honor. et Theod.*) *ἡγεμὼν τῶν ἱππέων δομεστίκων καλουμένων. al.*

b *officiales ducum, magistratuum, regum* (*cf. supra l. 34 et v. Mommsen, Ges. Schriften VIII 442 sqq.; Seeck, PW. V 1296 sqq.; Babut l. l. 116, 270 sqq.; Grosse, Röm. Militärgesch. 120 sqq.*): SYMM. epist. 2, 71 Cyriaco -o meo (*sc. rectori provinciae. cf.* COD. Iust. 1, 51, 9 *a. 433 al.*). 3, 67 Firmum -um suum (*sc. praefecti urbis*) militiae stipendiis . . . perfunctum. AMM. 15, 6, 1 (*a. 355*) Proculus . . . Silvani *magistri militum* -us (OROS. hist. 7, 42, 11 *al.*). *al.* (*cf. l. 67; v. Seeck, l. l. 1297, 8; Babut l. l. 273 sqq.*). COD. Theod. 1, 34, 3 (*a. 423* = COD. Iust. 1, 51, 8) nullus iudicum ad provinciam . . . quemquam . . . ducere audeat, cui -i vel cancellarii nomen imponat (COD. Theod. 1, 34 tit. = COD. Iust. 1, 51 tit. de adsessoribus et -is et cancellariis [iudicum *add. Iust.*]. COD. Iust. 1, 51, 3 pr. *a. 399.* 1, 51, 4 *a. 404* -us iudicis [*sing.!*]. 1, 51, 5 *a. 415.* 1, 51, 8 *a. 423*). 3, 6, 1 (*a. 380* = COD. Iust. 5, 2, 1, 1) circa administrantium filios, nepotes, propinquos, participes (id est consiliarios *add. Iust.*) -osque. 6, 10, 2 (*a. 381*) -os et notarios. 6, 28, 8 pr. (*a. 435* = COD. Iust. 12, 21, 4 pr.) *principum agentium in rebus.* 8, 1, 16 (*a. 417* = COD. Iust. 1, 51, 6) nemo de numerariis tui officii seu -is vel scriniariis sive adiutoribus (de -is ducum vel comitum militarium *Iust. cf.* COD. Theod. 9, 27, 3 [*a. 382* = COD. Iust. 9, 27, 1] eius *ducis* non dicam -us, sed manipularius et minister. CORP. Inscr. Graec. 5187 *δομεστίκῳ τοῦ αὐτοῦ ducis Libyae*). 8, 15, 6, 1 (*a. 380*) qui in consilio erit -ove. LEO M. epist. 125 subadiuvam Rodanum, -um . . . Asparacii. CASSIOD. var. 10, 11 tit. Maximo v. i. -o Theodahadus rex. CARM. epigr. 2097, 9 (*saec. VI*) regis . . . -us. GREG. M. epist. 10, 3, 52 Gregorius Amandino -o. *al.; v. etiam Meinersmann, Die lat. Wörter u. Namen in d. griech. Papyri p. 14 sq.*

neutr. plur. subst. **domestica**, -orum (*v. etiam supra p. 1871, l. 24. sing.*: CIC. Att. 5, 13, 3 de illo -o [*sc. Tullia despondenda*] scrupulum, quem non ignoras, *tolle. cf. etiam* Flacc. 34 adiunxit, id quod certe, quoniam erat -um, docere debuit, se privatim drachmarum CCVI dedisse [*opp.* publice]): CAPITOL. Pius 6, 12 visus est . . . ab amicis et cum privatis vestibus et -a quaedam gerens. EVSTATH. Bas. hex. 5, 9 p. 920ᴬ -a, silvestria, terrena, aquaria, florea (*de plantis i. hortensia; τὰ ἥμερα*). *intestina, vernacula, civilia*: CIC. prov. cons. 4 omnia -a atque urbana mitto . . . ad ipsas venio provincias. off. 2, 26 externa

[Hofmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

libentius in tali re quam -a recordor (orat. 23 VAL. MAX. 4, 7 pr. 6, 1 ext. 1 SEN. clem. 1, 13, 3 nat. 5, 18, 11 *cf. infra l. 19*). VAL. MAX. 4, 7 ext. 1 *opp.* aliena ... bene facta. 7, 2 ext. 1 -a narrantem (*opp.* alienigenis ... exemplis). 9, 14, 5. PLIN. nat. 35, 88 *Protogenes* sordebat suis (*sc. Rhodiensibus*), ut plerumque -a. *privata*: CIC. Pis. 11 mitto ... -a quae negari possunt, haec commemoro quae sunt palam. Att. 4, 1, 8 sunt quaedam -a quae litteris non commendo. 4, 18, 2 *syn.* privata. 5, 21, 14 reliqua sunt -a. 7, 5, 4 *opp.* re publica. 12, 18, 3 -a ... ordine administrari (*de re familiari cf.* CELS. 6, 6, 14 cura ... -orum). 13, 20, 4 *opp.* ista (*sc. forensia*). epist. 3, 10, 9 haec -a: quid illa tandem popularia? 5, 13, 4 -a feremus (*sc. obitum Tulliae. opp.* publica). ad Q. fr. 3, 3, 1. SEN. epist. 109, 14 ad haec civilia et -a venitur et, ut ita dicam, mortalia. TAC. ann. 1, 10 nec -is *Augusti* abstinebatur (*sc. turpitudo domus tacebatur*). AVSON. 419, 70 -a istaec. *propria, sua*: SEN. dial. 7, 4, 4 qui *sapiens* suis gaudeat nec maiora -is cupiat. 9, 1, 15 familiariter enim -a aspicimus et semper iudicio favor officit. *de catholicis dogmatibus*: VINCENT. LER. 23, 31 si novicia veteribus, extranea -is et profana sacratis admisceri coeperint. *add. gen.*: AMBR. Iac. 1, 8, 37 neque externis saeculi, sed virtutis -is merita pensare.

adv. **domesticē.** TERT. pall. 4 p. 942, 3 Oe. quîs *lecticis et sellis matronae* in publico quoque -e ac secrete habebantur. ITALA (Hier. in Eph. prol. p. 542) act. 20, 20 annuntiarem et docerem publice et -e (κατ᾽ οἴκους, VVLG. per domos). HIL. in psalm. 118 Nun 5 p. 477 sensim ... et -e incedentibus lucerna opus est (*opp.* peregrinum ... et publicum iter ingredientibus). *i. q. familiariter, amice*: PORPH. Hor. sat. 1, 8, 11 (= SCHOL. Hor.) propter scurrilitatem compluribus erat -e (*sic* SCHOL., domesticis *codd.* PORPH.) notus. SYMM. epist. 6, 2 successionis ambiguum -e posse removeri.

synon. ad adi.: *ad I A 1*: proprius, inclusus (*p. 1866, 32*). hortensis, mitis. *ad I A 2 a*: intestinus, suus. *ad I A 2 b*: civilis, genuinus, intestinus, nativus. *ad I B 1 a*: familiaris, intimus, privatus. *ad I B 1 b*: intestinus. *ad I C*: privatus. *ad II 1*: familiaris, privatus. *ad II 2*: insitus, intestinus, proprius, suus. *ad II 3*: amicus, familiaris, naturalis. *oppos.*: *ad I A 1*: externus, forensis. agrestis, ferus, silvaticus, silvestris. *ad I A 2 a*: alienigena, alienus, externus, peregrinus. *ad I A 2 b*: accola, adventicius, alienigena, alienus, bellicus, externus, extrarius, finitimus (*adde*: CIC. Planc. 70), hostilis, importatus, peregrinus, transmarinus, vicinus. *ad I B 1 a*: extraneus, venalicius. publicus. *ad I B 1 b*: alienus, communis, extrarius, forensis. *ad I B 2*: alienus, publicus. *ad I C*: civilis, externus, extraneus, forensis, publicus. *ad II 1*: communis, extrarius, forensis, publicus. *ad II 2*: alienus, alius, alter, forensis. *ad II 3*: gentilicius. *synon. ad subst.*: *masc.*: *ad I 1*: familiaris, necessarius, propinquus, servus, suus. *ad I 2*: suus. *ad I 3*: amicus, familiaris, intimus. *ad II 1*: fidelis, servus dei. *ad II 2 b*: adsessor, cancellarius, notarius. *oppos.*: *ad I 1*: alienus, civis, exterus, extraneus. *ad I 2*: exterus. *ad I 3*: inimicus. *ad II 1*: alienigena, exterus, extraneus, fidei hostis, profanus. *synon. ad neutr. subst.*: urbana. privata, sua. *oppos. ad neutr. subst.*: externa. popularia, publica.

compos. gr. hybrid.: ἀποδομέστικος, μεγαδομέστικος. *deriv*: domesticatim, domesticatio, domesticatus, domesticitas.

domicēnium, -ī *n.* [*a* domi cenare *derivatum. Th.*]. *i. q. cena domi parata*: MART. 5, 78, 1 si tristi -o laboras. 12, 77, 6.

? eloquor eloquium, **domicilio** (colo *Keil*) domicilium EVTYCH. gramm. V 452, 21. *v. adn. Keilii.*

***domicilium,** -ī *n.* [*quomodo a* domus *ductum sit, non liquet. Th.*]. GRAMM. suppl. 41, 24 *inter neutra in* -um. domicīlia *metitur* DRAC. mens. 13 (*in vers. praeterea non occurrit nisi apud* PLAVT. TVRPIL.). GLOSS.[L] II Philox. DO 47, 63 *οἰκητήριον, ἐφέστιον. ἐποικισμός, κατοικισμός.* domus vel habitatio. Philox. DO 88 -is *ἐφεστίοις.* NOT. Tir. 47, 61. GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357[A] *δομικίλιον· ὁ οἶκος. δομηκίλιον· οἶκον. τὸ δομικίλλιον· τὸ οἰκίδιον.* *legitur inde a* PLAVTO *et* TVRPIL. *singulis locis, dein* CIC., VARR., CAES., *frequentant* CIC. (*56*[ies]) SEN. phil. *al.*, *deest in prosa* (*de versibus cf. supra l. 61*) SALL., VITR., SEN. rhet., CELSO, SCRIB. LARGO, QVINT., FRONTINO, PLIN. epist. [*incert.*: CARM. epigr. 57, 3 ⟨-um⟩ *Bücheler*, ⟨monumentum⟩ *Ritschl.*] *v. etiam Onomast.*

I *proprie de sede, habitatione, habitaculo hominum* (*bestiarum p. 1875, 48 sqq., deorum p. 1876, 5 sqq.*): **A** *generatim*: **1** *stricto sensu i. q. sedes, habitatio certa* (*cf. imprimis definitiones* ICTORUM *s.* domus *p. 1972, 66 sqq. et p. 1874, 43; praeterea*: VLP. dig. 47, 10, 5, 5 non possit ubique -um habere, hoc est per omnes villas suas *eqs.* ... ceterum ad hos pertinebit *lex Cornelia*, qui inhabitant non momenti causa, licet ibi -um non habeant. POMPON. dig. 50, 16, 239, 2 'incola' est qui aliqua regione -um suum contulit, quem Graeci πάροικον appellant [*syn.* sedem. *cf.* COD. Iust. 10, 40, 7 pr. cives ... origo manumissio adlectio adoptio, incolas vero, sicut et ... Hadrianus edicto ... declaravit, -um facit. *itaque saep. opp.* origo: VLP. dig. 48, 22, 7, 10. 50, 1, 6, 1. 3. PAVL. dig. 50, 1, 22 pr. *opp.* patria: VLP. dig. 50, 1, 27 pr. HERMOG. dig. 50, 1, 23, 1]. *opp.* peregrinari: VLP. dig. 9, 3, 1, 9 [*cf.* COD. Iust. 10, 40, 7, 1 *a. 390* -um *habet* ..., ubi quis larem rerumque ac fortunarum suarum summam constituit ... unde dum profectus est, peregrinari videtur]. *potest quis* sine -o *esse*: VLP. dig. 50, 1, 27, 2 PAVL. dig. 50, 1, 5; duobus locis: VLP. dig. 50, 1, 6, 2 PAVL. dig. 1, 9, 11. 50, 1, 22, 7 COD. Iust. 10, 40, 8 *a. 390. cf.* necessarium -um *relegati*: PAVL. dig. 50, 1, 22, 3. *-um comprehenditur non urbe, sed tota provincia*: COD. Iust. 7, 33, 12, 1 [*a. 531*]. *v. Leonhard, PW. V 1299—1301; Daremberg-Saglio, III p. 334*): **a** *sine gen.*: PLAVT. Mil. 451 rapiam te domum. :: hosti⟨c⟩um hoc mihi -um est, Athenis domus est (LIV. 27, 37, 9 quibus ... in urbe Romana ... -a essent. 38, 30, 9 ibi [*syn.* habitabant]). TVRPIL. com. 134 abhinc triennium ... -um hoc (*i. huc*) quidam contulit (PAVL. FEST. p. 258. *cf.* PAVL. dig. 50, 1, 22, 2 ubi ipsi -um sua voluntate tulerunt). LEX Plaut. Cic. Arch. 7 si tum, cum lex ferebatur, in Italia -um habuissent (AT. CAP. frg. Gell. 1, 12, 8 PAPIN. dig. 26, 7, 39, 8 VLP. dig. 27, 1, 19 frg. Vat. 173 PAVL. dig. 40, 2, 15, 5. *cf.* CIC. Arch. 7 Romae [9 *syn.* sedem. GAIVS inst. 1, 160 PAPIN. dig. 27, 1, 30, 1. 36, 3, 5, 3 VLP. frg. Vat. 203]. CAES. civ. 1, 86, 3 in Hispania. BELL. Afr. 91, 1 -um coniuges liberosque. LEX Iul. munic. [Corp. I² 593] 157 pluribus in municipieis. LEX Vrson. [Corp. I² 594] III 1, 2 PAVL. FEST. p. 44. IAVOL. dig. 5, 1, 34 trans mare. 35, 1, 39, 1 PAPIN. dig. 35, 1, 71, 2. VLP. dig. 4, 6, 28, 4 in provincia [5, 1, 19, 4 *al.*] *al.* COD. Iust. 3, 20, 1 [*a. 260*]. 3, 13, 2 [*a. 293*] *al.* VVLG. Marc. 5, 3 [κατοίκησιν]). CIC. Verr. II 2, 6 *in provincia* sedes ac -um collocare (rep. 2, 34 COD. Theod. 2, 16, 2, 4 *a. 315.* 7, 2, 2 *a. 385.* 10, 22, 6 *a. 412* = Iust. 11, 10, 4 pr.). p. red. ad Quir. 8 ut negaret *frater* fas esse non modo -o, sed ne sepulcro quidem se a me esse seiunctum (*cf. infra l. 83*). rep. 1, 41 hi coetus ... sedem primum certo loco -orum causa constituerunt; quam ... oppidum vel urbem appellaverunt. nat. deor. 2, 101 a -is nostris altissimus *aether*. Tusc. 5, 5 tu *philosophia homines* ... inter se primo -is, deinde coniugiis ... coniunxisti. CAES. Gall. 1, 30, 3 locum ... -o ... deligerent (2, 29, 5 LIV. 35, 37, 6. 39, 36, 15. *nota singularem de pluribus ut l. 33. 37. 44*). 1, 31, 14 ut domo emigrent, aliud -um, alias sedes ... petant. NEP. Them. 10, 2 (= SCHOL. Cic. Bob. p. 142, 19 St.) -um ... Magnesiae sibi constituit (VLP. dig. 50, 4, 3 pr. HYG. astr. 1, 6 p. 25, 7 [*cf.* p. 26, 9 habitant]. 2, 4 p. 36, 4 VLP. dig. 50, 1, 4 FIRM. math. 4, 14, 15). LIV. 1, 34, 10 urbem ingressi sunt -oque ibi comparato *eqs.* 28, 28, 6 Sucronemne vos -um habituri eratis? (*antea* perpetuam sedem). SEN. dial. 11, 6, 6 commutandi sedes et transferendi -a (VLP. dig. 2, 15, 8, 9 PAVL. dig. 50, 1, 20 FIRM. math. 8, 19, 1 COD. Iust. 10, 40, 1. *cf.* SVET. Nero 9 per -i translationem). CVRT. 4, 4, 20 nova et externa -a armis sibimet quaerere cogebantur (*antea* sedes. *cf.* AMM. 31, 3, 8 quaeritabat). PAPIN. dig. 50, 1, 17, 13 sola domus possessio ... -um non facit. VLP. dig. 40, 5, 28, 5 qui apud sedes suas et -um suum sunt. 50, 1, 6, 1 filius civitatem ex qua pater eius naturalem originem ducit, non -um sequitur (50, 1, 6, 3 *al.*). 50, 1, 27, 2 si quis -o relicto naviget (*cf.* VVLG. Iudas 6 dereliquerunt [οἰκητήριον]). MOD. dig. 50, 1, 32 suum non mutat -um (FIRM. math. 3, 4, 14. 3, 9, 5 COD. Theod. 2, 1, 7 [*a. 392* = COD. Iust. 10, 40, 9. 12, 1, 13]. *cf.* PAVL. dig. 1, 9, 11 permutasse). TERT. idol. 18 p. 52, 14 -o incertus. resurr. 43 p. 89, 12 qui peregrinabitur, etiam revertetur in -um. CYPR. hab. virg. 2 p. 188, 10 (*tropice*) -is nostris super petram robusta mole solidatis. unit. eccl. 8 p. 217, 3 sedes ... alias et diversa -a condentem. FIRM. math. 2, 19, 11 in hoc loco ... patriam, -um ... invenimus. 2, 20, 13. 3, 11, 6. 8, 6, 2 variabunt semper -a, domus sedesque mutabunt. AMM. 16, 7, 7 Romam secedens ibique fixo -o (16, 11, 8. *cf.* COD. Iust. 10, 40, 5 defixisti). 22, 8, 25 stabilem -is sedem. COD. Theod. 7, 21, 4 (*a. 408*) qui posuerunt illic larem atque -um. COD. Iust. 3, 22, 4 (*a. 294*) ubi -um constitutum habet. 1, 39, 2 (*a. 450*) qui hic -um fovent (12, 19, 12, 6). 1, 3, 32 pr. (*a. 472*) in suis laribus et -is constituti. *al.* VVLG. Sirach 29, 29 epulae splendidae in peregre sine -o. HEGES. 2, 1, 1 domesticum -um (*opp.* exilia). CORP. III 14214 (*Adam-Klissi*, = Dessau 9107; *aet. Domit.?*) ⟨C. Titius⟩ ... ⟨c⟩ol. Pomp(eis) domicil(io) Neapol(i) Italiae. DIPT. Berol. 1694, 17 *a. 163.*

b *add. genet.*: *personae*: CIC. Verr. II 5, 143 carcer ille ... -um civium Romanorum fuit (LIV. 3, 57, 4 plebis Romanae). Phil. 8, 8 -a sedesque populi Romani ... defendimus. Cato 63 Lacedaemonem esse honestissimum -um senectutis. LIV. 23, 10, 13 Romam eo tempore ... transfugae magis quam hospitis fore -um. 45, 38, 7 Literni -um et sedem fuisse domitoris Africae (*cf.* 38, 53, 8 vitam Literni egit). VAL. MAX. 6, 3, 1[b] quod prius -um impotentis viri (*Sp. Cassi*) fuerat, nunc religiosae severitatis monumentum (*sc. aedes Telluris*) est. SEN. dial. 7, 7, 3 cuius statio ac -um fornices et popinae sunt. epist. 89, 20 insulae, ducum -a magnorum (*cf.* AMM. 14, 8, 3 vatis. 15, 11, 9 Treviros, -um principum clarum [22, 9, 15]. 18, 2, 16. 22, 8, 3 Abdera ... Protagorae. 22, 16, 15 Bruchion ... diuturnum praestantium hominum -um. 23, 6, 26 Susa saepe -um regum). FLOR. epit. 1, 13, 18 destinata hominum ac deorum -o civitas, *sc. Roma.* PAPIN. dig. 50, 1, 17, 11 patris. PAVL. dig. 50, 1, 22, 1 mariti. *adde*: TERT. adv. Marc. 1, 24 p. 324, 21 ut homo ... statim eximeretur de -o (*i. fere dominio?*) atque dominatu dei saevi. *rei* (*cf. p. 1876, 12 sqq.*): CIC. leg. agr. 2, 88 ut aratores cultu agrorum defessi urbis -is uterentur (Rab. perd. 15 *opp.* foro. epist. 7, 28, 1). p. red. in sen. 37 cum statuisset *frater* ... eandem subire fortunam atque idem sibi -um et vitae et mortis deposcere[t]. POMPON. dig. 23, 2, 5 deductione ...

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

opus esse in mariti, non in uxoris domum, quasi in -um matrimonii. VLP. dig. 5, 1, 65 in cuius *loci* -um . . . erat reditura. 2 *cogitatur planius de aedificiis ipsis* (PAVL. FEST. p. 13 aedis: -um in edito positum. p. 22 andron: locus -i. *cf. etiam p. 1874, 70*): VARRO Men. 525 stramenta qui -a colerent. CIC. Manil. 21 Sinopen atque Amisum, quibus in oppidis erant -a regis omnibus rebus ornata ac referta (*cf.* NEP. Ages. 3, 1 ipsius erant plurima -a in Caria. *cf. supra p. 1874, 76*). Catil. 3, 22 vestris -is atque tectis . . ., deorum templis atque delubris . . . ignes inferre. dom. 1 ara, foci, di penates, bona, fortunae, -a. 127 ne -a aut possessiones indemnatorum civium consecrarentur (128 privatorum). Sest. 91 tum -a coniuncta quas urbes dicimus (*cf. p. 1874, 27*). leg. 2, 45 focus -orum (*Plato leg. 955*^{E} ἑστία τε οἰκήσεως). nat. deor. 2, 95 (*ex Aristot. frg. deperd.*) qui sub terra semper habitavissent bonis et illustribus -is (*postea* abditis sedibus). 2, 150 urbes, muros, -a, delubra. Brut. 257 firma tecta in -is habere. epist. 13, 1, 4 Epicuri . . . sedem, -um, vestigia . . . sibi tuenda esse dicit (*cf.* SEN. epist. 21, 10). 13, 4, 3 *Volaterranorum* -a sedes, rem, fortunas . . . tuae fidei . . . commendo. CAES. Gall. 6, 30, 3 aedificio circumdato silva, ut sunt fere -a (aedificia β) Gallorum. civ. 3, 112, 3 in hac sunt insula -a Aegyptiorum. BELL. Alex. 7, 2 quam *multitudinem* -is ipsorum non moverat. LEX VRSON. (Corp. I^{2} 594) III 3, 34 qui in ea colon(ia) . . . -um praediumve habebit (CYPR. eleem. 25 -a tunc et praedia venundabant). FEST. p. 266 ob inopiam -orum complures profectos in exteras regiones. COLVM. 11, 1, 18 cum tectum subierit *vilicus*, . . . nec in -o suo statim delitescat, sed agat cuiusque maximam curam. PETRON. 137, 3 -um meum ante hunc diem inviolatum. PLIN. nat. 8, 31 postium vicem in -is. TAC. Germ. 46 Peucini . . . sermone cultu, sede ac -is ut Germani agunt. ITALA (cod. Monac. Ottob.) exod. 16, 29 sedeat(is) unusquisque (apud se *add.* Ottob.) in -o suo (εἰς τοὺς οἴκους ὑμῶν, VVLG. apud semet ipsum). *ibid.* (Ottob.) nemo prodeat vestrum de -o suo (τόπου, VVLG. loco). PANEG. 12 (2), 26, 2 non . . . imperatoris -um, sed latronis receptaculum. ARNOB. nat. 2, 27 nobis -a fecimus LACT. inst. 2, 13, 10 -is tegebantur. PS. AVR. VICT. orig. 5, 3 exaedificatis -is. AMM. 17, 1, 7 -a cuncta . . . ritu Romano constructa. 29, 1, 13 carceres publici . . . privata -a. HYG. astr. 2, 14 p. 50, 21 tegere. HEGES. 4, 1, 4 ubi sese infudere -is (οἰκίας). VVLG. II Macc. 8, 33 cum in quoddam -um (οἰκίδιον) refugisset. COD. Theod. 9, 42, 20 (*a. 408*) per agros, per cuncta -a titulos . . . affigi. *nota*: VVLG. psalm. 101, 7 factus sum sicut nycticorax in -o (οἰκοπέδῳ; parietinis ITALA Veron., Aug.). *tropice*: RVFIN. Basil. hom. 2, 1 ut . . . unusquisque nostrum proximo suo velut ex arcanis quibusdam -is consilii secreta depromeret. *adde de quovis aedificiorum genere*: PAVL. FEST. p. 12. 149 -um eius *Minotauri* labyrinthus. SEN. dial. 1, 4, 15 nulla *Germanis* -a nullaeque sedes sunt nisi quas lassitudo in diem posuit. epist. 90, 43 agreste -um rustica politum manu (*cf.* COLVM. 1, 1, 18 urbanum -um). MELA 1, 41 -a sunt quae mapalia appellantur (PROB. Verg. georg. 3, 339). PLIN. nat. 12, 9 *platanus* -i modo cava. *de bestiarum sedibus, imprimis apium*: VARRO rust. 3, 16, 31 novo -o potius sint contentae *apes* (3, 16, 38. SEN. epist. 121, 22 fingenda -a. COLVM. 9, 3, 4 -orum numerus. 9, 4, 7 receptaculis et -is examinum [*postea* sedes, *ut etiam* 9, 8, 1. 9, 9, 2. 9, 12, 4 LACT. inst. 3, 10, 4]. 9, 7, 2 lateribus facta. 9, 7, 6 frequentia -i. 9, 8, 2 *syn.* alvearibus [9, 15, 6]. 9, 13, 7 *syn.* tecta. *al.* PALLAD. 4, 15, 2. *nota de fetibus ipsis*: COLVM. 9, 13, 9 ut tamquam novae prolis adoptione -a confirmentur). PLIN. nat. 9, 101 cocleae aquatiles terrestresque exserentes se -o. NON. p. 459 nidos . . . -a avium (*cf.* GLOSS. V 521, 33 -um: nidum avis *ex* VIRG. gramm. p. 40, 12 *ut etiam* BEDA gramm. VII 270, 9). B *speciatim*: 1 *de terra, mundo ut sede hominum* (*deorum l. 61. 62*): CIC. rep. 1, 19 mundus hic totus, quod -um quamque patriam di nobis communem secum dederunt. nat. deor. 1, 103 quod *dei* est -um? quae sedes? qui locus? 2, 17 tantum . . . ornatum mundi . . . si tuum ac non deorum immortalium -um putes (VAL. MAX. 8, 14 ext. 2 LACT. inst. 2, 5, 39). SEN. benef. 2, 29, 3 in hoc pulcherrimo -o. 4, 6, 2 si domus tibi donetur . . .: ingens tibi -um . . . struxit *deus*. 4, 23, 1 hoc humani generis -um (LACT. inst. 2, 5, 32). nat. 1 pr. 13 in *caeli* . . . possessionem animus admittitur . . . tunc contemnit -i prioris (*i. terrae*) angustias. APVL. mund. praef. p. 136, 4 Th. terreno -o ⟨relicto⟩ (ITALA [Tert adv. Marc. 5, 12 p. 615, 22] II Cor. 5, 1 terreni -i nostri [οἰκία, VVLG. terrestris domus nostra. *cf.* TERT. resurr. 41 p. 85, 18 de -o mundi potest intellegi [*opp.* aeterna sedes . . . in caelis]). TERT. adv. Marc. 2, 4 p. 337, 15 *syn.* habitaculum. ARNOB. nat. 2, 43 *syn.* sedem. FIRM. math. 8, 1, 3. HIER. epist. 64, 18, 7 *coniunct.* fabricae. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 2 p. 351^{A} quoddam regni -um. 2 *de sede caelesti hominum* (*animi*): CIC. leg. 1, 26 hominem *natura* . . . ad caeli . . . quasi cognationis -ique pristini conspectum excitavit. Cato 77 est . . . animus caelestis ex altissimo -o depressus et quasi demersus in terram. Tusc. 1, 24 animos . . . in caelum quasi in -um suum pervenire. ITALA (Tert. resurr. 41 p. 85, 23) II Cor. 5, 2 -um nostrum quod de caelo est (οἰκητήριον, VVLG. habitationem. *cf.* TERT. resurr. 41 p. 85, 8). CYPR. epist. 76, 7 p. 833, 7 ad . . . -a divina properatis (*cf.* mort. 26 p. 313, 13 *al.*). *adde*: RVFIN. Orig. in num. 16, 6 p. 144, 17 B. *principes* dereliquerunt aeterna -a (*i. coelos*). 3 *de sepulcro, inferis*: PETRON. 111, 8 omnium eundem esse exitum [sed] et idem -um. RVFIN. hist. mon. 19 p. 442^{B} corpora . . . sub uno sepulcri -o collocata sunt. SIDON. epist. 3, 3, 8 raptim succensis conclusa -is *corpora*. CORP. XII 4924 Iulia . . . Tessilla -um sibi et suis (*de monumento, ut alibi* domus, *v. p. 1979, 14 sqq.*). ARNOB. nat. 7, 19 regna . . . -aque Plutonia. PASS. Thom. p. 123, 10 tu -a mortis et ipsa inferna penetrasti. 4 *de templis ut sedibus deorum*: CIC. Verr. II 4, 129 in Capitolio hoc est in terrestri -o Iovis. II 5, 185 quorum iste Deli non fanum, sed . . . sedem antiquam divinumque -um . . . compilavit. har. resp. 28 Pessinuntem ipsum, sedem -umque Matris deorum. VAL. MAX. 4, 7 ext. 1 aedes sacra (sacrae *Lipsius*) -a *caerimoniarum*. AVG. civ. 3, 14 p. 115, 32 D. *Alba* tertium -um Troianorum deorum.

II *translate de sede rerum personatarum ut virtutum vitiorum sim.*: A *de locis quae sedes virtutum vel vitiorum putantur* (*cf. supra l. 9 sq.*): CIC. leg. agr. 1, 19 *Capuam* imperio -um praebere posse (prov. cons. 34 *syn.* sedem. *cf.* Catil. 3, 1 hoc -um clarissimi imperi . . ., urbem [3, 26 *syn.* sedes. Sull. 33. de orat. 1, 105 in hoc -o imperii et gloriae, *sc. curia et foro*. NEP. Att. 3, 3 VAL. MAX. 1, 5, 1 SVET. Cal. 8, 5]. *adde*: AMM. 14, 6, 21 virtutum omnium -um Roma. SIDON. epist. 1, 6, 2 legum. *de aliis urbibus*: CIC. leg agr. 2, 97 Capuae in -o superbiae atque in sedibus luxuriosis [p. red. in sen. 17] de orat. 3, 43 studiorum *Athenis*. HEGES. 5, 2 l. 39 vitae, *sc. Ierusalem* [*opp.* mortis habitaculum]). Catil. 4, 12 qui singulas uniuscuiusque nostrum domos et hoc universum rei publicae -um delere conati sunt. Balb. 13 ut . . . *Pompei* gloriae -um communibus imperi finibus terminetur. Pis. 15 nullum -um sceleri suo fore. 76 qui . . . suorum improbissimorum sermonum -um in auribus *Pompei* . . . collocarant. Marcell. 29 vagabitur . . . tuum nomen . . ., sedem stabilem et -um certum non habebit. rep. 1, 47 nulla alia in civitate, nisi in qua populi potestas summa est, ullum -um libertas habet. VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 Arium pagum, divini atque humani certaminis venerabile -um. CYPR. epist. 51, 1 p. 614, 15 unitatis ac veritatis -um (*sc. ecclesiam. cf.* 59, 16 p. 686, 16). LACT. inst. 4, 30, 11 hic (*catholica ecclesia*) est fons veritatis, hoc -um fidei, hoc templum dei (AMBR. hex. 3, 1, 5 templum istud sacrarium trinitatis, sanctitatis -um). ira 2, 1 gradus multi per quos ad -um veritatis ascenditur. *adde*: CIC. de orat. 2, 162 qui illi sedes et quasi -a omnium argumentorum (*sc. locos*, τόπους) demonstret. epist. 16, 17, 1 cui verbo ('fidelis') -um est proprium in officio, migrationes in alienum multae *eqs.* VAL. MAX. 4, 7, 7 in . . . felicitatis -o collocemus *amicitiam*. LACT. inst. 3, 11, 5 qui sedem ac -um summi boni reperiret. *nota de origine ciborum*: GELL. 6, 16, 4 -a ciborum omnibus aliis praestantia . . .: pavus e Samo *eqs.* B *t. t. astrol. de stellarum sede* (*cf.* domus *p. 1978, 70 sqq.*): TERT. Scap. 3 p. 543 sol . . . positus in suo hypsomate et -o. FIRM. math. 2, 1, 5 Mars in Ariete et in Scorpione -um collocavit. 2, 2, 1 in quibus *signis* singuli *planetae* imperium habent ac -um constitutum. 2, 2, 3 *syn.* potestatem. 2, 2, 4. 5 *syn.* domus. *al.* 2, 3, 4 Babylonii ea signa in quibus stellae exaltantur -a earum esse voluerunt *eqs.* (*ibid. opp.* altitudinibus). 2, 20, 7 *coniunct.* fines (3, 3, 1. 4, 17, 9). 3, 4, 38 in alieno -o. 6, 31, 21 si Venus et Mercurius . . . -a sua mutaverint (7, 15, 2). 8, 2, 2 in benivolae stellae -o an ⟨in⟩ malivolae. *al.* AMM. 20, 3, 2 cum in -o eiusdem signi tota repperitur luna sub sole (20, 3, 11. DRAC. mens. 13 -a lunae). 26, 1, 13 per quae duodecim siderum -a sol discurrens (31, 13, 7). PROB. Verg. georg. 1, 32/5 -um Saturni tradant astrologi libram. SCHOL. Germ. Bas. p. 63, 7 *Scorpius* ob magnitudinem in duo -a (δωδεκαμόρια) partitur. MACR. Sat. 1, 12, 10 duodecim zodiaci signis quorum certa certorum numinum -a creduntur. 1, 21, 26 Sagittarius . . . omnium zodiaci -orum imus.

C *de corpore vel partibus corporis ut sede animae vel virium, virtutum sim.*: *de animo corpore incluso*: CIC. Tusc 1, 58 cum repente *animus* in tam insolitum tamque perturbatum -um immigravit (VELL. 2, 69, 4 animus eius dignissimo -o inclusus. SEN. dial. 4, 28, 4 -um putre sortitis. epist. 65, 17 in hoc tristi et obscuro -o clusus. 65, 21 obnoxio. 70, 16 TERT. anim. 2 p. 302, 13. PANEG. 7 [6], 17, 3 -a corporum digna. LACT. ira 1, 4 mens hominis tenebroso corporis -o circumsaepta [inst. 3, 18, 7. epit. 34, 10 -um carnis, *syn.* habitaculum]). *adde*: CIC. nat. deor. 1, 76 quod nulla in alia figura -um mentis esse possit (*aliter*: VAL. MAX. 7, 2 ext. 3 *bona* -o mentis inclusa. MART. BRAC. superb. 7 -a mentium humanarum). GELL. 17, 15, 1 ne quid ex corruptis in stomacho humoribus ad -a usque animi redundaret. TERT. anim. 14 p. 319, 8 certa singulis *ingeniis animae* a in corpore determinaverunt. 18 p. 328, 16 -a sensus et intellectus . . . anima et animus. 53 p. 385, 23 dilabentibus paulatim instrumentis et -is et spatiis *animae*. *de metempsychosi*: SEN. epist. 88, 34 aliunde alio transeat et -a mutet. 108, 19 pererratis pluribus -is. *de utero matris prolem fovente*: VAL. MAX. 5, 5 pr. in eodem -o (*quo frater*) antequam nascerer habitavi (AMBR. in psalm. 118 serm. 15, 17, 3 eodem -o diu fotos. *cf. antea* formati eodem naturae hospitio). PETR. CHRYS. serm. 84 p. 436^{C} virginale *Mariae* (143 p. 584^{B} carnalis). 137 p. 570^{B} scelestum *viperarum*. *alia*: CIC. nat. deor. 1, 99 cerebrum cor pulmones iecur: haec . . . sunt -a vitae. PLIN. nat. 11, 182 prima -a intra se animo et sanguini praebet *cor* (APVL. Plat. 1, 13 rationabilem *partem animae* . . . capitis arcem tenere; irascentiam . . . ad -um cordis deductam esse . . .; appetitus . . . abdominis sedes tenere. PETR. CHRYS. serm. 37 p. 305^{B} -um cordis sui . . . ad superni hospitis aptat . . . mansionem. *cf.* CYPR. patient. 16 p. 409, 3

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-um pacificum perseveret in corde *christiani*). TERT. ieiun. 6 totum illud -um interioris hominis escis stipatum, vinis inundatum. LACT. opif. 11, 8 teneritudinem -i *faucium*. AMBR. in psalm. 118 serm. 6, 21, 2 ubi erant incentiva libidinis (*in membris nostris*), ibi nunc sunt -a castitatis. AVG. serm. cod. Guelf. 4096 ed Morin 3, 4 p. 16, 86 in ipsa fronte, hoc est in pudoris -o. CASS. FEL. praef. p. 1, 11 caput ..., necessarium sensus hominis -um (*cf.* SVLP. SEV. epist. app. 4, 2 caput, quod est -um sanitatis. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 12 p. 362[A] cerebrum intelligentiae -um). ALC. AVIT. epist. 54 p. 83, 27 incumbe ... orationi, -um pectoris mei (VEN. FORT. vita Hil. 12, 44). SEDVL. epist. 1 p. 9, 3 sobrium sapientiae -um *in mentibus feminarum*. MACR. Sat. 7, 4, 20 ut iecur caloris, ita *lien* ipse frigoris -um est. *de hominibus ipsis*: ARNOB. nat. 7, 11 alios ... videmus ... -a esse morborum. PRISCILL. tract. 7, 113 p. 82, 19 dignum *Christo* ... -um praeparemus (*syn.* habitaculum. *cf.* CASSIOD. in psalm. 118, 45). VICTRIC. 4 curabunt amplexata -a passionum (*sc. reliquiae, corpora martyrum*). 5 castitatis, *sc. virgo*. PETR. CHRYS. serm. 113 p. 511[C] virtutum (*syn.* receptaculum). PASS. Petr. 10 vasa contumeliae (*i. meretrices*) ... facta esse deversoria continentiae, templa Christi, -a honoris et gratiae.

syn.: lar, sedes. possessio (*adde*: CAES. civ. 1, 86, 3 COD. Theod. 8, 12, 3 *a. 316*), receptaculum (*adde* AMM. 31, 3, 8), statio, habitaculum. imperium, potestas. deversorium, hospitium. *opp.*: origo, patria. migratio. altitudo.

domicorruptor (*vel potius* domi c.). GLOSS.[L] II Philox. DO 48 οἰκοφθόρος (GLOSS. II 577, 34) qui malis sermonibus dehonestat domum. *fort. versio est glossae gr. οἰκοφθόρος ex ecclesiastico quodam auctore desumptae, cf. Ignat. ad Eph. 16, 1 οἱ οἰκοφθόροι βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι* (*vers. angl.-lat. s. XIII* domus corruptores, *ut vol. IV 1068, 23*).

[**domiculum** GLOSS. V 284, 12 *corruptum putat pro* domicilium *Götz, Thes. gl. em. s.* deverticulum; *cf. vol. V 853, 63.*]

domicūrius, -ī *m.* [*a* domus *et* curare. *Th.*]. CORP. VIII 2797 (*Lambaesi, a. 253/68*, = Dessau 2413) ⟨legato Augusti⟩ ... Aemilius Florus b(ene)f(iciarius) -us eius patrono ⟨pr⟩aestantis⟨simo⟩. *i. q. 'curam praetorii agens', cf. θυρωρόν Dio 78, 13? v. Dessau ad l.*

[**domicus** GLOSS. II 54, 48 *corrupt. pro* domesticus.]

domifactus *v.* dome- *p. 1865, 42.*

domigena berna (*i.* verna) *eqs.* GLOSS. cod. Bern. 258 (Corp. Gloss. I [1923] p. 219). *saepe in glossariis mediae latinitatis versio voc. gr. οἰκογενής, loco versionis vetustioris q. e.* domi natus, *cf. Ducange s. v. et v. Heraeus, Sprache d. Petron. p. 11 adn. 1.* *Hofmann.*

domina *v.* dominus.

dom(i)naedius, -(i)ī *m.* [*ex* dominus aedium, *fort. ex vocat.* domine (*vel acc.* dominum) aedium *coaluit. Th.*] *scriptum est* dominaed- *nusquam.* domnaed-: CORP. *l. 64.* AVG. c. Petil. *l. 58.* in psalm. *l. 60.* domned-: RHET. Her. *l. 56.* MAX. TAVR. *l. 61. 63.* GLOSS. *l. 53.* domined-: PAVL. NOL. epist. 18, 3 p. 130, 13. 28, 6 p. 246, 22. 29, 13 p. 260, 11. 32, 10 p. 286, 1. domnid-: PAVL. NOL. epist. 29, 13 p. 260, 11 *cod. Δ s. IX.* dom(m)inid- (domnid- *pars codd.*): NOT. Tir. 47, 65. *notatur prior vocabuli pars*: dn͞ed-: PAVL. NOL. carm. 23, 109 *cod. B s. XII.* dn͞ed-: PAVL. NOL. epist. 5, 15 p. 34, 21 *cod. O s. X, M s. XIII.* *voc.* -us: *l. 64.* GLOSS.[L] II Philox. DO 65 -us et c[a]enacularius: σταθμοῦχος.

i. q. dominus aedium (*cf. p. 1915, 80*): **1** *proprie*: RHET. Her. 4, 51, 64 quo (*sc. in aedes quasdam*) iste pro notitia -i iam (*Salmasius*; domnediam *M*; domini aedium *E, an recte?*) ingreditur (*P^1B^2CE*; in integro *M praeter C*) cum hospitibus. AVG. c. Petil. 2, 83, 184 p. 114, 16 ut ... fornarius inquilinus -ii sui panem incoctum abiecerit. in psalm. 38, 21 p. 429 apud diabolum cum essem, inquilinus eram, sed malum -um habebam. MAX. TAVR. serm. 101 p. 733[B] non ... sibi tantum peccat subditus, cum sacrificat *Dianae*, sed et -o, qui non prohibet. *ibid.* immolante enim rustico inquinatur -us. CORP. VI 9274 (= CARM. epigr. 1883, *cf. adn.*) -us, possessor, colonus sequens et tu, viator, precor, parce tumulum Narcissi.
2 *translate*: PAVL. NOL. carm. 23, 109 opus ... quod tectis ipse meis, quibus est idem (*Felix martyr*) -us, egit. epist. 5, 15 p. 34, 21 communis patroni -i (*v. l. 52*; domni *vel* domini *pars codd.*) mei Felicis (32, 10 p. 281, 1 basilica ... ad -um nostrum communem patronum ... iam dedicata). 18, 3 p. 130, 13 -ii. 28, 6 p. 246, 22 -um. 29, 13 p. 260, 11 -ii (domini *pars codd.*).

opp. inquilinus *l. 59. 61.* subditus *l. 62.* rusticus *l. 63.* possessor *l. 64.*

? **dominābilis**, -e. *a* dominari. *significatione activa*: CASSIOD. in psalm. 7, 17 dolor ... dictus est, quasi dominabilis horror (*codd. Aud., Bec. Fisc.*; domabilis *var. lect., edit.*).

domināns, -anter *v.* dominor.

* **dominātio**, -ōnis *f. a* dominari. GLOSS.[L] II Philox. DO 40 dominium et -o δεσποτεία. 80 τυραννίς, δεσποσύνη (*unde* Abav. DO 14 dominatum [-us]. *L.*). *cf.* LYD. de mag. 1, 6 *p. 1878, 31.* *inde a* RHET. Her.; *plur. inde a* CIC. *apud poetas non legitur nisi* PRVD. *p. 1882, 31. 32,* DRAC. *p. 1882, 33.* *magis in usu quam* dominatus *teste* NON. p. 203, 15. 206, 34; *v. tabulam p. 1878, 1 sqq.*; *usu promiscuo* dominatus *et* -o: HIL. syn. 33 *p. 1881, 51. al.*

	-o	-us		-o	-us		-o	-us
SCAEN. frg. ...	—	2	PVBLIL.	—	1	ASCON.	1	—
FRG. orat. ...	—	1	CAES.	—	2	QVINT. inst. .	4	—
VARRO	—	2	HIRT.	1	—	TAC.	35	1
RHET. Her. ...	3	1	BELL. Alex. ..	1	—	PLIN. paneg.	2	—
CIC. inv.	1	—	SALL.	21	—	SVET.	9	—
cett. rhet. ..	1	7	NEP.	6	1	FLOR.	10	—
oratt. a. 81—66	6	—	VERG. catal. .	—	1	DIG.	4	—
oratt. a. 66—59	9	1	LIV.	13	2	APVL.	5	1
oratt. a. 57—52	2	6	SEN. rhet. ...	1	—	TERT. ed.		
oratt. a. 46—43	2	11	VELL.	3	—	Vind. I. III .	16	2
phil.	8	22	VAL. MAX. ..	16	—	AMM.	2	1
epist.	6	3	SEN. phil. ...	2	—	VVLG.	8	—
BRVT. (?) epist.			CVRT.	1	—	AVG. civ.	34	15
1, 16. 17 ...	6	—						

I *i. q. domini summa potestas cum legitima tum usurpata*: **A** *hominum* (*venti p. 1880, 80*): **1** *patris familias in familiam* (*cf.* dominus *p. 1912, 36*, dominium *p. 1893, 4*), *in servos* (*cf.* dominus *p. 1913, 30*): CIC. rep. 1, 67 in eiusmodi re publica plena libertatis esse omnia, ut et privata domus vacet -e (*cf. Plat. rep. 8 p. 562d.e*). FEST. p. 289 regalia exta appellantur quae ... pollicentur ... filio familiae -em. PIVS VLP. coll. 3, 3, 6 atrociore[m *del. Lachm., recte?*] -em saevitia[m *del. Lachm.*] exercere (*sc. in servos*; *item* TRYPH. dig. 12, 6, 64 -o ex gentium iure introducta est. *cf.* RVFIN. Orig. princ. 1, 6, 2 *p. 1882, 64*).

2 *in re publica* (CHALC. comm. 270 duplex ... est -o: altera violentior tyrannicae potentiae similis, item alia sanctitatis imperatoriae. *idem valet atque gr.* τυραννίς: RHET. Her. 2, 2, 3 *l. 41 al. saepe; cf.* LYD. de mag. 1, 6 ὅτι Ῥωμαίοις ἔθος dominos τοὺς τυραννήσαντας ἀποκαλεῖν, ὡς δὴ Σύλλαν καὶ Μάριον καὶ δομινατιῶνα τὴν τυραννίδα· *sic de -e tyrannorum Graecorum, regum, Marii, Cinnae, Sullae, Caesaris, triumvirum al.* *raro vacat vituperatione, velut: de primordiis civitatum* TAC. ann. 3, 26 *p. 1879, 32; de imperio Augusti* TAC. ann. 1, 3 *p. 1879, 30.* 2, 59 *p. 1879, 31; populi Romani p. 1879, 42. 49. 55. 56 al.; Miltiadis p. 1879, 3; de -e in universum p. 1879, 62; cf. etiam* VAL. MAX. *p. 1880, 52* SVET. *p. 1880, 52; al.* *saepe opp.* libertas *cf. l. 55. 71. 79. p. 1879, 4. 8 sqq. 76. 1880, 13. 28 al., opp.* principatus *p. 1879, 38*): **a** *aut nude ponitur aut accedentibus adiectivis, participiis*: RHET. Her. 2, 2, 3 num quod commodum maleficio appetierit, num honorem, ... num -em (CIC. rep. 2, 48 qui etiam liberata iam civitate -es appetiverunt). CIC. S. Rosc. 140 quae ... -o (*sc. nequissimi servi, v. p. 1880, 1*) ... in aliis rebus antea versabatur, nunc vero ... quod iter adfectet, videtis, ad fidem, ad ius iurandum *eqs.* Verr. II 3, 155 qua impudentia ... eum (*Timarchidem, Verris libertum*) in -e fuisse. leg. agr. 1, 19 evertere rem publicam ... ac vobis novam -em comparare (2, 8 novae -es, extraordinaria non imperia, sed regna quaeri). 1, 21 Sullanae (FLOR. epit. 3, 23, 6 FIRM. math. 1, 7, 38 *cf. p. 1880, 4*). Catil. 2, 19 -em ... expectant (*syn.* rerum potiri). Sull. 25 sin te potentia mea (*sc. Ciceronis*), si -o, si denique aliquid dictum arrogans aut superbum movet. dom. 49 alienae (*sc. Clodii*) -is scelerisque socius (BRVT. [?] Cic. ad Brut. 1, 16, 2 TAC. Agr. 32. IVST. 5, 9, 10 *opp.* patria. OROS. hist. 2, 17, 10 *opp.* patria, libertas). Phil. 3, 34 non modo crudelem superbamque -em nobis, sed ignominiosam etiam et flagitiosam ferendam esse (FLOR. epit. 4, 2, 93 *ex coni.* AVG. civ. 5, 12 p. 212, 3 D. regalem. *cf. p. 1880, 2. 59. aliter p. 1879, 6*). rep. 2, 15 si esset optimi cuiusque ad illam vim -is adiuncta auctoritas (VELL. 2, 68, 4 vim -is expertos. TAC. ann. 6, 48. 15, 69 SVET. Dom. 1, 3). fin. 1, 59 cupiditates ... divitiarum, gloriae, -is (AVG. civ. 5, 19 tit. p. 228, 24 D. *opp.* gloriae [*cf. l. 79 sq.*]. *al.* OROS. hist. 4, 6, 16. *cf.* cupido: *p. 1879, 36*, libido: OROS. hist. 5, 21, 12). off. 3, 39 cum aliquid ... potentiae, -is, libidinis causa feceris. Att. 2, 21, 1 videbatur eius modi -o civitatem oppressisse, quae *eqs.* 7, 22, 1 diuturnitatem victoriae et -is (*sc. Caesaris*). 8, 11, 2 -o quaesita ab utroque (AVG. civ. 15, 5 p. 64, 28 D. *v. l. 49. p. 1880, 51.* IVST. 1, 1, 7 AVG. civ. 5, 12 p. 213, 6 D. *al. cf.* FLOR. epit. 3, 13, 1 tribunicia potestas ... -em sibi adquirens). Att. 10, 4, 4 utrique ... patriae salus et dignitas posterior sua -e ... fuit (BRVT. [?] Cic. ad Brut. 1, 16, 4 maximum -is suae praesidium. NEP. Milt. 3, 6 *opp.* omnium libertati). POLLIO Cic. epist. 10, 31, 3 quam iucunda libertas et quam misera sub -e vita esset. BRVT. (?) Cic. ad Brut. 1, 16, 1 non sublatam -em, sed dominum commutatum (*sc. Octavium pro Caesare*). 1, 16, 6 vindices atque oppressores (*cf. p. 1880, 34*) -is. 1, 17, 2 -em an dominum an Antonium timentes. 1, 17, 6 *syn.* imperiis extraordinariis, potentia. SALL. Catil. 6, 7 in superbiam -emque se convortit. 17, 5 -is spes (TAC. ann. 12, 8. 14, 2 AVR. VICT. Caes. 20, 9 OROS. hist. 3, 1, 5. 11). Catil. 20, 2. Iug. 31, 16 ad -em accensi sunt (*opp.* libertatis). 41, 2 neque gloriae neque -is certamen (hist. frg. 1, 7 inter certamina libertatis aut gloriae aut -is). or. Lep. 8 retinendae (or. Macri 28). or. Macri 3 opes nobilitatis ... pellere -e. 11 finem ... -is (*opp.* serviundi) facturi. 23 Pompeium ... malle principem volentibus vobis esse quam -is socium (*v. l. 53. p. 1880, 8. cf.* TAC. ann. 4, 57 *matrem* -is sociam). rep. 1, 2, 3 particeps -is.

[*I. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2, 3, 7 alterius socordia -em oblatam insolentes agitant. 2, 4, 3. hist. frg. 1, 12 -es affectabant (AMM. 21, 16, 8 adfectatae -is). 2, 17. NEP. Milt. 8, 3 ⟨in⟩ Chersoneso ... perpetuam obtinuerat -em, tyrannusque fuerat appellatus, sed iustus. LIV. 3, 39, 7 iniusta (*opp.* libertas. *item* 3, 56, 13 utrum novis legibus -o an libertas firmata sit. 4, 5, 1. 6, 18, 6 [*v. infra l. 8*]. 24, 4, 1 modice laturum). 4, 15, 5 nullam nobilitatem, nullos honores ... cuiquam ad -em pandere viam. 6, 18, 6 vos pro libertate ..., illos pro -e certaturos (OROS. hist. 2, 17, 10. *cf.* TAC. ann. 2, 46 pro ... libertate et contra augendae -i certaretur. *item*: CVRT. 6, 1, 8 illi pro libertate, hi pro -e pugnabant. IVST. 5, 9, 10 *opp.* patria). 34, 32, 10 impotentissimae (*v. p. 1880, 21. 82*). 34, 33, 8. SEN. contr. exc. 5, 8 tyrannus -em sub abolitione deposuit (= QVINT. inst. 9, 2, 27. *apud* SEN. *syn.* tyrannidem). VELL. 2, 60, 4 ad nefandam -em erupit furor. VAL. MAX. 3, 2 ext. 5 amara -e (*sc. civitatis Spartanae*) Graecia liberata est (*cf. p. 1880, 15. 32. 1881, 44. 83*). 3, 3 ext. 2 consuetudinem -is (*tyranni*). 3, 3 ext. 5 in *satellite* totius -is summa quasi quodam cardine versabatur. 4, 3 ext. 3 (*dictum Sophoclis*) libenter ... istinc (*rebus veneriis*) tamquam ex aliqua furiosa profugi -e. 6, 3, 1ᵇ cui (*Sp. Cassio*) ... suspicio concupitae -is nocuit. 6, 3 ext. 2 Persicae. 9, 11 ext. 1 cum ipso patre bellum de -e gessit *Mithridates*. 9, 13 ext. 4 *Dionysius tyrannus tot* annorum -em in hunc modum peregit. SEN. dial. 4, 9, 3 funestas. 6, 17, 5 -is cupidus (AVG. civ. 5, 19 p. 229, 25 D. avidus). QVINT. inst. 5, 10, 30 libris Sibyllinis ... -o dari tribus Corneliis dicebatur. 5, 10, 71 non -is causa Sullam arma sumpsisse. 5, 11, 8 Pisistratum ad -em pervenisse. *ex* TAC. Agr. hist. ann. *praeter supra allata (l. 9. p. 1878, 54. 60. 77. 84) enoto*: Agr. 30 *opp.* libertas (hist. 2, 38 4, 8 ann. 2, 46. 6, 42). hist. 4, 73 *opp.* servitium (*cf.* ann. 12, 11 ut non -em et servos, sed rectorem et cives cogitaret *Meherdatus Parthus*). ann. 1, 3 Augustus subsidia -i Claudium Marcellum ..., M. Agrippam ... extulit. 2, 59 Augustus inter alia -is arcana ... seposuit Aegyptum. 3, 26 provenere -es multosque apud populos aeternum mansere (*praeterea plur.*: 12, 4. 13, 1). 5, 3 praerupta ... et urgens -o (*Tiberii*). 6, 45 dum -is apisceretur *C. Caesar* (*cf.* 12, 30 dum adipiscerentur -es [*M*, -nis *Heinsius*]). 13, 2 cunctis malae -is cupidinibus flagrans (*aliter* FLOR. epit. 3, 18, 3 cupidine -is, *cf. p. 1878, 61 sqq.*). 14, 31 templum ... quasi arx aeternae -is. PLIN. paneg. 43, 3 sunt diversa natura -o et principatus. 85, 3 affectus (*sc. amor*) ... liber et -is impatiens. SVET. Iul. 30, 5. 76, 1. 80, 1 Aug. 19, 2 Tib. 24, 1 Nero 35, 5 Otho 9, 3. FLOR. epit. 1, 26, 7 regiae -is (SVLP. SEV. chron. 1, 32, 5 *syn.* superba imperia. *v. p. 1880, 59*). 4, 2, 13 ista (*sc. Caesaris, Crassi, Pompei*). 4, 3, 8 Romanae -is, id est humani generis conversione (ARNOB. nat. 4, 27). 4, 11, 2. AMPEL. 27, 3 Spurius cum agrariis legibus factionem et -em pararet (*cf. p. 1881, 19*). POMPON. dig. 1, 2, 2, 24 nimia atque aspera -e (*sc. Xvirorum.* CASSIOD. in psalm. 124, 3 p. 923ᴬ asperrima -e regnarunt). APVL. Plat. 2, 15 tyrannicae -is (*syn.* tyrannidis [*Plato rep. 8 p. 545ᵃ τὸν τυραννικόν, item* 2, 28 -is t., *syn.* tyrannis; *v. l. 50*]. TERT. apol. 2, 14 hoc imperium [*sc. Romanum*] ... civilis, non tyrannica -o est. IVST. 16, 4, 16. *v. p. 1880, 65. 1881, 5*). Plat. 2, 28 tyrannis illa, singulare -is caput. MIN. FEL. 37, 7 quidam imperiis ac -bus eriguntur. TERT. apol. 26, 1 vices -um. 37, 6 -em vestram (*i. imperium Romanum*). 45, 2 vobis ... humana doctrina innocentiam tradidit, humana item -o imperavit. nat. 2, 17 p. 130, 9 destinatus a suis deis -i populus *Romanus*. p. 133, 12 regnum universae nationes ... habuerunt, ... donec postremo Romanis cessit universa paene -o. adv. Prax. 3 p. 231, 3 nullam dico -em ita unius sui esse, ita singularem, ita monarchiam, ut non etiam per alias proximas personas administretur, quas *eqs.* (*item opp.* monarchia: 3 p. 234, 24). adv. Marc. 1, 4 p. 295, 18 qui rex regum ob ... subiectionem ceterorum graduum quasi culmen -is excipitur (*cf.* ARNOB. nat. 7, 51 alios ad columen -is evexit. *opp.* libertatem). 1, 27 p. 328, 27 iusta et ordinaria, *opp.* adultera. PANEG. 10 (4), 33, 6 feralis. FIRM. math. 1, 10, 12 -is imperia (*v. p. 1881, 49*). IVST. 5, 10, 5. 9. 6, 3, 5. 8, 2, 2 externae (15, 4, 14). 9, 3, 11. 21, 4, 1 occupandam (AVR. VICT. Caes. 41, 26 improbe). 26, 1, 8 saeva (AVR. VICT. Caes. 17, 1 saeva a principio). AVR. VICT. Caes. 11, 7 -is circiter quinto decimo *anno*. 39, 23 -is insignia induerat. *al.* PS. AVR. VICT. epit. 6, 3 Galba ... ante sumptam ... -em. VIR. ill. 21, 2 pacto -is magistratum sibi prorogarent. 67, 7 Cinnana (EXVP. 5 SCHOL. Cic. Bob. p. 176, 24 St.). 81, 4. EXVP. 1 studio -is. 5 Mariana. HIL. in psalm. 2, 44 *syn.* regnum. AMM. 26, 9, 9 -e ... potitus. SCHOL. Cic. Bob. p. 109, 31 St. *Marius* cum ... Cinna -em gravissimam exercuit (SVLP. SEV. chron. 1, 24, 5 rex Chananaeorum ... gravissimam in eos [*i. Hebraeos*] ... -em exercuit. *cf. p. 1878, 25. 1880, 80. 1881, 1*). CLAVD. DON. Aen. 12, 235 p. 582, 25 -is auctoritas. AVG. civ. 5, 12 p. 212, 29 D. *Romani* amore ... primitus libertatis, post etiam -is *eqs.* (p. 213, 19). 5, 19 p. 228, 33 *syn.* imperium. 10, 8 p. 413, 24 populum *Iudaeorum* ... -e deprimebat *Pharao*. 15, 5 p. 64, 22 ut ... totam -em haberet unus (*sc. Romulus. aliter p. 1882, 28*). *al.* OROS. hist. 1, 21, 6 cruentam. *al.* POL. SILV. chron. I p. 547, 26 Latinae -is regna. DRAC. laud. dei 3, 465. ENNOD. epist. 9, 33 p. 257, 8 pontifici terrenas -es (*an ad III? v. p. 1882, 25*) ... esse subiectas. opusc. 3, 80 p. 351, 7 quos ferrea ... rex -e gubernat. IORD. Get. 52, 268. GREG. M. epist. 13, 34 p. 397, 14 iugo vestrae -is.

b *acced. genet. subi.*: CIC. S. Rosc. 140 servi nequissimi (*sc. Chrysogoni*) -em ferre (Verr. II 3, 228 Aproni. AVG. civ. 1, 24 p. 38, 32 D. captivitatem -emque hostium ferre. *v. p. 1878, 56*). leg. agr. 2, 81 Sullae (SALL. Catil. 5, 6. 28, 4 hist. frg. 1, 31. 57 TAC. ann. 1, 1. *cf. p. 1878, 49*). leg. agr. 3, 13 cum ad paucorum -em scripta sit *lex* (SALL. or. Macri 6. TAC. ann. 6, 42 paucorum -o regiae libidini propior est. GLOSS. II 381, 51 ὀλιγαρχία). Sest. 142 illorum (*sc. qui cives suos inique damnaverunt atque expulerunt*). Phil. 8, 12 socium (*cf. p. 1878, 83*) fore ... -is Antoni (VELL. 2, 61, 1 oppressā [*cf. l. 27*] A.-e civitas. AVG. civ. 3, 30 p. 143, 14 D. depulsā et oppressā [*cf. l. 34*] Antonii -e). or. frg. A VII 49 S. (48 M.) propter nimiam -em potentium. Brut. 45 nec in ... regum -e devinctis nasci cupiditas dicendi solet (rep. 1, 48 a regum et a patrum -e ... in libertatem rem populi vindicari [*cf. l. 28*]. AVG. civ. 18, 26 p. 290, 30 D. a regum ... -e liberi [OROS. hist. 2, 2, 9 liberata]). rep. 2, 34 -em Cypseli confirmari (SCHOL. Cic. Bob. p. 80, 20 St. fugiens). fin. 3, 75 solus *sapiens* liber nec -i cuiusquam parens nec oboediens cupiditati. Att. 8, 3, 6 Cinnae (VAL. MAX. 6, 9, 6 -em fregit. ASCON. in Scaur. p. 25, 32 St. periit ... in -e L. Cinnae. TAC. ann. 1, 1 *al. cf. p. 1879, 69*). ad Q. fr. 1, 4, 2 -e obtrectatorum. HIRT. Gall. 8, 52, 4 Pompei -o atque arma. BELL. Alex. 23, 2 -e crudelissima Ganymedis. SALL. Iug. 31, 20. NEP. Lys. 1, 4 Atheniensium impotentem -em refringerent *Lacedaemonii* (LIV. 38, 1, 9 vindicarent sese ab impotenti -e Philippi). Milt. 3, 4 liberos (*v. l. 14*) a Persarum futuros -e et periculo. 3, 5 quod Darii regno ipsorum (*tyrannorum*) niteretur -o (*syn.* potestate). Them. 7, 6 quod ipsorum (*Lacedaemoniorum*) -i quam quod universae Graeciae utile esset. R. GEST. div. Aug. 1, 1 rem publicam a -e (*sic Antioch.*) factionis (*cf. l. 47*) oppressam (*cf. l. 9*) in libertatem vindicavi (*cf. l. 13*). LIV. 23, 7, 5 Pyrrhi superbam -em, *opp.* servitutem (25, 10, 9 superbam Romanorum). 34, 41, 6 Nabidis -is (*B*, dominantis *rell. codd.*) satellitem factum populum Romanum. VAL. MAX. 5, 6 ext. 2 Atheniensium urbem XXX tyrannorum taeterrima -e liberare. 5, 8, 1 filios suos (*L. Bruti*) -em Tarquini a se expulsam reducentes. 6, 2 ext. 2 eius (*tyranni*) finire -em. 7, 3 ext. 2 sordida magorum -e oppressa (*cf. l. 10. p. 1878, 74*). 9, 1 ext. 2 ut *urbs* servorum se insolentissimae -i subiceret. TAC. ann. 11, 8. 12, 10. 14, 11. FLOR. epit. 1, 8, 7 Superbi ... importuna -o. AMPEL. 29, 3 horum (*decemvirum*) ... -em et libidinem. APVL. Plat. 2, 24 multorum. AVR. VICT. Caes. 3, 17 flagrante suorum (*Claudiorum*) -e. CLAVD. DON. Aen. 1, 360 hominis saevissimi. VVLG. Dan. 11, 5 multa enim -o eius *regis* (κυριεύσει κυρείαν πολλήν). I Macc. 8, 24 in omni -e eorum (*i. Romanorum; κυρείᾳ*). AVG. civ. 1, 14 p. 25, 6 D. sub -e gentis licet barbarae, tamen humanae (1, 24 p. 39, 10 Carthaginiensium. GREG. TVR. Franc. 9, 30 p. 384, 24 sub patris *Chlotari* -em). 5, 11 p. 211, 5 regna hominum eorumque -es et servitutes. *al.* SVLP. SEV. chron. 1, 14, 2 Aegyptiorum. COD. Theod. 4, 8, 5 (*a. 322*) libertatem victis hostibus victorum -o abstulit. COD. Iust. 7, 14, 4 Palmyrenae factionis (*cf. l. 27*) -e. ENNOD. opusc. 3, 170 p. 375, 8 adversariorum.

c *acced. genet. obi.*: CIC. Verr. I 35 quoniam haec te (*Hortensium*) omnis -o regnumque iudiciorum tanto opere delectat (*antea*: ista tua intolerabilis potentia *eqs.*). leg. agr. 2, 25 a certis hominibus -em potestatemque omnium rerum quaeri (*cf. p. 1881, 29. 1882, 31*). VAL. MAX. 6, 5 ext. 2 maris. SVET. Nero 40, 2 Orientis. PS. CIC. ad Octav. 3 C. Caesare ... a rei publicae -e semoto. PS. AVR. VICT. epit. 41, 19 orbis Romani.

d *acced. genet. explicat.*: AMPEL. 15, 13 triginta magistratus Lacedaemonios tyrannidis -e saevientes. *cf. p. 1879, 47.*

e *pendet praepositio* (*hic illic incertum an praepositio regatur a verbo, cf. p. 1879, 3. 74*): in *c. abl.*: CIC. Verr. II 5, 175 (*ad Hortensium*) tulit haec civitas ... regiam istam vestram (*optimatium*) -em in iudiciis et in omni re publica (*cf.* SCHOL. Cic. Gron. A 347, 9 St. Hortensium ... dicat habuisse in iudiciis -em). SALL. or. Macri 11 certatum utrimque de -e in vobis sit. LIV. 35, 17, 5 Nabidi ... -em in patria sua ... remissam. AVG. in euang. Ioh. 115, 2 non impedio -em vestram in hoc mundo. c. Petil. 1, 24, 26 p. 20, 9 omitto tyrannicas in civitatibus et maxime in fundis alienis -es *sc. quas Donatistae exercent.* in *c. acc.*: SALL. or. Lep. 2 *satellites Sullae* qui -is in vos servitium suum mercedem dant. ex: TERT. apol. 4, 4 vim profitemini et iniquam ex arce (*cf. vol. II 739, 44 sqq.*) -em.

3 *non in re publica* (*acced. genet. obi. l. 84, genet. subi. p. 1881, 3, in c. acc. l. 71*): TERT. apol. 23, 15 omnis haec nostra in illos (*sc. daemones*) -o et potestas de nominatione Christi valet. nat. 2, 5 p. 104, 16 doceant vulgo fieri, ut ... de libertate -o, de -e divinitas intellegatur (ἀδύνατα). anim. 57 p. 391, 22 *Christiani* spiritalia nequitiae non quidem socia conscientia, sed inimica scientia novimus, nec invitatoria operatione sed expugnatoria -e (exp. -e *i. exorcismo sec. Kroym.*) tractamus ... luem mentis humanae (*sc. magiam; diabolum intellegendum censet Kroymann, Quaest. Tert. p. 120; cf. etiam H. Gomperz, Tertullianea, Vindob. 1895 p. 77 sq.*). PORPH. Hor. carm. 1, 3, 16 videtur ibi (*in Adriatico sinu*) -em exercere *Notus*. CYPR. Demetr. 23 p. 367, 24 nec vos delectet in saeculo inter iustos et mites impotens ista et vana -o (*sc. paganorum*). MAXIMIN. c. Ambr. 118 p. 45, 9 a parte *concilii* parti *concilii* -e inimica interclusus ⟨est⟩ sermo. RVFIN. Orig. in gen. 1, 17 p. 20, 9 B. quorum (*quae ex desi-*

[*I. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

deriis corporalibus et carnis motibus proferuntur) sancti ...-em exercent. Orig. in num. 28, 4 p. 285, 13 B. volo (*Christus*) et istos (*apostolos*) habere -em. AVG. civ. 16, 4 p. 131, 7 D. -o imperantis in lingua est. EPIST. pontif. 379 (*a. 431*) Migne 50, 509[A] (Conc.[S] I 2 p. 24, 11) 5 numquam contra regem regum verba tyrannicae -is (τυραννικῆς ἐπιχειρήσεως) admissa. RVSTIC. synod. (Conc.[S] I 4) 121, 3 p. 72, 34 qui ... rectam fidem velut ex -e imperantes subiugare voluerint (ἐξ ἐπιτάγματος κρατεῖν). GREG. M. moral. 30, 63 p. 559[A] interior homo exteriorem superposita calce -is premat (*cf. l. 36 sqq.*). *singulariter ex textu graeco perperam intellecto*: HERM. vulg. mand. 5, 2 si ergo huic mandato -em egeris (ἐντολῆς κυριεύσῃς. Pal. 5, 2, 8 si huius mandati mei dominatus fueris).

B *rerum incorporearum*: **1** *acced. genet. subi.* (*acced.* in *c. acc. l. 17. 23*, adversus *l. 17*): RHET. Her. 4, 17, 24 sola virtus in sua potestate est, omnia praeterea subiecta sunt sub fortunae -em (-e *var. lect.*). CIC. inv. 2, 164 (= CASSIOD. anim. 5 p. 1290[B]) temperantia est rationis (animi CASSIOD.) in (adversus CASSIOD.) libidinem atque in alios ... impetus animi firma et moderata -o. APVL. mund. 35 eius (*legis*) arbitrio parentium mentes agitantur nutuque eius et -e flectuntur (*π. κ. 6 p. 400*[b]*, 13* ὁ τῆς πόλεως νόμος ... πάντα οἰκονομεῖ τὰ κατὰ τὴν πολιτείαν). AVG. civ. 9, 4 p. 371, 16 D. mentis. 9, 4 p. 373, 25 *Stoici sapientem* ab earum (*passionum*) -e defendunt. nat. et grat. 15, 16 p. 243, 6 huius in nos mali (*sc. linguae, cf. Iac. 3, 8* linguam nullus hominum domare potest) -em ... permanere. pecc. orig. 24, 29 p. 183, 3 mortuos ... peccati ... -e prostratos. serm. 8, 5, 6 tibi -em rationis creator dedit (*antea*: ratio ... tamquam regnans et dominans). 202, 2, 2 *Christus* puer spolia idololatriae -i detraxit. **2** *acced. genet. obi.*: TERT. anim. 22 p. 365, 18 dedimus ... *animae* -em rerum. **3** *acced. genet. explicat.*: RVFIN. Orig. in num. 18, 4 p. 174, 16 B. 'principes' illos (*i. spiritales nequitias*) qui in iis -em impietatis tenuerant. **4** *pendet praepos.* in *c. acc.* (*v. etiam l. 14*): RHET. Her. 4, 19, 27 non sunt omnia committenda fortunae, ne magnam nimis in nos habeat -em. AVG. civ. 21, 15 p. 519, 10 D. vitiis in nos -em ... permittere. NICET. virg. laps. 35 p. 124, 14 sensus ... in membra corporis ... haberet -em. **5** *nude ponitur*: *animae* (*v. l. 28*): TERT. resurr. 7 p. 36, 7 *caro animam* et continet et ipsius (*non gen. obi.*) -is compotem praestat (*cf. antea*: animam dominari). MAR. VICTORIN. ad Iust. 16 p. 1008[B] anima ... -em sibi concessam liberi arbitrii licentia violavit. *cf. etiam l. 8.* *animi motuum*: RVFIN. Basil. hom. 1 p. 1724[A] *passiones* -bus variis humanas animas agunt. AVG. civ. 19, 12 p. 375, 13 D. *superbia* imponere vult ... -em suam. pecc. mer. 2, 6, 7 p. 78, 13 ab ista horrenda -e (*sc. iniquitatis, cf. psalm. 118, 133* ne dominetur mihi omnis iniquitas) liberandi fuerant (*cf. ibid.* ab huius execrandae dominae servitute liberantur).

C *dei* (*fere speciatim Christiani, generatim l. 47. 50*): **1** *non acced. genet.*: TERT. apol. 24, 3 sic plerique disponunt divinitatem ... imperium summae -is esse penes unum *deum* (FIRM. err. 20 p. 53, 6 purum -is imperium. *cf. p. 1879, 61*). nat. 2, 5 p. 105, 3 aliquam -em sibi (*elementis*) praeesse. CYPR. Fort. praef. 5 [cap. VI] p. 320, 10 *Christus* praetulerit ... servitutem -i. HIL. syn. 33 p. 505[B] dominatus quoque aequatur in domino (*sc. patre et filio*), nec recipit differentiam confessa in utroque sine differentia -o. *ibid.* p. 506[B] cum ... fidei expositio patrem et filium ... nec tempore, nec nomine ..., nec dignitate, nec -e discernat. PRISCILL. tract. 4, 79 p. 60, 6 in patibulum ... crucis maledicta terrenae -is adfigens *Christus*. VVLG. psalm. 144, 13 -o tua in omni generatione (δεσποτεία. *syn.* regnum). II Petr. 2, 10 -em contemnunt (κυριότητος). Iudas 8 spernunt (κυριότητα). PELAG. in I Cor. 8, 6 pater non excluditur a -e nec filius a deitate. AVG. civ. 7, 30 p. 313, 11 D. potestatemque. *al.* CONC.[S] I 4 p. 234, 3 *Christus* etiam sic (*sc. homo*) permansit in excellentiis deitatis et in -e naturali (κυριότητι. *cf. ibid.* vol. 5 p. 296, 36 = DIONYS. EXIG. Cypr. epist. ad Succ. 1, 5). ENNOD. opusc. 3, 63 p. 347, 4 supernae ... -is instar possidet qui imperium suum pietate sublimat. MVTIAN. Chrysost. hom. 1, 1 p. 237 [extr.] -is illi (*Christo*) nulla continget amissio (κυριότητος). *al.* **2** *acced. genet. subi.*: ITALA Dan. 6, 26 (Cypr. testim. 3, 20 p. 137, 13) -o eius in perpetuum ambulabit (κυρεία, VVLG. potestas). MAR. VICTORIN. ad Iust. 7 p. 1003[B] omnipotentis -o. VVLG. psalm. 102, 22 in omni loco -is eius (ἐν παντὶ τόπῳ τῆς δυναστείας αὐτοῦ). AVG. gen. ad litt. 8, 13 p. 252, 7 esse sub -e dei (CASSIOD. in psalm. 128, 1 p. 936[A] Pharaonis ... populus dei acerbam -em sustinuit). EPIST. pontif. 937, 9 (Conc.[S] IV 2 p. 140, 13) -em eius *sc. spiritus sancti* (δεσποτείαν). APRING. in apoc. 22, 3/4 -o divinae potestatis et agni (*cf. p. 1883, 33*).

D *diaboli sim.* (*cf. p. 1882, 32. acced.* in *c. acc. p. 1882, 2*): **1** *non acced. genet.*: TERT. spect. 2 p. 4, 17 ut *vis interpolatoris angeli* in ea ipsa (*integritate hominis*) suam -em collocaret. RVFIN. Orig. in gen. 9, 3 p. 91, 6 B. *Christus* depellens ... angelos (*sc. malos*) potestate et -e, quam habebant in nationibus. PASS. Barth. 138, 9 eiciam te (*sc. diabolum*) de -e, quam tibi ... usurpasti. **2** *acced. gen. subi.*: RVFIN. Orig. in num. 18, 4 p. 174, 26 B. sub ipsorum (*daemonum*) -e tenebantur. AVG. civ. 4, 26 p. 179, 40 D. a quarum (*daemonum*) -e ... liberat ... gratia dei (4, 31 p. 186, 9. 9, 15 p. 388, 2 *malorum angelorum* immundissima -e. pecc. orig. 40, 45 p. 203, 4 ab eius [*diaboli*] -e liberat *Christus*). 8, 24 p. 361, 2 tempus, quo auferretur cultus idolorum et in eos, qui colerent, -o daemoniorum. ZACCH. 3, 8 p. 1163[A] antiqui hostis brevis -o pellitur.

II *fere i. q.* *ius dominii* (*cf.* dominium *p. 1894, 65*, dominatus *p. 1886, 74*): POMPON. dig. 29, 2, 78 cavere debet, ne qua in re plus sua parte -em interponeret. COD. Theod. 12, 6, 22 (*a. 386*) non perpetui ... exactores teneantur in continuata vexandorum provincialium potestate, veluti concussionum -e *i. veluti concussiones sua ipsorum auctoritate exigere iis liceret* (= COD. Iust. 10, 72 [70], 4, 2). 13, 11, 16 (*a. 417*) ne sub specie litis -es (*'Eigentumsverhältnisse', H. Krüger in schedis*) semel constitutae turbentur (= COD. Iust. 11, 58 [57], 7, 3 *ubi* don- *pro* domin- *pars codd.*). DIFF. gramm. VII 520, 6 Pompei *porticus*, si possidet; Pompeia, si publicavit; Pompeiana, si in alterius -em venit. *huc in Vocab. iurispr. Rom. etiam relatum est* PIVS Vlp. coll. 3, 3, 6 *v. p. 1878, 24, potest referri*: FEST. p. 289 (*v. p. 1878, 23*) regalia exta appellantur ... quae ... pollicentur ... filio familiae -em.

III *de rebus ipsis, ad quas dominatio (I) pertinet*: *fere i. q.* *regio, fines, regnum*: VAL. MAX. 1, 7 ext. 5 vitem ... crevisse donec cunctas -is suae (*Astyagis*) partes inumbraret. TERT. adv. Marc. 1, 10 p. 303, 9 tantam idolatria -em obumbrante. *incertum huc referenda sint an ad I A 2*: AVG. civ. 16, 11 p. 144, 9 D. gigans ille Nebroth ... propter excellentiam -is et corporis ... seorsum eminentius nominatus est. SIGISM. Alc. Avit. epist. 93 p. 100, 17 -em vobis (*imperatori*) divinitus praestitam obex nulla concludit. *de* ENNOD. epist. 9, 33 *v. p. 1879, 82.*

IV *de personis, a quibus dominatio (I) exercetur*: **A** *de decemviris*: FLOR. epit. 1, 24, 3 totam eam -em ... in carcerem ... ab Aventino monte detraxit (*similiter, etsi minus audacter, iam* VAL. MAX. 5, 8, 1, *v. p. 1880, 32*). *c. gen. obi. fere i. q.* *dominus*: *de deo*: PRVD. ham. 31 summa potestatum pater est, -o rerum (*pro* p. e. simplex *pars codd.*). *de diabolo*: PRVD. ham. 540 sagitta, quam iacit umbrosi -o lubrica mundi. *de imperatore*: DRAC. Romul. 5, 207 Caesar, -o prima senatus (*antea* tyrannos).

B -es *angeli quidam apud* ECCL., *a quibus sic intellecta sunt*: ITALA (cod. d) *et* VVLG. Col. 1, 16 in ipso *deo* condita (creatae *cod. d*) sunt universa in caelis et in terra, visibilia et invisibilia, sive throni (tronis *cod. d*) sive -es sive principatus sive potestates (-es: κυριότητες. *sed rectius accipiuntur 'summae potestates et terrenae et supernae'*). ITALA (cod. d, *cf.* Tert. adv. Marc. 5, 4 p. 581, 20) *et* VVLG. Eph. 1, 21 *constituens ad dexteram suam in caelestibus Christum* supra omnem principatum et potestatem (et p. *om. Tert.*) et virtutem et -em (vim, -em *Tert.*) et omne nomen, quod nominatur (supra -em: ὑπεράνω ... κυριότητος *i. 'summam potestatem', ut supra l. 39*). *definitiones v. l. 53. 58.* GLOSS. -es κυριότητες. -um κυριοτήτων. TERT. adv. Marc. 5, 19 p. 643, 22. 644, 6. CYPR. epist. 31, 2 p. 558, 17 inter angelos ac potestates -esque caelestes constitutos *martyres* (*cf.* AVG. civ. 10, 1 p. 401, 27 D.). PS. HIL. libell. 5 quanti ... sunt throni? quantae potestates? quantae -es? quanti principatus? quanti spiritus? quanti angeli? AMBR. hex. 1, 5, 16 *deum* auctorem ... angelorum et -um ... intellegimus. *al.* HIER. epist. 18[A], 3, 2 (*spectatur* VVLG. Eph. 1, 21 *et* Col. 1, 16 *al.*). RVFIN. Orig. in exod. 8, 2 p. 220, 4 B. -es ... nihil aliud sunt quam ordo quidam et multitudo dominorum. Orig. in Ios. 6, 2 p. 324, 19 B. omnis ... caeli militia sive angeli, sive archangeli, sive virtutes, sive -es, sive principatus, sive potestates. Orig. princ. 1 praef. 2 p. 8, 18 discordant ... de deo ..., de Christo ..., de aliis creaturis, id est de -bus vel de virtutibus sanctis. 1, 5, 3 p. 71, 31 quae appellantur -es, ... quod dominantur (CASSIAN. conl. 8, 15 -es ... ab eo quod quibusdam dominentur. ISID. orig. 7, 5, 20 -es sunt ii qui ... virtutibus et principatibus praeeminent, qui pro eo quod ceteris angelorum agminibus dominantur, -es vocantur. *cf.* RVFIN. Orig. princ. 1, 6, 2 p. 81, 24 ordinem angelicum sortiuntur alii virtutum, alii principatuum ... alii -em [κυρείαν] sine dubio super servos [*secundum hanc definitionem -em pertinet ad I A 1. v. p. 1878, 20*]). AVG. civ. 8, 24 p. 362, 18 D. serm. 7, 7 non virtus, non sedes, non -es, non potestates. SACR. Greg. 1, 18. GREG. M. in euang. 34, 10 p. 1251[D] -es vocantur, qui etiam potestates principatuum dissimilitudine alta transcendunt. *et al.*

syn.: dominium, dominatus, imperium, potentia, potestas, tyrannis. SYNON. Cic. Char. gramm. p. 431, 4 B. 439, 18.

opp.: libertas, monarchia, principatus.

***dominātor**, -ōris *m. a* dominari. *scribitur* -ur: PS. VEN. FORT. vit. Med. 4, 13 *v. p. 1883, 62.* *in graecis respondent* κύριος, δεσπότης *et verba inde derivata (suis quaeque locis enotata sunt), in hebraicis, ubi deus significatur*: אָדוֹן (*cf.* HIER. *l. 76*), *semel* (*p. 1883, 27*): יְהוָה; *ubi significantur homines*: מוֹשֵׁל (מֹשֵׁל). HIER. nom. hebr. p. 37, 8 Adonia -r dominus. p. 48, 23 Ioth principium vel scientia aut -r. *inde a* CIC. (*apud poetas*: ELEG. in Maecen., SIL. *singulis locis*; SEN. trag. 5[ies] *et semel* epist. *v. p. 1883, 4; Christ.*); *saepe voc. in allocutione dei* (SEN. epist. 107, 11 *v. p. 1883, 4.* Med. 4 Phaedr. 1159 Thy. 1078. *Christ. passim*), *maxime in precationum exordiis* (*apud Christianos saepe coni. c.* domine). *nom. vir.*: *v. Onomast.*

is qui dominatur: **I** *acced. genet. obi.*: **A** *de deis*: **1** *Graecorum, Romanorum*: CIC. nat. deor. 2, 4 Iovem ... -em

[*I. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rerum (APVL. Socr. 3 p. 124 omnium rerum -r atque auctor. *cf. l. 22. 48*). ELEG. in Maecen. 1, 87 Olympi. SEN. Med. 4 tu, profundi saeve -r maris (Phaedr. 1159 freti). Thy. 1078 aetheriae potens -r aulae (*syn.* caeli rector). epist. 107, 11 (*in carmine ex initio Cleanthis hymni verso*) o parens celsique -r poli. CARM. epigr. 1237, 15 (*saec. II ex.*) -r Averni. SERV. auct. Aen. 3, 73 Neptuno ... -i omnium in mari deorum. MACR. Sat. 1, 22, 3 *Pana* deum Arcades colunt ... *τὸν τῆς ὕλης κύριον*, non silvarum dominum sed universae substantiae materialis -em *significantes*.

2 *de deo Christiano* (*cf. l. 83 sqq.*): TERT. scorp. 9 p. 164, 4 quis ... animae (*v. l. 36*) -r nisi deus solus? adv. Hermog. 9 p. 136, 7 mali ... permissor quia -r. adv. Marc. 4, 20 p. 484, 2 quis ... iste est, qui ventis et mari imperat? :: (*respondens fingitur Marcion*) nimirum novus -r atque possessor elementorum. adv. Iud. 6 p. 712 med. regni aeterni aeternus -r. HERM. Pal. sim. 9, 23, 4 deus dominusque noster, -r (*κυριεύων*, qui dominatur *rec. vulg.*) omnium (AMBR. hymn. 44, 2 GREG. TVR. glor. mart. praef. p. 487, 22). CLEM. ad Cor. 61 tu, -r caelorum, rex saeculorum (VVLG. II Macc. 15, 23 [*δυνάστα*]. COMM. apol. 257 ipse -r caeli [*Christus*]. VVLG. Dan. 5, 23 [*τὸν κύριον θεὸν τοῦ οὐρανοῦ*]. *al.* *cf.* SACR. Greg. 204, 7 deus caeli terraeque -r. VITAE patr. 3, 17 p. 748^A serviam ... creatori ac -i caeli et terrae). LACT. ira 24, 3 p. 130, 18 rerum -r (SEDVL. carm. pasch. 209 *Iesus* [op. pasch. 5, 18 p. 288, 12 dominus]. *v. l. 1 sqq.*). VVLG. sap. 12, 18 -r virtutis (*δεσπόζων ἰσχύος*). 13, 3 eorum *sc. solis, lunae* (*δεσπότης*). Sirach 23, 1 -r vitae (*δέσποτα*. II Macc. 14, 46 invocans -em vitae ac spiritus, *gr.* *τὸν δεσπόζοντα τῆς ζωῆς καὶ τοῦ πνεύματος*). Is. 3, 1 = 10, 33 -r dominus exercituum (הָאָדוֹן יְהוָה צְבָאוֹת. *sim.*: 10, 16 Am. 5, 16). Zacch. 4, 14 universae terrae (6, 5 omnis. *v. l. 21 sq. 33. 36*). PRISC. Anast. 254 celsi -r maximus axis. CASSIOD. Didym. in Iudam p. 89, 4 Z. negantes unum -em dominum Iesum Christum eorum, qui *eqs.* (*δεσπότην ... κύριον τῶν ...*). *al.* *huc pertinet parum apte ex hebr. translatum*: VVLG. Is. 16, 1 agnum ... -em terrae (agnus immaculatus ... qui dominetur in orbe terrarum. HIER. in Is. *ad l., cf. etiam p. 1881, 74*).

3 *de diabolo* (*v. p. 1884, 22*): LACT. inst. 2, 14, 2 p. 163, 2 -r ille terrae fallacissimus. LVCIF. Athan. 2, 9 p. 164, 29 -r animae tuae diabolus. AVG. in epist. Ioh. 1, 5 diabolum et angelos eius rectores tenebrarum ... -es iniquorum. CHROMAT. in Matth. 17, 4 p. 368^C diabolo mammonae et avaritiae -i.

B *de hominibus* (*tauro l. 43, cf. l. 75, re personata l. 45*): 1 *de regibus, populo aliis imperante, sim.*: SEN. Herc. f. 1181 Argivae impotens -r urbis (HIER. in Nah. 3 p. 583 Vall. regem -em ... urbis). Phaedr. 1039 *taurus* feri -r ... gregis. TERT. apol. 21, 29 -es gentium (*sc. Romanos*). adv. Marc. 4, 33 p. 530, 5 (*meton., v. l. 40*) iniustitiae ... auctorem et -em totius saeculi nummum scimus omnes. VVLG. II reg. 23, 3 -r hominum (*v. l. 51*), iustus -r in timore dei (*v. l. 64 sqq.*). Is. 52, 5 *plur.* AVG. civ. 2, 20 p. 78, 14 D. regibus ... rerum -bus. DRAC. Orest. 410 rex Agamemnon ... patriae -r amarus. CORIPP. Ioh. 7, 145 orbis -r eoi *Iustinianus*. PASS. Paul. 11 p. 35, 20 velle fieri principes ac tyranni et -es, non vitiorum (*v. l. 61*), sed hominum. *inc.*: IVL. VAL. 3, 28 -es (*A*, dominatos *P recte, ut vid.*) esse priscos reges vestri.

2 *de homine corporis animive rectore* (*sim. de humani corporis partibus*): CHIRON 208 *venter* totius corporis -r (RVRIC. epist. 2, 34 p. 419, 23 caput, totius corporis rector ... et -r. AVG. in psalm. 41, 7 p. 468^D animus ... corporis -r, rector, habitator. conf. 9, 6, 14 p. 207, 8 Alypo ... fortissimo -i [domitori *var. lect.*] corporis usque ad Italicum solum glaciale nudo pede obterendum). AVG. serm. ed. Mai 139, 2 -r in famulatum suae carnis (*pertinet ad -r et ad famulatum*) quam debuit dominari ..., submittitur. MAXIM. eleg. 3, 87 proprii -r amoris. *cf. et l. 51.*

3 *i. q. possessor* (*cf.* dominus *p. 1917, 16*): PS. VEN. FORT. vita Med. 4, 13 vineae -r.

II *non acced. genet.*: A *de hominibus, maxime de regibus sim.* (*v. l. 46. cf. l. 41 sqq.*): SIL. 14, 79 his longo mitis placide -r in aevo praefuerat terris Hieron. TERT. adv. Marc. 4, 24 p. 501, 8 *mercedem* a -bus (*sc. Aegyptiis*) exigere non poterant *Iudaei operarii*. nat. 2, 13 p. 121, 12 aliquem summum -em ... et quasi Caesarem. LACT. mort. pers. 16, 7 p. 190, 5 hic est verus triumphus, cum -es dominantur (*pass., cf. p. 1899, 83*). VVLG. Ier. 51, 46 -r super -em. Mich. 5, 2 qui sit -r in Israel. PRVD. apoth. 448 summus -r (*i. imperator Romanus. antea:* Aeneadae rectoris). CASSIOD. var. 12, 20, 1 p. 376, 26 providus -r *Theodahadus* iussit. *cf.* VICTORIN. leg. dom. 13 *hominem* -em voluit *deus* his ominus (*quae creaverat*) esse.

de auriga victore (*cf. equi nomen: Onomast. III p. 212, 7 sqq.*): INSCR. numm. Cohen VIII² p. 306 no. 273 (*tessera, ante med. s. V*) Stefanus -r.

titulus imperatoris (*cf.* dominus *p. 1927, 3*) *Mauricii Tiberi*: EPIST. episc. Istr. a. 591 Greg. M. epist. 1, 16^a (Conc.^S IV 2 p. 132, 41) 1 pietatis vestrae, clementissime -r (*cf.* 16 p. 134, 42 clementissime domne). 12 p. 134, 17 mitissime -r. 17 p. 135, 3 pie -r (*cf.* 19 p. 135, 17 domne pie).

B *de deo Christiano* (*cf. l. 10 sqq.*): ITALA psalm. 34, 22 (Cas.), LXX *κύριε*, VVLG. domine. *sic saepe in* ITALA Cas. (*v. ind., ubi scribend.*: 34, 23 *pro* 34, 53. 50, 17 *pro* 50, 9. 67, 12 *pro* 67, 11. *add.*: 96, 5 [*falso sub* dominatio]), *ceteroquin raro*: ITALA Is. 3, 1 (Cypr. testim. 1, 22) -r dominus sabaoth (*δεσπότης κύριος Σαβαώθ*, VVLG. *v. p. 1883, 27*). Ion. 4, 3 (Weing.) -r domine (*δέσποτα κύριε*, VVLG. domine). HERM. vulg. vis. 2, 2 *bis* (*δεσπότης*. dominus *rec. Pal.*). COMM. instr. 2, 14, 7. HIER. in Ier. 2, 108, 3 p. 146, 14 nec intellexit creatorem et -em (donat- *var. lect.*) suum. VVLG. exod. 34, 6 -r dominus deus. *al.* Iudas 4 -em et dominum nostrum Iesum Christum (*δεσπότην καὶ κύριον*. RVFIN. hist. 1, 2, 3 dominum et regem et -em [*κύριον καὶ θεὸν καὶ βασιλέα*]. AVG. in Iob 1, 11 p. 534, 15 vir natus mulieris tamquam onager erit in deserto [*Iob 11, 13*]: cupiditate libertatis impatiens -is atque domitoris [*adiectum propter metaphoram*]. serm. ed. Mai 166, 4 peremisti Israhel, -em tuum. LEO M. serm. 32, 1 p. 238^B -is ortum. RVSTIC. synod. [Conc.^S I 4] 81, 3 p. 26, 21 -is Christi deitas [81, 4 p. 26, 28]. ORIENT. carm. app. 2, 9 ex dominante deo rex et -r in altis. PETR. CHRYS. serm. 54, 530^A. APRING. in apoc. 1, 5 rex regum et dominus -orum. CASSIOD. compl. in Iud. 1, 3 -em nostrum Iesum Christum denegare. Didym. in Iudam p. 90, 16 Z. -em et dominum [*δεσπότην καὶ κύριον*]. *al.*). RVSTIC. synod. (Conc.^S I 4 p. 118, 24) 172 adorabili -i deo. DRAC. laud. dei 1, 335 -r et auctor (2, 98 *v. p. 1883, 1*). *al.*

C *de diabolo* (*cf. p. 1883, 35*): TERT. bapt. 9 p. 208, 11 diabolum -em pristinum *baptizati* derelinquunt. SACR. Leon. 328 p. 33, 31 infesti -is.

fem. **dominātrīx**, -īcis. *ea quae dominatur*: *acced. genet.*: CIC. inv. 1, 2 caeca ac temeraria -x animi cupiditas. SEN. Phaedr. 85 o magna vasti Creta -x freti. CARM. inc. Ter. Maur. 2061 dea belli -x. VVLG. Sirach 37, 21 -x illorum (*sc. boni et mali, vitae et mortis*) est ... lingua (*κυριεύουσα*). PRVD. apoth. 88 natura superni ignis ... subdita nec cuiquam, -x utpote rerum. RVRIC. epist. 1, 3 p. 355, 8 -x omnium pietas. OP. imperf. in Matth. 1 p. 629^B veritatem -em esse omnium rerum. *absolute ponitur*: AMBR. Noe 20, 72 p. 466, 17 corpus a servitio -is ignobilis (*i. voluptatis*) liberaret. VVLG. Ier. 13, 18 regi et -i (HIER. in Ier. 3, 19, 2 p. 167, 20 regi Iechoniae et matri eius, quam dominam et -em sive reginam appellat. 3, 19, 4 p. 168, 13). *pro adiectivo*: *fere i. q. dominans*: TERT. anim. 22 p. 335, 24 animam ... rationalem, -em, divinatricem. 24 p. 338, 3 potestatibus -bus (38 p. 365, 2). AVSON. 341, 6 sensus, -x quos vegetat mens. HIER. in Ezech. 3 praef. p. 75^D tota Orientis, Aegypti, Africae litora, olim -es urbes.

***dominātus**, -ūs *m. a* dominari. PROB. app. gramm. IV 193, 21 *inter masculina* quae ablativo casu singularis 'u' littera terminantur. *neutr.?*: ISID. diff. app. *infra l. 49.* GLOSS. *v. p. 1877, 80.* *de formis*: *dat. sing.* -u: CAES. Anticat. frg. Gell. 4, 16, 8 *v. p. 1885, 36. vix* HIL. *p. 1885, 42.* -ui: TERT. *v. p. 1885, 76*, AVR. VICT. *p. 1885, 9. al.* *genet. plur.*: -uum: ENNOD. opusc. 1, 16 p. 266, 4. *dat. plur.*: -bus: PRVD. ham. 515. *de usu v.* NON. *p. 1877, 83 et 1877, 84. cf. etiam tab. p. 1878, 1 sqq.* *de notione*: ISID. diff. app. 151 p. 1327 dominium intellegitur quod privati iuris est, -um autem imperii. GLOSS. *δεσποτεία. κυριότης. ἡ τυραννίς.* *inde ab* AFRAN. *l. 59* (*praeterea singulis locis apud poetas*: TRAG. inc. 195 PVBLIL. VERG. AVSON. PRVD.; IVVENC. *bis*); *apud scriptores inde a* VARRONE *l. 66. p. 1885, 60 usque ad infimos* (*deest in* ITALA *et* VVLG.). *plur. inde a* TRAG. inc. 195 *v. l. 60.*

I *i. q. dominatio* (*v. p. 1878, 18*): A *hominum*: 1 *regum, hominum singulorum in re publica, imperatorum* (*saepius de potestate usurpata, sed maxime ita ut accedentibus tyrannorum nominibus, adiectivis, oppositis, sim. tyrannidis notio significetur*): a *non acced. genet.*: AFRAN. com. 335 appetis -um demens praemature praecocem. TRAG. inc. 195 quam ... attinendi magni -us sient. L. CRASS. or. frg. Cic. de orat. 2, 225 *L. Brutus* hunc populum -u regio (CIC. Phil. 2, 87. 5, 40 PROSP. chron. I p. 396, 189 *cf. p. 1885, 22*) liberavit (CIC. Planc. 60 Phil. 1, 13. 7, 14 Brut. 41 Tusc. 4, 1 epist. 11, 5, 3 AVG. civ. 18, 26 p. 290, 16 D. *cf.* CIC. Brut. 53 civitatem ... perpetuo -u liberatam. PANEG. 3 [11], 5, 3 rem publicam -u saevissimo [*p. 1886, 26*]. *v. p. 1886, 55. 61*). VARRO frg. Non. p. 465, 25 (*plur.*). CIC. dom. 68 me ... novo ... -u pulsum. 110 quae domus (*in qua Libertatis simulacrum collocabas*) erat ipsa indicium crudelissimi tui (*Clodii*) -us (or. frg. A VIII 12 M. = S. miserrimum crudelissimumque. div. 1, 53 crudeli). 141 insolentia -us (*Clodii*). Rab. Post. 39 'dominatus est ... Alexandreae' (*sc. Rabirius*). immo vero in superbissimo -u (*sc. Ptolomaei regis*) fuit, pertulit ipse custodiam *eqs.* (VERG. catal. 9, 37 illo quo primum -us Roma superbos mutavit placidis tempore consulibus). Phil. 2, 27 *Trebonius* depulsor ... -us quam particeps esse maluit (*opp.* libertatem). 11, 36 Cassio ... -um et principatum dari. rep. 2, 14 cum ad *Romulum* -us (*m. 2*, potentatus *m. 1, v. C. F. W. Müller ad l., Ziegler ed. praef. p. XVIII*) omnis (*v. p. 1885, 72*) reccidisset. 2, 48 simul atque se inflexit ... rex in -um iniustiorem, fit continuo tyrannus. 3, 36 optimo cuique -um ab ipsa natura cum summa utilitate infirmorum data. Tusc. 5, 57 Dionysius ... cum ... -um occupavisset. 5, 58 iniustam -us cupiditatem. 5, 61 copias eius (*Dionysii tyranni*), opes, maiestatem -us, rerum abundantiam. epist. 4, 8, 2 *opp.* libertatem. 10, 27, 1 ista pax *Antonium* ... in possessionem impotentissimi -us restituturast (*cf.*

[*I. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

l. 42). CAES. civ. 1, 4, 5 legiones ad suam potentiam -umque converterat *Pompeius*. NEP. reg. 1, 2 ex iis qui -um imperio tenuerunt excellentissimi fuerunt ... Persarum Cyrus et Dareus. LIV. 24, 4, 2 Hiero ultima senecta voluisse dicitur liberas Syracusas relinquere, ne sub -u puerili ... interiret regnum. TAC. ann. 6, 34 integros ... a Parthico -u. ARNOB. nat. 7, 40 p. 273, 9 innumeras ... provincias sub leges vestri (*sc. rei p. R.*) cecidisse -us. AVR. VICT. Caes. 5, 2 -um ... gessisset *Nero*. 19, 1 *Didius Iulianus* ex praefectura vigilum ad insignia -us processit. 40, 17 apud Poenos Alexander ... -ui ... incubuerat. PS. AVR. VICT. epit. 20, 7 Sept. Severus ... in -u suo. 31, 2. 32, 4 Aemilianus ..., Valens ... pari modo ... -um invasere. EXVP. 4 Marius ... sine socio -um sustinere non posset. AMM. 26, 6, 14 Procopium infausti -us exordia molientem. RVFIN. Orig. in gen. 16, 2 p. 138, 11 B. Ioseph ... digna servitia digno -ui sociavit. MART. CAP. 5, 465 qui suasit tyranno deponere -um, praemium petit. OROS. hist. 3, 12, 30 perpeti (*v. l. 49*). 5, 6, 5 illis (*sc. tyrannis*) -u improbo exigentibus servitutem. 6, 17, 9 discant ferre (*v. l. 30 sqq.*) -um. 6, 18, 17 Fulvia ... -um ut mulier agitabat. ENNOD. dict. 18, 5 p. 477, 2 ad -um evectus *tyrannus* opusc. 1, 16 p. 266, 4 nolo per casus errare -uum (*fere i. q. dominantium cf. p. 1882, 27*). 3, 71 p. 349, 7 *principem* quem ad instar superni -us (*v. p. 1886, 45*) vicarium potestatis suae voluit esse mortalibus *deus*. 4, 17 p. 387, 10 regali (*v. p. 1884, 62*) -ui (*opp.* servire). VEREC. in cant. 9, 5 p. 141 (*allegorice*) reges spiritali regno ... dominantes, carnales ... multitudines et gentes vitiorum externas gravi comprimant -u. CASSIOD. var. 8, 1, 4 p. 231, 20 illud mihi (*Athalarico*) est supra -um. *al.*

b *acced. genet. subi.* (*an explicat. l. 43?*): RHET. Her. 4, 8, 12 hostium spurcissimorum -u. CIC. har. resp. 54 victoris -us ac regnum. Phil. 1, 34 Cinnae. 2, 26 Cassius in ea familia natus, quae non modo -um, sed ne potentiam quidem cuiusquam ferre potuit (Phil. 3, 29 huius impuri latronis feremus taeterrimum crudelissimumque -um. *v. l. 17 sqq.*). 5, 44 Antoni -us oppressus est (MART. CAP. 5, 472). de orat. 3, 12 improborum (*i. Marii, Sullae*). Brut. 212 ex -u Ti. Gracchi ... in libertatem rem publicam vindicavit *Scipio*. rep. 1, 43 in optimatium -u vix particeps libertatis potest esse multitudo. 1, 44 -us unius (off. 2, 2 -u unius omnia tenerentur. CAES. Anticat. frg. 4, 16, 8 unius arrogantiae, superbiae -uque. *cf. p. 1886, 29*). 1, 61 quia ... concedis ... in re publica singulorum -us, si modo iusti sint, esse optimos? 3, 45 non video qui magis in multitudinis -u rei publicae nomen appareat. leg. 3, 34 populus ... liber oppressus -u ac potentia principum (*opp.* liber). LIV. 30, 33, 10 Mauros Numidasque impotenti Masinissae futuro -u terret (*cf. p. 1884, 84*). HIL. in Matth. 16, 11 p. 1012^A toto terrenae potestatis -u opibus saeculi incubare. HEGES. 1, 32, 3 -us Cleopatrae in Iudaeam extenderetur (γένηται δεσπότις). AVG. civ. 15, 5 p. 64, 26 D. nec in hoc alter alteri invidit (*sc. Cain et Abel*), quod eius -us fieret angustior, qui alterum occidit, si ambo dominarentur: Abel quippe non quaerebat dominationem in ea civitate *eqs.* 16, 17 p. 154, 26 in Assyria ... praevaluerat -us impiae civitatis. OROS. hist. 2, 2, 10 alienorum perpessa (*v. l. 16*) -um *Babylon*. *singulariter*: HIL. coll. antiar. B I 3 p. 100, 12 in ecclesiae -u gravem (*sc episcopum gravioris auctoritatis*) effici.

c *acced. genet. obi.*: HIL. in Matth. 12, 14 p. 188^A civitas ... Ierusalem, gentium semper gloriosa -u. CASSIOD. var. 1, 4, 11 p. 15, 17 mundi -um expetere *sc. Attilam* (4, 51, 4 p. 138, 20 qui [*antiqui Romani*] mundi videbantur obtinere -um). *nota*: CASSIOD. var. 3, 51, 1 p. 105, 14 quem Italiae -um elegisse cognovimus (*cf. antea*: nostri [*sc. Theoderici*] sedes fovere delegit imperii *Thomas auriga*).

2 *de potestate in universum* (*oculorum l. 72, carnis l. 76*):
a *nude ponitur*: VARRO ling. 10, 53 impositio (*vocabulorum*) est in nostro -u, nos in natura⟨e⟩, quemadmodum enim quisque volt, imponit nomen *eqs.* (*cf.* 51 voluntatem dico impositionem vocabulorum). CIC. parad. 40 iudex ... quantum habet -um, quanto timore nocentes afficit! an non est omnis metus servitus? CYPR. Fort. praef. 5 ^cap. VI p. 320, 12 *Christus* praetulerit ... servitutem dominationi, ... nos contra praeferamus -um et regnum aeternum temporariae servituti. AVG. in psalm. 109, 7 p. 1451^A David filii sui (*Christi*) nativitate honoratus, -u liberatus (*sc. quia Christus dominus David est*). CASSIOD. var. 7, 10, 1 p. 209, 9 *scaenici* condicione perversa cum -um suis corporibus tradunt, servire potius animas compulerunt.
b *acced. gen. subi.*: CIC. de orat. 3, 221 in ore ... ipso -us est omnis oculorum (AVG. vera relig. 55, 111 omnis ... hominum [*opp.* angelorum malorum] -us in [*v. p. 1886, 7*] homines aut dominantium aut servientium morte finitur. *v. l. 75. p. 1884, 78*). **c** *acced. gen. obi.*: CIC. nat. deor. 2, 152 terrenorum ... commodorum omnis (*v. l. 72*) est in homine -us. TERT. resurr. 9 p. 37, 25 *carnem* quam incolatui, fructui, -ui totius suae operationis praeposuit *deus*. RVFIN. Orig. in num. 12, 2 p. 101, 5 B. nisi prius -um tenuerint gentium barbararum *apostoli* (*cf.* p. 100, 10 apostoli ... reges sunt gentium, qui gentes ad oboedientiam fidei congregarunt). AVG. civ. 7, 13 p. 290, 29 D. penes quem (*i. Saturnum deum, v. p. 1886, 44*) sationum omnium -us est (7, 13 p. 291, 3). BARNAB. 6, 17 vivificamur (*sc. homines*) -um agentes terrae (κατακυριεύοντες τῆς γῆς). CASSIOD. var. 2, 40, 4 p. 70, 20 tacitus manibus clamat, sine ore loquitur et per insensibilium obsequium praevalet sensuum (*sc. s. eorum qui audiunt*) exercere (*cf. l. 5. 14. 67*) -um. **d** *acced. praepos.*: in *c. abl.*: AMBR. hex. 4, 4, 18 p. 126, 5 quis ... hominum potest in his (*sc. signis caelestibus*) habere -um. PELAG. in Gal. 4, 3 -um in illis (*v.* VVLG. Gal. 4, 3) sacerdotes et principes exercebant (*v. l. 1*). AVG. c. Pelag. 1, 16, 33 p. 450, 3 in eis membris ... amittere -um. in *c. acc.*: AVG. vera relig. 55, 111 *v. p. 1885, 73*. SACR. Leon. 328 p. 34, 2 *homo* non solum ius infesti dominatoris (*i. diaboli*) evadit, sed in eum ... accipit ... -um. PS. PROSP. vocat. gent. 2, 13 p. 698^A noli (*Cain*) peccato regnum in te dare, sed tu potius in ipsum sume -um.

3 *in servos*: CIC. Deiot. 30 fit in -u servitus, in servitute -us *i. domini fiunt servi, servi domini* (*afferuntur ab* ENNOD. opusc. 2, 68 p. 308, 25). PVBLIL. Q 44 qui docte servit, partem -us tenet. CYPR. Demetr. 8 p. 356, 24 cum sic exerceas (*l. 1 sq.*) ipse -um (*sc. in servos tuos*).

4 *in uxorem* (*cf.* dominus *p. 1924, 66*): AMBR. vid. 13, 81 p. 260^A -ui viri sola subditur copulata. HIER. epist. 22, 16, 3 p. 164, 13 maritorum expertae -um viduitatis praeferunt libertatem.

B *rerum incorporearum*: **1** *nude ponitur*: CIC. fin. 4, 38 cum ... assumpta ratio est, tanto in -u locatur. nat. deor. 2, 29 illud ..., in quo sit totius naturae principatus, esse omnium optimum omniumque rerum potestate -uque dignissimum. HIL. in Matth. 21, 1 p. 1035^A Samaria ... alieno et peregrino obsessa -u (*sc. erroris et ignorantiae*). AMBR. Abr. 2, 7, 42 p. 596, 10 inlecebrae corporales et mundanae ... merito reges dicuntur, quia habet suum culpa -um, habet regnum grande. AVG. civ. 19, 15 p. 352, 15 D. cum saevissimo (*p. 1884, 66*) -u vastet corda mortalium *libido*. **2** *acced. genet. subi.* (*cf. l. 63*): CIC. rep. 1, 60 si in animis hominum regale imperium sit, unius (*v. p. 1885, 36*) fore -um, consilii scilicet. parad. 40 cupiditatis. HIL. in Matth. 2, 1 p. 924^B manente hereditariae infidelitatis -u. 7, 6 p. 956^A vitiorum. trin. 1, 529 p. 44^A *virtus* a -u ignorationis excepta. FVLG. Virg. cont. p. 83, 5 mens ... novo caritatis -ui fulcitur (*de constr. cf. Helm ad l.*). RVFIN. Orig. in Rom. 8, 2 p. 1163^C qui ... confitetur ... dominum Iesum ... confiteatur se -ui subiectum esse sapientiae et iustitiae et veritatis. AVG. retract. 1, 23, 1 concupiscentiae. serm. 30, 1, 1 pessimae dominae (*i. iniquitatis*). GREG. M. moral. 1, 41 p. 345^C quidquid in nobis carnale exsurgere appetit, spiritali cordis -u refrenamus. **3** *acced. genet. obi.*: CIC. rep. 1, 59 permittis ... iracundiae -um animi tui? LACT. opif. 8, 3 divina mens ... sui corporis est sortita -um (16, 6). HIL. in Matth. 10, 24 p. 977^A tres (*peccatum, infidelitas, voluntas*) duobus (*sc. animae et corpori hominis novi*) subiacebunt in -um eorum (*sc. trium*) ... potioribus.

C *deorum* (*v. et p. 1885, 81*), *daemonum, astrorum*:
1 *dei Christiani* (*cf. p. 1885, 21*): TERT. adv. Marc. 1, 24 p. 324, 21 homo ... eximeretur de domicilio atque -u dei saevi. HIL. syn. 33 *v. p. 1877, 84*. AVG. civ. 12, 16 p. 537, 21 D. si deus semper dominus fuit, semper habuit creaturam suo -ui servientem. pecc. mer. 2, 21, 35 p. 107, 13 *deo* oboedire non propter ipsius -um, sed propter servientis utilitatem. serm. 50, 3, 4 sine ipsius (*dei*) nutu atque -u. *acced. genet. obi.*: RVFIN. Orig. in gen. 3, 4 p. 43, 8 B. caeli ac terrae -um tenet. symb. 5 p. 343^B per quem (*sc. Christum*) deus pater -um omnium tenet (*syn.* potentatum). **2** *diaboli, daemonum, mortis sim.*: HIL. in Matth. 15, 4 p. 1004^C -u immundorum spirituum (15, 5 p. 1005^B liberabuntur). RVFIN. Orig. in Rom. 5, 10 p. 1059^A *Christus* -um pertulerit mortis (*v. l. 63*) quae sine dubio dominatur omnibus. PRVD. ham. 515 quorum (*sc. spirituum tenebrosorum*) -bus umidus iste ... obtemperat aer. AVG. civ. 1, 27 p. 43, 8 D. si se quisque interimere debet, ne unius captivantis -u (*sc. vitae mundanae*) conruat in peccatum. 1, 31 p. 49, 2 a -u superborum daemonum liberaret (2, 24 p. 88, 30. 10, 27 p. 444, 23. 19, 23 p. 396, 4. *cf.* 7, 33 p. 316, 5. *v. l. 55*). 5, 18 p. 224, 16 *vera libertas* nos ab iniquitatis (*v. l. 28 sqq.*) et mortis (*v. l. 56*) et diaboli -u liberos facit (AVG. in psalm. 64, 2 p. 774^A sub -u diaboli). 16, 17 p. 154, 1 sub -u angelorum desertorum. *acced. praepos.* in *c. acc.*: IVLIAN. Aug. c. Iul. op. imperf. 2, 24 (= nupt. et concup. 2, 27, 94 p. 298, 12) ut ad -um exercendum (*l. 1 sq.*) in homines diabolus perveniret.
3 *astrorum*: FIRM. math. 2, 26, 2 p. 75, 7 cum ... Sol dominus temporum fuerit, tenet -um annos decem (*cf.* 5, 3, 14 quodsi ... benivolae stellae habuerint temporum -um). 4, 19, 31 Sol et Luna numquam accipiunt genituræ -um. AVSON. 369, 2 omnia ... astrorum -us agit. AMBR. Abr. 2, 3, 9 p. 571, 4 quod eas (*sc. stellas*) -um quendam habere supernum credant.

II *fere i. q. ius dominii* (*cf.* dominium *p. 1894, 65*, dominatio *p. 1882, 4*): CIC. rep. 1, 27 agros ... et pecudes et ... pondus ... auri qui bona nec putare nec appellare soleat, quod earum rerum videatur ei levis fructus, exiguus usus, incertus -us. APVL. Plat. 2, 7 ut singulis in agros -us congruens deferatur. SOL. 33, 7 quicumque -um (dominium *var. lect.*) istius tenent nemoris. NOVELL. Theod. 22, 2, 16 (= COD. Iust. 10, 36, 1, 5) si ... lucri titulo in -um alicuius ceciderit *res*. IVVENC. 3, 515 omnia, quae proprio retines ... -u, distrahe et ad miseros confer ... egentes. 3, 730 progenie extincta domini sibi post (*adv.*) -um (*vineti*) cedere *credunt cultores* (*cf.* VVLG. Matth. 21, 38 hereditatem).

[*I. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

III *plur. i. q. dominationes (v. p. 1882, 35)*: HIL. trin. 3, 7 p. 79C archangeli et -us et principatus et potestates.
syn.: dominatio, potentatus, potentia, potestas, principatus, regnum (SYNON. Cic. Char. gramm. p. 431, 4 B.). *opp.*: libertas, servitus. *adnom.*: *p. 1886, 46.*

dominicālis, -e *a* dominicus. domn-: *v. l. 11.* SCHOL. Prud. epil. 22 p. 96, 10 herilem -em. 1 *ad dominicam (v. p. 1891, 7) pertinens*: SERM. Migne 13, 641 (*titulus*) sermones -es. 2 *neutr. an fem. pro subst. (plur.?)*: *fere i. q. habitationes dominicae (cf.* COLVM. 9 praef. *p. 1888, 26)*: PALLAD. 1, 37, 1 apibus stationem non longe a -bus (dominic- *VTG*; domnic- *LPQ sec. Dalmasso, Boll. di filol. class. 14 p. 78*; a domicalibus *SE*; a domini aedibus *edd.*) ... locare debemus. 3 *masc. pro subst.*: *i. q.* '*velum quo mulieres caput in ecclesia tegebant*' (*Du Cange s. v.*): CONC. Autissiodor. 42 p. 183, 7 una quis mulier, quando communicat, -em suum habeat.

dominicārius, -a, -um. [*a* dominicus (dies). *Th.*] AVG. epist. 36, 21 p. 51, 3 si ... Simon magus figura erat diaboli, non plane sabbatarius aut -us, sed cotidianus est ille tentator.

dominicātus, -ūs *m. a* dominicus. *fere i. q. domini potestas*: CASSIOD. var. 3, 25, 1 p. 92, 15 siliquatici titulum, quem fidae -us iure dederamus discussioni (-em *codd.*) indictionis primae ... per provinciam Dalmaticam, ordinatio tibi nostra committit.

dominicīda (-ae) *m. a* dominus *et* caedere. χυριοχτόνος: CONC.8 I 3 (Cyr. epist. ad mon. 27) p. 15, 40 *Iudaeus* -a erit secundum veritatem.

dom(i)nicomontānus, -ī *m. a* dominicus *et* montanus. CORP. III 14190 (= CARM. epigr. 2160, 3) et moritor Doroleum (*i. Dorylaei*) de -is ('*erunt metallarii Caesariani. monuit Alfredus Körte prope Dorylaeum esse fodinas eqs.*' *Mo. ad l.*).

***dom(i)nicus,** -a, -um. [*a* dominus. *Th.*] *de forma*: dominic- *usitata forma.* domnic-: *notione q. e. sub I A (eadem, ut videtur,* NOT. Tir. 47, 64, *sed* dominic-. 47, 69, *v. p. 1892, 17)*: CORP. XI 356 SORT. Sangall. 22, 4. 23, 5. 24, 6 (*ibid.* 20, 2 dominic-). ORIBAS. eup. 2, 1 P 1. *II A (eadem fort.* INSCR. christ. Diehl 28a, *v. l. 46)*: INSCR. Ephem. epigr. IX 176 (*Baetica, saec. II/III*) CORP. VI 8635. *III A*: CARM. epigr. 568, 2 CORP. III †8500. *scribitur*: domine . c-: INSCR. christ. Diehl 3290A. δωμενιχ-: *v. p. 1888, 52. cf. p. 1891, 10. errore* domianic- *pro* dominic-: *p. 1888, 68.* *notatur (cf. infra l. 47)* dominic.: CORP. III 75 (*ca. a. 203*). dom . n̄ . n̄ . corum (*sic*): CORP. VI 8480 (*v. p. 1888, 50*). domns: INSCR. christ. Diehl 1457 (*a. 538/9, v. p. 1888, 68*). dom(?): INSCR. christ. Diehl 3269A *v. p. 1889, 70. 1910, 25. v. p. 1892, 17.* GLOSS. *v. p. 1891, 71. 1892, 18.* *de usu: inde ab* AFRAN. *l. 52 (praeterea apud poetas non nisi* COMM. *bis [de die]*, CARM. epigr. 29, 11. 568, 2), VARRONE *l. 53 (praeterea singulis locis apud scriptores*: VITR. SEN. contr. SEN. epist. PS. QVINT. SVET. GROM. APVL.; *binis*: COLVM. PETRON., *frequentant cum* Icti *tum* ECCL.). [*dub.*: INSCR. christ. Diehl 28a (*ca. a. 580?*) Faustinus domn(i)c(us) (*v. p. 1888, 37*) campi duct(or) *an* duct(ores), *ut* -us *sit nom. propr.?*] *non abiit in linguas romanicas nisi ea notione, quae est sub IIIB (v. p. 1891, 13). nom. propr. v. Onomast.*

I *i. q. ad dominum (p. 1913, 19 sqq.) pertinens (saepe pro genet. subi.; abit ad notionem q. e.* '*optimus*': *l. 65. p. 1888, 12* '*summus*': *p. 1888, 17)*: A *de domino servorum*: AFRAN. com. 282 gannire ad aurem numquam didici -am. VARRO rust. 2, 10, 10 magister *pecoris* sine litteris idoneus non est, quod rationes -as pecuarias conficere nequiquam recte potest (VLP. dig. 11, 3, 1, 5 *servus* ut rationes -as ... adulteraret. 15, 1, 5, 4. 15, 3, 3, 5 IVST. inst. 2, 20, 20. SCAEV. dig. 33, 8, 23, 1 ut ... -a ratio ei [*servo*] deberet atque exsolveret [*ibid.* 2 VLP. dig. 30, 7, 3, 2]). SEN. contr. 2, 1, 35 ut *servus* -ae libidini paparium faceret. ALF. dig. 46, 3, 35 si quis -am pecuniam ab eo (*servo*) faeneratus esset (TERT. adv. Marc. 4, 37 p. 548, 27 faeneratae pecuniae -ae. IVLIAN. dig. 46, 1, 19 quod ex pecunia -a solverit [*ibid. coni.*]. VLP. dig. 2, 14, 29 sin ... -am pecuniam crediderit). SEN. epist. 47, 8 obsonatores, quibus -i palati notitia subtilis est. PETRON. 28, 7 quisquis servus sine -o iussu foras exierit (*cf.* APVL. met. 7, 16 mandati -i). 31, 2 vinum -um ministratoris gratia est (*v. l. 51. cf.* CARM. epigr. 29, 11 *p. 1888, 42*). GROM. p. 351, 3 si conscientia -a fiet. POMPON. dig. 45, 3, 37 an pro -a portione eis (*dominis*) deberetur (VLP. dig. 45, 3, 2 non aequaliter sed pro portione -a. *ibid. plur. cf.* GAIVS inst. 3, 167 communem servum pro -a parte dominis adquirere certum est. VLP. dig. 29, 2, 67 heredem eum [*servum*] facit ... pro parte -a. 7, 2, 1, 1 licet dominis usus fructus [*servi communis*] non aequis partibus sed pro -is adquiratur. 14, 3, 13, 2 *opp.* aequalibus. FRG. Vat. 75, 2. *cf. p. 1888, 22*). SCAEV. dig. 33, 7, 20, 1 si *servus* non fide -a sed mercede ... fundum coluisset (PAVL. dig. 33, 7, 18, 4 si non pensionis certa quantitate, sed fide -a coleretur [*abs., v. vol. III 1675, 24*]). 33, 8, 23, 3 si res -as apud se habuerint *servi* (VLP. dig. 4, 4, 11 pr. COD. Iust. 4, 26, 10, 1). PAPIN. dig. 26, 7, 37, 1 servus institutor -ae mercis (VLP. dig. 14, 3, 11, 8. *ibid.* 7). TERT. patient. 4 p. 5, 7 si probos ... servos ... pro ingenio -o conversari videmus. 10 p. 16, 3 memores humilitatis servitutis ius -i honoris diligentes. adv. Marc. 4, 33 p. 529, 2 secundum servi illius exemplum qui ... -os debitores diminutis cautionibus relevat (VLP. dig. 15, 1, 11, 2). fug. 11 p. 481 Oe. proicietur de villa pastor huius modi ... immo et de priore peculio eius exigetur detrimenti -i restitutio. uxor. 2, 8 p. 694 penes nationes ... domini servis suis foras nubere interdicunt ..., ne -a (*i. res domini, v. p. 1892, 15*) extraneis promant. CYPR. patient. 6 p. 401, 21 *Christus* discipulis non ut servis -a potestate praefuit, sed benignus *eqs.* SORT. Sangall. 20, 2 aput personam -am acceptus non es[t] (22, 4. 23, 5. 24, 6). OPTAT. 5, 7 p. 136, 16 ministri ... mensae -ae famulantur. AVG. conf. 9, 8, 17 p. 211, 1 *famula* curam -arum filiarum commissam ... gerebat. epist. 199, 52 p. 290, 4 servos ... familiam -am diligenter ... tractantes. HESYCH. in lev. 19, 20—22 p. 1032C -um praeceptum non secundum -am studebat voluntatem. COD. Iust. 4, 27, 2, 2 -i nominis mentionem. CORP. XI 356 ⟨g⟩enio -o Zoila vilic(a). *abit ad notionem q. e.* '*optimus*' (*cf. p. 1887, 51 nisi cum W. Heraeo restituendum esse putes* domesticum, *sc. corruptum nota falso expleta, v. vol. III 1049, 20*): ORIBAS. eup. 2, 1 P 1 paliurus, alii ... cicer -u(m) vocant.

B *de domino rerum*: VITR. 7, 5, 7 quam subtilitas artificis adiciebat operibus *pictis* auctoritatem, nunc -us (*v. p. 1887, 52*) sumptus efficit, ne desideretur (*i. ad parietum picturas dominus [cf. p. 1919, 1] suo sumptu colores sc. pretiosos praebet*). PS. QVINT. decl. 13 p. 415, 25 omnes leges in labem truditis, si res proprias -ae subtrahitis, alienae voluntati subditis. VLP. dig. 7, 1, 13, 8 si balineum sit in domo usibus -is solitum vacare. 39, 2, 40, 3 pro -is partibus (*cf. p. 1887, 70 sqq.*) aedium. *de domino, sicut est fundi (v. p. 1916, 39) ita et bestiarum rerumque ad fundum pertinentium*: COLVM. 8, 8, 9 pretiis eorum (*i. pullorum*) -am (*Sang.*; domini *A*) complent arcam *columbae*. 9 praef. mos antiquus ... subus feris iuxta villam plerumque subiecta -is habitationibus ponebat vivaria. LEX de villae Magnae colonis (Bruns fontes7 114) I 22 (*de villis* -is *conductis*) qui in f(undo) villae Magnae ... villas (*cf. l. 54*) habent ... -as ⟨dominis *inser. Schulten*⟩ eius f(undi) aut conductoribus vilicisv⟨e⟩ eorum in assem partes fructu⟨u⟩m ... praestare debebunt. VLP. dig. 33, 9, 3 pr. iumentorum, quae -i usus causa parata sunt. ARNOB. nat. 2, 25 discit ... columba manumissa revolare ad -as sedes. ROMVL. fab. Aesop. 39, 1 rec. W. in domo -a serpens consuetudinem ad mensam fecerat (*falso Thiele ad l.*: *i. q. domestica sc. serpens; immo coniung.* domo -a).

II *i. q. ad dominum imperio vel regia potestate praeditum pertinens*: A *i. q. ad imperatorem pertinens*: SVET. Vit. 11, 2 citharoedum ... admonuit, ut aliquid et de -o (*libro? [v. p. 1892, 16], cf. Casaub. ad l.*; domitio *pars codd., quod frustra, ut vid., defendit Fr. Vater, Jahns Archiv 19 p. 588*) diceret, incohantique Neroniana cantica ... plausit. CARM. epigr. 29, 11 (*ca. a. 126*) *vinum* de apotheca -a (*cf. p. 1887, 65*). LEX de villae Magnae colonis *v. l. 27.* EPIST. praef. praet. ad Saepin. (Corp. IX 2438) 18 oves ... -ae (*cf.* COD. Theod. 10, 6 tit. de grege -o. COD. Iust. 11, 76 tit.). 20 ne res -a detrimentum pateretur (COD. Theod. 12, 19, 2 [*a. 400*]. 12, 19, 3 [*a. 400*]. 10, 1, 17 [*a. 420*]. 5, 16, 34 [*a. 425*]. COD. Iust. 6, 1 tit. de ... servis ad rem privatam vel -am pertinentibus [11, 71 tit. 11, 74 tit.]. 7, 38 tit. 10, 1, 9. 11, 66, 6. 11, 67 tit. 11, 67, 1). CORP. VI 8480 (*saec. II ex.*) exsactor operum -orum (*v. p. 1887, 38. cf.* CORP. III 75 [*ca. a. 203*] curam agente op(erum) -orum. *v. p. 1887, 38*). NOT. dign. or. 6, 15 sagittarii -i (6, 56. CORP. inscr. gr. 9207 σαγιτάριοι δωμενιχοί. 9230). 17, 7 tabularium -um. COD. Theod. 13, 1, 8 (*a. 370*) in -is possessionibus (COD. Iust. 11, 66, 7). 16, 5, 21 (*a. 392*) si villa -a fuerit seu cuiuslibet publici iuris (*cf. l. 29*). 1, 11, 2 (*a. 398*) actores seu conductores -i (COD. Iust. 11, 74, 1. INSCR. christ. Diehl 469 [*a. 453*] depositus in pace Heraclius ⟨conduc⟩tor [*cf. Diehl ad l.*] -us). *ibid.* -os ... actores (2, 1, 11 [*a. 398*]. 11, 19, 4 [*a. 398*]). PAPYR. Genav. (Revue de philol. 20 [1896] 47 *saec. IV*) 4 milites ... et signa -a ... ⟨stat⟩im trade. COD. Iust. 2, 15, 1 publico iuri esse deputandum id, cui nomen -um praescribitur. 3, 26, 7 -is colonis (7, 38, 2. 11, 68, 5. 11, 69 tit. 11, 69, 1 pr. 11, 69, 1, 1 colono vel servo ... -o. *cf. ibid.* colonam vel ancillam -am). 7, 37, 3 curatori -ae domus (*ibid.*). 11, 68 tit. de agricolis vel mancipiis -is vel fiscalibus sive rei privatae (INSCR. Ephem. epigr. IX 176 mancipius -us). 11, 77 tit. de palatiis et domibus -is. GREG. M. epist. 4, 20 p. 255, 5 dum -is ... cognoverimus apicibus (*i. litteris*). INSCR. christ. Diehl 352 (Corp. III 4219) ex p(rae)p(osito) silvarum -arum (domianic- *trad.*). 1457 (*Madauris, a. 538/9*) serbus (INSCR. Gsell 2765 [*indidem*]. *cf. l. 62*). CORP. III 14458 fisc(o) -o. V 1880, 2 princeps stabuli -i. VI 8635 adiut(or) a cognitionib(us) -is. VIII 1322 praeposito ... thensauris -⟨is⟩. INSCR. christ. Diehl 353 (Corp. XIII 3690) Vrsacius, cursor -us. PAPYR. Marini 114 (*a. 539*) 36 nummo usuali -o uno. 41 auri solidos -os ⟨pro⟩bitos obriziacos (114, 42. 120, 19. 121, 10). *al.*

B *i. q. ad regem pertinens*: VICT. VIT. 3, 20 p. 81, 12 ligna profutura navibus -is (*i. regiis*) incidatis. CONC. Paris. a. 556/73 p. 143, 3 iniuriarum mole depressi damnis quoque -is compellentibus excitamur. LEX Sal. 1, 1 legibus -is ('*sehr bestrittene Worte*' *Behrend ad l.*). 1, 4 in -a ambasia (*i. in iussione regis.* 1, 16). 41, 3 in truste -a (42, 1. 2. 63, 1. 2). 50, 4 ratio (causa *al.*) -a. LEX Visig. 9, 2, 2 *servi* -i, id est compulsores exercitus (9, 2, 5 *bis*). CONC. Clipiac. a. 626 p. 200, 25 edicto -o (*sc. regis Chlotarii*).

III *apud Christianos i. q. ad Deum, Christum (fere ubique) pertinens*: A *usu generali*: 1 *fere pro genet. subi. (cf. Löf-*

[*I. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

stedt, Komm. z. Peregr. Aether. p. 76; Syntactica I 93 sqq.): TERT. spect. 30 p. 28, 24 persecutores -i nominis (adv. Marc. 3, 16 p. 403, 6 [= PS. TERT. adv. Iud. 9 p. 725, 1 Oe.] is vir [*sc. Iosua*] ... etiam nominis -i inauguratus est figura, Iesus cognominatus. EPIST. syn. Paris. [Hil. coll. antiar. A I] 4, 1 p. 45, 13 praedicator. PASS. Saturnin. 1 -i nominis confessione). idol. 5 p. 35, 11 -ae crucis (adv. Marc. 3, 18 p. 407, 24 *al.*). 18 p. 52, 13 ex forma -a agere debetis. scorp. 9 p. 164, 26 pronuntiationis (*al.*). 10 p. 170, 2 machaerae. orat. 5 p. 184, 6 regni. 14 p. 189, 13 -a⟨m⟩ passione⟨m⟩ (*al.* CYPR. domin. orat. 20 p. 282, 11 *al.* ITIN. Eucher. p. 126, 13 *al.*). 15 p. 189, 17 praecepti (*al.* CYPR. epist. 20, 2 p. 528, 7 *al.* CORP. III † 8500 praecepto -o actum miseram parentes perdederunt). 23 p. 196, 26 -ae resurrectionis (*al.* ITIN. Eucher. p. 126, 3 HIL. in Matth. 33, 9 *al.*). bapt. 12 p. 211, 10 si humanum Iohannis baptismum inierant, -um desiderabant. pudic. 9 p. 238, 6 opimitate -i corporis vescitur, eucharistia scilicet (adv. Marc. 5, 7 p. 597, 23 probavimus corporis et sanguinis [*v. infra l. 21*] -i veritatem [AVG. epist. 54, 2 p. 160, 6]. GAVDENT. serm. 2 p. 853[B] sacramentum -i corporis. AVG. anim. 1, 11, 14 p. 3 sacrificium corporis -i offertur. epist. 228, 6 p. 489, 12 quibus cotidianum ministerium -i corporis defuit. 228, 8 p. 491, 12 *al.*). 19 p. 263, 29 haec est ... vis -i sanguinis (*v. l. 16. al.*). 22 p. 272, 26 ex vulnere lateris -i. ieiun. 10 p. 287, 28 tempus -ae sepulturae. anim. 3 p. 303, 15 percutientibus argumentationes originales, id est philosophicas et opponentibus definitiones caelestes, id est -as (39 p. 367, 9). 9 p. 310, 20 in ecclesia inter -a sollemnia (fug. 14 p. 491 Oe. celebrabimus). patient. 1 p. 1, 22 disciplinae (CYPR. epist. 13, 2 p. 505, 21 *al.*). 7 p. 11, 13 scripturis (*al.* IREN. 2, 30, 6 *al., v. ind. Souter p. CI.* CYPR. epist. 25 p. 538, 5 ACT. Felic. 5 p. 391 R.). 8 p. 13, 8 monela. 12 p. 18, 4 similitudinum (*al.* PACIAN. epist. 1, 5 p. 17, 4). resurr. 48 p. 98, 25 -ae mortis (HIL. myst. 1, 15, 1 p. 15, 9 *al.*). adv. Marc. 3, 7 p. 388, 10 gratiae (PS. TERT. adv. Iud. 14 p. 746 Oe. CYPR. epist. 69, 13 p. 763, 4 *al.* HIER. in Ier. 5, 68 p. 364, 13 *al.*). 4, 7 p. 435, 13 censu ... Augusti, quem testem fidelissimum -ae nativitatis Romana archiva custodiunt (*al.* PS. MAR. VICTORIN. phys. 22 p. 1306[D] *al.*). 4, 7 p. 436, 25 dispositionis. 4, 11 p. 450, 1 praeparator viarum -arum (4, 18 p. 478, 17). praescr. 26, 1 p. 37 R. secundum -am vocem (CYPR. epist. 31, 5 p. 560, 21. RVFIN. hist. 3, 7, 1 -as voces. τοῦ σωτῆρος. *al.*). 31, 3 p. 44 id esse -um et verum, quod sit prius traditum. *opp.* extraneum et falsum. coron. 14 p. 454 Oe. capitis. fug. 1 p. 462 pala ... quae et nunc -am aream purgat, ecclesiam scilicet. 13 p. 489 si nobis id (de *coni. Latinius*) -a ratione conferrent (*cf. anteced.*; HIER. hom. Orig. in Is. 5, 3 p. 267, 23 B. cum nos crediderimus -am rationem vobis *eqs.*). paenit. 12 p. 664 intinctionis -ae munimenta. uxor. 2, 4 p. 689 convivium -um illud, quod infamant. monog. 3 p. 764 illa ... non -ae auctoritatis fuisse, sed humanae aestimationis (CYPR. epist. 66, 10 p. 734, 4 de -a et divina auctoritate praeceptum *al.*). 10 p. 776 -ae legis (CYPR. epist. 27, 2 p. 541, 18 *al.* OPTAT. 7, 1 p. 167, 30 libri legis -ae. *al.*). cult. fem. 2, 7 p. 724 contra -a praescripta. carn. 6 extr. p. 438 condicio -ae carnis (AVG. civ. 15, 15 p. 90, 20 D.). ITALA Is. 52, 11 (Tert. adv. Marc. 3, 22 p. 415, 3) qui -a vasa portatis (κυρίου. VVLG. qui fertis vasa domini). ITALA I Cor. 7, 34 (Tert. uxor. 1, 3 p. 673 Oe.) innupta de -is (*v. p. 1892, 15*) cogitat (μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου. VVLG. cogitat quae domini sunt). CYPR. domin. orat. tit. p. 267, 1 de -a oratione (*i. 'pater noster'*. 9 p. 272, 7 orationis -ae sacramenta. HIL. in Matth. 4, 19 p. 938[B] in praeceptis -ae orationis remitti nobis peccata oremus. *al.* OPTAT. 2, 20 p. 56, 12 *al.* HIER. epist. 55, 1, 4 p. 487, 12. AVG. civ. 21, 27 p. 548, 8 D. oratio ... quam docuit ipse Iesus, unde et -a vocatur. *al.*). 34 p. 392, 15 qui gratiam -ae promissionis implevit (*cf.* Fort. 10 p. 334, 6 secundum -a promissa). eleem. 9 p. 380, 18 Paulus -ae inspirationis gratia plenus. epist. 6, 1 p. 480, 16 ingressi viam -ae dignationis (59, 6 p. 673, 14). 27, 1 p. 541, 1 bene minus -a lectione fundatus (*al.* VITA Cypr. 7 p. XCVII 13 virgines ... frenis ... -ae lectionis coerceret. OPTAT. 4, 5 p. 107, 12 lectiones -as incipitis). 46, 1 p. 604, 14 gregis (61, 3 p. 697, 2 *al.*). 54, 1 p. 621, 17 -a pace (69, 5 p. 753, 23 -ae pacis ... inimicus. *al.* LVCIF. non conv. 3 p. 9, 8 cupiens violare in nobis pacem -am. *al.* INSCR. christ. Diehl 2454, 6 [*a. 412*] in pace -a ... permanserunt. 3266 [*a. 352*] qui in pace -a nos precessit [3267 (*a. 410*). 3268 (*a. 425*). 3269 (*a. 442*). 3269[Ab] (*p. a. 450*). *al. cf.* 3269[Aa] (*a. 450*) dom̄ (*? v. p. 1887, 40*)]. 3271 -[ca?]; 3270 [*a. 459*] processit; 3289 [*aet. infim.*] requiebit in paci -a [3290 in pace -am. 3290[A] domine . cā]). 54, 3 p. 622, 19 frumentum -is horreis condi. 57, 1 p. 657, 12 ut ad certamen ... omnes milites ... intra castra -a colligemus. 57, 2 p. 652, 5 ut ... quos tutos esse volumus, munimento -ae saturitatis (*i. eucharistiae*) armemus. 60, 3 p. 694, 3 sophiae. *opp.* saecularis philosophiae. 63, 1 p. 701, 13 ecclesiis (81 p. 841, 7). 63, 1 p. 701, 14 euangelicae veritatis et -ae traditionis (*ibid.* p. 701, 22 *al.* GREG. M. moral. 2, 51 p. 580[A]). 63, 1 p. 701, 17 in calice -o sanctificando (63, 6 p. 705, 10 *al.*). 63, 4 p. 703, 1 sacrificii -i sacramentum (63, 5 p. 704, 11 typum -i sacrificii. 63, 9 p. 708, 10 nec sacrificium -um legitima sanctificatione celebrari, nisi. *al.*). 63, 11 p. 710, 19 si quod bibitur, -am teneat veritatem. 67, 2 p. 736, 24 plebis (PS. CYPR. mont. 15 GAVDENT. serm. praef. p. 829[A] *al.*). 68, 3 p. 746, 8 oves -as in gregem colligant *sacerdotes* (68, 4 p. 747, 14 *al. cf.* AVELL. p. 122, 9 ovili [COD. Iust. 1, 1, 8, 31]). 69, 5 p. 754, 12 pani (*al.*). 69, 13 p. 762, 16 indulgentia. 69, 14 p. 763, 23 semen (zel. 17 p. 431, 12 *al.*). 73, 7 p. 783, 23 ordinatione. 73, 9 p. 785, 5 signaculo. 74, 10 p. 805, 15 ad originem -am ... revertamur. 74, 11 p. 809, 14 ecclesia ... -a unitate fundata. Fort. praef. 3 p. 318, 10 ut propositis titulis ... capitula -a necterem. mort. 20 p. 309, 19 fratres nostros non esse lugendos arcessitione -a de saeculo liberatos. patient. 10 p. 404, 5 *Isaac* ad hostiae -ae similitudinem praefiguratur (unit. eccl. 17 p. 226, 9 -ae hostiae veritatem ... profanare). VITA Cypr. 14 exhortationibus -is instructus. ARNOB. nat. 2, 33 in aulam -am tamquam in propriam sedem remeaturos vos (*aliter fere i. q. basilica*: RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 49, 2 p. 39, 25 B. -as ... aulas). *al.* FIRM. err. 15, 4 nihil est quod ex te collectum in apothecis -is reponi possit. POTAM. epist. ad Athan. p. 1418[A] in libris -is (AVG. serm. 9, 1 FAST. Vind. I chron. I p. 290, 413). ITIN. Theod. 23 p. 147, 14 ante pascha -o (HIER. epist. 96, 20 p. 181, 2 -um pascha celebrare [RVFIN. hist. 5, 23, 2 -um paschae celebrare mysterium. *gr.* τοῦ κυρίου μυστήριον]. PROSP. chron. I p. 484, 1376. *cf.* SACR. Leon. p. 320 in -um pentecosten). EPIST. syn. Sardic. or. (Hil. coll. antiar. A IV 1) 28, 1 p. 67, 13 nec ipsorum (*haereticorum*) litteras accipere, nec ad illos litteras -as (*sc. ad res ecclesiae pertinentes. aliter l. 27*) dare. HIL. c. Const. 9 p. 585[B] -ae sententiae fidem (AVG. anim. 3, 11, 16 p. 372, 9 *al.*). in Matth. 9, 7 p. 964[C] virtutis (10, 4 p. 967[B]). 10, 4 p. 967[C] potestatis. 21, 2 p. 1035[C] -i adventus (*al.*). 21, 4 p. 1037[A] -ae claritatis (*al.*). PS. HIL. libell. 9 p. 741[A] non profusi ac perditores rei -ae iudicantur. OPTAT. 6, 5 p. 153, 1 instrumenta -a. LVCIF. Athan. 2, 20 p. 184, 16 -ae litterae (*i. sacrae scripturae. aliter l. 21*). HIER. Didym. spir. 51 p. 145[B] ex persona -i hominis (*i. Christi* [*cf. gr.* κυριακὸς ἄνθρωπος]. *al.* AVG. in Rom. 48 CASSIAN. c. Nest. 5, 5, 1 *al.* FAVST. REI. spir. 2, 1 p. 133, 12 RVSTIC. c. aceph. p. 1236[B] FACVND. defens. 11, 2 p. 800[D]). epist. 27, 1, 2 p. 224, 9 aliquid de -is verbis (RVFIN. hist. 3, 39, 1 verborum -orum explicatio [κυριακῶν]. 4, 23, 12 *al. cf.* DOCTR. apost. 4, 1 unde -a [*v. p. 1892, 15*] procedunt [ὅθεν ἡ κυριότης λαλεῖται]). in Is. 26, 2—4 p. 344 Vall. portis urbis -ae. *al.* VVLG. I Cor. 11, 20 non est -am cenam manducare (*gr.* κυριακόν. DIDASC. apost. 75, 5. VRAN. epist. 11 p. 865[B] sanus -am cenam celebravit. ISID. orig. 6, 18, 16 cena -a dicta est eo quod in eo die salvator pascha cum suis discipulis fecerit. *cf.* HESYCH. in lev. 24, 5 p. 1103[A] primi -am [*v. p. 1892, 16*] coenaverunt apostoli). apoc. 1, 10 fui in spiritu in -a die (*sc. ultimi iudicii*, ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, *aliter p. 1891, 7*). RVFIN. hist. 1, 7, 14 δεσπόσυνοι, id est heriles vel -i (*v. p. 1892, 16*) appellati propter propinquitatem generis Christi. hist. mon. 7 p. 418[A] non prius cibum sumerent, quam communionem -am perciperent (*v. vol. III 1966, 33*). Orig. in gen. 4, 2 p. 53, 5 B. sacramenta (AVG. serm. dub. 363, 2 vim -i sacramenti. OROS. hist. 6, 20, 3. AVELL. p. 170, 5 quae sunt -o sacramento contraria [δεσποτικοῦ μυστηρίου]). 12, 2 p. 264, 7 -ae domus (SALV. gub. 6, 94). in lev. 3, 7 p. 312, 2 pecuniam (*al.*). PAVL. NOL. epist. 21, 4 p. 151, 13 Iohannes ... beatus -i pectoris cubator (AVG. c. Adim. 13 p. 145, 20). AVG. conf. 9, 5, 13 eloquio (pecc. mer. 3, 7, 13 p. 141, 5). adv. Don. 1, 1 p. 98, 2 codices -os (un. eccl. 18, 43 p. 294, 11). fid. et op. 7, 10 p. 46, 14 admittendos ... ad ... baptismi sacramentum et ad -am mensam (pecc. mer. 1, 24, 34 p. 34, 1 sacramentum mensae -ae. serm. 46, 36. 90, 1 [*cf. ibid.* convivium -um *et* -a duo esse convivia *eqs.*]. *al.* SALV. gub. 8, 13 *al.*). serm. 246, 9 p. 1357[D] tu delicatus filius -us. serm. ed. Mai 14, 3 quaecumque -a pagina (*sc. litterarum divinarum*) legeretur. AVELL. p. 127, 9 incarnatio (ALC. AVIT. epist. 22 p. 54, 21 tempore -ae incarnationis. *al.*). CANON. Migne 56, 873[B] (= 877[B]) tamquam rerum -arum (*i. quae ad ecclesiam pertinent*) invasionis crimine teneantur *clerici qui suo nomine agros sim. comparant.* SACR. Leon. p. 385 -ae caritatis imitator (*cf.* EPIST. pontif. 372, 1 [Conc.[S] I 2 p. 5, 12] sanctitatem tuam ... -a sumus caritate complexi. *al.*). SALV. gub. 8, 16 servorum (INSCR. christ. Diehl 1457. *v. p. 1888, 68*). CLAVD. MAM. anim. 3, 6 p. 163, 5 Gabriel ante oculos -ae matris adsisteret (*cf.* PS. MATTH. euang. 33 -a puella). FAVST. REI. serm. 16 tit. p. 284, 22 de -o initio quadragesimae. ALC. AVIT. epist. 80 p. 93, 31 natalis -i. *al.* ENNOD. opusc. 3, 155 p. 371, 11 repromissionis. *al.* CASSIOD. art. praef. p. 1149[C] numerus (*33*) aetati -ae probatur. RVSTIC. c. aceph. p. 1181[B] -i Christi. PASS. Mar. Iac. 5 victoriae. PASS. Thom. 96, 6 -ae gloriam ascensionis. PASS. Desider. 6 miles. VITA Caes. Arel. 18 profetibus. CARM. epigr. 568, 2 per -a r⟨ura⟩.

2 *pro genet. obiect.*: TERT. coron. 1 p. 416 Oe. gladium nec -ae defensioni necessarium (GREG. M. moral. 12, 32 p. 1001[C] verba -ae defensionis. *ibid.* p. 1001[D]). HERM. Pal. mand. 11, 4 quicunque fortes in fide permanent -a (rec. vulg.: domini; *gr.* κυρίου. *item* fides -a: CYPR. epist. 6, 1 p. 480, 8. 6, 3 p. 482, 23 TYCON. 3 p. 25, 9 ISID. alleg. 162). CYPR. epist. 25 p. 538, 7 -ae confessionis gloria (58, 1 p. 656, 21 coronam -ae confessionis. Fort. 5 p. 319, 15 HIER. vir. ill. 56 *al.*). zel. 16 p. 430, 16 ut sit in manibus divina lectio, in sensibus -a cogitatio. AMBROSIAST. in Rom. 8, 3 p. 117[B] virginalis uterus electus ... ad partum -um. CASSIAN. inst. 7, 25, 1 p. 146, 18 interitum ... *Iudas* sibi pro reatu -ae proditionis intulerat. PS. VICT. VIT. pass. 7 ad concordiam -ae servitutis. CASSIOD. hist. 9, 14 p. 1132[D] timore. in psalm.

[*I. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3 praef. praefiguratione -i traditoris. GREG. TVR. Franc. 10, 31 p. 443, 11 patriam ob -i amoris diligentiam reliquisset. GREG. M. moral. 2, 23 p. 267^A secessum spei -ae appetens *pia mens*. 2, 54 p. 582^B crudelitatem -ae persecutionis. EVANG. de nativ. Mar. 9, 1 Gabriel ... ei conceptum -um narraret. BENED. reg. prol. l. 90 constituenda est ... a nobis -i schola servitii.

B *speciatim de die apud Christianos, i. q. gr.* κυριακὴ ἡμέρα, κυριακή *(aliter p. 1890, 40); primitus significavit diem domini* κατ' ἐξοχήν, *sc. diem* *resurrectionis* *(v. e. g. infra l. 16. 27. 35. 82). scribitur* domenica: AVG. serm. ed. Mai 11, 2. *notatur:* dnic-: CORP. XII 1045 (*a. 587, v. infra l. 43*). INSCR. christ. Diehl 1689 (*a. 586*) d(ie) d(omi)nico. *dub.*: INSCR. christ. Diehl 2104 (*a. 452*) die domn. [*val.* duminecĕ, *it.* domenica, *francog.* dimanche, *hisp.* domingo. *M.-L.*]: **1** *adiectivum*: **a** *adi. masc.* (AVG. quaest. test. 112, 1 p. 286, 20 duplici genere -us dies appellatur, primum quia in initio factus a domino est ... deinde quia in eo resurrexit *eqs.* SEDVL. op. pasch. 5, 26 p. 295, 5 dies festivus, qui domino dominanti gratissimus nomen ab eius maiestate sortitur, dictus hoc honore -us): TERT. idol. 14 p. 47, 3 -um diem. coron. 3 die -o. 11. CYPR. epist. 64, 4 p. 720, 5 hic dies octavus, id est post sabbatum primus et -us. VICTORIN. PETAV. fabr. mundi 5 p. 5, 11 GAVDENT. serm. 1 p. 845^A *al.* TYCON. 5 p. 58, 8 AMBROSIAST. in I Cor. 10, 4 p. 234^A *al.* AVG. civ. 22, 8 p. 580, 33 D. ex -o Paschae die. *al.* in psalm. 80, 2 prima sabbati (*sc. septimanae*) dicitur primus dies, quem -um etiam nominamus (serm. 94, 5 *al. cf.* in psalm. 93, 3 una sabbati dies -us est. in euang. Ioh. 120, 6 una sabbati est, quem iam diem -um propter domini resurrectionem mos Christianus appellat. op. monach. 18, 21 p. 567, 6. ISID. orig. 5, 30, 9 apud Hebraeos ... dies prima una sabbati dicitur, qui apud nos dies -us est, quem gentiles soli dicaverunt). *al.* PAVL. MED. vita Ambr. 38. 48. COD. Theod. 2, 8, 18 (*a. 386*) solis die quem -um dixere maiores (8, 8, 3 [*a. 386*]. 11, 7, 13 [*a. 386*]. COD. Iust. 3, 12, 6, 4. *v. l. 54*). 2, 8, 23 (*a. 399*) die -o, cui nomen ex ipsa reverentia inditum est. *ibid.* 15, 5, 5 (*a. 425*) -o, qui septimanae totius primus est dies. CASSIAN. inst. 2, 6 *al.* LEO M. epist. 15, 4 p. 682^A die -o qui est dies resurrectionis. SACR. Greg. 1, 1 -o sive diebus festis. RVSTIC. synod. (Conc.^S I 4, 2) p. 95, 6 ANON. Vales. 16, 94 p. 328, 41 ADDIT. Prosp. chron. I p. 490, 25. VITAE patr. 3, 26 -us dies. *ibid. v. infra l. 56.* 3, 200 die -o. 5, 18, 3 -o die (*Cotelier p. 422* τῇ κυριακῇ). 5, 7, 24 cata -um diem. *ibid.* -o die. 5, 12, 1 mane die -o. COD. Iust. 3, 12, 9, 1 GREG. M. moral. 1, 12 VEN. FORT. vita Radeg. 18, 43. 21, 51. 22, 52. 23, 54 die -o (*LE*; -a *MGT*; die -a *P*). BENED. reg. 11. *al.* SERM. Caspari Anecd. p. 332, 13 EVCHER. pass. Acaun. 7 p. 171, 20. 172, 1 PASS. Fructuos. 1 p. 264. CORP. XII 1045 (*a. 587*) obit d(ie) -o inluciscente. *v. l. 11.* **b** *adi. fem.* (*v. l. 10*): COMM. apol. 559 die -a. instr. 2, 20, 21. ITIN. [Silv.] 3, 1. 28, 2 ad aliam diem, id est -a (30, 1. 40, 1. 43, 1. 44, 1 die sabbati et -a). *saepe.* MAR. VICTORIN. verb. script. 3 p. 1011^A dies hodie si -a appellatur. GAVDENT. serm. 1 p. 845^A FILASTR. 58, 2. 141, 4. 5 AMBR. in psalm. 47, 1 p. 1145^C AMBROSIAST. in I Cor. 15, 7 HIER. hom. Orig. in Is. 5, 2 p. 265, 11 B. vir. ill. 24 librum ... de die -a. DIDASC. apost. 30, 31 die -a omnia reponentes concurrite ad ecclesiam. 31, 5. 68, 18. RVFIN. hist. 3, 27, 5 -am diem (κυριακαῖς ἡμέραις). 4, 23, 11 (κυριακήν). *al.* AVG. serm. *v. supra l. 10* (*praeterea masc. in schedis*). COD. Theod. 2, 8, 25 (*a. 409*) -a die, quam vulgo solis appellant. CASSIAN. inst. 2, 18. 12. 20 AVELL. p. 27, 3. THEOPHIL. Alex. praef. 3 -a die (κυριακῆς οὔσης). VICT. VIT. 2, 33 VITAE patr. 3, 26 p. 755^A (*ibid. v. supra l. 38*) CAES. AREL. reg. mon. 22 SERM. Caspari Anecd. p. 332, 11 ACT. Petr. 30 VITA Caes. Arel. 6 MIRAC. Theclae 1 p. 170, 13 INSCR. christ. Diehl 707 (*ca. a. 450*). INSCR. christ. Rossi I 529 (*a. 404*). 601 (*a. 415*). 1108. **c** *adi. plural.*: ITIN. [Silv.] 27, 1 *al.* (*fem. v. supra l. 45 sqq.*). HIER. epist. 22, 35, 7 p. 200, 1. COD. Theod. 9, 3, 7 (*a. 409*) omnibus -is diebus. COD. Iust. 1, 4, 9 BENED. reg. 11 *al.*

2 *pro subst.*: **a** *masc.*: CYPR. epist. 38, 2 p. 581, 8 -o legit ... nobis. TYCON. 5 p. 58, 12 inlucescentis -i (*R*; -e *V*, -ae *V corr.*). AVG epist. 36, 3 nec sabbato ieiunandum sit, sicut -o non solet. *al.* EVSTATH. Bas. hex. 2, 8 p. 890^B sanctum -um, *gr.* κυριακήν. COMPVT. Carth. 1, 8 a -o ... pascae unius cuiusque anni (1, 9 certissimum fixum uniuscuiusque anni -um pasche *cf.* 1, 2 cuius anni -um pasce agitur [*neutr. de die? v. p. 1892, 1. an de sacrificio? v. p. 1892, 36 cf. et p. 1892, 45*]). VITAE patr. 5, 18, 17 sabbato ⟨et?⟩ -o (*gr. Cotelier p. 599* τὸ σάββατον καὶ τὴν κυριακήν). **b** *fem.* (GLOSS. -a κυριακή. *cf. supra l. 64*): AMBR. sacram. 4, 6, 29 p. 446^A crastina die Sabbato et -a (5, 12, 37 in sabbato et -a. *gr. Cotelier p. 663* κυριακῇ). serm. 2, 1 p. 605^D superiore -a. 15, 3 p. 633^C septem -as. 25, 6 p. 656^C die omni, aut saltem omni -a (BENED. reg. 15 CAES. AREL. reg. mon. 21. VITA Caes. Arel. 59 omni -a omnibusque diebus festis). 54, 1 p. 714^B anteriore -a. CASSIAN. conl. 21, 25, 3 inlucescente -a (VITAE patr. 5, 12, 1 lucescente -a. SERM. Caspari Anecd. p. 332, 6). RVSTIC. synod. (Conc.^S I 4, 2) p. 95, 2 usque ad hanc -am. THEOPHIL. ALEX. praef. 3 in -a (ἐν κυριακῇ). VEN. FORT. vita Radeg. 23, 54 *v. supra l. 41.* VISIO Pauli 36, 35 nocte(m) et die(m) -(a)e refrigerium. *cf. antea* 36, 18 in die ... qua resurrexi a mortuis, dono vobis ... noctem et diem refrigerium. 40, 10 usque in secunda⟨m⟩ horam -(a)e. BENED. reg. 13 *al.* VITA Caes. Arel. 6 usque in alia -a.

c *neutr. pro subst.* (*sic ut sabbatum. cf. p. 1891, 69*): NICET. pasch. rec. B p. 103, 2 primum mundi diem in prima feria quod est -um fuisse (*sim.*: rec. A p. 102, 2). vigil. 3 p. 58, 16 sabbati atque -i. **d** *subst. plural.*: TERT. ieiun. 15 p. 293, 19 exceptis ... sabbatis et -is. CASSIAN. conl. 23, 21, 2 singulis. *al.* e dies -orum *de die -o* (*i. dies* '*sacrificiorum cf. Cypr. eleem. 15 [v. infra l. 37]*' *Diehl ad l. 12; potius secundum gr.* ἡ ἡμέρα ἡ τῶν σαββάτων '*dies sabbatorum*', *intellegendum esse censet Armini, Eranos 22 [1924] 48, cf. supra l. 1*): PS. AMBR. epist. de monach. 2 p. 1156^A quod -orum die priusquam missarum sollemnia celebrares *eqs.* MARCELL. chron. II p. 97, 28 a. 512, 2 die -orum. COMPVT Carth. 1, 9 paschae -orum dies adnotantur. INSCR. christ. Diehl 261 (*a. 573/74*) dep(osita) est die -orum III idus Iunias.

IV ***neutr.*** *pro* ***subst.*** (*praeterea pro subst. vel per ellipsin: neutr. plur. p. 1888, 2. 1889, 52. 1890, 34; abl. sing. [n. vel m.] p. 1888, 39; fem. sing. p. 1890, 39; masc. plur. p. 1890, 42*): **A** *fere i. q.* *basilica* (GLOSS. -um κυριακόν. NOT. Tir. 47, 69 *v. p. 1887, 31*): CYPR. eleem. 15 p. 384, 21 in -um sine sacrificio venis. ITIN. Burdig. 594, 4 iusso Constantini imperatoris basilica facta est, id est -um. HIL. ad Const. 1, 8 p. 187, 17 e -o ad palatium transeunt. HIER. chron. a. Abr. 2343 in Antiochia -um quod vocatur aureum aedificare coeptum (2362 -um aureum dedicatur). in Is. 62, 4 p. 739 Vall. pro Sion et Ierusalem vocaberis ecclesia et -um. RVFIN. hist. 9, 10, 10 p. 845, 11 orationum domos, id est -a sua (edict. imp. Maximin. τὰ κυριακὰ δὲ τὰ οἰκεῖα). 10, 3 p. 363, 1 sequere me ad -um. AVG. serm. 32, 25 p. 205^B discant venire ad -um (*sunt qui sacrificium [v. infra l. 36 sqq.] intellegant*). AVELL. p. 27, 12 caedes, quae in -o factae sunt. p. 28, 2 ipsum altare dei de -o sublatum. LIB. pontif. p. 88, 16. PASS. Philipp. 3 -i foribus innixus. 4 cum in Heraclea ad -um convenissent, Philippum cum ceteris ecclesiae foribus adstantem praeses Bassus invenit. 5 ipsum etiam -i (-um *cod.*) tectum devoluto omni tegularum fraudebatur ornatu. INSCR. christ. Diehl 1250 (= 94^A) accolito a -u Clementis ('a -o *vel* a(d) -u(m)'). *dub.*: INSCR. christ. Diehl 1274, *cf.* add. p. 512 Olympi lectoris de d(ominico) Eusebi locus est.

B *fere i. q.* *sacrificium* *(sensu Christiano), sacramentum* (*sacra cena,* κυριακὸν δεῖπνον, *cf. p. 1890, 36 sqq*): CYPR. eleem. 15 p. 384, 20 *matrona* locuples et dives -um celebrare te credis, quae corban (*i. oblationem pecuniae*) omnino non respicis, quae in -um (*v. supra l. 19 sqq.*) sine sacrificio venis, quae partem de sacrificio, quod pauper obtulit, sumis? (epist. 63, 16 p. 714, 13 numquid ... -um post cenam celebrare debemus, ut sic mixtum calicem frequentandis -is offeramus?). PS. CYPR. spect. 5 p. 8, 11 dimissus e -o et adhuc gerens secum ... eucharistiam. AVG. coll. c. Don. 3, 17, 32 p. 82, 14 confitebantur ... se collectam et -um egisse.

C *fere i. q.* *fiscus regalis* (*cf. p. 1888, 75*): LEX Burg. 5, 1 si quis ingenuum hominem ... percusserit, per singulos ictus singulos solidos solvat et multam in -o inferat.

ˣ**dominium,** -ī *n.* [*a* dominus *vel* dominari. *Th.*] domn-: THEOD. PRISC. log. 84 (*v. p. 1894, 28*). DIG. *F* 20, 5, 12 pr. (domin- *fere* 300^(ies)) *notatur* dnm.: RVFIN. Adamant. 3, 7 p. 125, 8 (*cod. s. XII, v. p. 1896, 1*). GLOSS. κυρία. τυραννίς. δεσποτεία. *notionem, q. e. sub I, ab usu speciali vocis* domini (*p. 1913, 1*) *derivatam, secundum exemplorum ordinem temporalem primo loco constitui, inde a* TVRPIL. LVCIL.; *II inde a* LAEV., LABER., *non apud* CIC.; *III inde a* LIV.? (*v. p. 1893, 39*), VERRIO FLACCO? (PAVL. FEST. *p. 1897, 26*); *apud* ICTOS *inde a* LABEONE *p. 1896, 75, raro ante* IVLIAN. *nota usum metonymicum* (*fere i. q.* *dominus*, *cf.* servitium): *p. 1893, 1, v. et p. 1894, 7.* *restituitur: pro* domina: *l. 69.* *pro formis vocis q. e.* dominus: *p. 1894, 15. 45. 1895, 38. 1898, 14.* FRG. Vat. 12 [*non recte* CARM. epigr. 1614, 4]. *v. etiam p. 1898, 11.* [*dub.*: RVT. LVP. 1, 7 SEN. contr. 2, 1, 12. *corrupte* -o *pro* dominis: S. c. de aedif. (Corp. X 1401) 17].

I *fere i. q.* ***convivium*** ('*non quodvis, sed epulae sollemnes hominum nobilium*' *Marx ad Lucil. 438*) *a domino* (*cf. p. 1913, 1*) *sc.* ***domus instructum*** (NON. p. 281, 15 dominus ... convivii exhibitor, unde et -a convivia. *cf.* OPTAT. p. 136, 23 *p. 1893, 60*): TVRPIL. com. 188 (Non. *l. c.*) condixerant ... cenam apud me, ... ego extra cubui -a (domina *codd.*). LVCIL. 438 primum -a atque sodalicia omnia tollantur (*v. Marx ad l.*). CIC. Verr. II 3, 9 huius (*Verris*) argento -a (*Hc*, NON., domum nostram *sim. rell.*) vestra ... ornari. GELL. 2, 24, 2 senatus decretum vetus ... in quo iubentur principes civitatis, qui ludis Megalensibus antiquo ritu mutitarent, id est mutua inter sese -a agitarent, iurare non amplius in singulas cenas sumptus se esse facturos quam *eqs.*

II *i. q.* ***domini potestas*** (*cf.* dominatio *p. 1878, 18,* dominatus *p. 1884, 55; sensu iuridicali v. sub III*): **A** *dominantur homines* (*bestiae p. 1893, 83*): **1** *in servos* (*translate de Veneris in amatores potestate l. 80. cf. p. 1893, 55*): LAEV. carm. frg. 22 quid foret ... dura ... famultas, potui -o accipere superbo (*cf. l. 79*). PHAEDR. app 18, 13 *servus* infelix saevum patior -um. SEN. dial. 6, 20, 3 *v. p. 1893, 70.* AVG. civ. 10, 1 p. 402, 26 D. *coloni* propter agriculturam sub -o possessorum. SIDON. epist. 4, 9, 4 subiectorum statum ... non -o, sed iudicio regit. GREG. M. epist. 5, 28 p. 309, 1 iugum -ii re-

[*I. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cognoscat *famulus*. *nota*: -um *fere i. q. dominus*: GROM. p. 351, 2 L. si servi faciant (*sc. terminos movere*), -o mutabuntur in deterius (*opp.* si conscientia dominica fiet).

2 *in familiam, domum* (*cf. p. 1912, 36; de domo quasi personata l. 15*): VLP. dig. 50, 16, 195, 2 pater ... familias appellatur, qui in domo -um habet *eqs.* (OPTAT. 5, 7 p. 135, 10 in -um patris familias ... inruitis). CLAVD. DON. Aen. 3, 135 domorum iura, id est -a. 11, 555 p. 500, 19 'tibi hanc ... Latonia virgo, ipse pater famulam voveo'... translatum ... -um. MACR. Sat. 1, 15, 22 postridie (*sc. nuptias*) ... nuptam in domo viri -um (*i. moderationem rerum domesticarum? cf. Rossbach, Röm. Ehe p. 372*) incipere oportet adipisci (*cf.* SALV. gub. 7, 17 habuerunt ... multae *matres familias* integrum ius -ii, sed nulla ... ius matrimonii. *ibid.* quaecumque ius conubii ... salvum non habet, nec -ii salvum habet). *nota* (*v. supra l. 4*): LACT. inst. 2, 5, 41 neque domus (*imago mundi*) habere -um sui potest neque illa, de quibus domus constat (*seq.*: domino ... subiecta est).

3 *in homines, populos, terras* (*sc. potestas, qua praeditus est rex, populus, episcopus sim.*): a *accedente genetivo*: α *genet. subi.*: LABER. mim. 44 ope nostra dilatatum est -um togatae gentis. PS. QVINT. decl. 13, 11 p. 257, 14 paucorum -o subiecta plebes triste servitium perferet (LACT. inst. 4, 10, 15 -o regum subiecti. CONC. Arvern. a. 535 p. 71, 12 regis ... potestati ac -o subiaciet. AVELL. p. 19, 31 in eorum (*haereticorum, v. infra l. 46*) se -um delusionemque tradiderunt *episcopi*. ENNOD. opusc. 1, 5 p. 262, 18 regum maxime, in cuius -o saporem suum ingenuitatis vigor agnovit. CONC. Arvern. a. 535 p. 71, 20 ad domnorum regum ... -um pertinentes. CONC. Aurel. a. 541 p. 94, 4 ab eorum (*Iudaeorum*) -o liberentur. IORD. Get. 48, 251 Hunnorum (48, 253 ab H. -o divelli). Rom. 221 in Romanorum redegit -o (IOH. BICL. chron. II p. 214, 576, 2. *cf. l. 49*). β *genet. obi.*: IVL. VAL. 1, 12 p. 23, 16 multos eum (*Alexandrum*) populos vinciturum universitatisque -o potiturum. FIRM. math. 6, 2, 6 maris et terrae -a possidentes (7, 22, 3 p. 258, 17 totius orbis -a p.). AMM. 17, 14, 2 harum regionum -o sibi adiudicato. 18, 6, 19 orientis affectare. CLAVD. DON. Aen. 7, 70 p. 15, 26 'virum ... summa dominarier arce': summae arcis -um (*cf. infra l. 78*) retenturum. 7, 155 p. 24, 24 terrarum. VVLG. I Macc. 11, 8 rex ... Ptolemaeus obtinuit -um civitatum usque Seleuciam maritimam (ἐκυρίευσε). b *non accedente genetivo*: LIV. 45, 13, 15 (*potest referri ad III, cf. p. 1894, 65 sqq.*) *Masinissam* regnum a populo Romano ... habere; usu regni contentum scire -um et ius eorum, qui dederint, esse. SEN. dial. 2, 13, 4 habes sub te Parthos ..., sed hostes ..., sed novum aucupantes -um. TERT. apol. 28, 4 plus timoris humano (*cf. infra l. 73*) -o dicatis (*opp.* deos vestros). IREN. 2, 6, 2 quamvis nunquam viderint imperatorem *Romanorum*, ... cognoscent propter -um. EPIST. syn. Sardic. or. (Hil. coll. antiar. A IV 1) 24 p. 64, 11 *haeretici* (*v. supra l. 24*) tyrannico more populos dei in suum -um captivare contendunt. CASSIOD. var. 3, 43, 3 p. 100, 23 se ... nostrum (*i. Theoderici*) -um tardius adquisisse. IORD. Rom. 71 regnum eius in suo redegit -o. GREG. TVR. Franc. 2, 27 p. 89, 1 tuo (*sc. regis*) sumus -o subiugati (10, 19 p. 432, 4). GREG. M. epist. 5, 15 p. 295, 18 disciplina ad vitam clericorum custodiendam nulla est, sed tantum modo solum clericis suis -um exhibet *episcopus (ob hoc vituperatus). de* ENNOD. opusc. 3, 88 p. 353, 18 *v. p. 1898, 9.* *translate* (*cf. p. 1892, 78*): PORPH. Hor. carm. 4, 1, 4 'sub regno Cinarae': quasi sub -o.

4 *in res*: VAL. MAX. 4, 4 pr. -um rerum (*cf. p. 1894, 25*) collabi solet (*opp.* bonae mentis usurpatio). CYPR. epist. 55, 28 p. 646, 21 cui -um et usum (*v. p. 1895, 83*) navium suadeas. OPTAT. 5, 7 p. 136, 9 ne se aestimet operarius baptismatis (ἀπὸ κοινοῦ *et ad* op. *et ad* -um)... -um habere. *nota* (*cf. p. 1892, 67 sqq.*): OPTAT. 5, 7 p. 136, 23 vos cum ministri sitis, inverecunde totum vobis convivii -um vindicatis (*cf.* 5, 10 p. 140, 8).

5 *in bestias*: SEN. benef. 4, 18, 3 societas illi (*sc. homini*) -um omnium animalium dedit. AVG. civ. 3, 23 p. 135, 17 D. pecora sub hominum -o fuerunt.

6 *generaliter, -o non certis finibus (sicut sub 1—5) circumscripto* (*acced. genet. explic. l. 81, obi. p. 1894, 1*): PAVL. FEST. p. 22 'apud' et 'penes' in hoc differunt, quod alterum personam cum loco significat, alterum personam et -um ac potestatem. SEN. dial. 6, 20, 3 non est molestum servire, ubi, si -ii pertaesum est, licet uno gradu (*i. morte*) ad libertatem transire. OPTAT. 5, 7 p. 137, 3 est ... in servientibus non -um, sed ministerium. AMBROSIAST. in Rom. 14, 3 p. 167ᴮ omnia ... -o humano (*syn.* voluntati, *aliter l. 43*) subiecta sunt. FAVSTIN. trin. 5, 1 p. 70ᴮ Adam ... de -o in servitutem recidit. CONC.ˢ I 5 p. 345, 33 naturae ... -ii dignitatibus sublimatae (δεσποτικοῖς ἀξιώμασιν), *opp.* subditae ac servilis. PROSP. sent. 52 tit. de libera servitute et -o servili. OP. imperf. in Matth. 40 p. 849ᴮ; *opp.* paternitas. GREG. M. moral. 20, 52 p. 168ᶜ stultos ... arcem -ii (*cf. supra l. 36*) tenere (*opp.* sapientes subesse). THEOD. MOPS. in Col. 1, 16 p. 271, 12 si est aliquid quod dominetur sive -um sibi vindicet (*v. infra l. 84*). *acced. genet. explic.*: FIRM. math. 3, 4, 8 *Martis sidus* maximae potestatis atque honoris regimen et -a largitur (GREG. M. moral. 31, 5 p. 374ᶜ exercet -um potestatis *rhinoceros*). OPTAT. 5, 7 p. 136, 15 nolite vobis maiestatis -um vindicare.

acced. genet. obi.: DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 7 *homo* subditorum omnium -um consequatur.

B *dominantur res incorporeae* (*nota*: -a *i. q. res ipsae dominantes l. 6*): 1 *non accedente genetivo*: SEN. dial. 6, 2, 2 non ... dedit longum in se malis suis -um. 7, 4, 4 malam ... servitutem serviturus sit, quem voluptates doloresque, incertissima -a (*fere i. q. domini*) impotentissimaque, alternis possidebunt. epist. 66, 23 omnia ..., in quae -um casus exercet, serva sunt. 90, 27 artes sub -o habet *sapientia*. LACT. inst. 4, 25, 9 cupiditates premunt animam nec -um retinere patiuntur. RVFIN. Adamant. 1, 27 p. 57, 2 peccatum ... habebat ius in nobis -ii (τὴν ἁμαρτίαν κύριον ὠνόμασε). VICT. VIT. 3, 60 in tantum sibi devastans vindicavit fames -um. 2 *acced. genet.*: a *genet. subi.*: LACT. inst. 6, 13, 5 *carnis* infirmitas ... subiacet -o peccati (RVFIN. Adamant. 1, 27 p. 57, 6 [dominum *cod., gr. deest*]). inst. 7, 24, 7 rerum natura ... liberata -o mali et impietatis et sceleris et erroris. TYCON. 3 p. 18, 25 legis molestias atque -um (AMBROSIAST. in Rom. 7, 6 p. 108ᴬ *lex fidei* credentes liberaret a -o legis). AVELL. p. 433, 22 ut ... animae -o subiecta ... obsequio repugnarent (CAEL. AVR. acut. 3, 15, 118 *passiones* principales, quarum -o ceterae ... subiciuntur). ARNOB. ad Greg. 20 p. 429, 16 animam nostram huius ipsius (*corporis*) -o vindicantes. BOETH. in top. Cic. 6 p. 381, 29 quodam ... veluti -o necessitatis. GREG. M. in euang. 36, 11 p. 1272ᴰ ut sub mentis vestrae sit -o, quod habetis. b *genet. obi.*: SEN. epist. 92, 32 *animum* imponere -o rerum (*v. p. 1893, 56*) omnium licet, hunc in possessionem rerum naturae inducere. LACT. inst. 2, 12, 10 anima ... -um corporis habet.

C *dominantur res corporeae* (*aliter p. 1893, 15. acced. genet. obi.*): THEOD. PRISC. log. 84 qui (*stomachus*) -um (qui domnium *V*, quod omnium *B*) sortitus sit membrorum omnium reliquorum sibimet famulantium. CAEL. AVR. acut. 2, 30, 162 -um vitae continens cor.

D *dominantur astra, dei* (*diabolus l. 61*): 1 *-um astrorum* (*acced. genet. obi. infra l. 36. 37. 40*): SEN. nat. 2, 32, 8 *sidera* non extra ius -umque nostri sunt (*cf. antea*: in nos vim suam dirigunt). FIRM. math. 2, 4, 1 signa -um suum ac potestatem in x partes exerunt. 4, 1, 8 *Luna* in nocturnis genituris initium ac -um ipsa suscipit temporum, in diurnis ... Sol. 4, 19, 4 p. 244, 5 Venus geniturae -um possidebit (4, 19, 8. 40). 4, 19, 4 p. 244, 9 Sol et Luna ... totius ... domini dedignantur ⟨singularum genniturarum *Kr.-Sk., v. adn.*⟩ -a sortiri. 4, 19, 8 *Saturnum* habentem -um. 6, 35, 1 cum ad Martem -um decennii venerit. 7, 9, 7 secundum stellarum -a. 8, 2, 3 pars ... in cuius sit -o ac potestate. 2 *-um deorum*: HESYCH. in lev. 19, 4 p. 1021ᶜ deos suos faciunt ..., in tantum sub eorum -o constituti, ut timeant *eqs.* MACR. somn. 1, 13, 8 nos esse in -o deorum. 3 *-um Dei Christiani* (*acced. genet. obi. l. 50 bis. 52. 55*): TERT. idol. 2 p. 32, 5 dei domini⟨um⟩ (*opp.* diaboli ingenium). adv. Hermog. 9 p. 135, 20 *deus materia* usus est ... precario, non -o; *syn.* ex potestate (*cf.* p. 136, 4. 10. 11). IREN. 2, 6, 1 -o in omnes extenso oportuit cognoscere dominantem ipsorum. 2, 6, 3 uti cognoscerent potentatum et -um *dei*. 3, 6, 1 qui -um accepit a patre suo omnis conditionis. ZENO 2, 15, 2 -um ... totius naturae recuperavit *Christus* (*cf.* VIGIL. THAPS. c. Eutych. 5, 11 potestatem et -um creaturae suae ... habeat *Christus*). MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 31 p. 1135ᶜ formam servi sumens qui habebat -um. RVFIN. Adamant. 1, 3 p. 7, 10 *deus creator* alienis (*sc. deo bono et deo malo*) ... -um propriae possessionis (*i. hominis*) impertit (τὸ τῶν ἰδίων ἄρχειν). AVG. ord. 2, 17, 46 p. 1016ᶜ sub dei -o malum non erat. FAVSTIN. trin. 5, 1 p. 70ᴮ se eius (*dei*) -o subdiderunt. 5, 1 p. 70ᶜ cognoscens in Christo salutare -um. GREG. M. moral. praef. 3 p. 818ᴬ cui ministerium lectione exhibet, eius -um voce praetendit *lector*. 1, 24 p. 538ᶜ redemptoris -o colla subiciunt. 24, 52 p. 317ᴰ *dei* super se -um, sub quo omnes aequales sunt, non agnoscit. 4 *-um diaboli* (*acced. genet. obi. l. 63*): AMBROSIAST. in Rom. 8, 3 p. 118ᴮ *Satanas* amisit -um retentarum animarum. PASS. Petr. 11 o crux, ... hominem ... a -o diabolicae captivitatis ... segregasti.

III *sensu iuridicali* (*de potestate patris familiae v. p. 1893, 5*): *fere i. q. domini ius potestasque alicuius rei pleno proprietatis iure habendae, possidendae, utendae (sive abutendae), fruendae* (*v. Madvig, Verf. u. Verw. d. röm. St. 2, 181; Leonhard, PW. V 1302 sqq.; Girard-Mayr, Gesch. u. Syst. d. röm. Rechts p. 287 sqq. et ind. s. vv.* -um *et* Eigentum; *Jörs, Gesch. u. Syst. d. röm. Privatrechts p. 83 sqq.; Voc. iur. Rom. II 335 sqq.* [*nota*: POMPON. dig. 34, 2, 34 pr. PAVL. dig. 40, 7, 4, 4. 48, 18, 18, 6. 8 (*Rechtsverhältnis in bezug auf die Frage: quis est dominus?*). *D.*]). *plur.*: *v. V. i. R. II 337, 19 sqq. 338, 7 sqq.* FIRM. math. *infra p. 1897, 4. 18 sqq.* COD. Theod. 11, 1, 14. 13, 6, 2. COD. Iust. *v. ind. Mayr p. 882.* *definitiones* (*interpolata*: NERAT. dig. 41, 1, 13 pr. -um mihi [id est proprietas] adquiritur) *et distinctiones* (*cf. et p. 1895, 21*): GAIVS inst. 1, 54 cum apud cives Romanos duplex sit -um, nam vel in bonis vel ex iure Quiritium *eqs.* (2, 40 apud peregrinos ... unum esse -um; nam aut dominus quisque est aut dominus non intellegitur. quo iure etiam populus Romanus olim utebatur ...; sed postea divisionem accepit -um, ut alius possit esse ex iure Quiritium dominus, alius in bonis habere. *ad utrumque locum cf. Jörs, Röm. Privatr. p. 91 adn. 1*). GAIVS dig. 41, 1, 1 pr.

[*I. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quarundam rerum -um nanciscimur iure gentium..., quarundam iure civili (PAVL. dig. 6, 1, 23 pr. qui aut iure gentium aut iure civili -um adquisiit. MARCIAN. dig. 1, 5, 5, 1 servi ... in -um nostrum rediguntur aut iure civili aut gentium *eqs.* HERMOG. dig. 1, 1, 5). PAVL. dig. 50, 16, 70 qui in universum -um vel iure civili vel iure praetorio (IVLIAN. dig. 10, 3, 5) succedit. VLP. dig. 41, 2, 17, 1 differentia inter -um et possessionem haec est, quod -um nihilo minus eius manet, qui dominus esse non vult, possessio autem recedit, ut quisque constituit nolle possidere. ISID. diff. append. 151 -um ... privati iuris est, dominatum autem imperii.

iuxta ponuntur (*vel coniuncta vel opposita*): **ius et -um** (*cf. p. 1893, 41*): SEN. benef. 7, 6, 3 sapiens animo universa possidet, iure ac -o sua (*ex Ictorum sermone depromptum*). COD. Theod. 2, 23, 1 (*a. 423*) aedificium ... perpetuo iure et firmo -o ... possideat. 16, 5, 12 (*a. 383*) fisci nostri -o iurique subdantur (EPIST. pontif. 386 [*a. 432*] Migne 50, 546^C^ ius -umque. GREG. M. epist. 3, 18 p. 176, 18). COD. Iust. 1, 2, 14, 9 (*a. 470*) redituum proprietate ad ius et -um ecclesiasticum recurrente. *ibid.* 10 possessionem ecclesiasticam ... in ipsius iure ac -o permanere. *et al.* *cf.* PAVL. dig. 50, 17, 177 pr. qui in ius -umve (vel *F*) alterius succedit. COD. Iust. 5, 71, 16 pr. -um eius (*praedii*) sive ius. *distinguuntur*: POMPON. dig. 29, 2, 37 heres in omne ius mortui, non tantum singularum rerum -um succedit. 50, 16, 181 eis rebus ... quae -ii nostri sint, et eis quas iure aliquo possideamus, quamvis non sint -ii nostri. COD. Iust. 12, 33, 6 pr. (*a. 529*) cadere ... eos (*i. dominos*) non tantum -o eorum (*servorum*), sed etiam omni patronatus iure (*ibid.* 2. 12, 33, 7 pr. [*a. 533*] spolietur et -o servi et iure, quod pervenit [pertineat *al.*] ad patronos. *ibid.* 3). *opp.* ius fisci: COD. Iust. 9, 49, 4 (*Gord.*). **ius -ii** (*cf. p. 1893, 13. 1894, 11*): PAPIN. dig. 11, 7, 43 de iure -ii quaeritur (CALL. dig. 49, 14, 2, 2 *opp.* de iure capiendi. MARCIAN. dig. 48, 6, 5, 1 de iure -ii sive [-ii sive *del. Mo.*] possessionis. *al.*). 47, 2, 81 (80), 1. TRYPH. dig. 41, 1, 63, 4 tenere coepit iure -ii (COD. Iust. 7, 71, 4 pr. *et* 1 [*Diocl.*]. *al.*). 49, 15, 12, 9^med.^ VLP. dig. 7, 1, 7, 1 iure -ii possessurum (27, 9, 5, 3. 39, 2, 15, 33 PAVL. dig. 36, 1, 61 [59] pr. COD. Theod. *v. l. 39*; COD. Iust. *passim*). 9, 4, 42, 2 actiones ... competent ... iure -ii. *ibid.* iure -ii noxali iudicio ... convenietur. FRG. Vat. 86 (*opp.* iure adcrescendi). PAVL. dig. 10, 3, 19 pr.^ext.^ 50, 16, 188 pr. COD. Theod. 5, 11, 11 (*a. 386*) de iu⟨re do⟩mini⟨i⟩ et perpetuitate. 8, 18, 10, 1 (*a. 426*) perpetuo iure -ii possideat (10, 17, 1 [*a. 369*]. 10, 17, 3 [*a. 391*]. COD. Iust. 4, 44, 16, 1 [*a. 392*]. *al.*). 15, 8, 2 (*a. 428*). SALV. eccl. 1, 25. CASSIOD. var. 1, 26, 3 iura -ii (5, 16, 4). 3, 18, 2 omne. *al.* COD. Iust. 3, 44, 4 pr. (*a. 223*) iure -ii vindicare. 7, 32, 5 (*Diocl.*) veri -ii tui ius. 11, 59, 8 (*a. 388/92*) omni possessionis et -ii carebit iure. *et al.* **potestas:** TEST. Galli (Corp. XIII 5708; *saec. I p. Chr.*) 25 neq(ue) quisquam post me -um potestatemve eorum locorum habeto. NERAT. dig. 41, 1, 14 pr. *pisces et ferae* simul atque adprehensae sunt, sine dubio eius, in cuius potestatem pervenerunt, -ii fiunt. COD. Theod. 8, 18, 1, 1 (*a. 319; cf.* COD. Iust. 6, 60, 1 pr. *a. 319*). *v. et p. 1894, 41. 47. 51.* **proprietas:** IVLIAN. dig. 7, 4, 17 si tibi fundi usus fructus pure, proprietas autem sub condicione Titio legata fuerit, pendente condicione -um proprietatis (*v. Rabel, Mél. Girard 1912 II 402 adn.* COD. Iust. 4, 19, 4 [*a. 222*] proprietatis -um) adquisieris (*ibid. syn.* proprietatem adquiris). PAPIN. dig. 40, 12, 8, 2 si alter usum fructum tantum (tot *F*), alter proprietatem servi vindicet, item si alter -um (*sc. servi*), alter pigneratum (*sc. servum*) sibi dicat. COD. Theod. 3, 8, 2, 2 (*a. 382* = COD. Iust. 5, 9, 3, 2) omne ... pleni proprietate iuris obtineat atque ex his nanciscendi -ii ... habeat potestatem *mulier*. *syn.* proprietas possessionis: COD. Iust. 4, 21, 8 (*a. 287*). proprietas: COD. Iust. 9, 20, 8 (*a. 290*). **possessio** (*v. supra l. 7. 34. 43. p. 1896, 25. 38 al.*): PAVL. dig. 41, 2, 1, 1 -um ... rerum ex naturali possessione coepisse Nerva filius ait. IVLIAN. dig. 7, 6, 3 qui possessionem dumtaxat usus fructus, non etiam -um adepti sint. GAIVS inst. 2, 7 in eo (*i. provinciali*) solo -um populi Romani est vel Caesaris, nos autem possessionem tantum vel usum fructum habere videmur. dig. 41, 1, 10, 2 per ... longam possessionem -um nobis adquiritur. PAPIN. dig. 18, 1, 74 emptor -um et possessionem adipiscitur. 47, 2, 81 (80), 7. VLP. dig. 19, 5, 17, 5 cuius *rei* neque possessionem neque -um ... habuit (HERMOG. dig. 41, 2, 50 pr.). 37, 11, 2, 9 ambulat ... cum -o bonorum possessio. 41, 1, 20, 2. 41, 2, 13 pr. (*opp.*). PAVL. dig. 39, 2, 5 pr. ut missus in possessionem etiam eam per longi temporis spatium in suum -um capere possit (AFRIC. dig. 39, 2, 44, 1 in possessionem *aedium* missus possidendo -um cepit). MARCIAN. dig. 48, 6, 5, 1 de vi et possessione vel -o (vel -o *om.* CALL. dig. 5, 1, 37). COD. Theod. 8, 18, 2 (*a. 319*) -um ... possessionis. COD. Iust. 1, 17, 2, 7^c^ (*a. 553*). 3, 1, 13, 1 (*a. 530*) lites ... super possessione vel -o vel hypotheca seu servitutibus. 3, 34, 2 (*a. 225*). 4, 37, 2 (*saec. III ex.*). 7, 32, 8 (*a. 294*). 7, 39, 6, 1 (*Anast.*) de possessione ... rei seu -o. 8, 1, 3 (*a. 293*). 11, 56, 1 (*a. 468*) terrarum -um possessionemque transferre. *cf.* PAVL. dig. 6, 1, 46 eius rei ... -um statim ad possessorem pertinet (*al.* COD. Theod. 4, 22, 2 [*a. 381*] possessorem quietum -o suo *turbare*. COD. Iust. 6, 33, 3, 3 [*a. 531*]. 8, 4, 7 [*a. 389*] restituat possessori et -um eiusdem rei amittat. *al.*). **usus** (*v. p. 1893, 39*): VLP. dig. 4, 6, 23, 1 reciperabit per usum -ii acquisitionem. PAVL. dig. 18, 1, 1 pr. materia forma publica percussa usum -umque ... praebet. RVFIN. Adamant. 3, 7 p. 125, 8 usum vasorum habuit ... et non -um (ἐν χρήσει ἔσχε καὶ οὐκ αὐτοῦ ἦν οὔτε κατὰ ποίησιν οὐδὲ ⟨κατὰ⟩ κτῆσιν). COD. Theod. 15, 2, 7 (*a. 397* = COD. Iust. 11, 43, 4) usum aquae veterem longoque -o constitutum. CASSIOD. var. 3, 45, 1 p. 101, 10 domum ... per annorum longa curricula ... possedisse et in usus alios transtulisse securitate -ii. *v. etiam p. 1893, 58.* *cf.* FIRM. err. 28, 6 templorum donaria ... ad utilitatem vestram (*imperatorum*) -umque transferte. **usus fructus** (*cf. l. 50. p. 1895, 50. 54. 62*): VLP. dig. 7, 1, 25, 1 amisso usu fructu iam ... -um adquisitum proprietatis domino. PAVL. dig. 7, 1, 4 usus fructus [in multis casibus, *del. Gradenwitz*] pars -ii est. 33, 2, 26 pr.^med.^ 50, 16, 25 pr. *al.* COD. Iust. 6, 40, 2 pr. (*a. 531*). 6, 58, 13, 2 (*a. 531*). 6, 59, 11, 1 (*a. 529*). 6, 61, 8, 2 (*a. 531*) *hereditas* ad ipsum perveniat pleno iure, tam per usum fructum quam per -um eandem hereditatem possessurum. *al.* **servitus** (*rei*): VLP. dig. 8, 4, 10 si debita (*sc. mihi*) fuit servitus, deinde -um rei servientis pervenit ad me, consequenter dicitur extingui servitutem. 8, 5, 4 pr. 43, 25, 1, 3 aut -um aut servitutem. PAVL. dig. 40, 7, 4, 4. *v. etiam p. 1895, 77.*

qualitas -ii atributis illustratur: *potiora*: proprium: SEN. benef. 7, 5, 1 proprium quisque in rebus suis -um habeat. COD. Theod. 2, 10, 6 (*a. 422* = COD. Iust. 2, 7, 4) vindicare. 9, 42, 1, 3 (*a. 321*) in -o proprio *habere* (COD. Iust. 9, 49, 9, 2 [*a. 396*]). COD. Iust. 4, 65, 23 (*a. 293*). in solidum *sim.*: CELS. Vlp. dig. 13, 6, 5, 15 duorum *dominorum* quidem in solidum -um vel possessionem (*v. p. 1895, 60*) esse non posse. *cf.* PAPIN. dig. 40, 12, 8, 2 solidum -um sibi vindicet. TRYPH. dig. 49, 17, 19, 3 non posse -um (*sc. servi*) apud duos (*sc. patrem et filium*) pro solido fuisse (COD. Iust. 3, 36, 15 [*a. 293*] -um pro solido rerum). COD. Theod. 8, 18, 1, 3 (*a. 319*) solidum perfectumque (= COD. Iust. 6, 60, 1, 1). *cf.* COD. Iust. 8, 10, 4 (*a. 245*) ius -ii pro solido vindicare vel obtinere. pro parte: CELS. Vlp. dig. 13, 6, 5, 15 totius corporis pro indiviso pro parte -um habere *dominum quemque*. *cf.* GAIVS dig. 41, 1, 45 omnibus sociis pro parte -ii ... adquiritur *servus* (MOD. dig. 8, 1, 11 pro parte -ii servitutem adquiri non posse. TRYPH. dig. 41, 1, 63, 1 communis servus ... utrum pro -ii partibus an ... aequis adquiret). VLP. dig. 45, 3, 5. COD. Iust. 3, 38, 2 (*a. 229*). 7, 7, 1, 3 (*a. 530*) partibus, pro quibus ... -um servi possidet. *cf.* VLP. dig. 40, 12, 7, 3 maiorem partem -ii (47, 2, 43, 12 partis dimidiae nanciscar -um in servo. COD. Iust. 7, 7, 1, 6^a^). IVLIAN. Vlp. dig. 7, 1, 12, 5 in pendenti est (7, 1, 25, 1 *bis*. TRYPH. dig. 49, 17, 19, 5 in pendenti ... habere -a). pro portione: IVLIAN. dig. 41, 1, 37, 2 erit is fundus communis sociorum pro portione -ii (*V. i. R. II 337, 44 sq.*). *cf.* VLP. dig. 39, 2, 40, 4 diversas portiones -ii. in incerto: *v. infra l. 81.* VLP. dig. 41, 2, 13 pr. -um in integro fuit. PAVL. dig. 39, 2, 5, 1 non magnitudine -ii quisque, sed aequaliter mittentur omnes in possessionem. iustum: GAIVS inst. 4, 16 festuca ... utebantur quasi hastae loco, signo quodam iusti -ii. PAPIN. dig. 17, 1, 57 exceptio iusti -ii (PAVL. dig. 6, 2, 16). plenum: MOD. dig. 34, 1, 4 pr. pleno -o haec habeant et non per solum usum fructum (*v. supra l. 9 sqq.*). COD. Theod. 5, 1, 1 (*a. 321*). 5, 15, 15 (*a. 364*). COD. Iust. 1, 3, 53, 3 (*a. 533*). *syn. ibid.* 4 omnem proprietatem et plenam possessionem. *al.* totum: PAPIN. dig. 21, 2, 64, 4. *alia*: coniunctum: COD. Iust. 4, 32, 2 (*saec. III ex.*). continuatum: TRYPH. dig. 49, 17, 19, 5^in.^ firmum: *p. 1895, 14.* COD. Iust. 11, 70, 4 (*Arcad. Hon.*). incertum: *infra l. 81.* integrum: COD. Iust. 10, 35, 2, 6 (*a. 443*). iuge: COD. Theod. 8, 18, 10 pr. (*a. 426*). novum: HERMOG. dig. 39, 5, 33, 1 COD. Iust. 7, 33, 1 (*saec. III in.*). perpes: COD. Theod. 5, 13, 1 (*a. 341*). perpetuum: COD. Iust. 11, 66, 1 (*a. 341*). pristinum: COD. Iust. 3, 32, 2, 1 (*a. 213*). 8, 54, 1 pr. (*a. 258*). prius: VLP. dig. 14, 2, 11, 5 prioris (PAVL. dig. 48, 18, 18, 6. PAP. Marini 83 [*a. 489*] IV 10 nomen prioris -ii suspendi et nostri [*sc. regis*] -ii adscribi [*sim.* V 3]). COD. Iust. 9, 51, 8 (*saec. III med.*). privatum: COD. Iust. 12, 1, 33 (*a. 342*). promiscuum: COD. Iust. 10, 35, 2, 1^a^ (*a. 443*). simulatum: COD. Theod. 7, 20, 4 pr. (*a. 325*). verum: *p. 1895, 43.* vetus: *v. p. 1897, 78.* universum: *p. 1895, 5.*

signif. *dominus*: ecclesiasticum: *p. 1895, 18.* ecclesiae: GREG. M. epist. 1, 39^a^ tit.^III^ (*v. et p. 1897, 42 sq.*). ecclesiastici iuris: GREG. M. epist. 5, 57^a^, 6. fiscale: COD. Theod. 9, 42, 4. fisci: COD. Theod. 9, 23, 1, 1 (*a. 356*). *ibid.* 3. 10, 10, 8 (*a. 353*). 16, 5, 9 pr. (*a. 382*) *al.* COD. Iust. 1, 7, 1. privatorum: CASSIOD. var. 3, 31, 4. sacrum: COD. Theod. 10, 1, 15 (*a. 396* = COD. Iust. 7, 38, 3 pr. = 11, 67, 2 pr.).

ceterorum locorum delectus: *acced. genet. obi.*: SEN. contr. exc. 3, 3 lex te ad ministerium patrimonii admisit, non in -um. LABEO dig. 18, 1, 80, 3 cuius *rei* -o (IVLIAN. dig. 2, 10, 3 pr. POMPON. dig. 21, 2, 34, 2 PAPIN. dig. 31, 67, 8. VLP. dig. 1, 5, 20 suae. 8, 4, 10 servientis. COD. Theod. 4, 6, 8 [*a. 428*] mobilis vel immobilis. 10, 8, 2 [*a. 319*] alienae *affectare* [11, 3, 5 *consequi*]. COD. Iust. 6, 61, 8, 5^a^ *al.*). VELL. 2, 80, 4 vita rerumque suarum -um concessa ei sunt (PROC. dig. 49, 15, 7 pr. POMPON. dig. 29, 2, 37 singularum [*cf. l. 83*]. GAIVS inst. 2, 44 ne rerum -a diutius in incerto essent [dig. 41, 3, 1 incerta]. dig. 41, 1, 1 pr. *v. p. 1894, 84.* TRYPH. dig. 49, 17, 19, 3^extr.^ 49, 17, 19, 5^in.^ rerum peculii. VLP. dig. 10, 3, 4 pr. reg. 19, 2 singularum [*cf. l. 80*] rerum -um [-a *C*] nobis adquiretur mancipatione, tradi-

[*I. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tione, usucapione, in iure cessione, ⟨adiudicatione⟩, lege [*cf.* COD. Iust. 2, 3, 20 (*a. 293*) traditionibus et usucapionibus -a rerum, non nudis pactis transferuntur]. 19, 7. 8. 16. FIRM. math. 5, 1, 33 alienarum rerum -a consequitur. COD. Theod. 3, 5, 6, 1 [*a. 336* = COD. Iust. 5, 3, 16, 1] donatarum. *al.* COD. Iust. 2, 12, 16 [*a. 293*] ius rerum -ii vendendi. *et saepe al.*). HYG. grom. p. 76, 14 Th. utriusque a g r i -um sui iuris esse (POMPON. dig. 49, 15, 20, 1 -a agrorum). TEST. Galli (*v. p. 1895, 44*) 1, 25 l o c o r u m (COD. Theod. 2, 26, 1. PAVL. dig. 8, 3, 30 loci. COD. Iust. 3, 44, 6 *al.*). IVLIAN. Vlp. dig. 7, 1, 70, 1 *fetuum* (VLP. dig. 7, 1, 70, 5 summissorum). 19, 5, 13, 1 areae. GAIVS dig. 9, 4, 20 servi (PAPIN. dig. 40, 12, 8, 1. VLP. dig. 9, 4, 36 *al. cf.* MARCELL. dig. 46, 3, 67 Stichi. *sim. al.*). PAPIN. dig. 46, 3, 94, 3 nummorum (47, 2, 81 [80], 7). FRG. Vat. 263 p r a e d i o r u m (COD. Iust. 1, 2, 14, 9. 4, 19, 21, 1). TRYPH. dig. 23, 3, 78, 2 f u n d i (VLP. dig. 39, 3, 6, 4. 43, 20, 1, 25. COD. Theod. 11, 1, 14 fundorum. *al. cf.* CASSIOD. var. 7, 45, 1 ruris). VLP. dig. 17, 2, 52, 10 insulae. PAVL. frg. Vat. 46 pecuniae. FIRM. math. 3, 3, 4 magnorum m o b i l i u m (5, 4, 8 p. 55, 7 possidentes) ⟨et⟩ maximarum p o s s e s s i o n u m -a (5, 3, 34 mancipiorum ac possessionum -um [-a *AΔ recte, ut vid.*] consequentur. 6, 3, 3). *cf.* 4, 12, 5 f u n d a m e n t o r u m -a (5, 3, 12 p. 32, 21. 5, 3, 55 fundamentorum ..., virorum ac mulierum -a possidebunt. 5, 4, 11 f, et mobilium). 5, 4, 18 p. 55, 15 alienorum patrimoniorum. 5, 4, 20 magnae substantiae -a. COD. Iust. 3, 33, 13, 3 habitationis (*ibid.* domus). 9, 34, 2 corporum.

selectae iuncturae verbales: **1** *apud scriptores non iuridicos (ubicumque eiusdem iuncturae exempla in Vocab. iurispr. Rom. II 336 sqq. proponuntur, hoc addita nota V. i. R. significavi)*: PAVL. FEST. p. 77 emancipati ... intelliguntur aut hi, qui ex patris iure exierunt aut hi qui aliorum f i u n t -ii *eqs.* (*V. i. R.*). SEN. benef. 7, 5, 1 sub optimo rege omnia rex imperio possidet, singuli -o. PORPH. Hor. epist. 2, 2, 173 quot modis -a p e r m u t a n t u r (*V. i. R.*). CLAVD. DON. Aen. 8, 165 p. 139, 25 eodem quodammodo perseverante -o (*sc. phaeretrae, sagittarum sim.*). 9, 305 p. 229, 1 Aletes galeam permutat hoc est -um quod in ea h a b u i t (*V. i. R.*), t r a n s f e r t (*V. i. R.*). VVLG. Tob. 8, 24 ut pars dimidia ... Tobiae -o deveniret. SALV. eccl. 1, 14 in -o suo h a b e r e ... res paternas (*cf. V. i. R.*). SIDON. epist. 3, 5, 2 *fundus* familiae ... -um ... aspexit (*i. ad familiae -um pertinuit. adde ad vol. II 837, 57 sqq.*). 6, 4, 2 *mulier* in negotiatoris nostri domo -oque, palam ... venumdata, defungitur. CASSIOD. var. 2, 33, 2 ut ... ad tuum ... t r a n s e a t -um quod *eqs.* (3, 31, 4; *V. i. R.*). 7, 45, 1 si -um huius ruris (*v. l. 15*) amiseris (*V. i. R.*). 8, 23, 2 massas ... eius feliciter -o plenissime vindicandas (*cf. V. i. R.*). GREG. M. epist. 5, 28 p. 308, 24 *monachum* cum rebus suis ... -o Misenatis *ecclesiae* ... restituit (9, 142 p. 139, 26 in eiusdem ecclesiae -o conservetur. *v. p. 1896, 67*). 9, 145 p. 141, 26 res ... eius, cui subtracta est, -o reformetur.

2 *apud Ictos (hic eas tantum structuras attuli, quarum exempla in Voc. iur. Rom. II 335 sqq. non extant; pertinent igitur omnes sive ad* COD. Theod. *sive ad* COD. Iust.): COD. Theod. 4, 6, 8 (*a. 428*) confirmatur. 10, 8, 2 (*a. 319*) *v. p. 1896, 77*. 11, 3, 2 (*a. 327*) ad quorum -um possessiones eaedem m i g r a v e r u n t (*cf.* 13, 6, 2 [*a. 365*] patrimonia naviculariorum ... in extraneorum -a demigrarunt). 14, 24, 1 (*a. 328*) adserere -um (adhaerere -o *cod.*). 16, 9, 5 (*a. 423*) religiosissimos famulos impiissimorum emptorum inquinari -o. CONST. Sirmond. 5 (*a. 419*) in eorum -um (-o *O*) eos (*sc. servos*) perdurare. COD. Iust. 3, 32, 2 pr. (*a. 210*) eam (*sc. partem aedificii*), quam vicinus imposuit, accessisse -o tuo non ambiguitur. 3, 32, 15 pr. (*a. 293*) in detinendo -o. 3, 38, 7 (*a. 294*) si fundi (*v. supra l. 14*) ... -um s u s c e p i s t i s (4, 64, 4 pr. [*Diocl.*]). 4, 6, 3 (*a. 257*) ne alteruter ... -um ... a l i e n a r e t (6, 61, 8, 5ᵃ, *a. 531*). 4, 38, 7 (*a. 294*) duplicare vel auferre. 4, 65, 23 (*a. 293*) de -o ... contendere. 5, 16, 15, 1 (*a. 291*) in hereditate ... -um resedisse. 5, 71, 8 (*a. 285*) in -o mariti p e r m a n s i s s e (GREG. M. epist. 1, 9 p. 11, 7. *v. et p. 1895, 19*). 5, 71, 10 (*a. 290*) praediorum (*v. supra l. 13*) ... -um tibi persequenti. 6, 61, 2 (*a. 428*) reservetur. 6, 61, 6, 1 (*a. 529*) -um ... filiis familias inhaereat (*cf. quae antecedunt*). 7, 10, 4 (*a. 260*) -o tuo nihil praeiudicavit. 7, 17, 1, 2 (*a. 528*) *servi* eius -o ... adsignabuntur. 7, 24, 1 pr. (*a. 531/4*) ne ... *mulier* in alienum cadat -um (*cf.* 12, 33, 6, 2 [*a. 529*] -o ... cadere). 7, 39, 2, 1 (*a. 365*) super -o suo publice protestari. 7, 73, 4 (*a. 215*) quae de -o eius (*sc. debitoris*) excesserunt. 8, 10, 5 (*a. 290*) usurpare. 8, 23, 1, 1 (*a. 238*) -o ... privare (9, 39, 2, 2, *a. 451*). 8, 33, 1 (*a. 229*) -o tuo ... addicantur. 9, 13, 1, 1ᵍ (*a. 533*) pleno -o ... applicari. 10, 33, 2 (*Diocl.*) -o tuo eum (*sc. servum*) subiugabit. 11, 48, 21, 1 (*a. 530*) suo -o expellere. 11, 59, 13 (*a. 414*) commutari. 11, 62, 2 (*Constantin.*) minorum -o non nocere. 12, 33, 6, 1 (*a. 529*) *servos* in suum recipere -um.

genet. -ii *p e n d e n s e x s u b s t. (cf. p. 1895, 28; praeter infra l. 81 sunt Ictorum exempla, in quibus afferendis eandem rationem atque supra l. 45 adhibui; cf. igitur V. i. R. II 332, 29 sqq.)*: COD. Theod. 5, 13, 1 (*a. 341*) durabilitate. 10, 10, 27, 1 (*a. 415*) ad iacturam veteris -ii. CONST. Sirmond. 6 p. 912, 25 (*a. 425*) Iudaeis ... vel ... paganis *Christianos* nolumus servire, ne occasione -ii sectam venerandae religionis immutent. BOETH. in top. Cic. p. 308, 21 usucapio est a d e p t i o -ii *eqs.* (ISID. orig. 5, 25, 30). COD. Iust. 1, 4, 24 (*a. 529*) sive nomine -ii sive adscripticiae sive colonariae condicionis. 3, 33, 11 (*a. 294*) v i n d i c a t i o n e m (5, 21, 3 [*a. 290/3*]. 7, 72, 6, 1 [*Diocl.*] -ii rerum vindicatione). 4, 19, 21 pr. (*a. 294*) ad probationem. 4, 51, 7 (*s. VI med.*) alienationem. 4, 65, 23 (*a. 293*) nescientia -ii proprii.

IV *d e r e b u s i p s i s, ad quas -um pertinet, i. q. r e g i o, f i n e s*: CLAVD. DON. Aen. 12, 898 p. 635, 23 'saxum ... limes agro positus, litem ut discerneret arvis' *saxum* inter -a fuit, ut lites possidentibus tolleret et esset limes. AVIAN. fab. apol. 18 (*loquuntur iuvenci*) separemini ... singuli loca singula et -a occupantes. SIDON. epist. 9, 5, 2 *Christus* nostri ... -ii temperans lites. ENNOD. opusc. 3, 88 p. 353, 18 quo sit -orum (*sc. hinc imperatoris Romani, illinc regis Getarum*; dominorum *codd. praeter T*²*B m. rec.* [*teste Vogel*]) antiquitas limitata confinio.

s y n.: *ad II*: dominatio (-tus) *I*, potestas. *cf.* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 444, 12 B. sui arbitrii; sui iuris; sui -i⟨i⟩; suae potestatis. *ad III*: dominatio (*II*), dominatus (*II*). potestas (plena p.), proprietas (plena, solida p.). *ad IV*: dominatio (*III*).

o p p.: *ad II*: famultas, servitium, servitus. libertas. regnum. usurpatio. *ad III*: imperium, ministerium, obligatio, possessio, usus, usus fructus, servitus. *I. Kapp.*

***dominor**, -ātus sum, -āri (**domino**, -āvī, -āre). [*a* dominus. *Th.*] *d e f o r m i s*: domn- (?): *v. p. 1905, 20*. -arier: VERG. Aen. 7, 70 ALC. AVIT. carm. 2, 79. -antum: SEDVL. carm. pasch. 3, 313 *v. p. 1906, 58*. -urus: TERT. apol. 26, 3 *v. p. 1902, 32*. HIL. myst. 1, 26, 5 *v. p. 1902, 79*. DRAC. laud. dei 1, 335 *v. p. 1901, 40*. ENNOD. dict. 9, 2 *v. p. 1901, 51*. *f o r m a e a c t i v a e (v. et l. 40 sq.)*: *infinitiv.*: -are: TERT. nat. 2, 17 p. 130, 6 HERM. Pal. vis. 3, 4, 1. EXC. barb. p. 272, 11. p. 274, 1 Fr. VEN. FORT. carm. 3, 14, 16. SERM. de conf. diab. 110 (*inf. hist.*). -arent: ASSVMPT. Moys. 6, 7 *v. p. 1899, 76*. -avit: ITALA IV Esdr. 11, 32 (-abatur VVLG.). EXC. barb. p. 268, 24 Fr. -averunt: ITALA psalm. 105, 41 (Cas., -ati sunt VVLG.). -averit: PHILAGR. med. 3 p. 90. *p a s s i v e u s u r p a t u r* (PRISC. gramm. II 379, 9 *inter* tam activa quam passiva [*ibid.* 386, 1 *exemplum usus passivi, v. infra p. 1899, 78*]. *cf. p. 1899, 77 sqq.*): *infinitiv.*: -ari: NIGID. Prisc. gramm. II 386, 1 (PRISC. *ad l.* δεσπόζεσθαι, passive -ari). IREN. 3, 8, 1. -are (*i.* -aris): TRAG. inc. 185. -antur: IREN. 5, 9, 4 LACT. mort. pers. 16, 7 RVRIC. epist. 1, 3 p. 355, 11. -ati: PS. CYPR. adv. Iud. 9. -abitur: ASSVMPT. Moys. 2, 3. *d i f f.*: GREG. M. in euang. 34, 10 p. 1251ᴰ 'principari' est inter reliquos priorem existere, '-ari' vero est etiam subiectos ... possidere. GLOSS. -or δεσποτεύω, δεσπόζω, κυριεύω. -atur τυραννεῖ. -abitur imperabit. -at subigit. -avit subiecit, summisit. -averunt subiecerunt. -abunt κατακυριεύσουσιν. *legitur inde ab* ACC. (*p. 1903, 24*) POMPON. (*infra l. 54*) L. CRASSO (*p. 1903, 25*) RHET. Her. (*infra l. 55*), *non apud* PLAVT. (*de* Men. 105 *v. p. 1943, 68*) TER. CATVLL. TIB. PROP. PERS. PETRON. IVV. MART. *al.*, *neque apud* ICTOS *praeter* COD. Iust. 6, 37, 23, 2ᵃ (*p. 1904, 10*). *exempla dedi usque ad* QVINT. *omnia, deinceps omisi trita.* [*corrupt.*: CIC. Sest. 34, *v. C. F. W. Müller et Klotz ad l.*]

i. q. **dominum esse, se gerere**: **I** *de animantibus (de membris, instrumentis p. 1899, 13. 14. 69. 1899, 4. 48, de urbe, terra p. 1899, 38 sqq. 51. 64 al.)*: **A** *n e q u e p r a e p. n e q u e c a s u a c c e d e n t e (praeter abl. instr. l. 63. 72. abl. modi l. 73. p. 1899, 12. 17. 41)*: **1** *a c t i v e*: **a** *quocumque modo (praeter eum usum, qui est sub b)*: **α** *de hominibus*: *spectat ad potestatem, imperium: d o m e s t i c u m*: POMPON. Atell. 46 longe ab urbe vilicari, quo erus rarenter venit, ⟨id⟩ non vilicari sed -ari est. RHET. Her. 4, 52, 65 ei, quem vides -ari (*sc. in domo non sua; syn.* dominus est), ... supplicare. HIL. myst. 1, 23, 3 p. 20, 3 F. -ante Laban servitutem pertulit *Iacob*. AVG. civ. 19, 16 tit. de aequo iure (*cf. p. 1906, 22*) -andi. 19, 16 p. 383, 10 *patres familias* etiam inique -antes hoc *nomine* se gaudeant appellari (*ibid.* p. 383, 17 *opp.* servire). serm. 112, 2, 2 habere ... villam, tenere, possidere, homines sibi in illa subdere, -ari delectat. *l a t i o r e s e n s u*: CIC. Cael. 67 vigeant *iuvenes* apud istam mulierem (*Clodiam*) venustate, -entur (*fere i. q. polleant*) sumptibus. PVBLIL. D 27 -ari ex parte est, cum superior supplicat. H 11 miserum est discere servire, ubi sis doctus -ari. SVET. Tib. 53, 1 graeco ... versu (*graeca non extant*): 'si non -aris, ... filiola, iniuriam te accipere existimas' (*secundum significationem, quam apud* SVET. *Tiberius verbo -ndi attribuit, pertinet ad b*). CALP. decl. 35 p. 29, 21 (*loquitur uxor repudiata:*) sola -bor, cum ... perierit *uxor nova*. TERT. adv. Marc. 2, 8 p. 345, 12 nec universitatem homini subiecisset infirmo -andi. CYPR. epist. 59, 18 p. 688, 8 qui (*Novatiani asseculae*) ... coeperint terroris sui potestate -ari. AVSON. 362, 37 *opp.* servire. HIER. epist. 60, 14, 5 *rex* terrore subicit, *episcopus* servitute -atur. VVLG. num. 24, 19 de Iacob erit qui -etur. AVG. civ. 19, 14 p. 381, 7 D. - a n d i c u p i d i t a t e (SVLP. SEV. chron. 2, 17, 5 affectantes summum sacerdotium ... -andi cupidine [*v. et p. 1899, 25 sqq.*]. *cf.* AVG. lib. arb. 1, 8, 18 affectatio -andi. in psalm. 1, 1 amor). DRAC. laud. dei 3, 162 continuans -ta manet per saecula *gens Isaac*. ROMVL. fab. Aesop. 61, 8 (rec. v.) non ut -etur (*vitulus*) volo, sed domare eum (*sc. bovi adiunctum*) cupio. *spectat ad potentiam, licentiam*: IREN. 3, 23, 4 *Cain* -tus est et interfecit *fratrem* (*ex loco gen. 4, 7 male intellecto, cf. p. 1901, 55. 1902, 54 sqq.*). HIL. myst. 1, 29, 3 p. 23, 14 F. -antem (*fere i. q. superbe imperitantem; dictum propter sequentia q. s. infra p. 1903, 14*) Aegyptium (*cf. exod. 2, 11*) et ... iniuriam ... inferentem. [*D.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

speciatim de auriga: SEN. Phaedr. 1089 *equi* curru levi, -ante nullo, qua timor iussit, ruunt. POTAM. tract. 1 p. 300, 49 Wilm. auriga (*sc. anima*), qui quattuor istis partibus (*sc. corporis elementis*) loca dederat ... et -ante flagro ... agitabat.

β de potestate divina (*cf.* Fors *p. 1903, 24*): *dei, Christi*: ITALA psalm. 67, 21 (Cas.) domini -a⟨n⟩tis (τοῦ κυρίου, VVLG. domini). psalm. 67, 27 (Cas.) deum -antem (τὸν θεὸν τὸν κύριον, VVLG. deo domino. *cf.* VVLG. Sirach 1, 8 -ans deus, *gr.* κύριος. TERT. nat. 2, 8 p. 108, 11 ubique). CYPR. unit. eccl. 27 p. 233, 15 Christo -ante (domin. orat. 13 p. 275, 27. DOCTR. apost. 6, 6 per dominum Iesum Christum, regnantem et -antem [*cf. Schlecht, ed. p. 66*] cum deo patre. FIRM. err. 24, 6 p. 63, 2 perpetua maiestate. INSCR. christ. Diehl 3445, 3 ipso). AVG. soliloq. 1, 1, 5 tu solus iuste -aris. *cf.* VVLG. Is. 40, 10 brachium eius -bitur. PRVD. cath. 3, 37 -ante manu (*dei*). *Typhonis*: SCHOL. Germ. Bas. p. 88, 6 (*ex Nigidio*) -batur *sc. in Aegypto* (*ibid.* -antibus *sc. deis, v. p. 1906, 54*). *diaboli*: PS. AMBR. sacr. 2, 3, 8 diabolus ... saevo ... -atur imperio. GREG. M. moral. 1, 51 tanto ... eam (*cogitationem*) plenius possident *spiritus diabolici*, quanto et per initium -antes tenent.

b *in re publica* (*plerumque imperio usurpato; imperio iusto: primum* VERG. *l. 38*): CIC. Quinct. 68 illis (*popularibus*) -antibus. Mil. 78 -ante homine furioso (*P. Clodio*). rep. 1, 50 cur ... regem appellem ... hominem -andi cupidum aut imperii singularis, populo oppresso -antem, non tyrannum potius? (SVLP. SEV. chron. 1, 24, 2 plebs. TAC. ann. 6, 25 Agrippina -andi avida. *cf.* CIC. Phil. 2, 117 -andi cupiditate [5, 50 AVG. civ. 15, 7 p. 69, 1 D.]. TAC. ann. 1, 10 cupidine [15, 53. FLOR. epit. 3, 12, 13 principatus et -andi. *v. et p. 1898, 75 sqq.*]. SALL. Catil. 2, 2 libidinem -andi [AVG. civ. 1 pr. p. 4, 5 -andi libido -atur *v. infra l. 70. item* 14, 28 p. 57, 1; *alias saepe*]. Catil. 33, 3 plebs ... -andi studio permota. TAC. ann. 4, 7 spes. AVG. civ. 5, 21 p. 233, 16 amore. SIDON. epist. 2, 13, 2 desideria *v. p. 1904, 78*). rep. 2, 53 (*frg. inc.*) *v. infra l. 71 sqq.* 3, 24 pollere, regnare, -ari. epist. 9, 7, 1 istos, qui nunc -antur. Phil. 2, 108 Sullam ... -antem; *syn.* nimis potentem, regnantem (off. 2, 51 L. Sullae -antis opes). 7, 16 -bitur Lucius *sc. Antonius.* BRVT. (?) Cic. ad Brut. 1, 16, 3 -ari cuperent postremi homines. 1, 16, 4 -ari prohiberetur *Antonius.* SALL. Iug. 31, 23 -ari illi volunt, vos liberi esse. or. Macri 10. rep. 2, 11, 1 eorum, qui -antur, simultas aut gratia. VERG. Aen. 2, 363 urbs (*Troia*) ... multos -ta per annos (SEN. clem. 1, 4, 2 huic urbi [Romae] finis -andi erit; *opp.* parendi. SIL. 3, 509 -antis ... Romae [RVT. NAM. 1, 64]. PASS. Petr. 1 indecenti fluxu). LIV. 23, 2, 4 mallet incolumi quam eversa re publica -ari. 23, 4, 1 sine armis ... omnibus concedentibus -batur. 24, 23, 11 ut factio ac pauci ... -entur. 24, 25, 8 ⟨e⟩a natura multitudinis est: aut servit humiliter aut superbe -atur. 24, 29, 7 *syn.* regnent. 39, 27, 8 -ari adsentatores regios. perioch. 117 p. 111, 19 *Antonius* cum impotenter (*cf. p. 1900, 27*) -retur. FEST. p. 356, 11 la⟩tius -ari (AVG. civ. 4, 6 tit. STAT. Theb. 2, 162 *duces* tumidi solio et late -antibus armis [AVG. civ. 1, 6 p. 10, 22 D.]). SEN. Herc. f. 384 -are tumidus, spiritus altos gere. 395 -are ut libet. Herc. O. 328 illic. Phoen. 597 humilis ... socerum lixa -antem sequar? (*cf.* 598 *opposita* servitus, regnum). SIL. 4, 228 terrae -antis (*i. Italiae*) alumni. TAC. Germ. 45 femina -atur *sc. apud Sithones.* ann. 6, 28 (*syn. regnare*). SVET. Tib. 53, 1 *v. p. 1898, 65 sqq.* Otho 12, 2. FLOR. epit. 1, 21, 1 *servi* translata ... in se re p. -bantur. 3, 16, 3 iam tertium annum. CALP. decl. 6 p. 7, 4 sceleratis ingeniis ... non -ari instar servitutis est. FRONTO p. 21, 15 N. populus; *syn.* praepollet (CLAVD. 24, 108 populum *Romanum* ... -andi rursus in usum excitat). AMPEL. 15, 8 Pisistrati filios saeve -antes (16, 3). APVL. flor. 15 p. 55 eo (*Polycrate*) ... -ari orso. Plat. 2, 18 *opp.* servire servitium. TERT. nat. 2, 9 p. 110, 24 -antium Romanorum (2, 17 p. 130, 6 *Romani* meruerint -are sic, ut parum absit, quin ipsis suis deis praevaleant. *cf. supra l. 39 sqq.*). anim. 46 p. 346, 8 *al.* LACT. inst. 7, 15, 5 populus dei ... ab his (*gentibus*) -antibus premitur. 7, 15, 11 oriens -bitur atque occidens serviet. 7, 24, 6 iustis -antibus *sc. in civitate sancta.* FIRM. math. 5, 4, 2 *homines* -andi accipiunt potestatem (AVG. civ. 5, 19 p. 229, 33 D.; *v. p. 1906, 23.*). AVSON. 258, 11 -ante Tito. 297, 3 provincia ... obtinuit multos -andi iure (*v. p. 1906, 22*) colonos. 342, 3 qui recte faciet, non qui -atur, erit rex. VVLG. prov. 12, 24 manus fortium -bitur. *al.* AVG. civ. 1 pr. p. 4, 4 *terrena civitas* cum -ari adpetit, ipsa ei (*v. p. 1904, 68. 78*) -andi libido (*v. supra l. 28 sq.*) -atur. 5, 12 p. 212, 6 consules appellati ... a consulendo, non reges aut domini a regnando atque -ando (*parum certe inseri solet lacunae q. e. Cic. rep. 2, 53*). MART. CAP. 1, 79 uterque *frater Iovis* -andi sertum pro regni condicione gestabat. ASSVMPT. Moys. 6, 7 *Herodes* (p)roducit natos (qui su)ccedentes sibi breviora tempora -arent (*Hilgenfeld,* donarent *cod.*).

2 *passive*: TRAG. inc. 185 o domus antiqua, heu quam dispari -are domino. NIGID. Prisc. gramm. II 386, 1 omne pecus indomitum ... ea natura est, ut cicurari et -ari (domari *coni. Bücheler, sed v. p. 1898, 34*) possit. IREN. 3, 8, 1 non subici mammonae neque -ari ab eo. 5, 9, 4 illa ... subiecta sunt et ... -antur ab eo (κυριεύεται). PS. CYPR. adv. Iud. 9 -antes servi, -ti regnantes. LACT. mort. pers. 16, 7 verus triumphus, cum dominatores -antur. RVRIC. epist. 1, 3 p. 355, 11 pietas, per quam ... acuuntur bruta, -antur barbara, immania placantur. ASSVMPT. Moys. 2, 3 postea -bitur *terra* a principibus.

B *accedunt praepositiones*: **1 in** *c. abl.* (*et sensu locali et interdum ita, ut fere vim praepositionis c. acc. positae habeat.* IDIOM. cas. gramm. IV 572, 4 -or in civitatem [*v. infra l. 49 sqq.*] et civitate, δεσπόζω τῆς πόλεως): **a** *de hominibus*: *in fortunis, bonis, familia, domo, sim.* (*spectat plerumque ad licentiam -andi in invasis*): CIC. Quinct. 94 in capite fortunisque hominum honestissimorum -entur ii qui *eqs.* 98 cum illum in paternis bonis -ari videret (S. Rosc. 27. *cf.* FIRM. math. 3, 6, 19 in re ... uxoris). TERT. nat. 2, 13 p. 121, 14 neque quisquam aliis praestare ⟨potest, in quo non ipse⟩ -etur (*suppl. inc.*). uxor. 1, 4 p. 675 Oe. in aliena familia. FIRM. math. 6, 9, 12 uxores ... quae sibi in domo omnem -andi vindicent potestatem (*cf. p. 1906, 23*). VVLG. eccles. 2, 19 -bitur in laboribus meis *heres.* AVG. in psalm. 7, 5 possessio, in qua -ari desiderat. *in negotiis vel iis, ad quae negotia pertinent, negotiaque gerentibus* (*spectat ad potentiam vel licentiam agendi*): CIC. div. in Caec. 24 videt *Hortensius* ... sese in iudiciis diutius -ari non posse (ASCON. in Cornel. p. 61, 32 St. *cf. p. 1904, 17*). Verr. II 1, 136 *Chelidon* in his sartis tectisque -ta est. II 2, 46 auctio ... in qua cohors istius (*Verris*) ... -ta est. LIV. perioch. 9 p. 16, 9 *factio in comitiis et campo* propter nimias vires. AMPEL. 43 Pompeius ... in senatu. VVLG. I Petr. 5, 3 ut -antes in cleris (ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων). *in obsessis, captis* (*cum licentia victoris*): VERG. Aen. 2, 327 incensa Danai -antur in urbe. LIV. 8, 31, 7 victorem, velut in capto exercitu -antem, quidquid licuerit ... in militibus ausurum. 35, 12, 7 Achaeos ... -antes in Peloponneso. 38, 48, 1 impotentius (*cf. p. 1899, 46*) in Asia Galli. VELL. 2, 23, 3 in Italia Cinna (FLOR. epit. 2, 7, 4 Hannibalem. 3, 12, 6). PLIN. nat. 4, 39 *Macedonia* in Bactris, Medis, Persis -ta. *spectat ad imperium, principatum universaliter*: SEN. benef. 4, 18, 3 *hominem* -ari etiam in mari iussit societas. LACT. inst. 7, 14, 14 *homo* in ... mundo ... -etur (epit. 64, 4). 7, 24, 15 *reges* -buntur in terra (VVLG. gen. 45, 26 in omni terra Aegypti. IV Esdr. 11, 32). Ios. 12, 4 in monte. psalm. 109, 2 -are in medio inimicorum tuorum (κατακυρίευε ἐν μέσῳ *eqs.*). Sirach 44, 3 -antes in potestatibus suis (κυριεύοντες ἐν ταῖς βασιλείαις αὐτῶν). *nota* (*cf. p. 1903, 56 sqq. 1904, 15. 17*): *spectat ad vim aliquid ad voluntatem efficiendi, movendi*: QVINT. inst. 2, 5, 8 -etur in affectibus *orator.* AVSON. 328, 3 Bissula -atur in eius (*domini*) deliciis.

b *de potestate divina*: CIC. Tusc. 1, 74 -ans ille in nobis deus. OV. fast. 3, 315 di sumus agrestes et qui -emur in altis montibus. COMM. instr. 1, 21, 1 -entur in auro *dei montenses.* ITALA psalm. 65, 7 (Cas.) *dei* -ati (δεσπόζοντι) in potentatu suo (in virtute sua VVLG.) aeternaliter. TERT. anim. 49 p. 380, 15 magna vis ... daemonum in illo climate -atur. FIRM. math. 6, 11, 10 anima ... daemoni in corpore -andi tribuat potestatem (*cf. p. 1906, 23*). AVG. in epist. Ioh. 6, 7 diabolum in eis -ari, qui *eqs.* PS. AVG. serm. 115 (= CAES. AREL.), 3 ut in ea (*mala conscientia*) diabolus incipiat -ari.

2 in *c. acc.* (*cf. supra l. 5*): **a** *de hominibus*: *spectat ad imperium*: OV. met. 1, 77 animal ... quod -ari in cetera posset. LACT. mort. pers. 38, 6 in Romanos. HIER. epist. 65, 16, 4 in quos -antur et regnant *reges et domini.* VVLG. iud. 8, 23 nec -bitur in vos filius meus (*ibid.* vestri, vobis). PRISC. periheg. 350 *Roma* in orbem (orbe *var. lect.*). *nota*: HERM. Pal. mand. 12, 6, 2 habebitis virtutem -andi in facta diaboli (*i. virtutem facta d. imperio vestro subiciendi;* δύναμιν τοῦ κατακυριεῦσαι τῶν *eqs.*; omnium operum diaboli vulg.). *spectat ad potentiam, licentiam*: LIV. 3, 53, 7 -ari iam in adversarios vultis. CYPR. ad Donat. 5 in omnem adversarii ... exercitum imperioso iure -etur. *spectat ad potestatem domini familiae*: CVRT. 8, 7, 1 non ut ingenuis imperare coepisti, sed quasi in mancipia -aris. VVLG. I Tim. 2, 12 mulieri non permitto ... -ari in virum, *v. infra l. 78. p. 1901, 67* (AVG. gen. c. Manich. 2, 11, 15).

b *de potestate divina*: LVCAN. 5, 727 quantum mentes -atur in aequas iusta Venus (*cf. p. 1901, 19*). LACT. inst. 1, 8, 7 ut habeat deus vel ministros vel in quos possit ipse -ari. INSCR. christ. Rossi II p. 169, 25, 2 qui regnas -ans sursum in astra deus. HERM. vulg. mand. 12, 5 p. 67, 14 diabolus ... -atur in dei servos (καταδυναστεύει αὐτῶν, *deest* Pal.). ITALA eccles. 10, 4 (Filastr. 131, 6) si ascenderit spiritus inimici -antis in te (τοῦ ἐξουσιάζοντος, VVLG. potestatem habentis). AVG. trin. 4, 15, 20 in quod *vitium* maius accipiat -andi ius (*v. p. 1906, 22*) ille superbissimus spiritus.

3 inter, intra: CAES. Gall. 2, 31, 6 inter quos -ari consuessent. OV. am. 3, 6, 63 tu centum aut plures inter -bere nymphas. AVG. civ. 17, 17 p. 241, 22 inter quos (*inimicos, cf.* VVLG. psalm. 109, 2 in medio inimicorum *supra l. 35*) -atur *Christus.* TAC. ann. 3, 54 intra Italiam -antibus *Romanis.* **4 trans:** SEN. epist. 113, 30 qui iure (*cf. p. 1906, 22*) -andi trans maria cupiunt. **5 supra, super:** **a** *c. acc.*: ITALA I Tim. 2, 12 (cod. d, Pelag. *ad l.*) supra virum (*gr. et* VVLG. *v. p. 1901, 67 sq.; supra l. 61*). HERM. vulg. mand. 12, 2 super cupiditatem malam (τῆς ἐπιθυμίας ... κατακυριεῦσαι, mali desiderii Pal.). VVLG. Is. 28, 14 super populum meum. Bar. 3, 16 super bestias (κυριεύοντες τῶν θηρίων). *aliter*: VVLG. II reg. 8, 3 profectus est, ut -aretur super (*i. trans*) flumen Euphraten. **b** super *c. abl.*: VVLG. Zach. 6, 13 -abitur super solio suo.

[D.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

C *accedunt casus:* **1 abl. loc.** *(aliter v. p. 1898, 51 sq.), item locat. l. 5:* **a** *de hominibus (bestiis l. 15): spectat ad potentiam, licentiam (cf. p. 1900, 16 sqq.):* CIC. or. pro Gallio frg. (A VI 2 S.) his ... ludis ... unus quidam poeta ... -atur (*v. Hauler, Wien. St. 27, 1905, 95 adn.*). Rab. Post. 39 '-atus est ... Alexandriae', *sc. Rabirius* (*opp.* in superbissimo dominatu fuit). *spectat ad imperium:* VERG. Aen. 1, 285 domus Assaraci ... victis -bitur Argis. 3, 97 domus Aeneae cunctis -bitur oris. 6, 766 genus Longa nostrum -bitur Alba. 7, 70 virum ... summa -arier arce. LIV. 33, 46, 1 iudicum ordo Carthagine ea tempestate -batur. SEN. Herc. O. 1590 nulla -etur aula, qui putet solum decus esse regni *eqs.* (Tro. 2 magna potens -atur aula). FLOR. epit. 1, 11, 1 populus, qui foris -batur (*opp.* domi serviret). AMPEL. 14, 8 toto mari (18, 19). CLAVD. 3, 143 toto (toti *var. lect.*) -bere mundo (*opp.* parere). carm. min. 42, 3 -atur uterque (*aper et leo*) montibus. *huc fort. potius quam ad dat. referenda:* CLAVD. 24, 237 *v. infra l. 78.* INSCR. christ. Diehl 46, 17 *v. infra l. 34.* **b** *de potestate divina:* SEN. Herc. f. 658 *Plutonem* -antem ... regno capaci. Phaedr. 185 potens ... tota mente -atur deus (*Amor, cf. p. 1900, 64*).

2 dat. (PRISC. gramm. III 273, 27 -or tibi; *cf. p. 1902, 17.* RVFIN. Adamant. 1, 3 dominus quis dicitur pro eo, quod -atur alicui [κύριος λέγεται διὰ τὸ κυριεύειν τινῶν]): **a** *de hominibus:* α *spectat ad imperium:* -ari *terris, gentibus, hominibus (et in re publica et universaliter), al.:* TERT. nat. 2, 12 p. 119, 17 quae *terra* nunc -atur orbi (ALC. AVIT. carm. 2, 79. 4, 610 DRAC. laud. dei 1, 571). CHALC. transl. 25^{A} regum ... maximae parti continentis -antium. AVR. VICT. Caes. 33, 3 orienti latrones seu mulier -aretur. HIER. *v. l. 84.* VVLG. deut. 15, 6 nationibus (*v. p. 1902, 18; sim. saepe in* V. T.). Marc. 10, 42 qui videntur principari gentibus, -antur eis (κατακυριεύουσιν αὐτῶν). RVFIN. hist. 9, 9, 12 p. 833, 16 orientis partibus (δυναστεύοντι). CLAVD. 3, 143 *var. lect. v. supra l. 14.* OROS. hist. 7, 2, 1 Romam ... gentibus -antem. 7, 34, 4 Orienti simul atque Occidenti ... propago *Theodosii.* COD. Iust. de cod. confirm. pr. Romanorum genus omnibus ... nationibus. INSCR. christ. Diehl 46, 17 (*cf. supra l. 16*) odoriferis quondam -ta Sabaeis (*sc. regina Sabae*). PAVL. NOL. epist. 49, 12 hominibus commortalibus ... -antes cupiditatum ... suarum servi sunt. AVG. civ. 4, 15 iniuriosi iustioribus (in psalm. 124, 7). *al. acced. in finale (cf. p. 1905, 23):* VVLG. eccles. 8, 9 interdum -atur homo homini in malum suum. *eis, quae in terra sunt:* VVLG. gen. 1, 28 -amini piscibus maris et volatilibus caeli *eqs.* DRAC. laud. dei 1, 335 -urum cunctis dominator ... plasmavit *hominem.* 1, 582. *v. et p. 1902, l. 1903, 3.* PS. AVG. quaest. test. I 124, 8 p. 384, 15 *rex* legibus et hominibus. -ari *potestate insignibus, cf. p. 1902, 44 sqq. (inest notio et superandi et subiectis ad voluntatem imperandi, cf.* β): IREN. 1, 25, 3 potestatem habere ad -andum principibus *eqs.* (VVLG. prov. 19, 10 servum ... principibus). HERM. Pal. mand. 7, 2 -ari incipis diabolo (*gr. et vulg. v. p. 1902, 46*). ENNOD. opusc. 4, 16 p. 386, 29 *presbyter* spiritibus immundis -batur. *sim. rebus praevalidis:* AVG. epist. 36, 16 (*ex scripto 'urbici' cuiusdam de ieiunio*) ieiunio (*abl. instr.*) ... trium ... germanitas ignibus coruscanti carceri -ta. ENNOD. dict. 9, 2 p. 451, 1 imperiosis undarum cumulis homo -urus ingreditur. β *spectat ad potentiam, licentiam:* ITALA Zach. 7, 10 (Comput. Carth. 1, 7) viduae et pupillo ... nolite -ari (χήραν ... μὴ καταδυναστεύετε, VVLG. viduam ... nolite calumniari). FILASTR. 131, 3 p. 100, 4 non ... dicit ... -ari illum (*Cain*) fratri suo (*cf. p. 1902, 54 sqq.*). OROS. hist. 2, 4, 15 *quemquam* suae (*Romanorum*) libertati. γ *spectat ad coercitionem frenandorum, illicitorum:* HERM. vulg. sim. 10, 1 p. 160, 14 poteris -ari omni nequitiae (*gr. desunt, Pal. aliter*). AMBR. Nab. 16, 67 qui corporali lasciviae mentis -entur imperio. HIER. reg. Pachom. 159 -etur *praepositus* carni suae iuxta mensuram sanctorum. VVLG. prov. 16, 32 animo suo. RVFIN. Greg. Naz. orat. 9, 7, 2 p. 272, 21 vitiis. AVG. conf. 7, 7, 11 p. 153, 6 *deo* serviens -arer corpori. c. Pelag. 1, 16, 32 *membris.* CASSIAN. conl. 6, 10, 2 desideriis et concupiscentiis. PS. PROSP. prom. 1, 6, 1 peccato suo (*antea* VVLG. gen. 4, 7 -beris eius *sc. peccati*). δ *spectat ad potestatem domini familiae:* ITALA I Tim. 2, 12 (Cypr. testim. 3, 46) mulieri non permittitur -ari viro suo (αὐθεντεῖν ἀνδρός, cod. d *v. p. 1900, 78*, VVLG. in virum). SPART. Carac. 7, 4 uxori (AMBR. vid. 13, 81). GREG. M. dial. 1, 4 p. 172^{C} cui (*puero superbo et contumaci*) vix poterat vel ipse -ari Iulianus (*dominus*). *domui:* IREN. 4, 9, 1 universae domui *v. infra l. 81; aliter* VICT. VIT. 1, 30 *Maxima serva* universae domui -batur (*intellege 'quasi -batur'*). ε *spectat ad ius dominii:* AVG. epist. 126, 8 nos (*episcopi*) ... rebus ecclesiae -ari existimamur, nos opibus frui (*cf. ibid.* 7 p. 13, 11 *praedia ecclesiae* nunc ut dominus existimor possidere. *v. et* 125, 2 p. 4, 15). c. epist. fund. 37 p. 243, 12 bona, quibus tu ... -areris.

b *de potestate divina:* PS. APVL. Ascl. 27 p. 65, 7 terrae et mari -atur Iuppiter Plutonius (p. 65, 12). CLAVD. 24, 237 *Latonia* pariter silvis -aris et astris (*potest referri ad abl.*). AVG. civ. 7, 14 p. 291, 24 D. Mercurius ... ipsi ... regi deorum -atur, si *eqs.* IREN. 4, 9, 1 paterfamilias dominus (*i. deus*) est, qui universae domui paternae -atur. AMBR. patr. 11, 50 p. 152, 11 et hominibus et angelis *Christus. al.* HEGES. 5, 9, 2 caelo et aeri, terrae et mari *deus.* HIER. epist. 45, 6, 1 nec mihi -etur Nebuchodonosor, sed Iesus. EPIPHAN. Hier. epist. 51, 7, 2 homo ad imaginem dei ... omnibus. VVLG. psalm. 88, 10 tu -aris potestati maris (δεσπόζεις τοῦ κράτους τῆς θαλάσσης). AVG. gen. ad litt. 8, 12 oboedienti subiectoque *homini deus* (*sim. saepe*) c. Cresc. 4, 4, 1 p. 497, 22 *deus* ita vestrorum episcoporum mentibus -tus est, ut ... cogerentur fateri *eqs.* PS. AVG. quaest. I 111, 21 p. 286, 6 (*ad* VVLG. psalm. 23, 10 'dominus virtutum') virtutibus -atur. IREN. 5, 21, 1 homini *diabolus* (5, 22, 2 hominibus *diabolus* et ei ipsi deus. 5, 24, 4. AVG. agon. 1, 1 *et saepe.* PS. AVG. quaest. test. II nov. 9 p. 434, 21). PS. AVG. quaest. test. I 113, 7 p. 302, 1 potentiis spiritalibus. AVG. civ. 8, 22 p. 354, 3 multis ... tamquam captis subditisque -antur *daemones* (epist. 149, 26 per *carnalia vitia.* CASSIAN. conl. 7, 12$^{tit.}$ energumenis immundi spiritus [8, 14, 1. 8, 15 *v. p. 1882, 59*]).

3 genet. *(cum subst. tum pronominum), cf. gr.* ἄρχειν, κυριεύειν τινός *et sim.* AVG. loc. hept. 1, 3 p. 507, 15 'implete terram et -amini eius' (= VVLG. gen. 1, 28) latina ... locutio est '-amini ei'. BEDA gramm. VII 271, 1 -or tui et -or tibi (*iuxta inveniuntur dat. et genet.:* VVLG. deut. 15, 6 -beris nationibus plurimis, et tui nemo -bitur. iud. 8, 23 *v. p. 1900, 53.* 9, 2 vestri ... vobis. MVTIAN. Chrysost. hom. 2, 2 *v. p. 1903, 3 sq.* PS. PROSP. prom. 1, 6, 1 *v. p. 1901, 64 sq. al. inc. gen. an dat.: v. infra l. 60 sqq.*): **a** *de hominibus:* α *spectat ad imperium:* -ari *gentium, terrae, hominum (et de -ndo in re publica et universaliter), al.: gentium, hominum:* ITALA gen. 15, 13 (Tycon. 5 p. 55, 8) -buntur eorum (δουλώσουσιν αὐτούς, VVLG. subicient eos servituti). num. 24, 7 (Lugd., Cypr. testim. 2, 10 *al.*) gentium multarum (κυριεύσει, *om.* VVLG.). Ios. 24, 33 (Lugd.) illorum (ἐκυρίευσεν, *om.* VVLG.). Is. 3, 12 (Tert. adv. Marc. 4, 27 p. 515, 10) vestri (κυριεύσουσιν, VVLG. eis). Is. 42, 19 (Tert. adv. Marc. 3, 6 p. 384, 22) eorum (κυριεύοντες, VVLG. *aliter*). Marc. 10, 42 (cod. k *al.*) eorum (κατακυριεύουσιν, VVLG. eis; *sed* Matth. 20, 25 Luc. 22, 25: *et* ITALA cod. e [*al.*] *et* VVLG. eorum). TERT. apol. 26, 3 Romani ... numquam -uri eius (*gentis Iudaeae*). MIN. FEL. 12, 5 Romani ... fruuntur orbe toto vestrique -antur. HIER. in Ier. 1, 100, 2 p. 72, 15 cuius *gentis.* VVLG. iud. 8, 22 nostri psalm. 10 (sec. Hebr.), 5 omnium inimicorum suorum. psalm. 48, 15 -buntur eorum iusti. *al.* LIB iubil. 22, 8 gladius inimici non ⟨do⟩minatus est mei. *al. terrae (et eorum, quae in terra sunt):* ITALA gen. 1, 26 (Aug. gen. ad litt. 3, 19 p. 84, 21) piscium (ἀρχέτωσαν, VVLG. praesit). gen. 1, 28 (Aug. *ibid.* p. 84, 27) eius terrae (*item* exod. 33, 1 [Barnab. 6, 13; *cf.* 6, 8 domini estote]. *gr.* κατακυριεύσατε αὐτῆς [*gen. 9, 1. 7, om.* VVLG. *et* exod. 33, 1 *et* gen. 9, 1. 7] VVLG. subicite eam). VVLG. Sirach 17, 4 bestiarum et volatilium (κατακυριεύειν). IVL. VAL. 3, 48 orientis omnis. 3, 55 -arere cunctorum (LACT. ira 14, 3 rerum omnium). LIB. geneal. chron. I p. 183, 450 maris et terrae. *potestate insignium, eminentium (cf. p. 1901, 43 sqq.):* HERM. vulg. mand. 7 p. 50, 13 timens ... dominum -beris illius (*diaboli;* κυριεύσεις τοῦ διαβόλου. Pal. *v. p. 1901, 46*). HIL. in psalm. 52, 21 p. 133, 22 cuius (*viri*) in lucta -batur *Iacob* (*syn.* adversus quem ... in lucta ... invaluit). TYCON. 7 p. 72, 13 qui stellarum dei, id est sanctorum, -andum putant, cum ipsorum (*maiorum*) minores -entur. *item rerum praevalidarum:* HERM. vulg. mand. 12, 6 p. 68, 16 potestatem -andi omnium operum diaboli (*gr. et* Pal. *v. p. 1900, 54 sqq.*).
β *spectat ad potentiam, licentiam:* -ari *hominum:* IREN. 3, 23, 4 Cain cum zelo et malitia suspicatus est posse -ari eius (*fratris; ex loco gen. 4, 7 prave intellecto, v. p. 1898, 81. cf.* FILASTR. 131, 1 [*ad* gen. 4, 7 'ipsius -beris' *v. p. 1901, 55*] putant *haeretici,* quod dixerit ei: tu eris dominus fratris tui). HIL. c. Const. 15 pauci plurium. TYCON. 7 p. 76, 7 dum hi, qui -antur humilitatis, subditos ... affligunt (*seq.* quibus non sufficit potestas, sed ea immoderatius uti contendunt). VVLG. psalm. 10 (sec. Hebr.), 10 pauperum. *inc. gen. an dat.:* ITALA II Cor. 1, 23 (cod. d = VVLG.) non -amur fidei vestrae (*gen. potius agnoscend. propter graeca:* οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως). AVR. VICT. Caes. 33, 13 genus hominum (*sc. actuariorum*) ... nequam, venale ... annonae -ans (*gen. potius agnoscendus videtur propter part.*). γ *spectat ad coercitionem frenandorum, illicitorum:* VVLG. gen. 4, 7 -beris illius (*peccati*). HERM. vulg. mand. 5, 1 p. 43, 16 omnium operum nequissimorum (κατακυριεύσεις, malorum operum Pal.). 9 p. 55, 9 contemne ... dubitationem et -beris eius in omni re (κατακυρίευσον αὐτῆς, superior illa esto Pal.). Pal. mand. 12, 2, 5 mali desiderii *v. p. 1900, 80.* FILASTR. 131, 3 p. 100, 5 cogitationis tuae malae. δ *spectat ad potestatem alqd. suum reddendi, alq re potiendi:* HERM. vulg. mand. 12, 4 p. 66, 15 *deus* omnem potestatem dedit *homini,* ut -etur horum mandatorum (τῶν ἐντολῶν κατακυριεῦσαι, *deest* Pal.). *item* Pal. mand. 5, 2, 8 mandati mei (κυριεύσεις, vulg. *v. p. 1881, 10 sqq.*). vulg. sim. 9, 2 p. 117, 15 (= Pal.) eorum -are, quae vides (ἃ δὲ βλέπεις, ἐκείνων κατακυρίευε). BARNAB. 7, 11 qui voluerit tollere lanam (*in medio spinarum positam*) ... oportet ... sic -ari illius. ε *spectat ad potestatem domini familiae:* HIL. myst. 1, 26, 5 p. 22, 7 iugum eius -uri fratris (*cf. gen. 27, 40*). VVLG. gen. 3, 16 tui (*uxoris*). ζ *spectat ad ius dominii:* VVLG. Dan. 11, 43 -bitur (*rex*) thesaurorum auri et argenti (κυριεύσει ἐν τοῖς ἀποκρύφοις τοῦ χρυσοῦ *eqs.*).

b *de potestate divina:* PS. APVL. Ascl. 39 p. 78, 20 caelestes dii catholicorum -antur. ITALA Ier. 3, 14 (Hier. in Ier. 1, 58, 1 p. 46, 3)

[D.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vestri *deus* (κατακυριεύσω ὑμῶν). IREN. 2, 6, 1 -antem ipsorum *deum.* 3, 6, 1 qui -atur omnium (3, 6, 4. 4, 1, 1. MVTIAN. Chrysost. hom. 2, 2 p. 245^extr. sicut omnibus, quae in terris sunt, *homo* ... -atur, sic et deus omnium caelestium ... -atur [*v. p. 1902, 17 sqq.; gr. bis gen.*]). 4, 1, 1 demiurgum ... verbo tenus dici, eo quod -etur conditionis. *al.* AMBR. patr. 11, 56 p. 157, 2 Iudaeorum et gentium (VVLG. psalm. 21, 29 [δεσπόζει τῶν ἐθνῶν]). VVLG. Ier. 31, 32 eorum. Rom. 14, 9 *Christus* et mortuorum et vivorum (κυριεύσῃ). *inde saepe* ECCL. HERM. vulg. vis. 3, 4 p. 18, 2 sancti angeli dei, ... quibus tradidit dominus universam creaturam suam, creandi et aedificandi et -andi creaturae illius (αὔξειν καὶ οἰκοδομεῖν καὶ δεσπόζειν τῆς κτίσεως πάσης. incrementare et superaedificare et -are totius creaturae Pal.). mand. 12, 4 p. 67, 8 ego ... nuntius poenitentiae, qui -or illius (ὁ κατακυριεύων αὐτοῦ, *deest* Pal.). HIL. myst. 1, 29, 3 p. 23, 19 F. -antem eorum diabolum. TYCON. 7 p. 76, 7 diabolus ... nubium caeli veluti -atur (*cf.* ITALA Is. 14, 14 [Ps. Aug. quaest. test. I 113 p. 302, 3] ponam sedem meam in nubibus, ἀναβήσομαι ἐπάνω τῶν νεφῶν).

4 *acc.*: FVLG. Virg. cont. p. 101, 12 Radamantum ... id est 'verborum domantem' ... qui verborum impetum -ari scit. EXC. barb. p. 268, 24 Fr. -avit Alexander ... omnem terram Chaldaeorum. p. 272, 11 Syriam ... Meleagrum ordinavit -are. 274, 1.

II *de rebus incorporeis ad animum maxime pertinentibus*: A *neque casu neque praep. (praeter in temp. infra l. 53) accedente*: ACC. trag. 422 Fors -atur, neque vita ulli propria in vita est (MIN. FEL. 5, 13 fortuna [FIRM. math. 1, 7, 42]). L. CRASS. or. frg. Cic. orat. 219 ubi lubido -atur (CIC. Cato 41 SALL. Catil. 51, 3 RVT. LVP. 2, 2 p. 13, 22 OCTAVIA 433. APVL. Plat. 2, 4 iracundia et libido, ratione sub iugum missa. AVG. civ. 1 pr. p. 4, 5 *et* 14, 28 p. 57, 1 *v. p. 1899, 28 sq.; al.*). CIC. Sest. 92 vis (*cf. infra l. 47*). rep. 1, 60 consilio (*cf. infra l. 54*) ... -ante. fin. 2, 117 voluptate (*opp.* virtutes iacere). SALL. rep. 1, 8, 2 animum, quem -ari decebat, servitio oppressere (AVG. civ. 9, 9 p. 381, 2 D. *animus* pars -ans. TERT. resurr. 7 p. 36, 4 animam [FILASTR. 97, 3 *opp.* subiacens]). LIV. 9, 33, 6 quinquennalem ante censuram et longinquitate potestatis (*Crev.*, -tem *codd.*) -antem (AMPEL. 18, 21 perpetua Caesarum dictatura -atur. 29, 3. *cf. p. 1904, 65*). 22, 25, 14 bono imperatore ... mentem rationemque -ari. VAL. MAX. 4, 3 pr. iniuria. SEN. epist. 16, 6 repentina ac subita -antur. PLIN. nat. 29, 75 -ante ... rerum dissidentia. PLIN. epist. 3, 9, 10 favor et ambitio. TERT. apol. 4, 13 improba ... *lex est*, si non probata -atur (HIL. in Matth. 15, 3 OROS. hist. 5, 2, 5). bapt. 4 p. 204, 22 spiritus ... -atur, caro famulatur. adv. Marc. 4, 16 p. 470, 17 iniquitas (AVG. civ. 1, 25 p. 40, 24 D. SACR. Greg. 37, 4. *cf. p. 1904, 45*). *al.* CYPR. zel. 9 p. 425, 8 zelo -ante captivus es. LACT. inst. 1, 20, 25 vitiis ubique -antibus (HIL. in Matth. 21, 1). inst. 7, 1, 21 late perditio -atur (LVCIF. Athan. 2, 5 p. 154, 25). inst. 7, 14, 10 malitia praevalente atque -ante. 7, 22, 11 iniustitia. FIRM. math. 1, 7, 24 vis (*cf. supra l. 29*) ... fati ... semper potestate -atur. EPIST. syn. Sardic. (Hil. ad Const. 1) 2, 2 p. 182, 14 alicuius privati potentia -ante. HIL. in Matth. 10, 2 immundi spiritus -ante violentia (16, 2 immundorum spirituum -ante flatu). 17, 8 peccatis -antibus (AVG. civ. 15, 7 p. 70, 3 D. contin. 5, 12 SEDVL. carm. pasch. 2, 56). CLAVD. DON. Aen. 2, 310 p. 189, 18 malis. 11, 275 p. 452, 2 dementiā. VEG. mil. 3, 11 p. 94, 4 in quo momento ... pugnandi doctrina consiliumque (*cf. supra l. 30*) -atur. CLAVD. 7, 187 opes. AVG. mus. 1, 3 p. 1084^D aliquam rem praestare et quasi -ari. *al.* SEDVL. carm. pasch. 1, 87 iussu -ante. *de oratione, actibus oratoriis* (*cf. p. 1900, 38. 1904, 12 sqq.*): QVINT. inst. 8, 3, 62 non ... ut debet, plane -atur oratio, si *eqs.* 11, 3, 72 -atur ... maxime vultus. hoc supplices, hoc minaces ... sumus *eqs.*

B *accedunt praepositiones*: **1 in** *c. abl.* (*cf. quae notavi p. 1900, 3 sq.*): VARRO ling. 8, 30 cum ... in vestitu, ... supellectile ... -etur inaequabilitas. 8, 77 si in his *verbis* -aretur similitudo. 8, 79 in hoc (*sc. vocabulorum generibus*) potius consuetudinem (*cf. p. 1904, 42*) quam analogias -ari (GELL. 2, 25, 5). CIC. Caecin. 71 nimia ista quae -atur in civitate (urbe *T*) potentia. Cluent. 5 falsa invidia ... -etur in contionibus (*syn.* valeat; *opp.* iaceat, repudietur). de orat. 1, 30 haec una res (*eloquentia, cf. p. 1904, 12 sqq.*) in omni libero populo, maxime in pacatis tranquillisque civitatibus, praecipue semper floruit semperque -ta est (2, 33). leg. 2, 2 in his ... rebus ... natura (*cf. l. 72*) -atur. ad Q. fr. 1, 1, 4 neque ... eiusmodi partem rei publicae geris, in qua fortuna -etur (SALL. Catil. 8, 1 in omni re. PLIN. epist. 5, 20, 3 *v. p. 1904, 24*). SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 12, 1 casus et natura (*cf. l. 69*) in nobis -atur (PRISCILL. tract. 10, 128 p. 95, 1). LVCR. 3, 138 sed caput esse quasi et -ari in corpore toto consilium (3, 709). COLVM. 1, 1, 16 usus et experientia -antur in artibus. 1, 8, 14 unum ... -atur in rusticatione, quidquid exigitratio culturae, semel facere. APVL. Plat. 2, 15 animae portio, in qua ira -atur. TERT. apol. 1, 3 legibus (*cf. infra l. 83*) in suo regno -antibus. castit. 3 p. 741 in quibus (*dei placitis*) disciplina -atur (*opp.* indulgentia patrocinatur). ITALA Rom. 6, 14 (Pelag. in Rom. 6, 14. *sim.*: Rufin. Adamant. 1, 27 p. 57, 9) peccatum ... in vobis (in vos cod. d, *v. p. 1904, 26*) iam non -bitur (ὑμῶν οὐ κυριεύσει. VVLG. *v. p. 1904, 51*). Rom. 7, 1 (cod. d = VVLG.) lex (*cf. l. 78*) in homine (κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου). CENS. 15, 1 p. 28, 9 in te animi potius quam corporis naturam ... -ari. FIRM. err. 16, 4 p. 39, 15 ne, quidquid hominem dei conatur perdere, diutius in terra -etur. FAV. EVL. p. 7, 28 multum ... in rerum natura -atur *numerus septimus.* HEGES. 5, 29 in ipso templo furor bellicus -batur. VVLG. Tob. 4, 14 superbiam numquam in tuo sensu aut in tuo verbo -ari permittas. AVG. civ. 14, 13 p. 33, 18 D. elationis vitium in *diabolo* maxime -ari. 14, 19 p. 43, 7 voluntas ... in usu *membrorum.* lib. arb. 1, 3, 8 libidinem in toto maleficiendi genere. 1, 8, 18 id (*sc. ratio*) ... -atur in homine, cui dominatio lege *aeterna* debetur. pecc. mer. 1, 11, 13 p. 13, 25 in hominibus reatus peccati. *al.* COD. Iust. 6, 37, 23, 2^a in omnibus ... testatoris voluntatem -ari. PS. PRIMAS. in Cor. I 3, 2 p. 512^C in (in *non habet* PELAG.) quibus omnis malitia -atur. *de oratione, actibus oratoriis* (*cf. p. 1903, 67*): CIC. de orat. 1, 60 ad ... motus vel inflammandos ... vel etiam extinguendos, quod unum in oratore -atur (3, 213 actio ... in dicendo una -atur. QVINT. inst. 11, 3, 7). orat. 79 idque (*sc. acutas crebrasque sententias poni*; atque *codd.*) in hoc oratore -abitur. QVINT. inst. 6, 2, 4 hoc (*sc. iudicem rapere eqs.*) est, quod -atur in iudiciis (*cf. p. 1906, 18*). 6, 4, 4 in qualitate generali ... perpetua -atur oratio. 8 prooem. 7 affectus ... maxime ... in ingressu ac fine -ari.

2 in *c. acc.*: CIC. Cato 38 si *senectus* se ipsa defendit, si ius suum retinet, si nemini emancipata est, si usque ad ultimum spiritum -atur in suos. SEN. contr. 1, 8, 5 ille in nos -atur affectus, qui animum primus intravit. SEN. dial. 4, 36, 6 nullus affectus est, in quem non ira -etur. LVCAN. 5, 727 (*v. p. 1900, 63*). PLIN. epist. 5, 20, 3 in actionibus (*v. p. 1903, 71*) ... utramque in partem fortuna -atur. ITALA Rom. 6, 14 (cod. d, *al.*) peccatum in vos non -bitur (VVLG. *et gr. v. l. 51. p. 1903, 82*). HERM. vulg. mand. 12, 5 p. 67, 13 potentia *diaboli* -atur in dei servos (καταδυναστεύειν τῶν, *deest* Pal.). *item* 12, 5 p. 67, 14. *nota*: DRAC. laud. dei 2, 49 *virtus dei* solis in orbem lunaresque amplexa globos -atur agitque (*i. solis lunaresque globos amplexa dominatu suo in orbem ire cogit*). **3 super:** PELAG. in I Cor. 13, 5 *caritas* super fratres non cupit -ari. **4 intra, inter:** EPIST. episc. a. 539 (Hil. coll. antiar. B VIII 1) 2 p. 174, 17 penitus -ans iam intra ecclesiam haeresis. HYD. chron. II p. 33, 220 inter Gallaecos et Suevos ... perturbatio -atur. **5 adversus:** AVELL. p. 40, 8 adversus fideles diu ubique -etur impietas.

C *accedunt casus*: **1 abl.**: LVCR. 3, 281 animae quasi totius ... anima ... -atur corpore toto (*v. Heinze ad l.*). APVL. Plat. 2, 15 mente tota -atur *voluptatibus conflata vita.* *dat. potius agnoscendus quam abl.* (*dat. certe: infra l. 57. 69. 70. 71. 78*): FRONTO p. 122, 19 N. eloquentia mentibus -atur. AVG. c. Cresc. 2, 2, 3 consuetudo (*cf. p. 1903, 63*) his sonis (*sc. nominis formationis anomalae*) iure -atur. **2 dat.** (*v. et l. 41. 42*): ITALA psalm. 118, 133 (Aug. epist. 130, 22 *al.*, *v. ind. Corp. Vind. 58; cf. etiam p. 1903, 42*) ne -etur mihi omnis iniquitas (μὴ κατακυριευσάτω μου πᾶσα ἀνομία, VVLG. mei ... iniustitia). ITALA Rom. 7, 1 (Ambrosiast. in Rom. 5, 20. 7, 4 *al.* Hier. epist. 55, 4, 3 Gaudent. serm. 10 p. 918^A) lex ... homini (*gr.*, cod. d *et* VVLG. *v. p. 1903, 83*). *inde* PS. AVG. quaest. test. I 69, 3 p. 120, 11. *al.* IREN. 3, 18, 7 non ... spiritui -batur peccatum, sed homini (AMBROSIAST. in Rom. 6, 14. 7, 20. VVLG. Rom. 6, 14 vobis non -bitur [*gr. v. p. 1903, 82*]. PAVL. NOL. carm. 9, 70 peccata suis -antia membris. AVG. contin. 3, 8 *al.*). 4, 15, 1. 5, 1, 1 iniuste -batur nobis apostasia. LACT. inst. 2, 1, 18 cui (*corpori*) -ari debet *animus* (AVG. c. Fel. 2, 17 p. 846, 14 *et saepe al.*). CLAVD. MAM. anim. 1, 13 p. 56, 9 anima ... corpori iuste -ta (*cf. infra l. 70*). FORTVN. rhet. 1, 14 p. 92, 7 deliberatio et demonstratio genera sunt dicendi, quae statibus -antur ('*übergeordnet sind*' *Reuter in schedis; opp.* servire). HIL. in Matth. 5, 4 animi generositati ... carnis vitiosa origo. SCHOL. Hor. epist. 2, 2, 146 tibi ... morbus (*v. p. 1905, 70*) ... avaritia et cupiditas (VAL. CEM. hom. 20, 9). AMBR. Iac. 1, 4, 15 quasi servo culpa -atur. epist. 37, 39 ira. AMBROSIAST. in Rom. 7, 5 vitia peccatorum ... in carne egentibus (CASSIAN. conl. 18, 14, 3. AVG. civ. 6 pr. p. 242, 18 vitium. POMER. 3, 20, 3 p. 504^C nihil sibi vitii rebellare aut -ari). in Rom. 7, 23 homini consuetudo (*cf. supra l. 42*). VVLG. psalm. 102, 19 regnum (*cf. p. 1903, 34 sqq.*) ipsius (*dei*) omnibus (omnium PSALT. Rom.). PELAG. in I Tim. 3, 11 quod (*sc. detrahendi studium*) illi sexui (*i. feminis*) praecipue -atur. RVFIN. hist. 8, 14, 5 p. 785, 31 libido ... ei latius -batur (AVG. civ. *v. p. 1899, 70.* pecc. mer. 2, 28, 45 p. 116, 24). AVG. anim. 4, 5, 6 p. 387, 3 ceteris (*partibus corporis*) ... ἡγεμονικόν. civ. 5, 10 tit. voluntatibus hominum ... necessitas. 8, 23 p. 356, 25 *homini* sua figmenta. 9, 4 p. 374, 19 eis (*perturbationibus*) -atur *mens* (9, 6 p. 376, 16 *al.*). 9, 8 p. 379, 31 *perturbatio passionum* stultis malisque. 14, 28 p. 57, 10 -ante sibi superbia (in psalm. 143, 5 avaritia. nat. et grat. 13, 14 illi ... neglegentia. *saepe sim.*). civ. 15, 7 p. 70, 20 subditae *carni* ratio -etur (BOETH. herm. sec. 6, 13 p. 450, 20 quibus ratio -atur). PS. AVG. quaest. test. I 109, 13 p. 264, 4 *iustitia* regibus. SACR. Greg. 204, 19 delicta ... quibus adversa -antur. SIDON. epist. 2, 13, 2 regibus -andi desideria -antur (*cf. p. 1899, 70*). RVRIC. epist. 2, 15 p. 396, 22 non caro ... -etur spiritui (*opp.* deserviat). BOETH. cons. 2, 7 p. 43, 2 minimum nobis ambitionem ... fuisse -tam. VITAE patr. 3, 184 -antur mihi passiones cordis mei. 5, 11, 15 -batur ei oblivio (κατακυριεύετο ὑπὸ τῆς λήθης *Cotelier p. 475*). VEN. FORT. carm. 3, 14, 16 cui rabies mundi nil (*adv.*) -are potest. GREG. M. epist. 4, 30 p. 311, 2 quod

[D.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

eis (*militibus mussantibus*) -ari consueverat ... murmur. **3 *genet.*** (*cum subst. tum pron.*): ITALA Rom. 6, 14 (Tycon. 12, 9) peccatum vestri non -abitur (*gr. et* VVLG. *v. p. 1903, 82*). TYCON. 3 p. 17, 7 -atur eius lex. AMBROSIAST. in Rom. 7, 20 quia ... mancipavit se ... peccato, iure illius (*hominis*) -atur. VVLG. psalm. 118, 133 *v. p. 1904, 46.* PSALT. Rom. 102, 19 *v. p. 1904, 66.* AVG. civ. 14, 21 p. 45, 21 D. anima ... eius (*corporis*) ... maxime -atur. in psalm. 18, 1, 14 si mei non fuerint -ta occulta mea (VVLG. psalm. 18, 14 -ti *sc. homines*). serm. ed. Mai 139, 2 animam ... corporis. BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 224, 18 omnium rerum et casus et voluntas et necessitas -atur. CASSIOD. hist. 1, 11 p. 897^{A} *philosophia christiana* omnium absolute huiusmodi (*sc. vitiorum*) -atur (*Sozom. 1, 12 p.* 892^{B} *ἀπάντων δεσπόζουσα*). **4 *acc.*:** PS. AVG. serm. ed. Mai 139, 2 dominator (*i. anima*) in famulatum suae carnis, quam debuit -ari ..., submittitur.

III *de **rebus naturae** (astris, igne, flammis, herbis, al.)*: A *neque casu (praeter abl. instr. infra l. 24) neque praep. (praeter in finale l. 23) accedente*: CIC. ac. 2, 126 Cleanthes ... solem -ari et rerum potiri putat. LVCR. 6, 89 volans ignis ... quo pacto per loca saepta insinuarit et hinc -tus ut extulerit se (= 385. COMM. instr. 2, 4, 2 emissus iterum dei -bitur [*Davies*, donab- *codd.*, domnab- *Martin, Commodianea, 1917 p. 61*] ignis. *cf.* CLAVD. DON. Aen. 2, 590 p. 227, 31 incendia. 10, 405 p. 344, 27 -ari ... et triumphare flammas in [*cf. p. 1901, 37 sqq.*] eorum exitium, quae *eqs.*). MANIL. 1, 63 tacitis -antia legibus astra (*cf.* 3, 119 utcumque regunt -antia sidera. FIRM. math. 3, 1, 13 -andi potestatem. 4, 19, 39 licentiam). TAC. Agr. 10 nusquam latius -ari mare. FIRM. err. 19, 1 p. 47, 13 (*in imagine*) perpetuae noctis -atur horror. math. 3, 1, 16 p. 96, 10 calore rursus -ante (*i. praevalente*). HIL. in Matth. 4, 11 luce. CLAVD. 15, 150 pulsis -entur aristis dipsades (*cf. infra l. 36*).

B *acced. praep.*: **1 in** *c. abl.*: LVCR. 6, 224 *fulmina* celeri flamma -antur in aedibus. ANTH. 377, 7 in flammis -antur aquae. *ex coni. inc.*: INSCR. christ. Diehl 1756, 4 (*ex codd.*) cuncta micant, si lux tota -atur (*Heraeus in plagulis,* lumin- *trad.*) in aula. **2 per:** LVCR. 6, 642 flammea tempestas Siculum -ta per agros. CLAVD. 1, 243 per noctivagos -etur Olybrius (*inter sidera receptus*) axes. **3 inter:** VERG. georg. 1, 154 inter ... nitentia culta infelix lolium et steriles -antur avenae (CYPR. Demetr. 23 p. 367, 25. *cf. et l. 29*). **4 in** *c. acc.*: PORPH. Hor. carm. 2, 17, 19 'tyrannus ... Capricornus undae': quod tempus in undas quasi -atur.

C *accedunt casus*: **1 *dat.*:** MANIL. 4, 409 signis -antia ... signa (*cf.* 4, 585 diversis -antia sidera terris). SEN. nat. 3, 28, 7 aqua et ignis terrenis -antur. AVG. civ. 5, 7 p. 200, 5 D. terrenis ... corporibus ... siderum positio. BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 232, 3 quibus *corporibus* natura -atur. ENNOD. epist. 1, 24 p. 36, 2 domus (*sc. domicilium vicinum Alpibus*), quae lymphas in metalla (*i. glaciem*) convertat et contra naturam gurgitibus sua lege -etur. dict. 10, 6 p. 457, 1 fornacis beneficio ... quod (*sc. aurum*) in solidi transit speciem, ferro -atur. CASSIOD. var. 12, 25, 5 media ... quae sunt *inter caelum terramque,* nostris -antur obtutibus. **2 *abl.*:** GERM. frg. 4, 48 toto boreas -bitur orbe.

IV *de **corporis passionibus,** morte sim.*: A *accedunt praepositiones*: **1 in** *c. abl.*: LVCR. 2, 958 quasi iam leti -antem in corpore motum discutere. OV. met. 7, 553 pestis ... in magnae -atur moenibus urbis. CHIRON 31 p. 13, 21 in eiusmodi ... causa praemixta quaecumque valitudo ex duabus (*rationibus vel curis*) -etur. VINDIC. epist. ad Pentad. p. 486 corpus ... homini ex quattuor humoribus constat, qui ... habitant vel -antur in suis locis. gyn. p. 432^{g} -antur ... in oculis humores tres. **2 in** *c. acc.*: ITALA Rom. 6, 9 (Pelag. in Rom. 6, 9) mors in eum iam non -bitur (*αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει,* cod. d *et* VVLG. illi). AVG. civ. 14, 1 p. 3, 17 D. mortis ... regnum in homines usque adeo -tum est. **3 contra:** FIRM. err. 24, 2 p. 60, 20 ne diutius contra eos mortis -aretur improbitas. **4 apud:** AMM. 14, 6, 23 apud eos (*Romanos*) ut in capite mundi morborum acerbitates celsius -antur.

B *accedunt casus*: **1 *genet.*:** ITALA Rom. 6, 9 (Tert. pudic. 17 p. 256, 29. Iren. 4, 27, 2) mors non iam -atur eius (*gr. et* VVLG. *v. l. 59 sq.*). HIL. in psalm. 118 samech 7 p. 491, 15 mors aequaliter -atur universorum. **2 *dat.*:** ITALA Rom. 6, 9 (cod. d *et* VVLG.) mors illi ... non -bitur (*gr. v. l. 59 sq.* IREN. 3, 23, 7 AVG. in psalm. 90 serm. 2, 5 *al.*). SCHOL. Hor. epist. 2, 2, 146 morbus *v. p. 1904, 59* (*cf.* PROSP. epigr. 80, 7). RVFIN. hist. 9, 8, 14 p. 825, 38 quibus (*populis*) ... neque fames ... neque lues fuerat -ta. THEOD. PRISC. log. 112 p. 215, 8 *passio* omnibus ... nervis et articulis possidens -bitur (CASSIAN. conl. 3, 20, 1 nobis ... corporis passiones). 116 p. 219, 15 umores ... articulis. VAL. CEM. hom. 5, 4 corporibus ... dolores. **3 *abl.*:** ANIAN. Chrysost. hom. 4, 1 intolerabilis fames toto ... orbe cum impio rege -ta est. **4 *acc.*:** PHILAGR. med. 3 p. 90 si non parentes (*sc. aegrotorum*) haec passio -averit.

C *neque casu neque praep. accedente*: ZACCH. 1, 19 p. 1087^{C} illic (*in eremo*) ... nulla ... capillorum aut unguium excretio -ta est. POMER. 2, 17, 1 p. 462^{A} imperio gulae -antis.

de structuris: **1** *accedunt praepositiones*: in *c. abl.*: *inde a* CIC. *p. 1900, 8 sqq. 18 sqq. 40. 1903, 64 sqq. 1905, 17,* VARR. *p. 1903, 61,* LVCR. *p. 1903, 74. 1905, 30. 52;* in *c. acc.*: *inde a* CIC. *p. 1904, 20,* OV. *p. 1900, 50,* LIV. *p. 1900, 57.* (*v. et p. 1905, 39. 59 sqq.*); per: *inde a* LVCR. *p. 1905, 33;* inter: *inde a* CAES. Gall. *p. 1900, 72,* VERG. *p. 1905, 35.* (*v. et p. 1904, 34*); trans: SEN. epist. *p. 1900, 76;* intra: *inde a* TAC. *p. 1900, 75* (*v. et p. 1904, 34*); super: *inde ab* HERM. vulg. *p. 1900, 79.* (*v. et p. 1904, 32*); supra: ITALA *p. 1900, 78;* contra: FIRM. err. *p. 1905, 62;* apud: AMM. *p. 1905, 63;* adversus: AVELL. *p. 1904, 35.* **2** *casus*: *abl.*: *inde a* CIC. *p. 1901, 3* (*locat. p. 1901, 5*), LVCR. *p. 1904, 37;* VERG. *p. 1901, 7 sqq.* (*v. et p. 1905, 49. 76*); *dat.*: *inde a* MANIL. SEN. nat. *p. 1905, 40 sqq.* (*v. et* FRONTO *p. 1904, 41; al.: p. 1901, 20 sqq. 1904, 43 sqq. 1905, 68 sqq.*); *genet.*: *inde a* PS. APVL. Ascl. *p. 1902, 83,* ITALA, TERT., MIN. FEL. *p. 1902, 24. 31 sq.* (*v. et* HERM. *p. 1902, 45. 51. 66*). *acc.*: FVLG. *al. p. 1903, 18,* PS. AVG. *p. 1905, 13,* PHILAGR. *p. 1905, 77.*

iuncturae selectae: *acced. abl.*: imperio: *p. 1899, 17* (saevo). iure: *p. 1900, 59* (imperioso). *1904, 43. 1905, 5.* potestate: *p. 1898, 72 1903, 47.* VVLG. Dan. 11, 3 multa. *adv.*: impotenter (-ius): *p. 1899, 46. 1900, 27.* inique: *p. 1898, 59.* iuste: *p. 1899, 13. 1904, 55.* late (-ius): *p. 1899, 47 sqq. 1903, 45. 1904, 68. 1905, 26.* saeve: *p. 1899, 58.* superbe: *p. 1899, 44.*

-andi: affectatio: *p. 1898, 77.* amor: *p. 1898, 77. 1899, 31.* cupiditas, *sim.*: *p. 1898, 75 sqq. 1899, 23 sqq.* desideria: *p. 1904, 78.* ius: *p. 1898, 58* (aequum). *1899, 67. 1900, 71. 77.* libido: *p. 1899, 28. 70.* licentia: *p. 1905, 25.* potestas: *p. 1899, 65. 1900, 14. 46. 1902, 51. 1905, 25.* sertum: *p. 1899, 74.* spes: *p. 1899, 30.* studium: *p. 1899, 30.* virtus: *p. 1900, 54.*

syn.: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 439, 3 B. possidet. tenet. cupit. utitur. fruitur. potitur. -atur. *alia v. supra suis locis indicata.*

part. praes.: **1** *pro adi.* (*compar. infra l. 30 sq. 36. superl. l. 36*): LVCR. 3, 397 est animus ... -antior ad vitam quam vis animai. 6, 238 tanto nobilior vis et -antior haec est (*sc. fulminis*). AVIEN. Arat. 1420 flabris -antibus. AVG. civ. 1, 4 p. 9, 18 D. hostibus. 14, 15 p. 37, 1 -antis dei (19, 21 p. 390, 20). 19, 21 p. 390, 28 hominibus -antibus *servire.* PAVL. PELL. 222 nexu -antis amoris. MVTIAN. Chrysost. hom. 9, 4 p. $303^{in.}$ medicamentum multas quidem herbas accipiens, unam autem -antissimam (*κυριωτάτην*). *ibid.* herba -antior et fortior (*κυριωτέρα*). -antia nomina verbaque *gr. κύρια ὀνόματα* (*cf. Geigenmüller, Quaest. Dionys. de voc. artis criticae, Lips. 1908 p. 21 sq.*): HOR. ars 234 non ego inornata et -antia nomina solum verbaque ... satyrorum scriptor amabo (PORPH. *ad l.* -antia nomina sunt, quae propriis (*cf. Geigenmüller l. c. p. 22*) vocabulis nuncupantur, ut 'libri', 'capsa', 'pagina'. SCHOL. *ad l.* aut quae Graeci *κύρια* vocant aut quae reges loqui solent, id est tumida). CAEL. AVR. acut. 2, 30, 162 vulgus quadam consuetudine propria atque -antia magnis nominibus appellat, ut 'magnum mare', 'sacrum mare' atque 'luem deificam' epilepticam passionem.

part. praes. pro subst.: **1** *masc. fere i. q. dominus* (*acced. genet. infra l. 53. 73. 74*): **a** *plur.*: BELL. Alex. 32, 3 veste ea sumpta, qua supplices -antes deprecari consuerunt. SEN. epist. 28, 8 turba -antium (*opp.* liber). TAC. hist. 1, 1 odio adversus -antes. 1, 21. 4, 74 luxum vel avaritiam -antium (*antec.* principum, *seq.* regnantibus). *al.* TERT. nat. 2, 1 p. 94, 9 leges -antium. HIL. in Matth. 11, 5 saeculi ... potentes mundique -antes. myst. 1, 7, 2 p. 9, 14 F. -antium potestati (*cf. infra l. 66*). SCHOL. Germ. Bas. p. 88, 5 (*ex Nigidio*) vacuam terram ... -antibus (*cf. p. 1899, 15*). VVLG. deut. 10, 17 dominus -antium (I Tim. 6, 15 *et* apoc. 19, 16 rex regum et dominus -antium [*κύριος τῶν κυριευόντων et κύριος κυρίων*]. ECCL. *passim* [SEDVL. carm. pasch. 3, 313 -antum]). IS. 14, 5 contrivit dominus ... virgam -antium (IER. 50, 21 terram. Ezech. 19, 11 sceptra. 19, 14. CASSIOD. var. 3, 48, 1 iussio). ENNOD. epist. 6, 4 p. 14, 16 (*syn.* possessor).

b *sing.*: SEN. Phoen. 657 multa -antem vetat amor suorum. Thy. 214 ubicumque tantum honesta -anti licent, precario regnatur. PLIN. nat. 13, 41 -antis in aula. SIL. 14, 151 servitium facile et -antis mollia iussa. TAC. ann. 14, 56. DIOM. gramm. I 458, 20 *metonymia significat* per inventorem -antemve inventum subiectumve (458, 24). HIL. in Matth. 25, 8 -antis (*i. domini penetralium sive aedium*) potestate (*cf. supra l. 53*). AMM. 29, 1, 27 ex voluntate -antis (*imperatoris*). CLAVD. DON. Aen. 7, 460 p. 69, 10 -antis arbitrio (CASSIOD. var. 3, 12, 1 *syn.* regentis. *cf.* AVG. civ. 5, 12 p. 212, 10 D. superbia -antis; *syn.* fastus regius). AVG. quaest. hept. 4, 61 p. 368, 3 posset ... dici 'ad locum suum' (*num. 24, 25*) et -ans et peregrinus. *al.* CASSIOD. in psalm. $98^{concl.}$ fidelis servi est diligere -antem. VEN. FORT. carm. 6, 1, 79 cardinis occidui -ans. *de Christo*: IREN. 3, 16, 3 per quam (*dispositionem adventus*) -ans est omnium vivorum et mortuorum (*cf. p. 1903, 8*). ENNOD. opusc. 2, 71 p. 309, 16 placato -ante.

2 *neutr.*: AVG. civ. 12, 20 p. 544, 1 D. saecula saeculorum aeterna sint temporalium tamquam -antia subditorum.

adv. **dominanter.** DRAC. laud. dei 1, 331 animal ... rationis amicum (*i. homo*) *a deo formatur,* ut -r (*Eug., Dracontio attribuit Vollm.*; -ant(ur) *B,* -ator V^{2}, *recte ut videtur*) eat moderatior omnibus unus.

part. perf. pro adi. (*ubique comparativo, fere i. q. potentior*): IREN. 1, 13, 4 quod ... iubet, eo quod iubetur maius est et -atius (*κυριώτερον*). *ibid.* maior et -atior (*κυριώτερος*). 2, 5, 3 potentior et fortior et -atior is, qui *eqs.* 2, 5, 4 necessitatem maiorem et -atiorem

[D.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

facient quam deum. *al.* ITALA IV Esdr. 7, 60 (cod. Ambian. *al.*) qui gloriam meam nunc -atiorem (*coni. Rönsch*, -ationem *codd.*) fecerunt (VVLG. *aliter*).

deriv: dominatio, dominator (-trix), dominatus.

comp.: con-, perdominor. *D.*

dominulus, -ī, **dom(i)nula**, -ae. [*a* dominus, domina *deminutive. Th.*] *cf.* dominus *p. 1924, 77 sqq.*, domina *p. 1938, 47 sqq.* SCAEV. dig. 32, 41, 4 P. Naevio -o meo ab heredibus meis dari volo pueros quinque. *fem.*: AVR. Fronto p. 83, 2 N. me adlevant nuntii de -a mea (*i. Faustina Augusta*) commodiora ... indicantes. p. 223, 6 -am meam ... febricitantem repperi (*uterque locus perperam nominibus propriis insertus Onom. III 214, 61*). SALVIAN. epist. 4, 13 vestra Palladia, vestra gracula, vestra -a, cum qua his tot vocabulis quondam indulgentissima pietate lusistis. *cf. Onom. s. v.* Dom(i)nulus. *syn.*: ipsulus.

***dom(i)nus**, -ī *m.* [dominus domina *eodem modo a* domus *derivatum esse videtur, quo got.* thiudans *'rex' a* thiuda *'populus', gr.* κοίρανος *ab eo vocabulo quod sonat hibern.* cuire *got.* harjis 'exercitus'. *Th.*] *de origine*: PRISC. gramm. III 506, 1 -us *inter* derivativa a domo (ISID. orig. 10, 65 -us ... quod domui praesit). AVG. civ. 5, 12 p. 212, 6 D. reges aut (ac *al.*) -i a regnando atque dominando (*v. p. 1899, 71*). *de formis*: *gen. sing.* -us? *v. p. 1926, 48.* *voc.* -us *v. p. 1910, 5* (-e *passim*). *gen. plur.* -um (?): PACVV. trag. 75 (Non. p. 258, 1; *coniect. inc.*) omnes qui ... serviunt sub regno, callent -um (*Faber*, domitum *codd.*; domiti *Onions*) imperium (*B*, -io *cett.*) metuere. *dat. plur.*: ⟨do⟩mneis: LEX agr. (Corp. I² 585, *a. 111 a. Chr.*) 27. domineis: CORP. I² 1570. **domen-**: -i (*gen.*): INSCR. christ. Diehl 2420^bc (= CORP. XII 5692, 14; *periit*). 1369 (= CORP. XII 490; *periit*) virgo fidelis Vlpia -e (*gen. ut videtur; aliter Diehl l. c.*). -o: INSCR. christ. Diehl 149 (= CARM. epigr. 1369, CORP. XII 338. *e schedis; s. VI*), 6. 8. 4734 (= CORP. XIII 11920, *pro acc.*). CORP. II 5552. -e (?): CORP. IV 1871 (*lect. inc.*). **domn-** (*versu vel firmatur vel commendatur non nisi infra l. 77. 83*):

1 *in inscriptionibus* (*omnia fere exempla, quae mihi praesto sunt, pertinent ad cap. IV [tit. honorif. p. 1924, 77 sqq.], exceptis iis quae l. 37 sq. allata sunt*): *de hominibus quibuslibet*: LEX agr. (Corp. I² 585) 27 *v. l. 27. p. 1916, 42.* CORP. IV 1665. 4356 reti(arius) Cresces puparru (*i.* puparum) -us. III 2130 V 1593 INSCR. christ. Diehl 234^c (*Rusguniis, Mauret. Caes.; s. VI*). CORP. XIII 10024, 59 (*voc.*). *de clericis, sanctis*: INSCR. christ. Diehl 202 (= CORP. XIII 5252) *bis.* 870 (= CORP. XI 302^a; *a. 449/52*). 1006 (= CORP. XI 306; *s. VI fin., ut vid.*). 1094 (= INSCR. christ. Hisp. 116; *s. fere VI*). 1644 (= CORP. XII 944, *e schedis; s. VI ex.*), 41. 1820^b (= INSCR. christ. Hisp. 374; *s. VI vel VII*) *septies.* 1904 (= CORP. XV 7193). 1909^ab (*Romae*). 1938 (= CORP. XI 2088). 2029. 2036. 2065 (= CORP. XIII 10643) memoria -i Petri et Pauli. 2117^ab (*cf.* CORP. VIII 10904). 2124 (*Romae*). 2129 (*Romae*). 2132 (*Romae; p. a. 283/96*). 2181 (= CORP. III 10233). 2310 (*Romae*). CORP. VIII 10904 *al.* INSCR. christ. Diehl 951 adn. (*Romae, aet. inf.*) donni Petri. *de imperatoribus, regibus* (*v. p. 1908, 51 sqq. 1909, 61 sqq.*): CORP. X 3792 (*a 387, Valentinianus II*) 2. 12. VI 31987 (*a. 405, Honorius*) *bis* (*de eodem* CORP. VI 1731; *p. a. 405*). INSCR. christ. Diehl 1730 (= CORP. XIII 11208; *a. 456, Avitus*). DONATIO Tiburt. a. 471 p. 157^b, 29 (*Leo; de eodem* INSCR. christ. Diehl 1043 = CORP. V 6183^a, *non extat; a. 475*). CORP. XII 2700 (*a. 496*) reg(is) -i Alarici (*de eodem* INSCR. christ. Diehl 2911 = CORP. XIII 1529, *periit; a. 503*). INSCR. christ. Diehl 351 (= CORP. XI 549; *a. 523, Anastasius*). 1219 (= CORP. XIII 1511, *periit; a. 610 potius quam 535*) -i nostri Theudoberti regis (*de eodem* INSCR. christ. Diehl 2919^A = CORP. XIII 1512; *periit*). 1805 (= CORP. V 474; *a. 542/65*) -⟨i⟩ n. Iustinian⟨i⟩ (*de eodem* INSCR. christ. Diehl 25^a [= CORP. VI 36967; *periit*] δomno n̄). X 4513 (*a. 568, Iustinus*). INSCR. christ. Diehl 50 (= INSCR. christ. Hisp. 76; *a. 573*) Erminigildi regis. 1689 (= CORP. XII 1045; *a. 586*) Cheldeberti regi(s). *de deis*: CORP. II 4442 III 7671. 7833. 8244 VIII 1838 = 16498. XII 1001. *v. et p. 1941, 25.* *de Christo*: INSCR. christ. Diehl 2404^b (= CORP. XI 257) 2426^c (= CORP. III 10190) -us Laiarum (*i.* Laz.) resuscitat. *v. etiam compendia* (*cf. e. g.* DOM *p. 1908, 22*; DOMN *p. 1908, 18*; DOMNOR *p. 1909, 59. et al.*). **2** *in libris manuscriptis*: *nec codicibus nec collationibus hac in re satis fidei est; legitur* domn- *passim in codd. scriptorum quarti saeculi sequentiumque, saepe promiscue cum forma plena* (*e. g.* CONC. Arvern. a. 525 p. 71, 1 domino inlustri atque praecellentissimo domno et filio Theodoberti regi). *formam breviorem nomine proprio adiecto, longiorem nude positam praevalere apud* ENNOD. *docet Engelbrecht, Jahresber. der Theres. Akad. 1893 p. 52; similiter F. Leo de* VEN. FORT., *v. carm. ind. I s. v.* *de deo Christiano forma brevior fere non adhibetur, legitur in versu*: COMM. instr. 2, 15, 5 (dni *C*), *cf.* 2, 22, 6 dnm̄ *C* (*de* 2, 15, 4 *cf. Sturtevant, Language 2, 1926, 231*); *praeterea e. g.* ITIN. Theod. 2 -us Christus (6. 7. 8 *al.*). (*cf. l. 65*). *diversae sunt pro alterutra forma notae Tironianae*: NOT. Tir. 47, 62. 63 (*cf. A. Mentz, Arch. f. Urk.-Forsch. 4, 1912, 18. Herm. 51, 1916, 198*). *adversus codd. fidem formam breviorem pronuntiatione efficiendam esse suspicatur Leo ad* PLAVTI *hunc locum*: Cas. 722 (*v. p. 1915, 22*) *et* TER. Haut. 628 (-inam *v. p. 1936, 36*), *utrobique melius respondentem vocabulo q. e.* 'damno'.

compendia (*titulorum qui aetatem tulerunt, compendia typis* '*capitalibus*', *deperditorum, item librorum manuscriptorum typis* '*antiquis*' *describenda curavi. neque quibus compendiis [in inscriptionibus librisque mss.] lineolae varie supra litteras [raro sub litteris v. p. 1909, 15. 62] scribantur, neque quibus litteris adiectae sint punctorum distinctiones, ubique satis accurate indicari potest. de pluralis numeri compendiis v. l. 18. 35. p. 1909, 7. 57. cf. Diehl, Inscr. christ. indd. p. 197, p. 342 [ad 5], p. 227 sq. [ad 2 et 3]*): **1** *de hominibus et quibuslibet* (*consulibus v. l. 35, cf. p. 1909, 4. 25*) *et clericis, sanctis*: **a** *in inscriptionibus*: *nom.*: D: INSCR. christ. Diehl 1636 adn. (= CORP. VIII 2274) do(minus) M(untanu)s (*cf. infra l. 25*). DM: INSCR. christ. Diehl 296, 4 (= CORP. III 4185, CARM. epigr. 578; '*christianitatis dubiae*' *Diehl*) *v. p. 1916, 28.* DMN^s: INSCR. christ. Diehl 1976^a (= CORP. VIII 27690) d(o)m(i?)n(u)s s(anctu)s(?) P(e)tr(u)s. D M S: INSCR. christ. Diehl 1816^c (= INSCR. christ. Hisp. 100; *s. VII*) -(u)s Bacauda ep(i)scop(u)s. dns: INSCR. christ. Diehl 1233, 18 (= INSCR. christ. Rossi II p. 106, 49; *e syll. Palat.; s. V*); *an acc. plur.? v. p. 1922, 23.* *genet.*: DOMN: INSCR. christ. Diehl 1012 (= CORP. X 1366; *a. 240*) -(i) Aureliani episc. DMN: INSCR. christ. Diehl 1937^b (= CORP. XI 300; *a. 596/7*) -(i) urb (*i.* v(ene)r(a)b(ilis) *Born., dubitat Diehl in schedis; cf. p. 1916, 18*) Marinian(i) arc. episc. DOM: INSCR. christ. Diehl 234^b (*i.* dom(ni) *cf. p. 1907, 38*). DOMI: INSCR. christ. Diehl 811^a (= CORP. V 6244) -i Martinian(i). DONI: INSCR. christ. Diehl 1636 (= CORP. VIII 2272) -i Muntani (*cf. supra l. 11*). *dat. vel abl.*: D: CORP. IX 2803 (-o) Fl(avio) Severo (*v. Mo. ad l.; aliter Bang, Friedl. Sitteng. IV¹⁰ [1921] p. 82 adn., qui* D(ecimo) *explicare maluit*). XV 7194 d(omino) m(eo) Zonino. DM°: INSCR. christ. Diehl 770 (= CORP. V 6402; *a. 442*), 5 servivit -o suo (*perscriptum ibid.* 7 domino). D·M·O: INSCR. christ. Diehl 2043 (= CORP. VIII 25037; *s. VI, ut vid.*) a -o patre Faustino episcopo. D̄M̄O: INSCR. christ. Diehl 2366 (= CORP. X 4530; *litt. infim. aet.*) pro -o ⟨...⟩ Leone p(res)b(yte)r(o). D̄N̄: INSCR. christ. Diehl 1907 (= CORP. XI 285; *a. 570/8*) salvo -o papa n(ostro) Petro. D̄N̄ N̄: *cf. p. 1909, 4.* *acc.*: D̄Ō: INSCR. christ. Diehl 3792 (*Thessalonicae*) ad (-um) Ioan̄. *plural.* (*de consulibus, cf. p. 1909, 25*): DDNN (DD. NN.): INSCR. christ. Diehl 2927 (= CORP. VI 27955, *a. 397*) ddnn. FL. Caesario et Nonio Attico (3444 *de iisdem*).

b *in libris manuscriptis*: PLAVT. Men. 443 quid -o me (quid [*vel* quod] romae *Palatini, defic. A*; dro *ex* dno?). SYMM. epist. 3, 66 in d. m(eo) Flaviano (*perscriptum* 3, 69, 1). d. n. *addid. nomini proprio* (*vel magistratus significationi*) *eius qui munere quodam publico fungitur*: GEST. coll. c. Don. a. 411 (Mansi IV) p. 51^B coram d. n. v. c. et spectabili Flavio Marcellino tribuno et notario. 51^C spectabilis proconsulis (*item* p. 51^D. 181^B. 181^C. 182^B). *ibid.* spectabilis vicarii (*item* p. 51^D. 181^C *bis*). *de notis christianis* dms̄ *et* dns̄ *sim.* (*cf. p. 1910, 11. 82 sqq.*) *inferiore aetate etiam pro hominibus adhibitis cf. Traube, Nomina sacra p. 193.* dns (dno *sim.*) *i. q.* '*possessor*' *in summariis cod. Vat. reg. s. VI ad* COD. Theod. (*e. g.* 9, 10, 2. 4. 9, 14, 2 *v. p. XLIX Mo.*); *cf. Lindsay, Notae latinae p. 399.*

2 *de imperatoribus* (*ex inscriptionum exemplis innumerabilibus dedimus vetustissima quaeque; ceterum cf. Indices ad C. I. L.*): **a** dominus noster (*inde a saec. III ineunte, cf. l. 61. p. 1909, 10. 36*): *α sing.*: DN (DN. D.N. D̄N̄ *sim.* [*an* d(omi)n(us)? *v. l. 58*]): *nom.*: INSCR. christ. Diehl 10 (= CORP. VIII 22555) d(ominus) n(oster) imp. ⟨Caes.⟩ Constantius pius f(elix) invictus ⟨Aug.⟩ ('*potius Constantinus II*', *Diehl*). 20^dα (= CORP. XI 276, *periit*) d(ominus) n(oster) Theodosius (d(omi)n(us) *explicat Diehl [v. l. 54]; sim.*: 20^dβ dn. Arcadius). 21^a (= CORP. VIII 22644, 407) dn. Theodosius. 25^c (= CORP. XI 281^a, *periit*) dn. Iustinianus. *al.* *genet.*: CORP. III 138 p. 970 d(omini) n(ostri) Antonini Pii fel. Aug. (*et ibid.*). 3445 (*a. 218*) pro salute d. n. M. Aureli Antonini (*i. Elagabali*). 8173 (*a. 226*) pro s. d. n. imp. Severi Alexandri ACT. arv. a. 240 (Not. d. scavi 1914 p. 466) I 16 d. n. imp. M Antoni Gordiani. CORP. VI 31164 (*a. 241*) dec(urio) n(umeri) eq(uitum) sing(ularium) d. n. INSCR. Rev. Afric. 1919 p. 369 sqq. (*a. 263*) imp. Caesaris P. Licinii Gallieni. CORP. XI 5996 (*a. 375*) Gratiani Augusti. INSCR. christ. Diehl 582 (= CORP. IX 6192, *a. 393*) pos(t) consulatum d. n. Arcadi Aug. et Flavi Rufini. *al.* *dat. vel abl.*: CORP. XIII 7800 (*a. 218*) imp. d. n. Macr(i)n(o) Aug. II c⟨o⟩s. 5170 (*a. 219*) d. n. Antonino II ... cos. (*Elagabalo*). INSCR. Not. d. scavi 1922 p. 153 (*a. 323/61*) Fl(avio) Valerio Constantio. INSCR. christ. Diehl 11 (= CORP. III 10648^b, *a. 361/3*) d. ⟨n.⟩ Fl. Cl. Iuliano. 3137 (= INSCR. christ. Rossi I 161, *a. 363*) d. n. Iuliano. 2969 (= INSCR. christ. Rossi I 264, *a. 377*) d. n. Gratiano. *al.* DOM. N. (DOM N̄, DŌM NSTRI [*l. 78*], D̄ŌM̄ N̄ *sim. cf. p. 1909, 50*): *genet.*: CORP. V 1837 (*a 222/35*) (-i) n(ostri) invicti imp. Aur. Alexand. Aug. PAPYR Wessely p. 7 n. 17 (*a. 398*) (-i) n(ostri) Honori Augusti. *ibid.* n. 18. INSCR. christ. Diehl 3040 (= CORP. XIII 912, *a. 405*) p(ost) c(onsulatum) dóḿ(ini) n(o)stri Honori Augusti. *abl.*: INSCR. christ. Diehl 674 (= CORP. V 6812, *a. 440*) (-o) nostro Valentin(ian)o Augusto. CORP XIII 2360 (*a. 466*) (-o) n(ostro) Leone. INSCR. christ. Diehl 992 (= INSCR. christ. Rossi II 126, 1. 141, 31; *e syllogis; a. 607*) (-o) n. Foca. DM. N. (D̄M̄. N, DMN [*an* d(o)m(i)n-?]): *abl.*: INSCR. christ. Rossi suppl. 1733 p. 108 (*a. 385*) (-o) n(ostro) Arcadio. INSCR. christ. Diehl 699 (= CORP.

[*I. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VI 33715, periit; a. 568) Iustino. 261 (= Corp. XI 1409, periit; a 573/4) sub imp. (-o) n(ostro) Iustinia(no). DN. N: Inscr. christ. Diehl 681 (= Corp. X 7330, a. 602) imp. -o n(ostro) Mauricio Tib. [de consule (cf. p. 1908, 35), non de imperatoribus: Inscr. christ. Diehl 2830 adn. (= Corp XIII 2362 Luguduni, periit; a. 470; cf. l. 25]. DOMIN. N.: Act. arv. a. 240 (v. p. 1908, 63), 20 -(i) n(ostri) imp. Caes. M. Antoni Gordiani. β plur.: (I) de duobus: DD. NN. (D. D NN, D. D. N. N., DD. NN, DDNN, DDNN, D. D. N. N., DD. NN sim.): nom.: Inscr. christ. Diehl 17 (= Corp. III 14203[27]) dd. nn. Arcadius et Honorius. genet.: Corp. III 75 (c. a. 203) (-orum) n(ostrorum) invictor(um) impp. Severi et Antonini piissimorum Augg. XIII 6659 (a. 204) pro salute dd. nn. Severi et Antonini Augg. VI 210,7 (a. 208). 461. 793 (a. 218). Inscr. numm. Cohen V² (a. 247/9) impp. dd. nn. Corp. VIII 2482 (a. 253). Inscr. Notiz. degli scavi 1917 p. 272 n. 23 (a. 285/305) iussu dd. nn. Diocletiani et Maximiani Aug. Inscr. Notiz. degli scavi 1926 p. 434 n. 6 (a. 381) Gratian(i) et Theodosi. Inscr. christ. Diehl 1494 (= Corp. XI 802, periit; a 394/402) dd. nn. Arcadi et Honori. al. dat. vel abl.: Inscr. Notiz. degli scavi 1921 p. 188 n. 28 (a. 305/6) dd. nn. Flavio Valerio et Galerio Maximiano. Inscr. christ. Diehl 8 (= Corp. VIII 20647, p. a. 343/50). 9 (= Corp. VIII 22552, a. 350/3) dd. chr(istianissimis). nn. Constantio et Magnentio semper Augg. 12 (= Corp. VIII 22551, a. 364/7) dd. nn. Valentiniano et Valenti piis felicibus semper Augg. (13 [= Corp. VIII 22556] ddnn. Inscr. Rev. des ét. anc. 1919 p. 150). al. nota de imp. et consule (cf. l. 4. p. 1908, 35): Inscr. christ. Diehl 81 (= Corp. IX 5300, a. 385) dd. nn. Arcadio et Bautoni conss. (4258B, Romae, de iisdem). et al. (cf. Diehl, Ind. p. 228). DDN: Inscr. christ. Diehl 2974 adn. (Romae, a. 402) conss. ddn. Arcadi et Honori Augg. d°d°n°n°: Papyr Oxyrh. IV (1904) n. 720 (a. 247) do(minis) no(stris). DD MM NOSTRORVM: Inscr. christ. Diehl 805 (Thamugadi, a. 539/40) v. p. 1911, 30). DMN. (DMV ectyp.) NST.: Inscr. christ. Diehl 28 (= Corp. VIII 4354. 18540, a. 578/82?, v. Diehl) imp(erantibus) d(o)m(i)n(is) n(o)st(ris) Fl(avi)o Co(n)stantino et Anastasie p(iissimis) A(u)g(ustis). (II) de tribus: DDD. NNN. (D. D. D N. N. N. sim. cf. Dessau III 2 p. 796: DDD AVGGGQVE NNN sim): Corp. VI 228, 25 (a. 205) ddd. nnn. Auggg. VIII 1628 (a. 208). Inscr. Notiz. degli scavi 1925 p. 36 (a. 305/6). Inscr. christ. Diehl 4 (= Corp. VIII 20607, a. 326/333). Corp. VIII 1408 (a. 333/5). 7011 (a. 333/7). Inscr. christ. Diehl 7 (= Corp. VIII 22577/8, nunc latet; p. a. 337). al. DOM NN: genet.: Corp. III 10473 (-orum) n(ostrorum). (III) de quattuor: DDDD. NNNN. (sim.): abl.: Corp. VIII 4764 (a. 303) dddd. nnnn. Diocletiane et Maximiniane aeterni Augg. et Constanti et ⟨Maximinian⟩e nobb. Caess. VIII 27 (a. 383/8) dddd. nnnn. Fl(aviis) Valentiniano Theodosio Arcadio et Maximo semp(er) August(is). al.

b dominus (non addito noster. cf. p. 1908, 58. 83): α sing.: D: nom.: Inscr. christ. Diehl 20cα (v. p. 1908, 57) (-us) Constantinus. (-us) Theodosius. (-us) Arcadius. (-us) Honorius. 20cβ (-us) Valentinianus. (-us) Gratianus. (-us) Constantinus. abl.: Inscr. christ Diehl 795 (= Corp. VIII 2245. 17671, c. a. 578) i(m)pr. d. i(nvictissimo) Tiberio. DOMN (cf. p. 1908, 75): Corp. VI 671 -(i) invicti Antonini Pii Felicis Aug. (i. Caracallae). domin (?): Corp. VI 23454 (non extat) Olympus -(i) Domitiani Aug(usti) ser(vus) vern(a). DOM: Inscr. christ. Rossi I 371 (s. IV) (-o) Magno Maximo. DM: Inscr. christ. Diehl 3163A (= Corp. X 1361, periit; a. 567) imp. (-o) Iustino. DNO: Inscr christ. Diehl 3167 (= Corp. XI 318, a. 579) imperante -o Constantino. DN: v. p. 1908, 54. 58. β plur.: dns (?): Inscr. christ. Diehl 2936 (= Inscr. christ Rossi I 750a, periit; a. 450) d(omi)n(i)s Valen⟨tiniano ...⟩ et Habieno. DOMINOR (DOMNOR l. 60): Corp. VIII 1863 (s. VI) (DOMM- lapis), v. p. 1911, 28. V 2795 genio -or(um).

3 de regibus (in inscriptionibus): a dominus noster: D. N. (DN, D. N., DN sim.): nom.: Inscr. christ. Diehl 35 (= Corp. X 6850/1) d. n. gl(o)r(io)s(issi)mus adq. inclyt(us) rex Theodericus. 39 (= Corp. V 6418, a. 528/9) dn. (an d(omi)n(us)? v. l. 66) Atalaricus rex gloriosissimus. genet.: Inscr. christ. Diehl 388 (= Corp. VIII 10516. 11528, a. 526) dn. (cf. l. 64) regis Ildirix. abl.: Inscr. christ. Diehl 37 (= Corp. XV 1663 sqq., Romae, in lateribus). d. n. rege Theoderico (sim.). 38 (= Corp. XV 1671 sqq., in tegulis Romanis, a. 526/7) dn re(ge) Atlari(co) (sim.). dom. nos.: Inscr. christ Diehl 2914 (= Corp. XIII 1532, periit; a. 538) rig(is) (-i) nos(tri) Theudoberti. DNI NOSTRI (ΔNI NSI sim.): Inscr. christ. Diehl 1814 (= Inscr. christ. Hisp. 155 suppl. p. 74, a. 587) -i nostri gloriosissimi Fl. Reccaredi regis 1815 (= Inscr. christ. Hisp. 115 suppl. p. 58, a. 594) dni nsi gl. VVittirici reg(i)s. 2920 (= Corp. XIII 498, periit). DI NI: Inscr. christ. Diehl 1847 (= Corp. XII 5343, a. 535) -i n(ostr)i Athanagildi regis. b dominus (non addito noster, v. et supra l. 64. 66): DOMN: Corp. VIII 10862 (a. 530/4) -(us) Gelimer. DOM (DOM sim.): nom.: Inscr. christ. Diehl 50 (= Inscr. christ. Hisp. 76 suppl. p. 41, a. 573) (-us) Livigildus rex. genet.: Inscr. christ. Diehl 2912 (= Corp. XIII 1531, periit; a. 526/7) (-i) Theudorici. ΔM: Corp. VIII 11649 (a. 510) (-i) r(e)g(is) T(hra)s(a)m(undi). DMI: Inscr christ. Diehl 2916 (= Corp. XIII 1485, a 612) regno -i Theudobert(i). DNI (ΔNI): Inscr. christ. Diehl 2913 (= Corp. XIII 1503 periit aut latet; a. 530/1) -i Thodorici re(gis). 1815 (v. p. 1909, 73) gl. dni Reccaredi reg(i)s. ΔNMO (sic pro dmno): Inscr. christ. Diehl 47 (= Corp. XII 2584, a. 527) a -o Gudomaro rege.

4 de deis: nom.: DOMVS: Corp. IV 6864 (graphio script.) optime maxime Iupiter -us omnipote(n)s. DOMIN: Corp. III 6701 dius -(us). dat.: DOM: Corp. VIII 23343 (-o) et deo Neptuno. DOMIN: Corp. XIII 4304 -(o) Mer(curio). [dub.: DNO (?): Corp. VII 579 -o (?) sancto ⟨Mitrae?⟩. D: Corp. V 4197 d(omino) d(eo). II 4501 d(omino) v. s.]

5 de Deo christiano (cf. Traube, Nomina sacra p. 167 sqq. [notas per contractionem scriptas (dns sim.) ex usu christiano, formas suspensas (dom. sim) ex titulo honorifico imperatorum sim. originem duxisse putat Traube p. 168. de 'contractione' et 'suspensione' cf. p. 18]; saepe notae pro 'deus' et pro '-us' adhibitae vel confunduntur vel discerni nequeunt): a in inscriptionibus: nom.: DOMS (DOMS, DOMS): Inscr. christ. Diehl 3458 (= Inscr. christ. Rossi I p. CXV, Carm. epigr. 656, c. a. 300; v. Traube p. 171), 8. 13. 3345 (= Corp. V 1722, aet. inc.; v. Traube p. 171 sq.). DNS (DNS, DNS, DNS, ΔNS, ΔNS sim.): Inscr. christ. Diehl 795A (= Corp. III 14213¹, Carm. epigr. 1806). 2419 (= Corp. III 14922). 1678 (Viennae, a. 509). 2491 (= Corp. VIII 27965). 3496 (= Carm. epigr. 321, Moguntiaci). al. genet.: DOM: Inscr. christ Diehl 1149 (= Corp. X 6635/6) in pace (-i). 2104 (= Corp. VIII 8630, a. 452) p(ost) mortem (-i). 2446 (= Corp. VIII 15639). 3269A (= Corp. VIII 9752, a. 450) vix dom(inica), cf. p. 1887, 40. 1889, 70. D: Inscr. Notiz. degli scavi 1924 p 116. 20 ⟨i⟩n n(omine) d(omini) d(e)i. DM (DM, ΔM): Inscr. christ. Diehl 3272C (= Corp. VIII 9815, periit) in pace (-i). 3274 (= Corp VIII 21680, a. 469). 3276 (= Corp. VIII 21689, a. 493). DN: Inscr. christ. Diehl 1478A (= Inscr. christ. Rossi I 226, a. 371) in pace -(i). item 3276A (= Corp. VIII 21698, p. a. 439). DMI: Inscr. Notiz. degli scavi (1905) II 396 (a. 423) in pace -i. DNI (DNI, DNI): Inscr. christ. Diehl 1721 (= Inscr. christ. Hisp. 135, a. 485) in n(omin)e -i (802 [= Corp. VIII 2079 16684] in nomine -i d(e)i n(ostri) atque salbatoris. Tab. devot. Trag. [Corp. III p. 961] l. 13. saepius). 1473 (= Inscr. christ. Hisp. 306, a. 564) in pace -i (1175A [= Inscr christ. Hisp. 313] al). 1024 (= Corp. X 6218, Carm. epigr. 1371, e schedis), 10. 1644 (= Corp. XII 944, Carm. epigr. 712, e schedis; a. 553), 11. 18 3475 (= Corp. XII 2104) dies -i. 1719A (= Corp. XIII 3841), 4 salvatoris -i praecepta. al. DONI: Inscr. christ. Diehl 1426 (= Inscr. christ Hisp. 307, a. 356) in pace -i. ΔON: Inscr. christ. Diehl 793 (= Corp. VIII 12035, s. VI ex.) in nomine -(i). dat.: DOM: Inscr. christ. Diehl 2416 (= Corp VIII 10656) adferte (-o). ibid. adferte d(o)m(ino) (v. l. 48). DO: Inscr. christ. Diehl 1461 (= Corp. XII 2361, Carm. epigr. 790, s. VII), 3 -o ... menister. DNO (DNO, DNO, DNO): Inscr. christ. Diehl 56 (= Inscr. christ. Rossi II p. 101, 23, Carm epigr. 904, e cod. Palat.), 9. 1644 (v. supra l. 37), 34. 1811 (= Corp XII 5349, Carm. epigr. 853), 2. 1855a (= Inscr. christ. Rossi II p. 21, 11, Carm. epigr. 918, e codd., s. VI). DM: v. l. 43. acc.: DOM: Inscr. christ. Diehl 3352 (= Corp. X 1191, periit; a. 357) ad (-um). DNM: Inscr. christ. Diehl 1552 (= Corp. XII 590, periit exempl antiq.; a. 519 vel 492) migravit ad -(u)m. 3477 (Sufetulae; a. 455? 466?). dnum: Inscr. christ. Diehl 1855a (v. l. 47). dm: Inscr. christ. Diehl 2167 (= Corp. V 6739, Carm. epigr 779, non extat), 10 ad (-um). abl.: DOM (DOM): Inscr. christ. Diehl 2148 (= Inscr. christ. Rossi I 319, periit). 2213A (Romae, e coemeterio Callisti, perisse videtur). 3299A (Lanuvii). 3371 (Romae, in coemeterio Callisti) in (-o) et Chr(isto). dm: Inscr christ. Diehl 3372 (Romae, e coemeterio Priscillae, perisse vid.) in (-o) Chr(isto). DN: Inscr. 17. Bericht d. Röm. germ. Komm. (1929) p. 76 n. 227 ⟨hi⟩c quiescit in -o. d: Inscr. christ. Diehl 1010 (= Corp. X 458, periit) in (-o) d(eo) et spiritu sancto. DNO (dno, dno): Inscr christ. Diehl 977 (= Inscr christ. Rossi II p. 147, 12; periit) iuvante -o (1860 [= Inscr. christ. Rossi II p. 152, 29; periit; a. 526/30]. 1861 [= Inscr. christ. Rossi II p 152, 32; periit]). 1053 (= Corp. V 6728, Carm. epigr. 709), 16. 2215 (= Corp. IX 3512). 3460 (= Corp. X 4525). DMO: Corp. XII 2058 (a. 491) in XRO (-o) nostro. voc.: DNE (DNE, ΔNE): Inscr. christ. Diehl 1937A (Marusinae Dalmatiae) bis. 2366 (v. p. 1908, 31). 2482b (Melitae in coemeterio, graphio script.) -e salbu(m) me fac. al.

b in libris mss: v. Traube, Nomina sacra, imprimis 'conspectum' p. 167 sq et variorum compendiorum enumerationes descriptionesque diligentissimas p. 168 sqq.; cf. etiam tabulam notas selectas fere 100 librorum manuscriptorum exhibentem apud Lowe, Classic. Quarterly 22, 1928, p. 44 sqq. de Italae codice k (scripto in Africa c. a. 400) v. Traube, l. c. p. 171: dom ibi significat omnes casus, praeterea vel suprascribitur in compendii fine litterula casum indicans velut: dom^s, dom^i, dom^o, dom^n (v. l. c. p. 142) vel alia compendii est ratio: e. g. dom^i = voc. et genet. (l. c. p. 141). Hier chron. Bodl. (saec. V) fol. 111v dom(inus), praeterea: dns cett. (l. c. p. 170). in codice Paris. 8907 (saec. V) Ambr. fid., Maximin. c. Ambr. (ed. Kauffmann, Texte u. Unters. z. altgerm. Religionsgesch. I p. 3 sqq.) occurrunt: dns, dns, dns, dni, dni, dno, dnm, dnm. Priscill. (Wirceb., s. V vel VI): dns, dni cett. fere ubique, praeter: dms: 7, 6. 38, 11. 54, 4 (cf. Schepps p. XVI). quae series (dns eqs. ad dne) ceteris notis

[I. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(dms sim.) *fere submotis inde a VI saec. increbruit; invenitur e. g. in* ITALAE *codice* l (*v. Vogel p. XIX*). *numeri pluralis formae non notantur.*

de ***significatione***: GLOSS.[L] II Philox. DO 42 -us: δεσπότης, κύριος. *v. et p. 1924, 66.* PAVL. FEST. p. 99 heres apud antiquos pro -o ponebatur (*cf.* INST. Iust. 2, 19, 7 veteres . . . heredes pro -is appellabant). *plural. num. sensu collectivo e. g.*: CIC. fin. 1, 58 *p. 1912, 48.* OV. trist. 3, 1, 58 (*an maiestatis?*) *p. 1912, 52.* APVL. met. 7, 22. **-i** (*plur.*) *i. q.* -us *et* domina (-us *et* domina *sim. iuxta posita v. p. 1941, 15*): *de quibuslibet*: OV. am. 2, 2, 32 ambo -i (*v. p. 1913, 30 sqq. 1935, 63 sqq.*), quod probat una, probant (STAT. silv. 2, 2, 107 ambobus *de Pollione et Pollia*). 2, 8, 24 *v. p. 1914, 27.* met. 8, 685 *anserem* dis hospitibus -i mactare parabant (*sc. Philemon et Baucis.* 8, 699). fast. 2, 334 (*Heracles et Omphale*). COLVM. 12 praef. 8. CORP. VI 7703 (*a. 58*) loc(o) dat(o) a -is (*v. p. 1914, 73 sqq.*). STAT. Theb. 5, 631 tristes -os (*i. Lycurgum et Eurydicen*). HADR. Vlp. dig. 29, 5, 1, 28 servi quotiens -is suis auxilium ferre possunt (*seq.* -a). TERT. nat. 1, 16 p. 88, 14 parentes. VIR. ill. 57, 4. SALV. epist. 4, 2 p. 205, 15 (*v. p. 1926, 34*). 4, 4 p. 206, 3 (*v. p. 1926, 78*). RVRIC. epist. 2, 1 sqq. *in epist. inscription.* p. 372 *sqq.* (*v. p. 1930, 61*). 2, 39 p. 423, 25 (*ad maritos*) -i filii (*voc.*). CORP. II 1454 Elpis ser(va) -is. V 6700 d(is) m(anibus) . . . Menander et Vestina -i iuvenum bene merentium. CORP. VI 592 Casperius . . cum Casperia . . -i pra(edii): VIII 4665 pro salute -orum et liberorum suorum familia. INSCR christ. Diehl 3363 (= CARM. epigr. 627, CORP. III 9623), 11 haec⟨i⟩ne libertum -is fecere probatum. *al. de deis*: CLAVD. rapt. Pros. 2, 314 (*Pluto et Proserpina v. p. 1931, 47*). CORP. VI 17 Aesculapio et Ygiae -is (*v. p. 1931, 78*). *de imperatoribus*: CORP. VIII 1863 temporibus piissimor(um) -or(um) nostror(um) Iustiniani et Theodorae (INSCR. christ. Diehl 794 [= CORP. VIII 101, *a. a. 543*]. 805 [*Thamugadi, a. 539/40*] temporibb. dd. mm. nostrorum Iustiniano et Theodora [*sic*] perpp. Augg.). INSCR. christ. Diehl 27 (= CORP. VIII 1434, *a. 565/74*) -is nostris χristianissimis et invictissimis imperatoribus Iustino et Sofia Augustis. *de regibus*: CASSIOD. var. 8, 27 p. 257, 23 maior ambitus est novis -is velle servire (*sc. Athalarico et Amalasuinthae*). *al.*

legitur inde ab ENN., PLAVTO *per totam latinitatem. ex poetis frequentant* OV. STAT. MART. IVV.; *non habet* VERG. georg. (*raro* ecl. catal. Aen.).

[*dub.*: VARRO Men. 85 alius -i delicias phaselon *eqs.* (*cf. p. 1914, 16*). CARM. epigr. 1614, 4. *v. et p. 1918, 63. 1941, 9. 1943, 36.* *incertae sive memoriae sive interpretationis*: TIB. 1, 2, 7 ianua difficilis -i, *cf. Levy ad l.*] [*val.* dommu, *it.* don, *francog. vet.* dam, *hisp.* dueño. *M.-L.*]

materiam sic digerendam esse putavi:

CONSPECTVS MATERIAE.

DOMINVS:

I *is qui* ***domum*** *tenet iure possessionis eique praeest iubendi potestate*:
 A *sensu strictiore: de patre familias: p. 1912, 36. speciatim: -us convivii: p. 1913, 1.*
 B *sensu latiore: qui utitur iure possidendi utendi iubendi in homines, bestias, res*:
  1 *animantium*: **a** *servorum: p. 1913, 30.* **b** *gregis histrionum, gladiatorum, factionis: p. 1915, 4.* **c** *operariorum, mercennariorum: p. 1915, 21.* **d** *mulieris amatae: p. 1915, 33.* **e** *bestiarum: p. 1915, 43.*
  2 *rerum*: **a** *aedificiorum: p. 1915, 77.* **b** *agrorum, fundorum sim.: p. 1916, 38.* **c** *pecuniae, rei familiaris: p. 1917, 55.* **d** *rerum variarum: p. 1918, 6.* **e** *alcs. rei aut efficiendae aut instituendae: p. 1919, 1.* **f** *corporis: p. 1919, 15.* **g** *rerum incorporearum: p. 1919, 26.*
  3 *sensu iuridicali: p. 1919, 37.*

II *is qui* ***imperandi*** *et* ***regendi potestate*** *utitur*:
 A *in re publica, regno sim.*: **1** *non acced. genet.: p. 1921, 4.* **2** *acced. genet. obi.*: **a** *hominum, gentium sim.: p. 1922, 27.* **b** *rerum: p. 1923, 3.*
 B *extra rem publicam*: **1** *animantis: p. 1923, 16.* **2** *rerum*: **a** *incorporearum: p. 1923, 20.* **b** *corporearum: p. 1923, 38.*
 C *translate*: **1** *de iis quae in natura dominantur: p. 1923, 43.* **2** *de iis quae in ipso homine dominantur: p. 1923, 49.* **3** *de metro: p. 1923, 78.*

III ***specialia quaedam***: **1** *de imperatoribus: p. 1924, 33.* **2** *de patrono: p. 1924, 59.* **3** *de pueris delicatis: p. 1924, 63.* **4** *de marito: p. 1924, 66.*

IV *pro* ***mero titulo***: *appellantur*:
 A *homines varii.* **1** *de usu allocutionis titulique honorif.: p. 1925, 3.* **2** *exempla*: **a** *pro titulo honoris: p. 1925, 19.* **b** *in allocutione et epistulis: p. 1925, 52.*
 B *consanguinei affinesque: p. 1926, 27.* C *magistri: p. 1926, 83.*
 D *imperatores: p. 1927, 3.* E *reges: p. 1929, 1.*
 F *magistratus: p. 1929, 30.*
 G *clerici, sancti, apostoli, martyres: p. 1929, 61.*

V *de* ***deis*** *et* ***Deo***: A *de deis*: **1** *in universum: p. 1931, 12.* **2** *de singulis deis*: **a** *apud scriptores: p. 1931, 39.* **b** *in inscriptionibus: p. 1931, 65.* **3** *de stellis: p. 1932, 8.*
 B *sensu christiano*:
  1 *de Deo patre et Christo*: **a** *de Deo patre*: α *non acced. genet.: p. 1932, 52.* β *acced. genet.: p. 1933, 42.* **b** *de Christo*: α *non acced. genet.: p. 1933, 66.* β *acced. genet.: p. 1934, 36.*
  2 *de certis numinibus*: **a** *de angelis: p. 1934, 69.* **b** *de deis haereticorum: p. 1934, 78.* **c** *de diabolo: p. 1935, 7.*
 synon. p. 1935, 9. oppos. p. 1935, 13. deriv. p. 1935, 15.

DOMINA:

I *ea quae* ***iure possidendi iubendique utitur***: A *-a servorum: p. 1935, 63.* B *bestiarum: p. 1936, 40.* C *alcs. partis corporis: p. 1936, 48.* D *rerum: p. 1936, 57.* E *sensu iuridicali: p. 1936, 70.*

II *ea quae* ***imperandi et regendi potestate utitur***, *saepius fere i. q. dux, regina*: A *proprie: p. 1937, 6.* B *translate (hic illic et notio I subesse videtur): p. 1937, 20.*

III ***specialia quaedam***: A *de amica: p. 1938, 1.* B *de muliere illustri cum observantia significanda: p. 1938, 28.* C *de uxore: p. 1938, 35.* D *de imperatrice: p. 1938, 47.*

IV ***pro mero titulo***: *appellantur*: A *mulieres variae: p. 1938, 49.* B *propinquae: p. 1940, 12.* C *reginae: p. 1939, 64.* D *imperatrices: p. 1939, 72.*

V *de* ***deabus***: *p. 1940, 9.*
 synon.: p. 1941, 13. deriv.: p. 1941, 14.
 coniunguntur -us et -a sim.: p. 1941, 15.
 pro ***adi.*** -us, -a, -um: *p. 1941, 31.* *pendet infinit. vel gerund.: p. 1941, 45.*

I *is qui* ***domum*** *tenet iure possessionis eique praeest iubendi potestate*:

A ***sensu strictiore***: *de patre familias* (*definit. v. infra l. 65; domus, aedificii possessor v. p. 1915, 77 sqq.*, -us *servorum v. p. 1913, 30 sqq.*): TRAG. inc. 185 o domus antiqua, heu quam dispari dominare -o (*cf.* CIC. Phil. 2, 104 o tecta ipsa misera, 'quam dispari -o' — quamquam quo modo iste -us? — sed tamen quam ab dispari tenebantur). PLAVT. Most. 686 eccum aedium -us foras Simo progreditur ipsus (Pseud. 1140 aedium -um lenonem Ballionem quaerito [CIC. inv. 1, 28 accessi ad aedes . . . quaesivi -um]. TER. Ad. 89 in aedes inruit alienas, ipsum -um atque omnem familiam mulcavit. RHET. Her. 4, 52, 65 ubi est . . . aedium -us? *cf. p. 1915, 80.* dominaedius *p. 1877, 55*). TER. Ad. 76 hoc pater ac -us interest. hoc qui nequit, fateatur nescire imperare liberis. CATO agr. 143, 1 *v. p. 1917, 29.* CIC. de orat. 1, 162 *v. p. 1918, 15.* fin. 1, 58 neque . . . beata esse potest . . . in discordia -orum (*v. p. 1911, 8*) domus (*v. l. 38.* OV. met. 7, 725 domus . . . -o . . . erat anxia rapto. trist. 3, 1, 37 cuius ut accepi -um [GELL. 16, 5, 9 -um eius domus salutatum]. 3, 1, 58 isdem sub -is [*v. p. 1911, 8*] aspiciare, domus! Pont. 1, 9, 14 [*tropice*]. EPICED. Drusi 180 LIV. 40, 14, 4. SEN. dial. 10, 20, 3 lugebat domus otium -i senis. PETRON. 76, 1 -us in domo factus sum [*nisi mavis referre ad l. 74 sqq., v. l. 84 sq.*]. PLIN. epist. 7, 24, 8. MIN. FEL. 18, 4 utique praeesse ei [*sc. domui*] crederes -um. PRVD. psych. 223 et domus et -i pariter adolevimus annis. *cf. p. 1916, 5 sqq.*). HOR. sat. 2, 2, 92 (*opp.* hospes). TIB. 1, 2, 7 *v. p. 1911, 41.* OV. fast. 2, 745 *Lucretia ad famulas*: mittenda est -o (*v. p. 1913, 57*) . . . lacerna. 5, 139 servat uterque (*sc. Lar et canis*) domum, -o quoque fidus uterque. LIV. 5, 10, 9 ut . . . inculta . . . omnia diutino -orum desiderio domi invenerint. 23, 8, 7 *v. p. 1913, 15.* MANIL. 3, 98 fundamenta domus -oque (*MLG*; domni- *FB*, *probant Housm., Wag.*) haerentia cuncta: qui modus in servis *eqs.* PHAEDR. 2, 8, 20. 28 haec significat fabula, -um videre plurimum in rebus suis. SEN. epist. 47, 14 -um patrem familiae appellaverunt (*v. p. 1913, 34 sqq.* *cf.* TERT. apol. 34, 2 familiae magis patres quam -i vocantur). COLVM. 9, 11, 3 tamquam -o mortuo familia nimia licentia discordat. STAT. silv. 3, 3, 197 tu (*i. pater mortuus*) custos -usque laris. HIER. epist. 125, 15, 1 in navi unus gubernator, in domo unus -us. INSCR. christ. Diehl 211, 7 (*a. 515*) sanctissimus . . . Vincentius ambit hos aditos servatque domum, -umque (*sc. mortuum in sacello Vincentii sacro, ut vid., iacentem*) tuetur a tenebris.

inde etiam de filio erili (*cf.* GAIVS inst. 2, 157 *filii* vivo quoque parente quodammodo -i existimantur [PAVL. dig. 28, 2, 11]. VLP. dig. 29, 5, 1, 7 *v. p. 1919, 54*): PLAVT. Capt. 18 fugitivus . . ., quem profugiens -um abstulerat, vendidit. MANIL. 5, 456 -um (*i. servum paedagogum ratione disciplinae quasi -um, cf. p. 1926, 83 sqq.*) -us praetextae lege sequatur. SEN. contr. 2, 1, 21 periculosam sibi futuram adoptionem in domo suos -os desiderante. *de* PETRON. 76, 1 *v. supra l. 54.* STAT. silv. 4, 8, 16 tot -is clamata domus. IVV. 14, 169 infantes ludebant quattuor, unus vernula, tres -i TAC. dial. 29 quid coram infante -o aut dicat aut faciat. Germ. 20 -um ac servum nullis educationis deliciis dinoscas. SORT. Sangall. 8, 2 adfiliab⟨it⟩

[*I. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

te et eris -us. *speciatim: is qui (domi suae) convivium praebet* (NON. p. 281, 14 -us ... appellatur convivii exhibitor): PLAVT. Poen. 535 quod tu invitus numquam reddas -o, de quoio ederis. ENN. sat. 18 quid censes -o[s] esse animi? ... ille tristis est, dum cibum servat, tu ridens voras. LVCIL. 241 -um fortem (*v. vol. VI 1146, 9*). 1064 ipso cum -o calce omnes excutiamus (*v. Marx ad l.*). VARRO Men. 102 -us maturo ovo cenam committit. 319 in cubiculo dormire mallem ... quam ego -us cubarém. 339 -um ... convivii (374. AMM. 30, 1, 20 ipso convivii -o ... egresso. PORPH. Hor. epist. 1, 18, 10 SCHOL Hor. sat. 2, 8, 73. *cf.* CIC. Verr. II 3, 23 *Apronius* erat ... in convivio -us. Vatin. 31 epuli -us. HIL. in Matth. 20, 12 p. 1033^{C} per -um coenae admonitus). CIC. Vatin. 32. SALL. hist. frg. 3, 83 *discubuit* Maecenas in imo medius inter Tarquitium et -um Perpernam. HOR. sat. 2, 8, 93 causas narraret earum (*rerum in mensa positarum*) et naturas -us (*inde* Mart. 5, 78, 25). OV. fast. 6, 679. LIV. 23, 8, 7 -orum invitatione. SEN. Ag. 886. PETRON. 34, 5 laudatus propter elegantias -us. IVV. 5, 49 si stomachus -i fervet vinoque ciboque. 5, 71. 81. 92. 147. [*non huc pert.*: APVL. met. 10, 20 cenati e triclinio -i discesseramus.]

B ***sensu latiore:*** *is qui utitur iure possidendi utendi iubendi in homines, bestias, res (locos sensu iuridicali adhibitos seorsum posui sub 3 p. 1919, 37 sqq., praeter eos quos non seiungere commodius videbatur: e. g.* -us aedium [*p. 1915, 80 sqq.*], -us bonorum [*p. 1917, 67 sqq.*], *sim.*). *hic illic non tam possessionis quam magisterii notio aut praevalet aut sola subest, ita ut* -o *opponatur possessor: e. g.*: -us domus, bestiae, navis *ad alium pertinentis*, -us operarii (*p. 1915, 21*), -us *alicuius rei vel instituendae vel efficiendae* (*p. 1919, 1 sqq.*), -us factionis (*p. 1919, 4*). *nota usum proverbialem e. g. infra l. 52. 61. 71 sqq. p. 1914, 52. 67. al.*

1 -us ***animantium:*** a *servorum* (*gr.* δεσπότης. PRISC. gramm. III 219, 23 *inter* subiecta *et* ... superposita *verba* -us, servus. GRAMM. suppl. 73, 10 magister, -us, pater ... relativa dicuntur ..., quando -us nominatur, intellegitur et servus [MART. CAP. 4, 374 *al.*]. SEN. epist. 47, 14 quam omnem invidiam maiores nostri -is, omnem contumeliam servis detraxerint. -um patrem familiae [*v. p. 1912, 66*] appellaverunt, servos familiares [= MACR. Sat. 1, 11, 11]. *v. et p. 1916, 40 de Priapo. de* -o *ficto v. p. 1914, 20*): ENN. scaen. 369 agros audaces depopulant servi -orum -i[s] (*cf. p. 1922, 29*). PLAVT. Amph. 170 ipse -us dives, operis et laboris expers (Poen. 73. SALL. or. Macri 26 munera ditium -orum. *cf. p. 1917, 52. 80*). 587 *syn.* erus (*sic* Capt. 363). 857 dignus -o servus. Asin. 660. Capt. 308 si proinde ut ipse fui imperator familiae, habeam -um, non verear, ne iniuste ... mi imperet. Cas. 722 *v. p. 1915, 22.* Cist. 599 Demipho -us meus. Men. 443. Merc. 44 leno ... -us eius mulieris (Poen. 158 illius. COD. Theod. 15, 8, 2 [*a. 428* = COD. Iust. 1, 4, 12. 11, 41, 6] lenones patres et -os qui suis filiis [filiabus COD. Iust.] vel ancillis peccandi necessitatem imponunt). Mil. 744 Most. 977 (Stich. 441). Persa 322. Poen. 1207 nos fore invito -o nostro diebus paucis liberas (QVINT. inst. 7, 3, 27 servus invito -o libertatem non consequetur. decl. 342 p. 350, 3. *al.*). Pseud. 472 Rud. 745. Trin. 1008 recipe te ad -um domum. TER. Ad. 555. 894. Eun. 486 servum esse hunc -i pauperis. 496. 600 ita ut fit, ubi -i absunt. TVRPIL. com. 70 ubi sopori servias potius quam -o (CYPR. testim. 3, 72 p. 171, 1. *et al.*). LVCIL. 579. ACC. carm. frg. 3, 6 ut cum -is famuli epulantur ibidem (CIC. leg. 2, 27 cum -is tum famulis posita ... religio. CATVLL. 63, 51 -os ut erifugae famuli solent *relinquere*. VERG. Aen. 9, 330 OV. met. 3, 573. 8, 635. 11, 186 fast. 2, 745 [*v. p. 1912, 58*]. OCTAVIA 194 animum ... -i famula possedit. LVCAN. 2, 148. SIL. 1, 167 famulus clam corripit ensem dilectum -o [*i. Tago regi*]. *v. p. 1914, 12. 30. et al.*). AFRAN. com. 147. 148. 203 PORC. LIC. carm. frg. 4, 12 VARRO Men. 193. 513 plures -os servi comederunt quam canes (*v. p. 1915, 51*). rust. 1, 2, 17. 2, 10, 4 *v. p. 1920, 38.* RHET. Her. 1, 14, 24. 4, 51, 64. MIM. inc. frg. 9 o -um aequum et bonum. CIC. Quinct. 85 -o a familia sua manus adlatas esse (PHAEDR. 3, 19, 1 Aesopus -o solus cum esset familia. PETRON. 37, 9. 71, 4. 101, 4. APVL. apol. 98 ipse [*Pudens*] domi tuae [*sc. Aemiliani*] rector, ipse familiae -us, ipse magister convivio. *v. infra l. 73. et al.*). S. Rosc. 78 -us erit in suos. 120 in -os quaeri de servis iniquum est (Mil. 59 Deiot. 3 part. orat. 118. *et al.; cf.* Mil. 59 de servis nullă lege quaestio est in -um, nisi *eqs.* TAC. ann. 2, 30. *al.*). *ibid.* Tull. 20. 40. Verr. II 3, 62 servi ... moribus isdem essent quibus -us (*cf.* PETRON. 58, 4 qualis -us, talis servus. ARNOB. in psalm. 130 p. 532^{B} usitata vulgo sententia est, quae dicit, iuxta mores -i familiam constitutam. *al.*). II 4, 112 neque tam servi illi -orum quam tu libidinum, neque tam fugitivi illi ab -is quam *eqs.* II 5, 8 -orum disciplina. II 5, 10. 11. 14 causam dicere -os, quid servo tam formidulosum. *ibid.* 19 Cluent. 47. 175. 176 Rab. perd. 16 Cael. 51 Planc. 86 Mil. 29 *ter.* 56 *bis.* 58 *bis.* 59. Deiot. 2 servum ... ad accusandum -um impulerit (3. 17 *al.* EDICT. imp. Constant. de accus. [Corp. V 2781] 28. COD. Theod. 9, 5, 1 [*a. 314*]. *et al.*). Deiot. 3 *bis.* 30. 31 *bis.* Phil. 2, 45 nemo ... puer ... tam fuit in -i potestate quam *eqs.* 8, 12 si non sit molestus -us. 13, 12 -i patrimonium. de orat. 1, 183 is qui -i voluntate census sit. 2, 276 *ancillam* -i iussu dixisse. rep. 3, 37 *animum* imperare ... libidini ... ut servis -us, quod eam coercet et frangit (Tusc. 2, 48. AVG. civ. 19, 14 p. 381, 2 D. imperant ... sicut ... -i servis, oboediunt ... sicut servi -is. *v. infra l. 9. et al.*). *ibid.* -i ... servos ita fatigant, ut *eqs.* parad. 40 omnes qui aliquid *peccati* scire videntur, tamquam -i timentur. Cato 47 Sophocles ... inquit, lubenter ... istinc (*ab amore*) sicut ab -o agresti ac furioso profugi (*cf. Plato rep. 1 p. 328^{C}* ὥσπερ λυττῶντά τινα καὶ ἄγριον δεσπότην ἀποφυγών. AMM. 25, 4, 2 ut rabiosum quendam effugit -um et crudelem). SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 12, 3. CATVLL. 61, 129 desertum -i audiens concubinus amorem. PVBLIL. F 21 famulatur -us ubi timet, quibus imperat. M 14 minus est quam servus -us, qui servos timet. P 37. CAES. civ. 1, 57, 4. 3, 110, 4 *fugitivus* si quis a -o prehenderetur. Gall. 6, 13, 3 iura quae -is in servos *sunt* (STAT. Theb. 5, 687 in famulam ius esse ratus -oque ducique). BELL. Alex. 2, 2 -i locupletiores. BELL. Hisp. 18, 4. LABER. mim. 90 -us noster tua luculentitate captus (*al. cf.* erus noster, senex noster *sim. ap. scaen.; aliter p. 1913, 48*). SALL. Iug. 31, 11. hist. frg. 3, 98^{C}, 12. VERG. ecl. 2, 2 formosum ... Alexin, delicias -i (*cf.* PROP. 2, 34, 74. *v. p. 1911, 39*). Aen. 6, 613. HOR. sat. 2, 3, 286 -us cum venderet *mancipium* (2, 7, 3 amicum mancipium -o. LIV. 3, 48, 3 da viam -o ad prendendum mancipium. TAC. Agr. 31. *et al.*). sat. 2, 7, 66 *moechus* ibis sub furcam prudens -oque furenti (*sc. marito offenso*) committes rem omnem (*v. p. 1913, 37*). sat. 2, 7, 75 tune mihi -us, rerum imperiis hominumque tot tantisque minor. carm. 2, 4, 6 movit forma captivae -um. epist. 1, 18, 74 -us pueri caraeve puellae. LEX Quinctia (Frontin. aq. 129) 21 -us eius *servi* (PAVL. FEST. p. 159. *et al. saepe*). PROP. 2, 9, 11 *Achillem* -um lavit ... captiva cruentum (*sc. Briseis. cf.* OV. epist. 3, 5 -oque viroque. 3, 6. 52 tu -us, tu vir, tu mihi frater eras. 3, 100 *al.*). PROP. 3, 23, 24. OV. am. 2, 8, 24 unumst e -is (*v. p. 1911, 12. sc. domina [v. p. 1935, 78] eiusque amatore*) emeruisse satis *ancillae.* epist. 3, 154 -i iure venire iube (MART. 1, 101, 7 ne ... ad Stygias famulus descenderet umbras ... cavimus et -i ius omne remisimus aegro). met. 8, 848 -um ... *Mnestra* recusat (*cf.* 850. 855. 869. 872 pater -is ... tradit). 13, 487 -um matri vix repperit Hector. fast. 2, 334 *opp.* comites. Ib. 392. trist. 2, 312 *meretricum*. LIV. 1, 51, 8. 3, 44, 10 interim -um sequi ancillam aequum esse (VAL. FL. 8, 418). *al.* R. GEST. div. Aug. 5, 1 eó bello servórum, qui fugerant á -is (*gr.* ἀποστατῶν δούλων). 5, 3 -is ad supplicium sumendum tradidi (*gr.* δε⟨σπόται⟩ς). FEST. p. 45 cacula servus militis ... ad tutelam -orum *armatus*. p. 257 Quintipor servile nomen ... a praenomine -i ductum (QVINT. inst. 1, 4, 26). SEN. contr. 1, 2, 1 sacerdoti ne purus quidem contigit -us. 10, 5, 19 in servum nihil non -o licere. *al. saepe.* VELL. 2, 6, 6 VAL. MAX. 3, 3 ext. 7 *al.* PHAEDR. 2, 5, 14 *atriensis* perambulante laeta -o viridia ... coepit *eqs.* 2, 5, 21. app. 16, 7 fera (*sc. felis lecticaria*) discerpsit -um (*sc. gallum*). 22, 2. SEN. Thy. 140 deceptor -i Myrtilus. Tro. 57. 709. 858. 974 versata -os urna captivis dedit (*cf.* 917). 975. 985. 989. 995. benef. 3, 18, 1 an beneficium dare servus -o possit (3, 18, 2. 3 *al.*). dial. 5, 28, 1 -um habere. *al.* epist. 26, 23 ex servorum habitu -um aestimare. 94, 1 quomodo servos regat. *al.* CVRT. 7, 6, 27 *al.* COLVM. 1, 1, 20 *al.* LVCAN. 3, 152 non sibi, sed -o gravis est, quae servit egestas. PERS. 5, 73 verterit hunc -us, momento turbinis exit Marcus Dama (*sc. manu missus*). 5, 125 PETRON. 28, 4. 41, 6. 54, 4. 57, 10. 58, 5 *bis.* 62, 1. 68, 4. 69, 3. 70, 13. 75, 11. 101, 10 (*proverb.*) -um ad fugientes accersere. 107, 4 saevi ... implacabilesque. 113, 10 -i supercilium (*opp.* amici ... obsequium). 117, 4. 6. 10. 139, 5. 140, 7. PLIN. nat. 6, 172 servi profugi a -is. 29, 67 mites ... -os. *al.* VAL. FL. 8, 444 -um ... pati. SIL. 1, 181 STAT. Theb. 3, 49 silv. 2, 1, 51. 70. 76. 80. 2, 6, 35. 82. 89. 3, 3, 46 nec -os de plebe tulisti, sed *Caesarem*. 3, 4, 35 isti, quem meruit, formae -um dabo. 3, 4, 101 *al.* MART. epigr. 7, 8. 1, 31, 2 -i centurionis amor. 8, 50 (51), 18 grege de -i *saepe.* QVINT. decl. 301 p. 189, 17 *al.* inst. 5, 11, 33 *al.* IVV. 2, 98 per Iunonem -i iurante ministro. 9, 46. 111. 10, 88. 14, 36. TAC. hist. 1, 2 corrupti in -os servi, in patronos liberti (*sic opp.* patronus: ann. 3, 36 SVET. Iul. 27, 1 Aug. 67, 1 LEX colleg. salut. Dian. et Antin. [Corp. XIV 2112] 1, 33 LEX met. Vipasc. [Corp. II 5181] 56 COD. Theod. 59, 2 [*a. 412*] *al.* COD. Iust. 7, 2, 15, 2^{a} [*a. 531/2*] *al.*). ann. 14, 42 *al.* PLIN. epist. 1, 4, 4 *al.* SVET. Cal. 10, 2 *al.* FLOR. epit. 1, 21, 1 *al.* FRONTO p. 26, 7 N. (*proverb.*). LEX colleg. salut. Dian. et Antin. (*v. l. 63*) 2, 3. LEX met. Vipasc. (*v. l. 64*) 28. 34. 40. 42. APVL. met. 6, 4 *al.* TERT. apol. 35, 13 anim. 55 p. 388, 8 *al.* CYPR. testim. 3, 72 p. 171, 3 -is carnalibus. *al.* FIRM. math. 7, 5, 3 p. 225, 18. VVLG. Matth. 6, 24 (*in similitudine*) nemo potest duobus -is servire, ... non potestis deo servire et mammonae (*gr.* δυσὶ κυρίοις δουλεύειν). *saepe.* CARM. de mens. 2, 48 CLAVD. 18, 309. *et al. frequentissime.* *in inscriptionibus*: CORP. I^{2} 1570 fui parens -is senibus. 1593 amans -i. IV 4890 *v. p. 1936, 28.* II 1749 -us et domina (*v. p. 1941, 21*) s(ervo) b(ene) m(erenti) (*cf.* VI 9146 aerario fidelissimo -us. 32796 servo de se merenti ... -us. INSCR. christ. Diehl 4607 inocenti puro [*sic*] Aelariano Constantius -us benemerenti, qui bixit ann. v *eqs. al.*). VI 1717 (*a. 341*) Fabio Titiano ... Peregrinus servus -o praestantissimo (*cf.* INSCR. Notiz. degli scavi 1920 p. 229 [*Romae, s. V*] Vitalio libertus -o suo Taeo filo [*sic*] et domin(a)e [*v. p. 1936, 34*] Pontian(a)e. *al.*). XI 5375 ex indulgentia -orum Successus publicus municipum Asisinatium ser(vus). *al.* CARM. epigr. 219, 22. 1007, 6 abstulit huic (*i. servo*) Moenus *amnis*, quod -o eripuit (*intell.* '*vitam*'). 1140, 10. 2115, 2 *al.*

[I. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

INSCR. christ. Diehl 770 *bis.* 774 tene me, ne fugiam et revoca me ... ad Pacasium -um meum (1904). 3363, 11 libertum -is ... probatum. *et al.*

b *gregis histrionum, gladiatorum, factionis (vel de proprietario vel de praeposito, cf. p. 1913, 23 sqq.): histrionum sim.*: PLAVT. Asin. 3 res vortat bene gregique huic et -is (*sc. gregis*; -o *Camerarius*) atque conductoribus (*aliter* CORP. XIV 2299 gregum do⟨minorum⟩ Augg.). CORP. IV 3877 scaen(ae) -e, vale. 5399 Acti, -us (*sic*) scaenicorum, va(le). *gladiatorum (cf. Pollack, PW V 1310)*: CIC. Tusc. 2, 41 nihil eos (*gladiatores*) malle quam vel -o satisfacere vel populo (*ibid. plural.*). Att. 2, 19, 3 gladiatoribus (*sc. ludis*) qua -us qua advocati sibilis conscissi. PETRON. 117, 5 tamquam legitimi gladiatores -o corpora animasque ... addicimus. FLOR. epit. 3, 12, 10 gladiatorii adversus -os suos exercitus. *factionis (cf. Pollack, PW V 1309)*: SVET. Nero 5, 2 querentibus -is factionum repraesentanda praemia (22, 2 ne -is quidem iam factionum dignantibus nisi ad totius diei cursum greges ducere. LAMPR. Comm. 16, 9 circenses multos edidit ..., ut -os factionum ditaret). CORP. VI 10060 (*a. 275*) -o et agitatori factionis russatae (10058 -o et agitatori factionis prasinae).

c *operariorum, mercennariorum (v. p. 1913, 23 sqq)*: PLAVT. Cas. 722 quoquo adveniunt, ubi ubi sunt, duplici damno -os (*v. p. 1907, 83*) multant (*sc. coqui conducti*). VARRO rust. 1, 17, 3 operarios parandos esse ... *et requirere* ad priorem -um quid factitarent (1, 17, 6. 7 consolando eorum restituat voluntatem ac benevolentiam in -um). VAL. MAX. 2, 4, 5 in urbem perrexit relictis qui ... terram foderent. hi -i imperium exequentes *eqs.* VLP. dig. 39, 4, 3, 1 quod ait *edictum* ʻin -os' sic accipiendum est ʻin socios vectigales', licet -i non sint (*sc. servorum alienorum*). *opp.* -us *et.* operarius: OPTAT. 5, 4 p. 127, 16 cum ergo videatis omnes qui baptizant, operarios esse, non -os (5, 7 p. 135, 9 intellegite vos ... operarios esse, non -os).

d *mulieris amatae* (NON. p. 282, 4 -i etiam mulierum amatores. *cf.* domina *p. 1938, 1.* *nonnulli loci sub B 1 a positi ad hunc sensum fere accedunt, e. g. p. 1914, 23. 25 sqq.*): OV. am. 3, 7, 11 *v. p. 1925, 4.* epist. 8, 8 haec tibi sub -ost (*sc. Oreste*) ... puella (*Hermione*) suo. 19, 150 -um res habet ista (*i. Cydippa*) suum. EPIST. Sapph. 145 non invenio -um silvaeque meumque. OV. ars 1, 314 *Pasiphae* dixit, ʻ-o (*sc. tauro*) cur placet ista (*vacca*) meo'? met. 9, 466 iam -um appellat *Byblis fratrem.* CORP. IV 4356 *v. p. 1907, 37.* APVL. met. 6, 1 *Psyche*: an istic meus degat -us. AVSON. 57, 5 qualem ... -o (*Marti*) scierant placuisse Cytheren.

e *bestiarum (sive de possessore sive de magistro, cf. p. 1913, 23 sqq. de astro infra l. 75)*: PLAVT. Capt. 810 ipsis -is *scrofae.* 822 *petronis.* COEL. hist. frg. 44 *equus* deiecit -um (VERG. Aen. 12, 534. OV. am. 1, 9, 24. 2, 9, 29 met. 9, 196 fast. 2, 737. 6, 742 equi ... -um [*Hippolytum*] ... trahunt. SEN. Oed. 143. PLIN. nat. 8, 157 equi ... amissos lugent -os. *al.* VAL. FL. 1, 490. 2, 388 SIL. 10, 463 HOMER. 1000 STAT. Theb. 4, 732 silv. 1, 1, 59 Ach. 1, 281 *saepe.* IVV. 8, 65 SVET. Iul. 61 *al.*). VARRO ling. 5, 110 *v. p. 1917, 31.* rust. 2, 2, 6 *v. p. 1920, 51 sqq.* 2, 2, 9 canes Actaeonis in -um adferant dentes ([OV. met. 3, 230. 235. 250 SEN. Oed. 754]. Men. 513 *v. p. 1913, 61.* CIC. nat. deor. 2, 158 canum ... tam ... amans -orum adulatio. OV. hal. 79 PHAEDR. 1, 23, 6. 3, 7, 8. 22. 5, 10, 2 SEN. Phaedr. 1108 Thy. 503 *al.* COLVM. 7, 12, 1. PLIN. nat. 1, 8, 61 exempla ... circa -os. *al.* STAT. Theb. 3, 203. MART. 11, 69, 3 -o fidissima. *al.* IVV. 6, 417. *et al. saepe. cf.* ANTH. 359, 3 ad -i vocem famulans ... currit *catula*). VERG. ecl. 3, 16 quid -i faciant (*sc gregum.* SEN. nat. 3, 27, 7. CALP. ecl. 2, 2 lanigeri -us gregis. *al.*). HOR. sat. 2, 6, 14 pingue pecus -o facias (PANEG. in Mess. 187 pecus ... -o satis, nimium furique lupoque. LIV. 24, 16, 5 IVV. 6. 4. AVG. civ. 3, 23 p. 135, 24 D. pecora ... -orum aversabantur accessum. *cf. p. 1917, 31. et al.*). OV. met. 2, 547 ad -um (*i. Apollinem*) tendebat iter *corvus* (2, 598 fast. 2, 258). 13, 939 *pisces* (MART. 4, 30, 4 IVV. 4, 52 *al.*). LIV. 1, 7, 5. *boum* (VAL. MAX. 7, 3, 1. IVV. 10, 269 vetulus bos, qui -i cultris ... collum praebet. *al.*). PHAEDR. 3, 3, 7. SEN. dial. 4, 31, 6 adulantes ... -um feras (7, 14, 2). *al.* CVRT. 8, 14, 40 belua -um tueri ... coepit. COLVM. 6, 37, 7 *asinus* (APVL. met. 4, 5 statui ... asinum me bonae frugi -is exhibere. *al.*). 7, 3, 9 *ovium. al.* PLIN. nat. 10, 207 de -o a dracone servato et agnito voce. STAT. silv. 2, 4, 1 psittace ..., -i facunda voluptas. 2, 5, 3 *leo.* MART. 1, 41, 7 custos -usque viperarum. 7, 87, 10 haec -is monstra placere suis. 14, 107, 2 tigris. *al.* DIG. *saepe.* APVL. met. 9, 33 *gallinam* suus -us intuens, ʻo bona' inquit ʻancilla'. AVG. civ. 18, 21 p. 283, 17 D. lupam ... quia filios -i sui Martis agnovit. *et al. saepe.* *de Angue et Ophiucho astris*: AVIEN. Arat. 244 parcius ab -o terga explicat.

2 *rerum:* a *aedificiorum sim. (castrorum p. 1916, 21. cf. p. 1913, 23 sqq.)*: LEX XII tab. Cic leg 2, 61 rogum bustumve ... adigi aedes alienas invito -o (*cf. p. 1920, 70*). PLAVT Most. 110 -us *aedium* indiligens reddere alias *tegulas* nevolt (661 nomen -i quaero quid siet. Trin. 177 an ego alium -um paterer fieri hisce aedibus. TER. Phorm. 753 adulescenti harum qui est -us aedium [APVL. met. 9, 1. VLP dig. 13, 7, 11, 5 cum -o aedium hoc convenisse. *al.*]. CIC. off. 3, 54. VLP. dig. 8, 5, 6, 4 si aedes plurium -orum sint.

DIG. *al. cf. p. 1912, 41. et saepe.* *v.* dominaedius *p. 1877, 55 sqq.*). VARRO rust. 3, 2, 9 villa ... quam -us habes communem cum asino (CIC. Att. 12, 36, 1 commutationes -orum reformido. STAT silv. 1, 3, 4 TAC. ann. 6, 50. *cf.* VERG. catal. 3, 5 *villulae.* 8, 2). CIC. Verr. II 4, 5 domus erat non -o magis ornamento quam civitati (Phil. 13, 19 nat. deor 2, 17. 3, 26 off. 1, 138. 139 nec domo -us, sed -o domus honestanda est [*cf.* CARM. epigr. 1932 ⟨f⟩ormonsa domus -o veneranda futura]. *ibid.* in domo clari -i. 3, 55 -i iussu ita praeco praedicet: domum ... vendo. SEN. contr. exc 3, 6. SEN. benef. 7, 5, 3 nec conductum meum, quamvis sis -us [*domus conductae*], intrabis. LVCAN. 9, 202. PLIN. nat. 35, 7 -is mutatis. MART. 11, 93, 4 IVV. 3, 72 magnarum domuum -i futuri. Icti *saepe. cf. l. 25. p. 1912, 49. et al.*). Phil. 2, 104 non ... te -us modo illis sedibus (*syn.* villa), sed quivis amicus, vicinus, hospes, procurator arcebit. 2, 105 te inquilino, non ... -o. nat. deor. 1, 72 mali aedificii (2, 141. BELL. Alex. 5, 2 -i aedificiorum. Icti. *et al.*). CATVLL. 67, 8 mutata *ianua* feraris in -um veterem deseruisse fidem (67, 3). ACT ludi saec. Aug. (Corp. VI 32327) 21 -os urbano⟨s⟩ (*estne iunctura sollemnis sermoni aut iuridicali aut cotidiano? cf. p. 1908, 21*) ⟨et eos quo⟩que, qui mercede habitant. OV met. 1, 231 in -o dignos everti tecta penates. LIV. 22, 41, 8 velut desertis fuga -orum castris. S. C. de aedif. (Corp. X 1401) 17 -i⟨s⟩ (*dominio lapis*). SEN. Herc. f. 1288 tota cum domibus -isque tecta (PLIN. nat. 35, 7). PLIN. nat. 35, 117 non ... parietes excolebant *pictores* -is tantum. STAT. silv. 4, 2, 25 *aula Caesaris* -o minor (*cf.* MART. 8, 36, 12 par domus est caelo, sed minor est -o). MART. 1, 82, 7 porticus (IVV. 7, 119 porticus in qua gestetur -us [*cf. p. 1917, 80*], quotiens pluit). 11, 48, 3 heredem -umque sui tumulive larisve (*cf.* INSCR. christ. Diehl 296, 4 [*s. IV?*] quisquis he(ris) post me (-us) laris huius et orti [*v. infra l. 62*]) TAC. hist. 3, 33 -orum abdita scrutari. SVET. Iul. 41, 3 -os insularum (Tib. 48, 1. Icti). APVL. met. 9, 35 modicae casulae. *et al.* -us *tabernae, sutrinae, balnei sim.*: LIV. 9, 40, 16 -is argentariarum *tabernarum.* PAVL. FEST. p. 45 Caediciae tabernae ... a -i nomine sunt vocatae. PLIN. nat. 10, 121 officinae (*i. sutrinae*) -o. 34, 3 metallorum. MART. 1, 117, 14 -us ... tabernae (IVV. 2, 42). SVET. Tib. 8 ergastulorum ... -i in invidiam venerant. CLAVD. carm. min. 12, 3 lympharum -um ... inter dura viae balnea qui posuit.

b *agrorum, fundorum, arborum, fontium sim. (speciatim de -o fundi v. p. 1917, 20 sqq. de -o horti, luci sim. eodemque dominante in Priapum quasi in servum [p. 1913, 30 sqq.] v. infra l. 65)*: CATO agr. 1, 4 in his agris qui non saepe -os mutant (LEX agr. [Corp. I^{2} 585] 27 is ager locus -is privatus [EDICT. imp. Aug. de aq. Venafr. (Corp. X 4842) 31 ne ob id opus -us eorum cuius agri locive per quem agrum locumve ... aqua ... duci ... solet, invius fiat]. CIC. Verr. II 3, 47 ager ... cultorem desiderare ac lugere -um videtur. *ibid.* leg. agr. 2, 43 *v. p. 1922, 51.* OV. ars 1, 450 sic -um sterilis ... fefellit ager. fast. 2, 518. LIV. 3, 71, 7. 4, 53, 6 si iniusti -i possessione agri publici cederent. 27, 8, 18 SEN. benef. 7, 4, 3 COLVM. 1, 2, 2 *al.* STAT. silv. 4, 5, 20. QVINT. decl. 336 p. 323, 20 ego hoc ipso, quod tibi cessi *agrum*, -um egi. FRONTIN. strat. 3, 18, 2 SEPT. SER. carm. frg. 10. Icti *saepe. et al.*). VARRO rust. 2 praef. 5 -o fundi ([CIC. Verr. II 3, 55 Icti. *et al.*]. VAL. MAX. 4, 4, 8 fundus minus multos cultores desiderans quam -os habere. *v. p. 1917, 27. et al.* *cf.* SENT. Helvidi Prisci [Corp. IX 2827] 29 -is fundorum praesentibus. SEN. contr. exc. 5, 1 tot ille fundorum -us. PETRON. 101, 4 APVL. met. 9, 35. Icti *saepe. et al.*). RHET. Her. 4, 6, 9 isti magistri, omnium dicendi praeceptores, ... non modo -os se fontium (*tropice*), sed se ipsos fontes esse dicant. CIC. Mil. 74 *insulae.* Att. 12, 19, 1 in omni mutatione -orum (*sc. loci.* PAVL. FEST. p. 119 locupletes locorum multorum -i. STAT. silv. 2, 2, 45 locine ingenium an -i miror prius. Icti *saepe. v. l. 42 sqq. et l. 63. et al.*). Att 12, 41, 3 tertium esse -um *horti* (12, 43, 2. LEX Quinctia [Frontin. aq. 129] 11 hortorum, praediorum locorum -is possessoribus u(su) f(ructuariis) [*sic Gundermann, cf. Bruns fontes*^{7} *p. 113, 12*]. MORET. 77. *v. supra l. 29. et al. cf.* CATVLL. 61, 92 *p. 1917, 81 et infra l. 66*). VERG. catal. 3, 18 necesse Priapo (*v. supra l. 40*) est ... -i hortulum vineamque tueri (*cf.* PRIAP. 68, 3 rudis hic -um totiens audire legentem. MART. 8, 40, 5 silvam -i focis reserves). DIRAE 33 veteris -i felicia ligna (HOR. carm. 2, 13, 12 triste lignum ... caducum in -i caput immerentis. *similiter*: HOR. epist. 1, 16, 10 quercus ... multa -um iuvet umbra. carm. 2, 14, 24 neque ... praeter invisas cupressos ulla *arbor* brevem -um sequetur. LEX Quinctia [Frontin. aq. 129] 42 vites, arbores ... maceriae [*cf. p. 1915, 77 sqq.*] quas curatores aquarum ... ne demolirentur, -is permiserunt [NVX 88 arbor ... soli -o ferre tributa potest. STAT. silv. 1, 3, 61 PAVL. dig. 41, 1, 26, 1]. NVX 100 123. MART. 9, 61, 9 platanus ... auctorem -umque suum [nemus *pars codd.*] sentire videtur). DIRAE 78 imbres ... late teneant campos, qui -is infesta ... stagna relinquant. (VAL. FL. 4, 116 laetos -i [*i. Amyci*] certamine campos. AVIEN. Arat. 301 campum metiri in -os) AETNA 611 ardebant agris segetes et mitia cultu iugera cum -is. HOR. carm 2, 15, 8 olivetis ... fertilibus -o priori. S C. Frontin. aq. 108 quoad idem -i possiderent ... solum. PRIAP 16, 7 -us florentis agelli (PLIN. epist. 1, 29, 2) OV. trist. 4, 8, 10 quae nunc -o rura paterna carent (Pont. 4, 15, 17 rus oculis -i ... gratum. GERM. 119 MART. 4, 64, 26 QVINT.

[*I. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

decl. 298 p. 176, 23. IVVENC. 2, 423 ruris -us. *al.*). SEN. Phaedr. 535 iussa nec -um pati iuncto ferebat terra servitium bove (LVCAN. 6, 277 illos terra fugit -os, his rura colonis accedunt donante Pado. STAT. silv. 2, 2, 29 stagna modesta iacent -ique imitantia mores. 2, 2, 81. MART. 1, 116, 6 perpetuo -is serviet iste suis (*sc. sepulchri solum*). MART. 6, 47, 2 Nympha ... quae fonte ... puro laberis et -i ... tecta subis. TEST. Galli (Corp. XIII 5708) II 6 haec poena ⟨ab⟩ omnibus -is huius possessionis in perpetuum inferatur (DIG. FIRM. math. 4, 3, 1 p. 201, 6 fundamentorum [3, 10, 2 p. 171, 19] ... et possessionum -os. COD. Theod. 5, 3, 1 [*a. 434*]. *al.* COD. Iust. 11, 48, 23, 2 [*a. 531/4*]. *et al.*). FRONTIN. aq. 107 novum -um praediorum (PLIN epist. 10, 34, 2. Icti *saepe, e. g.* COD. Theod. 11, 20, 6 [*a. 430*] posterioribus vel novis -is, ad quos praedia devenerunt. INSCR. christ. Diehl 2498 -is huius predi. *v. p. 1911, 23. 1916, 62. et al.*) IVV. 3, 231 est aliquid, quocumque loco ... unius sese -um fecisse lacertae (*i. parvuli agelli*). 14, 145. DIG. *passim.* TERT. carm. 14 p. 450 Oe. filius a -o vineae mittitur ad cultores (VVLG. Matth. 20, 8 dicit -us vineae procuratori suo, *gr.* κύριος. *al.*). AVSON. 417, 116 lacerata ... centum per -os veteris Paulini regna fleamus. *et saepe.*

speciatim de -o fundi: CATO agr. cap. 64 tit. de lignis -i (55). 1, 4 de -o bono colono bonoque aedificatore melius emetur. 5, 2 vilicus ... consideret, quae -us imperaverit, fiant (*sic opp.* vilicus: *ibid.* 5, 3 *quater.* 5, 4 -o insciente. *ibid.* 142, 1 *al.* VARRO rust. 1, 16, 5 vilicus iniussu -i. 1, 22, 6 CIC. Verr. II 3, 119. *ibid.* II 5, 15 Cluent. 161 HOR. epist. 2, 2, 162 *v. p. 1920, 62.* COLVM 1, 8, 4 [*ex Corn. Celso*]. 1, 8, 8 *al. saepe* PLIN. nat. 18, 36 *al.* LEX Manc. [Bruns fontes^7 114] 1, 10 -is aut conductoribus vilicisve eius f(undi). 2, 4. 9. 3, 19. 4, 24 *et al.*). agr. 14, 3 *opp.* conductor (*v. l. 27.* COLVM. 3, 13, 12 *al.*). *ibid.* -o bono (14, 5 *bis. al.* CIC. Cato 56 assiduique. *al.*). 143, 1 -um pro tota familia rem divinam facere. 144, 1 iniussu -i aut custodis (*ibid.* 144, 2. 5 *al.*). *al. saepe.* VARRO ling. 5, 110 id pecus primum occidere coeperunt -i. rust. 1, 2, 17. 23. 1, 4, 3. 4. 1, 8, 6. 1, 19, 2 superioris -i. 1, 38, 2. 1, 55, 4. 2 praef. 5 *v. p. 1916, 51.* 2, 10, 5 habent iumenta dossuaria -i, alii equas, alii *eqs.* 3, 3, 1 *bis.* 3, 3, 7 (donum *codd.*). 3, 5, 5. 3, 16, 13. EDICT. Cic. Quinct. 84 -um ... invitum detrudere ([CIC. Quinct. 89 de praedio]. *cf.* 81 -us de suo fundo ... deiceretur. 85 -um expulsum esse de praedio). CIC. Verr. II 3, 125 numerus -orum atque aratorum (II 3, 227). II 3, 200. 228 leg. agr. 2, 70. OV. fast. 2, 643 te (*Termine*) duo diversa -i de parte coronant. 4, 645. NVX 9 -i memores sertis ornare solebant agricolas ... deos. LIV. 6, 41, 11 sollicitudines vastas in agris fieri pellendo finibus -os. SEN. epist. 88, 12 *opp.* colonus (COLVM. 1, 7, 2 *al.* TAC. Germ. 25 *al.*). COLVM. 1 praef. 11. 12 mediarum facultatum -us. 1, 1, 18 non facultates ... tantum pollent, quantum vel una praesentia -i (1, 3, 3 *al. cf.* 3, 21, 4 -i praesentis). 1, 6, 23 *opp.* procurator (PALLAD. 1, 36, 1. *v. et p. 1916, 14*). 1, 8, 18 diligens. 3, 21, 4 quorumque -i praesentis oculi frequenter accessere, in ea parte maiorem in modum fructus exuberat (4, 18, 1 oculos et vestigia -i, res agro saluberrimas. 9, 1, 1. 9, 5, 2 PLIN. nat. 18, 43. *al. cf. Otto Sprichw. p. 251*). *al. saepe.* PLIN. nat. 18, 35 sex -i semissem Africae possidebant. *al.* PS. QVINT. decl. 13, 2 p. 248, 3 pares circa me habitavere -i. TAC. hist. 2, 12. 2, 56 dites -os (*cf. infra l. 80*). *al.* PLIN. epist. 1, 24, 4 scholasticis ... -is ... sufficit abunde tantum soli *eqs.* PANEG. 12 (2), 9, 7 PALLAD. 1, 8, 1 *al.* AVSON. 320, 6 *patrem et filium* esse simul -os *heredioli*.

c *pecuniae, rei familiaris, copiarum sim.* (*de creditore l. 60.* -us dives *infra l. 80 sqq*): CIC S. Rosc. 23 ipse amplissimae pecuniae fit -us (SEN. rem. fort. 10, 3 *opp.* loculus. APVL. met. 4, 9 copiosae pecuniae -us. *cf.* CIC. S. Rosc. 26 alienam pecuniam -o incolumi obtinere. off. 1, 43 pecuniarum translatio a iustis -is ad alienos. IVV. 11, 47 conducta pecunia Romae et coram -is [*i. creditoribus*] consumitur. *al.*). HOR. sat. 2, 5, 12 res ubi magna nitet -o sene (carm. 3, 16, 25 contemptae -us splendidior rei. PROP. 2, 34, 16 te -um admitto rebus ... meis. VAL. MAX. 8, 7 ext. 6 -us rei familiaris intra penates mansisset. MART. 12, 49, 2 rerum quem vocat -um suarum. PLIN. epist. 1, 3, 4 reliqua rerum tuarum post te alium atque alium -um sortientur. *al.*). epist. 1, 2, 48 non ... acervus ... auri aegroto -i deduxit corpore febris (*cf.* FIRM. math. 3, 10, 7 p. 172, 31 multi auri -i). LIV. 3, 37, 8 bonorum donatio sequi -i supplicium (QVINT. decl. 264 p. 78, 16 quod de bonis suis constituit in supremis -us. VLP. dig. 37, 9, 1, 2 qui -us bonorum aliquo casu futurus est. *al.*). SEN. contr. 2, 1, 1 divitias ..., quae interim cum ipsis -is veneunt (SEN. epist. 14, 18 *sollicitudine* fit ex -o procurator *divitiarum.* QVINT. decl. 345 p. 364, 25 securus est nunc -us *sc. divitiarum.* PAVL. NOL. epist. app. 1, 4 p. 432, 14 omnes non -i, sed servi divitiarum suarum). 2, 1, 4 patrimonia gaudia -orum an onera sunt (VELL. 2, 103, 5. SEN. epist. 87, 18 magnorum -is patrimoniorum. nat. 3 praef. 2. FIRM. math. 3, 2, 10 p. 99, 28 -os ... maximi patrimonii). VAL. MAX. 6, 9 ext. 6 maximarum opum -us (MELA 3, 107 nullarum opum -i. *cf.* SEN. dial. 10, 1, 4 regias opes, ubi ad malum -um pervenerunt. *al.*). LVCAN. 7, 744 regum fortuna ... expectat -os. DIG. *passim. et al.* -us dives (*v. et p. 1913, 40. 1917, 51. cf. p. 1916, 26*): CATVLL. 61, 92 in ... divitis -i hortulo. VERG. Aen. 12, 473 magnas -i ... divitis aedes. HOR. carm. 3, 1, 36 *in mare* caementa demittit redemptor cum famulis -usque terrae fastidiosus (*v. p. 1919, 2*). 3, 1, 38. IVV. 11, 42 talibus a -is post cuncta novissimus exit anulus. TAC. hist. 4, 1 nec deerat egentissimus quisque e plebe et pessimi servitiorum prodere ultro dites -os (*aliter p. 1917, 51*). CYPR. patient. 18 p. 410, 7 Iob ... dives in censu -us. ANTH. 407, 5 ingentes -os. HIER. epist. 22, 32, 5 *Iacob* post annos viginti dives -us ... ad terram revertitur Chanaan.

d *rerum variarum*: PLAVT. Mil. 729 pro mercis vitio -um pretio pauperat. Rud. 955 noveram -um id (*sc. furtum viduli*) cui fiebat (*cf.* 959. 961. 965. 969. 1021 -us cuiust *vidulus*). Pseud. 1186 quid mercedis petasus hodie -o demeret (1187). LVCIL. 553 ergo fur -um *rei* (*sc. in ius vocet*). VARRO rust. 3, 17, 2 maritimae piscinae ... potius marsuppium -i exinaniunt, quam implent. CIC. Quinct. 19 quod promisisset, non plus sua referre quam si, cum auctionem venderet, -i iussu quippiam promisisset. Pis. 86 unus tu -us, unus aestimator, unus venditor ... per triennium omnis frumenti fuisti (IVV. 14, 293 frumenti -us ... piperisve coempti). de orat. 1, 162 si in aliquam domum plenam ornamentorum ... venisses, ... non dubitares rogare -um, ut proferri iuberet (*cf. p. 1912, 48*). nat deor. 2, 157. AETNA 620 non incolumis -um sua praeda secuta est. HOR. sat. 2, 3, 113 *non* audeat esuriens -us (*avarus*) contingere granum *frumenti.* epist. 1, 6, 46 domus ... ubi non et multa supersunt et -um fallunt et prosunt furibus. OV. fast. 2, 82 Lesbida cum -o seu tulit ille *delphinus* lyram. 5, 678 lauro sparguntur ab uda omnia, quae -os sunt habitura novos. LIV. 3, 10, 1 reliqua vendita, quibus -i non extitere (10, 20, 16 quarum rerum non extitit -us). 5, 16, 7 biduum ad recognoscendas res datum -is (*sim.:* 10, 20, 15. 16. 10, 36, 18. 26, 30, 10 *al.* SEN. contr. 10, 6, 1 nihil tam valde fur timui, quam ne -us res suas non agnosceret. *ibid. et al.*). 7, 22, 6 solutio aeris alieni multarum rerum mutaverat -os (SEN. benef. 6, 2, 2 materia ... *beneficii* ... -um mutat. dial. 2, 6, 6 caduca illa et -um mutantia. *al.*). 40, 29, 5 arcas ... -us aperuisset. 40, 29, 13 pretium pro libris ... -o solvendum esse (SEN. dial. 9, 9, 4 libros et bibliothecas, quarum -us *eqs.* COD. Iust. 1, 17, 2, 22 [*a. 533*] qui talem librum sibi paraverit, ... sciat inutilis se esse codicis -um). *al.* SEN. benef. 4, 37, 3 bona priori -o restitueret. dial. 9, 1, 7 mensa ... nec per multas -orum elegantium successiones civitati nota. epist. 9, 20 si cui ... sua non videntur amplissima, licet totius mundi -us sit, tamen miser est. 9, 22 ille turpiter dives et multorum -us, sed plurium servus (*cf.* TERT adv. Marc. 2, 6 p. 341, 22 *homo* ... aliorum -us, sui famulus). CVRT. 6, 6, 16 *sarcinae* flagrabant exurentibus -is. PLIN. nat. 37, 4 *anuli.* STAT. silv. 4, 6, 88 felix -orum stemmate signum (*sc. Lysippi Hercules Epitrapezios.* 92). DIG. *saepe.* HERM. vulg. mand. 5, 1 p. 44, 13 si in melle non mittatur absinthium, dulce erit et in usu -o suo (*gr. 5, 1, 5* τῷ δεσπότῃ αὐτοῦ. rec. Pal.: illi, a quo comparatum est). PANEG. 12 (2), 26, 2 -orum cruore perfusum ... argentum. ANTH. 443, 8 turpe est nil -o turpius esse suo. AVG. civ. 1, 11 p. 20, 6 D. bona, quae sine ullo fructu -os sui amore torquebant. *et al.* -us *armorum*: RHET. Her. 4, 32, 43 instrumento -um *significare* (*i. Macedones sarisas appellare*). OV. am. 1, 7, 7 clipei -us septemplicis Aiax (met. 13, 2). met. 5, 173 lammina ... -i ... in gutture fixa est. 13, 389 -i ... caede madebit *ensis.* 13, 402 tela ... ad Graios -o (*Philocteta*) comitante revexit *Vlixes* (SEN. Herc. O. 1664 telum ... adiuvet -i rogum. dial. 3, 17, 2). STAT. Theb. 6, 946 tristes -o spondebat harundo recursus. 8, 708 qui ... apicem ... Gradivus habebat cassidis ... haud laetum -o ruit omen. PANEG. 9 (12), 12, 2 gladius ... -i sui manus tenuit (HIER. epist. 1, 8, 2). AVIEN. Arat. 691 *sagitta* inscia ... -i (DICT. 3, 1 *Philoctetes* Herculis sagittarum -us). AVSON. 417, 108 si ... fuit ... praeter -um vibrabilis ornus Achilli. PRVD. c. Symm. 2, 7 (*de Honorio et Arcadio*) armorum -os. *navigii* (*dub.:* VARRO Men. 85 *v. p. 1911, 39*): CIC. inv. 2, 98 navis -us (2, 154 navis -us, cum idem gubernator esset. off. 3, 89. CAES. civ. 3, 8, 3 -os ... navium. NEP. Them. 8, 6. FLOR. epit. 4, 8, 9 *Xerxes* trecentarum quinquaginta navium -us. CORP. XIV 99 [*a. 141*] -i navium Carthaginiensium. 4142 -i navium Afrarum universarum. *passim.* DIG. COD. Theod. 7, 1, 4 [*a. 319*]. INSCR. Notiz. degli scavi 1914 p. 71, 2 [*dub.*] ⟨n⟩avium d⟨omini?⟩. *cf.* CIC. Verr. II 5, 44 LENT. Cic. epist. 12, 15, 5. LIV. 40, 4, 15 nave vacua -is). OV. trist. 1, 10, 22 carina ... hac -um tenus est illa secuta suum (MART. 10, 85, 8 auxilium -o mersa carina tulit. 11, 1, 12 primae -us levis carinae [*sc. Iason*]). LVCAN. 5, 514 rectorem -umque ratis (STAT. Theb. 10, 186). PETRON. 100, 7 -um huiusce navigii (101, 4 non tantum huius navigii -us quod regit, sed fundorum etiam aliquot et familiae negotiantis. *cf.* COD. Theod. 7, 2, 7 *a. 406*). *currus sim.:* SEN. Phaedr. 1100 paulumque -o currus affixo stetit (1102. VAL. FL. 6, 724 currus -is ingentibus orbi). PLIN. nat. 10, 71 quadrigarum -us. VAL. FL. 6, 409 -is revocantibus axes. -us (*auctor*) *libri quasi personati, carminis*: OV. trist. 1, 1, 2 liber, ibis in urbem, ei mihi, quod -o non licet ire tuo. 1, 1, 97 -o ... tuo felicior ipse. 1, 7, 14 carmina mutatas hominum dicentia formas, infelix -i quod fuga rupit opus. 1, 7, 38 haec *volumina* quasi de -i funere rapta sui (3, 14, 20). 3, 1, 5 haec -i fortuna mei est. 3, 1, 14. 3, 14, 10. 5, 12, 36 Pont. 1, 2, 136. 3, 4, 45. 4, 9, 7. STAT. Theb. 12, 810 durabisne procul -oque legere superstes, o ... Thebai. MART. 1, 3, 9 ne totiens -i patiare lituras. 1, 52, 6 cum se -um (*sc. libellorum*) vocabit ille (*sc. plagiarius*), dicas esse meos manuque missos. 1, 53, 2 pagina ... certā -i signata figurā. 1, 66, 9 mutare -um non potest liber notus. 5, 80, 9 plus ... quam debet -o suo libellus.

[*I. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

e -us *alcs. rei aut efficiendae* (*l. 2 sqq.; opp.* redemptor *l. 3. 7*) *aut instituendae* (*l. 9 sqq.*): HOR. carm. 3, 1, 36 *v. p. 1917, 82* (*opp.* redemptor). VITR. 6, 8, 9 in -i est potestate (*sc. eius cuius iussu et opibus aliquid aedificatur. cf. p. 1888, 17* sumptus dominicus). *ibid. iterum.* VITR. 7, 5, 8 haec . . . fulgentes colorum (*Krohn*, oculorum *codd.*) reddunt visus, et . . . quod pretiosa sunt, legibus excipiuntur, ut ab -o, non a redemptore repraesententur (*cf.* PLIN. nat. 35, 30 floridi *colores* quos -us pingenti praestat. 35, 44 quos a -is dari diximus). *funeris*: CIC. leg. 2, 61 funus ut indicatur, si quid ludorum, -usque funeris utatur accenso atque lictoribus. *auctionis sim.*: CIC. Quinct. 50 (*ei cuius bona ex edicto possidentur*) magistri fiunt et -i constituuntur qui qua lege et qua condicione pereat, pronuntient. SEN. contr. 2, 1, 1 limina . . . sub -o sectore venalia.

f *corporis partiumque corporis sui*: OV. am. 3, 7, 71. met. 3, 503 lumina mors clausit -i mirantia formam. 11, 149 nocitura . . . ut ante, rursus erant -o stultae praecordia mentis. SIL. 13, 247 ante pedes -i iacuit caput. MART. 12, 59, 8 menti -us periculosi. SER. SAMM. 259 obticuit, cum vox -o vivente periret *Hortensius rhetor*. AVSON. 16, 3 tu qui -us, peccantia membra coerce. CLAVD. DON. Aen. 6, 600 p. 587, 8 (*de Tityone*) non quo reparatio viscerum -o profutura suppeteret. AMBR. obit. Valent. 17 p. 1364[B] quis tam -us servi (*v. p. 1913, 30 sqq.*), quam ille (*Valentinianus*) sui corporis fuit? CAEL. AVR. chron. 5, 1, 9 minus officiis -i necessaria pars (*i. bracchium sinistrum*).

g *rerum incorporearum*: *α generatim*: OV. met. 13, 138 facundia . . . nunc pro -o (*i. Vlixe*) . . . locuta est. Pont. 1, 5, 84 fama . . . cum -o fugit ab urbe suo. SEN. epist. 117, 15 sapientia non discedit a -o. PANEG. 4 (9), 20, 1 ab optimis virtutum omnium -is (*i. imperatoribus*) tributa largitio. PRVD. perist. 3, 81 Maximianus opum -us; *opp.* cliens lapidum (*sc. simulacrorum deorum*). IORD. Get. 227 Attila famosus et multarum victoriarum -us. *β speciatim i. q. auctor*: CAEL. AVR. chron. 5, 2, 50 sufficiat communis materiarum (*i. curationum*) memoria suprascripta, tacitis -is (*sc. iis qui has curationes invenerunt*). CASSIOD. var. 3, 31, 3 p. 95, 18 huius nefandissimae rei -us.

3 -us ***sensu iuridicali*** (*v. p. 1913, 20 sqq. ex permultis Ictorum exemplis ea tantum attuli, quae notabiliora aut singularia videbantur. de* DIG.*orum Ictis cf. Voc. iur. Rom.*): *definitiones sim.*: GAIVS inst. 2, 40 apud peregrinos quidem unum esse dominium, nam aut -us quisque est aut -us non intellegitur. quo iure populus Romanus olim utebatur: aut enim ex iure Quiritium unusquisque -us erat aut non intellegebatur -us. sed postea divisionem accepit dominium, ut alius possit esse ex iure Quiritium -us, alius in bonis habere (COD. Iust. 7, 25, 1 [*a. 530/1*] antiquae subtilitatis ludibrium . . . expellentes nullam esse differentiam patimur inter -os, apud quos vel nudum ex iure Quiritum vel tantum modo in bonis reperitur). -i loco habetur (*v. infra l. 81. 83. p. 1920, 1. 11.*): POMPON. dig. 11, 1, 15 pr. -i loco habetur hereditas (VLP. dig. 9, 2, 13, 2. *cf.* HERMOG. dig. 41, 1, 61 pr. hereditas in multis partibus iuris pro -o [*v. p. 1920, 18*] habetur. *al.*). -i appellatione continetur: VLP. dig. 29, 5, 1, 1 qui habet proprietatem, etsi usus fructus alienus est. 29, 5, 1, 6 -i appellatione etiam pro parte (*v. p. 1920, 46*) -um contineri dicendum est. 25, 5, 1, 7 -i appellatione et filius familias ceterique liberi, qui in potestate sunt, continentur. 42, 5, 8 pr. appellatione -i fructuarius (*v. l. 67*) quoque continetur (*cf.* VLP. dig. 29, 5, 1, 2 qui servum bona fide possedit, -i appellatione non continebitur, nec qui usum fructum solum habuit). *distinctiones sim.*: SEN. benef. 7, 6, 1 in omnibus istis . . . uterque eiusdem rei -us est, quomodo? quia alter rei -us est, alter usus. VLP. dig. 43, 17, 1, 2 fieri . . . potest, ut alter possessor sit, -us non sit, alter -us quidem sit, possessor vero non sit; fieri potest, ut et possessor idem et -us sit (COD. Theod. 11, 20, 5 [*a. 424*] -us et possessor rei). 41, 1, 17, 1 dominium (*opp.* possessio) nihilo minus eius manet, qui -us esse non vult. 45, 1, 38, 9 et eum 'habere' dicimus, qui rei -us est et eum, qui -us quidem non est, sed tenet (*cf. p. 1920, 20 sqq.*). 47, 2, 43, 12 fructuarius -us non est (*v. l. 56. al. cf.* GAIVS inst. 2, 30 -us proprietatis alii usum fructum in iure cedere potest, ut . . . ipse nudam proprietatem ⟨retineat⟩). *opponitur is qui* -i nomine *vel* -i loco *agit* (*cf.* GAIVS inst. 4, 86 qui . . . alieno nomine agit, intentionem quidem ex persona -i sumit): procurator: EDICT. praet. Vlp. dig. 3, 3, 8, 3 (cognitorem *pro* procuratorem *Lenel, alii*). CIC. Caecin. 57 is qui legitime procurator dicitur . . . rerum eius, qui in Italia non sit . . . quasi quidem paene (*v. p. 1920, 9*) -us, hoc est alieni iuris vicarius. LIV. 24, 5, 3 quae procurator tenuerat, pro -o possederit. NERAT. dig. 2, 11, 14 potest defendi non procuratoris, sed eius (*i. -i litis*) cuius negotium gesserit utilitatem spectandam esse. IVLIAN. dig. 39, 1, 13 pr. POMPON. dig. 46, 8, 16 pr. VLP. dig. 3, 3, 1 pr. procurator est qui aliena negotia mandatu -i administrat. *al.* defensor: IVLIAN. dig. 3, 3, 76 defensor cum satisdet, -i loco habendus est. HERMOG. dig. 46, 8, 6 *al.* cognitor (*v. supra l. 72*): GAIVS inst. 4, 97 cum . . . certis . . . verbis in locum -i substituatur cognitor, merito -i loco habetur. 4, 101 FRG. Vat. 317. *al.* tutor: IVLIAN. dig. 41, 4, 7, 3 tutor in re pupilli . . . -i loco habetur. 47, 2, 57 (56), 4 PAVL. dig. 26, 7, 27. INST. Iust. 4, 11, 3 tutor vel curator vel aliae tales personae, quae alienarum rerum gubernationem receperunt. *al.* *nota*: -us *i. q. debitor principalis* (*cf. Basilic. 26, 7, 27*) *oppositus ei, qui pro illo constituit*: VLP. dig. 13, 5, 27 (*ex Labeone*) si, postquam quis constituit pro alio, -us ei denuntiet, ne solvat, in factum exceptionem dandam. *cf. etiam V. i. R. p. 361, 45 sqq.* *is qui -o opponitur aut ab eo separatur, significatur accedentibus vocibus q. s.* paene, quasi *sim.*: paene: CIC. Caecin. 57 *v. p. 1919, 75. cf.* PAVL. dig. 41, 1, 48 pr. bonae fidei emptor . . . quod ad fructus attinet, loco (*v. p. 1919, 48*) -i paene est. quasi: POMPON. dig. 39, 3, 22 pr. an utilis ei (*fructuario*) quasi -o actio aquae . . . arcendae dari debeat. TRYPH. dig. 23, 3, 78 pr. suo fundo quasi -us utitur. VLP. dig. 19, 2, 9, 1. 43, 17, 3, 7 PAVL. dig. 11, 1, 8. ut: PAPIN. dig. 12, 6, 55 si servus non locatus mercedem ut -o praedoni rettulit. HERMOG. dig. 41, 1, 61 pr. hereditati . . . ut -o per servum hereditarium adquiritur. tamquam: VLP. reg. 22, 26 qui rebus hereditatis tamquam -us utitur. pro: *v. p. 1919, 51.* COD. Theod. 4, 8, 6 (*a. 323* = COD. Iust. 7, 18, 3) qui pro -o quondam fuerat. *opponitur* non -us (quondam -us *v. l. 25*): NERAT. dig. 19, 1, 31, 2 emit a non -o. IVLIAN. dig. 41, 3, 33, 1 si a non -o emerit, cum existimaret eum -um esse. VLP. dig. 6, 2, 9, 4 si quidem ab eodem non -o emerint, . . . si a diversis non -is. *al.* COD. Theod. 4, 9, 1 (*a. 319. cf.* COD. Iust. 7, 10 tit.). COD. Iust. 2, 15, 2 (*a. 439*). *al.* VLP. dig. 9, 1, 1, 10 non potest quondam -us conveniri, quia desinit -us esse, ubi fera evasit. *acced. genet. obi.* (*omisso l. 30*) *ad* -um *certae actionis forensis significandum*: *testamenti*: PAVL. FEST. p. 114 internecivum testamentum est, propter quod -us eius necatus est. PAPIN. dig. 28, 4, 4 pluribus tabulis eodem exemplo scriptis unius testamenti voluntatem eodem tempore -us sollemniter complevit. litis: NERAT. dig. 2, 11, 14 quantum -i litis interfuit sisti. VLP. dig. 3, 3, 31 pr. *al.* COD. Theod. 2, 12, 1 (*a. 363*) *al.* COD. Iust. 2, 9, 1 (*a. 227*) ab ipsis -is litium. *al.* INST. Iust. 4, 11, 3 praesens -us litis. *al.* causae: COD. Theod. 2, 12, 7 (*a. 424*) *bis.* contractus: COD. Iust. 4, 27, 3 pr. (*a. 530*) *bis. ibid.* 1 *bis.* CASSIOD. var. 6, 17, 3 p. 189, 31 negotii -us (*sc. supplicans, qui ipse negotium profert, opp.* referenti). *acced. adiectiva vel attributa, quibus iuris qualitas definitur*: VARRO rust. 2, 10, 4 in emptionibus -um legitimum sex fere res perficiunt (COD. Iust. 7, 25, 1 [*a. 530/1*] sit plenissimus et legitimus quisque -us sive servi sui sive *eqs. cf.* 4, 49, 11 [*a. 293*] pleno iure [*v. l. 45*] -us [*servi*] constitutus). IVLIAN. dig. 30, 102 minor viginti annos -us (40, 2, 4, 2 *al.* GAIVS inst. 1, 38. 1, 39 *al.* VLP. reg. 1, 13). GAIVS inst. 1, 17 servus ex iure Quiritium -i (*v. p. 1919, 42. 44.* 4, 36. *cf.* GAIVS inst. 1, 14 pleno iure [*v. l. 41*] -orum fuerint servi). 3, 59 bona . . . pro ea parte pertinent, pro qua parte quisque eorum -us fuerit (*cf.* 3, 167 communem servum pro dominica parte -is adquirere. VLP. dig. 29, 5, 1, 6, *v. l. 75. cf. p. 1919, 54*). *et al.*

ceterorum locorum delectus: VARRO rust. 2, 1, 15 neque in omnibus satis est stipulatio aut solutio nummorum ad mutationem -i (*cf.* 2, 2, 6 grex -um . . . mutavit. 2, 6, 3 in mercando . . . pecudes emptionibus et traditionibus -um mutant. 2, 7, 6 *al.*). 2, 9, 7 *canis* fit alterius, cum a priore -o secundo traditus est (EDICT. praet. Vlp. dig. 6, 2, 1 pr. *al.*). CIC. Quinct. 85 (frg. ap. IVL. SEV. rhet. 16 p. 363, 22) si qui unum aliquem fundum quavis ratione possideat, ipsum autem -um patiatur cetera praedia tenere *eqs.* dom. 107 vir bonus -um se in meis bonis esse voluisset. Phil. 13, 12 rem ullam ex illis *possessionibus* . . . retinere . . . quis poterit clarissimo -o (*Pompeio*) restituto (*cf.* SALL. or. Lep. 18 *locum difficilem multisque coniecturis temptatum*). parad. 35 mancipia, quae sunt -orum facta nexo aut aliquo iure civili. Tusc. 3, 11 *furiosum* -um esse rerum suarum vetant duodecim tabulae. HOR. epist. 2, 2, 162 si . . . mancipat usus, . . . vilicus Orbi . . . te -um sentit. 2, 2, 174 tamquam sit proprium quicquam, puncto quod mobilis horae . . . prece . . . pretio . . . vi . . . morte suprema permutet -os et cedat in altera iura. OV. rem. 73 *v. p. 1923, 70.* fast. 5, 659 displicet heredi mandati cura sepulcri (*sc. -us testamenti [cf. supra l. 27] in Tiberim se mitti iusserat*) . . . scirpea pro -o Tiberi iactatur imago. LIV. 3, 45, 2 in ea, quae in patris manu sit, neminem esse alium, cui -us possessione cedat. SAB. Gell. 11, 58, 20 invito -o (*cf. p. 1913, 48. 1915, 79. al.*). PETRON. 13, 4 iure civili dimicandum . . ., si nollent alienam rem -o reddere. QVINT. decl. 347 p. 367, 19 si ius -i . . . retinui, retinui etiam mariti. GAIVS inst. 2, 20 si tibi . . . *rem* tradidero sive ex venditionis causa sive ex donationis sive *eqs.*, statim tua fit ea res, si modo ego eius -us sim. VLP. dig. 17, 2, 51 pr. partis -us (CARM. de pond. 44 dicimur . . . partis -i pro partibus huius [*i. assis; v. vol. II 747, 7 sqq.*]. *cf. l. 46 sqq.*). *et al. saepe.*

II ***is qui imperandi et regendi potestate utitur***: **A** ***in re publica, regno sim.*** (NON. p. 281, 12 -us dicitur cui servitur. Vergilius Aen. lib. I [*282, v. p. 1922, 34*]. *et de singulis hominibus variis et de imperatoribus [cf. p. 1924, 33], regibus sim.; saepe i. q. tyrannus* [CIC. rep. 2, 47 -us populi quem Graeci tyrannum vocant. *cf. t. t.* *οἱ τριάκοντα (τύραννοι) apud* SEN. dial. 9, 5, 2 *p. 1921, 58.* LYD. de mag. 1, 6 -os *τοὺς τυραννήσαντας ἀποκαλεῖν*].

[I. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

opp.: princeps: *l. 36. p. 1922, 1.* imperator: *infra l. 27. 77.* praeses: *infra l. 27.* parens: *infra l. 40. 84.* pater patriae: *p. 1922, 6.* cives: *p. 1922, 16.* *syn.*: princeps: *p. 1922, 39. 76.* rex: *p. 1922, 46. praeterea v. p. 1927, 23. 31 sqq. 56*). 1 *non accedente genetivo*: PACVV. trag. 75 *v. p. 1907, 24.* RHET. Her. 4, 52, 65 -us est, vicit hic te, vince tu nunc animum. CIC. leg. agr. 2, 46 decemvir, qui aliquam in urbem aut expectatus ut hospes aut repente ut -us veniret (2, 61 ad decemviros tamquam ad -os. LIV. 3, 38, 11 impotentium -orum). Phil. 2, 85 quem collegam habebas, -um habere velles (CASS. Cic. epist. 15, 19, 4 malo veterem et clementem -um habere quam novum et crudelem experiri. LVCAN. 9, 241 *v. infra l. 46. 72. et al.*). Phil. 13, 17 nobis -um cur imponebat? *ibid.* in nostros liberos -um et tyrannum comparabat. rep. 1, 50 hoc populorum intersit, utrum -o comi an aspero serviant (SEN. suas. 6, 10 *Cato* servire ⟨ne⟩ Antonio quidem nondum -o potuit. *v. p. 1920, 79. 1922, 8 al.*). rep. 1, 64 non eros nec -os appellabant eos, quibus iuste paruerunt, denique ne reges quidem sed patriae custodes, sed patres, sed deos. 1, 67 ut plane sine ullo -o sint (*Plato rep. 8 p. 563ᵈ* ἵνα δὴ μηδαμῇ μηδεὶς αὐτοῖς ᾖ δεσπότης). 1, 69 existat ex rege -us (2, 47). 2, 43 iusto (SALL. epist. Mithr. 18). 2, 44 iniusto -o atque acerbo. 3, 46 in regem potius cadit -i similitudo, quod est unus. parad. 41 -um mutare, non liber esse volt *Crassus.* off. 3, 38 regem -um interemit *Gyges.* Att. 11, 20, 1. 14, 14, 4 *syn.* tyranni. 15, 4, 3 *Caesar* (*cf.* epist. 12, 3, 2 -um ferre non potuimus, conservo servimus. *v. infra l. 66. et al.*). *ibid.* BRVT. (?) Cic. ad Brut. 1, 16, 1 -um commutatum esse. 1, 16, 4 bono. 1, 16, 7 *bis.* 1, 17, 2. SALL. Iug. 85, 36 id est -um, non imperatorem esse. or. Macri 6 praesides olim, nunc -os. rep. 2, 5, 5 populus, qui -us erat, cunctis gentibus imperitabat. VERG. Aen. 4, 213 *Dido* -um Aeneam in regna recepit (*aliter accipit* NON. *v. p. 1924, 70*). 6, 221 potentem. 10, 865 iussa aliena pati et -os dignabere Teucros. 12, 236 nos patria amissa -is parere superbis (LIV. 4, 5, 6. 28, 44, 4 *v. infra l. 44.* 42, 52, 16. PLIN. paneg. 63, 6 superbissimis). OV. ars 2, 40 qua fugiam -um (*sc. Daedalus Minoem*). met. 11, 193 *Midas* (*cf.* 11, 186 *p. 1913, 57*). 15, 61 *Pythagoras* fugerat . . . -os odioque tyrannidis exul . . . erat. fast. 2, 142 tu (*Romule*) -i nomen, principis ille (*Augustus*) tenet. Pont. 3, 6, 41 -o Busiride. Ib. 320. 461 -o non mitior illo (*sc. tyranno Cassandriae*). LIV. 1, 17, 7 centum pro uno -os factos (*cf.* 3, 9, 4 duos pro uno -os acceptos). 1, 48, 2 insultasse -is (*i. Tarquiniis*). 2, 60, 3 exercitus rediit, sibi parentem, alteri exercitui -um datum ab senatu memorans. 8, 27, 3 Romani aut hostes aut -i habendi sint (*cf.* 34, 49, 6 mutatos pro Macedonibus Romanos -os. 42, 23, 9 tutam servitutem se sub -is Romanis quam libertatem expositam ad iniurias . . . malle. LVCAN. 7, 284 TAC. ann. 1, 59. *al.*). 28, 44, 4 gravibus ac superbis (32, 19, 8 graviorem. 35, 38, 5. *al.*). 33, 44, 9 Graeciam . . . pro rege . . . longinquo vicinum tyrannum -um habiturum. 35, 42, 12 non ita se . . . gessisse, ut in senectute -um laturus videatur *Hannibal.* 37, 54, 24 barbari, quibus pro legibus semper -orum imperia fuerunt, . . . reges habeant. 39, 25, 15 deposita -i acerbitate. 42, 30, 5 si optio -i potioris daretur, sub Romanis quam sub rege malebat esse. 45, 36, 8 quid, si -i milites imperatoribus imponantur? *saepe.* SEN. suas. 7, 6 Lepidus . . . utriusque collegae mancipium, noster -us ⟨est⟩. PHAEDR. 1, 15, 2 in principatu commutando civium nil praeter -i nomen (*Bongars;* mores *codd.*) mutant pauperes. SEN. Ag. 280. 886 sanguinem extremae dapes -i videbunt (*antea*: regem). Herc. f. 259 ferax deorum terra (*i. Thebae*) quem -um tremis. Med. 109. Thy. 206 facta -i cogitur populus . . . ferre. 299 Argos regnat ex parte -us. 611 dial. 5, 15, 4. 9, 5, 2 *Socrates* inter triginta -os liber incederet. 9, 11, 9 (*opp.* regnum). epist. 33, 11 *philosophi* qui ante nos ista moverunt non -i nostri, sed duces sunt. *al.* CVRT. 3, 11, 23 Alexandro quasi veteri -o (*cf.* 4, 10, 32. 7, 8, 21 alienigenam -um pati nemo vult. 10, 5, 9 Persae iustissimum ac mitissimum -um, Macedones optimum ac fortissimum regem invocantes). 6, 3, 17 -i sui interfectores (*sc. Darei.* 7, 5, 37). LVCAN. 1, 85 tribus -is communis (*i. triumviris.* 9, 266). 1, 97 -os (*i. Romulum et Remum*). 1, 351. 670. 4, 217. 671. 5, 386. 6, 262 (*Caesarem.* 9, 394). 7, 373 ipsam -i metuentem occurrere Romam. 7, 646. 9, 257 tu quoque pro -is . . . fuisti. 9, 274 -i post fata prioris (*i. Pompei*). SIL. 2, 45 -i . . . vocat nos (*i. Hannibalem*) ira senatūs (*cf.* TAC. ann. 1, 26 praemia *militum* sub -is [*i. senatoribus*], poenas sine arbitrio esse. SVET. Tib. 29 dixi . . . bonum . . . principem . . . senatui servire debere . . . neque id dixisse me paenitet, et bonos et aequos et faventes vos habui -os). 2, 363. STAT. silv. 2, 7, 61 infandos -i nocentis ignes (*sc. Neronis. cf.* MART. 7, 45, 7 -i furentis iras. TAC. hist. 4, 42 an Neronem extremum -orum putatis?). Theb. 1, 192. 6, 154 regem -umque (*i. Archemorum*). 11, 689 immitis. MART. 3, 66, 6 *regi Ptolemaeo.* 10, 72, 8 non est hic (*i. Traianus*) -us, sed imperator, sed iustissimus omnium senator. QVINT. decl. 253 p. 36, 20 cruentissimum. TAC. hist. 1, 11 Africa . . . post experimentum -i minoris (*sc. Clodii Macri*). 1, 16 neque enim hic (*i. apud Romanos*) ut gentibus, quae regnantur, certa -orum domus et ceteri servi. 4, 17 Batavos . . . arma contra communes -os cepisse. 4, 64 haud facile libertas et -i miscentur. PLIN. epist. 4, 11, 6 immanitate tyranni, licentia -i . . . pontifices . . . convocavit *Domitianus.* paneg. 2, 3 non de tyranno, sed de cive, non de -o, sed de parente loquimur. 45, 3 *opp.* principem (55, 7 sedem . . . obtinet *Traianus* principis, ne sit -o locus). 52, 7 saevissimi (*i. Domitiani*). *al.* TERT. apol. 13, 8 accepto ferent dei vestri . . ., quod pares eis fiant -i sui (*de imperatoribus* [*sc. summis pontificibus, Waltzing; aliter Rauschen*]). 28, 4 plus timoris humano -o dicatis (*opp. deus. cf.* CYPR. laps. 27 p. 257, 3 servivit saeculari -o). 34, 2 qui pater patriae quomodo -us. coron. 1 p. 415 Oe. quidam . . . magis dei miles ceteris constantior fratribus qui se duobus -is (*i. Caesari ac deo, Christo*) servire posse praesumpserant. 11 p. 443 credimusne humanum (*i. militare*) sacramentum divino superduci licere et in alium -um respondere (*i. sponsionem facere*) post Christum? PANEG. 3 (11), 3, 6 *Hercules* urbes -is crudelibus liberavit (CLAVD. 20, 480 quamvis crudelibus . . . paretur -is, *i. regibus Medorum*). FIRM. math. 3, 5, 3 p. 128, 14 licet non sit -us ac rex. IVST. 22, 3, 3 *Agathoclem* ut -um et tyrannum . . . arguentes. CLAVD. 15, 69 (*de Gildone*) potenti. 20, 552 (*de praefecto praetorio*) ut solum -i sexum mutasse viderer. 28, 559 hunc civem, -os venisse priores. *al.* DRAC. satisf. 107 regi -oque (*i. Gunthamundo.* 110). CASSIOD. var. 3, 4, 1 p. 80, 16 socientur proximitate -i. 9, 21, 4 p. 206, 17 legales -os (*opp.* barbari reges). *al.* IORD. Get. 48, 253 necessitas -i, etiam parricidium si iubet, implendum est. 57, 294 cuncta Italia -um iam dicebat Theodoricum. INSCR. christ. Diehl 211, 16 (*a. 515?*) parcus sibi, largus amicis et fidus -is (*fort. imperatoribus, v. p. 1924, 53*). 1233, 18 (*s. V med.*) *Dionysius medicus* postquam Romana captus discessit ab urbe, mox sibi iam -(o)s subdidit arte Getas (-(o)s *Rossi*; dns [*v. 1908, 17*] *Palat.*; -(u)s *Bücheler, Diehl, i.* 'arte medicinae victor' [*cf. p. 1923, 20*]. *v. et p. 1908, 7*).

2 *accedente genetivo obi.*: a *hominum, gentium, rerum universarum, terrarum*: ENN. scaen. 369 servi -orum (*v. p. 1913, 37*) -i (*cf.* PS. AVR. VICT. epit. 4, 8 hos omnes anteibat Narcissus ab epistulis -um se gerens ipsius -i, *sc. Claudii, v. p. 1924, 44*). CIC. Verr. II 3, 31 Apronium . . . Verrem alterum -um illorum (*sc. aratorum*) ac tyrannum (II 3, 71 aratorum -um ac regem). II 3, 87 servos Venerios Siculorum -os esse. leg. agr. 2, 21 decemviros . . . omnium rerum . . . -os (VERG. Aen. 1, 282 Romanos rerum -os [= SVET. Aug. 40, 5. *cf.* ARNOB. nat. 4, 1 Romanos rerum -os ac principes. OROS. hist. 5, 1, 7]. LIV. 9, 18, 16 reges . . . -i rerum temporumque. LVCAN. 5, 699 non rector ut orbis nec rerum -us *Caesar.* 6, 595 *Sextus Pompeius* -us rerum *futurus.* TAC. hist. 2, 78 *Vespasianus.* SVET. Galba 9 oriturum . . . ex Hispania principem -umque rerum. AVSON. 419, 80 Gratiano humanarum rerum -o. AMM. 19, 2, 11 Constanti Caesaris . . . ut -i rerum et mundi. CASSIOD. var. 1, 4, 11 p. 15, 12 *Valentinianus III.* GREG. M. epist. 1, 6 p. 8, 19 *de Mauricio* serenissimis rerum -is [*cf. p. 1928, 25 sq.*]). leg. agr. 2, 22 *Romanis* omnium gentium -is (Planc. 11 condicio . . . huius principis populi et omnium gentium -i atque victoris [Phil. 6, 12]. IMP. CAL. Suet. Cal. 35, 3 -um gentium populum. FLOR. epit. 4, 12, 13 Romani gentium -i. *cf.* CIC. off. 3, 83 *Caesar* rex populi Romani -usque omnium gentium esse concupiverit. SEN. nat. 5, 18, 12 aliquis magnae gentis -us. PANEG. 2 [10], 11, 3 gentibus universis . . ., quarum vos [*sc. Caesares*] -i tam sancte iustitiam . . . colitis). leg. agr. 2, 43 urbis copiosissimae pulcherrimorumque agrorum (*v. p. 1916, 46 sqq.*) iudex, arbiter, -us. dom. 90 ille populus est -us regum, victor atque imperator omnium gentium. OV. Pont. 2, 8, 26 *Augustum* terrarum -um . . . sua cura facit (CVRT. 4, 14, 9 *Dareus ad milites*: terrarum . . . paulo ante -i. LVCAN. 8, 208. STAT. silv. 3, 4, 20 potenti. MART. 7, 5, 5 *Domitianum.* 8, 2, 6 terrarum -o deoque rerum. SVET. Aug. 94, 5 *al. v. l. 82.* [*cf. p. 1931, 21*]). LIV. 33, 11, 9 Aetolos . . . Graeciae -os (IVST. 5, 6, 6 *Athenienses*). 37, 45, 8 -os orbis terrarum (AMM. 29, 5, 46 Valentiniani, *v. p. 1923, 9. cf.* TERT. nat. 2, 17 p. 130, 5 totius orbis -os atque arbitros. FIRM. math. 2, 30, 5 p. 86, 17 [*de Caesare; sic et*: AMM. 15, 1, 3 *Constantius* orbis totius se -um appellaret. CORP. III 247, *a. 362*, -o totius orbis Iuliano Augusto]. *cf.* CORP. XIII 8895 [*a. 276*] -o orbis et pacis. VIII 19852 maximorum -orum orbis Valentiniani et Valentis). MANIL. 5, 629 (*de carceris custode*) vinctorum -us. SEN. contr. exc. 5, 8 Siciliae. VAL. MAX. 6, 5 ext. 1 -us civium (PLIN. paneg. 88, 1 cum essent civium -i, libertorum erant servi). 8, 1 damn. 1 totius Asiae. SEN. Herc. f. 1171 Libyae . . . -os (*de Antaeo*). epist. 119, 8 ille (*Alexander*) modo ignobilis anguli non sine controversia -us. LVCAN. 5, 55 gelidae orae. 8, 38 Cilicum -us terraeque Liburnae. 8, 242 mundi (9, 20. MART. 8, 32, 6 *Domitianum.* AMM. *v. supra l. 40.* RVSTIC. synod. [Conc.[S] I 4] 86 p. 33, 23 a mundi -is. *ibid.* 87, 3 p. 34, 32 haec in notitiam -orum mundi rettulimus. CASSIOD. var. 3, 51, 4 p. 105, 24 Augustus. *cf. p. 1929, 4*). 8, 408 Parthorum. *al.* PLIN. nat. 6, 159 Mariba oppidum significat -os omnium (GREG. M. epist. 3, 61 p. 220, 6 [*de Mauricio nondum imperatore*] quando adhuc -us omnium non eras). TAC. hist. 3, 68 *Vitellium* Romanum principem et generis humani paulo ante -um (PANEG. 4 [9], 5, 2 his optimis et indulgentissimis -is generis humani. 5 [8], 20, 1. *cf.* VEG. mil. praef. 2 p. 33, 10 -o ac principi generis humani, domitori omnium gentium [*de Theodosio I; an de successore?*]). INSCR. numm. Cohen VI² p. 177, 15 -us imperii Romani (*sc. Aurelianus*). PANEG. 8 (5), 14, 5 omnium sis licet -us urbium, omnium nationum. CLAVD. 8, 22 terrae -os pelagique futuros (*sc. Theodosium successoresque*). IORD. Get. 34, 18 Attila Hunnorum omnium -us. GREG. M. epist. 6, 46 p. 423, 24 quod subiectos vestros ad eam

[*I. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*sc. catholicam*) converti fidem ... cupiatis, in qua eorum estis reges et -i (*de Theodorico et Theodeberto Francorum regibus*).

b *rerum ad instituta publica pertinentium*: CIC. Verr. I 25 comitia ... quorum iste (*Hortensius*) se ... -um esse arbitrabatur. II 1, 58 vidit ... eos qui iudiciorum se -os dici volebant ... cupiditatum esse servos (*v. l. 13. cf.* de orat. 1, 231 magister aut -us videretur esse iudicum). leg. agr. 2, 15 decem reges aerarii, vectigalium, provinciarum omnium, totius rei publicae, regnorum, liberorum populorum, orbis denique terrarum (*v. p. 1922, 58*) -i constituerentur. Sest. 125 contionum moderatores, legum -i (*v. l. 12.* CORP. VI 1180 legum -o, iustitiae aequitatisque rectori d. n. Fl. Valentiniano). 127 contionum. rep. 1, 48 populi ... quippe qui -i sunt legum, iudiciorum (*v. l. 6*), belli, pacis, foederis, capitis uniuscuiusque, pecuniae. leg. 3, 28 si senatus sit -us publici consilii. VAL. MAX. 7, 5, 5 *Sulla* in eo campo, cuius postea -us extitit, repulsa praeturae sugillatus est.

B *extra rem publicam* (*accedente ubique genet. obi.*): **1** *animantis*: TERT. adv. Marc. 2, 6 p. 342, 18 *homo* sui -us (PS. VARRO sent. 152 sui -us est, qui se philosophiae mancipavit). *metaphorice*: MART. 5, 6, 18 (*de Caesare*) -um novem Musarum. **2** *rerum*: **a** *incorporearum* (*de eo qui arte medica -us est cf. p. 1922, 26*): VARRO ling. 9, 6 ego populi consuetudinis (*sc. loquendi*) non sum ut -us, at ille meae est. CIC. Balb. 31 sui quemque iuris retinendi et dimittendi (*sc. civitatem*) esse -um. Scaur. 15 -us est ipse voluntatis suae (PS. ASCON. in Verr. II 1, 142 p. 252, 22 St. tu ... -us voluntatis meae. RVSTIC. synod. [Conc.[S] I 4] 190 p. 137, 32 suae quisque voluntatis est -us). de orat. 2, 72 is qui rei -us futurus est (*sc. qui rem iudicaturus est*). fin. 1, 49 mediocrium *dolorum* nos esse -os. LIV. 2, 35, 2 -um vitae necisque (30, 12, 12. CVRT. 4, 1, 22 vitae necisque omnium civium -us. TAC. hist. 4, 62 omnia in arbitrio eorum, quos vitae necisque -os fecissent. FIRM. math. 3, 4, 28 p. 123, 23. *cf.* 3, 4, 2 p. 114, 15 mortis ac vitae). SEN. Herc. f. 740 quisquis est placide potens -usque vitae, servat innocuas manus (epist. 4, 8 quisquis vitam suam contempsit, tuae -us est). dial. 7, 14, 1 -i eius (*i. voluptatis*) et temperatores erimus. 10, 12, 9 quomodo potest hic ullius temporis -us esse? (ANTH. 433, 8 dum vivam -us temporis ipse mei. *cf. p. 1922, 36*). epist. 101, 4 quam stultum est, aetatem disponere ne crastini quidem -um. APVL. met. 7, 9 vos vestrorum estis consiliorum rerumque -i. **b** *corporearum* (*i. omnis creaturae vivae rerumque creatarum*): TERT. apol. 48, 9 tu homo ... -us omnium morientium et resurgentium (resurr. 5 p. 32, 13. *cf. p. 1885, 76*).

C *translate* (*hic illic et ea notio, q. e.* -us servorum [*p. 1913, 30 sqq.*] *tangi videtur, v. e. g. infra l. 55. 57. 69. 76. 77*): **1** *de iis, quae in natura dominantur*: **a** *de vento* (*infra l. 44*), *fluviis*: OV. trist. 1, 2, 26 nescit cui -o pareat unda maris. MART. 10, 7, 9 Thybris te (*sc. Rhenum*) -us rogat (FRONTO p. 160, 15 N. Tiber amnis et -us et fluentium circa regnator aquarum). **b** *de leone bestiarum rege*: MART. 1, 60, 5 nemorum -um regemque. CLAVD. 18, 388 terribilem stabulis -umque ferarum.

2 *de iis quae in ipso homine dominantur*: **a** *de animo, corpore eiusque partibus*: CIC. Tim. 21 animum (ψυχήν) ... ut -um atque imperantem (δεσπότιν) oboedienti praefecit corpori *deus* (SEN. clem. 1, 3, 5 *animus* sive avarus -us est ... sive ambitiosus. nat. 7, 25, 2 animus ille rector -usque nostri. AVG. civ. 9, 9 p. 381, 12 D. -um animum; *opp.* servum corpus). SEN. epist. 90, 19 omnes istae artes ... corpori negotium gerunt, cui omnia olim tamquam servo praestabantur, nunc tamquam -o parantur (*cf.* 92, 33). PS. SEN. mon. 149 somno pro servo, non pro -o utere. APVL. Plat. 1, 13 *caput* sublime positum ut -um atque rectorem. TERT. anim. 17 p. 325, 15 *deus* cunctis operibus suis intellegendis ... fruendisque fallaces et mendaces -os praefecerit sensus. VINDIC. med. 32 p. 229, 14 stomacho, id est -o corporis (*cf. p. 1883, 54*). **b** *de animi vitiis velut libidine, peccato, timore*: CIC. parad. 33 tum incipiat aliis imperare, cum ipse improbissimis -is dedecori ac turpidini parere desierit. 40 alius est -us exortus ex conscientia peccatorum timor, quam est illa ... dura servitus. Tusc. 1, 48 liberatos ... gravissimis -is, terrore sempiterno et ... metu. HOR. sat. 2, 7, 93 urget ... -us (*i. libido*) mentem non lenis (*cf.* RVFIN. hist. 8, 14, 15 *Maximinus* duobus gravissimis -is, libidine et crudelitate, praeceps ageretur. *gr. aliter*). epist. 1, 10, 40 qui pauperiem veritus potiore metallis libertate caret, -um vehet improbus atque serviet aeternum. OV. rem. 73 publicus assertor -is suppressa levabo pectora *eqs.* (*cf. p. 1920, 66*). SEN. epist. 37, 4 hos tam graves -os (*i. cupiditates*) ... dimittit a te sapientia (*cf.* PERS. 5, 130 si intus et in iecore aegro nascuntur -i. 5, 156 subeas alternus oportet ancipiti obsequio -os, alternus oberres). RVFIN. Adamant. 1, 27 p. 57, 3 peccatum -us erat noster (*gr.* κύριος). AVG. civ. 4, 3 p. 150, 14 D. servus est ... tot -orum quot vitiorum. OP. imperf. in Matth. 1 p. 623 omnis enim homo malum ipsum cui servit, -um sibi facit.

3 *de metro in certa versuum compositione praeponderante*: DIOM. gramm. I 503, 30 versus ... iambicus ... in sinistris pedibus debet recipere iambum aut tribrachyn aut pyrrichium, quarta tamen regione ipsum perpetuo -um (33 ipsum -um iambum. 504, 8 ipse -us). 505, 8 anapaesticum metrum ... *habet* in sinistris *pedibus* ... extra dactylum quem libet ex tribus, prout res exegerit, id est spondeum, tribrachyn, ipsum -um (*cf. p. 504, 35* anapaestum).

ad I et II epitheta potiora: **1** *laudantia*: aequus: MIM. inc. frg. 9 SVET. Tib. 29. bonus: CATO agr. 1, 4 *al.* MIM. inc. frg. 9 BRVT. (?) Cic. ad Brut. 1, 16, 4 SVET. Tib. 29. *et al. saepe.* clarus: CIC. off. 1, 139. clemens: CASS. Cic epist. 15, 19, 4. *al.* comis: CIC. rep. 1, 50. diligens: COLVM. 1, 8, 18. dives: *v. p. 1917, 80 sqq.* favens: SVET. Tib. 29. indulgentissimus: PANEG. 4 (9), 5, 2. *et al.; v. p. 1928, 21.* iustus: CIC. rep. 2, 43 SALL. epist. Mithr. 18 CVRT. 10, 5, 9 AVSON. 272, 1. *et al.* maximus: CORP. VIII 19852. *et al.* mitis: CVRT. 10, 5, 9 PLIN. nat. 29, 67. *et al.* optimus: PANEG. 4 (9), 5, 2. *et al.* potens: VERG. Aen. 6, 221 CLAVD. 15, 69. *et al.* praestantissimus: CORP VI 1717. purus: SEN. contr. 1, 2, 1. serenissimus: GREG. M. epist. 1, 6 p. 8, 19. *v. et p. 1928, 23 sq.* vetus: PLAVT. Capt. 363 CASS. Cic. epist. 15, 19, 4 CVRT. 3, 11, 23. *et al.*
2 *vituperantia*: acerbus: Cic. rep. 2, 44. agrestis: CIC. Cato 47. ambitiosus: SEN. clem. 1, 3, 5. asper: CIC. rep. 1, 50. avarus: SEN. clem. 1, 3, 5. crudelis: CASS. CIC. epist. 15, 19, 4 SEN. benef. 1, 18, 3 PANEG. 3 (11), 3, 6 AMM. 25, 4, 2 CLAVD. 20, 480. *et al.* cruentus: QVINT. decl. 253 p. 36, 20. fallax: TERT. anim. 17 p. 325, 15. furens: MART. 7, 45, 7. furiosus: CIC. Tusc. 3, 11 Cato 47. gravis: CIC. Tusc. 1, 48 LIV. 28, 44, 4 SEN. epist. 37, 4 RVFIN. hist. 8, 14, 15. *v. et p. 1921, 44.* immitis: STAT. Theb. 11, 689. *cf.* OV. Ib. 461. improbus: CIC. parad. 33. indiligens: PLAVT. Most. 110. iniustus: CIC. rep. 2, 44. non lenis: HOR. sat. 2, 7, 93. mendax: TERT. anim. 17 p. 325, 15. miser: TER. Eun. 487 SEN. epist. 9, 20. molestus: CIC. Phil. 8, 12. nocens: STAT. silv. 2, 7, 61. novus: CASS. Cic. epist. 15, 19, 4. pauper: TER. Eun. 486. rabiosus: AMM. 25, 4, 2. saevus: PLIN. paneg. 52, 7. superbus: VERG. Aen. 12, 236. *v. et p. 1921, 31 sq.* tyrannicus: RVFIN. hist. 2, 3, 3 (δεινῶν δεσποτῶν). *et al.*

III *specialia quaedam* (*exemplorum hic collatorum vim ac sensum vix possis plane intellegere, nisi in universum reputaveris vocem -i eadem significatione iam adhibitam fuisse in allocutione* [*v. infra l. 77 sqq.*]): **1** *de imperatoribus* (*allocutionem et honoris titulum v. p. 1927, 3 sqq.*; *v. et p. 1920, 81*; *metaphorice infra l. 57*): STAT. silv. 3, 3, 103 quod -i celsis niteat laquearibus aurum (*sc. Domitiani. de eodem*: 3, 3, 110. 5, 1, 112. 261. MART. epigr. 2, 12 *opp.* populi. 2, 92, 4. 4, 67, 4. 5, 2, 6. 5, 5, 3 *syn.* dei, ducis. 6, 64, 14. 7, 2, 1 *saepe.* IVV. 4, 96). SVET. Cal. 57, 2 periculum a custodibus -o portendi. LAMPR. Heliog. 10, 2 Zoticus sub eo (*Heliogabalo*) tantum valuit, ut ... sic haberetur quasi -i maritus (-ae *coni.* Casaubonus, *coll. Dione 79, 14* δέσποινα βασιλίς τε ὀνομάζεται. *v. p. 1938, 44*). ARNOB. nat. 2, 38 p. 78, 21 quid prodest mundo maximos reges hic esse, quid tyrannos, quid -os, quid innumeras alias atque amplissimas potestates? PS. AVR. VICT. epit. 4, 8 *v. p. 1922, 29.* AVSON. 272, 1 hactenus edideras -os gens Flavia iustos (*sc. Vespasianum et Titum*). CLAVD. 1, 76 Roma ... pro natis -um flexura rogando (*Theodosium I. ibid.* 115 -um gavisa coronat terra suum). 10, 335 plus -o (*Honorio*) cuncti debere fatemur (12, 18 Roma ... -i ... laeta votis. 22, 72 -um summissus adores). 22, 240 quod -is (*sc. futuris*) speratur avus (*Stilicho*). COD. Theod. 9, 38, 8 (*a. 385* = COD. Iust. 1, 4, 3, 31) reus ... maiestatis de -o ... veniam sperare non debet. MEROB. carm. 2, 1 (*Valentiniani*). 2, 13. CASSIOD. var. 10, 14, 1 p. 307, 2 licet vobis (*sc. populo Romano*) -os vestros pura mente diligere. INSCR. christ. Diehl 211, 16 (*a. 515?*) *v. p. 1922, 21.* 798, 6 -orum ... fide cu<lt>o<ru>m toto per orbe. 13. *huc pertinere videtur*: CORP. VI 10251[a] d. m. s. T. Flavio Aug. lib. Trophimo constitutori collegi numinis -orum, quod est sup (*sic*) templo divi Claudi. *metaphorice de nummo imagine principis ornato*: MART. 4, 28, 5 centum -os novae monetae.
2 *de patrono* (*in allocutione v. p. 1925, 3 sqq.*): MART. 2, 32, 8 sit liber -us qui volet esse meus. 2, 68, 5 reges et -os habere debet, qui se non habet (2, 68, 7. 12, 60, 14 *v. p. 1925, 9. 11*). 9, 92, 6 Gaius a prima ... luce salutat tot -os. IVV. 5, 137 -us tamen et -i rex, si vis tu fieri. **3** κατ' ἀπροσδοκίαν *de servulis delicatis ad analogiam vocis* dominae, *v. p. 1938, 1 sqq.* (*cf.* MART. 6, 71, 6 *p. 1938, 17*): MART. 11, 70, 2 plorantes -os vendere. 12, 66, 8 pueri -os, quos precer esse meos. **4** *de marito* (GLOSS.[L] I Ansil. DO 118 -um maritum [*cf. l. 73*]. *cf. p. 1932, 32. in allocutione p. 1925, 34. 56 sqq. 68. incertiora haec*: SEN. contr. 7, 6, 13 p. 325, 11 nec *servus* -um [*pertinet ad p. 1913, 30 sqq.*] occidit, nec adulter [*cf.* 7, 5, 3 p. 320, 1] -o [*i. marito cuidam legitimo*] venenum dedit): NON. p. 282, 5 -us maritus. *Vergilius* Aeneidos lib. IV (*213, v. p. 1921, 29*) conubia nostra reppulit ac -um Aenean in regna recepit *Dido*. (SERV. auct. Aen. 4, 214 -um maritum ut alibi 'dominam' [*v. p. 1938, 28*] uxorem). VVLG. gen. 18, 12 -us meus vetulus est (*ex hebr.* אֲדֹנִי). RVFIN. Orig. in gen. 6, 1 p. 66, 26 B. si ... -us esse dicitur vir mulieris (*ex gen. 3, 16* tui dominabitur).

IV *pro mero titulo quo exornantur praesertim in honorifica allocutione homines certa quadam vel auctoritate vel potestate praediti* (*vi tituli deminuta gradu vel aetate minores, ex. gr. p. 1925, 51. 1926, 23. 43*). *cf. Friedländer, Sittengesch. IV[10] p. 82 sqq.* *primum* '-us' *appellatus esse videtur aut* 'pater familias' *aut* 'servorum -us' (*falso ex appellatione amoris hunc usum repetivit Suess, De eo quem dicunt inesse Trim. cenae serm. vulg. Dorpati, 1926, p. 52*). *praeterea statuendum est allocutionem gr. q. e.* κύριος

[*I. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

usui latino multis variisque subesse modis (cf. Preuschen-Bauer, Wörterb. z. N. T. s. v.). *appellantur:*

A *homines varii:* **1** *de usu allocutionis et tituli honoris (v. et l. 71 sqq.):* OV. am 3, 7, 11 mihi blanditias dixit *puella* -umque vocavit (*cf. p. 1915, 35*) et quae praeterea publica verba iuvant (*cf.* SEN. epist. 3, 1 si proprio illo verbo [*sc.* '*amici*'] quasi publico usus es et sic illum amicum vocasti ..., quomodo obvios, si nomen non succurrit, -os salutamus). MART. 1, 112, 1 cum te non nossem, -um regemque vocabam, ... iam mihi Priscus eris (2, 68, 2 quod te nomine iam tuo saluto, quem regem et -um prius vocabam. 10, 10, 5. *cf.* 4, 83, 5 -um regemque salutas [IVV. 8, 161 *hospitem caupo*]. *cf. p. 1924, 60*). 5, 57, 1 cum voco te -um, noli tibi, Cinna, placere, saepe etiam servum sic resaluto meum. 6, 88, 2. 14, 76, 1 pica loquax certa '-um' te voce saluto. SVET. Claud. 21, 5 homines ... '-os' identidem appellans immixtis interdum ... frigidis iocis. APVL. apol. 97 Pontianus ... me parentem suum, me -um, me magistrum ... vocans. FVLG. Virg. cont. p. 87, 21 in epistulis hoc ipsud communis observare loquacitas, quo primum '-o merito' sic ponatur nominis vocitatio. **2** *exempla:* **a** *pro titulo honoris (saepe in epistulis et in epist. titulis, sed ubicumque qui appellatur per tertiam personam designatur [de vocativo v. infra l. 53]. acced. genet. infra l. 39 sqq.):* PETRON. 57, 2 unus ex collibertis Trimalchionis *dixit* 'an tibi non placent lautitiae -i mei?' (TEST. Dasum. [Corp. VI 10229] 111 Vrsi Serviani -i mei [*appellatur amicus nobilior*]. ENNOD. epist. 2, 23, 2 p. 66, 7 -i vere mei [*genet.*]. 4, 26, 3 p. 117, 8 [*genet. ut vid.*]. *v. l. 39. 47.* SCAEV. dig. 32, 37, 2 [*in codicillis de pupillo herede substituendo*] Publium Sempronium -um meum heredem esse volo. *et al.*). ITIN. Anton. Plac. rec. A 14 *dactalum* -o Paterio Patricio dedi. SYMM. epist. 2, 65 -um et fratrem meum Licinium (2, 83 -o et fratri meo Alypio. 3, 69, 1 -um meum et fratrem nostrum Flavianum *seniorem* [*de eodem* 6, 36, 1]. *cf.* 5, 43 -um meum fratrem nostrum Carterium. 7, 3 -us frater tuus [*fortasse Flavianus minor*]. *al.* RVRIC. epist. 1, 11 tit. p. 364, 2 -o sublimi semperque magnifico fratri Fredae. PARYR. Arch. f. Papyrusforsch. 3, 1904, p. 168 [*saec. IV med.*], 8 sqq. Theofanem ... qui ex suggestione -i mei fratris nostri Filippi usque ad officium -i mei Dyscoli [*D. ampliore quodam munere publico perfunctus esse videtur, cf. p. 1929, 30*] vexationem itineris ... sustinere videtur. *al.*). epist. 3, 66 in d(omino) m(eo) Flaviano (*v. l. 31*). 3, 86 Flavianum (*v. l. 31*), pectoris mei -um (7, 104 *sc. Stilicho.* 8, 29 -o pectoris mei excellentissimo. *v. p. 1926, 14. 1929, 78. cf.* SIDON. epist. 7, 4, 4 verissimis -is animae meae [*sc. Simplicio et Apollinari*]. *cf. p. 1929, 77*). epist. 5, 57 -us et filius meus Patruinus vir spectabilis (7, 54 *al.*). SIDON. epist. 4, 12, 2 'lectorem' inquit *puer familiaris* ... 'vidi a -is Simplicio et Apollinare redeuntem.' *al.* ALC. AVIT. hom. 26 p. 146, 26 -i Sigistrici. epist. 43 p. 73, 5 -i Sidonii filio *sc. Apollinaris* (*de eodem*: 45 p. 80, 24 -i mei patris tui). ENNOD. epist. 7, 10, 2 p. 179, 16 -is amatoribus vestris. 7, 28, 4 p. 195, 27 -um Cethegum. *al.* INSCR. christ. Diehl 447 (*a. 537/8?*) spatarius -i patrici Bilisari. CORP. IV 3007 Amphioni -o. INSCR. christ. Silvagni 3627 -o Marcello ⟨com⟩pari Eutyces. *et al.* *de servo (cf. p. 1924, 80):* CORP. XI 1470 Felici Caes. n̄. ser. Alexandriano fecit M. V. Marcellus -o optimo. **b** *in allocutione et in epistulis (semper persona per vocativum appellatur; de appellatione per tertiam personam expressa cf. supra l 20 sq.; acced. genet. p. 1926, 14). nota post appellationem q. e.* -e mi (mi -e) *praedicatum vel pronomen plurali numero collocari p. 1926, 4. 6. 7. 19 al.* (*cf.* valete mi domina *p. 1938, 75 et v. appositiones plur. num. positas p. 1926, 12 sq.*). ENNODium 'mi -i' (*plur.*) *quasi honorificentius dixisse de uno solo statuerunt editores his locis*: epist. 5, 21, 4 p. 143, 7. 5, 1, 5 p. 124, 12. 6, 36, 2 p. 170, 15 *al.*, (*cf. indd.*). *quod tamen librorum memoria parum probatur, immo vero omnibus fere locis cod. B (vel al.) habet* 'mi -e', *quod ubique scribendum videtur. praeterea dubitare possis de appellatione ad complures pertinente q. e.* '-i mi' (*edd.*, mihi *codd.*: ENNOD. epist. 1, 11, 3 p. 21, 18. 6, 23, 3 p. 168, 15. 7, 10, 2 p. 179, 15. *v. Vogel in ind.*) *vel* 'mi -i' (*v. p. 1926, 18*). TEST. porcelli p. 268, 7 rogo -e coce. p. 269, 17 mei -i vel consobrini mei (*sc. porcelli*) ... iubete signari. FRONTO p. 188, 12 N. *appellatur amicus* tibi -e frater (HYG. mun. castr. 45 -e frater [*cf.* 47 ad magnitudinem tuam]. SIDON. epist. 2, 13, 8. ALC. AVIT. epist. 52 p. 81, 20 *appellatur filius Apoll. Sidon.* -e piissime frater, cura pectoris mei. INSCR. Ihm, Bonner Studien p. 131, 14 -e frater ilaris semper. PALLAD. Anth. Palat. 10, 44 ἢν ὁ φίλος τι λάβῃ, 'δόμινε φράτερ' εὐθὺς ἔγραψεν· ἢν δ' αὖ μή τι λάβῃ, τὸ 'φράτερ' εἶπε μόνον. *plur.*: RVFIN. hist. 6, 11, 6 [*in epistula Alexandri Hierosolymorum episc. ad Antiochenos missa, cf.* HIER. vir. ill. 38] -i fratres, *gr.* κύριοί μου ἀδελφοί). FRONTO p. 192, 9 N. (*in epistula ad Arrium Antoninum olim discipulum*) have mi -e fili carissime (AVSON. Symm. epist. 407, 7 SIDON. epist. 9, 1, 1. *al.* ENNOD. epist. 8, 15, 2 p. 210, 16. *al.*). SCAEV. dig. 13, 5, 26 quidam ad creditorem litteras eiusmodi fecit: decem ... habes penes me, -e. PAVL. dig. 35, 2, 22. APVL. met. 2, 14 Luci -e (3, 11). 4, 17 -e (*appellatur homo dives a latrone*). TERT. nat. 1, 16 p. 86, 20 *tragoedus ad spectatores*: 'numquid', ait, '-i ⟨displicui⟩ vobis?' PACIAN. epist. 1, 1 p. 4 -e carissime (*ad Novatianum haereticum, cf. p. 1929, 74 sqq.*). 1, 2 p. 7. SYMM. epist. 1, 15 (*appellatur Auson.*) mi -e (2, 86 mi -e inimitabilis, *de Flaviano mai.* VVLG. I reg. 1, 26 ait Anna: 'obsecro mi -e', *sc. Heli.* RVRIC. epist. 1, 11 p. 364, 24. ENNOD. epist. 1, 18, 6 p. 30, 16 vale mi -e. *al.* 6, 15, 3 p. 157, 23 mi -e ... facite. 7, 2, 3 p. 173, 19 mi -e ... accipite. *sim. al.*). VVLG. gen. 11, 28 -e mi Moyses (23, 11 -e mi *Abraham.* ENNOD. epist. 5, 20, 3 p. 142, 3 -e mi, accipientes *eqs.* 6, 34, 3 p. 169, 10 -e mi ... vestrae. *al.*). gen. 23, 6 (*appellatur Abraham a filiis Heth*). *passim.* AVG. epist. 57 tit. p. 237, 2 -o carissimo et desiderantissimo. 116 tit. p. 663, 2 -o eximio et merito insigni. serm. 14, 3, 4 audi ergo me ..., -e pauper. *al.* SIDON. epist. 1, 1, 1 -e maior (*appellatur amicus*: 1, 11, 17. 2, 3, 1 *al.*). 2, 11, 2 -e illustris. RVRIC. epist. 1, 11 p. 364, 29 epistula ... vobis -is meis (*i. Fredae*) ... placeret (*sic de uno* [*v. p. 1925, 57*]: ENNOD. epist. 6, 11, 1 p. 155, 19 a vobis, -is meis ... exposco). RVRIC. epist. 1, 12 p. 365, 6 tit. -o pectoris sui Celso Ruricius (1, 13 p. 366, 10 tit. 1, 14 p. 367, 5 tit. *v. p. 1925, 39 sq. cf.* 1, 10 p. 363, 4 tit. -o, pectori suo). BOETH. arithm. 1 praef. p. 3, 1 -o suo patricio Symmacho Boetius. ENNOD. epist. 1, 25, 2 p. 36, 19 valete mei (*B*, mi *edd.*) -i, *cf. p. 1925, 65.* 2, 27, 4 p. 69, 17 -e, ... iuves (*al. cf.* 6, 7, 1 p. 153, 17 -e, si vos *eqs. sim. al.*). 3, 3, 1 p. 73, 19 apud vos -os (*i. Faustum*). 3, 30, 1 p. 93, 11 -e Aviene. *saepe.* HIST. Apoll. rec. B 34 p. 69, 7 (*puella ad ignotum*) -e. rec. A p. 73, 13 (*puella ad vilicum*) -e. *al. passim.* CORP. XIII 10024, 59 (*in anulo*) -e have (10024, 129 *in gemma*: ave -e). *appellantur gradu minores*: EPIST. Secundi (Corp. XII 4393) 26 valere vos cupio, -i optimi et carissimi mihi (*i. fabri Narbonenses*). EPIST. ad quinquennal. (Corp. VI 33840) 4 (*colonus appellat servum collegii*) -e Salvi.

B *consanguinei affinesque aut addito aut omisso cognationis affinitatisque nomine (cf. p. 1928, 37 sqq., 1929, 13 sq., 1925, 66):* **1** *de usu allocutionis et tituli honoris:* BRVT. (?) Cic. epist. 1, 17, 6 -um ne parentem quidem maiores nostri voluerunt esse. LIV. 34, 7, 13 non in servitio debetis habere *uxores et filias* et malle patres vos aut viros quam -os dici. MART. 1, 81, 2 a servo ... te genitum ... fateris, cum dicis '-um' ... patrem. AVG. serm. 37, 6, 7 unaquaeque coniux bona maritum suum -um vocat *eqs.* SALV. epist. 4, 2 p. 205, 15 vos (*sc. socerum et socrum*) quos natura parentes, fide fratres, honore -os habemus. **2** *exempla:* **a** *pro titulo honoris (v. p. 1925, 20 sq.):* *appellatur:* *frater:* SEN. epist. 104, 1 illud mihi in ore erat -i mei Gallionis. AMBR. exc. Sat. 1, 1 deduximus ... -um et fratrem meum Satyrum. CORP. VIII 333 -o meo fratri rarissimo (*sic*). *pater:* SYMM. epist. 2, 44 -us meus parens noster. CORP. VI 21787 fecit -o patri dulcissimo (INSCR. christ. Diehl 96). VIII 19101 -o patri nostro. XIV 2825 -o patri M. Val. Maxentio (*postea imperatori*) ... patri carissimo. *filius:* CORP. VI 11511 pater -o filio *sex annos nato.* 17865 -o filio carissimo ... pater (INSCR. christ. Diehl 3890^{C}). CORP. VIII 2862 filio et -o meo *novem annorum puero.* INSCR. christ. Diehl 2282 -o filio innocentissimo ... Pelagio, qui vixit annis VI ... parentes. 3377^{D} -o filio Iuvenali, qui vixit ann. XXI. 4606 (*a. 366*) Cecili -us (*gen.?*) Felicis ... depos(iti) Apolinus (*l.* Apolinis), qui vix. ann. ... mater Leopardes. 4613 -o filio dulcissimo nobis Fulgentio qui vixit annu(m) m. III d. X (INSCR. christ. Diehl 2541 adn.). 4614 -o filio incomparabili Exuperio Verus et Ampelia parentes. INSCR. Not. d. scavi 1925 p. 27 n. 9 -o filio Luentio qui v(ixit) annos VIII. *gener:* SYMM. epist. 4, 39 Flavianum filium et -um meum (7, 47). 6, 50 -o filio meo. 7, 100 -um filium meum Flavianum. *nepos:* INSCR. christ. Diehl 4186 -o dulcis(s)imo nepoti Sabino Istercoria ... amita. *maritus (nota -i titulum ab ipso marito adhibitum l. 69 sqq., cf. p. 1924, 66):* PETRON. 67, 9 '-i', inquit *Scintilla*, 'mei beneficio nemo habet meliora *crotalia*' (SCAEV. dig. 31, 88, 2 ex hereditate bonisve Titii, -i mei. APVL. met. 6, 1 meus [*Psyches*] -us [*Amor*]). INSCR. christ. Diehl 4609 (*a. 327*) -o coniugi dulcissi⟨m⟩o. CASSIOD. var. 10, 20, 2 p. 310, 24 (*Theodahadus rex ad Theodoram de Iustiniano*) -o iugali vestro (10, 21, 1 p. 311, 15 -us iugalis meus. 10, 24, 2 p. 313, 9 -i iugalis nostri (*Gudeliva de Theodahado*). CORP. VI 1487 (= 31665) Sabinia Felicitas marito dulcissimo et incomparabili -⟨o⟩ (3500 -o marito sanctissimo. 12668). 17663 coiugi et -o bene merenti (18221 coniugi et -o. 22326 -(o) et coniugi. IX 1884 -o et patrono et coniugi. XI 3325 -o meo sanctissimo, coniugi ⟨dul⟩c⟨i⟩ssimo *eqs.*). 38788 -o compari. *de marito ut vid.*: CORP. IV 1665 Restituta cum Secundo -o suo. *nota (v. supra l. 56)*: CORP. III †3936^{a} felicissimae coniugi -us Victorinus maritus. IX 1776 Calhemerae ... huic -us ob merita ... fecit (*maritus ut vid., an ad p. 1914, 73 sqq.?*). CARM. epigr. 2106 -us coniunx. **b** *in allocutione et in epistulis (v. p. 1925, 53 sq.):* FRONTO p. 181, 12 N. (*ad generum*) -e. CARM. epigr. 1567, 9 (*s. I ex.*) -e Oppi marite (*ad maritum*: PAVL. dig. 24, 1, 57 -e carissime. PALLAD. hist. mon. 1 2 p. 259^{A} -e). APVL. met. 6, 22 (*Iuppiter ad Cupidinem*) -e fili. CODICILL. (Corp. X 7457) 2 have mihi -e pater. 3 vale mihi -e pater. SALV. epist. 4, 4 p. 206, 3 (*ad socerum et socrum*) affectus dilectissimi vel -i reverendissimi. RVRIC. epist. 2, 43 p. 427, 7 tit. Ruricii ad -um Constantinum (*filium? v. ind. p. 470*). VICT. VIT. 2, 30 conspicimus mulierculam ... manu infantulum unum (*cf. postea*: nepote parvulo) tenentem ... dicentem 'curre, -e meus'. *cf. p. 1929, 82.*

C *magistri (cf.* GLOSS. III 639, 4 χαῖρε κύριε διδάσκαλε· ave -e praeceptor): PETRON. 86, 7 rogo ... -e. AVREL. ad Front. p. 104,

[I. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

13 N. mi -e magister. PRISC. gramm. III 231, 24 teste sapientissimo -o et doctore meo Theoctisto.

D *imperatores* (*Caesares p. 1928, 28. 74*). *ex schedarum nostrarum materia haud ita plena locos selectos et eos vetustiores attuli* (*cf. et p. 1907, 49 sqq. 1908, 51 sqq.*). *gr.* κύριος (δεσπότης *infra l. 19*). *primum occurrere videtur*: INSCR. graec. Rom. Cagnat III 1086 τῶν κυρίων Σε⟨βαστῶν⟩ *de Tiberio et Livia* (*v. Deissmann, Licht v. Osten*[3] *p. 266; Friedländer, Sittengesch. IV*[10] *p. 82 adn. 2; Preuschen-Bauer, Wörterb. z. N. T. p. 721*). VVLG. act 25, 26 -o (κυρίῳ, *sc. Neroni*). PASS. Polyc. 8, 2 (*a. 155*) τί γὰρ κακόν ἐστιν εἰπεῖν 'κύριος Καῖσαρ'; *de sollemni usu tituli q. e.* '-us' *vel* '-us noster' *v. Friedländer l. l.; Neumann PW V 1305 sqq.; Dessau III 1 ind. p. 277 sqq. vetustissima huius usus testimonia in inscr. tradita (sc. ab aliis de impp. adhibita) haec esse videntur: de Domitiano infra l. 51; de Hadriano infra l. 62. 82* [*inc.*: PAP. gen. lat. 1 (*a. 80/1*), *cf. Premerstein, Klio, 1903, p. 7*]. *praeterea usum illustrant hi loci: de Caligula infra l. 29. 32. 40, de Domitiano infra l. 32* (*sc. ipso titulum usurpante: infra l. 31. 57*). 1 *de usu allocutionis titulique, quem singuli principes sanxerunt* (*cf.* IVLIAN. *misop. 343*[C] δεσπότης εἶναι οὐ φῄς οὐδὲ ἀνέχῃ τοῦτο ἀκούων. *-us et deus iuxta ponuntur: infra l. 23. 31. 33. 41. 46. 56*): STAT. silv. 1, 6, 83 dulci '-um' favore clamant, hoc solum vetuit licere Caesar *Domitianus*. MART. 10, 72, 3 dicturus -um deumque *Traianum* non sum (TAC. ann. 2, 87 *Tiberius* increpuit eos qui divinas occupationes ipsumque -um dixerant. TERT. apol. 34, 1 Augustus, imperii formator, ne -um quidem se dici volebat ... dicam plane imperatorem -um, sed quando non cogor, ut -um dei vice dicam [SERV. Aen. 6, 612 fecit ... iniuriam Augusto vel Caesari, si eos '-os' dixit, quod apud maiores invidiosum fuit, nam patres patriae dicebantur]. AVR. VICT. Caes. 3, 13 *Caligula* -um dici atque insigne regni nectere capiti tentaverat. 11, 2 *Domitianus* se -um deumque dici coegit. 39, 4 *Diocletianus* se primus omnium Caligulam post Domitianumque -um palam dici passus et adorari se appellarique uti deum). SVET. Aug. 53, 1 *Augustus* -i appellationem ut maledictum et opprobrium semper exhorruit (ISID. orig. 9, 3, 17) *ibid.* -um ... se posthac appellari ne a liberis quidem aut nepotibus suis vel serio vel ioco passus est (Tib. 27 -us appellatus a quodam, denuntiavit, ne se amplius contumeliae causa nominaret. LAMPR. Alex. 4, 1 -um se appellari vetuit *Alexander Severus*. PS. AVR. VICT. epit. 3, 8 primus diademate imposito -um se iussit appellari *Caligula*. AMM. 21, 3, 6 Iulianum ... per literas ... -um et Augustum appellabat et deum [21, 10, 1 Augustum appellans et -um]. IORD. Rom. 265 *Domitianus* se -um appellari praeciperet). SVET. Dom. 13, 1 acclamationem ... in amphitheatro epuli die libenter audiit '-o et dominae feliciter'. CLAVD. 24, 189 quis enim princeps non omnibus egit obsequiis -um sese patremque vocari (OROS. hist. 7, 10, 2 ut -um sese ac deum vocari scribi colique iusserit *Domitianus*). 2 *exempla*: a *pro titulo honoris* (*in epistulis* [*cf. p. 1928, 56*], *edictis sim., maxime in inscriptionibus. exempla secundum ea vocabula aigessi, quae voci -i attribuuntur*): a *accedunt et ipsi tituli*: princeps: CAVTIO Phaonis (Corp. X 444) 22 pro salute optim⟨i⟩ principis et -i (*Domitiani*). CORP. III 11984 f⟩elicis⟨simo pr⟩inci⟨pi⟩ ⟨-o i⟩ndu⟨lgen⟩tissi⟨mo⟩ (*Commodo*). AVELL. p. 76, 14 -i invictissimi principis (*Arcadii*). p. 356, 20 ad -um nostrum Iustinianum piissimum principem. *al.* Caesar: STAT. silv. 4 praef. -o Caesari *Domitiano*. MART. 9, 84, 2 pro -o Caesare. *al.* deus (*cf. l. 20. p. 1929, 3*): MART. 5, 8, 1 edictum -i deique nostri (*Domitiani*. 7, 34, 8. 9, 66, 3. SVET. Dom. 13, 2 cum ... formalem dictaret epistulam sic coepit: '-us et deus noster hoc fieri iubet'). INSCR. numm. Cohen VI[2] p. 197, 200 deo et -o nato Aureliano Aug(usto). p. 353 deo et -o Caro Aug. (*cf. Kubitschek, Num. Zeitschr. N. F. 8, 1915, p. 167 sqq.*). *al.* imperator: INSCR. Dessau 8908 pro salute imp. Caesaris Traiani Hadriani Aug. -i n(ostri). EPIST. promag. pontif. (Corp. VI 2120, *a. 155*) 3 -i n. imp. Antonini Aug. (*ibid.* 10 a -o n. imp.). PASS. Scill. 1 p. 22, 6 -i nostri imperatoris *Commodi*. 3 p. 23, 4 iuramus per genium -i nostri imperatoris. *al.* EDICT. Comm. de salt. Bur. (Corp. VIII 10570) 4, 13 secundum sacram subscriptionem -i n. sanctissimi imperatoris. EDICT. imp. Gord. ad Scapt. (Corp. III 12336) 1, 3 a -o n. imp. Caes. M. Antonio Gordiano. FRONTO p. 186, 7 N. a -is nostris imperatoribus (*i. Marco Aurelio et Vero*). CORP. III 13747 pro salute -orum ⟨im⟩p(eratorum) n(ostrorum) L. Septimi Severi Pertinacis. GLOSS. III 640, 9 a -is meis imperatoribus, ὑπὸ τῶν κυρίων τῶν ἐμῶν τῶν αὐτοκρατόρων ('*Severo et Caracalla?*' *Heraeus in plagulis*). FIRM. math. 1 prooem. 7 p. 3, 22 -i atque imperatoris nostri Constantini Augusti. 1, 10, 13 *v. infra l. 77*. Augustus (*v. supra l. 60. 62. 63. al.*): LAMPR. Diad. 9, 1 -us et Augustus *sc. Macrinus*. FIRM. math. 1, 10, 13 p. 37, 23 *Constantinus* -us et Augustus noster ac totius orbis imperator. CORP. XI 6671 (*a. 317/23*) -i invictis(simi) Constantinus Maximus ⟨et Licini⟩us semper Aug(usti). III 6587 -i nostri invictissimi venerabiles ac perpetui Augusti Theodosius et Arcadius. b *accedunt pron. poss.*: noster (*v. l. 62. 63. 64 bis. al. v. et p. 1908, 53 sqq.*): TEST. Ones. (Corp. III 6998) 8 die felicissimo natali -i n(ostri) Traiani Hadriani. CORP. III 6820 sancti⟨ssimi⟩ -i n. Antonini Aug. FRONTO p. 183, 13 N. apud -um n. *Antoninum Pium* (p. 56, 25 -o nostro patri tuo. p. 84, 22. p. 86, 9 *al.*). p. 114, 14 frater tuus -us noster *Lucius Verus*. CORP. VI 727 pro salute Commodi Antonini Aug. -i n. EPIST. de aedif. ration. (Corp. VI 1585[b]) 50 -i nostri *Severi*. CORP. XIII 7917 -o nostro Gordiano. VI 31164 (*a. 241*). PAPYR. Oxyrh. IV 720, 6 (*a. 247*) da(tum) -is no(stris). PANEG. 4 (9), 6, 1 -i nostri Constanti. SYMM. epist. 1, 13, 1 Gratiani. 2, 22, 1 Theodosii (*I*). rel. 1 p. 279, 2 Valentiniano. COD. Theod. 10, 19, 7 (*a. 370*) Valens. INSCR. christ. Diehl 754 (*a. 392*) Arcadio. 15[d] Honorius. COD. Theod. 12, 1, 160 (*a. 398*) Hon(orii) Aug. *al.* INSCR. christ. Diehl 1730 (*a. 456*) Avito. *al.* INSCR. christ. Rossi I 1123 Iustino. CORP. VIII 8805 sub temporibus -i nostri piissimi et invictiss(imi) *Iustiniani*. 23326. EPIST. de aedif. ration. (Corp. VI 1585[b]) 3 -orum n(ostrorum) *sc. Severi et Caracallae*. INSCR. cult. Lar. et. imag. Ost. (Not. d. scavi 1921 p. 237, *a. 205*). LEX. colleg. cornic. (Corp. VIII 2557) 2 PAVL. frg. Vat. 247 INSCR. christ. Diehl 1327[A] (*a. 365*). *al.* INSCR. Rev. archéol. 4[e] sér. 11, 1908, p. 319. *et al. saepe. cf. p. 1909, 7 sqq.* meus: FRONTO p. 28, 8 N. -o meo patri tuo *sc. Antonino Pio*. p. 137, 8 -o meo fratri tuo *Marco Aurelio*. PANEG. 12 (2), 11, 7 *Gratianus* -us meus (*sc. rei publicae*). *al.* c *attribuuntur adi. honorifica*: invictus (*v. l. 10. p. 1927, 78 sq. al.*): CORP. VI 671 -i invicti Antonini Pii. *al.* CORP. III 4020 Pertinacis Aug. -i indulgentissimi. HIL. ad. Const. 2, 2 p. 198, 5 habeo ... testem -um meum religiosum Caesarem tuum Iulianum. CORP. XI 6658 aeterno -o nostro Flavio Claudio Iuliano. serenissimus: GREG. M. epist. 3, 64 p. 225, 14 serenissimi -i mei imperatoris (*sc. Mauricii. ibid. l.* 24 serenissimus -us noster. *in plurali quem vocant maiestatis*: epist. 1, 7 p. 10, 1 serenissimis -is. 3, 61 p. 220, 2 *al.*). *et al.*

item de imperatorum filiis (*v. infra l. 74*): FIRM. math. 1, 10, 14 p. 38, 22 Constantinum Maximum principem et huius invictissimos liberos, -os et Caesares nostros. EPISC. Istr. Greg. M. epist. 1, 16[a], 1 (Conc.[S] IV 2 p. 133, 1) *de filiis imp. Mauricii Tiberii* -orum filiorum vestrorum (*ibid.* 19 p. 135, 26 pro incolumitate nostri ac -orum filiorum nostrorum ... supplicemus). GREG. M. epist. 21, 27 p. 297, 7 salva -i (*i. M. T.*) nostri pietate et piissimae domnae (*v. p. 1939, 72 sqq.*) tranquillitate pro parvulorum -orum nutrimento vitam vestram (*sc. imperatoris sororis*) longius extendat.

appellatur a patre, filio, fratre, nepote (*aliter l. 49 sqq.*): AVREL. ad Front. p. 14, 3 N. -us meus (*Antoninus Pius*. p. 27, 20. p. 28, 3. p. 39, 6. p. 68, 6. p. 82, 12. p. 86, 15 -i mei patris [p. 106, 10] *al.*). VERVS ad Front. p. 116, 10 a -o meo fratre *Marco Aurelio* (AVREL. ad Front. p. 94, 12 -um meum fratrem *Lucium Verum*. p. 101, 25. p. 104, 14 *al.*). CAPITOL. Gord. 24, 2 (*in epistula*) -o filio et Augusto ... socer (*sc. Gordiano III*. COD. Theod. 6, 23, 4 [*a. 432*] -us ac filius noster Valentinianus). COD. Theod. 13, 10, 2 (*a. 313*) sub -o et parente nostro *Diocletiano*. 6, 35, 13 (*a. 386*) secundum legem -i germani nostri *Gratiani, ut vid., Valentiniani II fratris* (AVELL. p. 73, 14 [*a. 419, Galla Plac. de Honorio*] -i germani mei Augusti principis scripta. p. 74, 9). 7, 16, 2 (*a. 410*) -o patruo meo Honorio (*ibid.* inter me -umque et patruum Honorium). *nota titulum q. e.* '-us' *ad consanguinitatis nomen addi non a propinquo, sed ab alieno quodam*: FRONTO p. 89, 22 N. -o patri tuo (*de Antonino Pio in epist. ad M. Aurel. data*). p. 133, 20 fratrem -um saluto (*de Marc. Aur. in epist. ad Verum data*).

appellantur a clericis (*saepissime*), *e. g. a papa*: AVELL. p. 354, 7 -o filio nostro et christianissimo imperatori *Iustiniano*.

b *in allocutione et in epistulis* (*appellatio fit et vocativo et in epistularum titulis tertia persona, v. et supra l. 42*): MART. 8 praef. 1 -e *Domitiane*. PLIN. epist. ad Trai. 10, 2, 1 -e (*fere 80*[ies]). FRONTO p. 171, 7 N. -e imp. ([*de Anton. Pio*. MARCELL. dig. 28, 4, 3]. SIDON. epist. 1, 11, 13 -e imperator *Maiorane*; *syn.* -e princeps. *cf.* VOPISC. Aurelian. 14, 2 -e Valeriane imperator Auguste. HIL. ad Const. 2, 8 p. 203, 2 -e Constanti imperator [ITIN. Alex. 1]. SIGISM. Alc. Avit. epist. 78 p. 93, 1 Sigismondus rex -o imperatori *Anastasio* [93 p. 100, 1 *al.*]). FRONTO p. 223, 10 N. -o meo Antonino Augusto (p. 241, 1). p. 8, 27 te -um meum *Marcum Aurelium* (*de eodem*: p. 17, 18. p. 41, 18 -o meo Caesari [*al.*]. p. 42, 20 -e optime et mihi dulcissime. p. 48, 12 -e dulcissime [p. 79, 5 *al.* p. 89, 6 mi -e dulcissime]. p. 81, 3 -e optime [*al.*]. p. 88, 11 -e dulcissime, desiderantissime. GALLICAN. Avid. 5, 9 recte consuluisti, mi -e). p. 117, 1 -o meo Vero Augusto (p. 119, 14. p. 132, 16 *al.* p. 132, 20 -e desiderantissime). EPIST. de aedif. Adrast. (Corp. VI 1585[a]) 4 -e (*Septimi Severe*). CAPITOL. Max. Balb. 17, 2 -i sanctissimi et invictissimi (*sc. Pupienus et Balb.*). EPIST. imp. Constant. (Corp. III 7000) 2, 19 -i impp. Constantine Maxime ... et Crispe, Constantine et Constanti nobb. Cae⟨ss⟩. (FIRM. err. 25, 1 p. 65, 6 [*de Constantio et Constante*] vos, -i imperatores, sanctarum aurium ... mihi accommodate patientiam. SYMM. rel. 12 p. 289, 17 -i imperatores Valentiniane Theodosi et Arcadi inclyti victores et triumphatores semper Augg. *al.*). SIDON. epist. 1, 11, 11 -e Auguste (*sc. Maiorane*). EPIST. pontif. 775 (Thiel p. 756, Hormisd. 8), 1 sublimissime -e (*de Anastasio*). EPISC. Istr. Greg. M. epist. 1, 16[a]. (Conc.[S] IV 2) tit. p. 132, 38 -o nostro clementissimo ac piissimo -o Mauricio Tiberio (*ibid.* 3 p. 133, 8 -e piissime princeps. 16 p. 134, 42 clementissime -e. 19 p. 138, 17 -e pie. GREG. M. epist. 3, 61 p. 220, 5 serenissime -e. *v. l. 23 sqq.*). *et al.*

[*I. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

E *reges* (*cf. et p. 1907, 50. 1909, 61*): 1 *pro titulo honoris* (-us noster *v. infra l. 8. 9. 10. 20. p. 1909, 61. al.*): IVL. VAL. 2, 33 p. 105, 1 Darius . . . , qui fuerim -us et deus (*cf. p. 1927, 56*) scilicet huiusce mundi existimatus. VVLG. II reg. 4, 8 -o regi. *al.* FAST. Vind. I chron. I p. 320, 646 facta est pax inter -um *Theodericum regem* et Odoacrem (p. 320, 647. CASSIOD. chron. II p. 159, 1319 -us rex Theodericus. 1323. 1326. INSCR. christ. Diehl 2910 [*a. 518 vel 533*] -i no(s)tri Theodorici riges [*sic*]). VICT. VIT. 2, 3 iussit nobis -us (*sc. Hunirix rex Vandalorum*) dici (3, 17 -us noster rex Hunirix. 3, 20 -i nostri. *al.*). ALC. AVIT. epist. 51 p. 79, 34 -i regis Alarici (CORP. XII 2700 [*a. 496*] reg(is) -i Alarici). GVNDOB. Alc. Avit. epist. 21 tit. p. 54, 3 -us Gundobadus rex Avito. CASSIOD. var. 8, 26, 1 p. 256, 26 (*a. 526*) gloriosus -us avus noster (*Athalaricus de Theodorico*). 8, 3, 3 p. 234, 7. 9, 10, 2 p. 276, 8 -us avus noster. *al.*) *al.* CONC. Arvern. a. 535 p. 71, 20 ad -orum regum vestrorum dominium pertinentes *clerici*. BAVDON. 16 p. 388, 12 praecellentissimum Sigibertum regem. *al.* INSCR. christ. Diehl 50 (*a. 573*) anno . . . secundo regni -i nostri Erminigildi regis (*Visigothorum*), quem persequitur genetor sus (*sic*) -us Livvigildus rex. 2915 -i nostri Theodoberti regis. CORP. XII 4312 (*a. 582*) regno -i nostri regis. 1045 (*a. 587*) regn(um) -i Cheldeberti regi(s). 2 *in allocutione et in epistulis*: IVL. VAL. 2, 29 p. 98, 16 (*in epistula*) Darius -o Alexandro haec dicit. VVLG. I reg. 24, 9 -e mi rex. *al.* ANON. Vales. 14, 85 falsum est, -e rex. ALC. AVIT. epist. 5 tit. p. 32, 1 -o regi. 22 tit. p. 54, 14 -o Gundoberti regi. 45 tit. p. 74, 9 -o Sigismundo regi. HIST. Apoll. 4 rec. A -e rex Antioche. *saepe.* *appellantur a papa, episcopis*: EPIST. pontif. Thiel p. 502 (Gelas.) frg. 36 -o filio excellentissimo regi. CONC. Arvern. a. 535 p. 71, 1 -o illustri atque praecellentissimo -o et filio Theodoberti regi . . . episcopi. *et al.*

F *magistratus* (*v. et p. 1925, 37. 1908, 35. 41. 1909, 25. pro titulo l. 32, praeterea in allocutione*): *appellatur: senator*: MART. 14, 1, 1 eques -usque senator. VOPISC. Aurelian. 41, 2 (*in exercitus epistula*) sancti -i p. c. *legatus*: QVINT. inst. 6, 3, 100 EPIST. procur. de aq. Sald. (Corp. VIII 2728) 5. 67. *legatus pro praetore*: PAPYR. soc. Ital. 1026, 6 (*a. 150*) cum militaverimus, -e, in classe praetoria Misenensi. *proconsul* (vicarius *l. 39*): EPIST. procur. ad procos. (Corp. III 355^{D}) 3. APVL. apol. 102 -e Maxime. GEST. coll. Don. a. 411 (Mansi IV) p. 167^{C} -i nostri v. c. et spectabilis proconsulis (*ibid.; item ibid. bis*: vicarii). PASS. Theclae C 36 p. 103, 3 -e proconsul. *cf.* PASS. Theclae D 16 p. 135, 7 -e praeses. *promagister*: EPIST. promag. pontif. (Corp. VI 2120) 23. *a rationibus* (*ab adiutore a rationibus*): EPIST. praef. praet. ad Saepin. (Corp. IX 2438) 22. *tribunus militum*: PAPYR. Oxyrh. I n. 32 (*s. II*), 7. 32. *praefectus*: PAPYR. Oxyrh. IV n. 720 (*a. 247*) rogo, -e (*praef. Aegypti*. PAPYR. lat. Giss. Inv. 40 [P. M. Meyer, Iur. P. nr. 27, *a. 249*] 4 rogo, -e, des mihi *eqs.* [ἐρωτῶ, κύριε]. PAPYR. Oxyrh. IX 1201 [*a. 258*], *gr.* κύριε). SYMM. epist. 3, 87 -i mei praefecti urbi (6, 56). FAVST. REI. epist. 6 p. 195, 18 -o piissimo et . . . excolendo . . . et per omnia -o Felici (*praef. praet.*). *praeses* (*v. l. 41*) *provinciae*: PAPYR. Arch. f. Papyrusforsch. 3, 1904, p. 168, 1 (*s. IV med., allocutio in epistula*) -o suo Achillio Vitalis. *titulus in exteriore parte epistulae scriptus*: -o suo (-o suo *difficilia lectu*) Achillio, ἡγεμ(όνι) Φοινείκης Vitalis. *ibid.* 6 -e praedicabilis. 15 -e dulcissime et amantissime. *consul*: SYMM. epist. 7, 122 -o m(eo) consuli. CLAVD. 24, 192 macte novis consul, titulis, Mavortia plebes te -um . . . fatetur. *tribunus notariorum*: CONC.^{S} I 2 p. 103, 6 (*a. 431*) -um meum virum admirandum et spectabilem tribunum notariorum Aristolaum. *magister militum*: INSCR. christ. Diehl 234^{b} (*s. VI*) (-i) gl(oriosissimi) Maurici mag. m⟨i⟩l. (*ibid.* ^{c}).

G *clerici* (*paucorum exemplorum, quae in schedis nostris praesto sunt, attuli specimina notabiliora. cf. Aug. Engelbrecht, Patr. Anal. [1892] p. 81 et Titelwesen bei den spätl. Epistolographen [Jahresber. d. Theres. Akademie 1893] p. 11. 12. 27. 32. 39. 40. 43. 51*). 1 *de usu tituli*: AVG. epist. 23, 1 p. 63, 7 (*cf. p. 1930, 50*) tituli huius epistulae . . . rationem breviter reddam: '-o' scripsi, . . . cum ergo vel hoc ipso officio litterarum . . . tibi serviam, non absurde te -um voco *eqs.* gest. Pelag. 26, 51 p. 104, 15 dixi eum (*Pelagium, v. p. 1930, 52*) . . . in salutatione -um, quod epistolari more etiam non christianis quibusdam scribere solemus. EPIST. pontif 391 (CONC.^{S} I 2) p. 108, 13 vocari a sanctitate tua (*sc. a Xysto papa*) *Ioannem patriarcham Antiochensem* iam nunc venerabilem virum et -um gaudeamus, et merito vocatur -us, qui communem -um (*i. Christum, v. p. 1933, 66*) recognovit. 2 *appellantur clerici* (*papae, episcopi, presbyteri, diaconi, abbates sim., fere a clericis, sive per titulum honoris, sive per allocutionem. cf. et p. 1907, 40 sqq., 1908, 10 sqq. acced. genet.* [*cf. p. 1925, 39 sqq.*]: RVRIC. epist. 1, 17 tit. p. 369, 12 -o animae suae . . . Pomerio abbati. 2, 34 p. 418, 5 vobis [*i. Sedato episcopo*] -is pectoris mei): *afferuntur exempla secundum eas quae accedunt voces*: *frater*: CYPR. epist. 21, 1 p. 529, 10 -e frater. 21, 4 p. 532, 8. 22, 1 p. 533, 4 -e frater dilectissime. ENNOD. epist. 8, 39, 2 p. 225, 22 *diacone*. VITAE patr. 3, 33 (*appellatur monachus a sorore germana [v. p. 1926, 27 sqq.] dei famula*) -e frater (*gr. Nau, Rev. de l'Orient chrét., 1908, p. 51 n. 153* ἄδελφε). *cf* CONC.^{S} (Ephes. a. 431) I 2 p. 104, 8 -o meo dilectissimo fratri et consacerdoti. *al.* *plur*: AMBR. epist. 23 p. 1026^{C} -is fratribus dilectissimis episcopis . . . Ambrosius. *cf.* VICT. TONN. chron. II p. 201, 6 (*a. 542*) orate pro me, -i mei fratres. *et al. saepe.* *filius*: EPIST. pontif. 1054 (Conc.^{S} IV 2), 4 p. 105, 15 filii nostri excellentissimi -i Zmaragdi exarchi. *et al.* *pater*: PAVLIN. Faust. Rei. epist. 4 tit. p. 181, 9 -o patri . . . et patrono Fausto papae Paulinus. VITAE patr. 3, 30 -e pater. FERRAND. epist. 8. INSCR. christ. Diehl 2043 a -o patre Faustino episcopo. *et al.* *meus* (*v. supra l. 1. cf. l. 3. al.*): CYPR. epist. 21, 3 p. 531, 15 ut ceteris collegis tuis fratribus tuis meis -is referas. 79 p. 839, 4 (*in subscr. epist.*) -um meum Eutychianum saluto (*sc. coepiscopum episcopus*). RVFIN. hist. 6, 14, 9 p. 553, 5 Pantaenum . . . -um meum vere beatum et sanctum -um meum Clementem . . . etiam te (*Origene*) . . . virum cuncta egregium et -um mihi et fratrem (*gr.* κύριον). PAVL. NOL. epist. 17, 3 p. 126, 28 in sede . . . -i mei, communis patroni Felicis. CONC.^{S} (Ephes. a. 431) I 4 p. 175, 28 -e mi. FAVST. REI. epist. 6 p. 196, 15. ENNOD. epist. 1, 26, 3 p. 37, 14 a -o meo episcopo. 7, 14, 7 p. 184, 4 cum -o meo presbytero. EVGIPP. epist. ad Prob. p. 1, 8 -o meo Marino abbate. CAES. AREL. testam. 100 -o meo Leone presbytero. suggest. p. 302 aliquibus -is meis sacerdotibus. *et saepe al.* *appellationes ad clericorum ordinem pertinentes* (*v. et l. 17 sqq. al. cf.* EVOD. epist. ad Val. 23 multa sunt a -is patribus scripta): *episcopus*: ITIN. [Silv.] 20, 9 rogo te, -e *episcope*. ALTERC. Heracl. p. 136, 2 -e episcope. RVRIC. epist. 2, 44 tit. p. 427, 20 ad -um Antoninum episcopum. ENNOD. epist. 3, 10, 3 p. 78, 13. PALLAD. hist. mon. II 8 p. 353^{B} -is episcopis (*gr.* κυρίοις). INSCR. christ. Diehl 202 proavus -i Vectoris epi(scopi). 870 (*a. 449/52*). 1012 (*a. 240*). 1094. *et al. saepe.* *papa*: AVELL. p. 356, 14 manu -i papae. SACR. Greg. 77, 4. 83 tit. SIDON. epist. 7, 3 tit. 7, 3, 2 memor nostri esse dignare, -e papa (*sic saepe in epistularum initio et fine*). ALC. AVIT. epist. 41 tit. p. 69, 7 -o sancto . . . papae Hormisdae Avitus. VITAE patr. 5, 15, 29 -e papa (*gr. Cotelier p. 551* κῦρι ὁ πάπας). INSCR. christ. Diehl 840 -us papa Hormisda. 1840^{A} (*a. 539/46*). 1862 (*a. 556/9*). 1907 (*a. 570/8*). *et al.* *archimandrites*: CANON. Migne 56 p. 600^{B} (*appellatur presbyter Eutyches ab Eusebio episcopo*). *diaconus*: PALLAD. hist. mon. I 25 p. 310^{B}, *gr.* κῦρι διάκονε (II 15 p. 370^{C}). *pontifex*: CAES. AREL. testam. 50 -e. *archiepiscopus*: INSCR. christ. Diehl 1006 (*a. 570/5*) -us Petrus archiepiscopus. *abbas*: INSCR. christ. Diehl 1644 (*subscr., c. a. 590*) -us Redemtus abbas (*cf.* VITAE patr. 3, 23 si praecipis, -e, ibimus [*gr. Rev. de l'Orient chrét. 1912, p. 297 n. 343* ἀββᾶ, ἐὰν θέλῃς). *adiectiva* (*hic illic dubites an ad attributum referendum sit adi.: e. g. infra l. 60*): CYPR. epist. 21, 4 p. 532, 3 -e carissime Luciane. VIGIL. TRID. ad Simplic. 1 p. 549^{C} -o sancto ac venerabili patri (HIER. epist. 134 p. 261, 3 -o vere sancto . . . papae Augustino [134, 2 p. 262, 20. 143 p. 292, 8]. RVRIC. epist. 2, 34 tit. p. 418, 2 PAVL. PETRIC. Mart. praef. 1 -o sancto ac beatissimo. GREG. TVR. Franc. 3, 2 p. 110, 3 dicunt . . . -e sancte. EVGIPP. epist. tit. Pascasio diacono. INSCR. christ. Diehl 1924 Euladio presbitero. *et saepe al.*). PAVL. NOL. epist. 51, 2 p. 424, 16 -i venerabilis Honorati. AVG. epist. 23 tit. p. 63, 2 -o dilectissimo et honorabili fratri Maximino Augustinus (gest. Pelag. 27, 52 tit. -o dilectissimo et desiderantissimo fratri Pelagio. *al.*). 34 tit. p. 23, 5 -o eximio. 21 p. 49, 7 -o beatissimo (41 p. 81, 7 *v. l. 47. et al.*). serm. 111, 2 $^{extr.}$ dies anniversarius ordinationis -i senis Aurelii. RVSTIC. synod. (Conc.^{S} I 4) 96 p. 44, 29 -is [et reverendis *del. Schw.*] honorandis presbyteris et diaconis et reliquis clericis (*ibid.* 120 p. 70, 37 -is honorandis et deo amicissimis episcopis). 160, 1 p. 107, 14 deo amicissime -e (160, 2. 180). FAVST. REI. epist. 8 tit. p. 208, 2 -o piissimo (8 p. 211, 1 -e). RVRIC. epist. 1, 1 tit. p. 351, 4 -o suo peculiari (*v. supra l. 42*) in Christo -o patrono Fausto episcopo Ruricius (1, 9 tit. p. 362, 7). 2, 1 p. 372, 4 -is sublimibus et in Christo -o devinctissimis fratribus Namatio et Cerauniae ([*sic pro* '-us' *et* 'domina', *v. p. 1911, 19*: 2, 2 p. 373, 9 *al.*]. 2, 17 tit. p. 400, 19 -o sublimi). SEDVL. epist. 2 p. 171, 3 reverende mi -e *presbyter*. CASSIOD. hist. 9, 14 p. 1130^{B} -is honorabilibus atque venerandis fratribus *episcopis. et al.* 3 *appellantur sancti, apostoli, martyres* (*sive per titulum honoris sive per allocutionem*): CYPR. epist. 21, 2 p. 530, 22 donec auxilium . . . per -os meos, qui coronati fuerint . . . subvenerit. 21, 4 p. 532, 7 omnibus -is meis fratribus tuis confessoribus. COSMOGR. 1, 25 per i- Petri apostoli portam (ITIN. Theod. 4 ibi baptizatus est -us Cornelius [*v. p. 1925, 3 sqq.*] a -o Petro. ADDIT. Prosp. chron. I p. 490, 15 commendans se -o Petro apostolo. CAES. AREL. suggest. p. 304. INSCR. christ. Diehl 94. 1938. *cf.* 1820^{a} [*s. VI vel VII*] consecratio -orum Petri et Pauli [2065 memoria -i Petri et Pauli]. *v. l. 76*). *ibid.* portam quae est -i Pauli apostoli (*v. l. 75*). ITIN. Theod. 2 ubi -us Iohannes decollatus est (6. VITA Caes. Arel. 1, 51. *cf.* INSCR. christ. Diehl 3792 Domesticus positus ad do(mnum) Ioan(nem)). *ibid.* ibi -us Basilicus martyrizatus est. SVLP. SEV. epist. 2, 6 -um Martinum obisse (dial. 3, 4, 6. PAVL. PETRIC. Mart. praef. 2 de sancti atque apostolici doctoris et -i meritis. GREG. TVR. Franc. 5, 14 p. 202, 23 basilica -i Martini). ENNOD epist. 8, 27, 2 p. 217, 20 -o meo apostolo . . . supplicetis (9, 26, 3 p. 248, 7 apud -os apostolos . . . preces offerre). VEN. FORT. vita Germ. 33, 96 p. 18, 37 -i Germani (56, 151 p. 23, 10 *al.*).

[*I. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vita Albin. 16, 46 p. 31, 44 -o Albino gratias referentes. BAVDON. 13 p. 380, 12 reliquiis -i Andreae. 14 p. 386, 24 de -o Mammete martyre. CORP. VIII 10904 natale -i Ciru⟨lae⟩ (INSCR. christ. Diehl 2117ᵃ natale -i Claudi. *ibid.*ᵇ 2124). INSCR. christ. Diehl 1820ᵇ (*s. VI vel VII*) requiescunt reliquiae sanctorum, id est ... -i Iuliani, -i Istefani, -i Aciscli ... -i Vincenti, -orum (*sc. martyrum*) trium. 1909ᵃ sanctis marturibus Papro et Mauroleoni -is. *ibid.*ᵇ -is sanctis. 2036 -us Ianuarius. 2129 ad -u(m) Laurentium (2132. 2133. 2181 ad -um Synerotem). 2310 -i nostri Adeodatus et Felix. *et al.*

V de deis et Deo: A de deis (*gr.* κύριος. *accipiendum aut pro -o mundi aliusve rei aut pro honorifica allocutione sive titulo; acced. hic illic genet. fere obiect.*): 1 *in universum*: CIC. leg. 2, 15 -os esse omnium rerum ac moderatores deos (OV. Pont. 2, 2, 12 in rerum -os movimus arma deos. SEN. benef. 2, 30, 2 superioribus -isque rerum omnium gratiam referam. *al. cf.* PS. APVL. Ascl. 20 omnium ... rerum patrem vel -um [*ibid. antea*: deus ... vel pater vel -us omnium vel quocumque alio nomine nuncupatur. 29 pater ... omnium vel -us.]). fin. 4, 11 quod sit summi rectoris ac -i numen (PS. APVL. Ascl. 19 summo vero gubernatori[s], summo illi -o paret). ac. 2, 126 cogimur dissensione sapientium -um nostrum ignorare (*syn.* summus deus). nat. deor. 1, 54 imposuistis in cervicibus nostris sempiternum -um, quem ... timeremus. LVCR. 2, 1091 natura videtur libera, continuis -is privata superbis. 5, 87 (= 6, 63) -os acres adsciscunt. HOR. carm. 1, 1, 6 terrarum -os ... deos (OV. Pont. 1, 9, 36 terrarum -os ... colis ipse deos). OV. am. 3, 10, 48 haec decet ad -os munera ferre deos. epist. 4, 12 regnat *Amor* et in -os ius habet ille deos. MANIL. 2, 81 omnia toto dispensata manent mundo, -umque sequuntur (*syn.* deus). SEN. epist. 110, 9 -is cuncta versantibus. LVCAN. 3, 425 -um ... luci. PS. APVL. Ascl. 8 -us et omnium conformator quem recte dicimus deum. 10 aeternitatis -us deus. 22 deus pater et -us (23 *ibid.* pater ac -us. 26. *et al. v. supra l. 16 sqq.*). CYPR. Demetr. 15 p. 362, 2 videbis sub manu nostra stare vinctos et tremere captivos, quos tu ... veneraris ut -os. RVFIN. hist. 2, 3, 2 p. 113, 22 *v. p. 1933, 26.* Orig. in exod. 8, 4 p. 223, 14 B. cum ... decreveris ... omnes ceteros deos et -os repudiare et praeter unum deum et -um (*v. p. 1932, 50 sqq.*) neminem habere vel deum vel -um (*sim. ibid.* p. 223, 17). AVG. civ. 1, 32 p. 49, 8 D. liberatorem a talibus -is (*cf. antea*: dominatu superborum daemonum).

2 *de singulis deis*: a *apud scriptores*: CATVLL. 45, 14 huic uni -o (*i. Amori*) usque serviamus. TIB. 1, 3, 49 Iove sub -o. (PRIAP 9, 3 fulmen habet mundi -us [OCTAVIA 554 quem (*i. Amorem*) summovere fulminis -us nequit]. OCTAVIA 204 -us caeli. SEN. nat. 2, 45, 1 rectorem custodemque universi ... operis huius -um et artificem. *al.*). OV. met. 1, 524 nec prosunt -o (*i. Apollini, v. infra l. 57. 63*), quae prosunt omnibus artes. 10, 16 inamoena ... regna tenentem umbrarum -um (SEN. Herc. f. 570 umbrarum -os *sc. Plutonem et Proserpinam* [CLAVD. rapt. Pros. 2, 314 -is intrantibus. SEN. Herc. f. 805 sedens uterque solio -us]. *cf.* SEN. Herc. f. 565 mortis -us [STAT. Theb. 4, 528 mors ... -i ... silentes adnumerat populos]. 726 regni trucis [Med. 11 regni tristis. Phaedr. 625 regni tenacis -us et tacitae Stygis. Tro. 403 aspero regnum sub -o]. Herc. O. 560 turbae ducem maioris et -um Stygis [*v. l. 51*]. STAT silv. 3, 3, 29 horrendum ... silentis accedat -i solium. *al.*). SEN. Med. 597 -us profundi (*i. Neptunus.* MART. epigr. 30 [28], 6 -i Triton isse putavit equos. AVIEN. Arat. 705 dilectam *Amphitriten* -o maris). PRIAP. 56, 5 -o ... salaci (*de Priapo; cf. syn.* deus: 14, 1. 34, 1). IVV. 7, 64 -is Cirrhae Nysaeque (*i. Apollini et Baccho*) feruntur pectora vestra. COMM. instr. 1, 14, 4 (*de Silvano*) venalem emisti -um, cum tu ipse sis illi (*sc. -us. cf. p. 1913, 19 sqq.*). 1, 16, 7 Manes ... qui fabricantur, -os tibi nuncupas esse. AVSON. 57, 5 *v. p. 1915, 41.* PELAGON. praef. p. 29, 5 sol ... -us orbis (283 peculiariter -us equorum invocatus). VVLG. I Cor. 8, 5 siquidem sunt dii multi et -i multi (*cf.* AMBROSIAST. in I Cor. 8, 5 p. 227ᴬ Apollinem, Aesculapium, Herculem, Minervam deos dicunt et -os). MART. CAP. 2, 102 quod in fanis soliditate cubica -us adoratur. b *in inscriptionibus*: CORP. IV 6864 Iupiter -us (domus *lapis*) omnipote(n)s. INSCR. Ephem. epigr. 8, 202 (*s. II*) Iovi -o. CORP. II 4242 votum solvit Iovi -o. VI 82ᵇ. INSCR. Bollet. di archeol. e storia Dalmata 1907 p. 118 -i Iovis. CORP. II 4501 (?). *cf.* CORP. III 6673 gen(naeo) -o Balmarc⟨odi⟩. Corp. II 1966 -o invicto *Mithrae*. VI 82ᵃ sancto -o invicto Mithrae. VII 579 (?). CORP. II 3618 Marti -o. CORP. II 1276 -o Fato. CORP. III 14162² (*a. 172/3; cf.* Rev. arch. 3ᵉ sér. 41, 1902, p. 356) Μερκουρίῳ δωμίνῳ. CORP. XIII 4304 -o Mer(curio) INSCR. Syria 5, 1924, p. 109 Mercurio -o. CORP. III 12341 Silvano -o. VI 597. 607 IX 2164 XII 1001. CORP. III 7530 ⟨Her⟩oni dom⟨no⟩. 7532 Ero et d(omno). CORP. III 8244 domn(ae) re⟨g⟩(inae) et domno (*sc. Isidi, p. 1940, 64, et Serapidi, p. 1932, 6*) et Bono Evento. CORP. VI 17 Aesculapio et Ygiae -is (18 -o Aesculapio et Hygiae). VIII 1267 flamen templi -i Aesculapi. CORP. VI 2798 deo -o Apollini. CORP. VI 14098 -e Sol tibi commendo. V 8970 -⟨o⟩ S(oli) s(acrum). VI 669 -o S(oli) sancto deo. INSCR. numm. Eckhel VII 482 Sol -us imperi Romani. CORP. VIII 1838 = 16498 domno (*'intellege Plutonem vel Saturnum', vocabula q. s.* ⟨C⟩ereribus *et* ⟨t⟩utorib(us) *ante et post* -o *erasa sunt*). CORP. VIII 2670 (*cf.* p. 1759) Saturno (*cf. Deissmann, Licht v. Osten*³ *p. 274 adn. 6*) -o et Opi reginae sac(rum). 9329. 15094. 15147. 23282 deo -o Saturno. 24113 (*a. 166*) Saturno -o Balcaranensi. 24153 sacerdos ⟨-i Saturni⟩ (24159. 24279). *al. v. p. 1931, 82. cf.* CORP. VIII 12392 votum solvit -o Sobare⟨n⟩si (24033). CORP. VIII 23343 -o et deo Neptuno. *cf.* CARM. epigr. 2036, 4 undarum -o Nereidumque patri. CORP. X 1593 -o Serapidi. *al.* (*v. p. 1931, 76. cf. Deissmann l. c. p. 122 adn. 4*). *cf. p. 1941, 22 sqq.*

3 *de stellis, signis eorumque -is deis* (*hinc transl. de Christo infra l. 21*): MANIL. 4, 314 in ter denas divisum ... astrum *zodiaci* tot ... dabit vires (*homini nascenti*) -os quotcumque recepit (*sc. alia signa zodiaci ut hospites*). 4, 345 Scorpios ... alterius *partis* -um fecit *Aquarium* (*cf.* FIRM. math. 4, 17, 6 p. 239, 22 -um totius signi ... et -um partis, id est in cuius stellae finibus ista pars est. 4, 17, 8 p. 240, 23 *al.*). SEN. Tro. 388 quo cursu properat volvere saecula astrorum -us (*sc. sol*). LVCAN. 10, 214 -us ... aquarum (*i. sidus Mercurii. cf.* 209 Cyllenius arbiter undae est). FIRM. math. 2, 2, 3 p. 42, 17 masculini quidem signi -us Sol est, feminini vero Luna (4, 17, 6 p. 239, 24. *v. infra l. 20. 27. 35. al.*). 2, 4, 2 p. 47, 1 Arietis -us est ... Mars (*sim.*: 2, 4, 4 p. 47, 13. 2, 4, 6 p. 47, 23. 2, 4, 7 p. 48, 2 *al.*). 2, 14, 2 p. 57, 23 -us loci ipsius, id est signi (3, 4, 38 p. 126, 26 *al. inde* [*v. supra l. 8*]: PRVD. perist. 8, 15 ipse *Christus* loci est -us). 2, 25, 10 p. 74, 15 -us vitae vel dator vitae, id est -us geniturae (2, 25, 2 p. 73, 13. 3, 2, 23 p. 103, 22. 23. 26 collocatus contra -um geniturae quem Graeci oecodespoten vocant [4 prooem. 4 p. 196, 16. 4, 19, 1 p. 243, 1]. 4, 19, 2 p. 243, 17. *cf.* 3, 3, 10 p. 109, 4 si ipse *Mercurius* fuerit -us geniturae vel -us partis horoscopi [3, 6, 34 p. 155, 12] vel -us eius signi, in quo est -us geniturae collocatus *al.*). 2, 26, 1 p. 75, 1 chronocratorem dixerunt Graeci temporum -um (2, 26, 2 p. 75, 6 *al.* 2, 76, 4 p. 75, 21 totius temporis). 2, 26, 3 p. 75, 15 sol ... decennii -us. 4, 17, 6 p. 240, 2 -us partis (*v. supra l. 11*) ... id est ... -us finium (4, 17, 10 p. 241, 15. *al.*). 7, 2, 2 p. 210, 5 -us fortunae id est -us eius signi, in quo locus fortunae fuerit inventus (7, 7, 1 p. 229, 2 *al.*). 7, 2, 19 p. 215, 24 anaforae. *al. saepe.* MACR. somn. 1, 21, 25 sic factum est ut singuli dei eorum signorum -i esse dicantur, in quibus cum mundus nasceretur fuisse creduntur.

B *sensu christiano* (*pauca quae ex ingenti materia dedi exempla casui fere debentur, praesertim cum de usu* VVLGᵃᵉ *Dutriponi index sileat, usus* ITALAE *parum exploratus sit.* *moneo in lbb. mss. voces q. s.* -us *et* deus *ubique confundi, sive alteram pro altera librarii adhibere non dubitaverunt, sive notationes [cf. p. 1910, 10 sqq.] in utramque adhibitas parum distinxerunt; genuinas igitur lectiones si quis restituere studeat, irritum subibit laborem*): *gr.* κύριος (*cf. Preuschen-Bauer, Wörterb. z. N. T. p. 720 sqq.; v. Baudissin, Kyrios als Gottesname*), δεσπότης (*v. p. 1933, 7*): 1 *de deo et Christo* (*de spiritu sancto infra l. 76 sqq.*). *voci inest aut notio creatoris gubernatorisve mundi (aliarumque rerum, tam de patre quam de filio) aut mera quaedam vis nominis (cf.* TERT. apol. 34, 1 *l. 64) sive allocutionis. definit. v. l. 50. 72 sq.*

a *de Deo patre* (*cf.* TERT. adv. Marc. 5, 5 p. 585, 3 patri ... -i nomen accedere ob potestatem, quod et filius [*v. p. 1933, 66 sqq.*] per patrem capiat.): α *non acced. genet.* (*acced. noster: l. 64. 67. et al. saepissime;* meus: *l. 54. p. 1933, 31. et al.*): PASS. Scill. 4 p. 24, 1 cognosco -um (κύριον) meum et imperatorem omnium gentium. 5 p. 24, 8 -um deum nostrum, qui est in caelis (TERT. adv. Iud. 7 p. 713 Oe. sic dicit -us deus Christo meo -o [*v. p. 1933, 66*]. VVLG. gen. 2, 4 fecit -us deus caelum et terram [*sic saepissime*]). MIN. FEL. 18, 10 *deum* si patrem dixero ..., regem ..., -um (TERT. bapt. 20 p. 218, 12 petite de patre, petite de -o. adv. Marc. 2, 13 p. 353, 18 patrem et -um, patrem clementia, -um disciplina, patrem potestate blanda, -um severa. *eqs.* CYPR. patient. 3 p. 398, 27. *et al. v. et l. 76. 78*). MIN. FEL. 26, 11 nutu ipse et vultu -i territi contremescant. *v. antea:* verum deum. TERT. apol. 33, 1 imperatorem, quem necesse est suspiciamus, ut eum, quem -us noster elegit. 34, 1 hoc (*sc. -us*) dei est cognomen ..., -us enim meus est deus omnipotens (*cf. p. 1927, 25*). 42, 2 gratiam *debemus* ... deo -o creatori (VVLG. deut. 32, 18 *al.*). orat. 23 p. 197, 5 satis facimus deo -o nostro (praescr. 36, 5 p. 51, 1 Rauschen unum deum -um novit, creatorem universitatis. *al.*). bapt. 19 p. 217, 15 ceterum omnis dies -i est (VVLG. Ioel 2, 1. 11. *al. cf. p. 1933, 60. aliter*: adv. Marc. 4, 39 p. 555, 25 hic erit dies magnus -i, *cf. p. 1933, 79*). adv. Hermog. 3 p. 128, 22 deus substantiae ipsius nomen, id est divinitatis, -us vero non substantiae, sed potestatis *eqs.* adv. Prax. 11 p. 244, 16 animadvertite ... spiritum loquentem ex tertia persona de patre et filio: 'dixit -us -o meo' (= VVLG. psalm. 109, 1). 13 p. 248, 19 et pater (*v. l. 58 sqq.*) deus et filius (*v. p. 1933, 66 sqq.*) et spiritus deus et -us unusquisque ([*sim. ibid.* p. 249, 14]. *cf.* FILASTR. 110, 3 -um patrem et -um Christum et sanctum spiritum). adv. Marc. 1, 23 p. 328, 14 domo -i (cult. fem. 2, 6 p. 723 Oe. *al.* VVLG. *saepe.* HIER. epist. 20, 4, 1. *et al.*). 2, 28 p. 375, 13 -o et factori hominis. uxor. 2, 3 p. 688 Oe. quomodo potest duobus -is servire, -o et marito (*v. p. 1924, 66*), adde gentili. adv. Iud. 5 p. 710 Oe. -us omnipotens (VVLG. *passim.* HERM. vulg. mand. 12, 6 p. 98, 16 [*gr. 12, 6, 3* τὸν πάντα δυνάμενον, Pal. -um qui potest *eqs.*]. sim. 5, 7 p. 86, 6

[I. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

[gr. 5, 7, 4 ὁ κύριος ὁ παντοκράτωρ, Pal. -us]. INSCR. christ. Diehl 98^{b},2 [s. II] quos ... iunxit matrimonio dulci omnipotens -us. 1830. *et al.*). *passim.* ITALA psalm. 55, 11 (Cypr. testim. 3, 10 p. 121, 7) in -o sperabo (θεῷ, VVLG. deo. *sic saepissime* ITALAE -us VVLG. 'deo' *respondet.*). 118, 1 (Praedest. 3 praef. p. 627^{D}) in lege -i (κυρίου, VVLG. David; *praeterea* VVLG. lex -i *saepius.*). sap. 13, 3 (Cypr. testim. 3, 59 p. 160, 19) quanto his (*idolis*) -us sit speciosior (δεσπότης. VVLG. dominator. *cf.* Mal. 3, 1 [Apring. in apoc 21, 17] veniet repente ad templum suum -us [κύριος, VVLG. dominator]). Is. 45, 14 (Cypr. testim. 2, 6 p. 68, 14) dicit -us deus sabaoth (κύριος σαβαώθ, VVLG. *tantum* -us), *saepe.* CYPR. ad Donat. 2 p. 4, 11 de -o et de deo. epist. 22, 3 p. 543, 11 confessores -i (61, 4 p. 697, 19 *al., non* VVLG.). 59, 4 p. 670, 15 censuram -i ultoris (*non* VVLG.). 59, 17 p. 687, 1 ecclesiam -i (*al. cf.* 73, 11 p. 786, 8 haec *ecclesia* est una quae tenet ... omnem sponsi sui et -i potestatem. VVLG. deut. 23, 1. 2). *et al. frequenter.* COMM. instr. 1, 27, 12 rectorem -umque (*non* VVLG.; *cf.* MAR. VICTORIN. in Eph. p. 1260^{C} deus veluti rector et -us et princeps est). *saepe.* ANTH. 91, 1 omnia quae poscis -um, si credis, habebis. ARNOB. nat. 6, 3 p. 215, 23 caput rerum ac -um summumque ipsum regem. FIRM. err. 19, 7 p. 50, 6 piissimo ac iustissimo. 28, 9 p. 77, 27 praeceptum immortalis -i. SORT. Sangall. 2, 4 -o iuvante (4, 6 CASSIOD. gramm. VII 201, 7 *al., non* VVLG.). ITIN. [Silv.] 24, 5 kyrie eleyson, quod dicimus nos: miserere -e (VVLG. *passim*). FILASTR. 102, 3 ad -um salvatorem atque creatorem. HIER. hom. Orig. in Ezech. 1, 2 p. 322, 10 B. medicus est deus, pater est deus, -us ... non asper, sed lenis ... -us. VVLG. gen. 15, 7 dominator -e (*cf. p. 1883, 27; ceterum cf. p. 1932, 38 sq.*). RVFIN. hist. 2, 3, 2 p. 113, 22 tamquam a tyrannicis -is (*v. p. 1931, 34, gr.* δεσποτῶν) liberati ad unum verum deum et -um (*gr. deest*) creatoremque ... veniebant. AVG. civ. 5, 23 p. 236, 17 D. verus -us gubernatorque rerum. 11, 1 p. 462, 5 -o et rege nostro adiuvante (VVLG. *saepius.* CASSIOD. gramm. VII 144, 15). conf. 9, 4, 12 -e meus (*al. v. Löfstedt, Syntactica I p. 76 adn. 2*). *passim.* MARCELL. chron. II p. 61, 582, 3 in -o requievit (p. 63, 392, 2. 98, 512, 9. INSCR. christ. Diehl 1719^{A} hic requiescit in -o puella d(e)i. *al.*). PROSP. c. coll. 9, 3 p. 257^{A} *Christus* rebellis -o servatori (*non* VVLG.). ALC. AVIT. carm. 4, 35 -i caelestis imago. CASSIOD. Didym. in I Petr. 4, 17 p. 34, 31 Z. qui omnino extra -um est (*gr.* ὁ ἔξω θεοῦ). IORD. Get. praef. 3 -us tecum. GREG. M. epist. *saepe, v. ind.* CARM. epigr. 688 (*a. 449*) antistes -i. 693, 5. CORP. VIII 18 668 hic quiescit in pace -i (INSCR. christ. Diehl 3385 in gloria dei et in pace -i. *al. saepe*). XIV 1889 ⟨si⟩ne macula migravit ad -um. INSCR. christ. Diehl 3285 in -o nostro d(e)c(essit). *et al. frequentissime.* *β acced. genet.*: MIN. FEL. 18, 4 universitatis -um parentemque (*non* VVLG.; TERT. adv. Prax. 11 p. 243, 13. adv. Marc. 2, 2 p. 334, 2 -us et conditor. 2, 9 p. 347, 13 HIER. epist. 22, 11 *al.*). 35, 4 parentem omnium et omnium -um (TERT. adv. Hermog. 5 p. 132, 1 auctor et -us. 6 p. 132, 17 *al.* CLEM. ad Cor. 33 p. 31, 10 constitutor et -us. CYPR. idol. 8 p. 25, 14. *al. cf.* VVLG. Rom. 10, 12). TERT. apol. 48, 10 si ita rerum -us destinasset (*non* VVLG; ARNOB. nat. 2, 74 p. 109, 1 rerum cunctarum pater, moderator et -us. *al.*). 4, 24 p. 502, 11 ab ... -o apostolorum et prophetarum (*non* VVLG.). 4, 24 p. 502, 13 omnium animalium (*non* VVLG.). 4, 25 p. 503, 16 -us caeli (IVVENC. 1, 35. 4, 20 sublimem. *al. cf.* COMM. instr. 1, 2, 1 -us caeli terrae marisque. VVLG. gen. 24, 3 -um deum et caeli et terrae. *al.* VVLG. Matth. 11, 25 -e caeli et terrae. *al.*). 5, 5 p. 586, 6 -um mundi (*non* VVLG.; CYPR. Demetr. 5 p. 359, 17 mundi -us et rector. *al.*). coron. 5 p. 428 Oe. deum naturae -um et auctorem (*non* VVLG.). COMM. instr. 1, 22, 9 **-o -orum** in altis (*cf.* VVLG. psalm. 135, 3 confitemini -o -orum, *gr.* κυρίῳ τῶν κυρίων [*v.* CASSIOD. *ad l.* p. 969^{B} -os sanctos dicimus angelos, *cf. p. 1934, 69 sqq.*]. *v. p. 1934, 46. cf. Deissmann, Licht v. Osten*^{3} *p. 275*). VVLG. Is. 2, 12 dies -i exercituum (6, 5 regem -um. *al.*). PRVD. c. Symm. 2, 204 en ego gignendi -us ac restituendi. AVG. civ. 5, 1 p. 191, 20 D. cum -us ille sit et siderum et hominum (*non* VVLG.). 12, 16 p. 535, 4 *creaturae.* 12, 16 p. 535, 19 *angelorum.* DRAC. laud. dei 2, 144 polorum (*non* VVLG.). CASSIOD. Didym. in Iud. 9 p. 92, 5 Z. a creatore -oque cunctorum (*non* VVLG.). *et al.*

b *de Christo*: *α non acced. genet.* (*acced.* noster: *l. 69,* meus: *p. 1934, 22. al.* suus: *p. 1934, 12. 18; al.*): TERT. idol. 9 p. 38, 26 infantitum -o (ieiun. 8 p. 283, 25 *al.*). orat. 1 p. 180, 4 Iesus Christus -us noster (*cf.* 1 p. 180, 13 -us n. I. Chr. *al.* CYPR. epist. 21, 2 p. 530, 22. CLEM. ad Cor. praef. p. 1, 6 per -um nostrum I. Chr. *al.* FIRM. err. 4, 4 p. 11, 21 VVLG. I Cor. 6, 11. *al. v. et l. 82. p. 1934, 12, 30 sq. et al.*). 1 p. 181, 3 -i Christi (adv. Marc. 4, 38 p. 552, 1 *codd.* CYPR. sent. episc. 5 p. 440, 4 in iudicio -i Christi [*v. H. Koch, Cypr. Unters. 1926 p. 406 sq., ubi alia, quae similiter iuxta ponuntur, congesta invenies*]. PS. CYPR. ad Novat. 2 p. 54, 2. *al.* ITIN. Theod 8 -us Christus. *cf. l. 81. p. 1934, 6. al.*). bapt. 6 p. 206, 17 Iohannes antepraecursor -i (*cf.* 10 p. 209, 9 *al.*). 11 p. 210, 26 -i passione (13 p. 212, 26. *saepe, non* VVLG.). 19 p. 217, 9 adventus -i (anim. 50 p. 382, 3. *saepe.* VVLG. I Thess. 3, 13. *al.*). anim. 55 p. 389, 5 in diem -i nostri Iesu Christi (*cf. p. 1932, 69. de ultimo iudicii et resuscitationis die*: resurr. 22 p. 54, 28. VVLG. *saepe.* CYPR. epist. 55 p. 643, 23. 59, 13 p. 682, 4 AVG. un. eccl. praef. p. 231, 4 in diem -i nostri Iesu Christi). resurr. 8 p. 37, 20 Christum -um (3, 24 p. 421, 13 *al.* CYPR. mort. 22 p. 311, 6 *al.* PS. CYPR. mont. 6. *al. v. supra l. 72 sqq., p. 1934, 6*). adv. Val. 39

p. 211, 16 de .. -o Iesu (adv. Marc. 5, 5 p. 584, 21. 23. adv. Iud. 10 p. 729 Oe. ITALA I Cor. 16, 22 [Tert. pudic. 14 p. 248, 5] si quis non amat -um Iesum [VVLG. -um nostrum I. Chr. *gr.*: τὸν κύριον, *cf. v. 23* τοῦ κυρίου Ἰησοῦ]. VVLG. II Thess. 2, 8 -us Iesus [ὁ κύριος Ἰησοῦς]. HIER. epist. 1, 3, 3 tu ... -e Iesu. *et al.*) adv. Marc. 1, 20 p. 315, 17 o Christe patientissime -e (paenit. 7, 11 p. 20, 25 Rauschen Christe -e. CORP. XIV 1938 accipe me dixit ... -⟨e Christe⟩. *al.*). uxor. 1, 1 p. 669 Oe. dilectissima mihi in -o conserva (2, 1 p. 683). 2, 1 p. 683 ut in -o potissimum nuberent *mulieres* (2, 1 p. 684. *ibid.* 2, 2 p. 685 'nubat ... in -o' [= VVLG. I Cor. 7, 39] id est in nomine -i, quod est indubitate Christiano. *al.*). virg. vel. 1 p. 883 Oe. -us noster Christus. carn. 2 p. 427 viderit angelica multitudo -um suum noctibus honorans. adv. Iud. 7 p. 715 omnibus aequalis, omnibus rex, omnibus iudex, omnibus deus et -us est. PS. TERT. adv. Iud. p. 722 qui (*sc. magi*) cum illum ... adorassent quasi -um et regem. CYPR. epist. 15, 1 p. 514, 12 sanctum -i corpus (*cf.* laps. 26 p. 256, 7. 9 VVLG. Luc. 24, 3 I Cor. 10, 16). 58, 6 p. 662, 14 -us et deus noster. 59, 13 p. 680, 18 Christum -um suum (HIER. hom. Orig. in Ezech. 1, 7 p. 331, 19 B.). patient. 13 p. 406, 8 -i et magistri nostri ... praeceptum. COMM. instr. 1, 32, 8 cruciarium -um. HIER. in Ier. 4, 8, 2 p. 228, 15 -um salvatorem (4, 15, 2 p. 235, 21. *al.* VVLG. I reg. 14, 39 Phil. 3, 20 AVG. serm. 44, 1 *al.*). *al. saepe.* VVLG. Ioh. 20, 28 -us meus et deus meus (*v. Deissmann l. l. p. 274*). Phil. 2, 11 -us Iesus Christus (*al.*). II Thess. 2, 8 -us Iesus (*al.*). *passim.* PAVL. NOL. carm. 5, 46 -ique deique unigenae. CASSIOD. Didym. in Iud. 4—5 p. 90, 17 Z. dominatorem et -um nostrum Iesum Christum (*gr.* τὸν μόνον δεσπότην καὶ κύριον). var. 11, 17 p. 345, 1 promotiones ... quae natale -i fiunt (*non* VVLG.; CAES. AREL. reg. mon. 22 p. 1102^{B} usque ad -i natale). DIONYS. EXIG. epist. de pasch. 1 p. 487^{A} elegimus ab incarnatione -i nostri Iesu Christi annorum tempora praenotare (*cf.* p. 487^{B} anni -i nostri Iesu Christi ordinationem. pasch. 5 p. 501^{B}. *v. Svennung, Orosiana p. 2 sqq.*). TAB. devot. Trag. (Corp. III p. 961) 1 in nom(ine) -i Ieso (*sic*) Christi (VVLG. Ephes. 5, 20. INSCR. Röm. Quartalschr. 22 [1908] p. 268 in nomine -i Ies(u) C(hrist)i surges et ambulas. -e salbu(m) me fac. *al.*). CORP. XIII 7813 in -o deo nostro H(ie)su Chr(ist)o. *et saepe al.* *β acced. genet.*: TERT. adv. Prax. 17 p. 258, 25 -o virtutum (*ex* VVLG. psalm. 23, 8. 45, 8. 68, 7 *al.* TERT. adv. Marc. 4, 18 p. 478, 15. fug. 12 p. 483, 8 Oe. rex gloriae, -us virtutum. *al.*). adv. Marc. 4, 12 p. 455, 20 -us sabbati dictus quia sabbatum ut rem suam tuebatur (carn. 15 p. 451, 13 -us est sabbati filius hominis [= VVLG. Matth. 12, 8 -us ... est filius hominis etiam sabbati]. VVLG. Marc. 2, 28 Luc. 6, 5 CYPR. GALL. Ios. 164. *al.*). 4, 29 p. 523, 2 Christus ... nullius gehennae -us. 4, 39 p. 552, 24 quando et ipse veniet nominum -us, Christus et Iesus creatoris. uxor. 1, 7 p. 697 Oe. -o salutis (*cf.* VVLG. psalm. 37, 23). ITALA apoc. 19, 16 (Cypr. testim. 2, 30 p. 99, 2; Ps. Orig. tract. 13 p. 148, 15) rex regum et **-us -orum** (βασιλεὺς βασιλέων καὶ κύριος κυρίων, VVLG. -us dominantium. *cf. p. 1933, 57*). CYPR. epist. 58, 6 p. 662, 8 mundi (*v. p. 1933, 54*) factor et -us. VVLG. I Cor. 2, 8 numquam -um gloriae crucifixissent (*al.*). *al.* PRVD. apoth. 662 ninguidus agnoscit Boreas atque imbrifer Eurus nimborum -um tempestatumque potentem. AVG. civ. 18, 44 p. 324, 11 D. qui -us est omnium prophetarum (serm. 232, 3, 3. *cf. p. 1933, 50*). *et al.*

epitheta selecta: aeternus: AVG. epist. 146. non asper: HIER. hom. Orig. in Ezech. 1, 2 p. 322, 10 B. bonus: TERT. adv. Hermog. 9 p. 135, 24. *al.* VVLG. II par. 30, 18. *al.* caelestis: AVG. epist. 205, 12 (*opp.* terrenus). ALC. AVIT. carm. 4, 35. 5, 46. fortis: VVLG. psalm. 23, 8. *al.* immortalis: FIRM. err. 28, 9 p. 77, 27. iustus: FIRM. err. 19, 7 p. 50, 6 VVLG. exod. 9, 27 psalm. 114, 5. 128, 4. *al.* lenis: HIER. hom. Orig. in Ezech. 1, 2 p. 322, 10 B. laudabilis: VVLG. psalm. 47, 2. 95, 4. *al.* magnus: VVLG. exod. 18, 11 psalm. 47, 2. 95, 4 II Esdr. 4, 14. *al.* misericors: VVLG. psalm. 114, 5 Sirach 48, 22. *al.* omnipotens: *v. p. 1932, 82 sqq.* pius: FIRM. err. 19, 7 p. 50, 6. potens: VVLG. psalm. 23, 8. *al.* sanctus: lev. 20, 26. *al.* terribilis: psalm. 95, 4 Sirach 43, 31. *al.* verus: apoc. 6, 10 AVG. civ. 5, 23 p. 236, 17 D. *al.* *de Christo*: cruciarius: COMM. instr. 1, 32, 8. infans: TERT. ieiun. 7 p. 283, 35. *al.* patiens: TERT. adv. Marc. 1, 20 p. 315, 17.

2 *de certis numinibus*: **a** *de angelis* (VVLG. *semper in allocutione, cf. p. 1924, 77 sqq.*): VVLG. iud. 6, 13 obsecro mi -e (*sic* VVLG. *saepius, vel* -e mi. *semel*: Dan. 14, 34 -e). Dan. 10, 17 quomodo poterit servus -i mei loqui cum -o meo. *i. q. dominationes, v. p. 1882, 35 sqq.* (*cf. et p. 1933, 59*): RVFIN. Orig. in exod. 8, 2 p. 220, 2 B. de -is idem apostolus dicit: sive throni *eqs. ibid.* p. 220, 5 *v. p. 1882, 53.* p. 220, 15 angelos ... quibus regendas gentes commisit excelsus, vel deos appellari vel -os constat ..., -os quasi qui a -o (*i. deo*) sortiti sunt potestatem.

b *de deis haereticorum*: *de deis Marcionis*: TERT. adv. Marc. 1, 15 p. 309, 14 (*de deo bono*). *ibid.* -o mundi sui. 1, 25 p. 326, 6 -um hominis, creatorem (4, 29 p. 521, 18 creator ... -us totius hominis. *cf.* resurr. 2 p 26, 13 -um carnis. *al.*). 1, 27 p. 328, 21 quem -um appellas, negas timendum. p. 328, 25 nec legitimus -us, ut diligas propter humanitatem *eqs. al. cf.* PS. TERT. haer. 6 p. 223, 16 Apelles, discipulus Marcionis ... aliam virtutem quam dicit,

[*I. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-um dicit, sed angelum ponit. *de deo Patripassianorum*: TERT. adv. Prax. 1 p. 227, 4 unicum -um vindicat *diabolus*, . . . ut de unico haeresiam faciat. *de Achamoth*: IREN. 1, 5, 3 -um . . . operationis . . . hanc . . . vocant . . . -um masculiniter (*gr.* κύριον). *cf.* TERT. adv. Val. 19 p. 198, 10 angelos famulos simulacra -orum (*v. antea*: *Achamoth, Demiurgum, Nun*).

c *de diabolo*: TERT. anim. 16 p. 323, 2 -us et ipse dictus sui ordinis. HIER. epist. 38, 5, 2 -us . . . Beelzebub.

synonyma: dominator (*saepius, cf. p. 1883, 62. 78*). erus, *cf. Löfstedt, Syntactica I 93*. heres, *v. p. 1911, 5*. ipse (ipsimus *sim.*) tyrannus (*II A, cf. p. 1920*), *82*. [*non* dubenos, *cf. Goetz, Festschr. f. F. Kluge 1926, 45 sq.*]

opposita: *ad I B 1* mancipium, servus, verna. *ad II A*: cives, imperator, princeps, tyrannus.

deriv.: dom(i)naedius, dominicus, dominium, dominari, dominulus, domnifunda, dom(i)nipraedius.

×dom(i)na, -ae *f.* *de formis: gen. sg.* -aes (-es): CORP. VI 68, 7 *v. p. 1940, 71*. INSCR. christ. Diehl 2115 (*Romae, a. 401*) *v. p. 1939, 10*. 2123 (*Romae*) *v. p. 1939, 10*. *dat. (abl.) plur.*: -is: CVRT. 3, 12, 8 *v. p. 1937, 11*. CORP. II 1164 -is Nymphabus. XII 2446 *v. p. 1941, 8*. -abus: PHOC. gramm. V 427, 7 (*cod. g*) deabus . . . -abus (*cf.* GRAMM. suppl. 45, 7). BAVDON. *v. p. 1938, 83*. CORP. V 774 *v. p. 1941, 4*. INSCR. Dessau 4827 (*in monte Poenino*) *v. p. 1941, 7*. INSCR. Bull. archéol. trav. hist. et scientif. 1912 p. 515 (*prov. procos.*), p. 516 *v. p. 1941, 11*. (*formae mere orthographicae: dat. sg.*: -e: *passim, e. g.* CORP. IV 4890; -i: INSCR. christ. Diehl 2817 [*Romae*] -i coiugi, *v. p. 1939, 31* [*ex errore*]). *de scriptura*: domn- (*cf. p. 1907, 33. 83*): CORP. IV 1375. 4187. 4950. 6865 III 7671. 7833. 8244. 12476 V 4612 IX 3421 X 6076 XIII 10024, 60. INSCR. Schr. d. Balkankomm., Ant. Abt. VI, 1913, 8 p. 158 (*in Dalmatia*). INSCR. Arch. Jabrb. Ergänzgsh. VI, 1906, p. 43 (*Pergami*) *bis, v. p. 1940, 70*. INSCR. Bull. archéol. trav. hist. et scientif. 1912 p. 515 (*prov. procos.*). p. 516 *v. p. 1941, 11*. INSCR. christ. Diehl 227 (*Syracusis*). 1482ᵃ (*Romae, a. 394*). 1820ᵇ (*Cordubae, s. VI vel VII*). 2115 (*v. p. 1939, 10*). 2123 (*Romae*). 2137 (*Romae, a. 426*). *al.* donne: INSCR. christ. Silvagni 2778, 5. *notatur*: D: CORP. VI 115 d(eae) d(ominae). X 1554 deae d(ominae) *v. p. 1940, 74*. D(omin-) N(ostr-) *vel* D̄ N̄ *de imperatricibus*: CORP. II 2200 (*a. 257, non extat*). III 13661 (*a. 305/11*). VI 1153 (*a. 323, ut vid.*). X 678 (*a. 323/6*). III 736 (*a. 403*). *al.* INSCR. christ. Diehl 16 (*Romae*). 19 (*Romae*). 20ᵈᵅ (*Ravennae; v. p. 1940, 2*. 20ᵈᵝ). *singulariter de privata femina christiana* (?): INSCR. christ. Rossi I 571 (*c. a. 400*) d n̄ disposita (*cf. adn.*). DOM.: CORP. IV 4944 (-ina). V 8246 (-inis *vel* -inabus). 23022 (-inae). INSCR. Syria 5, 1924, p. 109 nr. 3 (*Beryti*) (-inae). DOMIN: CORP. III 1005 (*non extat*) -(arum). 8752 -(ae). INSCR. Not. d. scavi 1914 p. 157, 37 (*Pompeiis*) -(a). dominab: CORP. V 774 (*non extat*), *v. p. 1941, 4*. DMINE: INSCR. christ. Diehl 4611 (*Romae*). *de notione*: GLOSSᴸ. I Ansil. DO 109 -am coniugem. *v. p. 1938, 35*. II Philox. DO 37 (*cf.* 39) δέσποινα. *legitur inde ab* ENNIO *p. 1940, 11*. PLAVTO *l. 64 bis*. [*falso trad.*: TVRPIL. com. 188 *v. p. 1892, 67 sq.* CIC. leg. 2, 58] [*val.* doamnă, *it.* donna, *francog.* dame, *hisp.* dueña. *M.-L.*] *cf. Onom.*

I *ea quae iure possidendi iubendique utitur* (*cf. p. 1913, 19. ad notionem q. e.* -a *domus vel mater familias, congruentem cum ea, quae primaria vocis q. e.* '-us' *fuisse videtur* [*cf. p. 1912, 36*], *revocare licet*: CATVLL. 61, 31 domum -am voca. GREG. M. epist. 9, 3 p. 42, 16 familia . . . ipsius [*sc. mariti*] sacram communionem recipiat et -ae ea [*praedicta*] culpa in huius afflictionis poena diu non teneat [*i. ne propter matris familiae culpam familia diu sacramento careat*]. *spec. de* -a *convivii* [*cf. p. 1913, 1*]: CLAVD. DON. Aen. 1, 695 p. 136, 30 primum quidem discubuisse inducit convivii -am *Didonem*).

A -a *servorum* (*cf. p. 1913, 30. in comparatione p. 1936, 17*): PLAVT. Cist. 773 quid ⟨est⟩ nomen tuae -ae? Stich. 296 ipsa -a (*syn.* era). TER. Haut. 298. 301 denumerarier ancillas . . ., ad -as qui adfectant viam (*inde, ut vid.*, PAVL. sent. 2, 26, 16; *cf. vol. I 1183, 9 sqq.*). Haut. 628 *v. p. 1936, 36*. CATO agr. 143, 1 *v. p. 1941, 16*. FANN. hist. 2 -a eius . . . iubebat *eqs.* CIC. Cluent. 180 puer . . . rem omnem -ae indicavit. Cael. 57 intellegebat non communi condicione servitutis uti, sed . . . familiarius . . . cum -a vivere *servos*. 58. 62. LABER. mim. 11 -a nostra. BELL. Hisp. 18, 4 servus . . . -am iugulavit (20, 3). HOR. sat. 1, 5, 55. 1, 5, 67 scriba quod esset, nilo deterius -ae ius esse (*cf.* SEN. contr. exc. 6, 3 cum haberet ius -ae ancillae impudentia). carm. 3, 27, 65 -ae . . . tradi barbarae. epist. 1, 2, 25 *pocula* si cum sociis stultus cupidusque bibisset, sub -a meretrice fuisset *Vlixes*. TIB. 1, 5, 26 *opp.* verna. PROP. 3, 6, 2 tibi sint -ae . . . dempta iuga. OV. am. 1, 6, 20. 1, 11, 7. 2, 2, 17 -ast obnoxia servo. 2, 3, 1. 10. 2, 8, 4. 2, 8, 24 *v. p. 1914, 27*. 2, 8, 28 epist. 3, 101. 19, 80 ars 1, 353. 358. 378. 385. 2, 211 paruit imperio -ae (*sc. Omphales*) Tirynthius heros (*cf.* epist. 9, 74. 82 fast. 2, 305 MART. 9, 65, 11). 3, 666 rem. 640 *al.* met. 4, 5 (*opp.* famulas. *item*: 14, 261. 318 SEN. Ag. 796 VAL. FL. 8, 713. *al.*). 6, 579 *al.* fast. 4, 444 -am (*Proserpinam*) casu nulla secuta comes (LIV. 39, 10, 5 ancillam se ait -ae comitem . . . sacrarium intrasse). LIV. 1, 48, 7 -ae Servium trucidatum ostendit. 39, 12, 6 SEN. contr. 7, 6, 6. *al.* PHAEDR. app. 13, 13. CORP. IV suppl. 20 (*a. 56*) ⟨ex auctione⟩ -a⟨e meae⟩. SEN. Ag. 296. Herc. O. 218 *opp.* captiva. 224 Tro. 80 benef. 3, 23, 2. dial. 6, 10, 6 varia et libidinosa mancipiorumque suorum neglegens -a. *al.* PETRON. 45, 7. 77, 1. 105, 7 *v. p. 1938, 55*. 110, 1. 111, 10. 126, 7 'ex hac nota -a est mea' (*ancilla de Circe, cf. sim.*: 126, 12. 13. 128, 3. 9. 129, 11. 130, 3 sive verberibus contenta es [*sc. Circe*], curro [*Polyaenus sc. velut servus*] nudus ad -am. 132, 5 tota . . . familia quaerit, quis -ae hilaritatem confuderit). VAL. FL. 2, 345 *opp.* Thressa manus. 7, 268 haec -ae referas ad virginis aurem (*ad eam, quae Medeae comes putatur*). 8, 173 -am . . . *Medeam* reclamant nomine *famulae*. MART. 7, 64, 2 -ae munere factus eques. 11, 73, 6 QVINT. decl. 363 p. 394, 24. *al.* inst. 5, 11, 34. *al.* IVV. 6, 376. 377. 423 TAC. ann. 14, 60. *al.* CALP. decl. 33 p. 28, 14 HADR. Vlp. dig. 29, 5, 1, 28. MARCIAN. dig. 28, 5, 49, 2 cum libertate . . . servus a -a heres *institutus*. VLP. dig. 29, 5, 3, 5 PAVL. dig. 25, 2, 21, 1 MOD. dig. 16, 1, 25 pr. APVL. met. 2, 16. 20. *al.* 6, 5 *Veneri* -ae *Psyches* (6, 8. 9 *al.*). AMM. 29, 1, 39 vitam ut -am fugitans rabidam. *al.* HIER. epist. 54, 13, 2 animus -arum ex ancillarum habitu iudicatur (*ex* TER. Haut. 298 *sqq.?*). *al.* VVLG. gen. 16, 4. *al.* (*et passim* ECCL.). MART. CAP. 2, 143 *opp.* alumnus. 2, 171 *opp.* ministri. SIDON. epist. 2, 8, 1 morigera coniunx, -a clemens, utilis mater *eqs.* COD. Iust. 4, 14, 5 (*a. 243*) antequam a -a manumitteris. 4, 26, 3 (*a. 215*) si non . . . iubente -a pecuniam mutuam servo . . . dedisses. *al. et saepe.* *tropice de ecclesia quae serva olim per Christum liberata est*: PRVD. cath. 12, 187 -ae . . . ecclesiae (*aliter p. 1939, 49*). *in inscriptionibus*: CORP. II 957 Theodorus Diogenis vicarius Firmiae Epiphaniae -ae sanctissimae. 2793 d. m. Lupiae ancillae . . . -a poss(uit). 3437 (*s. I ex.*) Octaviae M. f. Lucanae -ae optimae . . . proc(urator) eius. IV 4890 (*in notulis, ut vid., dispensatoris rei domesticae*:) -(a)e *tantum*, domino *tantum*. VI 9989 vilico . . . -a. IX 3122 -ae cara puella fui. 3421 ⟨Si⟩lvano sanct⟨o⟩ . . . ⟨C⟩hrestus Or⟨o⟩niae Iulittae saltuarius pr⟨o⟩ salute -⟨ae⟩. X 2496ᵃ Heliodoro servo Lollia Severa -a (2896). 4962 Mariae C. l. Feliculae Vrsio et Condicio -ae bene merenti. INSCR. christ. Diehl 2184 -a mancipio⟨r⟩u(m). INSCR. Notiz. degli scavi 1920 p. 229 *v. p. 1914, 80. cf. p. 1941, 21.*

de filia erili (*cf. p. 1912, 74*): TER. Haut. 628 -a (*v. p. 1907, 83*) ego (*sc. servus auctus sum filia domino restituta*; ergo *plurimi codd.*), erus damno auctus est. SEN. contr. 7, 6, 7 ex servo gener, [et] ex -a uxor, ex domino socer factus est. 7, 6, 8 *bis. et al. ibid.*

B -a *bestiarum* (*cf. p. 1915, 43*): CATVLL. 3, 16 ad solam -am usque pipiabat *passer*. OV. am. 2, 6, 61 colligor ex ipso -ae placuisse sepulcro (*psittacus*). APVL. met. 6, 6 de multis, quae circa cubiculum -ae (*Veneris*) stabulant, procedunt quattuor . . . columbae (*ibid., cf. p. 1940, 33 sq.*). SCHOL. Germ. Bas. p. 73, 10 *Amalthea* fuit -a caprae, quae *eqs.* SERV. auct. Aen. 3, 113 (*v. p. 1940, 15*) p. 363, 25 alii ipsorum leonum -am a Vergilio dictam arbitrantur (*sc. Cybelen, cf. p. 1940, 13*). *v. et l. 56.*

C -a *partis alcs. corporis sui* (*cf. p. 1919, 15*): CATVLL. 66, 76 afore me a -ae vertice discrucior (*sc. coma*). OV. epist. 14, 60 si manus haec aliquam posset committere caedem, morte foret -ae sanguinulenta suae. met. 6, 560 ut . . . salire solet mutilatae cauda colubrae . . . et moriens -ae vestigia quaerit. *similiter*: OV. ars 1, 288 *Myrrhae* lacrimis quas arbore fundit odorā unguimur et -ae nomina gutta tenet (met. 9, 655 Byblis vertitur in fontem, qui nunc quoque . . . nomen habet -ae. *hic addo*: OV. fast. 5, 128 cornu [*caprae sidus factum*] . . . -ae [*sc. Amaltheae nymphae*] nunc quoque nomen habet).

D -a *rerum* (*cf. p. 1915, 75*): **1** *variarum rerum* (*cf. p. 1918, 6*): OV. epist. 11, 1 oblitus a -ae caede libellus erit (*cf. p. 1918, 74*). PLIN. nat. 33, 40 in secreto margaritarum sacculi collo -arum auro pendeant (*an ad p. 1938, 30?*). STAT. Theb. 12, 528 informes -arum sanguine peltae. MART. 6, 27, 8 amphora cum -a nunc nova fiet anus. AVSON. 36, 3 *vestis*.

2 -a *fundi sim.* (*cf. p. 1916, 38 sq.*): AFRIC. dig. 20, 4, 9, 3 -a eius pignoris (*i. praedii*) facta. PAPIN. dig. 33, 1, 10, 3 sumptus . . . quem actori -a praestare solita fuit. TRYPH. dig. 23, 3, 78, 2 fundi -a (COD. Iust. 8, 14, 5, *a. 294*). AVG. civ. 22, 8 p. 573, 8 D. -a possessionis (COD. Iust. 4, 65, 12 [*a. 245*] possessionum). **3** -a *tabernae* (*cf. p. 1916, 31*): COD. Theod. 9, 7, 1 (*a. 326* = COD. Iust. 9, 9, 28) utrum -a cauponae an ministra fuerit. *ibid.* -a tabernae.

E *sensu iuridicali* (*cf. p. 1919, 37 sq.*; '-am servorum' *suo loco sub I A invenies neque huc revocavi exempla, etiamsi iuris rationem inter -am et servum intercedentem exhibent, cf. imprimis: supra l. 14 sq. 21 sqq., praeterea: supra l. 68. infra p. 1941, 18 sqq.*; *de* '-a fundi' [*v. l. 63 sqq.*] *eandem rationem adhibui*): MARCELL. dig. 46, 3, 48 Titia cum propter dotem bona mariti possideret, omnia pro -a egit (*cf.* PAVL. dig. 25, 2, 1 quia societas vitae quodam modo -am [*sc. rerum mariti*] eam [*i. uxorem*] faceret. PALLAD. hist. mon. I 55 p. 337ᴰ defuncto marito cunctarum facultatum -a simul effecta). VLP. dig. 43, 24, 13, 5 hereditas -ae locum obtinet (47, 4, 1, 1. COD. Iust. 4, 34, 9 [*a. 293*] cum hereditas personam -ae sustineat. *cf. p. 1919, 50*). FRG. Vat. 1. COD. Iust. 3, 33, 10 (*a. 293*) si -a proprietatis . . . usum fructum locavit. 4, 50, 1 (*a. 213*) traditione matrem tuam -am fuisse constitutam. 4, 50, 5 (*a. 290*) donationem a non -a (*cf. p. 1920, 20*) . . . in filiam . . . collocatam. 7, 45, 1 (*a. 208*)

[*I. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

non procuratorem, sed ipsam -am litis condemnavit (*cf. p. 1920, 31*). 8, 13, 13 (*a. 293*) -am non minorem viginti et quinque annis (*cf. p. 1920, 42*). *al.*

II ***ea quae imperandi et regendi potestate utitur*** *(cf. p. 1920, 78), saepius fere i. q. dux, regina (de imperatrice v. p. 1938, 42)*: **A** *proprie (c. gen. obi. infra l. 13)*: VERG. Aen. 11, 805 trepidae comites (*i. Amazones*) -am ... ruentem suscipiunt (11, 868). OV. met. 6, 178 me regia Cadmi sub -a est (*sc. Nioba*). SEN. Ag. 263 nec coniugem hoc respicere nec -am decet. Med. 847 -am et novercam. Tro. 80 *syn.* regina. OCTAVIA 352 multi -ae (*Agrippinae*) ferre auxilium ... audent (368). 687 *de Poppaea*. CVRT. 3, 12, 8 actum esse de -is. LVCAN. 10, 357 (*de Cleopatra*. 10, 374). VAL. FL. 5, 377 ducem -amque catervae (*i. Medeam*). 7, 234 *Circen* vides Tusci -am maris. TAC. ann. 14, 61 libens quam coactus acciret *Nero* -am (*Octaviam*). APVL. met. 5, 27 me ... tu, Zephyre, suscipe -am (*sc. Psyches sororem saltu se praecipitantem*). CLAVD. DON. Aen. 4, 135 p. 372, 4 (*de Didone*. 4, 210 p. 381, 13 novam -am). CLAVD. carm. min. 30, 81 Nereides ... confessae plausu -am (*sc. Serenam*). SIDON. epist. 4, 8, 5 v. 10 *syn.* regina.

B *translate de rebus maxime personatis (hic illic ex ea notione q. e. -a servorum [p. 1935, 63 sqq.] translatio orta esse videtur, e. g. infra l. 44. 74)*: **1** *de urbibus, civitatibus, terris sim. (de plebe v. l. 39)*: HOR. carm. 4, 14, 44 tutela ... Italiae -aeque Romae (OV. fast. 4, 831 *Romae*. MART. 1, 3, 3 -ae fastidia Romae. 10, 103, 9 *v. p. 1941, 38*. ARNOB. nat. 2, 12 p 57, 6 ipsam ... apud -am Romam. AMM. 14, 6, 6 ut -a suscipitur et regina. CLAVD. 22, 224. 24, 97. 152 [*de* -a urbe *cf. p. 1941, 34 sqq.*]. *c. genet.*: OV. met. 15, 447 urbem ... -am rerum ... efficiet [AVSON. 290, 9 Romam rerum -am. CLAVD. DON. Aen. 7, 600 p. 90, 26]. LIV. 38, 51, 4 -am orbis terrarum [FRONTIN. aq. 88 regina et -a orbis]. VAL. MAX. 7, 3, 1 urbem nostram tot civitatium, tot gentium -am [PANEG. 2 (10), 14, 3 *al.*]. *et al.*). VELL. 2, 29, 4 in civitate libera -aque gentium. VAL. MAX. 5, 3, 2^b Africanus superior ... rem publicam ... paene ... morientem Karthaginis -am reddidit. STAT. Theb. 2, 119 Cadmo -as inferre Mycenas. PANEG. 2 (10), 2, 2 Italia ... gentium -a gloriae vetustate (5 [8], 10, 3). *al.* IVST. 8, 4, 7 Graeciam ... multarum adhuc urbium -am. AVSON. Mos. 467 -ae ... Mosellae numine adorato. VVLG. Is. 47, 5 *de Babylone*: non vocaberis ultra -a regnorum (47, 7). thren. 1, 1 facta est quasi vidua -a gentium *Ierusalem*. CLAVD. 15, 53 ut -am plebem bellatoremque senatum classibus aestivis alerent. AVG. civ. 5, 12 p. 212, 3 D. patriam ... -am esse concupiverunt.

2 *de rebus corporeis*: QVINT. decl. 252 p. 33, 20 in cunctis, quae humanam continent vitam, -a pecunia est (*cf.* PS. SEN. mon. 107 pecunia si uti scias, ancilla est, si uti nescias, -a. *v. supra l. 21*). TERT. adv. Hermog. 6 p. 138, 8 *materia* incomparabilis cum deo, quia et deus incomparabilis cum illa et auctrix cum deo et -a cum deo (*om. N* et -a cum deo). AMBR. Hel. 8, 26 malae -ae servitur gulae. ALC. AVIT. carm. 2, 333 voluptas ... populos -a sub carne tenebat (OP. imperf. in Matth. 47 p. 900^A rerum visibilium -a caro).

3 *de rebus incorporeis plerumque ad animum, mentem pertinentibus*: CIC. Mur. 30 ipsa illa -a rerum sapientia (SEN. epist. 85, 32 sapientia -a rectrixque est. PANEG. 3 [11], 19, 2). Pis. 3 sit sane fors -a campi (*cf.* Marcell. 7 ipsa rerum humanarum -a, fortuna [fin. 2, 89 ita fit beatae vitae -a fortuna. Tusc. 5, 25 -a rerum ... et externarum et ad corpus pertinentium]. *cf. p. 1940, 32*). de orat. 2, 247 -a natura est (PLIN. nat. 21, 78 -a rerum omnium). rep. 6, 1 graves ... -ae cogitationum libidines infinita quaedam cogunt atque imperant. parad. 40 cupiditas ... honoris, imperii ... quam dura est -a, quam imperiosa, quam vehemens (LACT. inst. 7, 1, 19 serviunt ad nutum -ae cupiditatis). fin. 2, 37 virtutibus, quas ratio rerum omnium -as, tu voluptatum satellites et ministras esse voluisti (*cf.* off. 3, 28 haec ... una virtus [*i. iustitia*] omnium est -a et regina virtutum). Tusc. 2, 47 praesto est -a omnium et regina ratio (*inde* APVL. Plat. 1, 18. *cf.* BOETH. mus. 1, 34 p. 224, 4 ratio quasi -a imperat). nat. deor. 2, 148 -a rerum, ut vos soletis dicere, eloquendi vis (*cf.* TAC. dial. 32 *eloquentia* omnium artium -a). off. 2, 37 voluptates, blandissimae -ae (AVG. civ. 5, 20 p. 231, 20 D. -am suam, id est voluptatem. 19, 1 p. 348, 4). SEN. epist. 53, 9 philosophia ... ordinaria est, -a est. GELL. 12, 13, 16 consuetudo ... cum omnium -a rerum, tum maxime verborum est. APVL. Plat. 1, 13 animam, corporis -am (BACHIAR. fid. 4 p. 1031^A *creaturis* -a ... constituta est anima). AMBR. Iac. 2, 3, 11 p. 38, 19 -a est ... pietas crudelitatis. AVG. civ. 10, 26 p. 443, 16 D. invidam non potentiam sed pestilentiam et non dicam -am, sed ... ancillam potius invidorum. 19, 25 p. 401, 1 mens -a pecc. mer. 2, 22, 36 p. 108, 3 adversus -am mentem ... excitantur *membra*). epist. 140, 18, 45 p. 193, 24 *caritate* tamquam -a veniente. pecc. mer. 2, 6, 7 p. 78, 11 ab huius execrandae -ae (domus *vel* dominationis *pars codd.*) servitute liberantur (*sc.* iniquitatis [*ex* VVLG. psalm. 118, 133]. *cf.* serm. 30, 1, 1. 30, 6, 8 sub iugo malae -ae iniquitatis). POMER. 3, 10, 1 p. 438^A animorum levium -a *vanitas*. BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 223, 23 nostra ... voluntas -a ... est nostrorum actuum.

III ***specialia quaedam*** *(nata ex appellatione honorifica [IV], cf. p. 1924, 30 sqq.)*:

A *de amica (cf. p. 1915, 33. interdum notio q. e. sub IA tangi videtur, in comparatione* HOR. carm. 2, 8, 19): LVCIL. 730 cum mei me adeunt servuli, non '-am' ego appellem meam. CATVLL. 68, 68 isque (*sc. Allius*) domum nobis, isque dedit -ae (-am *codd., def. Vahlen, Ges. ph. Schr. 2 p. 664 adn., alii*). 68, 156. LYDIA 24 mea non mecum -a est. HOR. carm. 2, 12, 13 *v. infra l. 29*. TIB. 1, 1, 46 iuvat ... -am tenero continuisse sinu. 1, 5, 40. 2, 3, 5. 79. 2, 4, 1 sic mihi servitium video -amque paratam (3, 19, 22 nec fugiam notae servitium -ae). 2, 4, 19. 2, 4, 25 *Venus* -am ... rapacem dat mihi. 2, 6, 41. 47. 3, 4, 74 immitem. 3, 6, 14. 3, 10, 12. PROP. 1, 1, 21 -ae mentem convertite nostrae (3, 16, 1 OV. am. 2, 15, 7). 1, 7, 6 duram. 1, 16, 17 ianua vel -a ... crudelior ipsa. 2, 24, 16 fallaci. *al.* OV. am. 1, 4, 60 separor a -a nocte iubente mea. 2, 15, 11 tunc ego te cupiam, -a, et tetigisse papillas et *eqs.* (*Madvig*, -ae tet. *codd.*). 2, 17, 5 utinam -ae miti ... praeda fuissem. 2, 18, 17 iniquae. ars 2, 691. *passim*. met. 13, 837. 14, 759 -ae sub imagine. trist. 2, 449. *al.* CALP. ecl. 3, 50 ut Lycidas -ā sine Phyllide tabidus erro. MART. 6, 71, 6 vendidit ancillam, nunc redimit -am. 8, 50 (51), 24. 9, 2, 5. 12, 93, 6 morionem ... ridenti -ae statim remittit. 13, 69 (-o *pars codd.*). 14, 134. CORP. IV 1991 Aelius Magnus Plotillae suae salutem. rogo, -a (*cf.* 6865 rogo -a per ⟨Venere⟩m fisicam. INSCR. Notiz. degli scavi 1914 p. 401, 8 Secundus Prim(a)e suae ubique isse salute. rogo -a, ut me ames. 1915 p. 425 Valens -a essem, salutem roga m⟨ihi?⟩). INSCR. Notiz. degli scavi 1922 p. 485 n. 37 (= CARM. epigr. 2058) hic ego cum -a re⟨...⟩ (*ibid.* 38 ⟨hic⟩ ego cum -a resoluto clune ⟨p⟩er⟨e⟩gi). *huc pertinere videtur*: CORP. IV 1736 Liberalis -ae salutem. 4187. 4944 Communis Clodia sua (-a). 4950.

B *de muliere illustri cum observantia significanda, patrona (cf. p. 1924, 59)*: HOR. carm. 2, 12, 13 dulcis -ae ... Licymniae cantus (*cf. Heinze ad l.*). PLIN. nat. 33, 40 *v. p. 1936, 59*. MART. 6, 86, 1 (*cf. Friedl. ad l.*). 7, 50, 1 fons -ae, regina loci quo gaudet Ianthis. 12, 31, 7 munera sunt -ae. IVV. 6, 323 palma inter -as, virtus natalibus aequa. PLIN. epist. 7, 24, 7 singulos *pantomimi* gestus -ae (*dat.*) cum canticis reddebant *spectatores*.

C *de uxore (cf. p. 1939, 12. 1924, 73. v.* GLOSS. *p. 1935, 48)*: MELA 2, 20 manent ... -as (*i. viduas, sc. viri in rogo iacentis*) proci. STAT. silv. 1, 2, 23. 1, 2, 211. MART. 5, 61, 3 *syn.* uxoris. 6, 21, 3. 11, 7, 8 haerebit -ae vir comes ipse suae. 12, 97, 6. IVV. 6, 30 ferre potes -am. *antea*: uxorem ... ducis. 9, 78. SERV. Aen. 6, 397 *v. p. 1940, 24*. RVSTIC. synod. (Conc.^{S} I 2, 4) 293, 6 p. 223, 38 -am iugalem eius (*Aristolai*). CARM. epigr. 1037, 7.

D *de imperatrice (cf. p. 1937, 5. 1924, 33)*: MART. 11, 8, 5 de Palatinis -ae (-i *T*) ... Serica (*vestis*) prelis. LAMPR. Hel. 10, 2 *coni. Casaub., v. p. 1924, 39*. ADDIT. Prosp. Havn. chron. p. 301 (*c. a. 438*) facta est -a Eudoxia Augusta. CASSIOD. var. 10, 21, 1 tantae -ae (*i. Theodorae Augustae*).

IV -a *pro* ***mero titulo*** *et in honorifica allocutione et in epistulari inscriptione*: *appellantur*:

A *mulieres variae (cf. p. 1925, 3. saepius in sermone ecclesiastico [cf. p. 1929, 61 sqq.]. de allocutionis usu v. l. 66 sqq. in fabula de bestia femina v. l. 71. acced genetivo l. 63 [cf. p. 1925, 39 sqq.], appositione l. 64. nota ad appellationem* 'mi -a' *sim. praedicatum vel pronomen plurali numero adiungi infra l. 75. 76. 77. 78 [cf. p. 1925, 56 sq.])*: PETRON. 20, 1 'rogo', inquam, '-a' (*sc. Quartilla*. 24, 1). 105, 7 *appellatur* '-a' *ab ancilla*. 130, 1 Polyaenos Circae salutem. fateor ..., -a, *eqs.* APVL. met. 2, 20. 2, 24. 2, 26. 5, 2. HERM. vulg. vis. 1, 1 p. 3, 9 (*initio interrogationis* [*gr. 1, 1, 5* κυρία. Pal. -a]. *item*: vis. 1, 1 p. 3, 13 [*om. gr. et* Pal. 1, 1, 6]. *al.* *in fine interrogationis e. g.*: vis. 3, 3 p. 17, 10 [*item gr. 3, 3, 5, om.* Pal.]). vis. 1, 2 p. 5, 6 -a ave (*gr. 1, 2, 2* κυρία χαῖρε. Pal. ave -a). *saepe*. ITIN. [Silv.] 3, 8 -ae venerabiles sorores (20, 5. 46, 1 -ae sorores [46, 4]. PALLAD. hist. mon. 1 2 p. 259^C mi -a soror). 12, 7 -ae venerabiles. 19, 19 vos, -ae animae meae. 23, 10 -ae (dōnae *cod.*), lumen meum (*ibid.*). ITIN. Theod. 2 p. 137, 18 ubi -a Maria nata est (8. 10. 28 BAVDON. 15). 8 p. 141, 19 -a Eudocia. HIER. epist. 22, 2, 1 mi -a Eustochium, -am quippe debeo vocare sponsam domini mei (22, 26, 1 mi Eustochia, filia, -a, conserva, germana, aliud enim aetatis, aliud meriti, illud religionis, hoc caritatis est nomen). 45, 4, 1. 45, 6, 1. AVG. epist. 131 tit. p. 77, 9 -ae insigni et merito illustri. ROMVL. fab. Aesop. 12, 17 rec. W. canis ait: sine paulisper ..., -a (*sc. scrofa*). CONC.^{S} I 4 p. 223, 7 -ae Marcellae cubiculariae et -ae Drosariae. 223, 19. FAVST. REI. epist. 10 p. 217, 7 -am filiam meam ... saluto (RVRIC. epist. 32 p. 416, 17. CAES. AREL. testam. 61 vos, -ae filiolae). ENNOD. epist. 2, 2, 3 p. 41, 22 salve mi -a (*al. cf.* 6, 38, 3 p. 171, 25 valete mi -a). 2, 3, 4 p. 42, 19 -a mi, ... cognoscas (*al.* 6, 18, 2 p. 159, 21 -a mi, accipientes *eqs.* [*sim.*: 6, 35, 2 p. 169, 64 -a mi, ... vos *eqs.* 6, 26, 3 p. 164, 24. 7, 14, 8 p. 184, 6. 9, 17, 3 p. 241, 5]). 8, 27, 2 p. 217, 17 -a mea ... vos (*cf.* 9, 17, 2 p. 240, 27 -a mea ... tu. *al.*). 7, 29, 3 p. 195, 23 praecipue tamen -ae (*secl. Hartel*) et merito -ae Barbarae. *al.* HIST. Apoll. 2 nutrix ... ait: '-a, quare *eqs.*' (29 -a Tharsia. *ibid.* audi -a mea Tharsia. *al.*). 50^a Apollonius exclamavit: -a Tharsia. *al.* GREG. M. epist. *v. ind. p. 536 s. v.* PASS. Theclae C 29 p. 81, 3 peto te, -a Thecla. BAVDON. *in libri II subscriptione* -abus sanctis meritorum gratia coronatis. PASS. Perp. 5, 5

[*I. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pater meus me iam non filiam nominabat, sed -am (οὐκέτι με θυγατέρα, ἀλλὰ κυρίαν ἐπεκάλει). *in inscriptionibus*: CORP. IV 2634 (*in amphora*) -a. V 4438 L. Lucreti Ephori ... amico ... et Statiae Verae, coniuge huius, -(a)e meae sanctissimae et amicae carissimae his aram posuit ... amicis. INSCR. christ. Diehl 227 -a fidelissima fem. Marina. 1482ᵃ (*a. 394*) Vrani(a)e Aur(eliae) -ae mort(a)e Leontius neofitus. 4618 -(a)e Alexandr(a)e. *de sanctis*: INSCR. christ. Diehl 1820ᵇ (*s. VI vel VII*) requiescunt reliquiae sanctorum, id est -(a)e Mariae ... -(a)e Eulali(a)e. 1842 (*s. IV*) -ae Castae sanctae ac venerand(a)e martiri. 2115 (*a. 401*) natale -es Sitiretis (2123 -es The⟨clae⟩). 2137 (*a. 426*) ante -a Emerita.

B *propinquae* (*cf. p. 1926, 27*): 1 *uxor* (*cf. p. 1938, 35*): Ov. trist. 3, 3, 23 nuntiet huc aliquis -am venisse. 3, 3, 41. 4, 3, 9. 4, 8, 11. 5, 5, 1. 5, 5, 15. PETRON. 66, 5 bene me admonet -a mea. SVET. Claud. 39, 1 *v. infra l. 72*. SCAEV. dig. 32, 41 pr. peto a te, -a uxor. 33, 1, 19, 1 -a sanctissima. HIER. adv. Iovin. 1, 47 p. 277ᴬ (*de uxore arroganti*) vocanda '-a' est (*cf. Bickel, Diatr. in Sen. phil. frgm. 1915, 16; aliter* p. 277ᴰ uxor quae in eo se existimat -am, si adversum viri faciat voluntatem). HIST. Apoll. 24 p. 44, 6 dixit ad coniugem: -a. *al.* PALLAD. hist. mon. I 2 p. 258ᴰ veni, inquit, -a. *in inscriptionibus*: CORP. III 8752 Octaviae carae -(ae) et tecusae rarissimae ... coniugi Saloni Sabiniani. III 15184²⁵ nutricibus pro sal(ute) Iucund⟨a⟩e -ae Ther⟨m⟩on et fili ... pater. V 4612 Helviae Laeonide -(a)e et coniugi karissimae (V 6039, 8 INSCR. christ. Diehl 4608). VIII 3371 coiugi -(a)e rarissimae (*cf.* INSCR. christ. Diehl 4270ᴮ -(a)e coiugi benemerenti). X 593 (*aet. inf.*) -am Florenem Luxurius maritus. XII 682ᵃ -ae et uxori muliaeri pientissimae, quius beneficio pos(t) misione(m) anos XXX sene (*i. sine*) bile (*significari patronam de hoc titulo fortasse rectius statuit P. M. Meyer, Der römische Konkubinat, 1895 p. 65, non de* V 6039). INSCR. christ. Diehl 2255 -(a)e coniugi dulcissim(a)e Barbar(a)e (2637. 2817, *a. 344* -i [*sic*] coiugi Tigridi. 4611). 3334 (*s. IV*) -ae meae Fatalini coiugi (*cf.* 4190ᵃ -(a)e meae coniugi Stercori(a)e. 4270ᴬ. 4610). 3499 (*a. 583*) -(a)e ac b⟨e⟩nerab⟨ili coniugi⟩. 4612 -(a)e compari (4612 adn.). 4617 -ae Salustiae ... coniugi. 4619 -ae ... coniugi suae. CARM. epigr. 512, 7 talem *feminam* post obitum -ae Valeriae non inveni pudicae, vitam cum potui gratam habui cum coniuge sanctam. *v. l. 48. huc pertinere videtur*: CORP. XIV 1000 Faeniae Elpidiae -ae meae feci T. Iunius Syriarcha.

2 *mater* (*nota titulum -a ad matris nomen ab alieno addi l. 44. cf. p. 1928, 50 sqq.*): AVR. Fronto p. 45, 8 N. -a mea te salutat (*sc. Faustina Augusta* [48, 6. 49, 28. *al.*]. p. 253, 13 salutat te -a mea. 78, 15 -a mater te salutat. 83, 16 -a, mea mater. *al. cf.* FRONTO p. 49, 4 -am matrem tuam. 55, 6 matrem -am saluta [57, 10 *al.*]. 80, 6 -am tuam. *cf. l. 40*). *in inscriptionibus*: CORP. VI 36351 matri et do⟨minae⟩ ... posuerunt. VIII 573 matri -ae. XIV 2826 -ae matri Val. Maximillae. INSCR. Notiz. degli scavi 1888 p. 705 -(a)e matri Victori(a)e. INSCR. christ. Diehl 2317 Marcellae -ae et matri et coiugi (*v. l. 21 sqq*) ... Philon fecit. *translate de ecclesia* (*aliter p. 1936, 23*): TERT. mart. 1 p. 3 Oe. -a mater ecclesia. *appellari videtur ecclesia quaedam*: VVLG. II Ioh. 1 electae -ae et natis eius, *gr.* κυρίᾳ (*cf.* 13 filii sororis tuae electae). 5 rogo te, -a (κυρία).

3 *filia*: SYMM. epist. 6, 40, 2 p. 164, 29 -am filiam meam salutatam cum dulcissimis nepotibus volo (6, 48 p. 167, 3. 6, 60. 6, 80). PASS. Perp. 5, 5 *v. p. 1938, 84*. *in inscriptionibus*: INSCR. christ. Diehl 2228 -a dulcissima Stercoria filia, qui bixit an. II *eqs.* 3681ᴬ (*c. a. 400, cf.* INSCR. Notiz. degli scavi 1924 p. 345) Faltoniae Hilaritati -ae filiae carissime. 4615 -(a)e filiae Martyriae que vixit ann. III *eqs.* 4616 -(a)e et fili(a)e Vrsae. CORP. VI 13101 Aurelius Festus Furciae Flaviae filiastrae bene merenti et -(a)e et patronae.

4 *soror* (*cf. infra l. 69 sq.*): PASS. Perp. 4, 1 tunc dixit mihi frater meus '-a soror, *eqs.*' (κυρία ἀδελφή). INSCR. christ. Diehl 2587 adn. -ae sor⟨ori et coiugi dul⟩cissimae Svlvan⟨ae⟩.

C *reginae* (*cf. p. 1937, 5 sqq.*): CVRT. 3, 11, 25 reginas -asque veris quondam, tunc alienis nominibus invocantes. IVL. VAL. 1, 2 non -ae eam (*Olympiadem*) appellatione dignatus, qui (*Nectanebus*) se olim dominum fuisse meminisset (1, 4 o -a). HIST. Apoll. 51 p. 114, 14 ait ad coniugem: -a regina et coniunx pudica. CASSIOD. chron. II p. 160, 1358 -am Amalasuintam (var. 10, 2, 1 -am sororem meam [*sc. Theodahadi regis*]. *cf. l. 61 sqq.* 10, 4, 2 -ae et sororis nostrae). var. 11, 1, 14. *al.*

D *imperatrices* (*cf. p. 1938, 49 sqq.*): SVET. Claud. 39, 1 occisa Messalina ... 'cur -a non veniret' requisiit. FRONTO p. 5, 11 N. *Faustina* mea -a, parens tua (47, 7 -ae meae matri tuae. 48, 13 -am saluta [81, 19 *al.*]. 80, 10 -am visitabo). ITIN. Theod. 8 p. 141, 19 -a Eudoxia, uxor Theodosii imperatoris. COD. Theod. 13, 1, 21 (*a. 418*) -ae Augustae Pulcheriae germanae nostrae. GREG. M. epist. 4, 30 p. 264, 26 cognoscat ... tranquillissima -a (*i. Constantina Augusta*. 5, 39 p. 329, 21. *al. cf.* 4, 30 p. 266, 5 serenissima -a. *ibid.* p. 266, 15. *al.* 7, 23 p. 467, 22 [*de Theoctista, imp. Mauric. Tib. sorore*] serenissimae -ae vestrae). *al.* *in inscriptionibus*: CORP. II 2200 (*a. 257*) (-ae) n(ostrae) Cornelia⟨e Saloninae⟩ Aug. (INSCR. Rev. archéol. 4ᵉ sér. XII, 1908, p. 337 n. 74 ⟨Corne⟩liae Saloninae -ae Aug.). III 13661 (-ae) n(ostrae) Gal(eriae) Valeriae. X 678 (*a. 323/6*) piissimae ac venerabili (-ae) n(ostrae) Faustae Aug. INSCR. christ. Diehl 20ᵈᵅ d(omina) n(ostra) (*an* d(omi)n(a)? *cf. Diehl et p. 1908, 58*) Eudocia (*uxor Theodosii I*). CORP. III 736 (*a. 403*) (-ae) n(ostrae) Eudoxiae semper Augustae (*Arcadii uxori.* INSCR. christ. Diehl 20ᵈᵝ (-a) n(ostra) [*v. l. 3*] Eudoxia Aug.). INSCR. christ. Diehl 15ᵈ -a nostra Maria (*prior uxor Honorii.* 15ᵉ Maria -a nostra florentissima). 16 (-ae) n(ostrae) Emili(a)e Matern(a)e. 19 (-ae) n(ostrae) Gallae Placidiae (*Theodosii I filiae*).

V *de deabus* (*-a et significat rerum vel hominum dominatricem et pro appellatione titulove honoris est; interdum prorsus idem valet atque vox* 'dea'): A *apud scriptores*: ENN. frg. inc. 46 Minerva (*syn.* era). VARRO frg. Serv. auct. Aen. 3, 113 -am proprie matrem deum dici Varro et ceteri affirmant (*sim. de Cybela*: CATVLL. 35, 14 Dindymi -am. 63, 13. 91 dea magna, dea Cybele, dea -a Dindymei. VERG. Aen. 3, 113 iuncti currum -ae subiere leones [SERV. auct. *ad l. v. l. 12. ibid.* eandem eram appellari, hoc est -am tradunt]. Ov. fast. 4, 340. 368 VAL. FL. 3, 23. FVLG. myth. 3, 5 p. 64, 15 Berecintiam dici voluerunt quasi montium -am). CATVLL. 34, 9 *Diana* montium -a (Ov. met. 15, 546 numine sub -ae. VAL. FL. 7, 181. MART. 10, 92, 8 -amque sancti virginem deam templi. 12, 18, 3 -ae ... Dianae). VERG. Aen. 3, 438 *Iunonem* -am ... potentem supplicibus supera donis (PROP. 2, 5, 17 per -ae Iunonis dulcia iura. Ov. am. 3, 13, 18 invisa est -ae ... deae. VAL. FL. 4, 355. AVG. civ. 7, 16 p. 294, 34 D. Iuno secundarum causarum -a). 6, 397 hi -am (*Proserpinam*) Ditis thalamo deducere adorti (SERV. *ad l.* aut de Graeco tractum est qui uxorem δέσποιναν dicunt [*v. p. 1938, 35 sqq.*] aut ... ut '-am' [*cf. p. 1937, 4 sqq.*] Charon ad se retulerit [*rectius Proserpinae agnomen sollemne agnoscitur, cf. Hom. Od. 3, 403*]. SERV. auct. Aen. 3, 113 Proserpinam ideo a Vergilio -am appellatam, quod ipsa terra esse dicitur, sicut et mater deum. SEN. Med. 11 dominum ... regni tristis et -am fide meliore raptam. MART. 12, 52, 14. *v. p. 1935, 82*). Hor. carm. 1, 35, 6 -am aequoris Fortunam (AMM. 14, 11, 33. *cf. p. 1937, 53 sqq.*). PROP. 3, 3, 31 Veneris -ae volucres ... columbae ([*cf. p. 1936, 43*]. Ov. ars 1, 148 fast. 4, 869. PETRON. 85, 5 '-a', inquam 'Venus' [*sic appellatur*: APVL. met. 5, 28 *a gavia ave.* 5, 31 *a Iunone et Cerere*]. STAT. Theb. 3, 267. silv. 1, 2, 77 -ae ... potentis ferre iugum [*aliter de amica Vollmer*]. APVL. met. 4, 31 sub oculis -ae speculum progerit *Triton*. 8, 25 Venus -a. 10, 32 -ae voluptatum. *al.* PORPH. Hor. carm. 1, 30, 7 Venerem -am esse omnium elegantiarum. AVSON. 361, 18 sideris et floris ... -a una Venus. CLAVD. 10, 142 inquit ... Amor ... 'accingere *Triton* nostram vecturus -am'). Ov. trist. 5, 3, 17 an -ae fati quidquid cecinere sorores (*sc. Parcae*). fast. 4, 776 -ae ... Pali. 6, 317 *Vestam* -am ... focorum. LVCAN. 9, 628 arva Medusae ... -ae voltu conspectis aspera saxis. STAT. Theb. 1, 94 discedit ... vulgus et occursus -ae (*sc. Tisiphones*) pavet. silv. 1, 5, 6 Naidas undarum -as. 2, 3, 49 ego teque (*sc. arborem*) diu recolam -amque (*Nympham*) benignae sedis. Ach. 1, 29 angustum -as (*sc. Nymphas*) non explicat aequor. MART. 12, 2 (3), 14 fons ... Castalius ..., unde novem -as saepe bibisse ferunt. IVV. 6, 530 credit ... ipsius -ae se voce moveri (*sc. Isidis. cf.* APVL. met. 11, 5 elementorum omnium -a. 11, 7 orbis ... totius. 11, 21). HERM. vulg. vis. 1, 1 p. 3, 17 nonne semper te (*puellam*) ac si -am arbitratus sum? (*gr. 1, 1, 17* ὡς θεάν ἡγησάμην, *om.* Pal.). MART. CAP. 9, 904 puellae deas -as consecutae. SIDON. carm. 2, 422 sub -a praesente *Aurora*. *de stellis* (*cf. p. 1932, 8 sqq.*): MANIL. 2, 913 *unus ex duodecim zodiaci locis* -am agnoscit Phoeben. FIRM. math. 2, 63 tauri -a est Venus (*sim.*: 2, 6, 5. 8. 2, 20, 8 illius stellae quae signi -a est [AVG. gen. ad litt. 2, 16 p. 59, 5 cur eas signorum -as perhibent?]). 3, 6, 34 horoscopi. *ibid.* geniturae (5, 3, 14. 6, 37, 1. 7, 25, 21). 2, 26, 2 Luna cum -a temporis fuerit (4, 20, 8 stellam ... quae est temporum -a. 6, 33, 1. 6, 37, 1. 6, 38, 2).

B *in inscriptionibus*: 1 *de deabus certis*: CORP. II 33 Isidi -ae (981 X 6303. XI 695 -ae Isid(i) victrici. *v. supra l. 50. cf.* III 83 bona fortuna -ae reginae in multos annos. 8244 *v. p. 1931, 76*. 12476 votum ponet domae [*sic*] regina [*sic*]. INSCR. Rev. archéol. 4ᵉ sér. XII, 1908, n. 150 p. 443 [*Italica*] -ae regiae). 605 -ae ⟨T⟩uribri⟨g⟩(ensis) Adaegina⟨e⟩. 1164 -is Nymphabus. 1638 -ae Veneris aram posuit (1639 -ae Veneri votum solvit. INSCR. Syria 5, 1924, p. 109 n. 3 Veneri (-ae). *cf. supra l. 33*). 6338ᵐᵐ Dian(a)e -(a)e (*cf.* INSCR. Arch. Jahrb., Ergänzungsheft VI, 1906, p. 43 -a Artemix. *ibid. v. l. 18 sqq.*). CORP. V 8200 Haerae ... -ae (*cf. l. 21 sqq.*). VI 68, 7 bineficio -aes, *cf. antea*: bonae deae agresti. 77 -aé Caelestí (VIII 20320. 22689. *ad eandem refert Buecheler*: CARM. epigr. 253, 8 [*a. 246*] -am biformem). VI 115 d(eae) (-ae) Diasyr(i)ae (*i. deae Syriae.* X 1554 deae (-ae) Dasyr(iae)). VIII 23022 maceriam (-ae) Cereris (INSCR. Notiz. degli scavi 1918 p. 59 [*s. I*] Feridius Cereris -ae s(ervus)). TAB. devot. Audollent 295, 20 t[o]u ... -a Ca⟨m⟩pana (*de Hecata?*). INCANTAM. Ps. Plin. de med. 2, 23 p. 227 (ed. Rose) -a Luna, Iovis filia. *singulariter de puella*: CORP. XIII 8706 deae -ae Rufiae Maternae aram et lucum consacravit Mucronia Marcia (*mater*), ubi omnibus annis sacrum instituit *eqs.* *de incertis deabus*: *sing.*: CORP. III 1004 (*c. a. 110*) -ae et d(eae) *vel* d(is) *vel* d(omino) (*cf. p. 1941, 23 sqq.*) pro salute. V 3307 ⟨eum diem collegiatos volo celebra⟩re ad -am felices et totum populum. VI 809 aram fecit -ae. IX 5652 ad aqu⟨am

[*I. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pe>rducend(am) -a<e fis>tulas s. p. f. X 6076 Alexander ex viso -a(e) . . . fecit. *plural. (deae fortasse eaedem atque Celtarum Matres vel Matronae, cf. Ihm, PW V 1302 fin.; R. Peter, Roscher I p. 1197)*: CORP. III 1005 (*in Dacia*) fanum -ar(um). V 774 (*Aquileiae*) -ab(us) (*Mo., apogr.*: domna · b *vel* domnae · b) sacrum (*cf.* V 8246 [*Aquileiae*] dom(inis *vel* -inabus) tr(iviis) [*vel* -ibus?]). INSCR. Dessau 4827 (*in M. Poenino*) M. Calpurnius veteranus -apus (*sic, Ihm l. c.*) v. s. CORP. XII 2446 (*in Gall. Narb.*) -is exs voto s. l. m. M. Carminius Magnus pro salute sua. [*dub.*: CORP. III 7749 dom< . . . . >]. *de Cerere et Proserpina cogitat Merlin, Bull. archéol. trav. hist. et scientif. 1912 p. 517*: INSCR. *ibid.* p. 515 (*in prov. procos.*) -abus Quintus votum solvit (*item* p. 516).

syn.: era, ipsa (*et deriv.*). *v. p. 1884, 35.*

deriv.: dom(i)nula, *cf. et p. 1943, 25. 36.*

coniunguntur vel iuxta ponuntur: -us *et* -a (*sim.*): CATO agr. 143, 1 iniussu -i aut -ae (*p. 1912, 29. 1935, 67.* COD. Theod. 16, 6, 4 [*a. 405*] -us aut -a *praedii*). SVET. Dom. 13, 1 -o (*Domitiano*) et -ae feliciter. LEX colleg. salut. Dian. et Antin. (Corp. XIV 2112, *a. 136*) 2, 1 neque -o neque -ae (*sc. servorum. ibid.* 2, 4 -o -av<e> [CALL. dig. 47, 21, 3, 1 lege agraria, quam divus Nerva tulit. VLP. dig. 29, 5, 3, 6. *al.*]. HIST. Apoll. 31 p. 60, 12 -um et -am. *al.* CORP. II 1749 -us et -a s(ervo) b(ene) m(erenti)). CORP. III 7671 Aelius Gorgias -o et -ae votum posuit (*sic sim. de deis* [*cf. Ihm, PW V 1527, 3 sqq. et Dessau ad n. 4071*]: 7833. INSCR. Schr. d. Balkankomm., Ant. Abt. VI, 1913, 8 p. 158 [*in Dalmatia*] <do>mno et domn(a)e. *v. et p. 1931, 76. 1940, 82*). -us *et* matrona: COLVM. 12, 3, 10 -us aut matrona. *opp.* vilicus. ITIN. [Silv.] 31, 4 si quae matronae sunt aut si qui -i, sic deducunt episcopum. -us *et* ipsima: PETRON. 69, 3 ipsumam meam . . ., ut . . . -us suspicaretur. rex *et* -a: VVLG. Ier. 29, 2 postquam egressus est Iechonias rex et -a.

subst. pro **adi. dominus,** -a, -um: *i. q. ad dominum pertinens*: PROP. 3, 9, 23 cum tibi Romano -as in honore secures . . . liceat . . . ponere. OV. am. 2, 5, 30 iniciam -as in mea iura manus. rem. 291 si te causa potens -a retinebit in urbe (*sc. Roma, cf. p. 1937, 24 sqq.* am. 2, 14, 16 -ae conditor urbis. Pont. 4, 5, 7 CALP. ecl. 4, 161 MART. 3, 1, 5. 9, 64, 4. 12, 21, 9 NEMES. ecl. 1, 83. 2, 84 MEROB. carm. 4, 37. *cf.* MART. 4, 64, 11 hinc septem -os videre montes. 10, 103, 9 moenia dum colimus -ae pulcherrima Romae. RVT. NAM. 1, 194 -as arces *sc. Romae*). VAL. FL. 7, 268 *v. p. 1936, 9.* STAT. Theb. 5, 578 -is . . . aris (*sc. Iovis*). silv. 4, 2, 6 cui . . . Caesar . . . nunc primum -a . . . dedit consurgere mensa. MART. 1, 4, 2 Caesar . . . terrarum -um pone supercilium. 3, 31, 3 servit -ae numerosus debitor arcae. IVV. 3, 33 praebere caput -a venale sub hasta. CLAVD. 6, 17 iam -as aures, iam regia tecta meremur. 15, 53 *v. p. 1937, 39.* PRVD. cath. 6, 72 tetrarches . . . -ae resedit aulae. *pendet gerund. vel infinit.* (*cf. gr.* κύριός εἰμι ποιεῖν): TERT. nat. 2, 5 p. 103, 11 natura honoranda sit in secundis, metuenda sit in adversis, -a scilicet iuvandi et nocendi (*cf.* BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 218, 11 non -i quodammodo sumus vel faciendi vel non faciendi). ITALA exod. 21, 8 (Aug. quaest. hept. 2, 78 p. 142, 19) non est -us vendere illam (*sc. filiam,* οὐ κύριός ἐστι πωλεῖν αὐτήν, VVLG. vendendi non habebit potestatem). MVTIAN. Chrysost. hom. 17, 5 p. 357[med.] hunc nos -i sumus fabricare oculum (τοῦτον ἡμεῖς κύριοι δημιουργῆσαι τὸν ὀφθαλμόν). THEOD. MOPS. ad Gal. 3, 18 p. 46, 20 non est lex -a solvere illa. in Phil. praef. p. 262, 8 ad delinquendum nemo hominum -us est. *I. Kapp.*

? **(domio(r)),** -ītus. *si recte* PLAVT. Men. 105 (*v. p. 1943, 66 sqq.*) *agnoscitur, a* domi *iocose fictum.*

domiporta, -ae *f.* [*a* domum portare. *Th.*]. CIC. (?) carm. frg. 53 (div. 2, 133) *aegrotus* sumat 'terrigenam, herbigradam, -am, sanguine cassam' *cocleam. cf. gr.* φερέοικος (*Hes. op. 571*), οἰκοφόρος *et v. Grenier, Les noms composés du lat. arch. 1912 p. 129; Ciceronem versum ex graeco vertisse putat Marx ad Lucil. 1377. ad rem cf.* SYMPH. 69 porto domum mecum (*v. p. 1972, 55*).

domiseda, -ae *f.* [*a* domi sedere. *Th.*]. CARM. epigr. 237, 2 (*aevi Hadriani*) lanifica pia pudica frugi casta -a.

? **domitātio** οἰκ<ε>ιότης GLOSS.[L] II Philox. DO 50. *cf.* domesticatio.

domitextilis, -e *adi. vel* -e *subst.* DIPLOM. Pardessus 118 (*a. 533*) dono ei domitextilis casulam subtilem et aliam pleniorem (auritextilis *vel* eidem I textilis *coni. Ducange s. v.*). domi-textile (*cf.* '*Hausgewebtes*', '*Hausmacherleinwand*') *mavult Leumann.*

1. domitio *v.* domu(m)itio.

2. domitio, (-ōnis) *f. a* domare, domitus. GLOSS. II 266, 22 -o δάμασις. *Hofmann.*

domito, -āvī, -ātum, -āre [*a* domare, domitus. *Th.*]. PRISC. gramm. II 429, 23 (*inter frequentativa*) -o. III 274, 16 (*inter verba per obtinentiam dicta*) -o. GLOSS. δαμάζω. *vox primitus, ut videtur, poetarum hexametricorum, unde in sermonem pedestrem abiisse videtur.* [*francog.* dompter. *M.-L.*]

A *i. q.* **mansuefacere, obsequens, mite, molle, frugiferum reddere, frenare:** **1** *bestias* (*currus l. 82*): VERG. georg. 1, 285 boves (PRISC. periheg. 181). Aen. 7, 163 currus (MART. CAP. 2, 189 quadrigam). CIRIS 135 leones. MANIL. 4, 234 quadrupedum omne genus positis -are magistris. SEN. Phaedr. 464 cursibus . . . equos (ARNOB. nat. 1, 36 CORIPP. Ioh. 4, 773. *cf.* SIL. 4, 18 verbere . . . cornipedem in gyros. STAT. Theb. 6, 304). CVRT. 8, 9, 17 *elephantos* (PLIN. nat. 8, 25). MART. CAP. 9, 908 (*l. 10*) feras. ROMVL. fab. Aesop. 61, 7. **2** *homines*: SIL. 3, 101 Bacchus populos -bat Hiberos. *i. q. punire, castigare* (*cf.* coerceo *III*): SIL. 14, 219 praesenti -ant periura Palici pectora supplicio. *cf. per imaginem*: AMBR. virginit. 15, 96 motus corporis -et *anima*. **3** *res corporeas et naturales*: SIL. 15, 568 vitiferos -at Praetutia pubes . . . agros (ENNOD. carm. 1, 9, 135 -atis . . . arvis). PLIN. paneg. 81, 4 ventos reluctantes. MART. CAP. 9, 908 -are Erebum, marmora (*i. aequora*), saxa, feras . . . potuit *Harmonia*.

B *i. q.* **bello superare, vincere, in potestatem redigere:** SIL. 3, 600 *Vespasianus* bello -bit Idymen. 4, 608 experiar, sitne in terris, -are quod ensis non queat Ausonius. 7, 218 *Hannibali* vincere bina concessum castra et geminos -are furores. PANEG. 11 (3), 4, 7 barbaros. CORIPP. Ioh. 1, 149 virtutis honos gentes -are superbas. Iust. 3, 140 tyrannos. VEN. FORT. carm. 9, 1, 74 acie.

domitor, -ōris *m.* [*i. q. ind.* damitá '*domitor*', *cf. gr.* παν-δαμάτωρ; *a* domare. *Th.*]. -ātor (*cf. p. 1865, 36 sqq. et l. 27*) *legitur* PANEG. in Mess. 116 (*? v. infra l. 26*). AVG. util. ieiun. 4 (*si lectio vera, v. infra l. 51*). *cf.* GLOSS.[L] II Philox. DA 18 -itor *vel* -ator δαμαστής. [*inc.*: CORP. VI 29018 I · VIRIO LIBERALI DOMI · IORI.] *Onom.* Domator.

A *is qui* **domat, mansuefacit, obsequens, mite, molle reddit, frenat:** **1** *proprie*: **a** *bestiarum*: **α** *absolute*: CIC. off. 1, 90 equos . . . -bus tradere. PANEG. in Mess. 116 (*de Arupinis*:) non alias conversus terga -ator (*sc. equorum, si recte traditum; cf. etiam Onom. III 210, 69 sqq.*) . . . Romanae subiecit colla catenae. COLVM. 6, 2, 2 (*de iuvencis*) stabulum praeparetur, ubi -r facile versari et unde egredi sine periculo possit. 6, 2, 6 a latere -r stare debet, ne calce contingi possit. LVCAN. 6, 399 spumavit . . . *sonipes* novis Lapithae -is habenis. STAT. Ach. 1, 862 eiurata fides *leonis* -rque inimicus. AMBR. Cain. et Ab. 2, 1, 3 *ferae vel armenta equorum vel genus omne pecudum* omni -is gubernaculo destituta. **β** *c. gen. obiect.*: CIC. phil. frg. V 85 -es equorum non verba solum adhibent ad domandum, sed *eqs.* (VERG. Aen. 7, 189 equum -r [7, 651. 691. 9, 521. 12, 128. 550] PLIN. nat. 3, 123 SIL. 3, 376 FIRM. math. 3, 5, 23. 8, 6, 3. 8, 27, 7 SERV. ecl. 6, 74 Aen. 1, 235 CORIPP. Ioh. 6, 578 PALLAD. hist. mon. I 1 p. 252[b]). SEN. Herc. O. 1989 ferarum (epist. 85, 41). PLIN. nat. 25, 11 serpentium (GELL. 16, 11, 2). **b** *maris* (*paulo aliter infra l. 64*): VERG. Aen. 5, 799 *Neptunus* -r maris (SIL. 9, 291. *cf.* SEN. Med. 617 Tiphys . . . -r profundi).

2 *translate*: **a** *animi*: SEN. Ag. 75 curarum somnus -r. Herc. f. 1065 -r, Somne, malorum (*paulo aliter* CARM. epigr. 704, 17 *de martyre, cf. l. 46*). PLIN. paneg. 55, 9 infinitae potestatis -r ac frenator animus. VICTRIC. 9 martyr . . . -r . . . voluptatis (*cf. l. 45*). AVG. serm. 55, 3 deus linguae -r. 55, 4 ferendum flagellum dei -is. *ibid.* donec domemur et perdomemur, id est perficiamur, -em feramus. plerumque enim profert -r noster etiam flagella. 55, 5. 177, 2 avaritiae. util. ieiun. 4 sis domator (*sic ed. Migne*) carnis. DRAC. Romul. 2, 8 mundi -r *Amor*. *fere i. q. dominus, magister*: AVG. serm. 55, 5, 5 deus . . . tuus, redemptor tuus, -r tuus . . . erudit te. **b** *rerum corporalium* (*cf.* domo *p. 1945, 74. 1947, 80*): PLIN. nat. 33, 62 salis et aceti sucos, -es rerum (*cf. p. 1943, 12*).

B *is qui* **bello, armis superat, vincit, subicit:** **1** *proprie*: *cum genet. obiect. hominum vel terrae*: CIC. Mil. 35 ut odisset *Clodius Milonem* . . . -em armorum suorum. rep. 1, 5 Miltiadem, victorem -emque Persarum. HOR. epist. 2, 2, 19 Troiae. OV. trist. 2, 397 Chimaerae. LIV. 21, 43, 15 Hispaniae (28, 19, 15 *cf.* SIL. 15, 642 telluris Hiberae). 38, 53, 1 Africae (45, 38, 7). 45, 39, 8 Graeciae (MELA 2, 34). MANIL. 1, 793 orbis (VAL. MAX. 6, 7, 1 SEN. Herc. f. 619 PLIN. nat. 36, 118 COSMOGR. 1, 1a [dominatores *var. lect.*] IVST. 14, 4, 20 EPIST. Theod. Cassiod. var. 9 p. 392). SEN. contr. 7, 2 (17), 6 terrarum (LVCAN. 9, 1014) marisque (SEN. Herc. f. 903 *v. l. 69. paulo aliter supra l. 41*). contr. 9, 1, 6 Persarum orientisque (TAC. hist. 5, 5. AVG. civ. 16, 10 p. 140 D. Orientalium). suas. 1, 4 generis humani. VELL. 2, 97, 3 Germaniae (2, 129, 2. *cf.* 2, 100, 1 Germania aversis -is sui oculis rebellavit). SEN. Herc. f. 903 Lycurgi -r et rubri maris. OCTAVIA 500 gentium (CVRT. 3, 12, 19 HYG. lim. grom. p. 141 Th. APVL. apol. 22. AMM. 21, 5, 9 et regum. VEG. mil. 2 praef. p. 33, 11 CORP. X 6850. 6851). CVRT. 5, 1, 39 Asiae (DRAC. Orest. 269). LVCAN. 7, 250 mundi (8, 553). MART. 9, 6, 1 Rheni. TAC. hist. 5, 16 Britanniae. AVR. VICT. epit. 41, 10 spadonum. AVG. civ. 3, 18 p. 127 D. Poenorum (IORD. Rom. 368). 3, 21 p. 132 Carthaginis. DRAC. Romul. 5, 208 Libyae. Orest. 139 triumphalis -r (*i. Agamemnonis victoris occisor*) . . . Egiste. CORP. XIII 7006 universarum factionum. VIII 2387 hostium. *nota*: TAC. hist. 2, 76 miles . . . belli -r externi (CORIPP. Ioh. 4, 587 *Recinarius* belli -r).

2 *translate*: ARNOB. ad Greg. 17 p. 413 huius pugnae (*sc. adversus principes huius mundi*) -r apostolus (*cf. supra l. 78*).

fem. **domitrīx,** -īcis (CHAR. gramm. I 44, 6 domitor -x. *cf. K. Meister, Zeitschr. f. Gymnasialw. 64 [1910] 762 sq.* GLOSS. III 559, 57 dometrix galica argimonia *an huc pertineat incertum*). **A** *quae* **domat, regit, frenat;** *c. gen. obiect. et absolute*: **1** *proprie*: *bestiarum*:

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VERG. georg. 3, 44 -xque Epidaurus equorum. GRATT. 19 -xque Idaea leonum. Ps. QVINT. decl. 13, 16 -x omnium animalium Venus. CARM. epigr. 2148 ferarum -em Dianam. 2 *translate: rerum*: SEN. Tro. 819 maris vasti -x Iolcos. PLIN. nat. 36, 127 -x ... rerum omnium materia (*magnetis lapidis*). AMBR. off. 1, 47, 227 bonae -i (dominatrici *nonnulli codd.*) obtemperat appetitus. IVLIAN. Aug. c. Iul. op. imperf. 4, 57 omnium sensuum -x animi magnitudo. ENNOD. dict. 1, 8 p. 425, 10 *cultura* dans venustatem falce -e. 10, 6 p. 457, 1 fornacis beneficio ... quod in solidi transit speciem ferro domatur et ... hominum corda -e affectione captivat. **B** *i. q. superatrix, necatrix: proprie*: OV. epist. 9, 117 instruxit ... *Hercules* manum clava -e ferarum. *translate pro adiect.*: PLIN. nat. 23, 57 (*de aceto*) -x (vom- *codd.*) vis haec non ciborum modo est, verum et rerum plurimarum (*cf. supra l. 4 et p. 1942, 53*).

domitūra, -ae *f. a* domare, domitor. *i. q. actio domandi*: 1 *animalium*: COLVM. 6, 2, 1 ut exiguus in -a labor eorum (*vitulorum*) ... sit et minus sit periculi (6, 2, 2). 6, 2, 8 ne in -a bos calce aut cornu quemquam contingat (6, 2, 11. PLIN. nat. 8, 180 boum. PALLAD. 4, 11, 1. 4, 12, 4). 2 *palmitum*: PLIN. nat. 17, 246 vitium extenuatio et -a palmitum.

domitus, -ūs *m. a* domare. *i. q. actio domandi* (GLOSS. δάμασις): CIC. nat. deor. 2, 151 efficimus ... -u nostro quadripedum vectiones. *Bannier.*

domn- *v.* domin- *praeter haec*:

domnifunda, -ae *f. ex analogia vocis q. e.* domnipraedia (*v. l. 36. 28 sqq.*) *formatum. i. q. domina fundi* (*cf. p. 1936, 63*): CORP. VI 21611 ex auctoritat(e) Caesoniae Ledae -ae (domnieundae *lapis*).

domnipraedius, -iī *m.* [*ex* dom(i)nī (*gen. sing. vel nom. plur.* [*cf. l. 34*]) praediī *coalitis nom. sing. retrograda derivatione ortus esse videtur; cf.* dom(i)naedius. *Leu.*]. *i. q. dominus praedii* (*cf. p. 1917, 11 sqq.*): SCHOL. Iuv. 10, 83 aut patronus aut -us. CORP. VI 30965 sancto deo Libero patri M. Val(erius) Vettius Amphion domni . praedius numini eius aedem restituit. *cf.* CORP. VI 592 Silvano ... Casperius ... cum Casperia ... domini . pra(edii) *v. p. 1911, 22.* INSCR. Ruggiero Diz. epigr. II p. 2046 *s. v.* (*in fistula aquaria Praenestina*) ⟨...⟩inus et Parthinus d(omini) pr(aedii) *an* d(omni)pr(aedii)?. **domnipraedia**, -ae *f.* CORP. XIV 3482 Val(eria) Maxima mater domnipr(a)edia ... in pr(a)ediis suis. *cf.* CORP. VI 592 *l. 33, ubi adn.* '*fortasse potius* domini pra(edia)', *vix recte.*

[**domnotutores** *v. Onom. vol II p. 341, 60 et p. 1931, 83*]. *I. Kapp.*

***domo**, -uī, -itum, -āre [*i. q. theodisc.* zamōn '*domare*', *cf. c. hibern.* damnaid '*domat*', *gr.* δάμνημι, ἐδάμα(σ)σα, *ind.* dámyati '*mansuetus est*', '*domitus est*', *hibern.* damid '*concedit, acquiescit*'. *Th.*]. *de etymologia* (*cf. adnominationem c.* domi LVCR. *infra l. 78*): VARRO ling. 6, 96 -are a δαμάζειν (*Δμαιοhv cod., corr. L. Spengel*). PRISC. gramm. III 506, 2 *inter derivativa a* domus ... -o -as -at, hoc est sub domo et potestate mea facio. *de prosodia*: dŏ- *v. infra l. 53.* *de formis*: ROMAN. Char. gramm. I 243, 9 -o -as -ui (PRISC. gramm. II 468, 25). PRISC. gramm. II 429, 23 -itu *supin.* III 473, 11 -ui -itum. 526, 27 -o -as -bam. PROB. cath. gramm. IV 39, 8 mo ... aut mavi facit ... aut mui, ut domo -ui (SACERD. gramm. VI 491, 15), *sed* CLEDON. gramm. V 60, 14 -o et -ui et -avi facit. *leguntur* -ui, -uit *inde a* PLAVT. ENN. (dŏmŭĕrant *testatur* CIC. de orat. 3, 183), -averint: PORPH. Hor. sat. 2, 6, 12 (*sed* carm. 1, 12, 53 -uerit), -averunt: FLOR. epit. 3, 22, 6 *B*, donaverunt *C in loco dubiae fidei* (-ui *et* -uit *ceteroquin constanter codd. Flori*). -assetis: ITALA iud. 14, 18 (Lugd.). -avi(t): Ps. PROSP. prom. 2, 34, 1 BAVDON. 8 GLOSS.[L] II Philox. DO 36 -atus *vel* -ata: PETRON. 74, 14 ITALA Iac. 3, 7 (Amiat. Harleian.) IREN. 1, 29, 3 COMM. instr. 1, 34, 4 EPIST. pontif. 670 (*a. 492/6*) Thiel Gelas. tract. 3, 34. *de notione*: GLOSS. δαμάζω, -uisti ὑπέταξας, -uit fregit, -abit contundet, -uerunt vicerunt. *legitur inde a* PLAVT. ENN. *usque ad serissimos.* [*it.* domare, *hisp.* domar. *M.-L.*] [*dub.*: PLAVT. Men. 105 (*verba parasiti*) sed mi intervallum iam hos dies multos fuit: domi -itus (*cf. infra l. 78*) sum usque cum caris meis (-Itus sum *F. Schoell in ed. a. 1889, v. adn. p. 148; cf. etiam Maurenbrecher, Hiatus u. Verschl. p. 37*; -ītus sum *Brix* [*intellegens* '*domi retentus sum*'], *item Leo* [*intellegens* '*dominatus sum ut dominus epuli*', *cf. adn. ad l. et supra l. 44*]; domi⟨na⟩tus [*i. convivatus*] sum *Vahlen*; domatus sum [*i. domi degi Lindsay, cf. p. 1948, 54*]). *corrupt.*: PACVV. trag. 75 *v. p. 1907, 25; e coni.*: NIGID. frg. *p. 1899, 79*].

I *i. q.* ***obsequens, mite, molle reddere***:

A ***bestias*** (*acced.* ad *alqd.*: *l. 80 84. p. 1944, 8; dat. fin. l. 79. p. 1944, 16; acced.* collo, dorso: *p. 1944, 29 sqq.*; -are *bestiarum corporum partes p. 1944, 25. 26. 48. 53 al.*): *huc pertinere videtur*: ENN. scaen. 190 ducet (duc et *Vahlen*, ducit *Bücheler*) quadrupedum iugo invitam -a (iugo ... domat *Bücheler*). ENN. scaen. 275 -ui vim taurorum (domavit viros *codd. cf.* LVCR. 5, 1334 *tauros apros aliasque bestias ad bellandum adhibitas* domi -tos satis esse putabant. COLVM. 6, 22, 1 *taurae* aratro -andae. FRONTO p. 220, 18 N.). VARRO rust. 1, 20, 2 *iuvenci* diebus paucis erunt mansueti et ad -andum proni (*ibid.* imitando *veteranum* facilius -atur *tiro iuvencus.* COLVM. 6, 2, 1 PORPH. Hor. sat. 2, 6, 12 ANTH. 439, 1 MENOL. Colot-Vall. [Corp. I² p 280/281] Mai. *cf.* PHAEDR. app. 10, 10). rust. 2, 6, 4 *pullos asinorum* ad eas res, ad quas quisque eos vult habere in usu (*cf.* OV. am. 2, 7, 16 asellus assiduo -tus verbere). 2, 7, 13 eculum (LVCIL. 1042 frenis *v. l. 11. 20 al.* CIC. phil. frg. V 85 *v. p. 1942, 35.* VERG. georg. 3, 89 *v. l. 14.* 3, 206 corpus crescere *equis* iam -tis sinito: namque ante -andum ingentis tollent animos. LIV. 24, 20, 16 equorum greges maxime abacti, e quibus ad quattuor milia -anda equitibus divisa [FLOR. epit. 3, 20, 7]. SEN. clem. 1, 16, 4 equum non crebris verberibus exterret -andi peritus magister. CVRT. 4, 9, 4. COLVM. 6, 29, 4 ad usum domesticum. STAT. Theb. 10, 232 molle -andi ferre iugum ... boni *sc. equi.* APVL. flor. 6 p. 21. COMM. instr. 1, 34, 3 invita -atur utilis [*i. ad usum*] equa. SCHOL. Hor. carm. 3, 11, 9. AVG. util. ieiun. 3 *equum* fame -res, quem freno non posses. *cf. supra l. 2.* VLP. dig. 7, 8, 12, 4 equitii ... legato usu videndum, ne et -are possit *heres*). CIC. rep. 2, 67 *beluam* (AVG. divers. quaest. 13). off. 2, 14 bestias (AVG. nat. et grat. 16). VERG. georg. 3, 89 -tus Pollucis habenis Cyllarus. 3, 164 vitulos hortare viamque insiste -andi. OV. ars 2, 183 obsequium tigrisque (MANIL. 5, 707 paci) -at Numidasque leones (PLIN. nat. 1, 8, 21). PHAEDR. 3 prol. 58 feras (STAT. silv. 3, 3, 74 ferarum corda. PLIN. paneg. 81, 3 -tas fractasque claustris feras. FIRM. math. 8, 16, 1 AVG. nat. et grat. 16). SEN. Phaedr. 1003 ora *sonipedum* frenis -ta. Herc. f. 802 -tus *Cerberus* infregit minas. dial. 2, 12, 3 pecora verbere (AVG. civ. 5, 7 p. 199 D). COLVM. 6, 2, 9 ratio -andi. 6, 2, 15 -andis ... bubus (PETRON. 53, 2 PALLAD. 4, 12 tit. 4, 12, 1. 4. 7). LIV. 30, 37, 4 *elephantos* (PLIN. nat. 6, 66. 8, 25 fame. 8, 27 -antur rabidi fame et verberibus. 1, 8, 9. VLP. reg. 19, 1 collo dorsove; *cf.* IVST. 15, 4, 19 veluti -ta mansuetudine *elephantus* ... eum [*Sandrocottum*] tergo excepit). STAT. Theb. 2, 31 lumina *Cerberi* somno. 4, 242 bellis armenta. MART. 1, 104, 5 frenis ... -antur ursi. 13, 96 *cervus* -tus ... capistro. GAIVS inst. 2, 15 *animalia* (2, 16 animalia ... collo dorsove. PAPIN. frg. Vat. 259 pecora collo vel dorso. VLP. reg. 19, 1 *quadrupedes* dorso collove. *ibid. elephantos et camelos* dorso collove). ITALA iud. 14, 18 (Lugd.) vaccam (κατεδαμάσατε). VVLG. Iac. 3, 7 (*cf. p. 1943, 58*) omnis natura bestiarum et volucrum serpentium et ceterorum -antur et -ta sunt (δαμάζεται καὶ δεδάμασται) a natura humana. CLAVD. 8, 561 Aurorae nuntius Aethon ... -atur Lucifero. AVG. civ. 22, 24 p. 612 D. capiendis occidendis -andis irrationabilibus animantibus. MACR. Sat. 3, 5, 5 *hostiae* iniuges, quae numquam -tae aut iugo subditae sunt. *subi. res incorporea*: VERG. georg. 3, 539 non lupus insidias explorat ovilia circum nec gregibus nocturnus obambulat: acrior illum cura -at. OV. ars 2, 183 obsequium *v. supra l. 16.* *part. perf. pass.* **domitus**, -a, -um *fere adiectivum, i. q. mansuefactus, mansuetus, mollis, tranquillus*: PLAVT. Persa 259 -os boves ut ... mercarer (265 CATO agr. 149, 2 VARRO rust. 2 praef. 4. 2, 5, 10 LIV. 22, 16, 7 -os indomitosque. 36, 37, 2 VAL. MAX. 8, 1 damn. 8 COLVM. 6, 2, 9 *al.*). Truc. 319 vidi ⌊equom ex indomito -um⌋ (⌊...⌋ *ex coni., v. app. crit.*) fieri atque alias beluas (VARRO rust. 2, 10, 11 equas. OV. trist. 4, 6, 24. CVRT. 10, 1, 24 equorum -i greges. PLIN. nat. 10, 181 COMM instr. 1, 34, 4 [*opp.* ferox]; *cf.* TIB. 1, 3, 42 non -o frenos ore momordit equus). CIC. Arat. frg 20 iuvencum. nat. deor. 2, 161 *beluis* -is et condocefactis, ut elephantis. SALL. Iug. 75, 4 pecoris (CALL. dig. 47, 14, 3, 1 PELAGON. 1. *nota ibid.* domesticis pecoribus, id est -is et freno assuetis). OV. rem. 171 tauros. met. 14, 538 leonibus (IVV. 7, 77; *cf.* OV. met. 10, 704 dente premunt -o Cybeleia frena leones). LIV. 30, 37, 4 elephantos, quos haberent -os (*cf. supra l. 23.* PLIN. nat. 8, 24. *et* 27). CVRT. 9, 8, 2 leones ... et tigres, utrumque animal ad mansuetudinem -um. COLVM. 1, 6, 4 armentis (VEG mulom. 4, 3, 5 aut integris armentis aut omnibus -is. *nota*: 1, 18, 1 animalia armentiva vel -a). PLIN. nat. 10, 101 *perdices* (*opp.* feros). GAIVS inst. 2, 15 animalia. MARCELL. chron. II p. 83, 448, 2 tigrim. LEX Sal. 3 add 2 vacca.

B ***homines***: *fere i. q. mansuefacere, iugo, imperio assuefacere sim.*: 1 *ipsos*: PLAVT. Trin. 829 divites damnare atque -are *Neptunum.* LVCIL. 1042 an⟨ne⟩ ego te (*sc. mulierem*) vacuam atque animosam Thessalam (*i. equam Thessalam*) ut indomitam frenis subigam -que -emque? PVBLIL. L 10 libido cunctos etiam sub vultu -at. LVCR. 5, 1050 cogere .. pluris unus victosque -are non poterat, rerum ut perdiscere nomina vellent. HOR. carm. 1, 27, 14 quae te cumque -at Venus, non erubescendis adurit ignibus. TIB 1, 9, 27 deus somno -tos emittere vocem iussit. PROP. 1, 1, 15 potuit -isse puellam *Milanion.* 1, 9, 6 iuvenes ... puella. 2, 4, 6 primo iuvenes trepidant in amore feroces, dehinc -iti post haec aequa et iniqua ferunt. 2, 34[b], 50 nec tu tam duros per te patieris amores: trux tamen a nobis ante -andus eris. OV. met. 5, 370 (*ad Cupidinem*) tu superos ipsumque Iovem, tu numina ponti victa -as ipsumque, regit qui numina ponti (SEN. Herc. O. 558). fast. 1, 374 *Proteus* -tus vinclis in sua membra redit. LIV. 2, 58, 6 nec ulla vi -ari poterat *exercitus* (*ab imperatore*). 3, 69, 4 consules ... acerbe tuendo iura ordinis asperiorem -ando multitudinem fecisse. SEN. Ag. 959 (*ad Electram*) animos viriles ... geris; sed agere -ta feminam disces malo (Oed. 518 [*ad Creontem*] malo -tus gravi quid arma possint regis irati scies. Tro. 350 audacem malo poteram -are. OCTAVIA 839 malis -anda est *turba*) Ag. 1000 inquietam virginem carcer -et. Herc. f. 749 impios supplicia vinclis saeva perpetuis -ant. 774 navitam *Charonem* conto -at *Hercules.* Herc. O. 1407 Herculem solus *furor* -at. Phaedr. 439 (*ad Hippolytum*) te ipse

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

poenis gravibus infestus -as. Phoen. 307 (*Oedipus ad Antigonen*) quid prece indomitum -as? ASCON. Corn. p. 59 St. plebem ex Maniliana offensione victam et -tam. LVCAN. 4, 337 iam -ti cessere duces. 5, 193 -ta iam virgine (*Sibylla*). PETRON. 74, 14 curabo, -ata sit Cassandra caligaria (*v. Friedl. ad l.*). SIL. 13, 611 -at hunc ... Megaera flagello. IVV. 6, 235 *socrus* custodes *filiae* ... aere -at. 10, 109 ad sua qui -tos deduxit flagra Quirites. COMM. apol. 710 *homicidas* dominus numquam potuit -are monendo. instr. 1, 34, 8 (*ad hominem*) tu te ipse -a sapiens (VITAE patr. 5, 4, 26 in cella ... se cruciatu -at [*gr.* ἑαυτὸν δαμάζειν]. *cf.* 3, 53). IREN. 1, 29, 3 (*v. supra p. 1943, 60*) Adamantem vocant, quoniam neque ipse -atus est, neque ii, ex quibus erat. CLAVD. carm. min. 15, 1 paupertas me saeva -at dirusque Cupido. AVG. civ. 22, 22 p. 605 D. ne crescat indomitus *filius* -arique iam durus aut vix possit aut nec possit. util. ieiun. 5 filium tuum -as, ut tibi oboediat. in psalm 54, 12 *Christus* -uit orbem non ferro, sed ligno. MART. CAP. 5, 427 *Rhetorica* senatum rostra iudicia -uisse ... ferebatur. DRAC. laud. dei 2, 500 terrore ... potius quam clade profanos. 3, 154 *adversarium* responsa. 3, 598 tormenta -ant *me*. PALLAD. hist. mon. I 25 p. 311ᵃ *Euagrium* longa aegritudine *deus*. II 13 p. 367ᵃ *presbyter* virginem ... volens flexam -are ad revelationem avaritiae.

2 *hominum membra, corporis partes (cf.* ventrem *p. 1947, 27), corpus (nota* i n *c. acc. eadem hac linea)*: PLAVT. Amph. 324 *pugnos* si in me exercituru's, quaeso in parietem ut primum -es. Mil. 564 oculos et manus *v. infra l. 69*. LVCR. 6, 804 membra (-ans *Marullus*, domnus *codd.*). AVG. serm. 13, 1, 1 corpus (*syn.* castigare). BAVDON. 8 *Radegundis* cinere et cilicio ... membra -vit. *nota de crinibus*: STAT. Ach. 1, 328 certo -at ordine crines *Achilles* (SIDON. epist. 9, 13, 5 vers. 43 manus ... -et hispidos capillos).

3 *animum, mentem, affectus, alia incorporalia*: PLAVT. Cas. 252 animum (SEN. Phaedr. 413 rigentem. Tro. 419 epist. 14, 6). PVBLIL. N 46 nihil non aut lenit aut -at diuturnitas. VERG. Aen. 6, 80 fera corda (OV. epist. 4, 156 dura. SIL. 7, 124 exultantia. 11, 387 luxu corda importuna. DRAC. satisf. 210). HOR. carm. 2, 2, 9 avidum ... spiritum. epist. 2, 1, 12 invidiam supremo fine -ari (SCHOL. morte compesci). TIB. 1, 5, 6 horrida verba (FVLG. Virg. cont. p. 101, 11 *v. p. 1948, 45*). OV. am. 3, 11, 5 -itum pedibus calcamus amorem. ars 2, 656 ferre novae nares taurorum terga (*i. corii odorem*) recusant: assiduo -tas nares tempore fallit odor. LIV. 30, 14, 7 *voluptates* temperantia sua frenavit ac -uit (POMER. 3, 20, 3). MANIL. 1, 327 -uit ... infernas carmine leges *Orpheus*. VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 insolentiam *v. p. 1947, 37*. SEN. Herc. O. 276 flammas *pectoris*. 1374 aerumnas (Phoen. 78). 1388 mentem ... clamor (HIER. epist. 45, 3, 2 quae *matrona* meam posset -are [edom- *var. lect.*] mentem). Med. 506 ira concitum pectus (Oed. 928 scelestum pectus ... igne vel saxo). dial. 4, 15, 2 nisi cito -ta sunt, quae fortitudini apta erant, audaciae temeritatique consuescunt. nat. 3 praef. 10 qua maior nulla victoria est, vitia -uisse (AVG. contin. 14, 32). epist. 66, 44 *bonum* violentiam. 85, 41 sapiens artifex est -andi mala: dolor, egestas, ignominia ... cum ad hunc pervenere, mansueta sunt (AVG. civ. 5, 13 p. 217 D.). 89, 18 soluta constringe, contumacia -a. PLIN. nat. 32, 2 *echenais* infrenat impetus et -at mundi rabiem. 37, 144 *gemma androdamas dicta*, quod impetus hominum et iracundias -et. SIL. 1, 533 mente adversā. 3, 575 labores. 13, 845 delicta (CLAVD. 17, 222). STAT. Theb. 2, 84 *Bistones* lacte novo ... furorem (*P*, cruorem *cett. codd., v. p. 1946, 38*). 2, 178 fortunam virtute. silv. 2, 1, 15 aegrum ... dolorem libertate. 2, 2, 125 pectore magno spemque metumque. VVLG. Iac. 3, 8 linguam (δαμάσαι. AVG. serm. 55, 1 nat. et grat. 16). RVFIN. hist. mon. 20 p. 443ᴬ naturalem humorem per multam ieiuniorum abstinentiam et frequentes orationes. PRVD. cath. 3, 152 omnia virgo *Maria* venena *serpentis diaboli* -at. CLAVD. 1, 39 virtutibus ... fortunam. AVG. contin. 7 concupiscentias (nupt. et concup. 2, 35, 59). serm. 13, 1 corpus. util. ieiun. 5 carnem (serm. 169, 1, 1 NOVAT. p 70ᶜ sanguinem et carnem). PALLAD. hist. mon. I 32 p. 318ᴬ passionibus -tis. ISID. reg. monach. 3, 4 -andarum libidinum.

nota: STAT. Theb. 9, 210 *equus Tydei* unam ... manum (*sc. Tydei*) -tis expertus ab annis (*fere i. q. annis domiturae*).

acc. part. perf. pass. c. habere (*v. etiam p. 1944, 54 et 1947, 7*): PLAVT. Mil. 564 hominem servum suos -tos habere oportet oculos et manus orationemque. CIC. de orat. 1, 194 auctoritate nutuque legum -tas habere libidines. APVL. Plat. 2, 5 ratio ... appetitus et iracundias semper -tas et in frenis habet.

II *i. q.* ***ad obsequium* v. *usum redigere, utile reddere*:**
A *res corporeas varias*: VERG. georg. 1, 169 magna vi flexa -atur in burim ... ulmus. 2, 62 omnes *arbores* cogendae in sulcum ac multa mercede -andae. AETNA 521 *aes* igni (*cf. l. 80. 82. p. 1941, 1 al.*) cum -tum est (PLIN. nat. 34, 97 *aeris collectanei, hoc est ex usu coempti*, attritu -ti et consuetudine nitoris veluti mansuefacti. STAT. Ach. 1, 413 aera -at Temese). HOR. carm. 1, 20, 9 prelo -tam Caleno ... uvam. SEN. nat. 4, 13, 7 igne multo ... hiemem PLIN. nat. 16, 171 multa -andae exercitatione et canere tibiae ipsae edocendae (educendae *codd.*). 20, 5 si quis recentiore *elaterio* uti velit, pastillos in novo fictili igni lento in aceto -et. 31, 58 in anfractu omni collis quinariam *fistulam* fieri, ubi -etur impetus *aquae*. 36, 170 *lapidem* -tum tempestatibus. 36, 200 igni ferrum (AMM. 22, 8, 21. ISID. orig. 19, 6, 2). VAL. FL. 6, 360 *famuli* tractu ... vicissim taurea terga -ant. 8, 72 (*Medea ad Somnum*) freta saepe tuo -ui (*i. consopivi, aliter p. 1947, 63*), ... nubila cornu fulminaque et toto quicquid micat aethere. HOMER. 858 ignibus aurum. STAT. silv. 2, 2, 31 *porticus* longo ... -at saxa ... dorso. ANTH. 150, 3 pictor varios -ans colores. SOL. 50, 2 *Seres* lanuginis ... subtilitatem umore -ant ad obsequium. 52, 56 (59) *adamantes* nec ferro vincuntur nec igni -antur. *nota*: PLIN. nat. 8, 158 *equum* Antiochi *ab interfectore domini ascensum* indignatione accensum -tis frenis (*i., ut videtur, ad ipsius obsequium arreptis, v. vol. VI p 1293, 8. 1295, 33*), ne regi posset, praecipitem in abrupta isse. CORP. III 737 (*de obelisco erecto*) difficilis quondam ... ter denis sic victus ego -tusque diebus ... superas elatus ad auras.

dubitandum de TER. MAVR. 301 pro statu rerum -are (*an -ando efficere?* dolare *Bücheler, v. A. Werth, de Terentiani serm. et aet. p. 303 adn. 1*) lineam fandi parem.

B *agrum, terram (aliter p. 1947, 35. 67 al.), arva fere i. q. colere; in agrum vertere aliquid*: VERG. georg. 2, 114 extremis -tum cultoribus orbem. Aen. 9, 605 iuventus ... rastris terram -at. AETNA 10 -tis ... arvis (AVIEN. orb. terr. 149. 392). LVCAN. 2, 430 -tus ... Sabello vomere *Appenninus*. 9, 527 *fons* -tas unda conectit harenas. SIL. 8, 369 rastris ... -ant Aequicula rura (STAT. Theb. 4, 123 Epidauria. ANTH. 415, 55). STAT. Theb. 7, 333 qui ... sulco Peteona -ant. silv. 2, 2, 56 ubi nunc nemora ... cernis, hic nec terra fuit: -uit possessor. 3, 1, 168 rigidas rupes infecundaeque ... naturae deserta. MART. 4, 64, 33 ligone Tibur vel Praeneste -ate. IVV. 11, 89 -to referens a monte ligonem. TERT. anim. 30 silvas arva -uerunt. DRAC. laud. dei 1, 449 vomere non tellus, non rastris iussa -ari. RVRIC. epist. 1, 4 p. 357 rebellionem glaebarum ... repetita saepius impressione vomeris -at *strenuitas cultoris*.

C *cibos potusque*: VERG. georg. 4, 102 *mella* durum Bacchi -tura saporem (MACR. Sat. 3, 11, 10 mite vinum dixit *Vergilius*, ut alibi ait -tum). OV. met. 8, 650 sectam *partem suis* ... -at ferventibus undis *Philemon*. PLIN. nat. 12, 134 *lacrima abietis* in unguenta additur ad -andum oleum. 18, 128 durant ... ad alia (*sc. rapa deinceps futura*) *rapa* sinapis acrimoniā -tā. STAT. Theb. 2, 84 *var. lect.* cruorem *v. p. 1945, 55*. MART. 13, 33, 2 commendat gratia duplex *nos sc. caseos Trebulanos*, sive ... flamma sive -amur aqua. SER. SAMM. 297 ovum -tum ferventibus undis. 416 arida ficus ... fervente -atur aceto. 592 puleium ... -tum ferventibus undis. NEMES. cyn. 216 castorea.

D *corporis partes, fere i. q. cingere, circumdare*: DRAC. laud. dei 3, 680 obsessam ... -ant densata repagula linguam.

III *i. q.* ***hostilia superare, vincere, coercere***, *superatos frenare, regere (nota ablativos additos velut* ferro, igni, armis, bello, *sim.)*: *in universum*: SALL. Catil. 7, 5 talibus viris non labor insolitus, non locus ullus asper aut arduus erat, non armatus hostis formidulosus: virtus omnia -uerat [SEN. Herc. f. 435 virtutis est -are, quae cuncti pavent]. *cf. l. 71*. SEN. Herc. O. 1612 -ta omnia [*sc. ab Hercule*]. SIL. 15, 78 cuncta -antem Amphitryoniadem. *cf. l. 71 et p. 1947, 5*. A *homines*: 1 *generatim significatos*: ENN. ann. 292 hostes vino (*cf. l. 77 et 83*) -iti (OV. met. 15, 569 fast. 1, 336. Pont. 4, 10, 79 hostes ferro clavaque -andi. EPICED. Drusi 338. LIV. 7, 25, 13 prohibendo populationibus ... satis -ari ... hostem. 8, 26, 7 satis ... obsidione -tos. CALP. ecl. 1, 56 PLIN. paneg. 56, 8 FLOR. epit. 3, 2, 6. 3, 4, 7 AVG. civ. 5, 24 p. 236 D. *nota*: VEG. mil. 3, 26 aut inopia aut superventibus aut terrore melius est hostem -are quam proelio). CIC. Font. 12 *Gallia* constat ex eis generibus hominum et civitatum, qui ... modo bello -ti, modo triumphis ac monumentis notati sunt. Sest. 67 *Pompeius*, qui sceleratissimos civis, qui acerrimos hostis, qui maximas nationes, qui reges, qui gentis feras ..., qui praedonum ... manum, qui etiam servitia virtute victoriaque -uisset. prov. 5 -tis ... gentibus finitimis (31. Marcell. 8 immanitate barbaras *eqs.* OV. fast. 3, 720. LIV. 3, 28, 10 ut exprimatur ... confessio subactam -tamque esse gentem, sub iugum abituros. 21, 5, 3. 7. 43, 4, 5 sine sanguine ferocissimam gentem. MANIL. 1, 43 feras. 4, 803. *passim, cf. l. 62 et p. 1947, 5*). prov. 19 -tae sunt a Caesare maximae nationes (33 *bis*. PANEG. 6 [7], 4, 4 victoriis *cf. supra l. 63*). SALL. Catil. 10, 1 reges magni bello -ti. 36, 4 cui cum ad occasum ab ortu solis omnia (*cf. l. 47*) -ta armis parerent. VERG. Aen. 2, 198 captique dolis lacrimisque ... quos neque Tydides nec ... Achilles, non anni -uere decem, non mille carinae. OV. met. 1, 312 quibus unda pepercit, illos longa -ant ... ieiunia. fast. 5, 558. LIV. 2, 34, 11 malo -tos *plebeios* ... cultores agrorum fore (2, 54, 10 malo -andam tribuniciam potestatem. *cf. p. 1947, 9*). VELL. 2, 108, 2 finitimos ... bello. SEN. epist. 83, 22 *ebrietas* invictos acie mero (*cf. supra l. 53*) -uit. VAL. FL. 3, 539 haec per loca Bacchus ... cum -tas acies ... duceret. TAC. ann. 14, 29 -itis perduellibus. CARM. epigr. 281 -ito virtute rebelli. AVG. civ. 4, 6 p. 153 D. -tis ... proximis.

2 *speciatim significatos*: a *gentes sim.*: CIC. prov. 32 *Allobroges* (LIV. perioch. 103). SALL. hist 3, 1 recens -tos Isauros (LIV. perioch. 93 *cf. p. 1947, 4*) Pisidasque. VERG. georg. 2, 456 *Bacchus* (*i. vinum, cf. l. 78*) Centauros leto -uit. HOR. carm. 1, 12, 54 Parthos ...

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

iusto -tos triumpho (*cf.* PROP. 4, 3, 67 -itis Parthae telluris alumnis). 2, 12, 6 -itos ... Herculea manu Telluris iuvenes. 3, 8, 22 Cantaber sera -itus catena. OV. met. 12, 541 nubigenas. 15, 752 Britannos. fast. 1, 594 Isauras aut Cretum ... opes. trist. 2, 333 -tos Iovis igne Gigantes. R. gest. Aug. 5, 27 gentem *Armeniorum*. LIV. 1, 38, 4 omne nomen Latinum. 7, 32, 9 quia omnia circa se ... Sabinos Etruriam Latinos ... -ta armis habeat. 9, 15, 3 fame (SEN. dial. 5, 22, 4 VIR. ill. 85, 2) -ti Samnites (10, 6, 2 multorum armorum cladibus [CVRT. 4, 1, 5 belli cladibus. FLOR. epit. 3, 6, 6]). 36, 9, 14 *Pheraei* malo -ti (*cf. p. 1946, 74*). 38, 37, 4 Gallis -tis. 41, 26, 1 *Celtiberi* bello -ti. 43, 18, 2 Dardanos recens -uisset bellum. 43, 18, 3 proximos Illyriorum (*cf.* LIV. perioch. 20). ELOG. 15 (Corp. I[2] 1 p. 194) 5 Liguribus -tis (LIV. perioch. 60). POMP. TROG. Iust. 38, 6, 3 Antiochum et Gallos ... et ... regem Persen. VELL. 2, 117, 3 qui (*Germani*) gladiis -ari non poterant, posse iure mulceri. SEN. Oed. 478. MART. 6, 76, 5 grande iugum -ta Dacus cervice recepit. *al.* **b** *singulos*: CATVLL. 64, 110 -ito ... prostravit corpore Theseus *Minotaurum*. HOR. carm. 3, 4, 72 Orion ... virginea -tus sagitta. OV. met. 8, 171 monstrum *Minotaurum* tertia sors annis -uit repetita novenis. 9, 98 *Acheloum* ablati -uit iactura decoris. 9, 183 Busirin. 12, 164 -ito ... Cycno. 13, 172 Telephon hasta pugnantem. Ib. 487. SEN. Herc. f. 51 Dite -to spolia iactantem *Herculem*. Herc. O. 1184 -uisset meas (*Herculis*) vires Amazon. 1451 Amazonium malum. Thy. 364 *rex est*, quem non lancea militis, non strictus -uit chalybs. Tro. 682 MART. 9, 101, 4 VVLG. Marc. 5, 4 (δαμάσαι). DRAC. laud. dei 3, 492 quem (*Holofernen*) non bella -ant, -uit promissa voluptas. *membra* (*paulo aliter p. 1945, 22*): LIV. 2, 32, 10 (*in fabula*) dum *membra* ventrem fame -are vellent. *i. q. vincire*: CALP. ecl. 3, 72 licet illac (*manus furis*) vimine torto, seu licet et lenta post tergum vite -entur.

3 *significatos terrarum vel urbium vel rerum terrestrium nominibus*: VERG. georg. 3, 30 urbes Asiae (*cf.* CVRT. 9, 1, 23 urbes). Aen. 9, 83 (*Berecyntia ad Iovem*) da, nate, petenti, quod tua ... parens -to te poscit Olympo. HOR. epod. 16, 7 nec ... *Romam* caerulea -uit Germania pube. carm. 4, 8, 18 -ta ... Africa (FLOR. epit. 2, 9, 2 EVTR. 4, 4). OV. am. 1, 2, 47 -ta ... Gangetide terra (met. 15, 877 CVRT. 6, 3, 5 PS. PROSP. prom. 2, 34, 1). epist. 2, 71 -tae bello Thebae (VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 effrenatam Thebarum insolentiam). ars 1, 177 -to ... orbi (3, 114 trist. 3, 7, 52 fast. 4, 861 EPICED. Drusi 381. VELL. 2, 53, 3 terrarum orbem. VIR. ill. 79, 4 reliquam orbis partem). trist. 2, 225 Pannonia ..., ... ora -anda. Pont. 4, 16, 19 -tam ... ab Hercule Troiam. LIV. 7, 32, 9 Etruriam *v. supra l. 6.* 26, 22, 13 Sicilia -ta (FLOR. epit. 2, 19, 2). 28, 39, 14 Hispaniam: ... -tam armis (FLOR. epit. 2, 19, 2). 42, 52, 14 Europa omni -ta. SEN. Herc. f. 888 quodcumque alluitur solum ... Tethyos ambitu, Alcidae -uit labor. CVRT. 3, 10, 7 -tae ... nuper Boeotiae. 7, 9, 17 Asiam (FLOR. epit. 3, 5, 31 Asia ... Pompeianis -ta vel oppressa signis). VAL. FL. 2, 423 -tis ... Colchidos oris. STAT. silv. 1, 1, 81 montem (*v. p. 1948, 15*) ... Marte. MART. 2, 2, 3 -ito ... Rheno. 7, 7, 4 regna perfidae gentis. TAC. Agr. 10 incognitas ... insulas. SVET. Aug. 21, 1 partim ductu partim auspiciis suis Cantabriam (81, 1), Aquitaniam, Pannoniam, Delmatiam cum Illyrico omni *eqs.* FLOR. epit. 2, 1, 1. 2, 19, 2. 3, 10, 25 castellis ingentique lorica circumdatam *Gergoviam* ... fame -uit. PANEG. 11 (3), 4, 5 IVST. 2, 5, 12. 33, 1, 1 AMM. 15, 12, 5.

B *bestias* (*Minotaurum v. l. 17 et 19*): OV. met. 7, 374 Phylius ... volucresque ferumque leonem tradiderat -tos. 9, 74 (*Hercules loquitur*) *echidnam Lernaeam* crescentem ... malo -ui -tamque reclusi (*sic Merkel*, redussi *Madvig*, reduxi *codd.*). GRATT. 257 thoes ... leones et subiere astu et parvis -uere lacertis. 330 *unum magistrum* spectet silvas -tura iuventus *canum*. SEN. Ag. 835 morte fecundam -uit draconem *Hercules*. Herc. f. 33 quidquid pontus aut aer tulit terribile dirum pestilens atrox ferum fractum atque -tum est. Herc. O. 752 feras. VAL. FL. 8, 66 -tum ... anguem.

C *mare* (*terras l. 64/65*), *flumina, ventos, montes*: *mare* (*paulo aliter p. 1946, 3*): PROP. 2, 26^b, 52 hic deus (*Boreas*) et terras et maria alta -at. SEN. Med. 2 -turam freta ... ratem. Phaedr. 307 pectore adverso -uit profundum *Iuppiter taurus*. VAL. FL. 1, 75 siqua operis tanti -to consurgere ponto fama queat. 1, 600 Graia ... iuventus ... ingenti gaudens -at aequora velo. 5, 299 nil -tis actum Symplegados undis. SIL. 14, 480 Oiliades ... surgentes -uit fluctus ardentibus ulnis. SVET. Claud. 17, 3 traiecti et quasi -iti Oceani. CLAVD. rapt. Pros. 1 praef. 12 nauta ... Aegaeas hiemes Ioniumque -at. *flumina*: LIV. 21, 30, 5 Rhodanum, tantum amnem ... -ita ... fluminis vi traiectum (PLIN. nat. 5, 54 *Nilus* lenis et confractis aquis -ta ... violentia. 36, 1 montes natura sibi fecerat ... ad fluminum impetus -andos). *ventos*: VAL. FL. 1, 594 in monte *Aeoliae* chalybs (*i. claustra ferrea*) iterataque muris saxa -ant Euros. *montes*: SIL. 3, 499 *Hannibalem* magna vi saxa -antem. 6, 704 Alpes ... -tas (15, 504).

D *res varias*: **1** *corporeas*: LVCR. 2, 1143 nec tuditantia rem cessant extrinsecus ullam corpora conficere et plagis infesta -are. AETNA 185 pars *rupium* igni (*cf. p. 1945, 76*) -tae, pars ignes ferre coactae. 278 torquentur flamma terrae (*cf. supra l. 64*) ferroque -antur, dum sese pretio redimant. 470 pars lapidum -ta (*sc. igni, velut ab hoste impetum faciente*). PLIN. nat. 35, 174 *sulpure* plurima -antur. SIL. 8, 499 tactu ... *Aeetae prolem* -are venena. STAT. Theb. 4, 837 cunctis insuete -ari solibus ... largitor ... undae, *Langia fons*: VVLG. Dan. 2, 40 ferrum comminuit et -at (δαμάζει) omnia (FILASTR. 156, 5 ISID. orig. 19, 6, 2). DRAC. laud. dei 1, 192 non glacies ... -at *fructus horti*. **2** *incorporeas*: MORET. 82 caepa ... sectique famem -at area porri (SEN. dial. 9, 9, 2 cibus famem -at; *cf.* SIL. 15, 110 frigusque famemque. MART. 2, 53, 4 Veientana tuam si -at uva sitim). SEN. nat. 2, 59, 4 hoc (*sc. corpus ab animo resolvi*) nulla diligentia evitat, nulla felicitas -at (*R*, donat *rell.*). PLIN. nat. 17, 51 (*de urina hominum in stercoratione adhibita*) plus ... mali -andum est, cum ad virus illud vini homo (*i. virus corporis humani*) accesserit. SIL. 1, 436 *Mars* bella cornipedum afflatu -at et stridoribus axis (MEROB. poet. 163 CORIPP. Ioh. 1, 127. 4, 273. 7, 271; *cf.* STAT. silv. 1, 1, 81 tu bella Iovis, tu proelia Rheni, tu civile nefas, tu tardum in foedera montem [*i. Dacos, v. p. 1947, 17*] longo Marte -as. CLAVD. 5, 389 civile nefas). PANEG. 10 (4), 25, 7 furorem *Ruricii* mors -uit. 10 (4), 31, 3 scelus. CYPR. hab. virg. 5 p. 191, 16 vincendi corporis ac -andi ... certatio. CLAVD. carm. min. 32, 4 (*ad Christum*) tu nostrae -uisti crimina vitae (INSCR. christ. Rossi II p. 110, 63, 21). AVG. in epist. Ioh. 8, 7 superbia Aegyptiorum ... -ta est de ranis et muscis. EPIST. pontif. 670 (*a. 492/6*) Thiel Gelas. tract. 3, 34 non divinitate *Christi* labore -ata.

syn. et coni. ad IA: -are: capere (AVG. civ. 22, 24 p. 613 D.), *fort.* cicurare (NIGID. frg. *p. 1899, 79*), coercere (CIC. rep. 2, 67), frangere claustris (PLIN. paneg. 81, 3), frenare (CIC. rep. 2, 67), mansuefacere (AVG. div. quaest. 13), iugo subdere (MACR. Sat. 3, 5, 5), subigere (LVCIL. 1042 FRONTO p. 220, 18 N.), tueri (CIC. off. 2, 14), venari (PLIN. nat. 6, 66). -itus: armentivus (VEG. mulom. 1, 18, 1), freno assuetus (PELAGON. 1), condocefactus (CIC. nat. deor. 2, 161), integer (VEG. mulom. 4, 3, 5), mansuetus (AVG. div. quaest. 36, 1), manu vinctus (CIC. Arat. frg. 20). *ad IB*: castigare (AVG. serm. 13, 1, 1), cogere (LVCR. 5, 1050), damnare (PLAVT. Trin. 829), frenare (LIV. 30, 14, 7 POMER. 3, 20, 3), lenire (PVBLIL. N 46), minuere (AVG. contin. 14, 32), subigere (LVCIL. 1042 SEN. epist. 14, 6), superare (RVFIN. hist. mon. 20 p. 443^A), vincere (ASCON. in Corn. p. 59 St.). *ad IIIA*: capere (FLOR. epit. 2, 20, 6), compellere (CIC. prov. 33), conterere (CIC. prov. 33), frangere (CIC. prov. 33), subigere (LIV. 3, 28, 10 FLOR. epit. 1, 16, 8. 2, 1, 1 AVG. civ. 4, 7 p. 153 D.), opprimere (FLOR. epit. 3, 5, 31), supprimere (CORP. XIII 8502), *opp.* vincere (FLOR. epit. 4, 12, 30). *ad IIIB*: frangere (SEN. Herc. f. 33). *cf. ad IIIA et IIIB*: CHAR. gramm. p. 417, 57 coacti subacti devicti -ti 423, 5 -uit contudit fregit *eqs.* 442, 31 *ad IIID*: conficere (LVCR. 2, 1143). vincere (CYPR. hab. virg. 5 p. 191, 16).

nota verbum -andi *cum similiter incipientibus* dominandi *et* damnandi *copulatum*: PLAVT. Trin. 829. FVLG. Virg. cont. p. 101, 11 Radamantum ... quasi tarematadamonta (*v. Helm ad l.*), id est verbum -antem (*v. p. 1945, 36*) ...; ergo qui verborum impetum dominari scit, hic superbiae et damnator est et contemptor.

derivata: domitare, 1. domitio, domitor (-ator?), domitura, domitus *subst.* *composita*: con-, de-, e-, per-, prae-, subdomare; in-, redomitus. *Bannier.*

?(**domor**) -ātus sum *si recte conicitur* PLAVT. Men. 105 (*v. p. 1943, 69*), *a* domus; *cf.* rurari *et* 1. domator.

domucella *v. infra l. 81.* **domucula** *v. infra l. 82.*

domu(m)itio (domitio *v. l. 60. 64. 74*), -ōnis *f.* [*a* domum ire. *Th.*]. GLOSS. reditus ad propriam domum: PACVV. trag. 173 solus Danais hic domum itionem (domutionem *codd. plerique Noni p. 96, 1 ut in lemmate* [*cf. Birt, Glotta 15 p. 121*], domitionem *P, Luc. Müller* [*de re metr.*[2] *p. 534*]) dedit. LVCIL. 607 (= TRAG. inc. 27) domu⟩m i⟩tionis cupidi. ACC. trag. 173 ab domuitione[m] (*sic codd. Noni p. 357*) arcere ... obsceno omine. RHET. Her. 3, 21, 34 (= TRAG. inc. 26, *versus ficticius, ut videtur*) iam domum itionem (domi ultionem *codd. fere*, domitionem *propter lusum cum* Domitium *Luc. Müller, cf. Skutsch, Kl. Schr. p. 135 adn. 2*) reges Atridae parant (APVL. met. 3, 19 domuitionem paro. 4, 35. 10, 18 FVLG. serm. ant. 3 p. 112, 10. 36 p. 121, 12. *cf.* APVL. met. 11, 24 comparo). CIC. div. 1, 68 Rhodiorum classi propinquum reditum ac domum itionem dari (*ex poetico sermone, ut vid., cf. Landgraf, Archiv 10, 402*). APVL. met. 1, 7 peregrinationis diuturnae et domuitionis (*sic codd. ut semper*) anxiae. 2, 31 -em capesso. ITIN. Alex. 26 qui ... qua via tutior fugientibus, competunt domumitionem (*sic Guelf.*, deminutionem *Ambr.*). DICTYS 1, 20 Vlixes ... -em (domimentionem *codd.*) confirmans. GLOSS. domitionem: ἐπάνοδον. domuitionem. domus reditum (*cf. supra l. 57*). *cf.* domum reditio (reditus), domum repetitio *s. v.* domus *p. 1960, 81. 1976, 19sq.*

domu(n)cella, -ae *f.* *a* domuncula *deminutive.* ITIN. [Silv.] 36, 5 ite interim nunc unusquisque ad domumcellas vestras (*nota deminutivum in allocutione, cf.* 37, 1 domibus, *et v. Havers, Ztschr. f. vergl. Sprachf. 45, 369*). *suppressa* n: PAPYR. Marini 112 (*aet. incert.*) in integro domucelle et ⟨h⟩orticelli.

domu(n)cula, -ae *f.* [*a* domus *deminutive. Th.*]. domuc-: *p. 1949, 7. de formatione v. Indog. Forsch. 38, 177*[1]*; ibid. de* domuscula (*p. 1988, 30*). BEDA gramm. VII 270, 9 -a conclavium domus (*item* GLOSS. *et*

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VIRG. gramm. p. 40, 11; *cf. l. 7*), domicilium, nidum avis. GLOSS. οἰκίδιον. οἰκίσκος. domus diminutive. V 163, 36 aedicula: -a. 380, 22 praetoriola: -a in nave. NOT. Tir. 47, 60. VITR. 6, 7, 4 dextra ac sinistra *andronitidum* -ae constituuntur habentes proprias ianuas *eqs.* (*postea* hospitalia). VAL. MAX. 4, 4, 8 XVI eodem tempore Aeli fuerunt, quibus una -a erat. PAPYR. Zeitschr. f. Rechtsgesch. Rom. Abt. 45 (1925) 568 *(a. 131 p. Chr.)* domuculas. VLP. dig. 47, 12, 3, 11 si ... non habitet, sed -am (domumculam *F*) ibi (*in sepulcro*) habeat servus. SYMM. epist. 5, 66, 2 Ampelius ... -am Romae ... mercatus est. VVLG. III reg. 7, 8 -a (οἶκος), in qua sedebatur ad iudicandum, erat in media porticu. IV reg. 23, 7 texebant quasi -as luci (*ex hebr.; i. 'tentoria'? cf. Kautzsch ad l.*) LIB. pontif. p. 58, 21 in civitate Anthiocia: domus Datiani ... -a (domuncla *C³*) in Caene. MARCELL. chron. II p. 100, 4 inclusi suis cum -is captivi Romani incensi sunt. NOVELL. Iust. 65, 1 pr. multos ... -as vel vineas relinquere ad redemptionem captivorum. PALLAD. hist. mon. I 18 p. 295^C super istam quoque -am tuam (ἐπὶ τὸν οἶκον τὸν σόν *p. 87, 6 B.*). *nota deminutionem duplicem*: APVL. met. 4, 9 parva se⟨d⟩ satis munita -a contentus. *i. q. familia*: IVLIANA Aug. epist. 188, 3 longe me ac -am meam ab huiusmodi personis esse discretam (*syn.* domum).

ᴹdomus, -ūs (*et*- ī) *f.* [= *gr.* δόμος *ind.* dámah *slavon.* domъ 'domus'; domi = *ind.* dámē 'in domo'; *cf. c. armen.* tun 'domus', *gr.* δῶμα, δέμειν, *fortasse c.* materies (*q. v.*). *Th.*]. *de formis: generatim*: DIOM. gramm. I 308, 4 meminerimus ... quaedam nomina vel auctoritate veterum vel euphonia (*item* PROB. inst. gramm. IV 109, 25) modo secundo modo quarto ordine declinari, ut -us ficus laurus *eqs.*

sing.: gen.: **domūs** *in versibus legitur inde a* CATVLLO 64, 246, *dein praebent* VERG. (*georg.* 4, 209 *et* 7^ies^), CVLEX 64 (domos *codd.*), HOR. *et passim, in prosa inde a* VARRONE ling. 5, 162 (*bis trad., sed cf. infra l. 36*), NEP. Eum. 6, 3 *et* MESSALLA or. frg. Fest. p. 359. *nota scripturam* domuus: CORP. IX 4794. XII 1782 (*a. 184 p. Chr.*). *cf.* PLIN. nat. 34, 84 *cod. Bamb.* domús: CORP. V 6658. *sero* -ŭs *neglecta quantitate*: PAVL. PELL. 166. 189. 479. 552. *cf.* SVET. Aug. 87, 2 (= MAR. VICTORIN. gramm. VI 9, 4) 'simus' pro 'sumus' et '*domos*' pro 'domu[o]s' *Augustus in epistulis posuit. scribitur* domos (*cf. etiam l. 27 et Bonnet, le lat. de Grég. p. 355*): ITALA (Lugd.) lev. 14, 55 (οἰκίας, VVLG. domorum). **domuis**: GELL. 4, 16, 1 M. Varronem et P. Nigidium ... comperimus non aliter elocutos esse et scripsisse quam 'senatuis' et 'domuis' et 'fluctuis' *eqs.* NON. p. 491 (*et* 217) domuis pro domus: VARRO Ταφῇ Μενίππου (*Men. 522*).

domi: *sic semper apud priscos, sed fere in locutionibus quibusdam formulisque (nusquam ex. gr. neque* dominus -i *neque* dominus -us) *ita ut dubites quantum patuerint formae declinationis quartae (v. Sommer, Lat. Laut- und Formenl.² p. 404 sq.) Plauti temporibus, si quidem omnino iam tum extiterint. testimonia gramm.*: CHAR. gramm. I 188, 12 (*ex Palaem.*) veteres ... ita declinaverunt: 'haec -us huius -i'. *cf.* PROB. cath. gramm. IV 25, 8 PRISC. gramm. II 269, 10. DON. Ter. Eun. 815 -i focique ... memineris: '-i' genetivus est. Caecilius (*com. 284*) decora[m] -i. Plautus (*Trin. 842*) -i (-um *P Plauti cf. infra l. 51*) cupio. *cf. praeterea (v. Abraham, quaest. Plaut. p. 196 sq.)*: PLAVT. Amph. 187 poteremur -i (*testatur* NON. p. 498, -um *P*). 503 -i distaedeat. Bacch. 278 -i cupientes (-um *P, A non leg. cf. supra l. 49*). Trin. 1027 commeminit -i (*cf. infra p. 1957, 57*). *reliqua exempla*: LABEO dig. 19, 2, 28 pr. -i habitatione (*vix locat.*). TEST. porcelli p. 268 B. eversor -i (-us *DH*). CORP. II 5590 (*? cf. adn.*) VI 29756 (*periit*) f(ilia?) -i heternae. 30944 -i di⟨vinae⟩. VIII 2597 (*Lambaesi*) genio -í suae. VITA Vedast. (script. rer. Merov. III) 7. 8. *addo locos incertae structurae*: PLAVT. Men. 359 potissimus nostrae -i ut sit. APVL. apol 98 ipse -i tuae rector. CORP. II 5590 (*v. adn.*).

hinc etiam **domui** (*cf. infra l. 68*): ITALA Marc. 13, 35 (cod. k) dominus -ui (οἰκίας, VVLG. domus). Luc. 22, 11 (cod. a) patri familiae -ui. Tit. 2, 5 (cod. g) -ui curam habentes (οἰκουργούς). TRACT. in Luc. 5, 19 -ui (*'ita palimps.' Mai*) ornamenta. AVG. serm. 94 si caput est -ui suae. ISID. orig. 15, 8, 1 fundus ... -ui (-us *BC, cf.* 19, 10, 2 fundus ... aedificii). GLOSS. IV 406, 12. V 591, 14 architriclinius: maior -ui. *cf.* BENED. reg. 64 (-us *codd. plerr.*). *adde*: ACT. Arv. a. 87 I 8 ⟨pr⟩o salute imp. Caesaris ... totique -ui eorum (*dat. pro gen.* ἀνακολούθως, *ut videtur, item* I 15; *at* ACT. Arv. a. 90, 11 totiusque -ui eorum). *sero locativus* domui *pro* domi (*cf. l. 59 et de origine Wackernagel, v. infra; male irrepserunt tales formae etiam in codd. librorum* CIC., *v. Wackernagel in Cic. Tusc. commentario quem ed. Pohlenz p. 78, nec non* QVINT. *et* TAC.): RHET. Her. 4, 30, 41 *et* 4, 54, 67 (-i *mell.*). CIC. Tusc. 1, 51 off. 3, 99 (*codd. s. X*, domi *Bernens. s. XIII*). Att. 8, 2, 3 (*sic M¹, at in eadem paragrapho* domi tuae). QVINT. inst. 5, 10, 16 (domui *vel* domni *codd. opt.*; domi *in* inst. 21^ies^). TAC. ann. 16, 26 (*sic M*). PARIS 4, 6, 1 (domi *codd. Val. Max.*). PAVL. coll. 4, 2, 3 (-ui *B saec. IX*, -us *W s. X*, -o *V s. X*). 4, 3, 2 (-ui *W*, domi *cett.*). 4, 12, 1 (-ui *W*, -us *V*). 4, 12, 7 (-ui *codd.*). ITALA (cod. a) Marc. 2, 9. 11 vade -ui tuae. AVELL. p. 39, 5 (-ui *Vat. s. XI*, -i *codd. epist. secundae, s. VI—IX*). GREG. TVR. virt. Mart. 1, 32 p. 604, 13 reverti -ui *et similiter* 6^ies^. ACT. Archel. 53, 8 (domi *pars codd.*). ACT. Maximil. 3 regressus est ... -ui suae. *vice versa gen.* domus *pro locat.*: CORP. VIII 5784 -us suae (*opp.* peregri). domo *pro* -i (*cf. et p. 1962, 30 sqq.*): ACT. Arv. a. 87 II 39. a. 91 I 36 (*opp.* in luco); *cf. vice versa* domi *pro* -o: CORP. III 4499 *al.* (*v. p. 1977, 39*).

dat.: **domui** *postulatur a* VARRONE *et* NIGID. *apud* Gell. 4, 16, 1; *legitur in prosa oratione inde a* CAES. civ. 3, 112, 8 (*nondum apud* CIC.), *in versibus raro inde ab* COM. pall. inc. 53 *et* OV. (epist. 7, 163 *et* 7^ies^). *nota*: CORP. XII 4722 (*Narbone*) domuI. *cf. seram confusionem* domi *pro dat.* -ui (*vel loc., v. p. 1949, 68 sqq.*): GREG. TVR. Franc. 2, 22 p. 85, 8 species -i restituebat (*item*: 4, 48 p. 184, 4 Mart. 4, 14 p. 653, 12; *at dat.* -ui: Mart. 4, 44 p. 660, 28). 3, 15 p. 123, 16 -i proximus (*at* -ui: 7, 23 p. 305, 19). *cf. et p. 1957, 58 sqq.* **domo:** CATO agr. 134, 2. 3. 139. 141, 2. 3 (*in formulis vetustis*) HOR. epist. 1, 10, 13 (ponenda ... -o *solus Bland.*) ACT. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 97. 99 CORP. IV 5409 ITALA (Wirc) Os. 5, 14 PAVL. NOL. carm. 26, 224 DRAC. Orest. 157 GREG. TVR. Mart. 3, 18 p. 637, 17 (*at v. Bonnet, le Lat. de Grég. p. 356*). CORP. III 6463. 13382. *adde*: ACT. Arv. a. 218 B 23 totaque (*corrigitur* totique) ... domo. **domu:** CORP. III 231^a^. 3985. 12433. INSCR. Dessau 6017 (*Beneventi*) ⟨dom⟩u meae (*suppl. Hirschfeld*). *cf.* SCAEV. dig. 17, 1, 60, 1 (*sic cod. F*). TERT. orat. 26 (*sic D s. X*).

accus.: DIOM. gramm. I 452, 28 *barbarismus per apocopen*: si accusativo sine m littera 'domu' dixeris. *legitur* domu (*cf. etiam Diehl, de M finali epigr. p. 247*): CORP. I² 1930 (= CARM. epigr. 117, 1). III 14292, 8 aeternamque domu. VI 9258 aeterna domu. VIII 21784 (*a. 372*) -u Romula. 9971 (*a. 399*) -u Romule istituerunt. 21801 (*post a. 419, christ.*) -u Romul(am). 9984 (*a. 429*) -u Romula (21802 [*a. 460*]). 19168 aeterna doMᵛ|. XI 4770 (*Spoletii*). XV 7190 (*s. IV ex. vel V in.*) INSCR. christ. Hisp. 123 (*a. 642*). *cf. accus. q. d. 'romanicus'* domo: *legitur hic illic in mss. et*: CORP. III 14207¹⁵. VIII 21793 -o aet(erna). *cf.* 9982 (*a. 416*) -o Romula istituerut. ITALA (cod. p) act. 16, 15 introite -o mea. *v. etiam p. 1964, 11 sq. cf. scripturam 'inversam'* domum *pro* domo (*cf.* SEDVL. carm. pasch. 3, 118 [-um *T¹*, -u *AK¹L¹Z*, -o *rell.*] *et v. p. 1976, 67*): CORP. VI 3236 *cf.* SEN. contr. 2, 1, 5. *item, nisi est vitium syntaxeos* (*cf. p. 1964, 55*): ITALA (codd. c e h p t) act. 9, 11 quaere in -um Iudae (ἐν οἰκίᾳ, VVLG. in -o). ITALA (cod. e p) act. 11, 13 in -um suam (ἐν τῷ οἴκῳ, VVLG. in -o sua). 16, 32 (cod. d). *cf. etiam*: ITALA (cod. l) Luc. 9, 61 qui -um sunt (-i VVLG.) *et infra p. 1960, 83.*

voc.: **-us** *legitur raro inde ab* ENN. scaen. 92 o Priami -us (*graecismum putat Loewe, Zs. f. vgl. Sprachf. 55 [1928] p. 42¹*).

abl.: *generatim: formae abl.* domu *item gen.* domuum, *acc.* domus *postulantur a grammaticis analogiae causa, v.* QVINT. inst. 1, 6, 5 si veniat in dubium, 'hac -u' dicendum sit an 'hac -o', et '-uum' an '-orum', similia sint [domus] 'anus' 'manus'. *cf.* CHAR. gramm. I 45, 22. DON. gramm. IV 378, 34 contra ... regulam invenimus 'ab hac -o -orum -bus' et 'ab hoc iugero iugerorum iugeribus'; sed scire debemus multa quidem veteres aliter declinasse, ut 'ab hac -u harum -uum -bus' et 'ab hoc iugere iugerum iugeribus' *eqs.* *similiter*: POMP. gramm. V 192, 30 CONSENT. gramm. V 354, 15. *formas secundae decl. praecipit* DIOM. gramm. I 307, 19 invenimus ... ab hoc modio horum modium, item ab hoc nummo horum nummum, ab hac -o -orum (*expectaras* domûm*!*) -bus. SERV. gramm. IV 434, 24 auct. Aen. 2, 445. *de dupl. abl. solo* (*in* -o *et* -u, *non gen. plur.*): BEDA gramm. VII 271, 21; *de gen. plur.*: CLEDON. gramm. V 47, 7 PRISC. gramm. II 309, 17. *inepta distinctio formarum secundum genus*: VIRG. gramm. suppl. p. 192, 21. *de distributione formarum* **domo** *et* **domu** *cf. hanc tabulam, ex qua elucet errore tantum bis terve in codd. scriptorum, qui quidem ante* QVINT. *fuerunt, formam quartae irrepsisse; at in* INSCR. *primum quod extat exemplum fortasse iam aet. Caesaris vel Catulli attribuendum est*: CORP. I² 1214, 21 = CARM. epigr. 55, 19 (aeterna domu).

domo	domu
ENN. scaen. 80	—
PLAVT. *56^ies^*	PLAVT. Mil. 126
CATO agr. 132, 1	—
TER. *7^ies^*	—
TITIN. *bis*	—
RHET. Her. 4, 49, 62	—
VARRO *8^ies^*	—
CIC. *152^ies^*	Phil. 2, 45 (*sic Vat.*, -o *rell.*). *cf.* Vatin. 22 (domum *codd.*). Verr. II 5, 128 (-o *palimps.*, -u *R s. IX*)
CATVLL. *quater*	—
LVCR. *bis*	—
CAES. *10^ies^*	—
SALL. *8^ies^*	—
NEP. *10^ies^*	—
VERG. *5^ies^*	—
HOR. *12^ies^*	—
TIB. *5^ies^*	—
PROP. *11^ies^*	—
OV. *45^ies^*	—
LIV. *83^ies^*	—
—	

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

domo	domu
SEN. rhet. 49^{ies}	—
SEN. phil. *persaepe*	SEN. dial. 5, 23, 5 (*sic cod. A s. XI*)
MART. 5^{ies}	—
QVINT. *saepe, cf.* inst. 10, 6, 6 (-u *Bern. et Bamb.*)	—
DIG. *saepe*	DIG. *10^{ies} trad.* (LABEO dig. 19, 2, 60 pr. *al.*)
CHAR. gramm. *saepius*	CHAR. gramm. I 295, 16
ITALA (Lugd.) deut. 26, 15 lev. 16, 11. 17 Ios. 22, 14	ITALA Ier. 23, 11 (Gild. Brit. 82) psalm. 83, 5 *et* 100, 2 (Sangerm.) Matth. 8, 6 (cod. k) act. 16, 34 (cod. d, *at* 18, 8. 19, 6 -o)
VVLG. *passim*	VVLG. II par. 24, 16 (*Am.*)
	PAVL. NOL. epist. 23, 17 (*sic O s. X*)
COD. Theod. 7, 13, 7, 2 (*a. 375*). 7, 18, 4, 3 (*a. 380*) = Iust. 12, 45, 1. 7, 18, 9 pr. (*a. 396*). 7, 22, 11, 1 (*a. 380*). 9, 9, 1, 1 (*a. 326*). 9, 21, 2, 4 (*a. 321*)	COD. Theod. 7, 8, 5 pr. (*a. 398*) = Iust. 12, 40, 2
	CYPR. GALL. Ios. 65
	GILD. Brit. 69. 93
	SALV. eccl. 3, 22
FAVST. REI. grat. 1, 11 p. 38, 18	FAVST. REI. serm. 1 p. 224, 9. 7 p. 252, 2
	SEDVL. carm. pasch. 3, 118
GREG. TVR. *saepe* (*v. Bonnet, le lat. de Grég. p. 356*)	—
INSCR. *saep.* (domó: LAVD. [Turiae] [Corp. VI 1527] 10); *v. Dessau III 2 p. 850*	INSCR. *haud raro*: CORP. I^2 1214, 21 (= CARM. epigr. 55, 19). 1222 (= CARM. epigr. 969, 6) FAST. Praen. Apr. 28 (Corp. I^2 p. 236) CORP. II 3876 (*periit*). III 3353. 4279. 4471. 5427. 7329. 15004. V 745. VI 2531. 2570. 2929. 3184 (*ex cod.*). 3239^a. 3554. 3651. 3828 (= 31692, *a. 82 p. Chr.*). 3889. 8653. 8654. 9148. 10261. 35132 ACT. Arv. a. 240 (Dessau 9522), 27 CARM. epigr. 2177, 8 (*Romae*) CORP. VII 218 (o *corr. in* u) 344 (*a. 242*). 373. VIII 8411 (*a. 239/42*). X 1745. 3474. XI 1149^d. 2720. 6249 (= CARM. epigr. 1302, 2). XII 4449. XIII 6621. XIV 3626 (*Tibure, latet*)

domorum	domuum (domûm)
—	TAC. hist. 1, 85. 4, 1 ann. 1, 73. 3, 24. 6, 45. 15, 41
	FLOR. epit. 2, 15, 10 *cf.* 3, 21, 14 (domus *B*, *sc.* domū *archet.*)
APVL. mund. 25 Plat. 2, 26	—
—	SCAEV. dig. 33, 2, 32, 2
ITALA (Ambr. Isaac 4, 27 *al.*) cant. 1, 16	ITALA (Lugd.) lev. 25, 33 deut. 11, 20 Ios. 22, 14 cant. 1, 16 (Epiphan. in l.) act. 4, 34 (cod. d)
PORPH. Hor. carm. 2, 18, 15	PORPH. Hor. carm. 3, 1, 47/8
COMM. apol. 1030	—
SER. SAMM. 927	—
—	ARNOB. nat. 3, 41
PANEG. 5 (8), 21, 2. 12 (2), 37, 4	—
FIRM. math. 5, 3, 14. 6, 31, 6. 6, 33, 6	—
—	DIOM. gramm. I 488, 11 (*ex Suet.*)
PS. AVR. VICT. epit. 13, 13	—
HIL. in psalm. 121, 14	—
AVSON. 298, 14 Mos. 319	AVSON. 343, 9
AMM. 17, 7, 6. 22, 4, 5. 29, 2, 4. 31, 16, 1	—
VEG. mil. 4, 7	—
AMBR. in psalm. 118 serm. 22, 11, 2	—
VVLG. exod. 6, 14 lev. 10, 55 num. 1, 4 cant. 1, 16 act. 4, 34	—
HIER. epist. 52, 16, 2	HIER. epist. 45, 4, 2
AVG. c. Gaud. 1, 19, 20	—
COD. Theod. 12, 1, 6 (*a. 319* = Iust. 5, 5, 3, 1). 10, 2, 1 (*a. 378*). 6, 30, 2 (*a. 379* = Iust. 12, 23, 3 pr.). 11, 16, 15 (*a. 382*). 1, 32, 7^a (*a. 388*). 9, 27, 7 (*a. 390* = Iust. 9, 27, 5). 6, 3, 3 (*a. 396*). 10, 1, 15 (*a. 396* = Iust. 7, 38, 3 tit.). 10, 2, 2 (*a. 398*). 7, 8, 8 (*a. 400* = Iust. 12, 40, 4). 16, 2, 44 pr. (*a. 420*).	—
COD. Iust. 1, 3, 19 pr. (*a. 420*). 2, 13, 1 pr. (*a. 422*). 12, 5, 2 pr. (*a. 428*). 3, 25, 1 (*a. 439*) *et 15^{ies}*	COD. Iust. 1, 2, 22 pr. (*a. 529*). 7, 37, 3, 1^b (*a. 531*). 10, 48, 3
CASSIOD. var. 7, 7, 2 (= CORP. VIII 2297 [-uum *pars codd. Cass.*])	CASSIOD. var. 4, 51, 1
GREG. TVR. Franc. 4, 5 p. 145, 5 glor. mart. 50 p. 524, 1 glor. conf. 103 p. 817, 3	—

plur. poet. legitur inde a VERG.

nom. pl. -ūs *legitur inde a* CAES. Gall. 6, 23, 9 *et* VARRONE rust. 1, 4, 5. *scribitur* -os (*scil. fort. vulgariter forma accus. pro nom.*): GREG. TVR. glor. mart. 56 p. 527, 15 (*1a et 1b*) Franc. 4, 49 p. 184, 21 (*B 5. A 1*).

gen. plur. (*v. p. 1950, 38 sqq.*): **domorum** *legitur apud poetas inde a* LVCR., *dein* VERG., STAT., COMM., SER. SAMM., AVSON., PAVL. NOL., *in prosa inde ab* APVL.; *forma* **domuum**, *quae analogiae causa a* GRAMM. *postulatur, legitur inde a* SALL. rep. *et* VAL. MAX. *per totam latinitatem raro et praeter Italam nonnisi apud cultiores scriptores, in versibus propter incommoditatem tantum apud* IVV. 3, 72 AVSON. 343, 9. *forma contracta* domûm *traditur*: S. C. de aedif. (Corp. X 1401, *tab. periit*) I 10 SEN. epist. 122, 8 (*sic codd. mell.*) TAC. hist. 4, 1 *et* ann. 15, 41 (*sic M*) ITALA (Lugd.) lev. 25, 33 deut. 11, 20 Ios. 22, 14 act. 4, 34 (cod. d) ARNOB. nat. 3, 41 (*sic P s. IX*) HIER. epist. 45, 4, 2 (*sic G s. VII*). *ceterum cf. hanc tabulam*:

domorum	domuum (domûm)
LVCR. 1, 354 *et 9^{ies}* (*semel in medio versu*: 6, 951)	—
VERG. georg. 4, 159 Aen. 2, 445 *et ter, semper in fine v.*	—
—	SALL. rep. 1, 4, 2
—	VAL. MAX. 2, 7, 3
—	SEN. dial. 2, 12, 2 nat. 3 pr. 9 epist. 122, 8
—	PLIN. nat. 8, 221. 36, 88 (*sic Th*, domum *rell.*)
STAT. Theb. 1, 653 *et bis*, silv. 5, 2, 135 (*semper in fine v.*)	—
—	IVV. 3, 72

dat. abl. **domibus:** *legitur inde a* VARR. frg. Non. p. 156, *in versibus inde a* VERG. georg. 2, 443. *inepta fictio* domis (*cf.* PRISC. gramm. II 309, 17): VIRG. gramm. suppl. p. 192, 21.

acc. **-os**, *postea* (*incertum, ex quo tempore scriptores; semel in inscr.*: CARM. epigr. 55, 1 [= CORP. I^2 1214, 1], *quod aet. Catulli tribuitur*) **-us**, *quae forma analogiae causa a* GRAMM. *postulabatur* (*cf. p. 1950, 38*); *ad cognoscendam ambiguitatem traditionis (codicum) tali in re fidem fere nullam esse elucet ex. gr. ex* COD. Theod. 14, 17, 13 [*a. 396*] -os, *at 11 et 12 eadem de re* -us; *cf. et* COD. Iust. 12, 5, 2, 1 [*a. 428*] -os = 12, 16, 3, 2 -us) *cf. hanc tabellam*:

domos	domus
ENN. ann. 255	—
NAEV. com. 92^a (domi *Ribbeck*)	—
PLAVT. Poen. 814	—
ACC. trag. 170 (-os NON. p. 95, -us GELL. 14, 1, 34)	—
—	QVADRIG. hist. 23 (*codd.* GELL. 17, 2, 5 *et* NON. p. 113)
RHET. Her. 4, 27, 37	—
CIC. *20^{ies} in orr., praeterea*: rep. 1, 19 (*bis*) off. 1, 54 epist. 16, 12, 1	CIC. Verr. II 4, 7 (*etiam* NON. p 253) Cael. 18 har. resp. 58 (*sic P s. IX, at* 39 -os) leg. 2, 40 (*sic codd. mell.*, -os SERV. Aen. 6, 611) Tusc. 5, 10 off. 2, 64 (-os *un. Bern. s. X*)
CATVLL. 64, 36. 384	—
LVCR. 1, 18. 6, 241	—
CAES. Gall. 1, 30, 3 (-us *un. Thuan. s. XI*) civ. 3, 82, 4	—
BELL. Alex. 5, 1 BELL. Afr. 87, 6	—
SALL. *6^{ies}* (*etiam* rep. 2, 8, 4)	—
NEP. Them. 4, 2	—
VERG. georg. 1, 182 *et 24^{ies} cf.* georg. 4, 446 (-us *M s. V*)	—

[Hofmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

domos	domus
Cvlex 274	—
Hor. sat. 2, 3, 24 *et 12ies*	—
Tib. *bis*	—
Prop. *quater*	—
Ov. *34ies*	Ov. met. 13, 712 (*sic codd. vett., at* 1, 121 -os *codd. vett.*)
Liv. *72ies*	Liv. 45, 1, 10 *cf.* 3, 29, 5 (*sic PHDL*). 6, 36, 12 (*sic MPFUpBO*)
Vitr. *5ies*	Vitr. 8, 6, 2 (*ibidem postea* -os)
Val. Max. *ter*	Val. Max. 6, 3, 7 (-us *A s. IX*, -os *L s. IX*)
—	Phaedr. 3, 19, 3
Sen. trag. *19ies*	Sen. Herc. O. 1633. 1916. *cf.* Ag. 729 (-us *Aldhelm.*). Herc. f. 239 (-us *Etrusc.*)
Sen. phil. *17ies*	Sen. dial. 3, 19, 2
Cvrt. *10ies*	—
Mela 1, 56. 60	Mela 1, 57
Lvcan. *16ies*	—
Plin. nat. *23ies*	Plin. nat. 5, 34 (-os *v. l.*). 8, 143. 10, 49. 13, 103. 16, 156. 25, 49 (*cf. de eadem re* -os: 35, 177). 36, 46. 110 *cf.* 7, 194 (-um *codd.*)
Val. Fl. *31ies*	—
Sil. *17ies*	—
Stat. *47ies*	Stat. Theb. *6ies solus Put. s. IX, v. Klotz ad 2, 155*
Mart. *5ies*	—
Qvint decl. *ter*	Qvint. inst. 8, 3, 68
Ivv. *5ies*	—
Tac. *27ies*	Tac. hist. 3, 41
Plin. epist. *ter*	Plin. paneg. 83, 1 (*at* 62, 7 -os)
Svet. Aug. 56, 2 Nero 16, 1	Svet. Claud. 25, 1 (-os *edd. inde ab Erasmo*)
Flor. epit. 1, 13, 14 (-us *N*)	—
Apvl. met. *bis*	Apvl. met. 3, 23. 4, 9. 5, 11 Plat. 2, 26 Socr. 22 p. 171 (*at* 22 p. 170 -os)
Itala *ex. gr.* (Lugd.) num. 1, 2. 22. 26 Ios. 22, 7	Itala deut. 8, 12 (Tert. adv. Marc. 4, 15 p. 465, 25) Matth. 23, 14 (cod. l) Marc. 10, 30 (cod. l). 12, 40 (cod. e gat r) Luc. 16, 4 (e gat). 20, 47 (e gat)
Tert. *bis*	Tert. anim. 46 (*sic Agob. s. IX*) resurr. 41 p. 85, 18
—	Sol. 28, 1 (*at* Plin. nat. 5, 34 -os). 33, 3 (-os *v. l.*)
Lact. inst. *5ies*	Lact. inst. 1, 10, 11 (*sic B s. VI/VII*) Phoen. 116
—	Firm. math. 8, 6, 2
—	Ivl. Val. 3, 34. 42
Itin. [Silv.] *semel*	—
Avson. 181, 10. 319, 50	Avson. 163, 4
Amm. 18, 5, 6. 26, 6, 9. 28, 2, 11. 30, 4, 8.	Amm. 14, 1, 6. 19, 11, 3. 28, 4, 12. 29, 1, 19. 30, 8, 9
Hier. epist. *6ies*	Hier. epist. 22, 29, 4 (-os *al.*). 65, 15, 2
Hier. in Ier. *13ies* (*ubi saepius* -us *pars codd., v. ind.*)	Hier. in Ier. 2, 10, 1 (Ier. 6, 5) *cf.* 2, 10, 2; -us *codd.*, -os *Reiter*
Vvlg. *persaepe*	Vvlg. Ier. 9, 21. 32, 29 (*Amiat.*) exod. 12, 23 (*Am.*) II Esdr. 9, 25 (*Am.*) I Macc. 1, 64 (*Am.*)
Avg. civ. *9ies*	Imp. Constant. Licin. Aug. epist. 88, 8
—	Carm. c. pag. 39
Cod. Theod. 16, 5, 2 *a. 326 et 11ies* (*cf. p. 1952, 56*)	Cod. Theod. 12, 1, 50, 2 *a. 362 et 11ies* (*cf. p. 1952, 56*)
Cod. Iust. 8, 11, 4 (*a. 362* = Theod. 15, 1, 8) *et saep., cf. p. 1952, 57*	Cod. Iust. 12, 40, 1 (*a. 393* = Cod. Theod. 7, 8, 4) *et saep.*
	Greg. Tvr. Franc. 7, 47 p. 324, 2. 10, 3 p. 411, 21 Mart. 4, 32 p. 658, 7 (*alibi v. l.* -os *in codd. recc., v. Bonnet, le lat. de Grég. p. 356*)
—	Cypr. Gall. gen. 415
Cassiod. *saepe*	—
INSCR.:	
Corp. XII 2705	Carm. epigr. 55, 1 = Corp I² 1214, 1
Carm. epigr. 1354, 10	Tab. devot. Audollent 250 A 7 *et* 12 (*Carthagine, s. III p. Chr.*)

de genere (*cf. p. 1950, 52*): Prisc. gramm. III 505, 33 Graece … masculinum est et Latine femininum: 'haec -us', quomodo ὁ κρατήρ haec cratera. Dvb. Nom. gramm. V 577, 28. *masc. non. leg.; aliter*: Corp. IV 5065 hic (*adv.*) domus Papiriu. *neutrum inepte praecipitur*: Virg. gramm. suppl. p. 193, 2 'hoc -us' (*inter res materiales*). *cf.* Greg. Tvr. glor. conf. 3 p. 751, 1 omne -um (*potius* omne(m) *intellegendum*).

de orthogr.: Corp. III 14902 (*christ.*) domos *nom. sing.* Inscr. christ. Diehl 2138ᴬ (*litt. pessimis*) in domy. Inscr. christ. Brit. 182ᵇ (*s. VIII in.*) dommus. *cf.* Corp. IV 2311 δουμμος. *de prosodia*: dŏmĭ *per legem iamborum breviatorum* [Naev. com. 92ᵃ *ex coniect.*] Enn. scaen. 89 Plavt. Epid. 653 *al.* (*cf. etiam* domicenium *p. 1873, 55*); dŏmūm? Lvcil. 815 (*cf. Marx ad l.; potius* únde domúm *vel* und' domúm *metiendum*). *de origine a gr.* δόμος: Varro ling. 5, 160 -us graecum (*cf. q. s.*). Isid. orig. 1, 29, 4. 15, 3, 1 Prisc. gramm. III 505, 31 *sqq.* Beda gramm. VII 270, 9 domuncula conclavium, -us domicilium, nidum (*sic*) avis. Synon. Cic. Char. gramm. p. 422, 17 B. -us: sedes, penates, aedes, sacra, arae, penetralia, foci, lares, di penates, di patrii, tectum, limen, parietes domestici, gens, genus, locus, familia, origo, stirps, cunae, cunabula, soboles, proles, progenies, propago. Gloss. οἶκος. οἰκία. -os penate⟨s⟩, lares. -bus tectis. *legitur inde ab* Enn., Naev., Plavto *per totam latinitatem sic ut per longa demum intervalla plenum paradigma formatum esse videatur (cf. supra); ex. gr. apud* Plavt. (*483ies*) *hae solae formae leguntur*: -us, -i, -um, -o (-u), -os (*semel*). [*sard.* domo, *it.* duomo. *M.-L.*] [*l. dubii*: Cic. Pis. frg. 14 Kl. a dom⟨o⟩ *in lacuna*, advena *Stangl, Philol. 1910 p. 494 sq.* Lvcr. 5, 1267 *dat.* domo *coni. Lachm.* 6, 804 domnus *codd.*, domus *F*, hominis *Brieger*, domans *cum Marullo Diels.* Hor. carm. 2, 6, 7 modus *codd.* (*cf. formas* modo *et* domo *saepe confusas in codd. Plauti: Steinthal, de interpol. Pl. p. 71⁶ cf. et p. 1959, 49. 1961, 40*). Epiced. Drusi 404 manus *codd.* Sen. contr. 1, 8, 3 dum *codd.* Sen. rem. fort. 2, 2 diu *opt. codd.* Ps. Ascon. Verr. p. 215, 1 St. domo *archet.*, adeo *Stangl.*]

CONSPECTVS MATERIAE

I *proprie et corporaliter*
- A *cogitatur de aedificatione sola*
  - 1 *generatim i. q. aedes*
    - a *generalia quaedam*: α *definitio, amplitudo: p. 1955, 4.* β *de pretio, sim.: p. 1955, 27.* γ *de materia, exornatione: p. 1955, 39.* δ *locutiones, formulae, imagines: p. 1955, 56.*
    - b *casus*: α *locat.* domi: *p. 1956, 22.* β *acc. directionis* domum: *p. 1959, 32. acc. pl.* domos: *p. 1961, 3. pro acc.* -um *vel* -os *dat.* -o, -bus: *p. 1961, 12.* γ *separativus* domo: *p. 1961, 16.* domibus: *p. 1962, 14.* δ *abl. loci* domo *pro* in *c. abl.: p. 1962, 16.* ε *praepositiones: p. 1962, 52.*
    - c *iuncturae selectae*: α *iuxta posita: p. 1965, 46.* β *epitheta*: (I) *adi.: p. 1966, 41.* (II) *vice adiectivorum locus indicatur per praep. vel locativum: p. 1967, 76.* (III) *gen. possess. pro adi.: p. 1967, 80.* γ *gen.* -ûs *e subst. pendens: p. 1968, 22.* δ *iuncturae verbales: p. 1968, 60.*
  - 2 *sensu artiore aedificia specialia*: a *templum, ecclesia: p. 1970, 17.* b *varia humana nec non mythica habitacula vel aedificia: p. 1971, 21.* c *habitacula bestiarum: p. 1972, 17.* d *metaphorice de rebus: p. 1972, 57.*
- B *cogitatur potissimum de facultate habitandi, i. q. habitaculum, sedes, habitatio*
  - 1 *sensu magis proprio*
    - a *generatim de locis habitabilibus, domicilio, sede: definitiones Ictorum: p. 1972, 66.* α *exempla exscripta: p. 1972, 76.* β *iuncturae: p. 1973, 82.*
    - b *speciatim de patria ut sede natali*: α *exempla exscripta: p. 1974, 4.* β *casus cum iuncturis* (*iuxta pos., adi., verb.*): (I) domi: *p. 1974, 17.* (II) domum, -os: *p. 1975, 39.* (III) domo, -bus (*separat., originis*): *p. 1976, 37.* (IV) *praep.: p. 1977, 41.* γ *ceterae iuncturae: p. 1977, 72.*
  - 2 *translationes*: a *de mundo ut sede hominum terrestri vel deorum: p. 1978, 29.* b *de caelo: p. 1978, 44.* c *de sedibus inferis, sepulcro: p. 1978, 79.* d *de corpore hominum ut sede animae, ingenii sim.: p. 1979, 61.*

II *cogitatur de dominis, habitatoribus*
- A *i. q. corpus sub uno patre familias agentium, familia: p. 1980, 27.*
  - 1 *significationes latiores*: a *de servis: p. 1980, 45.* b *de gente et populo: p. 1980, 59.* c *de sectis, partibus: p. 1981, 1.*
  - 2 *i. q. familia*: *iuncturae selectae*: a *iuxta posita: p. 1981, 17.* b *gen.* -ûs *pendet e subst.: p. 1981, 83.* c *adiectiva: p. 1982, 76.* d *verba: p. 1984, 52.* e *praep.: p. 1985, 59.* f *locat.* domi: *p. 1986, 46.*
- B *cogitatur de re familiari, disciplina, vita domestica: p. 1986, 71.* *iuncturae selectae: p. 1986, 77.*
- C *singulariter i. q. 'dominium': p. 1988, 26.*

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

I *proprie et corporaliter*:
A *cogitatur de aedificatione sola*:
1 *generatim i. q.* **aedes**:
a **generalia** *quaedam*: α *definitio, amplitudo: notione* -us *comprehenditur fere tota possessio domini unius id est omnes aedificationes cum area, horti sim., cf.*: APVL. met. 1, 10 cum tota -o id est parietibus et ipso solo et omni fundamento (*cf. etiam* CIC. epist. 14, 2, 3 quod de -o scribis hoc est de area [*cf.* HOR. epist. 1, 10, 13]. TRAIAN. Plin. epist. 10, 71 area ista cum -o collapsa. PAVL. dig. 13, 7, 21 -o pignori data et area eius tenebitur: est enim pars eius). PAPIN. dig. 32, 91, 6 appellatione -us insulam quoque -ui iniunctam ⟨comprehensam⟩ videri. 32, 91, 4 ita -us esse portionem balneas, si per -um quoque intrinsecus adirentur *eqs. al.* *de hortis, silvis, aquis annexis*: CIC. ad Q. fr. 3, 1, 14 -us suppeditat mihi hortorum amoenitatem. NEP. Att. 13, 2 cuius *-us* amoenitas non aedificio, sed silva constabat. LYGD. 3, 15 nemora in -bus (*sc. in impluvio*). SEN. epist. 104, 11. 122, 8 quorum silvae in tectis -uum ac fastigiis nutant. STAT. silv. 3, 1, 63 currens unda -i. TERT. bapt. 5 p. 205, 21 euripi in -bus.
de amplitudine (*imprimis domus aureae Neronis*): SALL. Catil. 12, 3 -os atque villas ... in urbium modum exaedificatas. OV. fast. 6, 641 urbis opus -us una *Vedii Pollionis* fuit. SEN. contr. exc. 5, 5 urbesque -bus impletis. *ibid.* urbium solo aedificatae -us. VAL. MAX. 4, 4, 7. SEN. epist. 90, 43 -os instar urbium. 114, 9 in laxitatem ruris excurrant. CARM. Suet. Nero 39, 2 Roma -us fiet *eqs.* PLIN. nat. 36, 111 bis vidimus urbem totam cingi -bus principum Gai et Neronis. TAC. ann. 15, 37. 43 urbis quae -ui *aureae* superant.
β *de pretio sim.*: CIC. Att. 1, 6, 1 -um Rabirianam Neapoli ... M'. Fonteius emit HS. CCCIƆƆƆXXX. 1, 13, 6 epist. 5, 6, 2 PLIN. nat. 36, 103. MART. 3, 52, 1 ducentis *milibus HS.* 3, 62, 6 pluris mula est quam -us empta tibi. 12, 66, 1. 10. *de altitudine aedificiorum praescripta* (*cf. etiam* VAL. MAX. 8, 2, 1): POMPON. dig. 8, 2, 21 PS. AVR. VICT. epit. 13, 13. *de situ, prospectu*: CIC. Att. 12, 47, 3 -um tuam pluris video futuram vicino Caesare. HOR. epist. 1, 10, 23 laudaturque -us longos quae prospicit agros. *de purgatione*: OV. fast. 2, 23 PAVL. FEST. p. 78. *alia*: CIC. epist. 14, 18, 2 -us ut propugnacula et prae⟨si⟩dium habeat, Philotimo dicetis. OV. met. 4, 66 paries -ui communis utrique. MANIL. 4, 265 peregrinantes -bus suspendere rivos.
γ *de materia* (*de historia aedificationis cf.* VITR. 2, 1, 7 non casas, sed etiam -os fundatas ... perficere coeperunt. PLIN. nat. 7, 194 laterarias ac -us constituerunt primi Euryalus et Hyperbius fratres Athenis. antea specus erant pro -bus. QVINT. inst. 9, 4, 4 IVV. 15, 153): VITR. 2, 8, 9 publica opera et privatas -os, etiam regias e latere structas licet videre. 2, 8, 10. PLIN. nat. 5, 34 -us sale ... ceu lapide construunt (31, 78 SOL. 28, 1). SERV. auct. Aen. 2, 464 olim ... -us de tabulis fiebant *eqs.* *de exornatione*: PROP. 3, 2, 9 non Taenareis -us est mihi fulta columnis (*hinc* LYGD. 3, 13 -us ... Phrygiis innixa columnis). OV. epist. 15, 186. VITR. 2, 8, 10 Mausoli -us cum Proconnesio marmore omnia haberet ornata. PLIN. nat. 36, 48 primum Romae parietes crusta marmoris operuisse totos -us suae in Caelio monte Cornelius Nepos tradit Mamurram. *de spoliis hostium foribus affixis* (*de titulis*: PROP. 4, 11, 32 TAC. ann. 2, 27): TIB. 1, 1, 54 -us hostiles praeferat exuvias. PROP. 3, 9, 26 onerare tuam fixa per arma -um. LIV. 10, 7, 9 VAL. FL. 1, 838. *adde de venatore*: MANIL. 4, 181.
δ *locutiones, formulae, imagines* (*omitto prosopopoeias poeticas praeter has paulo audaciores*: STAT. silv. 2, 2, 59 intrantesque -os iussumque recedere montem. 3, 1, 79 innumerae ... rura supernae insedere -us. *cf. etiam p. 1957, 19 sqq. 1959, 74 sqq. 1961, 35 sqq. 1963, 28*): PLAVT. Men. 363 magis quam -us tua -us quom haec tua sit. Persa 323 nunc mi Eretria erit haec tua -us. CIC. S. Rosc. 134 in eius modi -o, si -us haec habenda est potius quam officina nequitiae ac deversorium flagitiorum omnium (Phil. 2, 35 [-i *V*]. Brut. 32 *Isocratis* -us cunctae Graeciae quasi ludus quidam patuit atque officina dicendi. orat. 40 eloquentiae. VAL. MAX. 4, 8 ext. 2 munificentiae). Catil. 4, 2 -us, commune perfugium (*cf.* dom. 109 munitius. SEN. epist. 8, 5 munimentum. GAIVS dig. 2, 4, 18 refugium atque receptaculum). dom. 110 Libertatis simulacrum in ea -o collocabas, quae -us erat ipsa indicium ... dominatus. de orat. 1, 200 est ... -us iuris consulti totius oraculum civitatis (*cf.* Att. 12, 23, 1 -us est, ut ais, forum). ad Q. fr. 1, 1, 9 cum urbs custodem, non tyrannum (*sc. praetorem provinciae*), -us hospitem, non expilatorem recepisse videatur. 1, 1, 45 cum iam tibi Asia sic uti uni cuique sua -us nota esse debeat (*cf.* IVV. 1, 7). LIV. 42, 17, 2 cuius -us receptaculum latronum fuerat. PROP. 2, 16, 22 una fieret cana puella -o (*i. apud eundem amicum. cf.* 2, 24, 24). VAL. MAX. 8, 15 ext. 1 *Pythagorae* -um Cereris sacrarium fecerunt *Metapontini* (*cf.* QVINT. decl. 344 p. 360, 9 -um meam lupanar fecisti. TERT. idol. 11 quibus -um suam cellarium praestat. 15 indueris -ui tuae faciem ... lupanaris). TERT. adv. Marc. 4, 27 p. 515, 6 iungentes -um ad -um (AMBR. in psalm. 118 serm. 12, 42, 2. EVSTATH. Bas. hex. 7, 4 -os -bus et agros agris adiungimus). VVLG. Luc. 10, 7. 11, 17. *nota oppositionem sollemnem* domus — dominus -a (*cf. etiam iuxta positionem* CATVLL. 61, 31 -um dominam voca): TRAG. inc. 184 o -us antiqua, heu quam dispari dominare domino! CIC. Verr. II 4, 5 -us erat non domino magis ornamento quam civitati. nat. deor. 3, 26 CATVLL. 68, 68. 156 -us ... et domina (SEN. Herc. f. 1287 cum -bus suis dominisque. MART. 11, 93, 4 IVV. 3, 72). OV. trist. 3, 1, 58 fast. 5, 139 SEN. contr. 2, 1, 21 PS. SEN. mon. 156 STAT. silv. 4, 8, 16 MART. 8, 36, 12 CORP. IV 6885. *nota* PETRON. 76, 1 dominus in -o factus sum. *adde*: VELL. 2, 114, 2 -us ... ac domestici. *locutiones tropicae* (*cf. p. 1961, 35 sqq. 1963, 28. 51. 1979, 69 sqq.*): OV. trist. 2, 83 cum coepit quassata -us subsidere (*cf.* 2, 122 corruit haec ... Musis accepta ... -us. 5, 4, 34 ictae limen adire -us. Pont. 1, 9, 13 -us ... concidit in domini ... caput). LIV. 45, 41, 1 ⟨quae⟩ duo fulmina -um meam per hos dies perculerint. SEN. Phaedr. 1139 non capit unquam magnos motus humilis tecti plebeia -us. Thy. 432 lacerae -us componit artus. OCTAVIA 898 quatiunt altas saepe procellae aut evertit Fortuna -os. SEN. dial. 6, 14, 1 quota ... -us usque ad exitum omnibus partibus suis constitit? 6, 15, 2 Augustus ... adoptione desertam -um fulsit (PLIN. epist. 4, 21, 3 -umque pluribus adminiculis paulo ante fundatam desolatus fulcit ac sustinet). epist. 100, 6 quod dici solet, -us recta est (*de oratione Fabiani*). TERT. paenit. 6, 13 paenitentiae fidem adgressi super arenas -um ruituram conlocant. HIER. epist. 64, 19, 1 quaedam futurae -us stravimus fundamenta.
b **casus**: α *locat.* **domi** (*cf. p. 1962, 16. 1963, 55 sqq.*): *doctrina grammaticorum*: CHAR. gramm. I 188, 12 (*ex Palaem.*) 'Romae sum, Beryti sum, -i sum' *inter adverbia in loco*. DIOM. gramm. I 405, 8 PROB. inst. gramm. IV 152, 22 PRISC. gramm. III 67, 5. *cf. etiam infra l. 43. nonnumquam etiam de bestiis dictum i. q. 'in stabulis' (cf. etiam p. 1959, 81), nota*: TAC. ann. 4, 72 *Germanis* modica -i armenta sunt. SYNON. Cic. Char. gramm. p. 422, 7 B. -i: in urbe, in patria, in civitate, in moenibus, apud sedes, apud lares.
(I) *c. additamentis praepos., pronom. al.*: PLAVT. Men. 671 apud se ... -i (Mil. 593 Bacch. 747 Truc. 213 TER. Haut. 171. 430 Eun. 747 CIC. Verr. II 5, 73 Sest. 41 ITALA [cod. a] Marc. 8, 26 Luc. 8, 39 VVLG. gen. 27, 15. *nota pro* apud te *dat.* tibi: TER. Phorm. 468 quae nunc tibi -ist). LIV. 3, 33, 10 -i apud P. Sestium. *adde*: ACT. Arv. a. 87 II 39 domo apud ... Silanum. PLAVT. Trin. 733 penes me ... -i. Amph. 128 hîc ... -i (Asin. 430 Cap. 21. *cf.* Truc. 261). Cas. 662 -i per aedes. CIC. Verr. II 5, 76 intra moenia -i suae. NEP. Hann. 9, 3 in propatulo -i (in domo *M*; *vix genet.*). COLVM. 12 pr. 2 -i sub tecto. SVET. Aug. 82, 1 -i ... sub divo. SCAEV. dig. 32, 41, 6 in arca -i Gadibus. VITAE patr. 6, 1, 15 intus -i (*cf. p. 1958, 23*). -i *meae, tuae, suae* (*nostrae*: PLAVT. Most. 874 Poen. 838 Truc. 261 [in nostra -o *A*] CIC. Verr. II 2, 5 Tusc. 5, 113. vestrae: CIC. Att. 8, 2, 3. *hinc -i casum esse, non adverbium docent* ROMAN. Char. gramm. I 126, 22 PRISC. gramm. III 68, 7): PLAVT. Aul. 432 Curc. 518 Epid. 499. 563 Mil. 158. 739 Most. 191 Stich. 591 CATO or. frg. 19, 3 TER. Hec. 257 VARRO Men. 66. 532. 561 ling. 9, 68 frg. 62 Götz-Schöll (= Char. gramm. I 126, 22). LEX Iul. de adult. (Paul. coll. 4, 12, 1 *al.*) -i suae vel generi sui (*cf.* LEX Iul. de adult. [Vlp. dig. 48, 5, 30 pr.] in domo). CIC. Tull. 50 Verr. II 1, 12. 51. 67. 70. 4, 7. 16. 70. 71. 5, 76 Cluent. 70 Rab. perd. 24 Catil. 1, 19. 32. 2, 12. 13 Mur. 79 Sest. 41 Vatin. 3 har. resp. 42 Mil. 16 Deiot. 15 Phil. 2, 6. 11 Brut. 309 parad. 46 nat. deor. 3, 80 Att. 4, 15, 4. 4, 17, 4. 8, 2, 3. 12, 14, 3. 12, 16. 15, 15, 2. 16, 6, 1 epist. 4, 7, 4. 7, 5, 2. 7, 28, 2. 10, 25, 3. 10, 26, 2. 11, 7, 1. 13, 16, 4. 13, 69, 1 SALL. Catil. 28, 1 NEP. Timol. 4, 4 LIV. 3, 44, 9 VAL. MAX. 4, 6, 1. 5, 1, 3. 9, 1, 8 ASCON. Mil. p. 34, 11 St. p. 41, 3. 43, 10 PLIN. nat. 7, 184. 35, 13 QVINT. inst. 1, 1, 22 TAC. ann. 14, 43 AMPEL. 19, 6 ARGVM. Plaut. Aul. I 2 APVL. met. 1, 6. 9, 17 apol. 58 MARCIAN. dig. 48, 6, 1 LACT. mort. pers. 14, 2 CAPITOL. Maximin. 11, 4 VIR. ill. 66, 7 QVEROL. p. 20, 5 PS. ASCON. Verr. p. 227, 14 St. SCHOL. Cic. Bob. p. 118, 9 St. p. 148, 2 VVLG. deut. 24, 5 AVG. civ. 2, 4 p. 57, 20 D. 3, 22 p. 134, 16. 4, 8 p. 156, 17. 5, 7 p. 200, 14. 11, 16 p. 484, 2. 18, 18 p. 279, 18 (*postea* in -o sua). BACHIAR. repar. laps. 21 MACR. sat. 3, 20, 8 ACT. Archel. 53, 8. *add. adi.*: RHET. Her. 4, 30, 41 alienae -i (4, 54, 67 CIC. dom. 105 epist. 4, 7, 4). *add. gen.: pron. demonstr. et relat.*: CIC. Quinct. 21 istius. div. in Caec. 58 illius. Verr. II 5, 108 cuius. Cluent. 165 huius -i. Sull. 39 eius. Phil. 2, 35 (-us *pars codd.*). 2, 47. 3, 10 (*postea* una in -o). de orat. 2, 2 Att. 1, 13, 12 epist. 9, 3, 2. *subst.*: CIC. Verr. II 4, 44 -i Cn. Calidii. Phil. 2, 18 P. Lentuli. 2, 74 Caesaris (Att. 1, 12, 3 [*cf.* 2, 7, 3 *Crat.*, in domo *M*] SCHOL. Cic. Bob. p. 89, 21 St.). AVELL. p. 39, 5 Severi -ui.
(II) *formulae et hinc ortae locutiones tropicae*: *de pecunia, nummis in arca praesentibus*: PLAVT. Aul. 110 habere aurum -i (*cf.* PLAVT. Persa 120 cui argentum -i est [CIC. Verr. II 2, 20]. CIC. Quinct. 18 nummos [Att. 7, 18, 4. 13, 45, 3 OV. ars 1, 427]. Att. 12, 25, 1. LIV. 34, 6, 14 signati aeris et argenti [MART. 7, 16, 1 aera]. QVINT. inst. 5, 10, 66 -i habuisti *pecuniam, opp.* ab aliquo accepisti [VENVL. dig. 45, 1, 137, 4 *al.* GAIVS inst. 3, 156]). PLAVT. Aul. 544 res structa est -i. Epid. 328 quoi divitiae -i ... sunt (Stich. 693 *cf. p. 1974, 33*). Persa 391 quoi dos sit -i (Trin. 794). IVV. 3, 165 res angusta -i (6, 357. 12, 10 ampla. AVSON. 92, 3 arta). *hinc generatim de eo, quod praesto, ad usum est* (*cf.* PLAVT. Epid. 653 tibi quidem, quod ames, -i praestost [Asin. 356 TER. Haut. 172]): PLAVT. Capt. 581 nec tibi qui vivas -ist (Poen. 537 quod edimus. 867). Persa 45 Pseud. 189. Rud. 292 quidquid est -i (357 Men. 560. CATVLL. 31, 14

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cachinnorum. Hor. sat. 2, 3, 232). Rud. 1208 sunt -i agni. Cic. Att. 12, 32, 2 plura quam opus erat. Sall. or. Phil. 15 Ivv. 6, 152. *adde*: Sisenna Miles. frg. 9 dato aliquid, quod -i habebis (Apvl. apol. 27 Hier. epist. 57, 2, 2). *formula* -i natus *sim.* (Gloss. οἰκογενής. Porph. Hor. epist. 2, 2, 6 verna: -i natus [Gloss. V 43, 7 *al.*]): Cic. inv. 1, 84 -i tibi natus sit *equus* (Cels. 2, 18, 2 Colvm. 7, 12, 6). Petron. 47, 12 *servus, opp.* empticius (Qvint. decl. 311 p. 224, 9. 11). *adde liberius de rebus* (*cf. infra l. 34 sqq.*): Rhet. Her. 4, 23, 33 isti -i nascitur aurum. Petron. 38, 1 omnia -i nascuntur: lana *eqs.* 38, 3 mel Atticum. Ivv. 11, 117 -i natas nostraque ex arbore mensas. Labeo dig. 33, 1, 17, 1 vini Falerni, quod -i nasceretur. *cf. etiam*: Lvcr. 4, 997 consueta -i catulorum . . . propago (Colvm. 9, 1, 6 -i mansuefactam. Mart. 11, 69, 2 *opp.* silvis. *cf. infra l. 72*). Colvm. 12 pr. 9 -i confectae vestes (12, 3, 6. *cf.* Apvl. flor. 9 p. 33 -i texuerat). *nota adnominationem*: Lvcr. 5, 1334 -i domitos *tauros* (*cf.* Plavt. Men. 105 *p. 1943, 63*).

sensu latiore i. q. 'apud se': Plavt. Capt. 473 qui libenter, quom ederint, reddant -i (*i. vicissim invitent domum suam*). Liv. 1, 10, 1 nec -i tantum indignationes continebant, sed *eqs.* *hinc natae variae formulae vel translationes*: Plavt. Cas. 224 hanc ego de me coniecturam -i facio magis quam ex auditis (Cist. 204 *opp.* foris quaeram). Mil. 191/194 -i habet animum falsiloquom . . ., -i dolos, -i delenifica facta, -i fallacias *eqs.* (*cf.* Ter. Ad. 413 -i habuit unde disceret [Hier. epist. 60, 10, 2] Qvint. decl. 287 p. 154, 17 iam -i habet exemplum *virtutis.* Ennod. epist. 1, 1 p. 3, 4 -i habes unde . . . viva sumas exempla. *adde*: Cic. Mur. 66 est illud quidem exemplum tibi propositum -i [*antea* domesticum]). Plavt. Rud. 1335 id quod -i est (*sc. iurare*), numquam ulli supplicabo (*cf.* Cic. Att. 10, 14, 2 id quidem -i est. Sen. contr. 2, 3, 21 Hispo Romanus bello idiotismo usus est: . . . illud -i est. Sen. benef. 3, 3, 1 quidquid est -i, vile est). Varro ling. 7, 12 quem volumus -um curare, dicimus: 'tu -i videbis' *eqs.* Cic. Verr. II 2, 5 ut . . . id non apud nos nasci, sed -i nostrae conditum iam putaremus (Mur. 49 exploratus et -i conditus consulatus). ac. 2, 80 desine quaeso communibus locis *sensus defendere*: -i nobis ista nascuntur (*cf.* epist. 9, 3, 2 quid ego nunc haec ad te, cuius -i nascuntur, γλαῦκ' εἰς Ἀθήνας? Sen. epist. 23, 3 volo illam *laetitiam* tibi -i nasci *eqs.* Tac. dial. 9, 6 *versus* Basso -i nascuntur. *adde*: Cic. Att. 1, 19, 3 quid . . . aliorum in me ἐπιφωνήματα expectem, cum haec -i nascantur [*sic N*, in- *cett., Baiter*] *cf. p. 1974, 50*). Manil. 1, 905 saepe -i (*i. apud nos*) culpa est. Pavl. Fest. p. 106 industrium antiqui dicebant indostruum, quasi quidquid ageret intro strueret et studeret -i. Sen. benef. 5, 8, 3 -i, quod aiunt, versura fit (*cf.* Plin. nat. 19, 58). epist. 9, 15 summum bonum extrinsecus instrumenta non quaerit; -i colitur, ex se totum est (*opp.* foris). 81, 22 minimum ex nequitia . . . ad alios redundat; quod pessimum ex illa est . . ., -i remanet. rem. fort. 16, 9 vides . . . quam -i sit ista felicitas. Petron. 44, 13 -i gaudet *aedilis* (*i. 'in sinu', 'apud se'?*). Tac. ann. 3, 70 quod . . . egregium publicum et bonas -i (*i. proprias*) artes dehonestavisset. 13, 42 veterem ac -i (dō *cod.*) partam dignationem (*cf.* Paneg. 7 [6], 3, 2 iam -i parta suscipere). Plin. epist. 1, 10, 2 hunc . . . penitus et -i inspexi amarique ab eo laboravi. *fortasse addendum*: Cic. Att. 15, 1, 2 Dolabellam spero -i esse (*i. 'solvendo esse' vix recte intellegit Kurfess, Berl. ph. W. 1919, 407*).

(III) *vitiose pro* -um, *quaeritur 'quo'* (*vix huc referenda sunt haec*: Plavt. Epid. 361 is adornat, ⟨ad⟩veniens -i extemplo ut maritus fias. Persa 731 transcidi loris omnes adveniens -i. Sen. Ag. 218 *Agamemnona* -i reducem paras mactare. *item ambigua res de his*: Plavt. Trin. 842 -i cupio [Bacch. 278 domum *codd.*]. 1027 commeminit -i *v. p. 1949, 48 sqq.*): Corp. III 4060 (*ante Neron.?*) ossa relata -i. IV 2246 (*in cella lupanaris*): hic ego cum vení, futuí, deinde redeí domí (Greg. Tvr. glor. mart. 50 p. 522, 24 *cf.* 70 p. 535, 20). Act. Arv. a. 218 B 18 *tuscanicas* -i miserunt (*cf.* Iord. Get. 190 filios -i dimissos). Vlp. dig. 13, 6, 5, 14 cum commode argentum -i referre non possem, ibi hoc reliquero. Itala (cod. a) Marc. 8, 26 vade -i aput te (εἰς τὸν οἶκόν σου, Vvlg. in -um tuam). Luc. 8, 39 (cod. a) revertere -i aput te (-um Itala codd. b l q *et* Vvlg., in -um Itala codd. e f ff_2 r δ aur. *cf.* Greg. Tvr. Mart 1, 32 p. 604, 13 -ui. *item* vit. patr. 8, 11 p. 700, 25 Andr. 29 p. 843, 18). Luc. 8, 51 (cod. a) venisset -i (Itala codd. b l *et* Vvlg. -um; ad *vel* in -um Itala *rell.* *adde*: Romvl. fab. Aesop. ed. Thiele 40, 4 [cod. W.]). Qverol. p. 51, 7 alienum mortuum esse coniectum -i. Vvlg. Tob. 2, 20 ut hoedum . . . detulisset -i (Greg. Tvr. Mart. 4, 15 p. 653, 21). Coll. Mos. 12, 7, 10 *columbae* si manum refugiunt, -i tamen fugiunt (*vix i. q. 'intra vel circa -um'*). Cassian. conl. 24, 13, 3 ne unius quidem denarii -i intulit lucrum. Vitae patr. 6, 1, 15 -i portabat. Greg. Tvr. glor. mart. 23 p. 502, 12 -i reportat. Franc. 2, 22 p. 85, 8 species -i restituebat (4, 48 p. 184, 4 Mart. 4, 14. *cf.* 4, 44 -ui suae). Mart. 1, 37 p. 605, 33 -i . . . fuisse redditam (Iul. 38 p. 580, 11). 2, 16 -i regressus sum (3, 24 p. 639, 4 domni *i.* domui *codd.* Act. Maximil. 3).

(IV) *iuncturae selectae*: *iuxta posita* (*synon. et opposita*) (-i et [que, ac] foris *v. s.* foris *vol. VI p. 1040, 47. 55. 65 sqq. 83. 1041, 2 sq. 6. 31. 34* [-i *suppl.*]. *36 et cf. p. 1975, 11 sqq.* -i et foras, -i . . . in foro *sim. v. p. 1986, 47*): Plavt. Amph. 1010 neque -i neque in urbe (Cic. Cael. 54 Phil. 12, 22 Tac. ann. 14, 56 *cf. p. 1975, 11*). Bacch. 365 ruri . . . -i. Men. 699 neque -i neque apud amicam (*cf.* Merc. 949 Liv. 1, 46, 8). Poen. 35 hic . . . -i (Cic. de orat. 2, 28). Hor. epist. 1, 19, 36 -i . . . extra limen (Plin. epist. 3, 3, 3). Liv. 1, 53, 6 in curia . . . -i (Sen. epist. 47, 16 in foro et in curia. Svet. Tib. 61, 4. *cf.* Vell. 2, 103, 3 cum -i tum in senatu). Gratt. 169 *opp.* silva. Sen. contr. 7, 1, 12 -i . . . in publico (Sen. dial. 5, 35, 5 Qvint. inst. 12, 3, 12 Tac. dial. 2 ann. 4, 68. 15, 59 Plin. epist. 4, 17, 7 paneg. 4, 5 Hier. epist. 49, 15, 6. 60, 10, 6 Cod. Theod. 9, 34, 9 [*a. 386*]. *cf.* Liv. 34, 2, 9 in publicum [Qvint. inst. 1, 1, 22 Paneg. 12 (2), 25, 2 -i atque secreto]. Qvint. decl. 316 p. 245, 14 per publicum. Apvl. met. 2, 8 publice [Paneg. 12 (2), 11, 2 solus et -i . . . publice et in comitio. Qverol. p. 19, 16 Hier. epist. 50, 3, 2]. *cf. p. 1964, 39*). Colvm. 12 pr. 2 in propatulo ac silvestribus locis, . . . -i sub tecto. Plin. nat. 35, 13 in basilica. Qvint. inst. 1, 2, 1 -i atque intra privatos parietes. 1, 2, 4 in scholis . . . -i (1, 2, 21. 2, 3, 10). 7, 3, 10 *opp.* lupanari. 7, 4, 22 arce. decl. 306 p. 204, 17 -i . . . sub caelo. Act. Arv. a. 81, 1 in luco et -i (*saepius, cf. etiam p. 1949, 83*). Tac. ann. 12, 7 palam . . . -i. Plin. epist. 7, 24, 4 in theatro . . . -i (Svet. Nero 10, 2 Apvl. flor. 16 p. 66. *cf.* Tert. spect. 17 -i . . . in scaena). Marcian. dig. 48, 6, 1 -i suae agrove inve villa. Itala (cod. d gig. Lucif. non parc. 19 p. 251, 32) act. 5, 42 in templo et -i (κατ' οἶκον, Vvlg. circa -os, Itala cod. h in do⟨mibus⟩, Itala Iren. 3, 12, 5 in -o). Bachiar. repar. laps. 21 -i suae toroque. *nota*: Cic. Cato 12 nec vero *Q. Maximus* in luce modo atque in oculis civium magnus, sed intus -ique praestantior (*cf. p. 1956, 40*).

verbales (*composita v. fere sub simpl.* *nota ellipsin verbi*: Plavt. Epid. 563 -i meae eccam salvam et sanam [Aul. 781 eccillam. Mil. 319. 330. 470 Persa 226. 247]. Qvint. decl. 322 p. 268, 12. Cic. Att. 16, 6, 1 ibi tamquam -i meae scilicet [*cf.* epist. 13, 69, 1]. Stat. silv. 1, 3, 24 litus utrumque -i [*cf.* Cic. ad Q. fr. 2, 8, 3 hortus -i est]. *per figuram aposiopesis*: Rhet. Her. 4, 30, 41. 4, 54, 67): -i: abscondere: Vvlg. I reg. 10, 22 (ἐν τοῖς σκεύεσι). accipere: Plavt. Mil. 739 (*cf.* ex-: Val. Max. 5, 1, 3). adhibere: Cic. epist. 11, 7, 1 Qvint. decl. 335 p. 320, 4. administrare: Colvm. 12 pr. 3. agere (*de iudice*): Vlp. dig. 11, 1, 4, 1 *opp.* itinere. agitare: Plavt. Mil. 165. apparare: Ter. Andr. 514. apparere: Plavt. Capt. 457 Poen. 618. audire: Cic. Brut. 210 Att. 6, 9, 1. auspicare: Cato or. frg. 18, 1. bibere: Varro rust. 3, 16, 1 *et* 2. capessere munia: Colvm. 12, 1, 4. cenare: *v. vol. III p. 784, 55. cf.* cenam coquere: Plavt. Stich. 598. 602. 609. claudere: Verg. ecl. 7, 15 Vopisc. Aurelian. 43, 4 (con-: Apvl. met. 7, 14. in-: Cic. Verr. II 5, 92 *al.* oc-: Plavt. Men. 671). cognoscere (ius, causam): Cic. Brut. 98 Liv. 2, 41, 10 Ivst. 2, 10, 10. cohibere: Lvcil. 848 Apvl. met. 9, 17. 19. collocare: Cic. dom. 110 *opp.* urbe tota. componere: Liv. 2, 37, 2 Qvint. inst. 4, 1, 54. concire: Plavt. Merc. 796. condere (*cf. p. 1957, 32*): Apvl apol. 55. congredi: Tac. hist. 3, 65. constituere sacrarium: Cic. Catil. 1, 24 Nep. Timol. 4, 4. convenire: Plavt. Epid. 196 Trin. 1120 (*suppl.*) Val. Max. 4, 1 ext. 3 Sen. dial. 9, 12, 6 Macr. sat. 1, 2, 15 Cod. Iust. 4, 14, 6 pr. *a. 293* (*de iudicio*). cubare: Svet. Aug. 33, 1. cubitare: Bachiar. repar. laps. 21. curare: Plavt. Capt. 190 Ter. Hec. 257 (pro-: Plavt. Poen. 29). custodire: Liv. 32, 26, 10 Sen. contr. 1, 2, 7. damnare: Sen. contr. 7 pr. 9. 7, 1 tit. Val. Max. 5, 8, 2. decumbere: Plavt. Merc. 373. deflere: Apvl. met. 1, 6. defodere: Liv. 3, 33, 10 Argvm. Plaut. Aul. I 2. delectare: Plavt. Capt. 178 Sat. frg. 4 Lvcil. 562. delicuum est: Plavt. Cas. 205. demonstrare: Plavt. Mil. 875. deprehendere: Cic. Phil. 2, 74 Att. 1, 12, 3 Pavl. sent. II 26, 1 *al.* Argvm. Plaut. Merc. II 11 (*cf.* ad-: Val. Max. 4, 6, 1 [de- *Paris*]. com-: Cic. epist. 12, 23, 2). desiderare: Liv. 24, 45, 10 (*opp.* per totam urbem). despicari: Plavt. Cas. 186. devincire: Plavt. Men. 845. dicere: Plavt. Pseud. 171 Truc. 213 Qvint. inst. 11, 3, 54. discere: Act. Archel. 46, 13. domare: Lvcr. 5, 1334 (*v. p. 1957, 15*). dormire: Plavt. Asin. 430 Poen. 21 Rud. 899. educere: Plavt. Curc. 518 Cic. Quinct. 21 educare: Cic. Phil. 2, 18. esse: Plavt. Amph. 562 *opp.* hic (593). 577 *et passim, item* Ter., *in formulis ut* si -ist, eho an -ist (*cf. etiam p. 1956, 73. 78. 83 sqq.*). Lvcil. 1056 Cic. inv. 1, 28 de orat. 2, 276 *al.* Tib. 2, 6, 48 Sen. contr. 9, 5, 4 Mart. 1, 3, 12. 2, 5, 5 saepe -i non es, cum sis quoque. *al., nota*: Prop. 2, 21, 8 te ille superbus dicit se invito saepe fuisse -i *i. apud se* (*cf.* ad-: Plavt. Cas. 530 Epid. 664 Pseud. 560 Stich. 66 Ter. Eun. 506). expectare: Plavt. Cas. 540 Ter. Eun. 917 Afran. com. 196 Liv. 22, 55, 7 Qverol. p. 26, 14. experiri: Stat. Theb. 11, 339. facere (fieri): Plavt. Epid. 415 Mil. 158 *al.* fixum habere: Liv. 23, 23, 6. habere (*cf. p. 1956, 72 76*): Enn. ann. 101 Plavt. Cas. 356 *passim.* habitare: Cic. Att. 1, 13, 12. inambulare: Cic. Att. 6, 2, 5. insectari: Plavt. Cas. 662. instituere: Val. Max. 9, 1, 8. interficere: Cic. Deiot. 15 *al.* Tac. ann. 14, 43 Ampel. 19, 6 Capitol. Maximin. 11, 4 *al.* invenire: Liv. 2, 54, 9 Qvint. inst. 7, 2, 52. latere: Sen. dial. 6, 14, 2 Qvint. inst. 3, 6, 25 Vlp. dig. 21, 1, 17, 4 Qverol. p. 20, 5. lavari: Varro ling. 9, 68. legere: Varro rust. 1, 53, 1; *aliter*: Cic. Att. 12, 14, 3. linquere: Plavt. Pseud. 141 Avson. 403, 22 (re-: Cic. Verr. II 1, 51. 91 de orat. 3, 227 top. 13 Liv. 24, 45, 14 *al.*). loqui: Cic. epist. 10, 25, 3 *al.* ludere: Memm. or. frg. Suet. vita Ter. 4. manere: Plavt. Merc. 498 Ter. Haut. 540 Cic. dom. 6 *al.* Catvll. 32, 7 Hor. epist. 1, 5, 3 Prop. 2, 29, 22 Ascon. Mil. p. 34, 11. 43, 10 St. Qvint. inst. 6, 3, 64 Fronto p. 99 N. Vlp. dig. 21, 1, 17, 4. meditari: Val. Max. 8, 7, 7. moliri: Cic. Phil. 2, 48. morari: Colvm. 12, 1, 5. nasci (natus):

[Hofmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VARRO frg. Scaur. gramm. VII 30, 18 NEP. Att. 13, 4 LIV. 3, 44, 9 MIN. FEL. 31, 4. *cf. et supra p. 1957, 4sqq.* occidere: CIC. Mil. 16 Att. 4, 15, 4. offendere: PLAVT. Amph. 613 Merc. 814 Mil. 484 TER. Eun. 673 APVL. met. 2, 7. opperiri: PLAVT. Asin. 827 Cist. 592 Poen. 929 Trin. 391 TER. Eun. 895 *opp.* hic. TAC. ann. 16, 26. ornare: PLAVT. Rud. 141. perdere: PLAVT. Men. 665. plaudere: HOR. sat. 1, 1, 67. ponere: CIC. Cluent. 70 Rab. perd. 25 *al.* (pro-: CIC. Mur. 66 de orat. 2, 52). praecipere: LIV. 6, 36, 8. praescribere: CIC. Flacc. 23. prandere: PLIN. nat. 7, 184. quiescere: CIC. Mil. 16. salutare: CIC. epist. 9, 20, 3 STAT. silv. 4, 9, 50 MART. 1, 108, 5. sedere: PLAVT. Aul. 73 AFRAN. com. 210 CIC. Verr. II 4, 32 de orat. 3, 133 Lael. 2 LIV. 22, 7, 13 VAL. MAX. 9, 12, 2 FRONTO p. 188 N. APVL. apol. 76 ITALA (Lugd.) deut. 11, 19 (VVLG. in -o tua). VVLG. Ioh. 11, 20 (ἐν τῷ οἴκῳ, ITALA codd. d l δ in domo) (con-: VAL. MAX. 5, 8, 3. ob-: TER. Ad. 717 CIC. har. resp. 49. per-: PROP. 3, 12, 37. re-: APVL met. 4, 7. 32 AVSON. 408, 10). serere: PLIN. nat. 20, 192. servare: TER. Eun. 780 CIC. Tusc. 1, 108 (ad-: PLAVT. Bacch. 747. 750 CIC. Catil. 1, 19 APVL. apol. 54. 56. re-: CIC. Verr. II 1, 12 PS. ASCON. Verr. p. 227, 14 St.). servire: SALL. Catil. 52, 23 *opp.* hic. stare: ENN. scaen. 89. statuere: CATO or. frg. 71. subsistere: VELL. 2, 57, 2. suppilare: PLAVT. Asin. 815. tenere (se): CIC. Brut. 330 NEP. Dion 9, 1 VELL. 2, 44, 5 ASCON. Mil. p. 40, 20 St. PLIN. paneg. 48, 2 (con-: PLAVT. Capt. 804 Curc. 298 RHET. Her. 4, 52, 65 CIC. Sull. 42 *al.* QVINT. inst. 1, 2, 1 PLIN. epist. 4, 13, 4 APVL. apol. 52. PORPH. Hor. epist. 1, 20, 1 *opp.* in publicum. de-: TERT. anim. 56. re-: CIC. Verr. II 1, 12 *al.* LIV. 45, 40, 7). versari: PLAVT. Amph. prol. 128 Most. 191 (de-: CIC. Verr. II 4, 70). videre: TER. Eun. 367 VARRO ling. 7, 12 CIC. Att. 15, 15, 2 *al., nota add.* mane (*cf. p. 1960, 65*): MART. 4, 26, 1. 5, 22, 1 PLIN. epist. 1, 5, 8. vivere: PLAVT. Most. 874 CIC. Tusc. 5, 113. -i *post subst.* (*cf. infra p. 1960, 80*): PLIN. epist. 2, 17, 26 balneum -i (*opp.* balnea meritoria).

β acc. directionis **domum** (*cf.* DIOM. gramm. I 405, 8 rus etiam et -us et humus in adverbia redigi possunt: ... -um pergo. CLEDON. gramm. V 21, 24 -um vado. EXPLAN. in Don. gramm. IV 511, 27 PRISC. gramm. III 506, 5):

(I) *c. additamentis variis:*

add. ad, in (*l. 40. 55*) *vel adv.* (*cf. p. 1975, 40 et v. C. F. W. Müller, Festschr. f. Friedländer p. 543 sqq.*): PLAVT. Cist. 102 -um ad se (Men. 847. Merc. 244 ad me -um intro ad uxorem. [554ª] ad me huc. 555 huc intro ad me. Mil. 121 in aedes ... ad se ... -um [Rud. 497 ⟨domum⟩ *Müller*, ⟨tuas⟩ *vulgo*]. 525. 535 intro ad vos. 790 Pseud. 867 Stich. 249. 590 [*interpol.*] Truc. 205. 716 TER. Hec. 823 Eun. 205. 576. CATO agr. 143 neve -um neve ad sese. RHET. Her. 4, 50, 63. CIC. Verr. I 25 -um ad illum. II 1, 126. 3, 56 Cluent. 49. 69 Deiot. 31 Phil. 5, 22 parad. 40. Att. 6, 8, 1 ad me venit -um Ephesi. 12, 11 epist. 13, 7, 1 ad Q. fr. 2, 3, 5 CAES. civ. 2, 20, 5 NEP. Timol. 1, 5 FRONTO p. 80 N. APVL. apol. 48 DICT. 1, 6). PLAVT. Cist. 301 ad matrem eius ... -um (*cf.* Epid. 364 ad lenonem -um. Trin. 1008 ad dominum -um [*cf.* Stich. 66 -um *P*, modo *A*]. CIC. Quinct. 61 ad Quinctium. Cael. 61 Brut. 87. Att. 14, 3, 1 Romae -um ad Antonium. 15, 29, 1. CAES. civ. 1, 53, 3 -um concursus ad Afranium. VERG. Aen. 7, 492 ad limina nota. LIV. 7, 5, 3 ad ... tribunum. PAVL. dig. 12, 2, 15 ad personas egregias. VVLG. II reg. 13, 7). PLAVT. Epid. 315 huc -um (*cf. supra l. 40*). Stich. 534 intro devortor -um (*cf. supra l. 40. 41 et* VARRONEM Men. 574 intro it -um). TER. Ad. 694 in cubiculum ... -um. CIC. Verr. II 4, 6 -um ... atque ad suas villas. VAL. FL. 7, 109 -um adque ipsos ... postes. *add. pron. poss.* (*cf. infra p. 1975, 46*): PLAVT. Amph. 663 se -um recipit suam. Epid. 145 Rud. 1252. ACC. trag. 41 nostram devenit -um. RHET. Her. 4, 51, 64 CIC. S. Rosc. 23. 52 Verr. II 1, 65. 80. 157. 2, 89. 110. 3, 49. 164. 4, 121. 5, 72. 136 Caecin. 35. 89 Catil. 3, 11 Mur. 71 Arch. 5 dom. 111 Vatin. 3 Phil. 1, 12. 2, 3. 68 off. 2, 76 Att. 1, 1, 3 epist. 9, 19, 1 Q. Cic. pet. 35. SALL. Iug. 12, 3 suam visens -um eat. NEP. Ages. 7, 3 Timoth. 1, 3 Att. 13, 6 SEN. dial. 11, 19, 6 PLIN. nat. 14, 96 FRONTO p. 6 N. 185 PAPIN. dig. 24, 2, 8 APVL. met. 3, 10. 6, 26 -um nostram accessit (*nisi est transit.*). 8, 2 apol. 58 LACT. inst. 6, 12, 12 VIR. ill. 33, 8. *adi. vel part.*: CATVLL. 68, 144 fragrantem ... venit ... -um. SALL. Iug. 76, 6 -um regiam comportant. PROP. 2, 8, 24 Thebanam noluit ire -um. *gen.*: CIC. S. Rosc. 19 nuntiat -um non filii, sed ... inimici. Q. Rosc. 26 Rosci. Tull. 48 P. Fabi. Verr. II 1, 137 meretricis. 3, 92 Pis. 83 Deiot. 17 or. frg. IX 1 M. off. 3, 112 Att. 6, 1, 25 MAT. Cic. epist. 11, 28, 7 NEP. Pelop. 2, 5 PETRON. 62, 12 APVL. met. 4, 14. 10, 24. *cf.* CIC. Verr. II 2, 48 res ... celeriter isti -um nuntiatur.

(II) *locutiones tropicae*: CIC. Brut. 172 sed -um redeamus, id est ad nostros revertamur (*cf.* Att. 7, 1, 9 haec de rebus forensibus; redeamus -um *i. ad domestica*). ac. 1, 9 nos ... tamquam hospites tui libri quasi -um deduxerunt. div. 1, 53 ut, cum animus Eudemi e corpore excesserit, tum -um revertisse videatur (*in interpretatione somnii. cf. p. 1963, 52*).

(III) *iuncturae verbales* (*compos. v. s. simpl., ubicumque haec extant; saepius inde a* VERG. *etiam de bestiis. nota ellipsin verbi*: CIC. Att. 15, 29, 1 ad M. Aelium nullus tu quidem -um. ad Q. fr. 2, 3, 2 Pompeius -um. PETRON. 58, 13 recta -um): -um: se abdere: CIC. Pis. 92. accedere: APVL. met. 6, 26 (*cf.* con-: TER. Haut. 510. de-: VERG. georg. 2, 206. in-: PLAVT. Most. 998 Poen. 647. pro-: VAL. FL. 7, 109. se-: APVL. met. 6, 7). accipere: LIV. 30, 13, 11 VIR. ill. 24, 4. accire: LIV. 5, 32, 8 SVET. Aug. 28, 1. agere (se): PLAVT. Amph. 450 Trin. 1078 AVSON. 67, 2. arcessere: PLAVT. Cist. 196 TER. Ad. 904 LIV. 32, 40, 11 VERVS Fronto p. 116 N. se capessere: PLAVT. Amph. 262 TITIN. com. 180. comitari: CIC. dom. 76. compellere: CIC. Mil. 73 *al.* condere: PLAVT. Aul. 712. conicere: RHET. Her. 4, 51, 64 CIC. dom. 67. contendere: APVL. apol. 58. contrahere: IVST. 26, 1, 8. currere: PLAVT. Most. 362 (con-: CIC. Verr. II 1, 80 LIV. 28, 38, 8. trans-: PLAVT. Mil. 525). digredi: AFRAN. com. 107 TAC. ann. 2, 30. se dirigere: APVL. met. 10, 24. ducere (*cf. et p. 1975, 63*): PLAVT. Aul. 613 Men. 117 *al., imprimis* uxorem ducere (*q. v. s.* duco *I A 3 a*), *ad quam iuncturam adde compos.*: TER. Hec. 135 uxorem deducit -um. AFRAN. com. 350 re-. HIER. epist. 54, 15, 4 intro- (*cf. cetera compos.*: ab-: *v. vol. I p. 60, 69, adde*: PLAVT. Stich. 128 CIC. Deiot. 30 [ad- *v. l.*]. ad-: PLAVT. Asin. 440 Pseud. 867 Stich. 444 [ab- *A*] TER. Ad. 913 CIC. Cluent. 49. con-: PLAVT. Epid. 315. de- [*cf. supra l. 14*]: PLAVT. Mil. 121. 790 TER. Ad. 694 RHET. Her. 4, 51, 64 LIV. 3, 26, 11. 23, 23, 8. e-: CIC. Verr. II 3, 56. per-: COLVM. 6, 2, 5 APVL. met. 3, 10 apol. 48. re-: PLAVT. Merc. 980 TER. Hec. 665 CIC. Quinct. 61 *al.* VARRO frg. Non. p. 94 LIV. 4, 24, 7 VAL. MAX. 7, 5, 4 MART. 11, 24, 1). (se) ferre (*poetice fere*): CIC. Font. 3 VARRO Men. 218, 4 NEP. Timoth. 1, 3 VERG. georg. 4, 10 Aen. 2, 756. 7, 492 OV. met. 12, 354 PAVL. FEST. p. 379 PERS. 1, 75 MART. 2, 37, 8. 7, 20, 20. 10, 80, 4 NEMES. cyn. 58 (*cf.* af-: PLAVT. Epid. 660 SEN. nat. 3 pr. 14 PORPH. Hor. sat. 1, 5, 35/6 au-: PLAVT. Asin. 469 Men. 847 Truc. 748 VARRO Men. 64 CIC. S. Rosc. 23 *al.* LIV. 3, 13, 3. (se) con-: GRACCH. or. frg. Cic. de orat. 3, 214 *al.* NEP. Ages. 7, 3 HIER. epist. 60, 10, 7. de-: PLAVT. Cas. 43 CIC. Cluent. 69. in-: CIC. off. 2, 76 *opp.* in aerarium. *al.* COLVM. 12, 1, 5 PLIN. nat. 14, 96 APVL. met. 4, 14. per-: SEN. epist. 108, 7 COLVM. 9, 8, 4. re-: PLAVT. Men. 660. 1049 Poen. 847 *al., nota*: VERG. ecl. 4, 21 -um referent [ANTH. PAL. 16, 17, 4 φέρουσι δόμον]). fugere: PLAVT. Epid. 452 Men. 850 CAECIL. com. 2 PETRON. 62, 12 (con-: TER. Hec. 823. re-: SVET. Iul. 16, 1 VIR. ill. 7, 18. 60, 2). invitare: PLAVT. Stich. [590] CIC. Verr. II 2, 89. 110 NEP. Att. 13, 6 LIV. 3, 14, 5 LACT. inst. 6, 12, 12. ire: PLAVT. Amph. 1015 Asin. 594. 921 *et passim* (ab-: PLAVT. Amph. 1126 *et saepe* [*nota zeugma*: Persa 288 abi in malam rem. :: at tu -um]. intro-: PLAVT. Men. 662 GRACCH. or. frg. Gell. 15, 12, 3 VARRO Men. 574 CIC. Caecin. 89 Phil. 2, 68 *al.* red-: PLAVT. Aul. 273 *et saepe, imprimis comici.* trans-: PLAVT. Merc. 1009 Mil. 256. 1089). mittere: PLAVT. Truc. 230 CIC. Verr. I 21. II 2, 92 IVV. 14, 148 *al.* (a-: PLAVT. Cas. 573 Rud. 488. 591. ad-: NEP. Timol. 1, 5. SEN. dial. 11, 19, 6 *opp.* in publico. di-: QVADRIG. hist. frg. 45. intro-: PLAVT. Men. 965. per-: PLAVT. Persa 680. prae-: PLAVT. Amph. 195. 602. re-: VERG. catal. 2, 13). nuntiare: CIC. S. Rosc. 19 Verr. II 2, 48 (de-: *v. vol. V p. 556, 21.* re-: PLAVT. Merc. 804). pergere: LIV. 7, 5, 3 APVL. met. 4, 33. DON. Ter. Phorm. 194 (*q. v.*). portare: CIC. Att. 14, 3, 1 OV. fast. 4, 509 (com-: SALL. Iug. 76, 6. de-: QVADRIG. hist. 45 VAL. MAX. 7, 2 ext. 2. re-: CIC. Verr. II 5, 128 HOR. carm. saec. 74). proficisci: TER. Phorm. 859 QVADRIG. hist. 76. properare: PLAVT. Aul. 181 Curc. 686 Persa 272 HOR. epod. 2, 62. rapere: PLAVT. Asin. 868 Merc. 45 Mil. 450 (ab-: SVET. Tib. 45. pro-: SALL. Catil. 32, 1). recipere (se): PLAVT. Amph. 645. 663 *saep., imprimis comici,* CIC., LIV. regredi: VAL. MAX. 1, 5, 3 TAC. ann. 11, 37. 15, 54 SVET. Tib. 11, 3 APVL. met. 9, 21 *al.* remeare: PLIN. nat. 7, 176 APVL. met. 10, 26 NEMES. ecl. 2, 65. remigrare: PLAVT. Persa 685. respicere (*potius transit.*): OV. epist. 13, 146. reverti: TER. Haut. 68. 122. 340 LABER. mim. 110, 14 CIC. div. 1, 55 *al.* sequi: LIV. 26, 14, 3 (pro-: LIV. 2, 35, 4 *al.*). tollere: VARRO rust. 1, 69, 3. trahere: PLAVT. Most. 801. vadere: VITR. 9 pr. 10 *add.* versus (*cf. p. 1959, 34.* per-: APVL. met. 10, 26). vehere: TIB. 1, 10, 52 (per-: APVL. met. 6, 28. pro-: APVL. met. 9, 19). venire: LIV. ANDR. carm. frg. 20 (*cf. Hom. Od 6, 296* ἱκώμεϑα δώματα πατρός) PLAVT. Epid. 67 Mil. 859 TER. Hec. 360 *al., nota* mane (*cf. p. 1959, 28*) -um: HOR. sat. 2, 3, 230 epist. 1, 7, 68 FRONTO p 80 N. (ad-: PLAVT. Mil. 578. 806 CAECIL. com. 160. con-: CIC. or. frg. A IX 1. de-: PLAVT. Cist 301 Epid 364 Mil. 1103 ACC. praetext. 41. per-: SEN. contr. 9, 5, 2 PETRON. 129, 5 APVL. met. 6, 26. re-: PLAVT. Asin. 897 Bacch. 431 Poen. 27 CIC. de orat. 1, 175). ventitare: CIC. Cael 26 Phil 2, 3 Att. 1, 1, 3 epist. 11, 27, 5 Q. CIC. pet. 16 TAC. ann. 4, 68. 11, 12 FRONTO p. 6 N. vertere (se): C. GRACCH. or frg. Cic de orat. 3, 214 CIC. Mur. 88 (*cf.* a-: CIC. Verr. II 2, 143. 3, 49. 164. con-: PLAVT. Stich. 402 TER. Ad. 286 CIC. Verr. II 3, 176. de-: *v. vol. V p. 855, 55 sqq.* prae-: PLAVT. Capt. 507. re-: CIC. Verr. II 4, 32 *al.*). visere (*nisi est trans.*): PLAVT. Aul. 203 TER. Eun. 1042 SALL. Iug. 12, 3 (in-: PLAVT. Merc. [554ª] 555. inter-: PLAVT. Aul. 202 Stich. 147). vocare: CIC. S. Rosc. 52 Mur. 71 CATVLL. 61, 31 (ad-: LIV. 6, 18, 3. e-: SVET. Nero 41, 2. re-: CIC. Catil. 4, 3).

-um *post subst.* (CAES. civ. 1, 53, 3 *v. supra p. 1959, 51. cf. etiam p. 1976, 16 sqq.*): CIC. Sest. 131 iter a porta, in Capitolium ascensus, -um reditus (Pis. 7 e foro). SEN. dial. 9, 1, 11 velocior -um gradus est.

(IV) *vitiose pro domi* (*?, cf. p. 1950, 34*): MVTIAN. Chrysost. hom. 28, 6 p. 418[med.] cum limen tui thalami fueris supergressa, confestim

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cun?ta illa deponis ... vestimenta ... et -um (*Bulhart*, demum *edd.*) magis illorum nihil uteris (καὶ ἐπὶ τῆς οἰκίας μάλιστα οὐ φορεῖς).

acc plur. **domos** (*cf p. 1976, 23 sqq.*): PLAVT. Poen. 814 -os abeamus nostras (CVRT. 8, 6, 20 IVV. 6, 312). CIC. dom. 113 suas -os comportari. Mur. 44 -os omnium concursent. SALL. Iug. 66, 3 -os suas invitant. NEP. Them. 4, 2 ut -os suas discederent (LIV. 2, 48, 10). LIV. 1, 9, 11 -os deferebant. 2, 22, 7 pergunt -os eorum. 5, 41, 1 turba seniorum -os regressa. 22, 7, 8 -os referunt. 22, 7, 12 redeuntibus. 26, 14, 4 digressi sunt. 27, 51, 7 discursum. 45, 1, 10 -us ... ad coniuges liberos⟨que⟩ ... nuntium portabant. APVL. met. 5, 11 -us suas contendunt.

nota pro acc. -um *vel* -os *dativos* -o, -bus: DRAC. Orest. 157 maesta -o ... redit. ACT. Arv. a. 87 II 49 quas per calatores -bus suis miserun⟨t⟩. DRAC. Orest. 413 -bus remeare suis. Romul. 8, 207 -bus ... pecus omne coegi.

γ *separativus* **domo** (*cf. p. 1976, 37 sqq.*): GLOSS. οἴκοθεν; ἐξ οἴκου. PRISC. gramm. III 36, 8 '-o venio' pro 'a -o'. PALAEM. Char. gramm. I 232, 5 '-o venio', sed et 'de -o'. CLEDON. gramm. V 64, 23 tunc dicimus 'de -o venio', quando pronomen additur, ut 'de -o mea venio' vel 'de -o tua' (*cf. infra l. 26 sqq.*). *sero praecipitur positio praep.*: GRAMM. suppl. p. 58, 27 dicendum ... est 'a -o vado et a -bus', *quem usum semper sequitur iam* GREG. TVR.: Franc. 10, 8 Andr. 33 virt. Mart. 3, 51 (*cf. infra p. 1962, 54*).

(I) *additamenta* (*cf. p. 1976, 37 sqq.*): PLAVT. Aul. 341 -o abs te (Men. 814 Merc. 55. 357). Cist. 658 hinc ab nobis -o (Mil. 341 *cf. p. 1976, 37. 70*). Men. 803 ex arcis -o. *add. pronom.*: ENN. scaen. 253 mea -o ecferret (CIC. Att. 6, 8, 5). CIC. S. Rosc. 32 -o mea ... expulistis (*cf.* QVINT. decl. 338 p. 332, 14. *adde*: CIC. dom. 110 pellere [112]. Verr. II 5, 77 profugisset). Caecin. 34 exire -o mea (har. resp. 49). Phil. 2, 45 eiecit. RVT. LVP. 1, 13 -o sua, ab suis diis penatibus ... exturbatum. CASS. SEV. or. frg. Quint. inst. 6, 3, 79 interdixisset (SEN. dial. 5, 23, 5 *et* 8). VLP. dig. 48, 22, 9 procedat (AMM. 18, 4, 3 cederet). PAVL. NOL. epist. 23, 17 deicimus. *add. gen.*: CIC. Verr. II 2, 83 eius. II 2, 89.

(II) *locutiones tropicae* (*cf. p. 1956, 7 sqq. 1963, 28. 51 et Nägelsbach-Müller, Lat. Stil.*[9] *p. 331 adn.*): PLAVT. Amph. 637 id nunc experior -o atque ipsa de me scio. Merc. 355 scio saevos quam sit, -o doctus (Poen. 216 Truc. 453 *cf.* GLOSS. III 40, 45 -o [*Heraeus*, modo *codd.*] perdiscens: πεῖρα μαθών). Pseud. 729 posse opinor me dare hominem ... -o (*sic A* [?], modo *P*; *cf.* 734 ne quaere aliunde). VARRO rust. 1, 8, 2 haec ubi -o (*hoc est 'ex ipso fundo' Keil*) nascuntur (*opp.* ex propinqua villa). CIC. Verr. II 3, 155 verba -o patroni (*sc. Verris*) depromere videtur ad omne genus nequitiae accommodata (orat. 186 numerus ... non -o depromebatur [*antea*: sumebantur e consuetudine cotidianoque sermone]. SEN. epist. 94, 53 felicitatem -o promere [*opp.* longinqua bona]). Cluent. 6 si ad causas iudicia iam facta -o deferemus (*cf.* Phil. 1, 24 -o prolata, *opp.* nobis inspectantibus. 2, 85 attuleras [orat. 89 -o allata, *opp.* ex tempore ficta. LIV. 4, 48, 6 QVINT. inst. 4, 1, 20. 4, 5, 4 *opp.* inventa subito. 5, 13, 3. 36. 6, 3, 33 *syn.* praeparatum. 10, 6, 6. 10, 7, 30. 11, 2, 46 *opp.* ibi protinus sumpsisse]). CIC. Phil. 2, 26 hi ... his maioribus ab alienis potius consilium peterent quam a suis et foris potius quam -o? PAVL. FEST. p. 153 tralationem id est -o mutuatum verbum. *cf. locutiones sollemnes de pecunia praesente* (*quae imago potest subesse etiam supra l. 43; cf. etiam p. 1956, 72 sqq. 1963, 37 sqq.*): PLAVT. Bacch. 648 ut -o sumeret neu foris quaereret. Curc. 685 Pseud. 355. SEN. benef. 3, 8, 2 cum illam *pecuniam* -o protulisset (*postea* ex facili).

(III) *iuncturae verbales* (*compos. v. sub simpl., quae ubi non extant sub compos. ordinis alphabetici primo; nota 'ellipsin' verbi* [*cf. p. 1958, 25 sqq. 1959, 81 sqq.*]: TER. Phorm. 410 heus, -o me): -o (*abl. separat et instrum.*): abdere: VERG. georg. 3, 96 SVET. Iul. 20, 1 NEMES. cyn. 134. abire: PLAVT. Amph. 502 Cas. 484 (ex-: PLAVT. Aul. 178 Mil. 376 *al.* per-: PLAVT. Men. 648). abicere: AVG. civ. 22, 8 p. 568, 1 D. COD. Theod. 5, 9, 1 *a. 331* (deicere: POMPON. Atell. 88 MARCIAN. dig. 48, 6, 3, 6 *al* PAVL. NOL. epist. 23, 17. e-: PLAVT. Asin. 161 CIC. S. Rosc. 23 *al.* LVCR. 5, 984 COD. Iust. 7, 6, 1, 3 *a. 531*). arcessere: PLAVT. Stich. 676. baetere (?): PLAVT. Mil. 997. cadere: SCAEV. dig. 8, 2, 41, 1. carere: CIC. dom. 146 Att. 13, 39, 1. cedere: CIC. Att. 13, 41, 1 OV. epist. 12, 134. 135 SEN. Ag. 303 *al, cf. supra l. 32 sq.* (ex-: TAC. ann. 3, 3. pro-: SEN. dial. 4, 7, 2 APVL. met. 4, 20 VLP. dig. 48, 22, 9). comportare: PLAVT. Rud. 58. concurrere: VARRO Men. 218, 2. demigrare: APVL. apol. 92 (emigrare: CIC Verr. II 2, 89). egredi: PLAVT. Aul. 79 Merc. 821 *al.* (progredi: PLIN. paneg. 76, 7). egurgitare: PLAVT. Epid. 582. elicere: VARRO frg. Non. p. 135 HOR. carm. 2, 11, 21. eripere: TER. Ad. 198 ([-i *Bemb.*]. proripere: LIV. 29, 9, 4. sub-: PLAVT. Asin. 884 *al.*). excipere: OV. met. 14, 78 (recipere: OV. rem. 474 met. 13, 633). excire: TAC. ann. 4, 21. excludere: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 25 AVSON. 464, 2. exhaurire: PLAVT. Merc. 55. exigere: LIV. 39, 11, 2. extrahere: CIC. Cluent. 39 Vatin. 22. exturbare: *v. supra l. 31* (proturbare: APVL. met. 2, 26). exulare: TER. Eun. 610. ferre: CIC. Phil. 14, 12 (ad-: PLAVT. Aul. 341 Rud. 798 CIC. Verr. II 2, 64. au-: PLAVT. Men. 814 TER. Eun. 661 CIC. Verr. II 2, 83. con-: VARRO frg. Non. p. 57. ef-: *supra l. 27 et* PLAVT. Merc. 422 TER. Eun. 753 LIV. 1, 59, 3. pro-: CIC. Verr. II 4, 52 *al.*) frui: CIC. Rab. perd. 37. fugere: PLAVT. Cas. 951 (au-: PLAVT. Capt. 875. pro-: PLAVT. Capt. 18 LIV. 1, 59, 13. *cf. et p. 1976, 50*). interdicere: *supra p. 1961, 31 sq. et* SEN. contr. 10, 5, 22 SVET. Aug. 66, 2 gramm. 14. invitare: CIC. Verr. II 4, 25. mittere: PLAVT. Cas. 521. pellere: CIC. *supra p. 1961, 29* OV. epist. 16, 230 fast. 3, 559 QVINT. decl. 260 p. 65, 22 *al.* (as-: TITIN. com. 47. ex-: CIC. S. Rosc. 32 *al.* pro-: PAVL. dig. 45, 1, 132 pr.). petere: CIC. epist. 7, 25, 1. potiri: OV. fast. 3, 552. privare: CIC. Mur. 89 COD. Theod. 9, 9, 1, 1 (*a. 326*). proficisci: PLAVT. Cist. 764 ASELL. hist. 6. prohibere: PLAVT. Amph. 361 TER. Phorm. 425 CIC. Caecin. 36. suppilare: PLAVT. Men. 740. 803. teneri: OV. epist. 14, 3. uti: CIC. Verr. II 4, 118 epist. 13, 69, 1 SALL. Iug. 12, 3 TAC. ann. 15, 37.

abl. plur. **domibus** (*cf. l 62. p. 1976, 62*): depromere: SIL. 13, 351. egredi: PLIN. nat. 21, 116. evocare: SEN. dial. 10, 12, 1.

δ *abl. loci* **domo** *pro* in *c. abl.* (*cf.* GLOSS. -i -o: κατ' οἶκον, ἐν οἴκῳ): (I) *add. adi.* (*cf. etiam p. 1979, 28*): CIC. Verr. II 1, 67 clamor fit tota -o (PROP. 3, 10, 20 OV. met. 11, 609 fast. 2, 792). VERG. Aen. 4, 82 -o maeret vacua. OV. rem. 262 patria ... manere -o (met. 11, 438). 542 fastidita non iuvet esse -o. trist. 1, 3, 92 media procubuisse -o (*sim. saepius poetae usque ad* CLAVD. 28, 71. 146). SVET. Iul. 46 habitavit ... in Sacra via -o publica. Dom. 1, 1 natus est ... regione urbis sexta ..., -o *eqs.* (II) *add pron.*: TIB. 2, 3, 34 nostra sint tua castra -o. IAVOL. dig. 4, 6, 34 miles ... si -o sua est. 34, 2, 39, 1 (*bis, formula testam.*) argentum quod -o mea[e] erit. ITALA Matth. 8, 6 (cod. k) iacet -u mea (ἐν τῇ οἰκίᾳ, VVLG. in -o). CLAVD. 28, 71 hac quondam videre -o. (III) *add. gen*: LIV. 1, 39, 5 partum Romae edidisse Prisci Tarquinii -o. PORPH. Hor. sat. 1, 5, 38 se ... Murenae -o hospitatum esse. (IV) *sine additamentis* (*saepius abl. instrum. interpreteris, cf. l. 32. 33. 39. 47 et* invitare -o *l. 5*, abdere *p. 1961, 62. vix sanum est* -o *pro* -i *in alterutra recensione* PLAVT. Epid. 171 quae -ist filiam, *ubi* domost *A*. Stich. 192 si cenassit -o, *ubi* domi *A*): CIC. or. frg. A XIV 12 -o principem civem vi et metu continere (*cf.* dom. 6 -o me tenui [p. red. in sen. 29 NEP. Epam. 10, 3]. *cf. p. 1959, 21*). SALL. (?) in Tull. 3 cum legis Plautiae iudicia -o (domi *H*[3], *ut vid.*) faciebatis. PROP. 3, 6, 22 qualem nolo dicere, habere -o. COLVM. 7, 7, 3 cum ... singulae *capellae* -o laborabunt (domi *Gesner*, modo *Pontedera*) PLIN. nat. 17, 4 qui -o, quae mihi hereditate obvenit, comiter habitem TAC. ann. 15, 53 -oque aut hortis clausus. ACT. Arv. a. 87 II 39 ead⟨e⟩m die Romae -o apud mag(istrum) C. Iul⟨i⟩um Silanum idem qui in luco cenarunt (II 41) a. 91 I 36 -o ... in luco et -o ... -o (*aliis locis* -i). APVL. apol. 89 tabulae eius partim tabulario publico partim -o asservantur. SORT. Sangall. 32, 5 non expedit esse -o. CORP. III 14206[21] verna -o natus (GLOSS. II 380, 21 -o natus: οἰκογενής). *interpr. incertae*: CARM. epigr. 2121, 7 prestina cura (*sc. filius? cf. adn.*) -o fama decoratus quievit (*v. T. Kleberg, Eranos 27 [1929] p. 202*).

abl. plur. domibus: LIV. 26, 12, 9 -bus inclusi (*opp.* in foro). TAC. ann. 6, 3 custoditurque -bus magistratuum. AVG. civ. 3, 27 p 139, 18 D. Caesares a Fimbria -bus trucidarentur suis. COD. Iust. 1, 5, 4, 7 *a. 407*. *dat. plur. pro acc. vel* in *c. acc. v. p. 1961, 13.*

ε *praepositiones selectae* (*non afferuntur nisi significationes locales praepositionum*):

ab (*cf.* CLEDON. gramm. V 25, 15 a -o non dicimus, nisi pronomen addamus: 'a -o mea' vel 'a -o tua' *eqs.; sed cf. p. 1961, 21*): PLAVT. Epid. 681 ab -o absum (CIC. Verr. II 4, 39. 5, 82). CIC. Verr. II 5, 38 excludere. OV. Pont. 1, 8, 33 vertor. LIV. 1, 5, 7 a -o Numitoris ... adiuvat. PLIN. nat. 19, 23. QVINT. decl. 256 p. 47, 22 dimittendus ... filius erat (355 p. 386, 19). TERT. resurr. 16 p. 46. CAPITOL. Pius 10, 4 venire. AMM. 28, 1, 20 prolatis. COD. Iust. 7, 6, 1, 3[a] (*a. 531*) reppulit. GREG. TVR. *v. supra p. 1961, 22.* VVLG. Luc. 7, 6 non longe ... a -o (*cf. p. 1977, 50*). a -bus: PORPH. Hor. epod. 5, 97/98 fugent.

ad *local.* (*idem q.* 'apud': QVINT. decl. 364 p. 395, 23 *al. nota ellipsin subst.* -us [*cf. p. 1964, 8. 1985, 79*]: IORD. Get. 269 ad fratris Thiudimeri gaudii nuntium direxit): PLAVT. Rud. 116 advenire ad alienam -um (*cf.* PROP. 2, 29, 20 ad mandatam venimus ... -um [QVINT. decl. 298 p. 177, 9 divitis. VLP. dig. 25, 4, 1, 7 si ... ad -um non veniat. 47, 10, 15, 7. 49, 4, 1, 9]. APVL. met. 2, 3 pervenimus. TAC. Agr. 43 ventitavere). CIC. Verr. II 5, 93 fit ad -um eius ... concursus. SALL. hist. frg. 2, 45 (*in lacuna*). OV. met. 8, 816 ad iussam delata -um est. VAL. MAX. 9, 10 ext. 1 perrexit. SEN. Herc. f 1143 prostrata. benef. 3, 23, 2 praecucurrisse. ASCON. Mil. p. 32, 10 St. attulit. PLIN. nat. 16, 139 posita. SVET. Iul. 85 tetendit (APVL. met 8, 28 contendit). APVL. met. 2, 23 perducit (9, 20). 8, 6. 26. VLP. dig. 43, 24, 5, 2 amicis ... aut procuratori aut ad -um denuntiandum est. PAVL. dig. 8, 2, 20, 1 ad -um aditus est. PAPIN. dig. 48, 5, 40, 3 ad -um mulieris missa. OPTAT. 5, 7 p. 137, 16 redit ad -um mulier. SCHOL. Verg. Veron. Aen. 2, 311 dicimus ei, ad cuius -um ierimus, 'ad te fui'. VVLG. II reg. 11, 9 descendit *al.* HIER. epist. 22, 16, 1 accedas (COD. Theod. 9, 16, 1 *et* 2 *a. 319* = Iust. 9, 18, 3). CASSIAN. conl. 21, 8, 2 ad -um ... revertitur. COD. Theod. 9, 17, 1 *a. 340* = Iust. 9, 19, 2 ad -um eius ... pervectum. *al. nota locos scriptorum, apud quos simplex acc.* -um *cum verbis movendi iam evanuit, ut videtur* (*cf. fortasse etiam supra l. 74. 81 et nota praeceptum gramm.*: CLEDON. gramm. V 69, 5 -us

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

... et rus tunc accipiunt praepositionem, quando et pronomen, ut 'ad -um meam vado'. *similiter* SERG. gramm. IV 512, 1 *sqq. vana distinctione inter* ad -um meam *et* ad -um consulis): ITIN. [Silv.] 30, 3 unusquisque iens ad -um suam. 33, 2 revertuntur ... unusquisque ad -um suam (39, 5. 40, 2. 43, 9 *cf. ibid. plur.*: omnes ad -os suas revertuntur. *adde*: GREG. TVR. virt. Mart. 1, 28 p. 602, 1 reversusque ad -um. 1, 32 p. 604, 8. CAES. AREL. suggest. p. 300 ad -um propriam). GREG. TVR. virt. Mart. 1, 30 p. 602, 35 portante ... ad -um suam. *al.* LEX Visig. *et* LEX Burgund. *saepius.* ad -os (*cf. p. 1962, 62*): LAMPR. Alex. 52, 4. **ante:** CIC. Verr. II 5, 50 VARRO ling. 7, 70. 81 TIB. 2, 4, 22 OV. am. 3, 11, 12 met. 2, 490. 766 LIV. 3, 29, 5 SVET. Aug. 92, 1 Nero 16, 1 *al.* **circa, circum:** OV. met. 15, 796 LIV. 3, 38, 12. 26, 13, 1 SEN. contr. 10, 4, 7 VAL. MAX. 4, 3, 14 SVET. Nero 38, 1 LAMPR. Alex. 13, 5 VVLG. act. 2, 46 *al.* **cum:** CIC. Deiot. 15 LIV. 1, 31, 8 VAL. MAX. 4, 6 ext. 2 *al.* **de** *local* (*cf.* NOT. Tir. 47, 57 de -o *et v. supra p. 1961, 18*): CIC. epist. 10, 2, 2 de -o deduceret (*cf.* e-: PAVL. coll. Mos. 9, 3, 1. pro-: PAVL. sent. 5, 15, 1 *al.*). VITR. 2, 8, 13 imperaret. SEN. contr. 3 pr. 16 exissem. QVINT. decl. 262 p. 72, 31 egredi ⟨de⟩ -o. POMPON. dig. 47, 2, 37 effugisset (VVLG. act. 19, 16). GAIVS dig. 2, 4, 18 in ius vocari. APVL met. 4, 27 de -o de thalamo ... extracta (VLP. dig. 39, 2, 45 *al.*). 9, 28 proturbavit. VLP. dig. 30, 41, 5 transferre (MOD. dig. 31, 34, 3). 43, 16, 1, 24 processisset (*cf.* dis-: PAVL. dig 24, 1, 57 *al.* ACT. Archel. 6, 5). 47, 9, 3, 2 rapiatur. *al.* ITALA (Tert. pudic. 20) lev. 14, 36 auferri (VVLG. efferant). ITALA (Tert. adv. Marc. 4, 34 p. 533) *et* VVLG. deut. 24, 1 dimittet. SORT. Sangall. 47, 10 fugari (48, 11). QVEROL. p. 42, 9 foras ... dederis. AVG. civ. 16, 31 p. 175, 17 D. ancilla de -o eicitur (*cf.* COD. Theod. 5, 9, 1 *a. 331* proiectam). 22, 8 p. 576, 24 pueri de -o cucurrerunt. *tropice*: SEN. epist. 26, 8 expecta me pusillum et de -o fiet numeratio: interim commodabit Epicurus. *cf.* PAVL. dig. 12, 1, 40 me accepisse ... quindecim mutua numerata mihi de -o. *cf. etiam* SEN. epist. 119, 11 si numerati multum ex aliqua -o effertur. **ex** (-o, -bus) *local.* (*ponitur pro abl. nudo semper fere propter additamenta ad subst.*: *cf. supra l. 32*): PLAVT. Mil. 126 Athenas cupere fugere ex hac -u. CIC. Verr. II 4, 80 ex praedonis -o conservare (*opp.* ex urbe hostium). II 4, 94 ex -o atque ex cohorte praetoria manum ... venisse. II 5, 30 ex illa -o praetoria ... emigrabat. Mil. 33 eripuisse (ASCON. Mil. p. 34, 27 St. LIV. 4, 9, 8 rapiunt [29, 9, 2 TAC. hist. 4, 2 VLP. dig. 47, 2, 53]). Phil. 2, 35 ad quem e -o Caesaris tam multa delata sunt. Att. 4, 3, 3 ex Anniana Milonis -o ... eduxit (QVINT. inst. 7, 8, 6 *opp.* ex tabernaculo). PROP. 2, 1, 56 ex hac ducentur funera nostra -o. PAVL. FEST. p. 106 efferri. LIV. 5, 18, 12 matronarum, quas ex -o conciverat publicus pavor (*nota singular.*). 26, 9, 7 ex privatis ... -bus exaudiebatur. 39, 51, 5 exitus e -o fecerat. SEN. dial. 7, 23, 3 eiciet illas *divitias* e -o. 9, 12, 2 aliquem exeuntem e -o. PLIN. nat. 20, 171. 25, 101 fugat e -bus serpentes. GELL. 7, 10, 4 e -o sua Megaris Athenas ad Socratem commeabat *Euclides.* APVL met. 4, 21 procurrens e -o (5, 7). 7, 23 petitis e -o ferramentis. apol. 100 excludere e -o. EDICT. praet. (Vlp. dig. 11, 5, 1 pr.) sive quid eo tempore ⟨e⟩ -o (dolo *F*) eius subtractum erit (VLP. dig. 25, 2, 15 pr. subtraxit). *al.*, *nota tropice*: CIC. Cato 84 ex vita ita discedo tamquam ex hospitio, non tamquam -o (*cf.* phil. frg. V 97 si ex hac in aliam haud paulo meliorem -um ... demigrare *volumus.* NEP. Att. 22, 1 ut non ex vita, sed ex -o in -um videretur migrare). **extra:** LIV. 3, 45, 7 VLP. dig. 21, 1, 17 pr. SEN. contr. exc. 5, 5 HIER. epist. 15, 2, 2. **in -o** (*cf.* NOT. Tir. 47, 58 in -o. PRISC. gramm. III 36, 8 '-i sum' pro 'in -o'): *add. pron.*: PLAVT. Cas. 620 quid illuc clamoris ... in nostrast -o? (Pseud. 84 OV. Pont. 4, 9, 106 SEN. contr. 7, 6, 21 SEN. Thy. 249). Curc. 209 in -o esse istac. VARRO ling. 8, 10 in qua -o (CIC. Verr. II 1, 69 *al.*). CIC. Verr. II 4, 83 ea in -o (dom. 110 *al.*). Cluent. 14 in eadem -o (QVINT. decl. 347 p. 368, 12 *al.*). Phil. 2, 68 hac ... in -o. Att. 15, 9, 2 in -o tua (SEN. suas. 6, 27 *al.*). NEP. Alc. 3, 6 in -o sua (PLIN. nat. 17, 5 *al.*). HOR. carm. 2, 18, 2 mea ... in -o (SEN. dial. 2, 7, 3 *al.*). LIV. 4, 13, 8 in utraque -o. SEN. contr. 2, 4, 7 in illa -o (9, 5, 12 *al.*). SEN. nat. 5, 18, 9 in vestra -o. PLIN. nat. 10, 47 quacumque. *al.*, *cf.* CIC. parad. 38 quorum in villa ac -o (*sic saepe*). NEP. Lys. 3, 5 in -o eius (EDICT. Octav. Caes. [Bruns, fontes^7 p. 240] B 17 in -o eorum. PAVL. FEST. p. 125 *al.* SEN. contr. 1, 5, 1 huius. VELL. 2, 100, 3 ipsius). *add. adi.* (*cf. etiam*: CIC. S. Rosc. 134 in eiusmodi -o. *al.*): TER. Eun. 960 in -o meretricia. CIC. S. Rosc. 133 una in -o (Phil. 3, 10. 5, 12 fin. 1, 65 AVG. civ. 5, 2 p. 192, 25 D.). Verr. II 5, 76 hostium duces privata in -o retinuisti (Catil. 3, 17 *opp.* in re publica. LIV. 4, 13, 10 VAL. MAX. 2, 10, 6. *cf. p. 1964, 48. 1965, 30*). HOR. sat. 2, 6, 102 in locuplete -o. carm. 4, 12, 24 plena. TIB. 1, 5, 30 in tota ... -o (MART. 14, 193 PLIN. epist. 1, 14, 6). PAVL. FEST. p. 117 aliena. SEN. dial. 7, 25, 1 opulentissima. TAC. ann. 15, 52 in illa invisa ... -o, *opp.* in publico. APVL flor. 23 p. 103 copiosa. *al.* *add. gen.* (*cf. etiam exempla ut* SVET. Aug. 72, 1 in -o quae Calvi oratoris fuerat): CIC. off. 1, 139 clari hominis. NEP. Alc. 2, 1 educatus est in -o Pericli (VAL. MAX. 3, 1, 2 CAPITOL. Aur. 1, 7 Ver. 2, 4 VIR. ill. 7, 1. 80, 1. *cf.* AVR. Fronto p. 41 N. eruditum. *v. etiam p. 1986, 23*). OV. met. 5, 228 soceri. LIV. 6, 34, 6. 39, 13, 3. 43, 13, 6 Fregellis in -o L. Atrei. FAST. Praen. Apr. 28 (Corp. I^2 p. 236) indomu imp. Caesaris Augu⟨sti po⟩ntif. ma⟨ximi⟩ (*cf.* FAST. Caeret. Apr. 28 [Corp. I^2 p. 213] in -o p.). SEN. contr. 9, 1, 2 suas. 6, 27. VELL. 2, 64, 1 hospitis. CVRT. 7, 1, 37 matris (APVL. met. 6, 5). ASCON. Mil. p. 42, 12 St. Caesaris (MART. 9, 13, 8). PETRON. 140, 3. PLIN. nat. 36, 37 Titi imperatoris. MART. 4, 6, 5 in Stellae recitat -o libellos (SVET. Iul. 83 *cf.* gramm. 7 docuit). QVINT. decl. 259 p. 55, 6 divitis. 355 p. 387, 19 tutoris. TAC. ann. 1, 39. 3, 49. 4, 64 SVET. Aug. 72, 2 *al.* EDICT. praet. Vlp. dig. 25, 4, 1, 10 *al.*, *nota*: TERT. adv. Marc. 1, 23 p. 322 domini (VVLG. psalm. 133, 1. *cf. p. 1968, 2*). *adde c. ellipsi subst.* (*cf. supra p. 1962, 64*): VOPISC. Tac. 16, 2 imago eius posita est in Quintiliorum. *sine additamentis* (*ponitur fere pro -i propter opposita vel coniuncta; nota soloecismum pro* in -um: VITAE patr. 5, 15, 14 cum intrasset ... in -o [*Cotelier p. 420* εἰς τὸν οἶκον]. 5, 18, 12 levavit ... in -o [*Cotelier p. 549* εἰς τὸ δῶμα]. *ibid. saepius. cf. etiam p. 1986, 13*): CIC. Verr. II 5, 185 in -o et in ... palaestra, *opp.* in urbe. parad. 25 in sede ac -o atque in republica. CAEL. Cic. epist. 8, 12, 3 sacellum in -o quod est. LEX Iul. de adult. (Vlp. dig. 48, 5, 30 pr.) adulterum in -o deprehensum. OV. trist. 1, 3, 24 inque -o lacrimas angulus omnis habet. LIV. 1, 47, 4 -us regia et in -o regale solium. SEN. contr. 10, 3, 1 inquinasti ... penates ... quid ego dico penates, tamquam in -o perierit? *al.* contr. exc. 5, 5 pars -us est arbor, quae in -o est. SEN. epist. 60, 4 sic in -o sunt quomodo in conditivo. 88, 36 qui ... pompam in -o explicat. COLVM. 12 pr. 8 nihil conspiciebatur in -o dividuum. PLIN. nat. 7, 122 anguibus prehensis in -o. 24, 116. 33, 26. 34, 13 ostia quod aerata haberet in -o. 36, 49 M. Lepidus ... primus omnium limina ex Numidico marmore in -o posuit. QVINT. inst. 5, 13, 49 cum res furtiva in -o deprensa sit. decl. 322 p. 267, 24 apparatus tyrannidis erat in -o. 328 p. 289, 5 in -o, in cubiculo. 335 p. 321, 4 in -o viderem vulneratum. 355 p. 386, 16 *pupillum* in -o retinuisse. FLOR epit. 4, 2, 91 in curia ... in -o. ACT. Arv. a. 105 I 44 in -o aput M. ⟨Valerium Trebicium Deci⟩anum mag. POMPON. dig. 7, 4, 22 si familiam suam in -u reliquisset. GAIVS inst. 3, 184 si in -o furtum factum sit. SCAEV. dig. 33, 2, 34 pr. habitationes in -o. VLP. dig. 50, 4, 3, 14 hospitis in -o recipiendi. PAVL. dig. 34, 2, 32, 4 *argentum* in -o vel intra horreum. APVL. met. 5, 9 TERT. pudic. 9. ITALA (Hil. in Matth. 7, 3) *et* VVLG. Matth. 8, 6 (ἐν τῇ οἰκίᾳ). act. 18, 28 (cod. e) publice et in -o (κατ' οἶκον *E*, *om. cett. et* VVLG. *cf.* 20, 20). SPART. Hadr. 18, 11 si dominus in -o interemptus esset. LAMPR. Comm. 2, 8 in -o aleam exercuit. Alex. 13, 7 PALLAD. 1, 35, 9. MAXIMIN. c. Ambr. 140 add. p. 57, 17 nec privatim in -o ⟨nec⟩ in publico (MVTIAN. Chrysost. hom. 13, 4). VVLG. I reg. 28, 24 Matth. 9, 10 Luc. 8, 27 *al.* AVG. civ. 2, 26 p. 93, 4 D. in templo ... in -o. COD. Theod. 16, 6, 4, 1 (*a. 405*) in -o agitatum ... facinus. *al.* *prorsus pro locat.* -i (*cf. infra l. 53 et supra l. 10*): SERM. Caspari Anecd. p. 317, 9 sive in -o sedentes sive in itinere gradientes (*cf.* VVLG. deut. 11, 19 quando sederis in -o tua et ambulaveris in via). *nota*: QVINT. inst. 5, 10, 16 in -o furtum factum ab eo, qui dom[u]i fuit. in -o — in foro: *v. s. v.* forum. *plur.* **in -ibus:** VARRO frg. Non. p. 156 in privatis -bus. Men. 524 LYGD. 3, 15 OV. trist. 2, 521 MANIL. 4, 558 VITR. 6, 5, 2 SEN. contr. 2, 1, 13 VAL. MAX. 4, 4, 3 SEN. dial. 6, 24, 2. 9, 4, 3 PLIN. nat. 1, 35, 4. 2, 115 *al.* TAC. hist. 3, 31. 4, 79 ann. 14, 44 PLIN. epist. 5, 17, 6 SVET. Iul. 26, 3 APVL. met. 1, 10 SCAEV. dig. 33, 2, 32, 2 PAVL. dig. 32, 78, 1 *al.*, *nota pro locativo* -i: COMM. instr. 2, 19, 18 saltatis in -bus, pro psalmis cantatis amores. ITIN. [Silv.] 37, 1 sedent modice in -bus suis. *addo soloecismum acc. pro abl.*: ITALA (Lugd.) deut. 19, 1 habitabitis in civitatibus eorum et in -os eorum (ἐν ταῖς οἴκοις, VVLG. in aedibus). **in -um** *post verba movendi* (*cf.* PALAEM. Char. gramm. I 232, 5 -o venio, sed et de -o. dumtaxat in tertia persona invenimus saepius 'in -um it'. GLOSS. Klio 13 [1913] 143 ιν δόμουμ· εἰς τὴν οἰκίαν. *nota additamenta*: CIC. Quinct. 13 ad se [ITALA (Cypr. unit. eccl. 8) Ios. 2, 18. *cf.* VVLG. II reg. 19, 5 ad regem in -um]. ANON. Vales. 12, 62 ad matrem. *nota*: VAL. MAX. 1, 5, 5 in -um Fanniae Minturnis deductus est [8, 2, 3]): *add. pron.* (*cf. etiam* BELL. Hisp. 32, 8 conveniunt in -um, quo erat delatus): PLAVT. Amph. 409 intro eo in nostram -um? :: quid -um vostram? (Capt. 911 advenit. Trin. 382 allicere). TER. Eun. 365 qui quidem in hanc detur -um (*cf.* SEN. contr. 7, 3, 4 eam). CIC. Verr. II 1, 54 in tuam -um (ITALA [Tert. adv. Marc. 4, 16 p. 473] *et* VVLG. Is. 58, 7 *al.*). dom. 143 di penates ... in meam -um mecum erunt restituti (SEN. clem. 1, 15, 3). Phil. 5, 12 congesta in illam -um est. nat. deor. 2, 15 in -um aliquam aut in gymnasium (de orat. 1, 161. 162. *cf.* APVL. met. 3, 3 quandam). off. 1, 139 in quam *-um* ... hospites multi recipiendi (SEN. contr. 1, 1, 11 in -um suam [VAL. MAX. 8, 2, 3 deductum. *al. cf. infra l. 78*] fratrem non ⟨re⟩cepit). 2, 1, 6 in -um vestram intrabo. TAC. dial. 11 in -um meam irruperunt. hist. 3, 83 PAVL. dig. 8, 2, 20, 1 VVLG. gen. 29, 13 *al.* *nota iuncturam praepositionalem iam dominantem* (*cf. supra p. 1963, 4 sqq.*): ITIN. [Silv.] 24, 12 recipit se ... in -um suam. 35, 2 festinat reverti in -um suam (43, 4. *cf.* 24, 12 revertuntur in -os suas). *add. gen. pronom.* (*cf. p. 1965, 4*): CIC. Q. Rosc. 30 sicut in aram confugit in huius -um, disciplinam, patrocinium. Cael. 38 cuius in hortos, -um, Baias ... commearent. Mil. 75 eius. *add. adi.*: PLAVT. Mil. 1168 intro ire in alienam -um (PAVL. dig. 47, 10, 23). TER. Eun. 382 in -um meretriciam deducar. CIC. Quinct. 13 ad se in privatam -um sevocabat

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(CAES. civ. 2, 21, 3 collata erant. LIV. 6, 19, 1 SEN. contr. exc. 3, 6 PLIN. nat. 36, 6 TAC. hist. 4, 55). Verr. II 5, 145 in praetoriam -um deferebantur. Phil. 13, 34. BELL. Alex. 53, 3 proximam (LIV. 3, 49, 5 propinquam). SEN. contr. exc. 8, 5 paternam. *add. gen. subst.* (*cf. p. 1964, 79*): CIC. Verr. II 5, 38 Chelidonis. Phil. 11, 7 Att. 16, 11, 1 CAES. civ. 2, 18, 2 SALL. Catil. 40, 5 HOR. carm. 4, 1, 9. OV. met. 7, 496 patris (QVINT. decl. 377 p. 421, 13 HIER. epist. 64, 2, 3 *al. cf.* LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 1, 12 ma⟨tris⟩. POMPON. dig. 23, 2, 5 mariti [APVL. apol. 71]). LIV. 3, 18, 11 consulis. 3, 44, 9. 4, 13, 9. 30, 13, 13 SEN. contr. 2, 4, 6 VAL. MAX. 1, 5, 5. 5, 4, 3. 8, 11, 2 PLIN. nat. 24, 181 TAC. hist. 3, 84 ann. 2, 34 SVET. Vesp. 5, 7 *al., nota*: VVLG. gen. 24, 28 nuntiavit in -um matris suae (εἰς τὸν οἶκον). Luc. 1, 40 intravit in -um Zachariae. *nota ellipsin* (*cf. p. 1964, 8*): PASS. Cypr. 2 eum ... in Sexti perduxerunt. 3 turba convenit ad Sexti (*nisi potius* ager *suppl. est, cf.* 5 in agrum Sexti perductus est *et Wölfflin, Archiv 2, 368*). *add.* ad sese (*cf. p. 1959, 39 sq.*): APVL. apol. 72 ut ad sese in -um matris suae transferar. *sine additamentis* (*mutila sententia*: CIC. Verr. II 1, 79 [*testimon. Verris*] non multo post in -um. *non mira haec quoque*: OV. met. 11, 547 inque -um ... vertere vultus. LVCAN. 10, 479): LIV. 44, 45, 12 rex in (in⟨de⟩ *vulgo*) -um se recepit (*cf.* SEN. contr. 10, 3 Them. non recepta in -um. SEN. dial. 7, 21, 4 *opp.* animum [*cf.* PLIN. epist. 9, 24, 1]. QVINT. decl. 260 p. 65, 24 VVLG. II Ioh. 4, 10). SEN. contr. exc. 3, 6 aditum in -um. 9, 5, 4 quotiens videre volam, in -um veniam. SEN. epist. 81, 14 divitiae in -um infusae. PETRON. 85, 3. PLIN. nat. 13, 117 qua in -um illata. QVINT. decl. 322 p. 266, 6 perduxit. 374 p. 413, 20 reverti. TAC. ann. 4, 22 pergit in -um, visit cubiculum. 4, 41 assiduos in -um coetus. AMBR. epist. 79, 3 a fenestra respicere in -um. VVLG. II reg. 19, 5 ad regem in -um. *plur.* **in -os** (*tam nude quam cum additamentis*): CIC. Tusc. 5, 10. BELL. Alex. 5, 1 in privatas -os (VITR. 8, 6, 2 PLIN. nat. 36, 81). LIV. 3, 68, 7. 4, 25, 9. 4, 30, 9. 25, 10, 9. 26, 10, 7. 27, 16, 2. 35, 34, 12 VITR. 8, 6, 2 SEN. nat. 1 pr. 7 PLIN. nat 16, 134. 16, 40. 124 STAT. Theb. 10, 881 FRONTIN. aq. 94 LACT. inst. 5, 6, 1 VVLG gen. 42, 19 *al.* **infra:** PAPIN. dig. 19, 1, 41. **inter:** QVINT. decl. 255 p. 46, 17. **intra:** SEN. contr. 10, 3, 5 CELS. 4, 14, 2 SEN. benef. 3, 22, 1. 6, 34, 1 dial. 4, 31, 6. PLIN. nat. 8, 216 intra -os (33, 12 *opp.* in publico. STAT. Theb. 8, 220 QVINT. decl. 321 p. 262, 20 AVG. civ. 3, 13 p. 112, 10 D.). TAC. hist. 1, 32. 3, 12. 4, 49 ann. 13, 4 SVET. Dom. 7, 1 VLP. dig. 29, 5, 1, 27 COD. Iust. 1, 48, 1 (*a. 316*) *al.* **iuxta:** GAIVS dig. 47, 9, 9 SCAEV. dig. 8, 2, 41 pr. **per:** VERG. Aen. 2, 365. HOR. epod. 5, 25 per totam -um (APVL. met. 3, 5. *cf.* SEN. Herc. f. 1227 omnem [VAL. FL. 2, 394]). LYGD. 1, 4 LIV. 1, 9, 9. 3, 58, 11. 25, 31, 8 SEN. dial. 5, 19, 5. 10, 14, 3 QVINT. inst. 8, 3, 68 *al.* TAC. hist. 1, 85 *al.* **pro:** CIC. Phil. 2, 71 *al* **sub:** HOR. epod. 9, 3. **supra:** SEN. epist. 122, 15 QVINT. decl. 329 p. 296, 17 VLP. dig. 9, 2, 29, 1.

c *iuncturae selectae*: *α iuxta posita* (*etiam ad 1b γ et ε*): RHET. Her. 4, 27, 37 civitates, regna, -os (MART. 12, 31, 8 *cf. p. 1981, 60*). CIC. inv. 1, 109 equum, -um, vestem (SEN. dial. 11, 11, 1 vestem ac -um. epist. 20, 3. 49, 1 servulus ... aut vestis aut -us. VVLG. lev. 14, 55). Quinct. 85 -us ..., servi (89 SEN. benef. 6, 3, 4 IVV. 11, 191 QVINT. decl. 292 p. 163, 25. *cf.* TAC. ann. 11, 30 servitia. SEN. epist. 41, 7 familiam [SVET. Cal. 55, 3 APVL. Socr. 22 p. 170. 171. *cf.* flor. 22 p. 102 famulitium]. MART. 11, 29, 7 -um, pueros. QVINT. decl. 269 p. 98, 11 mancipia. *cf. p. 1966, 29*). CIC. Verr. II 1, 54 -um ... suburbano (COD. Iust. 6, 61, 8, 4ᶜ [*a. 531*]. *cf.* CIC. Att. 4, 18, 2 -us ... et rura [DOM. MARS. carm. frg. 1, 3 rura, -um, nummos. OV. trist. 4, 8, 9 SIL. 14, 646 MART. 3, 58, 51. 4, 64, 25. 5, 71, 4. 9, 97, 8. 11, 70, 8 CLAVD. 21, 298. *nota* ὀξύμωρον: MART. 8, 68, 2 rus ... tuae ... -us]. CIC. parad. 38 villa ac -o [SALL. Catil. 12, 3 *al.* rep. 1, 8, 1 HOR. sat. 2, 6, 71 carm. 2, 3, 17 S. C. de aedif. (Corp. X 1401) 10. 26 PLIN. nat. 14, 11. 24, 116 TAC. Germ. 41 *al.* PLIN. epist. 5, 19, 8 PAVL. dig. 18, 1, 52 (*ex S. C. Volus.*) *al., cf. oppos.*: CIC. epist. 6, 18, 5]. SEN. epist. 42, 7 praedium [TAC. ann. 14, 60. INSCR. Dessau 9059 (*a. 94*) praedia -us tabern⟨ae⟩. APVL. apol. 92]). CIC. Verr. II 4, 25 tecto ac -o (II 5, 50 Caecin. 36. Phil. 14, 10 -um, ... tecta ..., larem familiarem [*cf.* QVINT. decl. 260 p. 68, 7]. OV. met. 3, 204. 15, 15 LIV. 26, 10, 7 SEN. Thy. 1081 LVCAN. 5, 31. 7, 828 SIL. 2, 408. 8, 95 QVINT. decl. 329 p. 296, 17. 337 p. 328, 25. TAC. hist. 1, 81. 84 CYPR. epist. 4, 4 p. 476, 3 ARNOB. nat. 3, 41 AVSON. 171, 12). Vat. 12 omnium -os, apothecas, naves. Cael. 38 hortos, -um, Baias (Phil. 2, 71. 13, 34. Att. 11, 6, 6 HOR. sat. 2, 3, 24 PHAEDR. 4, 5, 26. PLIN. nat. 36, 123 -bus, hortis, suburbanis villis. TAC. hist. 2, 92 *al.* CORP. IX 2231. *adde*: PHAEDR. 4, 5, 34 -um et ornamenta cum venustis hortulis. SCAEV. dig. 32, 41, 1 PAPIN. dig. 32, 91, 3. MARCIAN. dig. 20, 1, 16, 2 de -o ... horto facta). CIC. Mil. 38 -um ac deos penates (Lig. 33 *cf.* S. Rosc. 23 OV. met. 7, 575 trist. 4, 8, 9 LIV. 2, 40, 7. 7, 4, 4 extorrem urbe, -o, penatibus, foro, luce. 30, 13, 13. 44, 39, 5. VAL. MAX. 4, 6 ext. 2 LVCAN. 9, 231 FLOR. epit. 4, 8, 4 STAT. silv. 2, 1, 67 TAC. hist. 3, 70 *cf. etiam p. 1981, 77*). nat. deor. 2, 15 in -um ... aut in gymnasium aut in forum (Att. 5, 15, 1 lucem, forum, urbem, -um [*cf. supra l. 75*]. ad Q. fr. 2, 14, 2 -us ... forum, ... theatri significationes. SEN. dial. 9, 12, 2 -os et theatra et fora. TAC. Agr. 21 templa fora -os. ann. 2, 82. 15, 58 per fora, per -os, rura quoque). nat. deor. 2, 94 templum ... -um ... urbem (OV. met. 13, 633. 15, 687. 796 SEN. epist. 90, 25 LVCAN. 6, 28. 7, 716 PLIN. nat. 11, 55 SIL. 6, 653. 13, 351 STAT. Theb. 7, 577. 10, 881. 11, 751 silv. 4, 2, 60. 4, 6, 83 QVINT. inst. 8, 3, 68 decl. 255 p. 46, 17 *al.* IVV. 8, 233 TAC. hist. 3, 33 ann. 15, 38 FLOR. epit. 2, 15, 18. 3, 5, 7 -us, templa et arae. TERT. bapt. 5 p. 205, 1 CORP. XII 2705. *cf.* CIC. Verr. II 2, 52 -um ... urbem ... fanum [SALL. Catil. 51, 9 fana atque -os. rep. 2, 8, 4]. TAC. hist. 3, 84 -os arasque). epist. 5, 6, 3 -um tuam atque aedificationem omnem. 7, 20, 2 tuam -um tuosque agros (Att. 5, 16, 3 *ex coniect.* SALL. Catil. 11, 4 MART. 1, 84, 4 TAC. Germ. 31 *al.* APVL. apol. 93 MARCIAN. dig. 48, 6, 3, 6 VOPISC. Prob. 14, 1 VVLG. gen. 34, 28 Ier. 32, 15. *adde*: STAT. Theb. 4, 278 arva [11, 280]). epist. 12, 6, 1 -o et fortunis. 13, 69, 1 -o et re (*cf. p 1981, 67*). Att. 14, 13ᵇ, 5 animus tuus magis patuit quam -us. ad Q. fr. 1, 1, 25 -o ... et cubiculo (QVINT. decl. 347 p. 368, 12 TAC. ann. 1, 9. 4, 69 *opp.* in publico. PLIN. paneg. 83, 1 *al.*). CAES. civ. 3, 82, 4 -os bonaque (PANEG. 11 [3], 13, 2). BELL. Alex. 49, 2 -us et tribunal imperatoris. VERG. catal. 10, 6 -um ... insulam (TAC. ann. 6, 45. 15, 41. 43 SVET. Nero 16, 1 TERT. idol. 8. CAPITOL. Pius 9, 1 trecentos quadraginta insulas vel [*i.* 'et'] -os. *cf. Richter, Hermes 20 p. 92*). Aen. 1, 600 urbe, -o socias (SERV. *ad l.* hoc est et publico et privato dignaris hospitio. *adde:* OV. met. 1, 301 lucos urbesque -osque. 2, 793 populos urbesque -osque. trist. 3, 4, 57 AVSON. 208, 2 *cf. p. 1965, 75. 79*). Aen. 2, 365 vias (LYGD. 1, 4 TAC. ann. 1, 5 *cf.* 16, 13) ... -os et ... limina (SEN. epist. 84, 11 STAT. Theb. 5, 97 CYPR. GALL. gen. 415). 2, 483 -us ... et atria (MART. 5, 20, 5 VVLG. Zach. 3, 7 *al.*). 8, 490 ipsumque -umque (PERS. 2, 25 *cf. etiam p. 1981, 38 sq.*). 11, 140 -os et moenia (LVCAN. 6, 35 AVG. civ. 21, 24 p. 533, 29 D. *cf.* PLIN. nat. 31, 78 muros [SIL. 6, 378]). HOR. sat. 1, 5, 38 -um ... culinam. 2, 5, 108 fundi (epist. 1, 2, 47 *cetera v. vol. VI p. 1576, 81 sqq.; addas* CYPR. unit. eccl. 26 p. 232, 13 *al.*). SEN. benef. 3, 18, 2 -um ... censum. 6, 2, 3 -us et pecunia et mancipium (7, 4, 2. epist. 80, 10 pecuniam, -um, dignitatem). dial. 9, 2, 9 -um (*i. mansionem -i*), solitudinem, parietes. VAL. FL. 2, 190 -os mensasque (AVSON. 464, 2 mensa et -o). CORP. IV suppl. 138 add. p. 193. 460 tabernae ... et c⟨e⟩nacula ... et -us (*cf. Immisch, Herm. 52 [1916], 157*). TAC. ann. 3, 55 opibus -o paratu. 15, 39 Palatium et -us (VVLG. II par. 2, 12). PLIN. epist. 2, 9, 5 -os stationesque. SVET. Aug. 66, 2 -o et provinciis. EDICT. praet. Vlp. dig. 25, 4, 1, 10 conclave aut -um. APVL. Plat. 2, 26 possessiones (MOD. dig. 34, 3, 20 pr. CYPR. epist. 24 p. 536, 14 COD. Theod. 10, 8, 1 [*a. 313*] LEO M. epist. 159, 12 NOVELL. Iust. 37, 3 *al.*). TERT. spect. 8. VVLG. deut. 11, 6 -bus et tabernaculis. II Esdr. 5, 3 vineas (eccl. 2, 4. *cf.* II Esdr. 5, 11 oliveta).

β epitheta (*cf. p. 1956, 63. 1959, 67 sqq. 1962, 17 sqq. 1963, 69 sqq. 1964, 82 sqq. et v. p. 1973, 82 sqq. 1978, 12 sqq. 1982, 76 sqq. 1987, 9. poeticae personificationi debita velut* muta STAT. Theb. 9, 658 *al.* silens VAL. FL. 7, 381; pigra STAT. Theb. 8, 636 *pleraque omitto. cf. adv.*: MART. 3, 58, 51 -us longe, *i. procul sita*):

(1) *adiectiva*: aestiva *v. l. 76 sq.* aliena: PLAVT. Mil. 1168 *al.* HOR. sat. 2, 6, 71 DIG. *et saep.* alta: VERG. georg. 2, 461 Aen. 10, 525 HOR. sat. 2, 6, 114 epod. 9, 3 OV. met. 6, 638 PANEG. in Mess. 183 SIL. 11, 280 STAT. silv. 1, 2, 145 *al.* altrix: STAT. Theb. 7, 147. ambitiosa: OV. trist. 1, 9, 18 AMM. 14, 7, 6 *al.* amoena: PAPIN. dig. 32, 91, 5 CLAVD. 22, 189. ampla: CIC. off. 1, 139 VITR. 6, 7, 2 PHAEDR. app. 14, 8 GELL. 16, 5, 8 APVL. met. 8, 30 *al.* angusta: PHAEDR. 3, 9, 6 SEN. dial. 2, 15, 5 rem. fort. 16, 6. antiqua: TRAG. inc. 184 VERG. Aen. 2, 635 CARM. c. pag. 39. aperta: TIB. 1, 9, 58 TAC. hist. 2, 12. apta: OV. trist. 3, 3, 9. assueta: OV. met. 15, 687. attigua: APVL. met. 4, 12 (*cf.* con-: OV. met. 4, 57. continuata: OV. Pont. 4, 15, 16). aurea *Neronis*: PLIN. nat. 33, 54 *al.* SVET. Nero 31, 1 (*syn.* transitoria). 38, 1 Otho 7, 1 *al.* CORP. VI 3719. beata: HIER. epist. 7, 6, 2. bona: AMBR. virg. 2, 7. *cf.* optima: CIC. Verr. II 4, 3 VAL. MAX. 5, 1, 1ᵉ IVV. 3, 224 ITALA (Tert. ieiun. 6) *et* VVLG. deut. 8, 12. capax: PLIN. epist. 7, 27, 5 TERT. uxor. 2, 8 p. 695 O. cedrina: VVLG. II reg. 7, 2 *al.* circumforanea: APVL. met. 4, 13. clara: LYGD. 3, 4 AMM. 14, 1, 4. cognata: CYPR. GALL. gen. 415. commoda: LABEO dig. 19, 2, 60 pr. communis: PLIN. paneg. 48, 3 SCAEV. dig. 35, 2, 94, concava: HIER. in Agg. 1, 1 p. 737. conducticia: PORC. LIC. carm. frg. 4, 11 (SVET. vita Ter. 6). conspicua: MART. 7, 50, 2. contigua, continuata *v. l. 55 sq.* copiosa: APVL. flor. 23 p. 103. crustata: LVCAN. 10, 114. culta: LYGD. 4, 92 AVSON. 289, 2. deplorata: OV. trist. 3, 5, 8. longe lateque disposita: APVL. met. 5, 1. dives (*cf. p. 1983, 10. 1987, 11*): NAEV. carm. frg. 50 SEN. Thy. 649 AMM. 14, 1, 6. 20, 11, 31. eburnea: VVLG. psalm. 44, 9 *cf.* HIER. epist. 65, 14, 5. egregia: CIC. ad Q. fr. 2, 5, 3 HOR. sat. 2, 3, 24. excelsa: MART. 1, 70, 12. ferrata: IVV. 7, 41. festa: OV. trist. 3, 1, 43 SEN. Thy. 902. fida: STAT. Ach. 1, 751. fidelis: ITALA (Aug. civ. 17, 5 p. 213, 4 D.) *et* VVLG. I reg. 2, 35 *al.* formosa: SEN. dial. 7, 26, 2 epist. 87, 6 CORP. IV 6885. frequens: TAC. dial. 6. funesta: OV. met. 7, 575. grandis: APVL. apol. 93. hereditaria: PAPIN. dig. 30, 58. hiemalis: VVLG. Ier. 36, 22 Am. 3, 15 *opp.* aestiva. honestissima: CIC. Verr. II 4, 25. hospita: SIL. 8, 320 (-alis: VAL. MAX. 9, 12 ext. 4.). humilis: HOR. carm. 3, 1, 22. immensa: OV. fast. 6, 640. immerita: SEN. Thy. 1081. inanis: CIC. Verr. II 1, 120. infamis: PLIN. epist. 7, 27, 5. innumerae: SIL. 14, 646 AVSON. 289, 2 AMM. 19, 11, 3. insignis: PAVL. FEST. p. 131 CLAVD. 21, 298. instructa: PLAVT. Bacch. 373 POMPON. dig. 33, 7, 15, 1 VLP. dig. 33, 7, 12, 43. intecta: SALL. hist. frg. 2, 64. interior: VERG. Aen. 1, 637. 2, 486 APVL. met. 6, 11. lacera: PANEG. 11 (3), 9, 2. lapidea: APVL. met. 7, 8.

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

laqueata: VVLG. Agg. 1, 4. lata: STAT. Theb. 5, 243. latericia: VARRO Men. 524. laxa: SEN. epist. 56, 7 QVINT. decl. 269 p. 100, 22 PLIN. paneg. 50, 5. locupletissima: CIC. Verr. II 4, 7. 25. 46 *al.* lucidior: OV. fast. 1, 94. luxuriosa: LVCAN. 10, 488. magna: CIC. dom. 115 nat. deor. 2, 17 SEN. dial. 11, 11, 3 QVINT. inst. 11, 2, 18 IVV. 3, 212 *al.* maior: PERS. 3, 92 APVL. met. 4, 9 PAVL dig. 39, 2, 38, 1. magnifica: ASCON. Scaur. p. 27, 23 St. PLIN. nat. 17, 2. marcida: SEN. contr. 2, 1, 13. media: OV. trist. 1, 3, 92. meretricia: TER. Eun. 382 CIC. Verr. II 4, 123. mirabilis: OROS. hist. 2, 6, 10. multiplex: SEN. Phaedr. 524. munda: APVL. apol. 58 VLP. dig. 33, 7, 12, 22. munitior: PAVL. sent. 3, 6, 56. natalis: VAL. FL. 3, 321. nimiae: SEN. Ag. 84. nobilis: CIC. dom. 115 VERG. catal. 10, 6 SEN. Phoen. 209 AMM. 26, 6, 9 NOT. urb. Const. 16, 24. nota: OV. trist. 1, 9, 18 MART. 9, 61, 1. opima: AMM. 28, 2, 11. opulentissima: SEN. dial. 7, 25, 1 AMM. 29, 1, 19 *al.* ornata: CIC. Verr. II 4, 3 off. 2, 76 APVL. flor. 22 p. 102 AMM. 22, 4, 5 *al.* AVG. civ. 2, 20 p. 78, 24 D. parva: OV. met. 8, 630 trist. 4, 8, 9 MART. 9, 97, 8. 10, 19, 10. pauper: VERG. Aen. 12, 519. paupertina: AMM. 26, 6, 9. pestilens: CIC. off. 3, 55 PLIN. epist. 7, 27, 5. plana: MART. 12, 57, 20. plena: CIC. Verr. II 1, 120 *al.* HOR. carm. 4, 12, 24 LIV. 40, 14, 6. 43, 7, 11 IVV. 3, 187. 8, 100 VVLG. II Esdr. 9, 25. polita: PHAEDR. 4, 3, 26 (ex-: VITR. 7, 9, 2). pollens: SEN. Thy. 190. popularis: CIC. Cael. 52. postica: VARRO Men. 522. praeclara: CIC. off. 1, 138. praestantior: PLIN. nat. 17, 2. pretiosa: SEN. dial. 9, 1, 8 COD. Iust. 6, 61, 8, 4[c] (*a. 531*). propria: VERG. Aen. 3, 85 *al.* proxima: TAC. Germ. 21 SVET. Aug. 56, 2. pulchra: CIC. nat. deor. 2, 17. 3, 18. 26 SEN. epist. 41, 7 PLIN. nat. 36, 109 PLIN. epist. 10, 70, 1 AMM. 27, 3, 4 *al.* pusilla: PS. SEN. mon. 182. quaestuosa: SEN. dial. 2, 9, 2. referta: CIC. Verr. II 1, 120 *al.* religiosa: CIC. har. resp. 33. rostrata: *v. l. 63.* ruinosa: OV. epist. 1, 56. salubrior: PAPIN. dig. 31, 91, 5. secreta: VERG. Aen. 2, 300. secura: PLIN. paneg. 49, 2. 51, 1. 62, 7. sicca: MART. 9, 18, 5. spatiosa: VLP. dig. 39, 2, 15, 13. splendida: VERG. Aen. 1, 637 SEN. dial. 7, 25, 1 epist. 110, 17. subterranea: PLIN. nat. 36, 88. superior: VARRO ling. 5, 162 CIC. Att. 12, 10. tenebrosa: SEN. epist. 50, 2. tota: CIC. Verr. II 5, 128 *al.* transitoria: *v. p. 1966, 57.* transtiberina: MART. 1, 108, 2. tuta: LIV. 40, 10, 3 STAT. Theb. 8, 634. PLIN. paneg. 49, 2. vacua: CIC. dom. 116 *al.* VERG. Aen. 4, 82 VAL. MAX. 4, 3, 6 LVCAN. 5, 31 TAC. hist. 3, 33 APVL. met. 3, 28 CORIPP. Ioh. 1, 412. vasta: PLIN. nat. 36, 87. venalis: SVET. Otho 6, 2. veneranda: MART. 9, 20, 5. vetus: PANEG. 5 (8), 21, 2. (viae) vicina: OV. met. 14, 748. vilis: PLIN. nat. 17, 6. urbana: VITR. 1, 2, 9. *adi. pro gen. dominorum*: dominica: VLP. dig. 15, 3, 3, 4 *al.* flaminia: PAVL. FEST. p. 106 (*elliptice* flaminia -ae *v. vol. VI 864, 65 sqq.*). hostilis: OV. fast. 1, 524. imperatoria: CAPITOL. Ver. 2, 11 *al.* paterna: OV. met. 11, 437 PAVL. FEST. p. 335 VELL. 2, 77, 1 VAL. FL. 6, 486 QVINT. decl. 374 p. 413, 18 *al. cf.* patria: OV. rem. 262. 474 met. 11, 269 LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 1, 10 CLAVD. carm. min. 53, 52 *cf. p. 1977, 81.* patricia: CLAVD. 28, 61. plebeia: STAT. silv. 4, 6, 86. potens (*i. potentium*): HOR. carm. 1, 35, 23 COD. Iust. 1, 49, 1 (*a. 479*) *al.* praetoria: CIC. Verr. II 2, 133. 5, 30. 145 VAL. CEM. hom. 15, 4. privata: CIC. Quinct. 73 Verr. II 5, 76 Catil. 1, 6 SEN. nat. 3 pr. 9 PLIN. nat. 33, 57 *al. cf. p. 1984, 19.* publica: SEN. nat. 3 pr. 9 SVET. Iul. 46 CORP. XI 2720 *al.* regalis: OV. met. 1, 171 (*sc. Iovis*) FIRM. math. 6, 10, 2. regia (PAVL. FEST. p. 279 regia -us: ubi rex habitat): CIC. Verr. II 5, 80 *et saepe. cf.* MELA 1, 30 regum (VVLG. IV reg. 11, 6 *al.*). sacerdotalis: RVFIN. Orig. in lev. 15, 3 p. 489, 33 B. senatoria: SVET. Claud. 25, 1. *nom. propr.* (*cf. Meister, Lat.-griech. Eigenn. I 85; v. et p. 1984, 22*): CIC. Att. 1, 6, 1 Rabirianam. 1, 13, 6 Autronianam. 1, 14, 7 Pacilianam. 4, 3, 3 Anniana. epist. 7, 20, 1 Papirianam. 9, 15, 5 Sullanam. ad Q. fr. 2, 3, 7 Liciniana. NEP. Att. 13, 2 Tamphilianam. VERG. Aen. 3, 213 Phineia. HOR. carm. 1, 15, 36 Iliacas. OV. epist. 12, 134 Aesonia (16, 230). met. 3, 307 Agenoream. Pont. 4, 5, 9 Pompeia (SVET. Tib. 15, 1 Pompeiana [PORPH. Hor. epist. 1, 7, 48 CAPITOL. Gord. 2, 3 *al.*, *cf.* 3, 6 -o rostrata Cn. Pompei].). fast. 1, 545 Tegeaea. SEN. Ag. 7 Pelopiae. ACT. Arv. a. 58, 25 -um Domitianam (a. 59, 38). PLIN. nat. 36, 38 Palatinas -os Caesarum (SVET. Aug. 29, 3 *al.*). STAT. Theb. 3, 189 Phoenissae (*sc. Thebarum, cf.* 12, 199 Ogygias. 12, 247). silv. 3, 4, 23 Pergameas *Asclepii.* MART. 7, 56, 2 Parrhasiam (*cf.* 7, 99, 3 *al.* aula). 8, 66, 5 vatis Castaliam -um. TAC. hist. 1, 27 Tiberianam (SVET. Vit. 15, 3 CAPITOL. Pius 10, 4 CORP. VI 8655 *al.*). SVET. gramm. 17 Catulinae. MARCIAN. dig. 30, 112, 2 Formiana. SERG. gramm. IV 512, 11 Pinciana (CASSIOD. var. 3, 10, 2). *al.* CORP. XI 4770 Tettiana. XIII 1747 Iulian(a). *nota de palatio Caesarum* (*cf. p. 1983, 70. supra l. 65*): OV. trist. 1, 1, 70 Caesareamque -um (*syn.* alta palatia). VAL. MAX. 2, 8, 7 postes Augustae -us (8, 15 pr.). STAT. silv. 5, 1, 86 sacra. NOT. urb. Const. 16, 23 -os divinas Augustarum sex (NOT. dign. or. 10, 2. 14, 3 occ. 12, 16). Ⓑ *vice adiectivorum locus indicatur per praepositiones vel locativum*: CIC. dom. 62 -us in Palatio (Sest. 54 Pis. 26 Mil. 64 PLIN. nat. 35, 83). Att. 13, 46, 4 Arpini. PLIN. nat. 36, 47 Halicarnasi. MART. 7, 73, 1 Esquiliis.

Ⓒ *c. gen. possessorum* (*genetivos nom. propr.* [*v. supra l. 63. 65*] *velut* Caesaris: CIC. Phil. 2, 35 SEN. dial. 9, 11, 10 *praetereo. cf. etiam p. 1963, 77 sqq. et 1984, 37 sqq. nota nom. pro gen.*: CORP. IV 4853 -us Lupercus [*v. Havers, Glotta 16 p. 95*]): adulteri: SEN. Ag. 955 TAC. ann. 11, 35 aurigarum: AMM. 14, 6, 14. civis: SEN. contr. 2, 3, 7. clientium: TAC. hist. 3, 86. collegae: CIC. Pis. 22. divitis: SEN. dial. 3, 16, 4. 7, 24, 3. domini: VLP. dig. 21, 1, 17 pr. VVLG. gen. 39, 2 *al.* ducum: SVET. Nero 38, 2. fabricensium: COD. Iust. 12, 40, 4 (*a. 400*). fisci: COD. Iust. 10, 11, 3 (*a. 241*). *cf.* 10, 17, 1, 1 (*a. 416*) sacri patrimonii. flaminis: PAVL. FEST. p. 89 GELL. 10, 15, 7 SERV. auct. Aen. 2, 57. 8, 363. fratris: TAC. hist. 3, 68. hospitum: APVL. met. 3, 6. iudicis: MOD. dig. 48, 14, 1, 4. iuvenum: HOR. carm. 3, 15, 9. locupletiorum: VARRO frg. Non. p. 55. magistratuum: CIC. p. red. ad Quir. 14 TAC. ann. 6, 3. mariti: SEN. Ag. 258 VLP. dig. 25, 2, 19. nobilium: LIV. 26, 29, 5 HIER. epist. 22, 16, 1. 50, 3, 3. parentium: SEN. contr. 10, 4, 7. patrimonii: *v. supra l. 5.* patris: CIC. Cael. 18 leg. 2, 42 LIV. 3, 45, 7 VVLG. gen. 24, 23 *al.* patroni: PAVL. sent. 2, 21[a], 11. pontificis: CIC. har. resp. 4 dom. 104. potentium: SEN. epist. 84, 11 MART. 5, 20, 5. praetoris: CIC. Verr. II 4, 32. principis (-um): CIC. off. 1, 138 LIV. 45, 20, 10 MELA 1, 60 TAC. hist. 4, 2 *al.* PLIN. paneg. 83, 1. privatorum: CIC. parad. 30 PLIN. nat. 10, 35 PLIN. epist. 10, 33, 1 *al.* procerum: TAC. ann. 4, 63. proconsulis: TAC. hist. 4, 50. regis (*cf. p. 1967, 54*): OV. met. 7, 395. satraparum: CVRT. 10, 1, 33. senatorum: LIV. 26, 29, 3. *c. gen. rerum* (*cf. etiam supra l. 4 sq.*) *saepe in* VVLG., *ex Hebraico ut videtur* (*cf. etiam p. 1971, 59 sqq. 1973, 80*): VVLG. eccl. 7, 3 -um luctus . . ., -um convivii.

γ gen. -us (-uum, -orum *v. l. 26. 50. 56*), *c. subst.*: Ⓘ *nomin. est persona*: -us: dominus (*cf. p. 1982, 2*): PLIN. nat. 35, 7 GELL. 16, 5, 9 ITALA (cod. k) *et* VVLG. Marc. 13, 35 VVLG. exod. 22, 8 *al.* COD. Iust. 8, 53, 36, 2 *et* 3 (*a. 531*). pater familias -us *v. p. 1982, 14* inquilini: VVLG. Iob 19, 15. -uum: incolae: PLIN. nat. 8, 221. Ⓘⓘ *nom. est res* -us (fores, ianua, pars, paries, *sim. praeteriri possunt*): aditus: CVRT. 6, 8, 20. altitudo: VAL. MAX. 8, 2, 1. angustiae: SEN. epist. 74, 28. area: VELL. 2, 14, 1 VAL. MAX. 6, 3, 1[c] PLIN. epist. 6, 20, 4. 7, 27, 10 *al.* atrium: ASCON. Scaur. p. 28, 1 St. Mil. p. 31, 25 SVET. Aug. 45, 4 Cal. 41, 2. APVL. met. 6, 29. circuitus: LIV. 39, 51, 6. consaeptum: PAVL. FEST. p. 101. culmen: SVET. Tib. 14, 4 FLOR. epit. 2, 15, 17. custodia (*cf. p. 1987, 43*): GAIVS dig. 38, 1, 49 *al.* AVG. civ. 5, 7 p. 200, 18 D. distractio: COD. Theod. 1, 22, 1 (*a. 316*) = Iust. 1, 48, 1. dominium: COD. Iust. 3, 33, 13, 3 (*a. 530*). fastigium: SVET. Iul. 81, 3. fundamenta: SVET. Cal. 22, 4. incendium: SEN. contr. exc. 5, 1 SEN. epist. 117, 30 *al.* instrumenta: CELS. dig. 33, 10, 7, 1. laqueare: CVLEX 64 AMM. 29, 2, 4. limen (*cf. l. 53*): VERG. Aen. 4, 645 OV. trist. 3, 5, 8 *al.* locatio: LABEO dig. 19, 2, 28, 2 lumina: VLP. dig. 8, 5, 15. maiestas: APVL. met. 5, 1. merces: LABEO dig. 19, 2, 28, 1. miraculum: PLIN. nat. 12, 7. ornamentum: SEN. dial. 9, 9, 7. ornatus: VLP. dig. 7, 1, 13, 7. pensiones: COD. Iust. 1, 5, 8, 5 (*a. 455*). peristylia: VITR. 6, 7, 4. porticus: VAL. MAX. 9, 1, 4. proscriptio: COD. Iust. 1, 3, 15 (*a. 404*) ruina: SEN. benef. 6, 9, 2 dial. 2, 6, 5 *al.* secessus: COD. Theod. 1, 16, 9 (*a. 364*). supellex: SVET. Nero 11, 2. taxatio: COD. Theod. 10, 2, 2 (*a. 398*). tecta (*cf. infra l. 55*): CATVLL. 64, 246 SEN. Med. 973 OCTAVIA 889 HIER. epist. 54, 13, 1. tutela: VLP. dig. 33, 7, 12, 16. venditio (*cf. l. 59*): COD. Iust. 2, 19, 8 (*a. 293*). vestibulum: PLIN. nat. 16, 4. 34, 29. SVET. Aug. 100, 2 *al.* *gen. plur.* (*cf. supra l. 26*): *poetice fere* -orum: aedificia: PORPH. Hor. carm. 2, 18, 15 (*cf. sing.*: VVLG. III reg. 9, 1). clausa: LVCR. 1, 354 4, 612. culmina: VERG. Aen. 2, 445. dispositus: AVSON. 298, 14. fastigia: AMM. 17, 7, 6. limina: STAT. Theb. 5, 68. munimen: CORP. VIII 2297. opaca: LVCR. 2, 115. saepta: LVCR. 1, 489 *al.* (dis-: 6, 951). scaenae: AVSON. Mos. 319. tecta: LVCR. 2, 191. 6, 223 VERG. Aen. 8, 98 *al.* tuta: VERG. Aen. 11, 882. -uum: pulchritudo: CASSIOD. var. 4, 51, 1. refectio: COD. Iust. 8, 53, 36, 2 (*a. 531*). secreta: TAC. hist. 1, 85. simulacra: SEN. dial. 2, 12, 2. venditiones: TAC. ann. 1, 73.

δ iuncturae verbales selectae (composita v. sub simplicibus ubi quidem haec extant; cetera sub compositis ordinis alphabetici primis): *acc.* -um (-os): accipere: MART. 11, 29, 7 (pignori *sim.*: TAC. hist. 3, 65. 14, 60 PAPIN. dig. 31, 78, 4 *al.*). addicere: VLP. dig. 18, 2, 16. adire: CIC. Verr. II 2, 52 OV. met. 8, 628 TAC. Germ. 21 (*cf.* amb-, circum-: *l. 70.* inire: CIC. Deiot. 8. obire: CIC. Cael. 18. subire: OV. Ib. 511 *al.* transire: TIB. 1, 5, 73). adiudicare: CIC. Att. 4, 2, 3. aedificare: CIC. dom. 146 *al.* (ex-: PLIN. nat. 36, 112 VOPISC. Car. 6, 3). aequare solo: QVINT. inst. 3, 7, 20 (*cf.* complanare: CIC. dom. 101). aestimare: CIC. dom. 115 VAL. MAX. 9, 1, 4. affligere: CIC. dom. 106 *al.* alienare: PAPIN. dig. 31, 69, 3. ambire: PLIN. nat. 14, 11 (*cf.* circumire: LIV. 26, 29, 3 *al.*). amittere: SVET. Claud. 6, 2. aperire: CATVLL. 67, 40 SEN. Herc. f. 138 dial. 9, 11, 10 epist. 23, 4. auferre: ENN. ann. 255 MART. 3, 52, 2 TAC. hist. 3, 13. capere: CIC. Verr. II 2, 46 LIV. 40, 14, 11 STAT. silv. 4, 7, 38. celebrare: CIC. Mur. 70 Att. 2, 22, 3 ad Q. fr. 2, 4, 6 OV. trist. 4, 8, 9 *al.* cingere: TAC. ann. 2, 31. claudere: *v. vol. III p. 1301, 10; adde*: CIC. Verr. II 5, 39 OV. met. 8, 629 Pont. 1, 7, 36 HOR. carm. 3, 7, 29 TIB. 2, 4, 22 EPICED. Drusi 183 SEN. contr. 7, 6, 12 VAL. MAX. 7, 7, 1 SEN. dial. 9, 11, 10 STAT. Theb. 5, 97 IVV. 3, 303 TAC. hist. 1, 82 ann. 2, 82 APVL. flor. 22 p. 101 met. 9, 20 IVST. 19, 2, 9 *al.* (re-: HOR. epist. 2, 1, 104). colere: PLAVT. Aul. 3 CIC. de orat. 1, 255 (ex-: PLIN. nat. 35, 118 CORP. V 328). comparare: CYPR. eleem. 25 p. 393, 16 (*trop.*) COD. Iust. 3, 32, 14 (*a. 293*). complanare: *l. 68.* componere: VELL. 2, 14, 3. complere: CIC. Tusc. 5, 112 Att. 1, 18, 1 *al.* (*cf.* implere: MART. 1, 84, 4. replere: VARRO rust. 1, 4, 5 CIC. Pis. 87 prov. 4). con-

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ducere: CIC. Cael. 18 *al.* coniungere: CIC. dom. 102. 115. consecrare: CIC. dom. 51 *al.* constituere: VITR. 1, 2, 9. 2, 8, 11. 8, 3, 24 PLIN. nat. 7, 194. contegere: PLIN. nat. 18, 297. 36, 186. continuare: SALL. Catil. 20, 11 OV. Pont. 4, 15, 16. contrahere: VELL. 2, 81, 3 (*cf.* distrahere: VLP. dig. 26, 7, 5, 9 *al.*). corrigere: COD. Iust. 4, 65, 3 (*a. 214*). cremare: SEN. dial. 5, 2, 4 (con-: LIV. 21, 14, 4). cupere: SALL. Catil. 11, 4 (con-: CIC. dom. 108 SALL. Catil. 51, 33). custodire: CIC. Mil. 67 *al.* dare: CIC. har. resp. 16 PHAEDR. 4, 5, 34 SEN. benef. 7, 4, 2 *al.* (*nota formulam*: VLP. dig. 33, 7, 12, 43). decorare: SALL. Catil. 12, 4 SEN. contr. 2, 1, 12 PLIN. nat. 13, 103. dedicare: CIC. dom. 120 *al.* SVET. Nero 31, 2. defendere: CIC. har. resp. 16 Mil. 38. LAVD. [Turiae] (Corp. VI 37053) 2, 10. deicere: AVG. civ. 20, 19 p. 452, 4 D. (*cf.* disicere: NEP. Hann. 7, 7 VELL. 2, 45, 3). delere *v. p. 434, 72 et 74.* demoliri: CIC. off. 1, 138 VAL. MAX. 8, 2, 1 *et* DIG. depeculari: RHET. Her. 4, 27, 37. deponere: CORP. VIII 8995. depopulari: CIC. Verr. I 11. deserere: CIC. de orat. 1, 255 *al.* despondere: CIC. Att. 11, 6, 6. dignari: STAT. Theb. 12, 785. diripere: CIC. p. red. in sen. 18 BELL. Afr. 87, 6. diruere: CIC. Cael. 78 LIV. 4, 16, 1 *al.* discutere: LVCAN. 9, 459. disturbare: CIC. dom. 113 *al.* LVCR. 6, 241. dividere: VLP. dig. 7, 1, 13, 8. donare: SEN. benef. 3, 9, 3. 4, 6, 2 APVL. apol. 100 LAMPR. Alex. 39, 5 CORP. X 7541. effringere: SEN. contr. 2, 3, 7 VVLG. exod. 22, 2. egredi: SEN. contr. 2, 1, 5 (*sic codd.*) SIL. 6, 576. emere: CIC. Att. 1, 16, 10 *al.* (co-: HOR. carm. 2, 3, 17. red-: CIC. Phil. 13, 10). excidere: CIC. Sest. 95. excindere: VERG. Aen. 12, 643. excitare: SEN. benef. 7, 31, 5. exinanire: *v. p. 1987, 77.* expilare: CIC. Verr. II 5, 128 Pis. 52. expugnare: CIC. Verr. II 1, 78 Att. 4, 3, 3 *al.* fabricari: *v. vol. VI p. 20, 59sq.; adde*: CORP. III 3370. facere: PLIN. nat. 31, 78 SVET. Nero 31, 1 DIG., *dein raro posteriores; nota* VVLG. II reg. 7, 11 οἰκοδομήσεις, ITALA Aug. civ. 17, 8 p. 224, 6 D. aedificabis (re-: LABEO dig. 19, 2, 60 pr. *al.* CORP. III 8113 *al.*). figere: TAC. Germ. 46 ann. 13, 54. findere: SEN. nat. 6, 30, 5. frequentare: CIC. off. 1, 139 epist. 5, 21, 1 *al.* fulcire: SEN. benef. 5, 19, 1 *et* DIG. habitare: STAT. silv. 4, 2, 60 *al.* honestare: CIC. off. 1, 139. illuminare: RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 219, 14 B. *cf.* CYPR. ad Donat. 15 p. 15, 25. imbitere: PLAVT. Epid. 145. incendere: CIC. Mil. 87 *al.* inflammare: CIC. Att. 4, 3, 2. ingredi: CIC. Phil. 2, 67 *al.* intrare: OV. met. 9, 11 MART. 6, 7, 2. invadere: LVCAN. 10, 355 TAC. hist. 2, 92. irrumpere: CAES. civ. 3, 111, 1 VAL. MAX. 8, 7 ext. 7 VAL. FL. 2, 211. legare: GAIVS dig. 30, 65, 2 *al.* DIG. liberare: CIC. har. 11 *al.* linquere: SEN. Herc. f. 620 CLAVD. rapt. Pros. 2, 220 (re-: CIC. epist. 12, 6, 1 *al.*). locare: MART. 11, 83, 2. LABEO dig. 19, 2, 60 pr. *al.* (ab-: SVET. Vit. 7, 2). lustrare: PHAEDR. 3, 19, 3 PLIN. nat. 25, 105 HIER. epist. 50, 3, 3. mercari: HOR. sat. 2, 3, 24 SCAEV. dig. 6, 1, 67. munire: CIC. Catil. 1, 10 *al.* notare: CIC. Phil. 13, 19 (e-: COD. Theod. 7, 8, 4 [*a. 393* = Iust. 12, 40, 1]). obligare: SCAEV. dig. 35, 2, 94 MARCELL. dig. 17, 1, 38 pr. obsidere: CIC. S. Rosc. 30 *al.* oppugnare: CIC. Mil. 38 *al.* operire: CATVLL. 67, 40 PLIN. nat. 16, 156. ornare: CIC. Verr. II 4, 83 off. 2, 76 TAC. ann. 15, 71. LAMPR. Alex. 32, 3 (ad-: SEN. contr. 1, 8, 5 PLIN. nat. 36, 46. ex-: CIC. Verr. II 2, 84 Sull. 88 PLIN. nat. 15, 127 *al.*). pandere: LVCAN. 7, 716 COD. Iust. 12, 40, 10, 6. parare: NOVIVS Atell. 40 CIC. Att. 2, 6, 2 SEN. epist. 87, 6 PS. SALL. in Tull. 4 IVV. 3, 224 (com-: MACER dig. 49, 16, 13 pr.). partiri: SIL. 2, 409. patefacere: CIC. Cael. 49 TAC. Germ. 41 ann. 11, 35. penetrare (*nisi est intr.*): STAT. Theb. 12, 199 APVL. met. 5, 14. 6, 20. perdere: QVINT. decl. 337 p. 327, 15 *al.* permutare: TAC. hist. 4, 11 *al.* perspicere: CIC. epist. 5, 6, 3. petere: CAES. civ. 3, 82, 4 VAL. MAX. 9, 9, 1. SEN. epist. 76, 4 *al.* (re-: OV. met. 3, 204 *al.*). pingere (*trop.*): CYPR. ad Donat. 15 p. 15, 25. polliceri: CIC. Phil. 8, 9. polluere: STAT. silv. 4, 6, 84. ponere: HOR. epist. 1, 10, 13 PHAEDR. 3, 9, 6. possidere: PLAVT. Aul. 4 SEN. Ag. 238 DIG. *al.* praebere: HOR. sat. 1, 5, 38 carm. 3, 19, 7 TAC. ann. 11, 4 PLIN. epist. 8, 12, 2 PAPIN. dig. 48, 5, 11, 1 *al.*; *nota singul. de pluribus dominis*: TAC. ann. 11, 4. probare: CIC. epist. 5, 6, 3. publicare: CIC. dom. 101. COD. Iust. 3, 43, 2 pr. purgare: PHAEDR. 1, 22, 3 PLIN. nat. 25, 49. 105. 109 (*cf.* lustrare: *l. 41.* purificare: PLIN. nat. 30, 82. suffire: PLIN. nat. 25, 49. 30, 82. expiare: PLIN. nat. 35, 177 TERT. bapt. 5 p. 205, 1). rapere: STAT. Ach. 1, 153. reparare: COD. Iust. 8, 10, 8, 1 (*a. 377*). reserare: PLIN. nat. 10, 49. restituere: CIC. Att. 4, 2, 4 CORP. XI 4770 *et* DIG. reddere: CIC. dom. 100. saepire: NEP. Dion 9, 1 TAC. ann. 1, 5. 15, 38. salutare: OV. met. 15, 687. scrutari: CIC. Vat. 12 STAT. Ach. 1, 743 VVLG. III reg. 20, 6. servare: OV. fast. 5, 139. signare: AMM. 29, 2, 3. sortiri: VERG. Aen. 5, 756. spoliare: CAES. civ. 3, 42, 5 SALL. Catil. 51, 9. struere: HOR. carm. 2, 18, 19 (con-: PLIN. nat. 5, 34 *al.* de-: GAIVS dig. 30, 65, 2 *al.* ex-: SALL. rep. 1, 8, 1 SEN. contr. 2, 1, 12 *al.* in-: CIC. Verr. II 2, 84. 4, 9). sumere: CIC. epist. 7, 23, 4. suscipere: SEN. benef. 6, 15, 7. suspendere: SEN. nat. 6, 1, 12. tenere: OV. met. 4, 57 LVCAN. 1, 26. transferre: CIC. dom. 62 LVCAN. 6, 35 SPART. Hadr. 18, 2. tueri: PHAEDR. 3, 7, 10. vendere: CIC. dom. 115 COLVM. 1, 1, 18 *al.* vertere: SEN. Med. 981 (e-: CIC. dom. 107 *al.*). violare: CIC. har. 15 SALL. hist. frg. 3, 68 FLOR. epit. 3, 5, 7. visere: CIC. off. 1, 138 (in-: CIC. Att. 4, 5, 3. 4, 6, 4. *cf. p. 1960, 75 et v.* re- *p. 1978, 23*). urere: VELL. 2, 120, 2 (ex-: PAVL. dig. 18, 1, 57, 3 *al.*).

nom. -us (*poetica ut* gaudet: CATVLL. 64, 46 APVL. met. 11, 7, ridet, tacet *sim. v. sub his verbis*): ardet: CIC. p. red. in sen. 18 *al.* SEN. contr. exc. 5, 5 SEN. benef. 5, 19, 1 *al.* cadit: IVV. 3, 212 (occ-: SEN. Med. 886). considit: SEN. Phoen. 345. conticescit: VAL. FL. 2, 263 STAT. Theb. 5, 310. 6, 46. crepat: SEN. Thy. 264 epist. 96, 1. delectat: CIC. Att. 4, 18, 2 epist. 5, 15, 4. flagrat: RHET. Her. 4, 39, 51 (de-: CAES. STRAB. or. frg. Prisc. gramm. II 170, 22 Phil. 2, 91. con-: PAVL. sent. 3, 6, 31). fervet: STAT. silv. 1, 2, 230. fulget: SEN. epist. 90, 25. fulgurat: STAT. Theb. 4, 191. fumat: CIC. Sest. 24 SEN. Tro. 17. imminet: TAC. hist. 3, 70 *al.* labitur: SEN. benef. 6, 15, 7 (col-: PLIN. epist. 10, 70, 2). manet: OV. met. 1, 288. nitet: PANEG. in Mess. 183 LVCAN. 10, 114 SIL. 13, 351. patet: TER. Eun. 1058 CIC. S. Rosc. 145 Verr. II 3, 8 *al.* pendet: LVCAN. 1, 495. perit: PLIN. epist. 10, 70, 4 *et* DIG. ruit: LVCAN. 7, 404. sonat: OV. met. 12, 226 (per-: CIC. Pis. 22 HOR. sat. 2, 6, 115. re-: HOR. sat. 1, 2, 129). stat: SIL. 14, 672 *al.*

dat. -ui: adiacere: VLP. dig. 39, 2, 15, 14. coniunctum (esse): CAES. civ. 3, 112, 8 SCAEV. dig. 19, 1, 52, 3. *cf.* PAPIN. dig. 32, 91, 6 *al.* *abl.* -o: *v. p. 1961, 61sqq.*

2 *sensu artiore **aedificia specialia** (de sepulcro v. p. 1978, 79sqq.)*:

a *i. q. templum, apud christianos ecclesia* (*aliter* CIC. leg. 2, 42 *statuam Minervae* ex nostra -o in ipsius pat. is -um detulimus): CATVLL. 63, 20 sequimini Phrygiam ad -um Cybebes (63, 15). CATVLL. frg. 1, 2 (Ter. Maur. 2756) qua -us tua Lampsaci est quaque ⟨lege⟩, Priape. VERG. Aen. 10, 52 est Amathus, est celsa mihi Paphus atque Cythera Idaliaeque -us (*cf.* 1, 681 sacrata sede. IVV. 4, 40 ante -um Veneris, quam Dorica sustinet Ancon). LIV. 3, 17, 5 in Capitolium currere, liberare ... augustissimam illam -um Iovis optimi maximi (SIL. 17, 498 superum regi soliumque -osque irent direptum). STAT. silv. 3, 1, 32 felix simplexque -us *Herculis* (3, 1, 183 Tiburna). 4, 3, 17 Pacem propria -o reponit. MART. 1, 70, 4 Vestae virgineam ... -um. AVG. civ. 4, 23 p. 175, 13 D. Felicitatis. INSCR. rev. archéol. 1893 p. 390 n. 66 maceriam dom(us) Cerer(um). *adde*: TERT. spect. 10 theatrum Veneris Liberi quoque -us est. BARNAB. 16, 7 templum ... erat -us daemoniorum. *sine additamento* (*cf. p. 1971, 14*): SER. SAMM. 927 ossa ... saeptis inventa -orum. CORP. XIII 8001. *de aedicula genii*: CORP. II 3228 signum argenteum cum -o sua pecunia ... fecit (*similiter fortasse* V 328). *speciatim apud* ECCL. (*cf. locos scripturae ut*: ITALA [Aug. civ. 17, 8 p. 224, 6 D.] *et* VVLG. II reg. 7, 11 -um aedificabis ipsi [II reg. 7, 13. 27]. ITALA III reg. 12, 31 [Lucif. reg. apost. 3 p. 43, 17] fecerunt -os [οἴκους, VVLG. fanum]. IV reg. 21, 7 [Lucif. reg. apost. 8 p. 56, 14] in -o [οἴκῳ, VVLG. in templo domini]; *nota*: AVG. civ. 17, 8 p. 223, 18 D. *syn.* templum. *saepius tropice vel translate de congregatione fidelium, cf. l. 49. 84 et v. p. 1983, 57sq.*): dei -us (*cf. interpretationes* ECCL., *ubi de fidelibus ipsis vel de caelesti habitatione cogitatur*: TERT. pudic. 7 in -o: ... quasi in ecclesia. HIL. in psalm. 65, 23 in dei -um: id est in caelestis domicilii habitationem. CYPR. unit. eccl. 8 p. 217, 13. 16 *al.* VVLG. I Tim. 3, 15 in -o dei ... quae est ecclesia [HIER. epist. 18[a], 5, 3. 30, 6 hom. Orig. in Ezech. 8, 2 p. 403, 10 B. RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 176, 29 B. AVG. civ. 16, 2 p. 122, 4 D. 18, 48 p. 331, 22]. AVG. civ. 8, 24 p. 360, 7 D. 15, 19 p. 98, 20 sive ... -us dei dicatur sive templum dei sive civitas dei, id ipsum est nec abhorret a Latini eloquii consuetudine *eqs.* [18, 47 p. 331, 10. *cf.* TERT. adv. Marc. 3, 23 p. 417 ecclesiam: templum scilicet et -um et civitatem dei]. 17, 8 p. 226, 12. AVG. in epist. Ioh. 9, 1 sit tibi -us deus et esto -us dei [8, 14 *cf.* VVLG. Ioh. 4, 12. 16]. PS. AVG. quaest. test. 44 p. 71, 23 -us dei: id est synagoga. CASSIOD. Didym. in I Petr. 4, 17 p. 33, 19 ex -o dei, hoc est a fidelibus et complentibus dei viventis ecclesiam. OP. imperf. in Matth. 2 p. 636 -us ... dei est corpus Christi, ipso dicente: 'solvite templum hoc'): ITALA (Aug. civ. 16, 38 p. 186, 30 D.) *et* VVLG. gen. 28, 17 non est hoc nisi -us dei. ITALA Is. 2, 2 (Hier. epist. 18[A], 5, 2) mons domini et -us dei (VVLG. *deest. cf.* ITALA [Aug. civ. 18, 30 p. 296, 24 D.] *et* VVLG. Mich. 4, 2 gen. 35, 7 iud. 18, 31. 19, 18 *al.* III reg. 6, 36 domini [III reg. 7, 45 *al.*]). TERT. idol. 5 *artifices* nunquam in -um dei admitti oportet. 7 *syn.* ecclesiam (pudic. 7 intra -um dei ecclesiam). uxor. 2, 8 difficile in -o dei dives. CYPR. epist. 4, 4 p. 477, 4 cum -us dei una sit (75, 1 p. 810, 9 *al. cf.* PS. CYPR. merced. 8 fit -us adunata atque perfecta quod est ecclesia). COMM. instr. 2, 35, 12. ITIN. [Silv.] 19, 3. 48, 2 OPTAT. 3, 3 p. 79, 11. 3, 4 p. 83, 4 LVCIF. Athan. 2, 15 p. 175, 18 non parc. 35 *p. 1971, 15.* Athan. 2, 22 p. 189, 11 fores dei -us. HEGES. 5, 2 v. 113 VVLG. exod. 23, 19. 34, 26 *al.* HIER. quaest. hebr. in gen. p. 44, 1 PAVL. NOL. carm. 27, 571 AVG. civ. 17, 1 p. 197, 8 D. *al.* EVCHER. instr. 2 p. 160, 12 *opp.* dioecesis. MAX. TAVR. hom. 16 p. 258[C] ENNOD. opusc. 3, 104 p. 357, 24 BENED. reg. 31. 53. 64 CORP. III 7315. INSCR. christ. Silvagny 2966. INSCR. christ. Diehl 1842 (s. IV). 2435 *saep.* *aliae locutiones*: VVLG. Is. 56, 7 = Matth. 21, 13 -us mea -us orationis vocabitur (οἶκος προσευχῆς. *cf.* VVLG. Luc. 19, 46 [COMM. instr. 2, 35, 13]. RVFIN. Orig. in exod. 2, 2 p. 157, 19 B. orationum -bus [*syn.* -os ecclesiae]. AVG. epist. 22, 3 -ibus orationum. serm. 336, 1 orationis [336, 6]. *ibid.* nostrarum orationum. EPIST. pontif. 260 [*a. 390*] Migne 13, 1169[A] -um orationis ingressi. VICT. VIT. 1, 4 *syn.* -ecclesiis basilicisque. THEOD. MOPS. in Thess. 2, 4 in dei templis: hoc est in -bus orationum. in I Tim. 3, 15 -um dei ecclesiam, non -os orationis dicat. CORP. VIII 11414 hic -us oratio⟨nis⟩. 17758 *al.* SACR. Greg. 197, 2. *adde*: PAVL. NOL. carm. 27, 572 sancta precum -us est ecclesia). CYPR. mort. 6 p. 300, 19 in ecclesia constitutum fidem in -o fidei non habere (eleem.

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

12 p. 382, 23 *al.* INSCR. christ. Diehl 1838^A). HIL. syn. 39 catholicam -um. trin. 5, 35 (*tropice*) euangelicae -us . . . fundamina. RVFIN. Orig. in exod. 12, 2 p. 264, 7 B. dominicae -us (GILD. Brit. 69 *syn.* ecclesia *cf.* INSCR. christ. Diehl 2435^A -u domini). ALC. AVIT. hom. 9, 2 p. 120, 18 divinae -ui munus offerri (*in paraphrasi loci Is. 66, 20*). COD. Theod. 16, 5, 2 ecclesiae suae (*Novatianorum*) -os (ENNOD. opusc. 3, 95 p. 355, 25 ecclesiae -um. GREG. TVR. Franc. 5, 36 vel ecclesias vel ecclesiae -os. CONC. Aurel. a. 511 p. 2, 22 Mass. a. 533 p. 60, 27 Aurel. a. 533 p. 62, 21 a. 549 p. 107, 14 Clipp. a. 626/7 p. 199, 26 SACR. Greg. 197, 5. INSCR. christ. Diehl 1844^A. 2422 *cf.* CONC. Tur. a. 567 p. 125, 13 -um . . . ecclesiasticam. *ad rem v. Schultze, Archaeol. d. altchristl. Kunst p. 46 adn. 1*). SACR. Greg. 4, 4 -us tuae (*sc. dei*). COD. Iust. 1, 3, 48, 7 (*a. 531*) venerabilem -um. CARM. epigr. 2040, 4 (*s. V*) sa⟨crae⟩ . . . au⟨la⟩ d⟨omus⟩. *sine additamentis non nisi poetice* (*cf.* LVCIF. non parc. 35 p. 283, 12 temet, desertor dei, ⟨dei⟩ repraesentes -ui): PRVD. perist. 11, 227 plena laborantes aegre -us accipit undas. ENNOD. carm. 2, 12, 1 de cuius biberit -us arta fluentis. 2, 151, 1 una -us duplici discreta iungitur aede. *de ecclesia singulis sanctis sacrata*: PAVL. NOL. carm. 27, 581 totis Felicis -bus. (INSCR. christ. Diehl 3482, 3. *cf.* 1800, 8 *al.*).

b *varia hominum nec non mythica habitacula vel aedificia* (*saepe in* ITALAE *et* VVLG. *versione pro graeco v.* οἶκος, *cf. l. 50. 59 cf. etiam* -us *metri causa pro aedificiis*: LVCR. 6, 561 supera terram quae sunt extructa -orum. *item poetae passim de palatio, ut*: ENN. scaen. 91 CATVLL. 64, 32 LVCR. 2, 27 HOR. epod. 9, 3 OV. trist. 3, 1, 35 *al.* [*cf. etiam* TAC. *p. 1966, 15*]; *de villa*: STAT. silv. 1, 2, 157. 1, 3, 8. *al.* MART. 10, 58, 2. *de balneo*: STAT. silv. 1, 5, 30. 2, 2, 21): VERG. Aen. 6, 53 attonitae (*sc. deo praesente*) magna ora -us (6, 81. *cf. de antris vel specubus*: OV. met. 8, 822 inque -os inopes, adsueta revertitur antra *Fames* [arva *pars codd.*]. SEN. nat. 4, 2, 18 Trogodytae, quibus subterraneae -us sunt [6, 1, 6]. SIL. 6, 149 *syn.* specus. 12, 132 Cimmerias. *adde*: SEN. Phaedr. 539 opaca dederant antra nativas -os. VAL. FL. 4, 180 spelunca . . . infelix -us. IVV. 6, 3 cum frigida parvas praeberet spelunca -os). VERG. Aen. 8, 192 desertaque montis stat -us *Caci* (8, 253. 262 atra. STAT. Ach. 1, 106 -us ardua *Chironis* montem perforat [silv. 1, 1, 7 -us ardua Daci]). HOR. carm. 2, 12, 24 plenas . . . Arabum -os (*cf.* 3, 24, 2 thesauris. VVLG. II Esdr. 10, 38 ad gazophylacium in -um thesauri). 3, 24, 10 *Scytharum* plaustra vagas rite trahunt -os (SEN. Herc. f. 533 multivagas. PLIN. nat. 5, 22 mapalia sua, hoc est -os, plaustris circumferentes. 8, 13. VAL. FL. 6, 82 sutilis illis *in plaustris* . . . -us. STAT. Ach. 1, 759. silv. 5, 2, 135 mutatoresque -orum Sauromatas). TIB. 2, 1, 40 exiguam viridi fronde operire -um (*cf.* OV. fast. 3, 184 de canna straminibusque -um. LVCAN. 5, 516. STAT. Theb. 1, 584 vimine querno texta -us. CASSIOD. var. 8, 33, 3 momentaneas). PLIN. nat. 3, 119 Claudius Caesar e Britannia triumphans praegrandi illa -o verius quam nave intravit Hadriam (*cf.* CASSIOD. var. 5, 17, 2 classeam silvam, -os aquatiles). STAT. Theb. 10, 176 consilii penetrate -umque verendam signorum. IVV. 14, 310 si fregeris, altera fiet cras -us (*de dolio Diogenis*). SYMPH. 201 stat -us in lymphis (*sc. pons?*). ITALA num. 19, 18 (Aug. quaest. hept. 4, 33) circumaspergens super -um (οἶκον, VVLG. tentorium. *cf.* gen. 31, 33 [Aug. loc. hept. 1, 116 p. 524] inscrutatus est in -o Liae [VVLG. tabernaculum. *nota* AVG. *ad l.* p. 524, 15 nisi forte consuetudo scripturarum -um dicit pro cubiculo vel tentorio, quomodo etiam ancillarum -os dicit. 1, 117 p. 524, 18]. ITALA [Aug. loc. hept. 5, 28 p. 605, 8] *et* VVLG. deut. 11, 6 deglutivit [VVLG. absorbuit] eos et -os eorum et tabernacula eorum [*cf.* AVG. *ad l.* quasi alias in eremo haberent -os nisi tabernacula. *vide etiam q. s.*] *al.*). ITALA cant. 2, 4 (Greg. Ilib. in l. p. 155 H. *al.*) inducite me in -um vini (εἰς οἶκον τοῦ οἴνου, ITALA [Hier. in Zach. 9, 17 p. 870] cellulam vini, VVLG. cellam vinariam *cf.* RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 184, 23 sqq. B.). ITALA (Tert. adv. Iud. 12 p. 733 O.) *et* VVLG. Is. 42, 7 ut . . . educeres . . . de -o carceris (id est mortis Tert.) sedentes in tenebris. VVLG. IV reg. 9, 27 -us horti. 20, 13 -um aromatum . . . vasorum (*fere i. q. conclave*). psalm. 30, 3 esto mihi . . . in -um refugii (καταφυγῆς, munitam *Amiat.*). 73, 20 (*al., ex hebraico ut videtur*). PASS. Mar. Iac. 6 p. 53, 8 antri caligantis horrores -umque tenebrarum. *nota confusionem cum* domate: ITALA I reg. 9, 25 *et* 26 (Legion. marg.) in -um (δώματι, VVLG. solario). HIER. epist. 65, 14, 7 usque hodie -us ex omni parte conclusae et in modum aedificatae turrium ac moenium publicorum βάρις appellentur (in Ier. 3, 81, 10 p. 219, 21). *varia fabularum figmenta* (*cf. supra l. 29 sqq.*): VERG. georg. 4, 363 -um . . . genetricis et umida regna (*cf.* Aen. 1, 168 nympharum -us *antrum*. CVLEX 121. HOR. carm. 1, 7, 12 -us (*i. specus*) Albuneae resonantis (*de Tibure*). PROP. 1, 20, 34 grata -us nymphis. OV. am. 3, 6, 92 certa -us *fluminis*. met. 1, 279 aperite -os, *amnes*. 1, 574 *syn.* sedes, penetralia. 8, 560 *Acheloi*. SIL. 4, 343 gelida. STAT. Theb. 4, 832. CLAVD. 28, 146 undosa). Aen. 6, 27 labor ille -us (*labyrinthi*) et inextricabilis error (*cf.* OV. met. 8, 158 multiplici [*syn.* tectis]. Ib. 374 caecae [SEN. Phaedr. 122. 649]. PLIN. nat. 36, 88 *de partibus labyrinthi. cf.* MELA 1, 56). Aen. 8, 422 Volcani -us (GRATT. 433. VAL. FL. 2, 96 Lipares. 2, 336 *syn.* antra. *cf.* 4, 612 ignea *Chalybum*. SIL. 15, 428 Cyclopum [*syn.* antrum]). PROP. 2, 20, 10 Danaes (2, 20, 12 ferratam). 4, 4, 5 lucus . . . Silvani ramosa -us. OV. met. 11, 593 mons cavus, ignavi -us et penetralia Somni (11, 618 sacra. STAT. Theb. 10, 121). 12, 43 *Famae*. VAL. FL. 4, 209 Neptuni. STAT. Theb. 7, 42 -us immansueta *Martis* sub Haemo. 8, 273 oceani. 9, 658 lugentia . . . antra *Apollinis* . . . mutasque -os. *adde de ventis*: OV. met. 3, 596 ventorumque -os (VAL. FL. 1, 584. 8, 323. *cf.* VERG. georg. 1, 371 eurique zephyrique tonat -us. Aen. 1, 140 immania saxa, vestras, Eure, -os. GERM. frg. 5, 8 quaque eurus zephyrusque -o procederet undis. LVCAN. 10, 49 zephyri. CLAVD. rapt. Pros. 3, 324 Boreaeque nivalem . . . -um). *de solis ortu occasuque*: OV. epist. 9, 16 implesti meritis solis utramque -um (SEN. Herc. f. 1062 Herc. O. 2. STAT. Theb. 1, 200 primae occiduaeque -us [silv. 1, 4, 73]. *adde*: OV. met. 1, 774 unde oritur *Sol*, -us est terrae contermina nostrae). *poetica translatione de silva*: SEN. Herc. f. 239 post haec adortus nemoris opulenti -os aurifera vigilis spolia serpentis tulit (Med. 766 nemoris antiqui -us). Oed. 228 Phoebea laurus tremuit et movit -um (comam *Leo*).

c *habitacula bestiarum* (*nidi, stabula, lustra sim. cf. p. 1956, 26. 1957, 72. 1962, 36*): *de nidis avium* (*cf.* NON. p. 461 -um consuetudo hominum tantum habitacula dici putat, cum auctoritas et templa et nidos -os dixerit): LVCR. 1, 18 frondiferasque -os avium. VERG. georg. 2, 209 antiquasque -os avium (*i. arbores*) . . . eruit (*cf.* MANIL. 2, 778). Aen. 5, 214 cui *columbae* -us et dulces latebroso in pumice nidi (*cf.* PLIN. nat. 10, 104 communem . . . servant -um. STAT. Ach. 1, 373. TERT. adv. Val. 3 p. 179, 15 columbae etiam -us simplex). 8, 235 silex . . . nidis -us opportuna volucrum. SEN. Herc. O. 1633 quaerunt . . . -us. VAL. FL. 4, 48. STAT. Theb. 9, 360 fluctivagam . . . -um madidosque penates Alcyone . . . gemit. Ach. 1, 213 qua fronde -um suspendat inanem. ITALA (Aug. in psalm. 103 serm. 1, 18) *et* VVLG. psalm. 103, 17 fulicae (herodii VVLG.) -us dux est eorum (οἰκία. *cf.* AVG. *ad l.* -us fulicae sit nidus fulicae. PROSP. *ad l.* est . . . in petra). *nota*: STAT. Theb. 5, 601 querulaeque -us mirata quietem. *de apibus*: VARRO rust. 3, 16, 5 tria . . . harum, cibus, -us, opus. VERG. georg. 4, 159 saepta -orum. PLIN. nat. 11, 14 -os cellasque faciunt. 11, 26 -os primum plebei exaedificant, deinde regibus. 11, 56. STAT. Theb. 10, 578 flavam. *de lustris ferarum*: VERG. Aen. 3, 647 deserta ferarum lustra -osque (GRATT. 235 [NEMES. cyn. 98] STAT. Theb. 9, 798). VAL. FL. 2, 74 ursi tuta -osque petunt. *de stabulis*: HOR. carm. 3, 29, 37 fluminis . . . et pecus et -os volventis una (*nisi potius habitacula hominum significantur. cf.* OV. met. 1, 287 tecta *eqs.*). STAT. Theb. 1, 367 raptas pastorum pecorumque -os. 12, 239. *de habitaculis variorum animalium*: VERG. georg. 1, 182 mus . . . posuitque -os atque horrea fecit (*postea* cubilia. *cf.* HOR. sat. 2, 6, 98 -o . . . exsilit. SYMPH. 90). PHAEDR. 4, 24, 20 *formicae*. PLIN. nat. 8, 208 -osque petere discunt *sues*. 9, 86 *polypi*. STAT. Theb. 2, 505 crepido Oedipodioniae -us ali tis (*i. Sphingis*). VVLG. Iob 27, 18 aedificavit sicut tinea -um suam. *nota*: CIC. nat. deor. 2, 124 aquam quasi naturalem -um *anitum*. *de cavea*: STAT. silv. 2, 4, 11 at tibi *psittaco* quanta -us rutila testudine fulgens. 2, 5, 4 abire -o rursusque in claustra reverti suetus *leo*. CLAVD. 24, 323 haec clausa feruntur ilignis -bus. *de nativis domibus coclearum, sim.* (*cf. imagin.*: RHET. Her. 4, 49, 62 iste qui tamquam coclea [abscondens] retentans sese tacitus quom -o totus ut comedatur aufertur): MANIL. 5, 399 cumque suis -bus concha valloque latentes (*sc. margaritas*). PHAEDR. 2, 6, 5 quae *testudo* cum abdidisset cornea corpus -o. STAT. silv. 4, 9, 33 curvarum -us uda coclearum (SYMPH. 69 SER. SAMM. 462 SIDON. epist. 8, 12, 6. *cf.* domiporta *p. 1941, 58*).

d *metaphorice de rebus* (*de silva v. l. 21. p. 1973, 8 sqq.*): OV. fast. 1, 108 inque novas abiit massa soluta -os. trist. 1, 1, 106 tuam (*libri*), scrinia curva, -um. AETNA 189 haec operis visenda sacri faciesque -usque. 409 non tutior hausti *ignis* ulla -us *quam ignis molaris*. AVIEN. carm. ad Flav. 19 divisere -os *grana* et pondera partibus aequant.

B *cogitatur potissimum de facultate habitandi i. q. habitaculum, sedes, habitatio* (*cf. etiam supra l. 46*):

1 *sensu magis proprio*: **a** *generatim de locis habitabilibus*, ***domicilio, sede:*** *definitiones* ICTORUM: ALF. dig. 50, 16, 203 quaeri solere, utrum, ubi quisque habitaret, sive in provincia sive in Italia, an dumtaxat in sua cuiusque patria -us esse recte diceretur. sed de ea re constitutum esse eam -um unicuique nostrum debere existimari, ubi quisque sedes et tabulas haberet suarumque rerum constitutionem fecisset. PAPIN. dig. 48, 5, 23, 2 -us et pro domicilio accipienda est. VLP. dig. 11, 5, 1, 2 -um . . . pro habitatione et domicilio nos accipere debere certum est (47, 10, 5, 2). 25, 3, 1, 2 -um accipere debemus hospitium, si in civitate maneat; quod si non sit, sed in villa vel in municipio, illic ubi larem matrimonio collocarent. *α exempla exscripta*: PLAVT. Mil. 451 hosti⟨c⟩um hoc mihi domicilium est, Athenis -us est Atticis. ACC. trag. 231 egone Argivom imperium attingam? aut Pelopia (Pelopis *codd.*) digner -o? CIC. Verr. II 2, 157 *Siculis* relinquendas -os ac sedes suas esse (Cluent. 188 eam sibi -um sedemque delegit. dom. 143 in -o, in sedibus . . . reciperandis. VERG. Aen. 3, 123. LVCAN. 1, 253 errantes . . . -os. FIRM. math. 8, 6, 2. *cf. p. 1973, 75. 1978, 33*). NEP. Att. 3, 3 ut eandem *Romam* et patriam haberet et -um (*cf. p. 1973, 33*). VERG. Aen. 3, 137 iura -osque dabam. 7, 126 sperare -os. 8, 65 hic mihi magna -us

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(CLAVD. DON. hic domicilium habeo), celsis caput urbibus, exit *sc. Roma.* HOR. carm. 1, 22, 22 in terra -bus negata (*i. habitaculis hominum. cf.* OV. met. 10, 118 celebrare -os *de cervo.* VAL. FL. 1, 706. 5, 234 quaerentemque -os. 5, 382 si -us in terris, *i. si mortalis es.* 7, 16 STAT. Theb. 2, 155. VLP. dig. 36, 4, 5, 22 *syn.* domicilium. TERT. anim. 30 ubique -us, ubique populus. VVLG. Iob 39, 6 cui dedi in solitudine -um [δίαιταν] et tabernacula eius in terra salsuginis). OV. am. 1, 4, 9 nec mihi silva -us (ars 2, 475 silva -us fuerat. SEN. Herc. O. 203. *cf.* PLIN. nat. 4, 89 -us iis nemora lucique [VAL. FL. 4, 26 SOL. 16, 3. *cf. l. 13*]. OV. met. 1, 121 -us antra fuerunt. LVCAN. 4, 601 haec illi spelunca -us. PLIN. nat. 5, 45 *specus. cf.* OV. fast. 1, 555 p r o q u e -o . . . spelunca *Caco erat.* 2, 293 pro -bus frondes norant *Arcades.* MELA 1, 117 nemora pro -bus *Aremphacis*). OV. met. 3, 637 illa (*Naxos*) mihi *Baccho* -us est (*cf.* 15, 717 Antiphataeque -us, *i. Formiae* [SIL. 8, 529]. fast. 4, 421 Trinacris . . . grata -us Cereri. MANIL. 4, 765 Rhodos . . . -us . . . solis cui tota sacrata est. SEN. Tro. 66 fatalis Ide, iudicis diri -us. MELA 2, 36 hic Musarum parens -usque Pieria. 2, 71 Circes -us aliquando Circeia. 3, 99 insulae Gorgades, -us . . . aliquando Gorgonum [PLIN. nat. 6, 200 *cf. l. 50*]. LVCAN. 8, 132. PETRON. 5 v. 11 Sirenumve -us *Neapolis.* VAL. FL. 2, 275. SIL. 8, 473 Cortona, superbi Tarchonis -us. 8, 599 Ocni prisca -us [*sc. Bononia*]. 12, 526 Calen, vestras a nomine nati, Orithyia, -os. 14, 71 ventorumque -os *Liparam.* STAT. Theb. 12, 619 Icarii Celeique -us, *sc. Eleusis?* MART. 12, 3, 6 -us alta Remi, *sc. Roma* [AVSON. 285, 1 divum -us, aurea Roma]. SOL. 2, 22. 6, 3. AVIEN. orb. terr. 662 Alcinoique -us . . . Cercyra. AVSON. 213, 10. CLAVD. 25, 4 Pythia. *adde:* ITALA [Aug. civ. 18, 30 p. 297, 2 D.] Mich. 5, 2 Bethleem, -us [οἶκος, VVLG. *om.*] Ephrata. *cf. etiam vol. II p. 1946, 75*). VAL. FL. 4, 102 non muris cinxere -os. FLOR. epit. 4, 8, 4 ipsius -us et penates in navi penderent. TERT. mart. 1 -us . . . diaboli est et carcer *eqs.* SOL. 53, 20 ut superficies earum *testudinum* -um faciat. AVIEN. orb. terr. 618 Tyrii . . . constituere -um (-os *v. l.*). AVSON. 319, 3 vicinas urbes colui patriaque -oque: Vasates patria, sed lare Burdigalam (Mos. 440). PAVL. NOL. carm. 26, 224 *urbem Segor* -o sumit. AVG. c. Gaud. 1, 19, 20 poena interitus sui et dispersionis -orum suarum. LIB. iubil. 29, 10 -us (*fere i. caput*) regni ipsorum (*Rafain*) Carnain. ENNOD. epist. 24, 2 p. 36, 1 (*de habitatione vicina Alpibus*) est -us, quae lymphas in metalla convertat et . . . gurgitibus sua lege dominetur. *nota:* OV. trist. 3, 12, 53 di facite ut Caesar non hic penetrale -umque, hospitium poenae sed velit esse meae. *addo poeticas* c i r c u m s c r i p t i o n e s *(solo fere plurali) pro* u r b e *(cf. supra l. 20 sqq.) vel* t e r r a: CATVLL. 64, 36 Pthiotica Tempe Crannonisque -os ac moenia Larisaea. VERG. georg. 2, 115 Eoasque -os Arabum (STAT. Theb. 4, 388. 8, 238. *cf.* PROP. 2, 18, 8). 4, 446 quis te . . . nostras iussit adire -os? Aen. 3, 550 Graiugenumque -os (SERV. auct.: moenia 3, 398) suspectaque linquimus arva (*cf.* OV. fast. 5, 660 Graias [trist. 3, 9, 4]). 4, 97 -os Karthaginis altae (SIL. 15, 38 Sidonias. 16, 682 Tyrias). 4, 311. PROP. 1, 6, 4 ulteriusque -os vadere Memnonias, *sc. Aethiopiam* (*cf.* 2, 10, 16 -us intactae te tremit Arabiae. *cf. supra l. 43*). 3, 11, 12 iret ut Aesonias aurea lana -os. OV. met. 4, 779 Gorgoneas tetigisse -os. 5, 261. 8, 822 inque -os inopes *Scythiae*, assueta revertitur arva (*cf.* VAL. FL. 1, 716 *et p. 1984, 36*). 13, 712 Neritiasque -os, regnum fallacis Vlixi. 15, 707 Hippotadaeque (*i. Aeoli*) -os regis . . . petit (*cf.* 14, 86 regnum). fast. 2, 270 attigerint Latias unde petita *sacra* -os (*cf.* MEROB. carm. 4, 39 Latii). 3, 876 pervenit in Colchas aurea lana -os. trist. 1, 5, 60 erravit . . . inter Dulichias Iliacasque -os (*cf.* LVCAN. 10, 61 STAT. silv. 3, 5, 47. 4, 6, 100). SEN. Ag. 122 Mycenaeas -os . . . profuge. Thy. 123 Pisaeasque -os curribus inclitas. LVCAN. 8, 216 Medorum penetrare -os Scythicosque recessus. 8, 300. 475 Pellaeae . . . -us, *i. Aegyptiae.* 9, 969 Assaraci . . . -os, *i. Troiam.* VAL. FL. 2, 177 Sarmaticas . . . insedisse -os. SIL. 3, 367 quos . . . Oeneae misere -us (15, 308). 3, 492 Alpina . . . -o. 4, 636 Hesperidum. 10, 483 Clusina venere -o. 14, 5 Macetum lustrare -os et Achaica rura. 17, 591 pars Batti petiere -os, *i. Cyrenen.* STAT. Theb. 2, 323 Cadmi, *i. Thebas* (10, 890). 5, 427 -os litusque rubentum Aethiopum. 7, 7 Bistonias . . . usque -os, *i. Thraciam.* Ach. 1, 391 Nereidum (MART. 4, 57, 7). silv. 1, 2, 160 Idaliasque -os *Cypron.* 1, 3, 84 Lucrinaeque -us *Baiae.* 3, 5, 100 Teleboumque -os *Capreas.* 4, 3, 24 Euboicae -um Sibyllae *Cumas.* 4, 4, 24 Tyrrhenas. 5, 3, 164 Veneri plorata -us *Pompeii.* SIDON. carm. 2, 450 Arsacias, *i. Parthorum. adde:* STAT. Theb. 8, 49 quid enim . . . nuntius *Mercurius* ambas itque reditque -os? (*sc.* '*superorum commeator et inferorum*'. *cf.* SEN. Thy. 3). *poetice cum gen. rerum* i n c o r p.: CIC. de orat. 1, 196 patriam, quae una in omnibus terris -us est virtutis imperii dignitatis (Brut. 332 quae *urbs Athenae* -us est semper habita doctrinae. *cf.* rep. 2, 10 *Romam* sedem aliquando et -um summo imperio esse praebituram). SIL. 1, 598 o patria, o Fidei -us inclita *Saguntum.* 6, 479 Carthago, fraudum -us. 8, 593 Mantua, Musarum -us. *cf.* AVSON. 287, 1 Phoebeae lauri -us Antiochia (*sc. quia lauro abundabat regio*). *nota:* VVLG. exod. 13, 3 egressi estis de Aegypto et de -o servitutis (οἴκου. 13, 14 *et saep. cf.* RVFIN. Orig. in exod. 8, 1 p. 217, 18 sqq. B.).

β *iuncturae: adi.*: avita: CLAVD. 15, 198. certa: VERG. Aen. 6, 673 (in-: SALL. rep. 2, 5, 4). errantes: LVCAN. 1, 253. ignotae: VERG. Aen. 4, 311. magna: VERG. Aen. 8, 65. prisca: SIL. 8, 593. remotae: LVCAN. 8, 216. sacra: LVCAN. 8, 132. tranquilla: STAT. Ach. 1, 391. *verb.* (deligere, praebere *v. p. 1970, 80. 1973, 75; sim. passim*): -um (-os) ad-, subire, tangere, (re)petere, revisere *sim. poetae.*

b *speciatim de* p a t r i a *ut* s e d e n a t a l i: α *exempla exscripta (quaedam ex B 1 a I huc quoque referas)*: PVBLIL. E 9 exul, ubi ⟨ei⟩ nusquam -us est, sine sepulcro est mortuus. VERG. Aen. 5, 638 hic -us est . . . vobis. OV. trist. 1, 5, 67 nec mihi Dulichium -us est . . ., sed . . . Roma. SIL. 9, 116 -us Paelignae . . . arma (*cf.* 80 tecta). STAT. Theb. 8, 556 quamvis Cirrha -us. 12, 549 -us Argos erat. silv. 2, 1, 76 hic -us, hinc ortus. MART. 10, 68, 2 cum tibi non . . . sit Rhodos aut Mytilene, sed -us in vico . . . patricio. SOL. 10, 10 urbs Abdera . . . Democriti -us physici (40, 12). AVSON. 298, 7 arctoo -us est glacialis in Haemo. 417, 88 nunc tibi trans Alpes . . . Caesarea et Augusta -us. PAVL. NOL. carm. 16, 18 *v. p. 1976, 67. nota gen. pro acc.* -um (*cf. p. 1976, 6*): VLP. dig. 5, 1, 2, 3 Celsus huic . . . -us revocationem dandam ait (licentiam -um revocationis *v. l.*).

β *exempla per* c a s u s *digesta*: (1) *locat.* **domi** (*cf. etiam infra p. 1977, 39*): *add. pron. poss.* (suae): PLAVT. Persa 512 Truc. 531 CIC. Verr. II 2, 35. 112. 3, 56. 4, 16. 5, 110. 111. 112 Caecin. 10 Mil. 16 (*semper cum adi. iungitur apud* CIC., *qui rarius* inter suos *ponit, cf. l 69 sqq.*). *alia additamenta vel iuncturae*: PLAVT. Pseud. 1171 -i . . . in patria mea (CIC. epist. 4, 7, 4). Men. 28 apud matrem -i. CIC. Phil. 12, 22 hic . . . in urbe ac -i. FLOR. epit. 3, 21, 1 intra se . . . -i. APVL. apol. 22 -i inter Thebanos.

iuncturae verbales selectae (*nota ellipsin verbi*: CIC. Att. 13, 47^b, 1 hodie Antii, cras ante meridiem -i. Tusc. 2, 60. LAMPR. Heliog. 9, 3 haec quidem -i): -i: adipisci (honores): CIC. Verr. II 2, 112. affluere: SALL. Catil. 36, 4. agere: ENN. scaen. 261 (aetatem) CIC. Att. 13, 42, 3 LIV. 29, 6, 6 CVRT. 7, 11, 7 (pecora). agitare: LIV. 4, 58, 12 amittere libertatem: SALL. rep. 2, 9, 3. certare: CIC. Verr. II 2, 32. creare: NEP. Milt. 4, 4. damnare: CIC. Flacc. 34. debilitare: NEP. Hann. 1, 2. defendere: CIC. epist. 3, 10, 8. dimicare: FLOR. epit. 3, 12, 5. e s s e: PLAVT. Capt. 29 Men. 42. CIC. Phil. 12, 23 *opp.* longe a -o. *saepius (nota significanter i. Romae* Att. 6, 5, 1. 15, 1^a, 3 epist. 14, 14, 1 LIV. *saep.* *c. adi. praed.*: PLAVT. Capt. 197 liberi. 543 Poen. 966 NEP. Pelop. 4, 1. *adde*: CAES. Gall. 1, 28, 3 nihil. *c. subst. praed.*: PLAVT. Pseud. 1171 imperator. Truc. 531 *al.*) excipere: IVST. 2, 5, 1. existimare: CIC. Caecin. 10 (*opp.* Romae). exoriri: LIV. 6, 14, 1. exequi: SALL. Catil. 51, 38. gerere: CIC. Planc. 66 *saep.* imbuere arma: STAT. Theb. 5, 684. incidere leges: CIC. Mil. 87. instituere honores: SALL. Iug. 79, 10. invenire: LIV. 5, 10, 9. l i n q u e r e: STAT. Theb. 7, 521 TAC. hist. 3, 25 (re-: PLAVT. Men. 28 frg. Paras. med. 4 CIC. Verr. II 5, 109 LIV. 28, 41, 17. 41, 8, 9 *sq.* STAT. Theb. 6, 252 *al.*). luctari: FLOR. epit. 2, 1, 2. mandare: CAES. civ. 3, 59, 2. m a n e r e: CIC. Lig. 21 Att. 8, 16, 2 epist. 14, 1, 2 CAES. Gall. 4, 1, 5 LIV. 34, 34, 7. 43, 3, 4 (re-: CIC. off. 3, 100. 115 CAES. Gall. 4, 1, 5 NEP. Att. 7, 2 LIV. 5, 10, 5 IVST. 2, 4, 7). metuere: SALL. Iug. 79, 7. minuere multitudinem: SALL. Iug. 19, 1. mori: CIC. div. 2, 99 epist. 9, 13, 4. nancisci (opes): LIV. 1, 50, 7. nasci, natus: VARRO ling. 10, 69 vernaculum ac -i natum *genus analogiae.* NEP. Epam. 6, 3. offendere: PLAVT. Amph. 713. omittere bellum: LIV. 28, 43, 21. opprimere: LIV. 1, 51, 1. perpeti: CIC. Att. 9, 7, 4. potiri: PLAVT. Amph. 187. quaerere seditiones: LIV. 4, 21, 3. repellere: ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 1, 14. servire: PLAVT. Capt. 21. stare: CIC. Flacc. 14. t e n e r e: LIV. 21, 3, 6 (con-: LIV. 31, 43, 7. 39, 54, 11. re-: CIC. Font. 43 VAL. MAX. 1, 7 ext. 4 VVLG. gen. 42, 4). vendere: CIC. Verr. II 3, 192. vincere SIL. 16, 628 STAT. silv. 5, 3, 141. vivere: CIC. epist. 4, 7, 4.

adiectiva: -i: carus: SALL. hist. frg. 3, 95. clarus: CIC. Verr. II 5, 110. 112 *opp.* Sicilia. LIV. 8, 19, 4 *opp.* Romae. dives: APVL. apol. 22. factiosus: SALL. Iug. 8, 1 *opp.* apud socios. honestus: CIC Verr. II 2, 68. Caecin. 10 *opp.* Romae. locuples: CIC. Verr. II 2, 68. nobilis: CIC. Verr. II 1, 45 *al.* SALL. Catil. 17, 4 CVRT. 3, 13, 15. PLIN. nat. 14, 26 *opp.* alibi. IVST. 5, 9, 6. princeps: CIC. Verr. II 3, 56. splendidus: CIC. ad Q. fr. 2, 12, 3.

iungitur cum subst.: TAC. ann. 11, 18 nulla dissensione -i.

iuxta posita: domi militiaeque *sim.* (*cf.* NOT. Tir. 39, 64 -i militiae. 39, 65 -i militiaeque): ENN. scaen. 239 neque -i . . . nec militiae sumus (CIC. div. 1, 3 SALL. rep. 2, 7, 3). TER. Ad. 495. CIC. Manil. 48 -i militiae (-que *add. pars codd.*). Mur. 87 Pis. 1 Lig. 21 (-o *pars codd.*). rep. 1, 18. 2, 1 leg. 2, 31. 3, 6 Tusc. 5, 55 Cato 82 Lael. 51 de orat. 3, 134 SALL. Catil. 5, 9. 6, 5. 9, 1. 29, 3. 53, 2 Iug. 14, 1. 81, 25 or. Cottae 1. hist. frg. 1, 1 militiae et -i (*eadem collocatione*: LIV. 7, 32, 16 CVRT. 7, 2, 33 QVINT. inst. 12, 11, 23 TAC. ann. 4, 6). rep. 2, 1, 3 *al.* LIV. 1 praef. 9. 1, 15, 6. 1, 31, 5. 1, 35, 5. 1, 38, 5. 2, 8, 9. 3, 41, 9. 3, 42, 1. 3, 44, 2. 3, 56, 9. 3, 64, 7. 4, 35, 10. 5, 10, 1. 6, 1, 4. 6, 16, 5. 6, 41, 4 bello ac pace, -i militiaeque (PAVL. dig. 39, 6, 35, 4). 7, 5, 9. 7, 19, 5. 8, 17, 12. 10, 8, 9. 24, 18, 1. 28, 10, 6. 35, 7, 6. 39, 32, 15. 39, 44, 11. 45, 39, 18 VELL. 1, 13, 3 TAC. hist. 3, 75 PANEG. 10 (4), 16, 5 LIV. perioch. 4 p. 8, 21 CAPITOL. Aur. 3, 3 AVR. VICT. Caes. 13, 2. 16, 2. 42, 4 VIR. ill. 27, 2 AMM. 21, 6, 1 SVLP. SEV. chron. 1, 24, 1. *cf.* LIV. 2, 58, 4 in militia . . . -i. VAL. MAX. 9, 2, 2. *huc spectat lusus verborum*: TER. Eun. 815 -i focique. d o m i b e l l i q u e *sim. v. vol. II p. 1852, 77—1853, 8; adde (p. 1853, 2 cor-*

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rigas: CIC. frg. Aug. civ. 2, 9 p. 63, 11 D. = rep. 4, 11): SEN. contr. exc. 1, 4 in bello . . . -i (*cf.* contr. 1, 4, 3 in bello . . . in -o). IVST. 19, 2, 6. 18, 6, 10 bello . . . -i. *oppositiones liberiores*: OV. met. 15, 748 bella . . . resque -i gestae. *similiter*: LIV. 2, 53, 1. 2, 63, 1. 3, 24, 1. 6, 42, 9. 10, 11, 9 TAC. ann. 16, 16 AMM. 21, 5, 5. *cf.* RHET. Her. 4, 20, 27 in proelio . . . -i (OV. am. 2, 18, 12 *opp.* armis). LIV. 1, 25, 1 -i . . . in exercitu. SEN. contr. 1, 4, 3 in acie . . . -i. TAC. ann. 1, 67 -i . . . in castris. FLOR. epit. 1, 18, 14 armis et in campo, . . . consiliis . . . et -i [intra urbem]. *opp.* apud hostes *sim.*: SALL. Catil. 51, 38 apud socios **aut** hostis . . . -i. LIV. 3, 71, 1 SEN. benef. 4, 28, 5 FLOR. epit. 1, 7, 4. -i e t (ac, que) foris (*neque significationes 'in urbe' opp.* ruri, peregre *neque eminentiores i. q. 'in patria, in vita institutis rebus domesticis Romae gerendis' opp.* in provincia, extra Italiam, belli, militiae *sim. semper clare discerni possunt; cf. et* TER. Hec. 218 (*secl. Dziatzko*) ut vos mihi -i eritis, proinde ego ero fama foris [*cf.* 215 ruri, *opp.* hic. *cf. p. 1957, 84*] *et* CIC. Phil. 2, 69 cum foris clarus tum -i admirandus neque rebus externis magis laudandus quam institutis domesticis. *exempla v. s.* foris *vol. VI p. 1042, 40. 44. 49. 59—84. 1043, 4. 5. 9; ad iuncturam* -i forisque *addo* LIV. 2, 60, 4. 3, 31, 1. 4, 1, 1. 4, 11, 2. 4, 12, 1. 7, 27, 3 SVET. Claud. 22 gramm. 1 PANEG. 11 [3], 2, 6 *et saepe poster., ad* -i ac foris: FLOR. epit. 1, 26, 9 LAMPR. Alex. 50, 1. *cf. etiam p. 1986, 45*). *opp.* exter(n)ae res *vel* nationes: CIC. Cluent. 154 -i splendor, apud exteras nationes nomen et gratia. LIV. 2, 54, 2. 4, 47, 8 VAL. MAX. 3, 3, 2 TAC. ann. 3, 52. 11, 24. *cf.* VELL. 2, 89, 6 extra Italiam -ique. TAC. ann. 1, 3. *alia opposita vel coniuncta*: PLAVT. Amph. prol. 5 peregrique et -i (Amph. 352 LIV. 28, 11, 6 SEN. contr. 7, 4, 5 QVINT. decl. 388 p. 434, 1. 439, 30 TERT. nat. 1, 16 apol. 9, 18. *nota*: CORP. VIII 5784 peregri poteus (*i.* potius) quam domus [*sic*] suae . . . apud lare(s) suo(s). *cf.* NAEV. com. 92[a] domos *codd.*, -i *Ribbeck*. *adde*: VAL. MAX. 2, 2, 8 procul . . . -i. *cf.* LIV. 4, 58, 12 procul urbe). CIC. epist. 3, 10, 8 in provincia . . . -i (CORP. XII 3275[add.] p. 837 [*Nemausi*] -i et provInc.). Tusc. 2, 60 quid in pace, quid -i, quid in lectulo? (*cf.* LIV. 3, 10, 13 dum -i, dum togati sint). ad Q. fr. 2, 12, 3 -i . . . extra -um. CAES. Gall. 1, 18, 6 neque solum -i, sed etiam apud finitimas civitates largiter posse (1, 20, 2 -i atque in reliqua Gallia). SEN. contr. 7, 1, 11 in mari . . . -i SEN. rem. fort. 11, 3 in via . . . -i (*cf.* VLP. dig. 11, 1, 4, 1 -i vel itinere). PLIN. epist. 7, 23, 1 -i et intra -um atque etiam intra cubiculi limen.

(II) *acc. directionis* **domum:** *additamenta*: PLAVT. Amph. 684 -um huc. 759 ad te -um. CIC. Verr. II 3, 73 -um ad senatum suum. Att. 4, 14, 1 -um ad te scribas. epist. 3, 8, 10 -um . . . ad me. CATVLL. 9, 3 -um ad tuos penates (LIV. 3, 68, 6. 30, 32, 10 -um in patriam ad parentes . . . penatesque deos). *cf. etiam* CIC. Lig. 3 -um spectans, ad suos redire cupiens. *adi.*: ENN. scaen. 277 -um paternamne anne ad Peliae filias? (*cf. Eur. Med. 502 πρὸς πατρὸς δόμους*). PROP. 1, 19, 10 venerat antiquam . . . -um. *pron.*: CIC. rep. 1, 21 suam (2, 16 CAES. Gall. 2, 10, 4 LIV. 1, 50, 6 VLP. dig. 5, 1, 2, 3). *macrologia a* QVINT. inst. 8, 3, 53 *notata*: LIV. frg. 62 legati non impetrata pace retro -um, unde venerant, abierunt. -um *significanter i. q. 'Romam'* (*cf. p. 1974, 34*): CIC. Att. 2, 13, 1 *fasciculum* -um . . . latum esse . . . et ad me in Formianum relatum esse. 12, 42, 3 ego me hinc . . . exiturum puto, sed aut in Tusculanum aut -um, inde fortasse Arpinum. *al.*

iuncturae verbales (*composita v. fere sub simpl.*): -um: abire: LIV. 1, 50, 6 (exire: CIC. Att. 12, 42, 3. red-: PLAVT. Amph. 584[b]. 948 Stich. 524 CATO orig. 71 CIC. leg. 3, 9. 18 *et saepe*). antecedere: BELL. Afr. 92, 2 (discedere: CAES. Gall. 5, 7, 5 civ. 1, 13, 4. 3, 87, 3 SALL. Iug. 28, 3. *cf. etiam p. 1961, 6*). avehi: LIV. 9, 4, 1 (re-: PLAVT. Bacch. 43. 44 HOR. epod. 13, 16 VAL. MAX. 9, 4 ext. 1. 9, 6 ext. 1). avertere: CAES. civ. 3, 59, 3. contendere: CAES. Gall. 2, 24, 4. convorti: PLAVT. Stich. 402 (re-: *v. l. 84*). dare (litteras, lintea): CIC. epist. 15, 17, 4 HOR. epod. 16, 27. dilabi: IVST. 2, 12, 27. ducere: LIV. 29, 1, 8 (re-: PLAVT. Amph. 207 Bacch. 1071 CIC. epist. 7, 5, 1 *al.*). ferre: CIC. Att. 2, 13, 1 OV. met. 13, 227 LIV. 3, 14, 4 MART. 2, 37, 8 *al.* IVST. 12, 11, 2 (ad-: PLAVT. Bacch. 315. au-: IVLIAN. dig. 5, 1, 25. con-: CIC. Deiot. 13 SVET. Vesp. 1, 2. per-: LIV. 6, 28, 9. re-: CIC. inv. 2, 2 S. Rosc. 110 Pis. 53 CAES. civ. 1, 35, 3 NEP. Ages. 8, 7 VERG. Aen. 11, 163 PROP. 3, 5, 48 LIV. 3, 72, 3 *al.* CVRT. 8, 7, 11). mittere: PLAVT. Capt. 432 CIC. epist. 2, 10, 1. 3, 8, 10 LIV. 26, 49, 9 (a-: PLAVT. Capt. 36 Men. 343 Most. 432. di-: *v. vol. V p. 1210, 65, adde*: LIV. 27, 19, 2. 38, 12, 7 IVST. 2, 4, 15. prae-: CAES. civ. 1, 34, 3. re-: PLAVT. Epid. 206 BRVT. Cic. epist. 11, 11, 1 CAES. Gall. 1, 43, 9 *et ter* BELL. Alex. 77, 2 LIV. 23, 15, 9 *et bis* CVRT. 6, 5, 10. 22. 7, 5, 27 IVST. 3, 4, 8 *al.*). nuntiare: CIC. S. Rosc. 19 LIV. 1, 23, 1. 5, 36, 4 (de-: CIC. Quinct. 54 *bis*. re-: CIC. Verr. II 3, 73 LIV. 27, 9, 13. 38, 18, 2. 42, 39, 2 VITR. 6 pr. 1). pergere: SALL. Catil. 44, 3. portare: CATVLL. 64, 135 (ad-: PLAVT. Stich. 412. de-: CIC. rep. 1, 21. re-: PLAVT. Bacch. 326 TAB. triumph. Gracch. 8 C. GRACCH. or. frg. Gell. 15, 12, 4 CIC. rep. 2, 16 LIV. 3, 6, 6. 30, 16, 8. 41, 28, 9). proficisci: VAL. MAX. 4, 7 ext. 1. properare: CIC. Att. 13, 26, 2. (se) recipere: PLAVT. Amph. 684 CIC. inv. 2, 78 CAES. Gall. 6, 8, 7 LIV. 3, 23, 5. 3, 46, 9. 40, 33, 8 COD. Theod. 7, 9, 1 (*a. 340*). reconciliare: PLAVT. Capt. 33. 167. refugere: LIV. 38, 24, 9 LABEO dig. 49, 15, 28. regredi: LIV. 38, 9, 1 VIR. ill. 49, 12 *al.* repetere: PLAVT. Bacch. 776. reverti: PLAVT. Men. 256 CIC. Tusc. 5, 107 epist. 9, 5, 2 CAES. Gall. 1, 54, 1 *et* 5[ies] SALL. Iug. 8, 2 NEP. Cim. 2, 4 Paus. 3, 4 Alc. 7, 4 HOR. epist. 1, 15, 24 LIV. 8, 2, 4 PRIAP 12, 3 FEST. p. 297 IVV. 14, 282 MARCIAN. dig. 36, 1, 31 pr. revocare: CIC. p. red. ad Quir. 21 NEP. Hann. 7, 4 Tim. 3, 5 Con. 2, 4 Paus. 2, 6 LIV. 43, 7, 4 IVST. 5, 4, 5. *al. nota* (*cf. Heumann-Seckel, Handlex. z. d. Quell. d. röm. Rechts s. v.* domus[c)]): VLP. dig. 4, 6, 28, 4. 5, 1, 2, 3 revocandi -um . . . ius (5, 1, 5). 5, 1, 2, 4 -um revocant (*ibid.* revocandi ius non habent). 5, 1, 2, 5 privilegio . . . -um revocandi. *ibid.* 6 ut -um revocare possit. *cf. etiam p. 1974, 15.* scribere: CIC. Att. 4, 14, 1. spectare: CIC. Lig. 3. vadere: PAVL. dig. 4, 6, 35, 9. venire: VARRO Men. 471 CIC. Verr. II 5, 157. Lig. 27 *opp.* in Macedoniam. de orat. 1, 175. Att. 11, 7, 4 *opp.* Italiam. epist. 3, 13, 1. 7, 3, 4 CATVLL. 9, 3 RVT. LVP. 1, 21 *bis* PROP. 1, 19, 10 (ad-: PLAVT. Amph. 654. 669. 706. 759 Most. 440 Stich. 422. per-: CAES. Gall. 2, 11, 1 VAL. MAX. 7, 3 ext. 7. re-: PLAVT. Amph. 188. 642 Bacch. 1048 CIC. Balb. 28 de orat. 1, 181. 182). *post subst. verbalia*: CIC. Phil. 2, 48 qui . . . reditus? . . . prius in ultimam Galliam ex Aegypto quam -um *eqs.* (LIV. 25, 33, 4. 30, 32, 10. *de collocatione* r. d. *v. Landgraf, Archiv 10, 402*). CAES. Gall. 1, 5, 3 -um reditionis spe sublata (HYG. fab. 125 domi reditionis *cod.*). HYG. fab. 118 quando -um repetitionem haberet. licentia -um revocationis: *v. p. 1974, 16.* domu(m)itio *v. p. 1948, 57 sqq.*

acc. plur. **domos** (*add. pron.*: QVADRIG. hist. 23 OV. epist. 13, 130 LIV. 2, 7, 1. 44, 20, 6. 45, 38, 14 VAL. FL. 8, 395. *nota iuncturam*: LIV. 39, 16, 4 -os et in rura vestra): abducere: LIV. 1, 26, 1. avehere: LIV. 45, 33, 4. diffugere: LIV. 21, 61, 9. 28, 2, 12. digredi: LIV. 2, 38, 6. dilabi: LIV. 39, 16, 4. 44, 45, 13. ferre: SIL. 9, 199 STAT. Theb. 4, 649. ire: QVADRIG. hist. 23 LIV. 29, 15, 14 CVRT. 9, 2, 34 VAL. FL. 8, 395 (ab-: LIV. 2, 7, 1. 34, 19, 5. 44, 20, 6. 45, 34, 11. 45, 38, 14 TAC. ann. 6, 44. red-: OV. epist. 13, 130 LIV. 8, 26, 6. 21, 45, 6. 27, 35, 4. 32, 30, 7. 38, 11, 4. 39, 3, 6 CVRT. 6, 2, 17). mittere: LIV. 35, 21, 10 (di-: LIV. 24, 13, 1. 34, 16, 5. 36, 45, 7 CVRT. 9, 8, 1. re-: LIV. 3, 5, 15. 21, 23, 6 CVRT. 7, 10, 9. 10, 2, 12 PS. FRONTIN. strat. 2, 7, 7). proficisci: LIV. 2, 14, 9. 6, 8, 8. restituere (*antea* in civitates): LIV. 22, 22, 14. reverti: SALL. rep. 1, 8, 6 CVRT. 5, 5, 9. 6, 6, 10. reduces sistere: LIV. 29, 27, 3.

(III) **domo:** *abl. separativus: additamenta*: PLAVT. Epid. 46 hinc . . . -o. SIL. 8, 548 -o de more parentum. *add. pron.*: PLAVT. Merc. 831 mea -o. PAVL. dig. 3, 6, 35, 8 -o sua. *adi.*: CIC. leg. 1, 3 antiqua (SIL. 1, 572). OV. met. 11, 269 patria.

iuncturae verbales selectae (*comp. v. fere s. simpl.*): abesse: PLAVT. Stich. 523 CIC. orat. 146 nat. deor. 2, 69. abire: PLAVT. Epid. 46 Merc. 12 Stich. 29 ARGVM. Plaut. Mil. II 2 (exire: CIC. Flacc. 14 CAES. Gall. 1, 6, 1. 1, 12, 5. 1, 29, 1). accersere: SIL. 1, 572. accire: LIV. 7, 37, 4. 9. 33, 2 FRONTO p. 169 N. afferre: LIV. 7, 31, 3 (efferre: CAES. Gall. 1, 5, 3). cedere: CIC. dom. 5 (ex-: CAES. Gall. 4, 14, 5). digredi: SALL. Iug. 79, 7 (egredi: CIC. Lig. 4). ducere (a *add. β*): CAES. Gall. 1, 53, 4. eicere: CIC. S. Rosc. 23. 27 CAES. Gall. 4, 7, 3. emigrare: CAES. Gall. 1, 31, 14. extollere: PLAVT. Merc. 831. fugere: CIC. Verr. II 4, 30 (pro-: CIC. Verr. II 4, 30 Phil. 6, 11 Brut. 306 NEP. Hann. 8, 1). haurire artes: CIC. Brut. 332. mittere: CIC. Verr. II 2, 98. 4, 17 Flacc. 38 *opp.* hic. ad Q. fr. 3, 2, 1 LIV. 29, 11, 5 (sub-: SIL. 8, 23). movere exercitus: LIV. 31, 40, 8. pellere: OV. epist. 14, 111 (ex-: CIC. epist. 1, 9, 5 CAES. Gall. 5, 54, 2 civ. 3, 32, 4 SALL. Catil. 37, 5 OV. met. 11, 269). proficisci: VARRO Men. 468 (dum *codd.*) SALL. Iug. 79, 4 NEP. Milt. 1, 5. 2, 4 LIV. 1, 1, 7 *et* 6[ies] TAC. ann. 6, 11 PAVL. dig. 3, 6, 35, 8. repetere: TRAG. inc. 258. venire: NEP. Ages. 4, 1. *adi.*: -o expers: PLAVT. Persa 509. extorris: TITIN. com. 77 SALL. Iug. 14, 11 LIV. 7, 4, 4 GRAN. LIC. p. 35, 1 PANEG. 10 (4), 33, 7 AMM. 31, 8, 8. exul: SALL. Iug. 14, 17 (*cf. p. 1978, 9*). profugus: LIV. 1, 1, 4. 8. 1, 34, 2.

abl. plur. domibus (*cf. p. 1962, 14*): SEN. dial. 11, 7, 4 alios alia causa excivit -bus suis (*antea* relinquendi . . . patriam).

abl. originis: PLAVT. Poen. 1376 unde haec perierunt -o? :: Carthaginienses sunt (VERG. Aen. 8, 114 qui genus? unde -o? HOR. epist. 1, 7, 53 SEN. dial. 11, 6, 3 COD. Theod. 6, 27, 4 pr. [*a. 382*]. *adde*: PAVL. NOL. carm. 16, 18 unde -um [*sic ADEQ*, -us *BGRT*, -o *ed. pr.*; -um *def. Hartel, sed cf. rectam citationem Vergili* PAVL. NOL. epist. 3, 4 p. 16, 10 qui genus, unde sis -o] vel qui genus. *cf.* SOL. 5, 13 hinc -o Archimedes). VERG. Aen. 10, 183 qui Caerete -o, qui sunt Minionis in arvis (*cf.* SERV. *ad l.*). *similiter cum abl. urbis* (*cf. in universum Mommsen, Ges. Schr. VI p. 43 sqq. 52. 90*): CORP. I² 791 (*a. 59/3 a. Chr.* = III 6541[a]) -o Luceria. SVET. Vit. 2, 2 CORP. II 1085. 2600. 2650. 2912. 3423 (*aev. Traian.*). 3424. 3876. 4157. 4171. 4226. 4320. 4322 4557. 5752. 5941. III 1224. 2016 -o Curunniace. 2019. 2746 -o Celeia (4055. VI 2534. *cf. p. 1977, 15*). 3353. 3680. 5427. 9885. 12057 (*post 214*). 15004. VI 617. 2476. 2531. 3889. 32624 c 18 M. Aur. M. f. dom(o) Demetrius Ierap(oli) (*item* dom. *in hoc laterculo militari loco cognominis vel tribus civitatis* [*cf. l. 80*]: c 23. a 10. 11. b 19). 33976[d]. 37220 -o Publilia Verona . . . -o Fabia Brixia (*cf.* IX 4684 -o Voltinia Philippis Macedonia *et Bang, Woch f. kl. Phil. 36, 106*). VII 317. VIII 502 = 23294 (*saec. I p. Chr.*). 23252. 23295 25741. X 6443 d. Luca. XI 3342 -o Oesco (*cf.* 1441 -o Escum *et v. Schulze, Z. Gesch. l. Eigenn. p. 4² et 13*). XIII 6621. 8079. 8849. 11782/3.

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

XIV 3626 INSCR. Revue archéol. 4. sér. 12 (1908) p. 348. CORP. XIII 11782. 11783. 11811. INSCR. L'année épigr. 1912, 63 n. 211 (*Henchir-el-Kohl, Tunis*) -o Alexandria Cataegipto. PAPYR. Lat. Berol. 696 (Ephem. epigr. VII p. 458 *a. 156 p. Chr.*) I 7. INSCR. Bull. corr. hell. 47 (1923) p. 87 n. 5 (*aet. Aug.*) -o Pisis. INSCR. Schober, Die röm. Grabsteine v. Nor. u. Pann. 22 (*s. I med.*) dom(o) Parma. *al. adde*: CARM. epigr. 1306, 3 Petelina -o orta. *nota formulam*: CORP. III 3301 nation(e) Surus -o Hemesa (*sim.* 12057 priv. vet. XCI p. 896 extr. 18 [*a. 247*]. VI 2570. 3184. 3236, 2. XIII 8067. INSCR. Notiz. degli scavi 1922 p. 142 n. 5. *cf. infra l. 29*). III 4279 -u Foro Hadrianensi provincia Germania Inferiori (IX 4684 *v. p. 1976, 81. cf.* VII 341 [*a. 191*] d. Mursa ex Pannonia inferiore. *similiter add* ex: VII 371. 373. 704 [*ante Commod.*]. VI 2627 -o Laudicia ex Suria). *notabilis abundantia*: CORP. III 4331 do(mo) ex civitate Zeugma. 2746 natus -o Celeiae (4188). 10307 n(atione?) d(omo) Carris (*cf. adnot. ed.*). *cf. etiam ellipsin* (*cf. p. 1962, 64*): INSCR. Dessau 2255 (= CORP. VII 183) C. Saufeio C. f. Fab(ia *sc. tribu*) Her(aclea *sc. domo*). *item* 2244. 2324. *cum abl. terrae* (*cf. infra l. 23. 30sqq.*): VERG. Aen. 10, 141 Maeonia (*i. Lydia*) generose -o (*nisi* -us *hic potius idem sit q.* '*genus*', *v. p. 1980, 76*). RVFIN. Greg. Naz. orat. praef. p. 3, 9 Cappadocia -o. CORP. III 3324 d(omo) Africa. 3583. 3680. INSCR. Röm. Limes in Österreich V p. 139 -o Maurit(ania). *add. gen. urbis* (*terrae*: CORP. III 1222 = 7802. 7136. VI 2698^d, 4): CORP. XIII 8079 (*ante Vespas.*) dom(o) Medio(lani?). III 42 (*a. 127*) -o Corinthi. 2014. 4458. 6190. 6382. 7329. 7591 (*a. 224 p. Chr.*). 13441. VIII 23425 INSCR. Schober, Die röm. Grabsteine v. Nor. u. Pann. 126 (*s. II in.*) -o Claudia Apamie. *add. acc. urbis*: CORP. III 430 -o Volaterras (INSCR. Notiz. degli scavi 1923 p. 251 [*Romae*]). 2133. 7289. VI 2760 (*periit*) nat(ione) Mesia ... -o Escum. *add. nomin. adiectivi ex nomine urbis vel terrae derivati*: SERG. gramm. IV 529, 7 Dionysius ... Thrax, -o Alexandrinus. SOL. 27, 10 -o Phoenix. PS. ASCON. div. in Caec. p. 185, 16 St. -o Siculus. INSCR. Ephem. epigr. 8, 530 (*Calibus, saec. I*) Soteriae equitis -o Oscensis. CORP. II 1038 d(omo) Reginensis. 3182 d(omo) Lim(icus). III 3271 -o Hispano. 4227 dom(o) Lucocadiacus. 4500 -o Naristo. 6366 do. Caturix. 9816 dom(o) Tribocus. 9907 = 14321^5 do⟨mo⟩ Bodiontius (*cf.* 8495). V 745 -u Altinas. VI 2613 -o Bodincomagus (*v. Schulze, Z. Gesch. d. lat. Eigenn. p. 9*). 2929 -u Sassinas. XIII 8080 *al.* (*cf. Mommsen, Ges. Schr. VI 45 adn. 3*). *vitiose pro* -o *ponitur* -i: CORP. III 1223 domi Aequo. 3302. 4499. VIII 2782 (*Lambaesi*).

Ⓘ *praepositiones*: **ab**: *iuncturae verbales*: abesse: LIV. 5, 4, 6. 5, 6, 4. accersere: LIV. 9, 9, 12. accire: LIV. 9, 22, 2. 26, 50, 3 (*cf.* ex-: LIV. 1, 50, 4). advehi: LIV. 8, 22, 6. alienari: FIRM. math. 3, 4, 5. detinere: HOR. carm. 4, 5, 12. ferre (-i): CATVLL. 63, 58 LIV. 22, 1, 6. 45, 17, 7. mittere: LIV. 28, 12, 9. 29, 5, 4. 35, 35, 5. 16. peregrinari: AVG. civ. 5, 6 p. 198, 12 D. poscere auxilia: LIV. 28, 42, 18. proficisci: CATVLL. 46, 10 LIV. 8, 32, 4. 37, 10, 1. 40, 33, 4. pellere: LIV. 25, 31, 3. rapi: CIC. rep. 2, 7. venire: LIV. 24, 8, 15 (ad-: LVCR. 6, 1104). *additamenta ad praep.*: ENN. scaen. 80 annos multos longinque ab -o bellum gerentes (*cf.* CIC. Manil. 32 longe [Phil. 12, 23 rep. 2, 7 CATVLL. 46, 10 LIV. 1, 50, 4. 21, 53, 10]. *cf.* LIV. 21, 21, 5 longinqua a -o ... militia. IVST. 11, 5, 9. 18, 1, 2). CIC. Verr. II 1, 6 tam prope a -o (*sc. in Sicilia*). LVCR. 6, 1104 procul a patria ... -oque (SALL. epist. Mithr. 16 LIV. 4, 18, 1. 5, 4, 11. 7, 39, 2. 9, 26, 4. 21, 21, 11. 22, 39, 13 procul ab -o ab patria. 23, 12, 3. 28, 12, 3. 37, 18, 2. 37, 53, 24 procul ab -o in Peloponneso. 40, 38, 2. *cf.* 29, 1, 4 procul -o). *pendet ex adi.*: OPTAT. 1, 12 p. 14, 14 (*tropice*) haereticos a -o veritatis satis extorres. **ad**: VVLG. gen. 28, 21 reversusque fuero ... ad -um patris mei. COD. Theod. 8, 6, 1 (*a. 365*) qui ex castrensibus muniis absoluti ad -um redeunt. **de**: ITALA (Itin. [Silv.] 20, 1) *et* VVLG. gen. 12, 1 exi (VVLG. egredere) de terra tua ... et de -o patris tui. ITALA (Tert. scorp. 2 *al.*) *et* VVLG. exod. 13, 3 egressi estis de Aegypto et de -o servitutis (*οἴκου*. *cf.* exod. 13, 14 *et passim*. Ios. 9, 12 de -bus nostris). **ex**: LIV. 45, 34, 11 ver primum ex -o ⟨Gallos⟩ exciverat. ITALA deut. 6, 5 (Tert. scorp. 2 p. 147, 24, VVLG. de). **in** (*cf. l. 82. p. 1978, 10*): VVLG. I reg. 10, 25 dimisit ... singulos in -um suam (Marc. 8, 3). 10, 26 Saul abiit in -um suam in Gabaa. 23, 18 reversus est (III reg. 22, 17 *al.*). II reg. 19, 11 reducendum. Iudith 16, 25 rediit. in -os: ITALA Ios. 22, 7 (Lugd.) dimisit ... in -os suas (*οἴκους*, VVLG. tabernacula). VVLG. num. 32, 18 revertemur. I Macc. 12, 45 remitte.

β ceterae iuncturae:

iuxta posita (*etiam ad abl. et praepos.*): PLAVT. Merc. 653 quae patria aut -us tibi stabilis esse poterit? (*cf.* Men. 1069 ea -us [eadem urbs *coni. Bücheler*] et patria est mihi. CIC. dom. 5 Lig. 33 Att. 1, 14, 3 epist. 16, 12, 1 CAES. civ. 3, 32, 4 VERG. Aen. 7, 122 hic -us, haec patria est OV. Pont. 4, 4, 7 trist. 3, 7, 45. 5, 5, 19 SEN. Phoen. 209 SIL. 13, 515 QVINT. decl. 296 p. 172, 8 VVLG. Matth. 13, 57 AVG. anim. 3, 11, 15 SVLP. SEV. chron. 1, 5, 2. *nota asynd.* (*cf. l. 55*): SALL. Iug. 14, 11. 17 CALP. decl. 31. *adde*: SOL. 27, 44 quae -us [*sc. Cyrenae*] Callimacho poëtae fuit patria. *cf. adi.*: PLAVT. Stich. 506 in patriam -um rediisse. VAL. FL. 8, 46 patrias. STAT. Theb. 10, 343. 12, 519 SOL. 11, 31 LACT. Phoen. 116). CIC. Quinct. 54 cum Romae -us eius, uxor, liberi sint (85 cui Romae -us, uxor, liberi, procurator esset. 86 S. Rosc. 96 SALL. epist. Mithr. 17 SEN. contr. 10, 5, 2. STAT. Theb. 3, 578 conubia. 7, 719 coniunx [MIN. FEL. 2, 1]). Deiot. 15 cum regno, cum -o, cum coniuge (CAES. Gall. 5, 54, 2 OV. epist. 14, 111. *cf.* VAL. FL. 5, 684 -os et sceptra [7, 502]). Mur. 89 et -o et parente et omnium suorum consuetudine. leg. 3, 19 urbe ... -o sua *Romae*. CAES. Gall. 1, 44, 2 -um propinquosque. VERG. georg. 2, 511 -os et dulcia limina. Aen. 8, 39 -us ... penates (LIV. 22, 1, 6 -o, publicis privatisque penatibus. LVCAN. 9, 231). OV. met. 9, 409 exul mentisque -usque. 14, 169 -us ... Ithaceque. trist. 3, 2, 21 Roma -usque. LIV. 5, 2, 12 in -os ac tecta reduci. 5, 4, 6 -o ac re familiari (7, 39, 2). STAT. Theb. 5, 24 quae -us aut tellus?

epitheta (*cf. etiam p. 1975, 44. 1976, 39*): alta: VERG. Aen. 12, 546. 547. certa: VERG. Aen. 8, 39 (*cf. p. 1973, 82*). deserta: LVCAN. 9, 231 VAL. FL. 2, 376. dulcis: HOR. carm. 4, 5, 12. inanis: VAL. FL. 2, 290. patria: *v. p. 1976, 40. 1977, 81.* stabilis: PLAVT. Merc. 653. *nom. propr.*: Hibera: CLAVD. 8, 20. Marrucina: SIL. 17, 453. Tyria: SIL. 16, 467.

verba: -um (*poetice et l. 19. 21. 22. 23* -os): amittere: VAL. FL. 4, 448. fugere: SEN. Phoen. 210. linquere: VAL. FL. 2, 290. 8, 46 STAT. Theb. 3, 578 (re-: CIC. Tusc. 1, 86 CAES. Gall. 1, 30, 3. 1, 44, 2 SIL. 9, 70 *al.*). mutare: VERG. georg. 2, 511 OV. fast. 4, 803 FIRM. math. 8, 6, 2 AVIEN. orb. terr. 1064. petere: VAL. MAX. 7, 7, 1 SEN. Tro. 527. 1165 (re-: OV. fast. 2, 95 VAL. MAX. 6, 3, 6 CVRT. 4, 1, 39). prospicere: CIC. Verr. II 5, 169. respectare: SIL. 8, 18. revisere: LIV. 7, 39, 4 *cf.* 21, 21, 5 *et* 7 PANEG. 8 (5), 14, 3. tenere: VAL. FL. 5, 684. transferre: SEN. dial. 11, 7, 1. *abl.* -o: carere: CIC. Verr. II 4, 41 Lig. 11 OV. trist. 3, 7, 45 Pont. 4, 4, 7 SIL. 13, 515 CALP. decl. 31. frui: OV. trist. 5, 5, 19. gaudere: SIL. 8, 358.

2 *translationes:*

a *de mundo ut sede vel patria hominum terrestri, sim.*: VARRO Men. 92 mundus -us est maxima homulli. CIC. rep. 1, 19 -*us nostra* non ea est, quam parietes nostri cingunt, sed mundus hic totus (*syn.* domicilium). 3, 14 deos, quorum -us esset omnis hic mundus (*cf.* leg. 2, 26 *syn.* templum. nat. deor. 3, 26). 6, 20 sedem ... hominum ac -um contemplari *mundum* (6, 25 aeternam. *cf. l. 41*). nat. deor. 2, 90 hac caelesti ac divina -o. 2, 154 est ... mundus quasi communis (div. 1, 131) deorum atque hominum -us aut urbs utrorumque. PROP. 3, 5, 26 quis deus hanc mundi temperet arte -um (MIN. FEL. 18, 4 PETR. CHRYS. serm. 148 p. 596^C). SEN. benef. 7, 1, 7 mundum ... unam omnium -um (TERT. pudic. 7). epist. 90, 42 prospectus huius pulcherrimae -us. MIN. FEL. 33, 1 deo una -us est mundus hic totus. *adde*: VARRO Men. 437 aeviternam hominum -um, tellurem. MANIL. 1, 535 publica (*i. oculis exposita*) naturae -us his contenta tenetur finibus amplectens pontum terrasque iacentes.

b *de caelo ut sede deorum vel hominum mortuorum* (*cf. etiam p. 1970, 42 sqq.*): ENN. ann. 575 divum -us altisonum cael (VERG. Aen. 10, 101 deum -us alta [*cf.* 2, 241 divum -us Ilium]. OV. met. 4, 735 superas ... deorum. APVL. mund. 1 deorum -us est, quod caelum vocamus. *cf.* VERG. Aen. 10, 1 panditur ... -us omnipotentis Olympi [CLAVD. DON. *ad l.* p. 288, 17 caelum esset patefactum]. HOR. carm. 2, 12, 8 fulgens ... -us Saturni veteris [*cf.* 3, 3, 33 lucidae sedes]. OV. fast. 5, 36 Iovis. SIL. 17, 475 summi ... -us alta parentis. SEN. Herc. f. 438 caelitum). ACC. trag. 671 in -um aeternam patris (*cf. Eur. Heracl. 910* ἔστιν ἐν οὐρανῷ βεβακώς. STAT. Theb. 7, 201 ista per aevum mecum aeterna -us). CIC. rep. 6, 29 animus velocius in hanc sedem et -um suam pervolabit (*cf.* Tusc. 1, 51 in liberum caelum quasi -um suam. 1, 118 in aeternam et plane in nostram -um). LVCR. 2, 1110 unde apparēret spatium caeli -us altaque tecta tolleret a terris (6, 358). HOR. carm. 1, 3, 29 aetheria (PROP. 2, 16, 50 OV. Pont. 4, 13, 26 SEN. Herc. O. 93 SIL. 6, 253 CARM. epigr. 691, 2 [*saec. V p. Chr.?*]. 1340, 4 DAMAS. epigr. 23, 5. *cf.* HOR. carm. 1, 28, 5 aerias). OV. met. 15, 159 semper ... priore relicta sede novis -bus vivunt *animae*. fast. 1, 298 superas (2, 188 CARM. epigr. 1354, 10 [*saec. V p. Chr.*]. 1447, 4. *cf.* STAT. Theb. 8, 315 supernas). 3, 160 voluit praenoscere caelum *Caesar* nec deus ignotas hospes inire -os. STAT. silv. 1, 2, 120 has ... intrare -os (*syn.* sedes). ITALA deut. 26, 15 (Lugd.) aspice ex -o sancta tua de caelo (*οἴκου*, VVLG. de excelso caelorum habitaculo). II Cor. 5, 1 (*v. p. 1980, 3*). CYPR. domin. orat. 8 p. 272, 5 divinam et aeternam -um. CLAVD. rapt. Pros. 3, 8 stellata. AVG. civ. 19, 16 p. 383, 14 D. caelestem. CARM. epigr. 688 (= Diehl 1062^B), 13 (*a. 449*) angelicas. *adde t. t. astrologorum de siderum collocatione*: PS. CENS. frg. 3, 9 p. 60, 1 multum refert, cuius quaeque stella[e] -us, alienae (FIRM. math. 2, 20, 7) an ipsius sit; -us solis leo, lunae cancer *eqs.* (DRAC. Romul. 10, 400). FIRM. math. 1, 4, 7 *Saturni*. 2, 2 tit. de -bus stellarum (2, 2, 1 *syn.* domicilium). 2, 2, 5 Veneris -us sunt Taurus et Libra (SERV. Aen. 8, 590). 2, 10, 2 Martis. 2, 10, 5 Iovis. 2, 20, 10 hospitem -us suae. 2, 25, 10 *coniunct.* altitudine. 3, 4, 17 Mars -um suam evertit (6, 31, 62). *passim.* MART. CAP. 1, 44. 47 *syn.* domicilium, sedes. 1, 49.

c *de sedibus inferis et sepulcro*: VERG. georg. 4, 481 ipsae ... -us atque intima Leti Tartara (*cf.* CVLEX 274). Aen. 5, 732 Ditis ... infernas accede -os (6, 269 vacuas et inania regna. SEN. Herc. f. 664. 717. 782. Med. 741 opacam. APVL. met. 6, 19 vacuam. CARM. epigr. 80, 1 CARM. epigr. 2125, 4 *cf. p. 1979, 28*). Aen. 6, 534 tristes sine sole -os, loca turbida. 6, 705 placidas. HOR. carm. 1, 4, 17 -us

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

exilis Plutonia. PROP. 3, 12, 33 nigrantesque -os animarum. OV. met. 14, 111 Elysiasque -os et regna novissima mundi (SEN. Herc. O. 1916. STAT. silv. 3, 3, 23 [*alibi dicit idem* oras, plagas, sedibus]. MART. 1, 93, 2). fast. 3, 620 Tartareas (TAB. devot. Audollent 250 A 12. 13). SEN. Herc. O. 1870 Stygias (LVCAN. 6, 514 VAL. FL. 1, 782 MART. 6, 18, 2. 10, 72, 10. 12, 52, 12). Phaedr. 221 silentem nocte perpetua -um (Herc. f. 620). 1241 aeterna (PS. CIC. epist. ad Oct. 9. VVLG. eccl. 12, 5 aeternitatis. *cf. infra l. 28*). Oed. 256 carentes luce. LVCAN. 5, 628 infernae (GELL. 16, 5, 12. CORP. XIV 510, 30 [*Ostiae, latet*]. TAB. devot. Audollent 250 A 7. *cf. etiam p. 1978, 81*). VAL. FL. 3, 399 Cimmerium. STAT. Theb. 8, 2 letiferas. VVLG. Iob 17, 13 infernus -us mea est. 30, 23. HEGES. 5, 22 l. 93 cum in illam perpetuam -um decesserimus (*cf. infra l. 45*). CARM. epigr. 1354, 10 (*christ.*) superas laetior ir[a]e -os. *expressius dicitur de domicilio mortuorum, sepulcro* (*cf.* COD. Iust. 9, 19, 4 pr. [*a. 357* = COD. Theod. 9, 17, 4] qui sepulcra [aedificia manium COD. Theod.] violant, -us ut ita dixerim defunctorum. *cf. lusum verborum*: STAT. silv. 5, 1, 237 -us ista, -us! quis triste sepulcrum dixerit? *nota formulas* [*cf. l. 30sq. 39sq. 50. 54. 56*]: OV. met. 10, 34 haec est -us ultima. SIL. 13, 525 -us omnibus una. CARM. epigr. 965 [*a. 10 p. Chr.*], 9 una -us cunctis): LYGD. 2, 22 in marmorea ponere ... -o. EPICED. Drusi 74 claudite iam, Parcae, ... sepulcra ... plus iusto iam -us ista patet. PAVL. FEST. p. 63 cupressi mortuorum -bus ponebantur *eqs.* PETRON. 71, 7 valde ... falsum est vivo quidem -os cultas esse, non curari eas, ubi diutius nobis habitandum est. ITALA (Tycon. 70, 24) *et* VVLG. Is. 14, 18 omnes reges gentium dormierunt in honore, homo in -u sua (οἴκῳ).
sic saepe in INSCR.: CORP. I^{2} 1214 (= CARM. epigr. 55), 21 (*aet. Caes.*) tenebris tenentur Ditis a e t e r n a -u (CARM. epigr. 59, 19 constituit. 71, 4 instituit [CORP. VIII 5158]. CORP. I^{2} 1822 [= CARM. epigr. 72, 3] aeternam deveni -um [*nota acc. sine* in *cf. p. 1960, 67*]. 1319, 6 haec est -us aeterna, hic est fundus *eqs.* 1930 [= CARM. epigr. 117] aspice. CARM. epigr. 136 ad Ditem ... effecit. CORP. III 3985 -u eterne et perpetue securitati [6463. VIII 20473 *a. 360 cf.* III 13382]. 14207^{15}. 14292. 14910. 15181^{2}. V 121. 123. 195. 262. 1260. 1712. 7047. V suppl. 634. VI 9258. 9611. 13046. 28116. 32020 [*saec. V*]. VIII 5749. 8186. 9929. 10712. 11581. 20473 [*a. 360*]. 20478 [*a. 324*]. 21788 = 9940 [*a. 522*]. 21793. 23210. 23960. XII 4123 [*saec. I*]. XIII 2246. XIV 1335 INSCR. christ. Rossi I 573 [*a. 407*]. INSCR. christ. Silvagny 3118 (= Diehl 3656^{A}) *al. nota collocationem inusitatam*: CORP. VIII 4447 aeterna -us hec est. *sed cf. etiam*: 3582 aeterna -um. 19168 INSCR. christ. Silvagny 1526 (= Diehl 3655) raptus eterne -us [*sic*] *al.*). CORP. V 6274 ⟨a e t e⟩r n a l e m (VI 3651. 18677a. VIII 9870 (*a. 583?*). 9941. 21782 [*a. 459, Pomariae, et passim in inscr. huius urbis, v. adn.*]. XI 4342 INSCR. christ. Diehl 3646 *al.*). CARM. epigr. 1588, 7 haec nobis d. p e r p e t u a (CORP. III 2165 leti -um p(er)p(etuam) h(anc). V 6256, 4. XII 4722 *Narbone*). CORP. VIII 21784 (*a. 372, Pomariae*) domu R o m u l a fecerunt (21799 [*a. 425, numeri Syrorum. passim in inscr. huius urbis usque ad* 21807; 9979 [*a. 389*]. 9971 (*a. 399*) *aliaque v. apud Diehl, de M finali epigr. p. 247; nota* 9967 -um Ronnia ist⟨it⟩uerunt]). *adde*: CARM. epigr. 55, 1 (= CORP. I^{2} 1214) leti -us. 1555 A 2 haec certa est -us (*syn.* sedes). INSCR. Notiz. degli scavi 1923 p. 194 (*a. 405*) ⟨dep⟩osita ic ⟨e⟩st in -u s⟨epulchr⟩ale. *rarius sine adi.*: CARM. epigr. 90 perfeci hanc -um (CORP. VIII 7541. 9949). CORP. II 1222 haec est -us qum meis (*syn.* sepulcro). 5595 (*Citaniae, saec. I/II?*) Coroneri Camali -us. III 3171. V 2255 -us L. Petici Salvi (VIII 8751). XII 1686 una -us (*antea* sepulcro. *cf.* CARM. epigr. 2177, 6. 8). 5271 (*litteris saec. I p. Chr.*). INSCR. christ. Rossi I 737 (*a. 447*). INSCR. christ. Silvagny 2335 (= Diehl 3645^{A}). *al. nota argutam distinctionem* (*cf. infra l. 66*): CARM. epigr. 1488, 2 aedis aedificat dives, sapiens monumentum. hospitium est illud corporis, hic -us est.

d *corpus hominum vel partes corporis sedes alicuius rei cogitantur*: OV. met. 15, 220 natura ... angi corpora visceribus ... condita matris noluit eque -o vacuas emisit in auras (*cf. p. 1980, 18*). EPICED. Drusi 262 pectoraque, ingenii magna capaxque -us (HIL. gen. 136 -um divae pectus rationis et alti sedem consilii). SEN. epist. 120, 14 nec -um esse hoc corpus, sed hospitium *animae* (*cf.* PS. APVL. Ascl. 8 texit eum *hominem* corporea -o [*antea* mundano integimento]. INSCR. christ. Rossi II p. 109, 63 v. 8 mortalemque -um vivificator habet. PROSP. carm. de prov. 227 terrenamque illapsa -um *anima*. *cf. imagine servata* [*cf. l. 79. p. 1980, 13*]: LVCR. 3, 774 metuit *anima* ..., -us aetatis spatio ne fessa vetusto obruat. *in comparatione*: CIC. Tusc. 1, 51 qualis animus in corpore sit tamquam alienae -[u]i *eqs.*). COMM. instr. 2, 35, 4 -um stomachi (*i. pectus*). AVG. serm. 215, 5 in fronte tamquam in -o pudoris. SEDVL. carm. pasch. 3, 85 talem ... -um (*sc. corpora porcorum*) dignus fuit hospes habere *daemon*. CARM. de aegr. Perd. 148 splenis ... cubilia et atri ... fellis ... -us. *nota de metempsychosi*: OV. met. 15, 458 inque ferinas possumus ire -os pecudumque in corpora condi. *addo varias scripturae sacrae et* ECCL. *allegoricas significationes vel interpretationes* (*saepe similitudo plenius servatur, ut*: TERT. paenit. 2, 6 paenitentia ... mundam pectoris -um ... spiritui sancto paret [OPTAT. 4, 6 p. 110, 13 fit -us vacua in pectore credentis, fit -us munda *exorcismo*; intrat deus]. RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 220, 8 B. donec in -o huius corporis posita est anima. AVG. conf. 1, 5, 6 -us animae meae ... dilatetur abs te. SEDVL. op. pasch. 3, 8 p. 238, 17 *cf. etiam l. 2. 18. 19. 21; nota*: EVCHER. form. 9 p. 55, 23 -us: anima in qua Christus habitat vel ecclesia. GREG. M. moral. 8, 34): ITALA (Tert. resurr. 41 p. 85) *et* VVLG. II Cor. 5, 1 etsi terrena (terrestris VVLG.) -us nostri tabernaculi dissolvatur, habemus -um ... aeternam in caelis (*cf.* TERT. *ad l.* id est: pro hoc quod dissolvetur caro nostra per passiones, domicilium consecuturi sumus in caelis. *ibid.* p. 85, 14 quia -um dixerat carnem, eleganter voluit et in mercedis comparatione vocabulo -us uti. 46 p. 95, 2. *cf. etiam* RVFIN. Orig. in lev. 15, 2 p. 488, 17 sqq. B.). TERT. pudic. 20 de -o hominis nostri ... auferri ... impedimenta ..., ut munda sit, quae remanet -us, caro et anima (*in interpretatione loci lev. 14, 36. similiter* ORIG. in Matth. 18, 28 *cf.* VVLG. Matth. 23, 38). anim. 38 -us animae caro est, et inquilinus carnis anima. *ibid.* dilapsa -o. CYPR. ad Donat. 15 p. 15, 23. HIL. in Matth. 7, 6 in Petri -u, id est in corpore (*cf.* VVLG. Matth. 8, 14 venisset ... in -um Petri. *similes interpretationes*: 9, 2. 26, 6). AMBR. in psalm. 118 serm. 8, 7, 4 cui *deo* mundus angustus est, tu *homo fidelis* ei ampla es -us. PAVLA Hier. epist. 46, 2, 3 uterum suum ... esse -um filii dei (*cf.* AVG. civ. 17, 20 p. 249, 11 D. verbum ... in utero virginali -um sibi aedificavisse corpus humanum. PETR. CHRYS. serm. 56 p. 355^{A}. 92 p. 459^{B}). RVFIN. Orig. in num. 23, 7 p. 219, 14 B. tale fermentum nisi abiecerimus de -o animae nostrae ..., exterminabimur. PROSP. in psalm. 111, 3 in -o sua: id est in corde suo. PETR. CHRYS. serm. 15 p. 236^{A} CASSIOD. in psalm. 127, 4 GREG. M. moral. 4, 61. 8, 74. 75. 11, 25. *praeterea cf.* ENNOD. opusc. 3, 28 p. 338, 1 in quo *iuvene* -um sibi statuerat castitas.

II *cogitatur de* **dominis**, *habitatoribus ipsis*:

A *i. q.* **corpus** *sub uno patre familias agentium*, **familia**: ISID. orig. 9, 4, 3 -us unius familiae habitaculum est, sicut urbs unius populi, sicut orbis domicilium totius generis humani. est autem -us genus, familia, sive coniunctio viri et uxoris. incipit autem a duobus et est nomen Graecum. *saepe in interpret.* SCHOL., *ut*: SERV. Aen. 2, 652 modo familiam, alias domicilium, interdum re vera -um. 3, 85. 5, 121. 7, 122. 9, 446 *al. de translatione cf.* CIC. epist. 16, 17, 1 et doctrina et -us et ars et ager etiam 'fidelis' dici potest, ut sit, quomodo Theophrasto placet, verecunda tralatio. TERT. orat. 26 quomodo secundum praeceptum 'pax huic -u⟨i⟩' (*Luc. 10, 5*) dies, nisi et eis qui in -o sunt pacem mutuam reddas? AVG. civ. 11, 8 p. 471, 9 D. laetitia -us laetitiam significat eorum qui laetantur in -o, etiamsi non eos -us ipsa, sed alia res aliqua laetos facit. serm. 170, 4 dicitur '-us' habitatores -us; secundum quam sententiam dicimus malam -um esse marmoratam et bonam -um esse fumigatam ... -um appellans non parietes et receptacula corporum, sed ipsos habitatores. 342, 3 c. Iul. 6, 18, 53.

1 *significationes* **latiores** (*de domo imperatoria v. l. 49. 75. p. 1982, 5. 8. 16. 50. 67. 1983, 70sqq.*): **a** *de servis, libertis, aulicis*: PLAVT. Merc. 395 non nostra formam habet dignam -o. nihil opus⟨t⟩ nobis ancilla nisi quae texat *eqs.* CIC. Att. 12, 33, 2 paedagogi probitas et medici assiduitas et tota -us in omni genere diligens. MART. 6, 29, 1 non de plebe -us nec avarae verna catastae. 11, 39, 6 te noster vilicus horret, te dispensator, te -us ipsa pavet. TAC. hist. 2, 92 quidam in -um Caesaris transgressi. ann. 2, 40 multi e -o principis. 4, 7 modesta servitia *Caesaris*, intra paucos libertos -us. 11, 28 -us principis inhorruerat. IVV. 3, 261 -us ... patellas iam lavat. 6, 486 praefectura -us Sicula non mitior aula. VVLG. gen. 45, 2 Aegyptii omnisque -us Pharaonis (*cf.* III reg. 5, 9 *al.*). *nota*: SEN. epist. 47, 14 honores illis *servis* in -o gerere, ius dicere permiserunt et -um pusillam rem publicam esse iudicaverunt (PLIN. epist. 8, 16, 2 servis res publica quaedam et quasi civitas -us est).

b *de gente, stirpe* (*de populo l. 76*): AVG. civ. 15, 19 p. 98, 23 D. et Vergilius (*Aen. 1, 284*) imperiosissimam civitatem -um appellat Assaraci, Romanos volens intellegi ... et -um Aeneae (*Aen. 3, 97*) eosdem ipsos ..., imitatus namque est poeta ille litteras sacras, in quibus dicitur -us Iacob iam ingens populus Hebraeorum. 16, 2 p. 124, 4 'in -o sua' ... a suae carnis gente et domesticis sanguinis sui. 17, 5 p. 214, 2 quod ... nominat -um patris eius (*cf.* VVLG. I reg. 2, 30), non eum de proximo patre dicere, sed de illo Aaron, qui *eqs.* (*syn.* stirpe, genere, gente). 17, 12 p. 233, 30 -us ... David propter genus David. *legitur hoc sensu praeter sacros libros* (*ex. gr.* VVLG. exod. 2, 1 vir de -o Levi *et passim; cf.* RVFIN. Orig. in num. 17, 4 p. 159, 9 B. plebes per cognationes partiebantur et cognationes per -os familiarum) *potissimum apud poetas* (*cf. etiam p. 1984, 30*): OV. fast. 1, 606 illa -us (*Fabia*) meritis Maxima dicta suis (SIL. 6, 637. 7, 44). LIV. 30, 20, 4 Hanno qui -um nostram (*Hannibalis*) ... ruina Carthaginis oppressit. *al.; in* INSCR.: CORP. IV 22083 unum ex -o eorum qui extiterit (*opp.* exterum). 5818 ex d⟨omo⟩ Caesarum. *al. hinc ab auctoribus gentis poetice transfertur ad gentem ipsam* (*cf. l. 60 et p. 1982, 17*): VERG. Aen. 1, 284 cum -us Assaraci (CLAVD. DON.: Troiani generis stirpem) ... dominabitur Argis. VAL. FL. 1, 512 Teucer et Libys et vestri Pelopis -us. SIL. 2, 76 Ciconesque Getaeque et Rhesi -us. 3, 283 Massyli ... -us ultima terrae. 3, 367. STAT. Theb. 1, 224 geminas punire -os (SCHOL.: duas familias significat Thebanorum et Argivorum). 6, 145. *item in scriptura sacra* (*cf. supra l. 63 et p. 1984, 49*): VVLG. exod. 16, 31 -us Israel (οἱ υἱοὶ Ἰ.) (lev. 10, *passim, nota opp.* advenae: 17, 8 *al.*).

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

c *de sectis philosophorum, partibus* (*cf. etiam*: PROP. 4, 1, 78 a proavo ducta Conone -us [*sc. astrologi, Chaldaei*]): CIC. ac. 1, 13 Antiocho ... magis licuerit ... remigrare in -um veterem e nova quam nobis in novam e vetere (*antea* relictam a te veterem academiam, tractari autem novam). HOR. carm. 1, 29, 14 libros Panaeti Socraticam et -um mutare loricis Hiberis. SEN. benef. 5, 15, 3 ecce nescio qui⟨s⟩ non ex philosophorum -o clamat (epist. 29, 11 idem hoc omnes tibi ex omni -o conclamabunt: Peripatetici, Academici, Stoici, Cynici). nat. 7, 32, 3 stat per successores Pyladis et Bathylli *pantomimorum* -us. FRONTO p. 180 N. facundum virum de mea -o (*i. disciplina*) meoque contubernio in forum deductum. *hinc i. partes*: LVCIF. non conv. 10 p. 22, 1 qui dereliquisti domini castra et transitum fecisti ad diaboli -um. *huc fortasse pertinet*: CIC. Att. 13, 23, 2 quid tu istos putas? nosti -um (*cf. edd.*).

2 *sensu artiore i. q.* ***familia***: *iuncturae selectae* (*hic illic etiam ad 1 cf. p. 1982, 50. 1983, 70. 1984, 21*):

a *iuxta posita* (*syn. et oppos.*): -us, uxor (coniunx), liberi (*de formulis ad familiam imperatoriam pertinentibus v. Ritterling, Röm.-germ. Korr.-Bl. [Germania] 1 [1917], p. 66²*): *sim.*: TER. Andr. 891 -us, uxor, liberi (CIC. Phil. 12, 5 coniugem, liberos [LIV. 4, 28, 5 SIL. 13, 288. IVV. 6, 85 -us et coniugis atque sororis. RVFIN. Greg. Naz. orat. p. 226, 12 coniugia]. HOR. carm. 2, 14, 21 QVINT. decl. 337 p. 325, 20. AVSON. 206, 9 uxor, -us et schola. HIER. epist. 52, 15, 1 -os, matronas ac liberos). CIC. off. 1, 58 liberi totaque -us (epist. 13, 19, 2. 15, 11, 1 cum parentibus tuis et cum tota -o. OV. Pont 2, 2, 103. 2, 6, 16 GERM. 185 SEN. dial. 5, 23, 4 CYPR. epist. 55, 13 p. 633, 8. *saepe in* INSCR. *ut*: ACT. Arv. a. 218 B 23 *cf. supra l. 18. nota*: OV. fast. 4, 543 tota -us laeta est, hoc est, materque paterque nataque: tres illi tota fuere -us. *adde*: VVLG. Esth. 8, 11 coniugibus ac liberis et universis -bus). CAEL. Cic. epist. 8, 16, 2 filius unicus, ... -us, ... spes tuae reliquae. LVCR. 3, 894 -us ... uxor ... nati (VERG. Aen. 2, 579 coniugiumque -umque, patres natosque. OV. Pont. 3, 3, 87 VAL. FL. 1, 769 STAT. Theb. 3, 652. 5, 77. 8, 385 -os, conubia, natos [10, 768]. *adde*: OV. met. 14, 449 -o ... nataque. *cf. supra l. 28*). VERG. Aen. 2, 702 -um ... nepotem. PROP. 1, 11, 23 tu mihi sola -us, tu, Cynthia, sola parentes (VAL. FL. 7, 50 CYPR. epist. 57, 4 p. 654, 5 HIER. epist. 22, 30, 1 *cf. supra l. 25. adde*: LIV. 21, 41, 8 patremque [28, 41, 14 SEN. contr. 10, 2, 12 LVCAN. 6, 803 *cf. supra l. 28*]). PROP. 2, 8, 14 teque tuamque -um (*cf.* 3, 11, 28 LIV. 5, 23, 10 STAT. Theb. 5, 639 SVET. Aug. 58, 2 APVL. met. 5, 12 *al.*). OV. met. 11, 543 cum pignoribus -us. HOMER. 625 propago. IVV. 13, 206 tota cum prole -oque et ... propinquis. ITALA (Lugd.) *et* VVLG. num. 1, 2 per cognationes et -os (1, 18 *et saepe. nota distinctionem*: VVLG. Ios. 7, 14 accedet *tribus* per cognationes suas et cognatio per -os -usque per viros). 1, 4 tribuum ac -orum. 2, 32 turmas. Marc. 10, 29 -um aut fratres aut sorores. *al.*

syn. vel coniunct. familia (*v. etiam p. 1965, 51*): CATO agr. 132. 134, 2 *bis*. 139. 141, 2. 3 LVCIL. 680 AERAN. com. 314 RHET. Her. 4, 39, 51 CIC. Cael. 42 SALL. rep. 2, 13, 2 NEP. Eum. 6, 3 ACT. lud. saec. Aug. 97. 99. LIV. 22, 53, 11 -um familiam remque meam (AVR. Fronto p. 16 N.). VAL. MAX. 5, 2, 7 SEN. dial. 3, 19, 2. 9, 11, 2. nat. 6, 1, 7 *opp.* urbes, gentes. CVRT. 10, 7, 15 ASCON. p. 17, 13 St. PETRON. 64, 7 QVINT. decl. 252 p. 33, 21 TAC. ann. 1, 3. 3, 24 LABEO frg. Gell. 13, 10, 3 GELL. 1, 21, 2 APVL. met. 4, 24 apol. 75. 98 PAPIN. dig. 37, 11, 11, 2 ACT. lud. saec. Sept. Sev. 3, 77. 81 TERT. adv. Marc. 4, 36 p. 545, 18 PANEG. 4 (9), 17, 5 LACT. ira 5, 12 SCHOL. Cic. Bob. p. 124, 16 St. VVLG. exod. 12, 3 *al.* (*cf.* I par. 24, 30 -os familiarum suarum. -ūs familia *v. p. 1982, 3*). AVG. civ. 1, 9 p. 15, 23 D. SVLP. SEV. chron. 1, 11, 4. 1, 38, 2 Mart. 17, 5 COD. Iust. 10, 62, 3 pr. CORP. III 12433. VI 35132. *alia*: CIC. Sull. 73 -us ..., celebratio cotidiana. Lig. 12 -um nomenque vestrum. leg. 3, 3 nec -us ulla nec civitas nec gens (fin. 1, 58 Lael. 23 epist. 5, 8, 2 SEN. clem. 1, 25, 5 AVG. civ. 19, 5 p. 364, 9 D.). parad. 46 omnia venalia ..., forum -um (nat. deor. 3, 69 -us ... forum ... curia, campus). nat. deor. 3, 85 -us ... res publica (LIV. 45, 41, 8 VAL. MAX. 5, 8, 3 TAC. Germ. 13 *et 7ies*). div. 1, 121 regnum (LIV. 40, 8, 11. 40, 15, 3 SEN. Ag. 912 Med. 571 Phoen. 53. 184 TAC. ann. 13, 31 IVV. 6, 225). Lael. 15 et -us ... et militia (103). 23 urbs (OV. Pont. 4, 8, 35 VAL. MAX. 2, 6, 6). epist. 13, 21, 2 remque familiarem (13, 34 rem -umque. 13, 38). Att. 13, 21, 7 hominem, -um facultates. VERG. Aen. 7, 52 -um et ... sedes. HOR. carm. 3, 6, 18 genus et -os (*opp.* patriam populumque; SEN. Herc. O. 319 COD. Theod. 7, 2, 1 [*a. 383*]). epist. 1, 9, 4 dignum mente -oque ... Neronis (TAC. ann. 2, 36 mens, -us [*sc. numerositas liberorum*], fortuna. *cf.* Agr. 7 animum -umque [20]). 1, 16, 44 -us et vicinia. OV. epist. 5, 117 patriam (12, 161 regno patriaque -oque. SIL. 16, 593). met. 10, 400 fortuna (LIV. 5, 11, 15 caput, -um fortunasque). fast. 1, 701 gratia dis -uique tuae. OCTAVIA 57 -um stirpemque Claudi (CYPR. GALL. Ios. 65). SEN. benef. 6, 33, 3 *opp.* saeculis. VAL. FL. 1, 721 o -us, o ... penates (SIL. 15, 101). VAL. FL. 4, 34 gente -oque (VLP. dig. 50, 16, 195, 2). SIL. 1, 668 penetralia. 15, 258 cui dextera clara -usque. STAT. silv. 5, 3, 96 furias regumque -os. TAC. hist. 4, 52 pacem -umque (ann. 1, 4). PLIN. paneg. 64, 3 caput suum, -um suam (*cf. supra l. 74*). VVLG. III reg. 2, 33 -ui et throno illius.

b *gen.* -ūs (-uum) *pendet e subst.*: *α nom. est* ***persona*** (*cf. etiam sub II B 2 c β*): -ūs: amatores: CORP. VIII 22774. cognatio: VVLG. II reg. 9, 12 *al.* columen: OCTAVIA 168 (*cf.* COM. pall. inc. 53). cultores *v. p. 1987, 50.* delicium: CARM. epigr. 238, 2. dominus: VVLG. gen. 45, 8 Marc. 13, 35. familia: SOL. 9, 11. genius (*in dedicat.*): CORP. III 6456. VIII 2597. 2632 (= CARM. epigr. 1519), 6. 6945 genio -us Aug. 18893 d. XII 2429. *cf. plur.* -uum: AVSON. 343, 9. heres: SEN. Herc. f. 337. liberti: CORP. VI 12772 *al.* membra: OV. trist. 1, 3, 64 Pont. 2, 2, 76 APVL. met. 3, 28 AVG. civ. 19, 16 p. 383, 7 D. miles: CORP. IV 2157. numen (-us Augustae, *tantum in dedicat.*): CORP. III 7380 (*a. 55*). 6992 (*a. 129*). VI 541 (*a. 88*). 542 (*a. 112*). 543 (*a. 115*). 30983. 30985. VIII 4199. XIV 45. 46. 4057. INSCR. Notiz. degli scavi 1907 p. 655. pars: PROP. 4, 11, 44 OV. Pont. 1, 7, 68. 4, 9, 109 TAC. ann. 6, 8 *al.* pater (*pro* familias *metro cogente*): HOR. sat. 2, 6, 88 IVVENC. 4, 187. *nota pleonasmum versioni condonandum*: ITALA (cod. f *al.*) *et* VVLG. Luc. 22, 11 patri familias -us (τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας; patri f. *sine* -us: ITALA codd. b c ff₂ i l q r). patronus: VAL. MAX. 5, 2, 7. pignora: LVCAN. 2, 370. pontifex -us Augustae: CORP. II 1663. 2101. posteritas: CVRT. 10, 9, 6. proceres: MANIL. 1, 796 (*i. gentis*). proles: SEN. Phaedr. 667 SIL. 4, 785. propago: VAL. FL. 6, 548. rector: APVL. apol. 98 mund. 25. sacerdotium: TAC. ann. 3, 64. semen: ITALA I reg. 2, 31 (Aug. civ. 17, 5 p. 212, 26 D.) (VVLG. bracchium). seniores: CORP. VIII 22741. series: LVCAN. 4, 823 STAT. Theb. 3, 74. stirps: SEN. Tro. 456 SIL. 6, 89. tutor (*in dedicat.*): CORP. X 3799. venerator: OV. Pont. 2, 2, 1. vernula: PANEG. 12 (2), 31, 1. *cf.* vernaculus: ITALA gen. 17, 12 (Lugd., Aug. civ. 16, 26 p. 167, 5 D.) (οἰκογενὴς τῆς οἰκίας). VVLG. gen. 17, 23 *al.* violator: VELL. 2, 100, 4. virgo: SEN. Tro. 871 HIER. epist. 52, 5, 6. ultor: SIL. 16, 593. *adde pl.* -orum (*cf. supra l. 5*): principes: VVLG. exod. 6, 14 *al.* turba: PANEG. 12 (2), 37, 4. *β nom. est* ***res***: -ūs: adversa: TAC. hist. 2, 64. aerumnae, errores: TERT. apol. 14, 6. amicitia: LIV. 37, 53, 14. amores: APVL. met. 5, 31. arcana: TAC. ann. 1, 6 APVL. met. 10, 23. auxilium: OV. met. 4, 737. calamitas: LIV. 30, 30, 13. clades: OV. met. 8, 543 LIV. 40, 4, 2. 45, 41, 12 IVV. 10, 244 FLOR. epit. 1, 9, 5 APVL. met. 10, 4. claritas: DECRET. fabr. Pisaur. (Corp. XI 6335) 6. clientela: DECRET. decur. Ferent. Bass. (Corp. VI 1492) 20 Peltuin. (Corp. IX 3429) 19. concordia: PLIN. nat. 28, 99. cura (*v. etiam p. 1987, 29*): AETNA 645 AVSON. 362, 3. damna: HIER. epist. 49, 18, 2. decus: SEN. Med. 570 Tro. 766 TAC. hist. 3, 75. dedecus: LIV. 1, 40, 3 SEN. Ag. 300 IVV. 10, 342. disciplina: SVET. Aug. 65, 1 APVL. met. 9, 18. documenta: SIL. 6, 123. 13, 671. excidium: TAC. hist. 3, 67. exempla: SEN. dial. 12, 15, 2. fabula: APVL. met. 5, 31. fama: PHAEDR. 3, 10, 17 QVINT. decl. 267 p. 89, 19 PAVL. dig. 11, 3, 14, 1. fatum: OV. met. 4, 570 SEN. contr. exc. 5, 1 SEN. Ag. 223 Phaedr. 698 VAL. FL. 8, 135 QVINT. decl. 288 p. 155, 14. 20 TAC. hist. 1, 29 IVST. 12, 15, 1. firmamen: SEN. Herc. f. 1250. flagitia: SEN. benef. 6, 32, 1. fortuna: VERG. georg. 4, 209 OV. met. 13, 525 LIV. 26, 18, 11 SEN. contr. 7, 3, 3 SEN. Thy. 230 ASCON. Scaur. p. 25, 16 St. STAT. silv. 2, 1, 137. 5, 2, 77 APVL. met. 9, 39. CORP. III 8169 (*saec. III in., dedicat.*). GALLICAN. Avid. 9, 4. funera: STAT. silv. 5, 5, 46 *opp.* damna aliena. gemitus: IVV. 13, 130. gloria: EPICED. Drusi 366 TERT. cult. fem. 1, 3 p. 705 O. honos: *praeter* PHAEDR. 5, 7, 38 TAC. hist. 3, 66 VLP. dig. 48, 16, 12. PANEG. 4 (9), 17, 5 *tantum in formula tritissima* in honorem domus divinae (CORP. II 5364 *saec. II, passim, v. Ruggiero, Diz. p. 2063 sqq.*) *vel* in honorem domus Augustae (CORP. IX 3018 *post Tiber.* XIII 4324 *litteris saec. I. cf.* 4325. VI 31426). *adde*: XIII 1759 in honorem -us Saediorum. incolumitas: TAC. ann. 16, 30. infortunium: APVL. met. 1, 6 *et 5ies*. iucunditas: HIER. epist. 21, 39, 1. iura: STAT. Theb. 1, 671. laetitia: HIER. epist. 21, 1, 2. 21, 33. lex: SEN. contr. 2, 6, 7. 10, 3, 3. maiestas: SVET. Aug. 25, 1. memoria: DECRET. decur. Gab. (Corp. XIV 2795) 1. munificentia: CORP. VIII 26279. nobilitas: TAC. ann. 3, 17. nomen: DECRET. fabr. Sentin. (Corp. XI 5748) 11. nuncupatio: SOL. 48, 3. operta: APVL. met. 3, 15. origo: VERG. Aen. 7, 371. patientia: QVINT. decl. 321 p. 262, 30. pax: AVG. civ. 19, 12 p. 373, 10 D. 19, 13 p. 377, 4. *cf.* CORP. VI 200 Pacl aeternae -us imp. Vespasiani. perpetuitas: SEN. benef. 3, 33, 4. praesidium: PETRON. 64, 7. proventus: QVINT. decl. 258 p. 53, 31. pudor: QVINT. inst. 11, 1, 83. querela: PHAEDR. app. 10, 14. ruina: IVST. 17, 2, 1. salus: TERT. nat. 2, 9 VVLG. Hebr. 11, 7 *et* INSCR. *in formula*: CORP. XIII 4635 (*aet. Tiberii*) pro perpetua salute dIvInae -us. IV 1196 *al.* scelus: VERG. Aen. 1, 356. secreta: IVV. 3, 113 TAC. hist. 1, 85. solamen: SEN. Med. 945. solitudo: TERT. monog. 16 p. 786 O. spes: SEN. Tro. 462. spolia: OCTAVIA 125. splendor: CORP. II 2211 (*a. 348, ex sched.*). status: VAL. MAX. 5, 6, 4 SEN. dial. 6, 26, 2 APVL. met. 3, 15. tituli: PANEG. 12 (2), 5, 4. triumphus: SEN. contr. 10, 2, 4. tutela: CORP. V 3304. vitium: SEN. Ag. 148. vota: VAL. FL. 8, 149. vultus: OV. trist. 3, 8, 9 VAL. MAX. 5, 7 ext. 1. *adde gen. plur.* -uum (*cf. p. supra l. 5*): ignominia: VAL. MAX. 2, 7, 3. *cf. dat.*: CORP. IV 5409 -o lux.

c *adiectiva* (*compos. v. s. simpl.*): aegra: SEN. Thy. 240. affecta: APVL. met. 4, 33. afflicta: CIC. Phil. 12, 2 SEN. contr. 10, 1, 11 SEN. Med. 945 Tro. 462 TAC. ann. 4, 68 SVET. Cal. 13 IVST. 16, 5, 2. aliena: QVINT. decl. 262 p. 73, 12 PAPIN. dig. 37, 11, 11, 2 APVL. met. 9, 23. alienigena (*opp.* christiana): AMBR. epist. 19, 2. alta: IVV. 6, 607. ambigua: VERG. Aen. 1, 661. antiqua: SEN. dial. 11, 16, 3. anxia: STAT. Theb. 3, 376. aucta liberis: SEN. Oed. 881. beata: CATVLL. 61, 156. caeca: CIC. Scaur. 45m. calamitosa: SEN. contr. exc. 5, 1. casta: CIC. Cael. 9 CATVLL. 64, 384 VERG. georg. 2, 524 PROP. 2, 6, 28 HOR. carm.

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

4, 5, 21 LYGD. 4, 60 LAVS Pis. 120 VAL. FL. 1, 6 SIL. 15, 101 CLAVD. carm. min. 25, 92 (in-: SEN. Oed. 645). celsa: CARM. epigr. 1849, 5. certa: PETRON. 119, 53 (*cf.* VERG. Aen. 6, 673). TAC. hist. 1, 16. clara: SALL. rep. 2, 13, 2 OV. epist. 16, 52 LIV. 3, 32, 2 SEN. Phoen. 53 SIL. 15, 258 PANEG. 12 (2), 3, 6. communis: CIC. Lael. 15 AVSON. 227, 2. confusa ('quia idem filius et maritus' SCHOL.): STAT. Theb. 1, 17. crudelis: CIC. Cael. 55. cuncta: SEN. Herc. O. 221 Phaedr. 553 *al.* delicata: SEN. Phaedr. 210. depressa: CIC. Scaur. 45^m^. deserta: OV. trist. 3, 8, 9. devincta: CIC. Arch. 6. devota: OV. epist. 9, 153. digna: SEN. contr. exc. 8, 5. di(ve)s (*cf. p. 1987, 11*): HOR. epod. 2, 65 (PORPH. frequentem ac familiosam). dulcis: SIL. 8, 347. 11, 591. effera: SEN. Oed. 626. egregia: TAC. hist. 3, 66. expers (iniuriae *sim.*): EPICED. Drusi 59 LIV. 29, 17, 18 *al.* externa (*sc. peregrini regis*): VAL. FL. 7, 444. facilis (*i. hospitalis*): VAL. FL. 6, 324. facinerosa: CIC. Cael. 55. familiaris: CIC. Arch. 5. felix: CIC. Deiot. 29 SEN. clem. 1, 5, 4 QVINT. decl. 259 p. 56, 9. 58, 20 (in-: SEN. contr. 2, 1, 27 contr. exc. 6, 6 TAC. ann. 13, 14). fertilis: STAT. silv. 4, 8, 23. florens: SEN. Phaedr. 436 TAC. ann. 4, 1. 68. fortunata: PROP. 3, 20, 9 PLIN. nat. 29, 67 LAMPR. Diad. 7, 6. funesta: EPICED. Drusi 474 SEN. dial. 7, 28, 1 APVL. met. 2, 24. generosa: OV. fast. 2, 225. gravis: ANTH. 407, 6. honesta: HOR. epist. 2, 1, 150 QVINT. decl. 352 p. 382, 24 TERT. nat. 1, 16 IVST. 16, 5, 2. hostilis: HOR. epod. 5, 53 LIV. 25, 10, 10. humilis: LAVS Pis. 254 IVV. 11, 171 DIOM. gramm. I 488, 11 (*ex Suet.*). illaesa (*sine funeribus*): STAT. Theb. 12, 38. *cf.* laesa: PAPIN. coll. Mos. 4, 11, 1. illustris: TAC. hist. 4, 3 ann. 3, 24 AVSON. 319, 50. impia: *v. l. 50.* impudens: TERT. ieiun. 16. impudica: *v. l. 53.* impura: *v. l. 53.* inanis (*sine viro*): STAT. Theb. 5, 107. incesta: *v. l. 2.* incolumis: TAC. hist. 2, 48. infamis: CIC. Cael. 55 PROP. 3, 19, 20 SEN. Phaedr. 142. infausta: SEN. contr. 9, 5, 13. ingens (*sc. senatoris*): MART. 7, 32, 2. inimica: CIC. Cael. 55 TAC. ann. 13, 20. integra: TAC. ann. 1, 3. 6, 40. inviolata (*i. sine adulterio*): SIL. 6, 439. invisa: VAL. MAX. 6, 3 ext. 1. laeta: LVCR. 3, 894 OV. epist. 15, 91 fast. 4, 543 Pont. 3, 1, 135 PHAEDR. 4, 25, 21 SEN. Ag. 924 *et ter.* lenonia: APVL. apol. 75. libidinosa: CIC. Cael. 55. lugubris: LIV. 3, 32, 2. 5, 11, 5. maesta: CIC. Phil. 12, 5 EPICED. Drusi 179 LIV. 4, 40, 3 VAL. FL. 1, 753 *al.* magna: PROP. 4, 11, 44 TAC. hist. 1, 4 IVV. 5, 66 OROS. hist. 5, 4, 8. marita: LIV. 27, 31, 5 CENS. 3, 3. mendax: SEN. Ag. 863. misera: CATVLL. 67, 24 SEN. dial. 6, 12, 4 TAC. ann. 3, 17. miseranda: LVCAN. 6, 819. nefanda: SEN. Phoen. 80 (*cf.* OV. met. 6, 601). nefaria: IVST. 21, 4, 8. nigra: STAT. silv. 5, 1, 19. nobilis: LIV. 6, 36, 12 SEN. contr. 10 pr. 16 SEN. Tro. 341 epist. 99, 13 PLIN. nat. 7, 158 HOMER. 625 AVSON. 206, 9. notata: LIV. 4, 31, 5. nova: APVL. apol. 92. numerosa: PLIN. epist. 4, 15, 4. obscura: SIL. 10, 95 TAC. ann. 3, 23. omnis: VERG. Aen. 2, 652. 7, 348 *al.* HOR. epist. 1, 16, 44 *al., nota*: PRVD. ham. 732 omnis ut e portis iret -us. VITAE patr. 5, 5, 26 venit cum omni -o sua (*gr.* [Rev. de l'or. chrét. 1908 p. 269 n. 177] παντὸς τοῦ οἴκου) ad monasterium. orba: STAT. Theb. 3, 74 TAC. ann. 14, 27. pacata: LIV. 25, 10, 10 VVLG. Iob 21, 9. parva: OV. met. 6, 13. paterna: ITALA Ios. 22, 14 (Lugd.). perdita: LIV. 3, 19, 4. periura: HOR. carm. 3, 3, 27. pia: STAT. silv. 3, 3, 85 (im-: OV. met. 8, 485 SEN. Thy. 46). plena: PRIAP. 68, 30 STAT. Theb. 5, 124 *al.* polluta: LVCAN. 2, 252. potens: CATVLL. 61, 156 (prae-: OCTAVIA 37). pudenda: SEN. Thy. 626. pudica: QVINT. inst. 1, 10, 32 (im-: CIC. Phil. 2, 6). pura: HOR. sat. 1, 9, 49 (im-: LVCIL. 680). quieta: PAPIN. dig. 34, 1, 10 pr. saeva: HOR. carm. 1, 6, 8. salva: AVR. Fronto p. 89 N. sancta: IVV. 14, 69. severa: SEN. dial. 11, 16, 3. sollicita: TIB. 3, 4, 20 PANEG. 11 (3), 12, 1. sordida: SEN. contr. 7, 5, 3. sospes: OV. met. 10, 400. spirit(u)alis (*sc. ecclesia*): ITALA (Cassiod. Didym. in l. p. 19, 7) *et* VVLG. I Petr. 2, 5. stabilis: CIC. Lael. 23. stabilita: VVLG. II reg. 7, 26. sterilis: PROP. 4, 11, 62. superba: SEN. Herc. O. 569. tota: TER. Hec. 221 RHET. Her. 4, 39, 51. CIC. Arch. 6 Phil. 12, 17 Att. 4, 12 *saep.* (*cf. supra p. 1981, 24. 41*), *nota*: OV. met. 8, 636 tota -us duo sunt. PROP. 4, 11, 78. IVV. 3, 10 raeda componitur una. tristis: PROP. 3, 6, 15. tuta: VLP. dig. 29, 5, 1 pr. TERT. apol. 30, 4 (*de -o imperatoria*). vacua: SALL. Catil. 15, 2 LIV. 1, 46, 9 PS. QVINT. 1, 13 LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) II 33. verecunda: PAPIN. dig. 34, 1, 10 pr. vetus: SEN. Phoen. 184. victa: SEN. Herc. f. 278. vidua: OV. epist. 9, 35 fast. 1, 36 STAT. Ach. 2, 28. violenta: SEN. Thy. 33. una: TER. Eun. 1038 Ad. 909 CIC. Flacc. 22 Tusc. 1, 111 *al.* universa: QVINT. inst. 7, 1, 53 TAC. Germ. 21 (*i.* '*gens*', '*Sippe*') IVST. 16, 2, 5 VVLG. gen. 45, 8 *al.*

adi. pro gen. (*cf. etiam supra l. 24. 40. 51*): *de domo imperatoria, regia* (*v. Ruggiero, Diz. epigr. p. 2062 sqq. cf. etiam p. 1980, 44*): OV. Pont. 2, 2, 76 Augustae ... -us (CORP. IX 3018 *post Tiber.* III 7380 *a. 55 p. Chr.* IV suppl. 1196 *et passim, cf.* OCTAVIA 168 augustae. COD. Theod. 10, 25 tit. [= Iust. 11, 75] de privilegiis -us Augustae. 10, 26, 1 [*a. 426* = COD. Iust. 11, 72, 1] augustissimae. *al. adde*: OV. Pont. 3, 1, 135 Augusti [TAC. ann. 3, 18. 6, 51 CORP. III 493. 6992 (*a. 129 p. Chr.*) Augustor⟨um⟩. VI 30901. XIV 46 INSCR. Notiz. degli scavi 1907 p. 655. 1916 p. 395, 4 c.]. *adi.* Augustiana *v. vol. II p. 1409, 13 sqq.* Augustana: CORP. VI 2271. XV 7246). CORP. XIII 4635 (*aet. Tiber.*) pro perpetua salute dIvInae -us (CORP. VII 11 *saec. I ex.* LEX Manc. 1, 3 [Bruns, fontes I^7^ p. 296]; *sed cf. adnot. passim in* INSCR. [*v. Ruggiero l. l. p. 2063 et s.* divinus *p. 1623, 40 sqq.*]; *apud scriptores*: PHAEDR. 5, 7, 38 STAT. silv. 5 pr. VLP. dig. 48, 16, 12 NOT. dign. or. 10, 2 CASSIOD. var. 5, 9, 2 COD. Theod. 11, 28, 9 *a. 414.* 11, 30, 64 pr. *a. 412.* 12, 1, 114 *a. 386. nota plur.*: COD. Theod. 15, 3, 6 [*a. 423* = Iust. 11, 75, 4, 2] COD. Iust. 7, 37, 3, 1^b^ *et* 3 *a. 531*). *ceterae appellationes* (-us nostra: COD. Theod. 12, 6, 14 *a. 367. al.*): aeterna: OCTAVIA 751 INSCR. Notiz. degli scavi 1916 p. 395, 4 c. aeternalis: COD. Theod. 5, 16, 32. aeternabilis: COD. Theod. 10, 3, 5 *a. 400.* aulica: CAPITOL. Aur. 5, 7 Opil. 9, 1 SPART. Hadr. 11, 3. Caesarea: LVCAN. 4, 823 (*cf.* EPICED. Drusi 59 Caesaris [53 SEN. dial. 5, 23, 5 TAC. ann. 3, 22 VVLG. Phil. 4, 22]. TAC. ann. 1, 10 Caesarum [4, 3 *al.* SVET. Galba 2 CORP. VI 21415 *al.*]). dominica: COD. Iust. 7, 37, 3 tit. imperatoria: PANEG. 7 (6), 2, 4. principalis: SEN. benef. 6, 32, 1 dial. 12, 2, 4 (*cf.* OCTAVIA 181 principis. PLIN. nat. 29, 20 TAC. ann. 12, 1 *al.* PLIN. paneg. 85, 1 SIDON. epist. 1, 4, 1) regia: SEN. Ag. 148 Phaedr. 667 clem. 1, 5, 4 rem. fort. 13, 2 *al.* regnatrix: TAC. ann. 1, 4. sacra: OV. fast. 6, 810 Pont. 4, 6, 20. sacratissima: COD. Theod. 4, 22, 3 (*a. 389*). 1, 11, 1 (*a. 392*).

alia: cognata: SEN. Oed. 513. consularis: PLIN. nat. 30, 63 (*cf.* 36, 112 triumphales. SEN. rem. fort. 13, 2 plebeia. PLIN. epist. 6, 26, 1 patricia. CLAVD. 17, 337 trabeata. carm. min. 25, 60 fascibus insignes). erilis: APVL. met. 8, 15. privata (*cf. p. 1987, 23*): LIV. 36, 17, 7 VAL. MAX. 1, 6 ext. 1 SEN. dial. 12, 16, 4 TAC. hist. 1, 22 ann. 15, 1 IVV. 6, 114 PANEG. 11 (3), 12, 1 CLAVD. 18, 144. *origo indicatur*: Hispaniensis: VOPISC. quatt. tyr. 14, 1. *hinc varie adi. pro gen. auctoris generis vel gentis* (*cf. genetivos*: HOR. carm. 3, 3, 26 Priami -us. *praeterea supra l. 7; infra l. 28. 34. 37 et saepe*): Aemilia: MANIL. 1, 796 (*cf.* SIL. 8, 347). Aeolia: VAL. FL. 6, 548. Amythaonia: PROP. 2, 4, 10. Cadmeis: OV. met. 4, 546. Calpurnia: LAVS Pis. 15. Cecropia: HOR. carm. 4, 12, 6. Claudia: TAC. ann. 6, 8. Dardania: SEN. Ag. 223 Tro. 871 (*cf.* Ag. 863 Dardani⟨d⟩ae). Erecthea: OV. fast. 5, 204. Flavia: TAC. hist. 2, 101. Furiana: CORP. III 8169. Herculea: SEN. Herc. f. 351. 631. Iunia: LIV. 2, 5, 7 PLIN. nat. 7, 55. Iulia: OV. fast. 4, 40 (*cf.* LIV. 1, 3, 2 gens). TAC. ann. 6, 8. Lagea: LVCAN. 10, 414. Novelliana: CORP. X 3799. Odrysia: SEN. Thy. 273. Porthaonia (*sc. Oenei*): OV. met. 8, 542. Pelopea: PROP. 3, 19, 20 SEN. Ag. 165 Thy. 22 (*cf.* HOR. carm. 1, 6, 8 Pelopis. *v. et p. 1980, 79*). Pinaria: VERG. Aen. 8, 270. Protesilaēa: CATVLL. 68, 74. Rupiliana: CORP. V 3304. Scythica: VAL. FL. 5, 516. Sergia: VERG. Aen. 5, 121. *praeterea cf. genetivos ipsos* (*cf. supra l. 23*): auguris: HOR. carm. 3, 16, 11. dominorum: TAC. hist. 1, 16. filiorum: VVLG. Sirach 3, 11. heroum: CATVLL. 64, 385. mariti: APVL. met. 10, 2. pagorum: ITALA num. 1, 22 (Lugd.) *al.* patriarcharum: RVFIN. Orig. in exod. 1, 2 p. 146, 23 B. patris: VVLG. gen. 12, 1 *et passim.* purpurati: CVRT. 3, 13, 14. regis: SEN. Herc. f. 1035. senatoris: VLP. frg. Vat. 132. *nom. propr.* (*cf. supra l. 7. 23. raro de imperatoribus ut*: CORP. VI 200 [*a. 70 p. Chr.*] pacI aeternae domus imp. Vespasiani): ACC. trag. 609 Menelai. VERG. Aen. 1, 284 Assaraci (GLOSS. imperium Romanum. *cf. supra p. 1980, 60. 77*). 3, 97 Aeneae (9, 446). VAL. FL. 2, 163 Olenii. MART. 4, 40, 2 Senecae. FLOR. epit. 3, 8, 1 Metelli. 4, 8, 1 Pompei. ITALA (Tert. resurr. 29 p. 67) *et* VVLG. Ezech. 37, 11 omnis -us Israhel (*passim. cf. p. 1980, 83 et* ITALA Ezech. 2, 3 [Lucif. non parc. 9] *ubi* VVLG. filios Israel) ITALA (Tert. adv. Marc. 4, 1 p. 424) -ui Iacob et -ui Iudae (*saep., item* -us David. *cf. p 1980, 63. 67*).

d *iuncturae verbales* (*comp. v. fere s. simpl.*): -um (-os): abhorrere: TITIN. com. 39. amare: HIER. epist. 52, 15, 2. assuefacere: CIC. Brut. 213 *cf.* OV. Pont. 3, 3, 107. aversari: CVRT. 8, 6, 23. claudere: VAL. MAX. 2, 10, 8 (prae-: SEN. dial. 5, 23, 5). coercere: TAC. Agr. 19. colere: OV. Pont. 2, 3, 74 QVINT. inst. 6, 3, 94 decl. 259 p. 56, 28 CLAVD. 28, 414. commendare: CIC. epist. 13, 19, 2. 13, 21, 2. 13, 34. commovere: TAC. ann. 4, 52. complere caedibus: TAC. ann. 6, 24. condecorare: SEN. epist. 66, 8. conscelerare: CATVLL. 67, 24. consecrare: PLIN. paneg. 64, 3. contaminare: LIV. 29, 18, 8 VAL. MAX. 6, 1, 2. convellere: TAC. ann. 6, 40. 12, 1. 65. cumulare dedecore: CIC. Att. 12, 5, 1. defendere: QVINT. decl. 287 p. 154, 6. deformare: VERG. Aen. 12, 805. deserere: TAC. ann. 4, 68. detestari: LIV. 5, 11, 15. diligere: CIC. Att. 12, 28, 3. ducere ab: OV. met. 3, 257. eligere: QVINT. decl. 259 p. 56, 28. excidere: SEN. Herc. f. 1035. exhaurire: LVCAN. 8, 253 exhaustaeque -us populis. *cf. p. 1987, 75.* expugnare: QVINT. decl. 262 p. 73, 12. execrari: LIV. 5, 11, 15. firmare: TAC. ann. 4, 39. formare: MANIL. 3, 136. frangere: PROP. 4, 11, 40 (per-: RHET. Her. 4, 39, 51). fulcire: SEN. contr. 2, 1, 7 per multos ⟨fulta⟩ (*exc.*, diffusa *Novák*) liberos -us est. fundare: OCTAVIA 532 TAC. hist. 2, 76. fundere: SEN. Herc. f. 1185. gravare: SEN. Herc. f. 628 (ag-: SEN. Phaedr. 142. 996) hilarare: APVL. met. 5, 14. illustrare: VAL. MAX. 7, 2 ext. 1. imminuere: TAC. ann. 2, 86. implere: SEN. amic. p. 31. incipere: CATVLL. 68, 75 (*cf.* VAL. FL. 6, 689 imperfecta). indipisci (*sc. uxorem in matrimonium ducere*): PAVL. PELL. 189. infamare: PROP. 3, 11, 28. intrare: SEN. dial. 12, 16, 5 OCTAVIA 150 *al.* invisere: CATVLL. 64, 384. lacerare: VAL. MAX. 6, 1 ext. 1. linquere: HOR. carm. 2, 14, 21 SEN. Med. 55 (re-: TAC. ann. 14, 27). lugere: CIC. carm. frg. 40, 1 SEN. Ag. 676. metuere: CIC. Sest. 133 Cael. 60. munire: QVINT. decl. 270 p. 107, 8 COD. Theod. 3, 11, 1 (*a. 380*). nosse: CIC. Cluent. 35 Lig. 12 Phil. 3, 35 Att. 13, 23, 3 VAL. MAX. 5, 2 ext. 4 SEN. Tro. 341 HIER. epist. 45, 3, 1 *al.* notare (*cf. p. 1983, 41*): STAT. silv. 5, 1, 140. occupare: SEN. contr. 2, 1, 37. odisse: PLAVT. Trin. 600 TER. Hec. 221 SEN. contr. 2, 1, 4. orbare:

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

STAT. Theb. 11, 185. permiscere: LVCAN. 2, 333. permutare (*de discidio*): IVV. 6, 225 CLAVD. 18, 60. persequi: SEN. contr. 10, 1, 11. polluere: HOR. carm. 4, 5, 21 TAC. hist. 3, 41. probare: CIC. Att. 13, 21, 7. prodere: OCTAVIA 269. purgare: AVG. civ. 22, 8 p. 572, 21 D. quatere: SEN Phaedr. 996 (con-: TAC. hist. 3, 45). reformidare: CIC. Cluent. 27. replere: INSCR. Revue Africaine 1919 p. 241 (*Madaura*) III^a 8 trino pignore coniugii. seducere: OPTAT. 3, 10 p. 94, 19. servare: VERG. Aen. 7, 52 SEN. contr. 2, 2, 4 *al.* sociare: VAL. FL. 5, 516 (con-: AVSON. 181, 10). solare: SEN. Oed. 4 STAT. Theb. 5, 149. spoliare: SIL. 11, 591. sternere: SEN. Herc. O. 319. timere: SEN. Ag. 916 (*opp.* externos). tollere: SEN. Herc. f. 351 dial. 3, 19, 2. tractare: AVG. epist. 130, 30. tueri: SEN. clem. 1, 9, 10. turbare: SEN. Thy. 224 dial. 12, 3, 4 STAT. Theb. 5, 57 (per-: SEN. Thy. 83 clem. 1, 25, 5). tutari: VERG. Aen. 2, 677. vacuefacere: CIC. Catil. 1, 14. vertere: VERG. Aen. 7, 407 VAL. FL. 2, 128 STAT. Theb. 4, 56 (e-: CIC. Cael. 28 Lael. 23 LIV. 40, 8, 11 VAL. MAX. 5, 6 pr. 7, 2 ext. 1 PHAEDR. 3, 10, 50 SEN. Ag. 733. 912 OCTAVIA 37 IVV. 10, 7. per-: SEN. Phaedr. 1166. sub-: TAC. hist. 4, 42 ann. 3, 25 VVLG. Tit. 1, 11). versare: VERG. Aen. 7, 336 OV. am. 2, 2, 29. videre: CIC. Att. 13, 38, 1 VERG. Aen. 2, 579 *al.* vindicare: CIC. de orat. 1, 199. urgere: OCTAVIA 258 TAC. ann. 2, 84.

-us: abstinet: LIV. 23, 30, 10. colit: STAT. Theb. 1, 506. concidit: RHET. Her. 4, 39, 51 CIC. div. 1, 121 HOR. carm. 3, 16, 11 SEN. Herc. O. 221. consolatur: CIC. epist. 4, 6, 2. conticescit: MART. 7, 32, 2. dependet: SEN. Phaedr. 890 STAT. Theb. 4, 20. diligit: CIC. epist. 13, 23, 1. dolet: SEN. dial. 11, 18, 6. dominatur: VERG. Aen. 3, 97. fervit: POMPON. Atell. 101 STAT. Theb. 1, 525. floret: CIC. orat. 142 (*de auditorio*) nat. deor. 1, 6 SEN. Phaedr. 436 TAC. ann. 4, 1 CARM. epigr. 1849, 5. gaudet: OV. Pont. 3, 3, 87 STAT. silv. 3, 3, 121 CORP. VIII 647, 7. interit: OV. Pont. 3, 2, 108. labitur (-ens): VERG. Aen. 4, 318 (GLOSS.: amissurae dignitate⟨m⟩) SEN. Herc. f. 1250 Tro. 766 OCTAVIA 179. 269 (de-: TAC. ann. 2, 38. di-: APVL. met. 9, 39). laborat: SEN. contr. 2, 2, 4. levat aliquem: CIC. Att. 12, 40, 2 epist. 4, 6, 2. luget: PHAEDR. 4, 7, 12 SEN. dial. 10, 20, 3 CARM. epigr. 1375, 16. nutat: PLIN. epist. 7, 19, 8. occidit: OV. met. 1, 240. perennat: OV. fast. 1, 721. perit: OV. met. 1, 240. 8, 485. potitur rerum: TAC. hist. 2, 101. procumbit: VERG. Aen. 11, 395 (re-: VERG. Aen. 12, 59 [CLAVD. DON. omne pondus nostrae posteritatis]). prosequitur: CIC. epist. 4, 10, 2. recipit: OV. trist. 4, 4, 33. regit: OV. trist. 4, 2, 10. revirescit: TAC. ann. 4, 12. salutat: CIC. Att. 4, 12. servat: SIL. 6, 439. servit: CATVLL. 61, 158 OCTAVIA 32 PLIN. epist. 7, 24, 8. stat: CIC. leg. 3, 3 Lael. 23 SEN. Thy. 22 STAT. silv. 4, 8, 24 TAC. hist. 1, 75. suscipit: COD. Theod. 16, 2, 37 (*a. 404, at* Iust. 1, 3, 15 dominus). trepidat: STAT. Ach. 1, 884. viget: SEN. Phaedr. 436 TAC. ann. 3, 30.

-ui (*plur.* -bus: PLIN. nat. 37, 142 abominantur. TAC. dial. 36 assignatae. hist. 1, 4 annexa. PANEG. 12 [2], 45, 6 restituti sunt): conferre honorem: TERT. apol. 50, 9. contrahere inimicitias: QVINT. inst. 7, 1, 53. favere: OV. trist. 1, 2, 101. innectere (innexus): TAC. hist. 4, 68. intendere exitium: TAC. ann. 5, 4. obstringere: TAC. ann. 14, 7. retinere provinciam: TAC. hist. 1, 11. servire: PAVL. sent. 3, 6, 58.

abl. -o: *pendet e verbis*: CIC. epist. 4, 6, 2 et -o absum et foro. Att. 16, 2, 6 -o mittito (*i. aliquem de tuis tabellariis*). OV. met. 14, 449 -o potitur nataque Latini. AVG. civ. 19, 5 p. 363, 21 D. qui una ... continentur -o. *e partic.*: OV. met. 6, 13 orta -o parva. SEN. contr. 7, 5, 3 quam sordida -o natus esset (QVINT. decl. 352 p. 382, 24 TERT. nat. 1, 16). *adi.*: dignus: SEN. epist. 47, 9 PETRON. 23, 2.

e *locutiones praepositionales* (in domo *v. infra p. 1986, 13*):
in -um (*cf. solum acc.* [*cf. p. 1986, 6*]: CIC. Mur. 66 te -um iam deducam tuam [*postea* domesticum ... exemplum ad imitandum]. *cf. l. 64*): *transit.*: adoptare: CAPITOL. Aur. 5, 7. colligere: ITALA Ios. 2, 18 (Cypr. unit. ecc. 8; congregaveris VVLG.). convertere: AEM. PAVL. or. frg. Val. Max. 5, 10, 2. deducere: TAC. ann. 12, 5. 14, 63. derigere oculos: SEN. contr. 7, 6, 19. ferre: TAC. ann. 12, 2 (af-: CIC. off. 1, 138. in-: CIC. parad. 23 NEP. Them. 9, 2 ORAT. imp. Claud. [Corp. XIII 1668] II 16. trans-: SEN. epist. 82, 20 QVINT. decl. 344 p. 358, 17 PAPIN. dig. 37, 11, 11, 2). inserere: CIC. Brut. 213. nubere: LIV. 4, 4, 10 (de-: TAC. ann. 6, 27). *intrans.*: ire: SEN. contr. 2, 1, 15. irrumpere: CIC. de orat. 3, 168 QVINT. decl. 338 p. 333, 7. penetrare: LIV. 4, 9, 5. saevire: AMPEL. 18, 13. venire: SEN. contr. 2, 4, 6 *al.* *pendet ex subst.* (*cf. l. 83*): LIV. 24, 5, 7 aditus in -um. in -os: exire: CIC. off. 1, 54. **ex:** CIC. Flacc. 22 una ex -o (*sc. accusatorum*) prodeunt *testes* (Tusc. 1, 111). Cael. 55. epist. 13, 46 ut unum ex nostra -o (*cf.* SEN. dial. 12, 12, 5 nihil. QVINT. decl. 315 p. 242, 13 alterum). LIV. 2, 5, 7 ortum ex -o Iunia. 4, 31, 5. 36, 17, 7 uxorem duxit. SEN. contr. 2, 7, 1 PLIN. nat. 7, 158 TAC. ann. 2, 48. 15, 54 PLIN. paneg. 47, 6 *al*, *nota plur.* ex -bus: SEN. epist. 99, 13. *c. ellipsi subst.* (*cf. p. 1962, 64*): ITALA Rom. 16, 10 (Pelag. in l.) qui sunt ex Aristobuli (ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου; -o *add.* VVLG.). 16, 11. **ab** (*cf. etiam p. 1962, 58. 60*): CATVLL. 63, 92 procul a mea tuos sit furor ...-o. VARRO Men. 133. TAC. ann. 3, 12 seponam. 16, 7. COD. Iust. 7, 6, 1, 3^a (*a. 531*) reppulit. *pendet e subst.*: TAC. ann. 16, 7 defectionem a -o Caesarum. **de:** OV. epist. 4, 66 ponite de nostra bina tropaea -o. Pont. 1, 2, 138 de vestra cui data nupta -o est. 3, 1, 75 -ui ... de qua censeris. PROP. 4, 11, 62. QVINT. decl. 258 p. 54, 15 discede de -o mea. SCAEV. dig. 31, 88, 11 dimisit. CHAR. dig. 48, 18, 10, 4. ITALA Ios. 22, 14 (Lugd.) de -o et patria (ἀπὸ οἴκου πατριᾶς, VVLG. de singulis tribubus). *aliae praep.* (*praetermitto ut minoris momenti* ad [*cf.* QVINT. decl. 347 p. 368, 23 qui [ad] -um meam inductus est], ante, cum, erga, praeter): LIV. 22, 56, 4 privatae quoque per -os clades vulgatae sunt (27, 31, 5 SEN. Phaedr. 553 TAC. hist. 4, 42). VAL. MAX. 6, 3, 7 intra -os (SEN. dial. 5, 10, 4 *opp.* foris. TAC. ann. 13, 28. PLIN. paneg. 7, 5 *opp.* civitatem. PANEG. 12 [2], 28, 4). TAC. ann. 6, 46 sin extra -um successor quaereretur. SIDON. epist. 1, 4, 1 apud principis -um.

in domo (*cf. etiam p. 1988, 17*): *add. pron.*: CIC. leg. 3, 21 ulla in -o, *opp.* in gente. Cato 37 in illa -o. LIV. 3, 50, 9 non esse iam Appi libidini locum in -o sua. SEN. contr. 1, 1, 1. 2, 1, 1 *al.* VAL. MAX. 4, 7, 2 SEN. Phoen. 305. 310 benef. 3, 32, 5. 5, 16, 4 dial. 5, 24, 1. 6, 26, 3 epist. 27, 7 PETRON. 64, 9 VAL. FL. 8, 422 STAT. Theb. 11, 369 QVINT. decl. 259 p. 58, 29. 291 p. 161, 8 IVV. 6, 365, 1 PLIN. epist. 8, 23, 2 paneg. 84, 3 SVET. Claud. 40, 2 Galba 4, 4 *al.* *nota*: SEN. contr. 9, 5, 13 in -o vestra nihil praeter ipsam -um timui. *add. adi.* (una: SEN. contr. 2, 6, 11 *al.*): CIC. Phil. 2, 6 OV. fast. 1, 36 LIV. 3, 19, 4 SEN. Ag. 924 Phoen. 800 Thy. 46 dial. 12, 2, 4 PLIN. nat. 7, 55. *nota*: SEN. contr. 9, 5, 13 educari (*cf. l. 34*). SEN. dial. 11, 16, 3 institutam. *cf. poetice abl. solum* (*v. etiam p. 1962, 35*): PROP. 2, 4, 10 nupta (*cf. infra l. 35*). 2, 6, 28. *add. gen.*: SEN. contr. 2, 1, 5 agere in -o divitis filium. VAL. MAX. 9, 1, 6. TAC. ann. 6, 43 vim in Abdagaesis -o (*opp.* penes Arsaciden, apud imbellem). PLIN. paneg. 85, 1. SVET. Otho 1, 1 in cuius -o creverat. SOL. 1, 124 Metellorum. *nota lusum*: PLIN. epist. 9, 22, 2 si elegos eius *Passenni Paulli* in manum sumpseris, leges opus tersum, molle, iucundum et plane in Properti -o scriptum (*cf. antea* aemulatur ... Propertium ... a quo genus ducit). *sine additamentis* (*huc referenda fortasse etiam quaedam sub I A 1 b s allata*): OV. Pont. 4, 9, 64 inque -o bimus conspicietur honor. LIV. 1, 39, 5 in -o a parvo eductum. 5, 30, 8 omnium in -o liberorum. 6, 34, 9 nupta in -o (*cf.* VLP. dig. 23, 1, 9 PAVL. dig. 50, 16, 144). 45, 41, 12. SEN. contr. 2, 4, 6 erat in -o puer, qui. 2, 6, 3 *al.* VAL. MAX 6, 8, 7. PETRON. 43, 8 non ... illum puto in -o canem reliquisse, *sc. intactum* (*cf.* APVL. met. 3, 5). 57, 10 habebam in -o qui *eqs.* (*cf.* QVINT. decl. 327 p. 286, 20). PLIN. nat. 19, 57 QVINT. inst. 3, 6, 99. TAC. hist. 1, 15 *opp.* in re publica. VLP. dig. 1, 6, 6. *plur.* **in domibus:** CAES. Gall. 6, 11, 2 in singulis -bus, *opp.* civitatibus, pagis. VAL. MAX. 2, 1, 2 quod genus severitatis aetas nostra diligentius in Capitolio quam in suis -bus conservat. PLIN. nat. 29, 20 CENS. 3, 3 p. 5, 25.

f *locat.* **domi** (*cf. etiam p. 1957, 5. 1974, 17. 1988, 20*): -i et (ac, que) foris *v. vol. VI p. 1041, 46—49. 53. 64—67. 69sq. 72. 74. 77. 81. 83.* -i et foras: PETRON. 44, 14 populus est -i leones, foras vulpes (*proverbialiter, cf.* SEN. dial. 5, 10, 4 *et* ARISTOPH. pax 1189 ὄντες οἴκοι μὲν λέοντες, ἐν μάχῃ δ' ἀλώπεκες). CARM. epigr. 1988, 9 (*Romae, saec. III p. Chr.?*) munda -I sat munda foras. -i et in foro *sim.* (*quaedam, fere add. pron. ut* tuae -i, *proprie i. q.* '*intra tectum*' *interpreteris, v. p. 1957, 80; sed haud raro significationes fluctuant, quare commoditatis causa exempla in unum congessi*): CATO frg. Gell. 11, 2, 5 in foro ... -i (CIC. Verr. II 5, 137 Lig. 14 p. red. in sen. 14 fin. 5, 89 div. 1, 79 off. 27 Q. CIC. pet. 48 LIV. 3, 36, 8. 34, 2, 2 SEN. contr. 7 pr. 8. 7, 1, 16 contr. exc. 8, 1 VAL. MAX. 5, 3, 2^d QVINT. inst. 11, 1, 47. 12, 8, 13 decl. 372 p. 409, 14 TAC. ann. 2, 34 SVET. Aug. 64, 1 FRONTO p. 134 N.). CIC. S. Rosc. 149 quae -i gerenda sunt ... fori iudicique rationem. ad Q. fr. 3, 2, 3 habes forensia. -i recte est. *cetera exempla* (*cf. etiam p. 1956, 22 sqq. saepe inde a* PLAVTO *inter sensum proprium translatumque nutantia talia*: PLAVT. Asin. 237 -i servi qui sunt. Cas. 547 TER. Hec. 678 *al.*): CIC. Verr. II 3, 157 ea monet alienum hominem, quae -i didicit ipse (*antea*: totius familiae praecepta). div. 1, 121 seditionem in populo fore, corruptelam et adulterium -i. SALL. Catil. 9, 2 -i parci, *opp.* in amicos. LIV. 6, 34, 10 *opp.* apud sororem. SEN. contr. 7, 1, 22 *coniunct.* inter suos (SVET. Aug. 61, 1). SEN. dial. 5, 35, 1 *opp.* re publica (TAC. ann. 3, 24). TAC. ann. 3, 33 quae in publicum statueret, -i servavisse. *pro adi.*: STAT. silv. 4, 4, 73 praestatque -i novisse triumphos (*i. domesticos quam alienos*).

B *cogitatur de re familiari, disciplina, legibus, vita domesticorum* (*cf.* AMBR. in psalm. 118 serm. 8, 10 relinquendo -um [*Matth. 19, 29*]: per -um autem totum censum intellege. AVG. loc. hept. 2, 2 p. 541, 9 quid est quod dictum est 'et fecerunt sibi -os' [*exod. 1, 21*]? ... an ad divitias hoc verbum pertinet vel potius ad aliquas rei familiaris idoneas facultates? *eqs.*):

iuncturae selectae:

a *iuxta posita*: HOR. epod. 2, 40 si ... mulier ... iuvet -um atque dulces liberos. epist. 1, 2, 51 -us et res (TIB. 1, 9, 72 OV. epist. 16, 159 LIV. 5, 2, 4. SEN. dial. 4, 36, 6 -ui rebusque). LIV. 4, 52, 3 -um curamque corporum. MELA 1, 57 pensa ac -us (*opp.* forum ac negotia). STAT. Theb. 2, 245 quae cuique -us sacrique facultas. TAC. Germ. 15 -us et penatium et agrorum. ann. 3, 6 civitatibus. 3, 33 -os, fora ... exercitus. 14, 31 regnumque et -um suam. IVV. 11, 99 -us

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

atque supellex. APVL. Plat. 2, 26 patrimoniis ac -bus. mund. 26 -bus et muneribus praefecti. TERT. castit. 12 p. 753 O. maritorum -bus, *syn.* familiae, res, fortunae. CYPR. ad Donat. 11 p. 13, 12 laceratae -us plagae (*tropice, syn.* rei familiaris exhaustae). LACT. inst. 1, 16, 11 concubitus ... et -os habeant *di.* HIER. epist. 22, 28, 4 matronarum nomina, -os moresque. 60, 14, 5 -us tua et conversatio. AVG. civ. 2, 6 p. 59, 15 D. -o atque pecunia. *adde de vita domestica* (*cf. l. 25. 41*): CIC. Verr. 5, 7 lenonis -um ac meretriciam disciplinam.

b *adiectiva*: angusta: TAC. ann. 2, 33. beata: SEN. contr. 1, 1, 9. casta (*i. simplex*): LVCAN. 9, 201. conspicua: CYPR. GALL. gen. 1322. decor: NAEV. carm. frg. 51 M. di(ve)s (*cf. etiam p. 1966, 68*): NAEV. carm. frg. 50 LIV. 23, 8, 6. 42, 34, 3 AMM. 30, 4, 8. exilis: HOR. epist. 1, 6, 45. felix: SEN. contr. 1, 6, 3 SEN. epist. 104, 34. illustris: COD. Iust. 10, 49, 2 (*a. 445*). immunis: COD. Theod. 6, 23, 4 (*a. 437* = Iust. 12, 16, 3, 2) *al.* locuples (*cf. p. 1967, 3*): SEN. dial. 7, 17, 2 AMM. 30, 8, 9. luxuriosa: LIV. 23, 8, 6. magna: NAEV. carm. frg. 50. modesta: CIC. Att. 6, 1, 2. modica: TAC. ann. 3, 6. omnis: CARM. epigr. 56, 4 (= CORP. I² 1570). parva: OV. trist. 2, 110. 115 SEN. Herc. f. 200 (minima: FLOR. epit. 1, 6, 3). pauper: HIER. epist. 52, 6, 3. potens (*cf. p. 1967, 48*): COD. Iust. 2, 13, 1 pr. (*a. 422*). speciosior: SEN. contr. 1, 6, 5. tota: AVSON. 178, 8. una: CIC. off. 1, 54. universa: DICT. 1, 5. *pro gen. possessoris*: dominica (*cf. supra p. 1984, 9*): NOVELL. Mart. 2, 1. privata (*cf. p. 1984, 19*): CIC. rep. 1, 67 (*Plato rep. 562*ᴱ ἰδίας) SPART. Hadr. 20, 11 CAPITOL. Aur. 5, 8. *adde de vita domestica, disciplina* (*cf. supra l. 7*): casta, secreta: TAC. ann. 14, 22. horrida: IVV. 10, 298. liberior (*i. sine severa custodia*): SEN. Oed. 194.

c -ûs (*gen. subi. vel obi.*) *e subst. pendens*: *α nom. est res*: consuetudo: SCAEV. dig. 33, 1, 21 pr. 33, 8, 23, 1. cura: MART. 9, 79, 4 TAC. Germ. 15 ITALA (cod. g -ui) *et* VVLG. Tit. 2, 5 HIER. epist. 22, 2, 1. 22, 21, 8. diligentia: FLOR. epit. 1, 6, 3. eversio: PAVL. dig. 1, 18, 21. facultates: VVLG. gen. 31, 14. fortuna: SEN. Herc. f. 200 APVL. apol. 72. fundamenta: MANIL. 3, 98. impensae: HIER. epist. 22, 38, 1. incrementa: IVV. 14, 259. officia: TAC. Germ. 25. pauperies: HOR. epist. 2, 2, 199. paupertas: HIER. epist. 52, 10, 2. privilegium: COD. Theod. 12, 1, 114 (*a. 386*). rationes: PAPIN. dig. 32, 91, 4. INSCR. Dessau 8717 r(ationis) d(omus) A(ugustae). substantia: VVLG. gen. 31, 37 *al.* usus (fructus): POMPON. dig. 7, 4, 22 *al. Dig. gen. plur.* -uum (-orum): cura: HIER. epist. 45, 4, 2. opes, copiae: APVL. Plat. 2, 26. tutelae: COD. Iust. 10, 48, 3. *nota de moribus domesticis, disciplina* (*cf. supra l. 7*): sanctitas: TAC. ann. 5, 1. *β nom. est persona* (*quae hic desunt, v. s. II A 2 c. cf.* GLOSS. architriclinius: princeps -us. maior -ui): -us: custos: IVVENC. 4, 180. dispensator: VVLG. gen. 43, 16 (ITALA Lugd. praeposito) *al., plur.*: HIER. epist. 52, 16, 2. -orum: procuratores: HIER. epist. 52, 16, 2. *cf.* VVLG. gen. 15, 2. praepositus: VVLG. IV reg. 18, 18 *al. speciatim de officialibus -us divinae* (*cf. etiam p. 1982, 16*): adiutor: CORP. VI 8661. comes (-orum): COD. Theod. 10, 1, 15 (*a. 396* = COD. Iust. 11, 67, 2). conductor: COD. Iust. 11, 72 rubr. *al.* contrascriptor: CORP. VI 8641. cultores: CORP. VIII 21825 (*a. 158 al., v. vol. IV p. 1319, 68 sq.*). curator: COD. Iust. 7, 37, 3 tit. *al.* (pro-: COD. Theod. 1, 32, 7 *a. 388* Iust. 11, 72 rubr. *al., cf.* CORP. VI 8640). diaetarchus: CORP. VI 8644 (*cf. infra l. 60*). dispensator: CORP. III 493 (*cf. supra l. 44*). medicus: CORP. VI 8646. 8647. 8656. pedisequus: CORP. VI 8657 *sq.* praepositus (balnearum *al., cf. supra l. 44. 46*): CORP. VI 8642. 8648 *al.* speclariarius: CORP. VI 8659. 8660. a supellectile (*cf. l. 58*): CORP. VI 31033 = 3719. vilicus: CORP. VI 8650 *al. pro gen. post praepos.*: de: CORP. VI 8654 a supelect. de domu Tiberiana. 8663 ser(vo) Caesaris de -o Gelotiana. X 1745 (*Puteolis*). ex: CORP. VI 8643 di⟨a⟩etar⟨c⟩o ex dom. Aug. (8645). 8653 acuarius ex -u Tiberiana. supra: CORP. VI 8662.

d *iuncturae verbales* (*saepius aperte de pecunia, patrimonio dictum, cf. l. 69. 70. 74*): -um (-os): administrare: CIC. inv. 1, 58 TERT. castit. 12 p. 753 O. AVG. gen. c. Manich. 1, 16, 26. aperire: SEN. dial. 7, 23, 2. comedere (*ex gr.* κατεσθίειν τὰς οἰκίας): ITALA Luc. 20, 47 (codd. a d e) VVLG. Matth. 23, 14 (*cf.* devorare: ITALA Matth. 23, 14 [codd. f h] VVLG. Luc. 20, 47 Marc. 12, 40). componere: APVL. Plat. 2, 26. constituere: EPICED. Drusi 50. consumere: CLAVD. carm. min. 43, 8. convertere (in scelus): DICT. 1, 5. curare: MELA 1, 57. custodire: PLAVT. Bacch. 458 AMM. 31, 14, 2. devovere (*fere i. perdere*): TIB. 1, 9, 72. disponere: VVLG. II reg. 17, 23. edocere (-ctus): TAC. ann. 13, 47 (*sc. intimas familiae res*). evertere (*cf. p. 1985, 15*): VAL. MAX. 7, 2 ext. 1. exhaurire: CIC. Verr. II 5, 109 leg. 2, 40 (SERV. Aen. 6, 611) *al.* LIV. 38, 59, 9 APVL. apol. 76 SEDVL. carm. pasch. 3, 118 (*ex Lucano, v. p. 1984, 66. syn.* facultatibus op. pasch. 3, 10 p. 240, 5). exinanire: CIC. div. in Caec. 11 Verr. II 5, 109. gerere: AVSON. 178, 8. gubernare: CIC. Att. 6, 1, 2 VVLG. gen. 39, 4 Tob. 10, 13. implere: SEN. benef. 6, 43, 1. invadere: SEN. contr. 1, 6, 3 APVL. apol. 66. 96. invisere (*cf. p. 1984, 77*): LIV. 5, 2, 5. iuvare: HOR. epod. 2, 40. locupletare: ACC. trag. 170. nosse: SPART. Hadr. 20, 11. obtinere: CORP. I² 1570 (= CARM. epigr. 56) 4. perdere: QVINT. decl. 374 p. 413, 18. possidere: APVL. apol. 93 Socr. 15 p. 152. quaerere: PETRON. 124, 2. regere: CIC. inv. 1, 58 rep. 1, 61 Cato 37 Manil. 5, 362 TAC. ann. 3, 33 TERT. monog. 12 p. 782 O. AMBR. Abr. 2, 1, 2 VVLG. I Tim. 5, 4 AVG. civ. 19, 16 p. 384, 3 D. replere: CVRT. 9, 1, 2. separare: TAC. ann. 13, 18. servare (*cf. p. 1985, 8*): CORP. I² 1211 (= CARM. epigr. 52) 8. tenere: CYPR. GALL. gen. 1322 (ob-: CARM. epigr. 56, 4 = CORP. I² 1570). tradere luxuriae: PHAEDR. 4, 5, 44. tueri: TAC. dial. 28 HIL. ad Const. 2, 7 (*syn.* patrimonii). vehere (vexare *pars codd.*): NAEV. carm. frg. 51 M.

-us: floret: CLAVD. rapt. Pros. 3, 202. iuvat: HOR. epist. 1, 2, 51. sufficit donativo: TAC. hist. 1, 37.

dat. -ui (*cf. p. 1987, 30. 43. 1949, 59 sqq.*): disponere: VVLG. Is. 38, 1. praecipere: VVLG. IV reg. 20, 1. praeesse: VVLG. I Tim. 3, 5. 12. praeponere: VVLG. I Tim. 3, 4. servire: PAVL. sent. 3, 6, 58 (de-: VLP. dig. 33, 7, 12, 42).

abl. -o: privare: CYPR. Demetr. 12 p. 360, 8. uti: POMPON. dig. 7, 4, 22 *al.* *c. adi.*: contentus: MANIL. 5, 317 (*opp.* populus).

e *locutiones praepositionales* (*cf. p. 1987, 58*): a -o: accipere: INST. Iust. 2, 6, 14. fugere: APVL. apol. 66. in -o: esse: SCAEV. dig. 35, 2, 94. facere: POMPON. dig. 7, 1, 65 pr. habere dominium: VLP. dig. 50, 16, 195, 2. inferre: PAVL. dig. 40, 12, 32. in -bus: AVG. civ. 5, 18 p. 227, 17 D. *cf. locat.* -i (*cf. p. 1986, 45*): CIC. rep. 1, 61 -i pluresne praesunt negotiis tuis? PROP. 2, 34, 55 cui parva -i fortuna relicta est. TAC. hist. 2, 7 ambiguae -i res (*opp.* rei p.). in -um: derivare: CIC. Tusc. 5, 72. redit: VAL. MAX. 4, 3, 10. super -um: constituere: VVLG. Esth. 8, 2. esse: VVLG. gen. 41, 40. praepositus: VVLG. act. 7, 10.

C *singulariter i. q.* **dominium** (*mala versio ex. gr.* οικος, *hebraismus ut vid.*): ITALA I Macc. 2, 19 (Lucif. non parc. 12) omnes gentes quae in -o regis audiunt eum (ἐν οἴκῳ τῆς βασιλείας, VVLG. omnes gentes regi Antiocho oboediunt).

domuscula, -ae *f.* [*a* domus *deminutive. Th.*]. *de formatione v. Indog. Forsch. 38, 176 sq.; cf. et* domuncula. APVL. met. 4, 26 mecum primis ab annis nutritus ... individuo contubernio -ae, immo vero cubiculi torique (*ad iuxta posita cf.* domus *p. 1966, 12*).

domūsio, -ōnis *f.* [*a* domi uti *derivatum esse videtur; cf. Pokrowskij, Indogerm. Forsch. 26, 101. Th.*]. *i. q. usus domesticus*: VARRO Men. 517 Diogenem litteras scisse, -i (dumi usioni *codd. Nonii p. 231* [dum usioni *p. 248*], *em. Bücheler*) quod satis esset. PETRON. 46, 7 ad -em aliquid de iure gustare. 48, 4 in -em (divisione *cod.*) ... litteras didici. *Hofmann.*

dōnābilis, -e *a* donare. GLOSS. χαριστικός -is. *i. q. dignus, qui aliqua re condonetur*: PLAVT. Rud. 654 infortunio hominem praedicas -em. *i. q. aptus ad donandum*: PS. AMBR. serm. 36, 1 *spiritus sanctus* iam sui natura -e donum erat (*cf.* AVG. trin. 5, 15, 16). TERT. pudic. 22 p. 271, 29 *peccata* -ia (*i. digna, quae condonentur, remittantur*).

dōnārius, -a, -um *a* donum. [PETRON. 59, 6 in lance ducenaria (*Burmann*, -a *Buech.*, dunaria *H.*)] *n. pro subst.*: **dōnārium**, -ī. CHAR. gramm. I 33, 29 neutra semper pluralia ... -a (*ad 2 tantum pertinet; sing. p. 1989, 12. 13*).

1 GLOSS. -um gazophylacium. est in quo conlocant oblata. GLOSS.ᴸ III Abol. DO 2 -a loca donorum. SERV. georg. 3, 532 p. 318 Aen. 2, 269. 12, 199 ISID. orig. 15, 5, 1. 2 DIFF. gramm. VII 524, 18. LVCAN. 9, 516 nec eois splendent -a (altaria *Fgv*) gemmis (SCHOL. -a altaria). APVL. met. 9, 10 apud fani -um. flor. 15 p. 51 -um deae perquam opulentum. *per synecdochen i. q. templum* (GLOSS. -a ναοί, τεμένη, ἱερά. SERV. georg. 3, 532 abusive templa. SERV. auct. Aen. 4, 63): VERG. georg. 3, 533 alta ad -a. OV. am. 2, 13, 13 labatur circa -a serpens. VAL. FL. 5, 644 tibi, magne pater, terris -a certant. OV. fast. 3, 335 si tua contigimus manibus -a (*i. altaria*) puris.

2 GLOSS. -a munera. [*inc.*: LIV. 42, 28, 9 donaque (*Madv.*, donarique *V*, -aque *edd. vett.*) dari (*cf. p. 1989, 10*). *corrupt.*: TAC. ann. 1, 44 -aria militaria, *v.* donum]. **a** *strictiore sensu: quodvis donum deis (deo) consecratum* (*opp.* -um *litationi p. 1989, 11*): ISID. orig. 6, 19, 27 in templis -a dicimus (*v. totum locum*). GLOSS. -a χαριστήρια, ἀναθήματα. *v. Daremberg-Saglio s. v.* [ALC. AVIT. c. Arr. 30 p. 12, 24 *in interpretatione Hebraicae vocis* corban *L ex glossem.*] SOL. 15, 31 inter Capitolina -a crystallum dedicavit (*cf.* PRVD. perist. 10, 343). 56, 12 *feminarum* cutes ... inter -a Iunonis. ITIN. Alex. 51 Neptuno sacros tauros in mare -aque ex auro deiecerat. PANEG. 3 (11), 6, 1 *deos* aris, simulacris, templis, -is ... ornastis (AVR. VICT. Caes. 35, 7 opulentis. PRISC. rhet. 6, 17 [ἀναθήμασι]). 7 (6), 21, 7 delubra tantis -is honestasti. VOPISC. Aurelian. 25, 6 templa fundavit -is ingentibus positis. FIRM. math. 6, 2, 4 magnifica et praeclara templis -a consecrantes (AMM. 22, 8, 35). HEGES. 5, 46 p. 399, 22 Vind. integra omnia servavit -a. HIER. in Mich. 4, 11 sqq. p. 486 frumentum in domini offeratur -a (*cf.* epist. 18ᴬ, 1. 3. 58, 7, 1 VVLG. exod. 35, 29. 38, 24 num. 31, 50. deut. 12, 6 vota atque -a. I par. 29, 17. GREG. vit. patr. 9 prol. *v. p. 1989, 12 et cf.* PAVL. NOL. carm. 18, 29 ferat. CASSIAN. conl. 21, 1, 3 deferens religiosa -a). in Ier. 2, 108, 5 *vidua* in gazophylacium duo aera mittendo ... divitum vicit -a (*cf.* CASSIAN. conl. 20, 8, 6 ALC. AVIT. epist. 6 p. 33, 20). in Is. 1, 11 p. 21 -is atque muneribus (*cf.* VVLG. exod. 28, 38). VVLG. exod. 35, 22 in -a domini separatum (num. 18, 29). II Macc. 2, 13 epistulas ... de -is (περὶ ἀναθημάτων). 12, 40 invenerunt ... sub

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tunicis interfectorum de -is (ἱερώματα) idolorum (*sc. pro amuleto usurpatis*). RVFIN. hist. 11, 25 -is onustam ... coniugem. PRVD. psych. 786 (*ibid.* hostia. munere). [MART.] lemma B. 12, 15. CYPR. GALL. num. 155 -a tractans. deut. 68 *gentes* statuunt -a lucis. iud. 527. 726 celsa facit -a sancto. Ios. 283 domini -a. MACR. Sat. 3, 11, 6 MART. CAP. 1, 7. COD. Theod. 16, 5, 57, 2 (*a. 415*) *aedificia* cum -is. 16, 5, 65, 1 (*a. 428*). SALV. gub. 6, 94 (*syn.* muneribus). SIDON. epist. 4, 18, 5. 8, 4, 4. ENNOD. dict. 2, 9 p. 433, 2 puris cumulamus altaria ... -is (*syn.* sacrificia). MVTIAN. Chrysost. hom. 1, 4 p. 243. VEN. FORT. carm. 1, 12, 19 *deo* -a tanta dedistis (*cf. p. 1988, 61*). CORIPP. Iust. 4, 153 nectunt -a templis. *in imag.*: SYMM. epist. 8, 26 litationi addo -um. CASSIOD. inst. div. 9 sacrata -a sanctis altaribus offerantur. Nov. Iust. 9, 2 (*a. 535*) sit deo ... dignum -um divinarum rerum tuitio. *-a tollere, rapere, vendere*: CAPITOL. Maximin. 19, 4 fana diripuit, -a militibus divisit. ARNOB. nat. 1, 64 -a *spoliant* populanturque templorum (*cf.* 7, 9). FIRM. math. 3, 11, 14 templorum -a praedam suam faciunt. err. 28, 6. AMM. 17, 4, 3 ne deorum quidem -is parcens. HEGES. 5, 51, 3 vindicaverant. RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 18, 1 -a delubri sacratissimi ... diripiuntur. COD. Theod. 16, 8, 25, 1 (*a. 423*) si qua sunt sublata. COD. Iust. 1, 2, 21 pr. (*a. 530*) vasa vel vestem ceteraque -a ... ad venditionem ... trahere. VITA Caes. Arel. 1, 33 dare ... aurum de -is Christi pro mancipio Christi *eqs.* CONC. Lugd. a. 567 p. 140, 9 ecclesiam ... privare -is (Paris. a. 644 p. 189, 6).
b *latiore sensu*: VVLG. I Macc. 3, 30 in sumptus et -a (δόματα). SACR. Leon. 371 qui sacra -a (*i. charismata*) contigerunt (*cf. ibid.* caelestia dona capientibus). VEN. FORT. carm. 5, 8ᵇ, 5 -a celsa Tonantis.

dōnātīcius δωρητός GLOSS.ᴸ II Philox. DO 84.

dōnāticus, -a, -um [*a* donare, donatus. *Th.*]. CATO orat. frg. 5, 2 maiores seorsum atque diversum pretium paravere bonis atque strenuis, decurionatus, optionatus, hastas -as aliosque honores. PAVL. FEST. p. 69 -ae coronae dictae, quod his victores in ludis donabantur. *cf.* ACT. Arv. a. 240 (Inscr. Dessau 9522) II 37 <IV kal. Iun.> coronae -ae deae Diae ... inlatae sunt. SVID. δωνατική. διάδοσις ἡ διδομένη παρὰ τοῦ βασιλέως τοῖς στρατεύμασι. *cf. Bücheler, Rhein. Mus. 39 (1884), 419. W. Helbig, Abhandl. d. Ges. d. Wiss. Göttingen 10 (1908), 3 Zur Geschichte der hasta donatica.*

***dōnātio,** -ōnis *f. a* donare. PAVL. dig. 39, 6, 35, 1 -o dicta est a dono quasi dono datum, rapta (datio, tracta *coni. al.*) a Graeco. ISID. orig. 5, 24, 25 dictam ... dicunt -em quasi doni actionem. *legitur apud* CIC. (15ⁱᵉˢ) LIV. SEN. phil. *al., semel apud* CAES. PHAEDR. TAC., *passim apud Ictos; plur. inde a* CIC. TAC. *signatur* don(atio): *v. p. 1990, 56. scribitur* δοναζιω, δοναζιονεμ, δοναζιονες *in* PAPYR. Marini *v. Pușcariu, Jahresber. d. Instituts f. rumän. Sprache 11 (1904) p. 19.* CIC. top. 37 neque deditionem neque -em sine acceptione intellegi posse. SEN. benef. 6, 2, 1 aliud est munus, aliud ipsa -o. ISID. orig. 5, 24, 25 -o est cuiuslibet rei transactio. GLOSS. δωρεά.

1 *i. q. actus donandi (raro accedit gen. personae donantis [v. l. 51. 54. 58. 84], accipientis [v. l. 78], saepius gen. rei donatae [v. l. 60. 79. 80 al.]; inter additur saepe apud Ictos). privatim*: CIC. S. Rosc. 24 furta, rapinae, -es. leg. 2, 50 in -e hoc idem secus interpretantur, et quod pater familias in eius -e ... approbavit, ratum est. Phil. 5, 11 falsis perscriptionibus -ibusque. PHAEDR. 2, 5, 22 -is ... certae gaudio. SEN. benef. 4, 10, 3 inconsulta -o. PLIN. epist. 2, 4, 3. APVL. met. 4, 13 amicorum ... -bus variis. apol. 94. 103. FIRM. math. 5, 2, 3 -is titulo (GREG. M. epist. 8, 32. 9, 23. 36. 48 *al. v. p. 1990, 30*). CLAVD. DON. Aen. 5, 255. 8, 145. SIDON. epist. 7, 2, 8 mancipiorum sponsaliciae -is. ENNOD. epist. 9, 10, 3 p. 235, 15. CASSIOD. var. 8, 25, 3 Tuluin plenissimae -is effectum. 9, 18, 8 -es nullius terror extorqueat. GREG. M. epist. 9, 98 ut dominus ex hac -e iure perfecta ... potiaris. *al.* LEO M. epist. 1, 3 bonorum *operum* -o (*sc. deo oblata*; devotio *codd. dett.*). *commemorantur instrumenta -is*: APVL. apol. 102 tabulae -is. FRG. Vat. 268 instrumentum -is (COD. Iust. 1, 57, 1 [*a. 469*]). DONATIO Tiburt. a. 471 p. CXLVII b 23 scripturam -is. GREG. M. append. I p. 438, 15 pagina. CAES. AREL. reg. mon. 1 chartas. *hinc i. q. syngraphum donationis*: COD. Theod. 16, 2, 27 (*a. 390*) per epistulam, codicillum, -em, testamentum ... conscriptum. *al.* DONATIO Tiburt. a. 471 p. CXLVII b 17 -i<s> ... tenore. 32 huic -i ... consensi et subscripsi (*cf.* EPIST. donat. Iren. [Corp. VI 10247] 26 *et l. 70*). GREG. M. epist. 9, 98 hanc ... -em notario nostro perscriptam relegimus atque subscripsimus. append. I p. 438, 27 huic -i ... consensi et subscripsi (438, 30 testis subscripsi et hanc -em ... abbati traditam vidi. *sic ter*). BENED. reg. 58, 47 facta sollemniter -e res suas conferat monasterio. 59, 13 CAES. AREL. test. 40 per -em. CONC. Paris. a. 614 p. 189, 8 testamenta ... vel -es aut quaecumque strumenta. *publice*: CIC. Verr. II 3, 185 quae tua -o (*sc. aurei anuli*) Siculis ... incredibilis videbatur. *cf.* 3, 186. 187 ad eam -em contio est advocata. *ibid.* quae ... praefatio tuae -is fuit? II 4, 35 in -em histrionum. leg. agr. 3, 10 aliud quoddam genus -is inducit. Balb. 48 civitatis. opt. gen. 19 ut corona aurea donaretur eaque -o fieret in theatro populo convocato. Phil. 4, 9 bonorum -o (*cf.* LIV. 3, 37, 8). epist. 1, 9, 7 de -e regnorum. TAC. hist. 1, 20 *tot* sestertium -bus Nero effuderat. PLIN. epist. 10, 110, 1 eiusmodi -es vetantur. CAPITOL. Aur. 11, 4 scaenicas -es. IORD. Get. 153 -em sacro oraculo confirmatam. *in re militari*: LIV. 7, 37, 2 secundum consulis -em. *in re sacra*: SVET. Aug. 30 LIB. pont. p. 75, 14. GREG. M. epist. 9, 199 notitia eiusdem -is non esset de polyptychis caraxata. *al. de largitione divina*: ITALA Eph. 4, 7 (Aug. in Iob p. 602, 4) *et* VVLG. data est gratia secundum mensuram -is Christi (δωρεᾶς). AMBR. Noe 10, 35 sine ullo -is dispendio. HIER. hom. Orig. in Ezech. 5, 1 p. 372, 11 B. in gratiarum -e. epist. 51, 7, 2. 65, 9, 6 nominisque -o. PROSP. respons. ad Gall. 1, 14 *al. cf. l. 59 sqq.* *in iure* (*v. Leonhard, P.-W. V 1533 sqq. Daremberg-Saglio s. v.*): *definitur*: IVLIAN. dig. 39, 5, 1 pr. -es complures sunt *eqs.* INST. Iust. 2, 7 pr. 1. *cf.* IVLIAN. dig. 12, 1, 20. VLP. dig. 12, 1, 18 pr. 19, 2, 15, 4 (*opp.* transactio). 39, 5, 19, 4. 43, 26, 1, 2 (*opp.* precario). 50, 16, 67, 1. *de condicione donationum passim agunt Icti* (*praesertim*: DIG. 24, 1 de -bus inter virum et uxorem. 39, 5. 6 de mortis causa -bus [COD. Iust. 8, 56]. FRG. Vat. 250 sqq. INST. Iust. 2, 7. COD. Theod. 2, 20 de inofficiosis -bus [COD. Iust. 3, 29]. 8, 12. COD. Iust. 8, 55 [56] de revocandis -bus) *ex. gr.*: LABEO dig. 24, 1, 6, 7 -is *causa* (CELS. dig. 39, 5, 21, 1. IVLIAN. dig. 39, 5, 14 *al.* DONATIO Monim. [Corp. VII 10231] 11. EPIST. donat. Iren. [Corp. VI 10247] 11 -is mancipationisque causa. CORP. VI 14672, 11 *al. v. etiam vol. III p. 683, 45 sq.*). IAVOL. dig. 24, 1, 20 quod -em aut peremat aut confirmet. 38, 5, 12 cui -o quaesita est. NERAT. dig. 23, 3, 58 neque tum ... -o facta est. 24, 1, 44. IVLIAN. dig. 24, 1, 4 rem ... in bonis meis desinam propter -em habere (*cf.* CORP. XIV 1135 ob cessionem -emque monumenti). 39, 5, 1, 1 mortis causa -o (VLP. dig. 7, 1, 22. MARCIAN. dig. 39, 6, 27 *opp.* alia quaevis inter vivos -o. COD. Iust. 8, 56, 4 [*a. 530*] *saepe. v. l. 13*). POMPON. dig. 10, 3, 20 -is gratia (*cf.* COD. Theod. 7, 4, 29 [*a. 407*] sub gratia -is). 39, 5, 9 pr. potest ... citra corporis -em valere -o. 41, 2, 26 ex -e (VENVL. dig. 42, 8, 25 pr. 1. GAIVS dig. 15, 1, 27, 2. inst. 4, 151. VLP. dig. 39, 5, 12 *al.* CORP. VI 34444. XIV 523). PAPIN. dig. 20, 5, 1, 1 -em ... inutilem esse. 24, 1, 54 titulo -is (VLP. dig. 24, 1, 7, 6 COD. Iust. 5, 74, 3, 2 [*a. 523*] *al. cf.* TRYPH. dig. 24, 1, 16 nomine *et v. p. 1989, 55*). 40, 8, 7 -is legi (VLP. dig. 40, 2, 16, 1 MOD. dig. 1, 5, 22). VLP. dig. 19, 2, 46 -is instar (COD. Theod. 3, 13, 3, 1 [*a. 422*]). 24, 1, 1 ne inter virum et uxorem -es valerent. MOD. dig. 24, 1, 27 ante nuptias -o facta (*in* COD. Iust. *saepe opponuntur* dotes ... et ante nuptias -es *ex. gr.* 1, 5, 19, 3 [*a. 529*]. *nota*: 5, 3, 20 pr. [*a. 531—533*] sancimus ... non ante nuptias -em eam vocari, sed propter nuptias -em. *cf.* COD. Theod. 3, 5 de sponsalibus et ante nuptias -bus [COD. Iust. 5, 3]). FRG. Vat. 294, 1 ratio ... -is contra legem Cinciam factae. *v. vocab. iurispr.* ISID. orig. 5, 24, 27 sq. *opp.* -o usufructaria ... -o directa. *inc.*: IVLIAN. dig. 23, 3, 46 pr. quamdiu ... pater ratam promissionem (dictionem *Lenel*) vel -em (*Iust.? i. traditionem, dationem?* dationem *Cuiacius*) habuerit. *in titulis interdum interdicitur, ne -es monumentorum fiant velut* CORP. VI 10219, 10. 10848, 14. 13073. 20661, 4. 26445. 28567. 34623. XIV 166, 10. *speciatim*: *de donatione debiti i. q. remissio*: CAES. civ. 3, 32, 5 prolationem diei -em esse dicebant. *delicti i. q. indulgentia*: AMBR. in psalm. 43, 1, 1 tanta peccatorum -e. MAR. VICTOR aleth. 1, 470 probat dominum mitem -o culpae.

2 *de ipsa re donata i. q. donum*: SEN. dial. 7, 24, 2 eo loco sit -o, unde repeti non debeat, reddi possit. SVET. div. Iul. 50 super alias -es ... praedia ... addixit. POMPON. dig. 41, 6, 4 usucapiet -em. COD. Iust. 9, 49, 8, 1 (*a. 380*) confusionem bonorum et -is (*at* 8, 53, 34, 1 c [*a. 529*] res -is). VVLG. I Macc. 10, 28 dabimus vobis -es multas (δόματα). GREG. M. epist. 2, 9 percepta primitus -e legitima (*cf.* 2, 15. 8, 5 *al.*). 13, 44 per praemia et -es. INSCR. num. Imhoof-Blumer, Kleinasiat. Münzen p. 383 nr. 14 (*aetate Aureliani*) don(atio) sacr(is) cert(aminibus). p. 384 nr. 15 DONAT-I-O col(oniae) Cre(mnensis). *cf.* p. 346 nr. 48 δωρεά. *speciatim donum caeleste, charisma, gratia*: ITALA act. 2, 33 (Iren. 3, 12, 2) effudit -em hanc (*sc. Spiritum sanctum*). I Cor. 12, 4 (Aug. c. Faust. 21, 8 Isid. diff. 2, 5) divisiones ... -um sunt (χαρισμάτων. VVLG. gratiarum). 12, 9 (Aug. c. Faust. 21, 8) -o curationum (χαρίσματα ἰαμάτων. VVLG. gratia). HERM. Pal. vis. 3, 2, 1 utrorumque ... una -o est et una promissio (*cf.* vulg. vis. 3, 2 utrisque ... sunt dona. *gr.* δῶρα). HIER. in Is. 3, 1 p. 46 gratiae et -es. in Ier. 3, 73, 3. 4, 49, 2 virtutum et -um dei sterilitas ... sit. VVLG. eccl. 38, 2 a rege accipiet -em (δόμα). 1 Rom. 5, 17. 12, 6 (χαρίσματα). II Cor. 1, 11. RVFIN. Greg. Naz. orat. 4, 9, 3 -es spiritus. AVG. gest. Pelag. 14, 36 clarescere virtutibus -busque sanitatum (*cf. l. 62*). EVCHER. instr. 1 p. 134, 17 spiritus gratiarum -es. SACR. Greg. (ed. Lietzmann) 202, 30 perpetua -e. OP. imperf. in Matth. 30 p. 789. CASSIOD. in psalm. 141 concl. a superna -e. *al.*

dōnātiuncula, -ae *f.* [*a* donatio, *deminutive. Th.*]. NOT. Tir. 41, 91.

dōnātīvum, -ī *n.* [*a* donare, donatus. *Th.*]. *legitur post* NOT. Tir. 41, 89 *inde a* TAC. *v. etiam l. 78. scribitur litteris graecis*: PAP. Oxyrh. VII 1047, 4 (*s. IV*) δωνατίουον. [*loco corr.*: ORAT. imp. Hadr. de Matid. (Corp. XIV 3579) 2 <don>ativa *suppl. Dehner. dub.*: *signatur* d(onativum): INSCR. numm. Grueber lat. mus. Brit. II 576 nr. 21 (*a. 46 a. Chr.*). *cf.* no. 23 m(unus) *dubia explicatione; fortasse cf. l. 56 sqq*].

munus imperatoris militibus viritim distributum (GLOSS. II 282, 53 -um δῶρον στρατιώταις): *v. Fiebiger, P.-W. V 1542 sqq. Daremberg-Saglio s. v. Grosse, Römische Militärgeschichte 243 sqq. 312.* TAC. hist. 1, 5 *dari* -um ... promissum (*cf.* 1, 37. 4, 36. 58. SVET. frg.

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 319, 5. 10 LAMPR. Alex. 26, 1 SPART. Sev. 16, 5. *nota*: CAPITOL. Pert. 7, 11 pecuniam ... -o dedit). 1, 18 usurpatam etiam in pace -i necessitatem bello perdidissent. 1, 25 dilati ... -i. 1, 30 proinde a nobis -um ob fidem quam ab aliis pro facinore *accipietis* (*cf.* 4, 58. PLIN. paneg. 25, 2 PAVL. dig. 49, 16, 10, 1 SVLP. SEV. Mart. 4, 2. 3. *v. l. 29. 36*) 1, 37 domus sufficit -o (4, 58). 1, 41 exsolvendo -o. 2, 82 -um militi ... ostenderat. 2, 94 instare -um. 3, 10 interceptorem -i. 3, 50 clavarium -i nomen est. 4, 19 -um ... postulabant. 4, 36 exposcunt. ann. 12, 41 *opp.* congiarium (*cf.* LAMPR. Alex. 26, 1 CAPITOL. Pius 8, 1. *et v. IV p. 281, 72 sqq. at* SPART. Hadr. 23, 12 -um *populo* ac militibus expendit). 12, 69 promisso -o (VOPISC. Tac. 9, 1 CAPITOL. Pert. 4, 6. 7, 5 *v. p. 1990, 84*). PLIN. paneg. 41, 1 -um reddidisse. SVET. Cal. 46 pronuntiatoque militi -o centenis viritim denariis (*cf.* Galba 16 *et l. 23*). Nero 7 proposuit. Galba 17. 20 -um etiam pollicitum (AMBR. in psalm. 1, 13 imperator cum progreditur ad bellum, -um militi ... pollicetur). Domit. 2 an duplum -um militi offerret. TERT. praescr. 12 captat. coron. 12 in -i dispensatione. CAPITOL. Pius 10, 2 usque ad -um militum. Pert. 7, 5 solvit. AMM. 17, 9, 6 meruit. 28, 6, 19 -um militis in quaestus averterit proprios. VEG. mil. 2, 20 consecuntur (*v. totum locum*). SVLP. SEV. chron. 2, 21, 3 largitur. Mart. 4, 1 erogare. MARCELL. chron. II p. 94, 496, 1 tribuit. p. 95, 500, 2 misit. COD. Iust. 12, 35 (36), 1 restitui. *in re ad militiae exemplar instructa*: LAMPR. Heliog. 26, 5 pronuntiavit his (*sc. meretricibus*) quasi militibus ternos aureos -um. *imprimis charisma divinum militibus Christi promissum*: TERT. coron. 1 *miles* -um Christi in carcere expectat. ITALA Rom. 6, 23 (Tert. resurr. 47 p. 96, 20) -um ... dei vita aeterna (χάρισμα. VVLG. gratia). PS. ORIGEN. tract. 18 p. 198, 6 charismatum -a consecuti sumus. PS. HIL. libell. 14 sperare. HIER. epist. 14, 2 acceperas. PS. AVG. serm. 82, 4 -umque (*edd.* donum *libri*) percepimus. FVLG. Rusp. serm. 3, 2 attulit. PASS. Paul. 6. *hinc generatim i. q. charisma* (GLOSS. -um χάρισμα. χαριστήριον): TERT. uxor. 1, 3 meliorum -orum (*a*, dampnationum *codd. dett.*, donationum *edd. vett.*) sectatores simus (*cf.* VVLG. I Cor. 12, 31 charismata [χαρίσματα] meliora). adv. Marc. 5, 8 p. 598, 23 *data* id est -a, quae charismata dicimus. PELAG. in I Cor. 7, 7 p. 162, 17 S. propriae voluntatis accepit -um. PASS. Perp. 1, 5 *spiritus sanctus* omnia -a administrans. *iuxta ponitur* stipendium: TAC. hist. 4, 19 PAVL. dig. 49, 16, 10, 1 TERT. praescr. 12 resurr. 47 p. 96, 20. 25 EDICT. Diocl. II 2 PS. ORIGEN. tract. 18 p. 198, 6 VOPISC. Tac. 9, 1 PS. HIL. libell. 14 AMM. 17, 9, 6 PS. AVG. serm. 82, 4 COD. Iust. 12, 35 (36), 1. *i. q.* δῶρον ἐπέτειον: (GLOSS. V 618, 42 -um est stipendium. *cf. Mommsen, Ges. Schrift. VI 436 sq.*): CASSIOD. var. 4, 14, 2 *Gothi* qui capiunt commoda -i. 5, 27, 1 pro accipiendo -o. 8, 26, 4. *i. q. donum quodvis alicui impertitum*: MACR. Sat. 2, 4, 29 dividere -um cum contubernali. CASSIOD. var. 5, 16, 4 quinos solidos -um et annonam se noverit *dromonarius* accipere competentem. 7, 42, 3 saio ... -o (*i. mercede*) se noverit exuendum. GREG. TVR. Franc. 6, 45 unusquisque *Francorum* ut potuit -um dedit.

***dōnātor**, -ōris *m. a* donare. *qui donat* (CHAR. gramm. p. 432, 25 B. largus. liberalis. prolixus. indulgens. -r. GLOSS. -r δωρητικός): SEN. Phaedr. 1217 -r atrae lucis, Alcide. IREN. 4, 13, 3 non tantum bonos datores et communicatores esse, sed etiam ... gratuito -es. SYMM. epist. 10, 28, 7 partem -is exceptam. PS. AMBR. paenit. 2 in -e vitae. AVG. in psalm. 80, 1 raptores rerum alienarum ... -es rerum suarum. 83, 16 -r est indulgentiae, debitor coronae (*cf.* 100, 2). 120, 3. serm. 266, 3. 297, 4, 5 -em gratiae. ZACCH. 2, 14 p. 1133^{B} donum potius quam -em (*ibid.* munerator. largitor). POSSID. vita Aug. 24 IVNIL. 2, 26. CASSIOD. var. 5, 41, 5 tenuis -r. 6, 6, 2 collocutionis nostrae gloriosus -r. 12, 20, 2 distributor potius fuit quam -r. in psalm. 118, 124 largitas -is. CONC. Rom. a. 502 p. 450, 10 -r, alienator ac venditor. HIST. Apoll. rec. A *et* B 10 mercatoris ... nomen magis quam -is. VEN. FORT. virt. Hil. 6, 19 gratia -is, qui praevenit desideria supplicantis. PALLAD. hist. mon. I 36 p. 322^{B} (*syn.* datori bonorum). GREG. M. epist. 9, 198 reddere *donationes* ... -bus. THEOD. MOPS. in I Tim. 6, 18 *deus* bonorum auctor et -r. *de condicionibus, quae sunt donatoribus et accipientibus, passim agunt* Icti *ex. gr.*: NERAT. dig. 39, 6, 43 si -r iustissimum mortis metum habeat. IVLIAN. dig. 12, 1, 19 pr. si -r convaluisset (*v. IV p. 811, 22 sq.*) *opp.* is qui accipiebat (VLP. dig. 24, 1, 7, 8. *cf.* COD. Iust. 8, 53, 34, 2. 3a [*a. 529*]. 8, 53, 34, 4a. 4b. *al.*). 39, 6, 13, 1 -e mortuo (*cf.* VLP. dig. 34, 3, 3, 2. 39, 5, 19, 3 *al.*). 39, 6, 19 -r actionem de peculio habet. POMPON. dig. 42, 1, 30. AFRIC. dig. 39, 6, 23 vivo -e (VLP. dig. 24, 1, 11, 7. 39, 6, 37, 1). GAIVS dig. 39, 3, 13 venditor aut -r (COD. Theod. 11, 3, 3 [*a. 363*] *al.*). VLP. dig. 6, 2, 7, 3 *Publiciana actio* adversus -em competit (*cf.* COD. IVST. 8, 53, 1 [*a. 210*]). PAVL. dig. 6, 2, 12 pr. sive extraneus sive -r possideat servum. 42, 1, 49. sent. 2, 23, 5 quod donatum erat, penes -em remanet. 5, 11, 5 *al.* COD. Theod. 3, 5, 2 pr. (*a. 319*). 3, 5, 6 pr. (*a. 336*) -i sponso. 8, 13, 3 (*a. 355*). 8, 15, 6, 2 (*a. 380*) *al.* COD. Iust. 1, 53, 1, 1 (*a. 528*) *saepe.* INST. Iust. 2, 7, 2. *qui remittit debitum*: AVG. serm. 27, 2, 3 cum ... debitum exigit, quis reprehendat exactorem, quamvis expectet -em? SEDVL. op. pasch. 2, 17 p. 228, 16 -r, debiti non exactor. *qui remittit crimen*: ITALA IV Esdr. 7, 68 (Sangerm. *et al.*) -r est dominus. AVG. in psalm. 74, 5 vis non timere peccatorum punitorem, ama -em. serm. 216, 5, 5 culpae esse voluit -r et poenae. epist. 153, 15 delictorum non -r, sed approbator.

f. **dōnātrīx**, -īcis. COD. Iust. 7, 10, 5 (*a. 286*) ius manumittendi -x non habuit. 8, 53 (54), 15, 1 (*a. 293*) heredes -is vel eius creditores (*cf.* 4, 38, 4 [= FRG. Vat. [*a. 293*]] ab herede -is. 9, 33, 2 [*a. 260*]). 8, 53, 20 (*a. 294*) vice -is alio ... subscribente. 5, 16, 25 pr. 1. 2 (*a. 528*) silentium donatoris vel -is. COD. Theod. 3, 5, 6, 1 (*a. 336*) ad -em sponsam. ALC. AVIT. epist. 6 p. 33, 21 viduae -i. GREG. TVR. Franc. 10, 16 -x Didimia. *adi.*: PRVD. Perist. 11, 171 sacramenti -x *mensa*.

dōnātus, -a, -um *v.* dono. *Rubenbauer.*

donax, -cis *m. a. gr.* δόναξ. **1** ***herba***, *genus arundinis* (*'Arundo Donax L.' cf. Fraas, Synopsis plantarum florae classicae, 1845, p. 299*): PLIN. nat. 16, 165 (*e Theophr. hist. plant. 4, 11, 10*) fruticosissimus *calamus*, qui vocatur -x, non nisi in aquaticis natus. *adhibetur in medicina*: PLIN. nat. 24, 86 (*cf. Diosc. 1, 85*) harundo Cypria, quae -x vocatur, corticis cinere alopecias emendat *eqs.* 32, 141. *ex eo fit tibia*: APVL. carm. frg. 4 (apol. 9), 11 si animam inspires -i (*Haupt*, dona et *codd.*; *syn.* dulciloquo calamo). VERS. metr. Mar. Victor. gramm. VI 85, 1 (= frg. Bob. gramm. VI 622, 8 vere ... sibilat teres -x. **2** *animal, concharum genus, i. q. solen* (*cf. Diphilus frg. Athen. 3 p. 90 d*): PLIN. nat. 32, 151 solen sive aulos (*cf. vol. II p. 1464, 63 ss.*) sive -x sive onyx sive dactylus (*cf. supra p. 3, 83 ss.*). *fortasse aliud genus concharum*: PLIN. nat. 32, 103 *ex pectinibus* mares alii -cas (donascas, donicas, onicas *v. ll.*) vocant, alii auluus, feminas onycas. *Brandt.*

***dōnec** (donicum, donique) [*prima vocabuli forma* donicum (-quom) *fuisse videtur; inde imminuta* donec, *distracta* donec cum, *amplificata* donique, doneque. *cf. c. umbr.* arnipo *'donec'*, *osc.* ne pon *'nisi priusquam' et c. theodisc.* zuo *anglosax.* tō *'ad'*, *slavon.* do *'ad, usque ad'*, *gr.* (οἰκόν-) δε, *fortasse c.* quando. *v. Brugmann, Indogerm. Forsch. 24, 84 sqq., Stolz-Schmalz, Lat. Gramm.*^{5} *754 sq. Th.*]. *de formis* (*cf. Neue-Wagener, Formenl. II*^{3} *p. 969 sqq.*): donicum (ROMAN. Char. gramm. I 197, 15 PRISC. gramm. III 74, 11: *cf.* FRONTO p. 196, 2 N. *marg* donicum pro -c): LIV. ANDR. carm. frg. 18 M. PLAVT. Aul. 58 *cf. p. 2003, 28* Capt. 339 (*Prisc. gramm. III 74, 14 et Gloss. Plaut. gramm. III 58, 3*; donec cum *codd. Plaut., cf. Lindsay ad h. l. p. 206*). Most. 116 Pseud. 1168 (donec *A?*). Truc. 39 (dolium *codd.*). Vid. frg. 5, 3 frg. inc. 35 CATO agr. 146, 2. 149, 2. 161, 3 or. frg. 10, 5 COM. pall. inc. 74^{1}. NEP. Ham. 1, 4 (donec *dett., quod praeterea nusquam*). ITIN. Alex. 21. 44 IVL. VAL. 1, 14. 2, 16. 31 SYMM. epist. 1, 11, 2 GLOSS. *donec cum*: PLAVT. Capt. 339? (*v. l. 36*). SCRIB. LARG. 47 *loco corrupto, v. infra l. 78.* ITALA Matth. 12, 20 (Hil. in Matth. 12, 10) IVL. VAL. 3, 20 *cod. A* HIL. in psalm. instr. 3. 131, 5. 11 in Matth. 17, 3. *donique*: LVCR. 2, 1116. 5, 708 (doneque A^{1}). 723. 997 (denique *codd.*). VITR. 3, 5, 6 (denique *codd. item* 5, 12, 3. 10, 16, 12?). CORP. VI 2120, 18 (*a. 155 p. Chr.*). ITALA Afr. ed. Soden Matth. 2, 9 (denique k^{1}). 5, 26. 10, 23 (denique k^{1}). 12, 20 (denique *k*). Marc. 9, 1 (= 8, 39). GLOSS. V 449, 41 denique finiantur: donec deficiant. *cf.* TERT. scorp. 5 p. 155, 15, *ubi Hartel pro* denique *coniecit* donec. *doneque*: LVCR. 5, 708? (*v. l. 45*). ITALA (cod. e) Luc. 21, 24. 32. 22, 16. *donique cum*: VITR. 9, 1, 11 (denique cum *codd.*; *cf. etiam Krohn in app. crit.*). *donec*: *vetustissima exempla*: LEX XII tab. (Fest. p. 348) PLAVT. Amph. 598 Bacch. 758 Cist. 583 Merc. 194 Mil. 269 Rud. 716. 812 Vid. 91 CATO agr. 43, 2. 54, 4. 67, 2. 76, 4. 86. 88, 1. 2. 106, 1. 150, 2. 156, 5. *de brevitate ultimae*: PRISC. gramm. III 74, 16 *in c primitiva* producunt extremam syllabam excepto -c. *sim.* 484, 23. donēc *in hexam ?* VEN. FORT. carm. 9, 2, 65 -c adventum (in *v.* ad adv. *coni.*). dŏnec *scribitur* CARM. epigr. 2177, 9 (*v. p. 1995, 51*). GLOSS. ἕως, μέχρι, ἄχρι, μέχρις οὗ, ἄχρις οὗ, quamdiu. *de structura cf.* PALAEM. Char. gramm. I 227, 18 -c iungitur subiunctivis, velut -c veniam (DIOM. gramm. I 393, 16 DOSITH. gramm. VII 420, 10). *legitur inde a* LEGE XII tab. (*v. infra l. 69*) *per totam latinitatem. non habent* LVCIL. RHET. Her. CAES. BELL. Alex. Hisp. (*at* Afr. *quater*) SALL. GERM. VELL. AMM. SCHOL. Cic. Bob. Gron. *al. nota raritatem*: CIC. *quater*, NEP. *semel* (Ham. 1, 4 [donicum, *v. supra l. 40*]), VERG. *octies*, PHAEDR. *semel* (2 epil. 19), MART. *semel* (12, 82, 13). *vocabulum amatur a* CELS. SCRIB. LARG. TAC. Ictis. GREG. TVR.

loci mutili: LEX XII tab. (Fest. p. 348) quandoque sarpta, -c dempta erunt. PLAVT. Vid. 91 usque -c solvero. ACC. trag. 116 -c tu auxilium, Perseu, tetulisti mihi. LEX repetund. (Corp. I^{2} 583) 65 *omnia* ad eam diem, -c solutum erit ... (*deest verbum*). COM. pall. inc. 74^{1} usque donicum effligatur. VARRO Men. 109 -c foras nos intus evallaverunt. FAST. cos. Cupr. frg. f a. p. Chr. 4 (Corp. I^{2} p. 62). FEST. p. 304 VAL. FL. 3, 79 AVSON. 157, 2. 365, 15 CARM. epigr. 97, 15. 884. *loci corrupti*: PLAVT. Merc. 194 neque quisquam hominem conspicatus, -c in navi super (*coni. alii alia*). Truc. 39 *v. p. 1994, 25.* ACC. trag. 26. SCRIB. LARG. 47 oportet ... explere circuitum eius, donec cum (donicum *Rhod.*) videatur pator narium cuneatione quadam *eqs.* (*recte* MARCELL. med. 10, 8 -c videatur in narem cum cunctatione quadam *eqs.*, *cf. P. Jourdan, Notes de critique verbale sur Scrib. Larg., Par. 1919 p. 51*). *corrupte*: CELS. 8, 14, 2 (*v. Marx in adnot.*). PLIN. nat. 27, 139 VAL. FL. 3, 207? BACHIAR. repar. laps. 19 p. 1057 B.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

I -c *inducit actionem, quae finit antecedentem* (*i. q.* 'ad quod temporis punctum', 'quoad', 'so lange bis'. *usque ad* Ov. *locos dedi omnes. de singulari quadam significationis interpretatione v. p. 2001, 35*): A *cum indicativo* (*inf. hist. v. p. 1996, 1*): 1 *praesentis* (*praes. hist. v. l. 9. 13. 18. al.*): a *sententia primaria est affirmativa*: LVCR. 2, 949 motus ... impediuntur, -c materies ... animae nodos ... solvit dispersamque ... eiēcit. VERG. georg. 3, 558 dat stragem ..., -c ... discunt. Aen. 10, 268 regi ... ea mira videri, ... -c ... respiciunt. AETNA 328 tangitur ... spiritus ..., exercet ... vires, properat transitque ..., -c ... exilit (*v. Sudhaus ad h. l.*). Ov. rem. 211 -c dediscis amare, ipse tibi ... decipiendus eris. met. 261 illa novat formas, -c ... sentit (*opp.* tum demum). 14, 259. LIV. 1, 54, 10 sensus malorum ... adimi, -c ... res ... traditur. 4, 34, 3 *al.* MANIL. 3, 86 ordo ducem sequitur, -c venit orbis in orbem. 3, 381. CELS. 6, 10, 2 *sucus* coquitur, -c ei mellis crassitudo est (*sic mell.*, sit *rell.*). COLVM. 6, 5, 4 virus elicitur, -c pars ... demortua excidit et ... caput conservatur. 6, 8, 1. PETRON. 6, 4 quocumque ieram, eodem revertebar, -c ... accedo aniculam. PLIN. nat. 8, 66 iterumque consequitur ac subinde, -c ... inrita feritas saevit. VAL. FL. 6, 634. 8, 292 SIL. 1, 605. 10, 168 HOMER. 830. STAT. Theb. 7, 590 fuga ... per agros ..., ... -c ... insequitur. 8, 542. GAIVS dig. 35, 2, 73, 4 quantum interea, -c dies obtingit, heres lucraturus est. APVL. met. 10, 10. NEMES. ecl. 3, 67 docebat, ... -c ... nox iubet. ITIN. [Silv.] 24, 3 dicuntur ... antiphonae, -c commonetur episcopus. SVLP. SEV. Mart. 12, 4 rotabantur, -c ... ponunt. COD. Theod. 13, 3, 1, 1 (*ca. a. 321*) servo ..., -c summa haec exsolvitur, retinendo. 13, 10, 4 (*ca. a. 370*) immunes esse debere mulieres ..., -c virum unaquaeque sortitur. *nota plusquamp. in enuntiato regenti*: APVL. met. 9, 25 fuerat imprecatus et iterato ... et frequentato saepius, -c ... suspicatur (*cf. p. 1994, 30. 1999, 18*).

b *sent. prim. est negativa*: PLAVT. Most. 116 usque mantant neque id faciunt, donicum parietes ruont. Cist. 583 ⟨non⟩ ... destiti instare usque adeo, -c se adiurat (*an perf.?*) anus iam mihi monstrare. HOR. sat. 1, 5, 21 nil ... procedere lintrem sentimus, -c ... prosilit unus. VAL. FL. 3, 414 me ... accedere ... haut fas interea, -c lustralia pernox vota fero. STAT. Theb. 1, 204 nec ... ausi ..., veniam -c pater ... iubet esse. 4, 143. MART. CAP. 8, 805, 27 nec scit ..., -c ... rapit.

2 *imperfecti*: TAC. hist. 1, 9 legiones diutius sine consulari fuere, -c ... aderat. FLOR. epit. 1, 7, 10? (*v. p. 2002, 22*).

3 *perfecti*: a *pendet ex sententia primaria cum indicativo*: α *affirmativa*: CATO or. frg. 10, 5 qui apud regem fuisti, donicum ille ... interdixit. VARRO ling. 5, 23 -c *os exceptum* in purgando humo (homo *F*) est opertum, — ut pontifices dicunt 'quod (*i. quoad*) inhumatus sit' —, familia funesta manet. 5, 69 quod ... luna iuvat, -c ... produxit in lucem. LVCR. 1, 222 -c vis obiit ..., nullius exitium patitur natura videri. 2, 1116 ignem ignes procudunt aeraque ⟨aer⟩, donique ad ... finem omnia perduxit ... natura. 2, 1130 plura accedere debe⟨n⟩t, -c ... tetigere cacumen. 3, 656. 4, 431. 5, 176 in tenebris vita ... iacebat, -c diluxit (*sim.* 5, 877) 5, 687. 708 luna potest ... lumen convertere ..., donique ... pleno ... lumine fulsit. 5, 723 potest ... edere formas, donique ... vertit (*an praes.?*). 5, 1357. 6, 120 *sonus* diu ... ducitur, exierunt -c regionibus artis. 6, 203 nunc ... fremitu⟨s⟩ ... mittunt ... circum versantur ... convolvunt ... atque ... cogunt multa rotantque ..., -c ... fulserunt (*de longa protasi cf.* AETNA 328 *supra l. 9*). 6, 1015. VERG. ecl. 6, 85 ille canit ..., cogere -c oves ... iussit ... Vesper. georg. 4, 312 magis magis aera carpunt, -c ... erupere. Aen. 2, 630 nutat, volneribus -c ... evicta ... congemuit. 5, 698 madescunt robora, restinctus -c vapor omnis. 8, 326 sic ... regebat, deterior -c ... aetas ... successit. 9, 440. 12, 254. CIRIS 481 *Ciris* iactatur ..., -c ... non tulit ac ... mutavit ... coniunx Neptunia. HOR. sat. 1, 3, 103. 2, 2, 50 epist. 1, 10, 35. 1, 18, 42 gratia ... dissiluit, -c ... conticuit lyra (SCHOL. tamdiu dissiderunt, -c Amphion ... citharam omitteret). 2, 1, 148 libertas ... lusit amabiliter, -c ... in rabiem coepit verti iocus (PORPH. tamdiu iocari ... licuit, -c ... dedissent ... operam. SCHOL. tamdiu ... carmina cucurrerunt, -c ... verteretur). PROP. 1, 1, 5 pressit ..., -c ... docuit (*v. Rothstein in comment.*). *nota* 1, 3, 31 et modo solvebam ... et modo gaudebam ... nunc ... dabam ..., -c ... patefecit. Ov. epist. 12, 99 sedi ..., -c ... conseruere manus. met. 1, 624 *al.* LIV. 1, 7, 14 antistites ... per multas aetates fuerunt, -c ... genus ... interiit. 1, 23, 3 *al.* (*passim*). 4, 46, 3 contemnere ... et contemni (*inf. hist.*), -c ... tandem ita comparatum est, ut. perioch. 3 p. 8, 3. MANIL. 3, 264 cadunt ... surguntque ..., -c ... pugnarunt. FEST. p. 246, 26. SEN. Oed. 745 timet bella ..., -c cecidit ... iuventus. 760. dial. 2, 2, 2. 5, 20, 4 (*seq.* tum demum). nat. 3, 25, 12 *al.* epist. 121, 8 totiens resurgit, -c ... exercuit. OCTAVIA 481 illum ... Fortuna iactavit diu ..., hostes ... -c oppressit. CVRT. 4, 4, 6 *al.* LVCAN. 3, 590. 4, 714. PETRON. 21, 2 modo ... cecidit, modo ... inquinavit, -c ... iussit. 25, 5. 40, 1 *al.* PLIN. nat. 2, 238 arsere per aliquot dies ..., -c ... piavit. 6, 101. 7, 84 *al.* VAL. FL. 1, 496. 591. 2, 373 *al.* SIL. 2, 648. 3, 156 *al.* 11, 285 damnat honores ..., -c pulsa fames et ... laxarunt. STAT. silv. 1, 4, 109. Theb. 1, 380 *al.* QVINT. decl. 298 p. 177, 8 dicebam ..., -c eo res redit, ut ... timerem. 305 p. 196, 14 FRONTIN. strat. 2, 5, 1. TAC. Agr. 36 ipsi magnam vim telorum superfundere, -c ... cohortatus est (*item inf. hist.* hist. 1, 72 *al.*). Germ. 37 mox ... minae in ludibrium versae, inde otium, -c ... Gallias adfectavere. 45 diu ... iacebat *sucinum*, -c ... dedit. hist. 2, 61, 95. 4, 27 illum auctorem ... vocant, -c ... obiecit. ann. 3, 31. 6, 44. PLIN. epist. 4, 11, 8 SVET. Iul. 1, 2. 82, 3 aliquamdiu iacuit, -c ... rettulerunt. Aug. 16, 1 Tib. 45 *al.* gramm. 24 diu ... petiit, -c ... se contulit. 25 consuerant ... interdum Graecorum scripta convertere ..., -c sensim haec exoluerunt. FLOR. epit. 1, 9, 8 arma pro libertate corripuit, mox pro finibus, deinde pro sociis ..., -c ... itum est. 1, 11, 2 dimicatur diu, -c ... iaculatus est. 3, 21, 25. 3, 22, 9 LAEL. FEL. Gell. 15, 17, 4 ARGVM. Plaut. Amph. 1, 9 APVL. met. 9, 7 *al.* TERT. nat. 2, 17 p. 133 morabantur, -c postremo ... cessit. ITALA Ios. 10, 13 (Tert. ieiun. 10 p. 288, 8) stetit sol ..., -c ultus est (ἕως ἠμύνατο. VVLG. -c ulcisceretur). ITALA (Tert. adv. Marc. 2, 10 p. 349, 5) *et* VVLG. Ezech. 28, 15 fuisti invituperabilis ..., ex qua die conditus es, -c inventae sunt laesurae tuae (ἕως εὑρέθη). ITALA Afr. ed. Soden Matth. 2, 9 stella ... praeibat ..., donique ... stetit (ἕως ... ἐστάθη. VVLG. usque dum ... staret). NEMES. ecl. 2, 89 LACT. inst. 2, 8, 49 *al.* IVST. 12, 6, 15 *al.* AMBR. Noe 17, 63 HIER. epist. 57, 2, 3 VVLG. gen. 26, 13 *al.* Matth. 1, 25 *v. p. 2001, 37*. 13, 33 abscondit ..., -c fermentatum est (*cf.* Luc. 13, 21 abscondit ..., -c fermentaretur. *gr. utroque loco* ἕως οὗ ἐζυμώθη). CLAVD. 18, 154 *al.* SVLP. SEV. chron. 1, 4, 4 *al.* SIDON. epist. 1, 7, 3 *Arvandus* ridere ..., contemnere, pati ..., -c ... pervenit. PAVL. PETRIC. Mart. 2, 21 *al.* MEROB. poet. 183 veniam pars poscere ..., -c ... hauserunt. GREG. TVR. Franc. 5, 20 INST. Iust. 3, 2, 3a. SEN. nat. 3, 15, 5 tamdiu manat, -c ... effluxit. epist. 120, 7 FLOR. epit. 1, 10, 8. PLAVT. Truc. 39 (*loc. dub. trad.*) impedit piscis usque adeo donicum (dolium *codd.*) eduxit foras. CIC. Verr. II 1, 17 usque eo timui, ne ..., donec ... venimus. LVCR. 6, 458 crescunt ventisque feruntur usque adeo, -c tempestas ... coortast. HOMER. 1061 usque resistit, -c ... ceciderunt. SPART. Hadr. 23, 7. TAC. ann. 2, 28 interim ... ornat *eqs.* ..., -c ... detulit (*cf. Nipp. ad l.*). *nota plusqup. in enuntiato regenti* (*brachylogia sec. Draeger, Syntax d. Tac.*[2] *p. 65 ad* ann. 13, 44. *cf. p. 1993, 27. 1999, 18*): LIV. 4, 57, 2 contentio ... occupaverat cogitationes ..., -c ... ait. 21, 46, 7 iam ... ad pedes pugna venerat (*Gron.*; abierat *Luterb.*; addes pugna uierat *P*), -c ... se ostenderunt. TAC. ann. 13, 44 commoverat quosdam ..., -c ... aperuit. 15, 9 *v. p. 1995, 4*. CLAVD. 28, 357 iam ... rettulerant, -c ... prosiluit.

β *negativa*: PLAVT. Amph. 598 neque ... credebam primo ..., -c Sosia ... fecit. QVADRIG. hist. 10[b], 17 CIC. Verr. II 4, 87. VERG. Aen. 11, 201 neque avelli possunt, nox umida -c invertit caelum (CLAVD. DON. usque eo ... spectaverunt, -c ... nox veniret). 11, 803 nihil ... memor ..., hasta ... -c ... haesit (CLAVD. DON. tamdiu nec vidit hastam nec sensit, -c eam ... perculeret). *nota* PROP. 1, 9, 29 qui non ante patet, -c manus attigit ossa. Ov. met. 3, 90 nec longius ire sinebat, -c ... pressit. fast. 5, 23. LIV. 1, 31, 5 nulla ... quies dabatur ..., -c ... morbo est implicitus. 10, 16, 2 populari non destitit agros, -c ... expulit. 30, 33, 16. CELS. 1 pr. 5 p. 2, 5. SEN. nat. 7, 29, 3 non desiit ... ferri, -c excessit. PETRON. 116, 2. SIL. 7, 272 non vacat ... depellere ..., -c ... clausit. QVINT. decl. 295 p. 168, 23 SVET. Iul. 28, 2 Vit. 17, 1 APVL. met. 9, 23 PLIN. med. 3, 38 VVLG. III reg. 10, 7 *al.* Matth. 1, 25 *v. p. 2001, 37*. GREG. TVR. Franc. 1, 14/15. TER. Andr. 662 numquam destitit ... orare usque adeo, -c perpulit. Hec. 126 usque illud visumst ..., -c iam ..., postquam videt ..., ... ibi demum ita aegre tulit, ut. CIC. Tull. 14 quem se habere usque eo non moleste tulit, -c ... nactus est. EPIT. Alex. 69 usque eo non credidit, -c ... repperit.

b *pendet ex subiunctivo, infinitivo, parte sententiae regentis*: LVCR. 1, 900 saepe ... fit ..., ut ... cacumina ... terantur ..., -c ... fulserunt. Ov. met. 4, 51 an *narret*, ut ... verterit ..., -c ... passa est. LIV. 1 pr. 9 mores sequatur animo ..., ut ... ire coeperint ..., -c ... perventum est. TAC. ann. 15, 54 mirum quam ... omnia cohibita sint, -c proditio coepit. AMBR. Noe 17, 63 quod non cognoverit eam Ioseph, -c peperit filium (*cf. p. 2001, 37*). LVCR. 2, 276 materiem ... perspicuumst ... ire ..., -c eam refrenavit ... voluntas. 5, 1457 alid ex alio clarescere ... videbant ..., ad summum -c venere cacumen. Ov. met. 15, 291 Zancle ... iuncta fuisse dicitur Italiae, -c confinia pontus abstulit. LIV. 4, 26, 7. 9, 42, 3 Appium ... petisse consulatum comitiaque eius a L. Furio ... interpellata, -c se ... abdicavit. CVRT. 10, 5, 3. MELA 3, 37 *Hyperborei* morem ... diu et -c vitio gentium temeratus est servasse referuntur. STAT. silv. 4, 6, 15 suaserunt ... expellere somnum, -c ... prospexit ... Castor. SVET. gramm. 27 servisse dicitur ..., -c ... subscripsit. TERT. praescr. 30, 2 constat illos ... credidisse ..., -c ... venena ... disseminaverunt. SVLP. SEV. chron. 1, 29, 9 INST. Iust. 4, 12 pr. SEN. Oed. 906 stetit alitem exspectans ..., -c ... manus movit. PLIN. nat. 4, 91 virgines ... venerabiles, -c ... instituere. 8, 150. 9, 25 *al.* TAC. hist. 1, 82 licentiam ... poscentibus, -c ... cohibuit. 4, 77. ann. 13, 25 convertit ... prospectans, -c remedium repertum est. 15, 73 *al.* OROS. comm. 1 p. 152, 12 egressus sum ... vi actus, -c ... adlatus sum. CELS. 1 pr. 11 p. 2, 36 nullo ... agitante ..., -c mutavit. TAC. ann. 4, 72 tributum ... iusserat ..., non intenta ... cura ..., -c ... delegit.

nota verb. subst. supplendum: LIV. 5, 32, 5 Romani praedas ... egerunt, -c ... indutiae datae. 6, 31, 4 ut ... violentior potestas ... esset, -c condiciones impositae patribus. 10, 1, 5. SIL. 11, 285 *v. p. 1993, 79*. 12, 384 intervalla ... corripiunt ..., -c ... perventum.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

STAT. Theb. 6, 236 soporant imbre rogum, ... -c ... labores exhausti. QVINT. decl. 305 p. 195, 19 armaverunt ..., -c ... adducti. TAC. Agr. 26 fuit ... proelium, -c pulsi hostes. hist. 2, 15. 4, 50. 4, 74 fastus ... perpetiebantur, -c ... vetitum. ann. 15, 9 *legiones* infirmaverat, -c ... auditum. CLAVD. 5, 292.

4 *praesentis et perfecti*: VERG. Aen. 6, 745 arva tenemus, -c longa dies ... exemit labem purumque relinquit (*FM*, reliquit *PR*) ... sensum. 10, 300 rates inferre Latinis, -c rostra tenent siccum et sedere carinae. STAT. Theb. 2, 627 stabat adhuc, -c ... labitur immorsaque ... obmutuit hasta.

5 *plusquamperfecti*: LVCR. 5, 997 accibant ... Orcum, donique (denique *codd.*) eos vita privarant (-runt *aliq. edd.*) vermina.

6 *futuri I* (*cf. etiam sub coni. praes. p. 1996, 4*): **a** *pendet ex sententia primaria vim futuri continente*: LIV. ANDR. carm. frg. 18 M. ibi manens sedeto, donicum videbis (*ex Hom. Od. 6, 295 μεῖναι χρόνον, εἰς ὅ κεν ... ἔλθωμεν*). VERG. georg, 4, 413 contende ... vincla ..., -c ... erit. Aen. 1, 273 hic ... regnabitur ..., -c ... dabit Ilia prolem. SIL. 3, 710 augebis ... nullique relinques ..., -c ... trepidabunt ... regna. 13, 888. PELAGON. 61 impones, -c ... erumpent (CHIRON 555 -c aut foras erunt [-c aut⟨em⟩ *Oder*, donec ut *Ahlquist, Studien p. 126*; donec adforas *C. Hoppe*]). CATO agr. 43, 2 usque -c trimae erunt *vineae*, fodere oportet. 106, 1 misceto usque adeo, -c ... natabit. 156, 5 coquito usque -c commadebit. *c. neg.*: LIV. 25, 12, 6 *v. infra l. 68.* COLVM. 12, 19, 4 nec absistat id facere, -c videbitur.

b *pendet ex inf., parte sententiae regentis*: PAVL. dig. 43, 20, 7 cavere ... debebit, -c quaestio finietur, non se usurum. AVG. civ. 15, 1 p. 58 D. mihi videtur ... aggrediendus excursus, ex quo ... coeperunt, -c ... cessabunt.

7 *futuri II* (*cf. coni. perf. p. 2000, 40*): **a** *pendet ex sententia plena cum indicativo, imperativo, exhortativo*: *α affirmativa*: PLAVT. Pseud. 1168 hunc faciamus ludos ..., adeo donicum ipsus ... senserit. frg. 35 inimicus esto, donicum ego revenero. CATO agr. 47, 2 cotidie ... locum commutet, -c ... pervenerit (*cf. infra l. 56*). 146, 2 donicum solutum erit ..., pigneri sunto. 149, 2. 150, 2. CIC. fin. 4, 65 illud in eadem causa est ..., -c evaseris. VERG. Aen. 2, 719 me ... attrectare nefas, -c me ... abluero. HOR. sat. 2, 96 -c ... dixerit, urge. carm. 3, 6, 2 delicta ... lues ..., -c templa refeceris (PORPH. pro '-c reficias'). OV. met. 9, 411 agitabitur ..., -c ... poposcerit. VITR. 9, 1, 11 morantur, donique (denique *codd.*) cum idem sol ... transitionem fecerit (*an coni. perf.? cf. etiam p. 1992, 52*). CELS. 6, 8, 1 cum ... oleum ... adicit, -c mellis crassitudinem fecerit. 8, 7 p. 341, 8 perseverandum est, -c ... maxillam callus firmarit. LEX Salpens. (Corp. II 1963) 1, 35 -c ... alter uter ... adierit, ... potestas esto. QVINT. decl. 311 p. 222, 23 addictus, -c ... solverit, serviat (*cf. p. 2000, 54*). VLP. dig. 1, 9, 8 feminis ... dignitatem ... tribuunt ..., -c ... fuerint copulatae. PAVL. dig. 41, 2, 3, 10 possideo, -c liber fuerit pronuntiatus. CYPR. epist. 21, 2 p. 530, 21 flens ... dies exegi et exigo ..., -c auxilium ... subvenerit. IVL. VAL. 1, 14 adhuc ... adloquar ..., donicum ... recognovero. COD. Theod. 8, 5, 1 (*a. 315*). 8, 12, 2 (*a. 316?*). 9, 2, 3 (*a. 380*). 1, 1, 5 (*a. 429*) adgredientur ..., -c dignus ... fuerit. COD. Iust. 9, 3, 2, 3 (*a. 380*) debebit ... retineri, -c reppererit *eqs.* CARM. epigr. 2177, 9 tutare parentes, dónec fata meis letos (*nom.*) contráxerit umbris. CONC. Aurel. a. 549 p. 106, 11 in tantum ... noverit se esse suspensum, -c ... reddiderit. CHIRON 212 praestat ... tamdiu, -c ... lax⟨av⟩erit. PLAVT. Mil. 269 ibo odorans ... usque -c persecutus volpem ero. CATO agr. 47, 2 amurcam commutet usque adeo, -c ... pervenerit (*cf. supra l. 32*). 76, 4 linito usque adeo, -c ... abusus eris. 86. 88, 1. 2. 161, 3 usque licebit vellas, donicum ... videris ire. GAIVS inst. 2, 213 manet ... eo usque, -c ... fecerit. COMMENT. Lucan. 1, 445 suspenditur usque, -c ... digesserit. COD. Iust. 3, 11, 3 (*a. 318*) eo usque ... officium conquiescat, -c ... defluxerint curricula. ad eam diem -c: *v. p. 1992, 72.* *β negativa*: PLAVT. Bacch. 758 ne ... exsurgatis, -c a me erit signum datum. Capt. 339 ego me amitti, donicum ille huc redierit, non postulo. Vid. frg. 5, 3 neutri reddibo, donicum res iudicata erit. TER. Phorm. 420 haud desinam, -c perfecero hoc. DORCAT. carm. frg. 2 neu tu parce ... condere ..., uncia -c erit ... addita. OV. fast. 6, 227 -c ... detulerit ..., non ... licet. LIV. 25, 12, 6 (*carm. Marc.*) 'neque credes ..., -c compleris ... campum multaque milia ... deferet amnis'. MANIL. 1, 217 nusquam invenies ..., -c ... veneris. VVLG. Ruth 3, 3 non te videat homo, -c ... finierit. CLAVD. MAM. anim. 2, 4 p. 114, 18. TER. Phorm. 590 neque defetiscar usque adeo experirier, -c tibi ... effecero. **b** *pendet ex inf., coni., parte sententiae*: PLAVT. Rud. 716 est aequom aetatem ... ibi te usque habitare, -c ... contriveris (TER. Ad. 718 nunc vero domi certum obsidere est, usque -c redierit). COLVM. 3, 13, 9 operis exordium est ... humum ... in tantum deprimere, -c ... mensuram ... ceperit. SCAEV. dig. 24, 3, 28, 8 esse volo, -c ... pervenerit. 36, 1, 64, 1 *al.* PAVL. dig. 41, 2, 3, 9 constat possidere nos, -c aut ... discesserimus aut vi deiecti fuerimus. MOD. dig. 42, 1, 28 respondit ... esse, -c ... confirmaverit. SCAEV. dig. 33, 1, 21, 2 petit, ut ... praestaret, -c ... pervenerit. VVLG. I Esdr. 4, 21 ut ... non aedificetur, -c ... iussum fuerit. COD. Theod. 1, 34, 1 (*ca. a. 400*) quattuor ... menses ... tributos esse ..., -c ... adhibuerit. HIER. epist. 9, 3 succedit oblivio tamdiu nescitura ..., -c ... revocaverit.

ad I A: pro ind. est ***inf. historicus***: TAC. ann. 13, 57 neque extingui poterant *ignes* ..., -c ... agrestes ... saxa iacere, dein ... absterrebant.

B ***cum coniunctivo***: **1** *praesentis*: **a** *pendet ex sententia primaria cum indic., imp., exhort., al.*: *α affirmativa*: PLAVT. Rud. 812 *et* CATO agr. 54, 4 *v. p. 1997, 15 sq.* LVCR. 4, 996 canes ... secuntur ... cervorum simulacra ..., -c redeant ... ad se. HOR. epod. 17, 33 tu, -c cinis ... ferar, cales (*nisi ind. fut.; cf.* SCHOL. tamdiu cales ..., -c ... cinis factus fiam ... ludibrium). epist. 1, 18, 63 adversarius est frater ..., -c alterutrum ... Victoria ... coronet (PORPH. tamdiu ..., -c). 1, 20, 10 carus eris Romae, -c te deserat aetas. PROP. 4, 6, 85 sic noctem ... ducam ..., -c iniciat *eqs.* OV. met. 11, 139 carpe viam, -c venias. 15, 442 Pergama rapta feres, -c ... tibi ... contingat ... arvum. LIV. 3, 29, 2 -c ... incipias, ... praeeris. MANIL. 2, 847 *v. p. 2001, 12.* 3, 355 abducent ... Phoebum ..., mensibus ereptis -c sit debilis annus. 3, 433 augebunt ..., -c perveniant (-et *Matrit.*). 3, 500. VITR. 3, 5, 6 tunc ... minuatur, donique (denique *codd.*) ... veniat. 5, 12, 3 congerendum, donique (denique *codd.*) compleatur. 7, 9, 5 ad ignem conlocetur, -c lamna candescat. 10 pr. 1. 10, 12, 2. SEN. contr. 1, 8, 3 quid exspectas, -c ... eiciaris (2, 4, 5 hoc ... exspectabo, -c ... liberos tollas? CELS. 7, 7, 14 SEN. benef. 4, 33, 1 *al.* SCRIB. LARG. 20 STAT. Theb. 4, 709 QVINT. decl. 306 p. 204, 28 *al.*). SEN. contr. 9, 6 them. venefica torqueatur, -c conscios indicet. CELS. 2, 10, 19 p. 55, 12 D. brachium deligandum habendumque ita est, -c valens cicatricula sit. 3, 2, 5 p. 76, 23 *al.* (*passim.* 8, 10 p. 346, 18 D. *v. vol.* I 606, 9). 6, 10, 2 *v. p. 1993, 14.* 8, 9, 1 p. 343, 25 cotidie ... resolvetur, -c iam ... possimus esse contenti (-c iam *cf. p. 1997, 56*). PHAEDR. 2 epil. 19 SEN. Herc. O. 429 Oed. 622 dial. 9, 2, 6 *al.* CVRT. 4, 7, 22. COLVM. 4, 21, 1 bracchia sat erit ... submitti, -c vineae iusti sint roboris. 6, 12, 3 *al.* SCRIB. LARG. 1 *al.* (*passim*). MELA 3, 43 *al.* LVCAN. 6, 506 PERS. 2, 50. PLIN. nat. 2, 59 stationes ... faciunt ..., -c *sol* ... occultet illas. 4, 94. 8, 88 *al.* (*passim*). VAL. FL. 1, 843. 5, 685. 8, 87. 190. 383. SIL. 12, 461. 13, 28 calculus ... multiplicat ... orbes, -c postremo ... circulus ... contingat. TEST. Galli (Corp. XIII 5708) 2, 12 morentur ..., -c eam summam consumant. LEX Malac. (Corp. II 1964) 2, 58 renuntiato, -c tot ... sint quot. STAT. silv. 1, 2, 206 flumina ... trahit ..., -c Sicanios tandem ... bibat fontes. 3, 2, 48. 4, 3, 162? *v. p. 2002, 48.* Theb. 2, 139 Ach. 1, 748 MART. 12, 82, 13 omnia laudabit ..., -c ... dicas. QVINT. inst. 1, 1, 33 sit ... lectio ... diu lentior, -c ... contingat ... velocitas. decl. 307 p. 206, 18 *al.* IVV. 6, 484. 10, 162 sedet ad praetoria regis, -c libeat vigilare (*i. expergisci*) tyranno. TAC. Germ. 20 in eadem humo degunt, -c aetas separet. 31 *bis.* 40 pax ... tunc tantum amata, -c ... reddat. hist. 3, 47. 5, 6 influit *bitumen in naves* oneratque, -c abscindas. PLIN. epist. 7, 13, 1 aenigmata loquor. ita plane, -c ... enuntiem. 9, 13, 17 paneg. 78, 5. LABEO dig. 33, 1, 17 Attiae, -c nubat, ... damnas esto ... dare. POMPON. dig. 13, 7, 8, 1 *al.* CLEM. dig. 40, 9, 24 qui primi sunt, liberi erunt (*i. manumittentur*), -c ... solvatur. VENVL. dig. 48, 3, 5. GAIVS inst. 2, 41. SCAEV. dig. 23, 1, 21, 5 tributa ... dependas, -c ... restituas. 33, 2, 32, 6 tibi usum fructum reliqui, -c ... convalescat. FLORENT. dig. 19, 2, 36. VLP. dig. 2, 8, 7, 2 *al.* PAVL. dig. 8, 4, 18 *al.* 19, 2, 20, 2 emptor fundum conducit, -c pretium ... solvat. MOD. dig. 4, 6, 32 APVL. met. 9, 7. *nota* 10, 9 conditos eos (*sc. aureos*) anulo tuo praenota, -c ... comprobentur. ITALA (Hier. epist. 39, 2, 5 Aug. civ. 20, 28 p. 478 D.) *et* VVLG. psalm. 72, 17 labor est ..., -c ingrediar (introeam *Aug.*, intrem *Vulg., gr.* ἕως εἰσέλθω). ITALA (Tert. adv. Prax. 4 p. 232, 15 *al.* Barnab. 12, 10 Aug. de serm. dom. 1, 11, 30) *et* VVLG. psalm. 109, 1 sede ad dexteram meam (a dexteris meis *Vulg.*), -c ponam *eqs.* (ἕως ἂν θῶ. *cf.* ITALA [Tert. adv. Prax. 30 p. 288, 5 Aug. divers. quaest. 69, 2] *et* VVLG. I Cor. 15, 25 [ἄχρι οὗ]). ITALA (Hil. in psalm. 131, 5) *et* VVLG. psalm. 131, 5 (ἕως οὗ). *nota* ITALA (Tert. resurr. 27 p. 64, 23) *et* VVLG. Is. 26, 20 introite ..., -c ira mea praetereat (ἕως ἂν παρέλθῃ). ITALA (cod. e) *et* VVLG. Luc. 15, 4 *al.* ITALA (Aug. civ. 22, 18 p. 595 D.) *et* VVLG. Eph. 4, 13 dedit ... apostolos ..., -c occurramus (ἔδωκεν ..., μέχρι καταντήσωμεν). TERT. praescr. 9, 4. *nota* 10, 2 quaerendum est ... utique, quamdiu non invenis, utique, -c invenias. scorp. 12 p. 173, 27. bapt. 18 p. 216, 28 temptatio praeparata est ... virginibus ..., -c ... nubant. ieiun. 10 p. 287, 12 *al.* adv. Val. 31 p. 207, 1 ubi ... absconderit, -c ... confrequentetur, tunc ... urgebit. SER. SAMM. 412 decoquitur ..., -c ... subsit. 475. 939. CYPR. mort. 8 p. 301, 16 Demetr. 19 p. 364, 20 *al.* NEMES. cyn. 186. IVL. VAL. 2, 16 distulerim, donicum ... proficiat. LACT. inst. 2, 17, 2 *al.* PALLAD. 1, 8, 2 *fundamenta* obruantur, -c ... occurrat (*item exhort.* 1, 35, 7 *al.* *nota* 12, 13, 2 -c firmentur, pascantur ..., -c ... robur ... pascuum ... possit habere. *cf. p. 1997, 36 sq. 1998, 74 sqq.*). 1, 17, 3 *al.* HIL. in psalm. instr. 3 *psalmi* David esse credantur, -c cum (*cf. p. 1992, 44*) ... ponatur. AVIEN. Arat. 500 *al.* AVSON. 391, 20 *al.* VEG. mulom. 2, 13, 6 PELAGON. 80 *al.* CHIRON 687 HIER. epist. 54, 9, 10 VVLG. gen. 3, 19 *al.* *nota* deut. 28, 45 maledictiones ... persequentes apprehendent te, -c intereas (*sim. saepius in actionibus ad punctum temporis pertinentibus*). II Esdr. 4, 21 faciamus opus ... ab ascensu aurorae, -c egrediantur astra. RVFIN. hist. mon. 31 p. 457^B AVG. civ. 1, 35 p. 51, 16 D. *al.* perf. inst. 4, 9 secuta est ... necessitas, -c ... sanetur. BACHIAR. repar.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

laps. 11 p. 1047[B] verme laceretur ..., -c ... emittat. 13 p. 1049[C] *bis.* 16 p. 1054[B] -c venias ..., ... serva. *saepius* (*sed cf. p. 2003, 46*). MART. CAP. 8, 862 COD. Theod. 7, 1, 16 (*a. 398*) *al.* CASSIAN. inst. 3, 7, 1 ALC. AVIT. epist. 77 *al.* DRAC. laud. dei 2, 691. COD. Iust. 1, 27, 2, 7 interim .... sedeant, -c ... possint. 8, 37, 15 pr. *al.* CORIPP. Ioh. 1, 550 PASS. Quirin. 2 PASS. Fel. 1 VITA Caes. Arel. 2, 10. *nota* CORP. II 3960 monumentum construxerunt sibi ..., -c avitis cineribus immisceantur (*supple tale quid: 'ut habeant, -c'*). CARM. epigr. 656.

SEN. epist. 121, 8 tamdiu se torquent ..., -c ... reponantur. CVRT. 5, 9, 4 COLVM. 11, 3, 48. 12, 6, 2 *al.* SCRIB. LARG. 23. VLP. dig. 13, 1, 10, 2 tamdiu ... erit, -c ... recedat. PORPH. Hor. epist. 1, 18, 61. 2, 1, 47 IVST. 4, 1, 15 CLAVD. DON. Aen. 11, 305 p. 458, 33. 459, 2 *al.* AVG. civ. 19, 12 p. 376 D. MARCELL. med. 16, 15. 35, 23 CASSIAN. inst. 4, 6. 4, 16, 1 SIDON. epist. 4, 12, 4 CONC. Aurel. a. 511 p. 4, 24. a. 541 p. 93, 5 *al.*

PLAVT. Rud. 812 ni istunc ... invitassitis usque adeo, -c ... nesciat. CATO agr. 54, 4 usque ocinum dato, -c arescat. PRIAP. 83 (Tib. 2), 34 terēris usque, -c ... compleas. CELS. 5, 25, 17 usque eo coquuntur, -c ... indurescat. IVV. 13, 158 usque a lucifero -c lux occidat audit. GAIVS dig. 9, 4, 27 pr. durat eo usque, -c ... pereat. MARCIAN. dig. 20, 1, 11, 1. TERT. anim. 40 p. 367, 12 anima eo usque in Adam censetur, -c in Christo recenseatur, tamdiu immunda, quamdiu recenseatur. adv. Hermog. 33 p. 163, 2 CLAVD. DON. Aen. 1, 480 p. 96, 6. VVLG. I reg. 14, 24 maledictus vir, qui comederit ... usque ad vesperam, -c ulciscar. MART. CAP. 4, 344 usque eo genus esse potest, -c ... venias. 4, 352 SIDON. epist. 2, 2, 15. ORIBAS. syn. 8, 41 partes fricandae sunt, usque -c ... fiat. *β negativa*: HOR. epist. 1, 16, 23 neu ... febrem ... dissimules, -c ... tremor incidat. VITR. 3, 1, 5 non possunt esse perfectae, -c ... perveniant. SEN. dial. 9, 5, 5 nec exspectes, -c res te dimittant. COLVM. 12, 55, 2 nec desieris ... fricare, -c matura sit. LVCAN. 10, 236 nec campos liberat undis, -c in autumnum declinet Phoebus. PLIN. nat. 18, 231 ova supponere nolito, -c bruma conficiatur. ITALA gen. 28, 15 (Aug. civ. 16, 38 p. 186 D. *al.*) non te derelinquam, -c faciam (ἕως τοῦ. VVLG. nisi complevero). ITALA (Tert. adv. Prax. 11 p. 244, 10) *et* VVLG. psalm. 70, 18 ne dereliqueris (derelinquas *Vulg.*) me, -c annuntiem (ἕως ἂν ἀπαγγείλω). ITALA (Iren. 4, 34, 2. *cf.* 1, 3, 2) *et* VVLG. Matth. 5, 18 -c transeat (pertranseat *Iren.*) caelum, iota unum ... non praeteribit (transiet *Iren.*) ..., -c (quoadusque *Iren.*) omnia fiant (*bis* ἕως ἄν). *cf. p. 1996, 74 sqq.* ITALA (cod. k Cypr. testim. 3, 57. *cf.* Tert. anim. 35 p. 360, 14) *et* VVLG. Matth. 5, 26 non exies inde, -c reddas ... quadrantem (ἕως ἂν ἀποδῷς). *sim.* ITALA (cod. e) *et* VVLG. Luc. 12, 59. ITALA (cod. k) *et* VVLG. Matth. 10, 23. *al.* ITALA (Aug. civ. 20, 7 p. 419[D]) *et* VVLG. apoc. 20, 5 non vixerunt, -c finiantur (consummentur *Vulg.* ἄχρι τελεσθῇ). ITALA apoc. 7, 3 ne laeseritis ..., -c signemus (ἄχρι. VVLG. quoadusque). HIL. in psalm. 131, 5 requies ... non danda est, -c cum (*cf. p. 1992, 44*) inveniatur. VVLG. gen. 11, 6 *al.* COMM. apol. 136. CLAVD. DON. Aen. 6, 325 'nec ... datur ..., priusquam ... ossa quierunt', hoc est -c ossa ... condantur. 12, 570 an ... non provideam ..., -c ... velit (VERG. dum). COD. Theod. 13, 10, 6. (*a. 370*). DRAC. laud. dei 1, 103. CASSIOD. Didym. in I Petr. p. 34, 22 Z. sciens quoniam non ... iustificetur, -c eum iustificet iudex. TAB. devot. Audollent 106. 265 A. QVINT. inst. 11, 3, 53 nec eo usque trahatur *spiritus*, -c deficiat.

b *pendet ex sent. secund. c. coniunctivo*: *α sententia regenti affirmativa*: LIV. 4, 39, 1 ut ... locus detur, -c ... excludantur. MANIL. 3, 223. CELS. 8, 4 p. 337, 35 ut, -c iam valida cicatrix sit, vitentur (-c iam: *cf. p. 1996, 28*). SEN. nat. 1, 15, 2. COLVM. 12, 17, 2 sunt qui ... patiantur ... tabescere, -c satis ... fiat. PLIN. nat. 10, 30 vescuntur, ut ... iaciant iterum ac saepius, -c ... queant. 13, 13. QVINT. inst. 1, 1, 25. 10, 7, 10. PROC. dig. 33, 6, 15 vinum ... in amphoras ... diffundimus, ut in his sit, -c ... probetur (prometur *Cuiac.*). SCAEV. dig. 20, 4, 21 pr. *nota* VLP. dig. 4, 3, 9, 3 (*ex Labeone*) ut ... pretium servaret, -c ... diiudicetur. 24, 1, 11, 7 *al.* PAVL. dig. 14, 2, 2 pr. LACT. opif. 12, 18 ut ... inrigaret, -c ... instruatur. inst. 5, 22, 7. PALLAD. 3, 32 si ... resolvas ..., -c ... nitantur. VVLG. exod. 10, 26 *al.* Iob 14, 6 AVG. civ. 11, 28 p. 501 D. *al.* 21, 22 p. 527 D. putant ... eis, qui ... vixerint, -c claudant ..., peccata dimitti. COMM. apol. 402 ALC. AVIT. epist. 4 p. 30, 28 DRAC. Romul. 2, 70. GREG. TVR. Franc. 2, 32 ut ... studeas, -c ... dignetur. SEN. contr. 1, 3, 1 dubitari potest, quin usque eo deicienda sit, -c efficiatur (*cf.* exc. 1, 3). POMPON. dig. 41, 2, 25, 2 an ... usque eo possideamus, -c ... desinamus. CASSIAN. conl. 10, 7, 3 ut eo usque ... sublimetur, -c ... efficiatur. COD. Iust. 12, 19, 13, 1 (*imp. Iustino*) sancimus ..., ut interea omnibus ... interdicatur ..., -c ... decrescere possit ... conglomeratio. *β negativa*: SCAEV. dig. 31, 88, 6 dari volo ... ita, ne ... exeat, -c ... perveniat. PAPIN. dig. 12, 6, 56. ITALA act. 23, 14 (cod. h) devovimus nos, ne quid gustemus ..., -c occidamus Paulum (ἕως οὗ. VVLG. nos nihil gustaturos, -c). apoc. 20, 3 (Aug. civ. 20, 7 p. 419[D]. 421[D]) clusit ..., ut non seduceret ..., -c finiantur ... anni (ἄχρι τελεσθῇ. VVLG. clausit ..., ut non seducat ..., -c consummentur. *v. quae* AVG. *ad h. l. adnotat, l. l.* p. 423, 2 *sqq.*). LACT. inst. 2, 12, 19 ne ... posset accedere, -c ... faciat. COD. Theod. 8, 18, 3 (*a. 334*). HIER. in Is. 8, 19 p. 127 ut non videant usque ad tempus, -c ... convertantur. *nota irrealem*: POMPON. dig. 19, 1, 55 etiamsi ... sustinenda esset praestatio, -c praestari possit.

c *pendet ex infinitivo*: *α sent. reg. affirmativa*: LIV. 1, 53, 8 se ... petiturum, -c ... perveniat. 2, 11, 7 iubet ... stare, -c hostis praetereat, inde *eqs.* 3, 54, 4 *al.* VAL. MAX. 9, 2 ext. 11. CELS. 1, 3, 10 p. 17, 26 ei ... opus est ... sedere, -c insudet; tum ungi. 4, 3 prodest ... sinapi, -c arrodat, imponere. 4, 26, 3 p. 151, 20 *al.* SEN. nat. 1, 2, 2 *al.* COLVM. 12, 46, 6 MELA 1, 24 *al.* PLIN. nat. 9, 37 *al.* STAT. silv. 3, 1, 176 QVINT. decl. 307 p. 207, 8 PLIN. epist. 3, 10, 4 IAVOL. dig. 24, 1, 20 IVLIAN. dig. 40, 12, 30 VLP. dig. 2, 9, 1 pr. *al.* PAVL. dig. 8, 4, 7, 1 *al.* MARCIAN. dig. 30, 113, 1 *al.* MOD. dig. 42, 3, 7 TERT. anim. 35 p. 361, 11 PORPH. Hor. ars 154. LACT. epit. 65, 9 animas ... putavit ... luere poenas, -c ... revertantur. PALLAD. 3, 24, 1 *al.* ITIN. [Silv.] 3, 1 SYMM. epist. 1, 11, 2. VVLG. I Macc. 14, 41 consenserunt eum esse ... sacerdotem in aeternum, -c surgat *eqs.* (ἕως τοῦ). CLAVD. rapt. Pros. 3, 51 discurrere ... decretum, ... -c ... tribuat. AVG. civ. 20, 19 p. 450 D. SVLP. SEV. dial. 2, 14, 3 COD. Theod. 11, 28, 3 (*a. 401*) COD. Iust. 2, 49, 1 (*a. 239*). 5, 43, 7 (*a. 240*). 12, 35, 13, 2 (*a. 398*). 8, 40, 28, 2 NOVELL. Iust. 35, 1. 112, 1 damus ... licentiam ... vindicare, -c ei satis ... fiat (μέχρις ὅτου ... γένηται. *item* 112, 3, 2). COLVM. 12, 25, 2 curabis ... tamdiu pati, -c ... perveniat. CYPR. epist. 21, 3 p. 531, 22 eas tantisper sic esse, -c ... constituatur. LIV. 40, 8, 18 eo usque me vivere vultis, -c ... regem alterum faciam. TERT. anim. 56 p. 390, 1 *animas* eo usque vagari ..., -c ... compleatur. resurr. 60 p. 121, 11 PALLAD. 11, 14, 4. *β negativa*: LIV. 6, 27, 8 se nec addici ... passuros neque dilectum haberi, -c ... sciat unus quisque. COLVM. 11, 2, 55 dixi nullum esse mensem omittendum, -c autumnale aequinoctium conficiatur. CYPR. epist. 26 p. 539, 16 nec ... recedendum esse, -c ... possimus. 55, 20 p. 638, 18. LEX Visig. 9, 1, 12 caveat ... nullis ... tormentis eum traditurum, -c ... vindicet.

d *pendet ex parte sententiae regentis*: CELS. 4, 10, 2 p. 133, 6 *prodest* sinapi ... impositum, -c ... exulceret. 5, 19, 28 *al.* SCRIB. LARG. 11. 24 *al.* PLIN. nat. 2, 212 hinc, -c iterum exoriatur, ⟨se⟩ resorbentes. 9, 143 *al.* IVV. 5, 122 spectes ... chironomunta volanti cultello, -c peragat. TAC. hist. 4, 58 est vallum ... et trahendi artes, -c ... auxilia concurrant. 2, 1 intemperantia civitatis, -c unus eligatur, multos destinandi. PAVL. dig. 10, 2, 44, 7. TERT. bapt. 12 p. 212, 5 *navicula* inquietatur, domino ... dormiente, -c ... compescat. anim. 35 p. 360, 14 *al.* PORPH. Hor. epist. 1, 2, 41 PALLAD. 4, 14, 1. VVLG. iud. 19, 8 ut ... assumptis viribus, -c increscat dies, postea proficiscaris. Iac. 5, 7 AVG. civ. 19, 15 p. 382 D. *al.* MARCELL. med. 1, 11 DRAC. laud. dei 3, 550 COD. Iust. 2, 7, 22 pr., *a. 505* (2, 7, 24 pr., *a. 517*). 11, 48, 20, 5. LACT. inst. 3, 18, 7 nos ... induxit tamdiu habitaturos, -c iubeat. HOR. ars 155 plosoris eges ... usque sessuri, -c cantor ... dicat. MELA 2, 4 *v. p. 2001, 18.* COD. Theod. 1, 32, 3, 1 (*a. 377*).

2 *imperfecti*: **a** *pendet ex sententia primaria cum indicativo*: *α affirmativa*: VERG. Aen. 11, 860 Threissa ... cornu ... tetendit et duxit longe, -c ... coirent ... capita. LIV. 4, 59, 8 Fabius militem abstinuit, -c collegae venirent. perioch. 27 p. 32, 23 cedentem pressit, -c confligeret. 68 p. 78, 23 triumphum oblatum, -c et Cimbros vinceret, distulit. 104 p. 102, 6. SEN. contr. 1, 1, 19 exspectavi, -c patruus ... veniret (VAL. MAX. 2, 1, 9 CLAVD. DON. Aen. 11, 145). VAL. MAX. 3, 2, 1 hostium agmen, -c ... pons abrumperetur, ... sustinuit. 4, 7, 2. CELS. 5, 28, 2 p. 207, 2 increverunt, -c occiderent. CVRT. 3, 11, 6 stabant, -c vincendi locum sibi facerent. 4, 3, 5 *al.* 8, 8, 6 distuli, -c vos postularetis. LVCAN. 4, 154 mox ... membra ... gelidos ... restituunt artus, -c decresceret umbra. PETRON. 62, 9 umbras cecidi, -c ... pervenirem. PLIN. nat. 34, 26 VAL. FL. 2, 473. 7, 716 SIL. 17, 158 STAT. Theb. 2, 518. 5, 214. 12, 633 Ach. 1, 455. *nota* QVINT. inst. 11, 3, 6 Demosthenes ... pronuntiationi palmam dedit eidemque secundum ac tertium locum, -c ab eo quaeri desineret. decl. 295 p. 168, 7. 343 p. 356, 24. FRONTIN. strat. 1, 11, 1. 2, 5, 44. 2, 12, 3 simulatis auxiliis tutus est, -c instrueretur exspectatis. 3, 17, 5. PS. FRONTIN. strat. 4, 5, 5. TAC. hist. 1, 35 nemo scire et omnes affirmare, -c ... levaretur (*item inf. hist.* 1, 46. 4, 46 *al.*). 1, 79. 2, 8. 49 *al.* 3, 27 scrutantur, -c ... prosternerent (*item praes. hist.* 3, 60. 4, 16 *al.*). PLIN. epist. 9, 33, 6 hoc altero die, hoc tertio ..., -c ... subiret. paneg. 26, 2 SVET. Iul. 16, 1 Aug. 17, 3. 48. 78, 1 Claud. 45. FLOR. epit. 2, 6, 17 exercitus caesi ..., -c Hannibal diceret. 3, 3, 5. 3, 5, 2 *al.* VLP. dig. 33, 8, 8, 5 si ..., -c totum traderet, pro deposito apud eum fuerit. APVL. met. 7, 18 me compilabat ..., -c ... me plagae suscitarent. 10, 34. 11, 16 libant ..., -c ... redderetur. TERT. orat. 1 p. 180, 19 *al.* monog. 14 p. 784 l. 33 Oe. quousque infirmitas ... perseverabit? tempus eius, -c paracletus operaretur, fuit. praescr. 34, 3. ITIN. Alex. 44 agunt, donicum ... sese dederent. LACT. inst. 2, 4, 36 *al.* ITIN. [Silv.] 5, 9 *al. nota* AVSON. 322, 80 quae tolerata mihi, -c iam aerumna iuvaret leniretque ... consuetudo laborem, -c ... accirer (*cf. p. 1996, 74. 1997, 36 sqq.*). SYMM. rel. 40, 4. CLAVD. DON. Aen. 1, 350 p. 76, 28 sororem ... fallebat ..., -c ... thensauros auferret. 2, 530 VVLG. gen. 33, 3 *al. nota*: III reg. 3, 1 adduxit filiam *Pharaonis* in civitatem David, -c compleret ... domum suam. I Macc. 5, 53 (ἕως οὗ). *nota brevitatem* III Esdr. 5, 2 misit una cum eis equites ..., -c deducerent eos in Ierusalem. CLAVD. 26, 248 AVG. civ. 3, 14 p. 113 D. *al.* SVLP. SEV. chron. 2, 50, 8 nocentem ... redegit ... in custodiam, -c .... referret. MART. CAP. 4, 328 PAVL. PETRIC. Mart. 2, 246 ALC. AVIT. carm. 4, 210 DRAC. Orest. 572 *al.* VITAE patr. 5,

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

18, 9 observabat ... custodiens vias, -c ille ... remearet (ἕως. *cf.* 3, 61 usque quo rediret). CASSIOD. hist. 4, 9 p. 960^{C}. GREG. TVR. Franc. 1, 16 intercedunt, -c ... dignaretur. *fere i. q. dummodo*: 4, 49 omnia ... ferebat, -c redire posset. PASS. Desid. 15 VITA Caes. Arel. 1, 27. 32. SEN. contr. 9, 4, 6 tamdiu cecidit patrem, -c placeret tyranno satelles. SEN. benef. 6, 32, 2 quae tamdiu nescierat, -c loqui turpe esset. dial. 5, 21, 3. epist. 70, 23 *v. infra l. 9.* QVINT. decl. 335 p. 318, 2 CYPR. epist. 69, 15 p. 764, 6 SOL. 12, 8 LACT. mort. pers. 21, 8 IVST. 12, 9, 12. VVLG. num. 10, 21 Ruth 2, 23. SEN. epist. 70, 23 caput usque eo demisit, -c radiis insereret, et tamdiu se in sedili suo tenuit, -c cervicem ... frangeret. TAC. ann. 1, 32. PLIN. paneg. 21, 2 nomen ... usque eo distulisti, -c ... fatereris. SVET. Tib. 63, 2 POMPON. dig. 1, 2, 2, 51. IVL. VAL. 3, 20 certamen ⌊in eo usque⌋ (eo usque in *Schlee*; in *del. Kroll*) ... vitandis periculis fuit, -c cum (*v. p. 1992, 43/4*) .. remearent. BACHIAR. repar. laps. 2 p. 1038^{B} corpora ... eo usque ... custodivit, -c ... roraret. CLAVD. DON. Aen. 5, 5 p. 426, 14 *al.* ALC. AVIT. hom. 5, 2 eo usque ... donabatur, -c ... videretur. *nota plusquamp. in enuntiato regenti* (*cf. p. 1993, 27. 1994, 30*): TAC. hist. 1, 13 Poppaeam ... deposuerat, -c Octaviam ... amoliretur. 3, 23 neutro inclinaverat fortuna, -c ... luna ... ostenderet. 3, 61. 78. ITIN. [Silv.] 7, 1 quae *loca* ... tetigerant euntes, -c pervenirent. CLAVD. DON. Aen. 1, 635 p. 124, 22 in exteriorem partem domus interim Troianos induxerat ..., -c necessaria ... pararentur. PAVL. PETRIC. Mart. 5, 36 defleverat ..., -c ... adstrueret. *nota irrealem*: LIV. 9, 9, 13 in indutiis res fuisset, -c ... legati ... pacem adferrent. PLIN. epist. 121 si exspectasses, -c me consuleres. IVL. VAL. 2, 31. *brevitate insignis*: LACT. opif. 8, 10 si ita esset, tardius quam oculos advertimus, videremus, -c ... radii ... pervenirent (*i. 'nam non videremus, -c'. sim.* 16, 5). AVG. civ. 1, 31 p. 48 D. quando ... quiesceret ..., -c ... perveniret. 2, 1 p. 53 D. *β negativa*: LIV. 5, 26, 3 tribuni plebis nihil moverunt, -c ... Camillus ... proficisceretur. 38, 40, 9. CVRT. 4, 15, 17 arma non omittebant, -c ... procumberent. PLIN. nat. 37, 11 diu ... nulla alia fuit, -c ... dicaret. SIL. 6, 52 nec satias, -c ... linqueret ora spiritus. TAC. hist. 4, 41 nec destitit ... intentare ..., -c ... excederet. ann. 1, 1 non defuere ... ingenia, -c ... deterrerentur. 1, 13 *al.* PLIN. epist. 10, 58, 4 nihil decernendum putavi, -c te consulerem. ITALA (Tert. ieiun. 9 p. 284, 30) *et* VVLG. Dan. 10, 3 unctus non sum (neque ... unctus sum *Vulg.*), -c consummarentur (complerentur *Vulg.*) ... hebdomades (ἕως πληρώσεως). VVLG. gen. 8, 7 non revertebatur, -c siccarentur aquae (*cf.* AMBR. Noe 17, 63 *ex Itala l. l.*: non regressum ... corvum, -c siccaret aqua. ἕως τοῦ ξηρανθῆναι). CLAVD. DON. Aen. 5, 35 non ... ferre potuit, -c ad ipsum litus accederet. AVG. civ. 3, 28 p. 140 D. SVLP. SEV. dial. 2, 5, 8 nequaquam ... est dignatus ..., -c ... operiret. GREG. TVR. Franc. 2, 30 nullo modo ... poterat commoveri, -c tandem aliquando ... commoveretur. CLAVD. DON. Aen. 11, 803 tamdiu nec vidit hastam nec sensit, -c ... percuteret (*de* VERG. *v. p. 1994, 40*).

b *pendet ex sent. secund. c. coniunctivo*: *α sent. reg. affirmativa*: LIV. 3, 40, 12 rationem reddendam esse, utrum in unum annum creati sint, an -c leges ... perferrentur. 4, 13, 10 quod exspectassent, -c ... deferretur. 8, 38, 5 *al.* SEN. epist. 106, 2 utrum differrem te, -c ... veniret. MELA 3, 92 adeo ... placuit, ut ... sinu abdere, -c noceret, ... liberit. PLIN. nat. 30, 40 lino, quo ... vipera pependerit, -c exanimaretur. FRONTIN. strat. 1, 6, 4. 2, 5, 33. TAC. Agr. 19 hist. 1, 66 ann. 1, 64. CORP. VI 2120, 18 cum ... commendaverim, donique ... aedificaretur. IAVOL. dig. 19, 2, 21 ut, -c pecunia ... persolveretur, ... fundum conductum haberet. 33, 2, 30 pr. AFRIC. dig. 20, 4, 9 pr. SCAEV. dig. 18, 5, 10, 1 PAVL. dig. 22, 1, 12 APVL. met. 10, 4 CYPR. epist. 48, 2 p. 606, 16 VVLG. deut. 11, 5. Ios. 5, 1 quod siccasset ... fluenta ..., -c transirent. eccles. 2, 3. I Macc. 3, 33 (ἕως τοῦ). 4, 41 (ἕως ἄν). AVG. pecc. mer 1, 1, 1 COMM. apol. 198 NICET. vigil. 5. Ruth 2, 21 ut tamdiu ... iungerer, -c ... meterentur. BELL. Afr. 31, 2 praecipit, ut usque eo locum obtinerent ..., -c ... perveniret. BACHIAR. repar. laps. 3 p. 1039^{A} ut ... eo usque ... exsules fierent, -c ... remearent. *β negativa*: LIV. 8, 28, 8 ferre ad populum, ne quis ..., -c ... lueret, in compedibus ... teneretur. VVLG. Ios. 20, 9 ut ... non moreretur ..., -c staret ante populum. AVG. civ. 17, 7 p. 221 D.

c *pendet ex infinitivo*: *α sent. prim. affirmativa*: HOR. sat. 2, 1, 73 ludere, -c decoqueretur holus, soliti. carm. 3, 5, 45 fertur ... posuisse voltum, -c ... patres firmaret. LIV. 26, 2, 3 visum differri ... consultationem, -c proficiscerentur. 27, 18, 15 *al.* VAL. MAX. 5, 8, 5 licuit, -c ... praeteriret, inclusum arcere. SEN. benef. 3, 23, 2 eductam ... celasse, -c ... ira consideret; deinde *eqs.* CVRT. 4, 7, 28. 10, 1, 16. PLIN. nat. 7, 82 vehicula ... onusta, -c exinanirentur, sustinere solitus. 31, 83 *al.* SIL. 10, 656 damnatis ... meritare ... impositum, -c ... decederet hostis. QVINT. decl. 311 p. 225, 1 quae (*lex*) addictos servire iussit, -c solverent (*cf. p. 2000, 54*). FRONTIN. aq. 5 PS. FRONTIN. strat. 4, 1, 21. 28 TAC. Agr. 39 hist. 2, 24. 3, 1. 70. ann. 1, 67 (*opp.* mox). ITALA (cod. e) *et* VVLG. Matth. 14, 2 cogit (compulit *Vulg.*) ... praecedere (-rent *It.*) ..., -c remitteret (dimitteret *Vulg.*) turbas (ἕως οὗ). ITALA (cod. h) *et* VVLG. act. 23, 12 LACT. inst. 2, 11, 10 *al.* SYMM. or. 2, 8 PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 7, 19 AVG. civ. 10, 25 p. 439, 24 D. *al.* SVLP. SEV. chron. 1, 21, 6. SEN. contr. 2, 6, 9 videri tamdiu luxuriatum, -c sentiret. PLIN. nat. 10, 153. PAVL. MED. bened. 10, 15 tamdiu ... praenuntiat ... sustentandum ..., '-c desiderium veniret' (*Vulg. gen. 49, 26*). VAL. MAX. 1, 7 ext. 5 existimaverat ... vitem eo usque crevisse, -c ... inumbraret. GAIVS inst. 3, 184 eo usque manifestum furtum esse ..., -c perferret eo. *β negativa*: LIV. 4, 2, 4 finem ... non fieri, nec futuram, -c ... honorati ... auctores essent. PLIN. nat. 8, 206 ruminales hostias, -c bidentes fierent, puras negavit. TAC. hist. 2, 50 neque *avem* ... territam ..., -c Otho se ... interficeret. ann. 15, 16 neminem ... ingressurum, -c referrentur. VVLG. act. 23, 12 devoverunt se dicentes neque manducaturos neque bibituros, -c occiderent (ἕως οὗ ἀποκτείνωσιν. *cf. p. 1997, 75*). PAVL. PETRIC. vita Mart. 1, 362.

d *pendet ex parte sententiae regentis*: LIV. 25, 37, 6 ut ... subeuntes alii aliis ..., -c per omnis suffragium iret, ... summam imperii detulerint. *nota brevitatem*: 29, 12, 15 in duos menses indutiae factae, -c Romam mitterentur legati (32, 39, 10). LVCAN. 2, 435 *Appenninus* extendit ... suas ... rupes, longior (*sc. qui fuit*) Italia, -c confinia pontus solveret .... at postquam *eqs.* TAC. ann. 1, 51 hostes, -c agmen ... porrigeretur, immoti, dein ... incurrere. 2, 34. 4, 44 Domitium decoravit pater ... potens, -c ... misceretur. 4, 47 -c exercitus ... conduceretur, datis mitibus responsis. 13, 36. 15, 11. SVET. vita Verg. p. 60 quae ... interponi ... ad sustinendum opus, -c ... columnae advenirent. IAVOL. dig. 18, 6, 17 servi emptor si eum conductum rogavit, -c pretium solveret. TERT. scorp. 5 p. 155, 22 fug. 6 p. 473 Oe. 8 p. 475 castit. 6 p. 746 *bis.* monog. 14 p. 784 l. 7 Oe. CYPR. epist. 10, 1 p. 491, 2 exemplum praebuerunt congressi in acie, -c ... succumberet. PANEG. 5 (8), 9, 1. HIL. in psalm. 131, 11 peregrinationem ..., -c cum (*cf. p. 1992, 44 et l. 30*) ... posset invenire, vovisse. in Matth. 17, 3 silentium ... imperat, -c cum ... resurgeret. VVLG. Ios. 4, 24 siccante domino ... aquas ..., -c transiretis. iud. 3, 25. AVG. civ. 13, 23 p. 588, 19 D. in corpore ... animali, -c spiritale ... fieret. 14, 10 p. 27, 6 D. 17, 1 p. 197, 5 D. tempus, ex quo ... coepit, et deinceps, -c ... duceretur ..., totum tempus est prophetarum. PASS. Firm. 5 cum ... fuissent ... traditi ..., custodiendi, -c Anulinus superveniret. BELL. Afr. 23, 2 oppidani usque eo passi ... accedere, -c ... appropinquaret, ... compulerunt. VAL. MAX. 9, 13, 2 eo ⟨us⟩que moram trahens, -c caput eius ... absideretur. FLOR. epit. 3, 21, 5. PLIN. nat. 7, 185 transtulit nullo sentiente, -c ... proximus ... admoneret.

3 *perfecti* (*cf. fut. II p. 1995, 29*): CELS. 6, 5 p. 224, 31 cum ... contrita ... sunt, -c ad mellis crassitudinem venerint (*an fut. II?*). 8, 3 p. 331, 15 foramen fit ..., -c ... is locus ... cinctus sit. PLIN. nat. 8, 184 -c invenerint *Apin*, maerent *sacerdotes*. LEX Malac. (Corp. II 1964) 2, 31 renuntiato, -c is numerus ... expletus sit. VLP. dig. 38, 17, 2, 7 pendet ius ..., -c redierit vel nascatur. NOVELL. Iust. 23, 2 permaneat, -c ... iusserit et ... patiatur. POMPON. dig. 41, 2, 25, 2 quaeritur utrumne usque eo possideamus, -c ... ingressus sit. OV. met. 10, 51 ne flectat retro sua lumina, -c Avernas exierit valles. OV. met. 1, 702 restabat verba referre et ... fugisse ..., -c ... ad amnem venerit. 5, 323 dedisse terga fugae, -c fessos Aegyptia tellus ceperit. PLIN. nat. 7, 174 reperimus ... animam ... errare solitam ..., -c ... inimici ... ademerint. 35, 151. QVINT. inst. 7, 3, 26 an addictus, quem lex servire, -c solverit, iubet, servus sit (decl. 311 p. 223, 27. *sed cf. p. 1995, 45*). ITIN. Alex. 21 corvos ... ivisse, donicum ... appulerit (apulit ire *cod.*, appulit, mire *Volkmann postea coniecit.* appulere *Haase*). SEN. benef. 5, 1, 5 tamdiu ferre ingratum, -c feceris gratum. LIV. 30, 13, 12 nec conquiesse (conquiescere *P*), -c ... induerit. SVET. Cal. 59 nullam noctem ... transactam, -c ... domus ... consumpta sit.

4 *plusquamperfecti*: LIV. 21, 28, 11 trepidationis aliquantum edebant, -c quietem ... timor ... fecisset. 27, 7, 17 non in annum ..., sed -c revocati ... forent, prorogatum imperium est (*sim.* 30, 1, 10 *al.*). PORPH. Hor. epist. 2, 1, 148 tamdiu iocari per carmina ⌊licuit⌋ (in aliquid *cod.*), -c dedissent. VVLG. II reg. 15, 24 ascendit ..., -c expletus esset. AVG. civ. 11, 13 p. 480 D. ita fuerunt, -c ... cecidissent. COMM. apol. 1040 pla⟨nget⟩ ... natura, -c esset furia ... ⟨comp⟩leta. CORIPP. Ioh. 6, 212 reparabat ..., -c nosceret et ... pensasset. Inst. 3, 59 flebant, -c ... posuissent. APVL. met. 7, 28 obtrudit usque, -c ... confoedassem. CLAVD. DON. Aen. 4, 55 removit illo usque, -c ... cessissent. VVLG. II par. 9, 6 non credebam ..., -c ipsa venissem. *nota irrealem*: LIV. 42, 41, 12 paterer, -c Pellam ... armatus pervenisset. *pendet ex coni., inf., parte sent.*: LIV. 7, 37, 13 monitis, ut, -c ipse revertisset, praeda abstinerent. 10, 25, 17 *al.* LABEO dig. 20, 6, 14 convenit, ut ... essent, -c ... satisfactum esset. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 5, 7 mandabat, ut dicerent ..., -c ... remisissent (*cf. Ios. bell. Iud. 4, 544*). AVG. civ. 7, 21 p. 299 D. Libero ... mensis tribuebatur, cuius diebus ... uterentur, -c ... membrum ... transvectum esset atque ... quiesceret. FORMVLA Baet. (Corp. II 5042) 10 usque ... mancipia fiducia⟨e⟩ essent, -c ... pecunia ... persoluta ... esset. VITAE patr. 6, 4, 15 recesserunt ... certantes, -c vasa electa fieri potuissent (*gr.* καὶ ἐγένοντο). BELL. Afr. 18, 4 ut ... contenderent neque remitterent, -c ... hostes reppulissent. LIV. 45, 44, 16 -c ad classem ... pervenisset, ... ne ... abscederet. BELL. Afr. 31, 10 constituerat ... pati, -c ... occurrisset. NEP. Ham. 1, 4 ut ... agitaret

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

. . . persequi, donicum . . . vicissent. LIV. 1, 39, 2 moveri vetuisse puerum, -c . . . experrectus esset. 26, 10, 9. 26, 26, 9 *al.* AVG. civ. 17, 7 p. 221 D. perseverasse . . ., -c illa gens . . . esset . . . subversa. LIV. 35, 44, 6 nec periculo parsurum, -c . . . fecisset. LIV. 5, 17, 5 numquam desitum . . . turbari comitia interpellantibus tribunis plebis, -c convenisset.

C ***verbo supplendo:*** PLIN. epist. 6, 20, 20 nobis . . . ne tunc quidem . . . abeundi consilium, -c . . . nuntius. *per aposiopesin:* VERG. Aen. 2, 100 nec requievit . . ., -c Calchante ministro — sed quid ego haec . . . revolvo? (*cf.* SERV. *ad h. l.*).

appendix ad I: translationes a tempore ad locum (*i.* '*ad id punctum, quo*'): MANIL. 2, 847 quod summo premitur devexum culmine mundi, -c ad occasus veniat (-et *al.*). 4, 626 navita . . . miratur . . . fugientes . . . terras, -c in Aegyptum redeunt . . . litora. 4, 670 *Libya* infestat harenas, -c ad Aegypti ponat (*Gembl.*, -et *cett.*) sua iura colonos. MELA 1, 49 Aegyptus inter Catabathmon et Arabas ab litore . . . immissa, -c Aethiopiam . . . contingat, ad meridiem refugit. 1, 102. 109. 2, 4 mare . . ., -c quinque milium passuum spatio absit a Maeotide, refugientia usque subsequens litora. 2, 37. 63. 85. 3, 24. 69. PLIN. nat. 4, 9 maria . . ibi latitudinem vorant, -c . . . Peloponnesum contineat Hellas. 4, 84. 5, 48. 141. 6, 1. *cf.* 31, 25 circa Danuvii exortum . . ., -c veniatur ad fontem alveo appositum. FRONTIN. aq. 12 ductus, -c Marciae accedat, efficit passus octingentos. TAC. Germ. 35 Chaucorum gens . . . omnium . . . gentium lateribus obtenditur, -c in Chattos usque sinuetur. *cf.* 1 Danuvius . . . pluris populos adit, -c . . . erumpat. ann. 2, 6. AVIEN. orb. terr. 1043 curvatur limes . . ., -c . . . prorepat. VVLG. gen. 10, 19 facti . . . sunt termini Chanaan venientibus a Sidone Geraram usque Gazam, -c ingrediaris Sodomam (Ios. 13, 5). I reg. 15, 7 percussit . . . Saul Amalec ab Hevila, -c venias ad Sur (*cf.* I Macc. 16, 19 insecutus est eos, -c venit Cedronem [ἕως ἦλθεν]). MART. CAP. 6, 675 Aegyptus . . . ad meridiem tendit, -c . . . Aethiopes obversentur.

nota structurarum mixturam: LVCIF. reg. apost. 9 p. 58, 28 ad hoc te fingis Christianum, -c . . . possis sauciare.

proprietas quaedam significationis a scriptoribus eccles. vindicata ad interpretandum locum sacrae scripturae, qui est: ITALA (plures codd.) *et* VVLG. Matth. 1, 25 *Ioseph* non cognoscebat (cognovit *al.*) eam (*Mariam*), -c peperit filium suum primogenitum (ἕως οὗ. Ps. HIER. in Matth. 1, 25 p. 536^A -c pro numquam dicitur): HIER. virg. Mar. 5 *adversarius* (*Helvidius*) vult docere, quod '-c' . . . adverbium certum tempus significet, quo completo fiat id, quod usque ad illud temporis quod praescriptum est, non fiebat, velut in praesenti (*Matth. 1, 25*): 'et non cognoscebat *Ioseph* eam (*Mariam*), -c peperit filium'. *v. quae sequuntur. ibid.* 6 *scriptura* saepe certum tempus . . . in eius (*vocabuli* '*donec*') assumptione significat, saepe infinitum, ut est illud . . .: 'ego sum . . . et -c senescatis, ego sum' (*non in Vulg.*). numquid, postquam illi senuerint, deus esse desistet? *ibid. infra*: Paulus . . . Corinthiis scribens (*I Cor. 15, 25 ex psalm. 110, 1*) . . . ait . . . '. . . oportet . . . illum regnare, -c ponat . . . inimicos sub pedibus eius'. *v. quae sequuntur. ibid. infra*: David quoque . . . (*psalm. 122, 3*): 'sicut oculi ancillae . . ., ita oculi nostri . . ., -c misereatur nostri'. *cf. ibid.* 7. PELAG. in I Cor. 15, 25 p. 218, 14 S. -c . . . non semper finem significat, sic ut est illud (*Is. 46, 4*) et cetera talia (*cf. Souter ad h. l. p. 184*). AMBR. Noe 17, 63 *v. p. 1994, 61.* AVG. civ. 20, 7 p. 423 D. divers. quaest. 69, 3—8 *ad I Cor. 15, 25.* CASSIOD. in psalm. 122, 3 '-c' in scripturis divinis homonymum est; interdum quippe significat aliquid temporaliter agi, interdum semper (*sequitur explicatio locorum Vulg. psalm. 109, 1. 122, 2 Matth. 1, 25*). ANIAN. Chrysost. hom. 5, 3 (*ad Vulg. Matth. 1, 25*) saepe scriptura divina hac uti elocutione, ut dicendo '-c' non definitum aliquod tempus includat (*v. quae seq.*). GREG. M. moral. 8, 89 Ps. PRIMAS. in I Cor. p. 547^B.

II -c ***inducit actionem, quae comitatur alteram tempore*** (*i. q.* '*per quod temporis spatium*', '***quamdiu***' '*so lange als*'. *cf. gr.* ἕως. *dedi omnes locos usque ad* COD. Iust. *vetustissimus:* LVCR. 5, 178; *v. p. 2002, 39*): **A** ***cum indicativo:*** **1** ***praesentis:*** **a** ***pendet ex sententia primaria:*** HOR. carm. 1, 9, 17 sperne . . . neque tu choreas, -c . . . canities abest. OV. ars 1, 503 cum surgit, surges; -c sedet illa, sedebis. SCAEV. dig. 27, 1, 22, 1 excusantur . . ., -c curam gerunt. 50, 5, 3. VLP. reg. 16, 1^a factio est . . ., et -c abest *vir* et intra annum, postquam abesse desierit. 20, 16 PAVL. dig. 8, 5, 5. 9, 4, 4, 3. 42, 6, 5. HIER. epist. 18^A, 11, 2 -c Ozias vivit, non intellegis . . . esse te miserum . . .; sed quando ille mortuus est, tunc animadvertis (AVG. civ. 1, 9 p. 16 D. COD. Iust. 6, 61, 8, 5^a. 7, 15, 1, 1^a *al. cf. etiam p. 2002, 12*). VVLG. II par. 14, 7 aedificemus . . ., -c . . . quieta sunt omnia. Iob 27, 3 -c superest . . ., non loquentur. Ioh. 9, 4 me oportet operari . . ., -c dies est (ἕως . . . ἐστίν). Hebr. 3, 13 adhortamini . . . per singulos dies, -c . . . cognominatur (ἄχρις οὗ). RVFIN. Orig. in gen. 9, 1. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 7, 28 -c . . . iunctae sunt unaque . . . implentur, . . . mortuae sunt (*Ios. bell. Iud. 7, 344* ἕως δ' εἰσὶν . . . δεδεμέναι). COD. Iust. 3, 28, 37, 2 haec obtinere oportet, -c . . . constituti sunt. 4, 21, 21, 4 praestamus, -c . . . ventilatur. 6, 2, 21, 3 *al.* GAIVS dig. 23, 2, 17 pr. fraternitas eo usque impedit nuptias, -c manet adoptio. 41, 1, 3, 2 eo usque nostrum esse intellegitur, -c . . . coercetur. 41, 1, 5, 4 inst. 3, 151. *nota irrealem:* IAVOL. dig. 23, 3, 80 ea promissio in pendenti esset, -c . . . est.

b *pendet ex coni., inf., parte sent.:* NERAT. dig. 12, 4, 8 *v. infra l. 64.* CLEM. dig. 38, 2, 38 pr. MARCELL. dig. 33, 2, 15, 1 ut haec forma . . . servetur . . ., sive -c usus fructus permanet, sive dum . . . redierit. VLP. dig. 46, 2, 4 quamvis . . . tutus debeat esse . . ., non solum -c manet ei usus fructus . . ., sed etiam post interitum eius. IVLIAN. dig. 24, 2, 6 -c certum est maritum vivere . . ., nullam habere licentiam uxores . . . migrare ad aliud matrimonium. SCAEV. dig. 34, 3, 28, 5 *v. infra l. 50.* 34, 4, 30 pr. VLP. dig. 38, 17, 2, 9 matrem, -c filia . . . petere potest, . . . accipere non posse. COD. Iust. 5, 70, 6, 1 manere . . . eum, -c . . . vivit. 6, 31, 6 pr. 7, 39, 7, 2^a. COD. Iust. 4, 1, 12, 4 d -c ea procedunt, aliis . . . membris . . . examinandis (*opp.* postquam).

2 ***imperfecti:*** HOR. carm. 3, 9, 1 -c gratus eram . . ., . . . vigui . . . beatior (PORPH. pro 'quamdiu' positum est). *ibid.* 5 -c non alia magis arsisti neque erat Lydia post Chloen, . . . vigui clarior. OV. am. 1, 10, 13 -c eras simplex, animum . . . amavi. nunc *eqs.* trist. 1, 1, 53 -c eram sospes, . . . tangebar. fast. 5, 343. LIV. 6, 13, 4 -c armati . . . abibant, peditum labor in persequendo fuit. 27, 27, 6 non . . . omisere . . . Fregellani, -c . . . consules . . . sustinebant; sed postquam *eqs.* VVLG. Iob 32, 12? FLOR. epit. 1, 7, 10 tamdiu superbiam . . . perpessus est, -c aberat (aderat *B*) libido. TAC. hist. 4, 12 Batavi, -c trans Rhenum agebant, pars Chattorum. ann. 14, 50 libros exuri iussit, conquisitos, -c cum periculo parabantur: mox *eqs.*

3 ***perfecti:*** HOR. carm. 3, 9, 5 *v. supra l. 16.* OV. met. 8, 712 templi tutela fuere, -c vita data est. trist. 3, 6, 3 -c . . . licuit, nec te mihi carior alter, nec . . . fuit. LIV. 1, 7, 13 institutum mansit, -c . . . genus fuit. 2, 49, 9 -c . . . fuit, . . . satis erant (*opp.* deinde). 30, 18, 12 (*opp.* postquam). TAC. dial. 8 per multos . . . annos potentissimi sunt civitatis ac, -c libuit, principes fori; nunc *eqs.* 40 nostra quoque civitas, -c erravit, -c se partibus . . . confecit, -c nulla fuit in foro pax . . ., tulit . . . valentiorem eloquentiam. ann. 1, 68. 6, 51 (*ibid.* quoad *et* dum). AVG. civ. 4, 34 p. 188 D. CASSIAN. conl. 8, 21, 3. 6. COD. Iust. 7, 15, 1, 1^a permaneat, -c . . . ususfructus non . . . peremptus est. VLP. dig. 34, 1, 14 pr. tamdiu . . . debebitur, -c testator voluit. LIV. 25, 19, 15 concitante (-ata *P*), -c dux stetit (stetisset *P*), spe . . . aciem. TAC. hist. 1, 13 *Otho*, -c bellum fuit, . . . splendidissimus.

4 ***futuri I et II:*** LVCR. 5, 178 natus . . . debet . . . velle manere in vita, -c retinebit blanda voluptas. PRIAP. 31, 1 -c . . . nil . . . carpes, licebit . . . sis . . . pudicior. OV. am. 1, 15, 27 -c erunt . . . arma, discentur numeri. Ib. 43. trist. 1, 9, 5 -c eris sospes (felix *al.*), multos numerabis amicos. LIV. 6, 14, 10 ne . . ., -c quicquam . . . supererit, . . . patiar. 22, 39, 10 eadem ratio, quae fuit, futura [quae], -c res eaedem manebunt, immutabilis est. VAL. FL. 4, 526 Harpyiae numquam nova pabula quaerent, -c erunt . . . irae. STAT. silv. 4, 3, 160 abnues . . . currus, -c Troicus ignis (*sc. erit*) et . . . pater intonabit . . ., (162) haec -c via . . . magis Appiā senescat (-et *Heinsius; sed v. Vollmer in comm.*). TAC. hist. 1, 37 nomen in incerto erit, -c dubitabitur. SCAEV. dig. 34, 3, 28, 5 Titio . . ., -c advivet, . . . praestari volo (*ibid.* -c vivit). COD. Theod. 18, 15, 5, 1 (*ca. a. 370*) nemo in provincia . . ., -c in eadem commorabitur, . . . comparandi sumat affectum. COD. Iust. 1, 3, 37 (*a. 484*) *dominos* servorum dominio, -c servi in . . . monachorum habitu duraverint, spoliandos. CASSIAN. inst. 7, 21 tamdiu . . . erit, -c . . . non severit. COD. Iust. 3, 33, 12, 1 sin . . . fuerit . . . condicio: '-c in furore filius remanserit'. *cf. et p. 2003, 20.*

B ***cum coniunctivo*** (*inde a* LIV., *v. l. 68. 79. p. 2003, 7 al.*): **1** ***praesentis:*** STAT. silv. 4, 3, 162 *v. supra l. 48.* POMPON. dig. 19, 1, 7 reverti . . . non potero, -c Titius vivat nec . . . coeperit. VVLG. Marc. 14, 32 sedete hic, -c orem (ἕως προσεύξωμαι). Luc. 17, 8 ministra mihi, -c manducem . . . et post haec tu manducabis (ἕως φάγω). COD. Iust. 6, 56, 7, 2 detineat, -c vivat. CLAVD. DON. Aen. 2, 430 p. 207, 22 quae (*flamma*) illo usque perseverat, -c sit aliqua substantia. *pendet ex coni., inf.:* NERAT. dig. 12, 4, 8 ut . . ., priusquam . . . habeat, sit . . . repetitio, -c autem . . . permanent, non . . . repeti possit . . ., -c maneat . . . affinitas. PAVL. dig. 23, 4, 12, 1 ut . . ., -c nupta sit, dos ab ea non petatur. GAIVS dig. 41, 1, 5, 5 ut eo usque nostra esse intellegantur, -c . . . animum habeant. LIV. 21, 10, 3 nec unquam, -c sanguinis nominisque Barcini quisquam supersit, quietura . . . foedera. 25, 11, 12 neque . . . quicquam habere spei, -c . . . potiantur. TAC. ann. 15, 11 se fidem interim, -c vita suppeditet, retenturos. VLP. dig. 7, 8, 10, 3 -c vivat, habitationem competere ait (*cf. ibid.* usque ad vitam). CLAVD. MAM. anim. 2, 7 p. 125, 14 -c corpus habeamus . . ., numquam nos . . . consecuturos (*ex Plat. Phaed. 66^B* ἕως ἂν . . . ἔχωμεν). COD. Iust. 8, 33, 3, 6 -c . . . permaneat, . . . esse volumus. GAIVS dig. 41, 1, 5, 1 eo usque nostram videri *bestiam*, -c eam persequamur. inst. 2, 67 eo usque nostrum esse intellegitur, -c coerceatur; cum vero . . . evaserit *eqs.*

2 ***imperfecti:*** LIV. 21, 28, 10 nihil . . . trepidabant, -c continenti velut ponte agerentur (*opp.* cum). ITIN. [Silv.] 5, 9 commorati sunt aliquamdiu, id est -c . . . Moyses ascenderet . . . et descenderet primum et iterato. VVLG. Iob 32, 11? INSCR. Revue archéol. 16 (1910) p. 453, 171 qui, -c superstaret, . . . exegit. *pendet ex coni., inf., parte sent.:* LIV. 2, 24, 6 neu quis militis, -c in castris esset, bona possi-

[Hey]

deret aut venderet. 4, 60, 1 ut nemo ..., -c quicquam virium superesset, corpori ... parceret. 25, 7, 4 *al.* CVRT. 7, 9, 14 praecepit, ut, -c lucis aliquid superesset, ... inhaererent. PAVL. dig. 2, 14, 4, 3 ut, -c usurae solverentur, sors non peteretur (petitur *F*). *fortasse huc pertinet* CVRT. 6, 5, 4 Artabazus *nonagenarius novem iuvenes* dexterae regis admovit precatus, ut tamdiu viverent, -c utiles Alexandro essent. LIV. 5, 1, 6 gens ... auxilium Veientibus negandum, -c sub rege essent, decrevit. 23, 25, 7 ibi militare, -c in Italia bellum esset, placuit. 24, 31, 8 nec umquam Syracusas quieturas, -c quicquam ... esset. 27, 38, 5. 34, 23, 9. TEST. Dasum. (Corp. VI 10229) 95? (*loco mutilo*). *nota*: SCAEV. dig. 34, 1, 17 heredem compellendum servis relicta praestare, -c templum exstrueretur (*i. quamdiu aedificaretur nec non postea*). LIV. 42, 6, 12 legato ... sumptus ... decretus, -c in Italia esset. TAC. ann. 2, 13 stipendii in dies, -c bellaretur, sestertios centenos ... pollicetur. PAVL. dig. 19, 1, 21, 6 excepit sibi habitationem, -c viveret, aut in singulos annos decem.

3 *perfecti*: POMPON. dig. 19, 1, 7 *v. p. 2002, 58.* LIV. 1, 40, 3 ut ... post centesimum ... annum, quam Romulus ... tenuerit regnum, -c in terris fuerit, id servus ... possideat. VLP. dig. 29, 2, 71, 1 ut, -c dies non exstiterit, possit ... effici. TAC. ann. 15, 64 -c ... Neronem timuerit, famam ... petivisse, deinde ... evictam. PAVL. (POMPON.?) dig. 41, 3, 31, 3 -c in eadem causa res fuerit, intellegendum est ... possessionem apud me remanere (*potest et trahi ad p. 2002, 39 sqq.*).

C *verbo substantivo supplendo*: STAT. silv. 4, 3, 160 *v. p. 2002, 46.* TAC. hist. 4, 74 vitia erunt, -c homines. ann. 3, 15 ipsa, -c mediae Pisoni spes, sociam se ... promittebat. *sim.* SIDON. epist. 4, 14, 4 floribus tamdiu gratis, -c recentibus.

III ***singularia** quaedam*: -c *i. q.* '*priusquam*': PLAVT. Aul. 58 si ... excesseris (*i. nisi manebis*) aut si respexis, donicum ... iussero, continuo te dedam ... cruci. *fere i. q.* '*cum*': CELS. 7, 26, 5^c finis eius fomenti est, -c infirmando offendat (*conglutinatum ex: 'finis est, cum offendit' et 'finis non est, -c offendat'*). PLIN nat. 28, 199 modus est curationis (*i. eo usque curetur*), -c vapor ad lumbos pervenisse sentiatur (33, 131). *loci dubiae interpretationis*: CHIRON 657 si evenerit, ut ... habeat, -c (*i. 'tunc' Oder, cf. l. 45*) desub cirro ... vel unde ... visum fuerit, sanguinis detractionem facies. VITAE patr. 5, 5, 18 qui ... recens est in conversione, -c ista discit, ille in primum ordinem veniet (ἐν ὅσῳ ταῦτα μανθάνει). EPIST. ed. Morin Rev. Bénéd. 40 (1928) p. 301, 26 nec sine causa 'mensis sabbati' nominatur *mensis decimus*, in quo nobis requies ... ostenditur: -c (*i. dum = cum?*) nullus ... praeter eam quae paritura est masculum, repperiatur in diversorio monasterii. VITA Caes. Arel. 1, 29 custodiae mancipatur, quatenus ... mergeretur ..., -c ... amplius baccharetur adversitas.

singulariter **pro adverbio**: *i. q. denique* (donique; *francog.* donc. *cf. Stangl, Berl. ph. W. 37, 1917, 971*): BACHIAR. repar. laps. 13 p. 1050^B *sq.* qui ... acquiescit, -c ... recludatur in cavea ..., tum maxime principalibus saeculi ... placiturus est. -c, etiamsi (*sic ed. Bign.*, -c *nude Ambr.*) muscipulam ... evaseris, non te ... credas. 15 p. 1052^B cum sumus in paenitentia constituti ..., videmus ... speciem mortis. -c (*sic Bign.*, tantum *vg.*) memineris te ... agere paenitentiam. 19 p. 1057^B sic et tu ... haec ... officia intelligas esse membrorum. -c (*sic Ambr. et ed. Mignii, qui proponit* denique) ne opus ... regis imiteris, ut ... credas.

syntactica, iuncturae: *tempus vel finis actionis regentis indicatur his vocibus*: tamdiu: *v. p. 1993, 61. 63. 1994, 24 sq. 41. 1995, 54. 84. 1996, 9. 11. 1997, 9 sqq. 1998, 19. 41. 1999, 5 sqq. 10. 46. 62. 2000, 1 sq. 57. 63. 2002, 22. 36. 55. supra l. 6. 27 (cf. sub* diu *vol. V 1561, 43 sqq., ubi addas* CASSIAN. inst. 7, 2). diu: *v. vol. V 1559, 43.* aliquamdiu: *v. p. 1994, 3. 2002, 81.* tantisper: *v. p. 1998, 20.* interim: *v. p. 1994, 30. 1996, 5. 1999, 22.* interea: *v. p. 1993, 21. 1997, 72.* tunc: *v. p. 1996, 43.* usque: *v. p. 1992, 73. 1993, 30. 1995, 23. 55. 58. 60. 74/5. 1997, 16 sqq. 26. 1998, 42. 2000, 68 sq. 78. 2001, 19.* usque eo (eo usque): *v. p. 1994, 40. 53. 54. 1995, 59. 60. 1997, 19. 24. 51. 68 sqq. 1998, 21 sqq. 1999, 10 sqq. 63 sqq. 2000, 4 sqq. 36 sqq. 47. 2001, 83 sq. 2002, 67. 76 sq.* illo usque: *v. p. 2000, 69. 2002, 64.* usque adeo: *v. p. 1993, 32. 1994, 26. 28. 50. 1995, 22. 56 sq. 72. 1997, 15.* usque ad tempus: *v. p. 1997, 82.* adeo: *v. p. 1995, 31.* non ante: *v. p. 1994, 43.* *indicatur initium actionis regentis per*: ab: *v. p. 1996, 82. 1997, 18. 2001, 29.* ex: *v. p. 1994, 13. 1995, 27. 2000, 33.* circa: *v. p. 2001, 21.* *actionem, quae sequitur finitam, ducunt*: deinde: *v. p. 1996, 2. 1999, 74. 2000, 19. 2003, 21. cf. p. 1998, 3.* mox: *v. p. 2002, 25.* postea: *v. p. 1998, 38.* post haec: *v. p. 2000, 61.* postquam: *v. p. 1994, 52. 2000, 18. 2002, 21. 30.* tum (tunc): *v. p. 1993, 73. 1998, 4. 2001, 74* (nunc: *v. p. 2002, 18. 31*). *vocabuli notionem adiuvant iuncturae*: -c tandem: *v. p. 1993, 70. 1999, 45.* -c iam: *v. p. 1997, 55. 1998, 75.* -c postremo: *v. p. 1994, 10. 1996, 34.*

iunctio verbalis: exspectare -c *v. p. 1996, 20. 1998, 49 al.*

de collocatione: *enuntiatum per* -c *regens rite sequitur; rarius praecedit vel sese interponit, ut* CATO agr. 43, 2 *al.* VARRO ling. 5, 23 LVCR. 1, 222 HOR. sat. 2, 5, 96 *al.* OV. rem. 211 fast. 5, 629 *al.* LIV. 3, 29, 2. 6, 13, 4 *al.* CELS. 1, 3, 10 p. 17, 26 *al.* MELA 2, 4 PLIN. nat. 2, 212 TAC. hist. 2, 1 ann. 1, 51. 4, 47 *al.* PLIN. epist. 9, 13, 17 paneg. 26, 2 SVET. Aug. 17, 3. 78, 1 IVLIAN. dig. 24, 2, 6 NERAT. dig. 12, 4, 8. *et al.* Icti. NEMES. cyn. 186. *et saepius.* *apud poëtas* -c *saepe non principem sententiae locum obtinet, ita ut et verbo postponatur, velut* LVCR. 6, 120 (*v. p. 1993, 50*) VAL. FL. 1, 591. 8, 383 STAT. Ach. 1, 748 AVSON. 391, 20. *in prosa*: TAC. ann. 13, 33 senectā -c mortem obiret *Celer*.

anaphora: TAC. dial. 40 *v. p. 2002, 31.* TERT. castit. 6 p. 746 Oe. *v. p. 2000, 25.* *Hey.*

doneque (**doni-**), **donicum** *v.* donec.

dōnifico, -āre [*a* donum *et* facere, *cf.* gratificare. *Th.*]. HYG. fab. 112 p. 99, 19 Aiax cum Hectore *dimicavit*: -ntes discessere. *Rubenbauer.*

⌘**dōno**, -āvī, -ātum, -āre [*i. q. osc.* ⟨d⟩uunated '-vit' *a* donum. *Th.*]. *de prosodia*: do- *productam praes. et perf. testatur* PRISC. gramm. II 461, 13. -ăs *pro* -ās *legitur* HIL. gen. 95. *de formis*: -bit, -vet *pro* -vit: CORP. VI 31852. XIII 3574. *formae syncopatae leguntur praeter Neue-Wagner, Lat. Formenl. IV³ 117 et Georges, Wortf. s. v. allatas, etiam his locis*: -asti: SEN. benef. 6, 3, 3 QVINT. decl. 252 p. 34. 378 p. 422. -astis: SEN. Phoen. 233 QVINT. decl. 294 p. 167 ARNOB. nat. 1, 37 PACIAN. epist. 1, 7 VVLG. II Cor. 2, 10. -arunt: PAVL. FEST. p. 101 M. QVINT. inst. 8, 5, 12 CORP. VI 34002. VII 180. -asset: HOR. sat. 1, 5, 65 LIV. 24, 16, 8 SEN. benef. 4, 6, 1 STAT. Theb. 1, 579 QVINT. decl. 385 p. 430 thema. SVET. Vesp. 22 APVL. apol. 98 PAVL. dig. 2, 13, 9, 1 *al.* -asse: LIV. 4, 56, 6 SEN. nat. 4 praef. 8 LVCAN. 3, 243 PLIN. nat. 36, 17 SIL. 9, 20 STAT. silv. 3, 3, 216 SVET. Galba 12, 3 PORPH. Hor. carm. 1, 17, 14—16 PANEG. 8 (5), 12, 1 FIRM. err. 10 *al.* *part. perf. passiv. notatur* d.: CORP. XI 1834 III 12411; don.: CORP. V 3356; donat.: CORP. I² 792. *inc. an perf. act.* don.: CORP. I² 1553. *de notione* (*plerumque synonymis vel oppositis accuratius definita*): PVBLIL. H 18 homo vitae commodatus, non -atus est (*cf. l. 64*). P 18 perdit, non -at, qui dat, nisi sit (*sic Ribbeck*, est *cod.*) memoria (SEN. benef. 6, 4, 6 MART. 4, 40, 7 TAC. hist. 1, 30 TERT. patient. 7 p. 12). SEN. epist. 81, 14 multum ... interest -veris, an succurreris. 120, 8 multi ... sunt ..., qui non -ant, sed proiciunt (*cf. p. 2009, 28*). LVCAN. 7, 739 neque enim -are vocabo, quod sibi quisque dabit. MART. 4, 56, 7 quid sit largiri, quid sit -are docebo, si nescis: -a, Gargiliane, mihi. PAPIN. dig. 39, 5, 29 pr. -ri videtur, quod nullo iure cogente conceditur (50, 17, 82). VLP. dig. 24, 1, 21 pr. non -at, qui necessariis oneribus succurrit. 43, 26, 1, 2 qui -at, sic dat, ne recipiat (*cf.* SEN. dial. 7, 24, 2 quid? tu ... recepturus -as? PAVL. dig. 12, 6, 65, 2 id ... quod ob causam datur ... quia -ari volui ... repeti non posse). VLP. frg. Vat. 269 constat, quod utendum filiae datum est, non esse -atum. AMBR. patr. 10, 45 nemo potest -are, quod non habet. DIFF. ed. Beck p. 49 da imperandi est, crede orandi ..., -a obsecrandi. p. 53 -at aliquis uni, tribuit pluribus. *sine definitione vel differentia accuratiore*: CHAR. gramm. p. 422, 9 B. dat -at tribuit concedit largitur gratificatur impertit accommodat. *cf. p. 2005, 27.* GLOSS. χαρίζομαι. δωροῦμαι. -atus δωρητός. -ati munerati. *inde a* PLAVTO *per totam latinitatem.*
[*it.* donare, *francog.* donner, *hisp.* donar. *M.-L.*]

de structura: PRISC. gramm. III 268, 14 -o illi servum, dicitur tamen et in eodem sensu '-o illum servo' more Attico (AGROEC. gramm. VII 119, 21 -amus et illud quod damus et illum, cui damus. ARVS. gramm. VII 463, 13). *cf.* CORP. I² 709, *ubi per neglegentiam, quia verba extrema postea addita sunt, variat structura; v. adn. ad l.*

I *notione* '*dono*' ***dandi***, '*dono*' ***afficiendi integra***; *et de donatione in re privata et de donationibus in re publica vel iure.*

A ***ALICVI*** -are ***aliquid, aliquem***:

1 ***proprie***: **a** *absolute vel obiecto supplendo*: PLAVT. Bacch. 1081 (*interpol.*) duxi, habui scortum, potavi, dedi, -vi. LEX Cincia (frg. Vat. 298) *cognatis* omnibus inter se -are capere liceto. SEN. benef. 2, 8, 1 -are ignominiae causa. 5, 7, 5 quare -are mihi non possim, si commodare possum? (5, 9, 1 nec liberalis est, qui sibi -at. 5, 9, 2). 6, 11, 3 aliquem -are voluisse nec -asse. 6, 25, 2 qui amicae ... optant inopiam, ut magis desideranti -ent. 6, 43, 1 in magnis erroribus sunt, qui ingentis animi credunt proferre, -are. 7, 4, 1 sapienti. 7, 4, 2 dare regi et domum et mancipium et pecuniam possumus nec -are illi de suo dicimur. 7, 14, 4 locupleti. dial. 2, 14, 2 *sapiens* illi quoque ..., qui hoc salutationum publicum exerceat, -bit. 7, 23, 5. 7, 24, 1 errat, si quis existimat facilem rem esse -are. *ibid.* 2 *cf. supra l. 41.* MART. 1, 10, 2 petit Gemellus nuptias Maronillae et cupit et instat et precatur et -at. 4, 9, 3 Labulla, deserto sequeris Clytum marito et -as et amas. 4, 83, 5. 6, 30, 2 sex sestertia si statim dedisses cum dixti mihi 'sume, tolle, -o', deberem tibi, Paete, pro ducentis. 9, 22, 16. 12, 13, 2 odisse quam -are vilius constat. 14, 21, 2 puero. QVINT. decl. 260 p. 63 meretricibus. IVV. 14, 235 amico. PLIN. epist. 5, 1, 3 non esse satis honestum -are et locupleti (*cf. supra l. 69*) et orbo, in summa, non profuturum ei, si -assem. 9, 30, 1 qui iis potissimum -ant, qui -are maxime possunt. 9, 30, 2 sunt ingenio simili, qui quod huic -ant auferunt illi. SVET. Tib. 15, 2 neque -vit neque manumisit. *Icti passim, ut* NERAT. dig. 23, 3, 53 uxori. IVLIAN. dig. 41, 1, 37, 6 si, cum mihi -are velles, iusserim te 'servo communi meo et Titii rem tradere. 39, 5, 1, 1 sponsae. PAPIN. frg. Vat. 294

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

filiis (PAVL. dig. 41, 6, 1, 1). POMPON. dig. 41, 6, 3 vir uxori vel uxor viro. *al.* COMM. instr. 2, 22, 12 de labore tuo -a. 2, 24, 10 -as tu de lacrimis candidatus. 2, 34, 5 Christo. OPTAT. 2, 1 pater dum -at, nihil excipit. VVLG. Iob 6, 22 de substantia vestra -ate mihi. PELAG. in Rom. 13, 7 ut transeuntibus -emus. *al.* *nota de dedicationibus*: CORP. VII 74 deo Romulo Vettinus -vit. XIII 6603 Mercurio ... Cossillus -vi. *al.* *mortuis*: CORP. I² 1300 (*in cippo*) Dodimeus -at Heleae (*sic!*) suae. XIII 10018, 3ᵃ INSCR. Not. d. scavi 1908 p. 246. 1914 p. 380, 28 INSCR. Fortschr. röm.-germ. Forsch. 33 p. 60.

nota genet. gerundii: *pendet a* causā: CIC. Verr. II 3, 185 contionem *anulum* -andi causa advocare (GAIVS dig. 2, 14, 28, 2. 27, 10, 17 VLP. dig. 7, 1, 25 pr. PAVL. dig. 44, 7, 3, 1 *al.*). *pendet a subst.*: IVV. 5, 111 et titulis et fascibus olim maior habebatur -andi gloria. POMPON. dig. 24, 1, 31, 3 si non sit animus -andi (GAIVS dig. 46, 2, 34 pr. VLP. dig. 3, 5, 4. 11, 7, 14, 9 *al.*). GAIVS dig. 2, 14, 28, 2 -andi ius ... non habere (VLP. dig. 50, 17, 163). VAL. dig. 36, 1, 69 (67), 3 consilium -andi. *al.*

b *c. obiecto*: *α instrumenta, vestimenta, artificia, res domesticas sim.*: PLAVT. Amph. 260 Amphitruoni patera -ata aurea est (HOR. carm. 4, 8, 1). Persa 775 mea manus tuae poclum (PLIN. nat. 33, 142 *Cato Aelio.* 34, 47 Cassio Salano *Germanicus.* LAMPR. Heliog. 29, 4 convivis ... omnem apparatum poculorum). INSCR. Betilieni (Corp. I² 1529) statuam ... Censorino (SEN. benef. 1, 12, 2 CORP. II 2098. *cf. infra l. 48*). ACC. trag. 444 herbam (*i. palmam victoriae*) conferunt, -ant, tenent. CIC. Verr. II 3, 187 anulum (*cf. l. 11.* LIV. 27, 19, 12 puero. MART. 8, 5, 1 puellis. 14, 122, 1). II 4, 67 *candelabrum* se ... dare, -are, dicare, consecrare Iovi optimo maximo. 4, 103 dentes eburneos ... Masinissae. 5, 44 navem ... cybaeam tibi datam -atamque (5, 59 praetori -ata cybaea). CATVLL. 13, 12 unguentum ... meae puellae -arunt Veneres Cupidinesque. BELL. Hisp. 26, 1 praefecto torques aureos. VERG. ecl. 3, 14 *arcum* puero (*cf. infra l. 54*). *ibid. calamos* puero (CALP. ecl. 4, 60). HOR. carm. 4, 8, 2/3 aera ... tripodas. OV. trist. 3, 11, 41 bovem Siculo ... tyranno. LIV. 27, 19, 12 tunicam *eqs.* PAVL. FEST. p. 56 clavim ... mulieribus. SEN. benef. 1, 12, 2 vestem (LAMPR. Alex. 40, 3 Heliog. 29, 6 VOPISC. Car. 19, 3). Thy. 599 diadema fronti. LVCAN. 8, 595 sceptra. PETRON. 30, 11 *vestimenta cubitoria* (POMPON. dig. 24, 1, 31, 1). 69, 5 caligas. CALP. ecl. 2, 28 avenas. PLIN. nat. 35, 132 *tabulam* patriae suae *Nicias.* VAL. FL. 8, 236 Cytherea coronam (*sc. Medeae*). STAT. Theb. 2, 265 infaustos -ante marito ornatus, Argia, geris. silv. 5, 3, 229 serta ... Caesarea -ata manu (APVL. apol. 9). Ach. 1, 851 arma ... parenti (VIR. ill. 43, 5). MART. 2, 39, 1 coccina ... et ianthina moechae. 4, 28, 1 Luperco Hispanas Tyriasque coccinasque *eqs.* 9, 26, 2 glaucina. 9, 56, 2 puero ... tela. 9, 94, 4 chalcea. 10, 29, 3 quam -bas ... de nostra prasina est synthesis empta toga. 10, 87, 16 Phidiaci toreuma caeli. 11, 27, 13. 12, 36, 5 togam brevemque laenam. 14, 106, 1 tibi -atur ... urceus. 14, 156, 1 *lanas Tyrias* amicae (POMPON. dig. 24, 1, 29, 1 uxori). IVV. 2, 61 cylindros. 3, 215 marmora (SCHOL. *ad l.* statuas marmoreas *cf. supra l. 23*). 6, 356 athletis ... vasa (VVLG. II Macc. 4, 32). 6, 519 xerampelinas (*sc. vestes*). 15, 86 ignem Prometheus ... terris. INSCR. Not. d. scavi 1914 p. 386, 12 ollam ... filio. p. 395 munus. PAPIN. dig. 24, 1, 53, 1 species (39, 5, 31, 1 filiae). PAVL. dig. 32, 78, 1 supellectilem (*cf. infra l. 55*). APVL. met. 4, 12 paupertinas pannosasque resculas ... vicinis. 5, 29 pinnas et flammas et arcum (*cf. supra l. 31*) et ipsas sagittas et omnem ... supellectilem. apol. 45 ludicrum pueris. SPART. Hadr. 19, 5 aromatica populo. CAPITOL. Ver. 5, 2 lances. 5, 3 calices. LAMPR. Alex. 40, 1 subsericam. 40, 5 ocreas et bracas et calciamenta. VOPISC. Car. 20, 6 -ati sunt ... birri. Aurelian. 48, 5 tunicas albas manicatas. *ibid.* oraria populo Romano. Tac. 10, 5 columnas ... Numidicas ... Ostiensibus. *al., imprimis* LIB. pontif. p. 48. 71. *nota testamento*: TEST. porcelli sutoribus saetas. *mortuis*: VAL. FL. 5, 7 velamina regis *Idmoni.* CORP. VI 36590 Aurelie ... sartofaga duo. *β herbas, fructus, cibos, potus*: CIC. Verr. II 3, 72 menstrua cibaria ... Apronio. HOR. epist. 1, 12, 3 non est, ut copia maior *fructuum* ab Iove -ari possit tibi. CORP. I² 709 frumentum duplex (*cf. p. 2010, 55 et* CAPITOL. Aur. 11, 3). ELEG. in Maecen. 1, 133 Corycium, casias ... balsama. OV. met. 11, 114 demptum tenet arbore pomum *Midas*: Hesperidas -asse putes (*obscene*: MART. 7, 91, 3). PHAEDR. 3, 16, 14 *nectar* Pallas mihi nuper -vit. PLIN. nat. 33, 137 platanum auream vitemque ... Dario. IVV. 6, 203 cenam et mustacea ... crudis. 7, 236 Phrygibus vini ... urnas. INSCR. Not. d. scavi 1919 p. 200 po(pulo) cru(stulum) et mul(sum). SPART. Sept. Sev. 18, 3 oleum. VOPISC. Aurelian. 35, 1 coronas ... de panibus. ANON. Vales. 12, 67 populo Romano et pauperibus annonas ..., centum viginti milia modios. *bestiae*: APVL. met. 8, 28 vini cadum et lactem et caseos et siliginis aliquid et ... hordeum deae gerulo (*i. asino*). *γ libros, carmina sim. (sc. scripta) cf. p. 2007, 46. 63*: CIC. Att. 1, 20, 7 libros (2, 1, 12. VAL. MAX. 8, 14 ext. 3 Theodecti. *cf.* LYGD. 1, 17 libellum. STAT. silv. 4, 9, 23 MART. 4, 72, 1. 5, 73, 1. 4. 7, 77, 1). HOR. carm. 4, 8, 12 carmina (OV. am. 1, 8, 58 APVL. apol. 9). PLIN. nat. 18, 22 *Magoni* bibliothecas. MART. 11, 6, 16 Passerem Catulli. 14, 10, 2 chartas. *fere i. q. dedicare*: CATVLL. 1, 1 cui -o lepidum novum libellum? *δ pecuniam: summam certam*: PLAVT. Poen. 469 *minam argenti.* BELL. Hisp. 26, 1 turmae Cassianae .. denarium tria milia ... et levi armaturae denarium duo milia. NEP. Con. 5, 1 pecuniae quinquaginta talenta ... civibus. Att. 4, 4 *Ciceroni* sestertium ducenta et quinquaginta milia. HOR. epist. 1, 7, 80 septem ... sestertia. SEN. contr. 10, 5, 21 talentum. VAL. MAX. 4, 4, 9 Tuberoni ... quinque pondo argenti ex praeda. *al.* *nota obscene*: Mart. 1, 58, 5 sestertiolum -vit mentula Phoebo bis decies. *generatim dictum*: BELL. Hisp. 33, 3 pecuniam (BELL. Afr. 44, 4 R. GEST. div. Aug. 6, 40 SEN. benef. 1, 15, 6. 3, 8, 2. 4, 6, 1 CVRT. 7, 3, 3 QVINT. decl. 344 p. 357 *ICTI passim. al.*). BELL. Hisp. 33, 3 argentum (SEN. benef. 1, 12 2 argentum signatum. FRG. Vat. 265 PAVL. dig. 32, 78, 1. LAMPR. Heliog. 29, 4 convivis. Alex. 33, 3 VOPISC. Car. 19, 3 COD. Iust. 8, 53, 35 pr. *cf.* IVV. 6, 356 argenti superest quodcumque). VAL. FL. 6, 692 -ato ... auro (MART. 8, 18, 9 FRG. Vat. 265 LAMPR. Alex. 33, 3 VOPISC. Car. 19, 3 CLAVD. 5, 312). LABEO dig. 24, 1, 67 *nummos* (POMPON. dig. 10, 4, 14 PAVL. dig. 24, 1, 28, 5). CELS. dig. 39, 5, 21, 1 summam (SCAEV. dig. 24, 1, 66, 1). SCAEV. dig. 24, 1, 66 pr. aureos (LAMPR. Heliog. 32, 9). CAPITOL. Max. Balb. 12, 8 stipendia. LAMPR. Alex. 46, 2 thesauros. *ε agrum, res terrestres, terras sim.*: CIC. dom. 124 regna omnia Syrorum Arabum Persarumque *Gabinio* (LIV. 38, 48, 4 SEN. Herc. O. 412 LVCAN. 7, 710. 9, 132). NEP. Them. 10, 3 urbem (SEN. benef. 2, 16, 1). OV. epist. 7, 118 *litus.* LIV. 4, 56, 6 Ferentinum ... Hernicis. MANIL. 4, 779 rura Cyrenes (MART. 8, 18, 9. 11, 18, 1). VAL. MAX. 4, 4, 8 loca (VLP. dig. 24, 1, 5, 8 VOPISC. Prob. 16, 6 INSCR. Not. d. scavi 1914 p. 386 *al.* CORP. XIII 4131 INSCR. christ. Rossi I 980). PHAEDR. 4, 5, 39 agros ... moechae (SEN. benef. 5, 24, 3 agellos. 7, 4, 3. PLIN. epist. 6, 3, 1 nutrici. VLP. dig. 6, 1, 77). SEN. benef. 3, 8, 3 -ata possessio, cuius fertilitas laxare possit annonam (PAPIN. frg. Vat. 253ᵃ VLP. dig. 4, 7, 11). *ibid.* regiones. 4, 6, 1 iugera. 4, 37, 2 praedia (PAPIN. dig. 6, 1, 48. 20, 1, 1, 4 uxor viro. 41, 2, 48 servis. frg. Vat. 259 VLP. dig. 24, 1, 17 pr. COD. Theod. *et* Iust. *passim*). CVRT. 4, 11, 19 quae post Euphraten sunt. LVCAN. 5, 62 -ata est regia Lagi. PLIN. nat. 33, 148 Asia -ata *ab Attalo.* TAC. Agr. 14 civitates (EVTR. 4, 4, 4). PLIN. epist. 10, 70, 2 solum (LAMPR. Alex. 58, 4 ducibus et militibus). INSCR. Not. d. scavi 1922 p. 250 (*Velitris*) coemeterium. IVLIAN. dig. 41, 4, 7, 2 fundum (POMPON. dig. 39, 5, 9, 1 SCAEV. dig. 39, 5, 35, 1 Maeviae. *al., inprimis* COD. Theod. *et* Iust.). POMPON. dig. 24, 1, 31, 2 uxori aream (PAVL. dig. 6, 1, 27, 5 MARCIAN. dig. 44, 4, 10 CORP. VII 11 XIV 1757 Vettio). EVTR. 6, 14, 1 Armeniam ... Deiotaro. CORP. VIII 23282 spatium. LIB. pontif. p. 48, 16 hortum. *ζ domos, aedes, al.*: CIC. dom. 107 aedis (CORP. II 2098 XIII 4149. *cf.* INSCR. Müller-Bees, Jüd. Katak. 103 aed(icula) -at(a) ab Afranio). PHAEDR. 4, 5, 39 villam ... moechae. SEN. benef. 3, 9, 3 domum (4, 6, 2. 6, 3, 3 VLP. dig. 19, 2, 9, 6 APVL. apol. 100. LAMPR. Alex. 39, 5 amicis. COD. Theod. 108, 1 [*a. 313*]. LIB. pontif. p. 48, 15 cum balneum (*sic!*). p. 48, 17). FIRM. err. 10 templum amicae meretrici. INSCR. Not. d. scavi 1928 p. 147 (*Ostiae*) hypogeum. CORP. VI 31852 tabernas tres. LIB. pontif. p. 84, 17 balneum. *η res corporeas non accurate definitas*: LEX vic. Furf. (Corp. I² 756) 7 donum (LEX Vrson. [Corp. I² 594] 132, 30 CORP. XIII 7786 VLP. dig. 24, 1, 5, 18 VVLG. Ezech. 16, 33). CIC. Verr. II 2, 45 populo Syracusano ... hereditatem *Heraclius* (PAPIN. dig. 39, 5, 28). Phil. 12, 19 bona ... Petusio Vrbinati (SEN. benef. 2, 35, 3. PAPIN. frg. Vat. 263 filiis. VVLG. II Macc. 1, 35 sacerdotibus. COD. Theod. *et* Iust. *passim*). Tusc. 5, 90 munera ... vel civibus ... vel dis. CAES. Gall. 7, 11, 9 praedam militibus. LEX Vrson. (Corp. I² 594) 132, 30 munus (OV. met. 13, 113). VERG. catal. 9, 39 praemia alumnis. HOR. epist. 2, 2, 152 rem (NERAT. dig. 24, 1, 44 IVLIAN. dig. 24, 1, 37. 41, 5, 2, 2 POMPON. dig. 22, 1, 45. 39, 5, 9, 1 *al. passim; nota* QVINT. inst. 5, 13, 49 *rem furtivam.* ALF. dig. 24, 1, 38, 1 rem communem. IVLIAN. dig. 41, 5, 2, 2 res hereditarias VLP. dig. 15, 3, 7 pr. rem peculiarem. APVL. apol. 22 rem familiarem ... populo). VAL. MAX. 8, 7 ext. 4 patrimonium suum patriae (*cf.* CAPITOL. Pius 7, 9 fructus *patrimonii* rei publicae). SEN. dial. 7, 23, 4 opes ... bonis (MART. 8, 18, 9. 11, 5, 12. *cf.* SEN. Herc. O. 636 [-et *A*, ponit *E*, ponat *Gronov. cf. A 3*]). QVINT. decl. 344 p. 357 pretium. PLIN. epist. 5, 1, 2 portionem *legati.* PAVL. sent. 5, 12, 7 litem ... fisco (MARCIAN. dig. 49, 14, 22, 2. *cf.* COD. IVST. 2, 17, 2). COD. Theod. 8, 12, 1 (*a. 316*) interpr. donationem (COD. Iust. 5, 3, 18). 10, 1, 2 (*a. 319*) possessiones. CARM. epigr. 990, 3 census ... equestris. COD. Iust. 8, 53, 35, 1 reditum certum ex possessionibus. *ϑ res pronominibus, adiectivis, enuntiatis expressas*: PLAVT. Mil. 1204 -avi dedi, quae voluit *mulier*, quae postulavit (1304). CIC. S. Rosc. 23 non pauca suis adiutoribus. Verr. II 4, 36 multa aliis data atque -ata (MART. 12, 79, 1 QVINT. decl. 355 p. 387. 385 p. 430 ARGVM. Plaut. Mil. 13 ANON. Vales. 11, 49). off. 3, 53 ne vendendum quidem quicquam est, sed -andum (PHAEDR. 4, 20, 13). SALL. Iug. 87, 1 omnia ibi capta militibus. HOR. sat. 2, 5, 79 magnum. OV. am. 1, 8, 101 omnia. SEN. contr. 2, 4, 5 plus quam suam partem. 9, 5 (28), 1 quod servare ... difficile est, avo. SEN. benef. 4, 29, 1 nihil (ASCON. Scaur. p. 22 St. MART. 5, 18, 9 SVET. Galba 15, 2 MARCELL. dig. 39, 6, 38 HERMOG. dig. 39, 5, 33, 3). benef. 4, 37, 1 ex praeda aliquid *militi.* 7, 5, 1 id, quod aliter sapientis est, aliter meum est, ... sapienti. *ibid.* aliquid ei, cuius est totum (QVINT. decl. 260 p. 66. IVLIAN. dig. 23, 3, 47 servo. VLP. dig. 7, 1, 22. 38, 5, 1, 19 *al.*). 7, 6, 2 *sapienti*, quod aliter meum est.

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CVRT. 10, 1, 35 quod impune habere non poterat. MART. 1, 75, 1 dimidium -are Lino quam credere totum qui mavult. 4, 28, 6 quidquid petit. *al. passim.* ι *bestias*: CIC. inv. 1, 84 -atus est *equus* (LIV. 27, 19, 12 puero. VIR. ill. 43, 5. *cf.* PETRON. 86, 4 puero asturconem Macedonicum). CAEL. Cic. epist. 8, 9, 3 *decem pantheras* mihi et alias Africanas. OV. met. 1, 622 *v. l. 23.* LIV. 25, 8, 10 captum ... aliquid *in venatione* aut praefecto aut custodibus portarum. PHAEDR. 4, 5, 39 pecora cum pastoribus ... moechae (MART. 8, 28, 20). LVCAN. 9, 908 -atis ... serpentibus. CALP. ecl. 7, 17 Lucanae ... pecuaria silvae. PETRON. 85, 5 par columbarum. 86, 1 gallos gallinaceos ... patienti. PLIN. nat. 1, 8, 12 leones. 8, 17 *elephantos* regibus (VOPISC. Aurel. 5, 6). MART. 3, 82, 21 concubino turturum nates. 13, 99 (98), 1 dorcada nato. APVL. met. 8, 23 *asinum* cuipiam. CAPITOL. Ver. 5, 2 viva animalia. VOPISC. Aurel. 33, 4 *feras* privatis. VVLG. III Esdr. 1, 7 in plebem ... ovium ... triginta milia. *cf.* FIRM. err. 9 eiecto daemonio dominus porcorum gregem -at. *nota*: VAL. FL. 5, 123 *Thermodonti fluvio* equos, -at votas ... secures *Amazon.* ϰ *homines servorum liberorum uxoris loco, possidendi causa sim.*: PLAVT. Truc. 804 *erae* -atus ⟨puer⟩ est (ALF. dig. 24, 1, 38 pr. CAPITOL. Ver. 5, 2). CATVLL. 62, 23 iuveni ... puellam. CIRIS 246 (*nutrix ad Scyllam:*) *Dictynna* mihi te -at alumnam. HOR. epist. 1, 6, 36 uxorem cum dote ... et amicos ... regina Pecunia (*cf. infra l. 60*) -at. OV. am. 1, 3, 12 me ... tibi -at Amor. met. 1, 622 paelice *Io* -ata *Iunoni* (*v. supra l. 6*). SEN. contr. exc. 4, 6 matrem *filio.* SEN. benef. 4, 37, 3. apocol. 15, 2 *Claudium* Aeaco. PETRON. 127, 3 ne me iudices ad hoc templum Amoris gratis accedere, -o tibi fratrem meum *eqs.* PLIN. nat. 35, 25 vivum verumque *pastorem senem.* QVINT. inst. 5, 10, 67 servus ... -atus (SCAEV. dig. 45, 1, 135, 3 PAPIN. dig. 40, 1, 20 pr. 41, 2, 48 *al.*). SVET. vita Verg. p. 3 Br. SVLP. APOLL. perioch. Ter. Eun. 3. GAIVS dig. 48, 15, 4 hominem (SCAEV. dig. 45, 1, 122, 2 PAVL. dig. 47, 2, 54 [53], 4). PAPIN. dig. 39, 5, 31, 2 filiae ... mancipia (40, 8, 8). VLP. dig. 6, 2, 11, 3 furtiva mater ... -ata ignoranti. 44, 4, 4, 9 infantem. PAVL. dig. 40, 5, 40 pr. filiae ... ancillam (41, 3, 4, 17). CAPITOL. Ver. 5, 2 structores. LAMPR. Alex. 34, 2 nanos et nanas et moriones *alia* ... populo. 34, 3 eunuchos ... amicis. 58, 3 captivos ... amicis. *nota*: LVCAN. 2, 477 -vit *Pompeius* socero *Scipioni* Romani sanguinis (*i. legionum Romanarum*) usum. IVV. 3, 3 civem -are Sibyllae. VVLG. num. 8, 15 *Levitae* dono -ati sunt mihi a filiis Israel. ASSVMPT. Moys. 8, 3 uxores eorum diis. *de infantibus natis*: VVLG. gen. 33, 5 parvulos -vit mihi deus (48, 9).

notabilia ad α—ϰ: *-are deis, i. q. dedicare, dare* (*cf. p. 2005, 5*): CIC. Verr. II 4, 67 *candelabrum* Iovi. HOR. sat. 1, 5, 65 catenam ex voto Laribus. PERS. 2, 70 Veneri -atae a virgine pupae. 5, 31 bulla ... Laribus -ata. VAL. FL. 5, 123 *v. supra l. 16.* CORP. II 174 Aesculapio ... sacrum. MART. 9, 58, 7 Nympharum templis ... sua carmina. *corporis partes deis dedicando*: PROP. 1, 17, 21 illa meo caros -asset funere crines (STAT. silv. 3, 4, 7 *crines* tibi [*Aesculapio*] Caesareus -at puer). PORPH. Hor. carm. 1, 17, 14—16 *cornu* detractum Acheloo ... Fortunae.

2 ***translate,*** *plerumque de rebus incorporeis vel a natura datis i. q. efficere, ut aliquis aliquid accipiat, habeat, saepe fere i. q. dare, praebere vel circumscriptionis modo dictum, cf. Armini, Eranos 25 (1927), 109*: **a** *generatim*: α *res*: CIC. Balb. 32 civitatem (GAIVS inst. 1, 92 patri). Pis. 7 non unius gratulationem, sed aeternitatem immortalitatemque (PS. HIL. libell. 6 AVG. civ. 3, 18 p. 581 D.). Marcell. 19 *dignitas* a Virtute -ata. de orat. 1, 114 inseri ... et -ari ab arte non possunt *natura et ingenium.* 3, 8 L. Crasso a dis ... -ata mors. Tim. 52 oculorum utilitas -ata hominum generi. PVBLIL. B 37 beneficia. HOR. carm. 3, 6, 27 impermissa .. gaudia. 4, 12, 19 spes -are novas largus *cadus.* epist. 1, 6, 37 fidem ... et genus et formam regina Pecunia (*cf. supra l. 22*) -at. 2, 1, 181 palma (*i. successus*) ... -ata. ELEG. in Maecen. 1, 17 Pallade cum docta Phoebus -verat artes. PROP. 1, 2, 27 cum tibi . . Phoebus sua carmina (*aliter p. 2005, 80*) -et Aoniamque libens Calliopea lyram. OV. am. 1, 13, 43 somnos iuveni ... amato Luna. ars 2, 293 utilitas tua sit, titulus -etur amicae (APVL. apol. 76 nuptiarum titulum falsum et imaginarium). trist. 5, 14, 13 perpetui fructum ... nominis. MANIL. 4, 352 principium ... sui *Cancro Capricornus.* VAL. MAX. 4, 3, 6 *libertatem* (COD. Iust. 1, 13, 2. 6, 27, 6. 7, 7, 1, 3). 6, 2, 1 impunitate -ata. 9, 2 pr. *crudelitati* silentium -are crementum est adicere. SEN. Med. 1015 moram ... suppliciis. Oed. 692 -ata multis ... salus (LVCAN. 9, 1067 victis. PLIN. nat. 7, 121 pietati; *aliter* EPIST. pontif. 884 [*a. 534*] Iustiniano Augusto Iohannes episcopus salutem -at *i. dicit; cf. II*). LVCAN. 4, 385 -ata pace potitos *milites.* 5, 53 Massiliae ... suae -atur libera (*i. ut libera sit*) Phocis (*pro Phocaea*). 5, 657 gloria leti *Caesaris* pelago -ata. 10, 70 veniam (STAT. Theb. 1, 579 coactis ... thalamis. DRAC. laud. dei 3, 458. 631 satisf. 291 Romul. 7, 68 Orest. 586). PERS. 4, 50 populo bibulas ... aures. PLIN. nat. 18, 82 propter quam (*zeam*) Homerus ζείδωρος ἄρουρα dixit, non ..., quoniam vitam -ret (*cf.* FILASTR. 34, 2 vitam *sc. aeternam* hominibus *Christus* -turus. VVLG. II Macc. 7, 22 spiritum et animam ... et vitam *natis.* AVG. civ. 3, 18 p. 127 D. *Vestae* veluti vitam perpetuam ... substitutione lignorum ... virgines -are consueverant. *aliter p. 2015, 36 sqq.*). nat. 35, 87 nec *Alexander Apelli Pancaspen dono dans* torum tantum suum, sed etiam affectum -vit artifici. 36, 17 e suis operibus pleraque nomini eius (*Agoracriti*) -asse fertur *Phidias.* SIL. 10, 475 leti ... compendia. 10, 558 -ata ... funera Paulo. 13, 119 *cervae* sensus ... hominis ... alendo. 14, 47 structis ... ex sese ... nomina muris. 15, 721 fugam. MART. 12, 15, 2 quidquid Parrhasia nitebat aula, -atum est oculis ... nostris. QVINT. inst. 1, 12, 13. IVV. 10, 91 summas ... curules. 11, 184 requiem -a (*i. fere relinque*) tibi. TAC. Agr. 45 (*ad Agricolam morientem*) constans et libens fatum excepisti, tamquam pro virili portione innocentiam principi -res. FRONTO p. 230, 4 N. -at *Somnus* ... multa somnia amoena. POMPON. dig. 39, 5, 9, 1 fructus perceptionem. VAL. dig. 38, 1, 47 *operarum petitionem* (*i. voluntarie facere*). APVL. met. 2, 13 cum ... coronae circumstantium fata *Chaldaeus* -ret (*fort. recte, i. daret, diceret*; enodaret *Wower*, sonaret *Bluemner*). TERT. adv. Marc. 4, 12 p. 454 privilegium -atum sabbato. 4, 20 p. 486 sanitatem. ITALA Is. 7, 14 (Iren. 3, 21, 4) dominus ... -bat vobis signum. PANEG. 6 (7), 7, 4 divitias aut honores aut ... imperia. LAMPR. Heliog. 3, 2 *rumor* novis post tyrannos solet -ari principibus. ARNOB. nat. 5, 19 oblivioni ... Corybantia sacra. IVVENC. 1, 437 invalidis aegrisque medellam. HIL. c. Const. 7 episcopatūs tuis. SERM. Arrian. I 9 p. 614 A spiritum sanctum apostolis. FILASTR. 104, 6 linguarum omnium -atam scientiam. FVLG. myth. 3, 5 gloriam. HEGES. 1, 6, 3 ab Antonio ... -ata appellatione. VVLG. gen. 33, 11 *benedictionem* (HIER. epist. 51, 6, 6 Adam [*dativ.*]). Luc. 7, 21 caecis ... visum. Phil. 2, 9 deus ... *Christo* nomen, quod est super omne nomen. II Petr. 1, 4 promissa. EPIPHAN. Hier. epist. 51, 6, 6 gratiam benedictionis Adam ... et generationibus, quae ex eo erant. RVFIN. hist. 5, 1, 41 gloriae ... consortia. CLAVD. 1, 245 *Olybrio et Probino* -antibus auras, *ut Castor et Pollux.* 5, 422 favorem; *al.* *nota reflexive*: AVG. epist. 26, 2 sapientia sese -at ad fruendum. *de scriptis vel scriptoribus*: SEN. epist. 124, 7 tu summum bonum, voluptatem, infantiae -as. PLIN. nat. 15, 53 *poma* alii colore nigro -ant Syriae. EPIPHAN. Hier. epist. 51, 5, 4 in tertio caelo -antem nobis Originem paradisum. *aliter* SEN. Phoen. 456 -ate matri pacem (*i. propter matrem pacem facite*).

saepe res temporales: SEN. contr. 2, 5, 5 ut taceam, -as quinquennium? SEN. apoc. 4 *Lachesis* Neroni multos annos de suo. dial. 10, 3, 4 qui alicui vel homini vel rei -atur dies (LVCAN. 4, 28. 7, 30. 9, 1067 PERS. 5, 67 SIL. 11, 407. APVL. met. 7, 27 dieculam. *cf.* SIL. 9, 20 perituris ... una plus -asse die). LVCAN. 9, 981 vatum labor ... populis -as mortalibus aevum. 10, 432 -ata est nox una duci. PLIN. nat. 17, 211 tempus (HIER. epist. 60, 14, 3 Methusalae ... tempora. *cf.* SEN. epist. 78, 17 *longus morbus* multum temporis -at). MART. 5, 80, 2 totam ... horam. 6, 61 (60), 9 saecula chartis. 12, 1, 3 otia ... libello. QVINT. inst. 1, 12, 13 studiis ... temporum velut subsiciva.

β *res pronominibus significatas*: PVBLIL. D 15 dies quod -at (*fere i. q. fert, affert*) timeas: cito raptum venit. SEN. Phoen. 233 aures ingerunt quidquid mihi -astis, oculi (*sc. ante caecitatem*). LVCAN. 3, 243 vita ... repletos (*Brachmanos*), quod superest, -asse deis. PERS. 5, 82 haec mera libertas, hoc nobis pillea -ant. SIL. 17, 360 (*Iuno ad Iovem*) quae -are potes ... vertat terga Hannibal hosti. VVLG. Rom. 8, 32 quomodo non etiam *deus* cum illo (*Christo*) omnia nobis -vit? I Cor. 2, 12. AVG. civ. 4, 21 p. 171 D. non potuit a nondum nato coli dea Felicitas, ut hoc (*ingeniosum nasci*) ei conciliata -ret. 9, 22 p. 397 quod (*dei voluntatem cognoscere*) sanctis angelis ... -atum est. CASSIAN. conl. 4, 1, 2 *Danihelis* nihil sibi ... de sublimioris ordinis adiectione -vit (*i. tribuit. cf.* 15, 6, 1); *al.* *nota locutiones*: AVG. civ. 10, 1 p. 401 D. videndum ac disserendum est, quantum deus -at ... quo modo ... (19, 28 p. 405). 20, 1 p. 405 de die ultimi iudicii dei quod ipse -verit locuturi. 20, 30 p. 486 *in libris,* sicut deus -verit, argumenta refellentur humana. 21, 22 p. 527 cum ad haec omnia deo -ante respondero (serm. ed. Mai 7, 1. 153, 1 VICTOR. pasch. chron. I p. 678, 16 CASSIOD. inst. div. 33 p. 1150 A. EVGIPP. epist. 9 NICET. psalm. 1 INSCR. christ. Hisp. 371).

γ *homines*: PVBLIL. H 18 homo vitae commodatus, non -atus est. HOR. carm. 4, 2, 38 *Caesare* nihil maius meliusve terris fata -vere bonique divi. PROP. 3, 24, 19 mens bona, si qua dea es, tua me in sacraria -o. SEN. benef. 1, 8, 1 -o tibi, quod unum habeo, me ipsum. dial. 7, 20, 3 unum me -vit omnibus, uni mihi omnis. HIL. trin. 4, 37 nosque filio in hereditatem a deo patre -amur. AVG. civ. 13, 21 p. 586 D *homo* se ... amans -atur sibi (14, 24 p. 52 -atus est ... homo sibi, quia deseruit deum). CYPR. GALL. Ios. 160 femina ... -ata saluti. LEX Sal. capit. 1 rubr. *v. p. 2012, 29.*

b *speciatim*: α *-at natura, naturae vires*: ① *possessiones, munera*: VARRO rust. 2, 4, 10 suillum pecus -atum ab natura ... ad epulandum. CIC. leg. 1, 25 ut ea, quae gignuntur, -ata consulto nobis, non fortuito nata videantur. nat. deor. 2, 158 quin hominibus solis ea (*poma*) natura -verit. COLVM. 10, 411 tempestiva *poma* madent, quae maxima Gallia -at. LVCAN. 6, 278 rura colonis accedunt -ante Pado. 6, 372 quisquis pelago per se non cognitus amnis Peneo -vit aquas. 9, 534 *neque* Aries -at sua tempora Librae. PLIN. nat. 12, 6 *platanus* in Siciliam transgressa atque inter primas -ata Italiae. 16, 32 pensionem alteram tributi pauperibus Hispaniae -at *coccus.* 17, 172 ratio *serendi* in iugero circiter XVI viveradicum -at. STAT. Theb. 4, 286 agmina bello Rhipeque et Stratie ventosaque -at Enispe. 4, 710 donec Phariis alimenta rogatus -et agris *Nilus.* AVSON. Mos. 347 simulacra ... Baias his -asse locis. CLAVD. 22, 393

[*Bannier*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Quiritibus Africa ... nec prius auditas Rhodanus iam -at aristas. (II) *corporis membra, sensus*: CIC. fin. 3, 18 membrorum ... alia videntur ... a natura esse -ata. HOR. carm. 4, 3, 20 mutis quoque piscibus -atura cycni ... sonum, *Pieri*. VAL. MAX. 1, 8 ext. 4 hoc modo fortuna ... vocem ademit, illo propitia -vit.

3 *cum nota neglegentiae, contemptus, effusionis, largitatis, luxuriae*: HOR. sat. 1, 2, 56 *Marsaeus* patrium mimae -at fundumque laremque. 2, 3, 171 te talos, Aule, nucesque ferre sinu ... -are et ludere vidi. epist. 1, 7, 20 prodigus et stultus -at quae spernit et odit. LIV. 24, 30, 4 bona locupletium -ata (VELL. 2, 22, 5 bona civis Romani aut -are ... aut petere). LVCAN. 3, 131 sunt, quos prosternas, populi, quae moenia -es, *Caesar*. 7, 300 ego sum, cui Marte peracto, quae populi regesque tenent, -are licebit. 10, 81 *Caesar* turpis dependit amori, dum -are Pharon ... mavolt (10, 356 *opp.* prodere). PLIN. nat. 35, 62 -are opera sua instituit *Zeuxis*, quod nullo pretio satis digno permutari posse diceret. QVINT. inst. 5, 10, 116 non potuisse -ari a victore ius, quia id demum sit eius, quod teneat. IVV. 6, 212 nil umquam invita -bis coniuge, vendes hac obstante nihil, nihil haec si nolet emetur. TAC. hist. 1, 52 quod sine modo, sine iudicio -ret sua, largiretur aliena *Vitellius*. ann. 15, 14 si qua Caesares optinendae -andaeve Armeniae egerant. PLIN. epist. 8, 16, 2 dividunt *servi*, -ant, relinquunt. paneg. 43, 4 -vit pater tuus multa, ⟨multa⟩ et ipse -asti. FLOR. epit. 3, 9, 3 populus ... -are regna consuetus. *ICTI passim, velut* VLP. dig. 5, 3, 23 pr. pretium acceptum vel perdidisse vel consumpsisse vel -asse. *al.* CYPR. epist. 31, 6 qui ... sanctum domini et margaritas prona facilitate -assent. PANEG. 9 (12), 3, 6 aliena matrimonia, innocentium capita cum bonis passim. COD. Theod. 2, 29, 1 (*a. 362*) quae ... -verant vel potius proiecerant. 8, 12, 3 (*a. 316?*) multi aliena, vel non pleno iure ad se pertinentia. COD. Iust. 5, 37, 17 de bonis suis -are aliquid. 6, 27, 5, 2ᵃ ut liberalitatem testatoris ... defraudare conentur et non derelictum ... -ent. CORP. VI 29289, 12 si quis hoc monumentum ... vendiderit sive -atum fecerit; *cf. vol. VI 120, 11* (38610 INSCR. Not. d. scavi 1906 p. 205). *cf.* CIC. leg. agr. 3, 11 data -ata concessa vendita. *homines*: VAL. MAX. 5, 10, 2 *Aemilius* ad -andos (*sc. iure adoptionis*) usque liberos abundaverat.

4 *plerumque cum nota violentiae, noxae, incommodi sim. fere i. q. dare, tradere, prodere, missum facere, sed interdum cum nota commodi*: a *alicui*: CIC. leg. agr. 1, 2 urbes pacatae, agri sociorum, regum status XV viris -bantur. p. red. in sen. 18 consulibus aerarium, provinciae, legiones, imperia -bantur. epist. 5, 4, 2 tu tuas inimicitias ut rei publicae -res, te vicisti. OV. met. 8, 116 (*Scylla ad Minoem*) patris ad ora *revertar*, quem tibi -vi? 9, 296 *Lucina* venit, sed praecorrupta meumque quae -are caput (*i. corpus, vitam*) Iunoni vellet (LVCAN. 10, 365 [*Pothinus ad Achillam*] meque tuumque caput ... illi [*Cleopatrae*] ... -bit *Caesar*. QVINT. decl. 294 p. 167; *aliter* SVET. Galba 20, 2 *Otho Galbae caput* lixis calonibusque -vit. PS. SEN. epist. Paul. 12 optimus quisque unum pro multis -atum est caput). LIV. 8, 35, 5 Fabius ... noxae damnatus -tur populo Romano, -tur tribuniciae potestati. VAL. MAX. 3, 2, 12 *Crassum* -atum ... Aristonico. SEN. dial. 6, 20, 2 *fortuna* aequo iure genitos alium alii -vit. LVCAN. 7, 723 *Caesari* populos -at gener. VVLG. act. 25, 11 nemo potest me illis -are (χαρίσασθαι): Caesarem appello. *additur ad quem finem*: STAT. Theb. 9, 828 *Latonia* -at praebetque necandos ... viros. LAMPR. Comm. 7, 1 plebi ad poenam -atus est *Cleander*. b *rebus vel bestiis*: VERG. Aen. 9, 311 aurae omnia discerpunt et nubibus irrita -ant. HOR. sat. 2, 3, 167 quid ... differt, barathrone -es, quidquid habes, an nunquam utare paratis? epist. 1, 15, 32 quidquid quaesierat, ventri -bat avaro. SEN. contr. exc. 9, 2, 1 osculo ... homicidium. GERM. 535 *arietem* sopito vigile incesto -vit amori *Colchis*. SEN. Tro. 852 -et cuicumque terrae *miseras captivas procella*. clem. 1, 3, 2 hominem voluptati. SIL. 2, 608 victoris praedam flammis (IVV. 7, 25 quae componis ... Veneris ... marito *i. igni*. AVG. civ. 3, 6 p. 102 D. Troiam ferro ignibusque). MART. 3, 50, 9 scombris scelerata poemata. IVV. 1, 59 bona ... praesepibus. COMM. apol. 912 *reges* mactatos volucribus ... in escam. AVG. tract. in Ioh. 41 noli te -are concupiscentiis tuis. PAVL. MED. vita Ambr. 24 gladio (*i. caedi*) civitas est -ata. *nota*: VAL. MAX. 8, 1 absol. 7 violentia dicti reliquas tribus adversario -vit, *i. adduxit*. c *absolute*: TERT. apol. 39, 13 quid *uxores* ... de castitate curarent, quam mariti tam facile -verant?

B **ALIQVEM, ALIQVID** *-are* **aliqua re** (*semel fortasse* **aliquid**, *scilicet* TER. Hec. 849 egone te pro hoc nuntio quid [qui *v. l.*] -em? *v. Löfstedt, Syntactica I [1928] 195. cf.* CORP. I² 709 *p. 2005, 65, sed hic fortasse per neglegentiam accusativus duplex positus est*):

1 **proprie** *rebus corporeis, fere i. q. dono ornare, afficere, sim. cf.* CHAR. gramm. p. 421, 8 B. -at, honorat, munerat, praemio afficit, prosequitur dictis. p. 446, 23 ornatus, -atus honore.

a *absolute*: PLAVT. Asin. 44 -o te ob istuc dictum, ut expers sis metu (Most. 174). TER. Hec. 849 *vide supra l. 72.* CATO or. frg. 13 siquis strenue fecerat, -bam honeste. RHET. Her. 2, 27, 43 si quis, cum accusetur ambitu magistratum petisse, ab imperatoribus saepenumero dicat apud exercitum -atum se esse. CIC. Verr. II 3, 186 Siculos. Phil. 12, 19 eos, qui ei de parricidis audacissimi videbantur. leg. 2, 41 quom vir nemo bonus ab improbo se -ari velit. BELL. Afr. 86, 3 exercitum veteranum. SALL. Iug. 8, 2 Iugurtham. 54, 1 meritos in proeliis more militiae. NEP. Dat. 3, 5 Datamen. VERG. Aen. 5, 268. 305 HOR. ars 426 OV. Pont. 3, 8, 4 LIV. 5, 47, 7. 10, 44, 3. 21, 43, 18. 25, 14, 13. 26, 48, 14. 30, 44, 12. 38, 23, 11. 40, 32, 8. 42, 34, 11. 42, 60, 10. *al. passim.*

b *additur qua re*: α *instrumentis, vestimentis, artificiis, rebus domesticis, sim.*: PLAVT. Amph. 761 *patera Amphitruonem* (763. 766. 771. 780 LIV. 30, 15, 11 *cf. l. 22*). CATO or. frg. 14, 1 corona *sc. militari v. vol. IV 980, 22 sqq.; aliis* CIC. opt. gen. 19 quom esset lex Athenis 'ne quis populi scitum faceret, ut quisquam corona -retur in magistratu, priusquam rationes rettulisset' *eqs.* epist. 5, 12, 8 cum ipsi *praecones* ante ludorum missionem corona -rentur. NEP. Alc. 6, 3 *Alcibiades* coronis aureis aëneisque -batur (laureis taeniisque *Nipperdey*). Hann. 7, 2 corona aurea *Romanos*. HOR. ars 250 nec siquid ... ciceris probat et nucis emptor aequis accipiunt animis -antve corona *quibus est equus et pater et res.* PAVL. FEST. p. 69 *donaticis coronis* victores in ludis -bant. VELL. 2, 115, 3 ornamentis triumphalibus (TAC. hist. 1, 79 consularibus ornamentis [CAPITOL. Pius 10, 6]. ann. 16, 17 consularibus insignibus). GELL. 18, 2, 15 coronis ... omnes -ati sumus nisi ob unam quaestionem (*cf.* 18, 2, 4 quaestio ... soluta corona ... -batur). CORP. I² 709 cornuculo (LIV. 10, 44, 5). *ibid.* patella *v. l. 7. ibid.* torque (792 CIC. Verr. II 3, 185 SEN. benef. 1, 5, 6 PLIN. nat. 7, 102. 33, 37 QVINT. inst. 6, 3, 79 TAC. ann. 3, 21 SVET. Aug. 43 TREB. Claud. 13, 8 CAPITOL. Maximin. 3, 5 VOPISC. Prob. 5, 1 CORP. V 7003. 7495 *al.*). CORP. I² 709 armilla *v. vol. II 615, 65 sqq. ibid.* p(h)aler(is) (CIC. Verr. II 3, 185 LIV. 39, 31, 17 PLIN. nat. 7, 102 CORP. II 4461). CIC. Verr. II 2, 29 *amicos* anulis (II 3, 185. 187 *al. v. vol. II 197, 44 sqq.*). CAES. civ. 3, 53, 6 cohortem ... veste (AVSON. 450, 3 SVLP. SEV. chron. 2, 6, 6. 2, 12, 7. 2, 24, 2). VERG. ecl. 5, 85 cicuta. CIRIS 269 sceptri ... honore (LYGD. 1, 5 *cf. p. 2011, 10*). HOR. epist. 1, 1, 2 (*per imaginem*) rude (OV. trist. 4, 8, 24). carm. 4, 2, 9 laurea (HIER. epist. 60, 10, 1). LIV. 7, 37, 2 binis ... tunicis -ati *milites* (VAL. MAX. 5, 1, 7). 30, 15, 11 Masinissam ... sella curuli et scipione eburneo, toga picta et palmata tunica. 39, 31, 18 equites catellis ac fibulis (VAL. MAX. 5, 1, 7 fibula). R. GEST. div. Aug. 3, 5 parmis. *ibid.* hastis (PAVL. FEST. p. 63. 101. PLIN. nat. 7, 102 hastis puris. TAC. ann. 3, 21 SVET. Claud. 28 VOPISC. Prob. 5, 1 CORP. V 875 VIII 22785 *al.*). VAL. MAX. 5, 1, 7 puerum ... Hispano ... sagulo. PERS. 1, 54 comitem ... lacerna. PLIN. nat. 16, 11 Decium ... frondea. 33, 10 bulla (*cf. l. 46*). SIL. 4, 269 frenis. 14, 467 *Daphnin* avena. 15, 260 armis. STAT. Theb. 9, 819 matrem ... pharetris (CLAVD. 10, 134. 26, 494). QVINT. inst. 10, 1, 63 plectro. SVET. Aug. 25 Agrippam ... vexillo (CORP. II 1086. 6145 XI 5210). APVL. met. 5, 6 quibuscumque vellet *Psyche* eas (*sorores*) auri vel monilium -are (*locus, ut videtur, corruptus vel lacunosus;* donis ornare *Traube*) concessit *Cupido*. SPART. Hadr. 3, 7 adamante gemma. VIR. ill. 6, 9 filium ... praetexta bullaque. *nota deos*: HOR. carm. saec. 30 tellus spicea -et Cererem corona. *fere i. q. honorare*: CIC. Pis. 25 me inaurata statua -arant (NEP. Pel. 5, 5 PAVL. FEST. p. 82 PLIN. nat. 34, 32 TAC. hist. 1, 79. *cf.* LIV. 2, 13, 11 Romani novam in femina virtutem novo genere honoris statua equestri -vere. LIV. perioch. 2). LIV. 4, 16, 2 L. Minucius bove aurato est -atus. β *fructibus, herbis, cibis, potu*: PLAVT. Poen. 258 cado vini veteris. CAEL. Cic. epist. 8, 1, 4 Plancus ... magno congiario -atus (SVET. Vesp. 18). CAES. civ. 3, 53, 6 cohortem ... duplici ... frumento (LIV. 7, 37, 2 NEP. Att. 2, 6 frumento; *cf. p. 2005, 66*) ... cibariis. QVINT. inst. 2, 20, 3 eiusdem leguminis (*ciceris*) modio. VIR. ill. 24, 5 farre. γ *libris*: CAPITOL. Gord. 18, 3 bibliothecae copia et splendore -atus *Gordianus*. δ *pecunia: summa certa*: CAES. civ. 3, 53, 5 *Scaevam* -atum milibus CC. BELL. Alex. 48, 2 sestertiis centenis milites (SVET. Iul. 39, 2). NEP. Ages. 8, 6 ducentis viginti talentis (CVRT. 8, 6, 26 PLIN. nat. 7, 123. 29, 5. 36, 68). CVRT. 9, 1, 6 mille aureis singulos *duces*. *generatim dicta*: CAES. civ. 3, 53, 6 cohortem ... duplici stipendio (BELL. Afr. 35, 5 LIV. 3, 58, 8 AMM. 15, 6, 3). NEP. Ages. 7, 2 *Agesilaus* magna -atus pecunia (TAC. ann. 3, 49. 15, 54). PROP. 3, 23, 21 auro (ARGVM. Plaut. Aul. II 9). VAL. MAX. 4, 3, 4 argento. ε *agris, terris, rebus terrenis*: CIC. nat. deor. 2, 6 *P. Vatinius* agro a senatu ... -atus est (BELL. Afr. 56, 3 NEP. Pel. 5, 5 LIV. 4, 49, 14. 38, 39, 11 VAL. MAX. 1, 8, 1. 4, 3, 4). BELL. Afr. 56, 3 finibus (CVRT. 9, 8, 10). LIV. 4, 49, 14 urbe. CVRT. 8, 14, 45 regno (PLIN. nat. 6, 76). IVV. 9, 59 lumbos ... clientis iugeribus paucis. PORPH. Hor. carm. 2, 18, 12—14 fundo. CLAVD. 8, 648 *nurus* omnibus arvis et toto -anda mari. 10, 281 toto ... mundo. ζ *domo, aedibus*: SVET. Nero 30, 2 Menecraten ... triumphalium virorum ... aedibus. *ad ε et ζ: fere i. q. honorare* (*etiam rebus caelestibus*): NEP. Dion 10, 2 in urbe celeberrimo loco ... sepulcri monumento -atus est Dion (*cf.* TREB. trig. tyr. 11, 4 tyrannum sepulchro humiliore). OV. fast. 6, 217 *Semonem* veteres -arunt aede Sabini. GERM. 33 moderator Olympi *Arctos* -vit caelo (ARNOB. nat. 1, 37 [*cf.* AVIEN. Arat. 637]. AVIEN. Arat. 443 *Cephea* polo). 545 te ... sidere -vit, Cancer, ... Iuno. STAT. Theb. 10, 434 tumulo ... ducis -atus *Dymas*. η *rebus non accurate definitis*: INSCR. column. rostr. (Corp. I² 25) 15 navaled praedad poplom ⟨-vet⟩ (CIC. Mur. 38. BELL. Alex. 42, 3 milites. STAT. Theb. 4, 762). PLAVT. Amph. 137 donis (Stich. 656 NOVIVS Atell. 58 VARRO

[*Bannier*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

frg. Non. p. 344, 32 [?] LIV. 25, 18, 15. 25, 25, 13. 29, 35, 3. 45, 38, 12 AVSON. 454, 2. INSCR. *passim; praecipue* donis militaribus *velut* LIV. 24, 16, 9. 25, 7, 4. 39, 5, 17. 39, 7, 3 VAL. MAX. 4, 3, 4 SVET. Aug. 8, 1 VOPISC. Prob. 12, 6 CORP. XIV 3610. 3612. 3900). CIC. S. Rosc. 108 praemiis (NEP. Ages. 3, 2 LIV. 45, 22, 2 SVET. Tib. 20 SPART. Hadr. 10, 2). NEP. Them. 10, 2 muneribus (CON. 4, 2 VERG. Aen. 5, 282. 361 OV. ars 2, 261 epist. 11, 99 MANIL. 4, 736 VITR. 6 praef. 1 VAL. MAX. 1, 6 ext. 2. 2, 10, 2 SIL. 16, 524. 549 SVET. Tib. 6, 3. SVLP. SEV. chron. 2, 3, 8; *adde de carminibus*: HOR. carm. 4, 2, 20 epist. 2, 1, 267). LYGD. 1, 5 honore (*sc. libelli*). CVRT. 8, 6, 26 Eurylochum ... bonis (CYPR. ad Donat. 10 VVLG. Ezech. 36, 11). SVET. Nero 30, 2 Menecraten ... patrimoniis (GALLICAN. Avid. 9, 2). Vesp. 18 Colossi refectorem ... magna ... mercede. APVL. apol. 18 dotibus. SPART. Hadr. 17, 6 sumptibus. *ϑ bestiis*: LIV. 7, 26, 10 tribunum decem bubus (7, 37, 1. 2. 26, 48, 14 VAL. MAX. 4, 3, 4 SIL. 15, 260). VAL. MAX. 4, 3, 4 ornatis equis (5, 1, 7 FRONTIN. strat. 3, 16, 1). CALP. ecl. 7, 10 haedo. *nota de victimis et statuis* (*cf. p. 2010, 50 sqq.*): HOR. carm. 3, 13, 3 o fons Bandusiae ... cras -beris haedo. SEN. Med. 66 hostia. dial. 6, 16, 2 feminas (*velut Cloeliam*) equo. LIV. perioch. 2 equestri statua. *ι hominibus*: PLAVT. Truc. 531 *ancillis* te -o (533. 634). LIV. 2, 13, 9 *Cloeliam* parte obsidum. VAL. MAX. 4, 3, 4 captivorum electione. STAT. silv. 3, 1, 75 Iliaco ... Elissa marito -atur. SPART. Hadr. 17, 6 servis. ARGVM. Plaut. Aul. II 9 uxore et filio. *nota*: HOR. sat. 2, 3, 17 di te Damasippe deaeque ... -ent tonsore (*sc. qui barbam neglectam, philosophorum signum, resecet*).

2 *translate*: *rebus incorporeis, ut aliquis accipiat rem aliquam gratam vel liberetur ab re aliqua ingrata: saepius nonnisi circumscriptionis loco pro verbo simili*: PLAVT. Aul. 808 di immortales, quibus et quantis me -tis gaudiis! SISENNA hist. 120 milites civitate (*passim v. vol. III 1239, 44 sqq. nota per imaginem*: SEN. nat. 5, 16, 4 eurus iam civitate -atus est et nostro sermoni non tamquam alienus intervenit. *al. cf. vol. III 1240, 13 sqq.*). CIC. Arat. 212 *quadripedem* nomine (LVCR. 1, 94 patrio ... nomine regem. OV. fast. 5, 103 tu [*Mercuri*] materno -asti nomine mensem [*sc. Maium*]. MANIL. 4, 684 puellari ... nomine [*sc. Europae*] litus. QVINT. inst. 8, 5, 12. 12, 1, 24 CAPITOL. Opil. 6, 6 Alb. 3, 3 LAMPR. Diad. 2, 2. COD. Theod. 13, 5, 7 [*a. 334*] *urbem* aeterno nomine). har. resp. 6 Annius ... quasi divino munere -atus rei publicae (CATVLL. 101, 3 ut te postremo -arem munere mortis [*fere i. q. afficerem, honorarem. cf.* SIL. 15, 395 cinerem ... supremi muneris officio]. HIL. gen. 95 munere ... opimo regna hominum). nat. deor. 2, 6 *P. Vatinius* a senatu ... vacatione (*cf. l. 64*) -atus est (VAL. MAX. 1, 8, 1). 3, 70 *homines* bona ratione. LYGD. 1, 21 *Neaeram* salute. OV. ars 2, 3 carmina palma (COMM. instr. 2, 17, 18 victoriae palma). LIV. 45, 22, 2 *Rhodios* honoribus (VELL. 2, 115, 1. VAL. MAX. 3, 2, 23 cum facta tum ... verba ... centurionatus honore. 6, 1, 10 PLIN. nat. 16, 14 STAT. Theb. 5, 741 silv. 3, 3, 140 SPART. Hadr. 10, 2 SYNON. Cic. Char. gramm. I 446, 23 B. SCHOL. Cic. Bob. p. 144, 12 St. SCHOL. Germ. Bas. p. 71, 4. 87, 12 AVG. civ. 18, 24 p. 288 D. SVLP. SEV. chron. 2, 6, 4. 2, 13, 1 COD. Theod. 1, 32, 6 CORP. XI 4639). VELL. 2, 100, 4 incolumitate (SVET. Aug. 51, 1). VAL. MAX. 2, 7, 15 dono militiae. 5, 2 ext. 4 longa ... senectute. SEN. frg. 27 immortalitate (PLIN. nat. praef. 25 SCHOL. Germ. Bas. p. 74, 1 RVFIN. Greg. Naz. orat. 2, 13 AVG. civ. 13, 19 p. 583 D.). CVRT. 5, 1, 44 Mazaeum ... satrapea Babyloniae. 5, 3, 15 deditos et captivos ... libertate (PLIN. nat. 4, 85 TAC. ann. 15, 54 SVET. Nero 24, 2 FLOR. epit. 2, 6, 30 *al. passim*); *similia saepius. nota*: COD. Theod. 9, 10, 4, 1 (*a. 390*) *si iudex* crimen ... impunitate -verit.

imprimis de magistratibus, dignitatibus, officiis, sim., saepissime COD. Theod. *et* Iust., *velut* COD. Theod. 1, 32, 6 (*a. 387*) procuratores ... perfectissimatus honore -ati. 6, 20, 1 (*a. 413*) *qui* comitivae primi ordinis dignitate -entur (13, 3, 12). 6, 27, 2 (*a. 363*) qui missione -atus est (8, 5, 23 emeritis officiis. 8, 5, 34, 3. 12, 1, 43. 13, 1, 14 honestae vel causariae missionis necessitate). 6, 35, 3 pr. (*a. 352*) de cubiculis nostris vacatione (*cf. l. 41*) -atos (6, 35, 10. 10, 22, 3) vel diversis obsequiis palatinis aut scriniis memoriae epistularum libellorumque vel officio largitionum comitatensium. 6, 35, 3, 2 optata quiete (12, 1, 55 *decurionem* honoratissima quiete. 14, 3, 7 otio et quiete). 6, 35, 4 (*a. 321*) *palatinos* otio (14, 3, 7 *supra l. 67*). 6, 35, 9 (*a. 380*) qui e palatio sacro ... provinciali administratione -ati sunt (12, 1, 160 [*a. 398 vel 405*] *aliquis* ex curia ... administratione -atus. 15, 14, 11). 7, 1, 6, 1 (*a. 368*) officiis servientes ... securitate. *incertum, an huc pertineat*: COD. Theod. 12, 1, 89 veteranorum ... filios ... se ... otio (*abl.?*) vel debilitate membrorum vel mentis torpore -antes (*cf. p. 2012, 29*).

nota de natura vel naturae viribus aliquem vel aliquid locupletantibus: LVCR. 2, 73 quae decedunt corpora cuique, unde abeunt minuunt, quo venere augmine -ant. 5, 1095 multa videmus ... fulgere, cum caeli -vit plaga vapore. 5, 1215 an *moenia mundi* divinitus aeterna -ata salute perpetuo possint aevi labentia tractu ... aevi contemnere viris. VAL. MAX. 1, 8 ext. 18 quapropter ... *rerum natura* in templo Iunonis Laciniae aram ad omnes ventos immobili cinere -verit. CVRT. 6, 5, 29 magnorum ... operum non alios capaces putant *barbari*, quam quos eximia specie -are natura dignata est. COLVM. 3, 10, 11 *pampinorum* alios fructu -vit natura.

II *aetate posteriore notione* 'dono' *dandi*, 'dono' *afficiendi infirmata vel obscurata fere i. q. dare, tradere*: BOETH. arithm. 1, 9 p. 19 Fr. circa ipsum qui sunt termini, -ant sibi mutua nomina secundum proprias quantitates. VITAE patr. 5, 6, 7 (*cum synonymo sensum verbi explicante*) -a mihi, abba, aliquantum lini ... et dedit ei cum gaudio. GREG. TVR. Franc. 5, 26 *Varocus* filium suum in obsedatum -ans. 5, 48 pallam sepulchri fideiussorem -at *Leuchadius* se nobis numquam adversaturum. SYNON. Cic. Char. gramm. 423, 9 B. leges posuit, condiciones dedit, imperium -vit. COD. Iust. 4, 5, 10, 1 (*a. 530*) Papinianus ... ipsi qui utramque persolvit electionem -at. 6, 42, 30 (*a. 529*) plenissimum ei (*sensui*) -mus eventum, ut *eqs.* 7 2, 15, 4 (*a. 531—532*) repletionem ... constitutioni -antes sancimus *eqs.* LEX Sal. 39, 2 si quis hominem ingenuo plagiaverit et probatio certa non fuit, sicut pro occiso iuratores -et (53, 1. 3. 5. 58). 49, 1 si quis testis necesse abuerit ut -it. 50, 2 ut nulli alteri nec solvat nec pignus -et solutionis. 58 facultatem. capit. 1, 7 qui eam (*viduam*) accipere voluerit, reibus (*sic!*) secundum legem -et. ASSVMPT. Moys. 8, 3 uxores ... diis -buntur in gentibus. ROMVL. fab. Aesop. 21, 5 cibus ... mundior mihi (*asino*) -atur, *quam cani.* 63, 6 ut canes obsides eis (*lupis*) -arentur. *al.* IORD. Get. 131 promittunt *Visigothae* se, si doctores linguae suae -verit Valens, fieri Christianos. COD. Iust. 6, 43, 1, 2 (*a. 529*) cum testatori hypothecam ... in testamento quibus voluit dare ... non ab re est etiam nos ... hypothecariam *actionem* -are. salutem -are *v. p. 2007, 73.*

nota reflex. translate: TERT. apol. 50, 5 Empedocles totum sese Aetnaeis incendiis -at. AVG. serm. 20, 3 ne -et se libidinibus, trahendum omnibus cupiditatibus. LEX Sal. capit. 1 rubr. de muliere vidua, qui se ad alium maritum -are voluerit. *incertum, an huc pertineat*: COD. Theod. 12, 1, 89 (*a. 382/1*) veteranorum *filii* se ... otio (*dativ.?*) vel debilitate membrorum vel mentis torpore -antes (*cf. p. 2011, 72*).

ad I, II syn., opp.: **1** *syn. et iuxta posita selecta*: *ad I A* (*alia qualibet ratione tradendi alicui speciatim in iure expressa*): (pretio) addicere: CIC. dom. 107 SVET. Galba 15, 2. alienare: COD. Theod. 8, 13, 1 pr. (abalienare: COD. Theod. 16, 2, 27 pr.). applicare: INST. Iust. 2, 9, 1. cedere: PLIN. epist. 5, 1, 3. commendare: COD. Theod. 4, 6, 3 (= COD. Iust. 5, 27, 1). commodare: CIC. Marcell. 19 SEN. benef. 5, 7, 5 (*nota* PVBLIL. H 18 homo vitae commodatus, non -atus est. *cf. p. 2004, 31*). concedere: CIC. leg. agr. 3, 11 QVINT. decl. 355 p. 387 CORP. VI 36590 XIII 4131. credere: SEN. benef. 5, 9, 2 MART. 1, 75, 1. dare: ENN. ann. 201 PLAVT. Bacch. 1081 Mil. 1204 LEX vic. Furf. 7 CIC. Verr. II 4, 36. 67 leg. agr. 3, 11 LEX Vrson. (Corp. I² 594) 132, 30. 134, 47 SEN. benef. 5, 9, 2 MART. 9, 94, 4 *al.* dedicare: LEX vic. Furf. 7 (Corp. I² 756). derelinquere: COD. Theod. 3, 12, 3 (= COD. Iust. 5, 5, 6). dicare: CIC. Verr. II 4, 66. distrahere: COD. Theod. 8, 15 rubr. 8, 18, 1, 3. 10, 1, 1. 12, 11, 1, 1ᵃ. 13, 6, 6. 16, 2, 27 pr. dividere: PLIN. epist. 8, 16, 2. emere: CIC. inv. 1, 84 QVINT. inst. 5, 10, 67 PLIN. paneg. 50, 7 VLP. dig. 18, 1, 37 GAIVS dig. 35, 1, 17 pr. COD. Theod. 16, 5, 40, 4. erogare: PLIN. epist. 7, 18, 4. largiri: LEX Vrson. (Corp. I² 594) 132, 30 MART. 4, 56, 7 TAC. hist. 1, 52 ann. 15, 14 PLIN. paneg. 50, 7 CAPITOL. Maximin. 28, 6. manumittere: SVET. Tib. 15, 2. mutare: COD. Theod. 8, 13, 1. perdere: *v. p. 2004, 32 sqq.* proicere: SEN. epist. 120, 8. relinquere (*testamento, heredi*): CIC. Att. 1, 20, 7 QVINT. inst. 5, 10, 67 PLIN. epist. 8, 16, 2 VLP. dig. 7, 1, 22 COD. Theod. 8, 18, 6. 16, 2, 27 pr. 16, 5, 49. testari: COD. Theod. 16, 7, 7, 1. tradere: CIC. dom. 107. transferre: COD. Theod. 13, 6, 6. vendere: CIC. leg. agr. 3, 11 IVV. 6, 212 GAIVS inst. 2, 50 (*bis*). DIG. *saepe.* COD. Theod. 8, 13, 1. 11, 20, 5, 1. 16, 5, 40, 4 *al.* INST. Iust. 2, 9, 1 INSCR. Not. d. scavi 1906 p. 205 CORP. VI 29289, 11. *nota* VI 34002 non vendidi, sed -vi (PLIN. nat. 35, 132). *cf.* vēnire: PLIN. epist. 10, 70, 2. venumdare: SCAEV. dig. 32, 38, 3 COD. Theod. 11, 20, 5, 1. *ad I B*: laudare: LIV. 10, 44, 3. 21, 43, 18. 25, 18, 15.

2 *opp.: ad I A*: adimere: LIV. 38, 48, 4. auferre: PLAVT. Mil. 1304 PLIN. epist. 9, 30, 2. eripere: PVBLIL. Q 36. rapere: SEN. Herc. O. 412. repetere: COD. Theod. 3, 5, 2 pr. (= COD. Iust. 5, 3, 15).

ad I, II structurae (ad *pro dat.: supra l. 28. fort. alqm. alqd.: p. 2009, 72*): **1** *sequitur* (*acc. c.*) *inf.* **a** -are *alicui aliquid*: VERG. Aen. 5, 262 *Aeneas loricam* -at habere viro (10, 700 arma ... Lauso -at habere umeris et vertice figere cristas). HOR. carm. 1, 3, 18 sat. 2, 5, 60 SIL. 3, 136. 597 STAT. Theb. 6, 822 PAPIN. dig. 39, 5, 27 TERT. scorp. 13 *al. passim.* **b** -are *aliquem aliqua re*: PETR. CHRYS. serm. 71 p. 401ᴬ *deus* vos -vit credere. ALC. AVIT. epist. 32 verba ... ex ipso meatus tramite -rer audire. *fort.* ENN. ann. 18 *Anchisam Venus* fari -vit (*sic* PROB. Verg. ecl. 6, 31, *sed* SCHOL. Veron. Verg. Aen. 2, 687 fata docet).

2 *sequitur* ut: SIL. 12, 390 vos, Calliope, nostro -ate labori, nota parum magni longo tradantur ut aevo facta viri. HIER. in Ier. 3, 65, 4 epist. 64, 7, 1 VVLG. Phil. 1, 29 RVFIN. hist. mon. prol. AVG. in psalm. 103, 2 civ. 15, 27 p. 120 D. 22, 11 p. 585 tract. in Ioh. 85 PROSP. resp. ad Gall. 1, 8 c. coll. 16, 1 SEDVL. pasch. 2, 26 (op. pasch. 2, 2). NOVELL. Iust. 35, 8 VITAE patr. 5, 11, 18.

ad I, II additamenta: **1** *spectatur causa donationis*: **a** -are *alicui aliquid*: PLAVT. Amph. 260 ob virtutem (BELL. Hisp. 26, 1 VAL. MAX. 4, 4, 8 PLIN. nat. 33, 142). PAVL. FEST. p. 56 ob significandam partus facilitatem. SEN. benef. 4, 37, 1 virtutis causa.

[*Bannier*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CVRT. 7, 3, 3 ob egregiam in Cyrum fidem. **b** -are *aliquem aliqua re*: PLAVT. Asin. 44 ob istuc dictum (Most. 174 ob istuc verbum). TER. Hec. 849 pro hoc nuntio. SISENNA hist. 120 virtutis ergo (CIC. opt. gen. 19 LIV. 25, 7, 4. 31, 15, 6 PAVL. FEST. p. 82). CORP. I^{2} 709 virtutis causa (LIV. 26, 48, 13. 42, 34, 11. 42, 61, 1 SEN. benef. 4, 37, 1 CVRT. 5, 2, 5). CIC. S. Rosc. 108 quam ob causam? (PAVL. FEST. p. 63). Verr. II 5, 110 ob virtutem (LIV. 5, 47, 7. 23, 20, 2 PAVL. FEST. p. 46). LEX Vrson. (Corp. I^{2} 594) 132, 29 alterius petitionis causa. NEP. Hann. 7, 2 ob eam ... rem. HOR. sat. 2, 3, 17 verum ob consilium. LIV. 10, 44, 5 ob insignem multis locis operam. 38, 23, 11 pro merito. mortis causa *passim (cf. p. 2015, 28), velut* IVLIAN. dig. 39, 6, 18 pr. AFRIC. dig. 39, 6, 23 MARCELL. dig. 39, 6, 13, 1 MARCIAN. dig. 37, 5, 20 pr. *al. cf.* PAVL. sent. 3, 7, 1 mortis causa -at, qui ad bellum proficiscitur et qui navigat ea scilicet condicione, ut si reversus fuerit, sibi restituatur; si perierit, penes eum remaneat, cui -vit. PAPIN. dig. 39, 6, 42, 1 non tam mortis causa quam morientem -are. *similia*: VELL. 2, 115, 3 PLIN. nat. 6, 76. 34, 32 IAVOL. dig. 24, 1, 20 VLP. dig. 24, 1, 32, 16 GELL. 18, 2, 15 APVL. apol. 18. CAES. civ. 3, 53, 5 ut erat de se meritus et de republica. LIV. 30, 15, 13 prout a quoque navata opera erat. VLP. dig. 39, 5, 7, 1 iusta ratione motus (39, 6, 2 cogitatione mortalitatis. *ibid.* imminente periculo motus).

2 *spectatur* modus *donationis*: LEX Cincia (frg. Vat. 298) inter se. BELL. Hisp. 33, 3 in praesentia. HOR. sat. 1, 5, 65 ex voto. LIV. 3, 58, 8 extra ordinem. VAL. MAX. 5, 2, 8 adversus condicionem foederis. SEN. Oed. 692 gratia nostra. benef. 1, 15, 6 ratione nec recta voluntate. IAVOL. dig. 39, 5, 25 meo nomine (POMPON. dig. 39, 5, 9, 2 tuo nomine). POMPON. dig. 39, 5, 9, 2 patris iussu aut voluntate. PAPIN. dig. 41, 2, 48 simul cum praediis. PAVL. dig. 49, 4, 5, 5 supra legitimum modum. sent. 5, 11, 6 in infinitum (frg. Vat. 304). frg. Vat. 305 dotis nomine. 306 ultra exceptum (dotem dare *Huschke*). *abundanter*: SCHOL. Germ. Sang. p. 120, 14 (= SCHOL. Arat. rec. interpol. p. 192 M.) in munere. *nota*: vivum -are, *velut* IVLIAN. dig. 38, 5, 9 PAPIN. dig. 31, 77, 10 VLP. dig. 39, 5, 16 MOD. dig. 34, 4, 18 PAVL. dig. 2, 13, 9, 1 SCHOL. Iuv. 2, 58 *al.*

adverbia: CATO or. frg. 1, 13 honeste. CIC. S. Rosc. 23 large effuseque. LVCR. 5, 1215 divinitus. CAES. civ. 3, 53, 6 amplissime. SALL. Iug. 8, 2 magnifice (NEP. Dat. 3, 5). VELL. 2, 16, 3 viritim. SEN. benef. 3, 14, 1 circumspectius. CVRT. 4, 11, 19 liberaliter. IVLIAN. dig. 39, 6, 42, 1 absolute. SCAEV. dig. 24, 1, 56 pure. PAPIN. dig. 24, 1, 53 pr. frustra. frg. Vat. 262 simpliciter (VLP. dig. 14, 6, 9, 1). VVLG. Eph. 4, 32 invicem.

3 *indicato* fine *donationis*: PLIN. epist. 6, 25, 3 ad instruendum se ornandumque. IVLIAN. dig. 38, 5, 6 magis ... in fraudem patroni quam contra senatus consultum (in *c. acc. v. etiam p. 2012, 7*). VLP. dig. 24, 1, 5, 12 ad oblationem dei (*sic!*). CORP. VI 34002 monumentum lucandum (*sic!*).

4 *indicato* unde *-etur*: LIV. 42, 23, 6 ex alieno. VAL. MAX. 4, 4, 9 ex praeda (SEN. benef. 4, 37, 1). SEN. benef. 7, 4, 2 de suo (apocol. 4, 2). COMM. instr. 2, 22, 12 de labore tuo. 2, 24 tit. de malo. 2, 24, 10 de lacrimis. VLP. dig. 24, 1, 3, 4 de castrensi peculio (24, 1, 3, 8 ex ... peculio). 24, 1, 3, 6 ab uxoris nurusve parte. 24, 1, 32, 8 de castrensibus bonis. PAVL. dig. 41, 1, 49 ex re sua.

5 *indicato* ubi *-etur aliquis aliqua re*: CORP. I^{2} 709 in castreis apud Asculum. RHET. Her. 2, 27, 43 apud exercitum. CIC. Verr. II 2, 29 in contione (Phil. 12, 19 opt. gen. 19. VAL. MAX. 8, 14, 3 militum). opt. gen. 19 in senatu. SALL. Iug. 8, 2 pro contione (LIV. 38, 23, 11 [?]. 39, 31, 17. 40, 32, 8 CVRT. 10, 5, 10). LIV. 33, 44, 12 contione advocata. VAL. MAX. 5, 2, 8 in ipsa acie.

ad I, II: participia *pro adiectivo vel substantivo posita*: 1 *perf. pass.* **dōnātus,** -a, -um: **a** *aliquis (aliquid) alicui*: HOR. epist. 1, 7, 39 inspice, si possum -a reponere. SEN. dial. 7, 20, 4 nihil magis possidere me credam quam bene -a. benef. 1, 12, 2 *apud plures* non diutius in animo sunt -a quam in usu. POMPON. dig. 40, 14, 3, 1 utrumne quae ... dominis abstulissent ... reddere debeant, an vero etiam concessa et -a a manumissoribus amplexi sint (amplius insint *Mommsen dubitanter*). TRYPH. dig. 46, 2, 33 -um ab eo petebam, creditor autem debitum persequitur. VLP. dig. 24, 1, 21, 1 non posse ... peti quasi -um, quod compensatum est. 41, 10, 1 pr. *cf. p. 2014, 5.* 47, 2, 14, 11 simile -o precarium est. MARCIAN. dig. 48, 13, 4, 1 -um deo immortali. AVR. VICT. epit. 10, 8 cum -a concessave a prioribus principibus firmare insequentes soleant. COD. Theod. 14, 4, 8, 2 (*a. 397*) qui praedia obnoxia corpori vel ex empto vel ex -o vel ex quolibet titulo tenent. PETR. CHRYS. serm. 90 p. 453^{C} Petrus, cum per aequora divinos imitatur incessus ..., ante de lapsu supplicat quam gaudeat de -o. COD. Iust. 1, 2, 23 pr. si quis .. donationis titulo aliquid dederit ... -orum ... eis sit longaeva actio. 10, 28 rubr. de collatione -orum vel relevatorum aut translatorum seu adaeratorum. 10, 28, 1, 1 *al.*

nota pro -o *apud Ictos* (DIG. 41, 6 rubr. COD. Iust. 7, 27 rubr.). *cf.* GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357^{A} πρὸ δονάτου ἀπὸ δωρεᾶς. SCAEV. dig. 41, 6, 5 qui pro -o coeperat usu capere, manumittendo nihil egit (PAPIN. frg. Vat. 260 filius emancipatus, cui pater peculium non ademit res, ... pro -o vel pro suo ... usucapit. PAVL. dig. 41, 6, 1 pr. HERMOG. dig. 41, 6, 6. *cf.* VLP. dig. 41, 3, 27). VLP. dig. 5, 3, 12, 1 in titulo 'pro -o' quaeritur, an quis pro possessore possideat. 41, 2, 3, 21 genera possessionum tot sunt, quot et causae acquirendi eius, quod nostrum non sit, velut pro emptore, pro -o, pro legato ... pro suo .... 41, 10, 1 pr. -a vel legata vel pro -o vel pro legato etiam pro suo possideo. PAVL. dig. 10, 2, 25, 7. HERMOG. dig. 29, 4, 30.

b *aliqua re*: CIC. epist. 13, 36, 1 in qua *tab'ula* nomina civitate -orum incisa essent.

2 *praes. activi* **dōnāns,** -antis: MART. 2, 30, 2 *viginti sestertia* -i non grave munus erat. NERAT. dig. 39, 6, 43 existimationem -is hanc esse, ut. POMPON. dig. 24, 1, 31, 7 maiores -i succurrisse (VLP. dig. 16, 1, 4, 1). VLP. dig. 24, 1, 5, 8 *donatio* -em pauperiorem et accipientem faciet locupletiorem. 24, 1, 5, 9 *locus* -is manet. PAVL. dig. 31, 87, 4 contra voluntatem -is ea, quae -ata sunt, revocari. MODEST. dig. 34, 4, 18. HIER. epist. 21, 2, 4 *gratia* ex -e concessa est.

3 *nota gerundivum* **dōnandus,** -a, -um *pro subst.*: DRAC. laud. dei 1, 170 linguae laurus honos solvit (*i. solvendo efficit*) -anda (*pro 'folia d.'*) poetis.

III *i. q.* ***condonare, non retinere, non flagitare, non repetere:***

A ***aliquem, aliquid*** *(alicui, alicui rei)*:

1 *fere i. q. reddere, non retinere*: **a** *aliquem alicui (rei)*: ENN. ann. 201 -o (*sc. captivos*), ducite, doque. OV. ars 1, 441 Hectora -vit Priamo ... Achilles. LIV. 2, 35, 5 unum sibi civem, unum senatorem ... pro nocente -arent. POMP. TROG. Iust. 38, 6, 6 ut ne victum quidem *Masinissae nepotem* patris memoriae -rent. SEN. contr. 10, 3, 3 -a filiam, si misericors es, deprecanti, si hostis, edicto, si pater, naturae, si iudex, causae, si iratus es, fratri. SEN. dial. 4, 21, 4 causae suae et prioribus factis et bonis in futurum promissis -etur *puer*. 4, 30, 1 *puer* aetati -etur. clem. 1, 1, 4 alium dignitati ..., alium humilitati. 2, 6, 2 lacrimis maternis filium. PETRON. 31, 1 -o vobis *servum*. STAT. Theb. 3, 59 hanc tibi ... -at ... Tydeus ... animam (*i. hominem*). QVINT. decl. 315 p. 241 -ate, *iudices*, meritis meis filium. FLOR. epit. 3, 5, 10 *Sulla Athenienses* in honorem mortuorum sacris suis famaeque -vit. TERT. adv. Marc. 2, 26 p. 372 Moysi ... -atus est populus. 4, 42 p. 563 Barrabas ... nocentissimus vita ut bonus -atur. SOL. 1, 125 qui morti destinabatur -atus *est* filiae. IVST. 32, 2, 5 -atum patrem filio. AVSON. 195, 32 Attius -atus aerumnis patris. DAMAS. 9, 5 Marthae -are sorori (*sc. Lazarum fratrem*). VVLG. Marc. 15, 45 -vit *Pilatus* corpus *Christi* Ioseph. act. 3, 14 virum homicidam -ari vobis. Philem. 22 per orationes vestras -ari me vobis. AVG. civ. 5, 18 p. 228 D. Iudaei ... *piorum* gloriae -ati sunt. 21, 18 p. 522 -bit eos ... deus precibus et intercessionibus sanctorum suorum. anim. 1, 12 *puer* pro Christo moriturae sororis precibus -atus. *nota*: PETRON. 138, 6 *Paris* Helenen huic -asset et deas (*sc. contemnendas concessisset*).

b *aliquid alicui (rei)*: CIC. epist. 5, 4, 2 inimicitias ... rei publicae. VAL. MAX. 2, 2, 2 illecebris et suavitati litterarum imperii pondus et auctoritatem. 5, 4, 1 *matris* utero ... patriam. 8, 1 absol. 9 salus propriis obruta criminibus proximorum claritati -ata. 8, 1 absol. 11 accusatoris amplitudini damnatio eius -ata. SEN. epist. 81, 4 beneficiis -etur, quod ex iniuria superest. 90, 35 virtutem ... voluptati. PETRON. 4, 2 spes suas ... ambitioni. SIL. 15, 600 patriae ... iram. QVINT. inst. 5, 2, 4 iuri iurando alieno suum. decl. 360 p. 392 filio petitionem. 368 p. 403 *raptori marito* ultionem suam. *ibid.* testamentum patris. VLP. dig. 50, 16, 212 praevaricatores eos appellamus, qui causam adversariis suis -ant.

2 *i. q. condonare, concedere, missum facere, remittere*: **a** *i. q. neglegere, omittere*: SEN. contr. 2, 5, 11 transeundum, quasi -emus et possimus quidem facere controversiam, sed nolimus. SEN. clem. 1, 20, 2 ut ... animum in potestate habeat et poenam ... -et (2, 7, 1 LACT. ira 18, 8). PETRON. 18, 6 contemni turpe est, legem (*fere i. q. legis actionem*) -are superbum. STAT. Theb. 1, 31 (*ad Domitianum*) maneas hominum contentus habenis ... et sidera -es (*sc. Iovi*). QVINT. inst. 3, 6, 8 ut ea, quibus minus confidimus, ... omittamus ... velut -antes. 7, 1, 18 quasdam quaestiones executi -are solemus et concedere. 10, 1, 91 *in studia* -ato imperio *Germanicus* iuvenis secesserat. PS. QVINT. decl. 1, 9 -o illud. SVET. Cal. 40 composuisse vel -asse negotium. VLP. dig. 2, 15, 8, 17 praetori ... ea res quaerenda commissa est, non neglegenda nec -anda. TERT. carn. 2 -o illis (*magis*) aurum suum (*i. non commemoro, non dico sim.*). orat. 7 nec evadat *debitum* iustitiam exactionis, nisi -etur exactio. IVL. VAL. 2, 11 dices ... Xerxem ... superatum: -amus (*i. concedimus*). COD. Theod. 9, 37, 2 (*a. 369*) nisi forte ille, qui haec pertulit, contemnat et -et ipse quod pertulit. SIDON. carm. 7 122 iras veteres Saturnia -at.

b *i. q. ignoscere, remittere*: OV. Pont. 2, 7, 51 culpa gravis precibus -atur saepe suorum. SEN. contr. 2, 3, 7 iniuriam (VLP. dig. 47, 10, 17, 12 VVLG. II Cor. 12, 13 AVG. c. Adim. 8 VAL. CEM. hom. 15, 4). *ibid.* crimen (contr. exc. 4, 4 LVCAN. 9, 144 QVINT. decl. 310 p. 222 meritis ... virtuti. PACIAN. sim. carn. p. 144, 6 PRVD. ditt. 120 CYPR. GALL. iud. 164). contr. 10 praef. 10 multa -anda ingeniis puto, sed -anda vitia, non portenta sunt. SEN. dial. 5, 11, 1 alia differenda sunt, alia deridenda, alia -anda. Oed. 1001 scelera (TERT. adv. Marc. 2, 23 p. 366). epist. 81, 16. amic. p. 39 indefensa. LVCAN. 7, 850 belli ... damna. 9, 1088 nefas. PETRON. 58, 3 ego istud colliberto

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

meo -o. STAT. Theb. 7, 556 vulnera. QVINT. decl. 375 p. 415 *lusus* -ari aetati possunt. 378 p. 423 IVV. 6, 191. APVL. flor. 9 p. 29 syllabam barbare pronuntiatam (*paulo ante* ignoverit). TERT. pudic. 6 incesta ... fornicationes (17) cum incesto ... de prostitutione nuptias.... 13. 21 delicta *quater* (22 apol. 50 resurr. 23 adv. Marc. 5, 19 p. 645 HIL. trin. 1, 13 *al.*) *ibid.* admissa (PACIAN. epist. 3, 7). 22 quis permittit homini -are, quae deo reservanda sunt? adv. Marc. 4, 35 p. 539 offensam (*cf.* PRVD. psych. 781 offensacula). CYPR. laps. 17 nec remittere aut -are indulgentia sua servus potest, quod in dominum delicto graviore commissum est. orat. 22 peccata (laps. 18 sent. episc. 39 NOVATIAN. trin. 1, 12 COMM. apol. 746 ARNOB. nat. 7, 8 *al.*). COMM. instr. 1, 32 et locus et tempus et persona tibi -atur. 2, 5, 8 in baptismo tibi genitalia sola -antur. *al.* *? nota aliquem:* Ov. ars 3, 85 ut Veneri, quem luget adhuc, -etur Adonis (*sic R, sed* ponetur *pro* -etur; *ceteri vero* ut taceam de te, quem nunc quoque luget, Adoni). *absolute*: TERT. pudic. 2 filios dei misericordes et pacificos esse oportebit, -antes invicem, sicut et Christus -vit nobis (13 VVLG. II Cor. 2, 7). *pendet* quod: HEGES. 5, 53 l. 87 non -bo Romanis, quod vicerint.

c *i. q. non repetere pecuniam*: BRVT. Cic. ad Brut. 1, 6 (9, 15), 4 sibi -atum aes alienum a Caesare dicunt *Dyrrhachini.* CAES. civ. 3, 21, 1 mercedes habitationum annuas conductoribus. QVINT inst. 5, 111 *tabulas quibus centum talenta mutua Thessalis dedisse Thebanos continebatur* -vit his (*Thessalis*) *Alexander* ultro. 5, 112. HIL. c. Const. 10 vectigalia, Caesar, -as. POMPON. dig. 15, 1, 4, 5 servo ... debitum (ITALA Matth. 18, 32 [Cypr. epist. 30, 7] ἀφῆκα. VVLG. dimisi. COD. Iust. 4, 35, 23 pr.). MARCELL. dig. 39, 6, 28 avunculo suo debitori mortis causa (*cf. p. 2013, 11*) -turus quae debebat. SCAEV. dig. 34, 3, 28, 2 -o illi (*Seio*), quidquid sortis et usurarum nomine mihi debebat. PAPIN. dig. 20, 6, 1, 1 residuum pretium emptori. MARCIAN. dig. 36, 1, 31 (30), 5 *al.* PANEG. 8 (5), 12, 1 nescit taxare indulgentiam tuam, qui te putat septem milia capitum sola -asse. -asti omnia, quae stare fecisti. VVLG. Luc. 7, 42. 43. CASSIOD. var. 9, 10, 2 ut, quod ei iuste offerri potuit, quasi ... illata stipendia -remus. CORP. XII 594 -vit nobis impendia quae fecit *Q. Cornelius.*

3 *i. q. non auferre, eripere*: CIC. Sest. 47 vita (*cf. p. 2007, 79 sqq.*) ... patriae potius -ata quam reservata naturae (BELL. Afr. 44, 4 *captivis.* LVCAN. 4, 347. STAT. Theb. 6, 816 minori. QVINT. decl. 368 p. 403 *bis.* LACT. mort. pers. 29 VVLG. II Macc. 3, 31. 33. AVG. civ. 3, 30 p. 143 D. adversariis ... vitam dignitatemque. CONST. Sirmond. 14; *cf.* SIL. 4, 505 -atā tela inter Martia luce *i. vita.* VVLG. Esth. 7, 3 -a mihi animam meam). SEN. suas. 7, 8 vilissima pars tui est, quae tibi vel eripi vel -ri potest. STAT. silv. 3, 3, 169 Dacis -at clementia *Domitiani* montem. SCAEV. dig. 31, 89 pr. *epistula* quidquid in peculio habuit filius, ei -vit *pater.* GALLICAN. Avid. 12, 7 vivant *filii Avidii* in patrimonio parentum pro parte -ato. *fere i. q. servare*: SEN. benef. 5, 19, 4 filium mihi -asti. VVLG. II reg. 12, 22 si forte -et eum mihi dominus et vivat infans. act. 27, 24 -vit tibi deus omnes, qui navigant secum. *fere i. q. reddere*: AVG. civ. 1, 4 p. 9 D. in *asylum Iunonis* incensis templis et diis erepta spolia portabantur, non -anda victis, sed dividenda victoribus.

4 *i. q. alicui dare facultatem aliqua re supersedendi*: SEN. nat. 2, 59, 4 hoc nulla diligentia evitat, nulla felicitas -at. 2, 59, 13 casus iste -at metum. LVCAN. 4, 764 *equus* spatium iaculis oblato volnere -at. 6, 58 ratibus longae flexus -are Maleae. 7, 784 quantum poenae misero mens conscia -at...! 8, 815 multos patriae -asse triumphos *Pompeium.* 9, 1017 (*Ptolemaeus ad Caesarem*) rex tibi Pellaeus belli pelagique labores -at. VAL. FL. 1, 473 -at... Iphiclo pelagus iuvenumque labores Aesonides. SIL. 1, 487 (*Murrus ad Hannibalem*) Pyrenen Alpesque tibi mea dextera -at. 2, 326 quantum heu, Carthago, -at tibi sanguinis Hammon! 15, 651 *ductoris* finem -ate senectae. 15, 734 quot funera Poenis -arunt ... suffragia ... campi! VLP. dig. 9, 2, 27, 5 si *quis olivas* iam maturas *decerpserit*, cessat Aquilia: nulla enim iniuria est, cum tibi impensas -verit, quae in collectionem huiusmodi fructuum impenduntur.

B *aliquem aliqua re:* *i. q. non privare, non spoliare*: VAL. MAX. 3, 3, 1 (*Porsena loquitur*) revertere ... ad tuos, Muci, et eis refer te ... a me vita -atum (8, 7 ext. 7 [*opp.* spoliare]. SIL. 5, 564 STAT. Theb. 10, 434 SCHOL. Germ. Bas. p. 74, 1).

composita: condonare, disdonare, perdonare (ROMVL. fab. Aesop. ed. Thiele 51, 21 rec. vet., *cf. Löfstedt ad Peregr. Aeth. p. 125*), redonare. indonatus (VAL. CEM. hom. 8, 2).

derivata: donaticus, donatio, donativum, donator.

Bannier.

***dōnum, -ī** *n.* [*i. q. osc.* dunum dúnúm, *umbr.* dunum, *vestin.* duno, *volsc. vel mars.* dunom (*in inscr. Antini reperta*), *ind.* dā́nam '*donum*', *cf. c. hibern.* dān '*donum, ars*' *et c.* dare. *Th.*]. VARRO ling. 5, 175 *dos* graece δωτίνη ... ab eodem -um. PAVL. FEST. p. 69 -um ex Graeco est, quod illi vocant δῶρον. ISID. orig. 7, 3, 15 a dando ... -um est nuncupatum (*cf. p. 2016, 13*). *de notione*: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 433, 25 B. munera -a. honores. praemia *eqs.* p. 434, 29 mercede ... munere. aere. -o *eqs.* NON. p. 527 -a consuetudine haec habentur, quae aut propitiandis dis dantur aut hominibus pro benefactis redduntur; sed auctoritate pro 'ultione' posita manifestum est (*Verg. ecl. 6, 79 v. p. 2017, 25*). HIER. in Ier. 4, 63, 5 λῆμμα non solum assumptionem, sed et -um munusque significat. AVG. loc. hept. 4, 18 p. 590, 10 *sqq.* -um graece δῶρον dicitur (*v. totum locum de differentia vocabulorum* -um, datio, datum). GLOSS. -um δῶρον. munus χαριστήριον. *de differentia inter* -um et munus (*cf. p. 2017, 38. 2019, 78*): VLP. dig. 50, 16, 194 inter -um et munus hoc interest, quod inter genus et speciem: nam genus esse -um Labeo a donando dictum ..., munus esse -um cum causa ut puta natalicium, nuptalicium. MARCIAN. dig. 50, 16, 214 munus ... quod necessarie obimus ..., -a ... quae ... sponte praestantur *eqs.* (*cf.* PAVL. FEST. p. 140 munus ... -um, quod officii causa datur. SERV. Aen. 2, 269 ISID. diff. 1, 360). AGROEC. gramm. VII 119, 6 -um dantis est, munus accipientis. illud a dando ... dictum (ISID. diff. 1, 360 *al.*). *apud scriptores* -um *et* munus *passim confunditur* (*cf.* PAVL. dig. 50, 16, 18 munus ... dicitur ... -um) *v. imprimis p. 2025, 24 sqq. et cf.* NOT. Tir. 41, 93. *de diversitate inter* -um *et* praemium: EVGRAPH. Ter. Eun. 1057 *cf.* DIFF. ed. Beck p. 53, 36. *de formis*: duno(m): CORP. I² 394 (*cf. p. 2015, 76*). *non plane certae sunt formae heteroclitae* -us: CORP. XIV 4190 *et* -ui: INSCR. lat. d'Afrique 7. *scribitur cum apice*: DECRET. decur. Camp. (Corp. X 3903) 15. Aquil. Ital. (Corp. V 875) 6. CORP. V 752. *notatur per* don: CORP. I² 46. 1445. 1817 *al.*, *per* do: CORP. I² 1833. 1846. XIV 4310. 4311; *per* d *in iuncturis* d(onis) d(onatus); d(onum) *sive* d(ono) d(at); d(ono) d(at) d(icat) d(edicat); d(onum) p(osuit) *saepe.* *legitur passim per totam latinitatem.* [*it.* dono, *francog. hisp.* don. *M.-L.*] [*dub. vel corrupt.*: INSCR. Cantov. (Corp. I² 5) 6 *traditur* doivom. AFRAN. com. 4 bona (*Douza*; -a *codd.*) comest cotidie (*cf.* CAES. civ. 1, 7, 4 *et infra l. 45*). LVCR. 2, 681 *versum deesse censet Munroe, aliis pro* -a *legendum esse* poma *videtur.* LIV. 10, 46, 6 militi -um (*Madv.*, munus *Weißb.*, tum *codd.*) dari. 42, 28, 9 (*v. p. 1988, 60*). 42, 61, 1. 45, 5, 12. SVET. Iul. 84, 3 quidquid praeterea ad -um (ad manum *Beroald.*, idoneum *Heinsius, al. aliter*) aderat. CLAVD. 22, 156 gratia nodi (-i *pars codd.*). INSCR. christ. Hisp. 2 (*v. adn. Huebneri*).]

I *de iis rebus, quae **homines** solent largiri*: ***A generatim*:**

1 *de rebus corporeis*: CORP. I² 2391 A(ula) Septunolena Petr(oni?) Maisio -o (*in patera aenea*). PLAVT. Amph. 537 condignum -um, qualest qui -um dedit *eqs.* Cist. 93 in amicitiam insinuavit ... blanditiis, muneribus, -is. Mil. 714 inter se certant -is. 1017 non multae de digito -um mittunt. Most. 184 infecta -a facio. *al.* Truc. 589 ob haec -a... me illum amare. 608 *al.* TER. Eun. 1057 quodvis -um praemium a me optato. TITIN. com. 56 ut sua servet -a. CIC. Verr. II 3, 184 nummulis corrogatis de nepotum -is. 5, 82 -is beneficiisque multis devinciebatur (TAC. ann. 2, 58). Cluent. 190 -is, muneribus ... obstrinxit. Cael. 36 tua -a esse tanti. off. 2, 75 quando Romani accipere -a coepissent. *al.* CAES. Gall. 7, 31, 1 -is (β, bonis α) pollicitationibusque alliciebat (LIV. 1, 47, 7). SALL. Catil. 54, 4 nihil denegare, quod -o dignum esset. Iug. 103, 6 -a omnia in benignitate habebantur. VERG. Aen. 1, 709 mirantur -a Aeneae. 2, 36. 44 ulla putatis -a carere dolis Danaum? 3, 464. 469. 8, 721 *Augustus* -a recognoscit populorum. 11, 228 nil -a neque aurum nec magnas valuisse preces. HOR. epist. 1, 7, 43 magis apta tibi tua -a relinquam. TIB. 1, 5, 60 -is vincitur omnis amor (*cf.* CLAVD. 26, 131 pectora Fabricii -is invicta vel armis). 2, 3, 52 *puella* -is conspicienda meis. PROP. 2, 24, 14 me poscere (*sc. a mercatoribus*) ..., quae ... nitent Sacra vilia -a Via. Ov. am. 2, 15, 8 invideo -is ... ipse meis. epist. 16, 70 te potius quam tua -a sequar (*cf.* 16, 65 munera). LIV. 5, 2, 3 id -um inimicorum veneno inlitum fore. 5, 28, 5 -aque publice data. 10, 27, 4 dimissi cum -is. VAL. MAX. 4, 3, 14 nulla cuiquam -o ianua patuit (*syn.* munera). 4, 8, 1 -o ... ipsi gratiam et magnitudo quidem sua, sed efficaciorem aliquanto opportunitas conciliat. 4, 8, 4. 5, 2 ext. 1 magisque a quo -um proficisceretur quam ad quem perveniret, provisum. SEN. Herc. O. 1448 -a matris hoc munus parant. LAVS Pis. 112 quodque magis -o fuerit pretiosius omni, diligis. PLIN. nat. 9, 117. VAL. FL. 2, 553 debita posci -a. 3, 177. 5, 515 da iungere -a (*V*, dextram *C*). SIL. 1, 242. 5, 321. 15, 422. MART. 4, 19, 4 non aspernanda ...-a. 4, 56, 4 potes insidias -a vocare tuas. 5, 18, 7 imitantur hamos -a. 5, 52, 3. 7. 10, 17 (16), 2 vincam te -is muneribusque meis. *al.* TAC. hist. 5, 19 miseratione ac -is auxilia concibant. ann. 2, 45. 6, 32. COMM. instr. 2, 18, 17 in plebe dei facultatis -a demonstres. IVST. 15, 2, 8 -is muneribusque ... contendebant. AMBROSIAST. in Rom. 4, 23—25. VVLG. Iob 36, 18 multitudo -orum. prov. 18, 16 -um hominis dilatat viam eius. *al.* COD. Theod. 6, 36, 1 (*a. 320*) rem si quam ... -is nostris fuerint consecuti. IVLIAN. epit. novell. 51, 1 annonas et -a ecclesiastica. *et passim.* *de donis nuptialibus*: CIC. Cluent. 28 nuptialibus -is ... delenitam. CATVLL. 64, 34 -a ferunt prae se. 64, 279. HOR. epod. 3, 13 hoc *veneno* delibutis -is *Medeae* (*cf.* SEN. Med. 575. 834. 844 VAL. FL. 5, 447). LIV. 26, 50, 12. 13. 42, 12, 3. SEN. Phoen. 508 -a non auro graves gazas socer ... dedit: dotale bellum est. STAT. Theb. 2, 268 *monile Harmoniae* (2, 292 -a nocentia. 4, 194). silv. 1, 2, 195 redeunt animo iam -a precesque . . viri. VOPISC. quatt. tyr. 15, 5 CLAVD. 10, 165. *nota de hominibus* (*cf. p. 2020, 25. 2023, 80 al.*): PLAVT. Truc. 535 hoc quidem herclest ingratum -um (*sc. ancillae*). TER. Eun. 355 quod -um huic -o contra comparet (*sc. eunuchum cf.* 358. 393. 464. 651 *al.*). *de hominibus morti, periculo ereptis*

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*sive a deis sive ab hominibus; cf. p. 2015, 36 sqq.*): VERG. georg. 4, 520 *Orpheus* raptam Eurydicen atque irrita Ditis -a querens (OV. met. 10, 52). Aen. 11, 566 -um Triviae. LIV. 37, 36, 6 ex munificentia regia maximum -um filium habebo. *cf.* VAL. MAX. 5, 1, 1^b vitae -o (*aliter l. 14*). VAL. FL. 2, 252 dubiae -um rape mentis.

2 *de rebus incorporeis* (*cf. p. 2022, 68 al.*): PLAVT. Asin. 194 hanc tibi noctem . . . gratiis -o dabo. CIC. Phil. 1, 32 non intermittebas quasi -um aliquod cotidie adferre rei publicae, maximum autem illud, quod dictaturae nomen sustulisti. SALL. or. Cottae 5 ut sine dedecore . . . agas, id -o datur atque accipitur. 12 pro maximis beneficiis animam -o dedisse. HOR. epist. 1, 6, 7 ludicra quid *censes*, plausus et amici -a (*i. honores*) Quiritis (*cf.* STAT. silv. 5, 2, 175 MART. 4, 27, 4). VAL. MAX. 4, 7 ext. 2 o -um inclytae vocis danti atque accipienti speciosum. 7, 7, 5 movit . . . Pisonem patria maiestas, -um vitae, beneficium educationis. VAL. FL. 3, 170 *mors ab Hercule* illata -um ingens. HOMER. 725 haec pro concessa referetis -a salute. STAT. Theb. 11, 737 nec longa precamur -a. TAC. ann. 13, 50 id (*sc. remissionem vectigalium*) pulcherrimum -um generi mortalium daret. AVIEN. Arat. 1183 audax [a]ut facinus -um foret Oenopioni (*Arat. phaen. 640 κείνῳ χάριν Οἰνοπίωνι*). CLAVD. 1, 140. *de carminibus, scriptis elaboratis*: CATVLL. 68, 14 ne amplius a misero -a beata petas (*cf.* 68, 10 munera . . . Musarum *et v. p. 2020, 48*). LVCR. 1, 52. CIRIS 46 accipe -a meo multum vigilata labore. STAT. silv. 2, 3, 63. MART. 7, 84, 5 parva dabis, *liber*, caro, sed dulcia -a sodali. 9, 58, 5 *al.* *per ironiam* (*cf. p. 2015, 84 et p. 2020, 81. 2021, 48*): VERG. ecl. 6, 79 quas illi Philomela dapes, quae -a pararit (SCHOL. Medic. *ad l.* caput). Aen. 10, 880 venio moriturus et haec tibi porto -a prius (*sc. mortem*). OV. met. 9, 181 mors mihi munus erit: decet haec dare -a novercam. fast. 3, 506 pro caelo qualia -a fero. Pont. 3, 3, 48 haec te discipulo -a magister habet. VAL. FL. 1, 551 qui gemitus irasque pares et mutua Grais -a ferat. 4, 216. HOMER. 36 haec desertae redduntur -a senectae? 103 haec ita -a refers? 827 mutua -a.

B *speciatim*: 1 *in re sacra i. q. donarium, sacrificium, libamen deis, manibus, cineri mortuorum oblatum* (NON. p. 527 *p. 2015, 83.* SERV. Aen. 3, 287 sciendum inter sacratas res etiam -a esse, sicut in libris sacrorum invenitur, quae tamdiu -a dici possunt, quamdiu non profanantur [9, 406 ecl. 7, 31 p. 87]. COMMENT. Lucan. 5, 111 -um deis damus, munus hominibus. DIFF. gramm. VII 524, 17 ISID. diff. 1, 170 orig. 7, 19, 26 *sqq.* -a proprie divina dicuntur . . . duo sunt autem quae offeruntur: -um et sacrificium. -um dicitur quidquid auro argentoque . . . efficitur; sacrificium *eqs.* [*sed voce -i significatur sacrificium, libamen l. 64. 67. 73. 76 al*]. GLOSS. -um ἀνάθημα. -a ἀναθήματα): PLAVT. Rud. 23 Iovem se placare posse -is, hostiis (CIC. leg. 2, 22. 41 OV. ars 3, 654 LIV. 27, 37, 8 AVG. civ. 8, 16. 17 *cf. p. 2018, 8*). ACC. trag. 127 Minervae -um armipotenti Danai abeuntes dicant (*de equo Troiano cf.* VERG. Aen. 2, 31 -um exitiale Minervae [GLOSS. IV 439, 19 equum, exitiale (exitiare) mortem Troianis laturum; *cf.* VERG. Aen. 2, 189]. SEN. Ag. 627 simulata -a. CLAVD. DON. Aen. 2, 225. 230). AFRAN. com. 171 deos suppliciis, sumptu, votis, -is, precibus plorans, obsecrans. CORP. I^2 632 (*in titulo Mummiano*) de decuma . . . -um . . . pro usura hoc dare sese (CIC. Verr. II 2, 116 LEX vic. Furf. [Corp. I^2 756] 7 sei quod ad eam aedem -um datum donatum dedicatumque erit. CORP. I^2 1805 NEP. Paus. 1, 3 PROP. 2, 16, 4 OV. epist. 7, 192 in cineres. 15, 335 ars 3, 654 LEX arae Aug. Narb. [Corp. XII 4333] dare augereque. LIV. 22, 1, 17 ex argento. 36, 2, 4. 5 *al.* CVRT. 4, 7, 28 SIL. 16, 430 *al.*). CIC. Verr. II 1, 55 templa . . . deorum . . . -is ac monumentis *exornata*. *ibid.* 132 signa et -a comparere omnia. 4, 64. 68. 5, 184 -um . . . tibi (*sc. Iovi*) factum ab regibus. *ibid.* fana . . . -is ornamentisque nudavit. Scaur. 47 huius amplissimis -is ornati aditus Iovis (VVLG. II Macc. 9, 16 [ἀναθήμασι]. Luc. 21, 5 lapidibus et -is. *cf.* SVET. Aug. 30, 2 adornavit). rep. 2, 44 -a magnifica quasi libamenta praedarum Delphos ad Apollinem misit (LIV. 23, 11, 3 PLIN. nat. 15, 134 *al.*). leg. 2, 45 ebur . . . haud satis castum -um deo . . ., divinissima autem -a aves *eqs.* (*e Platone leg. 12, 956*[A] *ἀνάθημα . . . δῶρα*). div. 1, 37 *oraclum* -is refertum (SVET. Iul. 54, 2 PORPH. Hor. carm. 1, 35, 1 VOPISC. Aurelian. 41, 11). CINNA carm. frg. 3, 1 -orum ingentes . . . acervos. CATVLL. 66, 85 mala -a levis bibat irrita pulvis. LVCR. 4, 1237 adolentque altaria -is. 6, 752 fumant altaria -is. VERG. georg. 3, 22 -a feram (Aen. 5, 101. 7, 86 *al.* TIB. 2, 6, 31 *coni.* serta. PANEG. in Mess. 8 OV. am. 3, 9, 50 epist. 1, 27 fast. 2, 545. 644 [-a *R*, liba *al. coni.* serta] *al.* EPICED. Drusi 32 LIV. 29, 14, 14 *al.* SIL. 16, 307 *saepe*). VERG. Aen. 1, 447 templum . . . -is opulentum (GLOSS. muneribus plenum). 3, 301 dapes et tristia -a . . . libabat cineri Andromache (GLOSS. IV 467, 30 inferna atque funerea. *cf.* SEN. Oed. 324 libata Bacchi -a). 3, 439 *Iunonem* supplicibus supera -is (AVG. civ. 10, 21). 4, 63 instauratque diem -is (SERV. *ad l.* -is muneribus . . . quidam -is sacrificiis volunt). 4, 453 cum -a imponeret aris. 5, 54 strueremque suis altaria -is (*cf.* SEN. Oed. 305 arasque -o turis Eoi extrue). 6, 225 congesta cremantur turea -a, dapes. 6, 632 deponere -a. 6, 885 animamque nepotis . . . adcumulem -is (*cf. vol. IV p. 1383, 5 sqq.*). 8, 76 celebrabere -is. 10, 619 tua (*sc. Iovis*) . . . oneravit limina -is (SIL. 3, 15). 12, 768 figere -a *Fauno* (SERV. Aen. 3, 287 figi . . . -a dicuntur. *cf.* PROP. 2, 14, 25 LIV. 24, 21, 9 SIL. 9, 118. *sim.* SEN. Thy. 659 affixa). TIB. 1, 1, 38 nec . . . -a . . . spernite. OV. met. 2, 77 delubraque ditia -is (*cf.* LIV. 45, 28, 3 dives). 9, 794 -a puer solvit, quae femina voverat (LIV. 31, 9, 6. 36, 2, 3 *al.* TAC. ann. 3, 71 ITALA lev. 7, 16 [Aug. loc. hept. 3, 12 p. 572, 28 si votum aut voluntarium sacrificaverit -um (δῶρον. VVLG. hostiam)] *al.*). OV. met. 12, 245 penetralia -is . . . spoliare suis (LIV. 26, 11, 9) *al.* EPICED. Drusi 23 Gradivum . . . -is implere. 126 -a paranda (SEN. epist. 65, 6 *al.*). 461. LIV. 1, 10, 5. 5, 16, 11 -um amplum victor ad mea templa portato (21, 62, 8 *al.* GERM. 419 -a . . . placatura deos. SIL. 5, 168 *al.*). 5, 22, 3 deum -a. 5, 23, 8 de Apollinis -o. 5, 28, 4. 7, 38, 2 cum coronae aureae -o. 25, 7, 5 *triumviri* sacris conquirendis -isque persignandis (*cf.* TAC. Agr. 6). 28, 39, 18 -um . . . in Capitolio ponerent (36, 35, 12 *al.* R. GEST. div. Aug. 4, 53 FEST. p. 333 VAL. MAX. 2, 10, 2 SEN. benef. 7, 4, 6 APVL. apol. 54 *al.*). R. GEST. div. Aug. 4, 23 consacravi (*v. vol. III p. 380, 13 sqq.*). SEN. contr. 9, 4, 10 deorum. 10, 5, 1 non est istud -um, sacrilegium est. exc. contr. 4, 4 in usum stipendii -a conflamus. VAL. MAX. 7, 3, 2 *v. p. 2024, 45.* SEN. Ag. 405 Iuppiter, auctor, cape -a libens. 807 te . . . Arabum . . . -is . . . colam (Phaedr. 105) *al.* LVCAN. 1, 138 quercus . . . sacrata . . . gestans -a ducum (VAL. FL. 7, 48 MART. 9, 16, 2 *cf.* TAC. ann. 6, 25 SVET. Tib. 53, 2 Iovi -um ex auro sacraretur). 1, 558 delapsaque templis -a suis. PETRON. 88, 8 -um promittit. PLIN. nat. 37, 11 *al.* VAL. FL. 5, 31 crescit -is feralis acervus. 5, 206 nec -a nec arae defuerint. 8, 101. SIL. 6, 647 pascens . . . taurum, -a Iovi. 7, 81. 86 venerantur Pallada -o. 10, 561 superaddita -a, funereum decus. *al.* STAT. Theb. 4, 694. 6, 168. silv. 1, 4, 31 si Cereri sua -a . . . reddimus. 3, 4, 100 pro -is . . . dominum . . . servare velis! 5, 1, 209 pompae. 5, 3, 51 Siculi superassem -a sepulchri. Ach. 1, 425 flammisque liquescunt -a deum. *al.* MART. 7, 74, 9 hic pius antistes sophiae sua -a ministrat. QVINT. inst. 3, 6, 78 -a templi. IVV. 13, 149 tollunt populorum -a. TAC. ann. 3, 71 -um apud Antium statuitur. 15, 45 non -a tantum, sed simulacra numinum abripiebantur. *al.* PLIN. epist. 3, 6, 4. SVET. Vitell. 5 -a atque ornamenta templorum subripuisse et commutasse *eqs.* GRAN. LIC. p. 9 B. SCAEV. dig. 34, 2, 38, 2 cum in eo templo non nisi aut aerea aut argentea tantum sint -a. VLP. dig. 48, 13, 7 (6) -a dei in noctu tulerunt (*cf.* PAVL. sent. 4, 3, 3). CARM. epigr. 22, 1 Hercules, -um hoc tibi urbanus praetor. ITALA lev. 1, 2 (Aug. loc. hept. 3, 1 p. 570, 18) si obtulerit -a (δῶρα. VVLG. hostiam) Domino a pecoribus (6, 20 [Aug. quaest. hept. 3, 14 p. 245, 14 (VVLG. oblatio)]. 8, 4 [cod. k *al.* (VVLG. munus)] *al.* FILASTR. 141, 5 [*syn.* munera]. *cf.* 149, 7 oblationem -orum spiritualium. SERV. ecl. 7, 31 HIER. epist. 65, 18, 3 -a virtutum. VVLG. Hebr. 5, 1 -a et sacrificia. *al.* *cf.* RVFIN. Orig. in num. 5, 2 p. 28, 14 B offerunt in -a dei quinquagesimam portionem). Luc. 21, 4 (cod. e *al.*) de eo . . . miserunt in -a dei (VVLG. munera). 23, 18 (cod. e) *et* VVLG. qui autem iuraverit in -o, quod super illud (*sc. altare*) est (*explicat* ORIGEN. in Matth. 18, 18). COMM. instr. 2, 24, 4 VOPISC. Aurelian. 41, 11 VVLG. lev. 23, 28. Marc. 7, 11 corban, quod est -um (δῶρον) *al.* SACR. Leon. 318 haec -a sanctifica et hostiae spiritalis oblatione suscepta *eqs.* IVLIAN. epit. novell. 7, 8 sancta vasa sive sacra -a. INSCR. Dessau 9260 stipem . . in thesaurium mittant, ex quibus aliquod -um Aesculapio fiat. *talia passim.* *exprimitur, quae res donum deis fiat*: FEST. p. 363 (*e Quinctii tab. triumph. a. 380*) coronam auream dedisse ⟨se⟩ Iovi -um. TAB. triumph. Gracch. 10 tabulam . . . Iovi. S. C. Liv. 22, 10, 3 PRIAP. 4, 3 VLP. dig. 24, 1, 5, 12 *al.* *saepe in titulis ex. gr.*: CORP. I^2 42 hoce seignum . . . Dianai -um dedit (VI 100). 1817 basim (*cf. vol. II p. 1774, 83 sq.*). 2215 columnasque. IX 1456 (*a. 11*) lucernam. II 6339 pontem fecit . . . -o d(edit) i(demque) d(edicavit). VI 32463 sigill(um). XIV 4310 aram. INSCR. Not. d. scavi 1914 p. 363 (*Romae a. 70 p. Chr.*) aedem a fundamentis sua pecunia. CARM. epigr. 865 dat tibi, *Lympha*, pro meritis semet de marmore -um. LEX Brix. (Corp. V suppl. It. 1273) 2, 2 si quot -um pecuniave aut stipes huic signo -o datae erunt. *al.* *sim. supplendo altero obi. e monumentis*: CORP. I^2 26—34 (*cf.* add. 2436 p. 713). 46. 358. 359 *saepissime.* INSCR. coc. Falisc. Corp. I^2 364 a. TIT. Vertul. (Corp. I^2 1531) 4. CORP. II 2100 petente populo -um . . . d(edit) d(edicavit). VI 31009 *passim.* *cf.* CORP. I^2 34 Pl. Specios Menervai -om port(at). 359 Iunone Locina -o pro Rutilio P. f. 983 Her⟨clei⟩ -um. 1697 C. Melsonius Cn. l. Hercolei -um. PROP. 2, 13, 26 *libellos* Persephonae maxima -a feram (LIV. 1, 56, 9 baculum . . . Apollini. 3, 57, 7. 5, 28, 2. 28, 39, 15 *al.*). LIV. 2, 22, 6 coronam auream Iovi -um in Capitolium mittunt. 4, 20, 3 spolia . . . -o fixit (VAL. FL. 1, 528). 4, 20, 4 coronam auream . . . Iovi -um posuit (7, 38, 2. 33, 36, 13. 43, 6, 6 MART. 9, 16, 2 INSCR. Dessau 9279 [*ca. a. 155*] aram . . . -o ponendam merito curavit. *cf.* INSCR. Not. d. scavi 1915 p. 38 [*Romae*]. *om. altero obi.*: INSCR. Schober, die röm. Grabsteine von Noricum und Pannonien 40 [*saec. I post med.*]. CORP. V 5670 VI 69. 80 -a po(suerunt). 630. 31033 XII 187 *al.*). LIV. 5, 25, 10 *cratera* -um Apollini Delphos portaretur (*cf. omisso altero obi. l. 65*). 22, 1, 17 Iovi primum -um fulmen aureum . . . fieret (27, 37, 10. *cf.* CORP. VI 629. 31004 Silvano -um fecit). SACR. Greg. 165, 2 accepta tibi sint . . . nostri -a ieiunii.

2 *in re militari* (*v. Daremberg-Saglio p. 362 sq., Fiebiger, P.-W. V 1528 sqq., Paul Steiner, Bonner Jahrbücher 114/115 [1906], 1 sqq.*): DIFF. gramm. VII 524, 19 illud quoque -um putandum est, quod militibus donatur in castris ut vallaris corona. PLAVT. Amph. 137 quo pacto sit -is donatus plurimis (*ab imperatoribus, magi-*

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

stratibus: VARRO frg. Non. p. 344, 32 ⟨-is⟩ *add. Müller.* CAES. civ. 3, 53, 6 LIV. 24, 16, 9. 25, 7, 4. 45, 38, 12 *al.* VAL. MAX. 2, 7, 15 -o militiae [militari *Par.*]. 4, 3, 4 SVET. Aug. 8, 1 VOPISC. Prob. 12, 6 IVST. 23, 4, 13. *saepissime in inscriptionibus ex. gr.*: CORP. VIII 5209 [*aet., ut videtur, Augusti*] -is donatis torquibus et armillis. III 6809 [*Claud.*] XI 6163 [*item*] 395 [*a. 66*] V 7003 [*a. 65*] XIV 3612 [*a. 83*] V 3356 [*aet. Domit.*] DECRET. decur. Aquil. Ital. [Corp. V 875] 6 CORP. XIV 3610 [*a. 160/161*] VIII 17900 [*aevo Aureliano*] III 13468 [*aet. Sept. Sev.*] -is donato [*gr.* τειμαῖς τετειμημένῳ *cf.* III 14187⁵]. *v. Steiner l. c. p. 47 sqq. Dessau, ind. p. 483*). PLAVT. Amph. 138 -a quae illic Amphitruoni sunt data (*cf.* 418. 534. OV. Pont. 2, 1, 30 bellica ... -a. LIV. 2, 13, 5. 7, 37, 3 SEN. benef. 2, 9, 1 *al.*) abstulimus. CIC. Mur. 11 -is militaribus patris triumphum decorare. BELL. Alex. 70, 8 munera ac -a, quae ... imperatores ab amicis accipere consuessent. HOR. epist. 2, 2, 32 ob id factum -is ornatur honestis (QVINT. decl. 377 p. 418, 10 VIR. ill. 24, 2 *cf.* VELL. 2, 121, 3 LVCAN. 5, 50). LIV. 3, 58, 8 -aque ea gerens in conspectu populi (*cf.* LVCAN. 1, 357 emeritique gerens insignia -i). 6, 20, 7 -a imperatorum ad quadraginta. 7, 10, 14 coronam auream addidit -um. 7, 37, 1. 2. 7, 38, 3 insigni cum laude -isque. 10, 46, 3 insignes -is. 26, 48, 5 dignum eo ... -o. 34, 7, 8 nec triumphi nec insignia nec -a aut spolia bellica iis (*sc. mulieribus*) contingere possunt. *al.* VAL. MAX. 3, 2, 24 numerosa -orum pompa. 4, 3, 10. 8, 14, 5. PLIN. nat. 7, 103. 18, 9. 33, 153 -a fortium. 1, 33, 10. SIL. 15, 254 merita aequantur -is. TAC. hist. 2, 89 armis -isque fulgentes. ann. 1, 44. 2, 9. SVET. Aug. 25, 3 triumphales ... numquam -is impertiendos. TERT. pall. 4. COMM. instr. 2, 12, 13 (*de militibus Christi*). SOL. 1, 103. 105 VOPISC. Prob. 6, 1. *in titulis inde ab Alexandro Severo non iam commemorari videntur -a militaria.* *sim. in certamine i. q. praemium*: VERG. Aen. 5, 266 tertia -a facit...lebetas. 5, 362 ubi...-a peregit (*v. adn.* CLAVD. DON. *ad l.*). 5, 385 ducere -a iube. 5, 391. 400. 478 *iuvencus* -um adstabat pugnae. 5, 543. SEN. Ag. 938 ista -um palma Pisaei Iovis. CVRT. 4, 5, 11 -um victoriae. SIL. 16, 302 -is vulgum laudumque cupidine flammat. 16, 445 par -um ... bipennis omnibus. 16, 458 positisque accendit pectora -is. 16, 523 galeae fert -um insigne coruscae. 16, 568. 581. STAT. Theb. 6, 548 has Adrastus opes -o victoribus ire imperat. 6, 644 equum -o...gerit. 6, 906 nitentia -o arma ferens. MART. epigr. 27 (29), 6 lances -aque saepe dedit. *cf.* STAT. silv. 3, 5, 29 Albana ferentem -a comis (5, 3, 226 Chalcidicae Cerealia dona coronae ... tuli). ARNOB. nat. 4, 36 -a ... et munera. AVSON. 1, 4 serta ... -a togae ... praemia pugnae. *i. q. donativum*: TAC. ann. 1, 2 militem -is, populum annona pellexit. AMM. 23, 6, 83 turba ... nec stipendiis aliquando fulta nec -is. ANON. Vales. 12, 60 -um et annonas largitus. PAVL. PETRIC. Mart. 1, 148 -um (*i. stipendium*) sumpsere priores. CASSIOD. var. 5, 26, 2 regalia dona suscipietis. hist. trip. 6, 30 tempus, quo imperialia milites solent -a accipere (... natali principum).

3 *in rebus aliis publicis* (*cf. p. 2016, 44. 57. 2017, 12 al.*): CIC. de orat. 2, 286 M. Cincius quo die legem de -is et muneribus tulit (*cf.* Cato 10 LIV. 34, 4, 9 ARNOB. nat. 2, 67). leg. 3, 11 -um ne capiunto neve petenda neve gerenda neve gesta potestate (*cf.* LEX Vrson. [Corp. I² 594] 93, 23. 132, 25. 29 VLP. dig. 1, 16, 6, 3 MOD. dig. 1, 18, 18 LAMPR. Alex. 26, 3 *al.*). LEX Iul. Pap. (dig. 38, 1, 37 pr.) ne quis eorum operas -i munerisve aliudve (aliudve -i *m. Mommsen*) quicquam libertatis causa patrono ... dare facere praestare debeto (*cf.* VAL. dig. 38, 1, 47 VENVL. dig. 40, 12, 44, 1 VLP. dig. 38, 1, 7, 3. 38, 2, 37 pr. PAVL. dig. 50, 16, 53 pr. sent. 2, 32, 1) *al.* *de aedificiis, monumentis sim. publice datis*: STAT. silv. 1, 1, 107 huic -o videas dare tura nepotes. MART. 2, 14, 10 Pompei -a. 8, 65, 7 grande loci meritum testantur et altera -a. 10, 28, 5. *in titulis* (*huc trahere possis nonnulla, quae p. 2018, 53 sqq. congessi*): CORP. VI 4305 (*aetate Claud.*) triclam ... s(ua) p(ecunia) d(onum) d(edit). DECRET. decur. Caeret. (Corp. XI 3614) phetrium Augustalibus ... -um dedit. LEX colleg. Aesc. et Hyg. (Corp. VI 10234) 3 -um dedit collegio Aesculapi et Hygiae locum aediculae. CORP. II 2129 tabernas ... solo empto ab re publica d(e) s(ua) p(ecunia) d(onum) d(edit). XI 5942 fontem et conceptum aquae. XIV 2624 Caelia P. f. municipio suo -um dedit imaginem L. Saufei Ap. f. ex sé nátei. INSCR. Not. d. scavi 1924 p. 86 signum ⟨Ga⟩nimedes ⟨civ⟩itati et ⟨civ⟩ibus. *saepius in* INSCR. *i. q. congiarium*: MART. 8, 15, 4 ditant Latias tertia -a tribus. 8, 56 (54), 2 *cf.* 8, 78, 7 *de donis Stellae triumphantis.* *i. q. tributum* (*cf. p. 2016, 44. 49*): PANEG. 2 (10), 9, 2 ille tibi ostendendo -a Persica, tu illi spolia Germanica. CLAVD. 20, 178 vacuus -is. 20, 317 ardua mittit cum -is promissa. 21, 204 -is precibusque. IORD. Geth. 29, 146 Gothis consueta -a subtrahere. 50, 264 (*syn.* annua sollemnia).

II *de iis rebus, quae dei, fortuna, Natura, tellus sim. hominibus praebent* (DIFF. gramm. suppl. 279, 19 inter -a et munera hoc interest, quod -a a deo donantur, munera ab hominibus tribuuntur): **A** *de rebus maxime corporeis*: CIC. Tusc. 5, 20 Xerxes ... refertus omnibus praemiis -isque Fortunae (Lael. 55 SEN. Thy. 535 TRYPH. dig. 41, 1, 63, 1. *cf.* SIL. 5, 266 *syn.* opibus). LVCR. 5, 938 quod sol atque imbres dederant, quod terra crearat, ... id placabat pectora -um. VERG. georg. 2, 454 Baccheia -a (*cf.* PROP. 3, 17, 13. SIL. 13, 416 -a Lyaei *et v. vol. II p. 1665, 34 sq. 1666, 49 sq.*). 4, 1 aërii mellis caelestia -a. PREC. herb. 3 quas *herbas* Tellus ... gentibus -o dedit. PROP. 4, 2, 42 hortorum ... -a. EPIST. Sapph. 76 non Arabum ... -a capillus habet (rore c. olet *vulgo*; SEN. Ag. 807 *cf. p. 2017, 78*). OV. met. 5, 655 -a fero Cereris (AVIEN. ora 502 *cf. p. 2018, 24 et* SEN. Phaedr. 838 -a Triptolemi; *v. quoque Onomast. vol. II p. 343, 58 sq.*). NVX 91 dare -a colono ... potest *arbor*. GRATT. 460 Vulcania tangere -a (*cf. de igni* SEN. Med. 828 mediae -a Chimaerae). GERM. 235 -um hoc spectabile Nili divitibus generatum undis (*sc. deltoton cf. l. 22*). SEN. Phaedr. 392 niveus lapis ... Indici -um maris. Herc. O. 660 clara ... gestat pelagi -a rubentis. CVRT. 7, 8, 17 -a (*sc. deorum*) nobis data sunt ... iugum boum *eqs.* 7, 10, 14 deum (*J; om. rell.*) -um id (*fontem inventum*) fuisse. PLIN. nat. 11, 37. 16, 251 suum -um deus prosperum faciat iis, quibus dederit. 22, 101 laser ... inter eximia naturae -a. VAL. FL. 4, 179 spelunca ..., non quae -a deum (*i. lucem*) non quae trahat aetheris ignem. SIL. 2, 78 religata fluentem Hesperidum crinem -o (*sc. fibula in modum pomi aurei formata*). 3, 677 -a Iovis. 13, 117 *cervam* agreste ... -um. 14, 588 temporaque autumni, laetis florentia -is. MART. 6, 80, 1 rosas. 11, 80, 2 Baias, superbae blanda -a naturae. ARNOB. nat. 5, 6 -is silvestribus. PALLAD. 14, 90 populeaeque ferunt candida -a comae. 14, 114. 142. AVSON. 361, 42 ostentata oculis ilico -a rapis, *Natura.* 419, 34 -um (*TM*, domum *G*) fluminis Alexandria. CLAVD. 24, 278 PRVD. ham. 364 *al.* AVIAN. fab. 20, 6 (*alloquitur piscis piscatorem*) quanta ex nostro corpore -a feres? *nota de personis* (*cf. p. 2016, 84 et p. 2021, 35*): VERG. Aen. 6, 871 propria haec (*sc. Marcellus*) si -a fuissent (*cf.* CLAVD. DON. *ad l.*). STAT. silv. 3, 4, 37 ducam (*Venus loquitur*) ... -um immane duci. 4, 8, 24 domus ... -is numquam mutata sacratis (*i. liberis*). HIL. trin. 2, 1 in confessione et auctoris et unigeniti et -i (*sc. spiritus sancti cf.* PELAG. in I Cor. 12, 8 ex -o habet sapientiam [*interpretatur* alii ... datur per spiritum sermo sapientiae]. ISID. orig. 7, 3, 15 spiritus sanctus ideo -um dicitur eo quod datur *et v. p. 2021, 4*). PARTHEN. epist. eius (*sc. dei*) -um veneramur in te. *cf.* PLAVT. Asin. 691 mi Libane, ... -um decusque amoris. CARM. epigr. 255, 2 oneris portatrix, inixuperabile -um, *Venus.* *de Helena Paridi addicta*: OV. epist. 15, 87. 16, 124 me maxima ... -a fuisse (*cf. infra l. 67*).

B *de rebus praecipue incorporeis i. q. beneficium, bonum*: CIC. de orat. 1, 114 omnia sunt enim illa -a naturae (*cf.* PLIN. nat. 11, 7 SER. SAMM. 143 *al.*). rep. 3, 4 aliquid dignum -o ... deorum. Tusc. 1, 64 philosophia ... quid est aliud nisi, ut Plato (*Tim. 47 A* ἀγαθὸν ... δωρηθὲν ἐκ θεῶν), -um, ut ego, inventum deorum? (*cf.* frg. inc. J 9). Cato 40 huic divino muneri (*sc. menti*) ac -o (*cf.* nat. deor. 3, 75 -um hoc divinum rationis et consilii. PS. APVL. Ascl. 18. 37). 3, 87 si id -um (*sc. virtutem*) a deo, non a nobis haberemus (*cf.* SALL. Iug. 85, 38). SALL. rep. 1, 1, 1 regna atque imperia fortuna⟨m⟩ -o dare. HOR. carm. 3, 8, 27 -a praesentis cape laetus horae. epist. 2, 1, 243 ad libros et ad haec Musarum -a (*cf.* PROP. 3, 3, 34 *et p. 2017, 21*). PROP. 2, 3, 27 non humani partus sunt talia -a (*cf.* 2, 3, 25 caelestia munera. *sim.*: CLAVD. carm. min. 25, 45 maternis ... -is). OV. am. 3, 3, 47 moderatius utere -o *deorum* (*sc. indulgentia*). epist. 5, 146 -a *Apollinis medicantis.* met. 9, 416 privignae -a nurusque (*i. Hebae. cf.* 9, 402. 420). 11, 102 male usurus -is (*sc. potestate optandi*). fast. 4, 558. 5, 378 sparge ... -is pectora nostra tuis (*sc. Florae i. iuventutis*). LIV. 1, 10, 7 compotum eius -i (*sc. victoriae*). GRATT. 1 -a cano divom, laetas venantibus artis. MANIL. 3, 574 Scorpios aequabit tribuentem -a (*i. annos*) Leonem. VAL. MAX. 5, 5, 4 deos ob -um impiae victoriae insecutus. SEN. Phaedr. 762 anceps forma bonum mortalibus, exigui -um breve temporis (NEMES. ecl. 4, 24. *cf.* STAT. silv. 1, 2, 166 exerce formam et fugientibus utere -is *et l. 74*). Herc. O. 931 interim poena est mori, sed saepe -um. LVCAN. 5, 111 non ullo saecula -o nostra carent maiore deum quam Delphica sedes quod siluit. SIL. 5, 360 caelestia -a. 7, 287 haurire ... -a soporiferae noctis (*cf.* HOMER. 110 quietis. STAT. silv. 5, 4, 2. *aliter*: PANEG. 10 [4] 26, 1 -um noctis duceres, quod pugnantem nemo servaret). 10, 331 -a inter tanta deorum. STAT. Theb. 9, 659 haec sola rependo -a pio comiti. MART. 9, 103, 6 cum vicere duas -a minora deas (*cf. supra l. 36*). APVL. Socr. 6 p. 133 daemones ... vectores hinc (*sc. ab hominibus*) precum, inde (*sc. a deis*) -rum. MIN. FEL. 7, 5 de deorum natalibus, -is, muneribus. TERT. paenit. 5, 5 intellectui suo id est -o dei. SER. SAMM. 360 vis et Phoebigenae caelestia sumere -a. PANEG. 6 (7), 12, 3 *dei* -a sunt, quod vivimus. AVIEN. Arat. 111 Iuppiter ... custoditae referens pia -a salutis. orb. terr. 728 haec sunt -a piis. AVSON. 191, 21 divini bona naturalia -i. 146, 23. 272, 3 -a bonorum sunt brevia; aeternum quae nocuere, dolent. *al.* QVEROL. p. 50, 1 -um (*Orelli*, bonum *codd.*) divinitatis. SCHOL. Germ. Bas. p. 92, 16 *Orioni* -um datum, ut supra fluctus ambularet veluti super terram. VVLG. eccles. 3, 13 videt bonum de labore suo: hoc est -um dei (δόμα). 5, 18. AVG. anim. 3, 1, 1 -is ingenii. civ. 16, 28 -um gignendi. DRAC. laud. dei 2, 140 vertit aquas, ut vina fluant, mirabile -um. *al.* *nota oxymoron*: SEN. Phaedr. 945 perage -um triste, regnator freti! *apud* ECCL. *praecipue sensu spiritali i. q. charisma* (*cf. vol. III p. 996, 14 sqq.*), *gratia* (GLOSS.^L Philox. DO 57 -um χάρισμα χαριστήριον): TERT. pudic. 6 digna -o (*Gel.* domino *cod.*) salutis (*cf.*

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

IVVENC. 2, 66 OROS. hist. 6, 18 *al.*). resurr. 38 p. 81, 15 *resurrectionis. al.* ITALA Hebr. 6, 4 (Tert. pudic. 20) *et* VVLG. qui ...-um (δωρεᾶς) caeleste gustaverunt (PRVD. psych. 86 *al.*). act. 10, 45 (Ps. Cypr. rebapt. 5) -um (δωρεά, VVLG. gratia) spiritus sancti (*cf.* HIL. trin. 2, 31 HIER. epist. 14, 9, 1 VVLG. act. 2, 38 *saepe. cf. p. 2020, 32*). I Cor. 12, 9 (Tert. adv. Marc. 5, 8 p. 599, 16) -um (χαρίσματα VVLG. gratia sanitatum) curationum. I Tim. 4, 14 (Ps. Cypr. aleat. 4) noli spernere -um *eqs.* (χαρίσματος, VVLG. gratiam). Rom. 6, 23 (Pacian. bapt. 7 p. 140, 3) stipendia ... peccati mors, -um (χάρισμα, VVLG. gratia) autem dei vita aeterna. *al.* CYPR. epist. 73, 24 munera ac -a ecclesiae matris implorant. ARNOB. nat. 1, 28 p. 19, 17 *syn.* munus. FIRM. err. 22, 3. 29, 3. HIL. in Matth. 14, 11 per eos (*apostolos*) erant divinae gratiae -a reddenda. 15, 10 *syn.* charismatum. VVLG. eccles. 3, 13 hoc -um dei est (5, 18). sap. 3, 9 -um et pax (χάρις καὶ ἔλεος) est electis eius. 3, 14 fidei -um (χάρις). Ioh. 4, 10 si scires -um dei (δωρεάν). Rom. 5, 15 gratia dei et -um (χάρισμα ... δωρεά). 5, 16 (δώρημα). 11, 29 -a (χαρίσματα) et vocatio dei. Eph. 2, 8 (δῶρον) *al.* RVFIN. Orig. princ. 1, 3, 8 consequuntur ...-um sapientiae. 3, 3, 3 prophetiae ceterorumque divinorum -rum gratiam. in exod. 4, 5 huius gratiae, id est prophetalis -i. Clement. 2, 20 -um summi muneris (*cf.* APRING. in apoc. 1, 3). PAVL. NOL. epist. 13, 19 de suis deo -is superbis. AVG. civ. 2, 28 *syn.* beneficia. 19, 17 -o spiritali *saepe.* BARNAB. 5, 6 (χάριν). 9, 9 naturale -um (δωρεάν) doctrinae suae. 11, 8. PAVL. PETRIC. Mart. 6, 205 -o tanti spoliata patroni (*cf.* 6, 207 sanatam -o anteriore puellam. 6, 209 recolentem -a medellae). *talia passim.* *adde de fructu laborum, praemio facinorum sim.*: CIC. nat. deor. 3, 87 *v. p. 2020, 45.* OV. epist. 18, 11 aut fora vos retinent aut unctae -a palaestrae. MANIL. 4, 109 virtutemve suis fraudare in praemia -is (*i. mercede, emolumento*). IVV. 16, 57 favor ... reddit sua -a labori. ARNOB. nat. 2, 34 p. 75, 24 cultus a quo tantum -i expectaremus et muneris. VVLG. sap. 7, 14 propter disciplinae -a (τὰς ἐκ παιδείας δωρεάς) commendati (*cf. l. 35*). Sirach 14, 14 particula boni -i (μερὶς ἐπιθυμίας) non te praetereat. CLAVD. 17, 263 ornatur propriis industria -is. *cf.* AVG. civ. 14, 22 crescere ... terram -um esse nuptiarum. *nota iuncturam* -o *i. q. beneficio, per favorem alicuius (praesertim deorum)*: CIC. Arch. 18 quasi deorum aliquo -o et munere commendati nobis esse videantur poetae (*cf.* VERG. Aen. 2, 269 quies ...-o divum gratissima serpit. LIV. 1, 54, 3. 44, 33, 3 STAT. Theb. 6, 314 MART. 11, 57, 5 SVET. Vitell. 7, 3 CENS. 1, 9 p. 4, 18 AVSON. 339, 6). STAT. Theb. 1, 704 aetherii -o ... parentis. QVINT. inst. 10, 1, 109 -o quodam providentiae genitus. AVSON. 216, 13 iudicis -o dei. AVG. serm. 166, 4, 4. epist. 155, 5 non ... meo ... merito, sed eius (*sc. dei*) -o sum *eqs.* *sim.*: RVFIN. Orig. in Ios. 26, 2 p. 459, 20 B. per -um spiritus. *huc referas formulam* de -o (-is) dei: CORP. V 1592. 1619 cum suis de -is dei votum solvint. 8724 arcam ex proprio suo de ⟨-o *suppl. Momms.*⟩ dei vivus sibi comparavit. VIII 23673 (= CARM. epigr. 1912). X 8059, 496 de dei -a. *cf.* V 8677 fecimus de data dei *et* INSCR. christ. Diehl 1935 *sqq.* -o *hominum*: LIV. 1, 47, 10 muliebri -o regnum occupasse (*opp.* auctoribus patribus). STAT. Theb. 2, 430. *per ironiam*: SEN. Ag. 1009 *Agamemnon* perisse -o feminae. *rei*: VERG. Aen. 8, 658 defensi tenebris et -o noctis.

***structurae et iuncturae** selectae*:

A *nominales*: 1 *accedit genet.*: a *epexeg.*: CIC. nat. deor. 3, 75 *v. p. 2020, 44.* VERG. georg. 4, 1 *v. p. 2020, 2.* Aen. 6, 408 venerabile -um fatalis virgae. 8, 181 -a laboratae Cereris (*cf. p. 2020, 5*). LIV. 7, 38, 2 *v. p. 2018, 9.* 22, 22, 12 quodnam id subitum tantae rei -um posset esse. MANIL. 5, 21 Ariadneae caelestia -a coronae. VAL. MAX. 4, 7 ext. 2 *v. p. 2017, 13.* 5, 1, 1^b *v. p. 2017, 4.* 5, 5, 4 *v. p. 2020, 57.* 7, 7, 5 *v. p. 2017, 14.* SEN. Oed. 305 *v. p. 2017, 78.* Thy. 984 fraternae dapis. PLIN. nat. 18, 83 VAL. FL. 5, 447 SIL. 15, 117. 16, 523 *v. p. 2019, 35* HOMER. 110 STAT. silv. 5, 3, 226 MART. 10, 73, 2 *al.*
b *subi.*: PLAVT. Asin. 691 *v. p. 2020, 34.* CIC. Verr. II 3, 184 *v. p. 2016, 41.* de orat. 1, 114 *v. p. 2020, 39 al.* VERG. Aen. 1, 652. 709 LIV. 34, 52, 9 *et passim.* *nota*: VERG. Aen. 8, 284 mensae grata secundae -a. COMM. instr. 2, 18, 17 facultatis -a (*v. p. 2016, 69*). *vice genet. accedit pron. poss.*: PLAVT. Truc. 617. 703 *al.* CIC. Cael. 36 Verr. II 4, 68 HOR. epist. 1, 7, 43 *v. p. 2016, 51.* PROP. 3, 3, 34 *al.* c *obi.*: α -a *accipientium*: CIC. Verr. II 3, 186 VERG. Aen. 2, 31 *v. p. 2017, 46.* LIV. 5, 22, 3. 5, 23, 8 *v. p. 2018, 8.* 41, 20, 5 SEN. contr. 9, 4, 10 *v. p. 2018, 14.* PLIN. nat. 33, 153 hinc (*sc. ex argento*) -a fortium fieri. SIL. 15, 266 STAT. silv. 5, 1, 209. 5, 3, 51 Ach. 1, 425 QVINT. inst. 3, 6, 78 *v. p. 2018, 28. al.* *loco genet. extat pron. poss.*: VERG. Aen. 3, 469 (*cf.* CLAVD. DON. *ad l.*). 5, 54 *v. p. 2017, 77.* OV. met. 12, 245 *v. p. 2018, 4.* fast. 4, 452. 5, 425 MANIL. 4, 109 *v. supra l. 27.* MART. 8, 78, 7 IVV. 16, 57 *v. supra l. 28.* β *rerum praemiis exornatarum*: VERG. Aen. 5, 478 pugnae. VAL. MAX. 2, 7, 15 militiae. CVRT. 4, 5, 11 victoriae. VAL. FL. 2, 488 salutis (AVIEN. Arat. 111). 6, 549 laborum (7, 418). STAT. Theb. 12, 541 triumphi. *nota*: MART. 2, 85, 3 -a quod aestatis misi tibi mense Decembri.

2 *accedunt epitheta* (*cf.* congiarium *sc.* -um *vol. III 281, 39 sqq.*): a *ad qualitatem spectantia*: acceptum (*cf. p. 2018, 78*): PLAVT. Truc. 617. 703. aeternum: AVSON. 272, 3 CARM. epigr. 769, 6. amarum: PROP. 2, 16, 29. beatum: CATVLL. 68, 14. bellicum: OV. Pont. 2, 1, 30 LIV. 34, 7, 8. blandum: MART. 11, 80, 2. bonum: VVLG. prov. 4, 2. breve: SEN. Phaedr. 762 NEMES. ecl. 4, 24 AVSON. 272, 3. caeleste: *v. vol. III p. 71, 30 sqq. adde*: PRVD. psych. 86 AVG. civ. 13, 23 COD. Iust. 1, 17, 2, 23. castum: CIC. leg. 2, 45 (LACT. inst. 6, 25, 1) STAT. silv. 3, 1, 133. condignum (*cf. l. 5*): PLAVT. Amph. 537 *sq.* deamatum: PLAVT. Truc. 703. deforme: SIL. 15, 117. dignum (*cf. l. 4*): CIC. Verr. II 5, 184 LIV. 26, 50, 6 PLIN. epist. 3, 6, 4 AVG. civ. 8, 19. dirum: LVCAN. 9, 1011. divinum: *v. p. 1620, 59 sq.* dotale: LIV. 26, 50, 12. dulce: MART. 7, 84, 5 CLAVD. carm. min. 14, 1. eximium: CIC. Verr. II 4, 64 PLIN. nat. 11, 7. 22, 101. exitiale: VERG. Aen. 2, 31 VAL. FL. 5, 447 SIL. 8, 53. extremum: VERG. Aen. 3, 488. felix: VAL. MAX. 4, 8, 4. ferale: OV. met. 9, 213 STAT. silv. 5, 1, 209. fulgens: VAL. FL. 8, 101. gratum: PLAVT. Truc. 617 CIC. Verr. II 4, 68 VERG. Aen. 8, 284 PANEG. in Mess. 8 OV. epist. 1, 27 LIV. 45, 44, 12 PLIN. nat. 15, 134. honestum: HOR. epist. 2, 2, 32. immane: STAT. silv. 3, 4, 37. infaustum: TAC. ann. 14, 60. ingratum: PLAVT. Truc. 535. 617. insigne: LIV. 29, 35, 3 SIL. 16, 523. iucundum: HOMER. 110. irritum: CATVLL. 66, 85 VERG. georg. 4, 520 OV. met. 10, 52 fast. 4, 558 AVSON. 325, 19. iugale: OV. met. 3, 309. lepidum: TER. Eun. 651. leve: OV. met. 13, 702. liberale: SOL. 9, 14. magnificum: CIC. Deiot. 19 rep. 2, 44 TAC. hist. 1, 90 SPART. Hadr. 17, 11. memorabile: SIL. 5, 321. militare: CIC. Mur. 11 CAES. civ. 3, 53, 6 SALL. Iug. 85, 29 LIV. 7, 37, 1 *al.* VAL. MAX. 4, 3, 4. 8, 14, 5 SEN. benef. 2, 9, 1. 3, 32, 4 PLIN. nat. 1, 33, 10 TAC. ann. 1, 44 (*trad.* donaria). 2, 9 SVET. Aug. 8, 1. 25, 3 Tib. 32, 1 SOL. 1, 105 VOPISC. Prob. 12, 6 IVST. 23, 4, 13 VIR. ill. 24, 2 CORP. VIII 17900. XI 6163. *saepe in* INSCR. mirabile: VERG. Aen. 1, 652. munificum: AVR. VICT. Caes. 11, 11. nuptiale: CIC. Cluent. 28. opimum: LIV. 4, 32, 11 SIL. 5, 168. 266. perfectum: HIL. in Matth. 13, 2. praecipuum: VELL. 2, 121, 3. pretiosum: SEN. Med. 844 APVL. met. 6, 3 PORPH. Hor. carm. 1, 35, 1 CENS. 3, 5 AMBR. spir. 2, 7, 64. probatum: PROP. 4, 2, 42. prodigum: STAT. silv. 2, 1, 158. (per)pulchrum: TER. Eun. 468 NOVIVS Atell. 57 CIC. Verr. II 4, 64 SIL. 7, 81 TAC. ann. 13, 50. sollemne: VERG. Aen. 9, 623 OV. fast. 2, 545 SIL. 5, 181. speciosum: VAL. MAX. 4, 7 ext. 2. spectabile: GERM. 235. superbum: SIL. 14, 608. supplex: VERG. Aen. 3, 439. supremum: SEN. Phaedr. 1273 VAL. FL. 2, 472. triste: VERG. Aen. 3, 301 SEN. Phaedr. 945. venerabile: VERG. Aen. 6, 408 SIL. 7, 81. vile: PROP. 2, 24, 14 MART. 14, 6, 1 CLAVD. carm. min. 30, 3. ultimum: OV. am. 3, 9, 50 epist. 7, 192 CARM. epigr. 1302, 4. votivum: SEN. Phaedr. 105.

b *ad quantitatem spectantia*: amplum: *v. vol. I p. 2007, 23. 2008, 49. 2009, 6 sq. adde*: LIV. 30, 17, 9. dite: STAT. Theb. 10, 344. grande: OV. epist. 3, 30. infinitum: FIRM. err. 7, 4. ingens: SALL. hist. 5, 22 LIV. 21, 48, 2. 39, 42, 8 CVRT. 6, 5, 22 LVCAN. 19, 107 VAL. FL. 3, 170 MART. 5, 52, 7 TAC. ann. 13, 44. 14, 14 AVSON. 429, 4. (prae-)largum: CLAVD. 28, 73 ALC. AVIT. carm. 6, 305. magnum: CIC. frg. inc. J 9 PROP. 2, 13, 26. 2, 14, 25 OV. epist. 16, 124 LIV. 42, 67, 5 *al.* opulentum: SVET. Aug. 30, 2 OROS. hist. 6, 15, 15. parvum: OV. met. 7, 754 STAT. silv. 2, 3, 63 MART. 7, 84, 5. 9, 103, 6. tantillum: PLAVT. Truc. 608. uber: OV. epist. 16, 222 PANEG. 11 (3), 27, 2.

c *ad substantiam vel originem pertinentia*: Albanum: STAT. silv. 3, 5, 29. argenteum (*cf. p. 2017, 55*): PLIN. nat. 1, 33, 10. aureum (*cf. p. 2018, 19. 2023, 43 et* VERG. Aen. 3, 464 -a ... auro gravia [TAC. hist. 3, 33]): LIV. 1, 11, 8. 5, 23, 11 R. GEST. div. Aug. 4, 53 SEN. nat. 4, 2, 7 MART. 14, 89, 2 PLIN. nat. 1, 33, 10 CLAVD. 1, 49. Baccheium: *v. II p. 1666, 49 sq.* fraternum: SIL. 15, 422. iugale: OV. met. 3, 309. Lenaeum: STAT. silv. 4, 6, 81. maternum: CLAVD. carm. min. 25, 45. muliebre: LIV. 1, 47, 10 *v. p. 2021, 47.* Naicum: PROP. 2, 32, 40. paternum: CIC. Scaur. 47 OV. epist. 11, 98. patruele: OV. met. 13, 41. regale: CIC. Verr. II 4, 68. 5, 184. regium: VERG. Aen. 1, 695 LIV. 2, 1, 9 LAMPR. Alex. 51, 1 CLAVD. carm. min. 26, 38 AVG. civ. 18, 42. rusticum: OV. ars 2, 264. silvestre: CATVLL. 64, 279 ARNOB. nat. 5, 6. textile: VERG. Aen. 3, 485. tureum: VERG. Aen. 6, 225. Vulcanium: GRATT. 460.

B *verbales*: 1 *nom.*: *alicui* -a adsunt: TER. Eun. 464. accedunt: LIV. 26, 50, 12. contingunt: LIV. 34, 7, 8 AVSON. 322, 51. fit: *v. p. 2017, 58. 2018, 49 et cf. p. 2021, 70.* *praedicative*: OV. epist. 16, 124 ut me maxima ...-a fuisse putem (*cf.* CVRT. 5, 2, 20 vestem ... sororum ...-um ... vides. SIL. 16, 568 est -um serva). LIV. 3, 67, 9 patricium quoque magistratum plebi -um fieri (*cf.* SEN. Herc. f. 466 *et p. 2018, 77*). SEN. Herc. O. 1936 -um pharetrae cessere tuae. CVRT. 5, 1, 21 -a eum sequebantur greges pecorum.

2 *acc.*: a *pro simplici obi.*: α *capere, acquirere, habere sim.*: accipere (*cf. p. 2021, 81*): CIC. off. 2, 75 BELL. Alex. 70, 8 LEX VRSON. (Corp. I^2 594) 93, 23 CIRIS 46 LIV. 22, 32, 8. 26, 50, 11. 44, 4, 11. 44, 44, 18 VAL. MAX. 4, 7 ext. 2 SEN. Herc. O. 1649 CVRT. 4, 2, 2. 4, 7, 9 PLIN. nat. 7, 103 HOMER. 1033 TAC. ann. 6, 33. 11, 5 VLP. dig. 1, 16, 6, 3. 24, 1, 32, 10 PAVL. dig. 41, 2, 48 TREB. Claud. 17, 4 VVLG. psalm. 67, 19. Dan. 2, 6 praemia et -a (δόματα καὶ δωρεάς). act. 2, 38 AVG. civ. 16, 28 *al.* capere: *v. vol. III p. 319, 38. 326, 54. 65. 82* *praeterea*: HOR. carm. 3, 8 27 SEN. Ag. 405 Phaedr. 1273 Thy. 984 SACR. Leon. 371. consequi: FIRM. math. 3, 12, 7. ducere (*aliter p. 2023, 30*): VERG. Aen. 5, 385. emerere: VOPISC. Prob. 6, 1. excipere: PROP. 2, 32, 40 MART. 9, 58, 5. ferre (*aliter p. 2023, 34*): OV. epist. 16, 222 fast. 3, 506 VAL. FL. 2, 576. 6, 549 SIL. 16, 523 HOMER. 982 STAT. silv. 5, 3, 226 VLP. dig. 48, 13, 7 (6) AVIAN. fab. 20, 6. habere: CIC. nat.

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

deor. 3, 87 Ov. Pont. 3, 3, 48 VAL. MAX. 8, 14, 5 SEN. Med. 828 MART. 8, 78, 7 HIL. in Matth. 13, 2 VVLG. I Cor. 7, 7. merere (*cf. p. 2022, 81*): SOL. 1, 103 VOPISC. Aurelian. 41, 11. obtinere: AVG. civ. 19, 23. sibi occupare: TERT. uxor. 1, 4. parare (*aliter infra l. 49*): SIL. 14, 608. percipere: CLAVD. DON. Aen. 5, 540. quaerere: SALL. hist. 5, 22. referre: HOMER. 725. reportare: HOMER. 1045. sumere: SER. SAMM. 360. 704 CLAVD. DON. Aen. 5, 540 PAVL. PETRIC. Mart. 1, 148. suscipere: VVLG. prov. 6, 35 CASSIOD. var. 5, 26, 2. *rapere, auferre*: amoliri: LIV. 5, 22, 3. arripere: TAC. ann. 15, 45. auferre: PLAVT. Amph. 138. avellere: VAL. FL. 7, 48. detrahere: SVET. Nero 32, 4. extorquere: CIC. Verr. II 5, 184. intervertere: CIC. Verr. II 4, 68. rapere: SIL. 3, 14 AVSON. 361, 42 (*paulo aliter*: VAL. FL. 2, 252). revellere: LIV. 45, 28, 3. surripere: SVET. Vitell. 5. sibi trahere: TAC. hist. 3, 33. tollere: VERG. Aen. 5, 390 (*cf.* CLAVD. DON. *ad l.*) PROP. 2, 16, 18 IVV. 13, 149.

β dare, afferre, distribuere, offerre sim.: adducere: VVLG. psalm. 71, 10 (δῶρα). Is. 66, 20. afferre: *v. vol. I p. 1194, 27 sqq.* affigere: SEN. Thy. 659. augere: LEX arae Aug. Narb. (Corp. XII 4333) 2, 18. comparare: TER. Eun. 355 (*de eunucho*). conferre (GLOSS.^{L} II Philox. DO 86 -a collata δωρηθέντα): PLAVT. Men. 128 AVG. civ. 4, 28. 7, 3. congerere: *v. vol. IV p. 277, 45. 79. 278, 17. 28. 40.* consecrare: *v. vol. IV p. 380, 13 sqq.* dare (*cf. p. 2017, 51. 2019. 11. 51*): PLAVT. Amph. 138. 537 (*cf.* 418 quid ... ⟨-i⟩ ... datum est. Poen. 998) TER. Eun. 163. 393 CIC. Cluent. 66 (*in parte codd.*) leg. 3, 11 frg. inc. J 9 LEX vic. Furf. (Corp. I^2 756) 7 Vrson. (Corp. I^2 594) 132, 25. 29 Ov. ars 3, 654 (10^{ies}) NVX 91 LIV. 5, 28, 5 (14^{ies}) VAL. MAX. 4, 7 ext. 2 SEN. benef. 6, 3, 3 *et usquequaque per totam latinitatem.* decernere: TAC. ann. 2, 32. 14, 64. destinare: SVET. Galba 18, 2. dicare: (*cf. p. 2017, 46 53*) CIC Verr. II 5, 184 SIL. 6, 605 STAT. silv. 4, 6, 81. 5, 2, 147. distribuere: SVLP. SEV. chron. 1, 7, 6. dividere: LIV. 27, 19, 7 VAL. MAX. 8, 14, 5 NICET. symb. 7 p. 45, 15. donare: LEX Vrson. (Corp. I^2 594) 132, 29 VVLG. Ezech. 16, 33. ducere (*aliter p. 2022, 80*): STAT. silv. 3, 4, 37 (*de eunucho*). exercere: TAC. ann. 6, 1. expedire: TAC. hist. 4, 83. facere (*cf. vol. VI p. 97, 64*): LEX Vrson. (Corp. I^2 594) 93, 23 LIV. 31, 9, 10. ferre (*cf. p. 2017, 69 sqq. aliter p. 2022, 82*): PLAVT. Truc. 580 VERG. Aen. 1, 679. 2, 49 *al.* Ov. met. 5, 655 fast. 3, 635 *al.* LIV. 22, 1, 18 *al.* SEN. Med. 575. 844 CVRT. 5, 2, 20. 6, 5, 22 LVCAN. 9, 1011 PERS. 2, 53 VAL. FL. 1, 551. 4, 216 SIL. 7, 81. 9, 118 *al.* STAT. Theb. 6, 168 Ach. 1, 820 MART. epigr. 29 (30), 6 *al.* figere: *v. p. 2017, 82.* impertire: CIC. nat. deor. 3, 75. indulgere: COD. Iust. 1, 17, 2, 23. inferre: SVLP. SEV. chron. 2, 17, 2. largiri: LEX Vrson. (Corp. I^2 594) 132, 25. 29 FIRM. math. 3, 6, 18. 4, 8, 2 ANON. Vales. 12, 60 VVLG. Esth. 2, 18 (LXX *om.*) AVG. civ. 22, 21. libare: *v. p. 2017, 73.* mittere (*cf. p. 2017, 62*). PLAVT. Mil. 1017 de digito. Stich. 291 ex auro. Truc. 589 CIC. Deiot. 19 rep. 2, 44 BELL. Alex. 70, 8 VERG. Aen. 11, 352 Ov. fast. 3, 635 Pont. 3, 8, 2 LIV. 5, 28, 4. 23, 11, 3 PLIN. nat. 15, 134 MART. 2, 85, 3 *al.* TAC. Germ. 15 FLOR. epit. 3, 5, 28 ITALA Luc. 21, 1 (cod. e) TREB. Claud. 17, 4 VOPISC. Prob. 17, 5 VVLG. I reg. 30, 26 (LXX *om.*). *et al.* offerre (*cf. p. 2018, 36*): MART. 3, 58, 39. onerare: VERG. Aen 8, 181 canistris. parare (*aliter supra l. 4*): VERG. ecl. 6, 79 TIB. 2, 4, 21 EPICED. Drusi 126 SIL. 4, 446 STAT. silv. 2, 3, 63 COMM. instr. 2, 12, 13 [2, 14, 12]. peragere: VERG. Aen. 5, 362 (*aliter* SEN. Phaedr. 945). perferre: MART. 10, 73, 2. polliceri: AVSON. 429, 4. ponere *v. p. 2018, 11* (*cf. p. 2017, 79*); *aliter*: SIL. 16, 458. portare (*cf. p. 2018, 7*): CATVLL. 64, 279 VERG. Aen. 1, 695. 10, 880 HOMER. 1033 MART. 9, 65, 8. praebere: PAVL. dig. 47, 11, 1, 2 pretiumve dederit. praeferre: HOMER. 22. proferre: CLAVD. 22, 340. promittere: PLAVT. Most. 185 CIC. Verr. II 5, 184 Ov. epist. 16, 222 trist. 4, 2, 7 PETRON. 88, 8 PANEG. 7 (6), 16, 2. reddere: VERG. ecl. 5, 81 Ov. trist. 4, 2, 7 VAL. FL. 5, 503 HOMER. 36. 65 STAT. silv. 1, 4, 31 IVV. 16, 57 *aliter*: HIL. in Matth. 14, 11. referre (*aliter supra l. 5*): SIL. 5, 181 HOMER. 103 AVIEN. Arat. 111. remittere: Ov. met. 13, 702 MART. 4, 88, 1. rependere: STAT. Theb. 8, 209. 9, 659 AVG. civ. 8, 19. sacrare: *v. p. 2018, 18.* sacrificare: *v. p. 2018, 3.* solvere: Ov. met. 9, 794. tradere: TAC. ann. 14, 24 AVSON. 146, 23. transmittere: HIER. epist. 44, 1 AVG. civ. 8, 21. tribuere: Ov. met. 9, 402 MANIL. 3, 574 MART. 8, 56 (54), 2 SVET. Tib. 32, 1 VVLG. prov. 4, 2. 19, 6. vovere: *v. p. 2018, 1.*

γ aspernari, non accipere, abnuere sim.: abnuere: SEN. Thy. 535. contemnere: LVCR. 1, 53. reicere: HOR. carm. 4, 9, 42. relinquere *alicui*: HOR. epist. 1, 7, 43. repudiare: CIC. rep. 3, 40 VAL. MAX. 4, 3, 6 VOPISC. Prob. 17, 5. spernere: TIB. 1, 1, 38.

δ petere sim.: exigere: STAT. Theb. 10, 344. implorare: *v. p. 2021, 10.* optare: TER. Eun. 1057. petere: CATVLL. 68, 14. poscere: PROP. 2, 24, 14 *v. p. 2016, 54.* VAL. FL. 2, 553. revocare: VLP. dig. 24, 1, 5, 18. velle: SIL. 4, 168.

b *acc. praed.: aliquid (aliquem)* -um accipere: TAC. ann. 4, 5 (*de personis*). 4, 57 HIER. hom. Orig. in Is. 7, 1 p. 281, 1 B. addere: LIV. 7, 10, 14. *cf.* TAC. hist. 1, 70 ut -um aliquod ... municipia ... adiunxere. afferre: CVRT. 4, 2, 2 FRONTIN. strat. 2, 11, 5. concedere: SIL. 15, 271 *virginem.* consecrare: VLP. dig. 24, 1, 5, 12. dare: *inde ab inscriptionibus antiquissimis (cf. p. 2018, 53 sqq. p. 2019, 62 sqq. litteris perscriptis primum* CORP. I^2 28. 29 sqq.). *cf. Diehl, De m finali epigraphica (Neue Jahrb. Suppl. XXV p. 268. 317); primos scriptorum locos v. p. 2018, 51; cf p. 2017, 17; praeterea*: HYG. fab. 140 p. 18, 9 SCHOL. Germ. Bas. p. 92, 16 (*v. p. 2020, 76*) VVLG. I Macc. 10, 39 (δόμα) civitates. *de personis*: SEN. Phoen. 595 Tro. 288. 921 TAC. hist. 3, 13 *al.* *nota plur.*: LIV. 40, 37, 2. 42, 61, 2 SEN. Phoen. 508 CVRT. 7, 8, 17 SIL. 16, 163 SVET. Aug. 25, 3. *nota*: Ov. met. 7, 754 tamquam se parva dedisset -a. dedicare: *v. p. 2018, 64.* donare: CORP. XIII 7786 (*a. 250*). ducere: STAT. silv. 3, 4, 37 puerum. facere (*cf. p. 2018, 78*): VERG. Aen. 5, 266 (*plur.*). ferre (*v. p. 2018, 67 sqq.*): LIV. 44, 26, 6 CVRT. 4, 5, 11. 5, 12, 1 IVST. 31, 7, 4. *plur.*: LIV. 27, 4, 8. 10 SIL. 2, 396. habere: LIV. 37, 36, 6 (*v. p. 2017, 3*). TAC. ann. 13, 34. mittere: VERG. Aen. 9, 359 LIV. 2, 22, 6 TAC. hist. 1, 54 ann. 13, 13 FLOR. epit. 4, 8, 3 SOL. 20, 11. *nota*: MART. 6, 80, 1 ut nova -a ... rosas. ponere: *v. p. 2018, 70.* portare: *v. p. 2018, 65. 76.* praebere: CLAVD. 24, 278. promere: VAL. FL. 2, 409. reducere: LIV. 34, 16, 7. tradere: VVLG. num. 18, 6. trahere: SEN. Herc. O. 409 *famulam.* TAC. hist. 5, 22.

3 *vice acc. extat dat. tamquam praed.*: accipere: SALL. or. Cottae 5 Iug. 85, 38 LIV. epit. Oxyrh. 7, 165 TAC. ann. 15, 27 VLP. dig. 4, 2, 14, 5. 38, 5, 1, 14 (*bis*) [SPART. Hadr. 17, 12 *lect. dub.*] COD. Theod. 16, 5, 36 pr. (*a. 399*). addere: PLAVT. Epid. 474. advehere: PLAVT. Merc. 333 *mulierem.* (con)cedere: STAT. Theb. 1, 704 CLAVD. 24, 185. conferre: CLAVD. DON. Aen. 5, 535. consequi: VEREC. in cant. 1, 12. contingere: COLVM. 9, 8, 5. dicare: PLIN. nat. 34, 14 *tripodas* -is ... Apollini. dare (*v. p. 2018, 56*): PLAVT. Amph. 534 (12^{ies}) TER. Haut. 1050 SALL. Iug. 5, 4 (7^{ies}) VERG. ecl. 2, 37 PREC. herb. 3 LIV. 2, 13, 5 (13^{ies}) GERM. 652 VAL. MAX. 5, 2 ext. 2 SEN. Oed. 814 dial. 6, 10, 1 CVRT. 5, 2, 19 (5^{ies}) PLIN. nat. 8, 149. 35, 162. TAC. hist. 1, 24. 78 ann. 15, 55 PLIN. epist. 8, 8, 6 SVET. Aug. 7, 1 Tib. 11, 4 APVL. apol. 62 PAVL. dig. 39, 6, 35, 1 (?) FRG. Vat. 275 SOL. 25, 16 VOPISC. Aurelian. 33, 2 quatt. tyr. 3, 5 IVST. 3, 7, 9. 44, 4, 9 AVR. VICT. epit. 34, 3 AMM. 22, 8, 4 LEX Brix. (Corp. V suppl. ital. 1273) 3 CLAVD. DON. Aen. 10, 700 COD. Theod. 11, 20, 4, 1 (*a. 423*) in -o datis. *de personis (servis, captivis)*: PLAVT. Cist. 133 Merc. 400 Mil. 120. 1205 Poen. 169 Truc. 802 TER. Eun. 109 (8^{ies}) SALL. or. Macri 27 LIV. 3, 57, 3 CVRT. 4, 11, 15. 7, 11, 29 MELA 3, 45 PLIN. nat. 2, 170. 10, 84. 35, 86 SIL. 9, 69 ARGVM. Plaut. Mil. I 4 VIR. ill. 43, 5 VVLG. num. 3, 9 II Macc. 4, 30 (ἐν δωρεᾷ). donare: VVLG. num. 8, 15. secum ducere: TER. Eun. 229 virginem. emere: TER. Eun. 135 *virginem.* ferre: STAT. Theb. 6, 906 *aliter*: 10, 56. figere: *v. p. 2018, 69.* gerere: STAT. Theb. 6, 644. sibi habere: PLAVT. Mil. 982 Pseud. 1075 mulierem. ire: STAT. Theb. 6, 548. mittere: VAL. MAX. 6, 1 ext. 3 *coniuges.* CVRT. 5, 2, 18 SVLP. APOLL. perioch. Ter. Eun. 8 SOL. 9, 13. offerre: SVET. Iul. 28, 1 *captivos.* GELL. 1, 14, 1 SCAEV. dig. 24, 1, 66, 1. tradere: VVLG. num. 8, 15.

4 *vice acc. praed. extat genet. pendens a nomine:* VAL. MAX. 7, 3, 2 aurum deo nomine -i ... tulit. *cf.* CLAVD. 18, 40 *servum* specie -i ... limine pellunt. *vice acc. praed. pro*: *v. p. 2025, 18.*

5 *abl.*: **a** *copiae et inopiae*: abstinere: PLIN. epist. 5, 13, 8. adornare: VELL. 2, 121, 3 SVET. Aug. 30, 2. carere: LVCAN. 5, 111. crescere: VAL. FL. 5, 31. cumulare (*cf. p. 2017, 80*): LIV. 8, 33, 2 FIRM. err. 29, 3 CARM. c. pag. 117. decorare: *v. p. 211, 68 sq. 212, 47.* ditare: PORPH. Hor. epod. 17, 60. donare (*v. p. 2018, 84*): PLAVT. Amph. 137 Stich. 656 NOVIVS Atell. 57 LIV. 25, 25, 13. 29, 35, 3 AVSON. 454, 2. egere: STAT. silv. 5, 4, 2. exornare: CIC. Verr. II 1, 55 LVCAN. 5, 50 STAT. silv. 3, 1, 133. extruere (struere): *v. p. 2017, 77.* fraudare: MANIL. 4, 109 SVET. Galb. 18, 2. honorare: CVRT. 7, 1, 23 TERT. apol. 26, 3 ARNOB. nat. 5, 6 AVSON. 457, 2. impertire: SVET. Aug. 25, 3. implere: EPICED. Drusi 23. nudare: CIC. Verr. II 5, 184. onerare: VERG. Aen. 3, 485. 10, 619 LIV. 34, 61, 2 SIL. 3, 15 CLAVD. DON. 5, 50 CLAVD. 10, 165. ornare (*v. p. 2017, 60. 2019, 15*): HOMER. 892. privare: PLAVT. Truc. 618. prosequi: LIV. 42, 67, 5 VAL. MAX. 4, 3, 10. refercire (*v. p. 2017, 65. 2019, 81*): SIL. 5, 266. remunerare: FIRM. err. 7, 4. 22, 3. spoliare: *v. p. 2018, 4.* *post adi.*: copiosus: CLAVD. DON. Aen. 1, 445. dives (ditis): Ov. met. 2, 77 LIV. 45, 28, 3. onustus: *cf.* HOR. epist. 1, 7, 18. opulentus: VERG. Aen. 1, 447. orbus: Ov. met. 13, 41. refertus (*cf. l. 61*): CIC. Tusc. 5, 20. vacuus: CLAVD. 20, 178.

b *instrum. (cf. p. 2021, 34. al.)*: *aliquem (aliquid)* -is: accendere: SIL. 16, 458 pectora. *cf.* LIV. 21, 48, 2 spe ... -orum. affectare: TAC. hist. 4, 17. aggredi: CIC. epist. frg. II 2. allicere: *v. p. 2016, 46 et cf. l. 83.* approbare: CAPITOL. Maximin. 4, 5. capere: LIV. 21, 24, 5 SEN. Med. 882. captare: PANEG. 11 (3), 19, 4. colere (*v. p. 2018, 17*): LIV. 31, 43, 7. 40, 57, 4 CVRT. 3, 7, 11. 10, 1, 25. conciliare (*cf. p. 2025, 3*): LIV. 21, 23, 1. rem consequi: COD. Theod. 6, 36, 1 (*a. 320*). corrumpere (*cf. 2025, 2*): *v. vol. III p. 1057, 64 sq. cf.* COMM. instr. 1, 31, 3 -a quam et xenia corrumpunt iudices omnes (CLAVD. 7, 188). delenire: CIC. Cluent. 28. devincire: *v. p. 859, 70.* emercari: TAC. ann. 13, 44 AMM. 21, 6, 8. emere: LIV. 36, 11, 8 LVCAN. 10, 107 TAC. ann. 13, 5. evincere: TAC. ann. 12, 49. exorare: COMM. apol. 852. flammare: SIL. 16, 302. flectere: LIV. 2, 1, 9 TAC. hist. 4, 84. fulcire: AMM. 23, 6, 83. illicere (*cf. l. 83*): LIV. 22, 13, 2. *cf.* AVR. VICT. Caes. 1, 1 illectis per -a militibus. incendere: VERG. Aen. 1, 659. invenire (*i. consequi*): PROP. 2, 16, 29. movere: VERG. Aen. 1, 714. obligare: TAC. hist. 1, 8. obsecrare: AFRAN. com. 177. obstringere: CIC. Cluent. 190. pellicere (*cf. l. 69. 79*): LIV. 21, 26, 7. 26, 7, 6 TAC. ann. 1, 2. perducere: LIV. 35, 13, 1. *cf.* 39,

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

42, 8. perpellere: TAC. hist. 3, 78. placare: *v. p. 2017, 43 sqq. cf.* LVCR. 5, 938 *p. 2019, 83.* plorare: AFRAN. com. 171. praecorrumpere: OV. met. 14, 134. probare (*cf. p. 2024, 70*): OV. epist. 15, 87. reconciliare: LIV. 5, 20, 8. 27, 17, 1. reparare: CVRT. 6, 6, 11 gratiam. rependere: COLVM. 1 praef. 10 *honorem.* sollicitare: OV. epist. 15, 80 iudicium. met. 7, 720 fidem. SVET. Domit. 2, 2 reges. superare: *v. p. 2017, 75.* temptare: LIV. 34, 4, 6. tenere: HOR. epist. 1, 7, 18 SOL. 9, 14. venerari: SIL. 7, 86. vincere: TIB. 1, 5, 60 *aliter* MART. 10, 17 (16), 2. uti: OV. am. 3, 3, 47 met. 11, 102 STAT. silv. 1, 2, 166. *cf.* TAC. ann. 2, 45 per -a et legationes petivisse foedus (*cf. p. 2021, 42 et 2024, 80*).

c *causae*: -is gaudere: TAC. Germ. 15. *post adi.*: -is laetus: TER. Eun. 393 VERG. Aen. 8, 617 LIV. 26, 50, 12. insignis: LIV. 10, 46, 3. sublimis: VERG. Aen. 7, 284 SIL. 2, 453.

d *post praepos.* (*cf. l. 10 et p. 2016, 39. 2018, 41 al.*): cum -o (-is): TER. Eun. 358. 651 LIV. 7, 38, 2. 10, 27, 4 dimissi. CVRT. 5, 2, 10. 6, 5, 19 cum ceteris -is equum adducunt. 9, 1, 36. 9, 8, 1. 10, 1, 24 TAC. hist. 4, 65 ann. 15, 25 AMM. 22, 7, 10 *al.* inter -a: CVRT. 5, 2, 10 TAC. hist. 4, 61. pro (*vice acc. praed.*): VAL. MAX. 1, 1, 17 pro -o ... assignatum ... optinuerant *ritum.* 1, 1 ext. 2 dentes eburneos ... ad eum pro -o attulisset. CELS. 2, 16, 2 tempora *cibi* medicis pro -o remittunt.

synon. et iuxta posita: aurum (VERG. Aen. 11, 228). beneficia (CIC. Verr. II 5, 82). blanditiae (PLAVT. Cist. 93). liberalitas (CVRT. 6, 6, 11). lucrum (PORPH. epist. 2, 2, 40). munus (PLAVT. Cist. 93 *al.* CIC. de orat. 2, 286 legem *Cinciam* de -is et muneribus. *saepe* DIG.; *nonnumquam accedit etiam* operae, *ut* VLP. dig. 38, 2, 37 pr. *al.* [*cf. p. 2019, 54 sqq.*]. *nota*: -um munus *asyndet., v. Heraeus, Arch. 12 [1902] p. 78 adn.* [*'wohl durch die Gesetzessprache veranlaßt*: LEX Vrson. 93 -um munus mercedem aliut ve quid *cf.* 132 *ohne* mercedem' *idem in plagulis*]. -i munus: CLAVD. DON. Aen. 6, 630). officia (TAC. ann. 2, 58). opes (SIL. 5, 266). pecunia (TAC. ann. 11, 5). pollicitationes (CAES. Gall. 7, 31, 1. SVET. Dom. 2, 2). praemia (CIC. Tusc. 5, 20 LIV. 34, 61, 2 CVRT. 7, 1, 23 AVSON. 1, 4). preces (VERG. Aen. 11, 228). xenia (PLIN. epist. 5, 13, 8 VVLG. Sirach 20, 31 *cf. p. 2024, 74*). *ad I B 1*: hostiae (PLAVT. Rud. 23). ornamenta (CIC. Verr. II 5, 184 SVET. Vitell. 6). supplicia, sumptus, votum, preces (AFRAN. com. 171 *p. 2017, 49*). sacrificia (VVLG. Hebr. 5, 1 SACR. Greg. 1, 19). serta (TIB. 2, 6, 31 OV. fast. 2, 644). signa (CIC. Verr. II 1, 132). *ad II B*: charismata (*v. p. 2021, 12*). datum (SACR. Greg. 1, 25). gratia (*v. p. 2021, 15*).

opp.: arma (CLAVD. 24, 234. 26, 131). merita (AVG. serm. 170, 10, 10). minae (TAC. ann. 6, 1). poena (*v. p. 2020, 61*). stipendia (ITALA Rom. 6, 23 [Pacian. bapt. 7]). vulnera (HEGES. 3, 16, 11 *in proverb.*).

deriv.: donarius, donifico, dono. *Rubenbauer.*

dōr. *vox hebraica* דור HIER. epist. 36, 13 p. 279, 15, 16 (*ad* exod. 13, 18) 'generatio' ..., quae lingua hebraea 'dor' dicitur, ut, si esset 'quinta generatio', sermone legeretur illorum 'amesa dor'.

? **dorca** *v.* dorcas *infra l. 66 et p. 2026, 1.*

dorcadion, δορκάδιον. **1** *herbarum nomen*: PS. APVL. herb. 14 l. 11 H.-S. *herba dracontea* a Graecis dicitur dracontea ..., alii -on ..., Itali dracontea. PS. APVL. herb. 62 l. 19 H.-S. *herba diptamnum* a Graecis dicitur Artemideion ..., alii -on, ..., Itali tussella rustica, ..., Romani labrum Veneris. *cf. Diosc. Vind. 3, 32 p. 42, 9* (*δορκίδιον codd.*). GLOSS. III 559, 65 drochadion diptamno.
? **2** *ex coni. i. q. gr. δορκάδιον animal v. infra l. 79.* [**3** *corrupte v.* dorcadizon].

dorcadi⟨z⟩ōn, δορκαδίζων. PS. SORAN. quaest. med. 183 quid est -on (dorcadion *trad.; correx. V. Rose*) pulsus? capreolinus, qui ita arteriae superficiem pulsat, ut non antea ad inferiorem partem systolen deducat, quam duplicem aut triplicem diastolen reddat.

dorcas, -adis (? **dorca,** -ae *v. l. 66 p. 2026, 1*; **dorcus,** -ī *v. l. 73. 74*; **dorx,** dorcis *v. p. 2026, 3 cf. l. 66 et p. 2026, 1*). *gr.* δορκάς (? δόρκη, δόρκος, δόρξ). *fem. v. l. 72. 83 p. 2026, 5 sq. masc. v. l. 66.* GLOSS.^{L} III Abstr. DO 5 caprea (*cf. l. 75. 78. 81*). V Abba DO 11 quadrupes capreolae similis. *cf. O. Keller, PW VII 889, 30 sqq.* *legitur inde a* LVCR. *v. p. 2026, 5.* *cf. Onom. III 238, 17 sqq. et* durgo.

GRATT. cyn. 200 pavidos ... iuvat compellere dorcas. PLIN. nat. 8, 225 in Lycia -ades non transeunt montes Sexis vicinos. 28, 98 si inligentur -adis pelle ⟨e⟩ collo suspensa (*sim. pro medicamine*: 29, 67 pelle -adum. 29, 68 nervis ... -adis. 30, 91 pelle -adis). 28, 170 capras negant lippire ... item -adas. MART. 10, 65, 13 tam dispar ... non est ... -as ... fugax leoni. 13, 99 (98) -as: delicium parvo donabis -ada nato. ... solet hanc mittere turba (*scil. in venationibus*). EDICT. imp. Diocl. 4, 45 *carnis* dorci sibe caprae vel dammae (δορκ⟨ά-δι⟩ον *vel* δορκ⟨ός⟩). 8, 21 pellis dorci (δέρμα δόρκιον). ITALA deut. 14, 5 (Lugd.) *manducabitis* cervum et -adem (δορκάδα [צְבִי]. VVLG. capream. *sim.* 15, 22). AMBR. in psalm. 118 serm. 6, 12 (*ad* cant. 2, 9 similem capreolo; τῇ δορκάδι [צְבִי]. VVLG. capreae) merito sicut capreola, quia caprea in altis pascitur; -as dicitur a videndo: dorcaticon (*sic vel* dioraticon diorcation, *codd.*; dorcadion *edd. pr.*; δορκατικόν *Petschenig*) etenim visus acutioris est. HIER. hom. Orig. in cant. 2, 11 p. 56, 20 sqq. 'caprea', id est -as, acutissime videt; ... -as, hoc est caprea, ... ex insita sibi vi nomen acceperit; ab eo enim, quod acutius videat, id est παρὰ τὸ ὀξυδερκέστερον, -as appellata est (ISID. orig. 12, 1, 15 agrestes capr⟨e⟩ae, quas Graeci pro eo, quod acutissime videant, id est ὀξυδερκέστερον, dorcas appellaverunt. morantur enim in excelsis montibus *eqs.*). HIER. in Is. 13, 14 (δορκάδιον [צְבִי]. VVLG. damula) graeco sermone dorces, id est capreae, nuncupantur. POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 8 -as. *in comparatione* (*cf. Onom. III 238, 17 sqq.*): LVCR. 4, 1161 *amata* nervosa et lignea -as *est amatori.*

? **dorcaticon** *vox graeca dubia, v. p. 2025, 78.*

? **dorcōnēs** avidi voratores GLOSS.^{L} I Ansil. DO 185. *v.* lurco. *cf. Onom. III 238, 70.*

dorcus *v.* dorcas. **dordila** *v.* doctila.

doribethron *v.* dorypetron. **dorida** *v.* doris.

? **dorifārius** *v.* dorsuarius.

dorigenion *et* **dorignius** *v.* dorycnion.

doripetron *v.* dorypetron.

dōris, δωρίς. *nomen herbae. aut ex eodem fonte graeco, e quo Diosc. 4, 27 ἔχιον ('echium rubrum' Jacq., cf. Berendes, Dioskurides übers., Stuttg. 1902 p. 380), οἱ δὲ δωρίδα (sic un. cod. det.; ΔΡΙΔΑ cod. opt.; ἀρίδα vel ἀρίδαν rell.) aut ex ipso Diosc.*: PLIN. nat. 1, 22, 24 echis sive -s. 22, 50 echis aut -s (odoris *var. l.*). DIOSC. 4, 26 acion aut dorida. *cf. Onom. III 241, 5 sqq.*

dōriscos [*δωρίσκος. Th.*]. *vox artis metricae*: DIOM. gramm. I 482, 2 pedes heteroploci pentasyllabi sunt: ... -s ex longa et duabus brevibus et longa et brevi temporum septem (*sc. Adonius*: – ◡ ◡ – ◡). *cf. Onom. III 242, 21.* *Brandt.*

[**dorium** indiculum GLOSS. cod. Voss. lat. 4° 69 *in capite* de ecclesiastica storia (V 7 ed. Hessels; 15, 6 ed. Glogger). *cf.* GLOSS. I 162 (*Werth.-Gall.*; dorum *cod. Sangall. 299 p. 278, cf. Glogger, Progr. Augsb. St. Steph. 1904 p. 20*). *et alia temptarunt editores et* documentum (*Glogger, Hessels; cf.* RVFIN. hist. 3, 29, 19 [*v. supra p. 1805, 24*]. hist. 11, 21), elogium (*Heraeus in Thes. gl. s. v.; cf.* RVFIN. hist. 7, 1).] *D.*

dormio, īvī (iī), -ītum, -īre [*cf. c. slavon.* drěmati *'dormire', gr.* ἔδραθον, καταδαρθάνειν, *ind.* drāti *'dormit'; cf. Pedersen, Indogerm. Forsch. II 309. 313 sq. Th.*]. *de genere*: MART. CAP. 3, 309 neutrum *genus verbi exit* in o et neque agentis neque patientis plenam significationem habet ut 'sudo', '-o': nescio enim, agat quis an patiatur. PS. ASPER gramm. suppl. 50, 23 neutralia ... verba haec sunt: ... 'doleo', '-o' *eqs.* *de vocis formis*: domit: *v.* INSCR. christ. Diehl, ind. XII *s. v.* *inc.*: durnimus (*i. potius* duravimus): *v. ibid.* *de coniugatione*: *praes.*: -et: *v.* INSCR. christ. Diehl, ind. XII *s. v.* INSCR. Not. d. scavi 1923 p. 27 (*christ.*). -int: *v.* INSCR. christ. Diehl, ind. XII *s. v.* -iun|: *v. ibid.* *imperativ.*: -ei: FRONTO p. 77, 34 N. *manu pr.* -e: *v.* INSCR. christ. Diehl, ind. XII *s. v.* *part. praes.* (?): ⟨do⟩rmiis: *v. ibid.* *fut.*: -ibo: PLAVT. Trin. 726, *sed* -iam: PLAVT. Aul. frg. 4 Most. 344 SEN. epist. 24, 26 CORP. XIII † 3448 *al.* -ibis: ITALA lev. 18, 22 (Lugd.). -ibit: CATO agr. 5, 5 (CORP. VIII † 11084 [= INSCR. christ. Diehl 1389] *pro* -ivit *positum esse videtur, v. p. 2031, 40*); *sed* -iet: TER. Eun. 368 PROP. 3, 6, 34 *al.* -ibunt: ITALA IV Esdr. 7, 35 (Sangerm. 4), *sed* -ient: AVG. civ. 20, 20 p. 454, 19 D. *indic. imperf.* (-ieb-) *satis raro legitur*: SEN. contr. 9, 2, 1 PLIN. epist. 3, 5, 11. 7, 27, 13 SVET. Aug. 78, 1 ARNOB. nat. 4, 4 IVST. 5, 8, 14, *saepius* VVLG. CLAVD. DON. *perf.* (*cf. supra l. 47*) *et deriv.*: -ivi: COMM. apol. 445 VVLG. gen. 19, 34. -isti: ITALA gen. 49, 9 (Aug. c. Faust. 12, 42). AMBR. Joseph 7, 34 *al.* -ivit: TERT. ieiun. 7 p. 282, 27 *et saepe.* CORP. IV 2146 INSCR. christ. Rossi I 854. -iit: CIC. Att. 10, 13, 1 TERT. anim. 23 p. 371, 28. ITALA gen. 2, 21 (TERT. anim. 45 p. 374, 12 [*A*, obdormivit *B*]) *al.* CORP. VIII † 22835 † 22840. *fort.* -it: *v. p. 2031, 43 sqq. 50. 66.* -imus: OV. rem. 727 (*v. p. 2030, 26*). -ierunt: PLAVT. Poen. 21 *al.* -iram: CORP. XIII 10033, 7. -ierat: SEN. contr. exc. 7, 5 *al.* -iero: VVLG. Iob 7, 4. -ierim: FRONTO p. 190, 13 N. -ieris: PETRON. 129, 8 MART. 5, 22, 14 *al.* -iverit: CIC. facet. dict. 24 (Treb. trig. tyr. 8, 2). -ierit: TERT. monog. 11 *al.* -ierint: CIC. nat. deor. 1, 21 *al.* -ivisset: PLAVT. Rud. 899. -iisset: PHOEBAD. c. Arrian. 23. -isset: IVV. 6, 89 TERT. anim. 51 p. 383, 12 AVG. civ. 6, 7 p. 259, 9 D. PAPYR. Amherst II 26 (*s. III/IV*) 1, 3 *al.* -iisse: PETRON. 104, 2. -isse: SEN. epist. 83, 6 *al.* *part. fut.*: -iturus: CELS. 5, 25, 9 SEN. epist. 49, 10. 83, 27 PLIN. nat. 20, 45. 158 PLIN. epist. 7, 4, 4 TERT. anim. 43 p. 372, 4. *supin.*: -itu: ANON. med. ed. Piechotta 155. *inc.*: CORP. IV 1533 (*graphio scriptum inter duo cubicula*). -ito: ITIN. [Silv.] 24, 12. *de suspensionibus* (dorm., dor.) *et contractionibus* (domt., dom., drm., dm.): *v.* INSCR. christ. Diehl, ind. XII *s. v.* *de re prosodiaca*: dormiŏ: MART. 3, 44, 16 SYMPH. 137. dormiĕrunt: PLAVT. Poen. 21. *de notione*: CIC. div. 2, 119 contrahi ... animum Zeno et quasi labi putat atque concidere, id ipsum esse -ire. MAR. VICTORIN. defin. p. 40, 26 -ire est non uti sensibus naturaliter. HIL. in psalm. 118 daleth 7 qui -it, in ipso somni opere est. AVG. civ. 13, 11 p. 570, 3 D. in somno positos dicamus -entes (*ibid. l.* 12). CASSIOD. in psalm. 40, 9 -ire est ... a sensibus carnis remissa mentis intentione requiescere et iterum ad actus vitae nostrae reparato animi vigore remeare. GLOSS. κοιμῶμαι (*cf. p. 2027, 1*). καθεύδω. καθεύδομαι. *legitur inde a* PLAVTO *et* CATONE *passim, passive*: *v. p. 2027, 62 sqq. 2029, 64 sqq.*, *litteris graecis*: TAB. devot. Audollent 267, 20 νον ποσσιτ δορμειρε.

[*Lackenbacher*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

270, 5 *et* 7 δορμιαϑ. GLOSS. Klio 13 (1913) 27 ιχ (= *hic*) δορμιρε: ενταυϑα κοιμηϑηναι. *deest e. g.*: RHET. Her. LVCR. CAES. HIRT. BELL. Alex. *et* Hisp. NEP. VITR. SCRIB. LARG. LVCAN. PERS. VAL. FL. SIL. TAC. [*loc. dubii*: CIC. div. 1, 59 -ire te (*C. F. W. Müller, Fleckeis. ann. 1864 p. 609*, dormitare *codd. et edd.*). 2, 121 totas noctes somniamus, neque ulla est fere, qua non -amus (*codd., cf. C. F. W. Müller l. c. p. 614*; totas noctes -imus, neque ulla est fere, qua non somniemus *Muret., Christ, Baiter*). SVET. Aug. 94, 4 dum ceterae matronae -rent (domum irent *Graevius*, ⟨domi⟩ dormirent *Wissowa; alii aliter*)] [*val.* durmì, *it.* dormire, *francog. hisp.* dormir. *M.-L.*].

I *proprie i. q. in somno esse*: **A** *de hominibus* (*de deis deabusque*: PLAVT. Amph. 282 credo . . . -ire Solem, atque adpotum probe [*cf.* 272 Nocturnum obdormivisse ebrium]. MART. 10, 14 [13], 6 ARNOB. nat. 4, 4 FIRM. err. 12, 8 AVG. civ. 2, 22 p. 84, 23 D. SVLP. SEV. chron. 1, 43, 7. *v. et p. 2029, 25. de cadavere p. 2028, 6*): **1** *generatim*: **a** *absolute*: SCHOL. Pers. 3, 16 quae (*nutrices*) infantibus, ut -ant, saepe dicere solent: 'lalla lalla lalla! aut -i (*cf. infra l. 51*) aut lacta'. PLAVT. Bacch. 1123 pastor *ovium* -it. Mil. 251 (*inter causas aditu alqm. excludendi*:) -it, ornatur, lavat; *et saepe*. CATO or. frg. 40, 1 veternosum *tenet morbus* bibendi atque -endi (CELS. 3, 20, 1 necessitas. AMM. 25, 4, 5 quiete. *cf. infra l. 25*). VARRO Men. 454 *opp.* vigilo. 490 cum -ire coepisset (491. *cf. p. 2028, 74. 2029, 50* [incipere: HOR. sat. 1, 5, 17 SEN. epist. 122, 12 IVV. 8, 11 AVR. Fronto p. 69, 4 N. inceptare: LAMPR. Heliog. 28, 6]). VARRO ling. 7, 78 concubium a concubitu -endi causa dictum. CIC. Tusc. 1, 106 qui matrem -ire non sinat (PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 178[b] [p. 68 M.] non patiuntur -ire potantes). div. 2, 119 Pythagoras et Plato . . ., quo in somnis certiora videamus, praeparatos quodam cultu atque victu proficisci ad -endum iubent. facet. dict. 24 (Treb. trig. tyr. 8, 2) ut in eius magistratu nemo pranderit, nemo cenaverit, nemo -verit. CAEL. or. frg. Quint. inst. 4, 2, 124 neque -ire excitatus neque vigilare ebrius poterat (SEN. epist. 49, 11 IVV. 3, 281 AVR. Fronto p. 93, 4 N. LAMPR. Comm. 16, 3 HIER. epist. 65, 15, 4 MVTIAN. Chrysost. hom. 27 p. 408 TAB. devot. Hopkins Americ. Journ. of Phil. 33, 1 [1912] suppl. p. 18, 32 ⟨n⟩i p⟨oss⟩it -ire. *ibid.* p. 21, 32. *item* TAB. devot. Audollent 267, 20, *cf. p. 2026, 84*). SALL. Catil. 13, 3 -ire prius quam somni cupido esset. HOR. carm. 1, 25, 8. HOR. sat. 2, 1, 7 peream male, si non optimum erat (*sc. versus non facere*): verum nequeo -ire (*quasi insomniis cogatur versus facere; cf. Heinze, Lejay ad l.*). epist. 2, 2, 54 ni melius -ire putem quam scribere versus? OV. am. 2, 5, 13 cum me -ire putares (ars 3, 225). rem. 499 volui -ire videri. CELS. 3, 6, 4 aegrum -ire cupiemus. 3, 7, 2[C] collocandus *est*, ut -iat. 4, 18, 5 -ire oportet. 8, 4, 1 num sine sensu quasi -ens iacuerit (AMPEL. 8, 18 PS. APVL. Ascl. 36 CAPITOL. Pius 12, 6 AVG. civ. 18, 18 p. 279, 12 D. GREG. M. moral. 8, 61. *cf.* TERT. bapt. 12 p. 212, 5 domino per patientiam velut -ente). SEN. epist. 24, 26 -am *opp.* expergiscar. 53, 7 aliquando -ire se -ens cogitat. 83, 6 aliquando -isse me scio, aliquando suspicor. PETRON. 21, 7 -ire vobis in mente est (PLIN. nat. 23, 93 -ire volentibus *cf. p. 2030, 7* [CAPITOL. Aur. 28, 9 MISC. Tir. p. 54, 22] MART. 10, 74, 12 concupiscam). PETRON. 87, 2 -i (87, 10 *v. etiam l. 18. p. 2029, 43. 59 sq. 2030, 1*). MART. 5, 22, 14. 12, 57, 28 fessis -ire . . . libuit (AVR. Fronto p. 79, 9 N.). IVV. 6, 329 si -it (dormitat *var. lect.*) adulter. TERT. anim. 43 p. 371, 28 *Adam* ante -iit quam laboravit. p. 372, 29 *opp.* vigilo. ITALA gen. 49, 9 (Aug. c. Faust. 12, 42. civ. 16, 41) requiescens -isti (ἐκοιμήϑης. VVLG. accubuisti) ut leo. CLAVD. carm. min. 21, 4 *opp.* vigilo; *syn.* indulgeo somno. VEN. FORT. carm. 7, 2, 10 -ire meum (*i. somnum meum*) carmina lenta probant. TAB. devot. Audollent 250[a], 4 auferas somnum, non -iat. 266, 7 ut amo⟨r⟩is mei causa non -iat. 270, 5 *et* 7. *cf. supra l. 1.* *de animo*: TERT. anim. 58 p. 394, 19 animae nec in viventibus -iunt [NICET. psalm. 9 inutile est oculis vigilare animo -nte]. *v. etiam* mentem *p. 2029, 50. 2032, 18.* *pass. impersonaliter*: IVV. 3, 235 magnis opibus -itur in urbe. 6, 269 minimum -itur in *lecto*. CLAVD. DON. Aen. 2, 265[ext.] 3, 170[ext.] plene. 5, 835 secure. AVG. civ. 22, 8 p. 576, 25 D. -itum est. *gerund.* (*v. et p. 2029, 66. 2031, 81*): CIC. Att. 9, 7, 7 sic mihi -endum. CELS. 1, 3, 3 huic ieiuno -endum est (*ibid. iterum*). MART. 1, 106, 10. HIER. epist. 58, 6, 2 ventre vacuo saepius -endum.

frequentissimus est usus participii praes. (*v. et l. 44. 46 sq.*): PLAVT. Amph. 701 navis . . . nos -ntis detulit. Aul. 303 ne quid animae forte amittat -ns (305). Curc. 247 somniavi. Merc. 160 spectatores. Mil. 272 nisi . . . ambulavi -ens in tegulis. 818 sorbet. Rud. 595 *dei* ne -entes quidem *homines* sinunt quiescere. CATO or. frg. 18, 1 servo aut ancillae. CIC. S. Rosc. 65 -ntis eos repertos esse (*cf.* VAL. MAX. 8, 1 absol. 13). Verr. II 5, 93 *imperatorem* -ntem excitare aut interpellare vigilantem. Cluent. 179 conservos. div. 1, 46 cum -nti ei sol ad pedes visus esset (55. 57. 2, 143). 1, 78 Midae . . . cum puer esset, -nti (VAL. MAX. 1, 6 ext. 2 Midae . . . puero -nti). div. 1, 78 Platoni . . . in cunis parvulo -nti (VAL. MAX. 1, 6 ext. 3). 1, 79 puerum (CATVLL. 17, 13 in ulna. LIV. 1, 39, 1 puero -nti, cui Servio Tullio fuit nomen [*cf.* CIC. div. 1, 121 VAL. MAX. 1, 6, 1 PLIN. nat. 2, 241]). CIC. ad Q. fr. 1, 1, 5 gubernatorem. SALL. Iug. 71, 4. LIV. 1, 58, 2 Lucretiam. RVT. LVP. 2, 7 poculum . . . -nti excidit. CELS. 2, 8, 25 PLIN. nat. 2, 145. 7, 166. 8, 229. 27, 4. 28, 39 infans (30, 135). 29, 81 mulieris (32, 49). 35, 74 Cyclops. QVINT. inst. 4, 2, 72 patre (AVG. civ. 16, 1). inst. 8, 5, 12. decl. 296 p. 169, 7 fratre. PS. QVINT. decl. 2, 18 hominem, qui -ns occiditur, ipsa mors excitat. SVET. Cal. 12, 3 Tiberii. Claud. 37, 2 quod pro salute sua etiam -ns excubaret. Nero 34, 2 AVR. Fronto p. 11, 4 N. *Hesiodum* -ntem poetam *esse* factum. APVL. met. 4, 12 anus. 6, 21 iacebat *Psyche consopita* immobilis et nihil aliud quam -ns cadaver. 8, 9 -ns lacrimis emanantibus genas cohumidat. 8, 12 nec quicquam videbis nisi -ns. TERT. nat. 2, 12 p. 117, 13 Saturnus . . . Caelum castravit -ntem. SEVERIN. doctr. p. 129[b] cotidie . . . *deo* gratias age, vigilans -ns.

part. pro subst.: *plur.*: -ntium: visa: CIC. ac. 2, 88 -ntium et vinulentorum et furiosorum visa imbecilliora esse . . . quam vigilantium, siccorum, sanorum (AVG. civ. 21, 10 p. 511, 25 D. visa -ntium sive in ecstasi cernentium res incorporales). animi: CIC. Cato 81. div. 2, 120. 126. 139. AMBR. exc. Sat. 2, 21. insomnia: SEN. epist. 56, 6. exemplo: AMBR. exc. Sat. 2, 21. cubilia (cubicula *var. lect.*): HIER. epist. 22, 28, 4. *al.*: CIC. top. 77 a -ntibus . . . significata visis. ac. 2, 48 quae vel -ntibus vel furiosis videntur non numquam. div. 1, 64 quod ipsi di cum -ntibus colloquantur. 1, 113 *syn.* vatibus. 1, 129 *syn.* mente permotis. PLIN. nat. 20, 186 -ntes. 23, 49 -ntibus. QVINT. inst. 5, 10, 49 *opp.* vigilantibus (AVG. gen. ad litt. 12, 13 p. 397, 27). *inc. huc an ad II A 1*: CORP. IV 575 Vatiam aed(ilem) rogant . . . -ntes universi (*cf. Mau, Pompeii² p. 506, Kraschenninikov, Beiträge z. alten Geschichte, Festschr. zu Otto Hirschfelds sechzigstem Geburtstag p. 409 sqq., Della Corte, Rivista indo-greco-italica 11 (1927) 153 sq., qui hanc inscriptionem ad similes p. 2032, 68 sqq. allatas trahendam esse putat.* *sing.* (*v. et p. 2029, 38*): CIC. div. 1, 63 iacet corpus -ntis ut mortui (CELS. 2, 2, 2 AVG. civ. 1, 25). PVBLIL. Q. 71 qui -ntem necat, absentem ulciscitur. SEN. epist. 83, 9 -nti nemo secretum sermonem committit. AVG. civ. 22, 8 p. 580, 7 D. -nti simillimus.

supinum: PLAVT. Aul. 302 it -itum (Curc. 183 Most. 693. 705 CAECIL. com. 96 BELL. Afr. 88, 3 HOR. sat. 1, 5, 48. 1, 6, 119 PHAEDR. app. 13, 14 MART. 10, 84, 1 AVR. Fronto p. 11, 14 N. GARG. MART. med. 21 p. 154, 21 MARCELL. med. 20, 141 PLIN. VAL. 1, 35). Pseud. 665 -itum ut abeas. CIC. epist. 9, 26, 1 priusquam me -itum conferam. HOR. epist. 1, 7, 73 dimittitur. ITIN. [Silv.] 24, 12 reponent se dormito. MARCELL. med. 16, 33 -itum vadit (60. 20, 141. 21, 5 PS. APVL. herb. 80, 17 H.-S. ANON. med. ed. Piechotta 155 *v. p. 2026, 69* PLIN. VAL. 1, 4. 35). *inc.*: CORP. IV 1533 (*v. p. 2026, 70*).

b *structurae*: α *acced. adverbia temporis*: assidue: CELS. 2, 6, 5. diu: PLAVT. Poen. 21. CLAVD. DON. Aen. 1, 680 diutius. PLIN. epist. 7, 3, 2 quousque vigilabis, cum voles, -es, quam diu voles? heri: VVLG. gen. 19, 34. iam: PLAVT. Most. 344 SEN. contr. 9, 2, 1. mane: LAMPR. Heliog. 28, 6 (usque mane: VVLG. Ruth 3, 13 I reg. 3, 15. Sirach 31, 24. *sed cf. p. 2032, 27 sqq.* mane totum: MART. 1, 49, 36). nunc: PLAVT. Aul. frg. 4 APVL. met. 8, 9. olim: PETRON. 22, 5. 99, 6. quando: AVG. in psalm. 120, 6. semper: SALON. in eccles. p. 1001[A]. tantisper: FRONTO p. 230, 11 N. *loci*: hic: CORP. IV 2146. ibi: ITALA gen. 28, 10 (Aug. civ. 16, 38). intus: PLAVT. Mil. 821 IVV. 3, 241. istic: PLAVT. Most. 372. ubi: MAR. VICTORIN. adv. Arium 1, 28. *alia*: aliter: IVV. 3, 281. altius: CLAVD. DON. Aen. 1, 680. amplius: SEN. epist. 49, 10 SVET. Aug. 78, 1. arte (*cf.* PLAVT. Most. 829): CIC. div. 1, 59 inv. 2, 14 artius. bene: PVBLIL. B 24 CELS. 1, 2, 10. calidius: HIER. epist. 43, 3, 2. facile: PLAVT. Men. 928 CLAVD. DON. Aen. 1, 690. graviter: CIC. div. 1, 59 CLAVD. DON. Aen. 3, 635. 6, 520 gravius. ingratiis: TER. Eun. 220. ita: TERT. anim. 43 p. 370, 9. leviter: SEN. epist. 53, 7. libenter: PLAVT. Rud. 923 CATO agr. 5, 5 libentius male: PVBLIL. B 24 PETRON. 86, 4 CORP. III 8277, 3. maxime: CELS. 3, 5, 6. otiose: CLAVD. DON. Aen. 11, 725. placide: PLAVT. Trin. 726. plene: *v. p. 2027, 64.* quemadmodum: SEN. epist. 43, 3. secure: *v. p. 2027, 64.* simpliciter: ORIG. in Matth. 18, 96. simul: PROP. 2, 6, 12. tardius: CLAVD. DON. Aen. 9, 1 p. 183, 12. una: SEN. contr. 7, 5 thema. PETRON. 104, 2.

β *acced. adiectiva*: PLAVT. Poen. 21 otiosi. Rud. 302 incenati. TIB. 1, 8, 40 non lapis hanc gemmaeque iuvant, quae frigore sola -at (PRIAP. 47, 5 longa nocte -at solus. CORP. IV 2146 *ille* hic solus -vit et Vrbanam suam desiderabat). PROP. 2, 33, 17 quidve tibi prodest viduas -ire puellas? CELS. 1, 3, 3 *bis*, *v. p. 2027, 66.* MART. 3, 44, 16 lassus. IVV. 2, 60 dives erit, magno quae -it tertia lecto. 3, 196 securos pendente iubet -ire ruina *v. p. 2031, 69.* TAB. devot. Hopkins, Americ. Journ. of Phil. 33, 1 (1912) suppl. p. 18, 33 ni poss⟨it⟩ s⟨a⟩nus -ire.

γ *acced. praepositiones*: *ad tempus significandum pertinentes*: ad: CIC. div. 1, 59 ad lucem . . . -ire te coepisse. Att. 10, 13, 1 ad h(oram) III. ITALA Iudith 12, 5 (Ravenn. p. 33, 4) usque ad mediam noctem (VVLG. iud. 16, 3). ante: CLAVD. DON. Aen. 5, 845 dissoluti . . . est -ire ante tempus. in *c. acc.* (*v. et p. 2031, 70. 2032, 27 sqq. 74*): HOR. epist. 1, 2, 30 in medios . . . dies. 1, 18, 34 in lucem. SEN. epist. 83, 14 usque in horam fere sextam. FRONTO p. 190, 13 N. in quintam horam. in *c. abl.*: VARRO Men. 448 in die. per: FRONTO p. 77, 34 N. per istas noctes. *ad locum significandum pertinentes*: in *c. abl.* (*v. p. 2030, 26 sqq. 2031, 54. 2032, 5*): aede: TERT. nat. 2, 10. cubiculo: VARRO Men. 319 PHAEDR. 3, 10, 22 PETRON. 77, 4 SACEV. dig. 32, 33 pr. IVST. 5, 8, 14. domo: VVLG. lev. 14, 47. loco:

[*Lackenbacher*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VVLG. gen. 28, 11 eodem. Ruth 3, 4. I reg. 3, 9. 26, 5 BENED. reg. 22. mansione: VEG. mil. 3, 18. paedagogio: PLIN. epist. 7, 27, 13. Palatio: LAMPR. Comm. 16, 3. specu: PLIN. nat. 7, 175. stabulo: SPART. Sept. Sev. 1, 10. tabernaculo: PLAVT. Trin. 726. templo: VVLG. I reg. 3, 3. AVG. civ. 6, 7 p. 259, 9 D. tentorio: VVLG. I reg. 26, 5. 7. theatro: MART. 6, 9, 1. urbe: *v. p. 2027, 63.* in centunculo: SEN. epist. 80, 8. cunis: *v. vol. IV 1389, 84 sqq.* lectulo: VVLG. Iob 33, 15. lecto (*v. et p. 2027, 63. 2030, 28*): VARRO Men. 448 IVV. 6, 269 VVLG. Am. 6, 4 ANON. Vales. 13, 74. pallio: ITALA deut. 24, 13 (Tert. adv. Marc. 4, 17 p. 474, 3). pellibus: PORPH. Hor. sat. 1, 6, 22. pluma (*v. et p. 2032, 5*): MART. 10, 14 (13), 6 IVV. 6, 89. sacco: TERT. ieiun. 7 p. 282, 27 VVLG. III reg. 21, 27. *al.* strato: VVLG. lev. 15, 4. *al.* tricliniis: CAPITOL. Gord. 6, 7. vestimento: VVLG. deut. 24, 13. in nive: HOR. sat. 2, 3, 234 in nive Lucana -is ocreatus. pulvere (*v. et p. 2030, 57. 59*): VVLG. Iob 7, 21. terra (*v. et p. 2031, 74*): CYPR. epist. 21, 3 p. 531, 9 VVLG. gen. 28, 13. in rosa: ELEG. in Maecen. 1, 94. thymo: PLIN. nat. 21, 156. in magnis opibus: IVV. 6, 89. in ulna: *v. p. 2027, 79.* in pignore: ITALA deut. 24, 12 (Lugd.). per: BENED. reg. 22 singula lecta. sub: CELS. 1, 3, 37. divo. super *c. acc.*: cervical: VVLG. Marc. 4, 38. latus tuum: VVLG. Ezech. 4, 4. lectum: VVLG. II reg. 4, 7. pignus: ITALA deut. 24, 12 (Tert. adv. Marc. 4, 17 p. 474, 1). super stipulam vel super herbam: PORPH. Hor. carm. 2, 15, 17 sq. stratum: VVLG. II reg. 4, 5. terram: ITALA gen. 28, 13 (Aug. civ. 16, 38). super *c. abl.*: VARRO Men. 253 amphitapo. *aliae*: ab: GREG. M. moral. 8, 61 quasi ab adiutorio errantis -it *deus.* ad: SEN. dial. 10, 19, 3 ad alienum -iunt somnum. cum (*diversum a I A 2 a*): cum bulga: LVCIL. 245 cenat, -it, lavit. cum servis: VVLG. II reg. 11, 9. *aliter*: cum requie: ORIG. in Matth. 18, 96. in *c. abl.*: doloribus: VVLG. Is. 50, 11. sine: OV. epist. 16, 179 vir abest nobis et tu sine coniuge -is. PETRON. 129, 8 recipies . . . nervos tuos, si triduo sine fratre -eris. HIER. epist. 65, 15, 4 quae sine sponso suo vel marito -ire non potest. *aliter*: PLAVT. Trin. 621 sine omni cura -ias. CORP. I^2 1202 (*ad Acciana tempora revocat Buecheler, Augusti aetatem Mommsen*) -ias sine qura.

δ *acced. casus*: (I) *dat.* (*v. et p. 2030, 29. 43. 2032, 54 sq. 61. 66*): LVCIL. 1233 non omnibus -o (*affert* FEST. GLOSS.^{L} IV p. 288^b [p. 173 M.] 'n. o. -o.' proverbium [*cf. Otto, Sprichw. p. 121*]. videtur natum a Cipio quodam qui Pararhencon dictus est, quod simularet -entem, quo impunitius uxor eius moecharetur. CIC. epist. 7, 24, 1 Cipius . . . olim 'non omnibus -o', sic ego non omnibus . . . servio. *hoc loco coll. supplendum putant Erasmus, Lambin aliique*: CIC. Att. 13, 49, 2 quemadmodum ⟨non omnibus -ire, ita⟩ non omnibus servire). MART. 7, 54, 8 aut vigila aut -i . . . tibi.

(II) *acc.: in figura q. d. etymologica* (*cf. p. 2030, 23 et C. F. W. Müller, Synt. d. Nom. u. Acc. p. 18. dedi omnes locos inter sensum generalem specialemque non distinguens*): ITALA II reg. 11, 13 (Vind.) -vit dormitionem suam. AMBR. Nab. 15, 63 huiusmodi . . . viri somnum suum -unt, hoc est suum somnum, non Christi -unt, et qui somnum Christi non -unt, non habent Christi quietem (Tob. 20, 73. 76. Ioseph 6, 34. patr. 7, 33. in Luc. 7, 89 *quem somnum* si -ire mens coeperit. HIER. epist. 33, 1, 2 [*de Epimenidis somno, cf.* PLIN. nat. 7, 175 *v. l. 77*] VVLG. psalm. 75, 6. sap. 17, 13. Ier. 51, 39. 57 PS. THEOD. PRISC. add. p. 308, 4 ORIG. in Matth. 18, 96. *cf.* PROB. app. gramm. IV 200, 26 somnum, quod -imus, significat). AMBR. off. 1, 16, 61 soporem quietis. Tob. 20, 73 Christi quietem. in psalm. 118 serm. 7, 12, 3 bene somnium -unt saeculares viri. *neutr. adiect. adverbii vice* (*v. et p. 2031, 75. 2032, 57*): CIC. div. 2, 142 multum. SEN. epist. 83, 6 minimum (IVV. *p. 2027, 63.* PLIN. epist. 3, 5, 11). SVET. Aug. 78, 1 plurimum. FRONTO p. 227, 7 N. -i saltem quantum libero homini satis est. PS. CATO brev. sent. 19 quod satis est, -i. VEN. FORT. carm. 6, 5, 342. *acc. temporis* (*v. et p. 2028, 45. 2031, 80. 2032, 50*): CIC. Tusc. 1, 92 quasi vero quisquam ita nonaginta annos velit vivere, ut, cum sexaginta confecerit, reliquos -iat. SVET. Aug. 78, 1 septem horas. AVSON. 151, 4 tu velut primam mediamque noctem . . . -is. *inde passive* (*v. et p. 2027, 62 sqq.*): CATVLL. 5, 6 nobis cum semel occidit brevis lux, nox est perpetua una -enda. AVG. epist. 13, 1 nec a me totae -iuntur *noctes. cf.* POMP. gramm. V 263, 14 itum est mihi illud tempus.

(III) *abl.: loci vel locativus* (*v. et p. 2028, 69. 2031, 55*): PLAVT. Poen. 21 domi (Rud. 899 *v. et p. 2032, 38*). VARRO Men. 448 culcita plumea. VERG. georg. 2, 506 *ut* Sarrano -iat (indormiat *cod. Medic.*) ostro (*cf.* ARVS. gramm. VII 464, 3). PROP. 3, 21, 8 extremo -it amica toro. OV. am. 2, 10, 17 hostibus eveniat viduo -ire cubili. PHAEDR. 3, 10, 30 cubiculo. QVINT. decl. 296 p. 170, 25 hoc loco. *temporis* (*v. et p. 2028, 66. l. 31. p. 2030, 14. 18. 21*): CELS. 3, 5, 6 antelucanis horis. PETRON. 109, 3 nocte (AVR. Fronto p. 93, 4 N. MVTIAN. Chrysost. hom. 27 p. 408. CELS. 1, 3, 37 (noctu *P*). noctu: CELS. 2, 3, 1 [*opp.* interdiu vigilat]. VEG. mil. 3, 22). PLIN. nat. 7, 175 septem et quinquaginta annis. QVINT. decl. 296 p. 170, 25 hoc tempore. IVV. 8, 11 ortu luciferi. VVLG. II reg. 4, 5 meridie. *alii* (*v. et p. 2027, 63. 2028, 65. 2030, 19. 24. 2032, 17. 65*): PLAVT. Curc. 184 meo more -o: hic somnust mihi. HOR. carm. 3, 4, 18 ut tuto ab atris corpore viperis -irem. CYPR. domin. orat. 31 p. 290, 6 oculis. CLAVD. DON. Aen. 6, 520 alto sopore (VVLG. Ion. 1, 5 gravi). HIER. epist. 58, 6, 2 ventre vacuo.

2 *speciatim*: **a** *de concubitu, solet coniungi cum praepos.* cum (*cf.* AVG. loc. hept. 1, 144 p. 529, 4 '-i mecum' [VVLG. gen. 39, 12]. et ista usitata est locutio pro eo, quod est 'concumbe mecum'. 5, 59 p. 610, 11 'maledictus omnis, qui -erit cum omni pecore' [VVLG. deut. 27, 21 cum omni iumento]: pro eo, quod est 'concubuerit'. *cf.* DON. Ter. Andr. 430 ⟨amplecti⟩, quod vulgo dicitur 'cum illa manere', 'cum illa -ire'). *femina cum viro*: CIC. Att. 5, 1, 4 nec secum illam -ire voluisse. PROP. 2, 18, 17 cum sene (*i. Tithono*) non puduit talem -ire puellam (*i. Auroram*). OV. ars 1, 601. rem. 481 CYPR. epist. 4, 1 p. 473, 5. 4, 2 p. 473, 22. HIER. epist. 52, 2, 1 *puella*, quae cum rege (VVLG. III reg. 1, 4) -iret et senile corpus calefaceret. 54, 15, 2. VVLG. gen. 19, 32 -iamus . . . cum eo (*i. patre*). 33. 34 *bis*. 35. num. 5, 13. Bar. 6, 43. *vir cum femina*: OV. epist. 18, 57 forsitan invitus, mecum tamen, improbe, -is (*sc. in somnio*). PETRON. 134, 11 ut adulescentulus mecum nocte -iat. IVV. 6, 376 TERT. ieiun. 17 ITALA gen. 34, 7 (Aug. loc. hept. 1, 125 p. 525, 26). deut. 22, 23 (Lugd., VVLG. concubuerit). 22, 28 (Aug. quaest. hept. 5, 34 VVLG. concubuerit). CYPR. epist. 4, 4 p. 475, 22. HIER. adv. Iovin. 2, 22. VVLG. gen. 30, 15 -iat tecum hac nocte (16). lev. 19, 20 homo si -erit (κοιμηθῇ) cum muliere coitu (κοίτην) seminis. *et saepissime.* LIB. iubil. 16, 8. *vir cum puero*: MART. 3, 73, 1 -is cum pueris mutuniatis. 8, 44, 17 tuo . . . filius . . . cum concubino nocte -iet prima. 11, 56, 11 IVV. 6, 34. ITALA lev. 18, 22 (Lugd.) cum masculo non -ibis (κοιμηθήσῃ, VVLG. commiscearis) cubile muliebr[a]e (κοίτην γυναικείαν). *ibid.* (Hesych. in lev. 18, 19—23 p. 1014^B) cum masculo non -ies coitu femineo (VVLG. lev. 20, 13). *absolute*: TER. Eun. 368 interdum propter -iet (373). *additur ubi*: OV. rem. 727 hic cubuit, thalamo -imus in illo (*v. p. 2026, 59*; -ivimus illo *vulg.*). PS. HIL. libell. 19 simul et sub uno cubant tecto aut in uno -iunt lecto. VVLG. III reg 1, 2 *virgo* -iat . . . in sinu suo et calefaciat dominum. *c. dat.*: HIER. c. Vigil. 9 pudicitiae vigilare cogantur, qui libidini -iunt.

b *de somno mortis* (*v. et p. 2029, 47.* HIER. epist. 60, 2, 1 apostolus . . . Christianorum mortuos -ntes vocans. PS. HIER. in Matth. 25 p. 577^B dormitare est ante mortem languescere, -ire vero in morte quiescere est. AVG. in evang. Ioh. 49, 11, 9 mortui dicti sunt in scripturis saepe -ntes. epist. 140, 76 ista mors saepe in scripturis -ntium dicitur propter futuram resurrectionem. in psalm. 87, 5 ideo . . . mortuos consuevit scriptura dicere -ntes, quia evigilaturos id est resurrecturos vult intellegi. 138, 2 domini -ntis id est in passione morientis. loc. hept. 6, 68 p. 612, 10 '-ies cum patribus tuis' [VVLG. deut. 31, 16]: hoc verbo eius mortem significavit. *adde*: PS. CYPR. epist. 4 p. 279, 3 si -ntes dicimus, -ntes utique credere debemus et non mortuos, sed requiescentes interim. AVG. in evang. Ioh. 49, 11, 9 sororibus mortuus erat, domino -bat [*cf. l. 60 p. 2031, 50*]. *ibid.* -it . . . omnis mortuus. in psalm. 120, 6 quando -iet? cum fuerit mortuus): PLAVT. Amph. 298 quod me meus erus fecit ut vigilarem, hic pugnis faciet hodie ut -iam. 313 quid si ego illum tractim tangam, ut -iat? CORP. I^2 1202 *v. p. 2029, 33.* CATVLL. 5, 6 *v. p. 2029, 65.* ITALA I Cor. 15, 51 (Hier. epist. 65, 4, 1) omnes -iemus (πάντες οὐ κοιμηθησόμεθα, VVLG. resurgemus. *cf.* AVG. civ. 20, 20 p. 454, 28 D.). TERT. anim. 43 p. 372, 4 si Adam de Christo figuram dabat, somnus Adae mors erat Christi -ituri in mortem. CYPR. epist. 63, 6 p. 705, 6 quod . . . recubet -ens in passione et resurgat. PS. CYPR. epist. 4 p. 276, 10 Lazarum non -ntem, sed potius resurgentem. p. 277, 2 -ntum felicitatibus (HIER. epist. 57, 4, 3 -ientis vulnere. 60, 3, 3 -ientium corpora. DIDASC. apost. 61, 19 -ientium exinitione). HIER. adv. Rufin. 3, 21 Siricii . . . in domino -ntis. epist. 3, 3, 2 de -ntibus contristari. VVLG. gen. 47, 30 -iam cum patribus meis (*v. l. 39. cf.* Iob 20, 11 *ossa* cum eo in pulvere -ient). psalm. 40, 9 numquid qui -it, non adiciet, ut resurgat (*cf.* EVCHER. form. 8 p. 49, 15 -ire: transitu apud Christum requiescere). Daniel 12, 2 qui -iunt in terrae pulvere. Ioan. 11, 11 Lazarus amicus noster -it (κεκοίμηται); . . . dixerat autem Iesus de morte eius: illi autem putaverunt, quia de dormitione somni diceret. Eph. 5, 14 surge qui -is et exsurge a mortuis (*cf.* EVCHER. form. 8 p. 49, 17 -ire: peccatorum sopore torpescere. GREG. M. moral. 8, 20 -ire . . . est in peccatis iacere). AVG. c. Iul. 1, 5, 20 -ntes et manentes. PRAEDEST. 1, 53 p. 606^B.

saepissime in titulis sepulcralibus Christianis (*nullum huius significationis exemplum extat in titulis certe non Christianis*: CORP. XIV 1908 *H. Dessau* [*ad* CORP. XIV 1876 *et ad* 1908] *propter* d. m. *formulam dubitanter revocavit ad ethnicos, inter Christianos recepit Diehl* (n. 3201) *collatis n. 3886 sqq., recipere poterat etiam* XIV 3330 *eadem de causa. Christianum non esse videtur* CARM. epigr. 1977 (CORP. VIII 20277, *Mauret., a. 299; recepit Diehl*: n. 1570) v. 7/8 dum *filii* sera red(d)imus hora castae matri(s) bona laudesque, vetula -it): *formulae sollemnes* (*nota* n. *significantur numeri Diehliani*): hic -it, -iunt (*titulorum Ostiensium propria, cf. Dessau ad* CORP. XIV 1876, *Diehl ad* n. 580): *Ost.*: n. 575. 580. $753^{adn.\ bis}$ 762^A. 3200—3203^A (n. $3201^{A\ adn.}$ = CORP. XIV 4810 n. $3203^{adn.}$ = CORP. XIV 5236) n. 3205. 3205^A. 3533. 3881. 3883. $3883^{adn.}$ *cf. etiam* CORP. XIV 1901 coemate entade. 3330 (*supra l. 71*). *urb.*: n. 404. 3200. *Ital.*: n. 3204. 4587. *Byzac.*: n. $3204^{adn.}$ *raro huic formulae additur* in pace: *Ost.*: n. 2733^b. 3218. 3219. 3220 (pacem). 3331. *urb.*: n. 3208. 3208^A. *titulis urbanis tritissima est* -it in pace: n. 3206 sqq. (*cf. etiam Diehlii ind. VII p. 380*). *hinc*: -i in pace: n. 2287. $2287^{adn.}$ 2348 (*Rom. omnes*). 2287^A (*orig.*

[Lackenbacher]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

inc.). -is in pace: n. 2287[adn. bis] (*Rom.*). *alia singularia v. in Diehlii ind. VII p. 380, ubi adde*: n. 2400 (CORP. XIII 3448) in pace -iam et requiescam (*cf.* VVLG. psalm. 4, 9). *ind. XII p. 518. singulare etiam* INSCR. collectionis Del Frate 2 ed. Sanders (Memoirs of the Am. Acad. in Rome vol. X) -it in deo. *raro* -it *sine additamentis* (*cf. p. 2030,74*): n. 3197—3197[C] (*urb., Ital.*). 3214[A] (*Rom.*). *inc.*: 3789 (*Rom.*). *adde*: CORP. XI 6699, 5 (*in lucerna*) Aia Stlaccia Tura -it, sternit (*sc. lectum funebrem*) Sir ⟨. . .⟩. *certis annis* (*cf. etiam p. 2030, 72*) *vel satis certae aetati tribui possunt haec* (-it in pace, *ubicumque non alia enotata sunt*): *a. 249*: n. 3789. *s. III/IV*: n. 198[adn.] (CORP. XI 2579) ⟨do⟩rmiis (*i. -iens*) inssomno pacis. *a. 312/29*: n. 3492[B] (*Rom.*). *a. 339/44*: n. 3226—3227[A] (CORP. XI 4028. 4030. 4031). *a. 363*: n. 3359[b] (*Rom.*). *a. 375*: n. 95 (*Rom.*) ⟨dormi⟩entes in pace. *a. 397*: n. 3444 (*Rom.*) hic -it *ille* in somnio pacis. *s. IV/V*: n. 1251 (*Rom.*). *a. 429*: n. 3232[adn.] (*Byzac.*) ⟨do⟩rmit in baci.

ad A: nota i. q. *o b d o r m i s c e r e*, *somnum capere* (*praevalent formae perfecti; quas aequo iure referre licet ad verbum* dormiscendi, *cf. p. 2033, 22 sqq.*): **a** *de sopore*: ITALA gen. 2, 21 (Hier. epist. 51, 5, 3) iniecit deus soporem super Adam et -vit (ὕπνωσε, VVLG. obdormisset). Luc. 8, 23 (cod. g a t) navigantibus ... illis -iit (ἀφύπνωσεν. VVLG. *cum cett.* ITALAE *codd.* [*praeter* a: condormiit] obdormi(v)it). PORPH. Hor. carm. 3, 1, 20 sq. quidam regum Siculorum . . . ad citharae et avium cantum -bant. COMM. apol. 445 ego -vi . . . et somnum cepi (VVLG. psalm. 3, 6 ego -vi et soporatus sum). CLAVD. DON. Aen. 2, 254 omnesque -ierunt fusi. 5, 720. VVLG. gen. 41, 5 expergefactus Pharao rursum -vit. deut. 6, 7 Iob 7, 4. 14, 12 prov. 3, 24. PAPYR. Amherst II 26 (*s. III/IV*) 1, 3 dum puer quidem sero -isset (*Babrius 16, 5* ἕως ὁ παῖς μὲν ἑσπέρας ἐκοιμήθη). RVFIN. Orig. princ. 1, 4, 1 ut, cum peritus -ierit, evigilet imperitus. AVG. gen. ad litt. 12, 32 p. 427, 21 quidam . . . se evigilasse doluerunt et rursus . . . -ire timuerunt.

b *de somno mortis*: *formulae*: in Christo: ITALA (codd. d q, Tert. resurr. 48 p. 99, 9 adv. Marc. 3, 8 p. 390, 15) *et* VVLG. I Cor. 15, 18 qui -erunt in Christo (οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ). *inde* HIER. epist. 59, 3, 1 PASS. Theclae C[a], 43. per Iesum: ITALA (codd. d q, Tert. resurr. 24 p. 59, 10) *et* VVLG. I Thess. 4, 14 (τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ). *ibid.* 15 qui -erunt (τοὺς κοιμηθέντας). in pace: TERT. anim. 51 p. 383, 12 cum *femina* in pace -isset. LVCIF. reg. apost. p. 50, 12 VITAE patr. 5, 15, 9. 6, 3, 1. *in titulis*: INSCR. christ. Diehl 3234[B] (*Rom.*) -ivit in pace pri. nonas Se⟨pt.⟩. CORP. VIII 11084 (INSCR. christ. Diehl 1389) -ibit (*i. -ivit*) in pace d(omini) X k. F⟨e⟩bruarias. 22835 -iit in ⟨pace⟩ . . . XIII kal. Ian. VIII 22840 (INSCR. christ. Diehl 3231) -iit i⟨n⟩ pace. *incertiora haec*: INSCR. christ. Diehl 1251 (*Rom.*) -it (*fort. perf., item in sqq.*) in pace VIII Kal. Sept. 4294 (*Rom.*) -it VII Kal. Aug. in pace. CORP. VIII 11077 (INSCR. christ. Diehl 3229) -it in pace d(omini) XII Kal. Aug. VIII 22842 (INSCR. christ. Diehl 4429[B]) ⟨hora⟩ noctis V -it in pace. *minus probabilia*: CORP. V 5215 (INSCR. christ. Diehl 3197[C]. 3215) in pace (Christi) prid. cal. Nobenbre(s) -et. INSCR. christ. Diehl 3230[A] (*prov. Byzac.*) | dor. in pace | v idus Iunias. *al.*: ITALA Ioh. 11, 11 (cod. d) amicus noster -vit (κεκοίμηται, VVLG. -it, *v. p. 2026, 58*). I Cor. 7, 39 (cod. d q, Tert. monog. 11 p. 779 Oe.) mulier . . . si -ierit (κοιμηθῇ) vir eius, liberata est. HERM. vulg. vis. 3, 5 qui -ierunt quique adhuc sunt (οἱ μὲν κεκοιμημένοι, οἱ δὲ ἔτι ὄντες. Pal. vis. 3, 5, 1 quidam -ntes *eqs.*). POLYCRATES (Hier. vir. ill. 45) in Asia elementa maxima -ierunt. *ibid. Philippus* -vit Hierapoli. *ibid.* Iohannes . . . in Epheso -vit et Polycarpus . . . Smyrnae cubat. HIER. vir. ill. 54 cum . . . in carcere pro confessione -ierint. epist. 60, 2, 1. VVLG. II reg. 7, 12 *cum* -ieris cum patribus tuis (III reg. 1, 21. *passim*). Sirach 46, 23 post hoc -ivit. act. 13, 36 I Cor. 7, 39 I Thess. 4, 14 -erunt per Iesum. II Petr. 3, 4 DIDASC. apost. 61, 32. 64, 20 CORP. VIII 21555 (*Mauret. Caes.* = INSCR. christ. Diehl 3205[A adn.], *a. 408*) qui ante . . . (⟨in pace?⟩ *Diehl*) -ierunt. AVG. c. Iul. 2, 10, 33 PHOEBAD. c. Arrian. 23 PS. MATTH. evang. 3, 4 ACT. Archel. 49 usque in hodiernumne praesens est Moyses, non -vit, non requievit, non abscessit e vita? INSCR. christ. Rossi I 854 (*a. fere 466*) . . . dor⟩mivit et req⟨uiescit. *inc.* (*cf. l. 42 sqq.*): CHRONOGR. a. 354 chron. I p. 75, 4 -it (*cf. p. 2026, 58*) III non. Ian.

B *de ceteris animalibus* (*v. et. p. 2027, 56*): VARRO rust. 1, 21, 1 *canes* interdiu clausos -ire (PRIAP. 62, 1 securi -ite, canes). rust. 3, 16, 9 *apes* alternis -iunt (PLIN. nat. 11, 43 *apes in vergiliarum exortum* -iunt). PHAEDR. 3, 16, 11 *de noctua*. COLVM. 8, 3, 7 avem. PLIN. nat. 1, 9, 6 an -iant *pisces*. 7, 77 -ntia *corpora animalium praestare pondere* vigilantibus. 8, 139 *serpentes*. 9, 19 vituli marini . . . -iunt in terra. 10, 59 *grues*. 209 in terrestribus *animalibus* omnia, quae coniveant, -ire manifestum est. aquatilia quoque exiguum quidem . . . -ire . . . existimant. 210 *thynni* iuxta ripas . . . aut petras -iunt. *ibid.* insecta. 212 quae ova gignunt. 11, 135 quae cerebrum non habent, non -iunt. 147 patentibus *oculis* -iunt lepores. 19, 39 ove . . . -nte. 37, 158 *de draconibus*. MART. 13, 59, 1 (*de glire*) tota mihi -itur hiems (AVSON. 151, 5 -iunt glires hiemem perennem). SOL. 20, 7 *animal* non cubat, cum -endum est (*ex* PLIN. 8, 39 in somno). CLAVD. DON. Aen. 3, 145 omne animalium genus . . . -ebat. *de flore, quem arbor noctu comprimens aperire incipit solis exortu, meridie expandit*: PLIN. nat. 12, 40 incolae -ire eum dicunt.

C *de rebus* (*plerumque personatis. v. et p. 2028, 6. 2030, 56*): PLAVT. Curc. 153 -iunt pessuli pessumi nec . . . commovent se ocius. Most. 829 *coagmenta* (*v. vol. IV 320, 59 sqq.*). CIC. Tusc. 3, 36 *virtutes* excita, si forte -iunt (VAL. MAX. 7, 2, 3). MART. 9, 37, 5 nec tecum facies tua -iat. 12, 17, 8 -it *febris* in pluma purpureoque toro. 14, 81, 2 *ne* -iat . . . tetrico cum cane, pera rogat. IVV. 2, 37 ubi nunc, lex Iulia? -is? (AVR. Fronto p. 76, 6 orator quidam Atticus Atheniensium contionem monebat nonnumquam permittendum legibus -ire. *cf. Plut. Ages. 30* τοὺς νόμους δεῖ σήμερον ἐᾶν καθεύδειν). AVR. Fronto p. 76, 10 numquam prorsus ita -iet Aristo (*i. Aristonis libri doctrinaque*), uti *eqs.* ITALA Is. 1. 21 (Hier. hom. Orig. in cant. 2, 9 p. 55, 14[B]) iustitia -ivit in ea (ἐκοιμήθη. VVLG. *aliter*). IV Esdr. 7, 35 (Sangerm. 4) iustitiae vigilabunt et iniustitiae non -ibunt (VVLG. non dominabuntur). CLEM. ad Cor. 24 nox (*v. p. 2033, 69*). CYPR. laps. 5 p. 240, 9 iacentem fidem et paene dixerim -ntem (AVG. in psalm. 90 serm. 2, 11. in psalm. 147, 3). HIL. in psalm. 120, 9 dei auxilium nobiscum aut vigilabit aut -iet. SYMPH. 137 (*de papavere*) et me somnus amat proprio nec -io somno. HYMN. Ambros. I 2, 21 ire mentem (*cf. p. 2027, 60 sqq. 2029, 50*) ne sinas, -ire culpa noverit. HIER. hom. Orig. in cant. 2, 9 p. 55, 7 sqq. B. caritas -it in vobis . . . quae in me non -it, . . . in vobis autem . . . -it caritas sponsi. AVG. conf. 10, 3, 4 excitant cor, ne -iat in desperatione. PS. AVG. quaest. test. I 115, 13 -ntibus . . . fatis. SIDON. epist. 6, 2, 1 in Christi cultu pervigil sola in se compellit peccata -ire. ENNOD. epist. 9, 27 p. 248, 25 -iunt apud coronam tum propinquitatis privilegia. *graeco* κοιμᾶσθαι *curiose verso i. q.* *per noctem manere*: ITALA exod. 23, 18 (Ottob.) neque -iet (κοιμηθῇ. VVLG. remanebit) adeps . . . usque in mane. exod. 34, 25 (Aug. loc. hept. 2, 142 p. 567, 10 [= quaest. hept. 2, 163]) non -iet (κοιμηθήσεται. VVLG. residebit) usque in mane immolatio (AVG. loc. hept. *ad l.* '-iet' dixit 'manebit'; nam caro pecudis occisae et coctae quemadmodum -iet?). lev. 19, 13 (Cypr. testim. 3, 81) non -iet (κοιμηθήσεται. VVLG. morabitur) merces mercennarii tui apud te usque in mane. deut. 16, 4 (Aug. loc. hept. 5, 45 p. 608, 13) et non -iet κοιμηθήσεται. VVLG. remanebit) de carnibus . . . usque in mane. (AVG. *ad l.* pro eo, quod est 'non remanebit ea nocte' 'non -iet' dictum est).

II ***translate*: A** *i. q. ignavum, otiosum esse, cessare*: **1** *de hominibus* (*acced. dat.: l. 54. 56. 61. 66*): PLAVT. As. 430 hic vos -itis interea domi. Pseud. 386 ad eam rem usust homine astuto . . ., qui imperata ecfecta reddat, non qui vigilans -iat (*cf.* HIER. c. Vigil. 6 tu vigilans -is. GREG. M. moral. 8, 51 nostrae sollicitudinis oculus vigilans -it. *cf. Otto, Sprichw. p. 121. Weyman, Archiv 13 [1904] 380*). PLAVT. Addict. frg. 1, 1 opus facere nimio quam -ire mavolo. TER. Phorm. 1007 filiam suscepit iam unam, dum tu -is. Ad. 693 credebas -nti haec tibi confecturos deos (DON. *ad l.* '-nti' multo melius quam si diceret 'cessanti'. *cf.* CIC. Verr. II 5, 180 quibus . . . beneficia -ntibus deferuntur. *Otto, Sprichw. p. 121*). CIC. Catil. 2, 10 quis ferre possit inertes homines fortissimis viris insidiari, . . . ebriosos sobriis, -ntis vigilantibus? Pis. 10 sedenti, cunctanti, -nti in maximo rei publicae motu consuli. nat. deor. 1, 21 cur mundi aedificatores . . . innumerabilia saecla -ierint. Att. 2, 23, 3 si -is, expergiscere, si stas, ingredere, si ingrederis, curre (ad Q. fr. 1, 1, 45 ut te oratio mea -ntem excitasse, sed potius ut currentem incitasse videatur). Att. 12, 2, 2 tu interea -is. CAEL. Cic. epist. 8, 17, 2. PROP. 3, 6, 34 noctibus (*dat.*) illorum -iet ipsa Venus (*i. deerit. cf.* EVCHER. instr. 1 p. 101, 1 nescit . . . ille deesse quaerentibus se, non novit -ire vigilantibus). IVV. 1, 17 consilium dedimus Sullae, privatus ut altum -iret. 77 quem patitur -ire nurus corruptor avarae? ITALA psalm. 43, 23 (Aug. loc. hept. 2, 142 p. 567, 13) quare -is (ὑπνοῖς. VVLG. obdormis. AVG. *ad l.* hoc genere locutionis dicitur et intellegitur 'quare cessas'), domine? CYPR. epist. 73, 23. AMBR. in psalm. 118 serm. 7, 12, 3 *saeculares viri*, licet saeculo vigilent, deo -unt. EPIST. pontif. 253 Hier. epist. 35, 1, 1. HIER. epist. 49, 12, 4 quod ceteris -ntibus solus pugnaverim. VVLG. I Cor. 11, 30 inter vos multi infirmi et imbecilles, et -iunt multi (κοιμῶνται. *huc pertinet* CASSIAN. conl. 22, 5, 3 -iunt somno peccati). PAVL.-NOL. carm. 28, 256 vigilare deo, -ire vicissim actibus his, quibus invigilat mens mortua Christo. SIDON. epist. 1, 8, 2 vigilant fures, -iunt potestates. *in titulis Pompeianis*: CORP. IV 822 M. Holconium Priscum aed. Menecrates cliens b . . . dormis (1190. 2974. 2993t. 3718 INSCR. Not. d. scavi 1914 p. 76 n. 6. 1915 p. 282 n. 17. 1916 p. 32 n. 2. 1919 p. 233 n. 8; *in quibus inscriptionibus parietariis nonnumquam additur* cupis *vel* vis. *cf. etiam* CORP. IV 575 *p. 2028, 21*). **2** *de rebus* (*huc vergunt nonnulli loci sub I C allati*): MART. 10, 62, 11 ferulae . . . tristes . . . cessent et Idus -iant in Octobres. VVLG. Iob 38, 37 concentum caeli quis -ire faciet? (LXX *al.*). VAL. CEM. hom. 5, 1 si cupiditas otiosa -iret.

B *i. q. incuriosum, neglegentem esse* (*cf.* CASSIOD. in psalm. 118, 28 -ire . . . obliviosi atque socordis est): TER. Haut. 342 in aurem utramvis otiose ut -ias (*cf.* ARVS. gramm. VII 464, 3. PLIN. epist. 4, 29, 1 nihil est, quod in dextram aurem fiducia mei -ias. *cf. Otto, Sprichw. p. 47; Leo, Plaut. Forsch.*[2] *p. 105*). Haut. 730 -iunt: ego pol istos commovebo. CIC. Mur. 78 intus . . . est equus Troianus, a quo numquam . . . -ntes (*inest et notio propria*) opprimemini. TERT. adv. Prax. 1 p. 228, 15 avenae Praxeanae . . . superseminatae -ntibus

[Lackenbacher]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

multis in simplicitate doctrinae. HIL. in psalm. 120, 9 si per teporem fidei -iamus, -it et ipse *deus* nobiscum (EVCHER. instr. 1 p. 100, 26 -ire . . . dominus dicitur, cum in nobis fides -it). HIER. epist. 30, 14, 1 timeo, ne -nte patre familias inimicus homo zizania superseminet. VVLG. Matth. 13, 25 cum . . . -irent homines (*cf.* OP. imperf. in Matth. 48 p. 904 *ad l.* id est, cum neglegerent in peccatis).

i. q. somniare, alucinari: PLAVT. Rud. 1328 mille dabo nummum :: somnias :: . . . vin centum et mille? :: -is (*cf.* dormitas *p. 2035, 62*).

syn.: *ad I A 1*: deponere caput (PLAVT. Most. 382). quiescere (PLAVT. Rud. 923 APVL. met. 10, 11 CLAVD. DON. Aen. 5, 635). recumbere (PORPH. Hor. carm. 2, 15, 17 sq.). stertere (ARNOB. nat. 4, 4). *ad I A 2 b*: quiescere. requiescere. occumbere. *ad I C*: latere (PS. AVG. quaest. test. I 115, 13). *ad II A*: sedere. cunctari. cessare. *opp.*: *ad I A 1*: vigilare. expergisci. excitare. occursare (SALL. Iug. 12, 5). *ad I A 2 b*: resurgere. manere. vivere. *ad II A*: opus facere.

deriv.: dormiscere, dormitare. dormitio, dormitor.
comp.: ad-, con-, e-, in-, ob-, pro-, redormire.

ʹ**dormīsco,** -ere [*a* dormire, *nonnisi in cps. reperitur, cf.* con-, ob-, per-, ad-, e- dormiscere. *Th.; sed cf. quae adnotavimus s.* dormio *p. 2031, 17*]. AVG. gramm. V 516, 2 (*in numero verborum inchoativorum*) dormio -o. PRISC. gramm. II 428, 3 dormio -o, sentio sentisco: Terentius in Adelphis (786): 'hoc villi (*i. vinuli*) edormiscam (dormiscam *L K*)', idem in Heautontimorumeno (769): 'ne tu id persentisceres'. EVTYCH. gramm. V 449, 1 -o (dormesco *B*).

comp.: v. l. 20 sq.

dormītātio, -ōnis *f. a* dormitare [*prave interdum pro* dormitio: *e. g.* ITALA Ioh. 11, 13 (cod. aur.); *v. et l. 49. 56. p. 2034, 3*]. *plur.: l. 31. 48.*

1 *proprie*: **a** *i. q. actus dormitandi*: ITALA Is. 56, 10 (Hier. in Is. 56, 10—12 p. 661) amantes -es (νυστάξαι. VVLG. somnia). MAR. MERC. Nest. adv. Pel. 4, 3 dormientis sensum -e lassatum. CASSIAN. inst. 3, 8, 2 PALLAD. hist. mon. II 1 p. 345^B manducans claudebat oculos per -em (ἐσθίων ἐκάμμυσε τὸν ὀφθαλμὸν κατενεχθεὶς ὕπνῳ). *ibid.* dormitione *v. p. 2034, 6*. ORIG. in Matth. 18, 96. *fere i. q. homo dormitans*: VVLG. prov. 23, 21 vestietur pannis -o (LXX ἐνδύσεται διεῤῥηγμένα . . . πᾶς ὑπνώδης). *speciatim de concubitu*: HIER. in Gal. 2, 16 p. 413 non dormire cum viro -e mulieris.

b *fere i. q. somnolentia, somnus*: ITALA prov. 6, 4 (Hier. in Is. 56, 10—12 p. 662) ne dederis somnum oculis tuis et palpebris tuis -em (ἐπινυστάξῃς. VVLG. nec dormitent palpebrae tuae. *cf.* ORIG. in Matth. 18, 93. VVLG. psalm. 131, 4 si dedero somnum [ὕπνον] oculis meis et palpebris meis -em [νυσταγμόν]. *cf.* HIL. in psalm. 118 daleth 7 -em palpebrarum, somnum vero esse dixit oculorum, quia palpebrarum officium est, ut somnum ex -e concilient. HIER. in Ier. 5, 64 p. 353, 22 AVG. in psalm. 131, 8 ARNOB. in psalm. 131 p. 533^C NICET. vigil. 5 ORIG. in Matth. 18, 56). ORIG. in Matth. 18, 96 David diversas sciens vigilias et -es. *ibid.* somnia atque -es. *speciatim de somno mortis* (*cf.* VITA Adae 48 -o [dormitio *pars codd.*] mortuorum): PS. HIER. in Marc. 10 p. 583^A per baptismum *significat* mortificationem sive -em ecclesiae 14 p. 657^A terna -o tres mortuos, quos dominus suscitavit, significat. [*inde i. q.* dormitio *2 b β* (?): GLOSS. V 276, 27 cimiterium graece, do⟨r⟩mitatio (*deleri iussit Lindsay in plagulis ut magistelli commentum pertinens ad* RVFIN. hist. 9, 2).]

2 *translate*: **a** *i. q. neglegentia*: HIL. in psalm. 120, 10 ex nostra . . . ad fidem -e (dormitione *pars codd.*). *ibid.* -em . . . ex nostra ab eo discessione significans. AVG. mor. eccl. 1, 24, 45 contra istam -em animi (CASSIOD. in psalm. 118, 28 hanc . . . animae -em Cassianus [inst. 10, 4] . . . acediam vocat) APON. praef. p. 2 ne tanti laboris sollertia librariorum -e vilescat. **b** *i. q. alucinatio*: ITALA Ier. 23, 31 (Hier. in Ier. 4, 61 p. 289, 5) dormitant -em (νυστάζοντες νυσταγμόν. VVLG. *aliter*). *v. Hieronymi explanationem l. c.* p. 289, 20 sqq.

dormītātor, -ōris *m. a* dormitare. *is qui dormitat* (*cf. videtur c.* dormito *2 a α p. 2035, 61*, dormitatio *2 b*): PLAVT. Trin. 862 ni illic homost aut -r (haut -r *A*, audorminitator *B*) aut sector zonarius (*cf. interpretes ad l.; Leo 'quid sit, obscurum'*). 984 *voc. antecedit* dormitas 981).

dormītio, -ōnis *f. a* dormire. GLOSS. quies. *cf.* CLEM. ad Cor. 24 nox -o est, dies surrectio; dormit (κοιμᾶται) nox, surgit dies. *legitur bis apud* VARRONEM (*affert* NON. 100 *in libro* 'de honeste sed nove veterum dictis'), *frequentius inde a* TERT., *plur. l. 77. p. 2034, 8. 64 dat.* -e: INSCR. christ. Diehl 1465^A. 3237^A CORP. VI 36294. *notatur* DOR.: *v. p. 2034, 72.* DORMI: INSCR. christ. Diehl 4979 (*iud. Rom.*).

1 *proprie*: **a** *i. q. actus dormiendi*: VARRO Men. 588 quid (quo *Bücheler*) mihi somno (somnos *Paris. 7666*), si -o tollitur? HIER. in Agg. 1, 11 p. 750 chameunias, id est humi -es. VVLG. Ioh. 11, 13 de -e somni (*v. l. 29 et p. 2030, 61*). AVG. epist. 3, 1 proxime erat cubitio, sed non ita etiam -o (*fere i. q. facultas vel actus dormiendi*). serm. 385, 6, 7 medicamentum fatigationis -o est; medicamentum -is vigilatio est. PS. AVG. serm. 161, 5 *membra* -is stupore laxata sunt. MISC. Tir. p. 51, 14 bibat *vinum* ieiunus et ad -em. *speciatim de concubitu*: CYPR. epist. 4, 3 coniacentium duorum turpis et foeda -o.

b *i. q. somnus*: ITALA II reg. 11, 13 (Vind.) dormi⟨vi⟩t -em su⟨am⟩ (VVLG. dormivit in strato suo). ARNOB. nat. 5, 9 altitudinem -is (dormientis *cod.*). CASSIAN. inst. 5, 31 letali (*i. leto simili*) -e (dormitatione *pars codd.; syn.* Lethaeo sopore). LEO M. serm. 4, 4 in sacro beatae -is toro. *i. q. somnolentia*: PALLAD. hist. mon. II 1 p. 345^B prae nimia -e (ὑπερβολῇ νυσταγμοῦ. *ibid.* dormitationem *v. p. 2033, 33*). *nota i. q. carmen vel cantus somnum excitans* (*cf.* coemesis): ARNOB. nat. 7, 32 quid *sibi volunt* -es illae, quibus, bene ut valeant, auspicabili salutatione mandatis? (*de carminibus, quibus Isis ad somnum capiendum invitatur; opp.* excitationes). AVG. gen. c. Manich. 2, 24, 37 *Adam cum Christo comparatus* soporatus est -e passionis . . ., quam -em cantat per prophetam dicens: 'ego dormivi et somnium cepi' [VVLG. psalm. 3, 6]. *speciatim de somno mortis* (AVG. in psalm. 3, 5 -o morientis, somnus autem mortui accipi potest, ut -o sit, qua transitur ad somnum. HIER. adv. Iovin. 1, 26 -em *Petri* transitum esse, non mortem. *cf.* MVTIAN. Chrysost. hom. 17 p. 347/8 quando . . . post mortem vivendum erit et vitam meliorem, non est mors illa, sed -o [κοίμησις]. HIER. in Is. 14, 7 sqq. p. 249 mortis mors appellatur -o. AVG. civ. 16, 41 p. 191, 25 D. mors Christi praedicta est verbo -is. 20, 20 p. 454, 18 D. *cum* nec -em possimus illo loco [*VVLG. I Cor. 15, 51*] intellegere nisi mortem. GREG. M. moral. 5, 54 somni . . . vel -is nomine carnis mors intimatur): TERT. monog. 10 offert annuis diebus -is eius (HIER. in Is. 13, 6 sq. p. 238. epist. 108, 15, 2 AVG. divers. quaest. 59, 3 p. 47 VICT. VIT. 1, 45 VITAE patr. 6, 3, 6. HIER. vita Pauli 11 -is meae tempus [VITAE patr. 3, 162]. VITAE patr. 6, 3, 13 p. 1012^B hora -is eius). ITALA I Cor. 7, 39 (cod. d) quodsi -em vir eius acceperit (κοιμηθῇ VVLG. dormierit. HERM. Pal. mand. 4, 4, 1 VVLG. II Macc. 12, 45 CHRONOGR. a. 354 chron. I p. 75, 16 AVG. serm. 264, 6 ACT. Petr. 17 PASS. Theclae C c 43 p. 127, 6 INSCR. christ. Diehl 49, 7 [*Iud.*]). HERM. Pal. vis. 3, 11, 3 *seniores* sperant . . . -em propriam (τὴν κοίμησιν αὐτῶν. vulg. vis. 3, 11 p. 28, 9). IREN. 3, 16, 4 in -em ierunt (*cf.* ASSVMPT. Moys. 1, 15 transio in -em patrum meorum. 10, 14 ad -em patrum meorum eam). HIER. in Is. lib. 14 praef. AVG. civ. 20, 20 p. 454, 31 D. PAVL. MED. bened. 3, 4 dominicae -i, qua tribus diebus dormiens *eqs.* PALLAD. hist. mon. I 1 p. 255^A *c gen. defuncti, v. et l. 23. 27. 33 sq.*: TERT. resurr. 24 p. 59, 7 de *sanctorum* -e minus maerenda. ITALA I Thess. 4, 12 (Tert. patient. 9 p. 14, 18) cuiusquam. CYPR. epist. 1, 2 *bis*. PS. CYPR. epist. 4 p. 274, 22 HIER. vita Hilar. 29. in Ezech. lib. 1 praef. reg. Pachom. praef. 1. praef. vulg. Ios. epist. 60, 19, 3. 112, 3, 2. 143, 2 epist. Rev. Bénéd. 27 (1910) 1 p. 3, 13. 3 p. 4, 8. 4 p. 5, 19. RVFIN. hist. 11 capit. 3 p. 999 [dormitat *F*]. Orig. in gen. 11, 1 p. 101, 18 B. AVG. conf. 9, 9, 22 PALLAD. hist. mon. II 9 p. 354^C ACT. Archel. 68, 6. *in titulis sepulcralibus* (*urbanis, uno Ostiensi* [Diehl 3237^A]): *acced.* 'tua' *cum aliis additamentis in titulis Iudaicis*: INSCR. christ. Diehl 4856 inter dicaeis. 4923 in pace. 4978 in b⟨onis⟩ (4979. *cf. VVLG. psalm. 25, 13*). *cf.* 2308^A (*christ.*) deus ref(r)igere(t) -io(nem) tua(m). *acced.* in pace (*cf.* ἐν εἰρήνῃ κοίμησίς σου *titulorum Iudaicorum*: INSCR. christ. Diehl 4971 sqq. *v. etiam supra l. 46*): INSCR. christ. Diehl 3236^C fecerunt ⟨locum⟩ -is in pace (*cf. infra l. 56*). *incertum, huc pertineant an ad 2 b*: 3236^A -i Aureli Sabiniani. 3237^A -e Veneriaes. INSCR. Bullett. di archeol. crist. 1886 p. 146, 232 (*cf. Diehl adn. ad* 3236^A) ⟨d⟩ormitioni ⟨. . .⟩ Isidorae. CORP. VI 36294 -e Salustiae. INSCR. christ. Diehl 3237 pro dormitione *parentes* . . . filio . . . et alumne f(e)c(er). INSCR. Notiz. degli scavi 1906 p. 307 (*cf. Diehl, adn. ad* 3236^A) ⟨locus dorm⟩ition⟨is⟩.

2 *translate*: **a** *de rebus*: VARRO Men. 485 o stulta nostri pectoris -o vigilabilis. ITALA psalm. 120, 3 (Cas.) ne des in lapsum pedem tuum neque -em custodiae tuae (VVLG. neque dormitet, qui custodit te). AVG. serm. 10, 8 simulatio suum habet scelus, quo novum hominem . . . pondere suae -is extinxit.

b *de loco i. q. dormitorium* (*cf.* dormitatio *p. 2033, 52*): *α i. q. locus quo animalia viventia dormiunt*: CHIRON 481 mollibus -bus cum collocabis (VEG. mulom. 2, 69, 2 molli -e). *β i. q. locus, quo mortui dormiunt*: TERT. anim. 55 p. 388, 19 in aethere -o nostra cum puerariis Platonis aut in aere cum Ario aut circa lunam cum Endymionibus Stoicorum. INSCR. christ. Diehl 3236 (*s. II in.*) -i T. Fla. Eutychio . . . hunc locum donabit *ille* amicus. 1128^a (*in coemeterio Domitillae, s. IV*) -o Dulcit⟨i⟩ presb(yteri) Kal. Feb. et Greg⟨ori⟩ diac. *eqs. similia ibid.*^{bc}. 1465^A -e (*i.* -em *vel* -i) anc(illae) dei Olynpiatis parentes filiae b. m. f(ecerunt). 3236$^{adn.}$ -o Silvestre. 3236^B -o Elpidis. *ibid.*$^{adn.}$ dor (mitio *vel* -mitione) Probati ISID. orig. 1, 39, 20 epitaphium . . . est titulus mortuorum, qui in -e eorum fit, qui iam defuncti sunt. *cf. etiam p. 2036, 36 sqq.*

×**dormīto,** -āvī, -ātum, -āre [*a* dormire. *Th.*]. CONSENT. gramm. V 376, 30 quaedam *verba*, quod ad formam ipsam pertinet, frequentativa creduntur, sed usu loquendi pro meditativis aut inchoativis usurpantur, ut est dormio -o; nam hoc -o magis pro meditativo aut inchoativo dici potest quam pro frequentativo. GLOSS. νυστάζω. *legitur inde a* PLAVT. [*loc. dub.*: CIC. div. 1, 59 *v. p. 2027, 4*] *de* IVV. 6, 329 *v. p. 2027, 53*. [*val.* dormità. *M.-L.*]. NOT. Tir. 83, 25 -at.

1 *proprie*: **a** *de animantibus* (*de canibus v. p. 2035, 1*): *fere i. q. dormire*: PLAVT. Aul. 591 sin -et, ita -et, servom sese ut

[Lackenbacher]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cogitet. Poen. 804 familia -at. Trin. 170 dum -arent canes. POMPON. Atell. 5 ut, si quis -aret, expergisceret. MART. 8, 59, 11 -ntem vernam fraudare lucerna. QVINT. inst. 4, 1, 73 velut -ntes eos *iudices* excitari (RVFIN. hist. mon. 9 p. 425ᴮ quasi -are frater ille coepit paululum et continuo in perpetuum quievit. *cf.* CHIRON 294 quasi oculis -ntibus erit *cf. ibid.* quasi dormiens hebes fiet). AVR. Fronto p. 34, 13 N. luce -ns (*nisi idem significat, quod l. 16 sqq.*). TERT. anim. 46 p. 377, 21 apud quae *oracula* nemo -at. CYPR. epist. 11, 5 p. 498, 25 quod -emus in precibus nec vigilanter oremus. HIER. epist. 125, 15 ambulans . . . -es et necdum expleto somno surgere compellaris. AVG. civ. 20, 23 p. 465, 10 D. vel -ans haec legit. SIDON. epist. 2, 1, 3 in cubiculo damnat, in quaestione -at. CONC. Matisc. a. 585 p. 166, 1 nec dormiamus in ea *nocte*, quemadmodum -ant qui *eqs.* *i. q. dormire velle, somnolentum esse*: PLAVT. Amph. 807 te -are aiebas. CIC. Att. 2, 16, 1 cenato mihi et iam -nti. AVR. Fronto p. 57, 19 N. non -o et cogo me ut dormiam. *praevalente sensu inchoativo fere i. q. somno consopitum conivere, dormire incipere* (*cf. l. 4 et 7.* RVFIN. hist. mon. 9 p. 425ᴰ *coepit* prae taedio -are, cumque somno fuisset oppressus *eqs.*): SVET. Cal. 38, 4 Aponio Saturnino inter subsellia -nte monitum *esse* a Gaio praeconem, ne . . . virum crebro capitis motu nutantem sibi praeteriret. ITALA psalm. 75, 6 (Cas.) -verunt (*ὕπνωσαν.* VVLG. dormierunt) somnum suum (*sc. mortis.* VVLG. psalm. 75, 7 ab increpatione tua -verunt [*ἐνύσταξαν. i. mortui sunt*]). HIER. c. Ioh. 15 dormire se simulat, ut legentes faciat -are. PASS. Paul. 2 diaboli . . . invidia . . . fecit iuvenem paululum -are. *speciatim propter otium vel taedium somno opprimi, dormire incipere*: HOR. ars 105 male si mandata loqueris, aut -bo aut ridebo. FRONTO p. 154, 5 N. aliis legentibus ipse plerumque -es. AVG. serm. 362, 28, 29 *post resurrectionem* non sumus -aturi vacando. *ibid.* si forte aliquis . . . dixerit quotidie 'Amen' . . ., taedio marcescet et in ipsis verbis -abit. *i. q. leviter dormire* (*cf.* HIL. in psalm. 118 daleth 7 qui dormit, in ipso somni opere est, qui autem -at, antequam dormiat, -at; *aliter* PS. HIER. in Matth. 25 p. 577ᴮ -are est ante mortem languescere, dormire vero in morte quiescere est): VVLG. psalm. 120, 4 non -bit (*νυστάξει*) neque dormiet (*ὑπνώσει*) qui custodit Israel (*huc spectant* HIL. *l. 31.* AVG. in psalm. 120, 6 EPIST. pontif. 391 Migne 50 p. 605ᴬ SEDVL. carm. pasch. 3, 57. *al.*). VVLG. prov. 6, 10 paululum dormies, paululum -bis (NICET. vigil. 2). 24, 33 parum dormies, modicum -bis. Is. 5, 27 non -bit neque dormiet. Matth. 25, 5 -verunt omnes et dormierunt. SIDON. epist. 2, 2, 13 -ndi potius quam dormiendi locus est.

b *de rebus* (*v. et supra l. 6*): OV. epist. 18, 195 sub aurora, iam -nte lucerna, stamina de digitis cecidere sopore remissis. FVLG. Virg. cont. p. 103, 3 -nti ingenio Academicum quippiam stertens. VVLG. prov. 6, 4 ne dederis somnum oculis tuis nec -ent palpebrae tuae *cf. p. 2033, 39 sqq.* GILD. Brit. 74 chron. III p. 68, 16 -ntibus animae oculis.

2 *translate*: **a** *i. q. ignavum, otiosum, hebetem esse, cessare*: *α de hominibus*: PLAVT. As. 253 ibi tu ad hoc diei tempus -asti in otio (*cf.* RVFIN. Orig. in Ios. 1, 6 per otium et neglegentiam oscitantes [*v. infra l. 69*] et -ntes. SIDON. carm. 23, 512 impediris multum in carmine perlegens amicum, -ntibus otiosiorem). Bacch. 240 haud -ndumst: opus est chryso Chrysalo. Epid. 162 non . . tibi -andi (-dum *P*) neque cunctandi copia est. SEN. epist. 22, 6 (= *Epicur. frg. 133 Us.*) -are de fuga cogitantem vetat. HIER. in Ezech. 7, 5 sq. p. 65 qui hucusque -are tibi videbatur et quiescere, evigilavit contra te repente atque surrexit. epist. 36, 1, 4 ne me aestimes tantummodo -are, qui lectionem sine stilo somnum putas. VAL. CEM. hom. 2, 4 quis . . . ad victoriam -ando pervenit? *nota*: SIDON. carm. 5, 201 totus -at ad istum (*i. comparatus cum isto. falso vol. I 519, 64; pertinet ad I 548, 78 sqq.*) magnus Alexander.

interdum abit in notionem insipiendi, somniandi, alucinandi: PLAVT. Trin. 981 aurum redde :: -as (*cf.* dormis *p. 2033, 7*). ITALA Ier. 23, 31 (Wirc.) -ant somniantes (*νυστάζοντας νυσταγμὸν αὐτῶν.* VVLG. *al.*) HIER. epist. 61, 4, 2 reor . . . nomen (*sc. Vigilantii*) tibi *κατὰ ἀντίφρασιν* impositum; nam tota mente -as et profundissimo non tam somno stertis quam lethargo. AVG. doctr. christ. 3, 14, 22 -ntes . . . qui neque alto somno stultitiae sopiebantur nec in sapientiae lucem poterant evigilare, putaverunt.

β de rebus: CIC. de orat. 2, 144 oscitantem (*cf. supra l. 50*) et -ntem (*L*; et -ntem *om. M*) sapientiam. HIER. hom. Orig. in cant. 2, 9 p. 55, 14 sqq. B. sicut alibi dicitur [*v. p. 2032, 11*]: 'iustitia dormivit in ea', sic 'dilectio -at in vobis' (*cf.* dormio *p. 2032, 19*). *ibid.* l. 17 adhuc in infidelibus . . . -at sermo divinus, vigilat in sanctis; dormit in his, qui *eqs.* . . ., suscitatur vero *eqs.* hom. Orig. in Luc. prol. p. 245/6 quorum *commentariorum* alter in verbis luderet, in sententiis -aret. in Is. 29, 17 sqq. p. 398 (*luditur in significatione propria*) succisi sunt . . . omnes, qui vigilabant super iniquitatem, quorum propter malas vigilias non -at interitus (*cf. infra l. 81*). epist. 57, 6, 3 nec assedit litterae -nti. PELAG. in II Tim. 1 p. 889ᴬ ut resuscites gratiam dei quasi tribulationibus -ntem. VVLG. II Petr. 2, 3 quibus iudicium iam olim non cessat et perditio (*cf. supra l. 78*) eorum non -at (*νυστάζει*).

b *i. q. incuriosum, neglegentem esse*: *α de hominibus*: HOR. ars 359 indignor, quandoque bonus -at Homerus (QVINT. inst. 10, 1, 24 cum Ciceroni [*in epist. quadam teste Plutarch. Cic. 24 ἐνιαχοῦ τῶν λόγων ἀπονυστάζειν τὸν Δημοσθένη*] -are interim Demosthenes, Horatio vero etiam Homerus ipse videatur. 12, 1, 22. DON. Ter. Eun. praef. 1, 5 nusquam . . . longitudine operis Terentium delassatum -asse). HIER. praef. Vulg. evang. a librariis -ntibus . . . mutata sunt. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 37 p. 616ᴮ stilus . . . -ntis. (*opp.* epistula vigilantis). EVCHER. instr. 1 p. 100, 27 -ntem infidelem. *acced.* ad *c. gerundivo*: GREG. M. moral. 2, 75 *incautus* saepe dum praesentibus invigilat, ad instantia praevidenda -at. *β de rebus*: LEO M. epist. 1, 1 pastoralibus excubiis nimium -ntibus. PS. PROSP. vocat. gent. 2, 3 ne neglegentior fiat acies de facilitate cernendi et quodammodo -et assuetis, si non excitetur insolitis. PS. PRIMAS. in Col. p. 659ᴮ neglegens . . . et -ns petitio.

c *i. q. languescere cf. p. 2035, 34*: VVLG. psalm. 118, 28 -vit (*ἐνύσταξεν*) anima mea prae taedio (*cf.* CASSIOD. *ad loc.* '-vit' posuit, non 'dormivit'; dormire enim obliviosi atque socordis est, -are fessi et exspectantis).

syn. et iuxta posita: *ad 1a*: quiescere. *ad 1b*: oscitare. *ad 2a*: cessare. cunctari. quiescere. stertere. *opp.*: *ad 1a*: surgere (HIER. reg. Pachom. 22). *ad 2a*: evigilare. *ad 2b*: vigilare. invigilare.

deriv.: dormitatio. dormitator. *comp.*: con-, obdormitare.

dormītor, -ōris *m. a* dormire. *is qui dormit*: MART. 10, 4, 4 quid tibi -r proderit Endymion?

dormītōrius, -a, -um [*a* dormire. *Th.*]. *qui ad dormientem pertinet, ad dormiendum aptus est*: PLIN. nat. 30, 52 ante cubiculum -um (PLIN. epist. 5, 6, 21 PLIN. med. 2, 13 *bis* MARCELL. med. 23, 47 SIDON. epist. 2, 2, 10). PLIN. epist. 2, 17, 9 membrum (*i. cubiculum*). SCAEV. dig. 34, 2, 13 carrucha -a cum mulis. *inde subst.* **dormītōrium**, -ī *n.* **a** *i. q. locus quo viventes dormiunt*: PLIN. nat. 30, 51 in pariete -i eius tectorio. FERREOL. reg. 33 strati sui . . . erit solus ipse possessor habens secum meliore commutatione pro -o fratrem domnum vigilantem. [*it.* dormitoio, *francog.* dortoir, *hisp.* dormidero. *M.-L.*]. **b** *locus quo mortui dormiunt*: INSCR. christ. Diehl 4985ᵃ (*Iud., Tarenti*) sit p⟨ax⟩ sup(er) dormitor⟨ium⟩ eor⟨um⟩. *fortasse vel huc vel ad* dormitio *spectat fragmentum* CORP. XII 4058 (*s. III/IV*) dorm⟨. . .⟩. **c** *genus vehiculi*: HIER. in Is. 66, 20 p. 821 posuere Septuaginta 'cum umbraculis', quae nos -a interpretari possumus vel basternas. PASS. Maximil. 3 imposito *corpore* in -o suo perduxit ad Carthaginem. EDICT. Diocl. III/IV 15, 34 *δορμιτώριον* (*G*, *δορμειτώριον M*). 35 *δωρμιτώριον* (*G*, *δορμειτώριον M*). **d** *genus vestimenti*: GLOSS. III 323, 27 (*in parte, quae inscribitur* de vestibus) *ἐγκοίμηθρον* -um. *cf.* GLOSS.ᴸ II Philox. DO 70. GLOSS. II 284, 3 *al.* **e** *genus ut videtur straguli*: ITALA II reg. 17, 28 (marg. Legion.) attulerunt decem -a (*κοίτας.* VVLG. stratoria) duplicia. **f** *pretium meretricis*: GLOSS. II 577, 28. *subst.* **dormītōria**, -ae, *f.* *genus vestis (Funck, Archiv VIII [1893] 391). cf. supra l. 42 sqq.*: GLOSS. III 120, 58 (= 645, 2) apethi catinencimitram (*i. ἀπέθηκα τὴν ἐγκοίμητραν*) deposui dormitoria(m). *huc pertinere videtur* GLOSS. III 193, 19 (*in parte, quae inscribitur* de vestimentis) encimitra (*i. ἐγκοίμητρα*) -a. *Lackenbacher.*

dōron, *δῶρον*. VITR. 2, 3, 3 ex his (*laterum generibus*) unum pentadoron, alterum tetradoron dicitur. -on autem Graeci appellant palmum, quod munerum datio graece -on appellatur; id autem semper geritur per manus palmum. *inde* PLIN. nat. 35, 171 (*prius* -on *litteris graecis, ut videtur secundum edd.*). *cf.* pentadoron, tetradoron. *D.*

dorsālis, -e *a* dorsum. *i. q. ad dorsum pertinens* (*pro genetivo* dorsi): CASS. FEL. 37 p. 84 quotiens . . . -is medulla perfrixerit. *cf.* dorsualis *et graecorum μυελὸς νωτιαῖος* (*Plat.*), *ῥαχίτης* (*Arist.*).

dorsāna, -ae *sc. arteria.* *a* dorsum. *i. q. ad dorsum pertinens*: CHIRON 452 perfrigiscat interioris † ab oste (aortae *Oder dubitanter*), quae appellatur -a, quibus iuxta est vesica (*cf. Hippiatr. I 167 τὰς ἐντὸς ἀρτηρίας τὰς λεγομένας ἐπιρραχίτιδας, αἷς πρόσκειται ἡ φῦσα*).

dorsārius, -a, -um *a* dorsum. *i. q. dorso portans*: CHIRON 703 si mulus -us erit sarcina maiore simul et lassus erit. *cf.* dorsuarius.

? **dorsiversātor.** GLOSS. II 595, 25 tergiversator. dorsi versator. *cf.* GLOSS. IV 573, 26 tergiversatur dorsiversatur. *ficta esse videntur ad exemplum vocum q. s.* tergiversator, tergiversor.

? **dorsiversor** *v. l. 69.* **dorsōrius** *v.* dorsuarius.

dorsuālis, -e [*a* dorsum. *Th.*]. durs-: *v. infra l. 80.* **1** *i. q. ad dorsum pertinens*: APVL. met. 11, 20 *equum* diverse distractum notae -is agnitione recuperaverant *famuli*. SOL. 12, 4 aculeatae sunt pinnae -es *delphinorum*. AMM. 22, 15, 18 suffossis alvis *crocodilorum* . . . serratis ferarum -bus cristis. *nota*: AMM. 19, 8, 7 cuius (*iumenti*) -i conprensi (*Langen*, dorsuatis conprensis *V*) servitio usus (*sc. equitando*) . . . ad fontes . . . perveni. **2** *i. q. dorso impositus sive imponendus*: EDICT. imp. Diocl. 16, 62 strictoria leporina durs⟨ualis⟩ un⟨a (?)⟩. *n. pl. subst.*: TREB. Gall. 8, 2 boves . . . -bus sericis discoloribus praefulgentes. *cf.* dorsalis.

dorsuārius (dossuārius) -a, -um [*a* dorsum, dossum. *Th.*]. *i. q. dorso portans*: GLOSS. *νωτοφόρος*. II 577, 29 dorsorius qui dorso portat. VARRO rust. 2, 6, 5 asellis. 2, 10, 5 iumenta

[*Bannier*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(CHIRON 652); *his tribus locis* d o s s - *codd.*. *fort.* GLOSS.[L] I Ansil. QVA 282 *dividit* Virgilius . . . equorum quattuor species: currules d o r i f a r i o s (*'leg.* dorsa-' *Linds. in plagulis*) admissarios armentivos. *cf.* dorsarius.

***dorsum** (dossum), -ī *n.* [*orig. inc.; sunt qui non diversum esse putent a* deorsum (*v.* PAVL. FEST. p. 69 *infra l. 7 sqq.*); *alii conferunt c. hibern.* druimm *'dorsum'. Th.*]. *de e t y m o l o g i a*: PAVL. FEST. Gloss.[L]IV p. 178[b] (p. 69 M.) -um dictum, quod pars ea corporis devexa sit deorsum. CASSIOD. in psalm. 68, 25 -um . . . dictum est, quasi descendens deorsum. *aliter* ISID. orig. 11, 1, 91 dictum . . . -um, quod sit superficies durior corporis in modum saxi, fortis et ad portandum et ad perpetiendum. *de f o r m i s*: VEL. gramm. VII 79, 5 sic (*sc. 'potius'*) et **dossum** per duo s quam per r -um quidam ut levius enuntiaverunt. *legitur* d o s s - : VARRO rust. 2, 10, 5 ITALA Ezech. 40, 40 (Wirc.). CHIRON 39 (*sed* dors- 465, *ubi isdem verbis utitur*). NOT. Tir. p. 96, 31/32 -um dossum. GLOSS. II 333, 39 (*cf.* 377, 45 adn.). SCHOL. Germ. Bas. p. 76, 17 *A*[1]. *cf. var. lect. infra l. 21, var. lect.* dossuarius *supra l. 1* *de genere, forma, declinatione*: PRISC. gramm. II 170, 4 hic . . . -us, huius . . . -ūs pro -um, -i dicebant *vetustissimi.* DVB. NOM. gramm. V 577, 21 -um generis neutri. CAPER gramm. VII 109, 9 -um, non -us (*MC*, dossum *B*). NON. p. 203 -um neutri est generis, Vergilius (*Aen. 1, 110*). -us iterum masculini; Plautus in Milite (*397*). *legitur* -us: PLAVT. Mil. 397 *Non. BC* (-um totus *D*, -um totum *A*). CAES. Gall. 7, 44, 3 (*masc. α, neutr. β*). FIRM. math. 8, 4, 12 (-um *AD*[2]). CHIRON 125 -u. GLOSS. III 311, 48. 405, 11. ITALA psalm. 65, 11 (Cas.) - i b u s. AMM. 15, 4, 12 -ibus *V*. *de n o t i o n e*: NON. p. 459 -a et tergora hominum vel aliorum animantium dici tantum consuetudo putat, cum et aquarum dici possint. GLOSS. νῶτος (-ον). ῥάχις, νῶτος, ἰσχίον· vertebra, lumba, ἰσχίον. *legitur multo rarius quam* tergum, *quod praevalet potissimum in locutionibus quibusdam q. s.* terga dare, vertere, a tergo (*sed cf. p. 2040, 83 sqq.*), post tergum (*sed cf. p. 2038, 30. 43. 45*), *sim.* [*val.* dos, *it.* dosso, *francog.* dos. *M.-L.*].

I *s t r i c t i o r e s e n s u i. q.* **corporis pars posterior** *et* **superior**: **A** ***animantium***:

1 *h o m i n u m* (*Iani dei*: CLAVD. DON. Aen. 7, 180 duas habuit *Ianus* frontes perindeque facies duas, unam prae se, alteram -o [deorso *V*]) *pars p o s t e r i o r corporis inde a c e r v i c e usque ad r e n e s* (PS. SORAN. quaest. med. p. 368, 2 ISID. orig. 11, 1, 91).

a *in variis a c t i o n i b u s ad -um pertinentibus*: PLAVT. Cas. 459 apage te a -o meo. Epid. 93 *senex* virgis -um despoliet meum. Mil. 397 timeo, quid rerum gesserim: ita -us (*v. l. 23*) totus prurit. Trin. 719 quid ego nunc agam, nisi ut sarcinam constringam et clupeum ad -um accommodem? VERG. Aen. 10, 226 *nympha natans* -o eminet *sc. undis.* 11, 571 tigridis exuviae per -um *Camillae* a vertice pendent. CVRT. 4, 2, 20 *Macedones* -o sicut iumenta onera gestare. 5, 13, 8 *dimachae* -o . . . arma portabant. PETRON. 64, 11 Trimalchio . . . puerum . . . iussit super -um ascendere suum. SIL. 16, 420 -o atque umeris . . . Hiberi ora superposuit sonipes (*syn.* 422 terga). APVL. met. 1, 13 ut grabatulus . . . succussu meo . . . super -um meum palpitando saltaret. 9, 12 homunculi . . . -um . . . plagosum . . . centunculo magis inumbrati quam obtecti. TERT. adv. Marc. 3, 13 p. 396 *imperator infans* de nutricis aut gerulae suae collo sive -o hostem destinaturus (PS. TERT. adv. Iud. 9). ITALA gen. 9, 23 (Aug. civ. 16, 2 p. 123 D.) *Sem et Iapheth* vestimentum posuerunt supra -a sua (*cf.* GREG. M. moral. 10, 9 p. 924[C] superiecto -is pallio. VVLG. umeris). I reg. 4, 18 (Lucif. Athan. 1, 11) contribulatum est -um *Heli.* Is. 50, 6 (Tert. resurr. 20 p. 52 adv. Marc. 3, 5 p. 382 Cypr. epist. 13, 4 testim. 2, 13 Barnab. 5, 14 Comm. apol. 354 Hier. epist. 50, 5, 2 *cf.* Tert. fug. 12) -um meum posui ad flagella (*potest referri ad c*). COMM. instr. 1, 17, 8 *Duellonarii* -a sua allidunt parca bipinne. ANTH. 207, 1 ne . . . tibi -a flagellis conscindat coniunx. FIRM. math. 4, 14, 2 *homines* laturarios umeris ac -o subsidia quaerentes. LACT. mort. pers. 5, 3 imposito pede super -um *Romani.* SPART. Hadr. 17, 6 veteranum . . . -um et ceteram partem corporis . . . atterere. OPTAT. 5, 7 *operarius* curvato -o . . . sinus terrae faciat *ad vineam pastinandam.* CLAVD. DON. Aen. 5, 585 nudato -o . . . remeabant concordes. 11, 55 vulneribus pudendis, hoc est -o susceptis. 11, 550 a -o . . . quomodo *pater filiam ferret?* VVLG. III reg. 10, 13 virga *invenitur* in -o eius, qui indiget corde (26, 3). 12, 10. Ier. 48, 37 super omne -um cilicium. Ezech. 8, 16 viri -a habentes contra templum. 9, 11 *vir* habebat atramentarium in -o suo. Am. 8, 10 inducam super omne -um vestrum saccum. RVFIN. hist. 4, 15, 4 in -um supinatis martyribus. hist. mon. 29 fratribus supra . . . -a ludebant *daemones.* CLAVD. 5, 413 fracti curvamina -i *Rufini.* 28, 577 quod . . . sub aurato crispentur serica -o. AVG. civ. 18, 23 p. 287 D. dabit . . . *deus* ad verbera . . . sanctum -um. 19, 4 p. 357 si usque ad ponendas (in terra manus -i spina curvetur. DRAC. Romul. 9, 180 quid -a viri *Hectoris*) palpant *mater et uxor*? VEREC. in cant. 2, 20 cum *Christus* -um haberet ad Petrum. ORIBAS. syn. 6, 33 in . . . scapulis aut -o ventosas imponere. PASS. Matth. p. 240, 24 extendite eum a -o in terram. 240, 28 superponite sarmenta super -um eius.

b *de n a t u r a* (*pulchritudine p. 2038, 7*) *-i*: VARRO Gell. 3, 10, 7 *s p i n a* est in -o (*cf.* AVG. gen. ad litt. 7, 13 p. 212 *ossibus* -i spina conseritur. SIDON. epist. 1, 2, 3 aream -i *Theodosii* humilior inter excrementa costarum spina discriminat). FRONTO p. 81, 22 N. dolor a -o et lumbis incubuit. ARNOB. nat. 3, 13 caput . . . retinaculis nervorum -o illigatum. PHYSIOGN. 62 *metaphrenum* pars -i est. 66 -um latum solidum virile est et contrarium muliebre. quorum -um incurvum est. 125 homines -o lato. 127. 129. *nota plur. poet.*: APVL. met. 2, 9 *capilli decor* -a *Fotidis* permanat.

in locutione tropica hebr.: VVLG. III reg. 12, 10 digitus meus grossior est -o patris mei.

c *in l o c u t i o n i b u s t r o p i c i s* (*cf. etiam l. 8. p. 2037, 42. 60*: ITALA gen. 49, 8 (Cypr. testim. 1, 21 Aug. c. Faust. 12, 42 civ. 16, 41 p. 191 D.) manus tuae super -um inimicorum tuorum. Ios. 7, 8 (Lugd., Lucif. non parc. 3) convertit Istrahel -um contra inimicum suum. psalm. 65, 11 (Cas.) posuisti metas in -bus nostris. Ier. 2, 27 (Cypr. testim. 3, 59) converterunt ad me -um et non faciem (*cf. infra l. 17. 21 al.*) suam. Zach. 7, 11 (Lucif. Athan. 1, 37) dissuaserunt, ne observarent, et dederunt -um. COMM. instr. 1, 24, 9 vertis te in faciem et -um deo remittis. ANTH. 224, 5 sequitur illa (*uxor*) calens *maritum,* -um dabit ille calenti. HIL. c. Const. 5 *Constantius* non -a caedit, sed ventrem palpat. VVLG. deut. 33, 11 percute, *domine*, -a inimicorum eius. II par. 29, 6 averterunt *patres nostri* facies suas a tabernaculo domini et p r a e b u e r u n t -um (*aliter* VEREC. in cant. 6, 11 *apostoli* norunt -a supportando praebere *Christo*). psalm. 65, 11 posuisti tribulationes in -o nostro. 68, 24 -um eorum semper i n c u r v a (Rom. 11, 10. *cf.* RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 153, 10 beatae . . . sunt . . . animae, quae -um suum curvaverunt. AVG. civ. 17, 19 p. 246 D. ut in terrena sint proni, -um eorum semper incurvum est). psalm. 80, 7 divertit ab oneribus -um eius. 128, 3 supra -um meum fabricaverunt peccatores (*cf.* HIL. in psalm. 128, 6. 8. 10.) Sirach 21, 18 proiciet *luxuriosus verbum sapiens* . . . p o s t -u m suum (*cf.* AVG. serm. 142, 3 quod post -um habere cupiebat *anima*, ad faciem illi admovetur. NICET. frg. 4 p. 8 catenas [*i. peccata*] *homo* post -um suum velut in faciem proiciens inimici [symb. 5, 1]. GREG. M. moral. in Ezech. 1, 3, 17 *temporalia* quasi post -um relinquimus). Sirach 35, 22 contribulet *dominus* -um ipsorum. Is. 45, 1 -a regum vertam. Ier. 18, 17 -um et non faciem (*cf. supra l. 15*) ostendam eis in die perditionis eorum. Baruch 2, 33 avertent se a -o suo duro et a malignitatibus suis. Nahum 1, 13 conteram virgam eius de -o tuo. AVG. lib. arb. 2, 16 se avertunt a lumine tuo tanquam -um ad te p o n e n t e s (in euang. Ioh. 8, 1 in psalm. 25 enarr. 2, 4 PS. AVG. serm. 13, 1). serm. 17, 5 tollo te a -o tuo et pono te ante oculos tuos. 142, 4 *deus* fugientis -a persequitur. in psalm. 100, 3 (*sublucente notione q. e. sub II*) qui non vult videre peccata sua, p o s t -u m s e p o n i t (*cf.* DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 13 p. 365[A] bonitatis forma atque virtutis post -um se ponens. GREG. M. moral. 11, 40 *audaces* post -um eius [*dei*] positi). in psalm. 128, 7 quia non potuisti mihi (*cf.* VVLG. *psalm. 128, 2*), ascende in -um meum. conf. 4, 4, 7 *deus* imminens -o fugitivorum. PS. AVG. in Matth. 11, 3 qui . . . concupiscentias suas perseveranter sequuntur, -um quodammodo habent ad deum. PETR. CHRYS. serm. 41 p. 314[C] eos dedisse delictis corpora, qui -a hostibus non dederunt. GILD. Britt. 62 chron. III p. 60 *dei* oraculis blandis . . . *impii* -um versant et non faciem (*cf. supra l. 15*). CASSIOD. in psalm. 1, 1 *cathedra* nos curvatos molliter a -o suscipit. GREG. M. moral. 1, 22 *Samaritani* grave onus in -o mentis tolerant. *nota hebraismum*: VVLG. II reg. 22, 41 *et* psalm. 17, 41 inimicos meos dedisti mihi -um (נָתַתָּה לִּי עֹרֶף, ἔδωκάς μοι νῶτον). psalm. 20, 13 (תְּשִׁיתֵמוֹ שֶׁכֶם, θήσεις αὐτοὺς νῶτον) pones eos -um.

2 *a n i m a l i u m* (*maxime i u m e n t o r u m*) *p a r s s u p e r i o r c o r p o r i s* (*saepius cum genet. animalis; cum adiectivo animal significante*: PROP. 2, 30, 2 *infra l. 72.* SOL. 32, 30 *p. 2039, 54.* CARM. epigr. 1958, 3 taurino -o ['*i. tympano, cf.* CLAVD. carm. 24, 364 taurina tympana'. *Heraeus in plagulis*]. *cf. etiam* STAT. Theb. 2, 78. taurinum tergum: VERG. Aen. 1, 368 SIL. 7, 292 MART. 14, 66, 2):

a *de usu -i, sim.*: VARRO rust. 2, 10, 5 quod *iumentum* onus -o f e r r e possit (PHAEDR. app. 24, 2 *cornicem* -o cum tulisset *ovis.* SEN. Herc. O. 504 SIL. 2, 82. 10, 469 IVV. 12, 109 CLAVD. 28, 343). VERG. georg. 3, 116 Lapithae . . . i m p o s i t i -o *equorum* (OV. met. 2, 874 altera *manus Europae* -o *tauri* imposita est. CVRT. 8, 14, 40 PLIN. nat. 8, 93 APVL. met. 7, 12 ANTH. 330 tit. CLAVD. DON. Aen. 7, 160. *cf.* APVL. met. 8, 15 quidquid . . . pretiosum . . . meo atque aliorum iumentorum -o repositum). HOR. sat. 1, 9, 21 *asellus* -o subiit onus. epist. 1, 10, 38 *equus* non equitem -o . . . depulit. PROP. 2, 30, 3 si Pegaseo v e c t e r i s . . . -o (*cf.* SEN. Phaedr. 809 -o . . . cornipedis vehi. APVL. met. 1, 20 me . . . ad . . . civitatis portam . . . -o illius [*equi*] . . . provecto. TERT. nat. 2, 14 *Asclepiades vacculae* -o vehebatur. SOL. 11, 9 Europam tauri -o . . . vectitatam. AVG. civ. 1, 14 p. 25 D.; *cf.* MANIL. 2, 490 *Taurus* quondam vexerat ante Europam -o. SOL. 32, 27 *ut crocodili* victores suos inequitantes -o vehant. RVFIN. hist. mon. 11 p. 430[C] -um suum ad vehendum . . . praeparavit *crocodilus*). LIV. 9, 16, 16 ne . . . -um demulceatis *equorum.* MANIL. 4, 748 *Aries* deflevit . . . -um . . . levari *Helle delapsa.* 5, 85 alterno desultor s i d e r e -o quadrupedum . . . poterit (*cf.* CVRT. 6, 5, 18 in -o insidere *Bucephali.* LVCAN. 4, 682 *gens* nudo residens . . . -o *equorum.* 9, 577 liventi -o *elephanti* turris . . . sedet. PLIN. nat. 7, 26 *Pygmaeos* insidentes arietum caprarumque -is. APVL.

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

met. 8, 17 *mulier* meum -um residebat. 9, 32 *dominus* -um insidens meum. SVLP. SEV. dial. 2, 9, 3 -o illius [*vaccae*] daemonem supersedentem). MANIL. 5, 636 -oque *equorum* superbus *hic* ardua bella geret. 5, 705 ille elephanta premet -o. PHAEDR. 4, 4, 4 *equus hominem* -o levans (AVIAN. fab. 35, 8 *simia natum* -o suscipiente levat). CVRT. 3, 13, 16 iumentorum -o onera portantium (SIL. 10, 460. *cf.* COLVM. 7, 1, 3 *asellus* pleraque utensilia ... reportare ... -o ... potest. AVIAN. fab. apol. 35 *natum* in -o *simia* comportat). CVRT. 9, 8, 2 (*inter dona Indorum*) -a testudinum. COLVM. 2, 3, 1 *bubulcus* manibus ... comprimat -um *boum.* 6, 37, 1 -isque feminarum imprimit morsus *admissarius.* CALP. ecl. 6, 40 a -o totam quae (*cingula*) circuit alvum cervi. PLIN. nat. 8, 68 omnes *cameli* ... iumentorum ministeriis -o funguntur. 8, 155 nec Caesaris ... quemquam alium recepisse -o equus traditur (APVL. met. 7, 27 SOL. 45, 10. *cf.* AVG. civ. 1, 14 *Arionem* exceptum delphini -o.) nat. 9, 25 *puer* ascensurus -um *delphini.* 9, 36 *testudines* in -um ... vert[.] 28, 96 medullas e -o hyaenarum sumptas (28, 101. 102). 32, 58. VAL. FL. 8, 111 (*Medea ad Iasonem*) adverso gressus ... imprime -o *draconis.* SIL. 4, 599 vis elephantorum turrito concita -o. 4, 618 stat multa in tergo et nigranti lancea -o *elephantorum.* 7, 299 sonipes strato carpebat gramina -o. 7, 699 *Cato* in pugnam -o delatus ab alto *equi.* 9, 239 propugnacula -o belua nigranti gestans (*cf.* CVRT. 4, 2, 20 -o sicut iumenta onera gestare). 10, 275 languentia membra ... -o tuta locabo. 16, 439 pro stimulis -o *equi* quatiuntur inania lora. GAIVS inst. 2, 16 haec animalia collo -ove domari solent (VLP. reg. 19 *bis.* FRG. Vat. 259). APVL. met. 4, 1 rebus ... quibusdam -o meo depromptis. 4, 4 *latrones* -i mei sarcinam duobus ceteris iumentis distributuros. 8, 5 Tlepolemus iaculum ... insuper -um bestiae contorsit. 8, 28 vini cadum et lactem et *alia* ... -o meo congerunt. 9, 10. 39. apol. 30 *instrumenta magorum piscium* -is squalentibus excidenda. TERT. spect. 9 res equestris retro simplex (*sc. erat*): de (*v.* de *supra p. 67, 51*) -o agebatur. pall. 3 *chamaeleonti* capitulum statim a -o. ITALA Ios. 9, 4 (Lugd.) acceperunt saccos veteres in -um asinorum suorum. FIRM. math. 8, 6, 3. AMM. 15, 4, 12 multi cum equis interfecti eorum -bus (*V*, -is *N*[2]) videbantur innexi. 25, 3, 5 suffragines *beluarum* concidebat *armatura* et -a. 27, 10, 15 pandebant *equites* sequentibus poplites et suras et -a. CLAVD. DON. Aen. 10, 750 equi -o deiectus. 11, 640 -o equi ... excussus. 11, 740 -o equi deripi armatum. AVIAN. fab. apol. 35 -o haerentem *natum* salvat *simia* fugiens. DRAC. Romul. 10, 170 pharetris concludit *Amor* -a volantum. CHIRON 711 reticulatim -um urere. *ibid.* malagma caustica in -o ponere oportet.

nota: CHIRON 39 *iumenti inurimus* vesicae puncta recta non plus XXIV alternis -is (*cf. Hippiatr. I 326, 18* παρ' ἑκάτερα τῆς ῥάχεως) digitos tres (465).

b *de natura -i*: GRATT. 526 tenuis -o *canis* curvatur spina. (SEN. nat. 4, 2, 14 *delphini spinas* -o eminentes gerunt PLIN. nat. 8, 91 delphinorum -o ... cultellata inest spina). Ag. 450 pando transilit -o mare Tyrrhenus ... piscis. Oed. 464 -o fluctum curvo subit *delphin factus pirata.* epist. 76, 8 quam fortia -o iumenta sint. CVRT. 4, 4, 3 belua ... super ... fluctus -o eminens (PLIN. nat. 9, 14. 35). COLVM. 6, 1, 3 *parandi sunt boves* -o recto planoque vel etiam subsidente. PLIN. nat. 8, 30 durissimum -o *elephanti* tergus (SOL. 25, 10). 8, 67 *cameli Bactrianae* bina habent tubera in -o (SOL. 49, 9). 8, 95 *hippopotamius* -o equi (*cf.* SOL. 32, 30 equino ... -o). 8, 132 *mures Alpinos* illo tempore detrito esse -o. 8, 179 Syriacis *bubus* ... gibber in -o. 8, 207 saetae in -o *suis* evolsae. 9, 19 delphinis a -o *fistula.* 9, 23 *delphinis* -um repandum. 9, 85 polypis fistula in -o. 9, 102. 155. 182. 11, 93. 124. 214. 231. 32, 13. 39. 56. VAL. FL. 6, 90 ferrataque -o forma suum. SIL. 1, 423 hirto horrescit saetis -o ... aper. 3, 336 *sonipes Asturum* inconcusso glomerat vestigia -o. APVL. met. 6, 28 scabendi -i mei simulatione. NEMES. cyn. 243 illis *equis* ampla satis levi sunt aequora (*v. vol. I 1023, 67*) -o. auc. 12 *avis* persimilis cineri -um. SYMPH. 73. SOL. 32, 26 *delphinum* -a serratas habent cristas. CHIRON 125 qui ostendit furunculos in -u. PELAGON. 168. 171. *al.* VVLG. psalm. 67, 14 posteriora -i eius (*columbae*) in pallore auri. CLAVD. carm. min. 9, 8 parva sub hirsuto catuli vestigia -o *hystricis.* 24, 2 cognatus -o *lucustae* durescit amictus. SIDON. carm. 23, 294 hirtam -a feram.

nota: in siderum figurationibus: VITR. 9, 4, 5 in septentrionali ... circulo duae positae sunt Arctoe scapularum -is inter se compositae. GERM. 88 qua se -o sinuabit ... Anguis. 591 occidit ... -o Piscis. FIRM. math. 8, 4, 4 *partes Cancri* XI. et XII. *sunt* in -o *collocatae* (8, 4, 5. 8. 9. 10). 8, 4, 12 sequentes ... tres *partes* per ordinem eiusdem Piscis -us (-um *AD*[2]) accipiet. AVIEN. Arat. 120 pariter ... in spinam et flammis ardentia -a iacentes *Arctoe.* 148 *altera Arctos* in -um alterius -o iacet. SCHOL. Germ. Bas. p. 64, 9 in -o *Scorpii* III clarae stellae (p. 81, 3. 84, 17. 89, 15. 91, 3. 92, 13).

3 *rerum naturalium*: **a** *montium* (*saepius cum genetivo montis; cum adiectivo montem significante*: STAT. silv. 1, 4, 58 *p. 2040, 15*): CAES. Gall. 7, 44, 3 -um esse eius iugi prope aequum, sed silvestre (sed hunc silvestrem *α*) et angustum (LIV. 41, 18, 9 *Ballistae et Leti iugum* eo⟨s⟩ montes perpetuo -o inter se iungit. 44, 4, 4 iugum montis in angustum -um cuneatum. CVRT. 3, 4, 7 perpetuo iugo montis ... Cilicia includitur; ... per hoc -um, qua maxime introrsus mari cedit, asperi tres aditus et perangusti sunt. 7, 3, 21 inter se iuga velut serie cohaerentia perpetuum habent -um. SIL. 12, 533 fert ... per iuga celsa *Hannibal* gradum ... qua ... surgit suspensa tumenti -o ... Anagnia. AVIEN. ora 526). LIV. 1, 3, 3 *Ascanius* aliam sub Albano monte condidit *urbem,* quae ab situ porrectae in -o urbis Longa Alba appellata. 36, 15, 6 Appennini -o Italia dividitur (LVCAN. 2, 428 SVET. Iul. 44 SOL. 2, 20). CVRT. 3, 4, 12 -um montis imminebat viae (5, 3, 16 *montium* perpetuum -um in Persidem excurrit. 5, 4, 4. 6. 7, 3, 8. STAT. Theb. 3, 460 mons erat audaci seductus in aethera -o. TAC. ann. 4, 47. AVIEN. ora 625 mons -a celsus. SIDON. epist. 4, 21, 5 DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 1 p. 350[C]). CVRT. 7, 3, 19 *Caucasi montis* -um Asiam perpetuo iugo dividit. MELA 1, 81 qua *Taurus* -um agit. 2, 31 *Athos mons* toto longoque -o procedit in pelagus. STAT. Theb. 4, 654 canumque virescere -o Othryn. silv. 1, 4, 58 Alpini ... culmina -i (PANEG. 12 [2], 45, 4 Alpium). IVST. 44, 1, 8 Pyrenaei montis. AVIEN. Arat. 888 celso Pelion assurgit -o.

b *variarum rerum (maxime terrestrium)*: *cum adiectivo*: SIL. 7, 692 *infra l. 30.* VERG. georg. 3, 436 -o nemoris ... iacuisse per herbas (HOR. sat. 2, 6, 91 praerupti nemoris). Aen. 1, 110 saxa vocant Itali, mediis quae in fluctibus, Aras, -um immane mari summo (*cf.* GLOSS. IV 439, 21 -um immane saxa sunt inter Africam et Siciliam, quae est Sardinia). 8, 234 *silex* speluncae -o insurgens (VAL. FL. 4, 178 spelunca ... -o contecta minanti). 10, 302 *puppis* inflicta vadi -o dum pendet iniquo (*cf.* SERV. *l. 44.* CLAVD. DON. -um dixit locum editum). COLVM. 11, 3, 21 per summam partem eius (*horti*), id est in -o. 11, 3, 44 in summo porcae -o. MELA 1, 49 donec *Aegyptus* Aethiopiam -o contingat. PETRON. 89, 30 qua Tenedos mare -o replevit. VAL. FL. 2, 631 longo ... per aequora -o litus agit *terra.* PLIN. nat. 4, 84 Buces a Coreto Maeoti lacus sinu petroso discluditur -o. SIL. 7, 692 peperere decus *Catonis* Circaeo Tuscula -o moenia. 12, 372 *Sardinia* saxoso torrida -o. 14, 77 qua ... frons tertia *Siciliae* ... vergit in Italiam prolato ad litora -o. 14, 591 squalebat tellus *Cyane* vitiato fervida -o (*cf.* MAR. VICTOR aleth. 2, 112 *Adam et Eva* remoti telluris -o). STAT. silv. 2, 2, 31 longoque domat saxa aspera -o *porticus.* 4, 3, 44 replere fossas et summo gremium parare -o. Ach. 1, 448 rupibus expositis longique crepidine -i Euboicum scandens Aulis mare. PLIN. epist. 6, 31, 17 *saxis mari congestis* eminet iam et apparet saxeum -um inpactosque fluctus in immensum elidit et tollit. 9, 7, 4 *villa* editissimo -o duos *sinus* dirimit. ITALA Ios. 15, 8 (Lugd.) ascendit *Iesu* finis in valle Enom a super -um (ἐπὶ νώτου) Iebus ab Africo (18, 16 in -um Iebus; *gr.* ἐπὶ νῶτον). AVIEN. ora 471 inde ... Baliari[car]um ⟨ac⟩ late insularum -a sunt. orb. terr. 111 -o consurgit Hiberica Calpe. AVSON. Mos. 164 *coloni* vertice nunc summo properant nunc deiuge -o. SERV. Aen. 10, 303 -um est durior harena, quae remeantibus fluctibus et euntibus densetur et in modum saxi durescit. CLAVD. carm. min. 26, 54 fluvius ... campi -a recurva petit (CASSIOD. var. 4, 50, 5). PAVL. NOL. carm. 28, 273 ut nitido purgata patesceret area -o. OROS. hist. 1, 2, 58 *Achaia* ab aquilone *habet* angustum terrae -um (PAVL. PETR. Mart. 5, 339 ENNOD. epist. 1, 6, 3 dict. 9, 10). PAVL. PETR. Mart. 4, 161 viae. 4, 541 pratorum (4, 544).

materiae: MORET. 40 transfert ... in cribra farinas et quatit: ac remanent summo purgamina -o.

c *aquarum*: *cum adiectivo*: SIL. 11, 448 *infra l. 57.* VEN. FORT. carm. 7, 25, 3 Garonnica. SALL. hist. frg. inc. 11 -o fluctus trieris adaequata. STAT. Theb. 5, 369 aequor ... arquato iamiam prope sidera -o frangitur (RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 8 p. 175. *cf.* SIL. 11, 448 *chelys* aequoreo portavit Ariona -o). MIN. FEL. 3, 6 ut illud iaculum vel -um maris raderet (PANEG. 5 [8], 15, 1 CHALC. comm. 62 PS. AMBR. serm. 55, 7 DIONYS. EXIG. Procl. or. 2). ANTH. 718, 18 (*ad Oceanum*) tende favens glaucum per levia -a profundum. AVIEN. orb. terr. 68 Erythraei ... profundi. AMBR. hex. 3, 2, 8 cum sit altitudo *aquae* diversa, indiscreta tamen -i eius aequalitas (5, 1, 4 ISID. nat. 41, 2). OROS. hist. 4 praef. 7 nocturno gelu lacunarum -a obriguisse. SIDON. carm. 22, 108 Garunna suos in -a recolligit aestus (VEN. FORT. carm. 7, 25, 3). CASSIOD. in psalm. 76, 19 pelagi. var. 8, 10, 6 fluminis.

d *frugum, foliorum*: PLIN. nat. 13, 32 *lignum pomi palmarum* est ... caesum a -o pulvinata fissura. 25, 48 *folia hellebori* canalium -o rubescentia. 27, 71 dipsacos folia habet ... bullas ... spinosas in -i medio. 27, 105 myosota sive myosotis ... foliis ... oblongis -o acuto.

e *caeli*: APVL. mund. 2 *stellae* simplex aetheris -um ... coronant. RVFIN. Orig. in psalm. 36 hom. 5, 4 illius (*caeli*) superioris, quod principaliter caelum dicitur, inferius sŏlum ... et, ut ita dicam, -um ipsum firmamenti huius, merito ... terra illius caeli esse dicitur.

4 *rerum manu factarum* (*cf. p. 2041, 3 sq. 13. 15*): VERG. georg. 1, 172 *aratro* duplici aptantur dentalia -o. SIL. 13, 110 armato surgebat vinea -o. STAT. silv. 4, 3, 96 (*de ponte*) se levarat ingenti plaga marmorata -o. AVELL. p. 47, 8 *iter vetus* basilicae praeterit -um. SIDON. epist. 2, 2, 5 cum ab angulis *tecti* quadrifariam concurrentia -a cristarum tegulis interiacentibus imbricarentur. *nota per imaginem*: CASSIOD. in psalm. 124 praef. sic ... calcamus -a graduum (*sc. virtutum*), ut inaequalem non patiamur ascensum.

II *posterioribus temporibus in locum vocis q. e.* tergum *ita substituitur, ut accipiat notionem* **regionis vel lateris** *ad posterio-*

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rem partem animantium vel rerum spectantis (*opp. saepius* facies): **1 a -o** (*cf.* CHAR. gramm. 437, 31 B. a tergo, a -o. AVG. quaest. hept. 2, 177, 13 p. 220 [*ad* exod. 38, 12] ʽquod est a -oʼ. -um appellat, quia posteriora tabernaculi erant, idest a parte occidentis): VOPISC. Aurelian. 18, 3 dum is (*Aurelianus*) a fronte non curat *Marcomannos* ... dumque illos a -o persequi paret. HIL. in psalm. 128, 6 mos ... est eorum, ... ut victorem exercitum ... a tergo adeant et a -o. CLAVD. DON. Aen. 1, 115 quod a -o fuerat, caveri non potuit. 8, 240 fuit a -o speluncae ... silex. *cf. p. 2037, 68. 81. 2038, 2. 53. 2039, 32.* **2 in -o:** FIRM. math. 7, 25, 14 si luna et sol et horoscopus in Capricorno vel in Ariete vel in Tauro vel in Leone fuerint, ita ut in facie eorundem signorum sint aut in -o. **3 ad -um:** VVLG. Ezech. 41, 15 mensus est longitudinem aedificii contra faciem eius, quod erat separatum ad -um. **4 post -o** (*cf. p. 2038, 30. 43. 45*): INSCR. ephem. epigr. IX 695 (*Tusculi, ad Corp. XIV*) cum loco, qui est post -o memoriae (*i. sepulcri*; *cf. antea*: memoriam vivus mihi ... feci).

epitheta: *ad I A 1*: durum: *p. 2038, 37.* incurvum: *p. 2038, 5. 27.* latum: *p. 2038, 4. 6.* plagosum: *p. 2037, 51.* solidum: *p. 2038, 5.*

adduntur vel opponuntur saepe aliae corporis partes. opponitur facies *ad I A 2*: ITALA Ier. 2, 27 (Cypr. testim. 3, 59). COMM. instr. 1, 24, 9 VVLG. II par. 29, 6 Ier. 18, 17 *al., v. p. 2038, 15.* *ad II*: FIRM. math. 7, 25, 14 *v. supra l. 11.* VVLG. Ezech. 41, 15 *v. supra l. 13.*

derivata: dorsalis, dorsana (?), dorsorius (?), dorsualis, dorsuarius (dossuarius), dorsuosus.

dorsuōsus, -a, -um [*a* dorsum. *Th.*]. *i. q. dorsis exsurgens*: SOL. 27, 3 *salum inter duas Syrtes* incertis motibus nunc in brevia residit (rescidit *complures codd.*) -a, nunc inundatur aestibus inquietis (AMM. 22, 8, 46 *Pontus* consurgit in brevia -a [torsu- *V*]).

dorsus *v.* dorsum.

dorycnion (-um), -ii *n.* δορύκνιον (*cf.* PLIN. nat. 21, 179 hoc est venenum, quod ... auctores ... -on appellavere ab eo quod cuspides in proeliis tinguerentur illo passim nascente). *herba venenata noxia* (*fort. i. q.* ʽ*convolvulacea dorycnium*ʼ *L.*): *form.* dorigen-: *al. v. infra l. 41 sqq.* PLIN. nat. 1, 21, 52 *inter sponte nascentes herbas* trychnum sive strychnum sive halicacabum sive callias sive -on sive manicon sive periton sive neuras sive morio sive moly. PS. APVL. herb. 22 l. 7 H.-S. a Graecis *herba Apollinaris* dicitur Dircaeon, alii ... doricnion (dorignion, dorigenon, dorigenio, dorigerion *codd.*, δορύκνιον *Diosc. II 231, 13*), alii caccabon, Itali Apollinaris. *ibid.* 75 addit. ad l. 16/17 H.-S. (*inter nomina* ʽ*herbae solatae*ʼ) dorigenion. DIOSC. 4, 70 de dorignion. -on que Cratebras alicaccabo aut calida dixerunt. frutex est similis olive minori *eqs.* (*gr. 4, 74* δορύκνιον, ὃ Κρατεύας ἁλικάκκαβον ἢ καλλέαν καλεῖ *eqs.*). *cf.* GLOSS. III 545, 25 dorignius uva canina. 560, 28 darigium i. strignos. SCRIB. LARG. 191 -on gustum quidem habet lactis, potum vero singultus crebros facit et vomitus frequenter concitat. PLIN. nat. 23, 30 *mustum* contra buprestim valet, contra meconium, lactis coagulationem, cicutam, toxica, -um. 28, 74 *lac* valet potum contra venena, quae data sint e ... -o (doryena *codd.*). 28, 129. 28, 158 asinino lacte poto venena restinguntur, peculiariter si hyoscyamum potum sit aut ... aut -um. 32, 58 *bis.* 97. DIOSC. 4, 138. *Bannier.*

dorypetron. *nomen herbae* (*genus papaveris, cf. Berendes, Dioskurides übers., Stuttg. 1902, p. 329*): PLIN. nat. 26, 52 leontopodion ..., alii -n (doripetron *cod. det.*; *fort. cf. c. Diosc. Vind. 3, 96* δωρικτερίς, *cf. Wellm. ad l.*) alii thorybethron (1, 26, 34 -n [doripetron *pars codd.*; doribethron *codd. det.*] sive thorybethron). *Brandt.*

doryphoros (-us), -ī *m.* δορυφόρος. *nom. pl.* -oe *v. infra l. 69.* [*inc.*: CORP. XIV 4308 (*in lapide fracto*) . . d⟩oryph⟨or . . . ⟩. ʽ*videtur cognomen esse, nisi forte* doryphori *habendi sunt pro sodalicio sacro* (*cf.* hastiferi, dendrophori)ʼ. *editor ad l.*] **1** *statuarum nomen celeberrimarum*: CIC. orat. 5 *nec opifices* simulacro Iovis Olympii aut -i statua (-ae *L*, *corr.* ς) deterriti. Brut. 296 Polycliti -um sibi Lysippus aiebat *magistrum fuisse.* SEN. epist. 65, 5 neque enim statua ista -os aut diadumenos vocaretur, nisi haec illi esset impressa facies. PLIN. nat. 34, 55 Polyclitus Sicyonius ... diadumenum fecit molliter iuvenem ... idem et -um viriliter puerum. 34, 75 Ctesilaus (Cresilas?) -on *fecit.* 34, 87 habet gratiam huius (*Aristodemi*) ... -us. QVINT. inst. 5, 12, 21. **2** *agminis nomen apud Persas*: CVRT. 3, 3, 15 -oe vocabantur proximum his agmen. **3** *de -is inter imperatorum vel ducum comites v. Grosse, Röm. Militärgesch. p. 288—290 et 318 (absunt a litteris latinis).* *cf. Onom.*

dorx *v.* dorcas *p. 2025, 61.* *Bannier.*

ˣ**dōs**, -tis *f.* [*aequandum aut cum gr.* δώς *aut c. med.* dāitiš „*datio*", *lituan.* dūtis „*donum*", *cf. c.* dare, donum. *Th.*]. *de etymologia*: VARRO ling. 5, 175 haec (*sc.* -s) graece ʽdotineʼ: ita enim hoc Siculi; ab eodem donum: nam graece ut †issedonion (⟨H⟩esiodion δῶς? *Goetz, cf. adn. crit.*) et ut alii ʽdomaʼ et ut Attici ʽdosinʼ. PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 179ª (p. 69 M.) -em manifestum est ex graeco esse; nam διδόναι dicitur apud eos dare. ISID. orig. 5, 24, 25 dictam ... dicunt ... -em quasi do item. *de forma et genere*: PRISC. gramm. II 134, 16. 253, 16. GRAMM. suppl. 117, 33. *de prosodia*: PRISC. gramm. III 521, 8 *syllaba* naturaliter producta ... ut ... -s. *gen pl.*: -um: VAL. MAX. 4, 4, 11 TERT. cult. fem. 2, 9. -ium: POMPON. dig. 24, 3, 1 VLP. dig. 23, 3, 9, 1 PAVL. dig. 23, 3, 25 DIG. 23, 3 rubr. COD. Iust. 4, 29, 25, 1. 5, 12 rubr. 5, 20 rubr. *acc. pl.*: -es *passim, e. g.* LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 1, 49. -īs *traditur*: AFRAN. com. 157 CIC. leg. 2, 41 *AH*. VAL. MAX. 2, 6, 15 (?, *cf. l. 55*). *de notione*: GLOSS. φερνή. προίξ. uuituma (*anglosax.*). *legitur inde a* PLAVTO. [*in loco corrupto*: VERG. catal. 13, 31 aestuantes -e (*HA*, docte *BR*, nocte *Scaliger*) solvis pantices.]

CAPVT PRIMVM: *de vi ac significatione:*

I *sensu iuridicali*: *res sive pecunia propter nuptias marito vel ab uxoris patre pro filia vel ab ipsa uxore vel a quolibet alio datae*:

A *loci selecti de ratione -is nuptiarum causa datae*: **1** *generatim*: PLAVT. Trin. 691 me ... sororem in concubinatum tibi, si sine -e ⟨dem⟩, dedisse magis quam in matrimonium. VARRO ling. 5, 175 eadem pecunia vocabulum mutat: nam potest idem dici -s, arrabo, merces, corollarium. -s, si nuptiarum causa data (*quae sequ. v. p. 2041, 76*). CIC. top. 23 cum mulier viro in manum convenit, omnia, quae mulieris fuerunt, viri fiunt -is nomine (*cf. p. 2043, 31*). VLP. dig. 23, 3, 3 -is appellatio non refertur ad ea matrimonia, quae consistere non possunt: neque enim -s sine matrimonio esse potest. ubicumque igitur matrimonii nomen non est, nec -s est (*cf.* IVLIAN. dig. 12, 4, 7, 1 fundus -is nomine [*cf. p. 2043, 31 et Vocab. iurispr. Rom. s. v. p. 395, 48*] traditus [mancipatus *scripsisse videtur* IVLIAN.], si nuptiae insecutae non fuerint, condictione repeti potest. *al.*). PAVL. sent. 2, 21ᴮ, 1 -s aut antecedit aut sequitur matrimonium et ideo vel ante nuptias vel post nuptias dari potest; sed ante nuptias data earum expectat adventum. EVGRAPH. Ter. Andr. 948[rec. α] antiquitus -s dabatur a patre puellae. est autem -s, quo se coniuges coemunt more antiquo. COD. Iust. 5, 3, 20, 2 (*a. 531—533*) -s propter nuptias fit, et sine nuptiis quidem nulla -s intellegitur, sine -e autem nuptiae possunt celebrari. *per imaginem* (*spectatur -s uxori constituta*): TERT. resurr. 12 p. 40, 28 dies moritur in noctem ... ita lux amissa lugetur (*ut uxor mortua*). et tamen *lux* rursus cum suo cultu (*sc. muliebri*), cum -e, cum sole ... revivescit ... heres sibimet existens (*interpr. Ed. Fraenkel in plagulis*; cum -e *corruptum censuit Kroym. perperam*).

2 *specialim*: **a** -s *in stupro per imitationem nuptiarum data*: IVV. 2, 117 quadringenta dedit Gracchus sestertia -em cornicini. TAC. ann. 15, 37 (*de Neronis nuptiis cum Pythagora*) -s et genialis torus et faces nuptiales, cuncta denique spectata, quae etiam in femina nox operit (SVLP. SEV. chron. 2, 28, 2). SVET. Nero 28, 1 puerum Sporum exsectis testibus etiam in muliebrem naturam transfigurare conatus cum -e et flammeo per sollemni⟨a⟩ nuptiarum ... deductum ad se pro uxore habuit.

b *per iocum -s fere i. q. quaestus meretricius*: APVL. apol. 75 tantum ... ad eum ... pervenit, praeter quod ei uxor sua cotidianis -ibus quaesivit.

c *-es apud gentes externas datae*: *Gallos*: CAES. Gall. 6, 19, 1 viri, quantas pecunias ab uxoribus -is nomine acceperunt, tantas ex suis bonis aestimatione facta cum -ibus communicant (*cf. Meusel ad l.*). *Germanos*: TAC. Germ. 18 -em non uxor marito, sed uxori maritus offert. *Saracenos*: AMM. 14, 4, 4 -is nomine futura coniunx hastam et tabernaculum offert marito. *Siccenses*: VAL. MAX. 2, 6, 15 Siccae ... fanum est Veneris, in quod se matronae conferebant atque inde procedentes ad quaestum -is (*sic L A* [*gen. an acc.?*], -es *Γ*, -em NEPOTIAN.; *post* quaestum *interpungendum putat Kempf*) corporis iniuria contrahebant, honesta nimirum tam inhonesto vinculo coniugia iuncturae. *Thraces*: SOL. 10, 4 quas formae premit dedecus, -ibus emunt, quibus coniungantur.

3 *de generibus -ium*: VLP. reg. 6, 3 -s aut profecticia dicitur, id est quam pater mulieris dedit (dig. 23, 3, 5 pr.) aut adventicia, id est ea quae a quovis alio data est. *cf.* GLOSS. II 394, 22 adventicia -s παραγινομένη ἤτοι διδομένη παρὰ ἐξωτικοῦ προίξ. II 236, 30 profecticia -s ἀποδημητικὴ προίξ, τοῦτ᾽ ἔστιν ἡ παρὰ τοῦ πατρὸς διδομένη. *de -e* adventicia *v. etiam V. i. R. 1, 272, 14 sq.*, *praeterea* COD. Iust. 6, 20, 4 (*a. 239*). SCHOL. Sin. 26. COD. Iust. 5, 13, 1, 1 b (*a. 530*); *hanc notionem ab aetate classicorum qui vocantur auctorum alienam esse putat Albertario, Rend. Ist. Lomb. vol. 64, 1931, fasc. 6—10, sed cf. etiam* SEN. benef. 4, 22, 4 *p. 2048, 30.* *de -e* profecticia: PAPIN. dig. 23, 3, 81 VLP. reg. 6, 6 dig. 23, 3, 5 *saepius.* COD. Iust. 5, 12, 6 (*a. 236*). 6, 20, 4 (*a. 239*). 5, 14, 6 (*a. 293*). VLP. reg. 6, 5 si is, qui dedit, ut sibi redderetur, stipulatus fuerit ... -s specialiter recepticia dicitur (GAIVS dig. 39, 6, 31, 2). *de -e* inofficiosa: COD. Theod. 2, 21 rubr. COD. Iust. 3, 30 rubr.

4 *discernenda*: **a** *res extra -em datae* (peculium *sive* παράφερνα *quae vocantur*): PAPIN. dig. 39, 5, 31, 1 (frg. Vat. 254) species extra -em a matre filiae nomine viro traditas filiae ... donatas ... videri respondi nec matrem ... eas recte vindicare, quod vir cavisset extra -em usibus puellae sibi traditas, cum ea significatione ... peculium a -e puellae distingueretur. *cf.* VLP. dig. 23, 3, 9, 3. *discernendum*: LIV. 26, 50, 12 super -em ..., quam accepturus a socero es, haec tibi a me dotalia dona accedent.

[Wolff]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

metaphorice: CIC. Phil. 11, 12 his (*sc. veteranis*) quasi praeter -em, quam in civilibus malis acceperant, agrum Campanum est largitus Antonius.

b *ante sive propter nuptias donatio, quae secundum ius temporis recentioris uxori a marito vel a patre eius pro filio constituebatur*: *cf.* COD. Iust. 5, 3, 20, 2 (*a. 531—533*) sicut . . . -s propter nuptias fit . . . ita et in donationibus, quas mariti faciunt vel pro his alii, debet esse aperta licentia et constante matrimonio talem donationem facere, quae quasi antipherna possit intellegi. *sic saepissime distinguitur, velut* COD. Iust. 3, 28, 29 pr. (*a. 479*) quoniam novella constitutio divi Leonis (*sc.* COD. Iust. 6, 20, 17) ante nuptias donationem a filio conferri ad similitudinem -is, quae a filia confertur, praecepit *eqs.* 1, 3, 54 (56), 4. 1, 4, 28. 1, 5, 19, 3 et -es pro filiabus . . . dare et ante nuptias donationes pro filiis . . . perscribere. NOVELL. Theod. 14, 3 (COD. Iust. 5, 9, 5, 1, *a. 439*) licet res ante nuptias donatae, ut adsolet fieri, in -em a muliere redigantur. *inde*: *ibid.* 4 si culpa mulieris repudio matrimonium fuerit dissolutum, maritus totam donationem, non partes ut in altera -e retinebit. ISID. orig. 5, 24, 25 praecedente . . . in nuptiis donatione -s sequitur (*ibid.* 26). *apud scriptores recentiores non iuridicos saepe confunduntur* -s *et* donatio ante nuptias, *cf. infra p. 2044, 45 sqq.* HIST. Apoll. AB 1. 19 A 21 (*cf. etiam Du Cange s. v.* dos 2), *praeterea v. p. 2044, 19 sqq.* TAC. Germ. 18 (*p. 2042, 52*).

B *de rebus, quae in -em dantur*:

1 *sensu stricto: omnes res, quae in commercio sunt* (*exempla e permultis dedi paucissima*): PLAVT. Cist. 562 talenta magna viginti. Trin. 1158 mille auri Philippum. TER. Andr. 950 (*v. p. 2045, 10*). VARRO ling. 5, 175 pecunia. LABEO dig. 33, 4, 6 pr. quadraginta. IVLIAN. dig. 23, 4, 21 mancipia. CELS. dig. 23, 3, 58, 1 mulier . . . Titio . . . nuptura, quod is sibi debebat, -i habere permisit. AFRIC. dig. 23, 3, 50 pr. fundus. PAPYR. Mich. 4703, 7 (*nondum edit.*) -is suae nomine (*cf. p. 2042, 23*) dixit deditque in aestimio vestis et in numerato praesens . . . . . . s . . . . sestertios. *notanda de quantitate -is e more antiquo data*: VAL. MAX. 4, 4, 10 -is *Scipionis filiae a senatu constitutae* modus XL milia aeris fuit, quo . . . habitus veterum patrimoniorum cognosci potest: namque adeo fuerunt arta *patrimonia*, ut Tuccia . . . maximam -em ad virum X aeris attulisse visa sit, et Megullia, quia cum quinquaginta milibus aeris mariti domum intravit, Dotatae cognomen invenerit. SEN. nat. 1, 17, 8 pluris unum *speculum* . . . feminae constitit, quam antiquarum -s fuit. *ibid.* 9 iam libertinorum virgunculis in unum speculum non sufficit illa -s, quam dedit *senatus Scipionis filiis*. rem. fort. 16, 6 duc bene institutam . . non cuius minus sit in -e quam in veste.

2 *sensu minus stricto: aliae res nuptiarum occasione vel datae vel promissae vel postulatae, sed vera -e subintellecta* (*potissimum apud poetas; cf. p. 2044, 5 sqq.*). PLAVT. Persa 394 (*per iocum*) dabuntur -is tibi . . . sescenti logi. VARRO Men. 38 -is dato insulam Chrysam, agrum Caecubum, seplasia Capuae, macellum Romuli. PROP. 3, 19, 23 (*de Scylla patris comam tondente*) hanc . . . -em virgo desponderat hosti. 4, 4, 56 *Tarpeia ad Tatium*: -s tibi non humilis prodita Roma venit. OV. epist. 6, 117 -s tibi Lemnos erit. 7, 149 hos . . . populos in -em . . . accipe. 12, 199 *sqq.* (*Medea*:) -s ubi sit, quaeris? . . . aureus ille aries . . . -s mea, quam dicam si tibi 'redde', neges; -s mea, tu sospes, -s est mea Graia iuventus. fast. 5, 319 *sq.* saepe mihi (*Florae*) Zephyrus '-es corrumpere noli ipsa tuas' dixit: -s mihi vilis erat (-es *intelleguntur flores horti dotalis, cf. 5, 209*). 6, 594 Tullia . . . his solita est dictis extimulare virum: . . . et caput et regnum facio dotale parentis! si vir es, i, dictas exige -is opes! met. 14, 298 thalamoque *Circes* receptus *Vlixes* coniugii -em sociorum corpora poscit. CVRT. 4, 5, 1 -em offerre *Dareum Alexandro* omnem regionem inter Hellespontum et Halyn amnem sitam (4, 5, 7. 4, 11, 5. 19). VAL. FL. 8, 337 transferet . . . meas (*Styri*) in quae volet oppida -es Colchis. ITALA Ios. 16, 10 (Lugd.) dedit illam *terram* Pharao in -em (ἐν φερνῇ, *om.* VVLG.) filiae suae. CAPITOL. Aur. 19, 8 'si uxorem dimittimus, reddamus et -em'. -s autem quid habebatur nisi imperium, quod ille . . . acceperat. IVST. 38, 5, 3 gentem, quam . . . Mithridati Seleucus Callinicus in -em dedisset. CLAVD. DON. Aen. 4, 104 Tyrii . . . tradantur in -em. VVLG. III reg. 9, 16 Pharao . . . cepit Gazer . . . et dedit eam in -em filiae suae. CLAVD. 30, 180 Stilicho . . . regni -es virtute paravit. GREG. M. moral. 6, 30 Saul . . . in *filiae* -em centum dari ab eo (*David*) Philistinorum praeputia petiit (*cf.* VVLG. I reg. 18, 25 sponsalia).

3 *metaphorice, subintellegendum „quasi"*: a *spectatur verum matrimonium (verae nuptiae)*: *de virtutibus mulierum aliisque rebus pretium earum augentibus*: PLAVT. Amph. 839 non ego illam mihi -em duco esse, quae -s dicitur, sed pudicitiam (PS. SEN. mon. 105 optima -s est uxoris pudicitia. *aliter*: PLAVT. Aul. 493 mores meliores sibi parent, pro -e quos ferant, quam nunc ferunt). TER. Ad. 345 tum . . . quae secunda ei -s erat, periit: pro virgine dari nuptum non potest. AFRAN. com. 156 formosa virgo est: -is dimidium vocant, qui -īs neglegunt uxorias. HOR. carm. 3, 24, 21 -s est magna parentium virtus et metuens alterius viri castitas. IVV. 6, 169 malo Venustinam quam te, Cornelia, mater Gracchorum, si . . . numeras in -e triumphos. APVL. apol. 92 quodcumque aliud in -em acceperis, potes . . . retribuere . . .: sola virginitas . . . reddi nequitur (SCHOL. Bemb. Ter. Ad. 729 secunda -s est virginitas). TERT. uxor. 2, 8 p. 696, 2[Oehl.] *de Christiana pauperi viro nubente*: maiore -e dotabitur de bonis eius, qui in deo dives est. AVSON. 309, 4 quae -s matronis pulcherrima? vita pudica. μετ' εἰρωνείας: PROP. 4, 4, 92 (*Tatius ad Tarpeiam armis obrutam; cf. p. 2043, 50*) haec, virgo, officiis -s erat apta tuis. OV. ars 2, 155 -s est uxoria lites. epist. 5, 92 Tyndaris infestis fugitiva reposcitur armis: hac venit in thalamos -e superba tuos. 11, 100 satelles . . . edidit ore sonos: 'Aeolus hunc ensem mittit tibi' (tradidit ensem) . . . his mea muneribus, genitor, conubia donas? hac tua -e, pater, filia dives erit! met. 5, 15 (*Cepheus ad Phineum fratrem Persei nuptialia festa turbantem*) hac vitam servatae -e rependis? SEN. Med. 489 tibi patria cessit, tibi pater, frater, pudor: hac -e nupsi. redde fugienti sua. CLAVD. DON. Aen. 7, 318 effusio sanguinis partium ipsa sit, virgo, -s tua . . . -s tua . . . constituitur in partium caede. DRAC. Rom. 8, 469 (*vaticinium Paridi datum*) Martius accipiter -em fera bella minatur. 8, 652 sanguine Troiano dabitur -s.

usu minus accurato de commodis mulieri a viro paratis (*cf. infra l. 45 sqq.*): OV. am. 1, 10, 60 quod quis habet, dominae conferat omne suae! est quoque carminibus meritas celebrare puellas: -s mea! quam volui, nota fit arte mea. 3, 8, 2 quisquam . . . tenerum -es carmen habere putat? . . . quo licuit libris, non licet ire mihi, *sc. ad dominam.* MANIL. 5, 616 puellam (*Andromedam*) desponsam pugna, nupturam -e mariti (*cf. commentatores ad l., a quorum parte perperam distinguitur ante* pugna). LACT. inst. 1, 20, 8 *Chloridem* Zephyro nuptam quasi -is loco id accepisse muneris a marito, ut habeat florum omnium potestatem.

b *spectatur similitudo matrimonii* (*nuptiarum*): LIV. 35, 42, 9 gloriam belli, qua velut -e Hannibal concilietur, nimiam esse. VELL. 2, 67, 3 nequid ulli sanctum relinqueretur, ut (vel *AP*) in -em invitamentumque sceleris Antonius L. Caesarem . . . Lepidus Paulum . . . proscripserant. APVL. met. 7, 8 istam sportulam, immo vero -em collegio vestro libens meque vobis ducem fidissimum . . . affero. *audacissime*: MANIL. 5, 681 turba (*thynnorum captorum*) . . . umoris . . . vomit (*Bentl.*, volet *codd.*) socia⟨m⟩ per mutua -e⟨m⟩. *similiter, sed interpretatione dubia*: PLAVT. Rud. 1243 mihi istaec videtur praeda praedatum irier, ut cum maiore -e abeat quam advenerit *sc. in domum, velut uxor, ut videtur* (*cf. Marx ad l.*).

c *speciatim apud ecclesiasticos*: α *de virginibus ecclesiae consecratis*: TERT. uxor. 1, 4 p. 674, 18[Oe.] malunt . . . deo nubere . . . orationes suas velut -es domino assignant. PS. AMBR. laps. virg. 5, 20 in illo die consecrationis tuae . . ., ubi omnis populus -em tuam subscribens . . . clamavit 'amen'.

β *de -ibus animae vel ecclesiae, quae sponsa dei sive Christi putatur, constitutis* (*minus accurate adhibetur pro muneribus a marito uxori additis, cf. supra l. 19*): (I) *de anima*: TERT. resurr. 63 p. 124, 6 si animam quis contenderit sponsam, vel -is nomine sequetur (*sc. in resurrectione*) animam caro. test. anim. 4 p. 138, 20 opinio Christiana . . . quae tibi (*animae*) etiam -em corporis reddit. adv. Marc. 1, 10 p. 303, 14 animae enim a primordio conscientia dei -s est. RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 91, 8 B. introducamus animam, cuius omne studium sit . . . velut sponsi coelestis thalamos intrare, cuique animae praesentia etiam ipsius munera data sunt, -is scilicet nomine. (II) *de ecclesia*: OPTAT. 1, 10 p. 11, 7 dixisti apud haereticos -es ecclesiae esse non posse . . . scimus enim haereticorum ecclesias . . . sine iure honesti matrimonii esse; quas . . . recusat Christus, qui est sponsus unius ecclesiae. 2, 2 p. 36, 6 videndum, ubi sint quinque -es, quas tu (*Parmenianus*) sex esse dixisti, inter quas cathedra est prima, ubi nisi sederit episcopus, coniungi altera -s non potest, qui est angelus. 2, 9 p. 45, 20 huius sanctae ecclesiae est constituta persona . . . cuius membra et nos inter alios sumus, cuius -es apud illam ubique sunt. *et saepe in libro secundo; praeterea cf.* 3, 1 p. 67, 3 *et* 5, 3 p. 126, 6. RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 89, 14 B. introducitur . . . sponsa quaedam, quae susceperit quaedam sponsaliorum et -is titulo dignissima munera ab sponso nobilissimo. p. 90, 7 B. ecclesia . . . dicat: . . . repleta sum muneribus, quae sponsaliorum vel -is titulo ante nuptias sumpsi. p. 91, 9 B. ecclesiae -s fuit legis et prophetarum volumina. *ibid. saepe.* PS. AVG. symb. 4, 13, 13 ecclesia sponsa Christi est . . . totum possidet, quod a viro suo accepit in -em. serm. 11, 30 dominus noster . . . sibi ecclesiam sociavit . . . daturus -em postmodum sui regni.

C *de iure ac condicione -is, passim apud Ictos* (*cf. Jörs, Gesch. u. Syst. d. röm. Pr.-R. p. 201 sqq.*).

1 -s *in titulis librorum*: GELL. 4, 3, 2 *et* 4, 4, 1 Servius Sulpicius in libro, quem composuit (scripsit) de -ibus (NERAT. dig. 12, 4, 8). 10, 23, 4 M. Catonis oratio quae inscribitur de -e. SCHOL. Sin. 8 (*in loco lacunoso*) ἔστιν de -e ῆ ς' καὶ ζ'. VLP. reg. 6 rubr. de -ibus (PAVL. sent. 2, 21[B] rubr. COD. Theod. 3, 13 rubr.). FRG. Vat. rubr. *ante* 94 de re uxoria ac -ibus. BOETH. in top. Cic. 2 (4, 19) p. 303, 20 Paulus institutionum libri secundi titulo de -ibus. COD. Iust. 5, 12 rubr. de iure -ium (DIG. 23, 3 rubr.). MOD. dig. 23, 3, 13 inscr. de differentia -is liber singularis.

2 *praecipue notanda*: a *de modis constituendae -is*:

[Wolff]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VLP. reg. 6, 1 -s aut datur aut dicitur aut promittitur. 6, 2 -em dicere potest mulier, quae nuptura est, et debitor mulieris, si iussu eius dicat; item parens mulieris virilis sexus per virilem sexum cognatione iunctus; ... dare, promittere -em omnes possunt. *cf.* PAVL. dig. 23, 3, 41 pr. promittendo -em omnes obligantur, cuiuscumque sexus condicionisque sint. frg. Vat. 99 filiam familias ex -is dictione obligari non posse. 100 mater pro filia partem -is dedit, partem dixit ... eam quae dicta est, a matre peti non posse. *-s promittitur forma stipulationis; de forma dictionis cf.* TER. Andr. 950 -s, Pamphile, est decem talenta. PROC. dig. 50, 16, 125 -i tibi erunt centum. *cf. Berger, Anzeiger der Ak. der Wiss. in Krakau, hist.-phil. Kl., 1909 p. 75 sqq.*

b *de iure, quod vir et uxor et pater eius in -e habent:* TRYPH. dig. 23, 3, 75 quamvis in bonis mariti -s sit, mulieris tamen est (BOETH. in top. Cic. 6 [17, 66] p. 378, 27 -s ... licet matrimonio constante in bonis viri sit, est tamen in uxoris iure et post divortium velut res uxoria peti potest, *ex Paulo vel Vlpiano ut videtur*). *de iure Iustinianeo cf.* COD. Iust. 5, 12, 30 pr. cum eaedem res *dotales* et ab initio uxoris fuerant et naturaliter in eius permanserunt dominio. *inde loci ut videtur interpolati:* VLP. dig. 4, 4, 3, 5 -s ipsius filiae proprium patrimonium est. 11, 7, 16 mulieris quasi de patrimoniis suis ita de -ibus funerari. VLP. reg. 6, 6 divortio facto, si quidem sui iuris sit mulier, ipsa habet rei uxoriae actionem, id est -is repetitionem (*sed cf. F. Schulz ad l., ed. 1926*). quod si in potestate patris sit, pater adiuncta filiae persona habet actionem rei uxoriae: nec interest adventicia sit -s an profecticia. 6, 4 mortua in matrimonio muliere -s a patre profecta ad patrem revertitur ... quod si pater non sit, apud maritum remanet. 6, 5 adventicia ... -s semper penes maritum remanet, *sc. excepta -e recepticia.* *cf. apud scriptores non iuridicos (loci selecti):* PLAVT. Stich. 204 uxorin sit reddenda -s divortio. Trin. 778 se ... aurum ferre virgini -em a patre dicat patremque id iussisse aurum tibi dare ... tum tu igitur demum adulescenti aurum dabis, ubi erit locata virgo in matrimonium. CIC. Caec. 11 cum uteretur uxoris -e numerata, quo mulieri res esset cautior, curavit, ut in eo fundo -s conlocaretur. ad Att. 14, 13, 5 Quintus ... satis torquetur debitione -is. LIV. 27, 37, 9 *matronae* inter se quinque et viginti delegerunt, ad quas ex -ibus stipem conferrent. SEN. contr. 2, 7, 1 notata ... multiplicatam -em perdat. PLIN. nat. 14, 90 mulierem -e multavit (*aliter* SVET. Iul. 1, 2 uxoris -e ... multatus). *de oneribus matrimonii:* VLP. dig. 10, 2, 20, 2 filius familias heres *a patre* institutus -em uxoris suae praecipiet, nec immerito, quia ipse onera matrimonii sustinet (*inde a* nec *genuin.?*). PAVL. dig. 17, 2, 65, 16 si unus ex sociis maritus sit et distrahatur societas manente matrimonio, -em maritus praecipere debet, quia apud eum esse debet, qui onera sustinet. AMBR. Abr. 2, 4, 18 *uxor*, quae non perfunctorie, sed legitimo teneatur coniugio, maximam secum vehat -em, quae invehat gravia onera matrimonii et durae faenus coniunctionis.

c *de aestimatione -is in vita cotidiana:* PLAVT. Aul. 191 virginem habeo grandem, -e cassam atque inlocabilem (*cf.* VARRO ling. 5, 14, *qui affert* cassa -e). TER. Phorm. 926 sin est, ut velis manere illam *sc. quam mihi despondisti*, apud te, -s hic maneat. CIC. Scaur. 8 neque eam habere in matrimonio propter foeditatem neque dimittere propter -em volebat. POMPON. dig. 24, 3, 1 publice interest -es mulieribus conservari. TERT. uxor. 2, 5 p. 691, 3[Oe.] -es obiectione nominis *christiani* mercedem silentii faciant. *sententiae quaedam generales:* PLAVT. Asin. 87 argentum accepi, -e imperium vendidi. Aul. 167 dives sum ... -es dapsiles ... nil moror. 491 quo lubeant, nubant, dum -s ne fiat comes. 532 haec sunt atque aliae multae in magnis -ibus incommoditates. Cist. 305 (NON. p. 72 altile ... opulentum) prohibet divitiis maximis, -e altili atque opima. Epid. 180 pulcra edepol -s pecuniast. Men. 767 viros subservire sibi postulant, -e fretae, feroces. Most. 281 quibus anus domi sunt uxores, quae vos -e meruerunt. Persa 387 dum -s sit, nullum vitium vitio vortitur. TITIN. com. 73 verum enim -ibus deleniti ultro etiam uxoribus ancillantur. CIC. parad. 44 si ... quinquaginta ... sint filiae, tot -es magnam quaerunt pecuniam. HOR. carm. 3, 29, 56 probam ... pauperiem sine -e quaero. VAL. MAX. 7, 2 ext. 1 illinc (*i. a matrimonio*) ... -is exprobratio. PLIN. nat. 16, 141 vulgo ... -em filiae antiqui plantaria ea appellabant. IVV. 6, 139 veniunt a -e sagittae *amoris*. 14, 221 elatam iam crede nurum, si limina vestra mortifera cum -e subit. AVSON. 342, 1 saepe in coniugiis fit noxia, si nimia est -s.

D -s *tropice vel elliptice* **pro aliis rebus vel actionibus:** *i. q. ius -is:* VLP. dig. 24, 3, 29 pr. deteriorem condicionem in -e filiae facere. *fere i. q. -is obligatio, -is restitutio:* POMPON. dig. 25, 2, 8 pr. cum ... mulieri ... satis -i fieret (VLP. dig. 24, 3, 22, 4 [*fortasse interpol.*]. 36, 1, 23 (22), 4 COD. Iust. 12, 62 (63), 3 [*Diocl. et Maxim. anno non adiecto*]). *fere i. q. -is constitutio:* COD. Iust. 5, 12, 10 (*a. 286; interpol.*) per pactum quod -i insertum est formato contractu. 3, 30, 1 (*a. 358*) adversus -em immodicam *actio* (INTERPR. COD. Theod. 2, 21, 1 contra -em agere). INTERPR. COD. Theod. 3, 13, 4 ad implendam vel exigendam -em ... -s valere iubetur (*similiter ibid.* 2, 21, 2, *sed ibi legitur:* -s quae ... data est, non valebit). ISID. orig. 5, 24, 25 praecedente ... in nuptiis donatione -s sequitur (*ibid.* 26). *fere i. q. -is acceptio:* COD. Iust. 5, 13, 1, 1c (*a. 530*) et stipulationes et hypothecae inesse -ibus intelleguntur. *fere i. q. -is causa:* TRYPH. dig. 23, 3, 78 pr. consecutus per -em plenam fundi proprietatem (*interpol.?*). *tabulis -is simul subintellegendis:* -em conscribere, consignare, subscribere: *v. p. 2049, 55. 2049, 59. 2051, 49.* *ipsis nuptiis simul subintellegendis:* COD. Iust. 5, 27, 10 pr. (*a. 529*) cum quis a muliere ... cuius consuetudine gaudebat ... liberos habuerit, minime dotalibus instrumentis compositis, postea ... ad nuptialia pervenerit instrumenta ..., ne posteriores liberi, qui post -em editi sunt, sibi omne paternum patrimonium vindicare audeant ..., fratres suos, qui ante -em fuerint nati, ab hereditate paterna repellentes (5, 27, 11 [*a. 530*] *saepius*).

II ***sensu non iuridicali*** *(sensu iuridicali hic illic consociato ratione vel adhibita vel non adhibita):*

A *res quae datur ad augendum pretium rei dotatae, fere i. q. ornatus:* **1** *generatim:* CIC. de orat. 1, 234 cuius (*sc. Scaevolae*) artem cum indotatam esse et incomptam videres, verborum eam -e locupletasti et ornasti (AMBR. in psalm. 118 serm. 18, 4, 2 Plato ... hunc locum quadam adopertum -e verborum in dialogum transtulit. ENNOD. epist. 1, 15, 2 p. 26, 14 suscepi epistulam tuam Romana -e locupletem. 3, 5, 2 p. 75, 24 paginae, quam scaber stilus sine eloquentiae -e signavit). PLIN. nat. 9, 109 *margaritas* cohaerentes videmus in conchis, hac -e unguenta circumferentibus. TERT. adv. Marc. 4, 1 p. 422, 25 ut fidem instrueret, -em quandam commentatus est illi. ENNOD. dict. 8, 1 p. 446, 5 quotiens ... ad -em manuum humanarum nobile germen adiungitur, meritum cespitis odore significat.

2 *speciatim de additamentis vel instrumentis agrorum, praediorum, officinarum, interdum fere patrimonium ad illas res pertinens, cf.* COD. Theod. 14, 3, 13 (*infra p. 2046, 40 sqq.*), *fortasse etiam* COD. Theod. 5, 13, 4 (*infra p. 2046, 45 sqq.*): **a** *sing.:* OV. met. 10, 646 telluris Cypriae pars optima, quam mihi prisci sacravere senes templisque accedere -em hanc iussere meis. COLVM. 3, 3, 5 tum etiam -em id est instrumentum, raro vineis praeparant. 3, 3, 8 vineas ... cum sua -e, id est cum pedamentis et viminibus, binis milibus in singula iugera posita⟨s⟩ duco. PAPIN. dig. 46, 1, 52, 2 fideiussores a colonis datos etiam ob pecuniam -is praediorum teneri convenit. COD. Theod. 14, 3, 13 (*a. 369*) non ea sola pistrini sint ..., quae ... -is nomen et speciem ... retentant ... si haec quoque in successione propria reliquere *pistores*, etiam eadem -is nomine et titulo nuncupamus (*aliter ibid. de vera -e* [*sensu iuridico*]: quae ad ipsos non hereditario pistorum nomine, sed privatorum institutione, liberalitate vel -e aut quolibet titulo, probantur esse transfusa). 5, 13, 4 (*Valentin. et Valens anno incerto*) villa (quod *excidisse putat Mommsen*) cum ea -e (COD. Iust. 11, 66, 2 pr. eo onere) vel forma, cui nunc hab(etur obno)xia, ad novi domini iura migraverit. **b** *plur.:* COLVM. 4, 30, 1 haec enim (*sc. pedamina, iuga, vimina*) quasi quaedam -es vineis ante praeparantur. SCAEV. dig. 33, 7, 20, 1 ... fundos ... do lego ita ut instructi sunt cum -ibus et reliquis colonorum et saltuariis cum contubernalibus suis et filiis et filiabus. 33, 7, 20, 3 praedia ut instructa sunt cum -ibus et reliquis ... legavit. PAPIN. dig. 33, 7, 2, 1 -es praediorum, quae Graeco vocabulo ἐνθῆκαι appellantur.

B *i. q. indoles, virtutes, facultates, qualitates, vires:* **1** *hominum, sive virorum sive mulierum, et gentium (cf. p. 2047, 19 sqq.):* **a** *sing.:* OV. ars 1, 596 quacumque potes -e placere, place. 3, 258 est illis sua -s, forma sine arte potens. fast. 6, 81 hic male defensus flammis et -e (*i. arte, cf. 1, 571*) paterna Cacus Aventinam sanguine tinxit humum. met. 5, 562 ne ... tanta ... -s oris linguae deperderet usum, ... vox humana remansit *Sirenis*. 583 *Arethusa dicit:* qua ... aliae gaudere solent, ego rustica -e corporis erubui. 9, 717 Ianthen, ... quae laudatissima formae -e fuit virgo (SIDON. epist. 5, 10, 2 erubescebat ... vir ... formae -e placuisse). rem. 331 quacumque caret tua femina -e, hanc moveat. trist. 4, 3, 57 ut ... proba dignumst, omni tibi -e placebam: addebat veris multa faventis amor. SEN. contr. 1 praef. 23 et putant illum homines hac virtute caruisse, cum ingenium quidem eius et hac -e abundaverit? SEN. dial. 7, 2, 3 omnem operam dedi, ut me multitudini educerem et aliqua -e notabilem facerem. MART. 7, 69, 2 illa tibi promissa Theophila ..., cuius Cecropia pectora -e (*β, cf. adn. Heraei ed. p. LXV ad l.*; voce *γ*) madent. CYPR. GALL. iud. 148 virtutis -e cluentem (SVLP. SEV. dial. 1, 8, 3 -em virtutum. *cf. p. 2047, 28*). MACR. somn. 2, 17, 6 optima conscientiae ... -e erectus ad supera. SIDON. epist. 1, 4, 1 macte esto ... fascibus partis -e meritorum (4, 17, 3 ENNOD. opusc. 2, 24 p. 295, 12). 4, 25, 2 morum -e (*cf. p. 2047, 30*). ENNOD. opusc. 2, 74 p. 310, 14 puppis, cuius magister ad clavi regimen intellectus -e praeparatur. **b** *plur.:* OV. am. 2, 4, 38 ornatast: -es exhibet ipsa suas. ars 2, 112 ut dominam teneas ..., ingenii -es corporis adde bonis. epist. 15, 305 huncine tu speras hominem sine pectore -es posse satis formae, Tyndari, nosse tuae? met. 4, 702 ego ... Perseus Iove natus ... Gorgonis ... superator ... addere tantis -ibus et meritum ... tempto. Pont. 2, 7, 48 artibus ingenuis quaesita est

[*Wolff*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gloria multis: infelix perii -ibus ipse meis. rem. 325 qua potes, in peius -es deflecte puellae. trist. 1, 9, 48 scaena manet -es grandis . . . tuas. 3, 7, 14 nam tibi cum fatis mores natura pudicos et raras -es ingeniumque dedit. MANIL. 4, 529 -es saltus cum pectore (pectine, *i. citharae arte, Bentl.*) iungit. 5, 329 hinc venient vocis -es (voces -is *codd., corr. ed. princ.*). VELL. 1, 12, 3 Scipio Aemilianus . . . omnibus belli ac togae -ibus ingeniique ac studiorum eminentissimus saeculi sui. VAL. MAX. 1, 7 ext. 4 e duobus filiis et ingenii agilitate et corporis -ibus praestantiorem. 5, 3 ext. 3 Phocion . . . his -ibus, quae ad pariendum homin⟨um amor⟩em *corr. Kempf*) potentissimae iudicantur, . . . instructissimus. 7, 1, 1 adiecit *Q. Metello* animi rarissimas -es. PHAEDR. 3, 18, 13 partes sunt vobis datae: tibi forma *eqs.* omnesque propriis sunt contentae -ibus. SEN. dial. 7, 8, 2 si corporis -es . . . conservarimus. epist. 79, 9 quicumque fuerint sapientes, pares erunt et aequales. habebit unusquisque ex iis proprias -es: alius erit adfabilior, alius expeditior. CVRT. 3, 6, 20 quis ille vel ingenii -ibus vel animi artibus, ut pariter carus . . . esset, effecerat. 10, 5, 32 modus immodicarum cupiditatum, Veneris intra naturale desiderium usus, . . . ingentes profecto -es erant. COLVM. 3, 8, 1 nec sic aliis nationibus regionibusve proprias tribuisse *naturam* -es, ut aliis in totum similia denegaret. quibusdam gentibus numerosam generandi sobolem dedit *eqs.* 3, 9, 1 natura . . . gentis atque terras ita muneribus propriis ditavit, ut tamen ceteras non in universum similibus -ibus fraudaret. LAVS Pis. 161 contulit innumeras intra tua pectora -es. SVET. Tit. 3, 1 in puero . . . corporis animique -es explenduerunt. DECL. in Catil. 10 -es egregias tum fortunae tum corporis (*cf. p. 2048, 38*). 83 te summis -ibus exornavissem tum corporis tum animi. APVL. apol. 73 virtutium eius (*Pudentillae*) -es (*cf. p. 2046, 73*). IVST. 12, 12, 11 Hephaestion . . . -ibus . . . formae pueritiaeque . . . regi percarus. PRVD. ham. 305 captivas . . . trahi regnante libidine -es. SIDON. epist. 2, 6, 1 his morum (*cf. p. 2046, 77*) -ibus praeditus. ENNOD. dict. 1, 9 p. 425, 21 quem ad pontificalem apicem gravitas, pudor, pudicitia, venustas adduxit, qui tot -ibus velut in acervum coactis . . . dignitatem praesentis officii suscepisti. 7, 6 p. 444, 24 adiuvatur . . . doctoris instantia -ibus sanguinis mundicris. epist. 2, 8, 4 p. 47, 3 me -ibus vestris quasi peregrinum scientiae plenitudo non tetigit. opusc. 2, 112 p. 321, 18 illa enim caeli curia (*sc. concilium episcoporum*) variarum -ibus aucta curulium. CARM. epigr. 1365, 15 (*a. 506*) -ibus his (*sc. meritorum antea enumeratorum*) pollens, (*cf. p. 2046, 75*). *qualitatis dei*: TERT. adv. Marc. 1, 25 p. 326, 16 non poterit *esse* ea bonitas sine suis -ibus, id est sine sensibus et adfectibus.

2 *rerum (corporearum sive incorporearum), bestiarum, praediorum, aquarum, saepe significatione praestantiae praevalente, interdum sola dominante, velut infra l. 60 sqq. 63 sqq. 74 sqq.* **a** *plur.*: MANIL. 2, 306 amisere loco -es numerisque repugnant (*sc. signa zodiaci, cf v. Wageningen ad l.*). 2, 858 locus imperat astris et -es noxamque facit. SEN. epist. 51, 1 contenti sumus Bais . . ., cum habeat quasdam naturales -es. COLVM. 2, 11, 6 inter ceteras -es eius leguminis hanc quoque enumerat (*cf. infra l. 54*), quod sublata faba fenum ex eodem loco secari posse dicat. 3, 2, 17 magnis etiam -ibus tres apianae commendantur. 3, 14, 2 plurimis -ibus praestat viviradix. PLIN. nat. 16, 32 omnes . . . has eius (*roboris*) -es ilex solo provocat cocco. 22, 108 suae mulso -es constant. 32, 142 peractis aquatilium -ibus. MART. 13, 10, 1 nec -es similae possis numerare (*cf. supra l. 48*) nec usus. FRONTIN. aq. 93 haec tam felix proprietas aquae omnibus -ibus aequatura Marciam. PLIN. epist. 1, 24, 4 praediolum istud, quod commendatur his -ibus. 2, 17, 29 tot tantisque -ibus villulae nostrae . . . commendatio . . . accedat. **b** *sing.*: MANIL. 4, 524 *Taurus* propria . . . iuvencum -e (*abl. qual., cf. v. Wageningen, Housman ad l.*) per inversos exornat vomere campos. 5, 507 Cassiope . . . artifices auri faciet, qui . . . possint carae . . . adquirere -em materiae. PHAEDR. 1 prol. 3 duplex libelli -s est, quod risum movet et quod prudenti vitam consilio monet. COLVM. 3, 21, 10 illud magnae -is est, posse gustum cuiusque generis *vinorum* non mixtum, sed vere merum condere ac separatim reponere. PLIN. nat. 8, 134 exinanita prius urina venari erinaceum ars est et tum praecipua -s tergori alias corrupto (*de locutione q. e.* praecipua -s *cf. etiam* 13, 44. 96. 16, 176. *similia*: 9, 112 omnis. 17, 203 peculiaris. 18, 144 tanta). 11, 239 barbaras gentes . . . ignorare aut spernere casei -em. 12, 42 ideo gemina -e nardi spicas ac folia celebrant. 19, 140 Pompeiano (*brassicae generi*) teneritas in -e est. 31, 88 multo . . . gratiore . . . in caseo -e. 32, 64 -s (*i. vis*) eorum (*sc. ostreorum*) medica (34, 177). 37, 66 -s eorum (*smaragdorum*) est in colore liquido . . ., verum ex umido pingui quoque perspicitur. ENNOD. epist. 1, 5, 5 p. 10, 21 necesse . . . est exilitatem thematis narrantis opibus ampliari, ut -s, quae in materia non invenitur, stili processionibus inseratur.

C *i. q. donum (sensu latissimo), commodum, fructus, utilitas, messis, per exceptionem pro incommodo, v. p. 2048, 4.*
1 *sing.*: EPIST. Sapph. 146 non invenio dominum silvaeque meumque; vile solum locus est: -s erat ille loci (*sim. de donis a terra datis* [*cf. p. 2051, 63*]: PLIN. nat. 37, 202 *Italia* nunc intra se gravida pro omni -e varios sucos . . . fundit. CYPR. GALL. 532 multa terrarum -e refertam Aegyptum. MAR. VICTOR aleth. 3, 416 varia . . . -e referta . . . tellus). VAL MAX. 5, 7 pr parentium erga liberos indulgentia . . . gratam suavitatis -em secum adferat. PLIN. nat. 16, 78 arborum quaedam . . ., quae fructu aut aliqua -e umbrarumque officio humanius iuvant. FRONTO p. 201, 3 N. horum patronorum non mediocri -e frui gaudebitis. TERT. paenit. 2, 3 p. 645, 7 Oehl. deus . . . post condemnatum hominem cum saeculi -e . . . paenitentiam dedicavit. scorp. 6 p. 156, 23 (*praemia victoris*:) coronas . . . et gloriam et -em, privilegia publica, stipendia civica, imagines *eqs.* ARNOB. nat. 3, 16 p. 122, 21 dicetis alias quidem inesse diis formas, sed honoris et -is (*sic Löfstedt, Arnobiana p. 78 cum cod.*) causa species vos eis accomodavisse mortalium. AVSON. 332, 19 mitiget autumnus quod maturaverit aestas, et genialis hiems parta sibi -e fruatur. AMBR. Abr. 1, 2, 1 cum dominus deus hunc (*i. Abraham*) locupleti benedictionis suae -e donaverit. VVLG. gen. 30, 20 Lia concipiens . . . ait: ditavit (dotavit *var. lect.*) me deus -e bona. PROSP. epigr. 46, 11 bona, quae pravis naturae ex -e supersunt, augent peccati pondera. SIDON. epist. 1, 2, 1 (*de rege Theudorico*) personam . . . deus . . . et ratio naturae consummatae felicitatis -e sociata cumulaverunt. 1, 8, 3 Transalpinis . . ., quibus caeli sui -e contentis non grandis gloria datur. ENNOD. epist. 2, 24, 1 p. 66, 12 dispendium credo esse diligentiae nullas commeantium manus litterarum -e munerari. CORP. XI 2650, 10 ⟨po⟩pu⟨lo⟩ sportulas di⟨vi⟩s⟨it⟩ sing(ulis denarios singulos) et -em eis dedit (sestertium octo milia) n(ummum), ex cuius usuris *eqs.* INSCR. christ. Rossi II 294, 4, 3 (VEN. FORT. carm. 4, 11, 3) respice ditatum caelesti -e talentum. CONC. Rom. a. 501 p. 430, 21 quod possessor eius (*sc. sedis sanctae*) . . . Petrus meruit, claritatem veterem novis dat de Christi -e rectoribus.

2 *plur.*: OV. rem. 758 teneros ne tange poetas! summoveo -es (*i. carmina*) ipsius ipse meas. GRATT. 252 semper eris, dum . . . manebunt silvarum -es (*i. ars venandi*) atque arma Diania terris. SEN. benef. 4, 22, 4 fere enim pulcherrima quaeque multis et adventiciis comitata sunt -ibus. PLIN. nat. 14, 7 videmus Vergilium . . . hortorum -es fugisse et in his, quae rettulit, flores modo rerum decerpsisse. 21, 87 Aegyptii Nili sui -ibus gaudent. 22, 1 implesse poterant miraculum sui natura atque tellus reputantium vel prioris tantum voluminis -es totque genera herbarum utilitatibus hominum aut voluptatibus genita. PLIN. epist. 3, 3, 4 adest . . . adulescenti nostro cum ceteris naturae fortunaeque -ibus corporis pulchritudo (DECL. in Catil. 10 -es . . . fortunae. *cf. p. 2047, 26*). SIL. 15, 196 *Carthagini* non ulla . . . certaverit . . . -ibus arvi (*cf. p. 2047, 80*). ENNOD. epist. 1, 1, 4 p. 2, 11 gaudia . . . de te mea epistularis alloquii -ibus adimplesti. 2, 6, 2 p. 44, 25 taceo . . . *Pomerium* -ibus sine humano adiutorio supernis instructum.

CAPVT ALTERVM: *loci selecti secundum iuncturas ordinati (alias iuncturas reperies in V. i. R. s. v. -s, vol. II p. 390 sqq.)*:
I *iuncturae verbales*: **A** *nominat.*: cedit, *sc. lucro mariti*: *v. V. i. R. 2, 390, 45.* COD. Iust. 5, 13, 1. 6. *aliter*: COD. Theod. 3, 12, 3 (COD. Iust. 5, 5, 6, 2, *a. 396*) fisci nostri commodis. est: *i. q. extat*: PLAVT. Persa 387, *v. p. 2045, 65.* 391 ne te indotatam dicas, quoi -s sit domi. OV. epist. 6, 117 -s tibi Lemnos erit. IVLIAN. dig. 23, 3, 48 pr. ex eo die, quo -s esse potuisset. 23, 4, 21 in pecunia numerata. *de quantitate sive pretio*: TER. Andr. 950 -s . . . est decem talenta (EVGRAPH. Ter. Andr. 948). SEN. nat. 1, 17, 8 *speculum* pluris feminae constitit quam antiquarum -s fuit. SCAEV. dig. 33, 4, 17, 1 centum aureorum. GAIVS inst. 4, 44 quanta -s sit. *V. i. R. 2, 390, 17.* fit: COD. Iust. 5, 3, 20, 2 propter nuptias. manet: TER. Phorm. 926. APVL. apol. 91 apud filios. *V. i. R. 2, 390, 52.* perit: TER. Ad. 345. *V. i. R. 2, 390, 52.* pertinet: *V. i. R. 2, 390, 53.* COD. Iust. 5, 13, 1, 11 in rei uxoriae actione . . . ad mulierem. pervenit: *constituenda*: VLP. dig. 24, 3, 22, 12 ad eum (*sc. filium familias*), penes quem est peculium. *soluto matrimonio*: VENVL. dig. 42, 8, 25, 2 *ad patrem* (*interpol.?*). SCAEV. dig. 31, 89, 5 *ad fratres mulieris.* VLP. dig. 11, 7, 20 pr. *ad eum, qui restitutionem stipulatus est* (*interpol.?*). proficiscitur, *sc.* a *dotante*: *V. i. R. 2, 391, 4.* COD. Iust. 5, 18, 4 (*a. 225*). redit: VLP. dig. 11, 7, 20 pr. ad *eum, qui dedit* (*interpol.*). COD. Iust. 5, 18, 4 (*a. 225*) ad patrem (2, 18, 13, *a. 230*). *cf.* PAVL. dig. 2, 14, 27, 2 incipiet -s redire ad ius suum (*interpol.?*). remanet: *V. i. R. 2, 391, 9.* COD. Iust. 5, 14, 6 (*a. 293*). revertitur: *ad patrem*: *V. i. R. 2, 391, 15. ad mulierem*: COD. Theod. 3, 13, 3 pr. (COD. Iust. 5, 18, 11, *a. 422*). COD. Iust. 5, 13, 1, 14. valet: INTERPR. Cod. Theod. 2, 21, 2. 3, 13, 4.

B *gen.: liberius pendet a verbis (ex usu loquendi Italorum antiquissimo, cf. Schmalz-Hofmann, Lat. Synt. p. 400; Löfstedt, Syntactica I 102 sq.), plerumque ita, ut ab eisdem verbis accusativo pendeant pronomina vel substantiva, ad quae genetivum* -is *aeque licet referre*: dare: PLAVT. Aul. 238 nihil est -is quod dem. Cist. 562 tibi talenta magna viginti pater det -is (Persa 394 *v. p. 2043, 46.* TER. Phorm. 410. 723. 929 VARRO Men. 38 *v. p. 2043, 47.* MART. 2, 65, 5. 11, 23, 3). *sim.*: afferre: PLAVT. Aul. 258. deferre: PLAVT. Merc. 703. demere: PLAVT. Truc. 845 sex talenta magna -is (-es *B*, detes *CD*) demam pro ista inscitia. dicere: TER. Haut. 937 quid -is dicam te dixisse filio? (*ibid.* 1048 AFRAN. com. 160). *sim.*: promittere: PLAVT. Poen. 1279. spondere: PLAVT. Trin. 1158 TER. Andr. alt. ex. 21. adposcere: TER. Haut. 838 haec talenta -is adposcunt

[*Wolff*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

duo. *sim.*: malle: MART. 12, 75, 8 delicias ... malo quam -is mihi quinquies ducena. esse: *V. i. R. 2, 394, 52. praeterea*: VLP. dig. 23, 4, 4. satis esse: VLP. dig. 24, 3, 22, 3. fieri: IVLIAN. (*ex Proculo*) dig. 23, 3, 48, 1 PAPIN. dig. 35, 1, 73, 3 PAVL. dig. 22, 1, 38, 12 (24, 3, 6). satisfieri, satis fieri: *V. i. R. 2, 395, 9.* efficere: *V. i. R. 2, 395, 6.* COD. Iust. 5, 3, 1 (*Sev. et Anton., anno non adiecto*).

C *dat.*: dare: CVRT. 4, 5, 7. *V. i. R. 2, 396, 53.* GELL. 17, 6, 10 COD. Iust. 3, 33, 6 (*a. 230*). 5, 12, 21 (*a. 294*). CHAR. gramm. I 293, 31 filiae -i do. designare: FRG. Vat. 113 (*imperator incertus*). destinare: PAPIN. dig. 35, 1, 71, 3 (*interpol.*). VLP. dig. 23, 3, 7, 3 (*interpol.?*). dicere: TER. Haut. 942 omnia bona. CIC. Flacc. 86 pecuniam omnem. GAIVS inst. 3, 95ª debitor mulieris ... quod debet. SERV. georg. 1, 31. metuere: HOR. sat. 1, 2, 131. inesse, inserere, satis fieri: *v. p. 2045, 77 sqq.* subvenire: COD. Iust. 5, 13, 1, 1ᵇ ut plenius -ibus subveniatur, ... damus ... hypothecam.

D *accus.*: abnegare: VERG. Aen. 7, 423. accipere: *in -e constituenda: de viro sive patre eius*: TER. Phorm. 693 LIV. 26, 50, 12 SEN. contr. 1, 6, 5 SEN. nat. 1, 17, 9 *V. i. R. 1, 81, 38* COD. Iust. 5, 12, 10 (*a. 286*). 8, 17 (18), 10 (*a. 294*). INTERPR. Paul. sent. 4, 1, 1. *de uxore*: SEN. dial. 11, 12, 6 PAPIN. dig. 38, 16, 16 COD. Iust. 6, 20, 3 (*a. 230*). 6, 20, 8 (*a. 290*). SCHOL. Cic. Bob. p. 143, 11 St. COD. Iust. 6, 20, 20, 3. 5, 13, 1, 11 aequissimum nobis visum est ... in ex stipulatu actione mulierem -em suam praecipuam accipere, etsi emancipata vel exheredata sit vel cum aliis heredibus scripta, *i.* -em omnimodo ad mulierem pertinere. *i. q. recipere*: QVINT. decl. 360 p. 392, 7 PROC. dig. 31, 48 pr. VLP. dig. 33, 4, 2, 1 -em ... recepisse ... magis quam accepisse. 24, 3, 22, 6 (*interpol.*). PAVL. dig. 24, 3, 20 (*interpol.*). COD. Iust. 5, 18, 2 (*a. 207*). adquirere: *mulieri*: POMPON. dig. 23, 4, 7 VLP. dig. 44, 4, 4, 22 PAVL. dig. 12, 4, 9 pr. *patri a filio*: NOVELL. Theod. 14, 8 (COD. Iust. 6, 61, 3 pr., *a. 439*). *fere i. q. ius sibi vindicandi consequi*: INTERPR. Cod. Theod. 3, 16, 1 secundae uxoris -em ... mulier *prior* iubeatur adquirere. aestimare: QVINT. decl. 383 p. 428, 12 quanti. COD. Iust. 5, 12, 10 (*a. 286*). afferre: PLAVT. Aul. 498 CATO or. frg. 32, 1 (GELL. 17, 6, 1). NOVIVS Atell. 87 VAL. MAX. 4, 4, 10 TERT. nat. 2, 11 p. 116, 3 SCHOL. Iuv. 6, 136. ambedere (*per iocum*): PLAVT. Merc. 239 (241). amittere (*de uxore*): COD. Iust. 5, 17, 10 INTERPR. Cod. Theod. 3, 16, 1. auferre: VARRO Men. 330 a femina. *V. i. R. 2, 391, 27.* augere: *de uxore*: VLP. dig. 26, 5, 7 (*interpol.?*). 32, 3 pr. APVL. apol. 92 VVLG. gen. 34, 12 COD. Iust. 5, 3, 19 (*saepius*). *de marito*: COD. Iust. 5, 3, 1 (*Sev. et Anton. anno non adiecto*) si ... vir futurus ... donandi animo -em auxerit, ut videatur accepisse, quod non accepit. cavere: COD. Iust. 5, 15 rubr. de -e cauta (*sc. ab eo qui constituit*) et non numerata. comedere: TITIN. com. 16. conferre: *i. q. constituere, attribuere*: LEX Cincia (frg. Vat. 305) mulieri virginive. PAPIN. dig. 49, 17, 16 pr. -s ... matrimonio cohaerens oneribus eius ac liberis communibus ... confertur. MART. CAP. 9, 898 BOETH. in top. Cic. 2 (4, 20) *ex Pauli instit. l. II.* *i. q. -em iam datam sive promissam in iudicio familiae erciscundae computare*: *V. i. R. 1, 906, 35.* COD. Iust. 6, 20, 4 (*a. 239*) in medium. 6, 20, 12 pr. (*a. 294*). COD. Theod. 9, 42, 8 pr. (COD. Iust. 9, 49, 8, 2, *a. 380*). COD. Iust. 6, 20, 19, 2. *cf. -em confundere.* conficere: CIC. Quinct. 98 filiae nubili. confundere, *i. q. in iudicio familiae erciscundae conferre*: COD. Iust. 6, 20, 8 (*a. 290*) cum bonis. INTERPR. Cod. Theod. 4, 2, 1 hereditati paternae. 5, 1, 5 in hereditatem. conlocare: CIC. Caecin. 11 in fundo. conscribere: COD. Theod. 9, 42, 15 (COD. Iust. 9, 49, 9 pr., *a. 396*). COD. Iust. 5, 27, 10, 2 *et saepius in Iustiniani constitutionibus.* consequi: *de marito*: VLP. dig. 23, 4, 4 (*interpol.?*). *in -e reddenda de uxore*: COD. Iust. 5, 13, 1, 3a. *de liberis*: LEX Burg. Rom. 22, 2. consignare: SVET. Claud. 26. constituere: *i. q. facere*: LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 1, 47 *V. i. R. 1, 949, 16.* COD. Greg. 2, 4, 1, 1 (*a. 223*) data aut in obligatione constituta. COD. Iust. 6, 20, 4 (*a. 239*) -em datam vel constitutam. 8, 53 (54), 21 (*a. 294*) penes maritum suum. COD. Theod. 2, 21, 2 (*a. 360*) COD. Iust. 5, 3, 19, 1. *i. q. terminare*: VAL. MAX. 4, 4, 10 senatus ... consilio ... uxoris ac propinquorum Scipionis constituta -e summam eius erogavit. contribuere, *i. q. dare*: NOVELL. Valent. 35, 9 (*a. 452*) viro. credere: CIC. leg. 2, 41 Iunoni ... filiarum -is credidisse, *sc. constituendas.* COD. Iust. 5, 20, 2 credendam mulier se suamque -em parti mariti existimavit. cumulare (*i. donationem ante nuptias dando augere, ut videtur*): MART. CAP. 9, 892 reciproco. dare (*in -e constituenda, saepissime, praesertim apud Ictos*); *loci selecti: generatim non adiecta eius persona cui datur*: PLAVT. Curc. 663. Trin. 755 TER. Phorm. 297 NEP. Arist. 3, 2 SEN. contr. 7, 6, 18 SEN. nat 1, 17, 9 PAPYR. Soc. ital. 730, 3 (*saec. I p. Chr.*). VLP. reg. 6, 1. 11, 20 APVL. apol. 91 AVR. VICT. Caes. 5, 5 SVLP. SEV. chron. 1, 18, 7 (*ex edicto dei ad Moysen*). DRAC. Romul. 8, 652. *speciatim: filiae sim.*: PLAVT. Aul. 269. Stich. 560. Trin. arg. 6. 158. 509. 612. 730. 1100. 1143 CATO orig. frg. 94 CELS. dig. 32, 43 PAPIN. dig. 34, 1, 10, 2 PAVL. dig. 26, 7, 12, 3 EVGRAPH. Ter. Haut. 779. Andr. 948. *marito vel parti eius*: PLAVT. Trin. 741. 1159. TER. Phorm. 676 LABEO dig. 23, 3, 79 pr. PROC. dig. 23, 4, 17 IVV. 2, 117 PAPIN. dig. 49, 17, 16 pr. PAVL. dig. 16, 3, 27 PORPH. Hor. ars 124 COD. Iust. 5, 11, 3 (*a. 240*). 5, 18, 10 (*a. 294*). COD. Theod. 2, 21, 2 (*a. 360*). INTERPR. Paul. sent. 2, 21, 1. *i. q. reddere*: SCAEV. dig. 36, 2, 31 PAPIN. dig. 24, 3, 40 PAVL. dig. 24, 3, 56 COD. Iust. 5, 12, 25 (*a. 294*). debere: *in -e constituenda*: CIC. Caecin. 73 CELS. dig. 23, 3, 58 pr. IVLIAN. dig. 23, 3, 48 pr. VLP. dig. 23, 3, 29. *in -e reddenda*: IAVOL. dig. 24, 3, 66, 4. 31, 41, 1 SCAEV. dig. 31, 88, 7 PAPIN. dig. 40, 1, 21 VLP. dig. 37, 5, 10, 1 COD. Iust. 8, 50, 17, 2, *a. 294* (*interpol.?*). 5, 17, 12, 7. deminuere: NERAT. dig. 25, 1, 15 impensas, quae ... necessario factae sunt (VLP. dig. 25, 1, 5 pr.). COD. Iust. 5, 3, 19, 3 si ... maritus et uxor ad deminuendam -em ... consenserint. deponere: COD. Theod. 3, 16, 1 (*a. 331*) usque ad acuculam capitis in domo mariti. depromere: PLAVT. Trin. 756. desiderare: QVINT. decl. 360 p. 393, 3. designare: HIST. Apoll. A 21 in ... codicellis, *sc. quam constituere volunt.* despondere: PROP. 3, 19, 23. dicere, *i. polliceri, constituere*: *cf. p. 978, 32 sqq., adde* MART. CAP. 9, 898 SIDON. ep. 1, 11, 5 (*respicit Terentium*). GAIVS epit. 2, 9, 3; *cf. infra l. 69. 76 s.* -em polliceri, promittere. erogare, *i. dare, numerare*: VAL. MAX. 4, 8 ext. 2 virginibus. excipere, *i. accipere, sc. de marito*: LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 1, 47. exigere: *-em dictione sive promissione constitutam*: IVLIAN. dig. 24, 3, 30, 1. *fortasse* PAPIN. dig. 17, 2, 81 TRYPH. dig. 37, 7, 9 VLP. dig. 35, 1, 7, 1 PAVL. dig. 23, 4, 20, 2. 24, 3, 44, 1. 26, 7, 43, 1 INTERPR. Cod. Theod. 3, 13, 4 COD. Iust. 5, 12, 31, 8. *-em a marito restituendam*: POMPON. dig. 24, 3, 4 TRYPH. dig. 24, 3, 52 COD. Iust. 5, 18, 2 (*a. 207*). VLP. dig. 5, 1, 65. 24, 3, 22, 1 PAVL. dig. 24, 3, 3 COD. Iust. 5, 13, 1, 1. expedire, *i. constituere*: VAL. MAX. 4, 4, 10. exsequi: COD. Iust. 3, 36, 2 (*imp. Antoninus sine anno*) familiae erciscundae actionem ad exsequendam -em (*quae praecipi potest*) ... adversus coheredes tuos nactus es (*sc. maritus*). exsolvere: VIR. ill. 56, 6 uxori. extorquere: APVL. apol. 67 mulieri. facere, *i. q. constituere*: SEN. nat. 1, 17, 9 non fecisset (*ΔΦ, hic fere i. q. comparare; paupertas*) illis (*Scipionis filiabus*) -em, si *eqs.* (*corruptum esse putant Leo, Madvig, Gercke*). COD. Theod. 9, 14, 3, 4 (COD. Iust. 9, 8, 5, 4, *a. 397*). LEX Burg. Rom. 21, 3 -em, quam ei (*sc. mulieri*) maritus fecerit, vindicabit (*sc. mulier*). INTERPR. Cod. Theod. 5, 1, 5 -em pro filia in generum factam. *fere i. q. esse*: QVINT. decl. 306 p. 200, 15 cum alienum patrimonium petat, non putat sua referre, utrum hereditatem illud faciat an -em. *fere i. q. efficere*: COD. Iust. 5, 15, 1 (*a. 204*) numeratio, non scriptura dotalis instrumenti. habere: SEN. contr. 7, 6, 18 non habuisse se (*sc. patrem*) -em, quam daret. CAECIL. com. 145 PROP. 4, 7, 48 SEN. nat. 1, 17, 9. *V. i. R. 2, 392, 10.* COD. Iust. 6, 20, 14 (*a. 295*). 5, 17, 8, 5 (*a. 449*). 5, 12, 31, 1. imminuere (*de impensis necessariis*): VLP. dig. 25, 1, 5 pr. *-em minuere* de his impensis dictum est, quae in -em ipsam factae sunt: ceterum si extrinsecus, non imminuent -em (*interpol.?*). 14 pr. impensae necessariae sunt, quibus non factis -s imminuitur. implere, *i. solvere*: INTERPR. Cod. Theod. 3, 13, 4. 3, 15, 1. iungere, *i. familiae erciscundae conferre, ut videtur*: COD. Theod. 5, 1, 5. largiri: APVL. met. 10, 23. legare: *V. i. R. 2, 392, 18.* COD. Iust. 6, 44, 3 pr. (*a. 223*). lucrari: *V. i. R. 2, 392, 21.* EDICT. Theodor. 54. miscere, *i. q. familiae erciscundae conferre*: COD. Theod. 4, 2, 1 (*a. 396 [?]*) paternae substantiae. 5, 1, 5 (*a. 396 [?]; ex eadem constitutione?*). nil morari: PLAVT. Aul. 167 Trin. 511. 1158. neglegere: AFRAN. com. 157 -is neglegunt uxorias. numerare: CIC. Caecin. 11. *V. i. R. 2, 392, 28.* COD. Iust. 3, 36, 2 (*Antonin., anno non adiecto*). 1, 4, 21, 2 in exceptione non numeratae -is. 5, 15 rubr. offerre: CVRT. 4, 5, 1 APVL. met. 7, 8. *i. q. dare, constituere*: TAC. Germ. 18 -em non uxor marito, sed uxori maritus offert. MART. CAP. 9, 892 NOVELL. Theod. 14, 3 (COD. Iust. 5, 9, 5 pr., *a. 439*). COD. Iust. 5, 14, 9, 4 (*a. 468*). 5, 3, 18 (*a. 479*). 5, 3, 19, 1 INTERPR. Novell. Theod. 14. parare: PLAVT. Trin. 734 LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 1, 46 CLAVD. 30, 180 (*de viro*). perdere: *de patre uxoris*: VLP. dig. 24, 2, 5. *de uxore*: QVINT. decl. 360 p. 392, 12. *t. q. dissipare, neglegentia amittere, ut videtur*: VLP. dig. 24, 3, 22, 1 (*interpol.*). PAVL. dig. 23, 3, 73, 1 (*interpol.*). *propter repudium illicitum: de uxore*: SEN. contr. 2, 7 (15), 1 COD. Theod. 3, 16, 2 pr. (*a. 421*). *de marito*: COD. Theod. 3, 16, 2, 1 (*a. 421*). petere: *de filia a patre -em constituendam poscente, sine vi iuridica*: TER. Phorm. 647. *de marito -em dictam vel promissam petente*: PROC. dig. 50, 16, 125 *al.* COD. Iust. 5, 12, 31, 8. *i. q. repetere*: QVINT. decl. 390 p. 392, 24 DIG. 24, 3 rubr. COD. Iust. 5, 18 rubr. *praeterea v. V. i. R. 2, 392, 31.* polliceri: VLP. dig. 23, 4, 11 pollicitus fuerit (*pro* dixerit *interpol. esse videtur.* COD. Iust. 4, 29, 25 pr. vel pollicitus sit vel spoponderit pro qualibet muliere. poscere: MART. 7, 10, 14 poscit iam -em filia grandis, *sc. a patre, sine vi iuridica, cf. supra s.* petere. praestare: *V. i. R. 2, 392, 48.* COD. Iust. 5, 11, 1 (*a. 231*). COD. Theod. 3, 13, 4 (COD. Iust. 5, 11, 6, *a. 428*). *i. q. dare, constituere, sed promissione non praecedente*: COD. Iust 1, 4, 28 (= 5, 4, 25, 3). 5, 3, 20, 5. promittere: *constituendam*: CVRT. 4, 11, 19. *V. i. R. 2, 392, 50* (*saepe interpol. pro* dicere). COD. Iust. 6, 20, 2 (*a. 224*). 5, 11, 1 (*a. 231*). *restituendam sc. stipulanti*: VLP. dig. 45, 1, 70 PAVL. dig. 24, 3, 46. 33, 4, 16. quaerere: *parandam: de muliere*: PLAVT. Cist. 563 corpore. *de viro*: VERG. Aen. 7, 423 quaesitas sanguine -es. *constitutam*: MARCELL. dig. 23, 3, 59 pr. viro VLP. dig. 44, 4, 4, 22 filiae. rapere: APVL. apol. 91 primo ... in congressu. recuperare: COD. Theod. 9, 14, 3, 5 (COD. Iust. 9, 8, 5, 5, *a. 397; i. q. recipere*). COD. Iust. 5, 17, 8, 4b (*a. 449*). recipere: VAL. MAX. 4, 4, 9 QVINT. decl. 383 p. 428, 4

[Wolf]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

duplam. *V. i. R. 2, 393, 15; nota*: PAVL. dig. 17, 1, 65, 16 recipienda est -s (*sed legendum* praecipienda, *ut apparet ex* PAPYR. Grenf. II 107 *[P. Krüger, Ztschr. Sav. St. Rom. Abt. 18, 224 sqq.], quod vidit Scialoja, Rend. R. Acc. Linc. Ser. 5 vol. 6, 1897 p. 239*). COD. Iust. 5, 18, 3 (*a. 215*). 6, 44, 4 (*a. 240*). COD. Theod. 3, 16, 1 (*a. 331*). EDICT. Theod. 54. r e d d e r e (*soluto matrimonio*): PLAVT. Stich. 204 OV. epist. 12, 202 VAL. MAX. 8, 2, 3 SEN. nat. 1, 17, 9. *V. i. R. 2, 393, 18*. COD. Iust. 5, 12, 8 (*a. 240*). 5, 12, 24 (*a. 294*). CAPITOL. Aur. 19, 8. *i. q. dare*: HYG. astr. 2, 24 virginibus ... -em ... relictam a parente ... reddi. r e d h i b e r e: COD. Iust. 5, 17, 8, 5 (*a. 449*). r e f u n d e r e: COD. Theod. 3, 13, 3, 1 (COD. Iust. 5, 19, 1, *a. 422*) a marito uxori -s refusa est. r e l i n q u e r e: PLIN. nat. 34, 36 filiae. HYG. astr. 2, 24 virginibus ... relictam a parente. QVINT. decl. 360 p. 392, 4 apud filiam amisso viro (*i. non repetere*). *fere i. q. perdere, reddere*: COD. Theod. 3, 16, 2, 1 (*a. 421; de viro uxori propter morum culpam repudium mittente*). r e n u m e r a r e: TER. Hec. 502. r e p e t e r e (*sc. soluto matrimonio sive rei uxoriae sive ex stipulatu actione*): QVINT. decl. 360 p. 392, 23. 393, 8. *V. i. R. 2, 393, 33; adde* PAVL. inst. frg. 1 (*ex* BOETH. in Cic. top. 2 [4, 19]). COD. Iust. 5, 18, 7 (*a. 294*). COD. Theod. 9, 7, 7 (COD. Iust. 9, 9, 32 [33], *a. 392*). *notanda*: *i. q. condicere*: TRYPH. dig. 24, 3, 52 maritus -em, quam non accepit, post divortium per errorem solvit: repetet. (*-e viro data, sed nuptiis non effectis*): COD. Iust. 5, 6, 7 (*Diocl. et Maxim., anno non adiecto*) per condictionem. r e p r o m i t t e r e, *sc. restituendam*: AFRAN. com. 48 IVLIAN. dig. 24, 3, 30, 1 (*interpol.*). FRG. Vat. 113 (*imperator incertus*). *i. q. constituendam promittere*: SCAEV. dig. 17, 1, 60, 1. r e s e r v a r e: COD. Theod. 9, 14, 3, 5 (COD. Iust. 9, 8, 5, 5, *a. 397*) uxores ... recuperatas -es ... filiis reservare. r e s t i p u l a r i: APVL. apol. 102 filiis suis. r e s t i t u e r e: *V. i. R. 2, 393, 37*. COD. Iust. 5, 18, 2 (*a. 207*). 5, 12, 2 pr. (*a. 213*) stipulatio de restituenda portione -is (5, 12, 2, 1). 5, 14, 7 (*a. 294*). COD. Theod. 3, 16, 1 (*a. 331*). COD. Iust. 9, 9, 35 (36), 2. *speciatim notanda: secundum interdictum fraudatorium*: VENVL. dig. 42, 8, 25, 1. *viro qui indebitam solvit*: AFRIC. dig. 46, 8, 25 pr. COD. Theod. 3, 13, 3, 1 (COD. Iust. 5, 19, 1, *a. 422*). r e t i n e r e: VAL. MAX. 7, 7, 4. *V. i. R. 2, 393, 41*. r e v o c a r e: INTERPR. Cod. Theod. 3, 16, 2. s e r v a r e: VAL. MAX. 8, 2, 3 Fannia ... Marium ... adiuvit, memor, ... quod *sibi* -em servasset. COD. Iust. 5, 20, 1 (*a. 381*) fideiussorem servandae -is. COD. Iust. 5, 9, 7 (*a. 478*) pater, *qui ad secundas nuptias it*, -em ... filiis ... servare *praeceptus*. s o l v e r e, *i. q. soluto matrimonio reddere*: LIV. perioch. 46. *V. i. R. 2, 393, 45*. COD. Iust. 5, 19 rubr. *distinguenda*: PAPIN. dig. 33, 4, 7, 3 filio *-em ex hereditate paterna solvendam*. COD. Iust. 4, 30, 14, 1 instrumentorum de soluta, *i. data, numerata*, -e. s p e r n e r e: APVL. apol. 92. s p o n d e r e: COD. Iust. 4, 29, 25 pr. vel pollicitus sit vel spoponderit pro qualibet muliere. s t i p u l a r i (*sc. -em soluto matrimonio reddendam*): *V. i. R. 2, 393, 50*. COD. Iust. 8, 56 (57), 2, 2 (*a. 239*). COD. Iust. 5, 13, 1, 13 a. *distinguenda*: VLP. dig. 23, 3, 35 -em a patre ... promissam si vir novandi causa stipuletur. 46, 2, 8, 5 ab alio promissam sibi -em maritus ab uxore ... stipulatus. s u b s c r i b e r e: PS. AMBR. laps. virg. 5, 20. s u m e r e, *i. recipere*: QVINT. decl. 360 p. 392, 11. *fere i. q. ob creditum auferre*: APVL. apol. 76 a creditore. s u s c i p e r e: POMPON. dig. 23, 4, 10 avus cum -em pro nepote suscepisset (*sed interpol. pro* pro nepte dixisset [*Cuiac.*]?). COD. Theod. 4, 2, 1 (*a. 396?*) -ea patre filiae suscepta. *i. q. accipere*: COD. Theod. 4, 2, 1 (*a. 396?*) filia. COD. Iust. 5, 15, 3 socero ..., si cum filio suo -em suscepisse dotalibus instrumentis scriptum est. 5, 20, 2 vel a marito ... vel ab omnibus, qui -em suscipiunt. 6, 20, 20, 3 una liberorum ... -em ... suscepit. *fortasse etiam* 5, 13, 1, 1 d si -s vel detur vel promittatur vel suscipiatur. t r a d e r e: COD. Theod. 9, 42, 15 (COD. Iust. 9, 49, 9 pr., *a. 396*) corporaliter. INTERPR. Cod. Greg. 4, 2. t r a n s f e r r e: COD. Theod. 3, 16, 1 (*a. 331*) priori coniugi facultas dabitur ... -em posterioris uxoris ad semet ipsam transferre. v i n d i c a r e: LEX Burg. Rom. 21, 3 -em, quam ei maritus fecerit, vindicabit. INTERPR. Cod. Theod. 3, 16, 2 maritus expulsae uxoris -em vindicet. INTERPR. Novell. Valent. 35 (p. 149, 153) persona coniugis, quae alteri supervixit, ... -em ... sibi ... vindicabit.

E *a b l a t.* (*cf.* VERG. catal. 13, 31 *p. 2042, 6*): a u g e r e: APVL. apol. 23 filias. d o n a r e: APVL. apol. 18 filiae ... de publico -ibus donatae ad maritos ierunt. e m e r e: OV. met. 8, 53 qua -e, rogarem, vellet emi, *sc. Minos*. m e r e r e: PLAVT. Most. 281 uxores, quae vos -e meruerunt. m u l t a r e: PLIN. nat. 14, 90 *mulierem*. SVET. div. Iul. 1 *virum*. p a r a r e: MART. 12, 97, 5 rumpis ... latus ... in comatis, uxoris tibi -e quos parasti. p r i v a r e: COD. Theod. 3, 16, 2 (*a. 421*) mulier ..., si nullas probaverit divortii sui causas, ... -e privetur. r e d i m e r e: MART. 2, 34, 1 Phileros tota tibi, *sc. Gallae*, -e redemptus. s o l a r i: TAC. ann. 2, 86 *Agrippae filiam*. s p o l i a r e: VAL. MAX. 8, 2, 3 repudiatam. t e n e r e: CIC. off. 2, 81 tam longo spatio multa hereditatibus, ... multa -bus tenebantur, *sc. ex causa -is*. v e n d e r e: PLAVT. Asin. 87 argentum accepi, -e imperium vendidi.

II ***iuncturae nominales*:** A *p e n d e n s a n o m i n i b u s*: 1 *gen., exceptis obiectivo et partitivo*: c a u s a, *i. q. titulus, ut nos dicimus: 'Rechtsgrund'*: *-is constituendae*: IAVOL. dig. 23, 4, 32, 1 quia id, quod *pater* ne invitus exigeretur convenerit, in -is causam esse non videretur (*interpol.*). 24, 3, 66, 5 prioris -is causa in sequentem -is obligationem ... translata (*interpol.?*). PAPIN. dig. 12, 7, 5, 1 causa -is dandae (*interpol.?*). VLP. dig. 13, 5, 1, 6. 23, 3, 21 stipulationem, quae propter causam -is fiat. PAVL. dig. 23, 3, 1 perpetua est. 23, 3, 56, 3 ager in causam -is revertatur (*interpol.*). COD. Iust. 4, 12, 3 (*a. 293*) extra -is causam filiae ... praedia adsignasse. *-is reddendae*: COD. Iust. 7, 73, 2 (*a. 213*) vir ... condemnatus. *i. q. condicio, ut nos dicimus: 'Rechtslage'*: POMPON. dig. 24, 3, 1 -ium causa ... praecipua est. PAVL. dig. 2, 14, 27, 2 non fit causa -is deterior (frg. Vat. 120 COD. Iust. 5, 14, 6 [*a. 293*]). COD. Iust. 5, 12, 9 (*a. 250*) -is ... potiorem causam esse magis quam rei publicae. *cf.* IVLIAN. dig. 46, 3, 34, 6 in causam -is particeps ... patri filia. c o m m o d u m: PAPIN. dig. 48, 5, 12 (11), 3 (*interpol.?*). VLP. dig. 24, 3, 45 (*interpol.*). COD. Iust. 5, 3, 20 pr. c o n d i c i o: INTERPR. Cod. Greg. 4, 2 quae pater ... in -is condicione aut promiserit aut tradiderit. i n s t r u m e n t u m: COD. Theod. 3, 7, 3 (COD. Iust. 5, 4, 22, *a. 428*). m o d u s: *V. i. R. 2, 395, 47*. VVLG. exod. 22, 17 reddet pecuniam iuxta modum -is. p r i v i l e g i u m: PAVL. dig. 46, 2, 29 COD. Iust. 7, 74 (*a. 209*). t a b e l l a: SVET. CLAVD. 29. t a b u l a e: SCAEV. dig. 24, 1, 66 pr. APVL. apol. 102. t i t u l u s: COD. Iust. 5, 3, 19 pr.

2 *g e n. o b i e c t.*: a c t i o: (*interpol. pro* rei uxoriae) *V. i. R. 2, 395, 10*. COD. Iust. 5, 14, 3 (*a. 239*) integrae (*fortasse genuinum*). 5, 12, 12 (*a. 293*). 5, 12, 31, 2. a e s t i m a t i o: PAVL. dig. 24, 3, 49, 1 (= frg. Vat. 94). COD. Iust. 5, 18, 1 (*a. 197*). a m i s s i o: COD. Iust. 5, 17, 7 pr. (*a. 337*). a u g m e n t u m: IVLIAN. dig. 24, 3, 31, 4 COD. Iust. 5, 3, 19 pr. c o l l a t i o: *V. i. R. 2, 395, 23*. COD. Iust. 6, 20, 10 (*a. 293*). 6, 20, 19, 2. d a t i o: *V. i. R. 2, 18, 4*. COD. Iust. 5, 3, 20, 4. d e b i t i o: CIC. Att. 14, 13, 5. d e b i t u m: COD. Iust. 5, 13, 1, 8. d e m i n u t i o: VLP. dig. 25, 1, 5 pr. SCHOL. Sin. 35 COD. Iust. 5, 3, 19, 3. d i c t i o: PAVL. frg. Vat. 99 GAIVS epit. 2, 9, 3. e x a c t i o (*soluto matrimonio*): *V. i. R. 2, 395, 31*. COD. Iust. 5, 12, 3 (*a. 222*). 5, 13, 1, 7. *i. q. petitio -is dictae sive promissae*: COD. Theod. 3, 13, 4 (COD. Iust. 5, 11, 6, *a. 428*). e x p r o b r a t i o: VAL. MAX. 7, 2 ext. 1. f a v o r: VLP. dig. 23, 3, 9, 1 (*interpol.*). COD. Iust. 4, 29, 25, 1. f i d e i u s s o r: COD. Iust. 5, 20, 1 (*a. 381*) servandae -is. COD. Theod. 3, 15 rubr. COD. Iust. 5, 20 rubr. i n c r e m e n t u m: PAVL. dig. 23, 3, 4 SCHOL. Sin. 35. i u s: PROC. dig. 23, 3, 67 -is iure ... repetere. PAVL. frg. Vat. 100 quaero de iure -is. *sed aliter*: LAVD. Murdiae (Corp. VI 10230) 6 pecuniam legavit, ut ius -is, *i. -s*, honore iudici augeretur. l u c r u m: VLP. dig. 24, 2, 5 MOD. dig. 23, 3, 62 COD. Iust. 5, 14, 10. m a n d a t o r: COD. Iust. 5, 20 rubr. m e n t i o: QVINT. decl. 301 p. 190, 7 frequens. m o d e r a t i o: COD. Iust. 1, 4, 28 (= 5, 4, 25, 4). p e t i t i o: VLP. dig. 10, 2, 20, 8 COD. Iust. 5, 15, 1 (*a. 204*). 6, 20, 5 (*a. 239*). 5, 4, 7 (*a. 240, interpol.?*). 5, 14, 4 (*a. 240*). p o l l i c i t a t i o: VLP. dig. 37, 7, 1, 8 (*interpol. pro* dictione?). COD. Iust. 5, 11 rubr. HIST. Apoll. rec. A 1 (B 1). p r o m i s s i o: *V. i. R. 2, 396, 24*. COD. Iust. 5, 11 rubr. r e d h i b i t i o: COD. Iust. 5, 3, 19, 1. 7, 39, 7, 4 a. r e p e t i t i o: *V. i. R. 2, 396, 31*. COD. Iust. 5, 14, 6 (*a. 293*). r e s t i t u t i o: MARCELL. dig. 24, 3, 57 COD. Iust. 5, 13, 1, 1b. 16. r e t e n t i o: PAPIN. dig. 31, 77, 2. COD. Theod. 3, 16, 2, 2 (*a. 421*) -ium propter liberos. COD. Iust. 5, 3, 19, 1. s o l u t i o: VLP. dig. 24, 3, 24, 2 COD. Iust. 5, 12, 31, 8. s p o n s i o: COD. Theod. 3, 15, 1 (*a. 392*).

3 *g e n. p a r t.*: d i m i d i u m: AFRAN. com. 156. p a r s: *V. i. R. 2, 396, 10*. COD. Iust. 8, 37 (38), 4 (*a. 222*). 8, 38 (39), 3, 1 (*a. 290*). 5, 12, 19 pr. (*a. 294*). PAVL. Boeth. in Cic. top. 2 (4, 19) p. 303 *saepe, velut*: sexta ... retinetur, -is pars apud virum *permanet*, sextae ... permansio, -is parte multare, pars mulieri *perit*. p o r t i o: *V. i. R. 2, 396, 19*. COD. Iust. 5, 12, 2 pr. (*a. 213*). 8, 38 (39), 3, 1 (*a. 290*). q u a n t i t a s: *V. i. R. 2, 396, 26*. COD. Iust. 5, 3, 20, 5. HIST. Apoll. A 19 (B 19). s u m m a: VAL. MAX. 4, 3, 1. 8, 2, 3. *V. i. R. 2, 396, 37*. PAVL. dig. 33, 4, 16. o p e s: OV. epist. 12, 103. p e c u n i a: *V. i. R. 2, 396, 15*. COD. Iust. 7, 8, 7 (*Gord., anno non adiecto*). r e l i q u u m: PAVL. dig. 26, 7, 43, 1 marito *servare*. BOETH. in Cic. top. 6 (17, 66) p. 378, 31 restitueretur uxori. r e s: COD. Iust. 5, 13, 1, 5[e] ob impensas ... factas. *ibid.* 15[c].

B *p e n d e n s a b a d i e c t i v o*: VAL. MAX. 4, 4, 11 inopes -um filias. TERT. patient. 16 p. 23, 24 maritos -e v e n a l e s.

C *p e n d e n s a p r a e p o s i t i o n i b u s v e l n o m i n i b u s p r o p r a e p o s i t i o n e a d h i b i t i s*: 1 *g e n e t i v u s*: -is **causā:** *V. i. R. 1, 685, 48*. -is **gratia:** *V. i. R. 2, 396, 47*. -is **nomine:** *coniunctum cum verbo*: a c c i p e r e: CAES. Gall. 6, 19, 1 VVLG. II Macc. 1, 14 COD. Iust. 8, 36 (37), 5, 3. a f f e r r e: AMM. 14, 4, 4. c o m p e t e r e: COD. Iust. 4, 30, 15 exceptio. c o n f e r r e: COD. Iust. 5, 9, 6 pr. (*a. 472*) vitrico. d a r e: PAPYR. Mich. 4703, 7 (*cf. p. 2043, 31*) -is ... nomine dixit deditque in aestimio vestis et in numerato ... sestertios. d i c e r e: PAPYR. Mich. 4703, 7 *v. l. 74*. f i e r i: CIC. top. 23 (*v. p. 2042, 18*). m a n e r e: BOETH. in Cic. top. 2 (4, 19) nihil. p e r v e n i r e: COD. Iust. 6, 44, 3 pr. (*a. 223*). r e l i n q u e r e: COD. Iust. 5, 9, 9 pr. *coniunctum cum nomine* (*nisi hic quoque cum verbis coniungere mavis*): SEN. suas. 1, 6 Antonius ait ducturum *Minervam*, sed -is nomine imperare se illis, *sc. Atheniensibus, mille talenta. praeterea v. V. i. R. 2, 395, 48*. -is **titulo:** COD. Iust. 5, 14, 5 (*a. 290*) *obligare res* 12, 62 (63), 3 (*Diocl. et Max., anno non adiecto*) obligatam ... possessionem ... petere. 5, 9, 6, 2 (*a. 472*) plus ... vitrico conferre.

[*Wolff*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2 *accusativus*: COD. Iust. 3, 30, 1 (*a. 358*) **adversus** -em immodicam exercendae actionis copia. NOVELL. Theod. 14, 2 (*a. 439*) **circa** -em ... observare, *sc. imperatoria quaedam praecepta.* INTERPR. Cod. Theod. 2, 21, 1 **contra** -em agere. **extra** -em: *V. i. R. 2, 394, 5.* COD. Iust. 5, 16, 17 (*a. 293*). 5, 14, 8 (*a. 450*). 5, 12, 29 pr. 5, 14, 11 pr. **in** -em: accipere: *de marito*: Ov. epist. 7, 149 *V. i. R. 1, 81, 32.* APVL. apol. 92 COD. Iust. 5, 3, 1 (*Sev. et Anton., anno non adiecto*). 3, 33, 6 (*a. 230*). *de muliere*: SEN. dial. 11, 12, 6 *Scipionis* liberi a senatu ... in -em aes grave acceperunt. SCAEV. dig. 33, 4, 14. adscribere: COD. Iust. 5, 15, 2 (*a. 229*) quod de suo maritus ... in -em adscripsit. auferre: GRAN. LIC. p. 5, 5. conferre: PLIN. epist. 2, 4, 2 *mulieri* centum milia. (*cf.* SVET. Cal. 42 *Caligula* filia nata ... conlationes in -em puellae recepit). dare: LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 1, 49 QVINT. decl. 347 p. 366, 26. 368, 4. *V. i. R. 2, 295, 33. 394, 20.* COD. Iust. 5, 12, 1 pr. 2 (*a. 201*). 4, 10, 2 (*a. 260*). 8, 14, 4 (*a. 283*). COD. Theod. 8, 12, 9 (*a. 417*) IVST. 38, 5, 3 GREG. M. moral. 6, 30. *speciatim: filiae res in -em dare*: COLVM. 4, 3, 6 VLP. frg. Vat. 269 COD. Greg. 4, 2 (*a. 223*). ITALA Ios. 16, 10 (Lugd.). VVLG. III reg. 9, 16. offerre: CVRT. 4, 11, 5 COD. Theod. 3, 5, 13 (*a. 428*). procedere: COD. Iust. 9, 13, 1, 1g res. promittere: *V. i. R. 2, 394, 42.* COD. Iust. 5, 12, 31, 5. redigere: COD. Iust. 5, 9, 5, 1 (*a. 439*). spondere: COD. Iust. 5, 12, 31, 5. **ob** -em: *V. i. R. 2, 394, 44.* COD. Iust. 4, 6, 1 (*a. 215*) pecuniam ... te accepisse ... proponis. **praeter** -em: CIC. Phil. 11, 12. *V. i. R. 2, 394, 48.* **super** -em: LIV. 26, 50, 12. *V. i. R. 2, 394, 51.*

3 *ablativus*: **cum** -e: *mulierem alicui* dare: PLAVT. Aul. 158 cum maxima possum tibi ... dare -e. TER. Andr. 101 gnatam ... cum -e summa filio uxorem ut daret. uxor cum -e: HOR. sat. 1, 4, 50. epist. 1, 6, 36. *cf.* PLAVT. Persa 396 cum hac -e poteris vel mendico nubere. CALP. ecl. 3, 25 Callirhoen sprevi, quamvis cum -e rogaret. SVET. Nero 28 puerum Sporum ... cum -e ... deductum ... pro uxore habuit. AVSON. 423, 5 ut victorem Helena cum -e sequeretur. *aliter*: CATVLL. 62, 65 genero sua iura simul cum -e dederunt. CAES. Gall. 6, 19, 1 quantas pecunias ... -is nomine acceperunt, tantas ex suis bonis ... cum -ibus communicant. IVV. 14, 221 elatam ... crede nurum, si limina vestra mortifera cum -e subit. **de** -e: servare: INTERPR. Cod. Greg. 2 Kr. p. 225 quod ... et de -e servabitur. *praeterea v. V. i. R. 2, 397, 28.* actio: *V. i. R. 2, 397, 16.* COD. Iust. 7, 74, 1 (*a. 209*). contentio: BOETH. in top. Cic. 6 (17, 66). criminatio: APVL. apol. 67. iudicium: *V. i. R. 2, 397, 23.* COD. Iust. 5, 3, 1 (*Sev. et Anton., anno non adiecto*). obligatio: FRG. Vat. 113 (*imp. incertus*), *sc. de -e reddenda.* stipulatio: *V. i. R. 2, 397, 27.* COD. Iust. 5, 13, 1, 2. **ex** -e: conferre: LIV. 27, 37, 9 *matronae* inter se quinque et viginti delegerunt, ad quas ex -ibus stipem contulerunt. conquirere: BOETH. in top. Cic. 2 (4, 19). detrahere: CIC. Att. 11, 1, 2 HS LX. facere: QVINT. decl. 360 p. 392, 25 creditum, *i. -em in creditum mutare.* lucrari: COD. Iust. 5, 14, 9 pr. (*a. 468*) eandem partem tam virum ex -e quam mulierem ex ante nuptias donatione. *praeterea v. V. i. R. 2, 397, 41.* *pro genetivo partitivo*: CORP. IV 5528 (*a. 76 p. Chr.*) ex f(undo) ..., quem coluit ... ex -e. **in** -e: accipere: PS. AVG. symb. 4, 13, 13. esse: SEN. rem. fort. 16, 6 cuius *mulieris* minus sit in -e quam in veste. COD. Iust. 5, 12, 31, 5. percipere: COD. Theod. 3, 13, 3 (*a. 420*). *praeterea V. i. R. 2, 397, 51.* **pro** -e: *i. q. in -is vicem*: derelinquere: COD. Iust. 5, 13, 1, 3a. ferre: PLAVT. Aul. 493 mores meliores sibi parent, pro -e quos ferant. parare: CARM. epigr. 342, 2 pro -e parat mortem. sociare: FLOR. epit. 1, 14 cum generis suis avitas opes. *i. q. -is titulo* (*cf.* VLP. dig. 5, 3, 13, 1 pro -e titulus. 41, 9, 1 pr. titulus est usucapionis ... iustissimus [*fortasse interpol.*]). DIG. 41, 9 rubr. COD. Iust. 7, 28 rubr. usucapio. 7, 28, 1 (*Alex., anno non adiecto*) usucapere. COD. Iust. 1, 3, 54 (56), 4 praestare. 5, 12, 29 pr. res ... mulieri suppositas. *i. q. propter -em exigendam*: COD. Iust. 5, 22, 1 (*a. 293*) mulieri bona mariti *addicere.* 8, 17 (18), 12, 7 filiis ... pro -e matris suae ... dedimus hypothecas contra paternas res. 5, 20, 2 nullam satisdationem vel mandatum pro -e exigendum. *v. V. i. R. 2, 398, 17.* **sine** -e: PLAVT. Trin. 681 meam sororem tibi dem suades sine -e (*ibid.* 585. 691. 714. VARRO rust. 3, 16, 2). 375 eam cupio ... ducere uxorem sine -e (*ibid.* 693. SEN. contr. 1, 6, 5). 499 sine -e posco tuam sororem filio. TER. Phorm. 757 quomodo hanc amans habere posset sine -e. *aliter*: COD. Iust. 5, 3, 20, 2 sine -e ... nuptiae possunt celebrari. **super** -e: COD. Iust. 5, 14 rubr. *pacta conventa.*

deriv.: dotalis. doto. *Wolff.*

dosina *sive* **dosinus.** *videtur esse orig. germ., cf. Sofer, Lat. u. Rom. aus den Etym. d. Isidorus von Sevilla (1930) p. 20 sq. (= Glotta 16, 1928, 20 sq.).* *equorum genus coloris asinini*: ISID. orig. 12. 1, 54 -a (*T*; -us *BCM, cod. Paris. 1630* [*v. Ihm, Rhein. Mus. 48, 1893, 482*], *prob. Sofer l. c.*) *sc. equus* ... dictus, quod sit color eius de asino, idem et cinereus. *inde* GLOSS.L I Ansil. CI 175 cinereus: -a equus. DO 198 -a equus.

dosis, δόσις. *apud medicos*: CASS. FEL. 73 p. 177, 4 est perfecta -is ʒIIII. PS. THEOD. PRISC. add. p. 306, 23 -is in modum nucis minoris. 309, 10 -is ad magnitudinem abellanae. *cf. etiam* VARRO ling. 5, 175 *supra p. 2041, 78.*

dossen(n)us *v. Onom.* ? **dōta** *v. p. 2056, 25.*

·**lōtālicius,** -a, -um *cf. c.* dos, dotalis. [*c.* sponsalicius *conferri iussit Leumann in plagulis*]. *i. q. ad dotem, dotalia spectans*: DIG. p. LIII 25 Γαΐου dotalicion βιβλίον ἕν. *n. pro subst. fere i. q.* dos: SCHOL. Ter. p. 123, 25 pro -o dabo duo talenta. [GLOSS. V 618, 38 (*contam.*) doto est -um (*ad* dos) vel munero.] *Bannier.*

***dōtālis,** -e. *a* dos (*cf.* NOT. Tir. 58, 31/32). *de etymologia et forma*: PRISC. gramm. II 131, 4 in 'alis' desinentia ... si sint a nominibus ... tertiae *declinationis*, is mutant in a longam et assumunt 'lis' ... dos dotis -is. GRAMM. suppl. 301, 4 altare memoriale salutare sacerdotale -e (*subst.*) sine m scribitur. *graecolatine*: THEOPHIL. inst. 2, 8 pr. τὸν δοτάλιον ἀγρόν. GLOSS.L II Philox. DO 73 -is προικιμαῖος. *cf.* 69. 85. GLOSS. III 305, 7 ἔνπρ⟨ο⟩ικος -is. *cf.* THEOPHIL. inst. 1, 10, 13 προικῷος. 4, 6, 29 προικιμαίων. *cf. p. 2056, 7.* *locus dubius*: POMPON. Atell. tit. ante 41a (*coni. Bothius*, dogalis NON.).

I *sensu strictiore*: *ad dotem matrimonialem spectans*:

A *de rebus, quae in dote sunt*: 1 *proprie* (*sensu plane iuridicali (interdum ratione dotis per imaginem intellegenda), cf. s.* dos *p. 2044, 29*): a *de servis*: PLAVT. Asin. 85 -em servom Sauream uxor tua adduxit (*saepissime Icti, cf.* IVLIAN. dig. 24, 3, 31, 4 hereditates ... per servos -es adquisitae. 29, 2, 45, 1 POMPON. dig. 23, 3, 65 COD. Iust. 5, 12, 3 [*a. 222*]. 5, 13, 1, 9 a *al.* APVL. met. 10, 4 emancipato quodam -i servulo). IAVOL. dig. 24, 3, 66, 3 nec de partu -ium ancillarum mentio facta est (PAPIN. dig. 23, 3, 69, 9 PAVL. dig. 24, 1, 28, 1 COD. Iust. 3, 32, 9 [*a. 283*]. 5, 13, 1, 9 a. *v. et l. 75*). NERAT. dig. 25, 1, 15 cibaria -ibus mancipiis data (SCAEV. dig. 41, 9, 3 COD. Iust. 7, 8, 1 [*a. 205*]. 5, 12, 3 [*a. 222*]. TERT. anim. 41 p. 369, 8 sequitur animam nubentem spiritui caro, ut -e mancipium. *cf. p. 2055, 5*). *absolute*: SEN. contr. 7, 6, 1 fac -em (*i. da in dotem, sc. servum, quem pater maritum filiae fecit*). *ibid.* 3 quem ... pater -em dedisset. *ibid.* 5 qui -is destinatus erat. *ibid.* 9 cum infelici face ad -em suum (*sc. servum*; servum *coni. Schott*) nova nupta deduceretur. CLAVD. 18, 104 -em genero nutritoremque puellae tradidit (*sc. Eutropium*). b *de praediis et aedificiis*: PLAVT. Mil. 1166 has ... esse aedis (aedes *A*) ... -is (-es *A*) tuas (*sc. Acroteleutii*). 1278 aedis -is huius (*sc. Acroteleutii*) sunt. CIC. Att. 15, 20, 4 de mercedibus -ium praediorum (IVLIAN. dig. 23, 5, 7 pr. GAIVS inst. 2, 63 -e praedium maritus invita muliere per legem Iuliam prohibetur alienare. dig. 23, 5, 4. *al.*, *v. V. i. R. 2, 399, 2.* COD. Iust. 5, 12, 23 [*a. 294*]. 6, 61, 5, 1 [*a. 473*]). ALF. dig. 23, 5, 8 in fundo -i (*saepe apud Ictos, v. V. i. R. 2, 398, 40.* COD. Iust. 5, 13, 1, 15. 5, 23 rubr.). HOR. epist. 1, 6, 21 plus frumenti -ibus emetat *agris* (INTERPR. Paul. sent. 2, 23, 1). NERAT. dig. 25, 1, 15 aedificiorum -ium refectio. POMPON. dig. 23, 3, 32 si *vir* ... superficium aedificii -is ... vendiderit. PAVL. dig. 50, 16, 79, 1 horreum insulae -i adiectum. c *de aliis rebus*: LIV. 26, 50, 12 Scipio ... 'super dotem' inquit 'quam accepturus a socero es, haec tibi a me -ia dona accedent' (*cf. infra l. 83*). TAC. hist. 3, 78 consulatum et nubilem filiam et -es opes pretium proditionis offerebat. IAVOL. dig. 24, 3, 66 pr. res -es (*saepe apud Ictos, V. i. R. 2, 399, 5.* APVL. apol. 92). GAIVS dig. 23, 3, 54 res ... ex pecunia -i comparatae ... -es esse videntur (*V. i. R. 2, 398, 52.* (COD. Iust. 5, 12, 12 [*a. 293*]. SCHOL. Sin. 11. IVST. 18, 5, 3/4 mos erat Cypriis virgines ante nuptias statutis diebus -em pecuniam quaesituras in quaestum ad litus maris mittere). TRYPH. dig. 23, 3, 77 si mulier debitori suo, qui sub usuris debebat, nuptura dotem promisisset (*interpol.*, doti dixisset TRYPH.), quod is sibi deberet, post contractas nuptias secuti temporis usuras non esse -es. VLP. dig. 23, 3, 10, 3 fetus -ium pecorum. PAVL. dig. 23, 5, 10 -is fuit obligatio (*sc. mariti, quam mulier ei doti dixit*). TERT. uxor. 2, 9 p. 696, 5Oehl. deliberandum est, an idoneus sit invectis -ibus (*i. doti*) cui deus censum suum credidit. IVST. 39, 3, 3 eique ne nudum uxoris nomen afferret, exercitum Cypri sollicitatum velut -em ad maritum deducit. AMBR. Abr. 2, 4, 18 dixisti sororem ... non iure aliquo -is census (*i. amplitudine dotis*) superbam ac potentem. virg. 1, 11, 62 dotem negabunt parentes: sed habes divitem sponsum, cuius contenta thesauro patriae successionis emolumenta non quaeras. quanto -ibus praestat compendiis casta paupertas! *nota de vi iuridica* (*cf. s.* dos *p. 2045, 13*): VLP. dig. 25, 2, 24 ob res amotas vel proprias viri vel etiam -es (*genuin.?*). 24, 3, 24, 5 saevitia, quae in propriis *servis* culpanda est, in alienis coercenda est, hoc est in -ibus (*in phrasi interpolata*). COD. Iust. 5, 13, 1, 9 a partus -ium ancillarum, id est quae aestimatae non sunt, ... ad mulierem pertinere (*sed incertum est, utrum res aestimatae rebus -ibus an solum rebus -ibus non aestimatis opponantur*). (*cf. Albertario, Rend. Ist. Lomb. vol. 59 (1926) p. 291 sqq.*).

sensu minus accurato de rebus a marito mulieri nuptiarum causa donatis (*cf. s.* dos *p. 2044, 19*): Ov. fast. 5, 209 est mihi fecundus -ibus hortus in agris (*sc. Florae*). TERT. uxor. 1, 4 p. 674, 19Oe. cum illo (*sc. deo*) vivunt (*sc. puellae*), ... orationes suas velut dotes assignant, ab eodem dignationem velut munera -ia ... consequuntur (RVFIN. in cant. 1 p. 90, 14 B. p. 91, 10 B. *de ecclesia sponsa Christi*). [Wolff]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PORPH. Hor. epod. 9, 11 ('emancipatus ... miles') non credent ... posteri Romanos milites velut -es Cleopatr⟨a⟩e datos. HEGES. 5, 33 l. 172 mulieres supremum coniugalis munus dilectionis quasi -e recipiant patrimonium. *de liberis artibus a Mercurio Philologiae sponsae oblatis*: MART. CAP. 2, 113 mancipia ... -ia (2, 146). 8, 803 nupturam ... virginem (*Philologiam*) ... Pallas, quid super -is eruditione feminae (*Arithmeticae*) comprobaret, exquirit. 8, 810 aliam -ium virginum Delius intromissurus egreditur. *item subst. vel substantivo* (virgo, femina) *supplendo*: 8, 803 Phoebo diutule aliam -ium intromittere remorante. 8, 807 virgo siderea pulchriorque -ium.

2 *tropice (praeter* TAC. *infra l. 48 apud poetas) de rebus sive corporeis sive incorporeis occasione matrimonii ab altero coniuge allatis*: **a** *de regnis, terris, populis, aliisque rebus, quae extra commercium sunt, nuptiarum causa allatis, ad verae dotis notionem appropinquans, interdum ad dona mariti spectans*: VERG. Aen. 4, 104 liceat *Didoni* Phrygio servire marito (*sc. Aeneae*) -isque tuae Tyrios permittere dextrae (*cf.* SERV. *ad l.* 'permittere dextrae' quasi per manus conventionem). 9, 734 non haec -is regia Amatae, *quae Turnum generum petiit* (11, 369 *Drauces Turnum alloquitur*: si adeo -is regia cordi est. *cf.* ANTH. 17, 450, *ubi Medea Iasonem isdem verbis alloquitur*. STAT. Theb. 2, 430 te penes Inachiae -is regia dono coniugis). ELEG. in Maecen. 1, 54 ne posset femina (*sc. Cleopatra*) Romam -em stupri turpis habere sui (ANTH. 462, 3 venerat ... -em ... Romam Cleopatra Canopo). OV. epist. 4, 163 est mihi -is tellus Iovis insula. 12, 53 quam tibi nunc longe regnum -e Creusae et socer et magni nata Creontis erat (met. 4, 705 promittunt ... super regnum -e parentes. 14, 569 nec ... -ia regna nec sceptrum soceri nec te, Lavinia ..., petunt. fast. 6, 593 et caput et regnum facio -e parentis. STAT. silv. 5, 3, 40 Ascanius ... odit ... infaustae regnum -e novercae). OV. met. 8, 68 tradere secum -em patriam. 14, 459 ille ... sub Iapyge maxima Dauno moenia condiderat -iaque arva tenebat. fast. 3, 603 Aeneas ... litore -i (*sc. Latii*) ... carpit iter. MANIL. 1, 915 restabant Actia bella -i commissa acie (*cf.* SEN. Phoen. 510 dona non auro graves ... socer ... dedit: -e bellum est. SIL. 17, 75 *de Syphace*: vertit opes gener ad Poenos ... -ia transtuli tarma. SIDON. carm. 5, 458 nec sic ... classis Mareotica ... Actia cas abscondit aquas, in bella mariti dum venit a Fario -is turba Canopo). SIL. 5, 22 hinc -e lacus (*sc. nymphae Agyllae, quae iuvenem Thrasymennum ad matrimonium rapuerat*) nomen. STAT. Theb. 2, 112 dant animos socer ... fatalis Adrastus -esque Argi (AVSON. 223, 2 Diomedes crimen ob uxoris pulsus -ibus Argis). Theb. 9, 425 -es ... rogos ... vidi (*spectat ad Semelen a Iove fulmine incensam*) CLAVD. 10, 272 si Bacchus amator -i potuit caelum signare corona (*pro Ariadne facta*). rapt. Pros. 1, 28 quo ducta ferox Proserpina raptu possedit -e Chaos. **b** *de ornatu mulieri nubenti donato, qui cum vera dos non sit, rei in dotem datae similis est*: STAT. Theb. 2, 272 Harmoniae -e decus. 4, 206 ego divitis aurum Harmoniae -e geram? TAC. ann. 16, 31 interrogante accusatore *Serviliam*, an cultus -es ... venum dedisset. **c** *audaciora*: ALC. AVIT. carm. 2, 259 miserae ... ex coniugis ore constanter rapit *Adam* inconstans -e venenum (*sc. pomum*). 4, 205 sacra ... -i complevit viscera *Mariae* verbo *angelus, qui dominum venturum praedixit* (*cf. p. 2057, 9*).

B *id quod ad dotem pertinet, sed non in dote est* (*syn.* de dote, *cf. s.* dos *p. 2053, 38*): SCAEV. dig. 31, 89, 5 peto a te, filia mea, ut -em cautionem (*i. cautionem de dote reddenda*) post mortem meam mutes. *ibid.* post mortem patris decessit maritus, antequam renovaretur cautio -is. PAVL. frg. Vat. 106 convenit in pacto -i (COD. Iust. 5, 14, 4 [*a. 240*]. VLP. dig. 24, 3, 22, 8 [*interpol.*]. DIG. 23, 4 rubr.). COD. Iust. 5, 3, 20, 6 -es conventiones. *sim.* FVLG. aet. mund. p. 157 -ibus titulis centum Filisteica *a David regi Saul* collata praeputia. *speciatim de tabulis et instrumentis de dote conscriptis, temporibus recentioribus notione q. e.* 'nuptialis' *saepe simul subintellegenda (de hac re cf. Lemaire, Mél. Fournier, Paris 1929, p. 415 sqq., cf. s.* dos *p. 2046, 8) cf. et p. 2056, 10 sqq.*: SCAEV. dig. 23, 4, 29 pr. secundum ... -es tabulas praedia aestimata (33, 4, 12 omnes res, quae tabulis -ibus contineantur. TERT. pudic. 1 p. 222, 3 SCHOL. Iuv. 9, 75. ISID. eccl. off. 2, 20, 10 -es tabulae indicant, quod causa procreandorum liberorum ducitur uxor). *saepe* instrumenta -ia (*cf.* GLOSS.[L] II Philox. DO 76 -e strumentum: προικῷον): SCAEV. dig. 33, 4, 17, 1 dos ... -ibus duobus consignatis instrumentis centum aureorum. PAPIN. dig. 38, 16, 16 pater instrumento -i comprehendit filiam ... dotem accepisse. CALL. dig. 24, 3, 48 -i instrumento ... stipulatio interposita. *praeterea v. V. i. R. 2, 398, 47.* COD. Iust. 5, 15, 1 (*a. 204*). 6, 20, 3 (*a. 230*) *al., saepissime in constitutionibus imperatorum recentioris temporis, praesertim Iustiniani (v. Wenger, Sitz.-Ber. Bayer. Ak. 1928 Heft 4 p. 66 sq.), cf.* COD. Theod. 9, 42, 15 (COD. Iust. 9, 49, 9 pr., *a. 396*). COD. Iust. 2, 7, 23, 4 (*a. 517*) de nuptiis sine -ibus instrumentis mutuo contrahendi matrimonium animo celebratis. 5, 27, 6 pr. (*a. 517*) quisquis ... mulierem uxoris loco -ibus instrumentis confectis habuerit. 4, 30, 14, 1. 5, 27, 10 pr. a muliere ..., cuius ... consuetudine gaudebat ..., minime -ibus instrumentis compositis, postea autem ... ad nuptialia pervenerit instrumenta. ARNOB. ad Greg. 7 (*Morin, Etudes, textes, découvertes, 1913, p. 395, 6*) empta es, o matrona, et instrumentis -ibus comparata. *fort. absolute*: APVL. apol. 103 -is (⟨tabulas⟩ *suppl. coni. Helm*) accipe. TERT. monog. 11 p. 778, 6[Oe.] repudium sit illi (*sc. marito priori mortuo*) ... alienis iam -ibus (*supplendum* tabulis *ut videtur; an neutr. plur. pro subst.?*) scriptum.

C *singularia*: PS. CIC. epist. ad Oct. 9 qui tamquam in -i matrimonio (*i. in dote matrimonii causa constituta*) rem publicam testamento legatam sibi obtineret. HIER. in Dan. 11, 6 p. 560[B] *Ptolemaeus Philadelphus dotem magnam Antiocho offerens* φερνοφόρος, id est -is, est appellatus.

II *sensu latiore*: **A** *non tam ad matrimonialem dotem, quam ad ipsum matrimonium spectans*:* VAL. FL. 8, 279 celebro -ia sacra. CLAVD. carm. min. 29, 30 thalamum -is purpura velat.
B *ad dotem, i. instrumentum praediorum (cf. s.* dos *p. 2046, 30), spectans*: COD. Theod. 14, 3, 7 (*a. 364*) ei, qui sequitur officinam, cum ... fundis -ibus ... omnem enthecam tradat. *Wolff.*

dōtāmen, -inis *n.* *a* dotare. GLOSS. cod. Leid. 191[3] donum pro uxore (*v. Thes. gloss.*). [**dotātim.** GLOSS. per manus vel abundanter. abundanter. *pertinet ad* datatim.]

?**dotav** ... CORP. I[2] 1, 11 *in titulo antiquissimo cippi in foro Romano reperti. pertinere ad* dotare (*notione nimirum munerandi, q. e. sub* doto *II) pro certo habuit Thurneysen, Rhein. Mus. 56 (1901) 162. 163 (v. infra l. 33. 38), ad subst. eiusdem originis, cuius est* dos, *Ribezzo, Neapolis 1 (1914) 174 sqq. et Grienberger, Indog. Forsch. 37 (1917) 122 sqq., qui* dotaq *scriptum fuisse, non* dotav, *probare conatus est e lapidis ectypo Vindobonensi. ceterum cf. J. Stroux, Philologus 86 (1931) 485 sqq., qui* ⟨pri⟩vatod *legendum proposuit. v. etiam Leifer-Goldmann, Zum Problem der Foruminschrift unter dem Lapis niger, Klio, Beih. 27, 1932 p. 27[3]. 54[3]. 70[2. 3].*

dotice: CORP. IV 1364 (*graphio script.*) nomina: nyc ... |genice| thetice (physice? *v. add. p. 207*) | -e | onomastice .... *i. q. gr.* δοτική, *i. dativus, esse videtur.* **dotius** furunculus GLOSS. III 492, 35. *cf. gr.* δοθιήν, δοθίων (*v. vol. VI 1650, 67*).

***dōto**, -āvī, -ātum, -āre [*a* dos. *Th.*]. *de notione* (*cf.* dotav ... *supra l. 19*): GLOSS. προικίζω. est dotalicium (*q. v.*) vel munero. GLOSS.[L] II Philox. DO 78 -anda προικιζομένη. NON. p. 450, 15 -atam non a dote ⟨tantum⟩ dici, sed ab omni qualibet copia Cicero de oratore I auctor est (*cf.* CIC. de orat. 1, 234 *artem* verborum ... dote locupletasti). *vetustissima verbi forma est* dotav ... *supra l. 19, siquidem huc pertinet. ceterum legitur* -atus *inde a* PLAVTO, *ceterae formae verbi inde a* MANIL. *et* CARM. epigr. 990, 6 *cf. infra l. 44; quae fortasse a* -atus *deductae sunt, cf. Fr. Brender, Die rückläuf. Ableitg. i. Lat., Diss. Basel 1920 p. 52.* [*it.* dotare, *francog.* douer. *M.-L.*].

I *strictiore sensu i. q. mulierem dote donare*: **A** *generatim*: -are *mulierem rebus, quae in commercio sunt*: CARM. epigr. 990, 6 (*Tiberii fere temporibus*) -vit natas. PS. FRONTIN. strat. 4, 3, 4 *filias Scipionis* ob inopiam publice -vit senatus (4, 3, 15 ex publico. SVET. Vesp. 14. VLP. dig. 24, 3, 37 ampliore summa. 38, 5, 1, 10. COD. Iust. 4, 29, 12 [*a. 258*]. 10, 36, 1, 4 [*a. 442*]. APVL. apol. 92. met. 10, 23. AVR. VICT. epit. 9, 2 locupletissime. AMM. 14, 6, 11 ex aerario. AVG. op. monach. 25, 32 ex senatus consulto de publico. INTERPR. Cod. Theod. 4, 2, 1). PAPIN. dig. 20, 4, 1 pr. ut minus -ata mulier esse videatur (LEO M. epist. 167, 4 legitime). VLP. dig. 23, 3, 5, 8 neptem. MARCIAN. dig. 23, 2, 19 *liberos*. COD. Iust. 6, 58, 1 (*a. 223*) amitas. 5, 37, 9 (*a. 230*) te. CLAVD. carm. min. 25, 52 quae nova dotetur virgo. DRAC. Romul. 6, 88 inopes. COD. Iust. 5, 13, 1, 13[c] personam. *obiecto non adiecto*: COD. Iust. 5, 11, 4 (*a. 293*) si voluntate -antis in dotali instrumento plura tibi tradita scripsisti quam suscepisti. *minus accurate apud recentiores i. q. sponsae donationem ante nuptias dare*: COLL. Mos. 4, 1, 2 quod si aliqui seduxerit virginem non desponsatam et stupraverit eam, -bit eam sibi in uxorem (VVLG. exod. 22, 16 SVLP. SEV. chron. 1, 18, 7). FVLG. aet. mund. p. 157 centeno coniugem ... praeputio. *tropice*: TERT. uxor. 2, 8 p. 696, 2 maiore dote -bitur de bonis eius, qui in deo dives est. **B** *speciatim: rebus quae extra commercium sunt*: CLAVD. 8, 648 *nurus* omnibus arvis et toto -anda (*AP[2], alii fortasse melius* donanda) mari. 10, 281 toto ... -bere (*ABA, alii* donabere) mundo. **C** *per imaginem*: VERG. Aen. 7, 318 sanguine Troiano et Rutulo -bere, virgo (IVST. 1, 7, 19 *Candaulis* uxor mariti sanguine -ata regnum viri et se pariter adultero tradidit. AVG. civ. 3, 13 p. 11 D. ut ... feminae ... parentum sanguine -rentur. OROS. hist. 2, 4, 2 *Romulus* Sabinas ... maritorum et parentum cruore -vit. DRAC. Romul. 9, 62 -ata Lacaena sanguine Troiugenum, Graium -ata cruore [*aliter, notione accedente ad eam, quae est sub A*: AVG. serm. 267, 3, 3 *ad ecclesiam*: non te fefellit sponsus tuus, non te fefellit, qui suo sanguine te -vit].). OV. epist. 6, 138 scelerata *Medea* ... ipso crimine -atast emeruitque virum. met. 13, 523 funeribus -bere, regia virgo (*cf. l. 67*). AVSON. 137, 5 *uxor* perpetuis -ata a matre duellis. CLAVD. carm. min. 30, 43 Cornelia ... Libycis -ata *trophaeis*.

II *latiore sensu i. q. quolibet dono donare* (*cf.* dotav ... *supra l. 19*): **A** *c. abl.*: MANIL. 4, 140 Taurus simplicibus -bit rura colonis (*cf.* dos *p. 2047, 77*). SEN. Tro. 874 deus te ... felici parat -are thalamo (TERT. anim. 2 p. 300, 25 publico sensu, quo animam deus -are dignatus est. adv. Hermog. 29 p. 156, 26 terram ... varia fecunditate -avit *deus*. VVLG. gen. 30, 20 -avit [ditavit *var. lectio melior*] me deus

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dote bona *i. liberis. cf.* PRVD. ham. 274 muneribus -ata dei . . . plasmata *in faciem muliebrem.* FAVST. REI. grat. 2, 8 p. 76 mentem hominis . . . fide, a summo auctore -atam). PLIN. nat. 12, 77 in Arabia et olea -atur lacrimā. SIL. 14, 232 litora Thermarum prisca -ata camena (*sc. Stesichori*). PANEG. 12 (2), 8, 5 quos (*Scipionem al.*) . . . etsi plurima laude -averit . . . vetustas. PALLAD. 14, 64 inertem fetibus ornum -at *pirus.* SYMM. epist. 10, 1, 1 fidem gestorum tuorum debueras linguae honore -are. ALC. AVIT. c. Eutych. 1 p. 17, 35 *Gabrihel* verbo virginem fecundatam divini germinis promissione -vit (*cf. p. 2055, 51*). ENNOD. epist. 2, 28 p. 70, 11 doctorum epistulas gravidi -atas messe conloquii. dict. 22, 1 p. 493, 5 adulescens inventorum suorum divitias . . . verborum . . . ubertate -avit. PASS. Rogat. 2 ut *frater* . . . christiani baptismatis munere -retur. CARM. epigr. 1389, 13 sacerdotii . . . honore. *abl. videtur esse rei agentis* (*cf. B*): ANON. de mach. bell. 18[extr.] *ballista* artis ingenio -ata. ALC. AVIT. carm. 1, 226 suo -antur germina rore. *nota dictum in malam partem:* ZENO 1, 5, 7 quae (*viduae viris paganis nubentes*) dedecus suum sacrilegio -antes. DRAC. Romul. 10, 23 -ata paelice *Creusa* flammis.

B *non accedente abl.* (*cf. supra l. 14 sqq.*): MANIL. 5, 710 tertia Pleiadas -vit forma (*i. magnitudo*) sorores. FVLG. myth. 3, 9 p. 76, 7 quantum natura -verit ipsam vocem, ut habeat arsis et thesis. ENNOD. epist. 8, 37 p. 223, 25 -ant facundiam res secundae.

part. perf. **dōtātus,** -a, -um *primitus accipiendum pro adiectivo, derivato a* dos, *inprimis his locis* (*superl. v. infra l. 49*):

A *sensu strictiore i. q. dote nuptiali donatus: cf.* GLOSS.[L] II Philox. DO 77 -a προικοφόρα, ἔμπροικος: **1** *attributive:* PLAVT. Asin. 898 uxori (Men. 61 Mil. 680 Most. 703 MART. 10, 16 [15], 1 QVINT. decl. 360 p. 392 *bis* TRYPH. dig. 23, 3, 78, 12 AVSON. 206, 9). Aul. 490 quo illae nubent divites -ae, si *eqs.*? CIC. Att. 14, 13, 5 Aquilia (PROP. 1, 8, 35 Hippodamiae). HOR. carm. 3, 24, 19 coniunx (OV. rem. 565). POMPON. dig. 24, 3, 1 feminas. PAPIN. dig. 23, 4, 27 mulier (35, 1, 71, 3 TRYPH. dig. 23, 3, 78, 2 VLP. dig. 37, 7, 1, 7). VLP. dig. 37, 7, 1, 2 neptis. 37, 7, 1, 8 filiam (37, 7, 1, 9 PAVL. dig. 21, 2, 71 *bis.* SPART. Sept. Sev. 8, 1). **2** *praedicative:* PLAVT. Aul. 239 (*antea:* 238 nihil est dotis quod dem) dummodo morata recte veniat, -a est satis (SEN. contr. 1, 6, 6 si his bonis fuerit instructa, -a est *sc. futura uxor.* APVL. apol. 92 virgo formosa etsi sit oppido pauper, tamen abunde -a est). OV. epist. 3, 55 (*Briseis ad Achillem:*) ut, quamvis veniam -a, repellas. *per iocum:* PLAVT. Stich. 562 seni illi concubinam dare -am noluit (*per iocum, quasi* 560 accipere *intellegendum sit non absolute, subintellegendo* cibum, *sed coniungendum cum* dotem [*id quod mavult Ed. Fraenkel in plagulis*]). **3** *pro subst.:* PLAVT. Aul. 535 -ae mactant et malo et damno viros. TER. Phorm. 940 -is *patrocinari* (*opp.* indotatis). POMPON. Atell. 43 *et* NOVIVS Atell. 16 *tit.* -a. POMPON. Atell. 88 nupsit . . . -ae vetulae, varicosae, vafrae.

B *latiore sensu i. q. praeditus bonis natura insitis:* **1** *de hominibus:* OV. am. 2, 4, 17 sive es docta, places raras -a per artes. met. 11, 301 Chione, quae -issima forma mille procos habuit (*codd. praeter M, qui:* quaedam notissima). ZENO 1, 2, 5 mutuis aequalibusque temperantiae -a muneribus *caritas.* CYPR. GALL. iud. 552 *Samson* -us tacitae virtutis munere. ENNOD. carm. 1, 6 p. 521, 11 -us liberalibus institutis bona mentem cura gravidam ad spem germinis melioris attollit. CASSIOD. var. 5, 22, 5 Capuanum bonis *eloquentiae* -um. *cf.* ENNOD. dict. 11, 4 p. 429, 23 sermo peritiae splendore -us. **2** *de rebus:* PLIN. nat. 18, 266 ulmum . . . vite -am. ENNOD. opusc. 4, 15 p. 386, 25 *solum* -um pascuis. CASSIOD. var. 9, 6, 3 insulas . . . amplexu pelagi -as. *cf.* art. praef. p. 1150[D] arithmetica disciplina -a est, quando rerum opifex deus dispositiones suas sub numeri, ponderis et mensurae quantitate constituit.

opp.: indotatus. pauper (OV. rem. 565 APVL. apol. 92. *cf.* TERT. castit. 12 p. 754, 2 assume de viduis . . . paupertate -am).

deriv.: dotamen. [dotatim]. *v. Onom. s. v.* Dotata.

doxa, δόξα. gloria vel claritas GLOSS.[L] III Abol. DO 7.

doxificor *a* doxa *et* facere. glorifico GLOSS. V 618, 43.

drabe phono (draeffono *vel* draphono *codd.*) similis herba est PLIN. nat. 27, 73 (1, 27, 49 drabe I [dragbe, draebe *codd.*]). *Bannier.*

draca *v.* draco.

dracaena, δράκαινα. *grammaticorum testimonia v. p. 2060, 74 sqq.* CARM. epigr. 1624, 3 (*Romae, saec. IV*) . . .⟩ iti dracen⟨a⟩. '*videtur ad sacra carmen pertinuisse mystica*'. *Bücheler.* *D.*

dracco *v.* draco.

drachidium *v.* dacrydium, *ubi add.* CHIRON 333 *et* VEG. mul. 2, 97. *Thes. gloss. s. v.* scam⟨m⟩onia.

*****drachma,** drac(h)uma, dragma, -ae *f.* [δραχμή. *Th.*] *de formis:* drachm-: PLAVT. Merc. 777 *AB* Pseud. 86 *A* 93 *A* Trin. 425 *A* ENN. scaen. 322 (Cic. div. 1, 132) *Voss. B, sed corr. in* drag*m-. TER. Andr. 451 *C* (drahcm- *P*). Haut. 601 (drachum- *Ritschl*). CATO agr. 127, 2 *A* (*secundo loco*). VARRO ling. 9, 85 (et rachmis *F*). CIC. Flacc. 34 (*bis, altero loco codd. praeter Monac., v. p. 2058, 8*). 43 *codd. praeter Vat.* (*v. p. 2058, 11*), *Monac.* (*v. p. 2058, 9*). CIC. epist. 2, 17, 4 (*?, v. p. 2058, 28*). HOR. sat. 2, 7, 43. PLIN. nat. *ut videtur fere semper, al.* drachum- (*cf. de Groot, Anaptyxe im Lat. 1921, 19. 71*): PLAVT. Pseud. 86 *P* 88 *AP* 91. 93 *BCD* Trin. 425 *B* (drahcum- *CD*). ENN. scaen. 323 (Cic. div. 1, 132) *Voss. A, item Voss. B, sed corr. in* drag**m-. dracm- (*cf.* PRISC. gramm. II 43, 20 ante m . . . inveniuntur c d g t, ut dracma [*RH,* dragma *BGL*]): ENN. scaen. 322 (Cic. div. 1, 132) *Voss. A* scaen. 323 (*ibid.*) *Vind.* TER. Andr. 451 *B* CATO agr. 127, 2 *A* PRISCILL. tract. 9 p. 91 AMBR. Abr. 1, 9, 87 *PTC.* dragm- (*cf. gr.* δράγμα): PLAVT. Merc. 777 *CD* ENN. scaen. 322 (Cic. div. 1, 132) *Voss. B corr.* (*v. p. 2057, 77*), *Vind.* scaen. 323 *Voss. B corr.* (*v. l. 1*). TER. Andr. 451 *DEG* CATO agr. 127, 2 *b c* (*bis*). CIC. Flacc. 34 (*altero loco*) *et* 43 *cod. Monac.* VAL. MAX. 9, 10 ext. 2; *posteriores passim* (*v. et infra l. 18*), *praecipue scriptores rei medicae, multo saepius* quam drachm-. draghm-: CIC. Flacc. 43 *cod. Vat.* MARCELL. med. de mens. p. 7, 8 sqq. *cod. P* PS. CELS. epist. 3 p. 22, 1. 5 N. *codd. PLA, item* p. 22, 3 *LA.* draum-: ANON. med. ed. Piechotta 166 ORIBAS. syn. 1, 17 *et* 18 *saepius.* eup. 2, 1 P 13. *compendio scriptum:* drachm.: PAPYR. Heidelb. 1001[b] (Apic. ed. V.-G. p. 91) I 2. dr.: PAPYR. Genav. lat. 1 II B 2 sqq. Genav. lat. 4 (*v. infra l. 74*). Tebtun. II 686. Mich. 2217[v.] (*nondum edit.*); *item vel* dr.: *codd. medicorum posteriorum passim.* drag, drāg, drg: *codd. persaepe.* *signo* < *significatur* (*cf. Hultsch, PW V 1632 sq.*): ORIBAS. syn. 1, 17 p. 819. 1, 19 p. 825 *cf.* ISID. orig. 16, 27, 4 METROL. p. 128. 129. 134. *de casibus: nom. vel acc.* drach(g)mum: GLOSS. II 280, 57. 503, 36. V 452, 14. *gen. pl.* -arum: PLAVT. Trin. 425 TER. Haut. 601 PLIN. nat. 21, 141. 22, 26. 27, 22. 39. 28, 119. 36, 148 AMBR. Abr. 1, 9, 87. -um: VARRO ling. 9, 85 sic loquontur, 'hoc mille denarium', non 'hoc mille denari⟨orum⟩', et 'haec duo milia denarium', non 'duo milia denariorum'. si esset denarii in recto casu . . . tunc in patrico denariorum dici oportebat; et non solum in denariis, victoriatis, -is, nummis, *eqs.* *fortasse haec forma subest* CIC. epist. 2, 17, 4 *ubi* dracchum *codd. MG,* drachum *R* (drachmum *vel* drachm. [*i.* drachm(arum)] *Wesenberg, emendationes M. Tullii Cic. epist. 1840, 30*; drachumum *vel* drachum. [*i.* drachum(arum)] *Buecheler, Kl. Schr. I 58*). *apud eos, quorum indices plenos habemus, legitur* ENN. scaen. 322. 323 PLAVT. Merc. 77 Pseud. 86 *sqq.* Trin. 425 TER. Andr. 451 Haut. 601 CATO agr. 127 *bis* VARRO ling. 9, 85 CIC. Flacc. 34 *bis* 43 epist. 2, 17, 4 SCRIB. LARG. praef. p. 6, 15. 17 HOR. sat. 2, 7, 43 VITR. 3, 1, 7 *bis* VAL. MAX. 9, 10 ext. 2. *non apud* CELS., *saepissime* PLIN. nat.

I *pecuniae genus* (*nota:* AMBR. in psalm. 118 serm. 16, 6, 4 sicut . . . mala -a non -a [*locut. vulg.?*], sic malum iudicium non utique iudicium): *definitiones: comparatur cum nummis minoribus:* VITR. 3, 1, 7 videntur civitates Graecorum fecisse, quemadmodum cubitus est sex palmorum, in -a, qua nummo uterentur, aereos signatos uti asses ex ⟨ae⟩quo sex, quos obolos appellant, quadrantesque obolorum . . . viginti quattuor in -a constituisse (GLOSS. II 280, 57 δραχμὴ οἱ ἓξ ὀβολοί. PRISC. gramm. III 409, 21 diximus . . . superius quod tres oboli . . . -am faciunt *spectans* p. 408, 19 -a sive argenteus scripuli tres (*cf. p. 2059, 33*). PRISC. gramm. III 409, 19 quod quattuor -ae sint septuaginta duae siliquae. *pars maioris pecuniae:* SCHOL. Ter. p. 97, 28 mina centum -is appenditur. PRISC. gramm. III 409, 14 singulae *minae Atticae* septuaginta quinque -as habent. 410, 3 Italica . . . mina -as habet . . . nonaginta sex.

A *nummus Graecus* (*Hultsch, PW V 1613 sqq.* MAECIAN. distrib. 45 *victoriatus* olim ut peregrinus nummus loco mercis, ut nunc tetrachmum et -a, habebatur. AMBR. epist. 7, 21 non est -a denarius, sed diversum est. AVG. in psalm. 138, 14 quid est -a? nummus, in quo nummo imago erat ipsius imperatoris nostri): *Graeciae et Italiae:* PLAVT. Merc. 777 -am dato :: dabitur (Pseud. 86 potes . . . mutuam -am dare unam mihi, quam cras reddam [91 Trin. 425] tibi? 93 TER. Haut. 601). Pseud. 88 quid ea -a facere vis? ENN. scaen. 322 quibus divitias pollicentur *harioli,* ab eis -am ipsi petunt; de his divitiis (*sc. quas pollicentur harioli*) sibi deducant -am, reddant cetera (*versum secundum secl. Ribbeck*). TER. Andr. 451 -is est obsonatum decem. HOR. sat. 2, 7, 43 *Davo* quingentis empto -is (*cf. adn. Heinzii*). VAL. MAX. 9, 10 ext. 2 *ut gymnasiarcha Thessalus* tricenas ab *iuvenibus* -as *poenam* exigeret. *civitatum Asiae minoris:* CIC. Flacc. 34 publice (*sc. a civitate Acmonensi Phrygiae*) data -arum CCVI (*ibid. iterum*). 43 se (*Temnitas*) Flacco . . . -arum XV milia dedisse. epist. 2, 17, 4 (*de praeda ex Cilicia reportata*) quod scribis ad me de -um (*v. supra l. 28*) CCCIↃↃↃ, nihil est, quod in isto genere cuiquam possim commodare; omnis enim pecunia *eqs.* *Aegypti* (*v. Schubart, Einf. in die Papyruskunde, 1918, 432*): PAPYR. Genav. lat. 1 I A 5 sqq. (*in rationibus stipendiorum a. 80/81:*) *miles accepit* stip(endium) . . . dr. *tot* (*ibid. passim, v. Mommsen, Hermes 35, 1900, 448 sqq.* [= *Hist. Schr. 3, 123 sqq.*], *Arch. f. Pap.-Forsch. 1, 1901, 277*). *eodem pertinet eiusdem fere aetatis* PAPYR. Genav. lat. 4 (*Arch. f. Pap.-Forsch. 2, 1903, 63 sq.; nota -ae divisionem in a. i. asses, ut vid., item* PAPYR. Tebtun. 686 *saec. II/III*). PAPYR. Amherst, Bruns font.[7] 164 (*in manumissione inter amicos accepta pecunia, in diptycho bilingui a. 221*), 10 *ille* accepit dr. Aug(ustas) dua millia ducentas (δραχμὰς σεβαστὰς δισχειλίας διακοσίας). *item* PAPYR. Mich. 2217[v] (*nondum edit.*), 7 *et* 8 dr. Aug. *Iudaeorum:* VVLG. II Esdr. 7, 70 dedit in thesaurum auri -as (LXX Νεεμ. 7, 70 χρυσοῦς) mille (7, 71 [LXX χρυσοῦ νομίσματος]. 7, 72 [LXX χρυσίου]). II Macc. 12, 43 *Iudas* duodecim milia -as argenti (ἀργυρίου δραχμάς) misit Ierosolymam. RVFIN. hist. 1, 8, 11 quinquagenas -as (ἀνὰ δραχμὰς πεντήκοντα) dividi

[*Bannier*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

iubet *Herodes*. *ad* V. T. lev. 27, 2 sqq. (LXX ἔσται ἡ τιμὴ πεντήκοντα δίδραχμα *eqs., item in sqq.;* ITALA Lugd. didragmum *et sim.*) *pertinet*: CYPR. GALL. lev. 297 taxatio -ae. *ad* V. T. num. 3, 47 (LXX κατὰ τὸ δίδραχμον τὸ ἅγιον. ITALA Lugd. didraghimum sanctum): CYPR. GALL. num. 34 pro quis assumere -am vatibus est licitum.

ad N. T. Luc. 15, 8 (ITALA codd. a b l q *al.*, Hier. epist. 21, 2, 7 VVLG.) mulier habens -as (denarios ITALA cod. e Ps. Cypr. ad Novat. 15) decem, si perdiderit unam -am *pertinent apud* ECCL. (*allegor.*): TERT. pudic. 7 adv. Marc. 4, 32 p. 529 praescr. 11, 4 R. 12, 3 paenit. 8, 4 R. AMBR. epist. 7, 2 HIER. epist. 21, 2, 7. 21, 3, 1 RVFIN. Orig. in gen. 13, 4 p. 119, 9 sqq. B. Greg. Naz. orat. 2, 14 AVG. in psalm. 103 serm. 4, 2. 138, 14 PETR. CHRYS. serm. 169 p. 642^{B} *ibid.* p. 643^{A} ALC. AVIT. carm. 3, 365 VEREC. in cant. 9, 20.

alio spectantia: PRISCILL. tract. 9 p. 91 in euangelio gratior est -a . . . pauperis (*cf.* N. T. Marc. 12, 42 *et* Luc. 21, 2 λεπτὰ δύο, *ubi* VVLG. minuta *vel* aera minuta). AMBR. epist. 7, 20 potest . . . -a pro veteri testamento accipi. ALC. AVIT. carm. 6, 320 tertius ille piger -am tellure latentem promit. *nota translate fere i. q.* 'minimum': CLAVD. MAM. anim. epil. p. 191 ex paupertatis inopia dare -am ei, qui multa scientiarum abundat talenta.

II ***ponderis et mensurae genus***: *definitiones*: *ponderum solidorum*: *comparatur cum pari pondere*: SCRIB. LARG. praef. p. 6 erit . . . nota denarii unius pro Graeca -a (PLIN. nat. 21, 185 -a Attica . . . denarii argentei habet pondus [PLIN. med. praef. p. 9, 13 MARCELL. med. de mens. p. 7, 13 N. ISID. orig. 16, 25, 13]. GLOSS. IV 410, 2 -a genus denarii, certa pars ponderis. *cf.* GLOSS. cod. Voss. Q° lat. nr. 69 ed. Hessels *s. v.*). CARM. de pond. 19 olce . . . ab -a non re, sed nomine differt (EPIPHAN. de mensur. 35 ISID orig. 16, 27, 4). MARCELL. med. de mens. p. 7, 2 N. cheme habet sicut -a *grammas* III.
comparatur cum minore pondere: MARCELL. med. de mens. p. 7, 9 N. victoriatus denarius dimidia pars -ae est (med. 17, 32). SCHOL. Ter. p. 85, 22 -a . . . pondus est duorum denariorum et medii ⟨vel trium⟩ *eqs.* CARM. de pond. 17 scripla tria -am vocitant (PLIN. med. praef. p. 9, 12 LIB. de asse 16 EVCHER. instr. 2 p. 158, 10 PRISC. gramm. III 408, 19 ISID. orig. 16, 25, 13 METROL. p. 127. 128 *al. nota* PELAGON. 277 ut -a una sit scripuli III s(emis). PLIN. nat. 21, 185 -*a* VI obolos pondere efficit (PLIN. med. praef. p. 9, 14). ISID. orig. 16, 27, 3. MARCELL. med. de mens. p. 7, 10 cyathus . . . ad pondus -arum pars decima est. *ibid.* coclearium dimidia pars -ae est.
comparatur cum maiore pondere: CARM. de pond. 20 -am si gemines, erit is quem dicier audis sicilicum (ISID. orig. 16, 25, 18 *sicel* -as appendens duas. METROL. p. 131, 7. *sed* HIER. in Ezech. 4, 9 p. 43 siclus . . . habet -as quattuor). METROL. p. 127, 6 stater habet -as IV (MARCELL. med. de mens. p. 7, 7 N.). CARM. de pond. 21 -ae scriplum si adiecero, fiet sextula quae fertur. CARM. de pond. 24 uncia fit -is bis quattuor (LIB. de asse 15 HIER. in Ezech. 4, 9 p. 43 MARCELL. med. de mens. p. 7, 1 N. EPIPHAN. de mensur. 35 SCHOL. Ter. p. 85, 26 *al.*). CARM. de pond. 30 ter quinque . . . -is et ter vicenis . . . explerier unam *libram Atticam* (METROL. p. 127, 3 libra habet . . . -as XCVI). SCRIB. LARG. praef. p. 6, 17 (p. 21, 17 N.) in libra denarii octoginta quattuor apud nos, sicut -ae apud Graecos incurrunt. CARM. de pond. 34 centum hae (*minae*) sunt -ae (ISID. orig. 16, 25, 21. METROL. p. 127 mna . . . -as habet CXXVIIII. MARCELL. med. de mens. p. 7, 17 N. mna . . . pendit -as Atticas centum. *cf.* PRISC. gramm. III 408, 21 libra vel mina Attica -ae septuaginta quinque: libra vel mina Graia -ae centum quinque). CARM. de pond. 38 talentum . . . sex milia -is (A^1, -as A^2 METROL. p. 126, 21 talentum habet . . . -as VII DCCXL). MARCELL. med. de mens. p. 7, 4 N olyscion facit . . . — I et -as II. p. 7, 14 cyathus pendit -as X. p. 7, 16 hemina habet -as numero LX. *mensurarum umidorum vel frugum*: *comparatur cum mensura pari*: METROL. p. 129, 1 -a Egyptiaca, id est faba Egyptiaca. *comparatur cum minore mensura*: PLIN. med. praef. p. 9, 15 cocleare -a dimidia (METROL. p. 140, 11 ISID. orig. 16, 26, 3). GLOSS.^{L} V Aa D 906 -um viginti siliquis. *comparatur cum maiore mensura*: ISID. orig. 16, 26, 4 concula -a una et dimidia adimpletur. PLIN. nat. 21, 185 cyathus pendet per se -as X (PLIN. med. praef. p. 9, 14 CARM. de pond. 75 ISID. orig. 16, 26, 4 METROL. p. 128, 34). *ibid* acetabuli mensura . . . significat . . . -as XV (PLIN. med. praef. p. 9, 15. *sed* ISID. orig. 16, 26, 5 acitabulus . . . duodecim -as appendens). CARM. de pond. 76 oxybaphon fit, si quinque -*ae* addantur ad *bis quinas* (ISID. orig. 16, 26, 4). PLIN. nat. 21, 185 mna . . . pendet -as Atticas C (PLIN. med. praef. p. 9, 16 METROL. p. 129. 13).

A *in medicamentis*: **1** *generatim*: *additur saepe gen. rei*: CATO agr. 127, 2 turis -am unam conterito et mel coctum -am unam . . . ⟨addito⟩ (*cf. infra l. 79*). PLIN. nat. 20, 21 *bunion* potum . . . ex suci -a. 20, 139 *rutae* -as duas, sulpuris unam et dimidiam sumi (MARCELL. med. 16, 31). 20, 188 anesi -ae tres, papaveris duae miscentur melle (CHIRON 158 admisces piperis -am. MARCELL. med. 14, 55. 58). PLIN. nat. 20, 208 addidere postea -as senas croci *eqs.* (28, 130 sesamae -is IIII. 32, 85. 99 MARCELL. med. 28, 32. *cf. supra l. 75*). 22, 49 datur . . . ad renium dolores -a eius (*anchusae radicis*) potui in vino ([MARCELL. med. 20, 89]. *cf.* 25, 58 Themison binas, non amplius -as datavit. 27, 48. 32, 30 SORAN. 2, 11 [44] *al. nota* CHIRON 253 dabis ei scammonium -as numero II). 24, 147 ad menses trahendos seminis vel radicis -ae II in vini cyathis II sufficiunt. 25, 144 bibitur . . . contra angues suci -a in vino (28, 121 testiculi -a ex aqua contra serpentes bibitur. MARCELL. med. 16, 52 MISC. Tir. p. 60, 20. *cf.* 32, 89 -a pota). 25, 169 ischiadicis -am cum oxymelite . . . propinavere. 26, 55. 59. 114. 27, 22. 86. 32, 106 quidam ita componunt medicamentum: cerae et turis -as XX, spumae argenti XXXX *eqs.* (*cf.* 34, 155 componitur *hygrenplastrum* hoc modo . . . cretae -ae VI, aeris tusi -ae II *eqs.*). 32, 112. 34, 122 ut XVI -ae *misyis* in hemina aceti coquantur (MARCELL. med. 23, 69 decoques). *al. passim.*

2 *locutiones singulares*: **a** *abl. sing. et plur.*: PLIN. nat. 20, 145 *mentastri folia* bibuntur . . . -is duabus (20, 183. 246. 21 175 *bis.* 22, 46. 23, 23. 24, 61. 25, 67. 101. 112 *al. cf. vol. II 1965, 12 sqq.*): 20, 162 *cuminum* potum . . . tribus -is (164. 166. 233. 21, 140. 22, 40. 49. 23, 24. 24, 65. 25, 99. 100. 26, 54 *al.*). 21, 135 adversus serpentes duabus -is in vino succurrit *nardum Gallicum*. 21, 171 *lychnis* ad detrahendam bilem efficacissima duabus -is. 22, 67 Nicander caulem *asphodeli* . . . dedit in vino tribus -is (25, 54. 104. 27, 25. 34, 109). 22, 84 prodest urinis *sium* . . . in vino -is duabus. 23, 158 *silvestris laurus* alvum solvit . . . -is III (26, 54. 70). 25, 127 Vettonicae semen . . . vel farina -a in vini . . . cyathis IIII *mala medicamenta exigit* (*item sing.*: 26, 76. 89. 156). 26, 40. 119. 27, 104 *al.* SER. SAMM. 384 similae (*Dittm.*, simili *codd.*; 'simili -ā *i. simili pondere*' *cum prioribus interpretibus Gnüg, Sprachl. zu Ser. Samm., 1906, 10. 37; Vollmer in editionis indice p. 80 -a abl. heterocl. vocis q. e.* dragma *esse statuit*) -a pix dura piperque franguntur. **b** -ae (-arum) pondere: PLIN. nat. 21, 141 *medicamentum* duarum -arum pondere sumitur (28, 162. 34, 126). 21, 161 datur (22, 26. 54. 23, 23. 26, 44. 27, 129). 21, 178 -ae . . . pondere lusum furoris gigni. 22, 18 *medicamentum* bibitur -ae pondere (24, 71. 27, 39. 31, 119. 36, 148). 22, 70 *asphodeli radix* -ae pondere in vino pota (22, 73. 24, 28. 27, 99. 28, 120); *similia* 22, 133. 25, 125. 26, 28. 112. 27, 27. 35, 182. *cf.* MARCELL. med. 27, 99 cervini cornus . . . scobis . . . ad -ae mensuram . . . datus.

? **3** -a *i. q. pondus? v. supra l. 22 sq.*

B *alia*: PLIN. nat. 11, 184 augeri *cor* per singulos annos in homine et binas -as ponderis ad quinquagensimum annum accedere (*cf.* CENS. 17, 14 *cor anniculi* pendere duas -as, bimi quattuor et sic in annos singulos usque ad quinquaginta accedere binas *eqs.*). AMBR. Abr. 1, 9, 87 puer Abrahae accepit inaures aureas singularum -arum. RVFIN. hist. 3, 6, 19 de quisquiliis undeunde collectis parvissimum pondus -is quattuor distrahebant (*gr.* Ἀττικῶν τεσσάρων).

additamenta: *ad I*: argenti: TER. Haut. 601 VVLG. II Macc. 12, 43. Augusta: *v. p. 2058, 78 sqq.* auri: VVLG. II Esdr. 7, 70. 71. 72. *allegorice*: scientiae: PETR. CHRYS. serm. 169 p. 642^{B}. *ad II*: *cf. p. 2059, 23 sq. 54. 61. 72.*

derivata: drachmalis, drachmeus, drachmissare.

cf. didrachmum, tetrachmum.

drachmālis, -e *a* drachma. *i. q. drachmae pondere, cf.* drachmeus. CASS. FEL. 71 p. 171 facies trociscos -es (*ibid.* p. 172).

drachmeus, -a, -um *a* drachma. *idem quod* drachmalis. ALEX. TRALL. 2, 31 facies troiscos dragmeos (2 p. 267 P. ποίει τροχίσκους ἀνὰ δραχ· α΄. *item* 2^{c}, 67 *et* PHILVM. (Alex. Trall. 2, 97) p. 50 facies trochiscos -chmeos.

drachmisso, -āre, *cf. c.* drachma. *i. q. mercede drachmae conduci solere*: PLAVT. Pseud. 808 illi *coci* -ent (drahcmissent *vel* drahcmis sent *codd.*, drachumissent *Lindsay*) miseri (*cf.* Merc. 777): me nemo potest minoris quisquam nummo (*i. didrachmo*) ut surgam subigere.

drachuma *v.* drachma *p. 2057, 83.*

? **dracium** (δρα[υ]κίον) *v. p. 2067, 44.* *Bannier.*

×draco, -ōnis *m.* [*a gr.* δράκων, -οντος *tractum. Th.*]. *etymologia*: PAVL. FEST. Gloss.^{L} IV p. 177^{a} (p. 67 M.) -es dicti ἀπὸ τοῦ δέρκεσθαι, quod est videre. clarissimam enim dicuntur habere oculorum aciem (MACR. Sat. 1, 20, 3 GRAMM. suppl. 239, 3). *formae*: APPEND. Probi 110 draco, non dracco (*v. Pellegrini, Studi ital. di fil. class. 17, 1909, 359*). *cf. Onom. legitur in codd. hic illic* dracho (*cf. Onom.*). *casus*: CHAR. gramm. I 65, 2 sqq. graeca, quae in 'on' exeunt, ut . . . dracon, leon faciunt genetivum in 'tis' ut . . . dracontis, leontis . . . et amissa 'n' littera latina redduntur et ut oportet declinantur latine, ut . . . draco, leo et faciunt . . . draconis, leonis (*sim.*: MART. CAP. 3, 292 PRISC. gramm. II 255, 8 GRAMM. suppl. 110, 12). *leguntur formae graecae*: *nom. sing.* dracon: SCHOL. Germ. Strozz. p. 116, 2. *acc. sing.* dracontem: ACC. trag. 570. *gen. sing.* dracontis: ACC. trag. 596. *nom. plur.* dracontes: ORIBAS. syn. 4, 7. *genus*: GRAMM. suppl. 109, 35 appellativa masculina, ut hic leo, -o *eqs.* PRISC. gramm. II 146, 13 in 'a' facientia femininum . . . ad imitationem graecorum . . . draco: dracaena (*sim.*: II 209, 7 DIOM. gramm. I 328, 28 DON. gramm. IV 376, 6 CLEDON. gramm. V 41, 6 POMP. gramm. V 164, 5 GRAMM. suppl. 101, 26. 124, 20. 239, 2 -o draca debuisset facere et facit dracaena [-ena *passim codd.*]. SERV. ecl. 2, 63 georg. 3, 245 ISID. orig. 12, 2, 3 GLOSS.^{L} I Ansil. DR 4).

significatio: GLOSS. δράκων. III 523, 5 -es: τυφῶνες. ISID. diff. 1, 165 -o est immanis belua, tracones vero sunt hiatus terrae.

legitur inde ab ENNIO; *apud antiquiores rarius in sermone pedestri, plerumque de monstris et in fabulis a Graecis inventis*: CIC. *quater*, RHET. Her., PAVL. FEST., SEN. contr., SEN. epist., CVRT., TAC. *singulis*

[*Wulff*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

locis; de sidere: VITR. 9, 4, 6, *de vase caldario*: SEN. nat. 4, 24, 2. *praeterea de serpentibus apud* SEN. phil. *semel*, PLIN. nat. *passim*, CVRT. *et apud recentiores.* (*cf. Pottier, Daremberg-Saglio III 403 sqq.*) *v. Onom.*

I *proprie*: **A** *fere i. q. serpens, anguis* (*apud recentiores plerumque magni serpentes hoc nomine significantur*): SERV. Aen. 2, 204 angues aquarum sunt, serpentes terrarum, dracones templorum . . .; sed haec significatio plerumque confunditur (CLAVD. DON. Aen. 2, 225 ISID. diff. 1, 48), *quae distinctio usu non probatur. cf. tamen p. 2062, 2. Onom. III 248, 71.* SCHOL. Verg. Veron. Aen. 5, 95 Santra . . . ait ⟨. . .⟩ -es genus ⟨. . .⟩ accipi pro locorum geniis ideoque loc⟨o . . .⟩go bene accipere pio (*v. Wissowa, Religion u. Kultus² p. 176sq. cf. l. 20sq. p. 2066, 36. Onom. l. c.*). VERG. Aen. 11, 751 raptum . . . -em fert aquila (HOR. carm. 4, 4, 11 PORPH. Hor. carm. 4, 4, 1sqq. OV. met. 4, 715 praebentem Phoebo liventia terga -em occupat *aquila.* PLIN. nat. 10, 17. 35, 28). CVLEX 195 squamosi volventia membra -is (*cf.* PLIN. nat. 2, 67 *sol fertur* flexuoso -um meatu inaequalis). CORN. SEV. frg. 6 sua concordes dant sibila saeva -es. SEN. dial. 4, 31, 6 repentes inter pocula . . . innoxio lapsu -es (LVCAN. 9, 728 qui cunctis innoxia numina terris serpitis, aurato nitido fulgore -es. ADNOT. *ad l.* quasi numina sic habentur -es. *cf. supra l. 11sq. cf. etiam* MART. 7, 87, 7 gelidum collo nectit Cadilla -em *et v. infra l. 70 sq.*). LVCAN. 6, 675 oculique -um (*adhibentur inter funesta in magica arte*). PLIN. nat. 8, 32 *sqq.* (*de -bus elephantos, quorum sanguinem appetunt, constringentibus eorumque lapsu enectis*: 1, 8, 11. 33, 116. 35, 50 SOL. 25, 10*sqq.* PS. SOL. p. 226, 25. AMBR. hex. 3, 9, 4 [*ibid.* coluber]. CASSIOD. in psalm. 148, 7 ISID. orig. 12, 4, 5 ADNOT. Lucan. 9, 732). nat. 8, 35 mirum, unde cristatos Iuba crediderit (11, 122 -um . . . cristas qui viderit, non reperitur. *cf. p. 2064, 56*). *ibid.* generat eos Aethiopia Indicis pares (SOL. 30, 15 inter . . . incendia *montis Aethiopiae* . . . -um magna copia. DRAC. laud. dei 1, 314 *in Africa* concava suscipiunt per montes saxa -es. *cf.* ITIN. Alex. 49). nat. 8, 99 vernam nauseam silvestris lactucae suco restinguit. 10, 197 *pinguescunt* serpentes ovis, spectanda quidem -um arte: aut enim *eqs.* 11, 197 -es emicuisse de extis laeto prodigio traditur. 19, 70 *cucurbita crescit* -is intorti figura (24, 142 *dracunculus radicem habet* -is convoluti modo). 24, 180 *semen graminis* -um morsibus auxiliatur (32, 44. *de veneno eorum*: *cf.* AMBR. in Luc. 7, 3 absit a nobis venenum -is vorare. RVFIN. hist. 11, 22 *gentiles* velut -um calice potato insanire. hist. mon. 8 p. 421ᴰ dirissimus -o omne simul cum spiritu evomens venenum. VAL. CEM. hom. 6, 1 in saevis -bus regnare noxium virus. PRVD. ham. 416 *tela* de sanguine tincta -is. *at contra*: PLIN. nat. 29, 67 -o non habet venena. SOL. 30, 15 *veri -es* verbere *caudae* potius quam rictu nocent. ISID. orig. 12, 4, 4). nat. 25, 14 occisum -is catulum revocatum ad vitam a parente herba . . . eademque Tylonem, quem -o occiderat, restitutum saluti (*cf. p. 2062, 27 sq.*). 29, 68 cauda -is et capite (*medicinae ex -bus: ibid.* -um adipem [29, 128. 30, 117]. 29, 91 iocur. 30, 21 -is os e spina. 30, 84 -is lingua et oculis et felle intestinisque. 30, 91 cauda. 1, 29, 14—40. 1, 30, 43). 33, 116 saniem (*ad pigmenta conficienda*: 35, 50). 35, 121. 37, 157 draconitis lapis . . . e cerebro fit -um (SOL. 30, 16. TERT. cult. fem. 1, 6 de frontibus -um gemmas erui). STAT. Theb. 12, 16 scandentem limina turris . . . fulvum aspexere -em *columbae.* SVET. Nero 6, 4 -e e pulvino se proferente conterritos. APVL. met. 8, 21 iam ex maxima parte consumpto *conservo* immanem -em mandentem insistere. PORPH. Hor. sat. 1, 3, 25 ad amicorum perspicienda vitia tam acute perspicis quam . . . -o (*cf. p. 2060, 60 sq.*). SOL. 30, 15 veris (*cf. supra l. 43*) -bus ora parva . . . et artae fistulae *eqs.* (ISID. orig. 12, 4, 4). AVIEN. orb. terr. 176 spiras crebro sinuat -o seque vel orbe colligit inclinans *eqs.* AMBR. hex. 5, 14, 46 coluber lubricus omnesque serpentes . . . -es quoque sine pedibus sunt (*cf.* RVFIN. hist. mon. 8 p. 420ᴮ -es et angues et cornutas *et v. supra l. 7 sqq.*). HIER. vita Hilar. 30 -o mirae magnitudinis, quos . . . boas vocant. RVFIN. hist. mon. 8 p. 420ᴮ per arenam vestigia tractus -is ingentis. *ibid. saepius.* AVG. civ. 11, 27 immensis -bus (*opp.* exiguos vermiculos). MACR. Sat. 1, 20, 2 revirescunt -es . . . pelle senectutis exuta (*cf.* OV. met. 7, 237 *et infra l. 76 sqq.*). MART. CAP. 2, 197 -is facies. POL. SILV. chron. I p. 543, 32 *inter nomina colubrarum.* DRAC. satisf. 276 despicit et talpas flammeus ore -o. VEN. FORT. carm. app. 1, 160. PALLAD. hist. mon. I 10 immundus spiritus . . . in immanem -em cubitorum septuaginta conversus. PASS. Matth. 22. *nota*: SVET. Tib. 72, 2 erat ei in oblectamentis serpens (*cf. l. 19*) -o, quem . . . manu sua cibaturus *eqs.; fort. certum aliquod genus serpentum indicare voluit, cf. supra l. 33 sq.* *symbolice de mundo, sole, tempore*: MACR. Sat. 1, 9, 12 *Phoenices* imaginem eius (*i. Iani, qui mundus vel caelum est*) exprimentes -em finxerunt in orbem redactum caudamque suam devorantem, ut appareat mundum et ex se ipso ali et in se revolvi. 1, 20, 1 ad ipsum solem species -is refertur, quia sol . . . in altitudinem suam ut in robur revertitur iuventutis (*cf. supra l. 65*). 1, 20, 3 -em inter praecipua solis argumenta esse (*cf.* 1, 19, 18). MART. CAP. 1, 70 flammivorum quendam -em caudae sua ultima devorantem, quem credebant anni numerum nomine perdocere. *ornamentum ad serpentis similitudinem factum* (*cf. p. 2066, 38*): VAL. FL. 3, 190 qua caerulus ambit balteus et gemini committunt ora -es. MART. CAP. 2, 181 antias -bus circumflexa *Venus.* CARM. epigr. 1037, 7 -o ('*torquis aureus draconarius*' *Buecheler ad l.*) consumpsit domina speciosus ab artus.

sacri -es in templis aluntur (*cf. p. 2061, 7 et v. Cumont, PW. V 1634 sq.*). PROP. 4, 8, 3 Lanuvium annosi vetus est tutela -is (*v. Wissowa, Rel. u. Kult.² p. 18*). VAL. FL. 2, 276 referam lotos in templa *Bacchi* -es (*cf.* AVIEN. orb. terr. 1369 *bacchae* viroso pectus vinxere -e). PAVL. FEST. Gloss.ᴸ IV p. 233ᵇ (p. 110 M.) in insula Aesculapio facta aedes . . .; eiusdem esse tutelae -em (*de serpente Epidaurio ex templo Aesculapii Romam advecto*: PORPH. Hor. sat. 1, 3, 25 LACT. inst. 2, 16, 12 CLAVD. 24, 173 PAVL. NOL. epist. 49, 8 *cf.* SIDON. carm. 2, 126). TERT. uxor. 1, 6 *virgines Vestales* auspicia poenae suae cum ipso -e curantes (PAVL. NOL. carm. 32, 144 *Vestae virgines* epulas audio portare -i, qui tamen . . . diabolus ipse est. *v. Wissowa, Rel. u. Kult.² p. 185, 6*). *de numine v. Onom. adde*: RVFIN. Greg. Naz. orat. 3, 4, 2 nec puellae apud nos raptus celebratur . . . non Triptolemus nec -es. *attribuitur dis: Aesculapio*: PAVL. FEST. *v. supra l. 6.* MACR. Sat. 1, 20, 1 simulacris et Aesculapii et Salutis -o subiungitur. 1, 20, 2. *cf. supra l. 6 sqq. Apollini: v. infra l. 48. Iovi: v. infra l. 50. Mercurio*: MART. 7, 74, 2 cui torto virga -e viret. HYG. astr. 2, 7 p. 43 *sq.* (*narratur fabula*). MACR. Sat. 1, 19, 16. *cf.* INSCR. Not. d. scavi 1896 p. 446 (*Mediol.*) Mercurio . . . don(um) ded(it) -es aureos libr(arum) quinque. *adde*: CORP. V 6965 dracon(em) aur(eum) p(ondo) I deae don(um) posuit. VI 30866 (= X 1599) ⟨ex⟩ viso draco⟨ne⟩m . . . ⟨ded⟩it. *in fabulis Graecorum, inprimis mythologicis*: CIC. carm. frg. 22, 11 immani specie tortuque -em terribilem (*Hom. Il. 2, 308* δράκων. div. 2, 65. OV. met. 12, 13 serpere caeruleum Danai videre -em in platanum). div. 2, 135 visus ei (*Alexandro*) dicitur -o . . . radiculam *medicinalem* ore ferre (CVRT. 9, 8, 26 *cf. p. 2061, 45 sqq.*). LVCR. 5, 905 prima leo, postrema -o, media ipsa Chimaera (*Hom. Il. 6, 181* SEN. epist. 113, 9). VERG. georg. 4, 408 *Proteus fiet* tigris squamosusque -o (*Hom. Od. 4, 457* δράκων). Aen. 2, 225 *in fabula de Laocoonte* (CLAVD. DON. *ad l.* PLIN. nat. 36, 37). OV. met. 2, 561 infantemque (*Ericthonium*) vident *nymphae* adporrectumque -em (LACT. inst. 1, 17, 4 PROB. Verg. georg. 1, 244 *sqq.*). met. 4, 599 lubrica . . . cristati colla -is (*de Cadmo et Harmonia in -es conversis*: 4, 603 placidi . . . -es. Ib. 347 generoque -um. AVIEN. orb. terr. 544 caeruleos. HYG. fab. 6 p. 40). met. 4, 771 crinita -bus ora *Medusae* (PLIN. nat. 34, 76 -es in Gorgone *Minervae. sim.*: PETRON. 124, 275 obsessa -bus ora *Discordiae.* VAL. FL. 6, 57. CLAVD. 3, 378 *Megaera* -um tonsa comas). met. 9, 68. SEN. Herc. f. 787 longusque torta sibilat cauda *Cerberi* -o. PLIN. nat. 8, 61 Thoantem . . . servatum a -e (1, 8, 22. 10, 207). 10, 137 Melampodi . . . aures lambendo dedisse intellectum avium sermonis -es. 35, 63 Hercules infans -es duos strangulans (PANEG. 10 [4], 16, 6 [*syn.* angues]. HYG. fab. 30 p. 63, 22 CLAVD. carm. min. app. 2, 29. 59. DRAC. Romul. 4, 20 tumida cervice -es. 4, 24). SOL. 9, 18 Olympias Alexandri mater . . . se coitu -is consatam affirmaret (MART. CAP. 6, 655. *cf.* CIC. div. 2, 135 quem mater *Alexandri* Olympias alebat. *sim. de Caesare Augusto*: SVET. Aug. 94, 4 *unde Apollinis filius esse existimabatur.* SIDON. carm. 2, 126 Phoebigenam sese gaudebat haberi, Paeonii iactans Epidauria signa -is. *de Scipione Africano*: AVR. VICT. vir. ill. 49, 1 *unde Iovis filius habebatur. de Galerio*: PS. AVR. VICT. epit. 40, 17). ITIN. Alex. 21 duos corvos draconesve praevios ivisse *Alexandro.* LAMPR. Comm. 9, 6 *homines* in gigantum modum formavit ita ut a genibus . . . linteis quasi -es tegerentur (MACR. Sat. 1, 20, 9 *gigantum* pedes in -um volumina desinebant *eqs.*). CARM. Arnob. nat. 5, 21 taurus -em genuit et taurum -o (*graece*: FIRM. err. 26, 1; *de Iove, cf.* SIDON. carm. 11, 90). HYG. astr. 2, 14 p. 50, 24 *sqq. fabula de Triopa.* 2, 14 p. 51, 5 *sqq. de Phorbante.* SCHOL. Germ. Bas. p. 94, 9 *canem* custodem datum Europae una cum -e (SCHOL. Germ. Strozz. p. 167, 8 Sang. p. 167, 17). AVG. civ. 18, 12. *adde*: OV. met. 7, 358 facta . . . de saxo longi simulacra -is (*fabula incerta*). TAC. ann. 11, 11 adfuisse infantiae eius (*Domitii*) -es in modum custodum, fabulosa et externis miraculis assimilata. *passim in libris veteris et novi testamenti* (*textus graecus ubique fere* δράκων *exhibet, ubi in* ITALA *et* VVLG. *-o legitur; at* ὄφιν: exod. 7, 15; σειρήν: Iob 30, 29 Is. 13, 21. 34, 13. 43, 20; στρουθῶν: Ier. 10, 22. 14, 6). CYPR. GALL. num. 543 tumidum formare -em aere flavo iussus *Moyses* (LXX num. 21, 8 ὄφιν. ITALA cod. Lugd. colubrum. VVLG. serpentem). *apud christianos de diabolo* (EVCHER. form. 4 p. 30, 1 -o: diabolus vel apertus persecutor): TERT. adv. Marc. 4, 24 p. 502, 20 quorum (*colubrorum*) . . . princeps in serpentis et -is . . . nomine deputetur. ITALA (Aug. civ. 20, 7) *et* VVLG. apoc. 20, 2 -em (δράκοντα) illum (*deest* VVLG.), serpentem (ὄφιν) antiquum, qui cognominatus (*deest* VVLG.) ut diabolus et satanas (AVG. in psalm. 103 serm. 4, 7. PAVL. NOL. carm. 19, 158 *syn.* coluber. ALC. AVIT. carm. 4, 146 antiquo . . . submissa -i effera gens hominum). FIRM. err. 26, 2 -o est, qui colitur. 26, 3. PRISCILL. tract. 1 p. 18, 8 sive serpens ponatur aut -o, scimus quia zabolus est. HIER. epist. 21, 11, 1. RVFIN. Orig. in gen. 1, 2 princeps huius mundi, adversarius -o et angeli eius. PAVL. NOL. carm. 15, 130 sua cum -o lividus excitat arma. 32, 144 *v. supra l. 11.* AVG. gen. ad litt. 7, 10 p. 209, 6 *diabolus* dictus est et leo et -o. in psalm. 39, 1. 103 serm 4, 6 inimicum ecclesiae quendam -em. *ibid. saepius.* CARM. adv. Marc. 1, 174 organa saeva -is. 2, 171. 3, 290 spirante (*l. aspirante*) -e. CYPR. GALL. gen. 107. 118 (*syn.* anguis, serpens). PROSP. in psalm. 103, 25 *sqq.* VICT. VIT. 1, 49

[Wulff]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

uxor sibilans vociferatione -is. GREG. M. moral. 7, 36 perversa . . . mente -o cubat. ORIG. in Matth. 13, 4 (δρακόντων). ISID. in gen. 5, 8 aspidem dixit mortem, basiliscum peccatum, leonem antichristum. -em diabolum (*cf.* VVLG. psalm. 90, 13). ACT. Archel. 44, 7 p. 65, 13 -em illum, qui nobis semper inimicus est. CARM. epigr. 748, 9 saevoque -e obluctante. *adde*: GREG. M. moral. 7, 36 quid per -es nisi malitia . . . designatur? *nota de homine adversario*: HIER. c. Ioh. 25 vultum -is evolvam et dogma Origenis . . . exponam.

B *monstrum fabulosum mirae magnitudinis, serpentis simile*: AVG. gen. ad litt. 3, 9, 13 p. 72, 17 -es . . . sine pedibus et in speluncis requiescere et in aerem sustolli perhibentur; . . . non facile noti sunt, litterae tamen . . . nequaquam de istorum animantium genere tacuerunt. in psalm. 148, 9 circa aquam versantur, de speluncis procedunt, feruntur in aera; . . . maiora *animalia* non sunt super terram. CASSIOD. in psalm. 148, 7 -o est sulcata squamis in modum serpentis producta nimis corporea magnitudo, qui naturali fervore succensus . . . aquosis speluncis inhabitat; . . . volitare narratur *eqs.* PRIMAS. in apoc. p. 862^{C} -es . . . animalia sunt terrena saepe in aquis habitantia, omnibus paene bestiis grandiora. *fusius*: ISID. orig. 12, 4, 4—5. RHET. Her. 4, 49, 62 per forum medium tamquam iubatus -o serpit *eqs.* (*cf.* STAT. Theb. 2, 279 viridumque -um lucentes a fronte iubas). LVCAN. 3, 421. SCHOL. Hor. gloss. *Γ* carm. 4, 4, 64 *sunt* ibi (*i. in deserto iuxta Thebas*) onocentauri . . . -um et omnia monstrorum genera. ANON. Vales. 14, 84 *mulier* quattuor generavit -es *eqs.* SIDON. epist. 5, 13, 2 ira celer . . . ceu -o e specu vix evolutus . . . Gabalitanis e proximo infertur *Evanthius*. *in fabulis Graecorum*: *de -e Medeae ab Iasone interfecto*: ENN. scaen. 274 -is saevi sopivi impetum (OV. epist. 12, 171 potui sopire -em. met. 7, 149. *cf.* 7, 36 insopitumque -em). OV. epist. 6, 13 pervigilem (met. 7, 149 *describitur. cf.* vigilem: MANIL. 3, 11 VAL. FL. 2, 382). met. 7, 31 avido. VAL. FL. 1, 60 possessa -e vellera. 7, 550. 8, 60 oculos et lumina torva -is. 8, 71. 92. *saepius*. MART. 12, 53, 4 incubus gazae ut magnus -o *eqs.* SCHOL. Germ. Strozz. p. 143, 8 DRAC. Romul. 10, 33. *de viris e dentibus -is natis*: LACT. inst. 6, 10, 19 SCHOL. Hor. carm. 4, 4, 61. *de -e mala Hesperidum custodiente, qui ab Hercule interfectus est* (*cf. Onom. III p. 249, 33 sqq.*): VARRO Men. 299 hydram Lernaeam et -em Hesperidum. CIC. carm. frg. 33, 43 tortu multiplicabili -em. VERG. Aen. 4, 484. PROP. 2, 24^{b}, 26 ab Hesperio mala -e ferat. OV. met. 4, 647. 9, 190 insomni (SCHOL. Germ. Strozz. p. 118, 3. *sim.*: LVCAN. 9, 357 insopiti. SOL. 24, 4 pervigili. SCHOL. Germ. Strozz. p. 117, 7 pervigilem. MART. CAP. 6, 667 vigilem). SEN. Herc. f. 532 pomis divitibus praepositus -o. PLIN. nat. 5, 3. MART. 13, 37, 2 haec Massyli poma -is erant. HYG. astr. 2, 3 p. 33 sq. 2, 6 p. 41 fab. 30 p. 64, 22 SCHOL. Germ. Bas. p. 60, 13 PROB. Verg. georg. 1, 2, 4—6. *inde -es thesauros sim. custodire dicuntur*: CIC. Phil. 13, 12 domini patrimonium circumplexus quasi thesaurum (*om. t*) -o. PHAEDR. 4, 20, 3 -is speluncam intimam, custodiebat qui thesauros abditos (*narratur fabula*). MACR. Sat. 1, 20, 3 aedium, adytorum, oraculorum, thesaurorum custodiam -bus assignari. *cf.* PLIN. nat. 16, 234 in quo *specu* manes eius (*Scipionis*) custodire -o traditur. *-es currus vehunt: Medeae*: OV met. 7, 218 volucrum tractus cervice -um currus. 7, 220 frenataque colla -um. 7, 234 pennisque -um. 7, 236. 398 Titaniacis. fast. 2, 41 vectam frenatis per inane -bus (trist. 3, 8, 3 Medeae vellem frenare -es. VAL. FL. 1, 68 curru saevos frenasse -es). HYG. fab. 27 p. 56, 8. *Cereris*: OV. met. 8, 795. 812 fast. 4, 561. CLAVD. rapt. Pros. 1, 181 sinuosa -um membra regens. 3, 54 caerulei. *Circes*: VAL. FL. 7, 120 aligeri Circen rapuere -es. *Triptolemi*: SEN. contr. 10, 5, 28 iunctis -bus sulcavit auras. HYG. astr. 2, 14 p. 49 *sq.* SIDON. epist. 6, 12, 6 *Triptolemi navibus* poetae deinceps formam -um deputaverant. *de hydra Lernaea*: SEN. Ag. 835 morte fecundum domuit -em. Herc. O. 1535. DRAC. Romul. 4, 48 crescunt gaudentque mori fera colla -um. *de serpente Pythio ab Apolline interfecto*: SEN. Herc. f. 455 sagittas imbuit Phoebi -o. BVC. Eins. 1, 32 MAR. VICTORIN. gramm. VI 50, 19 interfecto Pythio -e. AVSON. 389, 4 Pythia placando Delphi statuere -i. 413, 13. HYG. fab. geneal. p. 12 Python -o divinus. SCHOL. Verg. Veron. georg. 3, 6. Aen. 3, 693 -em Pythonem. PAVL. NOL. carm. app. 2, 52 pulsor -is inferi. MACR. Sat. 1, 17, 51. 52 GRAMM. VI 633, 23. *de -e Martis a Cadmo interfecto*: HYG. fab. 6 p. 40 SCHOL. Hor. ars 157. *in libro novi testamenti*: ITALA (Priscill. tract. 1 p. 9, 2) *et* VVLG. apoc. 13, 2 dedit ei (illi) *bestiae* -o sedem (virtutem) suam. ITALA (Priscill. tract. 1 p. 13, 10) *et* VVLG. apoc. 16, 13. VVLG. apoc. 12, 13 -o magnus rufus. *passim in* apoc. 12—13. 16, 13. 20, 2 *cf.* PHOEBAD. c. Arrian. 12 PS. ORIG. tract. 18 p. 197, 9.

C -o marinus: *nomen animalis marini venenosi, fort. piscis* (*cf.* GLOSS. II 280, 41 -o: δράκων ὁ ἰχθύς. III 186, 32. 256, 45 δράκων *inter nomina piscium, al.* EVSTATH. Bas. hex. 7, 2 -es . . . et muraenae et anguillae . . . venenosis potius serpentibus quam piscibus pro naturae similitudine copulantur): *legitur -o non addito adiectivo*: EVSTATH. Bas. hex. 7, 2 p. 937^{C} PLIN. nat. 32, 148. POL. SILV. chron. I p. 544, 13 *inter* nomina natantium. GLOSS. *v. l. 76.* PLIN. nat. 32, 148 -o . . . gerriculae amplae similis *est*, aculeos in branchiis habet ad caudam spectantes, sic ut scorpio laedit (ISID. orig. 12, 6, 42 *ubi* -o marinus). PLIN. nat. 9, 82. 26, 31 (*remedia adversus eos.* 27, 50. 31, 96 contra canis morsus -isque marini. 32, 45 ictus. 32, 47. *ibid.* -o . . . marinus ad spinae suae, qua ferit, venenum ipse impositus). 32, 79 dentium dolores sedantur ossibus -is marini. 1, 9, 42. 1, 32, 17.

II ***translate*:** **A** *nomen siderum* (GLOSS. III 170, 9. 241, 64. 293, 26 δράκων *inter nomina siderum*): **1** *serpens, qui est inter duas Arctos* (*de quo v.* CIC. Arat. frg. 8 GERM. 48—64, *syn.* serpens. AVIEN. Arat. 140—168 HYG. astr. 3, 2 p. 81 *sq.* SCHOL. Germ. Bas. p. 60. *de origine eius v. etiam* PROB. Verg. georg. 1, 244 *sqq.* HYG. astr. 2, 3 p. 34. 2, 6 p. 41): CIC. Arat. frg. 8, 2 torvus. Q. CIC. frg. 1, 17 squama . . . torta -is. MANIL. 1, 452. 564 (*vers. spur.*). 627 spiras (AVIEN. Arat. 449 flexi . . . spira -is). VITR. 9, 4, 6 GERM. 58. 273 torti. SEN. Thy. 871. AVIEN. Arat. 160 sibila protenti succedunt ora -is. 169. 193 tempora . . . maculosi prona -is. 201. 449 SCHOL. Germ. *passim, v. ind.* MART. CAP. *v. ind.* *nota pluraliter*: MANIL. 5, 715 flexos in lubrica terga -es (*M*, leones *GL*; flexus . . . -is *Breiter. cf. Wageningen et Housman ad l.*) **2** *serpens, quem Ophiuchos tenet*: MANIL. 5, 389 Anguitenens magno circumdatus orbe -is. *cf.* HYG. astr. 2, 14 p. 49 *sqq.* **3** *Hydra, quae in australi parte caeli est*: CARM. poet. min. V 68, 64. **B** *signum militare ad serpentis similitudinem formatum* (*v. Fiebiger, PW. V 1633 sq.; Grosse, Röm. Militärgesch. p. 231 sq. 310*): SCHOL. Hor. gloss. *Γ* carm. 4, 15, 6 signa: vexilla aquilarum et -um. ISID. orig. 18, 3, 3 -um signa ab Apolline morte Pythonis serpentis inchoata sunt, dehinc a Graecis et Romanis in bello gestari coeperunt. NEMES. cyn. 85 sinuatque truces levis aura -es. VOPISC. Aurelian. 28, 5 Persici. TREB. Gall. 8, 6 -es et signa templorum omniumque legionum. VEG. mil. 1, 23 -es et signa constituunt. 2, 13 -es . . . per singulas cohortes . . . feruntur ad proelium. 3, 5 muta signa sunt aquilae, -es *eqs.* AMM. 15, 5, 16 cultu purpureo a -um et vexillorum insignibus . . . abstracto. 16, 10, 7 purpureis subtegimentis texti . . . -es hastarum . . . summitatibus illigati. 16, 12, 39 purpureum signum -is summitati hastae longioris aptatum. PRVD. cath. 5, 56 signaque bellica praetendunt tumidis clara -bus (GLOSS. *ad l.* -es depicti erant in vexillis). perist. 1, 35 ventosis -um . . . palliis. c. Symm. 2, 713 prima hasta -es praecurrit. CLAVD. 5, 365 spiris . . . remissis mansuescunt varii vento cessante -es. 7, 138 picta -um colla levant (*syn.* serpens). 8, 545 ferventesque tument . . . -es. 10, 193 bellatrices aquilae saevique -es. 28, 566 quid fixa -um ora velint, ventis fluitent an vera minentur sibila *eqs.* AVG. doctr. christ. 2, 3, 4 vexilla -esque militares per oculos insinuant voluntatem ducum. in psalm. 73, 8 vexilla sua, aquilas suas, -es suos, signa Romana (PS. RVFIN. in psalm. 73, 5). SIDON. carm. 2, 233 hostiles . . . horrere -es. ACT. Archel. 41, 10 p. 61, 10. **C** *vas in quo aqua calefit*: SEN. nat. 3, 24, 2 facere solemus -es et miliaria . . . in quibus aere tenui fistulas struimus, ut saepe eundem ignem ambiens aqua per tantum fluat spatii, quantum efficiendo calori sat.

D *t. t. vinitorum*: PLIN. nat. 14, 12. 17, 182 veterem . . . palmitem in longum et ad quartum usque pedamentum emitti, quod alii -em, alii funiculos vocant. 17, 206 ita appellamus palmitem emeritum pluribusque induratum annis. 17, 211 toros futuri -is.

iuncturae: *accedunt adiectiva*: adversarius: RVFIN. Orig. in gen. 1, 2. aliger: VAL. FL. 7, 120. annosus: PROP. 4, 8, 3. antiquus *v. p. 2062, 75.* augustus(?) *v. Onom. III 248, 74.* avidus: OV. met. 7, 31. auratus: VAL. FL. 6, 57. aureus *v. p. 2062, 21.* caeruleus: OV. met. 12, 13 AVIEN. orb. terr. 544 CLAVD. rapt. Pros. 3, 54. carus: VAL. FL. 8, 92 (*Medeae*). concors: *v. p. 2061, 18.* convolutus: PLIN. nat. 24, 142. cristatus: OV. met. 4, 599 PLIN. nat. 8, 35 ISID. orig. 12, 4, 4 (*cf. p. 2061, 28*). dirissimus: RVFIN. hist. mon. 8. divinus: HYG. fab. geneal. p. 12. Epidaurius: PAVL. NOL. epist. 49, 8. morte fecundus: SEN. Ag. 835 *v. p. 2063, 60.* flammeus ore: DRAC. satisf. 276. flammivorus: MART. CAP. 1, 70. flexus: MANIL. 5, 715 AVIEN. Arat. 449. flexuosus: SCHOL. Germ. Strozz. p. 189, 7. fulvus: STAT. Theb. 12, 16. gelidus: MART. 7, 87, 7. Hesperius: PROP. 2, 24^{b}, 26. hostilis: SIDON. carm. 2, 233. immanis: APVL. met. 8, 21 HYG. fab. 30 p. 64, 22. RVFIN. hist. mon. 8 immanissimo. PALLAD. hist. mon. I 10 p. 287^{A}. immensus: AVG. civ. 11, 27. inferus: PAVL. NOL. carm. app. 2, 52. ingens: RVFIN. hist. mon. 8 ADNOT. Lucan. 9, 732. insomnis: OV. met. 9, 190 SCHOL. Germ. Strozz. p. 118, 3 (*v. p. 2063, 39*). insopitus: OV. met. 7, 36 LVCAN. 9, 358. intortus: PLIN. nat. 19, 70 (*cf.* tortus). iubatus *v. p. 2063, 21.* iugeralis: ITIN. Alex. 49. letifer: LVCAN. 9, 729. lividus: PAVL. NOL. carm. 15, 130. longus: OV. met. 7, 358 SEN. Herc. f. 787. lubricus: AVG. in psalm. 39, 1. maculosus: AVIEN. Arat. 193. magnus: MART. 12, 53, 4 VVLG. Dan. 14, 22 apoc. 12, 3. SCHOL. Germ. Strozz. p. 116, 2 maximus. marinus *v. p. 2063, 75.* Massylus: MART. 13, 37, 2 (*v. p. 2063, 42*). militaris: AVG. doctr. christ. 2, 3, 4 (*v. supra l. 39*). aurato nitidi fulgore: LVCAN. 9, 728. Paeonius: CLAVD. 24, 173 SIDON. carm. 2, 126 (*v. p. 2062, 9 sq.*). Persicus: VOPISC. Aurelian. 28, 5 (*v. supra l. 25*). pervigil *v. p. 2063, 29 et 40.* pessimus: PASS. Matth. 22 p. 248, 26. placidus: OV. met. 4, 603 (*v. p. 2062, 35*). Pythius: MAR. VICTORIN. gramm. VI 50, 19. rufus: VVLG. apoc. 12, 3. saevus: ENN. scaen. 274 VAL. FL. 1, 68. 8, 438 CLAVD. 10, 193 VAL. CEM. hom. 6, 1 CARM. epigr. 748, 9. sanctus: CORP. VI 143 (*v. Onom. III 248, 72*). septentrionalis: SCHOL. Germ. Strozz. p. 108, 9. 190, 10. speciosus: CARM. epigr. 1037, 7 *v. p. 2062, 1.* squameus:

[*Wulff*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

AVIEN. Arat. 140. squamosus: VERG. georg. 4, 408 CVLEX 195. terribilis: CIC. carm. frg. 22, 11. Titaniacus: Ov. met. 7, 398 (*v. p. 2063, 52*). tortus: GERM. 273 MART. 7, 74, 2. tortuosus: FIRM. err. 21, 2 (*cf. p. 2064, 68*). torvus: CIC. Arat. frg. 8, 2. trux: NEMES. cyn. 85 (*v. p. 2064, 25*). tumidus: PRVD. cath. 5, 56 CYPR. GALL. num. 543. varius: CLAVD. 5, 365. venenatus: VVLG. sap. 16, 10. verus: SOL. 30, 15 (*v. p. 2061, 57*). vigil: *v. p. 2063, 30. 41.* vigilantissimus: PAVL. FEST. p. 110. viridis: STAT. Theb. 2, 279. virosus: AVIEN. orb. terr. 1369. volucer: Ov. met. 7, 218.

deriv.: draconarius. ? draconitis. dracunculus.

compos.: draconigena. draconipes.

dracōn *v. p. 2060, 70.*

dracōnārius, -ī *m. a* draco. *legitur* τρακωναριος *infra l. 28. nom. sing.* δρακωναρις *v. infra l. 25. cf.* IOH. MOSCH. 20 (Migne gr. 87, 3) p. 2868[A] δρακοναρις τις. *i. qui draconem militarem portat* (GLOSS. II 280, 42 δρακοντοφόρος. LYD. mag. 1, 46 δρακονάριοι· δρακοντοφόροι. *v. Fiebiger, PW. V 1634*): VOPISC. Aurelian. 31, 7 aquiliferi legionis tertiae cum vexilliferis et -o. AMM. 20, 4, 18 abstractum sibi torquem, quo ut -us utebatur. VEG. mil. 1, 20 -i atque signiferi. 2, 7 signiferi, qui signa portant, quos nunc -os vocant. 2, 13 dracones per singulas cohortes a -is feruntur. COD. Iust. 1, 27, 1, 35 (*a. 534*) in schola -orum hominibus decem annonae undecim . . .; ita: primo annonae duo *eqs.* CORP. VI 32968 Bantio -us hic requiescit in pace. INSCR. Not. d. scavi 1890 p. 343 Fl. Iovinianus bearcus -us. INSCR. Dessau 8881 Μαννος στρατιώτης ἱππεὺς σαγιτταρις δρακωναρις ἐξ οφικ⟨ε⟩ου . . . Καστοριον. PAPYR. Wessely Wien. Stud. 24, 127 (*a. 511*) τῷ καϑοσιο(μένῳ) δρακοναρίῳ ἀριϑμοῦ τῶν ⟨. . .⟩ κλιβαναρίων. *ibid.* (*Lond. 113, 1 saec. VI*) Φλ(αουιος) Δελματιος . . . τρακωναριος. NOT. Tir. 99, 61. *dub.*: CORP. III 14333, 1 Saturnino mil(iti) l(egionis) M(artensium?) d(ra)conarius *Mommsen dubitans.*

? **dracōnātio,** -ōnis *f.* CHIRON 354 venas curvas habebit et tumentes in modum -is (*v.* tragonatio *a* τράγανον *'cartilago'*).

[**draconia** *v. p. 2066, 3.*]

dracōnigena, -ae *c.* [*a* draco *et* gignere, *cf.* δρακοντογενής. *Th.*]. *i. q. a dracone generatus*: Ov. fast. 3, 865 inque -am . . . urbem (*i. Thebas*) desilit *Nephele* (*cf. infra l. 53*). SIDON. carm. 2, 80 quaeque -ae (*i. Alexandro*) portas non clauserat hosti . . . Babylon (*cf. p. 2062, 45 sqq.*).

? **dracōnipēs,** -pedis. *siquidem de voce constat, cf. c.* draco *et* pes; *v. etiam infra* dracontopes. SCHOL. Stat. Theb. 5, 569 Gigantes serpentinis pedibus fuisse dicuntur, quos -es (-is *Pb*, draconiopedas *MPa*; *leg.* δρακοντόποδας *vel* dracontopedas? *cf. p. 2066, 31*) vocant.

? **dracōnītis** [*si recte traditum, a* draco *graeca positione, cf.* dracontites. *Th.*]. *gemma*: PLIN. nat. 37, 158 -is sive dracontias. *v. p. 2066, 5. 10.*

dracontarium, -ī *n.* *δρακοντάριον *a* δράκων *deminutive. significare videtur ornamentum capitis anguem vel angues imitans*: TERT. coron. 15 quid caput strophiolo aut -o damnas diademati destinatum?

dracontēus, -a, -um. δρακόντειος. **1** *adi.*: SERV. georg. 3, 113 natus est puer -is pedibus (*Ericthonius*). HYG. fab. 67 p. 74, 2 si quis ex -o genere superesset (72 p. 76, 10). 68 p. 75, 19 ex -a progenie aliquis. **2** *subst. fem.* **dracontēa** (dracontia), -ae. *in codd. passim* dragont-, tragont-. *nomen herbae* (*de qua v.* DIOSC. lat. 2, 152 PS. APVL. herb. 14. *cf. Diosc. 2, 166. 167 W.; eadem esse videtur quae* dracontion). PS. APVL. herb. 14 a Graecis dicitur -a . . .; Itali -a. draconis sanguine nata fertur esse -a. ISID. orig. 17, 9, 35 -a vocata, quod hasta eius varia sit in modum colubri similitudinemque draconis imitetur, vel quod eam herbam vipera timeat. GLOSS. herba varia ut serpens. herba in modum serpentis. pitonion (PS. APVL. β). Asclepias (PS. APVL.). antomalis (PS. APVL. anchomanes). pagromaton (PS. APVL. sanchomaton *vel* panchro-). afrissa (PS. APVL.). therion (PS. APVL. β), thyonis, terifonon (PS. APVL. β, theriophonon *al.*) unum sunt, id est -a. dorcadion (PS. APVL.). corcodrillion (PS. APVL.). eminion (Aegyptii eminion PS. APVL.). colubrina (*cf.* PS. DIOSC. 2, 166 *RV* κολουβρουμ). proserpinale. alipitanon (alii pythonion? *Goetz*). aucyion (augyon *vel* -ion PS. APVL. β). adrizafot (Libii adr- PS. APVL. *Vr*). adilla (Daci adila PS. APVL. *Vr*). cronice (PS. APVL. β). licorcon (licorcorcon, licopsolon [PS. APVL. β] *i.* λύκοψον). ezegontas (profetae ez- PS. APVL. β). auricula asinina (PS. APVL. *VrB*). talpiriola (*cf.* III 595, 56 talpiriola: erba draganteae similis. 629, 53 talpiriola, id est dragontea simulat). ameus as lepadias (*i.* homoeos asclepiadias? *Goetz*). lalela, id est -a. *adhibetur in medicina*: PELAGON. 84 radiculae -ae (VEG. mulom. 2, 150, 1 radix. MARCELL. med. 20, 115. CASS. FEL. 9 p. 17 ORIBAS. syn. 8, 29. *cf.* GLOSS. III 560, 45 -a radix: dragontius rizis). PELAGON. 373 VEG. mulom. 1, 59. 60. MARCELL. med. 9, 45 sucus (THEOD. PRISC. eup. faen. 9. 43). *ibid.* semen (10, 62. GLOSS. semen -ae: catrios [*i.* κάχρυος. *Heraeus in plagulis*] *vel* carion. citraos). *scribitur* dracontia: PLIN. nat. 18, 64 ex omni . . . genere grani praetulit *Graecia* -an et *eqs.* (*var. lect.* -iam, -ion). THEOD. PRISC. eup. faen. 74 dictamnus aut -a (*var. lect.* -ea). CAEL. AVR. chron. 2, 14, 205 -a herba sive quae appellatur aron (*item Diosc. 2, 166, 167 W.; cf. p. 2066, 18 sqq.*).

dracontiās (dracontia), -ae *m.* [δρακοντίας. *Th.*] *nomen gemmae* (GLOSS.[L] III Abstr. DA 4 -a [*vel* -as]: gemma ex cerebro serpentis. V Abba DA 12 dracon⟨t⟩ia: gemma ex cerebro piscis vel serpentis. Corp. D 364 -a: gimrodr [*anglosax.* gimm *'gemma'*]): PLIN. nat. 37, 158 draconitis sive -as e cerebro fit draconum, sed nisi viventibus absciso capite non gemmescit. 1, 37, 57 (*var. lect.* -tinis, -tites. *cf. infra l. 9*). SOL. 30, 16 -a (-as *al.*) lapis. PS. SOL. p. 227, 30 de -a (-tio, *al.* corcontia *N*) lapide. *cf. p. 2061, 50 sq.*

dracontītes [*δρακοντίτης. *Th.*]. *nomen gemmae*: ISID. orig. 16, 14, 7 -es (-idis *K*) ex cerebro draconis eruitur; quae nisi viventi abscisa fuerit, non ingemmescit . . .; sunt autem candore translucido. *v. etiam supra l. 7 et cf. l. 5 et p. 2061, 50 sq.*

dracontium (dracontion), -ī *n.* δρακόντιον. *scribitur* -teum, -teon *apud* MARCELL. med. *l. 25 sqq.* **1** *vitium genus*: COLVM. 3, 2, 28 unam . . . praecocem vitem nobis ante hoc tempus incognitam Graeca consuetudine -on vocitari comperimus *eqs.* **2** *nomen herbae* (*eadem esse videtur quae* dracontea, *v. 2065, 54 sqq.*): PLIN. nat. 24, 142 *aron herba* magnae cum -o litis; quidam enim eandem esse dixere. Glaucias satu discrevit, -um (-on *d*) silvestrem aron pronuntiando. aliqui radicem aron, caulem vero -um *eqs.* (*cf. Hippiatr. gr. II p. 210, 21* δρακοντίου ῥίζαν [ὅ ἐστιν ἄγριον ἄρον]). 24, 150 quod Graeci -on (-onium, -oetium *al.*) vocant, triplici effigie demonstratum mihi est (*describuntur*). 25, 175 -i semen. AMM. 25, 8, 6 nec ad victum aliquid *inveniri* nisi . . . -um (-on *C*) aliaque herbarum genera tristissima. MARCELL. med. 10, 58 herba proserpinalis, quae Graece -um, Gallice gigarus appellatur (*cf.* PS. DIOSC. 2, 167 *RV, ubi* δρακοντίαν μικράν *vel* ἄρον *Tusci* γιγαρουμ *vocare dicuntur*). 10, 63 sucus. 15, 29 herbae proserpinalis, quae -on dicitur, contritae sucus.

dracontopēs, -pedis *adi.*; *cf.* δρακοντόπους. GLOSS.[L] Corp. D 367 -pede: homo caudam habens draconis. GLOSS. Werth. Gallée 338 -es: homines draconum similes. *v. etiam vol. II 51, 54 et* draconip-.

? **dractī** (*gen.*) *v.* draucus *p. 2067, 58.* **dracuma** *v.* drachma.

dracunculus, -ī *m.* [*a* draco *deminutive. Th.*]. **1** *i. q. draco parvus*: LAMPR. Alex. 14, 1 mater eius pridie, quam pareret, somniavit se purpureum -um parere. Heliog. 28, 3 Aegyptios -os Romae habuit, quos illi agathodaemonas vocant. IVL. VAL. 1, 5 *ovi gallinacei* testula dissultante -us . . . pertenuis egredi visitur. *ibid.* ovum, -um, mortem -i (*syn.* draco). *ornamentum* (*cf. p. 2061, 81 sqq. 2067, 44 sqq.*): CORP. XII 354 deo Aesculapio . . . torquem aureum ex -is duobus. *huc fort.* NOT. Tir. 99, 60 (*post* anulus, anellus . . . draco, -us). **2** *nomen animalis marini* (*cf. p. 2063, 75*): PLIN. nat. 32, 148 quidam aliud volunt esse -um *quam draconem.* **3** *nomen herbae*: PLIN. nat. 24, 89 -i radicis. 24, 142 si modo hic est *aros herba*, qui apud nos -us vocatur. *ibid.* -us subrutilam *radicem habet* et draconis convoluti modo, unde et nomen. 24, 143 semen -i fervens mordaxque *eqs.* 24, 149 -us . . . hordeo maturescente foditur (*ibid. de vi eius*). 25, 18 *in Laeetania* repertum -um appellatum caulem. 1, 24, 93. 1, 25, 6. [*francog. vet.* draoncle *'ulcus'*. *M.-L.*] *Wulff.*

dragag- *v.* tragag-. **dragant-** *v. p. 2065, 72 et* tragant-.

1. dragma *v.* drachma.

2. dragma, -atis *n. gr.* δράγμα, *i. manipulus*: MAR. MERC. Conc.[S] I 5 p. 16, 2 hoc et de ove perdita audi quaesita et invenita (*sic!*), hoc et de -e vel manipulo, qui perierat. 16, 8 qui -a *quaerit* id est manipulum, qui perierat (*spectat ad* N. T. Luc. 15, *ubi vero de* dragma *nummo, non de* dragmate *manipulo agitur. cf. p. 2059, 6 sqq.*). [*de* SER. SAMM. 384 *v.* drachma *p. 2060, 25.*]

? **dragmātur.** GLOSS. V 273, 48 capillatur. *cf. Loewe, Prodromus 278 et Roensch, Semas. Beitr. 3 p. 11. Heraeo et Lindsayo* (*in plagulis utrique*) *idem esse videtur quod* GLOSS.[L] III Abol. CA 90 cavillatur (*i.* -or): mandrator (*vel* mandratur).

dragont- *v.* dracont. **dragoriganum** *v.* tragoriganum.

drāma, -tis *n.* δρᾶμα. *de etymologia, notione, natura, partibus*: DIOM. gramm. I 490, 21 -ta . . . dicuntur tragica aut comica παρὰ τὸ δρᾶν, id est agere. latine fabulae appellantur sive fatibulae (PORPH. Hor. epist. 2, 1, 214 -ta, hoc est fabulas. BEDA gramm. VII 259, 20. 270, 17. *cf. infra l. 81*). I 490, 27 in Graeco -e fere tres personae solae agunt (*cf. p. 2067, 19*). EVANTH. de com. 5, 5 protasis primus actus initiumque est -is. SCHOL. Hor. ars 216 ponebant tragoediis satyrica -ta, in quibus . . . iocos exercebant. RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 61, 20 -a dicitur, ut in scenis agi fabula (*v. supra l. 64*) solet, ubi diversae personae (*v. supra l. 67*) introducuntur et aliis accedentibus, aliis etiam discedentibus a diversis et ad diversos textus narrationis expletur. *cf.* AVSON. 408, 15 (*de numero senario*) protulit in scaenam quot -ta fabellarum *Terentius.* GLOSS. V 356, 69 *et* 409, 41 -is mutatio personarum (*ad utrumque genetivum pertinere videtur* mutatio *cf. infra l. 82*) vel introductio (*cf. supra l. 71*). *saepissime* RVFIN. Orig. in cant. *de Cantico canticorum, quod in -is modum compositum perhibetur vel ipsum quasi -a esse dicitur. genet. subiect.*: p. 61, 5 epithalamium libellus hic . . . -is in modum conscriptus (p. 61, 19. 89, 6). p. 63, 4 quomodo -is in modum *canticum canticorum* et tamquam fabula, quae in scaenis personarum immutatione agi solet, videatur esse compositus (p. 90, 2). p. 93, 2 *historicam intellegentiam* -is in modum . . . textam (p. 199, 7 libellus hic in modum -is texitur). p. 101, 12 ita . . . ordo

[*Bannier*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-is poscit (p. 108, 20 hic est secundum propositi [*cf. l. 3*] -is ordinem quasi historicus intellectus. p. 134, 27. 136, 8. 142, 22. 153, 26. 201, 2. 223, 12. 228, 24. 235, 12). 130, 14 haec est propositi -is fabula (*cf. l. 1 et 7 et* p. 229, 14 iste sit propositi -is textus). p. 134, 16 ut se -is huius species habet (p. 156, 28. 165, 20. 202, 13). p. 197, 27 tali ordine talique verborum compositione textus nobis historici -is dirigatur. p. 217, 2 intelligi ... ex initio propositi -is (*cf. l. 3*). *gen. obiect.*: p. 154, 4 haec est historici -is explanatio (p. 166, 4). p. 195, 22 descriptio est ... amatorii -is. *epitheta*: p. 93, 25 amatorium videtur -a (p. 194, 18. 195, 22 *cf. l. 9*). p. 113, 23 haec continet historicum (*i. verum*) -a (p. 154, 4 *cf. l. 8.* p. 166, 4. p. 197, 27 *cf. supra l. 5*). p. 135, 12 sponsali. p. 170, 12 nuptiali. *c. gen. epexeg.*: p. 92, 16 quasi in historiae -e sponsam ... orationem fudisse ad patrem.

drāmaticus (-os), -a, -um, δραματικός. *stricto sensu i. q. pertinens ad drama, latiore i. q. pertinens ad dialogos quoslibet: definitiones*: DIOM. gramm. I 482, 15 poematos genera sunt tria. aut enim activum est vel imitativum, quod Graeci -on vel mimeticon ... dicunt. 482, 17 -on est vel activum, in quo personae agunt solae sine ullius poetae interlocutione, ut se habent tragicae et comicae fabulae. 482, 27 poematos -i vel activi genera sunt quattuor (EXPLAN. in Don. gramm. IV 487, 17 BEDA gramm. VII 259, 16. 18 DOSITH. gramm. VII 428, 7 PROB. Verg. ecl. praef. p. 329, 10). *cf.* PORPH. Hor. sat. 1, 9, 1 totum hunc sermonem -o charactere alterno sermone variat (epist. 2, 2, 63 SERV. ecl. 3, 1 *ter*. 9, 1 SERV. auct. Aen. 11, 715 GLOSS. V 192, 23). CHALC. comm. 138 -a est dialogi ... adumbratio. DON. Ter. Phorm. 102 per μίμησιν ἀσύνδετα demonstrantur -a relatione. *adv.* **drāmaticē**. *in dramatis modum*: DON. Ter. Eun. 308 -e more suo *dixit*.

drāmatopoeos, δραματοποιός. SCHOL. Hor. sat. 1, 10, 18 *Demetrius* -os erat, hoc est amatorias cantiones scripserat.

? GLOSS. Scalig. V 597, 34 **dramea** post framearum *ex* NOT. Tir. 77, 64/65 framea dramea. *sitne verum vocabulum, incertum est.*

drāpeta, -ae *m.* [δραπέτης. *Th.*] *i. q. fugitivus*: PLAVT. Curc. 290 isti Graeci palliati ... qui ... conferunt sermones inter se⟨se⟩ -ae.

drap(p)us, -ī *m.* [*vocabulum peregrinum, fortasse gallicum. Th.*] *i. q. pannus*: VITA Caes. Arel. 2, 42 da mihi de drapo sancti Caesarii (*syn.* pannus *in eis quae seq.*). GALEN. epist. de febr. ed. Hagen, Progr. Bern. 1875 p. 22, 22 (= Zur Gesch. d. Phil. 1879 p. 276) facis cataplasma et mittes in drappo calido. NOT. Tir. 99, 62^a drappus. *cf. Ducange s. v. et Onom. s. v.* [*it.* drappo, *francog.* drap. *hisp.* trapo. *M.-L.*]. [**drasidae**] *v.* druides *p. 2070, 41. 79*

drasticus, -a, -um. δραστικός. GRAMM. VI 274, 7 actuale poeseos genus est quod Graeci -on dicunt. *Bannier.*

δραυχιον monile GLOSS. II 280, 56. *a* draucus? δρα[υ]κίον *Thes. gloss. s. v.* monile. *quod si recte coni., cf. c. p. 2061, 81 sqq. 2066, 38 sqq. 2065, 19.*

draucus -ī *m. orig. inc., fort. celt., cf. Onom.* [*falso codd. pro* dauc-: PELAGON. 187]. *videtur esse athleta adulescens* (*cf. Housman, Class. Rev. 44, 1930, 115*), *fort. gentis peregrinae* (*Celticae?*): MART. 1, 96, 12 spectat oculis devorantibus -os. 7, 67, 5 graves ... -is halteras. 9, 27, 10 occurrit aliquis inter ista si -us iam paedagogo liberatus et cuius refibulavit (*i. fibula liberavit, cf. Dingwall, Male infibulation, 1925, 9 sqq.*) turgidum faber penem. 11, 72, 1 -i Natta sui vocat pipinnam, collatus cui Gallus est Priapus. 14, 48 harpasta: haec rapit Antaei velox in pulvere -us, grandia qui vano colla labore facit. NOT. Tir. 99, 62. *inc.*: MART. 11, 8, 1 lassa quod hesterni spirant opobalsama -i (*de Italorum interpolatione q. e.* lapsa ... externis ... truncis *v. Heraei adn. ad l.*; dracti *i. vasis olearii pro* -i *Housman l. c. p. 116, quem conferas. at possunt* opobalsama *pertinere aut ad certaminum victoriam aut ad athletarum illorum ritus sive initiamenta nobis ignota; cf. quae adnotavit Lohmeyer, Vom göttl. Wohlgeruch, Heidelb. S.-B. 1919, 9 p. 41 n. 2.* hesterno *vero haud scio an spectet ad athletarum 'tetradas' [Philostr. gymn. 47; cf. Jüthner ad p. 174, 14. 16], in quibus diem* τελείῳ γυμνασίῳ *destinatum sequi solebat dies* ἀνέσει *datus*). [*de* APPEND. Probi 153 raucus non /// raucus, *quod huc relatum est, cf. Heraeus, Archiv 11 (1900) 323. Niedermann, Rhein. Mus. 60 (1905) 458. Baehrens, Sprachl. Komm. z. App. Probi p. 7.* IVV. 11, 156 *pro* raucus *coni. Lubinus, non recte*]. *cf.* δραυκιον? *D.*

drauma *v.* drachma (dragma) *p. 2058, 13.*

dravoca, -ae *f.* [*vocabulum peregrinum, fort. gallicum, v. Hubschmied, Zs. f. Deutsche Mundarten XIX (1924) p. 171. Th.*] *herbae nomen, i. q. personacia et lappa* [*francog.* droue, *cf. aremor.* drak. *M.-L.*]. GLOSS. III 585, 31 personacia -a (594, 2. 615, 61. 627, 53). III 592, 30 lappa -a (613, 61. 626, 7 lappa id est -a id est amara folium [amarifolium?]).

drax, δράξ, *mensurae genus*: EPIPHAN. de mensur. 10 -x aleuru tantum farinae est, quantum sumi manus digitis potest. *Bannier.*

olores **drēnsitant** GLOSS. I 93. *v.* drenso.

drēnso, -āre [*cf. esse videtur c. hibern.* drēsacht *'strepitus vel stridor rotarum'. Th.*]. SVET. frg. 161 p. 251 olorum -are (dresare, densare, drensant, drensitant *var. lect.*). *de* GLOSS. I 92 (*cod. Paris. libri gloss.*) *cf.* GLOSS.^{L} I Ansil. vo 167. ANTH. 762 (*med. aevi?*), 23 cycni prope flumina -ant. *cf.* drensito. *D.*

drepanis, -is *f.* δρεπανίς. *genus hirundinum*: PLIN. nat. 11, 257 qui negant volucrem ullam sine pedibus esse, confirmant et apodas habere, docent (*Mayh., corrupta codd.*) et -in (*an* -im? *v. Detlefseni adn.*; -i *pars codd.*), quae ex his (*lectio non certa*) rarissime apparet (*cf. Aristot. hist. anim. 1, 1 p. 487, 27. 29*).

? **drepanus**, -a, -um *adi.* *i. q. falcatus*: ANON. de mach. bell. 12 p. 14 Schn. (*tit. imaginis*) currus -us (*at* curro drepanus *in titulo cap. 12 titulisque imaginum capitumque 13. 14*). [*cf. c. gr.* ἅρμα δρεπανηφόρον. *Th.*]

[**dricolason** *v.* dryocolafon.] **driitis** *v.* dryitis.

drillopota, -ae *m.* [*'*δριλοπότης, *ut* θερμο-, ἡδυπότης *al.' Heraeus in plagulis.*] SCHOL. Iuv. 2, 95 (vitreo bibit ille priapo) in vitreum penem. quos appellant -as (-ae *codd.*).

drimyphagia, -ae *f.* δριμυφαγία. CAEL. AVR. chron. 1, 1, 27 salsum damus, Graeci -an appellant (3, 2, 39 ex acriore cibo, quem Graeci -an appellant. *inde* GLOSS. acria cibaria). chron. 1, 1, 35 nunc vomitum ..., nunc -an ... adhibere, ut initium a vomitu sumentes -an iungamus (2, 6, 93. 4, 3, 74 CASS. FEL. 54 sinapismum et dropacem et drimyfagiam, omnia cyclico modo adhibebis. *cf.* CAEL. AVR. chron. 2, 1, 30 nunc -a utimur [1, 1, 41], nunc vomitum provocamus -an linquentes). chron. 1, 1, 41 -ae vehementia. 1, 3, 59 vomitus atque -a.

drind(i)o *v.* drindr-.

drindro, -āre. [*vox onomatopoetica. Th.*] SVET. frg. 161 p. 250 mustelarum *est* drindrare (*coni. Reiffersch.*, drindit, drinorare [= GLOSS. I 92], drivorare, drindrant [= GLOSS. I 93], drindant, dindrant *codd.*). ANTH. 762 (*medii aevi?*), 61 velox mustelaque drindat (derindat, didindrit *al.*).

drino, -ōnis *m.?* [*orig. inc. Th.*] *inter beluas maris*: PLIN. nat. 32, 145 caniculae, -ones, cornutae *eqs.* (dryn- *var. lect.*, *'unde* drom- *Barbarus fort. recte, cf. scripturam* drum- *s. v.* dromo'. *Heraeus in plagulis*).

drio figo Diosc. 1, 116 (δρυὸς φηγοί). *cf.* drys.

drochadion *v.* dorcadion. [**drodomus** *et* **drogona** *v.* dodoronis.]

? **drogari.** ANTIDOT. Brux. 102 facies ex ipsa aqua -i (*videtur esse* hydrogarum. *E. Brandt* [*ὑδρογάρι *cum seriore apocopa* = -άριον. *Heraeus in plagulis*]), in quo modicum olei adicies. datur ei potum.

? **drom** ... SIGNAC. ocul. Corp. XII 5691, 5 = XIII 10021, 80 P. Heli Facilis diasmurnes post impetum drom. (*fort. corruptum.* arom(aticum) *Grotefend*). **dromadār-** *v.* dromedar-.

dromas, -adis (-edis), **dromeda**, -ae (dromidus GLOSS.^{L} Corp. D 361). *adi. et subst.* [δρομάς. *Th.*] [*vox graeca pro adiectivo de hominibus, bestiis* (*de utrisque cf. Onom. s. v.* Dromas), *rebus saepe occurrit.* κάμηλος δρομάς *non nisi ap. Diod., Plut., Strab., Ios., si lexicis fidem habere licet.*]. *in litteris latinis inde a* LIV. *l. 54.* *de formis*: -ad-: LIV. *l. 54.* CVRT. *l. 56.* HIER. *l. 60. 61.* -eda: ISID. *l. 49.* *acc. pl.* -edas: VOPISC. *l. 55.* *gen. pl.* -edum: EPIST. Alex. *l. 58.* *e alterius syllabae redire ad formam q. e.* dromedar- *coni. Kretschmer, v. l. 65 sq.* *de notione*: ISID. orig. 12, 1, 36 -eda genus camelorum est, minoris quidem staturae, sed velocioris. unde et nomen habet; nam δρόμος Graece cursus et velocitas appellatur. centum enim et amplius milia uno die pergere solet. quod animal, sicut bos et ovis et camelus, ruminat (*v. infra l. 74*). **1** *inc. adi. an subst.*: LIV. 37, 40, 12 cameli, quos appellant -adas. VOPISC. Aurelian. 28, 3 Zenobia cum fugeret camellis, quos -edas vocitant.
2 *adi.*: CVRT. 5, 2, 10 -ades cameli inter dona (*Alexandro oblata*) erant velocitatis eximiae. EPIST. Alex. p. 196, 10 mecum erant ... camelorum -edum (-orum, -edariorum, -edumque *var. lect.*) et boum duo milia, qui frumentum vehebant. HIER. vita Hilar. 30 p. 45^A locatis -adibus camelis. **3** *subst.*: HIER. in Is. 60, 6 p. 721 V. greges camelorum et -ades (VVLG. dromedarii, *v. infra l. 75*) Madian et Epha. ISID. *supra l. 49.* **dromeda** *v.* dromas.

dromedārius, -a, -um *adi. et* -us, -i *m.* [*a* dromas, *cf.* dromeda. *Th.*]. drum-: *p. 2069, 4.* dromad-: *l. 82 sqq. p. 2069, 1.* δρομιδ-: *l. 81.* *de e alterius syllabae*: a *in* e *fort. ex analogia vocum q. s.* essedarii, veredarii *mutatam esse coniecit Kretschmer, Glotta 10 (1920) 128.* **1** *generatim i. q. currens, velox* (?). GLOSS. (Werth.) I p. 162 -ae naves dicuntur XXX in quo remigant qui gubernant et trahunt draconem, qui capiunt L vel LX homines (dromonariae? *Goetz*).
2 *genus quoddam camelorum*: GLOSS.^{L} V Abba DO 19 -i: cursores.
a *adi.*: HIER. in Is. 21, 13 p. 21 V. quod *Ismaelitae* -is camelis centum et amplius milia uno die per vastam solitudinem fugere soleant. *fort. item*: HIER. vita Malchi 10 vidimusque camelos, quos ob nimiam velocitatem -os vocant, praeteritos cibos in ore volvere (*v. supra l. 53*). **b** *subst.*: VVLG. Is. 60, 6 inundatio camelorum operiet te (*Ierusalem*), -i Madiam et Epha (*v. supra l. 61*). **3** *i. q.* καμηλίτης, καμηλοβάτης (*v. Fiebiger, PW V 1712 sq.*): -ed-: *non nisi* NOT. dign. *p. 2069, 4 sqq.* PAPYR. Berol. 696 Eph. epigr. VII p. 458 = Mommsen, Ges. Schr. 8, 554 *in pridiano cohortis equitatae in Aegypto hibernantis* (*a. 156 p. Chr.*) 1, 16 drom(-ii) XVIII. 1, 33 drom(-us) I (*v. Mommsen, l. c. p. 561*). Berol. 827^v, 31 (*s. II/III*) Πετρωνιου δρομιδαριου απο Πηλουσιου. Oxyrh. 1652 a 6 *et* b 6 (*s. III*) οψωνιον δρομαδαρ(ιων). OSTRAC. (*Dakka Nubiae, s. III*) Class. Rev. 33 (1919) 53 n. 12 *et* 13 (= Preisigke, Sammelbuch 6965. 6966) Αντωνιος Ιεραξ δρομαδαρ(ιος) τ(ουρμας) Λονγεινου

[Drexler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Πετρωνιου. CORP. III p. 2328[71] (*a. 157 p. Chr.*) ala I Vlp(ia) droma-d(-orum) ∞ (= miliaria). III 93 eq(uites) sing(ulares) exerc(itus) Arab(ici), item drom(-ii). 123 (*cf.* 14160[1]) Iulius Candidus vetranus ex dupl(icario) Val(eriae) d r u m (-orum). NOT. dign. or. 31, 48 ala tertia -orum. 31, 54 secunda Herculia -orum. 31, 57 prima Valeria -orum. 34, 33 ala Antana (Antoniana? *Seeck*) -orum.

dromeda, dromidus *v.* dromas.

dromo (drumo), -ōnis *m.* (*cf. Assmann, PW V 1716, 52 sqq.; Seeck, ibid. 1716, 25 sqq. Grosse, Röm. Militärgesch. p. 79 sq. 295*): **1** *genus navigii velocis*, δρόμων. [*francog. vet.* dromon, *it. vet.* dromone, *hisp. vet.* durmón. *v. Wartburg.*] drum-: *infra l. 26. 27. abl.* -is: *v. infra l. 23.* FVLG. serm. ant. 30 lembum est genus navicellae velocissimae, quos -ones dicimus. *cf.* ISID. orig. 19, 1, 14 longae naves . . ., quas -ones vocamus, *eqs.* -o autem a decurrendo dictus; cursum enim Graeci δρόμον vocant). COD. Iust. 1, 27, 2, 2 (*a. 534*) in quo traiectu etiam -ones . . . ordinari facias. CASSIOD. var. 5, 16, 2 mille . . . -ones fabricandos . . ., qui et frumenta publica possint convehere et adversis navibus, si necesse fuerit, obviare. 5, 17, 1. 5. (*cf. ibid.* 2 trireme vehiculum *eqs.*). 5, 18, 3 ligna fabricandis apta -ibus (= 20, 1). MARCELL. chron. II p. 97, 508 cum centum armatis navibus totidemque -ibus octo milia militum armatorum secum ferentibus. FAST. Vind. I chron. I p. 318, 644 rex Theodericus . . . venit cum -is (AGNELL. *ibid.* p. 319 cum -ibus. ADDIT. Prosp. Havn. *ibid.* p. 319 cum -is [-es *H*] navigio) ad fossatum Palatioli. GREG. M. epist. 10, 16 p. 251, 19 in praeparandis drumonibus. 13, 36 p. 400, 4 drumones (*v. l.* drummones, drommones). VITA Caes. Arel. 1, 30 *cum* ex utraque ripa drumonem, quo iniectus fuerat (*sc. Caesarius*), . . . subigere (subrigere *codd., cf.* 29 mergeretur) non valerent. [?**2** *belua marina? v. p. 2068, 31.*] *cf. Onom. s. v.*

dromōnārius, -ī *m. a* dromo. *i. q. dromonis remex*: CASSIOD. var. 2, 31 tit. -is Theodericus rex. 4, 15, 1 -os (*bis; altero loco* os probare). PAPYR. diplom. Marini 114, 15 (*a. 539*) Andreatis . . . praepositi -orum. *cf.* **δρομωναριον** *genus navigii in papyris act. byz., v. Preisigke, Wörterbuch der griech. Papyrusurkunden s. v. cf. et p. 2068, 69.*

drōpacātor, -ōris *m.* [*a* dropacare. *Th.*] *i. q. dropacista*: TEST. Dasum. (Corp. VI 10229) 69 Stephanum -em (*inter alios servos qui alicui legantur*). *v.* dropacista.

drōpacismus, -ī *m.* δρωπακισμός. CAEL. AVR. chron. 2, 6, 93 erit . . . adhibenda drimyphagia, -us, defricatio. 4, 1, 1 heliosis, -us et lixivii calidi perfusio *eqs.* PHILVM. med. 3 p. 70 cum oleo -o, et in aliquibus diebus de confecto dropace adhibendum est per partes membrorum, . . . in coxis *uteris eqs.*

drōpacista (-ēs), -ae *m.* [δρωπακιστής. *Th.*]. *v.* dropacator. GLOSS. δρωπακιστής: -a alipilarius depilator. GLOSS.[L] II Philox. AL 25 alipilarius: δρωπακιστής. *proprie*: CORP. XII 3334 (*Nemausi*) L. Fabius Hermes dro⟨pa⟩ciste⟨s⟩ sibi et suis. *inc.*: CORP. XII 5687, 35 (?) m⟨. . .⟩ dicio⟨. . .⟩ cistu⟨. . .⟩ evell⟨. . .⟩. (*suppletur* m⟨e⟩dici ⟨dropa⟩cist⟨ae⟩ evell⟨unt⟩, *vix recte.* *translate*: SCHOL. Iuv. 13, 151 (qui radat inaurati femur Herculis *eqs.*) -as (-e *codd.*) dicit, qui cera de inauratis statuis aurum tollunt.

drōpaco, -āre [*a* dropax, *cf.* δρωπακίζειν. *Th.*]. ANTIDOT. Brux. 33 hydropicus (*v. l. 74*) toto corpore -etur. *deriv.*: dropacator.

drōpax, -acis *m.* (*sed v. l. 58*). δρῶπαξ. *abl. pl.* -is? *v. l. 66. p. 2070, 4.* *i. q. emplastrum cuti ad pila decerpenda impositum*: *adhibetur* **1** *in cultu corporis elegantiore*: MART. 3, 74, 1 psilothro faciem lēvas et -e calvam (*cf.* v. 4 resina, Veneto . . . luto). 10, 65, 8 lēvis -e tu cotidiano (cotidiano *opt. testes LfQ*, -ana *rell.*) AVSON. 131, 1 inguina quod calido levas tibi -e. SCHOL. Iuv. 9, 14 (Bruttia . . . calidi . . . fascia visci) psilotrum significat, -em, quo solebat se accurare. **2** *a medicis*: *compositio* (*v. l. 57 et 59 sq.*): PS. THEOD. PRISC. ves. vit. 6 compositio -is metasyncritici. THEOD. PRISC. log. 34 ex his (*sc. nitro, pipere, euforbio*) -es adhibebo renibus vel inguinibus. CASS. FEL. 1 p. 8, 14 totum caput ad scapulas . . . -e induces. cuius -is confectio talis est: *eqs.* ORIBAS. syn. 1, 30 de dropacis (*plur. videtur esse [graece sing.]. v. l. 54*). dropaces (-x *altera translatio et gr.*) longis aegritudinibus (*aliter altera transl.*) expediunt (*utraque transl.*). *seq. compositio.* 3, 165 -x galini (-ξ Γάλλος). 166 -x simplex. *genera -is* (*praeter nominata*): PS. THEOD. PRISC. ves. vit. 4 p. 266, 14 *utimur* -e medicinali. CAEL. AVR. chron. 2, 1, 31 utemur etiam localibus adiutoriis *in partibus paralysi vitiatis*, ut -e primo simplici, tunc composito (5, 2, 39), quem Graeci φαρμακώδην vocaverunt. SER. SAMM. 501 (*de hydrope, v. l. 53*) adposito curantur -e (*v. l.* dropice) membra, qui subito raptos ventos sucosque revellit. THEOD. PRISC. log. 33 -es . . . imponendi. 46 paroptesis -es sinapismi . . . adhibeantur (*in cursu cyclico. cf.* 48 ordinabo -es, ordinabo etiam sinapismum, et omnem cursum cyclicum adhibendum esse suadeo. CASS. FEL. 54 p. 141, 3 et sinapismum et -em et drimyfagiam, omnia cyclico modo adhibebis. *v. et l. 63. 81. 84*). 54. *al.* CAEL. AVR. chron. 1, 1, 36 dehinc -x adhibendus, primo cruribus, tum thoraci et dorso, ex primo cervicis sphondylo usque ad clunes, vel earum ultimum sphondylum. 37 collo et mento *eqs.* -em apponemus; . . . cum -em detraxerimus. 40. 46 cucurbitae vel -es aut sinapismi . . . adhiberi aut perferri. 3, 59. 2, 1, 32 post . . . -is usum. SORAN. p. 61, 1 *metasyncritica subiungimus*, quae constant ex salso, -e, cucurbitis *eqs.* (p. 66, 21). PHILVM. med. 3 p. 70 (*v. p. 2069, 42*). ORIBAS. syn. 31 senapismus . . . fortior est -i (*altera translatio* a dropacis [*plur.? v. l. 2069, 54*]). 5, 26 lenteum intinguis -i. *cf.* dropacismus, dropacista, dropacare.

drosca, -ae *f.* [*vox Germanica, cf. theod.* drōsca *'turdus'. Th.*] *avis quaedam*: ANTH. 762 (*medii aevi?*), 11 dulce per ora (*v. l.* pelora, *unde Peiper* perola *'Pirol', cf. Riese ed. II*) sonat, dicunt quam nomine -am (druscam, dorscam *v. l.*), sed fugiente die illa quieta silet.

drosolithus (-os), -ī *m.* [*δροσό-λιθος. *Th.*]. *gemma quaedam*: PLIN. nat. 1, 37, 61 Iovis gemma sive -os. 37, 170 Iovis gemma candida est, non ponderosa, tenera. hanc et -on appellant (hanc . . . appellant *B, om. rell.*). 1, 37, 73 -os. 37, 191 colos appellavit -um herbaceus (*FLa*; herb- *om. B*; chrysolithum aureus, chrysoprasum herbaceus *dh*), melichrum melleus *eqs.* (*v.* 1, 37, 73. *difficultas nondum expedita*). ISID. orig. 16, 12, 2 -us (droselitus *codd.*) varius. nominis causa, quia, si ad ignem adplicetur, velut sudorem mittit.

ductis, -is *f.* (?) [*vox Germanica = anglosax.* dryt *theod.* truht *island.* drōtt *f. 'caterva, comitatus', cf. theod.* truhtinc *'paranymphus'. Th.*]. *explicatur in codd.*: nuptiatores, sponsata, contubernium. *fort. i. q. turba, quae sponsatam ducit. v. edit. Behrendii p. 214.* LEX Sal. 13 add. 4 si quis puella sponsata (*acc.*) ducte ducente (*v. l.* dructu, druhte; dructi ducenti; quae druchte ducitur) in via adsallierit (*v. p. 176, 31 Behrend*). *cf. Onom. s. v.* Droct-, Druct-.

druidae, -ārum (-ēs, -um) *m.* [*vocabulum gallicum, cf. hibern.* drui *'magus'. Th.*]. *formae* (*v. Klotz, Caesarstudien p. 121 adn. 2; Dottin, La langue gauloise, 1920, p. 253 et 31 adn. 1*): d r u i d e s, -u m: CAES. Gall. 6, 13 *et* 14 *passim*. 6, 21, 1 (druud- *ubique* π). AVSON. 200, 27 (24) -um. [*Heim, incant. mag. p. 501 n. 119* -um *pro trad.* druido *Useneri coni. incerta.*] d r u i d a e, -a r u m: MELA 3, 18 -as. PLIN. nat. 1, 30, 4 -is. 16, 249 -ae. (24, 103. 29, 52). 29, 54 -is. 30, 13 -as. TAC. hist. 4, 54 -ae (druuid-). ann. 14, 30 -ae. AVSON. 194, 7 -arum. d r y a d a e (dri-), -a r u m: CIC. div. 1, 90 -ae (drya- *AV*[1], dria- *B*, tria- *H*, drui- *V*[2] *edd.*). LVCAN. 1, 451 -ae (drya- *MZ*, dria- *VPUC*, druid ////// *G*). SVET. Claud. 25, 5 -arum (drui- *Nς*). COMMENT. Lucan. 1, 451 -ae *quater* (dria-). ADNOT. Lucan. 1, 451 -ae (drya-, dria-). d r y a d e s (dri-), -u m: VOPISC. Aurelian. 44, 4 -as (dry-). 44, 5 -ibus (dry-). COMMENT. Lucan. 1, 450 -es (dri-). *sing.* d r y a s, -a d i s *f.*: LAMPR. Alex. 60, 6 -s (VOPISC. Car. 14, 3) VOPISC. Car. 14, 2 -e (15, 1). 15, 5 -is. [*formae corruptae*: drysadarum *vel* drysudarum: AVR. VICT. Caes. 4, 2. drasidae: AMM. 15, 9, 4. dryaridae: AMM. 15, 9, 8. dratis (*acc. pl.*): AMM. 15, 9, 8]. δρ(ο)υιδ- *Graeci.* *de prosodia v.* LVCAN. *et* AVSON.

sacerdotes Gallorum (*Ihm, PW V 1730—1738. A. Klotz, Caesarstudien p. 120 sqq. E. Norden, Agnostos Theos p. 92. T. D. Kendrick, The druids, London 1927*): CAES. Gall. 6, 13, 3. 8. 9. 14, 1 (*v. totum locum* 13, 3—14, 6 *quo de eorum officiis, institutis, origine, privilegiis, doctrina disseritur*). 6, 16, 2 administrisque ad ea sacrificia (*sc. hominum*) -ibus utuntur (*v. infra l. 55 sq. 62. 72. 74*). 6, 18, 1. 6, 21, 1 *Germani* neque -es habent, qui rebus divinis praesint. CIC. div. 1, 90 in Gallia -ae sunt, *ex quibus Diviciacus* et naturae rationem . . . notam esse sibi profitebatur et partim auguriis partim coniectura, quae essent futura dicebat. MELA 3, 18 habent *Galli* . . . magistros . . . sapientiae -as. (*seq. de doctrina*). . . . docent . . . aut in specu aut in abditis saltibus. LVCAN. 1, 451 et vos barbaricos ritus moremque sinistrum sacrorum, -ae, positis repetistis ab armis (*seq. de doctrina*). 453 nemora alta remotis incolitis lucis (COMMENT. sine templis colebant deos in silvis. -ae: gens Germaniae. sunt autem -ae philosophi Gallorum dicti ab arboribus, quod semotos lucos incolant. . . . an quoniam glandibus comestis divinare fuerant consueti (*seq. de doctrina*). PLIN. nat. 1, 30, 4 de Galliarum -is. 30, 13 (*de magia, quo refert etiam immolationem hominum*) Tiberii Caesaris principatus sustulit -as (*v. l. 73 sq.*) . . . et hoc genus vatum medicorumque. . . . Britannia hodieque eam . . . celebrat. 16, 249 nihil habent -ae (ita Galli suos appellant magos) visco et arbore, in qua gignatur, si modo sit robur, sacratius. *ibid.* ut inde (*a quercu*) appellati quoque interpretatione Graeca possint -ae videri. 24, 103. 29, 52. 54 (*v.* 53 ut est magorum sollertia occultandis fraudibus sagax). TAC. hist. 4, 54 *incendium Capitolii* signum caelestis irae datum . . . -ae canebant. ann. 14, 30 (*in Mona insula*) -ae *stabant* circum (*sc. aciem*) preces diras . . . fundentes. SVET. Claud. 25, 5 -arum religionem apud Gallos dirae immanitatis et tantum civibus sub Augusto interdictam penitus abolevit (AVR. VICT. Caes. 4, 2 *compressae per Claudium* per Galliam -arum famosae superstitiones. *v. l. 63*). VOPISC. Aurelian. 44, 4 Aurelianum Gallicanas consuluisse dryadas sciscitantem *eqs.* 5. Car. 14, 2 cum -ade quadam muliere. 3. 15, 1. 5. LAMPR. Alex. 60, 6 mulier -s eunti *Alexandro* exclamavit Gallico sermone *eqs.* AVSON. 194, 7 tu Baiocassi stirpe -arum satus. 200, 27 (24) stirpe satus -um (*v. l.* driidum). AMM. (*ex Timagene*) 15, 9, 4 drasidae memorant *eqs.* (*de origine Gallorum*). 8 viguere studia laudabilium doctrinarum, inchoata per bardos et euhagis et † dratis. . . . ceteris dryaridae ingeniis celsiores, ut auctoritas Pythagorae decrevit, sodaliciis adstricti consortiis, *eqs.*

drumed- *v.* dromed-. **δρουγγάριος** *v. p. 2071, 9.*

[*Drexler*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

drungus, -ī *m.* [*vox gallica vel britannica esse videtur, cf. hibern.* drong *aremor.* drogn 'caterva, turba'. *Th.*]. *i. q.* *globus, turba* (*cf. Grosse, Röm. Militärgeschichte p. 256*): VOPISC. Prob. 19, 2 triumphavit de Germanis et Blemmyis, omnium gentium -os usque ad quinquagenos homines ante triumphum duxit. VEG. mil. 3, 16 scire dux debet, contra quos -os, hoc est globos, hostium quos equites oporteat poni. 3, 19 ne ... circumveniantur tui a multitudine hostium aut a vagantibus globis, quos dicunt -os (*v. l.* drongos). δροῦγγος, δρόγγος *apud scriptores rer. Byz. inde deriv.* **δρουγγάριος** *ibid. passim inde a s. VIII.*

druppa, -ae *f.* [*gr.* δρύππα, *imminutum esse videtur pro* δρυπεπής, δρύπεψ *vel* drypetis. *Th.*]. *cf. Walde-Hofmann, Lat. etym. Wb. s. v.* *i. q.* *oliva paene matura, nigrescere incipiens.* GLOSS. -ae: γεργέριμος, ἐλαία μελανή. ATHENAEVS 2, 56ᵃ ταύτας (*sc.* τὰς δρυπεπεῖς ἐλάας) Ῥωμαῖοι 'δρύππας' λέγουσιν. ANTH. Pal. 6, 299, 4 δρύππα. PLIN. nat. 12, 130 *omphacium fit* ex olea ..., olea adhuc alba expressa, deterius ex -a. ita vocatur prius quam cibo matura sit, iam tamen colorem mutans; differentia quod hoc viride est, illud candidum. 15, 6 optima aetas ad decerpendum (*sc.* oleam) inter copiam bonitatemque incipiente baca nigrescere, cum vocant -as, Graeci vero drypetidas. 15, 26 *amygdalinum oleum* fit et lauru, admixto -arum (drypparum *M*) oleo. 17, 230 druppis (droppis *codd.*) ..., quae maturescentes tum sunt praecipue caducae. *nota* 19, 79 cum olivis -is (druptis, drupstis, drupstris, drustis *var. lect.*).

[†**drusus,** -a, -um: GLOSS.ᴸ I Ansil. DR 32 -us (*immo* durus): patiens aut rigidus aut contumax = III Abol. DU 4 durus: patiens rigidus contumax. *aliena est glossa* Corp. D 85 hirsutum: drustum (?). *Lindsay in plagulis.*] *cf. Walde-Hofmann, Lat. etym. Wb. s. v. inde corrigas Onom. III 256, 80* GLOSS. -us *eqs.*

dryadae, dryas, dryidae *v.* druides *et Onom. s. v.* Dryas.

dryinus, -a, -um *adi.* δρύινος. DIOSC. 1, 143 reliqui cineres arborum simile habet efficacia, maxime drianum (ἡ δρυίνη, *sc.* κονία). *e coni.*: DIOSC. 1, 21 *brion* invenitur in arbore cedria ut populi aut †ardini (*Monac.*, haudardini *Paris. Bern.*; druini *editores; gr.* ἐπὶ δένδρων κεδρίνων ἢ λευκίνων ἢ δρυίνων).

dryītis, -is *f.* [*cf.* δρυίτης. *Th.*]. **1** *gemma quaedam*: PLIN. nat. 1, 37, 73 cenchritis. -is (dritis, drytis *var. lect.*). cissitis. 37, 188 *rerum similitudo est* in -e (druite *F*, similis est dryitis *L*, *om. a*) truncis arborum; haec et ligni modo ardet. **2** *herbae nomen, quae vocatur* chamaedrys: *v. infra l. 64 sq.*

[**dryocolafon** *inter nomina herbae quae dicitur* camelon: PS. APVL. herb. 23 l. 9 H.-S. (dioscolosan, dricolason, diacolean, diocolofan, diocholofat, dyocolofam *al.*)].

dryocolaptēs, (-is) *m.* δρυοκολάπτης. *i. q.* *picus.* PLAC. Gloss.ᴸ IV D 16 -es (driocalaptes, -galaptes *codd.*): avis, quae in capite suo in modum galli cristam habet, quae ore suo arborem fodiens ibidem sibi nidum facit.

dryopteris, (-idis) *f.* δρυοπτερίς. PLIN. nat. 1, 27, 48 -is. 27, 72 -is (*v. l.* drysopteris) felici similis in arboribus nascitur, tenui foliorum subdulcium incisura, radice hirsuta. *v.* briocteris.

drypetis, -idos *f.* [*δρυπετίς, *cf.* δρυπετής, δρυπεπής. *Th.*]. PLIN. nat. 15, 6 (*v. supra l. 20*) cum vocant druppas, Graeci vero -as (petiadas *M*, drypeditas *rell.*). *Drexler.*

drys (drīs) *f.*, δρῦς. **1** *i. q.* *quercus*: *nom.*: DIOSC. 1, 116 dris ... arbor (*gr. 1, 106* δρῦς). 3, 99 arbor dris (*om. gr. 3, 89*). *v. etiam Onom. s. v.* *dat.*: DIOSC. 3, 135 similat drii et olivae florentis (*om. gr.*). *inc.*: DIOSC. 3, 108 folia habens sicut drio (*gr. 3, 89* δρυὶ ὅμοιον). 4, 1 folia ... similia drosi (*Monac.*, droci *Paris.*, *gr.* ὅμοια δρυί). 4, 56 folia ... similis a dris (*Paris.* [drio *mg.*], drios *Erf.*, *deest Mon., gr. 4, 60* ἐοικότα δρυΐ). *gen.* (*v.* driofigo): DIOSC. 1, 116ᵗⁱᵗ· de drios (*om. gr. 1, 106*). 1, 116ᵐᵉᵈ· de drio (*gr. 1, 106, 2* δρυός). 1, 117ⁱⁿ· de drios (*gr. 1, 107*ⁱⁿ· δρυός). *abl. pl.*: DIOSC. 4, 45 in drisin (*Monac.*, dricin *Paris.*; *gr. 4, 48* ἐν ταῖς δρυσίν). **2** *i. q.* *chamaedrys*: PS. APVL. herb. 24 l. 12 H.-S. a Graecis dicitur camedris, alii dris (*om.* γ), alii driitis (*Ca*, dirsit- *L*, dry(i)sit- β). GLOSS. *v. vol. III 986, 1.* *D.*

drysites *v. l. 65.*

du- [*pro* dvi-, bi- *in compos. ante* p *et* b *ex* dvu- *factum esse videtur, cf. umbr.* du-pursus '*bipedibus*'. *ante* c *invenitur in* ducenti. *Th.*]. **dua** *v.* duo.

duālis, -e [*a* duo, *cf.* δυικός. *Th.*] *quod ad duo pertinet.* *generaliter* (*semper cum* numerus): LACT. opif. 10, 9 quantum -is numerus ... ad rerum valeat perfectionem. CHALC. comm. 35 FAV. EVL. p. 10, 18 linea ... sub -is numeri natura limitatur. HIER. in Zach. 2, 6 p. 827 Vall. in Ezech. 3, 11 p. 107 Vall. 12, 40 p. 492. 12, 41 p. 495. 499. 13, 43 p. 527 RVFIN. Orig. in Rom. 3, 8 in -em numerum, qui interdum etiam pro immundis ponitur. DIOM. gramm. I 334, 26 dictio, quae -em exprimat numerum (*v.* dualitas *p. 2072, 27*). MACR. somn. 2, 2, 16. CASSIAN. c. Nest. 3, 4, 3 CLAVD. MAM. anim. 2, 12 p. 145, 25. *singulariter* MAX. TAVR. hom. 39 p. 312ᶜ in hoc ... quadragenario et -i numero (*de annis*).

t. t. grammaticorum: -is numerus (*subst. hic illic subauditur*): QVINT. inst. 1, 5, 42 (*ex Antonio Rufo?*) numeros, in quibus nos singularem ac pluralem habemus, Graeci et δυϊκόν. quamquam fuerunt, qui nobis quoque adicerent -em 'scripsere legere'. ... quod vocant -em, in illo solo genere consistit, cum apud Graecos et in verbi tota fere ratione et in nominibus deprehendatur. *in nominibus non esse nisi in* duo ambo *consentiunt* CHAR. gramm. I 18, 2. 153, 27. DIOM. gramm. I 301, 21. 334, 26 (*longior tractatio*). DON. gramm. IV 376, 23 SERV. gramm. IV 408, 17 EXPLAN. in Don. gramm. IV 494, 31. 540, 7 CLEDON. gramm. V 60, 6 POMP. gramm. V 165, 28 (*longior expositio*). 174, 17 CONSENT. gramm. V 347, 33. MACR. exc. gramm. V 599, 19 δυϊκόν id est -em. 615, 7. 636, 22 PRISC. gramm. II 172, 3 AVDAX gramm. VII 343, 20 GRAMM. suppl. 84, 15. 139, 11. 240, 13. *male numerum dualem et communem q. d. confundit* CLEDON. gramm. V 10, 20; *de verbis cf.* DON. gramm. IV 384, 2 POMP. gramm. V 234, 18 CONSENT. gramm. V 379, 5 MACR. exc. gramm. V 632, 5 SACERD. gramm. VI 432, 8 GRAMM. suppl. 256, 3. SERV. Aen. 2, 1. 3, 233 HIER. in Dan. 7, 25 p. 671 Vall. *Hebraei* et ipsi -em numerum habent. AVG. civ. 20, 23 p. 465, 16ᴰ. GLOSS.ᴸ II Philox. DU 1 -e δυικόν. 2 -is δυικός. AVG. gramm. V 508, 20 'uterque' singulari sono est, sed significatione -i. *adv.* **duāliter.** MAR. VICTOR. adv. Arrium 1, 62 -er ... homo ... intelligitur. GLOSS. II 281, 23 δυϊκῶς.

duālitās, -ātis *f. a* dualis. *forma vel natura dualis, praecipue de dei natura apud Christianos*: IREN. 1, 11, 1 -em (δυάδα) quandam innominabilem. *ibid.* ex hac -e secundam -em emissam. **16, 1** *bis.* HIER. in Ezech. 3, 11, 2 p. 107 Vall. ut a Iudaica -e in unionem nos revocet fidei Christianae. RVFIN. Clement. 3, 10 p. 1287ᴮ -is subire ordinem *deum.* 3, 11 p. 1288ᴬ AVG. serm. 7, 6 MAR. MERC. Conc.ˢ I 5 p. 27, 13 naturarum. p. 27, 36 non in -e sed in unitate. MACR. exc. gramm. V 636, 23 vocem ... quae -em contineat (*v.* dualis *p. 2071, 78*). EPIST. pontif. Thiel tract. 3, 9 AVELL. p. 166, 8 filiorum (184, 16. 218, 1. CONC.ˢ I 5 p. 313, 39). 176, 17 *bis.* 240, 10 personarum (245, 9. 30. 248, 30). FAVST. Rei. spir. 1, 5 p. 107, 23 -em semiplenam esse. 1, 8 p. 113, 23. 2, 4 p. 138, 3 (*cf.* p. 130, 9) Macedonius -em adserens. ALC. AVIT. c. Arr. 19 p. 8, 1. 20 p. 9, 2 hom. 7 p. 114, 10. BOETH. anal. post. 1, 1 p. 713ᶜ *bis.* trin. 3, 16 arithm. 1, 20 p. 43, 7. 2, 8 p. 93, 14 -s, quam Graeci dyada vocant. 2, 27 p. 117, 16 unitate ... -e, idest binario numero. 2, 27 p. 117, 23. 2, 28 p. 117, 27. 2, 31 p. 123, 7. 2, 36 p. 132, 25 DIONYS. EXIG. Conc.ˢ IV 2 p. 200, 26 non erit singularitas sed -s (*gr. p. 190, 8* μονάς ... δυάς). p. 201, 16. FVLG. RVSP. epist. 17, 5, 10 non personalem -em, sed utriusque naturae unitionem. CASSIOD. anim. 9 p. 1295ᴮ mystica. var. 11, 2, 4 homo constat ex -e. RVSTIC. c. aceph. p. 1184ᶜ. 1185ᶜ. 1207ᴰ. GLOSS. II 560, 58.

duāliter *v.* dualis *supra l. 18.* **duapondo** *v.* duo.

duas *legitur in titulo Pompeiano adscripto figurae viri aleam ludentis* CORP. IV 3494ᵇ non tria, duas est, *ubi puto non esse subst.* (*nec* dyas), *sed acc. vulgariter loquentis. cf.* duo. *† Vollmer.*

?**dubenus** (-ī, *m.*). [dubenus dubinus dubius *incerta positione et origine. Th.*]. PAVL. FEST. Gloss.ᴸ IV p. 177ᵃ (p. 67, 6 M.) -us (*v. Lindsay ad l.*; dubienus *Scaliger, Cast. p. 5, 14* ['*ut ab alio alienus ... sic a dubio dubienus*']; *v. etiam s. v.* duinus) apud antiquos dicebatur qui nunc dominus (dubius *Scaliger p. 57, 35*; dubinus *Goetz, Festschrift Fr. Kluge p. 46* [*v. etiam Walde-Hofmann, Lat. etym. Wb. s. v.*]). GLOSS.ᴸ II Philox. DU 12 dubius δεσπότης. *cf.* PAVL. FEST. Gloss.ᴸ II p. 118ᵃ (p. 21 M.) addubanum. dubium. [*certe falsarii est exemplum Stephani Thes. ling. lat. tom. II p. 159 (a. 1740)*: 'Pacuv. Tum dubenus servos legatos (lig- ?) pessime verberat. Ex Festo'.] *v.* duinus.

dubiē *v.* dubius *p. 2126, 54.*

dubietās, -ātis *f. a* dubius. GLOSS. -s ἀμφιβολία. *respondent apud auctores Graecos*: ἀμφιβολία *p. 2073, 15*, ἀμφίβολον *p. 2073, 22*, ἀμφισβήτησις *p. 2073, 18*, δειλία *p. 2073, 9*, διάκρισις *p. 2073, 17*, διψυχία *p. 2073, 73 sqq.* *de formis*: dubitate *pro tradito* dubitae CONC. Arvern. a. 535 p. 71, 6 *scripsit Maassen, cuius formae unum exemplum adfert Du Cange. pluralis* (*praeter* AMM. 25, 10, 12 *l. 68*): HERM. *p. 2073, 74.* ZACCH. *p. 2073, 77* EPIST. pontif. *p. 2073, 37.* *legitur inde ab anno fere 300* (VICTORIN. POETOV.). **1** *i. q.* *ambiguitas* (*cf. s. v.* dubitatio *p. 2078, 70*): EVTR. 6, 19, 2 Caesar ... coepit poscere alterum consulatum atque ita, ut sine -e aliqua ei deferretur. AMM. 25, 10, 12 super cuius obitu -es emersere conplures (*i. q. varii rumores*). SERV. Aen. 10, 377 nonnulli vitant generis -em et legunt 'magni' scilicet 'maris'. Caper tamen in libris dubii generis probat dici et 'hic obex' et 'haec obex'. SERV. auct. Aen. 3, 7 propter -em oraculorum. POMP. gramm. V 202, 18 'ego' penitus finitum est nec habet aliquam -em. COD. Theod. 11, 5, 2 (= Iust. 10, 17, 1) ne qua sit -s, hac aperta definitione decernimus, ut *eqs.* FVLG. myth. 1, 17 *Apollo* suorum radiorum manifestatione omnem -is scindit caliginem. CANON. Migne 56, 797ᶜ qui iudicent et -em dissolvant. COD. Iust. 6, 42, 31, 1 tota antiqua -e super hoc explosa nobis placuit. de emend. cod. 5 *codicis* scripturam ... sine ulla signorum -e conscribi iussimus. CASSIOD. var. 7, 40, 3 ut sub nulla -e diligas, quos tibi absolute successores futuros esse cognoscas. PS. PRIMAS. in II Cor. 1, 18 nulla in *sermone nostro* est -s nec nos vobis sumus aliquando mentiti (PELAG. ambiguitas). GREG. TVR. Franc. 5, 17 eo anno -s paschae fuit. *ibid.* tit. 10, 23. **2** *saepius i. q.* *dubitatio*: **a** *i. q.* *haesitatio, cunctatio*: PS. HIER. epist. 7, 9 p. 115ᴬ *[Bulhart]*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aliorum longam -em languidumque teporem. CASSIOD. var. 3, 43, 2 prioribus dominis iubemus sine aliqua -e restitui. LEX Burg. Rom. 6, 1 sine -e. GREG. M. epist. 4, 13 sine aliqua eum fac -e restitui. *sollicitudo* (*cf. s. v.* dubito *p. 2098, 35 sqq.*, dubitatio *p. 2075, 67*, dubius *p. 2106, 2*): AMM. 20, 4, 6 absentia magistri equitum augente -em (*syn. ib.* sollicitus). AVG. epist. 62, 2 Timotheus vehementissime perturbatus, quod -em tam inopinatam invitissimus senserit. GREG. M. dial. 2, 22 p. 176^{D} manus tuae locutionis tersit a me ... -em mentis (δειλίαν). 4, 1 p. 320^{A} quae -s in primo parente nostro esse non potuit (δειλία). **b** *i. q. cogitatio vel suspensa atque incerta vel ad negandum vergens*: VICTORIN. POETOV. fabr. mund. 10 constituti sunt sine -e diei angeli duodecim, noctis angeli duodecim. AMM. 22, 14, 4 tamquam futurum sine -e victorem. POMP. gramm. V 257, 12 facit nobis -em. RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 3, 9 nihil enim medium neque -e dignum ... exposuit (*gr. I 1, 7 p. 156, 9* ἀμφιβολίας. *cf.* p. 4, 5 nihil medium neque quod vel parvissimam dubitationem facere possit [*p. 156, 34* διάκρισιν]). p. 3, 15 dissolvit -em, quae inter nos erat (*p. 156, 15* ἀμφισβήτησιν). p. 3, 19 soluta est ... universa -s et contradictio de *incarnatione Christi* (*p. 156, 20* πᾶσα ... ἀντίρρησις). EPIST. pontif. 1056 Conc.^{S} IV 2 p. 131, 23 res, quae -i subiacet, in parte semper est interpretanda meliori. LEO M. epist. 28, 5 p. 775^{A} *Christus* pertractari se ... ab eis quos -s perstringebat admittens (τὸ ἀμφίβολον). COD. Theod. 16, 2, 45 (= Iust. 1, 2, 6) si quid -is emerserit. 12, 1, 86 super eorum filiis revocandis nullius -is exstet ambiguum. MAX. TAVR. serm. 61 p. 656^{B} quaestio nobis oboritur, quae -em inferre ... videatur. CLAVD. MAM. anim. 1, 11 p. 52, 4 cum nonnisi ab ignorantia proficiscatur -s arbitrantis. 102, 7 causa -is ignoratio est. EVGRAPH. Ter. Ad. 228 inieci scrupulum hoc est -em. Andr. 940. BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 9 p. 100, 18 nascitur huiusmodi -s, utrum definitio vera sit. herm. sec. 2, 5 p. 97, 28 oritur quaestio ... quam -em ipse dissolvit. PASS. Petr. Paul. long. 54 add. M. et quae est -s? (*i. dubitari non oportet*). CONC. Arvern. a. 535 p. 71, 6 qui dubitate (*Maassen; codd.* dubitae) regende vitae propriae forsitan praemebantur. Matiscon. a. 585 p. 168, 29 quod si et ipsis -s fuerit. AVELL. p. 594, 10 non est quod se -s inserat. 743, 8. EPIST. pontif. Conc.^{S} IV 2 p. 109, 34 ne ... aliqua adhuc videatur quaestio aut -s remanere. EPIST. pontif. (Felix) Thiel 14, 2 *communionem* remotis- bus optabamus plenam catholicae fidei. THEOD. MOPS. in Gal. 2, 16 p. 25, 9 non modica ... hinc (*cf. s. v.* dubito *p. 2102, 61*) -s adnasci videtur. EXPOS. fid. Migne 13 p. 653^{A} nulla erit -s ex illo initio paterni nominis filium initium accepisse, quo Pater nominatus est. DIONYS. EXIG. Conc.^{S} IV 2 p. 199, 4 ad excludendam -em (*cf. gr. p. 188, 25*). COD. Iust. 6, 20, 20 pr. illud ... a quibusdam in -em deductum. 7, 62, 37, 1 si *iudices* dissentirent, ... *quaestore* -em dirimente finiatur negotium. 6, 61, 5, 1 ex quo videlicet inducta est -s. 6, 30, 18, 4 nulla -e relicta, quin *eqs.* 8, 56, 4 -e eorum explosa sancimus. 4, 5, 11 pr. pro -e eorum, qui mente titubante indebitam solverunt pecuniam, certamen legislatoribus incidit, utrumne id, quod ancipiti animo persolverunt, possint repetere necne. de cod. comp. 2 nulla -e super generali earum (*legum*) robore ... orienda. 6, 30, 19, 4 sine aliqua -e. 6, 20, 21 pr. ut nemini super collatione de cetero -s oriatur. 6, 35, 12 pr. talis de antiquo iure -s *nobis* suggesta est. 6, 46, 6, 1 quaerebatur inter antiquos ... veterum -e quiescente nobis placuit. NOVELL. Iust. 112 praef. ut -em discernamus. CASSIOD. gramm. VII 212, 33 (= inst. div. 30 p. 1145^{C}) -e sublata. in psalm. 33 div. 33, 20 hoc omnem naevum -is excludit. 120, 5. 125, 4 var. 12, 22, 4. 6. LEX Sal. capit. 4, 5. GREG. M. dial. 1, 8 p. 188^{D} nihil mihi -is remansit. in Ezech. 1, 4, 1. 1, 9, 6 apostata absque ulla -e deputatur. 2, 3, 21 Iosue ... dum dubia certamina certa mente subiit, ad victoriam sine -e (*i. indubiam*) pervenit. 2, 9, 1 in quibus verbis magna caligo -is oboritur, utrum ... an ... dicantur. moral. 4, 71 de peccati venia -s non erit. 12, 16 infirmanti -i omnimodo contradicunt (*opp.* soliditatem; 10, 35 incertitudine). epist. 1, 16 ut ... aggregata synodo de ea, quae inter vos vertitur, -e iudicetur. 3, 54. 4, 4. LEX Visig. 10, 1, 14 si ... aliquam -em habuerint, quantum ... dederint. BEDA gramm. VII 234, 18 absque ulla -e. *speciatim de fide Christiana*: Ps. AMBR. prec. 1, 3 spiritum ... -is et blasphemiae. act. Seb. 11, 34 nulla penitus -is signa in corde meo remanserunt. Ps. HIER. in Matth. p. 550^{A} 'socrum Petri febricitantem': id est synagogae -s. GAVDENT. serm. 8 p. 886^{B} de virtute dei nulla in facto -s poterit animae fideli subrepere. AVG. serm. ed. Mai 161, 1 omnis tollitur -s. 161, 2 HERM. Pal. vis. 2, 2, 4 si ... tulerint de cordibus suis -em (διψυχίας, vulg. dubitationes). 3, 7, 1 per -em suam (ἀπὸ τῆς διψυχίας, vulg. a dubitatione sua). 3, 10, 9 -es vestrae (αἱ διψυχίαι, vulg. dubitationes). 3, 11, 2 a luxuriis vestris et -bus (μαλακιῶν καὶ διψυχιῶν, vulg. a vestris infirmitatibus et dubitatione cordis). ZACCH. 1, 37 mentem -bus emundari. GREG. M. moral. 10, 16 -e sua cor anxium hoc ipsum quia titubat valde formidat. 10, 18 ut *mens* ... in -e contabescat (*opp.* fides). *ibid. mentem* ex aliquantula mutabilitate perfidiae aura -is versat. 14, 71 -is nebulas tolle.

dubingeniōsus, -a, um. GLOSS.^{L} II Philox. DU 35 -us ἀφυής. *Roensch (Collectan. philol. 299) vitandae aurium offensionis causa pro* *ingeniosus *ex* dubie *et* ingeniosus *compositum esse putat, simili modo atque* malecastus; *Heraeus* duringeniosus *scribendum coniecit.*

1. dubinus *v.* duinus.

2. dubinus *v.* dubenus. **dubiō** *v.* dubius *p. 2128, 50.*

dubiōsus, -a, -um. [*a* dubium. *Th.*]. *fere i. q. dubius.* GELL. 3, 3, 3 *Varro* illas unam et viginti (*fabulas Plautinas*) ... idcirco a ceteris segregavit, quoniam -ae non erant (*cf.* RVFIN. hist. 3, 25, 2 haec sunt (*scripta*), de quibus nulla umquam prorsus extitit dubitatio. sequenti loco iam sunt illa, de quibus a nonnullis dubitatum est [καὶ ταῦτα μὲν ἐν ὁμολογουμένοις· τῶν δ' ἀντιλεγομένων]). 5, 10, 15 iudices -um hoc inexplicabileque esse, quod utrimque dicebatur, rati.

dubitābilis, -e. *a* dubitare. *ab* OV. *ut videtur inventum raro legitur.* **1** *passive: de quo dubitari, ambigi potest vel dubitatur, ambigitur, fere i. q. dubius,* ἀμφίβολος (*l. 20*): OV. met. 1, 223 experiar, deus hic ... an sit mortalis. nec erit -e verum. 13, 21 si virtus in me -s esset, nobilitate potens essem. ARNOB. nat. 1, 49 in medio ponere et -e quod adseras facere. 3, 4 adstipulamur ... nec in aliqua quaestione -e istud ambiguumque configimus. 2, 17 -e non foret, quin. LEO M. epist. 109, 3 ne -e videretur, an vere in ipsis ... Manichaeorum opinio pullularet. 114, 1 ne ... -e videretur, utrum ... approbem (μὴ ἀμφίβολον δόξῃ, πότερον). OP. imperf. in Matth. 49 p. 908$^{in.}$ hoc de hac interpretatione (*i. haec pars huius interpretationis*) -e mihi videtur. BOETH. cons. 4, 2, 131 malorum minime -s apparet infirmitas. herm. pr. 1, 9 p. 125, 11 veritas aut falsitas propositionum -s est. herm. sec. 3, 9 p. 245, 12. 247, 7 si res sint -es et indefinito variabilique proventu, contradictio quoque ... variabili indefinitoque proventu *est.* mus. 1, 1 p. 179, 10 visus utrum venientibus ad visum figuris an ad sensibilia radiis emissis efficiatur, inter (*cf. s. v.* dubito *p. 2102, 63*) doctos quidem -e est, vulgum vero ipsa quoque dubitatio praeterit. in top. Cic. 1 p. 277, 19 quaestio est -s propositio. in Porph. comm. sec. 4, 1 p. 242, 13 illud forsitan sit -e de unius cuiusque forma corporis, an ullo modo separari queat. sed ea quoque est separabilis. *nota*: BOETH. divis. p. 889^{B} est autem omne quidem ambiguum -e, non omne tamen -e est ambiguum (*ambiguum dicit* 'audio Graecos vicisse Troianos', -e 'da mihi', *in quo, quid dare debeas, intellegi non possit*). **2** *active: qui dubitat, diffidit, non credit*: PRVD. apoth. 581 credentes nam Christus adit, -e pectus sub titubante fide refugo contemnit honore. *cf. s. v.* dubito *p. 2092, 62.*
deriv. indubitabilis, indubitabilitas.

dubitanter *v.* dubito *p. 2103, 17.* **dubitātē** *v.* dubito *p. 2103, 47.*

dubitātim [*a* dubitare. *Th.*]. NON. p. 98 -m dubitanter. *inde* GLOSS. -m dubitanter. *fere i. q. haesitanter*: CAEL. hist. 30 imperator conclamat ..., ut velites ... Gallis non -m inmittantur. SISENNA hist. 75 quod hostem non -m cum pluteis ac scalis iter facere videbat.

***dubitātio**, -ōnis *f.* *a* dubitare. GLOSS. -o δισταγμός. *respondent in Graecis*: ἀμφιβολία *p. 2076, 71. (2078, 28).* ἀμφισβήτησις *p. 2076, 40. 74. 2077, 18. 2078, 1 (2076, 38).* ἀντιλέγεσθαι *p. 2076, 65.* ἀπορία *p. 2076, 46.* διαπόρησις *p. 2075, 10.* δισταγμός *p. 2075, 51.* ἐπέχειν *p. 2078, 51.* *legitur inde a* SISENNA, *non apud poetas praeter* PS. DAMAS. 80, 3; *apud* CIC. *90^{ies}*, QVINT. *20^{ies}*, VLP. *40^{ies}*, AVG. civ. *26^{ies}*, *saepe etiam apud* BOETH., *in* COD. Iust. *plurali numero exstat* CIC. har. resp. 12. Att. 5, 21, 4. ARNOB. nat. 4, 27 sine ullis -bus. CONC.^{S} I 3 p. 50, 17 BOETH. herm. sec. 5, 12 p. 377, 3. pr. 2, 12 p. 167, 19. 2, 13 p. 193, 7 COD. Iust. 6, 2, 22, 4. 3, 28, 37 pr. NOVELL. Iust. 35 pr. *probabiliter suppletur* BELL. Alex. 15, 3, *falso pro* dubitanter *traditum est* CIC. ac. 1, 17, *pro* educatio PLIN. nat. 16, 94, *pro* meditatio *ibid.* 27, 56.

I *pertinet ad* **voluntatem** *(A. B 1. 2 C) vel* **affectum** *(B 3)*: **A** *voluntate in incerto manente: i. q. fluctuatio animi, qua incerti haeremus, faciamus aliquid necne*: **1** *generatim: absolute*: CIC. Verr. II 2, 74 aestuabat -e, versabat se in utramque partem non solum mente, verum etiam corpore. off. 3, 18 quid ergo est, quod nonnumquam -em adferre soleat? SALL. Iug. 62, 9 multis diebus per -em consumptis. hist. frg. 3, 5 diebus aliquot per -em ⟨tritis⟩. CVRT. 8, 10, 10 aliis deditionem, aliis pugnam experiri placebat. quorum -e comperta *eqs.* SEN. benef. 3, 8, 4 sermo et -o et vultus meriti gratiam *destruunt.* QVINT. inst. 1, 1, 32 (*ex festinatione legere discentium*) accidit -o, intermissio, repetitio. 11, 3, 182 -is moras. TAC. ann. 3, 41 aluit -e bellum. 1, 7. 6, 43 si statim interiora ... petivisset, oppressa cunctantium -o (*erat*). APVL. met. 10, 3 ut in quodam vado -is haerens. Socr. 17 p. 157 ut ubi -e claudicaret, ibi divinatione consisteret. FIRM. math. 4, 7, 3 faciet instabiles cupiditatibus, errore dubios et qui omnia consilia ... erratica semper -e suspendant. DICT. 1, 2, 1 inter tantam animi -em. CLAVD. DON. Aen. 9, 252. *c. gen. obi.*: RHET. Her. 2, 19, 28 consuetudo peccandi maleficii suscipiendi removebat -em. *c. praep.*: CIC. Att. 3, 7, 3 -em de Epiro non inconstantia nostra adferebat. INST. Iust. 3, 1, 16 -o manebat inter adgnatos et memoratos nepotes. *enunt. interrog.*: LIV. 28, 25, 15 illa -o erat, singulaene cohortes an universi ... irent. IVL. VAL. 2, 26 p. 92, 16 non absque ea -e egit, utrumne adorandus sibi idem rex foret.

2 *in sermone q. d. technico*: **a** *rhet. i. q.* διαπόρησις: RHET. Her. 1, 6, 10 -e utemur, quid potissimum dicamus aut cui loco primum respondeamus, cum admiratione. CIC. inv. 1, 25. de orat. 3, 203. QVINT. inst. 9, 2, 19 -o, cum simulamus quaerere nos, unde in-

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cipiendum, ubi desinendum, quid potissimum dicendum, si omnino dicendum sit ... '... quo me vertam nescio'. MART. CAP. 5, 523 διαπόρησις est -o (addubitatio *al.*), qua figura utimur, cum veluti dubitantes ab ipsis iudicibus inchoamenti consilium postulamus ... '... quo me vertam nescio'. *aliam dicit* CIC. de orat. 3, 207, *quae est in his*: RHET. Her. 4, 29, 40 -o est, cum quaerere videatur orator, utrum de duobus potius aut quid de pluribus potissimum dicat ... '... sive stultitiam sive malitiam dicere oportet sive utrumque'. QVINT. inst. 9, 3, 88 SCHOL. Cic. Bob. p. 127, 24 St. 'vel ... exoratus vel ... iratus'. prudenter κατὰ δια⟨πόρησιν⟩ non vult exerte conqueri de Caesare et tamen querellam sapit ipsa -o. *adde* CLAVD. DON. Aen. 11, 503 'si qua est fiducia forti' ... posuit in medio -em. EVGRAPH. Ter. Ad. 601 'si ita aequom censes aut si ita opus est facto' ... -e utens ... Micio. CASSIOD. in psalm. 129, 3 'si iniquitates observaveris, ... quis sustinebit?' ... quae figura Graece dicitur diaporesis, Latine -o, cum habemus ambiguum, si possit inveniri, quod quaeritur. *cf.* ARNOB. nat. 3, 8 consuestis in precibus 'sive tu deus es sive dea' dicere, quae -is exceptio *eqs.* **b** *gramm.*: PRISC. gramm. III 247, 25 (*modus subiunctivus*) -em ... comprobationem ... possibilitatem significat ... -em ut ... 'eloquar an sileam?'

B *animo ab aliqua re facienda abhorrente*: **1** *i. q. voluntatis haesitatio, qua aliquid facere veremur*: *absolute*: CIC. har. resp. 12 in nostris -bus atque in maximis superstitionibus. de orat. 2, 28 praecisa mihi quidem est -o. epist. 7, 5, 1 mea quaedam tibi non ignota -o ... impedire profectionem meam videbatur. 13, 26, 3 quod quo minore -e facere possis. Att. 6, 6, 3 sublata -o est. SCHOL. Cic. Gron. p. 284, 31 St. 'ea nos religione liberaremur' id est ea nos -e liberaremur. *c. praep.*: CIC. Caecin. 4 vestram in iudicando -em. *c. gen. obi.*: CIC. rep. 1, 12 -em ad rem publicam adeundi ... debui tollere. Verr. II 5, 165 -em aliquam crucis, ... crudelissimi taeterrimique supplici aliquam parvam moram. (*aut* [crucis] *aut* dilationem ... crucis *editur; an i. q. mora [l. 46]?*). *seq.* quin: CIC. Phil. 9, 8 nulla -o relinquetur, quin honore mortui, quam vivo iniuriam fecimus, sarciamus. LIV. 34, 8, 3 nulla deinde -o fuit, quin omnes tribus legem abrogarent (*i. non dubitaverunt abrogare*). **sine -e**: CIC. Verr. II 3, 60 equitibus Romanis ... manus ab Apronio ... sine ulla -e adferebantur (Cluent. 75 omnes sine ulla -e condemnant. nat. deor. 1, 1 Brut. 25 hoc vero sine ulla -e confirmaverim. de orat. 2, 122 QVINT. decl. 338 p. 333, 4 AMM. 20, 8, 15 hoc sine ulla -e confirmaverim. AVG. civ. 1, 24 p. 39, 16 D.). Caecin. 97 omni iure civili sine cuiusquam ... -e *utuntur*. leg. agr. 2, 23 sine -e (nat. deor. 3, 84 Victoriolas aureas ... sine -e tollebat. VITR. 6 praef. 6. 10 praef. 2. CHIRON 178 sine -e escam suam conficientes et bene bibentes (*i. libenter*). VVLG. act. 10, 29 sine -e veni (ἀναντιρρήτως ἦλθον)).

2 *i. q. cunctatio, mora*: RHET. Her. 1, 16, 26 sine *ratione* ne parva quidem -o potest remorari damnationem (*i. q. mora*). CIC. de orat. 2, 202 qui timor! quae -o, quanta haesitatio tractusque verborum! epist. 4, 7, 3 quod -em adferret ei. CAES. Gall. 7, 40, 1 nulla interposita -e legiones ... educit. SALL. Iug. 30, 3 inter -em et moras senatus. **sine -e**: GLOSS. ἄνευ διϲταγμοῦ sine cunctatione sine -e. CIC. Pis. 6 sine ulla -e iuravi rem publicam ... mea unius opera esse salvam (50 quam provinciam ... interposita religione sine ulla -e deposuit. Phil. 14, 1 si ... D. Brutum egressum iam Mutina esse cognossem ... redeundum ad pristinum vestitum sine ulla -e censerem. Att. 13, 25, 1 conficies ... sine ulla -e aut retractatione. 14, 136, 5 sine ulla -e summo studio faciam. HIRT. Gall. 8, 44, 5 sine -e ulla. AVG. civ. 5, 18 p. 225, 16 D. (*Porsenna*) sine ulla -e *pacem fecit*. FIRM. math. 1, 7, 30 omnia statim (*cf. s. v.* dubito *p. 2097, 65*) sine aliqua -e genera crudelitatis exercuit. CONST. Sirmond. 1 ilico sine aliqua -e). Att. 11, 16, 3 ut ad me sine -e scribas rogo. ac. 2, 94 usque ad novem ... sine -e respondes pauca esse, in decumo insistis. VARRO ling. 8, 6 novis nominibus allatis ⟨in⟩ consuetudinem sine -e eorum declinatus statim omnis dicit populus. SEN. benef. 2, 1, 2 (*beneficium demus*) libenter, cito, sine -e. CHIRON 178. 179. 239. *v. etiam l. 32.*

3 *i. q. metus, sollicitudo* (*cf. s. v.* dubito *p. 2098, 35*, dubius *p. 2106, 2*, dubietas *p. 2073, 4*): PLANC. Cic. epist. 10, 18, 3 quae res nullam habebat -em, ... ea nunc magnam adfert sollicitudinem. CIC. Att. 12, 6, 4 te sine cura esse iussit, ut mihi quidem omnem -em tolleret. CVRT. 7, 11, 21 ne falleretur acies, dubitare cogebat varietas caeli ... verum ut liquidior lux adparuit caelo, -o exempta est. FIRM. math. 6, 25, 2 facit ... suspiciosos et qui etiam in modicis rebus varia sint semper -e solliciti. ACT. Martinae (Bolland. Ian. 1) 1, 10 omnes prospicientes multo amplius consternati -e repleti sunt.

C *voluntate ad rem aliquam faciendam propensa*: CIC. off. 3, 37 in ipsa -e facinus inest, etiam si ad id non pervenerint. TAC. ann. 4, 40 at enim Augustus filiam suam equiti Romano tradere meditatus est ... sed si -e Augusti movemur *eqs.*

II *pertinet ad* **cogitationem**: **A** *cogitatione aut incerta aut ad negandum vergente*: **1** *generatim*: **a** *absolute*: SISENNA hist. 124 his tum iniect⟨us est levis scrupulus⟩ et quaedam -o (*cf.* CIC. Cluent. 76 hic tum iniectus est hominibus scrupulus et quaedam -o, quidnam esset actum *et* AVG. civ. 9, 23 p. 399, 26 D. res ipsa ita *claret*, ut ab scrupulo -is aliena sit). VARRO frg. Aug. civ. 7, 17 p. 295, 19 D. ut ... quae dixi, in -em revocem. CIC. Verr. II 2, 20 in qua (*causa*) ne tenuissima quidem -o posset esse. Cluent. 73 in ea obscuritate ac -e omnium. leg. agr. 1, 11 foedus illud habet aliquam -em. Phil. 4, 2 hanc igitur -em, quamquam nulla erat, ... senatus ... sustulit. rep. 2, 29 neque hoc inter (*cf. s. v.* dubito *p. 2102, 63*) eos ... ulla est umquam in -e versatum. fin. 5, 27 omne animal se ipsum diligere, quod ... -em non habet. Tusc. 5, 4 si modo est ulla virtus, quam -em ... sustulit. nat. deor. 1, 63 poenam ne -o quidem (*Protagorae de dis, essent necne*) effugere potuit. off. 1, 147 quae -em adferunt. epist. 3, 10, 5 suspicio quaedam et -o tua. Att. 9, 19, 4 scribe ... quid censeas; etsi iam nulla -o est. 13, 41, 2. CAES. Gall. 1, 14, 1 eo sibi minus -is dari, quod *eqs.* LIV. 25, 10, 5 Romanis Punica ... arma cognita -em exemerunt (42, 58, 4). QVINT. inst. 5, 9, 8 quae etiam si ad tollendam -em sola non sufficiunt. 5, 13, 51. decl. 332 p. 307, 17 tenuitas mea adferebat hanc ei -em. TERT. praescr. 14, 7 -em suam ostendunt, quamdiu quaerunt. MAECIAN. dig. 36, 1, 75 (73) pr. aliqua -o remanebit. VLP. dig. 21, 1, 1, 7 ne qua -o superesset. 44, 5, 1, 6 sed si post intervallum, habet -em. *nota* 45, 1, 41 pr. eum, qui 'Kalendis Ianuariis' stipulatur, si adiciat 'primis' ..., nullam habere -em palam est (*de masc. cf.* GAIVS dig. 40, 12, 9, 2 *p. 2077, 39*). 4, 4, 3, 4 movet -em, quod *eqs.* 13, 5, 18 pr. illa verba ... eandem recipiunt -em. PAPIN. dig. 48, 3, 2, 1 -em auget edictum Diocletiani. CELS. dig. 8, 6, 6, 1a plusculum -is ea res habet. POMPON. dig. 40, 1, 13 -is tollendae causa (PAPIN. dig. 17, 1, 56 pr. 50, 17, 81. VLP. dig. 19, 1, 3 pr. tollendae -is gratia. 21, 1, 1, 7). MARCELL. dig. 46, 3, 67 etsi in -em a quibusdam hoc male deducatur. TERT. adv. Marc. 4, 36 p. 545, 5 simul et cetera -e liberavit. CLAVD. DON. Aen. 4, 56 quicquid -is esse potuerat, penitus removit. VEG. mil. 4, 38 *summovere*. RVFIN. Adamant. 1, 26 (*sermo*) habere ... contradictionis aut -is aliquid possit. AVG. in evang. Ioh. 37, 3 '*forsitan*' -is verbum est, quando dicitur ab homine ... cum vero dicitur a deo verbum -is, ... illa -e arguitur infidelitas. quant. anim. 15, 25 *argumentis geometricis* quod fuerit inventum ..., impudentem habeat -em (*i. de iis dubitare impudentis sit*). QVEROL. p. 50, 8 atqui ego nihil -is recepi. MART. CAP. 3, 293 horum nominum plurales declinationes carent -e. 5, 472 causativum est, quod facit -em. CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 50, 17 turba quae ex -bus provenit (*gr. I 1 p. 115, 28* ἐκ τῶν ἀμφισβητουμένων). p. 183, 31 *ut* deponatis quae inter vos sunt inimicitias et -em (*gr. I 1, 4 p. 4, 1* ἀμφισβήτησιν. CONC.[S] I 2 p. 102, 1 difficultatem et ambiguitatem). RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 4, 5 *v. p. 2073, 16*. GILD. Brit. 1 chron. III p. 25, 10 *Moysen* ob unius verbi -em terram desiderabilem non introiisse. BOETH. mus. 1, 1 p. 179, 11 *hoc* inter doctos quidem dubitabile est, vulgum vero ipsa quoque -o praeterit (*i. q.* ἀπορία). herm. sec. 5, 12 p. 377, 3 habet enim aliquas -es (*Aristot. p. 21a 37* ἔχει γὰρ ἀπορίας τινάς). herm. pr. 2, 12 p. 167, 19 quae autem sint -es ..., continua disputatione persequitur. 2, 13 p. 193, 7 quid igitur in his -bus est statuendum? COD. Iust. 5, 70, 7, 3 magna et inextricabilis vetustissimo iuri -o exorta est. 6, 2, 21, 4 vetustissima -o ... conquiescat. 6, 2, 22, 3 in secunda -e (*i. re, de qua quaerebatur*). *ibid.* 4 in confinio earum -um tertia exorta est. 7, 40, 1, 1c quae aliquam -em acceperunt. 4, 37, 7 veterum -e semota. 5, 11, 7, 2 utramque -em certo fini tradentes. 5, 27, 12, 1 huiusmodi -o et in alia specie ventilata est. 6, 25, 8 pr. omni -e veterum explosa. 6, 58, 13, 1 *finire*. 5, 27, 9 pr. *amputare*. 8, 21, 2 pr. veteris iuris -em decidentes (4, 38, 15, 1. 5, 51, 13 pr.). 3, 33, 13 pr. resecamus. 8, 47 (48), 10 pr. talem -em et tale vitium corrigentes sancimus. de cod. confirm. 3 nulla -e emergendo. NOVELL. Iust. 35 pr. multas -es scimus esse emersas. 143 praef. superfluam eorum -em ... resecantes.

b *c. praep.*: de: BELL. Afr. 26, 1 cum de suo adventu -o ... esset. CELS. 3, 4, 11 alia ... de diebus ipsis -o. PLIN. nat. 17, 20 nec de septentrione relinqui -o videtur. MIN. FEL. 18, 5 de providentia nulla -o est. FIRM. math. 1, 4, 14 de invento earundem cursu nulla -o est. RVFIN. hist. 3, 3, 5 licet sciam apud Latinos de epistula ... haberi -em (ἀντιλέγεσθαι. *v. s. v.* dubiosus). 3, 25, 2 de quibus nulla ... extitit -o ... de quibus a nonnullis dubitatum est (καὶ ταῦτα μὲν ἐν ὁμολογουμένοις· τῶν δ' ἀντιλεγομένων *eqs.*). AVG. civ. 11, 28 p. 502, 18 D. de quorum fide cur nulla debeat esse -o. 21, 7 p. 502, 11 tamquam nulla de illis sit in mea cogitatione -o. POMP. gramm. V 211, 29. COD. Theod. 5, 18, 1, 3. LEO M. epist. 114, 1 nulla ... de ... Christi incarnatione -o (ἀμφιβολία). BOETH. herm. sec. 5, 11 p. 376, 23. COD. Iust. 1, 14, 11. 5, 27, 11, 4. 7, 33, 12, 2. 6, 20, 19, 2 de collatione dotis multa -o orta est. NOVELL. Iust. 112, 1 ut iam nulla de his in iudiciis -o generetur (περὶ τούτων ... ἀμφισβήτησιν τίκτεσθαι). *adde* GAIVS dig. 35, 2, 73, 1 magna -o fuit de his ... an ... detrahatur. PRISC. gramm. III 467, 27 de quibus non est -o, quod pronomina sunt. super: COD. Theod. 15, 1, 41 si qua super huiusmodi locis fuerit orta -o. COD. Iust. 4, 21, 19 pr. 5, 49, 1, 1. 12, 37, 16, 1[c] si qua ... inter actuarium et militem super pactione ... emerserit -o. pro: COD. Iust. 5, 37, 28, 4 omnem -em pro defensione pupillorum ... penitus amputantes. 8, 33, 3, 5a. circa: COD. Iust. 7, 7, 1, 3 ne circa peculium servi aliqua fuerit -o. in: (CIC. Cluent. 20 neque in causa ulla -o poterat esse. fin. 5, 64 -o in re nulla erat. PLIN. nat. 11, 267 nisi si et in his ferenda -o est). MARCELL. dig. 46, 3, 67 in nummis

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

minor vel prope nulla -o est. PAVL. dig. 41, 8, 4 si in nomine erit -o. COD. Iust. 5, 70, 7, 2 in paterna hereditate ... nulla est iuris veterum -o. 3, 28, 37 pr. in quibus -es exortas sopiri necesse est. *adde* GAIVS dig. 46, 1, 70, 2 nobis in eo videtur -o esse, usus fructus pars rei sit an proprium quiddam. COD. Iust. 8, 47 (48), 10 pr. in adoptivis filiis ... incidit quaedam -o, si oportet *eqs.*

c *c. gen. obi.*: CIC. Verr. II 3, 70 -o damnationis ... quae poterat esse? 178 alia res ... *tollit* omnem -em superioris criminis. Caecin. 9 iuris (PAVL. dig. 50, 17, 85, 2. Cod. Iust. 5, 34, 7). Phil. 5, 31 *legatorum* exspectatio -em belli adfert. bello autem dubio quod potest studium esse dilectus? Tusc. 4, 77 ira ... -em insaniae non habet. CAES. Gall. 5, 48, 10 quae res omnem -em adventus legionum expulit. SEN. epist. 101, 8 nihil est miserius -e venientium (*i. rerum futurarum*), quorsus evadant. QVINT. inst. 1, 10, 28 -em huius utilitatis eximere. 3, 8, 34 nec umquam incidet -o rei, quae undique secundum nos sit. CLAVD. DON. Aen. 6, 720. COD. Theod. 11, 30, 39 causis controversiae alicuius -e pendentibus. NOVELL. Iust. 112, 1 res aliquas, de quibus dominii -o vertitur (*περὶ ὧν δεσποτείας ἀμφισβήτησις κινεῖται*). GREG. M. moral. 14, 72 omnis -o verae resurrectionis aufertur.

d *seq. enunt. interr.*: VARRO ling. 10, 32 imperandi declinatus sintne, habet -em et eorum sitne haec ratio (CIC. epist. 3, 5, 3 itinerum meorum ratio te nonnullam in -em videtur adducere, visurusne me sis). RHET. Her. 1, 6, 10 -e utemur, quid potissimum dicamus. CIC. Cluent. 76 *v. p. 2075, 83.* off. 3, 18 -o accidit, quale sit id, de quo consideretur. 3, 9 de quo alterum potest habere -em, adhibendumne fuerit hoc genus ... an plane omittendum; alterum dubitari non potest, quin *eqs.* 15, 21, 1 nullam apud me reliquisti -em, quantum me amares. LIV. 44, 7, 6 -e omnibus exempta, quid ... patiendum fuisset. SEN. dial. 9, 1, 9 tacitus morsu subit et -o, numquid illa meliora sint. epist. 101, 8 *et* QVINT. inst. 3, 8, 34 *v. sub c.* 11, 2, 44 nata -o est, ad verbum sit ediscendum dicturis an ... satis sit (*i. q.* *ζήτημα*; *cf. l. 39 sqq. et s. v.* dubito *p. 2086, 24*). decl. 332 p. 307, 13 paupertas adfert aliquid -is, fide an utilitatibus amet. ALF. dig. 50, 16, 203. VLP. dig. 40, 4, 13 pr. illud habebit -em an ... ad libertatem perveniat (45, 1, 75, 4 illud -em recipit, ... an ... videatur. GAIVS dig. 35, 2, 73, 1. *nota* 23, 2, 46 illud -is est, an (VLP. dig. 38, 17, 2, 37 an ... debeat, -is esse potest. PAVL. dig. 45, 1, 91, 6 -is est)). GAIVS dig. 7, 1, 56 unde sequens -o est, quousque tuendi essent ... municipes. 40, 12, 9, 2 is habebit sequentem -em, utrum ... nullius erit an *eqs.* (*de masc. cf.* VLP. dig. 45, 1, 41 pr. *p. 2076, 19*). 46, 1, 70, 2 *v. supra l. 4.* inst. 3, 184 magnam recipit -em, utrum ... an *eqs.* PAVL. dig. 46, 1, 71 pr. iusta -o est, utrum alter quoque liberatus est ... an *eqs.* PANEG. 3 (11), 10, 4. MART. CAP. 3, 305. COD. Iust. 5, 4, 25, 2 aliam -em ex hoc emergere, si hoc ... obtinendum est. 8, 47 (48), 10 pr. in adoptivis filiis ... incidit quaedam -o, si oportet. 6, 2, 22, 1b ea satis increbuit -o ... an debeat ... manere vel ... reverti. *ibid.* 3 alia -o incidit veteribus, utrumne ... consequatur an *eqs.* 8, 53, 36, 2 si aliqua -o orta fuerit, utrum ... an ... expensa est.

e *seq.* quin (*voce -is non negata p. 2077, 71*): CIC. Caecin. 90 ut ... nulla -o sit ..., quin secundum nos iudicetis, exoritur ... defensio. (*de futuro* '*iudicaturi sitis*', *quod exspectes, cf. s. v.* dubito *p. 2100, 47*). off. 2, 17 hic locus nihil habet -is, quin homines plurimum hominibus et prosint et obsint. inv. 2, 120 nihil esse -is, quin heres, quae ipse vellet, daret. LIV. 35, 50, 2 nulla nec disceptatio nec -o fuit, quin. QVINT. decl. 320 p. 256, 18 neque enim veniet in -em, quin amiserimus aliquid. POMPON. dig. 34, 3, 2, 1. 40, 4, 4 pr. si quis ita scripserit ..., nulla -o est, quin debeantur (*antecedente enunt. condic. etiam* AFRIC. dig. 16, 1, 19, 3. VENVL. dig. 48, 8, 25, 5: VLP. dig. 18, 1, 9, 1. 37, 1, 3, 7. 41, 2, 10, 2. 50, 1, 2, 5. PAVL. dig. 27, 9, 2 quodsi a fisco emerit, nec -o est, quin ius pignoris salvum sit. 29, 1, 38, 1. *cf. p. 2078, 16 et s. v.* dubito *p. 2101, 4*). GAIVS inst. 4, 153. dig. 19, 2, 25, 2 certe quin liceat ..., nulla -o est (VLP. dig. 33, 9, 3, 11 vasa quoque penuaria quin contineantur, nulla -o est. 50, 1, 2, 5 ipse quidem quin sit obstrictus, nulla -o est (*cf. infra l. 67, p. 2100, 68*)). quod: PAVL. dig. 34, 5, 20 (21) nulla -o est, quod ... debeatur. HIER. epist. 78, 9, 2 quod ... vocet, nulla -o est. AVG. civ. 9, 3 p. 370, 23 D. num est in his verbis ulla -o, quod ... dixit? PRISC. gramm. III 467, 27 de quibus non est -o, quod pronomina sunt. FVLG. RVSP. rem. pecc. 2, 17 de quibus nulla est -o, quod igne punientur aeterno. *nota vocem dubitandi non negatam* (*cf. s. v.* dubito *p. 2088, 47*) CIC. nat. deor. 2, 158 nisi forte tanta ubertas ... -em adfert, quin hominibus solis ea natura donaverit. LIV. 34, 37, 6 Romanis -em, quin bellandum esset, exemerunt.

f *c. acc. c. inf.*: PLIN. nat. 2, 52 nulla amplius *relinquitur* -o superari magnitudinem terrae. QVINT. inst. 7, 1, 48 hoc ... factum extra -em est. VLP. dig. (*16[ies]*, *semper acc. c. inf. antecedente, ex gr.*) 1, 10, 1, 2 consules apud se servos suos manumittere posse nulla -o est. 7, 4, 3, 3 morte quoque amitti usum fructum non recipit -em. TERT. adv. Marc. 4, 37 p. 548, 15 de homine agi nulla -o est. FIRM. math. 8, 12, 2 EPIST. impp. de Asia (Bruns fontes[7] p. 270) I 10. CONSENT. gramm. V 351, 19. COD. Theod. 2, 12, 1. BOETH. herm. sec. 1, 1 p. 30, 7. COD. Iust. 2, 12 (13), 23. 5, 12, 11. 5, 16, 15, 1. 6, 9, 3. 6, 42, 22. 6, 56, 1.

g sine -e **α** *i. q. sine dubio*: GLOSS. *ἄνευ ἀμφισβητήσεως* sine controversia sine -e. CIC. Verr. II 3, 30 poenam octupli sine ulla -e commissam (*i. non dubium est, quin commissa sit.* II 4, 39 usque eo commotus est, ut sine ulla -e insanire omnibus ac furere videretur. Catil. 4, 5 sine ulla -e a vobis damnati esse *videntur*. har. resp. 56 sine ulla -e deterrimus. ac. frg. 22 cum M. Varrone, homine omnium facile acutissimo et sine ulla -e doctissimo. epist. 1, 5b, 2 quod sine ulla -e faciet. VELL. 2, 122, 1 VAL. MAX. 8, 1 absol. 8 POMPON. dig. 26, 7, 61. 33, 7, 15, 2 villa sine ulla -e pars fundi habetur. MARCIAN. dig. 48, 2, 13. 48, 4, 7 pr. AVG. civ. 6, 1 p. 245, 9 D. *aeterna vita* terrenis omnibus regnis sine ulla -e vel comparatione praeferenda est. BOETH. arithm. 1, 20 p. 43, 5. 2, 33 p. 129, 15 COD. Iust. 7, 17, 1, 2. ARNOB. nat. 4, 27 sine ullis -bus. BOETH. arithm. 1, 11 p. 25, 14 sine aliqua -e. 2, 19 p. 103, 24 herm. sec. 4, 10 p. 298, 6. COD. Iust. 8, 33, 3, 4a sine omni -e. *antecedit enunt. condic.* (*cf. p. 2077, 58*) GAIVS dig. 13, 6, 18 pr. si ..., sine ulla -e ... debet. 27, 3, 14. VLP. dig. 21, 1, 17, 3 COD. Iust. 8, 44, 18 (*a. 293*) BOETH. herm. pr. 1, 5 p. 74, 4 sec. 4, 10 p. 298, 6.) VITR. 6, 1, 5 sine -e animadvertemus (6, 8, 1 ea erunt sine -e firma. COLVM. 1 praef. 4 *res rustica* sine -e proxima ... sapientiae est. QVINT. decl. 280 p. 143, 12 POMPON. dig. 40, 4, 46 MARCIAN. dig. 49, 14, 32 COD. Iust. 9, 9, 18 pr. (*a. 258*) eum qui duas simul habuit uxores sine -e comitatur infamia. FIRM. math. 3, 3, 22. 6, 35, 7. 7, 6, 2. 7, 25, 22 HIL. ad Const. 1, 2. AVG. civ. 5, 14 p. 218, 20 D. *laudis amori* melius resistitur sine -e quam ceditur. c. Iul. op. imperf. 1, 126. 1, 130. 3, 12. 4, 116 MARCELL. med. 8, 57 lippitudo ... sine -e depelletur, si *eqs.* 9, 85. 29, 10 EPIST. imp. Theod. Leo M. epist. 63 ex quibus sine -e manifestum est (*ἀναμφιβόλως πεφανέρωται*). EVGRAPH. *v. l. 35* CLAVD. MAM. anim. p. 45, 2. 58, 17 ENNOD. epist. 3, 1, 1. 5, 13, 3. 5, 24, 2 sine -e noveritis. 7, 14, 2 p. 182, 12 bonorum sine -e meritorum. COD. Iust. 12, 33, 5 pr. (*a. 524*) ut in eo quod optaverint ... maneant, eo quod despexerint sine -e repellantur. GREG. M. moral. 1, 28 *saepe*). PS. HIL. c. Aux. 13, 6 absque -e aliqua. VVLG. Ruth 3, 13 ego te absque ulla -e suscipiam (*i. ne dubitaveris; certo*). CASSIOD. in psalm. 120, 4 absque -e. EVGRAPH. Ter. Phorm. 854 'sine controversia': nulla (*β*, sine *α*) -e (*cf.* AVG. serm. 52, 1 *infra l. 78 et* serm. ed. Mai 133, 1 nullo dubio).

β *i. q. ita, ut nemo amplius dubitet*: CIC. Font. 21 sine ulla -e credendum *est* ((*i. credendum neque dubitandum est; sine cuiusquam -e*). AVG. lib. arb. 3, 21, 60 sine ulla -e credenda sunt. enchir. 4 eis sine ulla -e credenda sunt testibus. BOETH. arithm. 1, 1 p. 11, 22 sine ulla -e monstrabit). har. resp. 11 si id facere vere ac sine cuiusquam -e potero. CLAVD. DON. Aen. 7, 490 *exposuit* causam, qua illud fieri potuisse sine -e monstraret. 11, 275 qui aliquid ... sceleris admiserit, ... sperat sine -e supplicium (*i. neque dubitat*). AVG. civ. 17, 5 p. 212, 9 D. intellegitur officio ... suo sine -e propheta (*intellegimus eum prophetam esse neque dubitamus*). 22, 8 p. 567, 6 non tanta ea commendat auctoritas, ut sine difficultate vel -e credantur. BOETH. mus. 5, 15 p. 364, 16 error sine -e convincitur.

2 *in sermone philos. Acad. i. q.* *ἐποχή* (*cf. s. v.* dubito *p. 2085, 19*): CIC. Att. 6, 9, 3 *ἐπέχειν* te scribebas. quid erat -e dignum? MIN. FEL. 13, 3 Arcesilae ... in summis quaestionibus tuta -o. AVG. civ. 6, 2 p. 247, 14 D. pro Academicorum -e. 19, 1 p. 349, 23 *veterum Academicorum* sectam ... -e ... carere. 19, 18.

3 *f. i. q. interrogatio dubitans* (*cf. s. v.* dubito *p. 2086, 47*): QVINT. inst. 6, 3, 71 stulte interrogaverat exeuntem de theatro ..., an spectasset. fecit ... -em eius stultiorem dicendo: 'non, sed in orchestra pila lusi'. COD. Iust. 7, 71, 8, 1 in tali -e minime putamus esse ambiguum, quod sentimus (*antecedit*: quotidie dubitabatur, ... qui audiendi sunt). *f. i. q. disputatio, inquisitio* (*cf. s. v.* dubito *p. 2085, 60*): CIC. de orat. 2, 78 quaestionem (*appellant*) rem positam in infinita -e. 2, 134 id quod in iudicium venit, (*non*) reorum personis, *sed* generum ipsorum universa -e *quaeritur*.

B *de cogitatione ad adfirmandum vergente* (*cf. s. v.* dubito *p. 2092, 83*): SEN. contr. 1, 2, 20 ne qua posset esse vobis -o, ... an pura esset, an integra. PLIN. nat. 2, 95 ad -em est adductus, anne hoc saepius fieret. VLP. dig. 27, 3, 16 pr. erit -o, an ... nec ex stipulatu agi possit. 27, 9, 7, 1 nonnulla erit -o, an alienatio possit impediri.

III *i. q. ambiguitas* (*cf. s. v.* dubietas *p. 2072, 66*): PRISC. gramm. II 522, 5 (*verbi* '*sido*') praeteritum in usu non est -is vel alternitatis causa.

IV *ad stilum et grammaticam pertinentia*: **A** *iuncturae nominales* (*hic illic abundare videtur* -o): ARNOB. nat. 1, 42 re certa et sine ullius seriae (rei *codd.*) -is ambiguo. FIRM. math. 2, 20, 14 trepidatio -is. err. 28, 4 omnem -em trepidationis. AVG. civ. 9, 23 p. 399, 26 D. res ipsa ita *claret*, ut ab scrupulo -is aliena sit (serm. 52, 1 evidenter enim nec ullo -is scrupulo commendatur haec trinitas). 11, 13 p. 479, 31 in deo se ... esse mansurum *nulla* -e *cunctatur* (*i. dubitat*). gen. ad litt. 8, 16 p. 256, 13 sine ullo aestu -is. COD. Theod. 9, 42, 12 sine -is obstaculo. BOETH. arithm. 2, 9 p. 94, 22 sine ullius -is erroribus. mus. 2, 15 p. 246, 12 nullo -is errore.

B *iuncturae verbales*: **-em:** accipere: COD. Iust. 7, 40, 1, 1c. adferre: CIC. Phil. 5, 31 off. 1, 147 Att. 3, 7, 3 QVINT. decl. 332 p. 307,

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

17 aliquid -is (*ibid.* 13). amputare: COD. Iust. 5, 37, 28, 4. 5, 59, 5 pr. 7, 72, 10 pr. auferre: AVG. epist. 164, 22. augere: PAPIN. dig. 48, 3, 2, 1. corrigere: COD. Iust. 8, 47 (48), 10 pr. decidere: COD. Iust. 4, 38, 15, 1. 6, 30, 20, 2. 6, 57, 6, 1. 8, 21, 2 pr. excutere: FIRM. err. 28, 4. eximere: LIV. 25, 10, 5. 34, 37, 6. 42, 58, 4. 44, 7, 6 CVRT. 7, 11, 21 QVINT. inst. 1, 10, 28 expellere: CAES. Gall. 5, 48, 10. explodere: COD. Iust. 6, 25, 8 pr. facere: MART. CAP. 5, 472. ferre: PLIN. nat. 11, 267. fini tradere: COD. Iust. 5, 11, 7, 2. finire: COD. Iust. 6, 58, 13, 1. habere: VARRO ling. 10, 32 CIC. leg. agr. 1, 11 fin. 5, 64 off. 2, 17 (nihil -is). VLP. dig. 44, 5, 1, 6 GAIVS dig. 40, 12, 9, 2 ALF. dig. 50, 16, 203 CELS. dig. 8, 6, 6, 1a (plusculum -is). COD. Iust. 5, 34, 7 (*a. 293*) AVG. quant. anim. 15, 25 RVFIN. Adam. 1, 26 (aliquid -is). BOETH. herm. sec. 5, 12 p. 377, 3 (aliquas). inferre: TERT. carn. 7 AVG. epist. 148, 7 inicere: SISENNA hist. 124 CIC. Cluent. 76 PANEG. 3 (11), 10, 4 interponere: CAES. Gall. 7, 40, 1. introducere: COD. Iust. 7, 62, 34 pr. movere: VLP. dig. 4, 4, 3, 4. opprimere: TAC. ann. 6, 43. in medio ponere: CLAVD. DON. Aen. 11, 503. praecidere: CIC. de orat. 2, 28. recipere: VLP. dig. 7, 4, 33. 45, 1, 75, 4 GAIVS inst. 3, 184 QVEROL. p. 50, 8 (nihil -is recepi). relinquere: CIC. epist. 15, 21, 1 (apud me). removere: RHET. Her. 2, 19, 28 AVG. in evang. Ioh. 121, 5 CLAVD. DON. Aen. 4, 56 (quicquid -is). resecare: COD. Iust. 3, 33, 13 pr. 6, 25, 10, 1 NOVELL. Iust. 143 praef. semovere: COD. Iust. 4, 37, 7. sopire: COD. Iust. 13, 28, 37 pr. summovere: VEG. mil. 4, 38. tollere: CIC. Verr. II 3, 178 Phil. 4, 2 Tusc. 5, 4 BELL. Alex. 7, 1 QVINT. inst. 5, 9, 8. 5, 13, 51 POMPON. dig. 40, 1, 13 *v. p. 2076, 25.* ventilare: COD. Iust. 5, 27, 12, 1. **in -em:** adducere: CIC. epist. 3, 5, 3 (te). PLIN. nat. 2, 95 (ad). deducere: MARCELL. dig. 46, 3, 67. revocare: VARRO frg. Aug. civ. 7, 17 p. 295, 19 D. venire: QVINT. decl. 320 p. 256, 18 MART. CAP. 3, 305 in -e (-em *al.*) veniunt 'fenus' et 'stercus', in e an in o mutent. RVSTIC. synod. (Conc.[S] I 4) 80, 12. **in -e:** versari: CIC. rep. 2, 29. **-o:** accidit: CIC. off. 3, 18 QVINT. inst. 1, 1, 32. conquiescit: COD. Iust. 6, 2, 21, 4. datur: CAES. Gall. 1, 14, 1 (eo minus -is). emergit: COD. Iust. 1, 14, 11. 5, 4, 25, 2. 5, 27, 7, 1. de cod. confirm. 3 NOVELL. Iust. 35 pr. est: *passim.* nihil est -is: CIC. inv. 120. -is est: GAIVS dig. 23, 2, 46 VLP. dig. 38, 17, 2, 37 PAVL. dig. 45, 1, 91, 6. illa est: LIV. 28, 25, 15. mihi est: SEN. contr. 1, 2, 20. circa quae -o est: RVSTIC. synod. (Conc.[S] I 4) 122. existit: CLAVD. DON. Aen. 3, 174 RVFIN. hist. 3, 25, 2. exoritur: COD. Iust. 5, 70, 7, 3. 4, 21, 19 pr. 6, 30, 21 pr. veteribus exorta est. generatur: NOVELL. Iust. 112, 1. habetur: RVFIN. hist. 3, 3, 5. incidit: QVINT. inst. 3, 8, 34 COD. Iust. 6, 2, 22, 3. increbuit: COD. Iust. 6, 2, 22, 1b. manet: INST. Iust. 3, 1, 16. nascitur: QVINT. inst. 11, 2, 44. oritur: COD. Theod. 15, 1, 41 COD. Iust. 5, 49, 1, 1. 8, 53, 26, 2. 8, 10, 14 pr. veteribus. relinquitur: CIC. Phil. 9, 8 PLIN. nat. 2, 52. 17, 20. remanet: MAECIAN. dig. 36, 1, 75 (73) pr. sequens est: GAIVS dig. 7, 1, 56. 40, 12, 9, 2. subit: SEN. dial. 9, 1, 9. superest: VLP. dig. 21, 1, 1, 7. vertitur: NOVELL. Iust. 112, 1. extra -em est: QVINT. inst. 7, 1, 48. **-e:** aestuare: CIC. Verr. II 2, 74. carere: MART. CAP. 3, 293. liberare: TERT. adv. Marc. 4, 36 p. 545, 5. uti: RHET. Her. 1, 6, 10 EVGRAPH. Ter. Ad. 601.

C *attributa selecta:* antiquae: COD. Iust. 7, 47, 1 pr. erratica: FIRM. math. 4, 7, 3. impudens: AVG. quant. anim. 15, 25. inextricabilis: COD. Iust. 7, 33, 12, 3b. iusta: PAVL. dig. 46, 1, 71 pr. magna: GAIVS dig. 35, 2, 73, 1 inst. 3, 184 COD. Iust. 4, 38, 15 pr. minor: MARCELL. dig. 46, 3, 67. multa: COD. Iust. 6, 20, 19, 2. multae: NOVELL. Iust. 35 pr. nonnulla: CIC. epist. 3, 5, 3. omnis: CIC. Verr. II 3, 178 CAES. Gall. 5, 48, 10 parva: RHET. Her. 1, 16, 26. superflua: NOVELL. Iust. 143 praef. ne tenuissima quidem: CIC. Verr. II 2, 20. tuta: MIN. FEL. 13, 3. varia: FIRM. math. 6, 25, 2.

D *index grammaticus* (*cf. s. v.* dubito *p. 2102, 49*): *acc. c. inf.: p. 2077, 75.* an *affirm.: p. 2078, 65. dubit.: p. 2076, 75. 2077, 34.* circa: *p. 2076, 81.* de: *p. 2074, 75. 2076, 60.* *gen. obi.: p. 2074, 74. 2075, 29. 2077, 7.* in: *p. 2076, 84.* inter: *p. 2074, 77.* -ne: *p. 2077, 21.* numquid: *p. 2077, 29.* pro: *p. 2076, 79.* quin: *p. 2075, 32. 2077, 50.* quod: *p. 2076, 76. 2077, 65.* si: *p. 2077, 6. 44.* super: *p. 2076, 77.* utrumne: *p. 2074, 79.*

syn. ad I B 2: mora: SALL. Iug. 30, 3. *ad I B 3:* sollicitudo: PLANC. Cic. epist. 10, 18, 3. *ad II A:* morsus: SEN. dial. 9, 1, 9. *opp. ad I B 1:* bene (*i. libenter*): CHIRON 178. *ad I B 2:* ilico: CONST. Sirmond. 1. statim: FIRM. math. 1, 7, 30. *ad II A 2:* adfirmatio: CIC. epist. 9, 7, 13.

dubitātīvus, -a, -um. [*a* dubitare. *Th.*] *t. t. grammaticus, significans sensum dubitationis in adverbio, coniunctione, modo verbi sim. inesse. legitur inde a* TERT. adv. Marc. 2, 25 p. 371, 14 'si' . . . non -um, sed comminativum exprimens sensum (SERV. auct. Aen. 5, 64 in hoc loco aut pro confirmativa posita est . . . aut 'si' pro -a est. 4, 55 -a fuerat Didonis oratio dicendo 'si non pertaesum thalami . . . fuisset'. PRISC. gramm. III 241, 4 *modus* subiunctivus et -us dicitur. . . . frequentissime 'si' coniunctio dubitationem significans ei sociatur (II 422, 16 *subiunctivum* quidam -um appellaverunt)). SCHOL. Cic. Bob. p. 127, 10 St. 'fortasse' -um est (PRISC. gramm. III 86, 27 *adverbia* -a 'forsan, forsitan' et 'fortasse, fors, forte'). PRISC. gramm. III 93, 15 species *coniunctionum* sunt: copulativa, . . .- a, completiva. 101, 9 -ae sunt, quae dubitationem significant, ut 'an, ne' correpta, 'necne', ut . . . 'eloquar an sileam?' (163, 4 *-ne* coniunctio -a vel interrogativa. 235, 18 indicativus . . . essentiam plerumque ipsius rei significat . . . invenitur saepissime etiam -us vel interrogativus (*i. sensu -o*) ut . . . 'vivisne?'). 257, 5 ἄρα coniunctionem confirmativam sive -am (*cf.* 257, 18 'quid ageret' dubitanter dixit, τί ἄρα πράξοι). DOSITH. gramm. VII 423, 3 (= DIOM. gramm. I 417, 30) 'aut' coniunctio -am, si geminetur, habet potestatem. *perperam* SERV. auct. Aen. 1, 327 ergo hic 'o' -a, alias optativa. *adv.* **dubitātīvē:** TERT. carn. 23 pronuntiasset -e. COMMENT. Lucan. 1, 644 'si fata movent' bene -e. PRISC. gramm. III 243, 16 'si qua est caelo pietas' confirmative potius quam -e dicitur (PS. PRIMAS. in Hebr. p. 729[D] quod enim dicit 'si . . . exsurgeret alius sacerdos', non -e loquitur, sed affirmative). PRISC. gramm. III 258, 17 confirmative dixit 'non esset usus, οὐκ ἂν ἐχρήσατο', nam 'si quis accessisset' -e protulit. 97, 27 'aut — aut' est quando indicative dicuntur, est quando -e: indicative, ut 'aut lux est aut tenebrae'; -e, ut 'aut prodest aut non prodest divitias quaerere' (*dicit quaestionem institui posse, utrum prosit necne*). 242, 14 nostri . . . subiunctivos . . . etiam sine his (*coniunctionibus*) ponunt, quando confirmative vel -e quid proferunt, in quo Graeci ἂν vel ἄρα solent adicere. 249, 21 'eloquar an sileam?' ἢ ἄρα σιωπήσω; -e posuit.

dubitātor, -ōris *m. a* dubitare. GLOSS.[L] II Abav. CO 141 confida (*fort. legend.* diffidens) -r, *unde* DU 14 -r confida (*Lindsay in plagulis*). ['*fort. mutila glossa*: confide⟨nter: in⟩dubitanter'. *Heraeus in plagulis.*] *i. q. qui aliquid in dubium vocat:* TERT. praescr. 3, 3 negatores et -es resurrectionis (TERT. *etiam* dubitare *transitive usurpat, v. s. v.* dubito *p. 2090, 45. 54*).

dubitātus *v.* dubito *p. 2103, 44.*

*dubito, -āvī, -ātum, -āre. [*a* dubare *ductum esse videtur. Th.*] *cf.* PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 177[a] (p. 67 M.) dubat -at. GLOSS. διστάζω, ἐνδοιάζω, ἀμφιβάλλω. GLOSS.[L] V Aa N 81 nec -o quin: non est dubium, *unde fort.* GLOSS. V 313, 23 nec -o quin: plena oratio non est, sed addito verbo, hoc est 'feceris', expletur oratio. *respondent apud Graecos auctores: ἀμφιβάλλειν: p. 2085, 53. 2089, 78. 80. 2091, 55. 57. 2093, 31. ἀπορεῖν: p. 2084, 8. 2089, 6. ἀπορία: 2084, 59. δεισιδαιμονεῖν: p. 2092, 59. διαπόρησις: p. 2085, 53. διαστασιάζω: p. 2096, 44. διστάζειν: p. 2095, 42. διστακτικός: p. 2085, 55. διψυχεῖν: p. 2083, 46. ἐνδοιάζειν: p. 2088, 42. ἐν δυσπιστίᾳ εἶναι: p. 2089, 11. ἐπαισχύνεσθαι: p. 2097, 10. κλονεῖσθαι: p. 2098, 41. φοβεῖσθαι: p. 2098, 48. 51. legitur inde a* PLAVTO. *de formis: deponens:* IVVENC. 3, 123 dextera confestim protenditur obvia Petro et -ata fides verbis mulcatur amaris. CARM. epigr. 613, 10 nec -amur enim vita carere morique (*cf. Buecheler ad l.*). [*corrupt.*: ENN. ann. 344 V. exspectans si mussaret -aretque denique pausa pugnandi fieret (*recte* -aret *ut glossema eicitur et* mussaret, quae *scribitur*)]. *dub.*: ACC. trag. 108 CIC. dom. 64 Lig. 8 SEN. contr. 4 praef. 7 SEN. nat. 2, 32, 8 TAC. ann. 12, 46 TRAIAN. Plin. epist. 10, 121 ANTH. 399, 5. CIC. p. red. in sen. 13 putares *iure editur. locus inc. interpr.*: CARM. epigr. 1942, 3 (*fort. s. II.*) monime⟨nt⟩um sic statuerunt . . . ⟨vivis? suboli *Heraeus*⟩ nunc et sibi non -antes: ⟨n⟩omina noscentur, fatum c⟨um quisque subibit⟩. [*francog.* douter, *hisp.* dudar. *M.-L.*]

tabula subiecta imprimis usui locutionum q. s. 'non -o, quin', 'non -o *c. acc. c. inf.*' *describendo destinata est. qui quam late pateat ut recte appareat, adiecimus numeros adverbialium locutionum* sine dubio *sim. frequentissime hoc verbum cum negatione iungi constat; habita autem ratione eorum quoque locorum, quibus rhetorica quae dicuntur interrogata exstant, quibus sententia negativa est* (*ut* CIC. p. red. in sen. 9 -atis, quo animo fuerit in me conservando futurus? *i.* '*non -o, quin optimo*' (*cf. p. 2083, 67*), Verr. II 5, 74 potes de damnatione -are? II 2, 109 -abitis . . . tantam iniuriam vindicare?), *numerus negatarum locutionum adeo augetur, ut ex. gr. in* CIC. orat. *ex 196 omnibus locis 165 huc pertineant,* rhet. *20 ex 28,* phil. *80 ex 129,* epist. *130 ex 168; cf. col. 1 tabulae s. v.* dubius *propositae.*

	-o *omnino locis*	non -o, an -as *sim.* (quin)	non dubium, nulla dubitatio est *sim.* (quin)	non -o, an -as *sim.* (*c. acc. c. inf.*)	non dubium, nulla dubitatio est *sim.* (*c. acc. c. inf.*)	sine dubio, procul dubio, haud dubio, sine dubitatione 1) *sim.*
PLAVT.	13	3	—	—	1	—
TER.	5	2	5	—	1	1
VARRO	7	1	4	1	—	7
CIC.	521	187	58	1	—	31
orat.	196	62 2)	23 3)	—	—	9
rhet.	28	7	5	—	—	8
phil.	129	36	18	1	—	9
epist.	168	82 4)	16	—	—	5

1) *praeter locos, ubi locutio* sine dubitatione *notione haesitandi usurpatur.*
2) *et 7 locis notione haesitandi.* 3) *et 5 notione haesitandi.*
4) *ex his* 1 non -anter quin.

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

	-o *omnino locis*	quin: non -o, an -as *sim.*	quin: non dubium, nulla dubitatio est *sim.*	*c. acc. c. inf.*: non -o, an -as *sim.*	*c. acc. c. inf.*: non dubium, nulla dubitatio est *sim.*	sine dubio, procul dubio, haud dubio, sine dubitatione[1]) *sim.*
LVCR.	11	5	2	1	—	8
CAES.	24	4[2])	1	—	—	—
SALL.	9	—	—	—	—	2
NEP.	16	1	1	7	1	4
VERG.	10	—	—	—	—	—
VITR.	4	1	3	1	—	6
LIV.	41	8[3])	31[4])	17	15	90
OV.	95	12	1	—	—	1
VAL. MAX.	32[5])	5	3	1	—	8
CELS.	6	1	4	—	—	—
MANIL.	5	—	—	—	1	—
SEN. rhet.	37	8	—	2	—	7
CVRT.	39	10[6])	3	2	2	10
SEN. phil.	80	20	31	11	3	25
trag.	21	—	—	—	—	—
COLVM.	21	4	23	9	10	13 (*et* 1 haud -anter)
LVCAN.	8	—	—	—	—	—
PLIN. nat.	47	1	1	27	25	39
MART.	9	—	—	2	—	1
STAT.	10	—	—	—	—	—
SIL.	9	—	—	2	—	2
QVINT. inst.	66	4	3	17	5	44 } 67
decl.	46	12	16	14	4	23 }
		35		40		
TAC.	43	—	—	6	7	1
PLIN. epist.	35	2[7])	—	11	3[8])	1
FLOR. epit.	6	—	1	2	—	5
IVV.	13	—	—	—	—	—
SVET.	19	1	1	4	4	5
FRONTO	7	2	—	3	—	1
APVL.	3	—	—	—	—	4
Icti: IAVOL.	10	7	2	2	1	1
IVLIAN.	9	8	4	—	3	3
POMPON.	11	1	1	2	1	14
AFRIC.	18	7	1	3	—	8
GAIVS	32	12	9	11	—	6
MARCELL.	8	1	1	2	—	2
PAPIN.	4	—	—	4	—	21
VLP.	174	20	15	56	45	71
PAVL.	53	13	10 (+ 1 quod)	6	1	4
MOD.	7	—	—	2	8	—
TERT.	46	—	—	19	4	65
AVSON.	8	—	—	—	1	—
VVLG.	4	(1 quod)	2 (+ 3 quod)	—	—	3
AVG. civ.	182	(3 quod)	(4 quod)	50	8	84
CLAVD. DON.	63	—	—	11	4	45
COD. Theod.	35	—	—	12	13	29

patet ex hac tabula longe primitus praevaluisse 'quin', *acc. c. inf. inde ab antiquissimis temporibus in usu neque tamen ante* NEP. *frequentem fuisse; immo* LIV. 'quin' *paululum praetulisse. soli* CAES. *et* CELS. *acc. c. inf. non habent, quod minoris fortasse momenti videbitur, si reputaveris apud hunc* dubito *et* dubius *tantum 17 locis, apud illum 30 extare, apud* CIC. *in 500 fere locis semel acc. c. inf. apparere; de* SALL. *v. infra. inde a* PLIN. nat. 'quin' *numero superatur — notabilis est in ea re* QVINT[i]. *usus diversus in* inst. *et* decl. —, *ita ut apud* TAC., TERT., CLAVD. DON., COD. Theod. *omnino non appareat; sed apud* Ictos *usque ad* GAIVM (*qui tempore inter* TAC. *et* TERT. *fere medius est*) 'quin' *praevalet, neque in* VVLG. *acc. c. inf. legitur. de usu poetarum haec notanda sunt: apud quosdam aut utraque structura occurrit* (PLAVT. TER. LVCR., *ubique praevalente* quin) *aut alterutra*: 'quin': CATVLL. 108, 3, OV. (*in* epist., arte, Pont., trist., *non in* met., *sed semel in* fast.), *acc. c. inf.*: AETNA 308, MANIL., MART., SIL., PERS. 5, 45, AVSON., IVVENC. 2, 493, CLAVD. 20, 48. *apud* PLAVT., TER., MART., PERS. *usus harum locutionum sermonis cotidiani imitationi convenit, in* LVCR., AETNA, MANIL. *carminum argumento didactico; neglegentiores* OV., SIL., AVSON. *iudicandi. nam quod apud* VERG., SEN., LVCAN., VAL. FL., STAT. *utraque structura deest* (*pro* quin *maluit* an LVCAN. 8, 523 tene mihi -as an sit violare necesse?), *sine dubio non casui tribuendum. quod magis apparebit, si columnae extremae et tabulae s. v.* dubius *propositae rationem habueris: non solum carent locutionibus q. s.* sine dubio *sim., quas habent* TER., LVCR., OV., MART., SIL., *sed, cum* VERG. *vocem q. e.* dubius *locis 14,* SEN. *47,* LVCAN. *49,* VAL. FL. *14,* STAT. *52 usurpent, nusquam tamen utuntur structuris q. s.* dubium non est, quin *et* dubium non est *c. acc. c. inf. nota denique coordinationem admodum raram q. e.* IVV. 10, 82 nil dubium, magna est fornacula (*cf. p. 2100, 56*). *iidem vocem q. e.* dubius *cum negatione aut raro coniungunt* — VERG. *14 : 4,* SEN. *47 : 1,* VAL. FL. *14 : 1,* STAT. *52 : 2 — aut numquam* (LVCAN. *49ies sine negatione*), *cum huius rei ratio sit apud* TER. *17 : 12,* LVCR. *19 : 10, apud* LIV. *vel 287 : 211. cf. etiam quae ad usum vocis q. e.* dubius *de his poetis p. 2104, 28 adnotavimus.* SALL. *quoque illas structuras nimis vulgares et tritas habuisse videtur; nam* orat. Macri 8, *ubi sensus est 'an dubium habetis, quin nihil vobis officere possit', maluit satis mira locutione usus dicere* an dubium habetis, num officere quid vobis . . . possit? (*sed* rep. 2, 13, 6 cui dubium est, quin. in Tull. 4).

1) *praeter locos, ubi locutio* sine dubitatione *notione haesitandi usurpatur.*
2) *et* 2 *notione haesitandi.*
3) *et* 2 *notione haesitandi, qua infinitivus nusquam.*
4) *et* 1 nulla dubitatio (34, 8, 3) *notione haesitandi; cf. 6*).
5) *ex his* 19 *notione haesitandi.*
6) *et* 1 *notione haesitandi.*
7) *in* paneg.
8) 2 *in* paneg.

CONSPECTVS MATERIAE

I *pertinet ad cogitationem*:
- **A** *cogitatione neque ad adfirmandum neque ad negandum vergente*: **1** *i. q. incertum et suspensum cogitare, ambigere: p. 2082, 55. speciatim in sermone philos., rhet., gramm.: p. 2085, 18.* **2** *i. q. disceptare: p. 2085, 60.* **3** *abit in notionem quaerendi, quaestionem movendi: p. 2086, 24. vergit ad notionem interrogandi: p. 2086, 47.*
- **B** *cogitatione ad negandum vergente*: **1** *cum haesitatione quadam negare: p. 2086, 56.* **2** *inest notio quaedam timendi: p. 2092, 40.* **3** *abeunte notione in fidem denegandi, non credendi: p. 2092, 62.*
- **C** *cogitatione ad adfirmandum vergente: p. 2092, 83.*

II *pertinet ad voluntatem vel affectum*:
- **A** *voluntate in incerto manente: p. 2093, 44.*
- **B** *voluntate vel affectu cum verecundia quadam ab re facienda abhorrente*: **1** *accedit ad notionem verendi, haesitandi: p. 2094, 40.* **2** *accedit ad notionem cunctandi: p. 2097, 21.* **3** *accedit ad notionem nolendi, recusandi, abnuendi: p. 2098, 6.* **4** *inest notio quaedam trepidandi, timendi: p. 2098, 35.*
- **C** *voluntate ad faciendam rem propensa: p. 2098, 67.*

III *translate i. q. labare, vacillare, nutare: p. 2099, 16.*

IV *ad stilum et grammaticam pertinentia: p. 2099, 33. index grammaticus: p. 2102, 49.*

V *participia*: dubitandus, dubitans, dubitanter, dubitatus, dubitate: *p. 2102, 75.*

I *pertinet ad* ***cogitationem:***
A *cogitatione* ***neque ad adfirmandum neque ad negandum*** *vergente:*

1 *i. q. incertum et suspensum cogitare, ambigere* (SERV. Aen. 9, 189 'percipe porro, quid -em': id est cogitem: omnis enim cogitatio in dubitatione est ante sententiam): **a** *c. enuntiato interrogativo* (*coni. deliberativos ad II rettulimus*): ACC. trag. 191 -o, quid agis. RHET. Her. 4, 55, 68 contorquet brachium et -anti Gracco, quid esset, neque tamen locum . . . relinquenti percutit tempus. VARRO ling. 7, 32 non minus de (*v. p. 2084, 50*) tertio quam de primo -atur, ut in hoc, utrum primum una canis aut canes sit appellata. Men. 127 quid -atis, utrum nunc sitis cercopitheci an colubrae an volvae? CIC. Quinct. 41 *v. p. 2083, 69.* S. Rosc. 78 -ate etiam nunc, si potestis, a quo sit Sex. Roscius occisus, ab eone . . . an ab eis. 88 restat, ut hoc -emus, uter potius Sex. Roscium occiderit, is . . . an is *eqs.* Verr. II 3, 208 desinite -are, utrum sit utilius . . . an *eqs.* Balb. 11 -asse, verumne an falsum esset. Marcell. 30 multi -abant, quid optimum esset, multi, quid sibi expediret. Lig. 24 quaero: quid facturi fuistis? quamquam, quid facturi fueritis, -em? Phil. 14, 6 mucrones . . . -antis, utrum in cive an in hoste figantur. nat. deor. 2, 89 -at primo, quae sit ea natura. div. 2, 145 -ans essetne praegnans. off. 1, 9 honestumne factu sit an turpe -ant id, quod in deliberationem cadit. in quo considerando saepe animi in contrarias sententias distrahuntur. 1, 30 vetant quicquam agere, quod -es, aequum sit an iniquum (1, 161 non solum id homines solere -are, honestumne an turpe sit, sed etiam . . . utrum honestius sit. de orat. 1, 262). 1, 118 diu secum (*cf. p. 2083, 30*) multumque -asse, . . . utram (*viam*) ingredi melius esset (orat. 1 utrum difficilius . . . esset negare tibi . . . an efficere . . . , diu multumque -avi). Att. 4, 15, 7 utrum fronte an mente, -atur. 5, 6, 2 -ans, Romaene sis an iam profectus (*accedit hic et saepius ad notionem nesciendi; cf.* ACC. *supra l. 58.* COD. Iust. *p. 2092, 78*). 15, 9, 2 -abam, tu has litteras essesne accepturus; erat enim incertum, visurusne te esset

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tabellarius. epist. 2, 17, 3 Parthi transierint necne, praeter te video -are neminem. 2, 17, 5 antea -abam, venturaene essent: nunc mihi non est dubium, quin ... venturae non sint. SALL. Iug. 95, 4 multi -avere, fortior an felicior esset. NEP. frg. 26 ex quo -o, interitu *Ciceronis* utrum res publica an historia magis doleat. OV. rem. 555 -o, verusne Cupido an somnus fuerit; sed puto somnus erat. met. 3, 612 quod numen in isto corpore sit, -o. 6, 619 magnum quodcumque paravi. quid sit, adhuc -o. 7, 677. trist. 2, 245. VITR. 1, 4, 9 -antes, utrum morbo an pabuli vitio laesa essent. LIV. 5, 3, 2 si umquam -atum est, utrum ... vestra an sua causa seditionum auctores fuerint, id ... desisse -ari certum habeo. 30, 26, 9 sicut -es, utrum ingenio cunctator fuerit an quia ita bello ... aptum erat, sic nihil certius est *eqs.* MANIL. 4, 176 quis -et, vasti quae sit natura Leonis (*i. quis nesciat*). FEST. p. 277 M. Aelius -at an ... an *eqs.* VELL. 2, 85, 6. VAL. MAX. 5, 1, 8 utro magis spectaculo delectentur, homines -abunt. CELS. 7 praef. 1 potest -ari, secunda valetudo medicinae an corporis [an] beneficio contigerit (*fort. scr.* ⟨an⟩ medicinae an corporis. *cf.* SEN. nat. 2, 14, 2 ut -are possis, an aer an hoc iam aether sit). SEN. contr. 2, 1, 3. 10, 3, 4 ne -ari posset, utrum marito perisset an patri. suas. 1, 4 de Oceano -ant, utrumne ... an *eqs.* CVRT. 7, 2, 34 ambigi potest, quia ... verane dixerit ... an ..., ... -atum est. 9, 1, 27 -abant, deseruissent urbem incolae an fraude se occulerent. SEN. dial. 9, 14, 5 quid senserit, -o: multa enim mihi occurrunt. Oed. 318 quis desit *Iridi* quive sit -es color. Phaedr. 1267. PLIN. nat. 35, 59 in qua -atur, ascendentem cum clipeo pinxerit an descendentem. MART. 12, 96, 10 ne -es, quae sit Chia, marisca tua est. STAT. Theb. 6, 347 -es, uter effera presset frena magis. QVINT. inst. 1, 4, 27 an verba an appellationes sint, -ari potest. decl. 372 p. 409, 16 quam merito cruentas perdiderit manus, si quis adhuc -abit, aspiciat. PS. QVINT. decl. 12, 4 s e c u m (*cf. p. 2082, 78*) iste -at, quid sit in causa, cur *eqs.* TAC. Germ. 5 argentum et aurum propitiine an irati di negaverint, -o. hist. 1, 37 vestrum quoque nomen in incerto erit, donec -abitur, imperatorem populi R. in castris an hostem habeatis. 2, 33. ann. 4, 20. 12, 20. PLIN. epist. 2, 3, 3 docet, delectat, adficit; quid maxime, -es. 3, 3, 1 cum patrem tuum ... suspexerim magis an amaverim -em. 3, 9, 32 respondit, ... ingenium hominis facit ut -em confidenter an constanter, certe paratissime (*cf. s. v.* dubius *p. 2113, 82 sqq.*). POMPON. dig. 29, 2, 77. VLP. dig. 4, 8, 25, 2 Pomponius -at, utrum ... an. 5, 1, 26 utrum ... an ..., Marcellus -at. 29, 3, 2, 4 si -etur, utrum vivat an decesserit. 29, 2, 13, 1 si quis -et, vivat testator necne. PORPH. Hor. carm. 1, 22 pr. SOL. 23, 19 -atur etiamnunc, quibus ex causis *Oceanus* intumescat *eqs.* (MELA 3, 1, 1 neque adhuc satis cognitum est). ARNOB. nat. 1, 31 ambigere, -are, an sit iste deus an non sit. LACT. inst. 3, 23, 5 utrumne ... an. 3, 27, 3. DOCTR. apost. 4, 4 nec -abis, utrum erit an non erit (*οὐ διψυχήσεις πότερον ἔσται ἢ οὔ*). AMM. 23, 5, 8 -anti quid ferrent. COD. Theod. 12, 1, 2 -asti, utrum ... an ... debeant. 12, 3, 2 de constitutione ... -atum est, utrum ... vetentur an ... negata sit. CLAVD. MAM. anim. 3, 5 p. 161, 5 istud ... intellegas necne -averim. COD. IVST. 2, 3, 29 pr. -abatur, sive oportet ... vel *eqs.* 4, 21, 21 pr. utrum ... oporteret ... an sufficiat. *al.* **-ne:** CIC. div. 2, 145 *v. p. 2082, 72.* Att. 15, 9, 2 *p. 2082, 83.* 12, 52, 2 *p. 2084, 56.* epist. 2, 17, 5 *p. 2083, 2.* **an:** OV met. 10, 27 an sit et hic, -o; sed et hic tamen auguror esse. SEN. suas. 5, 1 -amus adhuc, an vicerimus. SEN. epist. 9, 19 -are illum coegit, an vicisset. 76 12 non -as, an hoc sit bonum: -as, an solum bonum sit. 106, 5 non puto te -aturum, an adfectus corpora sint ... nisi -as, an vultum nobis mutent. TERT. uxor. 2, 9 p. 696, 4 $^{Oe.}$ -andum et inquirendum et identidem deliberandum est, an ...? POMPON. dig. 29, 2, 77 illud -ari potest, an ... hereditatem repudiare possim. VLP. dig. 5, 3, 42 quod neget aut -et, an hereditas pertineat ad eum. 21, 1, 38, 6 -ari desiit, an hoc edicto boves quoque contineantur. 32, 1, 1 PAVL. dig. 29, 2, 74, 4. SOL. 11, 24 Euboea tam modico aestu dividua est a Boeotiae continente, ut -andum sit (si C^{a}, sit si C^{b}), an numerari inter insulas debeat. **num:** QVINT. inst. 6, 1, 3 licet et -are, num quid nos fugerit et quid responsurus sit adversarius.

n o t a: saepe (apud CIC. *passim) -andi verbo n e g a t o sive sensu negativo posito gravissima a f f i r m a t i o efficitur (cf. p. 2099, 62 sqq. p. 2086, 55 et s. v.* dubius *p. 2113, 18*): CIC. Quinct. 41 -abitur, utrum sit probabilius Sex. Naevium statim ... petiturum fuisse an ne appellaturum quidem biennio? (*i. -ari non potest, quin ... quam*). S. Rosc. 107. Verr. II 3, 111 -abitis etiam, cui ista tanta praeda quaesita sit? (*i. quin Verri*). Manil. 45. Balb. 12 qualis fuerit Cn. Pompeius, -abimus? Mil. 44. Marcell. 15 nemo erit ... qui -et, quae Caesaris voluntas fuerit (*i. quin ea f., ut ...*). Phil. 4, 8 num igitur utrum horum sit -are possumus (*i. quin hostis*)? Tusc. 5, 55 non -o, tu quid responsurus sis. leg. 2, 41 *Plato* vetat -are, qua sit mente futurus deus (*i. quin iratus*). Brut. 279. Att. 7, 7, 5. 10, 1, 2 non -o quid nobis agendum putes. epist. 13, 55, 2 quam bene positurus sis studium tuum, -are te non existimo. CAES. civ. 2, 32, 10 *eventus belli* qualis sit futurus, ne vos quidem -atis. COLVM. 11, 1, 29 temporis fuga quam sit inreparabilis quis -et? PLIN. nat. 11, 110 ne quis -et, qualibet in re quid possit quantulacumque adsiduitas. QVINT. decl. 270 p. 107, 10. 332 p. 307, 7 non -abitur, uter ... magis amaverit. PANEG. 7 (6), 13, 5 nemo -at, quid perfecto ponte facturi sint, qui iam serviunt inchoato. AVG. civ. 1, 28 p. 45, 31 D. quantum *deo* castitas placeat, -are non possunt. epist. 151, 5 CLAVD. DON. Aen. 8, 35. 11, 251^{b}.

b *absolute*: ACC. trag. 89 tamen et staturae gracilitudo propemodum et luctus facit ne -em. VARRO ling. 9, 81. CIC. Att. 2, 3, 3 quod a me aiunt Caesarem sic exspectare, ut non -et. 9, 10, 7 'plane *ἀπορῶ*.' ... si tum -aras, nunc certe non -as. 12, 22, 2 de Rutilia, quoniam videris -are, scribes ad me, cum scies. epist. 5, 16, 4 hoc non -ans confirmare possum. 12, 30, 3 non -abam, verumtamen multo mihi notiorem amorem tuum efficit Chaerippus. ad Q. fr. 2, 15 (14), 3 haec ... ad te explorate scribo; -are te ... veto. OV. met. 2, 44 quoque minus -es (8, 620. 866 Pont. 3, 2, 52). 4, 133 haeret, an haec sit. dum -at (15, 651). 7, 832 saepe tamen -at speratque miserrima falli. 9, 523. 13, 940 obstipui -oque diu causamque requiro. fast. 5, 245 voltum -antis habebam. Pont. 4, 15, 27 nec -ans oro (*i. non quo -em*). VELL. 2, 4, 7 de quo si quis ambiget, ... -are desinet. SEN. contr. 2, 3, 4 miraris me -are? ipsa lex inter mortem et nuptias dubia est. SEN. Thy. 715. 1087. Oed. 847 noscisne memet? :: -at anceps memoria. PLIN. nat. 15, 138 testatum sit obiter et ramo *laurum* seri, quoniam -avere Democritus et Theophrastus (*Theophr. hist. pl. 2, 1, 3 φασίν*). SIL. 7, 553 ne -es. QVINT. inst. 3, 8, 34 ubi contradictioni locus non est, quae potest esse causa -andi? 6, 3, 70 et interrogamus et -amus et adfirmamus et minamur et optamus. 9, 2, 20 -asse nos fingimus. 10, 1, 19 repetere (*in lectione*) saepius licet, sive -es sive memoriae penitus adfligere velis. 11, 2, 47 ut ... cogitantibus et -antibus similes quaerere videamur. PLIN. epist. 7, 17, 7. 7, 27, 16 ne me suspensum incertumque dimittas, cum mihi consulendi causa fuerit, ut -are desinerem. SCAEV. dig. 22, 2, 5 pr. nec -abis. TERT. adv. Marc. 1, 17 p. 312, 27 aut ignoravit ... aut -avit. praescr. 18, 1 cuius causa in congressum descendis scripturarum, ut eum -antem confirmes. HERM. vulg. vis. 4, 1 p. 30, 18 ne -es, Herma (*gr. 4, 1, 4 μὴ διψυχήσεις*. Pal. noli dubius esse). p. 31, 1 ego quid habeo -are? (*διψυχῆσαι*. Pal. dubius esse). VLP. dig. 9, 2, 41 pr. -ans negat competere. 16, 3, 1, 12 Pomponius -at. 40, 12, 22, 3 si tunc scivit, postea -are coepit, nihilum proderit. CYPR. mort. 6 deus ... aeternitatem pollicetur et -as? (*syn.* fluctuaris). ARNOB. nat. 2, 78 -amus, ambigimus nec esse, quod dicitur, plenum fidei suspicamur: committamus nos deo. OPTAT. 5, 3 p. 124, 16 qui -at, discat. AVG. civ. 10, 11 p. 419, 6 D. quaerit veluti -ans. p. 421, 6 -ans et inquirens. CLAVD. MAM. anim. 1, 11 p. 51, 25 omnem, qui arbitratur, -are non dubium est. *passive*: QVINT. decl. 313 p. 229, 26 quod scriptum est, ne -aretur. 345 p. 361, 3 num -ari potest? num de hoc controversiam ullam ... movet? TAC. ann. 2, 80 non ultra -atum. GAIVS dig. 2, 8, 5, 1 evidentissime locupletem vel, si -etur, adprobatum fideiussorem. 15, 1, 27 pr. longe magis non -atur. VLP. dig. 3, 5, 5, 11 (9). 4, 4, 7, 2 PAVL. dig. 46, 3, 98, 4. AVSON. 419, 55 nec -andum esse dixisti, et qui tecum boni sunt, -are non poterant.

c *c. praep.*: d e: VARRO ling. 7, 32 *v. sub a.* CIC. Verr. II 1, 59 nihil esse, quod quisquam -aret de exitio sociorum. Marcell. 34 quam diu est de illius salute -atum. Phil. 4, 10 quid est, quod de voluntate caelestium -are possimus? nat. deor. 1, 18 ne -are aliqua de re videretur. div. 2, 28 mihi de plerisque -anti. off. 3, 11 de iudicio Panaeti -ari non potest. Att. 12, 18, 1 neque de genere -o ... neque de re ..., de loco non numquam. 12, 52, 2 nescio quid videris -are de Clodia: utrum quando veniat an sintne venales? LVCR. 1, 332 nec sinet errantem -are et quaerere semper de summa rerum. LIV. 33, 31, 4 -abatur de Corintho (*Polyb. 18, 45, 10 ἀπορία*). CELS. 3, 22, 3 qui de morbo -ant, hac nota utuntur. SVET. Tib. 18. QVINT. inst. 7, 2, 8 si id certum sit, non potest de auctore -ari; ... a quo factum sit, in controversiam venit. VLP. dig. 5, 1, 79, 1 de iure. 28, 1, 15 de statu suo -antes vel errantes testamentum facere non possunt. TERT. nat. 2, 12 p. 119, 18 de origine Saturni -atur, de actu tamen constat. AMM. 29, 1, 18 dum adhuc -aretur de crimine, imperatore non -ante de poena. AVG. civ. 21, 24 p. 532, 4 D. ut de ipsa quoque vita vel desperetur vel -etur aeterna. SVLP. SEV. chron. 1, 29. COD. Iust. 6, 20, 19, 1 (*a. 528*) de modo quidem successionis minime -abatur, sed palam erat, quod *eqs.* i n: VARRO ling. 7, 32 *v. sub a.* CIC. fin. 5, 12 *v. p. 2085, 23.* Brut. 186 in Antonio et Crasso aut -aret aut hunc alius, illum alius diceret (*eloquentissimum*). VLP. dig. 2, 14, 7, 18 Marcellus in similibus speciebus ... -avit. 36, 1, 17 (16) pr. PAVL. dig. 18, 7, 9 in fugitivo non est -andum nihil contra legem factum videri. HIER. epist. 49, 14, 3 COD. Iust. 5, 4, 25, 2.

d *c. acc.*: *a pron.*: CIC. Verr. II 2, 69 nihil erat in causa, quod metuendum aut omnino quod -andum videretur. 5, 11 quod ..., tametsi -ari non potest, tamen ne si -etur quidem quaeri oporteat. inv. 1, 99 quaerat a vobis, quid -etis. div. 2, 103 ex rebus dubiis id, quod -atur, efficitur. VERG. Aen. 9, 191 percipe porro, quid -em et quae nunc animo sententia surgat. LIV. 5, 3, 2 *v. p. 2083, 9.* QVINT. decl. 338 p. 334, 7 nihil -avit. CAPITOL. Ver. 9, 2 si quid forte -aret. COD. Iust. 1, 17, 2, 10 si quid inter eos -abatur, hoc iam in tutissimam pervenit quietem, nullo titubante relicto. 3, 31, 12, 3 ne in posterum -etur *nota abl. abs. ib.* 5, 4, 25, 3 his itaque -atis tales

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ambiguitates decidentes. *adde*: CIC. nat. deor. 3, 49 si *Erectheum* deum facimus, quid de Codro -are possumus? SEN. contr. 7, 3 (18), 5 non iam habebitis, quod multum de eo -etis. HIER. epist. 22, 29, 2 si quid ignoras, si quid de scripturis -as. CIC. S. Rosc. 88 *v. p. 2082, 66.* Tull. 55 -ari hoc potest, utri oppugnasse videantur, qui ... an qui ...? off. 1, 30 *v. p. 2082, 75.* Att. 13, 10, 3 quamquam nihil habeo, quod -em (VAL. MAX. 2, 8, 2 nihil est, quod ulterius -em). POMPON. dig. 29, 2, 77 *v. p. 2083, 59.* HERM. vulg. mand. 2 nihil -ando, cui dare, cui non dare *(μηδὲν διακρίνων) et similia sub a.* CIC. off. 3, 9 alterum potest habere dubitationem, ... alterum -ari non potest, quin *eqs.*

β subst.: CIC. Cael. 55 res minime -anda. fin. 5, 55 minime -anda indicia. VERG. Aen. 3, 170 dicta parenti haud -anda refer. PLIN. dub. serm. frg. Pomp. gramm. V 164, 13 quando -amus principale genus, redeamus ad diminutionem et ex diminutivo cognoscimus principale genus. COD. Iust. 6, 27, 5, 3 quae iuris nostri definitio etiam ad aliam speciem -atam extendatur.

ad 1: *speciatim in sermone philos. maxime Academicorum (i. q. ἐπέχειν, ἀπροσθετεῖν; cf. p. 2103, 32 et s. v.* dubitatio *p. 2078, 50,* dubius *p. 2111, 7), rhet., gramm.*: **a** *philos.*: *α c. enuntiat interrog.*: CIC. ac. 2, 24 sapientia ... cum -abit, quid sit extremum et ultimum bonorum, ... qui poterit esse sapientia? fin. 5, 12 sitne *beata vita* tota sita in potestate sapientis an possit labefactari ..., in eo nonnumquam variari inter eos et -ari videtur. nat. deor. 1, 60 quia multa venirent in mentem acuta atque subtilia, -antem, quod eorum esset verissimum, desperasse omnem veritatem. nat. deor. 2, 88 *v. p. 2085, 43.* *β absolute*: CIC. fin. 5, 26 *(disputat Piso Academicus)* non -antemque dicere (div. 1, 125 hoc non -ans dixerim [ὁριζόμενος]). ac. 2, 72 ferres me, si ego *nivem nigram* dicerem? tu ne si -arem quidem. 2, 119 mihi ne ut -em quidem relinquatur? frg. 20 p. 23, 28 P. *Academicus* interrogatus, quid ei videatur, -are se dicet. nat. deor. 1, 2 plerique ... deos esse dixerunt, -are se Protagoras (frg. Diels 74 B 4 περὶ μὲν θεῶν οὐκ ἔχω εἰδέναι οὔθ' ὡς εἰσὶν οὔθ' ὡς οὐκ εἰσίν). div. 1, 6 Panaetius *non* ausus est negare vim esse divinandi, sed -are se dixit *(cf. ibid.* de quo Panaetio non liquet). 2, 8 dicendum est mihi ... ita, nihil ut adfirmem, quaeram omnia, -ans plerumque et mihi ipse diffidens. SEN. dial. 10, 14, 2 disputare cum Socrate licet, -are cum Carneade, cum Epicuro quiescere. AVG. civ. 19, 1 p. 350, 14 D. cum quaeritur de Academicis novis, quibus incerta sunt omnia, ... quaeritur ... utrum sit necne -andum. *γ c. praep.*: de: CIC. ac. 2, 107 fieri posse ut *aliquis* nulli rei adsentiatur ... perspicuum est, cum Panaetius ... *certissima* de re -are se dicat. nat. deor. 2, 88 *Epicurei* -ant de mundo ... casune sit effectus ... an ratione. AVG. civ. 19, 3 p. 355, 18 D. 19, 18 p. 387, 11. in: CIC. fin. 5, 12 *v. p. 2085, 23.* *δ c. acc. neutr.*: CIC. Tusc. 1, 40 *(antea:* num igitur -amus? *sc. quin vere dicant mathematici; v. p. 2089, 32)* an sicut pleraque *(sc. hoc quoque -amus)*? AVG. civ. 6, 2 p. 247, 12 D. Tullius ... in eis libris, id est Academicis, ubi cuncta -anda esse contendit, addidit 'sine ulla dubitatione doctissimo'.

b *rhet.*: QVINT. inst. 9, 3, 88 correctionis eadem ratio est *(atque dubitationis)*: nam quod illic -at, hic emendat *(Rhet. graec. 3, 178 Sp. διαπόρησις, ἀμφιβάλλειν).* oratio -ans *v. p. 2099, 39.*

c *gramm. (cf. p. 2103, 35)*: DOSITH. gramm. VII 417, 27 *(coniunctiones)* -andi. 418, 12 -andi διστακτικοί: si ἐάν, nisi εἰ μή, seu sive εἴτε. PALAEM. Char. gramm. I 225, 25 -andi sunt hae διστακτικοί: si siquidem sive seu nisi. PS. ASPER gramm. suppl. 53, 28 sunt adverbia negandi ..., adfirmandi ..., -andi ut 'forsitan', 'fortasse', 'fortassis'.

2 *i. q. disceptare (cf. s. v.* dubitatio *p. 2078, 60)*: BELL. Alex. 63, 5 de *Cassi* conscientia -abatur *(i. e. alteri conscium fuisse putabant, alteri negabant; cf.* CLAVD. DON. Aen. 2, 34 *Thymoetis* sententia venit in dubium et ... partim proditoris animo, partim innocenter sensisse iudicatus est). SEN. benef. 7, 18, 1 de hoc non est dubium, quin ...; de altero beneficii genere -atur. epist. 108, 30 de Servi matre -atur *(i. e. disceptatur, quae fuerit).* PLIN. nat. 11, 57 quamquam et de his video -ari. QVINT. inst. 4, 5, 13 de illo genere defensionis plerique -ant 'si occidi, recte feci, sed non occidi' *(i. e. probabile esse negant).* TAC. hist. 2, 39 ibi de proelio -atum, Othone ... flagitante, ut maturarent, militibus, ut imperator pugnae adesset, poscentibus. CLEM. dig. 31, 53, 2 de legatis ... belle -atur, utrum ... debeat ... an .... MART. CAP. 3, 279 de cuius declinatione -atur). SEN. epist. 29, 1 de Diogene nec minus de aliis Cynicis ... -ari solet, an hoc facere debuerint (POMPON. dig. 29, 2, 77 illud -ari potest, an ... hereditatem repudiare possim. 29, 4, 3 an danda sit legatariis actio, -ari potest. MARCELL. dig. 33, 3, 3 posse -ari, an ... viae legatum salvum esset; et hoc magis videbatur. PAVL. dig. 21, 1, 44, 2 potest -ari, an ... teneri potest. MOD. dig. 27, 1, 15, 16 an ... procedit, scio -atum. OPTAT. 5, 3 p. 123, 2 de *baptismate* non leve certamen innatum est et -atur, an ... hoc iterum facere liceat. vos dicitis: licet, nos dicimus: non licet. COD. Iust. 1, 14, 12, 2 invenimus -atum, ... -an oporteat. *cf.* si *p. 2086, 11. 13. 22).* SEN. epist. 85, 28 non -arent, quid conveniret forti viro, si scirent, quid esset fortitudo. QVINT. inst. 3, 6, 41 factum esse certum est nec -atur, quid sit quod factum est. 3, 6, 92 credo aliquando -ari, quo statu sit utendum *(oppos.* 91 hoc inter omnes convenit). IVLIAN. dig. 34, 5, 13 (14), 1 -atur, Dioni quoque fundus legatus sit an Dio cum fundo. AFRIC. dig. 17, 1, 34, 1 -ari ait, utrumne ... an. POMPON. dig. 34, 2, 21 pr. utrum ... sit ... an ..., -ari potest. VENVL. dig. 40, 12, 44 pr. -atum antea fuit, utrum ... an .... GAIVS inst. 1, 129. 2, 63. GELL. 14, 2, 16 illud ... ambigi ac -ari scio, debeatne iudex. VLP. dig. 12, 2, 34, 5 si de qualitate iuramenti fuerit inter partes -atum ((PAVL. dig. 31, 8, 3 si inter duos -etur de eodem legato, cui potius dari oportet. COD. Theod. 16, 2, 6 si inter civitatem et clericos super alicuius nomine -etur. COD. Iust. 6, 57, 6 pr. -abatur inter eos, si matri morienti potest succedere). COD. Iust. 2, 41, 2 apud veteres -abatur, an ... possint (4, 37, 6 de societate apud veteres -atum est, si sub condicione contrahi potest). 7, 4, 16 pr. -abatur ab antiquis, utrumne omnes an quidam an nemo ex his ad libertatem perveniant). VLP. dig. 48, 22, 7, 11 -atum est, an interdicere quis alicui possit provincia vel an .... MOD. dig. 38, 4, 9 utrum ... an ... possit, ... -ari solet. CLAVD. DON. Aen. 9, 346 -atur, quo debeat adplicari quod dixit 'magnum'. COD. Iust. *(passim, ex. gr.:)* 3, 33, 13 pr. antiquitas -abat ... primo quidem cui similis est, utrumne ... vel ... an ..., postea autem si possit .... 4, 18, 2, 1 cum ... -aretur, si ... possibile est et si ... valeret. 6, 38, 4, 1c ne, dum -atur, apud quem esse debet tutela, in medio res pupillorum depereant.

3 *abit in notionem quaerendi, quaestionem movendi (cf. s. v.* dubitatio *p. 2077, 32)*: VLP. dig. 8, 5, 8, 6 apud Pomponium -atur libro ..., an quis possit ita agere. 7, 6, 1, 3 utrum aditus tantum ... an vero et via debeatur ..., Pomponius ... -at: et recte putat .... 50, 1, 27, 2 ego -o, ... an possit quis duobus locis domicilium habere. et verum est posse habere. PAVL. dig. 10, 2, 25, 9 an ea stipulatio ... veniat in hoc iudicium, -atur. 33, 7, 18, 4 cum de vilico quaereretur et an instrumento inesset -aretur, Scaevola consultus respondit (BOETH. in Porph. comm. sec. 2, 1 p. 170, 4 quaeri ... solet, cur unum quodque in disputationis ordine praeponatur, velut nunc 'in genere' -ari potest, cur genus speciei praetulerit. COD. Iust. 3, 33, 17 pr. ex libris Sabinianis quaestio nobis relata est, per quam -abatur, si ... potest. 6, 30, 20, 1 -abatur ... quaesitum est, si potest). 35, 1, 44, 9 an in solidum parendum sit, -o. et potest dici pro parte parendum. 37, 11, 10 an bonorum possessionem accipere potest, -atur. MARCIAN. dig. 48, 16, 1, 10 an ... hoc s. c. plecti debet, belle -atur. MACER dig. 49, 4, 2, 3 an tertia die audiri possit, Paulus -at. sed dicendum est ... secunda die appellare debere. HIER. in Ier. 3, 29, 1 si -amus, quare non descendant pluviae super terram, ... audiamus. COD. Iust. 6, 58, 13 pr. de emancipatis filiis ... -atum est *(i. quaestio exorta est).* 6, 46, 7 pr. apud Vlpianum -abatur, an ... compelluntur. 11, 48, 22, 3 illud quoque non ineleganter -abatur, ... an ... potest excusari filius. 11, 48, 20 pr. super hoc ipso -antes, utrum is terrae dominus est necne. *accedit ad notionem interrogandi (cf.* PAVL. dig. 33, 7, 18, 4 *supra l. 30 et s. v.* dubitatio *p. 2078, 55)*: COD. Iust. 2, 30, 30 pr. -abatur, si huiusmodi pacta servari oportet. 7, 71, 8 pr. quotidie -abatur, ... qui audiendi sunt. 8, 10, 13 -abatur, utrum constitutio Zenonis ... localis est. 8, 40, 27 pr. -abatur a Palaestina advocatione, utrumne ... liberatur ... an teneatur *(cf.* 2, 3, 30 pr. de quaestione tali a Caesariensi advocatione interrogati sumus).

B *cogitatione ad* **negandum** *vergente (ita ut verbo -andi negato affirmatio certissima efficiatur).*

1 *cum haesitatione quadam negare*: **a** *c. enuntiato coniunctionali (exempla, quibus hoc antecedit, v. p. 2100, 68 sqq.)*: *α verbo -andi negato (usi sunt locutione q. e.* 'quis -at, quin, quod, quia' *vel acc. c. inf. etc.*: CIC. 43ies [orat. 24ies, phil. 11ies, rhet. *bis*, epist. 6ies], *ceteri fere 120ies, locutione q. e.* 'non -o' *eqs.*: CIC. 135ies [orat. 38ies, phil. 21ies, rhet. 5ies, epist. 71ies], *ceteri fere 600ies).*

① **quin**: PLAVT. Poen. 881 quid ergo -as, quin lubenter tuo ero meus ... faciat male? TER. Andr. 405 non -at, quin te ducturum neges. Eun. 1043 numquid ... -as, quin ego nunc perpetuo perierim? :: sine dubio opinor. SCIP. min. *v. p. 2090, 59.* VARRO ling. 9, 32 non -o, quin animadverteris. CIC. Tull. 26 quin ita sit, non -abitis. div. in Caec. 65 -are quisquam potest, quin honestius sit? (Lig. 34. *Ciceronis in hoc genere tanta variandi ars est, ut facere non potuerimus, quin hoc loco omnes eius species proponeremus [v. etiam s. v.* dubius *p. 2114, 36 sqq.*]: Verr. II 1, 71 potestis -are? II 2, 109 -ate etiam, si potestis! [Att. 10, 10, 5] 119 an hoc -abit quisquam omnium? 137 quisquam -abit? [Manil. 42]. 153 quemquam igitur putas -aturum? [II 3, 91]. II 3, 76 de tritici numero tanto quis potest -are? 111 num quis poterit in tanto lucro ... -are? II 5, 14 quis -et? [nat. deor. 2, 88 de orat. 1, 7]. Caecin. 16 quasi vero ... tum quisquam fuerit, qui -aret! Font. 17 -abitis etiam diutius? 33 an vero -atis? Cluent. 48 simul et illud quis est qui -et? Mur. 22 qui potes -are? p. red. ad Quir. 15 an ... -arem? Sest. 62 -atis? [Planc. 39. 35 Att. 10, 18, 2]. Balb. 54 -andum fuit? Planc. 18 num -as? [ac. 2, 89] Phil. 9, 5 quis -at? fin. 2, 28 quid -amus? Tusc. 1, 32 illud num -as? 1, 70 possumusne -are? 4, 79 quis est qui -et? 4, 79 quis -arit? nat. deor. 2, 22 num -ares? div. 1, 84 quid est cur -andum sit? Att. 14, 1, 2 ego -em? 15, 20, 1 -are quemquam? 16, 14, 3 id autem quid -as quin ... quadret? epist. 2, 16, 5 an -as?). Verr. II 3, 144 non possum

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-are, quin ... statuat fieri non posse ut de isto non severissime iudicetur. Caecin. 46 dico ... -are vos non debuisse, quin Caecinae facta vis esset. Cluent. 98 neminem -are existimo, quin illa damnatio nulla ex parte cum causa Cluenti ... coniuncta esse possit. 106 neque enim -o. leg. agr. 1, 4 et credo non -atis. dom. 69 non quo -aret, quin ab isto nihil legibus ... esset actum. Balb. 8 non esse fas -ari. Pis. 94 non -o, quin ... non existimes mediam illam partem ... mihi esse inauditam. Planc. 50 non -o, quin omnis ad te conversura fuerit multitudo. Mil. 11 non -o, quin probaturus sim. Marcell. 17 ut -are debeat nemo. fin. 5, 37 -ari non potest. 5, 85 *v. p. 2088, 57.* 5, 88 nec -atum. Tusc. 1, 88 confirmato illo, de quo ... -are non possumus, quin interitus in morte sit (*quamquam verbis* 'quin ... sit' *verba* 'confirmato illo' *explicantur, non acc. c. inf. posuit*). off. 3, 11 -andum non est, quin numquam possit utilitas cum honestate contendere. Att. 2, 3, 4 non opinor esse -andum. 4, 18, 3 non -ans. 5, 19, 1 ex quibus non -o, quin ... iam in Epirum profectus sis (8, 12, 3 praesertim cum ex ipsius Pompei litteris, idem quod video te existimasse, non -arim, quin ... subventurus esset). 7, 3, 2 ne -aris. 7, 17, 3 non -o, quin ad Pisonem, quin ad Servium scripserit. ATT. Cic. Att. 9, 10, 8 interea non -o, quin in Formiano mansurus sis. ANTON. Cic. Att. 10, 10, 2. CIC. Att. 10, 10, 5 -a, si potes, quin ille ... caedem facturus sit. 16, 3, 3 nec -o, quin suo more uterque. 16, 11, 4 quod de inscriptione quaeris, non -o, quin καθῆκον 'officium' sit. epist. 2, 16, 5 an -as, ... quin ea me causa vehementissime sollicitet? 3, 10, 3 plane -are non possum. 5, 7, 2 illud non -o. 5, 20, 6 illud cave -es. 6, 12, 5 cave -es. CAEL. Cic. epist. 8, 6, 1. 8, 14, 2 quod non -o, quin te quoque haec deliberatio sit perturbatura. POLLIO Cic. epist. 10, 33, 5 LEPID. ib. 10, 34a, 3 BRVT. ib. 11, 1, 5 CASS. ib. 12, 12, 1. TREBON. ib. 12, 16, 4 illud non -o. CIC. fil. ib. 16, 21, 7 noli -are. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 11, 1 CATVLL. 108, 3. LVCR. 2, 53 quid -as? (3, 582. 603). 2, 201 nec tamen haec ... -amus, opinor, quin vacuum per inane deorsum cuncta ferantur (*fort. conf. cum* SCIP. min. *al. p. 2090, 59*). CAES. Gall. 7, 66, 6 de equitibus hostium, quin nemo eorum ... audeat, ne ipsos quidem debere -are. HIRT. Gall. 8, 31, 2 BELL. Hisp. 13, 6. ALF. dig. 33, 7, 16, 2 -ari non oportere, quin ... omnes legatae viderentur. NEP. Hann. 11, 2 OV. epist. 16, 11. ars 1, 316 nec -o, quin se stulta decere putet. 3, 349 quis -et quin scire velim saltare puellam? fast. 3, 135 neu -es, primae fuerint quin ante Kalendae Martis. Pont. 4, 10, 71. trist. 5, 7, 59 nec -o, quin sint et in hoc non pauca libello barbara. EPIST. imp. Aug. Suet. Claud. 4, 1 quid est quod -emus? VITR. 1, 4, 8. LIV. 1 praef. 4 haud -o. 22, 39, 15 -as, quin sedendo superaturi simus? 31, 7, 3 quis enim -at, quin ... totum in Hispaniam aversuri bellum fuerimus? 41, 24, 18 ne Perseus quidem -at, quin Romanos secuturi simus. VELL. 1, 13, 5 non tamen puto -es, quin ... et quin hac prudentia illa imprudentia decori publico fuerit convenientior. VAL. MAX. 3, 2, 7 quis -aret, quin ... Galli ... illam admirationem mox in risum ... conversuri essent? (*est coni. pot. praet.*). 4, 6, 3. 6, 2, 3. 8, 14, 3 quo effectum est, ut ne quis -aret, quin referret potius gratiam quam inchoaret (*sc. Pompeius, non unusquisque*). CELS. 2, 14, 2. SEN. contr. 1, 3, 1 -ari potest, quin deicienda sit? 9, 1, 1 non -o, quin Callias redempturus fuerit Miltiaden. CVRT. 5, 12, 7 haud -are Artabazus, quin transeundum esset. 6, 2, 14 nec -atur, quin Scythae ... ex Europae regione penetraverint. 6, 8, 10 nec ceteri -abant, quin coniurationis indicium suppressurus non fuisset. SEN. dial. 10, 13, 1 de illis nemo -abit, quin operose nihil agant, qui litterarum inutilium studio detinentur. nat. 1, 15, 6 de his nemo -at ... de prioribus quaeritur. epist. 85, 20 numquid -as, quin beata vita summum bonum sit? COLVM. 3, 20, 4 de altero ... nihil -o. PROC. dig. 31, 46. PLIN. nat. 24, 187 (*hoc uno loco:*) nec -atur, quin decoctum *faeni Graeci* utilissimum sit vulvis exulceratis. QVINT. inst. 3, 8, 1. 10, 2, 1. PLIN. (*non in epist.*) paneg. 14. TRAIAN. Plin. epist. 10, 91 IAVOL. dig. 8, 1, 12. 29, 2, 76, 1 NERAT. dig. 40, 7, 17 CELS. dig. 47, 2, 68 (67), 2 SVET. Tib. 17, 1 *v. p. 2102, 38.* FRONTO p. 224, 4 N. IVLIAN. dig. 22, 1, 25, 1 POMPON. dig. 40, 13, 3. AFRIC. dig. 7, 1, 36, 1 si heres ... decesserit, minus -andum, quin ... sit debiturus. 30, 108, 8 multo minus -andum. 23, 3, 50, 1 minime puto -andum erit. GAIVS dig. 34, 9, 10, 1 non -o, quin ... debet. 50, 16, 150 non solet -ari, quin ... totum debeas (*cf.* MOD. dig. 38, 4, 9 *p. 2086, 17*). inst. 1, 5 nec umquam -atum est, quin id legis vicem obtineat. MAECIAN. dig. 32, 13. MARCELL. dig. 35, 1, 20 non -amus, quin turpes condiciones remittendae sunt. SCAEV. dig. 32, 39, 1 *v. p. 2089, 81.* CALL. dig. 22, 5, 3, 6. TRYPH. dig. 1, 5, 15 non -ari debet, quin ultimus liber nascatur. VLP. dig. 3, 3, 27, 1. 12, 1, 9, 8 nec -ari, quin ... tibi adquiritur obligatio. 43, 24, 7, 9 quin interdicto teneatur, -ari desiit. PAVL. dig. 29, 2, 72 nemo -at, quin ... non solet (50, 2, 9, 1). MARCIAN. dig. 20, 6, 8, 2 PANEG. 2 (10), 2, 2 LACT. inst. 4, 15, 28. 6, 20, 21 AVG. epist. 54, 5, 6. SALV. eccl. 2, 28 de coniugibus ... -are quis debeat, quin ... nolint? BOETH. mus. 1, 1 p. 181, 3. 186, 9 COD. Iust. 6, 22, 10, 4.

nota quin *continuatum per acc. c. inf.*: POMPON. dig. 28, 5, 69 (68) nemo -at, quin ... nullius momenti esse exheredationem. IAVOL. dig. 5, 1, 36 neminem puto -aturum, quin fideiussor ... accipi possit, iudicium vero non posse. *cf.* COD. Iust. 2, 18, 21 (*a. 294*) quin autem (etiam *Krueger, non necessario*) ... *eos* conveniri non posse procul dubio sit.

(II) **quod:** PROC. dig. 8, 2, 13 pr. nec Hiberum pro ea re -are puto, quod rem non permissam fecit (31, 46 *et* 41, 1, 56, 1 quin). MOD. dig. 48, 10, 27, 1 quod crimine falsi teneatur, nec -andum est. COD. Iust. 3, 29, 9 (*a. 361*) non convenit -ari, quod ... fuerit introducta. FIRM. math. 1, 5, 9 quis -at, quod per has stellas terrenis corporibus divinus ille animus ... infunditur? AMBR. hex. 5, 9, 25 quid -amus, quod (*deus*) etiam in echinum contulerit huius gratiam praescientiae? 5, 12, 37 non -o, quod inter canoras aves somnum sentire non posset. myst. 9, 59. HEGES. 4, 8 quis -et quod parent suscipere Romanos? HIER. in Ier. 2, 23, 1 quod tura de Saba veniant, nemo -at. VVLG. Tob. 7, 13 AMM. 14, 6, 21 RVFIN. Adamant. 2, 11. apol. Orig. praef. 1 p. 541 mihi tamen non -o quod offensam maximam comparet. ib. epil. p. 616B -ari non puto, quod hoc nullo genere fieri potuit. Greg. Naz. orat. 5, 1, 1. 6, 10, 1. AVG. civ. 11, 26 p. 498, 23 D. quis -et, quod eorum ... amor verus et certus est? 12, 19 p. 542 absit ut -emus, quod *deo* notus sit omnis numerus. 13, 22 p. 587, 16 fides Christiana de ipso Salvatore non -at, quod etiam post resurrectionem ... cibum ... sumpsit. c. Faust. 11, 5 non licet -are, quod verum sit. retract. 1, 13, 6 serm. 117, 8, 11. 171, 5 pecc. mer. 1, 14, 20 bapt. 7, 52, 100. un. eccl. 8, 22 talia enim dicta sunt, de quibus -ari non possit, quod ad Christum pertineant. 21, 60 quis -averit, quod regnum dei non possidebunt? PELAG. in Rom. 14, 18 de tali homine nemo potest -are quod sanctus sit. PROSP. epist. 2, 13 de qua (*parte infantium*) -ari non potest, quod partem in dei civitate non habeat. SALV. gub. 1, 17 -are non possumus, quod deo curae erant. COD. Theod. 2, 20, 1 illud omnino -ari non convenit, quod ... fuerit inducta. NICET. p. 74, 15 ed. Burn vide an -ari possit, quod et carmina placeant deo. LEO M. serm. 95, 12 -ari non potest, quod humilitatis istius bonum facilius pauperes quam divites assequantur. VICT. VIT. 3, 14. BOETH. arithm. 2, 1 p. 79, 23 quare pronuntiandum est nec ulla trepidatione -andum, quod ... est. PRISC. gramm. II 190, 7. FAVST. REI. grat. 1, 16 p. 50, 11 -are penitus non debemus, quod pro toto mundo se impenderit (*Christus*). FVLG. RVSP. ad Mon. prol. p. 152C non -o, quod meam tarditatem ... digneris patienter ferre. epist. 3, 5, 8 quis -et, quod vir a virtute vocatus sit? 14, 18. c. Fab. frg. 28 p. 784C. VEN. FORT. carm. 10, 17, 20 nec -ante fide, quod deus ista daret.

(III) **quia:** AVG. c. Iul. 6, 10, 29 nec nos -amus, quia baptismate delictum omne mundetur. AMBROSIAST. in I Cor. 3, 17 quis hic -et, quia spiritum sanctum deum significavit? CONC.S I 5 p. 269, 22 quia ... est ..., quomodo quispiam poterit -are? (*gr. I 1, 6 p. 129, 26* ὅτι ... ἐστίν ..., πῶς ἂν ἐνδοιάσειέ τις; p. 155, 29 quod ... sit ... nemo possit ambigere). I 3 vers. Tur. p. 156, 36. LEO M. serm. 30, 7 non -andum est, quia praeter Christum non est aliud nomen ... datum hominibus. CASSIOD. Didym. in I Ioh. 4, 15 p. 73, 14 Z. -andum non est apud fideles, quia Iesus filius dei sit.

β verbo -andi non negato: AVG. serm. coll. Morin 1930 p. 657, 10 quod homo futurus sit angelus, -at homo. *ibid.* l. 11 -as te accipere quod petis ...? DRAC. Orest. 490 sed -o, quia iusta peto. [*non huc pertinent, sensu nimirum negativo*: OV. Pont. 3, 3, 95 si -em, faveas quin his o Maxime dictis, Memnonio cycnos esse colore putem. AVG. c. Cresc. 1, 33, 39 si autem -as, quod ecclesiam ... sancta scriptura commendat. epist. 54, 5, 6 et hinc, quin ita faciendum sit, -are ... insaniae est. *plus admirationis est in* CIC. nat. deor. 2, 158 *et* LIV. 34, 37, 6; *v. s. v.* dubitatio *p. 2077, 71*].

b *c. enuntiato interrogativo*: *α verbo* -andi *non negato*: **-ne:** CIC. fin. 5, 85 alterum fortasse -abunt, sitne tantum in virtute, ut ...; alterum non -abunt, quin *eqs.* FRONTO p. 193, 24 N. quid est cur -es, ... sitne decurio, qui scriba fuerit? **an:** OV. met. 6, 208 an dea sim, -or (*i. negat me deam esse*). LIV. 7, 6, 3 Curtium ... castigasse ferunt -antes, an ullum magis Romanum bonum quam virtus armaque esset (*i.* '*putantes aliquod esse*' *vel* '*quid -atis quin nullum sit*'). CELS. 8, 4, 2 potest etiam -ari, an os fractum sit. SEN. contr. 1, 2, 12 si quis -abat, an meretrix esset, audiat, quam blanda sit. 1, 2, 14 de qua -ari potest, an virgo sit. CVRT. 5, 8, 7 magis (*cf.* LIV. 36, 41, 2 *p. 2091, 74*) etiam coniti debeo, ut dignus talibus amicis sim, quam -are, an vestri similes adhuc sitis. 7, 7, 18 an permissuri sint mihi Macedones animo uti meo, -o. 9, 2, 10 interdum -abat, an Macedones ... secuturi essent. SEN. epist. 9, 19 -are illum coegit, an vicisset. PLIN. nat. 15, 90 *amygdala* an fuerit in Italia Catonis aetate, -atur. 24, 65 -o an haec sit quam Graeci auctores sparton appellavere ... et numquid hanc designaverit Homerus. QVINT. inst. 1, 5, 39 ex quo genere an sit 'igitur' ..., -ari potest, quia maximos auctores in diversa fuisse opinione video. 4, 2, 97 quod in foro an possit accidere -o. 9, 3, 65 an figura sit -o. PLIN. epist. 3, 9, 17 adeo grave visum est, quod initio -abatur, an omnino crimen esset. 9, 2, 5 habes ... iustam excusationem, quam tamen -o an tibi probari velim. GELL. 1, 24, 3 epigramma Plauti, quod -assemus an Plauti foret, nisi a M. Varrone positum esset. TERT. praescr. 8, 3 cum ... -aretur apud omnes, an Christus esset. CELS. dig. 28, 1, 27 -are, an aliquis iure testis adhibitus est. AFRIC. dig. 29, 2, 51, 1 -atum est, an recte adisset. CLEM. dig. 23, 3, 61, 1 -ari ... potest, an hoc verum sit. SCAEV. dig. 35, 1, 109 GAIVS dig. 30, 69, 5 MARCELL. dig. 24, 3, 57 quod an verum sit ..., -o. VLP. dig. 5, 2, 8, 4 PAVL. dig. 46, 5, 2, 2 COD. Theod. 1, 6, 9

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

BOETH. herm. sec. 4, 10 p. 315, 29. *alia*: PLIN. nat. 24, 65 numquid *v. p. 2088, 70.* VLP. coll. Mos. 7, 3, 2 Pomponius -at, num haec lex sit in usu. FRONTO p. 196, 5 N. sin repudium dare ... possit, id -o. BOETH. herm. pr. 2, 13 p. 197, 11 (= sec. 6, 13 p. 444, 26) -abit autem aliquis, si illud, quod est necessarium esse, possibile esse sequitur (*ἀπορήσειεν δ' ἄν τις, εἰ τῷ ἀναγκαῖον εἶναι τὸ δυνατὸν εἶναι ἕπεται*). AVELL. p. 94, 6 quae utrum vera sint, -amus. BOETH. herm. sec. 1, 1 p. 28, 17 illud -avit, utrum primi intellectus imaginationes quaedam essent. 2, 7 p. 170, 10. GREG. M. moral. 11, 18 utrum haec divinitus videantur, fortasse -atur. dial. 4, 1 p. 317[D] -ant, utrumne sit, quod corporalibus oculis non vident (*ἐν δυσπιστίᾳ εἰσίν, μὴ νομίζοντες ὑπάρχειν ἐκεῖνα*).

β verbo -andi *negato*: **an** (*ita ut pro* ʻanʼ *possit* ʻquinʼ *poni; cf. p. 2083, 67 et s. v.* dubius *p. 2113, 18. 67*): SEN. contr. 7, 3 (18), 5 ne quis -et, an alium possit occidere (*i.* ʻ*ne quis putet eum non posse*ʼ *vel* ʻ*ne quis -et quin possit*ʼ; *cf.* LIV. 7, 6, 3 *p. 2088, 60*). suas. 2, 11 primam partem sic transit, quasi nemo -aret, an turpe esset fugere. SEN. dial. 2, 6, 3 non est quod -es, an attollere se homo natus supra humana possit. 10, 6, 2 *v. p. 2093, 9.* epist. 67, 9 -as ergo, an optimum sit memorabilem mori et in aliquo opere virtutis? 117, 8 adeo non potest -ari, an, quale illud sit, tale hoc sit. LVCAN. 8, 523 tene mihi -as an sit violare necesse? MART. 8, 63, 3 i nunc et -a, vates an diligat. QVINT. decl. 252 p. 31, 7 an maleficium sit ... neminem -aturum arbitror. 254 p. 41, 29 nemo -abit, an indicaverit. Ps. QVINT. decl. 6, 20. CYPR. hab. virg. 5 p. 191, 7 nemo ... -et an virgo sit. Ps. PROSP. vocat. gent. 2, 7 quae causa -andi est, an omnium nobis virtutum germen ex deo sit? SEDVL. carm. pasch. 4, 280 *v. p. 2090, 62.* *alia*: TERT. bapt. 3 p. 203, 20 non esse -andum, si materiam ... deus ... parere fecit. PROSP. c. coll. 2, 1 quia, utrum ita se habeant, non potest -ari. *α et β coniuncta* SEN. epist. 76, 12 non -as, an hoc sit bonum, -as, an solum bonum sit. 106, 5.

c *absolute*: CIC. Tusc. 1, 40 num igitur -amus (*v. p. 2085, 46*)? 5, 12 *Bruti* iudicium ... longe antepono tuo :: non -o. OV. epist. 17, 74 si -as, caecum, Cynthia, lumen habes. SEN. contr. 1, 2, 4 virgo sum; interroga, si -as, archipiratam. SEN. Oed. 1010 quid te vocem? natumne? -as? natus es: natum pudet? Phoen. 646 regnabit. est haec poena. si -as, avo patrique crede. PLIN. nat. 12, 108 sphagnos ... fertur et in Aegypto nasci ... nec -averim. MART. 11, 70, 11 luxuria est emere hos — quis enim -atve negatve? QVINT. inst. 3, 8, 24 APVL. met. 1, 5 nec vos ulterius -abitis. MARCELL. dig. 35, 2, 56 pr. plerique putant ... ego -o. MARCIAN. dig. 26, 8, 15 FIRM. math. 1, 5, 5 si -at. AVG. civ. 16, 26 p. 168, 19 D. verba ... illa ... non sunt -antis, sed admirantis. 16, 31 p. 175, 8. *nota* ʻnullo -ante *est*ʼ *pro* ʻnemo -at quin *sit*ʼ: AVG. civ. 10, 25 p. 441, 32 D. nullo itaque -ante ... omnes inmortales beati plus nobis favent ..., *si* ... quam si (*cf.* 22, 29 p. 626, 10 corde suo ... se dixit hoc vidisse propheta, adiuto ... nullo -ante divinitus. *v. s. v.* dubius *p. 2123, 12*). doctr. Christ. 4, 18, 36 quae nulla sobria mente -ante ... magna sunt. IOH. MAXENT. Conc.[S] IV 2 p. 27, 20 aedificia ... quae compositione constant, nullo -ante solvuntur. p. 37, 26 cum nullo -ante pater et filius et spiritus sanctus sit trinitas. p. 38, 7 pater ... nullo -ante in filio habitat. *cf. p. 2096, 46.*

d *c. praep., saepe f. i. q. diffidere*: de: CIC. Quinct. 99 de cuius officio nemo umquam -avit. Verr. II 1, 17 ne quis de mea fide atque integritate -aret. 3, 143 is possitne de istius improbitate -are? Planc. 13 de virtute tua -avi. Q. CIC. pet. 35 POMP. Cic. Att. 8, 12d, 1 CIC. epist. 3, 10, 5 neque enim de meo erga te studio -are debes ... sed tamen significatur in tuis litteris suspicio quaedam et dubitatio tua. BRVT. Cic. epist. 11, 2, 1 de te si -emus aut vereamur. MAT. Cic. epist. 11, 28, 1 CAES. Gall. 7, 77, 10 an de eorum fide constantiaque -atis? 1, 40, 5 se cum sola decima legione iturum, de qua non -aret. PROP. 2, 20, 14 LIV. 7, 13, 7 ORAT. imp. Tib. Suet. Tib. 67, 4 SEN. contr. 1, 3, 4 si quis -abat de deiecta, veniat et sibi ipse credat. CVRT. 5, 6, 9 aut de aliis quoque -abimus aut (*hoc*) credemus. 7, 8, 29 nec tibi amico opus est, de cuius benivolentia -es. SEN. benef. 6, 27, 6 dial. 1, 1, 4 non -as de providentia sed quereris. epist. 83, 18 extende in plures dies illum ebrii habitum: numquid de furore -abis? PLIN. nat. 11, 57 et de his video -ari. QVINT. inst. 10, 5, 4 conversio multum et ipsa contulerit. ac de carminibus quidem neminem credo -are. decl. 254 p. 43, 19 si manifesta detulisset, si ea, de quibus -are nemo nostrum posset. 280 p. 144, 9 non de uxore diffido, non de animo illius -o. TAC. hist. 2, 68 ann. 13, 20 nihil -atum de fide praefecti. CYPR. domin. orat. 34 ut omnes ad gratiam salutis admitteret, cum de emundandis gentibus ante -aret. HIER. epist. 54, 6, 1 non -ans de proposito tuo (*i. e. non quo -arem*). AVG. civ. 15, 23 p. 108, 14 D. trin. 9, 1 de credendis nulla infidelitate -emus. COD. Theod. 11, 20, 4, 1 MEROB. pros. frg. 2 B 6 LEO M. epist. 106, 3 nec potest de eorum contradictione -ari (*ἀλλ' οὐδὲ ἀμφιβάλλεται ἀντιβῆναι αὐτούς*). EPIST. imp. Marcian. Leo M. epist. 76 de studio nostro ... sanctitas tua non -at (*περὶ τῆς σπουδῆς ... οὐκ ἀμφιβάλλει*). *alia*: PROC. dig. 8, 2, 13 pr. pro ea re *v. p. 2088, 1.* SCAEV. dig. 32, 39, 1 super hoc nec -andum esse, quin fideicommissum valet. AVG. civ. 21, 7 p. 503, 4 D. ut hinc -are non possim (quant. anim. 12, 21 hinc -are incredibilis dementia est. mus. 1, 8, 14 quis hinc -averit? c. Pelag. 4, 8, 23 neque ... inde -abat, utrum nascentes traherent originale peccatum (absit enim, ut hinc aliquando fides Christiana -et), sed ille -abat, utrum *eqs.*). AVG. conf. 7, 10, 16 non erat prorsus, unde -arem. GREG. M. moral. 14, 76 unde possit mens nostra -are? SVLP. SEV. dial. 2, 13, 7 in operibus Martini infirmitas humana -avit. COD. Iust. 6, 22, 10, 4 in eo, cui morbus auditum abstulit, nec -ari potest, quin ... possit. *adde* CIC. Att. 10, 4, 8 de Hispaniis non -abat, quin Caesaris essent *sim. sub a et f.*

e *c. obiecto simplici*: *α pron.* (*c. obi. q. d. interiore*: CIC. epist. 6, 6, 2 de cuius incolumitate non plus -em quam ... de mea (*sed* 13, 27, 2. de orat. 3, 131 LIV. 33, 22, 5 magis). SEN. suas. 6, 18 nihil de animo Ciceronis -avit, quin fortiter se morti ... obtulerit. *cf. l. 37*): CIC. Font. 23 an id in testimoniis hominum barbarorum -abitis, quod persaepe ... iudices de clarissimis ... viris ... -andum non putaverunt? Pis. 66 haec (*V*; de hoc *ω*) non -o. Mil. 43 quam hoc non credibile est in hoc, quam idem in Clodio non -andum! leg. 1, 3 erit his in locis quercus, quam Marianam quercum vocabunt :: non -o id quidem (*cf.* Tusc. 5, 12 *sub c*). nat. deor. 2, 4 quod qui -et. div. 1, 119 quod ne -are possimus, maximo est argumento *eqs.* off. 1, 161. 3, 77 haec non turpe est -are philosophos, quae ne rustici quidem -ent? epist. 13, 10, 4 quantum et ipse sperarit nec ego -arim. 13, 55, 2 ut ... intellegat te et sibi amicum esse, quod non -at (15, 17, 3 id quod tu nuper -are coepisti. NEP. Hann. 1, 1 si verum est, quod nemo -at. PLIN. nat. 9, 25 ipse quoque, quod nemo -aret, desiderio exspiravit. 30, 12. FVLG. RVSP. praedest. 3, 1. c. Fab. frg. 28 p. 788[D]. OV. trist. 2, 331 forsan — et hoc -em — numeris levioribus aptus sim satis). OV. epist. 16, 37 met. 6, 194 hoc quoque quis -et? COLVM. 3, 3, 1 id adeo plurimi -*ant*, ut multi refugiant ... talem positionem ruris (QVINT. inst. 2, 17, 2 quod adeo ... nemo -avit, ut ...). PLIN. epist. 3, 9, 17 quod initio -abatur, an omnino crimen esset. TERT. resurr. 39 p. 82, 25 paenit. 8, 1 LACT. inst. 1, 8, 8 AVG. civ. 3, 6 p. 102, 24 D. (*de parricidio Romuli*:) quod multi impudentia negant, multi pudore -ant, multi dolore dissimulant. *adde exempla passivi impersonalis cum praep.* de: CIC. Balb. 44 de eo numquam omnino esse -atum. Marcell. 34 quam diu est de illius salute -atum. SEN. contr. 7, 7 (22), 5 ne quid de dignitate -ari possit. COLVM. 3, 6, 4 nihil -andum est de fecunditate. TERT. apol. 48, 7 -abitur, credo, de Dei viribus *et* COLVM. 2, 13, 1 de lupino nihil -o *sim. sub d.* CIC. Cluent. 48 illud quis est qui -et, quin *simil. sub a.* PERS. 5, 45 non equidem hoc -es amborum foedere certo consentire dies *simil. sub f.*

β subst.: *passive* (*cf. etiam sub g*) *rei*: EPICED. Drusi 84 nec -atus amor. STAT. silv. 1, 4, 3 -ataque sidera cernit (*sc. aegrotus solem se visurum esse iam non sperabat.* AVSON. 323, 14 -ataque cernam sidera). TERT. apol. 20, 1 -atur antiquitas (*scripturarum*). nat. 2, 2 p. 96, 13 extant testimonia tam ignoratae quam -atae inter philosophos divinitatis. scorp. 4 p. 152, 19 martyriis non modo non -andis verum etiam sustinendis. FVLG. aet. mund. p. 165, 14 *Alexander* indubitanter pugnam insperatam arripuit et insperato victoriam -atam invenit. p. 175, 10 Saduceus resurgere mortuos -at et Phariseus -ata certus adseverat. *personae*: OV. met. 2, 20 intravit -ati tecta parentis. 6, 208 an dea sim, -or. PONT. 2, 4, 2 Attice, iudicio non -ande meo. TAC. ann. 14, 7 hactenus adito discrimine, ⟨ne⟩ auctor -aret⟨ur⟩. TERT. nat. 2, 1 p. 95, 7 dignius multo neminem credam quam -andum (*deum*). *active*: *rei*: MACR. Sat. 2, 5, 3 *Augustus* -are pudicitiam (*P*; de p. *B*) filiae erubescebat. ARATOR act. 1, 385 quis -are queat mysteria (per mystica *Cantabr.*) dogmatis, unum personas tres esse deum? *cf.* COMPVT. cod. Col. *p. 2092, 54.* *personae* (*per prolepsin; cf. p. 2092, 56*): SCIP. min. or. frg. Gell. 6, 12, 5 eumne quisquam -et, quin idem fecerit, quod cinaedi facere soleant? COLVM. 6, 3, 3 eosque nemo -at, quin optimi sint. SEDVL. carm. pasch. 4, 280 Christum [Christo O^1] -atis, an unum possit ab infernis hominem revocare cavernis?

f *c. acc. c. inf.* (*sequitur* CIC. *p. 2090, 70.* NEP. *l. 82.* VITR. *l. 84. al.; cf.* PLAVT. *s. v.* dubius *p. 2115, 83; nos utrum sequatur an antecedat nihil referre arbitrati exempla temporum ordine afferemus*): *α verbo -andi negato*: VARRO ling. 7, 107 multa apud poetas reliqua esse verba, quorum origines possint dici, non -o. frg. Macr. Sat. 3, 2, 8 ansis teneri solere vasa quis -et? CIC. (*cf. ad* Tusc. 1, 88 *p. 2087, 12*) fin. 3, 38 nihil est de quo minus -ari possit, quam et honesta expetenda per se et eodem modo turpia per se esse fugienda (ac. frg. 20 p. 23, 32 Pl. *apud* AVG. c. acad. 3, 20, 43 *et* oec. frg. *apud* COLVM. 12, 2, 4 *servata reddantne ipsa auctoris verba dubium.* Att. 7, 1, 3 *interpunctione mutata pro* ʻnon -at — vere enim iudicat — ea ... mihi probariʼ *nunc* ʻnon -at; vere enim iudicat ea ... mihi probariʼ *editur*). TREBON. Cic. epist. 12, 16, 2 cui nos et caritate et amore tuum officium praestaturos non debes -are (ibid. 4 illud non -o, quin). CIC. fil. Cic. epist. 16, 21, 2 gratos tibi optatosque esse, qui de me rumores adferuntur, non -o (ibid. 7 noli -are, quin). LVCR. 5, 249 neque umorem -avi aurasque perire. BELL. Alex. 7, 3 aptissimum esse hoc genus ad proditionem -are nemo potest. NEP. praef. 1 non -o fore plerosque. Milt. 3 non -ans ... ad regis aures consilia sua perventura. Alcib. 9, 5 Ages. 3, 1. 3, 4 Eum. 2, 3 Lys. 3, 5 quam ille se habiturum ... non -arat. VITR. 9 praef. 7

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Pythagoras . . . non -ans a Musis se in ea inventione monitum. Liv. 1, 23, 7 nec te -o eadem prae te ferre. 5, 3, 4 an est quisquam, qui -et nullis iniuriis vestris . . . tribunos plebis . . . concitatos esse? 33, 28, 9 alii non -are impudenter obviam crimini eundo suspicionem averti. 35, 27, 14 quem peti locum ab Achaeis non -abat. 37, 26, 7 et hos . . . non -abat . . . classem ab Samo moturos. Val. Max. 8, 12 pr. suae artis unumquemque et auctorem et disputatorem optimum esse ne -emus. 9, 4, 2 en quem -es . . . iugulum quoque suum aequo animo illis fuisse praebiturum! Sen. contr. 10, 4, 8 non -o fuisse quosdam. 10, 5, 5 quod ego fabulosum esse non -o. Cvrt. 7, 1, 11. 10, 6, 22 quem (*sc. marem*) -etis paratum esse (*Perdiccam*) vel subdere? (*sc. si Roxane puellam pepererit*) Sen. clem. 1, 17, 3 dial. 11, 2, 1 potentiorem me futurum apud te non -o quam dolorem tuum. nat. 1, 3, 3 *colorum arcus caelestis* causam in humore esse ne -averis. epist. 100, 12. Colvm. 2, 9, 13. 12, 59, 5 nihil -asse me paene infinita esse, quae potuerint huic inseri materiae. Ascon. Mil. p. 39, 12 St. Pers. 5, 45 *v. p. 2090, 40.* Plin. nat. 2, 10 nec de elementis video -ari quattuor esse ea. 2, 20 anne (*deos*) tam tristi multiplicique ministerio non pollui credamus -emusne? 7, 6. 10, 5. 14, 88. 17, 87. 21, 7. 22, 128. 30, 2. 146. Epist. imp. Dom. (Corp. IX 5420) 26 quos tam salubri admonitioni paruisse non -o. Mart. 10, 89, 4 Sil. 17, 405 Qvint. inst. 1 prooem. 12. 1, 10, 12. 2, 17, 41. 3, 8, 3. 10, 1, 81. 12, 1, 11. decl. 248 p. 18, 25 de illo quis -abit non posse eum damnari? 251 p. 27, 18. 257 p. 49, 22. Ps. Qvint. decl. 6, 13 non -o fore dubium, quin ius in hac lege fuerit et mihi (*sensus aut* ⟨non⟩ fore *aut* non puto fore *postulat; sed utrum scriba an auctor peccaverit, dubium*). Frontin. aq. 74 Tac. dial. 18 hist. 2, 46 ann. 4, 70. 15, 73. Plin. epist. 6, 21, 7. 6, 27, 5. Traian. Plin. epist. 10, 9 Carm. epigr. 1552 A 38 Iavol. dig. 41, 3, 19. 41, 4, 4 pr. Svet. Nero 28, 2 Fronto p. 143, 6 N. Vervs Fronto p. 138, 10 N. Avr. Fronto p. 28, 2 N. Pompon. dig. 41, 1, 27 pr. Afric. dig. 15, 1, 38 Gaivs (*excepto* dig. 2, 4, 20 *passive, ut*) dig. 46, 2, 34, 1 Maecian. dig. 36, 4, 12 Marcell. dig. 4, 6, 41 Papin. dig. 13, 5, 25, 1 Min. Fel. 34, 2. 23, 9 Tert. praescr. 40, 8 uxor. 2, 3 idol. 10 p. 39, 23 adv. Marc. 1, 3 p. 294, 13. 5, 3 p. 576, 3 paenit. 2, 12 Cod. Iust. 5, 62, 10 (*a. 229*) exactores . . . vacationem habere -are non debuisti. Tryph. dig. 28, 2, 28, 3 Vlp. dig. 1, 6, 8 pr. 7, 9, 12. 7, 1, 17, 3. 9, 1, 17. 36, 1, 23, 1. 47, 10, 30 pr. Pavl. dig. 18, 7, 9 Marcian. dig. 36, 1, 30 (29) Mod. dig. 32, 81 pr. Ivl. Val. 1, 20 Ivst. 24, 4, 6 Paneg. 5 (8), 7, 3 Lact. inst. 5, 4, 8 Ivvenc. 2, 493 Firm. err. 1, 2 Char. gramm. I 185, 17 Pallad. 9, 8, 6 Vir. ill. 70, 3 Synod. Hil. coll. antiar. p. 126, 12 Filastr. 155, 10 Priscill. tract. 3, 68 Symm. epist. 5, 23 (22). 7, 75 Ambr. hex. 3, 3, 14 Hier. epist. 65, 16, 3 in Is. 5, 25 p. 86 V. Chiron 164 Veg. mil. 1, 3. 3, 10 Optat. 2, 12 Clavd. 20, 48 Rvfin. apol. Orig. praef. 1 p. 541 (*ibid.* non -o quod). Avg. civ. 6, 12 tit. quod nequeat -ari aeternam *deos gentiles* vitam nemini posse praestare. 8, 8 p. 333, 18 D. 12, 1 p. 512, 10. 12, 17 p. 538, 15. 12, 18 p. 539, 6. 14, 22 p. 45. 15, 7 p. 67. 17, 20 p. 247, 14. 20, 23 p. 465, 11 -are non sinitur. 20, 30 p. 486, 1. perf. iust. 21, 44 corrept. 14, 45 pecc. orig. 26, 31 pecc. mer. 1, 22, 23 anim. 3, 9, 12 Macr. exc. gramm. V 626, 19 (= 651, 13) Clavd. Don. Aen. 6, 806 Svlp. Sev. Mart. 13, 5 Pavl. Nol. carm. app. 1, 62 qui non -ant verba manere dei. Prosp. epist. 2, 5 c. coll. 2, 5 Salv. eccl. 2, 29 Mart. Cap. 8, 874 Cod. Theod. 1, 4, 2. 2, 24, 1. 6, 10, 3. 7, 18, 4 pr, Merob. pros. frg. 2 B 6 Leo M. epist. 165, 7 ut . . . ecclesia . . . hoc sibi non -aret credendum (*ὥστε τὴν ἐκκλησίαν μηδαμῶς ἀμφιβάλλειν, ὡς τοῦτο δέοι πιστεύειν*). epist. 28, 5 p. 775^{A} susceptum pro mundi salute supplicium verum fuisse non -at (*ἀληθῶς γενόμενον οὐδαμῶς ἀμφιβάλλει*). Avell. p. 21, 13 Cael. Avr. acut. 1, 13, 104 Clavd. Mam. anim. 1, 7 p. 46, 5 de tactu -ari non aestimo . . . terrae esse simillimum. 152, 3 etsi, cum eodemne (*corpore*) an sine eodem (*ad caelum*) raptus sit, haesitat, se ipsum tamen raptum esse non -at. Favst. Rei. grat. 2, 9 p. 78, 27 spir. 2, 12 p. 156, 22 Drac. laud. dei 3, 12 omnia nosse deum . . . quis -et? Alc. Avit. epist. 43 Boeth. in Porph. comm. sec. 1, 3 p. 140, 22 herm. sec. 2, 5 p. 101, 13 Evgipp. Sev. 5, 1 Martyr. gramm. VII 196, 10 in et de praepositiones esse a nemine -atur (Cassiod. *ibid.* . . . nemo -at). Fvlg. Rvsp. c. Arrian. 9 p. 219^{D} Cod. Iust. 6, 4, 3 pr. Novell. Iust. 9 pr. Cassiod. in psalm. 104, 37 Lex Burg. lib. const. 54, 3 Arator act. 1, 385 *v. p. 2090, 57* Greg. Tvr. Franc. 1 prol. p. 33, 9 A Ven. Fort. carm. 1, 12, 21 nec -ent, qui digna ferunt, sibi magna rependi. expos. orat. 19 Greg. M. moral. 15, 7 Serm. Caspari Anecd. p. 222, 12 Act. Archel. 23, 3. *nota: inf., non acc. c. inf.*: Corp. VI 8619, 11 nec -o operam insumpturum, ut talem te in eo praebeas (*cf. Konietzny Archiv 15 (1907) p. 344 § 68*).

β verbo -andi non negato: Liv. 36, 41, 2 Hannibal unus . . . magis (*cf.* Cvrt. 5, 8, 7 *p. 2088, 65*) mirari se aiebat, quod non iam in Asia essent Romani, quam venturos -are (*sed est fere idem quod* 'mirari nec -are'). Qvint. inst. 8, 3, 34 'piraticam' ut 'musicam' et 'fabricam' dici adhuc -abant mei praeceptores (vetabant *Halm. an* dici ⟨posse⟩?). Afric. dig. 29, 2, 46 quasi -et verum esse testamentum. Tert. adv. Marc. 4, 18 p. 479, 7 hoc erat Iohannis scandalum, quod -abat ipsum venisse, quem exspectabant. pudic. 9 p. 236, 12 si quis -at ethnicos fuisse publicanos. Pavl. dig. 23, 2, 14, 2 etsi -etur patrem eum esse. Arnob. nat. 5, 30 qui deos esse omnino aut negent aut -ent. Lact. inst. 6, 3, 5 ignorabant aut -abant animas hominum immortales esse. Paneg. 12 (2), 39, 5 neque . . . quae visa non fuerint -abimus facta, cum facta videamus, quae -averimus esse facienda. Avg. conf. 7, 10, 6 non erat prorsus, unde -arem, faciliusque -arem vivere me quam non esse veritatem. anim. 1, 14, 19 nescio utrum debeat -ari spiritum sanctum esse significatum. doctr. christ. prol. 5 spiritum sanctum accepisse se -et. Clavd. Don. Aen. 6, 174 'si credere dignum est'. . . etiam se -are, potuisse exsistere tantam audaciam. Fvlg. aet. mund. p. 175, 10 *v. p. 2090, 50.* Cod. Iust. 6, 22, 9 pr. furiosum in suis indutiis ultimum condere elogium posse licet ab antiquis -abatur, tamen . . . nobis placuit (6, 2, 22, 2 *v. p. 2092, 78*). Greg. M. moral. 9, 106 accipit *Sara*, quod habituram se ex humana ratione -avit. Avg. perf. iust. 3, 7 'quis tam demens, ut vel -et fieri posse, quod deum velle non -et?' *v. etiam l. 18 sqq.*

g *passive c.* ***nom. c. inf.***, *verbo -andi negato*: Tac. ann. 3, 8 neque -abantur praescripta ei a Tiberio. Tert. adv. Marc. 4, 36 p. 545, 21 etsi natus non -aretur. 5, 9 p. 603, 19 tam vane, quasi aliqui hominum ex utero natus -aretur. Avg. civ. 15, 23 p. 111, 13 D. neque hoc divinitus dictum esse -aretur (*sed potest esse acc. c. inf. ut* Pelag. Aug. nat. et grat. 51, 59 quicquid in naturae necessitate positum est, ad naturae pertinere non -atur auctorem. Clavd. Don. Aen. 6, 254 oleum non -atur idcirco infusum, ut. Leo M. serm. 47, 2 p. 297^{A} ut magnum illud . . . sacramentum . . . in praestituto tempore non -aretur impletum). Avg. grat. Christ. 13, 14 cum lex esse non -etur ex deo. pecc. orig. 20, 22 *vita* momentis omnibus esse non -atur incerta. nat. et grat. 34, 38 ut ille . . . verum dixisse minime -etur. Prosp. epist. 1, 4 p. 70^{D} (*hoc uno loco*:) ut quia praevaricator ideo dicitur non oboedisse, quia noluit, fidelis quoque non -etur . . . devotus fuisse. Cod. Theod. 3, 9, 1 *lex*, quae de hoc articulo non -atur emissa. Nicet. p. 28, 12 ed. Burn praescire omnia non -abitur. Leo M. serm. 19, 1 p. 186^{A} dies . . . non -atur esse vicinus. 21, 1 p. 191^{C} ut *deus*, qui conceptum dederat sterili, daturus non -aretur et virgini. Vict. Vit. 2, 85 qui ventura nuntiare perhibetur, praescire omnia non -atur. Alc. Avit. c. Arr. 27 p. 11, 5 cum *Christus* maior esse angelis a nemine -etur. Boeth. herm. sec. 1, 1 p. 37, 15 qui prius recepit, . . . non -atur errare. Fvlg. Rvsp. c. Arrian. 6 p. 216^{B} ut . . . Filius Patri non -etur vel negetur aequalis. Verec. in cant. 2, 8 *schismatibus* non -antur mali angeli praesidere. *adde*: Pelag. in I Cor. 15, 35 qui (*deus*) creditur totum reddere, cur ex parte reparare (*corpus*) -etur?

2 *inest notio quaedam timendi* (*cf. p. 2098, 35*): **a** *c. enuntiato*: *α interrog.*: Cels. 3, 6, 6 sollicitudo aegri -antis (*i. cum cura et intentione animi exspectantis*), quomodo *medico* se habere videatur.

β ne (*cf.* addubito *vol. I 593, 23*): Cvrt. 7, 11, 21 ne falleretur acies (*sc. oculorum*), -are cogebat varietas caeli (*seq.* ut liquidior lux apparuit . . ., dubitatio exempta est). Vlp. dig. 8, 4, 2 de aqua per rotam tollenda . . . vel si quis servitutem castello imposuerit, quidam -averunt, ne hae servitutes non essent. Boeth. herm. sec. 1, 1 p. 27, 26 -averit aliquis, ne forte passiones animae imaginationes . . . dicat. Cod. Iust. 7, 4, 17 pr. -abant, ne quid obstaculum libertati ex hac causa procedat. Cassiod. var. 8, 3, 1 -are forsitan poteratis, ne . . . non amaret. Alex. Trall. 2, 25 quod si difficilis est ad vomendum, -ari oportet, ne multa irritatione coactus stomachus laedatur potius quam iuvetur (*gr. 2 p. 255, 5 P. φείδεσθαι δεῖ τοῦ ἐπὶ πολὺ σπαραγμοῦ ἢ ἀναγκάζειν τὸν στόμαχον*). Compvt. cod. Col. prol. 4 p. 229 *cum* -aremus annos regum . . . ne in dubium venirent vel errorem adducerent (*de prolepsi cf. p. 2090, 59*).

b *abs.*: Cassiod. Didym. in I Ioh. 5, 19 p. 79, 21 Z. iam non -amus secundum haereticos nec cuiusdam creatoris dei credimus facturam esse mundi et in maligno constituti (*οὐ δεισιδαιμονοῦμεν κατὰ τοὺς αἱρετικούς, μήπως ἡ τοῦ θεοῦ κτίσις κόσμος οὖσα ἐν τῷ πονηρῷ ἵδρυται*).

3 *abeunte notione in fidem denegandi, non credendi* (*cf. s. v.* dubitabilis *p. 2074, 35*): **a** *c. dat.* (*qui fluxit ex analogia verborum q. s.* fidere, credere): Cic. Att. 10, 8, 2 -antem magis quam fidentem suis rebus. Tert. test. anim. 6 crede itaque tuis . . .; si tu (*Reiff.*; te *AB*, de *Hartel*) tuis litteris -as, neque deus neque natura mentitur. Pavl. Nol. carm. 31, 252 o perversa fides et diffidentia nobis, credere nos terris et -are deo! (*cf. Harteli ind. 4. s. v. dativi rariores*). Sedvl. carm. pasch. 4, 280 *v. p. 2090, 62.* **b** *c.* de: Filastr. 140, 1 sunt quidam -antes heretici de die Epifaniorum domini . . . dicentes solum natalem debere eos celebrare domini VIII Kalendas Ianuarias, non tamen diem Epifaniorum. 142, 3 si autem de eo (*i. de ea re*) -at, abicienda et spernenda est *Aquilae* editio. **c** *absol.*: Hier. epist. 65, 1, 2 *apostoli* -ant, *Maria Magdalene* confidit (Vvlg. Marc. 16, 11 Luc. 24, 11 non crediderunt). Avg. serm. 177, 11 homo si promitteret, crederes; deus promittit et -as? *cf.* Petr. Chrys. serm. 79 p. 423^{E} alte -at, qui altius credit. **d** *c. acc. c. inf.*: Cod. Iust. 6, 2, 22, 2 = Inst. Iust. 4, 1, 16 (18) nescius et -ans rem non esse apud eum (*fere i. q. nescire*). *nota*: Cod. Iust. 8, 37, 14 pr. et si . . . inter praesentes celebratam esse rem fuerit scriptum, et hoc iterum -abatur, debere ostendi partes esse praesentes (*i. haec quoque res in disceptationem vocata impugnabatur et dicebatur debere eqs.*).

C *cogitatione ad* ***adfirmandum*** *vergente i. q. verecunde et* ***haesitanter adseverare***, *putare; haud scire an*: **1** *plerumque*

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

c. enuntiato interrogativo: . **an** (*cf. s. v.* addubito *et* dubitatio *p. 2078, 65*): CIC. Verr. II 3, 76 de accessione -o an Apronio data sit (*i. e. fortasse data est, datam esse suspicor, opinor*). Tusc. 4, 50 de L. Bruto fortasse -averim, an . . . ecfrenatius in Arruntem invaserit. off. 3, 50 de *boni viri* deliberatione et consultatione quaerimus, qui . . . -et, an turpe non sit. epist. 9, 7, 2 nonnulli -ant, an per Sardiniam veniat. SEN. dial. 5, 38, 1 'non quidem irascor, sed -o tamen, an oporteat irasci'. 10, 6, 2 aliquo -ante, an mors eius voluntaria esset, nullo, an (*v. p. 2089, 13*) tempestiva. 10, 13, 9 -are se . . . aiebat, an satius esset nullis studiis admoveri quam his implicari. PLIN. nat. 19, 104 de *Creticis cepis* -ant, an eaedem sint quae Ascaloniae (*Theophr. hist. pl. 7, 4, 9 ἡ φύσις ἡ τῶν Κρητικῶν παραπλησία τρόπον τινὰ τοῖς Ἀσκαλωνίοις, εἰ μὴ ἄρα καὶ ἡ αὐτή*). QVINT. inst. 1, 5, 46. 9, 2, 106 consequens an epichirema sit -at. 9, 3, 93 de illo -ari possit, an schema sit. IVV. 15, 89 NERAT. dig. 44, 4, 11 pr. AFRIC. dig. 36, 1, 29 (28) pr. 44, 7, 23 de illo sane potest -ari, an, quamvis pecuniam postea offerat, nihilo minus poena committatur. 45, 1, 64 an huius temporis nomine agi possit, non immerito -abitur. CLEM. dig. 31, 59 nisi si quis -et, an . . . legatum meum fiat: quod aequius esse videtur. GAIVS dig. 40, 12, 9 pr. GELL. 1, 3, 18 VLP. dig. 7, 1, 12, 3 LACT. inst. 1, 8, 2 -at vero aliquis, an quicquam difficile aut impossibile sit deo? **num**: CIC. Sull. 68 de quo etiamsi quis -asset antea, num id, quod tu arguis, cogitasset, . . . sustulisti hanc suspicionem (*unum hoc apud* CIC. 'num'; *cf.* epist. 7, 32, 1 addubitavi num). AFRIC. dig. 29, 2, 51 pr. cum -et, num posterius falsum sit. 47, 2, 62 (61) 5. MACER dig. 49, 4, 2 pr. VLP. dig. 38, 15, 2 pr. -are *coepit*, numquid testatus decesserit vel numquid vivat. **si**: CONC.[S] I 5 p. 323, 8 rec. Q. -are ausi sunt . . . si *Christus* filius quidem substantia dei est, quod autem secundum carnem, ex semine David est et carne . . . Mariae: . . . quomodo Christiani esse possunt, qui dicunt *eqs.* (*Mansi 5, 28*[C] *ἀμφιβάλλειν, εἰ*). 2 de: TERT. nat. 1, 6 p. 66, 32 ut opinor autem, -atur de iniquitate legum quarundam, cum . . . nequitias earum temperetis (*i. e. cum suspicione cogitatur; 'putatis iniquas esse'*). 1, 17 p. 89, 17 -atur enim de periuriis iure. EPIST. pontif. 937 (Conc.[S] IV 2) p. 168, 18 nisi qui . . . haeresim, de qua suspectus fuit, respuit aut blasphemias, de quibus de eo -atum est, abnegavit. 3 *c. acc. c. inf.*: EVOD. Aug. epist. 158, 8 certe si non odorandi necessitas *animae mortui* . . . ingeri potest . . ., -o remanere videndi et audiendi: nam quid est quod audire dicuntur daemones? 4 *absolute*: CLAVD. 22, 301 pars sceleris -asse fuit (*sc. an etiam per occidentem Eutropius agnoscendus esset consul. Gesner*). 5 *c. acc. pronom.*: POMPON. dig. 41, 1, 19 quod et Varium Lucullum aliquando -asse.

II *pertinet ad* **voluntatem** (*A. B 1. 2. 3 C*) *vel* **affectum** (*B 4*): A *voluntate in* **incerto manente** *significatur fluctuatio animi, qua vel incerti haeremus vel deliberamus, faciamus aliquid necne*: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 433, 12 B. aestuat -at incertus est *eqs.*

1 *c. coniunctivo dubitativo*: PLAVT. Capt. 455 -avi, hos homines emerem an non emerem, diu. TER. Phorm. 343 -es, quid sumas potissimum (*cf.* CIC. Cael. 37). PACVV. trag. 50 -o, quam insistam viam. CIC. Verr. II 2, 81 qui -et, utrum malit meis testibus an tuis defensoribus credere. Caecin. 25 de eo -o, nunc quo modo aut loquar aut taceam (Att. 7, 13a, 3 de Ciceronibus nostris -o, quid agam. LIV. 22, 61, 5 de *captivis* cum -atum in senatu esset, admitterentur in senatum necne). Phil. 5, 6 -ate, quid agatis. rep. 1, 60 cur -as, quid de re publica sentias? de orat. 3, 131 quo magis -o, tibine plus laudis an Graecis vituperationis statuam esse tribuendum. Att. 13, 42, 1 'dum -abam, quam ducerem'. 16, 15, 1. epist. 13, 27, 2 SALL. Catil. 52, 25 vos cunctamini et -atis, quid . . . hostibus faciatis? Iug. 74, 1 -are, virtuti an fidei popularium minus crederet. NEP. Pelop. 1, 1 cuius de virtutibus -o quem ad modum exponam. HOR. carm. 1, 12, 35 OV. epist. 15, 82 met. 10, 610 *Atalanta* -at, superari an vincere malit. 15, 540. fast. 6, 28 fratre magis -o glorier anne viro. trist. 4, 3, 31 VELL. 2, 51, 3 -anti, quanti se venderet. SEN. contr. 10, 2, 1 -o quid optem. SEN. apocol. 7 epist. 87, 9 cum maxime -at, utrum se ad gladium locet an ad cultrum. Thy. 714 quem prius mactet sibi -at. MART. 2, 64, 10 dum quid sis -as, iam potes esse nihil. STAT. Theb. 5, 206 quos tibi nam -o . . . expediam casus [*editiones*: . . . (-o) . . . ?]. QVINT. inst. 10, 1, 83 TAC. Germ. 46 ann. 1, 63 PLIN. epist. 6, 20, 5 -o, constantiam vocare an impudentiam debeam. IVST. 21, 2, 14 diu -avit, imperium deponeret an bello resisteret. LACT. inst. 2, 3, 17 VIR. ill. 72, 2 primo -avit, honores peteret an argentariam faceret. AVSON. 290, 6 Capua . . . senatum sperneret an coleret -ans. 107, 1 dum -at natura, marem faceretne puellam, factus es, o pulcher, paene puella, puer. OPTAT. 6, 3 p. 148, 19 AVG. civ. 4, 3 p. 149, 28 D epist. 67, 2, 2 hinc, . . . utrum scriberem, -are non debui. CLAVD. DON. Aen. 12, 920 SVLP. SEV. epist. 3, 12 MART. CAP. 8, 826 HIL. Macc. 141. **an**: OV. epist. 16, 157 *v. p. 2097, 13.* STAT. silv. 1 praef. 2 diu multumque -avi . . . an hos libellos . . . ipse dimitterem. SIL. 9, 479 *Minerva* -ans . . . nec sat certa diu, patriis an cederet armis. PLIN. epist. 6, 27, 5 *v. l. 81.* **num**: PLIN. epist. 6, 27, 1 -o num idem tibi suadere quod mihi debeam . . . 5 quibus ex causis . . . -o an idem nunc tibi . . . suadeam. illud non -o *eqs.* *pendet gerundivum, sim.*: CIC. Att. 14, 13, 1 utriusque loci tanta amoenitas, ut -em, utra anteponenda sit (*i. utram anteponam*). 9, 9, 2 mihi -anti quid me facere par sit. BELL. Alex. 20, 6 -ans, quid esset capiendum consilii. SALL. Catil. 46, 2 -ans, . . . quid facto opus esset. COD. Iust. 7, 33, 12, 3 b nemo posthac -et, quid statuendum sit.

2 *absolute*: CIC. leg. agr. 2, 5 mihi . . . non -anti fidele consilium ostenditur. PLANC. Cic. epist. 10, 4, 2 si -arem, hortatio (*tua me*) impellere posset. OV. met. 3, 206. 8, 443 Toxea, quid faciat, dubium . . . haud patitur -are diu. SEN. benef. 2, 1, 2 ne deliberasse videamur; proximus est a negante, qui -avit. epist. 38, 1 qui -at, impellendus est. Phoen. 442 negare matri, qui diu -at, potest. Tro. 658. MART. 6, 20, 3 inquiris, -as, cunctaris. LIV. perioch. 42 legati missi ad socias civitates . . . *rogandas* ut in fide permanerent, -antibus Rhodiis (LIV 42, 26, 8 ceteras satis fidas, Rhodios fluctuantis . . . invenisse. *cf. s. v.* dubius *p. 2116, 73*). *speciatim de iudice*: CIC. inv. 2, 126 duabus de causis iudicem -are oportere. Caecin. 6 non . . . propter iuris obscuram dubiamque rationem bis iam de eadem causa -asse. 9. 38. SEN. contr. 1, 3, 9 ampliatio . . . est . . . -antis. QVINT. decl. 365 p. 397, 27 -are illos? nescire quid pronuntient? IAVOL. dig. 8, 3, 13, 3 VLP. dig. 4, 4, 11, 2 quia -abat, ad imperatorem rettulit. COD. Theod. 11, 29, 5 quicumque iudicum vel appellatione interposita vel ipse -ans relationem . . . spoponderit sese missurum.

3 *c. praep.*: de (*v. etiam p. 2093, 51*): CIC. Sull. 52 etiam nunc de iudicando -at. prov. 3 quid est quod possimus de Syria Macedoniaque -are? epist. 11, 29, 1 -anti mihi . . . de hoc toto consilio profectionis, quod in utramque partem in mentem multa veniebant. LIV. 45, 35, 5 nec de Anici nec de Octavi triumpho -atum est. SEN. nat. 1, 11, 2 *Vergilius* (*georg. 2, 95*) -avit de nomine, deinde id, de quo -averat, posuit. TAC. hist. 4, 56 de reliquiis Vitelliani exercitus -avere. ann. 2, 65. 15, 25. AFRIC. dig. 16, 1, 19 pr. cum de adeunda hereditate -aret. OPTAT. 7, 1 p. 164, 1. PROSP. in psalm. 129, 7 nec quisquam debet de capessenda domini promissione -are. SIDON. epist. 1, 9, 2. *alia*: SALL. hist. frg. 2, 93 inter illum Pompeiumque . . . -averant. TAC. ann. 12, 32 bellum inter et pacem -abant. COD. Theod. 11, 35, 1 super adeunda hereditate. PVBLIL. Q 23 qui in vero -at, male agit, cum deliberat. *adde*: AVG. epist. 67, 2, 2 hinc *p. 2093, 75.*

4 *c. acc. pronom.*: PLIN. epist. 1, 18, 5 illud cautissimi cuiusque praeceptum 'quod -es, ne feceris'.

B *voluntate vel affectu cum verecundia quadam ab re aliqua facienda* **abhorrente**:

1 *accedit ad notionem verendi, haesitandi*: a *c. inf.*: *α saepissime in enuntiato negativo* (*nom. c. inf. v. p. 2095, 61*): PLAVT. Bacch. 1117 quid -amus pultare . . . ? :: haud moror. Epid. 260 quid istuc -as dicere? Mil. 1008 quid ergo hanc -as conloqui? Poen. 789 sed quid ego -o fugere hinc in malam crucem? Pseud. 1313 quid ergo -as dare mi argentum? ACC. trag. 294 cur . . . huius -em parcere capiti? 360 ne dubia haut -arit vitam offerre. VARRO rust. 2, 1, 7 astrologi *pecudis vocabula signis* . . . non -arunt ponere. CIC. Quinct. 56 'non -avi' inquit ' . . . bona proscribere'. Verr. II 2, 109 id statuere . . . -abitis? 160 homines quietissimi . . . istius evertere statuam non -arunt. 3, 177 non reperietis hominem timide . . . lucra ligurrientem; devorare omnem pecuniam publicam non -avit. 4, 48 continuo ut vidit non -avit illud signum . . . tollere. 4, 128 caput illud pulcherrimum . . . num -asti tollere? 5, 139 furor quidam . . . istius animum . . . tanta oppressit amentia, ut numquam -aret . . . supplicia *servilia* . . . in civis Romanos expromere. Font. 35 -abitis ostendere vos . . . civi parcere . . . maluisse? Cluent. 10 illud quis est qui -are debeat . . . pro vivo dicere? Manil. 19 videte, num -andum vobis sit omni studio ad id bellum incumbere (*cf.* COD. Iust. 2, 10 [11], 1 non -andum est iudici . . . id supplere et proferre, quod sciat legibus . . . convenire *et p. 2096, 80*). leg. agr. 2, 16 nolitote -are . . . libertatem defendere. Catil. 2, 18 tu . . . copiosus sis et -es de possessione detrahere, adquirere ad fidem? (*i. e. nemo, qui copiosus sit, -at . . .*). Arch. 27. Vatin. 18 respondeas . . . ecquando -aris contra eas leges cum plebe agere. Balb. 45 quis -et . . . . Mil. 41. 81 -aret id fateri? Lig. 23. Phil. 5, 5 -abit, credo, gentis barbaras secum adducere. 5, 37. 14, 25 Caesarem . . . -emne appellare imperatorem? 14, 28 an vero quisquam -abit appellare Caesarem imperatorem? or. frg. B 21 (= 22 M.) hic ego -em in eam disputationem ingredi? rep. 1, 23 haud -avit . . . docere nullum esse prodigium (*sc. quod plena luna defecisset*) :: . . . apud imperitos audebat haec dicere? (haud *praeterea uno loco* Mil. 68 haud -ans cessisset patria). fin. 1, 62. 4, 34 quid -as . . ? (4, 36 quid -amus . . . quaerere?). Tusc. 1, 102 'idcirco genueram, ut esset, qui pro patria mortem non -aret occumbere'. 2, 49 *Vlixi* leviter gementi illi ipsi qui ferunt saucium . . . non -ant dicere: ' . . . nimis paene animo es molli . . .'. Cato 25 nec vero -at agricola, quamvis sit senex, quaerenti, cui serat, respondere: 'dis immortalibus'. nat. deor. 1, 85 quid -as negare deos esse? non audes. sapienter id quidem; etsi hoc loco non populum metuis, sed deos. div. 2, 40. off. 3, 106 nervosius qui ista disserunt, solum audent malum dicere id, quod turpe sit; qui autem remissius, ii tamen non -ant summum malum dicere. de orat. 1, 61. 172. 181 Att. 1, 9, 2. 3, 23, 4 quare . . . de me referre non -arint, iidem in abrogando tam cauti fuerint. 4, 3, 5 *Milo* non -at facere (*sc. Clodium interficere*), prae se fert; casum illum nostrum non extimescit. 7, 3, 2. epist. 13,

[Burkart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 1. 13, 77, 1. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 17, 1. CATVLL. 30, 3 iam me prodere, iam non -as fallere. 67, 18 dicere ne -a. CAES. Gall. 2, 23, 2 civ. 1, 71, 2. 2, 34, 4 BELL. Alex. 46, 4. 76, 3. VERG. georg. 2, 433 et -ant homines serere atque impendere curam? Aen. 6, 806 et -amus adhuc virtutem extendere factis? 8, 614. LYGD. 4, 75 ergo ne -a blandas adhibere querellas. OV. am. 1, 7, 63 at tu ne -a ... protinus in vultus unguibus ire meos (*fere i. q. age, i*). epist. 9, 146 impia quid -as Deianira mori? 19, 234. medic. 69 nec tu pallentes -a torrere lupinos (*cf.* SER. SAMM. 943 nec -es illi veros miscere smaragdos). ars 1, 584 nec -es illi verba secunda loqui. met. 9, 698 nec -es ... tollere. 13, 169 Ib. 103 Pont. 2, 2, 39. 3, 9, 19. VITR. 6, 1, 12 non -emus aedificiorum quoque rationes ad nationum proprietates apte distribuere (*exspectes: -andum non est, quin distribuendae sint*). MANIL. 2, 105 quis -et post haec hominem coniungere caelo? VAL. MAX. (*ex 31 locis 19 hoc sensu!*) 1, 1, 9. 4, 2, 5. 4, 6, 5. 8, 14 ext. 3 CELS. 2 prooem. 1 PHAEDR. 1, 14, 5 CVRT. 5, 4, 16. 6, 5, 30. 6, 7, 15 SEN. dial. 9, 11, 1. nat. 6, 31, 1 non est quod -es. epist. 17, 7 -abit aliquis ...? 82, 21 quis ... -et ...? 92, 7 quid -atis dicere bene esse homini, si palato bene est? 123, 10 fluunt dies ...: -amus sapere? 11 'nec -averis bonam vitam quam opinionem bonam malle'. COLVM. 10, 73 eradere viscera marris ne -a. ASCON. Pis. p. 20, 4 St. LVCAN. 7, 77 de superis, ingrate, times, causamque senatus credere dis -as? 9, 613 PETRON. 88, 9. CALP. ecl. 3, 5 nullus -avi crura rubetis scindere. PLIN. nat. 17, 133 Coos insula et vites tunc serit, ceteri apud Graecos inoculare et inserere non -ant, sed arbores non serunt. 24, 18. CARM. epigr. 352, 1 credere (*pecuniam*) vix -o, set amicum amittere nolim. SIL. 13, 635 ne bella pavescas ulla nec in caelum -es te attollere factis. QVINT. inst. 12, 10, 63 TAC. ann. 12, 46. CARM. epigr. 925 ⟨num⟩ -ant h⟨omines⟩ velle imi⟨tare⟩ deum? PLIN. epist. 4, 17, 2 an ego ... -em? 10, 120, 2. IVV. 4, 50 protinus ... inquisitores agerent cum remige nudo non -aturi fugitivum dicere piscem. 9, 99. 110. 12, 43 SVET. Tib. 27 Dom. 2, 3. 13, 1 CALP. decl. 15. FRONTO p. 159, 15 N. non -o alia item verba percensuisse. APVL. apol. 23 met. 8, 8 SCAEV. dig. 17, 1, 60, 1 TER. MAVR. 1282 TERT. orat. 23 nat. 2, 13 p. 123, 15 ieiun. 17 p. 297, 9 adv. Marc. 2, 2 p. 336, 1. 5, 6 p. 590, 3 adv. Val. 3 p. 180, 10 VLP. dig. 23, 3, 40. 26, 5, 12, 1 PORPH. Hor. carm. 4, 9, 51 sat. 1, 2, 16. COD. Iust. 5, 37, 10 (*a. 230*) = 2, 30, 3, 1 (*a. 260*) sarciri damnum ... praeses provinciae curabit, non -aturus etiam graviorem exsecutionem adhibere, si *eqs.* IVST. 1, 9, 5. PANEG. 7 (6), 10, 2 reges Franciae ... non -asti ... punire, nihil veritus ... odia. LACT. inst. 1, 15, 6. 6, 12, 35 PALLAD. 7, 7, 5. DOCTR. apost. 4, 7 non -abis dare nec dans murmuraveris (οὐ διστάσεις δοῦναι). FILASTR. 123, 1 VEG. mil. 3, 18. OPTAT. 2, 19 p. 54, 20 incestare minime -avit. 3, 3 p. 73, 22 (*maledicta*) scribere minime -atis. 5, 4 p. 126, 28. 7, 3 p. 173, 22 quando vos ... suscipere -aret ecclesia? AVG. civ. (*22 locis; e. gr.*) 1, 15 p. 26, 14 D. 1, 35 p. 51, 21. 4, 9 p. 157, 11. 4, 31 p. 185, 25 Varro ... nonne ita confitetur ..., ut ... non -et confiteri? 5, 13 p. 217, 15 salutem *patriae* saluti suae praeponere non -averunt. 8, 13 p. 340, 26. 9, 5 p. 375, 18 *misericordiam* Cicero ... non -avit appellare virtutem, quam Stoicos inter vitia numerare non pudet. anim. 1, 19, 32 *animas*, quod prius negaverat, ad dei naturam revocare non -at. c. Pelag. 1, 24, 42 gen. ad litt. imperf. 8, 5 p. 237, 15. 239, 4 de mend. 6, 9 SCHOL. Cic. Bob. p. 83, 15 St. 105, 26 CLAVD. DON. Aen. 1, 350. 4, 40. 5, 74. 9, 21. 10, 293. 4, 29. 5, 855. 9, 296 SVLP. SEV. Mart. 24, 7 PAVL. NOL. epist. 13, 21 p. 102, 20 PS. PROSP. carm. de prov. 849 HIL. Macc. 252 ne -es monitis parere parentis. COD. Theod. 2, 29, 2, 3. 7, 8, 4. 7, 22, 5. 9, 16, 5. 10, 4, 1. 10, 32, 5 pr. ex aequa cum aerario dividere parte non -et. 15, 1, 18. 16, 9, 2 DRAC. Orest. 142. 657 BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 10 p. 26, 12. COD. Iust. 10, 44, 4, 1 hoc idem successores curialibus reddere minime -ent. CASSIOD. Didym. in I Petr. p. 17, 21 Z. VEN. FORT. carm. 10, 17, 16. *nota nom. c. inf.*: CASSIOD. var. 12, 24, 4 marino fluctui tam fragilis munitio non -atur opponi.

speciatim de pudore vel potius impudentia: CIC. Caecin. 2 impudens ... quod non -avit id ipsum quod arguitur confiteri. Mil. 74 domino ... inspectante non -avit aedificium exstruere in alieno. Phil. 2, 56 qui non -aret vel in foro alea ludere. Tusc. 2, 15 Aristippus non -avit summum malum dolorem dicere. deinde ad hanc enervatam muliebremque sententiam satis docilem se Epicurus praebuit. Brut. 268 instrumenta naturae deerant; sed ... tanta magnitudo, ut sibi omnia, quae praeclarorum virorum essent, non -aret asciscere (*cum laude dictum. similiter* OV. Pont. 1, 8, 59 nec -em longis purgare ligonibus arva). OV. met. 13, 7 non Hectoreis -avit cedere flammis. HOMER. 259 non -abas hospitis olim expugnare toros. IVV. 8, 194. FILASTR. 57, 1 Carpocratiani ... in ecclesia sua ... misceri cum mulierculis non -*ant*.

nota usum ***negationis***: CIC. epist. 12, 29, 1 nullum periculum pro me adire -avit (*i. quodcumque periculum adire non -avit*). BRVT. Cic. ad Brut. 1, 13, 1 nihil -abis pro iis suscipere. MANIL. 5, 194 ac per nulla sequi -ant vestigia praedas. TERT. patient. 7 p. 12, 24 pecuniae causa etiam in foro nihil ... adgredi -ant.

β raro in enuntiato affirmativo: CIC. nat. deor. 1, 113 accusat Timocratem ... Metrodorus, quod -et omnia, quae ad beatam vitam pertineant, ventre metiri. div. 1, 56 quaesturam pete⟨re dubita⟩nti. SALL. Catil. 15, 2 nubere illi -abat timens privignum adulta aetate. OV. am. 1, 11, 5 saepe venire ad me -antem hortata Corinnam. 3, 14, 36 si -as famae parcere, parce mihi. epist. 4, 13 *Amor* mihi primo -anti scribere dixit: 'scribe!' PVBLIL. Q 28 qui ulcisci -at improbos, plures facit. VAL. MAX. 2, 7 ext. 2 futurum, ut spiritum poenae impenderent, quem pugnae acceptum referre -assent. 3, 2 ext. 2 plagam ei inferre -anti. LVCAN. 5, 204 -antibus astris Pompei damnare caput. TERT. anim. 57 p. 393, 7 -avit ... prophetam se dei asserere. PANEG. 11 (3), 18, 3 si praestare -asses, si in posterum distulisses. *cf. ibid.* 6, 3 SYMM. epist. 8, 49 diu ... respondere -avi. rel. 14, 1 corporatos negotiatores ... ad equorum conlationem ... vocare -avi. OPTAT. 7, 3 p. 172, 4 -o dicere peccasse tantam sanctitatem. CLAVD. DON. Aen. 5, 728 facere cogebatur, quod inter initia -averat. 7, 265 etsi inter initia venire -avit. 12, 916 'teloque instare tremiscit': ... -abat telo insistere. VEG. mulom. 2, 70, 2 quod vitium si ferro tangere -as (CHIRON 477 nolebis). EVGIPP. Sev. 1, 5 cum salutem omnium ... promittenti credere -arent. 27, 3 Batavinis genitale solum relinquere -antibus. *v. etiam p. 2097, 74. 2098, 16. 61. 72.*

b *c. acc. pron.* (*v. etiam* CIC. Cluent. 10 *p. 2094, 56.* LIV. 36, 9, 8 *p. 2097, 1*) *vel substantivi* (*p. 2096, 29*): PLAVT. Pseud. 575 neque quod -em neque quod timeam (*est*). TER. Ad. 691 haec dum -as, menses abierunt decem. CIC. Att. 12, 5, 2 si quid -abis. 13, 23, 3 quid -arim, cum videro te, scies. OV. trist. 5, 2, 37 quid -as et tuta times? LIV. 36, 9, 8 ne paulum quidem *v. p. 2097, 1.* SEN. nat. 6, 32, 6 nihil -averis. PANEG. 5 (8), 14, 5 quid -amus? quid moramur? AVSON. 469, 7 nihil -es. VVLG. act. 10, 20 vade cum eis nihil -ans. *adde*: PLAVT. Mil. 1008 quid ergo hanc -as conloqui? CIC. fin. 4, 36 quid -amus ... quaerere *et sim. sub* α α. CIC. epist. 13, 4, 2 illud -are non debes, quin ... velis *sub e.* *nota acc. subst.*: FVLG. aet. mund. p. 172, 9 tenebrae patronus, qui in suo figulo non -avit scelus.

c *absolute*: TER. Haut. 1057 an -as, Clitipho? (*sc. patri parere; notio cunctandi admixta est*). CIC. dom. 140 -ans timens haesitans. Att. 13, 25, 3 quid est quod perhorrescas? ... etiam nunc si -as, fac ut sciamus. CAEL. Cic. epist. 8, 8, 9. CAES. Gall. 1, 41, 3 se neque umquam -asse neque timuisse. OV. met. 7, 404 accipiunt legem (quis enim -aret?). SEN. Herc. O. 987 (*Deianira Hyllo*:) ignave, -as? (*sc. me perimere*). STAT. Theb. 7, 126 tanta autem audacia Thebis? an -ent? 10, 891 intento -at Tirynthius arcu. SIL. 7, 471 metuit -asse videri. QVINT. inst. 10, 3, 19 interim pudet etiam -are aut resistere aut mutare (*quod scriptum est*). TAC. ann. 5, 4. 15, 59. PLIN. epist. 1, 22, 3 sermonibus eius ... quam ... decora cunctatio! quid est, quod non statim sciat? et tamen plerumque haesitat, -at diversitate rationum. IVV. 13, 153 an -et? VIR. ill. 83, 6 in caede (*Caesaris*) -anti cuidam 'vel per me' inquit 'feri!' DIDASC. apost. 36, 23 ministrate cum dilectione, non murmurantes nec -antes (διαστασιάζοντες). AVSON. 469, 4. CLAVD. DON. Aen. 9, 10 p. 187, 15 -are timentis est signum.

nota locutionem q. e. 'non -ans *facio*': CIC. Mil. 68 haud -ans cessisset patria (*aliter* div. 1, 125 hoc non -ans dixerim. fin. 5, 26 non -antemque dicere. epist. 5, 16, 4 hoc tamen non -ans confirmare possum: *i. q.* ὁριζόμενον λέγειν. *cf. etiam p. 2089, 43*).

d *c. praep.*: CATO agr. 141, 4 si ⟨in⟩ uno duobusve -abit, sic verba concipito. POMP. CIC. Att. 8, 12a, 1 si de se -aret. CIC. Att. 12, 31, 2 non -arem de Silianis. 13, 3, 1 videris -are; ... sed ... magis ... id *facis* diligentia, ... quam quod -es de nominibus istis. 13, 23, 2. OV. Pont. 1, 1, 29 si -as de me ('*si -as mea causa hos meos libellos excipere*' *Burmann*). CELS. 2, 10, 8 sanguinem mittere. de quo -ari in eiusmodi re non oportet. PLIN. epist. 5, 3, 8 qui recitat, ... de quibus -at, quasi ex consilii sententia statuit. TERT. paenit. 12, 1 poenae prius magnitudinem imaginare, ut de remedii adoptione non -es. PANEG. 12 (2), 44, 2 coeperas de eius morte (*i. nece*) -are. AVSON. 469, 16 laudata pudoris saepe mora est, quotiens contra parem -es. *addito gerundivo*: RHET. Her. 4, 36, 48 quid fuit, quare in sententiis ferundis -averitis? VOPISC. Aurelian. 20, 5 tamdiu de aperiendis Sibyllinis -asse libris. SCHOL. Cic. Bob. p. 100, 11 St. nec de insimulanda Flacci innocentia potuisse -are. COD. Iust. 7, 66, 6 (*a. 321*) super adeunda hereditate -antes.

e *cum coniunctione (pass. v. p. 2097, 5, cf. p. 2098, 1; gerundiv. v. p. 2096, 80, cf. p. 2094, 57), verbo -andi semper negato*: quin (*v. etiam sub 2 d*): CIC. Manil. 49 -atis, quin hoc tantum boni ... in rem publicam conservandam ... conferatis? 68 nolite -are, quin huic uni credatis omnia. leg. agr. 2, 69 non -atis, quin vectigalia vestra vendatis? Sull. 4 non -asse, quin innocentiam P. Sullae defenderet. Flacc. 40 -abitis, quin ... vindicetis? Mil. 63 non -aturum fortem virum, quin ... cederet aequo animo legibus. Phil. 13, 46 -aturumne A. Hirtium aut C. Pansam putatis, quin ad Antonium transeant? Att. 6, 2, 3 non -abat *Dionysius*, quin *Dicaearcho* crederemus (*infinitivus propter diversas verborum personas poni nullo modo potuit*). 8, 116, 3 non -o, quin ad te statim veniam. 8, 15, 2 non -ant, quin Caesari praesto futuri ... sint (*i. iis constat se ... esse*). 16, 16, 12. epist. 13, 4, 2 illud vero -are non debes, quin ... tam honestum municipium tibi ... obligari velis. 9, 7, 1 -andum non est, quin equis viris (PLANC. Cic. epist. 10, 18, 2 non -andum putavi, quin succurrerem. CAES. Gall. 2, 2, 5 tum vero -andum non existimavit, quin ad eos proficisceretur. civ. 3, 37, 2 sibi -andum non putavit, quin ... decertaret. COLVM. 9, 5, 1 non est -andum, quin ... circumdemus).

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

LIV. 36, 9, 8 ne paulum quidem -arunt, quin ... quidquid fors belli tulisset, paterentur (VAL. MAX. 8, 14, 3 *contra Reisigium ad I rettulimus*). CVRT. 3, 13, 2 nec -are eum, quin ... traderet. SEN. epist. 66, 51 ego -em, quin magis laudem truncam illam manum Mucii quam cuiuslibet fortissimi salvam? QVINT. decl. 317 p. 247, 7 non -abitur, quin patri detur (*venia*). PARIS. 5, 2, 7 non -avit, quin ei supplicaret (VAL. MAX. supplicare). quominus: TAC. hist. 2, 45 nec apud duces Vitellianos -atum, quominus pacem restituerent. ut: DIDASC. apost. 36, 19 nolite -are, ut ... infirmis hoc faciatis (πῶς ἂν ὑμεῖς ἐπαισχυνθήσεσθε τοῦτο ποιῆσαι τοῖς ἀδυνάτοις;). *cf.* 36, 3 ita et vos oportet facere ut ... ponatis (*spat. duar. litt.*) nolite -are (*fort. melius* ut *cum* facere *coniungitur et* nolite -are *absolute accipitur*).

f *cum coniunctivo dubitativo*: an: OV. epist. 16, 157 cum -aret, an iret (*paene i. q. -abat ire*). EPICED. Drusi 130 iam -o, magnos an rear esse deos. SEN. contr. 2, 1, 31 -anti, an filium tolleret. SEN. Thy. 120 en ipse Titan -at, an iubeat sequi ... diem. QVINT. inst. 2, 17, 3. TAC. ann. 3, 15 reus an adhuc experiretur -ans hortantibus filiis durat mentem. PLIN. epist. 2, 4, 1 fuisset fortasse -andum, an adires hereditatem etiam viro gravem. GELL. 10, 12, 4 quod hercle an ponerem -avi.

2 *accedit ad notionem cunctandi*: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 417, 17 B. cunctari. -are. moras nectere *cqs.* p. 419, 29 cunctatur. haesitat. -at. trepidat. titubat *cqs.*

a *c. acc. pron. vel c. adv.*: PLAVT. Amph. 409 quid igitur ego -o aut cur non intro eo? Men. 995 quid statis? quid -atis? iam sublimen raptum oportuit. CAES. Gall. 5, 44, 3 quid -as, Vorene? aut quem locum tuae probandae virtutis exspectas? VERG. Aen. 9, 12 quid -as? ... rumpe moras omnis. OV. met. 7, 332 quid nunc -atis inertes? CVRT. 10, 4, 2 parumper, quibus imperatum erat, -averant. STAT. Theb. 11, 359 paulum *v. p. 2098, 3* (TAC. ann. 1, 37 [*tres*] legiones nihil cunctatas sacramento adigit: quartadecimani paulum -averant). CLAVD. 15, 339 quid -as? ... desiste morari. *adde* CIC. Catil. 2, 13 *l. 53.* OV. Pont. 2, 2, 6 *l. 59.*

b *absolute*: CIC. Manil. 58 qui si -abunt aut gravabuntur, ego me profiteor relaturum. de orat. 2, 27 cum ille -aret, quod ad fratrem promiserat. OV. met. 2, 461 una moras quaerit. -anti vestis adempta est. 7, 307 illa brevi spatio silet et -are videtur. 11, 376 sed mora damnosa est, nec res -are remittit. SEN. benef. 1, 7, 3 quod dedit, magnum est; sed -avit, sed distulit. 1, 10, 5 filios alicui restituere potero magno periculo liberatos sine ullo meo: non -abo. epist. 40, 10 (*de Hateri cursu orationis*:) numquam -avit, numquam intermisit; semel incipiebat, semel desinebat. Oed. 849 effare! -as? CALP. ecl. 4, 78 incipe, ne -a! SIL. 10, 153 *v. infra l. 78.* TAC. hist. 1, 41 desertum fuga populi forum, destricta adversus -antes tela. 1, 59 nec in Raeticis copiis mora ...: ne in Britannia quidem -atum. ann. 12, 69 nec -atum est apud provincias (*sc. Neronem imperatorem accipere*). PANEG. 5 (8), 14, 5 quid -amus? quid moramur? 9 (12), 15, 4 non -are nec trahere bellum. SVLP. SEV. chron. 1, 21, 7 Moyses ... eo tempore, quo saxum ferire et aquam producere praeceptus est, -*avit*.

c *c. inf.*: α *in enunt. negat.*: CIC. Catil. 1, 17 -as, quorum mentes sensusque volneras, eorum aspectum praesentiamque vitare? (*nisi ironice* 'vereris' *intellegi voluit*). 1, 20. 2, 13 quaesivi, quid -aret proficisci. ad Q. fr. 3, 1, 23 sese tibi, suburbanum si quod invenisset, non -aturum esse emere. HIRT. Gall. 8, 48, 6 praefecto vulnerato non -ant nostri resistere et ... hostem pellere (*i. e. statim restiterunt*). BELL. Afr. 55, 1 celeriter cuncti arma capiunt contraque regem facere non -ant. NEP. Pelop. 5, 3 non -avit, simulac conspexit hostem, confligere. OV. Pont. 2, 2, 6 quid ... -as cetera perlegere? SEN. Med. 172 profugere -as? COLVM. 11, 1, 29 vulgare illud de arborum positione rusticis usurpatum 'serere ne -es' (*i. e. ne sero severis*). 12, 52, 20 -are non debemus lectam olivam primo quoque tempore commolere. CLAVD. 22, (259 mora) 260 tanto -at fasces praebere triumpho? COD. Theod. 1, 28, 4 ad nos referre non -ent (*i. sine mora ad nos referant*).

nota adverbia temp. adiecta (*cf. p. 2100, 26 et s. v.* dubitatio *p. 2075, 60*): NEP. Hann. 11, 3 proelium statim committere non -avit. OV. am. 1, 7, 63 at tu ne -a ... protinus in vultus unguibus ire meos. QVINT. inst. 6, 5, 1 non -assem transire protinus ad dispositionem, ... nisi vererer. IVV. 4, 50 protinus ... inquisitores agerent cum remige nudo non -aturi ... dicere. SVET. Tib. 27 ut ... non -aret interpellare ... continuo. PALLAD. 7, 7, 5 (*post nonam horam nova examina apium*) non facile fugere aut emigrare consueverunt, quamvis aliquae statim et procedere et abire non -ent.

β *in enunt. affirm.* (*v. etiam p. 2096, 17*): SALL. rep. 2, 6, 2 ubi bonum publicum etiam privatim usui est, id vero -are adgredi socordiae ... duco. CVRT. 4, 5, 2 si forte -aret, quod offerretur, accipere. STAT. Theb. 8, 756 lumina (*morientis*) ... adhuc -antia figi (*i. e. nondum fixa, vaga; inde absolute* SIL. 10, 153 -antia lumina condit). Ach. 1, 250 -atque agnoscere matrem (*i. e. non statim agnoscit*). IVV. 3, 136 haeres et -as alta Chionen deducere sella (SCHOL. abducere ... cunctaris). AVG. gest. Pelag. praef. cunctatio mea terminum accepit, qua disserere ... -abam.

d *sequitur* quin: LIV. 24, 22, 15 non -asse, quin et corpus suum et cetera omnia ... patriae restitueret. TAC. ann. 12, 54 nec diu adversus Iudaeos -atum, quin capite poenas luerent: Cumanus et Felix cunctationem adferebant.

e *c. praep.*: STAT. Theb. 11, 359 procul visis paulum -avit in armis. TAC. ann. 12, 54 adversus Iudaeos *v. l. 1.* HIL. Macc. 200 cum rex -aret in illos, qui superant.

3 *accedit ad notionem nolendi, recusandi, abnuendi*:
a *c. inf.*: α *in enuntiato negativo*: LVCR. 3, 1045 tu vero -abis et indignabere obire? 6, 407 cur -at facere, ut possimus cernere missum? (*sc fulmen*). OV. ars 1, 584 nec -es illi verba secunda loqui. 2, 222 i nunc et -a ferre quod ille tulit! met. 5, 281 nec -ate ... tecto ... imbrem ... vitare meo. CVRT. 7, 7, 12 quis -abit parere? SEN. benef. 5, 22, 1 hos ego quare -em et sibi meliores et mihi facere? LVCAN. 5, 558 haud -em praebere manus. OCTAVIA 863 parere -as? QVINT. inst. 12, 5, 3 quis -et vitiis adscribere adfectum? ANTH. 442 (= 239) quid -as, Graecia, ferre iugum? AVG. civ. 18, 54 p. 343, 28 D.[2] cur credere -ant? β *in enuntiato affirmativo* (*v. etiam p. 2096, 17*): CIC. Att. 10, 3a, 2 qui ... in senatum venire -arint. OV. rem. 520 est data nox: -a nocte venire data! CVRT. 10, 8, 3 occiderent, si venire -aret. SEN. epist. 77, 13 mori -as. PLIN. nat. 22, 11 tribunum suum -antem per castra hostium erumpere interfecit. TERT. mart. 6 nemo non etiam hominis causa pati potest, quod in causa dei pati -at. CYPR. epist. 39, 1 qui cum consentire -aret, ... conpulsus est ne negaret. PANEG. 11 (3), 6, 3 populos -asse credere quae videbant. CONC.[S] IV 2 p. 68, 4 qui unum ex trinitate ... Christum -ant confiteri. SCHOL. Iuv. 13, 200 thensaurum ... reddere -avit, ... -avit creditum restituere.

b *absolute*: CAES. Gall. 7, 4, 9 magnitudine supplicii -antes cogit. 7, 63, 3 *obsidum* supplicio -antes territant. HIRT. Gall. 8, 3, 4 -antes terrore ad condiciones pacis adducebat. CVRT. 8, 5, 12 quodsi ceteri -ent, semetipsum ... prostraturum humi corpus. SEN. Herc. f. 965 -atur etiam? Tro. 246 -atur et iam placita nunc subito improbas? TAC. hist. 1, 52 merito -asse Verginium, imparem, si (*imperium*) recepisset, tutum, si recusasset. CYPR. patient. 10 p. 404, 3 Abraham ... temptatus in filio non -at neque cunctatur.

4 *inest notio quaedam trepidandi, timendi* (*cf. p. 2092, 40 et s. v.* dubius *p. 2106, 2 sqq.*, dubietas *p. 2073, 4 sqq.*, dubitatio *p. 2075, 67*): **a** *absolute*: SALL. Catil. 28, 1 perterritis ac -antibus ceteris (43, 3 -ando et dies prolatando *potest et huc et ad 2 et ad 1 referri; sed cf. ibid.* ignavia *et* languentibus). MANIL. 1, 423 -avit Iuppiter ipse (*i. expavit*). HOMER. 928 percussi -ant trepida formidine Troes (Φ 528 *Τρῶες ἄφαρ κλονέοντο πεφυζότες*). STAT. Theb. 1, 175 totiens mutare timendos (*sc. dominos*) alternoque iugo -antia subdere colla? EDICT. imp. Nerv. Plin. epist. 10, 58, 8 obviam -antibus indulgentiam meam *misi* (*ibid.* haesitatio, diffidentia). FIRM. err. 8, 5 ut misericordia dei ... -antes confirmet. VEG. mil. 3, 9 cavendum est, ne -antem formidantemque exercitum ad pugnam ... producas. ACT. Blas. (Bolland. Febr. 1 p. 338) 1, 2, 8 et non -abo visurus has poenas (*Symeon Migne graec. 116, 6 p. 824[A] οὐ φοβοῦμαί σου τὰς βλεπομένας βασάνους*).

b *c. acc.*: *adverbiali*: CIC. Pis. 83 timentem multumque -antem confirmasti. *subst.*: ACT. Blas. 1, 2, 13 non -abo minas tuas (*οὐ φοβηθήσομαι*). *adde*: ALC. AVIT. carm. 2, 247 (*Eva Adae malum porrigens*:) mentem scelus est -asse virilem (*sc. id*), quod mulier potui.

c *c. praep.*: TAC. Agr. 41 nec iam de limite imperii et ripa, sed de hibernis legionum et possessione -atum. FLOR. epit. 2, 6, 31 tam adflictis rebus, ut de Italia sua -aret. VLP. dig. 8, 4, 2 *v. p. 2092, 45.* PALLAD. 12, 7, 17 quae *castanea* plantis seritur, ita aegra est, ut biennio de eius vita -etur. AVG. civ. 2, 17 p. 73, 25 D. iam ipsa Roma de salute -ante atque trepidante. ENNOD. opusc. 1, 69 p. 280, 12 de suis per vicinitatem tuam -ant.

d *c. inf.*: SVET. Aug. 53, 2 quod sic sibi libellum porrigere -aret 'quasi elephanto stipem' (*i. e. tam timide porrigeret*: QVINT. inst. 6, 3, 59 timide porrigenti. MACR. Sat. 2, 4, 3 cum ... trepidus offerret). COD. Iust. 3, 26, 9 (*a. 365*) ut ... deferre querimoniam ... rectori provinciae non -et et ad publicae sententiam vindictae sine aliqua trepidatione convolare.

C *voluntate ad faciendam rem* **propensa**: VERG. Aen. 9, 191 *v. p. 2084, 79.* OV. rem. 603 -at refugitque, quod audet. met. 7, 740 muneraque augendo tandem -are coegi (*sc. noctem mihi dare*). *cum praepositione* de: CIC. Att. 2, 16, 4 num etiam de cistophoro -ant? 16, 4, 4 iter illud Brundisinum, de quo -abam, sublatum videtur. *c. inf. in enuntiato affirmativo* (*v. etiam p. 2096, 17*): CIC. Att. 12, 49, 1 fore, cum -et Curtius consulatum petere! (*f. i. q. audeat*). TAC. ann. 4, 57 -averat Augustus Germanicum ... rei R. imponere. IVV. 13, 200 quod -aret depositum retinere. CLAVD. rapt. Pros. 3, 360 succidere pinus aut magis enodes -at prosternere cedros (properat *V*). *c. coniunctivo deliberativo*: CIC. Att. 2, 6, 1 qui etiam -em, **an** hic Anti considam. 5, 9, 2 hoc tibi ita mando, ut -em, an etiam te rogem, ut pugnes, ne intercaletur. 10, 8, 3 tamenne -emus, an ei nos etiam cum periculo venditemus? 12, 27, 3 id ipsum -o, an excusationem aliquam ad illum parem. 16, 5, 3 -o an Venusiam tendam. NEP. Thras. 1, 1 -o an hunc primum omnium ponam. OV. met. 10, 697 an Stygia sontes -avit mergeret unda. LIV. 26, 33, 4 paulisper -atum, an arcessendus a Capua Q. Fulvius esset.

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SEN contr. 9, 6 (29), 17 quid habuit, quod -aret, an parceret filiae eius, a quo occidebatur? CVRT. 4, 10, 16 *Alexander* -avit, an *litteras* pro contione recitaret ... sed Parmenio deterruit. 4, 15, 30 dicitur ... Dareus -asse, an fugae dedecus honesta morte vitaret. sed ... erubescebat. 4, 16, 8 -avit, an solveret pontem. 4, 9, 1 -averat, utrumne circa Mesopotamiam subsisteret an (*i. an potius*) interiora regni sui peteret, haud dubie potentior auctor praesens futurus *eqs.* SEN. epist. 55, 11 adeo tecum sum, ut -em, an incipiam non epistulas, sed codicellos tibi scribere. PETRON. 79, 10 ego -avi, an utrumque traicerem gladio. TAC. hist. 4, 63 an coloniam ... diripiendam exercitibus suis permitterent, -avere. ann. 13, 50 -avit Nero, an cuncta vectigalia omitti iuberet. SVET. Claud. 35, 2 -avit ..., an obtemperaret. Nero 21, 2. Ov. epist. 17, 175 num malim, -o. TAC. hist. 2, 37 -asse exercitus, num posito certamine vel ipsi in medium consultarent vel senatui permitterent legere imperatorem.

III ***translate*** *i. q.* ***labare, vacillare, nutare*** (*cf. s. v.* dubius *p. 2108, 47*): SALL. hist. frg. 1, 41 -avit acie (*i. aciei*) pars (TAC. ann. 6, 35 strenuis adsunt aut -antibus subveniunt *i. impulsis, inclinatis*). LIV. 21, 44, 8 necesse est ... aut vincere aut, si fortuna -abit, in proelio potius quam in fuga mortem oppetere (*cf. vol. VI 1183, 5 sq. [euphemismum esse apparet etiam ex Polyb. 3, 63, 8 ἀποκεκομμένης καθόλου τῆς τοιαύτης ἐλπίδος.* fortuna *saepe* dubia *dicitur; cf. s. v.* dubius *p. 2107, 35]*. MART. 6, 32, 1 cum -aret adhuc belli civilis Enyo *i. cum eventus belli incertus esset*). SEN. epist. 114, 23 *animo* incolumi cetera manent in officio ...: cum ille paulum vaccillavit, simul -ant. nat. 6, 9, 2 (*de terrae motu*) tunc chasmata, tunc hiatus vasti aperiuntur aut, cum diu -averunt, super ea se, quae supersunt stantque, conponunt (*cf.* 3 diu agitata fastigia concidunt *et s. v.* dubius *p. 2108, 50. 2127, 27*). COD. Iust. 7, 32, 10 (*a. 314*) non posse eum intellegi possessorem, qui, licet corpore teneat, ... causa in iudicium deducta super iure possessionis vacillet ac -et. CASSIOD. inst. div. 19 quantos (*i. quot*) ille -antes (*sc. in fide*) non pertulit labi!

IV ***ad stilum et grammaticam*** *pertinentia* (*cf. s. v.* dubius *p. 2125, 14*). 1 *subiecta notabilia*: CIC. Phil. 14, 6 nisi mucrones etiam nostrorum militum tremere voltis -antis, utrum in cive an in hoste figantur. fin. 2, 65 nec *virtus* -abit isti vestro beato M. Regulum anteponere. ac. 2, 24 sapientia *v. p. 2085, 21.* Tusc. 1, 73 -ans, circumspectans, haesitans, multa adversa reverens ... nostra vehitur oratio (QVINT. inst. 10, 7, 22 suspensa ac velut -ans oratio, ut tamen deliberare, non haesitare videamur). nat. deor. 1, 60 veritatem *v. p. 2085, 25.* div. 1, 86 neque ante philosophiam patefactam ... hac de re communis vita -avit. SEN. apocol. 7, 2 (vers.) Ararque -ans, quo suos cursus agat. Ag. 140 incerta -at unda, cui cedat malo. Oed. 847 memoria *v. p. 2084, 20.* Thy. 724 educto stetit ferro cadaver, cumque -asset diu, hac parte an illa caderet. LVCAN. 5, 204 adhuc -antibus astris Pompei damnare caput. 9, 639 rapuit -antia fata. STAT. Theb. 8, 756 lumina (SIL. 10, 153) *v. p. 2097, 77.* QVINT. decl. 307 p. 207, 7 lex ... non -at conscios esse. FLOR. epit. 1, 1, 2 hoc de se sacerdos gravida confessa est nec mox fama -avit. CLAVD. 8, 604 -assent orgia Bacchi, cui furerent. AVG. civ. 13, 22 p. 587, 16 D. fides Christiana *v. p. 2088, 17* (anim. 2, 15, 21 *animas deum* dare facere fingere fides Christiana non -at). CLAVD. DON. Aen. 12, 939ᵃ oculi ... tacito pectore sententia -ante volvuntur. PROSP. in psalm. 140, 2 ut spes omnium fidelium hoc in se non -aret implendum (*i. impletum iri*).

2 *breviloquentiae cuiusdam exempla*: VITR. 7 praef. 7 rege -ante (*i. -are se dicente*). QVINT. inst. 2, 4, 19 Livius frequentissime -at. decl. 349 p. 373, 14 an possit ipse perseverare, -et (*i. in oratione incertum relinquat*). SVET. Aug. 8, 2 -ante matre, vitrico ... dissuadente. AVG. civ. 10, 11 p. 419, 24 D. non ... confirmat, sed ... tenuiter suspicatur aut -at (*i. -anter pronuntiat*).

3 *litotetos manifestae exempla*: a *manifeste ex Gr expressa*: LIV. 22, 55, 2 neque enim -abant ... hostem ad oppugnandam Romam ... venturum (*Polyb. 3, 118, 5 ὅσον οὔπω προσδοκῶντες ἥξειν αὐτὸν τὸν Ἀννίβαν*). 33, 31, 6 *Antiochum* transgressurum in Europam ... non -abant (*18, 45, 10 δῆλος ἦν ἐπέχων τοῖς κατὰ τὴν Εὐρώπην πράγμασιν*). 33, 40, 6 quem -are, quin Lysimachi fuerint? (*18, 51, 3 εἶναι μὲν γὰρ ... Λυσιμάχου*). PLIN. nat. 10, 195 de reliquo animalium genere quis -et? (*Aristot. hist. anim. 4 p. 535a 4 φανερόν*). 27, 144 ne illud quidem -atur omnium radicum vim effectusque minui ((*de suo addidit; Theophr. hist. pl. 9, 14, 4 ξυμβαίνει ... πᾶσαν χείρω γίνεσθαι ῥίζαν. ita etiam*) QVINT. inst. 4, 9, 114 poema nemo -averit ... esse generatum (*Arist. poet. 4 p. 1448b 23 ἐγέννησαν*). HEGES. 4, 8 quis -et, quod parent suscipere Romanos? (*Ios. bell. Iud. 4, 271 παρασκευάζονται*)). RVFIN. Adamant. 2, 11 non -atur, quod simul sint (*δείκνυνται ὁμοῦ ὄντες*). Greg. Naz. orat. 6, 10, 1 non -o, quod notum tibi sit Abrahae sacrificium (*Greg. Naz. orat. 17, 10 p. 977ᴬ πάντως ἀκήκοας*).

b PLAVT. Aul. 164 quid -as, quin sit paratum nomen puero Postumus? (*fere i. q. scilicet, nimirum*). Pseud. 625 quid -as dare? (*i. da statim*). LVCR. 4, 188 *prima minuta* non -ant transire sequenti concita plaga (*i. celeriter transeunt*). 6, 1192 succedere frigus non -abat (*i. continuo succedebat*). CAES. Gall. 6, 8, 1 vix agmen ... processerat, cum Galli ... flumen transire et iniquo loco committere proelium non -ant. HIRT. Gall. 8, 48, 6 praefecto vulnerato non -ant nostri resistere et ... hostem pellere (*i. haesitatione deposita statim ...*). BELL. Afr. 55, 1 celeriter cuncti arma capiunt contraque regem facere non -ant. NEP. Pelop. 5, 3 non -avit, simulac conspexit hostem, confligere. Hann. 2, 4 ne -aret ducere (*cf. Polyb. 3, 11, 7 καί τι καὶ προσαξιώσαντος παιδικῶς. est igitur i. q. ilico*). TIB. 1, 2, 83 non ego, si merui, -em procumbere templis (*i. libenter procumbam*). Ov. ars 1, 343 ergo age, ne -a cunctas sperare puellas! (*i. licet certo sperare*). 2, 211 nec -a tereti scamnum producere lecto (*i. prompto atque officioso animo produc*). LIV. 28, 24, 15 sub *Scipionis mortis* vulgatam mox famam non -abant totam Hispaniam arsuram bello (*i. sperabant*). SEN. epist. 82, 9 post hoc non -abo porrigere cervicem (*ironice*). PETRON. 136, 4 *anser* non -avit crus meum serrato vexare morsu (*i. ausus est*). PLIN. epist. 8, 21, 6 non -o cupere te ... quam maturissime legere hunc adhuc musteum librum (*i. credo*). CHIRON 164 non -o et alios hunc morbum ... aliis nominibus vocare incaute (*i. scio*). c non -o *quasi unum verbum efficiunt*: CIC. fin. 5, 26 ut iam liceat una comprehensione omnia complecti non -antem que dicere (VERG. georg. 2, 29 summumque putator haud -at terrae referens mandare cacumen). epist. 13, 28a, 1 nec Lacedaemonios -are arbitror ... et ego ... non -avi (BALB. et OPP. Cic. Att. 9, 7a, 2 et hoc non -amus quin. VLP. dig. 39, 5, 7, 2 et non -o donare quoque eum posse. 47, 3, 2 deliberari poterit, an extrinsecus sit rei vindicatio. et esse non -o. ACT. Blas. 1, 2, 8 et non -abo *v. p. 2098, 47*). SEN. clem. 1, 13, 5 bene se meriturum ... quisque non -at. FLOR. epit. 1, 7, 9 nec -avere cuncti monstrum ... caput terrarum promittere.

4 *abundat* (*cf. p. 2097, 65*): AVG. c. Cresc. 4, 5, 6 p. 506, 10 procul dubio puniendos non -aretis. bapt. 4, 5, 7 p. 228, 22 non -o, quod ... sine -atione demonstraret. GREG. M. epist. 4, 28 non -atura (*experientia tua i. e. tu*) suis hoc sine dubio rationibus imputari.

5 *in eodem enuntiato exstat variis notionibus*: CIC. Verr. II 1, 127 an vero -amus, quo ore iste ... solitus sit appellare, qui ... poscere pecuniam non -avit? Mil. 44 cum ille non -arit aperire, quid cogitaret, vos potestis -are, quid fecerit? Tusc. 1, 40 *v. p. 2085, 46.* 5, 45 an -as, quin praestans valetudine ... sensibus — ...: -abisne eum miserum dicere? SVET. Claud. 35, 2 cum eum Camillus, non -ans etiam citra bellum posse terreri, ... cedere imperio iuberet ..., -avit ... an optemperaret (*p. 2099, 12*). TERT. adv. Marc. 4, 19 p. 482, 24 quis autem -aret natum? ... quem ... -aret deum ... credere? AVG. civ. 14, 2 p. 6, 19 D. sicut carnalitates ... *nemo* -aret carni tribuere, ita nemo -at animositates ad animum pertinere. epist. 202, 7, 15 quando nos aliquae causae ... -are compellunt, non etiam hinc -are debemus, utrum -are debeamus. de dubiis quippe rebus sine dubitatione -andum est. ... apostolus de se ipso -are non -at ... cur ergo mihi ... -are non liceat, ... cum ... non -em? COD. Iust. 7, 4, 17 pr. -abant, ne quid obstaculum libertati ex hac causa procedat, et ... a quo danda est.

6 *in enuntiato secundario praesens pro futuro*: CIC. Cluent. 158 non debeo -are, quin, si *quis* ... lege non teneatur, ... etiamsi ... eum oderitis, ... tamen absolvatis. p. red. ad Quir. 15 *v. p. 2101, 43.* Att. 9, 2 TREBON. Cic. epist. 12, 16, 4 POLLIO Cic. epist. 10, 33, 5 neque tamen -o, quin omnes ... confluant ad eum. CAES. Gall. 1, 31, 15 *v. p. 2101, 54.* 7, 38, 8 an -amus, quin ... iam ad nos interficiendos concurrant? Ov. epist. 16, 245 nec -o, quin, te si prosequar, arma parentur. HIER. epist. 65, 17, 1 non -o, quin ... respondeant. *cf. s. v.* dubitatio *p 2077, 52.*

7 *enuntiata coordinantur nec subordinantur*: CIC. Pis. 66 sed de hoc non -o: non audebit accedere ad ludos. fin. 5, 29 dicunt nec -ant. VERG. Aen. 3, 316 vivo ... ne -a. Ov. met. 2, 101 ne -a, dabitur. 5, 335 ne -a vestrumque refer mihi ordine carmen. 7, 322 quid nunc -atis inertes? stringite, ait, gladios. fast. 3, 641 fuge (ne -a!) ... tectum! PRIAP. 44, 4 omnes, non -etis, irrumabo. SEN. Oed. 849 effare! -as? CALP. ecl. 4, 78 incipe, ne -a! QVINT. decl. 269 p. 98, 7 de hoc nemo -at: dives fui. COMM. instr. 2, 38, 4 ne -es: quicquid petieris, datur oranti. HIL. Macc. 183 ne -a! mater tibi prospera monstrat. 203 protrahe! quid -as? AVG. in euang. Ioh. 4, 16ⁱⁿ· gravat vos, non -o. DRAC. Orest. 486 ne -ate: *Furiae* venient ad regna Thyestis. *cf. p. 2089, 43. 2096, 46. 2082, 12.*

8 *enunt. secund. anteced.* (*cf. p. 2077, 63*): CIC. Tull. 26 profecto quin ita sit non -abitis. Mur. 67 si factum sit, quin contra legem sit, -are nemo potest. epist. 13, 73, 2 quid mea causa facere possis — nam quin velis non -o — velim ... certiorem me facias (*ne* velis *et* velim *concurrant*). CAES. Gall. 7, 66, 6 FEST. p. 350 M. solum quin significet locum, quis -et? SEN. suas. 6, 14 CVRT. 7, 1, 13 SEN. epist. 36, 8 *mors* quin habeat aliquid in se terribile, ... nemo -at. FRONTO p. 42, 11 N. IVLIAN. dig. 6, 1, 55. 26, 7, 18 pr. 45, 2, 6, 1. GAIVS dig. 2, 14, 30 pr. CALL. dig. 47, 21, 2 VLP. dig. 7, 8, 4, 1. 43, 24, 7, 9 PAVL. dig. 23, 2, 60, 3. 32, 78, 5. 41, 1, 48, 2. 41, 2, 1, 22. MOD. dig. 48, 10, 27, 1 quod crimine falsi teneatur, nec -andum est. IVST. 38, 4, 2 quin sit resistendum impugnantibus, ne eos quidem -are, qui spe victoriae careant. HIER. in Ier. 2, 23, 1 quod tura de Saba veniant, nemo -at. AVG. civ. 13, 19 p. 581, 23 D. licet ... piorum animae defunctorum quod in requie vivant -are fas non sit. epist. 54, 5, 6 hinc quin ita faciendum sit -are (disputare *codd.*) insolentissimae insaniae est. doctr. christ. 1, 25, 26 quin autem (*homo*) se diligat ... -are dementis

[Buthart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

est. gen. ad litt. imperf. 8. 5 p. 238, 5 quod sapientia non sit corpus et ideo nec lignum, nec -o nec -ari a quoquam puto. serm. 26, 1 quod homo a deo creatus est, nullus -at homo. *v. etiam p. 2088, 40. 42. 48.*

9 *locutio q. e.* non -o, quin (*vel c. acc. c. inf.*) *antecedente enuntiato condicionali certam conclusionem efficiens* (*cf. s. v.* dubitatio *p. 2077, 58,* dubius *p. 2115, 9 sqq. et p. 2122, 21 sqq. 2124, 9*): PLAVT. Aul. 164 si eam senex anum praegnatem fortuito fecerit, quid -as, quin sit paratum nomen puero Postumus? CIC. S. Rosc. 107 si ... cernetis, poteritisne -are, qui indicarit? har. resp. 5 qui si sentit, quo se scelere devinxerit, non -o, quin sit miserrumus. CATVLL. 108, 3 LVCR. 2, 53 quod si ridicula haec ... videmus, ... quid -as quin omnis sit haec rationis potestas? EPIST. imp. Aug. Suet. Claud. 4, 1 si est ... holocleros, quid est quod -emus, quin ... producendus sit? COLVM. 6, 3, 2 QVINT. decl. 317 p. 247, 7 si ulli potest dari haec venia, non -abitur, quin patri detur. POMPON. dig. 41, 1, 27 pr. si tuum scyphum alieno plumbo plumbaveris ..., non -atur scyphum tuum esse. AFRIC. dig. 37, 4, 14, 1 si ... decesserit, ... hunc admitti minime -ari debere. GAIVS dig. 40, 7, 31 pr. MAECIAN. dig. 36, 1, 67 (65), 4 TRYPH. dig. 49, 17, 19, 3 VLP. dig. 3, 2, 2 pr. 4, 6, 38, 1. 7, 1, 17, 3. 7, 9, 12. 16, 1, 4 pr. 17, 1, 12, 9. 23, 2, 45, 3. 27, 8, 1, 2. 36, 2, 15. 37, 5, 5, 8. 40, 7, 3, 8 *al.* PAVL. dig. 22, 3, 25 pr.

10 non -o, quin *concessive, sequente particula adversativa* (*cf. s. v.* dubius *p. 2122, 44 sqq. et p. 2124, 18 sqq.; asyndeton l. 34 sqq.*): CIC. de orat. 1, 80 nec -o quin multo locupletior in dicendo futurus sit, si quis ... comprenderit. sed primum id difficile est factu (Att. 8, 14, 1 non -o quin tibi odiosae sint epistolae cotidianae ... sed *eqs.* 12, 38, 1. NEP. praef. 1 non -o fore plerosque ... qui hoc genus scripturae leve ... iudicent ... sed hi erunt fere *eqs.* OV. Pont. 2, 7, 5. COLVM. 2, 8, 4 si tempestive competat, ... conducere ... non -o. sed si ... seri sunt imbres *eqs.*). CIC. Att. 16, 16, 6 etsi non -abam ... tamen (11, 12, 3. epist. 13, 74. 13, 75, 1. ad Q. fr. 1, 1, 1 OV. trist. 4, 3, 27 LIV. 8, 4, 8 quis -at exarsisse eos ...? pertulerunt tamen hunc dolorem). 16, 16, 17 non -o quin ... stomachere, quod tecum de eadem agam saepius: ... permagna res agitur Attici (OV. epist. 16, 11 nec -o quin ... vocetur rustica ... nostra querela ... rustica sim sane, dum non oblita pudoris. trist. 5, 7, 59 nec -o quin sint et in hoc non pauca libello barbara: non hominis culpa, sed ista loci).

11 *ex locutione q. e.* non -o *pendet enunt. condicionale* (*uncis* [...] *inclusos addidimus locos, quibus* non dubium est *exstat*): *reale vel potentiale*: quin: CIC. Verr. II 1, 196 non -abat, quin, si ipse Verrem convenisset, ... commovere hominem posset. [Caecin. 55 quin, si ... ducimur, ... intellegamus. 94 quin, si ... possidebat, ... possederit]. Cluent. 158 *v. p. 2100, 47.* p. red. ad Quir. 15 nec, si *res p.* restitueretur, -avi, quin me secum ipsa reduceret (*cf. p. 2100, 47*). Att. [2, 15, 2 quin, si quid erit eius modi, sis advolaturus]. 10, 10, 5 -a, si potes, quin ille, seu victus seu victor redierit, caedem facturus sit. epist. [2, 17, 5 quin, si ... auditum erit ..., venturae non sint]. 5, 7, 2 illud non -o, quin, si te mea summa erga te studia parum mihi adiunxerint (-erunt *Crat.*), res p. nos inter nos conciliatura ... sit. 15, 2 quin, si tua ... intersit, eo sis animo. fin. 2, 28 quin, si non dolere voluptas sit summa, non esse in voluptate dolor sit maximus. [4, 58 num dubium est, quin, si ... peccatur ..., utantur?] CAES. Gall. 1, 17, 4 quin, si Helvetios superaverint Romani, ... Haeduis libertatem sint erepturi. 1, 31, 15 haec si enuntiata Ariovisto sint, non -are, quin de omnibus obsidibus ... gravissimum supplicium sumat (*cf. p. 2100, 47*). LIV. 1, 51, 1 non -are, si vera deferantur, quin ... venturus sit. [36, 25, 5 haud dubius, quin, si prius Heraclea capta foret, Romanis se potius quam sibi dedituri essent.] VAL. MAX. 4, 6, 3 quin, si quis modo extinctis sensus inest, ... intulerint. [CELS. 7, 19, 11 neque dubium est, quodcumque inditum est, si magna inflammatio est, quin ... imponenda sint.] CVRT. 9, 4, 28 si quis ... te ... interpellet, non -em, quin ... possit. SEN. dial. 6, 5, 2 quas non -o quin ... si potestas detur, ... sis prorogatura. [epist. 117, 18 quin, si aestus malum est, et aestuare malum sit. COLVM. 12, 18, 7 quin, si ... adiciatur, utilissimum sit. 12, 19, 1 quin, ad dimidium si quis excoxerit, meliorem sapam facturus sit.] QVINT. inst. 12, 1, 42 quin, si ... possint, ... sit. GAIVS inst. 4, 60 quin, siquis ... designaverit ..., litem perdat. *acc. c. inf.*: NEP. Alcib. 9, 5 neque -abat facile se consecuturum, si modo eius conveniundi habuisset potestatem. Eum. 2, 3 non -ans, si eum pellexisset, magno usui fore sibi. LIV. 2, 64, 8 haud -ans, si senserint, Romanos nocte abituros. [5, 38, 4 si eos loco depulisset, haud dubius facilem ... victoriam fore. 25, 25, 4 haut dubius, si in arcem accepisset eos, deleri Romanum exercitum posse. CVRT. 4, 13, 33 haud dubius sine noxa transcursuros, si nemo se opponeret.] COLVM. 2, 8, 4 quod ego, si tempestive competat, magis conducere agricolae non -o. PLIN. nat. [2, 58 lunam ... si crescat, ortus spectare ... haut dubium est.] 27, 144 ne illud quidem -atur omnium radicum vim effectumque minui, si fructus prius ematurescant. [QVINT. inst. 10, 4, 2 optimum esse emendandi genus, si scripta in aliquod tempus reponantur.] PLIN. paneg. 92 ut non -ares te salva diligentiae tuae ratione facturum, si nos ... privatos esse non sineres. *irreale*: quin: CIC. [Verr. II 5, 78 et nunc cuiquam credo esse dubium, quin tu id commissurus non fueris.] Sest. 62 quod ille si repudiasset, -atis, quin ei vis esset allata? 83 si ... edidisset, non -o, quin, si ... esset ..., si ... revixisset, aliquando ... statueretur. Planc. 50 si id facere voluisses ... non -o, quin omnis ad te conversura fuerit multitudo. Marcell. 17 -are *debet* nemo, quin multos, si posset, C. Caesar ab inferis excitaret. Lig. 34 quin, si Q. Ligarius in Italia esse potuisset, in eadem sententia futurus fuerit. Phil. 9, 1 quin, si ... potuisset, reditus eius ... gratus fuerit ... futurus. Att. 8, 11 d, 3 cum praesertim non -aremus, quin, si etiam tutum nobis iter fuisset, te tamen iam consequi non possemus. [epist. 13, 18, 1 quod tamen dubium nobis, quin ita futurum fuerit, non erat.] BRVT. Cic. ad Brut. 1, 11, 1 quin ... se praestaturus fuerit ..., si ... potuisset. LIV. [4, 38, 5 quin, si ... possent, terga daturi hostes fuerint. 21, 34, 7 quin, nisi ... fuissent, accipienda clades fuerit. 24, 42, 3 haut dubia ⟨res⟩ fuit, quin, nisi ea mora intervenisset, castra ... capi potuerint]. 31, 7, 3 quin, si Saguntinis ... tulissemus opem, ... totum in Hispaniam aversuri bellum fuerimus. [31, 42, 7 si satis diei superesset, non dubius, quin ... exui castris potuissent. 32, 23, 8 quin Macedonas ... pulsuri fuerint. 35, 1, 2 quin omnis Hispania sublatura animos fuerit, ni alter praetor ... multa secunda proelia fecisset. 40, 56, 7 si vita longior suppetisset, haud dubium fuit, quin eum in possessione regni relicturus fuerit]. VAL. MAX. 8, 2, 2 si ... potuisset, ... non -o quin ... castigaturus fuerit]. SEN. contr. 9, 1, 1 non -o quin Callias redempturus fuerit Miltiaden, si iam habuisset filiam nubilem. CVRT. 6, 8, 10 nec ... -abant, quin coniurationis indicium suppressurus non fuisset nisi auctor aut particeps. [QVINT. decl. 248 p. 19, 3 si ... occidisset, num dubium quin ... ⟨fu⟩erit debiturus? 273 p. 118, 28 finge alium creditorem fuisse ...: num dubium est, quin ... recepturus ... fuerit? 278 p. 133, 24 num dubium est, quin, si intestatus decessissem, ... aditurus ille ... fuerit? num dubium est, quin, si honores peterem, profuturus mihi tamquam filius fuerit? num dubium est, quin, si ... pulsasset patrem, non iniuriarum tantum lege teneretur, si occidisset, non caedis tantum poenas daret? 308 p. 212, 28 num dubium erit, quin ad vos bona pertinuerint, tamquam intestati, id est, quin ita heredes futuri fueritis, tamquam ille omnino testamentum non fecisset? 331 p. 301, 25 quin ..., si esset ... damnatus ..., periturus fuerit? 336 p. 322, 27 fingamus te ... noluisse ...: num dubium est, quin ego venturus ... fuerim? 31. FLOR. epit. 2, 6, 19 dubium ... non erit, quin ultimum illum diem habitura fuerit Roma .., si ... Hannibal ... uti victoria scisset.] SVET. Tib. 17, 1 nemine -ante, quin victores Germani iuncturi se Pannoniis fuerint, nisi debellatum prius Illyricum esset. *acc. c. inf.*: [NEP. Con. 1, 3 si affuisset, illam Athenienses calamitatem accepturos non fuisse. LIV. 38, 6, 7 quodsi ex composito acta res fuisset, haud dubium erat expugnari ... opera ... potuisse.] VAL. MAX. 9, 4, 2 en quem -es, si alterum tantum daretur, iugulum quoque suum aequo animo illis fuisse praebiturum. [PLIN. nat. 36, 96 quae si fuissent, non dubium est Homerum dicturum fuisse.] SIL. 17, 405 Hannibal Ausonia genitus si sede fuisset, haud -ant terras Itala in dicione futuras.

12 *in proverbio*: PLIN. epist. 1, 18, 5 *v. p. 2094, 36.*

13 ***index grammaticus*** (*cf. s. v.* dubitatio *p. 2079, 60,* dubius *p. 2125, 68*): ab: *2086, 14. 51. 2092, 9. 34.* *accusativus*: *2085, 45. 52. 74. 2086, 7. 44. 71. 77. 80. 2087, 25. 29. 31. 2088, 26. 57. 2090, 9. 2092, 55. 81. 2093, 42. 2094, 37. 56. 2096, 18. 2097, 24. 2098, 49. 81.* *acc. c. inf.*: *2087, 80. 2090, 64. 2092, 77. 2093, 36.* adversus: *2098, 1.* an: *affirmativum*: *2093, 1. 2098, 78.* *dubitativum*: *2083, 53. 2085, 74. 2086, 26 sqq. 2093, 77.* *negativum*: *2088, 60. 2090, 62. 2097, 13.* *= quin*: *2089, 13.* apud: *2086, 12. 2088, 46. 79.* contra: *2096, 60.* *dativus*: *2092, 63.* de: *2084, 50. 2085, 41. 61. 2086, 9. 13. 43. 73. 2087, 11. 33. 55. 59. 2088, 17. 21. 23. 24. 65. 2089, 53. 2090, 70. 2091, 17. 23. 58. 2092, 66. 69. 2093, 2. 11. 14. 22. 31. 51. 2094, 15. 21. 2096, 51. 2098, 54. 70.* de *cum gerundivo*: *2094, (22.) 28. 30. (33). 2096, 63.* *gerundium*: *2094, 22.* hinc: *2088, 53. 2089, 83. 2093, 75. (2073, 39).* in: *2085, 24. 2090, 5. 2094, 33. 2096, 50. 62 (c. gerund.).* inde: *2090, 1.* *infinitivus*: *2091, 71. 2094, 40. 2097, 51. 2098, 7. 61. 72.* inter: *2086, 8. 2094, 31. (2074, 27).* magis: *2088, 65. 2090, 11. 2091, 75. 2093, 55. 64.* (maxime). minus: *2087, 66.* -ne: *2083, 51. 2086, 7. 2088, 57.* nē: *2092, 43.* *negationis usus*: *2095, 76.* *nom. c. inf.*: *2092, 14. 2095, 61.* num: *adfirmativum*: *2093, 22. 2099, 13.* *dubitativum*: *2083, 65. 2093, 80.* *negativum*: *2089, 2.* *passivum impersonale*: *2082, 62. 81. 2083, 10 sqq. 2085, 61 sqq. 2090, 34. 2094, 57. 2096, 80. 2097, 5. 2098, 31.* *personale*: *2084, 84. 2085, 12. 49. 2090, 42. 2092, 14. 2095, 62.* plus: *2090, 10.* pro: *2088, 1.* quia: *2088, 38. 49.* quin: *2086, 62. 2090, 60. 2096, 67. 2103, 26.* quod: *2088, 1. 48. 52.* quominus: *2097, 7.* si: *2086, 11. 13. 22. 35. 36. 48. 2089, 3. 29. 2093, 27.* super: *2086, 10. 46. 2089, 82.* super *c. gerund.*: *2094, 33. 2096, 65.* unde: *2092, 3.* ut: *2097, 9.* utrum: *2086, 50. 2089, 7. 29. 2090, 1.*

V *participia pro adiectivis* (*sed p. 2103, 7. 14 quaedam vera participia adiunximus*): **dubitandus,** -a, -um. *f. i. q.* dubius (*in versu heroico pro formis trium brevium* ◡◡◡ *vocis* dubius *ponitur*): CIC. Cael. 55 res minime -anda. fin. 5, 55 minime -anda indicia. VERG. Aen. 3, 170 dicta haud -anda. OV. Pont. 2, 4, 2 Attice, iudicio non -ande meo. LVCAN. 4, 60 quo primum cornu -anda refulsit *luna* (RVT. NAM. 1, 433 -anda solet gracili vanescere cornu luna. *cf. s. v.* dubius *p. 2118, 60. 77*) CALP. ecl. 5, 46 veris enim -anda fides. TERT. nat. 2, 1 p. 95, 7 dignius multo neminem credam quam -andum (*deum*) aut pudendum aut adoptivum. scorp. 4 p. 152, 19 martyriis non mdoo

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

non -andis, verum etiam sustinendis. CLAVD. 8, 185 visa medio ... stella die -anda nihil (*i. haudquaquam dubia, certissima*). 15, 102 (*de obsessis:*) -andaque pauci praescribunt alimenta dies. 28, 114 mixtum pietate nefas -andaque caedis gloria. AVG. civ. 7, 17 p. 296, 2 D. rerum ... opinatarum et -andarum. COD. Iust. 2, 46, 3, 2 ne quid penitus -andum relinquatur. *nota:* CAES. civ. 3, 37, 2 Domitius tum quoque sibi -andum non putavit, quin productis legionibus proelio decertaret (AVG. pecc. mer. 2, 36, 58 nec -andum est eis, ... quod ab illa carne ... caro sit propagata peccati. COD. Iust. 2, 10 (11), 1 non -andum est iudici ... id supplere).

dubitāns, -antis (*cf. p. 2085, 28 sqq.*): STAT. Theb. 1, 175 -antia (*i. e. metuentia*) ... colla. 8, 756 lumina (*morientis*) adhuc -antia figi (*i. e. cunctantia f., nondum fixa, vaga. inde absolute* SIL. 10, 153 -antia lumina condit [*quamquam 'modo labentia, modo iterum se aperientia' Lemaire*]). AMBROSIAST. in I Cor. 10, 5 indiligentes et -antes de dei promissione fuerunt.

adv. **dubitanter.** GLOSS. διστακτικῶς -r dubio. **a** *pertinet ad voluntatem, i. q. haesitanter, verecunde, cunctanter:* CIC. inv. 2, 10 sine ulla affirmatione simul quaerentes -r unum quidque dicemus. Brut. 87 Galbam ... *officium* verecunde et -r recepisse. POLLIO Cic. epist. 10, 31, 2 pericula non -r adii. PS. CIC. epist. ad Oct. 2 *spe* sublata non -r occidam. BELL. Alex. 14, 3 non -r Alexandrini classem producunt. VAL. MAX. 3, 2 ext. 6 *Theramenes* veneni potionem non -r hausit. COLVM. 8, 15, 7 haud -r progenerant.

b *pertinet ad cogitationem:* *α active:* CIC. epist. 12, 3, 2 dixit ... de me non -r, quin omnia de meo consilio ... fecissetis. VLP. dig. 15, 1, 9, 5 minus -r Iulianus eodem loco scribit. LACT. inst. 7, 10, 9 Cicero in Tusculanis quamvis -r tamen sensit summum homini bonum non nisi post mortem contingere. COMMENT. Lucan. 9, 101 *inferos* an sint -r posuit. AVG. beat. vit. 8 p. 95, 11 de qua re cum -r streperent (*i. e. dubitarc se dicerent*). CLAVD. MAM. anim. 1, 12 p. 53, 3 non -r sed scienter. *in sermone philos.* (*cf. p. 2085, 18*): CIC. ac. 1, 17 Socraticam -r (dubitantem *G*, dubitationem *cett.*) de omnibus rebus et nulla adfirmatione adhibita consuetudinem disserendi. *in sermone gramm.* (*cf. p. 2085, 54*): GELL. 19, 7, 7 *Laevius* 'forte' -r ... dixit (*i. non usitato sensu vocis* 'fortuito', *sed eodem quo* 'forsitan'). CLAVD. DON. Aen. 5, 798 non -r posuit 'si', sed ut se ostenderet licita petere. 6, 367 hoc suggerit -r. PRISC. gramm. III 257, 18 'quid ageret' -r dixit, τί ἄρα πράξοι. *β passive:* COLVM. 9, 6, 1 haud -r utilissimas alvos faciemus ex corticibus (*i. dubitandum non est, quin utilissimae sint ex corticibus factae.*) GARG. MART. med. 4 non -r coliandro refrigeratrix potestas datur (*cf.* 7 indubitate. 34 non dubie). BOETH. mus. 1, 1 p. 187, 8 ut perspicue nec -r appareat.

dubitātus, -a, -um: TERT. resurr. 2 p. 26, 8 occulta nudare, -ata dirigere. adv. Val. 26 p. 202, 11 materiali ... indubitatum interitum, animali ... -atum eventum (*ex Iren. 1, 6, 1 vertens de suo addidit*). PS. CYPR. merced. 10 non -atis testimoniis. *v. Onom.* *adv.* **dubitātē:** RVSTIC. c. aceph. p. 1202^A sed et hoc ipsum non -e posuit (*i. non quo dubitaret*).

derivata: ad-, in-, subdubito; indubitandus, indubitans, indubitanter, indubitate, indubitatus; (in)dubitabilis, indubitabilitas, (in)dubitatim; dubitative, dubitativus; (ad)dubitatio, dubitator. *cf.* (in)dubius, (in)dubie, dubio; dubingeniosus, dubiosus; dubietas.

syn.: ad I A 1: quaerere: CIC. Lig. 24. inquirere: AVG. civ. 10, 11 p. 421, 6 D. variare: CIC. fin. 5, 12. ambigere: CVRT. 7, 2, 34. ambigere ac -are: GELL. 14, 2, 16. ambigere -are: ARNOB. nat. 1, 31 *p. 2083, 44.* 2, 78 *p. 2084, 38.* 3, 43. cogitare deliberare consultare; fluctuari: *p. 2084, 37.* ignorare: CIC. ac. 2, 24. incertum habere: SALL. Iug. 95, 4. incertum est: CIC. Att. 15, 9, 2 *p. 2082, 83.* se ab adsensu sustinere: CIC. ac. 2, 107 (*cf.* ac. 2, 52). ignorare: CIC. ac. 2, 24. *2:* certamen innascitur: OPTAT. 5, 3 p. 123, 2. *B 1:* diffidere. non ambigere: LEO M. epist. 115, 1. FVLG. RVSP. epist. 14, 42 p. 430^B. *C 1:* haud scio an.

ad II B 1: perhorrescere: CIC. Att. 13, 25, 3. *2:* cunctari. exspectare: CAES. Gall. 5, 44, 3. mora(ri): VERG. Aen. 9, 13. OV. met. 2, 461. 11, 376. TAC. hist. 1, 59. haerere: IVV. 3, 135. *4:* trepidare: AVG. civ. 2, 17 p. 73, 25 D. timere: CIC. Pis. 83.

ad III: vacillare: SEN. epist. 114, 23.

opp.: ad I B 1: sibi persuasisse: BRVT. Cic. epist. 11, 4, 1. credere, confiteri; certum est; inter omnes convenit; probare: QVINT. inst. 7, 2, 16. (con)fidere. *ad II A 1:* audere.

dubium *v.* dubius *p. 2128, 41.*

? **1. dubius** *v. s. v.* dubenus *p. 2072, 52.*

2. ✱dubius, -a, -um. [*cf. c.* dubare, dubitare. *Th.*]. *de origine:* ISID. orig. 10, 77 -us incertus, quasi duarum viarum [*cf. inferioris aetatis scripturam* duvius *p. 2104, 10*]. *de notione:* PAVL. FEST. GLOSS.^L IV p. 118^a (p. 21 M.) addubanum -um. p. 157^b (p. 52 M.) creperum -um. GLOSS.^L II Abav. DU 15 -um clanculum ambiguum. 16 -us anceps. incertus (Abstr.). DIFF. ed. Beck p. 36, 69 ambiguum est, quod in ambas potest agi partes; incertum nullius constantiae, id est numquam certum; -um est, quod in qua parte venturum sit ignoramus, hoc est anceps. DIFF. gramm. VII 526, 12 incertum nec tempus nec numerum recipit, -um a duobus incipit. *in Graecis respondent:* ἀγνοούμενος *p. 2113, 39.* ἀμαυρός *p. 2118, 80.* ἀμφίβολος *p. 2109, 79. 2115, 63. 2116, 47. 2127, 30.* ἀμφίδοξος *p. 2111, 2.* ἄπορος *p. 2115, 82.* ἀπρόληπτος *p. 2111, 6.* δειλός *p. 2119, 41.* διαπορεῖν *p. 2119, 18.* διστάζειν *p. 2116, 40.* διστακτικῶς *p. 2128, 50.* διψυχεῖν *p. 2107, 76. 2108, 7.* δίψυχος *p. 2107, 80. 2119, 39.* ἑτεροκλινής *p. 2107, 77.* ὀλιγόψυχος *p. 2119, 60.* *voci negatae:* ἀδιστάκτως *p. 2119, 27. 2121, 82.* ἀναμφισβήτητος *p. 2111, 58.* ἀνυπερθέτως *p. 2119, 29.* δῆλον *p. 2123, 9. 19. 2124, 36. 2125, 9. 24.* πάντως *p. 2124, 17. 2125, 35.* πεπεισμένος *p. 2125, 29.* πρόθυμος *p. 2125, 30.* ῥητός *p. 2127, 11.* σαφές *p. 2125, 22.* ὡμολογημένως *p. 2125, 34. 2128, 28.* *v. etiam p. 2118, 56.* *scribitur* duvius GLOSS. IV 334, 8 *al.* *de formis: gen. pl.* -um *v. p. 2109, 7. compar. et superl. nusquam* (*nam* ANTH. 487^b, 4 nutabat dubior [*V*, -a *cett.*] cum mihi morte salus *vitiosum puto*). valde -us: CIC. epist. 1, 9, 25 quamquam ne id quidem valde -um est. *locutionis q. e.* non -us *superl. per* minime *formatur: v. p. 2108, 23. 2109, 35.* *loci dubii:* PLAVT. Epid. 544, *cf. Leo ad l.* CAES. civ. 2, 29, 4 HIRT. Gall. 54, 3 OV. met. 8, 166. TAC. ann. 12, 46 ne dubia tentare armis quam incruentas condiciones mallet (*Sirker*; ne dubitare ... malle *codd.*, ne dubitaret armis incruentas c. malle *Groslotius*). CLEDON. gramm. V 53, 19. |*loci corrupti:* PRIAP. 58, 2. TAC. Agr. 18 ut in subitis (*F. Gronov.*, dubiis *A B*) consiliis|. *probabiliter conicitur:* PVBLIL. C 42 *v. p. 2121, 40.* FRONTIN. strat. 2, 11, 7 cum in finibus -orum (*Köpp, Thiele, v. Herm. 51, 1916, 245 adn. 1*; Cubiorum *codd.*) castella poneret. TERT. resurr. 36 p. 78, 23 restitutio in -um (deum *codd.*) vocaretur. *legitur inde a* LIV. ANDR.; *de vocabuli apud singulos auctores usu cf. tabulam subiectam. longe praevalere apparet usum vocabuli negati. cum subst. apud posteriores fere inde ab* TERT. *raro coniungitur, saepe apud* CIC., LIV. *et apud poetas:* VERG., SEN., LVCAN., VAL. FL., SIL., STAT.; *cf. quae de his poetis s. v.* dubito *p. 2082, 17 adnotavimus.* *de ratione, quae inter acc. c. inf. et* quin *intercedit, v. tabulam s. v.* dubito *p. 2080 sq. propositam.* *in versu heroico pro formis trium brevium poetae ponunt* dubitanda.

	locis		*vice adiectivi*				*vice substantivi*			*adverb.*	
				speciatim: n. impers.				*speciatim*			-e
					-um non est						
	omnino	*neg.*	*generatim: coniunctum cum substantivo*	*vel absolute vel cum enuntiato interrog.*	quin	*c. acc. c. inf.*	*generatim (et m. et n.)*	sine -o	procul -o	*non neg.*	*neg. (plerumque haud)*
PLAVT. . . .	9	3	6	1	—	1	1	—	—	—	—
TER.	17	12	2	5	5	1	3	1	—	—	—
VARRO . . .	19	11	6	2	4	—	—	7	—	—	—
CIC.	218	133	73 5)	41 6)	58	—	20	24	—	1	1
orat. . . .	71		25	13	20	—	6	7	—	—	—
rhet. . . .	42		18	6	4	—	8	6	—	—	—
phil. . . .	54		13	13	18	—	2	7	—	—	1
epist. . . .	51		17	9	16	—	4	4	—	1	—
LVCR.	19	10	6	—	2	—	3	—	8	—	—
CAES. 3) . . .	6	2	2	1	1	—	1	—	—	—	—
SALL.	16	3	11	2	—	—	1	—	—	—	2
NEP	6	6	—	—	1	1	—	4	—	—	—
VERG.	14	4	13	—	—	—	1	—	—	—	—
OV.	84	11	57	12	— 1)	—	12	—	—	2	1
VITR.	7	6	1	—	3	—	—	3	—	—	—
LIV.	287	211	153 4)	8	18 1) 1a)	3 2) 2a)	15	—	1	—	89 7)
MANIL. . . .	6	1	5	—	—	1	—	—	—	—	—
VAL. MAX. .	23	12	9	1	3	—	3	1	6	—	—
CELS.	11	5	3	2	3 1b)	—	3	—	—	—	—
SEN. rhet. .	19	11	10	2	—	—	—	7	—	—	—
CVRT.	21	17	9	1	1 1)	— 2)	—	—	—	—	10
SEN. phil. .	116	69	29	11	27 1b)	3	17	20	—	3	5
trag. . . .	47	1	44	1	—	—	2	—	—	—	—
COLVM. . . .	48	46	2	2	23	10	—	7	1	—	3
LVCAN. . . .	49	10	40	3	—	—	6	—	—	—	—
PLIN. nat. .	91	73	21	3	1	24	4	10	4	—	24
VAL. FL. . .	14	1	14	—	—	—	—	—	—	—	—
MART. . . .	6	2	5	—	—	—	—	—	—	—	1
STAT.	52	2	44	4	—	—	4	—	—	—	—
SIL.	23	3	18	—	—	—	3	—	—	—	2
QVINT. inst. .	103	57	27	9	3	5	15	35	2	—	7
decl.	55	44	7	5	14 1)	3 2a)	3	21	—	1	1

1, 1^a, 1^b) *praeterea* quin *iis locis, quos* 1) *p. 2108, 19 sqq.*, 1^a) *p. 2112, 34,* 1^b) *p. 2121, 2 congessimus.*

2) 2^a) *praeterea acc. c. inf. iis locis, quos p. 2108, 27* (*ad* 2), *p. 2121, 12* (*ad* 2^a) *congessimus.*

3) *locus* civ. 2, 29, 4 *est corruptus.* 4) *ex his 71 cum negatione.*

5) *ex his 27 cum negatione.* 6) *ex his 22 cum negatione.*

7) *praeter* 2, 23, 13 (nec -e) *semper* haud -e (*etiam* 19, 6 et haud -e).

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

	locis: omnino	locis: neg.	vice adiectivi: generatim: coniunctum cum substantivo	vice adiectivi: speciatim: n. impers.: vel absolute vel cum enuntiato interrog.	vice adiectivi: speciatim: n. impers.: -um non est: quin	vice adiectivi: speciatim: n. impers.: -um non est: c. acc. c. inf.	vice substantivi: generatim (et m. et n.)	vice substantivi: speciatim: sine -o	vice substantivi: speciatim: procul -o	adverb. -e: non neg.	adverb. -e: neg. (plerumque haud)
TAC.	49	32	16	3	—	7	7	6	—	—	10 [1]
PLIN. epist. .	14	4	5	5	—	3	—	—	—	—	1
FLOR. epit. .	14	6	—	8	1	—	—	—	3	—	2
IVV.	8	2	7	1	—	—	—	—	—	—	2
SVET.	28	17	9	9	1	4	—	—	1	—	4
FRONTO . . .	2	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—
ICTI											
IAVOL. . .	4	4	—	—	2	1	—	1	—	—	—
IVLIAN. . .	10	10	—	—	4	3	—	1	—	—	2
POMPON. .	15	12	1	2	—	1	—	10	1	—	—
AFRIC. . .	8	8	—	—	—	—	—	1	7	—	1
GAIVS . .	13	10	1	2	6	—	—	4	—	—	—
MARCELL.	5	3	2	—	1	—	—	2	—	—	—
PAPIN. . .	22	21	—	1	—	—	—	16	—	—	5
VLP. . . .	110	103	2	5	7	26	—	47	21	—	2
PAVL. . . .	21	13	4	4	8	1	—	2	1	—	1
MOD. . . .	9	8	1	—	—	8	—	—	—	—	—
APVL.	15	11	11	—	—	—	—	—	4 (+ 1 nec -o)	—	—
TERT.	74	60	6	—	—	3	8	55	2	—	—
AVSON. . . .	10	2	6	—	—	1	3	—	—	—	—
VVLG.	10	9	—	—	2 (+ 3 quod)	—	1	1	(2 absque -o)	—	1
AVG. civ. . .	86	83	2	—	(3 quod)	8	2	12	58	—	1
CLAVD. DON.	79	54	17	6	—	4	9	19	23	—	1
COD. Theod.	47	42	5	—	—	12	—	10	13 (+ 3 absque -o)	—	2

CONSPECTVS MATERIAE

(nomina auctorum indicant, apud quem quoque usu primum legatur.)

I *adi.*: **A** *active: i. q. qui dubitat*: **1** *proprie*: **a** *de affectu i. q. anxius, timidus* (NAEV.): *p. 2106, 2.* **b** *de voluntate: i. q. dubitans, faciat aliquid necne*: *α generatim*: (I) *praedicative* (CAES.): *p. 2106, 34.* (II) *attributive* (PVBLIL.): *p. 2107, 14.* *β speciatim*: (I) *i. q. non sibi constans* (TER., OV.): *p. 2107, 34.* (II) *i. q. cunctans* (VERG.): *p. 2107, 54.*
c *de cogitatione: i. q. dubitans, sitne aliquid necne*: *α praedicative* (CIC.): *p. 2107, 65.* *β attributive* (SVET., *fort.* CIC. LVCR. LIV.): *p. 2108, 34.*
2 *translate*: **a** *i. q. vacillans* (LVCR.): *p. 2108, 47.* **b** *i. q. varius* (LIV. ANDR.?): *p. 2108, 82.*
B *passive: is vel id, de quo dubitatur*: **1** *generatim*: **a** *de rebus*: *α de tempore praesenti vel praeterito*: (I) *i. q. incertus* (VARRO): *p. 2109, 29.* *i. q. nondum certus* (CIC.): *p. 2109, 79.* (II) *i. q. de quo disceptatur* (CIC.): *p. 2110, 5.* *in titulis librorum*: *p. 2110, 26.* (III) *de verbis ambiguis* (CIC.): *p. 2110, 41.* (IV) *i. q. medius* (SEN.): *p. 2110, 67.* (V) *in sermone rhet. et philos.*: *p. 2110, 77.* *β de temporis futuri eventu incerto* (CIC.): *p. 2111, 13.*
b *de animantibus* (OV.): *p. 2112, 3.* **c** *structurae*: *p. 2112, 14.* *ad B 1: neutr. impers.*: *p. 2112, 46.*
2 *speciatim*: **a** *de fide*: *α i. q. infidus* (ENN.): *p. 2116, 73.* *β i. q. suspectus* (PLAVT.): *p. 2117, 26.* **b** *de bonitate* (TER.): *p. 2117, 46.* **c** *de rebus adversis*: *α i. q. anceps, adversus* (PLAVT., CIC.): *p. 2117, 64.* *β i. q. periculosus* (OV.): *p. 2118, 11.* *γ i. q. imminens* (ANTH.): *p. 2118, 25.* *δ i. q. difficilis* (CVLEX): *p. 2118, 30.* *ε i. q. in periculis versans* (CIC.): *p. 2118, 34.* **d** *de luce* (VARRO): *p. 2118, 51.*
II *subst.*: **A** *active*: **1** *neutr.* (TER.): *p. 2119, 2.* sine -o (NEP.): *p. 2119, 22.* **2** *masc.* (SEN.): *p. 2119, 35.*
B *passive* (*ubique neutr.*): **1** *i. q. ambiguum, incertum*: *p. 2119, 62.* **2** *i. q. de quo disceptatur*: *p. 2121, 18.* **3** *i. q. suspicio*: *p. 2121, 31.* **4** *i. q. res adversae, periculosae*: *p. 2121, 36.*
5 sine -o *sim.*: *p. 2121, 81.*
III *ad stilum et grammaticam pertinentia*: *p. 2125, 14.*
index: *grammaticus*: *p. 2125, 68.* *iuncturarum verbalium*: *p. 2126, 1.*
adv.: dubie: *p. 2126, 54.* dubium: *p. 2128, 41.* dubio: *p. 2128, 50.*

1) *non in* dial. Agr., *ubi est* sine -o.

I *adi.*: **A** ***active:** i. q.* ***qui dubitat,*** *haesitat, nondum decrevit*: **1** *proprie*: **a** *de affectu i. q. anxius, timidus, curis exercitatus (cf. s. v.* dubito *p. 2098, 35*, dubietas *p. 2073, 4*, dubitatio *p. 2075, 67)*: *abs.*: NAEV. trag. 53 -i faventem (*concessive*) per fretum intro currimus. VERG. Aen. 4, 55 spemque dedit -ae menti. OV. trist. 1, 11, 13 saepe ego nimbosis -us iactabar ab Haedis. 3, 2, 15 et terris -us iactabar et undis. Pont. 3, 4, 8 ad medicam -us confugit aeger opem (IVV. 13, 124). fast. 3, 556 amisso -ae rege vagantur apes. LIV. 25, 23, 17 cum priorum audacia -is etiam animum faceret. MANIL. 4, 138 -a in trepido praecordia pectore finget. SEN. contr. exc. 8, 6 p. 367, 20 inter caelum terramque -i pependimus. SEN. Med. 554 si qua noster -us effudit dolor. LVCAN. 10, 542 pendet, -usne timeret (*i. fugeret*) optaretne mori. VAL. FL. 4, 577 fabor enim, nec spe -os solabor inani. STAT. Ach. 1, 649 -am verbis solatus amicis. 1, 871 ipsaque iam -iis nutant tibi Pergama muris (*an ad 2a p. 2108, 47?*). 1, 892 -um dimitte pavorem! (Theb. 1, 195 -o suspensa metu. 4, 202 -um . . . timorem [5, 319 -os leti . . . timores. IVVENC. 3, 118 -o . . . timore]. FIRM. math. 1 prooem. 1 -a trepidatione). SIL. 14, 168 ne, quaeso, supplex lucem (*i. vitam*) -usque precare. PLIN epist. 6, 20, 19 suspensam -amque noctem spe ac metu exegimus. COD. Theod. 4, 8, 9 ne fluctuet -us. CLAVD. 7, 64 civilia rursus bella tenent -umque quatit discordia mundum. MAXIM. eleg. 1, 195 stat -us tremulusque senex semperque malorum credulus et stultus quae facit ipse timet. *c. gen. rei, cui timetur*: OV. met. 15, 438 flenti -oque salutis ([*cf. Ehwaldium in indice editionis comm. instr. s. v. Genetivus*]. VINDIC. epist. ad Valent. 1 incertus periculorum, -us salutis). trist. 3, 3, 25 ego sum -us vitae (SEN. Herc. f. 152 navita . . . -us vitae. TER. MAVR. 1298. *cf. p. 2118, 49*). SEN. benef. 6, 28, 2 me tempestas occupavit portus ac praesidii -um. SYMM. epist. 8, 31 valetudinis. *c. praep.*: LVCAN. 5, 728 -um trepidumque ad proelia . . . fecit amor (*nisi* ad *ex solo* trepidum *pendet*). AMM. 28, 6, 16 super salute -i cives.
b *de voluntate: i. q. dubitans, faciat aliquid necne*: CHAR. gramm. p. 428, 23 B. incertus. -us haesitans (*cf. p. 2126, 62*): *α generatim*: (I) *praedicative*: *abs.*: CAES. civ. 1, 3, 5 quorum vocibus et concursu terrentur infirmiores, -i confirmantur. SALL. Iug. 97, 2 quem ubi cunctari accepit et -um belli atque pacis rationes trahere. 107, 6 -o atque haesitante Iugurtha (SEN. Phoen. 477 quid -us haeres? [LVCAN. 5, 145 haerentem -amque]). VERG. georg. 2, 283 necdum horrida miscent proelia, sed -us mediis Mars errat in armis (SCHOL. Verg. Bern. idest communis). OV. fast. 4, 784 turba (*causarum moris*) facit (*me*) -um (*sc. quam causam veram dicam*). LIV. 21, 52, 6 Galli, cum ad id (*sc. temporis*) -os servassent animos, . . . ad *Romanos* declinant. 23, 29, 16 ea pugna, si qua -a ⟨in⟩ Hispania erant, Romanis adiunxit. 24, 39, 9 etiam, qui ante -i fuerant, defecere ad Poenos. 43, 18, 3 Gentium . . . iam diu -um. VELL. 2, 21, 2 se -um mediumque partibus praestitit. LVCAN. 1, 351 -um non claro murmure volgus secum incerta fremit. 2, 447 urbes Latii -ae varioque favore ancipites. STAT. Ach. 1, 215 hic anxia cogitat angues, hic homines: tandem -ae placet umbra. TAC. hist. 1, 36 haud -ae iam . . . omnium mentes. ann. 3, 44 Galliarum civitates descivisse . . ., -as Hispanias (*an ad p. 2117, 1 referendum?*). FIRM. math. 4, 7, 3 faciet . . . instabiles cupiditatibus, errore -os. AMM. 24, 8, 4 diu fluctuantes et -i. CLAVD. DON. Aen. 5, 305 -i venerant et incerti (*sc. ad certamen*). 5, 660. 12, 230 p. 581, 7. HIER. epist. 36, 1, 2 meque -um et quid facerem nescientem. CLAVD. 21, 72 -us . . . quaerebat . . . dignum coniugis generum. MART. CAP. 5, 447 honestate vel utilitate incerta -us . . . persuasionem . . . deliberator expectat. DRAC. Orest. 580 dixerat haec -us, sed non cunctator amicus . . . increpat. *acced. genet.*: *respectus* (*cf. p. 2107, 81*): BELL. Alex. 56, 2 sic erat -us animi (animus *codd.*), utrum . . . an . . . mallet (CVRT. 4, 13, 3 sive -us animi, sive ut suos experiretur, consilium adhibet. 7, 5, 26 -os adhuc animi *terruerunt*. SVLP. SEV. chron. 2, 45, 5 -us animi et magna curarum mole aestuans). *consilii, de quo dubitatur* (*cf. p. 2125, 76*): SALL. hist. frg. 3, 110 -us consilii (IVST. 2, 13, 1 -um consilii Xerxen). LIV. 33, 25, 5 -os sententiae patres fecerat (APVL. apol. 43 -us sententiae sum, dicamne fieri posse an negem). SEN. suas. 1, 16 illud quosdam -os iudici sui habet (*cf. p. 2107, 83*), ego non dubito contra sententiam ferre. LVCAN. 4, 156 -ique fugae pugnaeque tenentur. SIL. 6, 570 -us responsi nuntius haesit. SYMM. epist. 5, 5 diu . . . -us electionis pependi. CLAVD. MAM. anim. 2, 3 p. 107, 3 quasi -os proelii. POMER. 3, 28, 2 quorum -i fluctuabant. 3, 16, 3 -um sanctae definitionis. *c.* inter (*in nonnullis exemplis fortasse potius cum verbo coniungitur*): VERG. Aen. 1, 218 spemque metumque inter -i, seu vivere credant, sive extrema pati. VAL. MAX. 3, 1 ext. 1 inter execrationem *Alcibiadis* et admirationem -o mentis iudicio fluctuatur. SEN. contr. 2, 3, 4 ipsa lex inter mortem et nuptias -a est. SEN. dial. 9, 1, 4 animi inter utrumque -i nec ad recta fortiter nec ad prava vergentis infirmitas. LVCAN. 3, 265 inter Caesareas acies diversaque signa pugnaces . . . -um Parthi tenuere favorem. OPTAT. 3, 5 p 86, 4 inter duas voces dei -us stetit. AVG. de mend. 13, 22 p. 442, 2 an inter crimen falsi testimonii et proditionis -us incertusque remanebis? *c. enunt. interrog.*: BELL. Alex. 56, 2 *v. p. 2106, 59.* VERG. Aen. 1, 218 *v. p. 2106, 73.* HOR. epod. 5, 85 -us, unde rumperet silentium. sat. 1, 9, 40 -us sum, quid faciam. OV. met. 4, 44 -a est, de te

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

. . . narret . . . an *eqs.* 5, 167 -us . . ., dextra laevane feratur. 8, 441 Toxea, quid faciat, -um . . . haud patitur dubitare diu. Pont. 3, 4, 87 quo pede nunc utar, -a est sententia nobis. LIV 8, 24, 11 -us, an transiret. SEN. Ag. 908 *Sol* -us . . ., suane currat an Thyestea via. Herc. f. 685 Maeander . . . -us, litus an fontem petat. Herc. O. 244 -a, quo gressus ferat, haesit parumper. LVCAN. 5, 602 -um pendet, vento cui concidat, aequor. LAVS Pis. 2 -us feror. VAL. FL. 5, 63 STAT. Theb. 10, 406 APVL. apol. 43 *v. p. 2106, 65.* COD. Iust. 6, 30, 22, 2 sin (*heres scriptus*) -us est, utrumne admittenda sit necne defuncti hereditas. *nota inf. (acc. c. inf.) enuntiato interrog. continuatum*: MAR. VICTOR aleth. 1, 541 (*Adam et Eva expulsi*) -i culpae hoc adscribere . . ., vim nosse mali . . ., an hoc esse mori, vel . . . an detur reditus miseris, an fine perenni perdant, quod superest. *cf. p. 2116, 69.*

(II) *attributive*: PVBLIL. G 4 gravis animus -am non habet sententiam. VERG. Aen. 11, 314 quae sit -ae sententia menti ([CLAVD. DON. hoc est in deliberatione constitutae]. OV. met. 9, 473 -a . . . mente. 9, 517 hoc placet, haec -am vincit sententia mentem. trist. 1, 11, 24 mortis imago, quam -a timeo mente timensque precor. VAL. FL. 2, 252). PROP. 2, 4, 14 crepitum -o suscitet ira pede (*sc. amator exclusus etiam dubitat, an discedat*). OV. ars 3, 481 a, quotiens -us scriptis exarsit amator (*i. nondum certus*). met. 8, 13 inter utrumque volat -is Victoria pennis. 8, 473 -is adfectibus errat inque vices ponit positamque resuscitat iram. SEN. Ag. 50 quid dextra -o trepida consilio labat? Thy. 490 perge non -o gradu (Tro. 522 adest . . . -o gradu vultuque). LVCAN. 8, 186 -o contra cui pectore Magnus (*dicit*). VAL. FL. 1, 401 (*anguis puerum circumvenerat:*) stat procul intendens -um pater anxius arcum (SIL. 4, 188 -a meditatus cuspide vulnus *i. Crixus deliberat, quem primum petat*). 3, 623 curis. SIL. 13, 887 -o petet aequora velo. STAT. silv. 2, 2, 127 -o quem non in turbine rerum deprendet suprema dies, sed abire paratum (*enallage: turbo rerum hominem -um reddit*). 11, 139 -os . . . sensus. SVET. Iul. 4, 2 nutantis ac -as civitates retinuit in fide (IVST. 31, 6, 4 civitates socias confirmabat, -as inliciebat).

β speciatim: (I) *i. q. non sibi constans, varians,* ἀλλοπρόσαλλος: TER. Hec. 16 scibam -am fortunam esse scaenicam (OV. fast. 6, 784 serva . . . Tullius ortus constituit -ae templa . . . deae. SEN. Ag. 930 [*Electra Strophium obtestatur*] per -os deos [*i. per inconstantiam fortunae*]. Thy. 33 -a violentae domus fortuna reges inter incertos labet. CLAVD. 1, 11 his neque per -um pendet Fortuna favorem nec novit mutare vices. CORP. VI 975a III 51 vico Fortunae Dubiae. *cf.* OV. Pont. 4, 3, 32. trist. 5, 8, 7 *p. 2108, 62*). OV. am. 1, 9, 29 Mars -us nec certa Venus (2, 9, 47 quod -us Mars est, per te, privigne Cupido, est. SEN. Phoen. 626 -as Martis incerti vices. LVCAN. 4, 770 nullo -i discrimine Martis ancipites steterunt casus). PROP. 2, 5, 12 -o nubes vertitur atra noto (*cf.* LIV. 28, 18, 12 -is et plerumque saevis in alto iactata ventis). SEN. Thy. 606 casus mobiles rerum -umque tempus. LVCAN. 1, 409 litus -um (*i. ea pars litoris*), quod terra fretumque vindicat alternis vicibus (*cf.* CYPR. GALL. gen. 469 *harenas* pelagus -o nonnumquam litore nudat *i. modo undis operto, modo nudo*). STAT. Theb. 9, 774 (*de modo pugnandi identidem mutato:*) nunc derigit ictus, nunc latere alterno -us conamina mutat. AVR. Fronto p. 15, 10 N. vernae tempestates incertae et -ae (*cf.* PANEG. 2 [10], 3, 3 ubi sit certa serenitas, ubi -a tempestas). ANTH. 415, 15 *spes* instabilis, -o devexa ad tempora motu. (II) *i. q. cunctans*: VERG. Aen. 9, 797 retro -us vestigia Turnus improperata refert (SIL. 3, 500 -o tardat vestigia gressu). SEN. Tro. 891 (*ironice:*) quisquam -us ad thalamos eat, quos Helena suadet? LVCAN. 1, 206 viso leo comminus hoste subsedit -us, totam dum colligit iram. VAL. FL. 4, 527 haesit uterque polo -isque elanguit alis. 7, 177 *Medeae* cunctantia poscunt pectora me (*Venerem*) -usque pudor. 8, 340 prona haud -i sententia patris. STAT. Theb. 11, 268 ut -um et pugnas cunctantem Eteoclea vidit. ALC. AVIT. carm. 2, 226 ostentatque cibum -ae (*Evae*) queriturque morari.

c *de cogitatione. i. q. dubitans, sitne aliquid necne*: *α praedicative*: *abs.*: CIC. Manil. 27 quae res est, quae cuiusquam animum in hac causa -um facere possit? OV. fast. 3, 355 discedunt -i (*i. non satis credentes. item de oraculo*: STAT. Theb. 4, 645 flexa -os ambage relinquit. CLAVD. DON. Aen. 3, 450 -i remeant). SEN. epist. 26, 6 remove existimationem hominum: -a semper est et in partem utramque dividitur. STAT. Theb. 7, 122 -umque in murmure vulgus pendet: 'ubi iste fragor?' PORPH. Hor. sat. 2, 1, 34 'Lucanus an Appulus, anceps . . .' non ego -us sum, sed incertum est. CYPR. epist. 9, 1 cum de excessu *illius* rumor apud nos incertus esset . . . et opinio -a nutaret. COMM. apol. 433 -i qui nunc usque natatis. instr. 2, 28, 9 vae miserae genti, -a quae forte vacillat! HERM. Pal. vis. 3, 2, 2 omnes, qui non sunt -i (οἱ μὴ διψυχοῦντες). CLEM. ad Cor. 11, 1 (ἑτεροκλινεῖς; *opp.* qui sperant in *deum*). *ibid.* uxor Loth . . . cum esset in (*cf. p. 2117, 6*) deum -a, facta est statua, ut sit omnibus notum, quia -i et non credentes de virtute dei *damnabuntur* (ἑτερογνώμονος οὔσης καὶ οὐκ ἐν ὁμονοίᾳ . . . δίψυχοι καὶ διστάζοντες). *acced. genet.*: *respectus* (*cf. p. 2106, 59*): VERG. georg. 3, 289 nec sum animi -us, verbis ea vincere magnum quam sit. OV. fast. 6, 572 -um me quoque mentis habet (*sc. quae causa sit. cf. p. 2106, 67* habet). *rei, de qua dubitatur* (*cf. p. 2119, 10*): SIL. 1, 52 teque vadi -um . . . Aufide (*i. e. nescientem, ubi alveus tuus sit*). *c. abl.*: TERT. resurr. 2 p. 28, 4 sua fide -i. *c. praep.*: TERT. adv. Marc. 4, 43 p. 567, 5 -os de fide resurrectionis. LEO M. serm. 82, 5 -us de proventu operis. GREG. TVR. Mart. 3, 38 p. 641, 25 non -us de virtute beati viri. CLAVD. DON. Aen. 10, 229 p. 323, 9 in quo -a fuit. HERM. Pal. vis. 3, 3, 4 et non -us sis in his, quae videris (καὶ μὴ διψυχήσῃς, ὃ ἂν ἴδῃς. vulg. p. 17, 9 et ne dubites, quodcunque videris). *nota* in *c. acc.*: CLEM. ad Cor. 11, 1 *p. 2107, 78.* RVSTIC. c. aceph. p. 1197[C] cum tanta (*i. tot*) miranda . . . fide percipias, ad unum horum us es. *c. enunt. interrog.*: SALL. Iug. 49, 5 -us, quidnam insolita facies ostenderet. VERG. georg. 3, 289 *v. p. 2107, 82.* LIV. 4, 40, 2 equites procul visi . . . ab -is, quinam essent. 7, 25, 5 -i . . ., victos se an victores putarent. 8, 3, 1 quod responsum -os Samnites, quidnam facturum Romanum censerent, dimisit. HIER. in Dan. 8, 27 quo tempore futura essent, -us fluctuabat. CLAVD. 3, 1 saepe mihi -am traxit sententia mentem, curarent superi terras an nullus inesset rector. ROMVL. fab. Aesop. ed. Thiele 54 r. v. 3 -us extiterat, quae pars victoriam caperet. *seq.* quin: OV. epist. 7, 87 nec mihi mens -ast, quin te tua numina damnent. LIV. 4, 16, 6 haud -i, quin . . . et plebei aliqui . . . crearentur (*cf. p. 2114, 56*). 25, 19, 2 hautquaquam -us, . . . quin . . . possent. 25, 24, 8 haud -us, quin . . . expulsurus foret. 30, 24, 1. 31, 42, 7. 36, 25, 5. 39, 35, 1 minime, quin rebellandum esset, -us (*Polyb. 22, 14, 7 sq.* ἔγνω σαφῶς . . . πρόθυμος ἦν εἰς τὸ κατὰ πάντα τρόπον ἀμύνασθαι). 42, 14, 6. CVRT. 5, 12, 3 haud -us, quin vera deferrentur. 7, 6, 14. QVINT. decl. 267 p. 88, 23 non fui -us, . . . quin mihi multum vexationis . . . immineret. *c. acc. c. inf.*: LIV. 5, 38, 4 haud -us facilem . . . victoriam fore. 6, 14, 1 minime -us bellum . . . patres iussuros. 25, 21, 2. 25, 25, 4. 31, 24, 2 haudquaquam -us opprimi Romanos posse. 36, 16, 4 Heracleam haud -us consulem oppugnaturum. 39, 34, 5. 42, 53, 8. CVRT. 4, 13, 33 haud -us sine noxa transcursuros. 9, 7, 21. CLAVD. NOL. carm. app. 1, 107 nec -us me iure brevi terrena tenere. EPIST. pontif. 380 (Conc.[S] I 2) 3 deum illic inesse non -i.

β attributive: SVET. Otho 5, 2 haud -a fiducia. APVL. met. 1, 6 hunc talem, quamquam . . . summe cognitum, tamen -a mente propius accessi. CYPR. eleem. 11 quibus mens -a est et fides parva. epist. 55, 3 ne animus -us et incertus variis opinionibus . . . agitetur. HIER. hom. Orig. in cant. 2, 9 p. 55, 16 B. in infidelibus et his, qui corde sunt -o, dormitat sermo divinus. CLAVD. rapt. Pros. 3, 91 (*Proserpinam mutatam*) -o vix tandem agnoscere visu evaluit. AVG. conf. 10, 6, 8 non -a, sed certa conscientia, domine, amo te. *huc fortasse*: CIC. Rab. Post. 22 et consilio certo et spe non -a. LVCR. 5, 1211 temptat enim -am mentem rationis egestas, ecquae nam fuerit mundi genitalis origo (*an proleptice dictum: ut dubitet?*). LIV. 28, 24, 6 de vita imperatoris rumores -i allati sunt (*i. qui an viveret dubitarent et ut dubitaretur efficerent*).

2 *translate*: a *i. q. vacillans, nutans, titubans, labans, aestuans* (*cf. s. v.* dubito *p. 2099, 16*): LVCR. 5, 1237 concussaeque cadunt urbes -aeque minantur (STAT. Ach. 1, 871 *v. p. 2106, 15.* CLAVD. rapt. Pros. 1, 159 *terra mota* -ae nutant cum moenibus urbes. *huc fort. etiam* SEN. nat. 6, 1, 2 *p. 2127, 26*). 6, 556 in -o (*i. aestuante*) fluctu iactarier (OV. epist. 17, 52 *corpus Leandri* -a saepe pependit aqua. GRATT. 174 freta . . . Morinum -o refluentia ponto *i. mari reciproco*. SEN. Med. 942 utrimque fluctus maria discordes agunt -umque fervet pelagus. LVCAN. 5, 570 zephyros intendat an euros, incertum est: puppim -us ferit undique pontus. CLAVD. 3, 72 -umque per aestum. CYPR. GALL. exod. 498 fretum -os solitum conlidere fluctus. *paulo aliter* LIV. 37, 16, 4 circumagente se vento fluctibus -is volvi coeptum est mare *i. non certa regione in diversas partes fluctuantibus*). SALL. Iug. 51, 5 hostibus -is instare (*opp. ibid.* firmos). OV. epist. 14, 29 mero -i. fast. 6, 678 titubantia vino membra movent; -i stantque labantque pedes. Pont. 4, 3, 32 *Fortuna orbem* -o sub pede semper habet. trist. 5, 8, 7 -o Fortunae stantis in orbe (*cf. p. 2107, 35 sqq.*). TIB. 2, 3, 40 -is rostra dedit ratibus (OV. ars 1, 558 saepe reget -am Cressa Corona ratem. 2, 514 nec semper -as adiuvat aura rates. Pont. 2, 5, 62 puppis. STAT. Theb. 4, 224 -is Malea vitata carinis. silv. 4, 3, 77). SEN. nat. 5, 2 diu fluctuata ac -a inclinavere se (*corpuscula Democriti*). Ag. 787 -a labat cervice (LVCAN. 2, 204 STAT. Theb. 1, 99 SIL. 10, 547). Oed. 343 taurus duos perpessus ictus huc et huc -us ruit. LVCAN. 2, 248 inconcussa tenens -o vestigia mundo. STAT. Theb. 1, 119 -amque iugo fragor inpulit Oeten (*proleptice: ita ut labaret*). 3, 437 -ae motis radicibus . . . Cyclades. 7, 802 nutantia figunt tela solo -asque vagi nituntur in hastas. SIL. 1, 554 *Hannibal saucius* -o vestigia nisu alternata trahens. 3, 632. FIRM. math. 8, 17, 9 -o gressu. CYPR. ad Donat. 3 p. 5, 2 cum in salo iactantis saeculi nutabundus ac -us vestigiis oberrantibus fluctuarem. *pro subst.* 4 p. 6, 7 confirmare se -a. ORIENT. comm. 2, 232 *senes* iam -i gressu, lumine, voce, manu. HYG. astr. 4, 14 p. 118, 21 stellae quae sunt -ae (*syn.* erraticae. *alio sensu* CLAVD. 21, 145 Hercule . . . sustentante polum melius librata pependit machina nec -iis titubavit signifer astris).

b *i. q. varius* (*non ita accipiendum puto locum, quem vulgo hoc sensu intellegunt*: TER. Phorm. 342 cena -a apponitur :: quid istuc verbi est? :: ubi tu dubites, quid sumas potissimum. *iocatur Phor-*

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mio insolita iunctura cenam dicens -am, i. eam, 'ubi tu dubites quid sumas potissimum'. Geta autem, cum '-am' aut omnino non intellegat aut accipiat 'de cuius bonitate dubitandum sit' [cf. p. 2117, 46], quem sensum cum descriptione beatae vitae parasiticae pugnare videt, quid istuc verbi sit, quaerit. itaque non recte DON. parasiticum verbum est, ut id non intellegat Geta. ad p. 2121, 40 referendum est: PACVV. trag. 307 o multimodis varie et -um et prosperum [gen. pl. utrumque] copem diem!. ad p. 2117, 46: HOR. sat. 2, 2, 77 vides, ut pallidus omnis cena desurgat -a?). ex TER. male intellecto fluxerunt: AVSON. Mos. 102 salmo -ae facturus fercula cenae (sed Forcellini: medium saporem habens inter carnem et piscem; vix recte). HIER. epist. 22, 16, 3 castae sibi videntur et nonnae et post cenam -am apostolos somniant (i. opulentam). CYPR. GALL. exod. 380 -os inferre cibos, quos ditibus arvis felix terra creat.

dubitanter affero: LIV. ANDR. carm. frg. 24 nexabant multa inter se flexu nodorum -o (exprimitur vel Od. 8, 378 ὀρχείσθην ... ταρφέ' ἀμειβομένω vel 8, 264 πέπληγον δὲ χορὸν θεῖον ποσίν). ad p. 2118, 3 pertinere puto: CIC. Cluent. 58 -os variosque casus. VELL. 2, 75, 2 quis fortunae mutationes, quis -os rerum humanarum casus satis mirari queat? ad p. 2111, 51: AVR. VICT. Caes. 20, 30 post multos -osque eventus. ad p. 2118, 18: OV. epist. 10, 128 per -as ... vias Labyrinthi. 15, 21 -as ... longa ... per freta ... vias. 17, 154 indicium -ae ... viae. neque quicquam effici puto ex CHAR. gramm. p. 449, 18 B. varia. -a. diversa. incerta. fortuita. casualia. momentaria: certe exemplum vocis hoc sensu pro substantivo usurpatae non legi.

B passive: is vel id, de quo dubitatur (praeter PHYSIOGN. 46 p. 2116, 70 omnes loci sunt de cogitatione (A 1 c)): **1** generatim: **a** de rebus: α de tempore praesenti vel praeterito: (I) i. q. ambiguus, incertus (pendet enunt. interr. p. 2109, 54; neutr. impers. v. p. 2112, 46); nondum certus (p. 2109, 79): CIC. inv. 1, 51 inductio est oratio quae rebus non -is captat assensionem (ibid. -a quaedam res. 52. 53 quasi non -as. div. in Caec. 14 quasi res -a aut obscura sit [Verr. II 5, 139]. Verr. II 5, 159 dedi tantum testium, res ut nemini -a esse possit. Flacc. 48 rem minime -am ... iudicaverunt [Cael. 15 Balb. 56 har. resp. 20 nat. deor. 3, 10 rem minime -am argumentando -am facis. AVG. civ. 11, 19 p. 486, 21 D.]. div. 2, 103 ex rebus non -is id, quod dubitatur, efficitur [cf. infra l. 67]. off. 2, 16 utitur in re non -a testibus non necessariis. Att. 1, 19, 7 opp. obscurae. LVCR. 4, 468 res secernere apertas a -is. SALL. Catil. 51, 1 de rebus -is consultare. LIV. 5, 55, 1 rem -am decrevit vox opportune emissa. saepe. cf. p. 2109, 65. 72. 2112, 34). inv. 1, 67 eorum, quae constant, exempla ponemus, horum, quae -a sunt, rationes adferemus. Mur. 68 quod est -um, id relinquere incertum, quod nemini -um potest esse, id iudicare. Lig. 19 causa tum -a ...; nunc melior ea iudicanda est, quam etiam di adiuverunt. de orat. 1, 92 quae tractarentur ab oratoribus, -a esse et incerta (cf. infra l. 65). rep. 1, 47 in regno ne obscura quidem est aut -a servitus (parad. 39. cf. SEN. clem. 2, 1, 3 gentes ... -ae libertatis. PAVL. dig. 40, 12, 24, 4). epist. 1, 7, 5 opp. exploratum. VARRO frg. Aug. civ. 7, 17 p. 295, 16 D. -as de diis opiniones. OV. epist. 18, 200 cernere non -a sum mihi visa fide. LIV. 7, 36, 7 corpora ... haud -o periculo obicere. 7, 39, 4 haud -us timor. 9, 7, 15 haud -o consensu civitatis (24, 1, 8. 24, 27, 1). 10, 29, 10 haud -am lassitudinem. 25, 16, 16 ne -a proditio esset. 34, 62, 4 hanc regionem ... -ae possessionis, sui regni an Carthaginiensium esset, effecerat Massinissa (aliter TAC. Germ. 29 p. 2117, 59). 39, 34, 6 negare Appius rem evidentem pro -a quaerendam. VAL. MAX. 1, 8, 2 p. 45, 14 K. haud -am ... alacritatem. CELS. frg. Quint. inst. 2, 15, 22 finis rhetorices dicere persuasibiliter in -a civili materia (πολιτικὰ ζητήματα, cf. Wöhrer, Diss. phil. Vind. 7 [1903], 56). SEN. epist. 83, 21 hominis ebrii -a et parum explanata verba. dial. 1, 3, 13 exsectae virilitatis aut -ae (STAT. silv. 2, 6, 39 -ae post crimina formae. ANTH. 108, 4 -i pulcher corporis errat homo). PLIN. nat. 2, 196 non -a coniectura. 6, 57 haud -a ratione. 2, 111 haut -o ... argumento (2, 176 QVINT. inst. 5, 13, 34 APVL. met. 7, 1). QVINT. inst. 3, 7, 3 numquam oratorem dicturum nisi de re -a (cf. CIC. de orat. 1, 92 supra l. 46). 5, 9, 2 signa, sive indubitata sunt ... sive -a, non sunt argumenta. 7, 8, 6 ex eo, quod manifestum est, colligitur, quod -um est (cf. supra l. 38). decl. 313 p. 229, 26 id quod scriptum est, ne dubitaretur, -um fieri (cf. p. 2113, 11), postquam scriptum est. TAC. hist. 4, 6 mox -a voluntate Galbae (i. -a facta, cum iam non satis vellet). 2, 78 haud -a destinatione. 3, 59 haud -um ... studium. PLIN. epist. 7, 6, 1 rara ... res Vareno accidit, sit licet adhuc -a. Bithyni accusationem eius omisisse narrantur (i. incerta, quomodo se habeat). CAPITOL. Opil. 4, 5 sed et haec -a ponuntur et alia dicuntur ab aliis. VEG. mil. 4, 39 p. 157, 1 ad navigandum quidam menses aptissimi, quidam -i, reliqui classibus intractabiles sunt. COD. Iust. 7, 63, 2, 3 (a. 400) cum non -us, sed notus omnibus dies fatalis appareat. CARM. epigr. 704, 8 -ique serenus excussor veri. LEO M. epist. 44, 3 ne aliquid ultra sit ... in fide -um (ἀμφίβολον). i. q. nondum certus: CIC. Phil. 5, 31 legatorum exspectatio dubitationem belli adfert; bello autem -o quod potest studium esse dilectus? (Att. 7, 4, 2 quasi non -um bellum haberemus. SVET. Otho 8, 1 haud -o bello). OV. met. 9, 398 paene puer -aque (i. nondum satis conspicua) tegens lanugine malas (MART. 2, 61, 1. 10, 42, 1. CLAVD. carm. min. 25, 42 -am lanuginis umbram. CARM. epigr. 1355, 3 ora puer -ae signans lanugine vestis). SEN. benef. 7, 28, 3 -am verecundiam. clem. 1, 14, 1 indolem. epist. 53, 6 -o et incipiente morbo. Ag. 420 -a plus torquent mala.

(II) i. q. de quo disceptari potest vel disceptatur: SYNON. CIC. Char. gramm. p. 421, 4 B. -um, pendens, ... litigiosum, controversiosum. CIC. Caecin. 6 propter iuris obscuram -amque rationem. div. 2, 104 id sumere istos pro certo, quod -um controversumque sit. 2, 106. epist. 5, 18, 2 una sententia eaque -a condemnatus est. BELL. Alex. 65, 4 iure minime -o (QVINT. inst. 7, 7, 7 aut confessum est ex utraque parte ius aut -um. 12, 3, 6 -um ius aequitatis regula examinandum est [opp. certum]. decl. 318 p. 250, 9. COD. Iust. 2, 4, 13, 2 nec enim -i iuris est [opp. 6, 21, 9 certi iuris est]. 10, 57 certum est ... haud -i iuris est. 10, 62, 1 -i iuris non est. cf. GAIVS dig. 12, 2, 31 in -is causis [aliter l. 22]. MOD. dig. 49, 4, 10 in -is quaestionibus. COD. Iust. 8, 42, 6 a. 239 de -a lite [2, 4, 12 a. 259. CLAVD. 8, 511 litibus]. adde COD. Iust. 7, 18, 3 quod ... petitur, si fuerit negatione -um [COD. Theod. 4, 8, 6, 5 controversum]). PANEG. in Mess. 106 at non per -as errant mea carmina laudes: nam bellis experta cano (QVINT. inst. 3, 7, 4 an laudes Capitolini Iovis ... -ae sunt?). AETNA 226 -asque exquirere causas (OV. fast. 6, 1 hic quoque mensis habet -as in nomine causas. aliter l. 15). MANIL. 1, 145 -umque manebit, quod latet. SEN. nat. 2, 21, 1 a confessis transimus ad -a. STAT. Theb. 12, 633 (de lite Minervae et Neptuni in Acropoli:) -is donec nova surgeret arbor rupibus. PLIN. nat. 11, 139 ostreis nulli (oculi sunt), quibusdam concharum -i. in titulis librorum: PLINI '-i sermonis octo': PLIN. epist. 3, 5, 5 GRAMM. passim. SERV. Aen. 10, 377 Caper ... in libris -i generis. CAPER Char. gramm. I 77, 20 ⟨Caper⟩ -i sermonis II. cf. PRISC. gramm. II 212, 15 quod Caper ostendit de -is generibus (POMP. gramm. V 175, 30). 171, 15. PROB. Prisc. gramm. II 171, 15 supra dictorum nominum usus et apud Caprum et apud Probum de -is generibus invenis. II 541, 19 Probus de -o perfecto tractans. incerti auctoris de -is nominibus: DVB. NOM. gramm. V 571. adde: DIOM. (PROB.?) gramm. I 382, 8 de -a verborum positione. 381, 10 de -a verborum coniugatione.

c. praep.: LIV. 9, 18, 5 nec quicquam -um inter scriptores refero. 26, 11, 10 huius populatio templi haud -a inter scriptores est. SEN. contr. 1, 7, 18 hanc sententiam dixit -am inter admirantes et deridentes.

(III) id quod duplicem accipit interpretationem, de verbis vel signis ambiguis, saepe de oraculis (cf. p. 2127, 6): de verbis: CIC. epist. 2, 17, 3 commotus hominum non -o sermone. OV. fast. 2, 442 obstipuit -o territa turba sono oraculi. 3, 348 -o terruit ore virum. LIV. 4, 45, 4 responsa (SEN. Oed. 212 oraculi. ARNOB. nat. 3, 23 p. 127, 26 Apollo obliquata, -a ... dat ... responsa). 24, 13, 8 cum haud -o promisso. QVINT. inst. 7, 2, 48 verba aut aperta sunt aut -a (9, 2, 69 ex verbis -is et quasi duplicibus). 7, 9, 6 cum scriptura -a est. AMM. 23, 5, 9 oracula (CLAVD. DON. Aen. 2, 115. 5, 638. 6, 770. 7, 370 p. 61, 21 CLAVD. 26, 557). de signis: CIC. Catil. 2, 29 multis et non -is deorum ... significationibus (SVET. Nero 37, 3 multas nec -as significationes. aliter infra l. 64). VERG. georg. 4, 253 quod iam non -iis poteris cognoscere signis (LIV. 21, 58, 2 ad prima ac -a signa veris profectus. COLVM. 2, 2, 14 quasi confessa nec -a signa pinguis agri. SVET. Vesp. 5, 2 haud -a signa futuri cuiusque fati. aliter ut videtur p. 2117, 29). VERG. Aen. 2, 171 nec -iis ea signa dedit Tritonia monstris (GLOSS. V 102, 4 nec -iis. manifestis). LIV. 8, 34, 4 -iis auspiciis (CVRT. 4, 15, 27 haud -um victoriae auspicium. cf. LIV. 8, 32, 4 -is dis [syn. ibid. incertis auspiciis]). TAC. hist. 1, 6, 2 haud -um ... omen. QVINT. inst. 12, 11, 21 non -a vestigia. sim.: LIV. 22, 23, 5 facto, primo forsitan -o (i. de quo homines ambigue iudicare possent) ..., ad extremum haud ambigue in laudem verso. SEN. epist. 13, 12 verbum aliquod -ae significationis (aliter supra l. 51). MART. 3, 68, 7 schemate nec -o, sed aperte nominat illam. COD. Theod. 16, 5, 61 -ae interpretationis ambages.

(IV) i. q. medius (pro subst. l. 70. 72): in sermone philos. Stoic. i. q. ἀδιάφορος: SEN. epist. 118, 11 sunt quaedam neque bona neque mala, tamquam militia, legatio, iurisdictio. haec cum honeste administrata sunt, bona esse incipiunt et ex -o in bonum transeunt. 95, 7 sic secundo vento utere, sic adverso resiste, sic -um communemque tibi vindica. benef. 6, 35, 1 te et in -is et in adversis et in laetis sapienter geris, ut -a prudenter tractes, adversa fortiter, laeta moderate. de loco: STAT. Theb. 12, 560 Creon occisos sepeliri vetans -o caelique Erebique sub axe detinet (i. inter caelum et Erebum medio). 9, 493 v. p. 2120, 70.

(V) in sermone artis rhetoricae et philosophiae: rhet. (cf. etiam p. 2109, 46. 58): i. q. ἀμφίδοξος: RHET. Her. 1, 3, 5 genera causarum sunt quattuor: honestum, turpe, -um, humile ... -um genus est, cum habet in se causa et honestatis et turpitudinis partem. 1, 4, 6. CIC. inv. 1, 20 genera causarum quinque sunt: honestum, admirabile, humile, anceps, obscurum ... anceps, in quo aut iudicatio -a est aut causa et honestatis et turpitudinis particeps. 1, 21. QVINT. inst. 4, 1, 40 genera causarum plurimi quinque fecerunt:

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

honestum, humile, -um vel anceps, admirabile, obscurum, id est ἔνδοξον, ἄδοξον, ἀμφίδοξον, παράδοξον, δυσπαρακολούθητον. CIC. off. 3, 56. *cf.* SVLP. SEV. rhet. 7 p. 316 FORTVN. rhet. 2, 14 p. 109 AVG. rhet. 17 p. 147. *rhet. ad doctrinam statuum pertinens, i. q.* ἀπρόληπτος: QVINT. inst. 3, 6, 35 idem (*quod Apollodorus et Pamphilus, dicunt*), qui ἀπρόληπτον et προληπτικὸν dicunt, id est -um et praesumptum. *philos. Acad.* (*cf. s. v.* dubito *p. 2085, 19*): CIC. ac. 2, 29 haec ... (*Academicos*) habere -a ... abhorrere a sapientia plurimum (*Antiochus dicebat*). *cf.* 2, 54 ea dico incerta, quae ἄδηλα Graeci. FRONTO p. 114, 14 N. Clitomachus anceps in -um vocare omnia. *Stoic. i. q.* ἀδιάφορος: *v. p. 2110, 68.* SEN. epist. 88, 45 si Protagorae credo, nihil in rerum natura est nisi -um.

β *de temporis futuri eventu incerto* (*de hominibus p. 2111, 30 sqq.*): CIC. Tusc. 1, 89 ad non -am mortem (VERG. Aen. 2, 359 vadimus haud -am in mortem. PETRON. 19, 6 mors non -a. PS. FRONTIN. strat. 4, 1, 17 eos qui in proelio -am mortem timuissent, certum, si deseruissent, manere supplicium). nat. deor. 3, 69 spe -ae salutis in apertam perniciem incurrere (LVCAN. 1, 506. CLAVD. 26, 268 *desperantium* -ae ... salutis dux idem vatesque fuit). epist. 13, 19, 2 cuius -a fortuna timidius tecum agebamus ..., explorata vero eius incolumitate *eqs.* (QVINT. decl. 371 p. 408, 24 -a est iudicii fortuna. IVST. 5, 7, 3 metus -ae belli fortunae. DIFF. Suet. p. 276, 17 Reiff. -am belli fortunam experiri). VERG. Aen. 11, 445 -is de rebus agebant (CLAVD. DON. -a tractabantur hoc est incerta, quoniam eventum in ancipiti habebant). HOR. epist. 1, 18, 110 -ae spe pendulus horae ([*i. quae quid ferat nescias*]. PROP. 2, 13, 45 nam quo tam -ae servetur spiritus horae?). OV. fast. 3, 686 *Anna Martis* stultam -a spem trahit usque mora (*i. quae quanta futura sit, in incerto relinquit*). LIV. 1, 23, 9 non contenti libertate certa in -am imperii servitiique aleam ruimus. 1, 35, 6 factio haud -a regis (*paene i. q. haud -e regis futura*), cuius beneficio in curiam venerant (1, 42, 3 haud -us rex ... Romam rediit [*paene i. q. haud -e rex futurus*]. 39, 39, 12 ut haud -us praetor esset, si consul accipere nomen vellet. 4, 53, 13 haud -us inter tribunos militum honos Meneni [*i. si tribuni crearentur, haud -e inter eos honorem adepturus erat*]). 2, 27, 12 non -um erat populi iudicium. LVCAN. 6, 418 ad -os ... casus spemque metumque ferunt. PLIN. nat. 18, 319 vina effundi priora, ut -a reciperentur. 17, 13 si plures ita continuentur anni, etiam ipsae moriuntur arbores, quando nemini -a poena est in fame laborantium. VAL. FL. 4, 257 (*Amyco et Polluce in pugnam prodeuntibus*) hinc illinc -is intenta silentia votis (CLAVD. 24, 4 non -is ultra torquebere votis). 5, 301. STAT. Theb. 2, 445 *v. p. 2112, 9.* 8, 633 -ae praesagia cladis. SIL. 5, 519 -o tantae discrimine pugnae (CLAVD. 21, 194 vestra manus -o quidquid discrimine gessit, transcurrens egit Stilicho [*i. diu incerto eventu*]). TAC. ann. 4, 12 *Germanici liberorum* non -a successio (*erat; i. quin successuri essent, non -um erat*). IVST. 13, 2, 6 negat differenda in partus (*Roxanes*) -os consilia. EVTR. 10, 14, 1 non -a iam calamitate. *nota*: APVL. met. 6, 5 (*Psyche*) ad -um obsequium, immo ad certum exitium praeparata (*i. e. dubitandum erat, num ei quicquam proforet, si in Veneris potestatem se permisisset*). CIC. part. 96 de incerto statu fortunae -isque eventis (CVRT. 4, 16, 28 -o adhuc pugnae eventu pro victore se gessit. QVINT. decl. 249 p. 22, 13. TAC. ann. 2, 18 *catenas* in Romanos, ut non -o eventu, portaverant. AMM. 27, 10, 6 CLAVD. 5, 199. ZACCH. 1, 30 p. 1099^{B} -os ... exspectare proventus). CIC. Rab. Post. 21 et consilio certo et spe non -a ([Att. 10, 8, 6 quadam spe non -a. epist. 3, 6, 4. 15, 4, 13]. Att. 3, 9, 2 de spe minime -a et plane explorata. LIV. 3, 2, 3 haud -a spe profectus ([*Polyb. 3, 64, 3* ἀναμφισβήτητον ... τὴν τοῦ νικᾶν ἐλπίδα]. 7, 16, 5. 8, 36, 8. 25, 21, 1. 8, 2, 5 haud in -a spe erant ... urbis ... potiundae). *sine neg.*: CIC. inv. 2, 27 -a spe impulsum certum in periculum se committere. Att. 8, 13, 1 spes -a pacis. OV. epist. 9, 42 speque timor -a spesque timore cadit. LIV. 10, 6, 11 in quorum spem -am erat certatum. MANIL. 5, 84 spemque sub extremo -am suspendere casu [*iunge* -am suspendere]. VAL. MAX. 2, 4, 5 spe tamen -a praesentem metum vincente. CELS. 7, 16, 1 -a spes certa desperatione est melior. IVST. 19, 2, 11 -a antea spe et suspenso metu incerta ... expectatione). CAES. Gall. 7, 80, 6 cum a meridie prope ad solis occasum -a victoria pugnaretur (BELL. Hisp. 25, 5 inter bellatores principes -a erat posita victoria [*cf.* 29, 5 *p. 2120, 49*]. SALL. rep. 1, 4, 4 etiam tum -a victoria. LIV. 1, 36, 2. 10, 35, 10 armatis ... -am victoriam esse; qui nudus ... hostem maneat, ei aut mortem aut servitutem patiendam. QVINT. decl. 246 p. 8, 18. LIV. 9, 21, 6 victoria sicut sera, ita nec -a nec varia fuit [24, 42, 5]. 9, 27, 12 haud [22, 49, 4]. 9, 40, 18 nec -a nec difficili victoria dimicat. 25, 35, 2 alteram pro haud -a parem victoriam exspectantes. EVTR. 10, 10, 1 haud -am victoriam ... amisit. *adde* IVV. 11, 181 *Vergilii* -am facientia carmina palmam *Homeri*). LIV. 34, 17, 3 milites veteres ... haud -am pugnam fecerunt (30, 18, 9 proelium -um. 35, 39, 2 aliquamdiu -um proelium fuit. 36, 38, 3 duas amplius horas -um certamen sustinuere. 36, 39, 7 qui iam tertium ibi annum -o detineretur bello. PROP. 2, 27, 8 Mavors -as miscet utrimque manus. VELL. 2, 55, 3 plus quam -o Marte. LVCAN. 4, 389 tot -ae restant acies. SIL. 7, 271 *Fabius nolebat* -a morsus famae depellere pugna. FRONTIN. strat. 2, 4, 11. TAC. Germ 6 corpora suorum etiam in -is proeliis referunt. ORIGO Const. 5, 16 post -um certamen. 5, 17 post -um ac diuturnum proelium).

b *de animantibus*: OV. met. 5, 145 matre Palaestina, -o genitore creatus. 12, 61 -oque auctore Susurri. trist. 2, 352 pater. LIV. 4, 8, 1 sequitur annus haud -is consulibus. 5, 47, 9 reum haud -um eius noxae. 38, 17, 9 maioribus nostris cum haud -is Gallis ... res erat; hi iam degeneres sunt. SEN. benef. 7, 30, 2 ut ex amico -o fiat non -us inimicus. PLIN. nat. 10, 88 oscines ... fetus faciunt ... ante solstitium ... -os, post solstitium vitales. STAT. Theb. 2, 445 -o pigeat parere tyranno. non parcit populis regnum breve (*de quo, num diu regnaturus sit, non constat*). CLAVD. DON. Aen. 2, 590 Venus non ... -a aut incerta, sed manifesta veniens. 8, 32 deus ipse ... non occultus aut -us. *v. etiam p. 2111, 30. 2112, 17 sqq.*

c *ad B 1 structurae* (*neutr. impers. v. infra l. 46*): α *c. supino* (*cf. p. 2118, 33*): STAT. Theb. 10, 391 nescio quid visu -um incertumque (*cf.* 3, 42:) β *c. infin. epexegetico*: STAT. Theb. 3, 42 -usque notari (*i. -us cognitu,* χαλεπὸς γνῶναι; *cf.* 10, 759 manifestus nosci). γ *c. genetivo rei, de qua dubitatur*: LVCAN. 7, 611 non te funesta scelerum mercede potitum, sed -um fati ... aspiciens *morior* (ADNOT. Lucan. 7, 610 adhuc in exitu -o constitutum). STAT. Theb. 8, 587 (*Tydeus Atyn prostratum*) praeterit hau -um fati (*i. leti*). *melius ad p. 2118, 48 referuntur*: APVL. met. 5, 28 adustum Cupidinem ... -um salutis iacere. MARCELL. med. 16, 88 *hoc* remedium etiam vitae -os sanat. *aliter etiam* STAT. Theb. 12, 560 *v. p. 2110, 74. cf.* 9, 493 *p. 2120, 70.* δ *c. praep.* inter: *v. p. 2110, 37.* ε *c. enunt. interrog.*: LIV. 34, 62, 4 hanc tum regionem ... -ae possessionis, sui regni an Carthaginiensium esset, effecerat. SEN. nat. 3, 26, 4 Tigris ... absorbetur et ... longe remoto loco, non tamen -us, an idem sit, emergit (*valet i. q. non -um est, quin idem sit*). LVCAN. 5, 602 et -um pendet, vento cui concidat, aequor. 10, 66 (*in pugna Actiaca*) fuit -us ... casus, an mundum, ne nostra quidem, matrona teneret (an *affirmat.*). PLIN. nat. 16, 3 -amque terrae [sit] an partem maris (-umque *E, quod praefero coll.* 11, 74 *p. 2113, 43.* 34, 43 *p. 2114, 17*). ζ *sequ.* quin: LIV. 21, 3, 1 in Hasdrubalis locum haud -a res fuit, quin *eqs.* 21, 36, 4 haud -a res visa, quin circumduceret agmen (*v. ad* 3, 4, 2 *p. 2114, 59*). 24, 42, 3 haut -a ⟨res⟩ fuit, quin ... potuerint. η *c. acc. c. inf.*: COD. Iust. 2, 4, 13, 2 nec enim -i iuris est dominos ... teneri ... non posse. *nota locutionem non negatam* (*cf. p. 2116, 66*) ROMVL. fab. Aesop. ed. Thiele 32 rec. gall. 12 et in illis -a est fides servare (*sc. fidem*) quemquam sibi (*ceterum interpretatio incerta*). ϑ *c. nom. c. inf.*: APVL. met. 9, 25 non erat -us aliquid ... tristius ... cogitare. COD. Theod. 6, 6, 1 (*consul consulari*) praeferendus ⟨h⟩aut -us est (*T*; -o *R*; *quamquam nom. c. inf. etiam* 3, 9, 1 *lex*, quae de hoc articulo non dubitatur emissa, *locutio* haut -o *hoc uno loco exstat, tamen quid scribendum sit, -um manet*).

ad B 1: **neutrum impersonale:** GLOSS. IV 125, 32 non -um verum. a *absolute*: PLAVT. Poen. 737 homo furti sese adstringet. :: hau -um id quidemst. TER. Andr. 399 itan credis? :: haud -um id quidemst. Haut. 607 -um id est? 911 si dat. :: an -um id tibi est? Phorm. 774 etiamne id -umst? Eun. 129 -umne id est? CIC. Caecin. 97 quid ego commemorem? -um esse nemini vestrum certo scio. Flacc. 83 num -um est? de orat. 1, 240 *respondit* nec -um esse posse. orat. 68 id *non* -um est. leg. 3, 33 an etiam id -um est? epist. 1, 7, 5 si exploratum tibi sit ..., si -um sit *eqs.* 4, 15, 1 cognovi ..., quod mihi -um non fuit. 1, 9, 25 quamquam ne id quidem valde -um est. LIV. 36, 9, 10 — neque enim -um erat —. SVET. Aug. 71, 1 VLP. dig. 42, 8, 6, 13. TERT. paenit. 8, 2 id si dubitas, evolve *evangelium* ... non comminaretur autem non paenitenti, si non ignosceret paenitenti. -um, si nōn et alibi hanc *clementiam* demonstrasset. PLAVT. Capt. 892 -um habebis etiam, sancte quom ego iurem tibi? SPART. Pesc. 1, 3 quod quidem -um ... habetur (*cf. p. 2126, 4*). LACT. inst. 2, 7, 7 ne quid omnino -um relinquatur (*cf. p. 2126, 6*). LVCAN. 2, 344 nec -um ... quaeratur (*i.* ἅτε ἄδηλον ὄν. CARM. epigr. 678 ne -um ... quaeratur). *nota coordinationem in imitatione sermonis vulgaris* IVV. 10, 82 nil -um, magna est fornacula. *cf. s. v.* dubito *p. 2100, 56.*

b *c. praep.*: CIC. Verr. II 4, 91 de istius facto -um esse nemini *potest* (Att. 11, 6, 5 de Pompei exitu mihi -um numquam fuit. 12, 23, 3 de Magala -um non mihi erat. BRVT. Cic. epist. 11, 9, 2 mihi persuasissimumst Lepidum recte facturum numquam, si forte vobis id de hoc -um est). de orat. 1, 241 ut de earum iure -um esse non possit. OV. met. 4, 545 nec -um de morte (*sc. esse*) ratae. SEN. dial. 5, 4, 1 ut de ceteris -um sit, nulli certe adfectui peior est vultus (*quam irae*). nat. 2, 7, 2 nec de unitate earum -um est. QVINT. inst. 7, 3, 4. 7, 5, 3 de altero intellectu certum est, de altero -um. EPIST. pontif. 1056 (Conc.^{S} IV 2 p. 131) 145 dum de eius errore occultum adhuc et -um fuit. *adde*: CIC. Att. 4, 8, 1 in oppido est quiddam, de quo est -um, sitne venale. SEN. benef. 7, 17, 2 de hoc non est -um, quin illi ... debeam reddere. COLVM. 6 praef. 5 de secundo tamen responso -um non est, quin. SVLP. SEV. chron. 2, 36, 3 de Photino -um non erat merito fuisse damnatum. LIV. 42, 33, 6 si quid in ea re -um esset. PLIN. nat. 36, 201 (*de igne*:) inmensa ... rerum naturae portio et in qua -um sit, plura absumat an pariat. QVINT. decl. 314 p. 234, 29 hoc in alio genere causae -um est. ROMVL. fab.

[Rathart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Aesop. ed. Thiele 32 rec. vet. 11 et in illis est -um fidem servare quemquam sibi. OV. Pont. 1, 3, 72 inter *v. l. 8*. SOL. 1, 76 super hoc nihil -um (*i. de hac re dubitandum non est*).

c *c. enunt. interrog.*: α *simplici pronominali*: CIC. Verr. II 4, 138 primo nobis fuit -um, quid ageremus. inv. 1, 48 cum -um esset, quale haberi oporteret. epist. 13, 55, 2 mihi ... diu -um fuit, quid ad te potissimum scriberem. OV. met. 11, 717 primoque, quid illud esset, erat -um. Pont. 1, 3, 72 inter quas -um, quae prior esset, erat. LVCAN. 9, 19 -umque manebat, quem dominum mundi facerent civilia bella. STAT. Theb. 3, 454. HYG. astr. 4, 14 ne -um fiat, quare solis eclipsis fieri possit. PANEG. 8 (5), 10, 1 etiamsi ... quibus nos opibus levaturus esses, -um reliquisses. PAPIN. dig. 40, 5, 22, 2 ne -um et obscurum esset, cuius libertus fieret. *nota interclusionem (cf. p. 2114, 7)*: PAVL. dig. 34, 2, 32, 2 quae -um est cuius generis sint (*sequ.* quae certum est eius generis non esse). *aliter* CLAVD. rapt. Pros. 3, 207 cum subito — -um, quonam monstrante latebras rescierit — Cytherea venit (*cf. p. 2114, 20*). non -um, quid *sim. idem valet atque* non -um, quin (*v. etiam l. 67, p. 2114, 4 et s. v.* dubito *p. 2083, 67. 2089, 13*): TRAG. inc. 122 quid meritus hic sit, -um ⟨id⟩ an cuiquam fuat? (CIC. Verr. II 1, 100 nisi forte id etiam -um est, quo modo iste praetor factus sit. Catil. 4, 10 iam hoc nemini -um est, ... quid ... iudicarit). CIC. Verr. II 5, 61 cui potest esse -um, quam ob rem ... molestiam cum suspicione susceperis? Cluent. 63 cum esset nemini -um, quid iudicari necesse esset. Sest. 113 quod iudicium ... futurum sit, nemini -um esse debet. leg. 1, 20 fin. 4, 59 epist. 4, 22. CAEL. Cic. epist. 8, 8, 1 -um illi non erat, quid futurum esset. LIV. 8, 3, 10 haud cuiquam -um erat, super qua re accirentur. 40, 21, 10. QVINT. decl. 270 p. 106, 27 -um est scilicet, quid factura fuerit. TAC. hist. 4, 35 SVET. Claud. 4, 7 CLAVD. DON. Aen. 8, 112 a SVLP. SEV. Mart. 13, 5. β *simplici coniunctionali (v. etiam p. 2114, 21 sq.)*: CIC. fin. 4, 67 illud -um, ad id, quod summum bonum dicitis, ecquaenam possit fieri accessio. SALL. or. Macri 8 an -um habetis, num officere quid vobis ... possit? (*valet idem atque 'quin nihil'; cf. s. v.* dubito *p. 2082, 18*). CIC. Att. 4, 8, 7 in oppido est quiddam, de quo est -um, sitne venale. OV. epist. 19, 43 sit -um, possisne capi, captabere certe. LIV. 45, 22, 1 peccaverimusne, adhuc -um est. HEGES. 3, 26, 1 l. 13 superioris aevi -o (*abl. abs.*), utrum de lacu, cui Genesar nomen, exoreretur, Philippus falsam opinionem redarguit (*Ios. bell. Iud. 3, 512* ἀγνοούμενος δὲ τέως ... [ἐκ τοῦ Πανείου] ἄρχεσθαι διὰ ... Φιλίππου ἠλέγχθη. *affirmat igitur*). SALL. hist. frg. 2, 56 -um an insula sit (*vere dubitative etiam* CELS. 8, 2, 3 si quando ... an altius descenderit utrumlibet, -um est. PLIN. nat. 11, 74 -um, an habeant aculeos, quia non egrediuntur. QVINT. inst. 7, 6, 3 an eadem huius causa sit, -um est. TAC. hist. 1, 8 an imperare noluisset, -um. ann. 1, 5 extincto Maximo, -um an quaesita morte. FLOR. epit. 2, 16, 2 legatos ..., -um an et manu, certe oratione violavit. 4, 2, 91 -um an ipso volente. GAIVS dig. 30, 69, 5 si -um sit, an ... vivat. inst. 4, 89 VLP. dig. 4, 3, 7, 3. 26, 10, 1, 4. 1, 13, 1 pr. PAVL. dig. 42, 5, 4. sent. 3, 6, 71 aucupes an inter urbana ministeria contineantur, -um remansit. PRISC. gramm. II 123, 10 -um, an sint derivata). OV. am. 3, 12, 13 an prosint, -um, nocuerunt carmina semper (*ad negationem vergit etiam* CVRT. 3, 8, 21 sicut -um esset, an vinceret, ita illud utique certum esse honeste ... moriturum. SEN. benef. 2, 24, 3 alius [*beneficium accipit*] supine, ut -um praestanti relinquat, an senserit. dial. 1, 3, 11 *vix* -um sit, an ... plures nasci Reguli quam Maecenates velint. epist. 58, 28 quae adeo pretiosa non sunt, ut, an sint omnino, -um sit. 63, 9. COLVM. arb. 1, 3 -um est, an legendis seminibus adhibuerit diligentiam. QVINT. decl. 277 p. 131, 10 qui an nasci posset, -um fuit. PLIN. epist. 7, 10, 3 quam -um est, an merito accusetur, qui an omnino accusetur, incertum est? HIER. epist. 22, 38, 2 -um, an virgo sit talis. *nota* PANEG. 12 [2], 16, 1 humilis haec virtus -umque an virtus iudicabatur). SEN. contr. 9, 1, 11 in quo adeo non est -um, an (= *quin*) beneficium non dederit, ut -um sit, an receperit (*affirmative etiam* QVINT. inst. 5, 6, 6 *nolle* -um cuiquam relinquere, an peierarit. POMPON. dig. 42, 1, 30 si -um sit, an *donatio* donatoris facultates exhaurire possit). non -um, an *sim. idem valet quod* non -um, quin (*v. etiam supra l. 18*): SEN. contr. 9, 1, 11 *v. supra l. 63.* SEN. epist. 106, 8 numquid est -um, an id, quo quid tangi potest, corpus sit? QVINT. decl. 336 p. 324, 14 num alioqui -um est ..., an ego tibi parte agri mea cessurus non fuerim, nisi ...? quin ... recepturus fuerim id, quod retines? *cf. etiam* SEN. epist. 117, 26 *p. 2120, 76.* γ *disiunctivo*: VARRO ling. 6, 5 crepusculum dies etiam nunc sit an iam nox, multis -um. 7, 77 id -um tempus noctis an diei sit. CIC. div. in Caec. 15 si esset -um, petissent necne. nat. deor. 1, 86 -um est, utrum ... an. CAES. Gall. 6, 31, 1 Ambiorix copias suas iudicione non conduxerit ... an tempore exclusus ..., -um est. LIV. 34, 62, 4 OV. met. 6, 678. VAL. MAX. 3, 2, 33 -um reliquisti, inter undasne pugnam fortiorem ederis an in terra vocem miseris. LVCAN. 7, 172. STAT. Theb. 7, 742 -umque tuenti, presserit infestos onus impuleritne iugales. QVINT. inst. 6, 3, 83 PLIN. paneg. 1, 1. epist. 10, 41, 4 incertum, utrum ... an ..., hoc quoque -um *eqs.* 4, 11, 8 blandiens haec an inridens ... dixerit, -um est: dixit (6, 25, 4 interceptusne sit a suis an cum suis, -um: certe non ... apparuit. FLOR. epit. 2, 11, 2 fuerint ... an simulaverit, -um; certe ... 3, 3, 8 -ne ... an ..., -um; certe ... *cf.* PLIN. epist. 3, 9, 32 *s. v.* dubito *p. 2083, 36*). CELS. dig. 28, 5, 60 (59), 6 POMPON. dig. 30, 26, 2 CLAVD. DON. Aen. 4, 685. *valet idem quod* quin (*v. etiam p. 2113, 18*): CIC. Caecin. 31 an ... -um vobis fuit, inesse vis aliqua videretur necne? (*i. -um esse non debebat, quin inesset*). 69 non -um est, utrum iudices an iuris consulti vituperandi sint. *nota interpositionem (cf. p. 2113, 14)*: SEN. contr. 10, 5, 9 Parrhasius -um est studiosius pingat an saeviat. SVET. Tib. 22 quos codicillos -um fuit Augustusne ... reliquisset ... an ... Livia ... dictasset. δ *nota ellipsin vocis est saepe cum ellipsi verbi enuntiati interrog. et cum parenthesi coniunctam*: OV. met. 6, 678 Erectheus, iustitia -um validisne potentior armis. fast. 6, 503 lucus erat — -um Semelae Stimulaene vocetur —: Maenadas Ausonias incoluisse ferunt. Pont. 3, 1, 18 qui potus -um sistat alatne sitim. 4, 7, 23 nam — -um positu melius defensa manune — urbs erat *eqs.* trist. 4, 4, 69 -um pius an sceleratus, Orestes. POMP. TROG. Iust. 38, 7, 6 bello -um facili magis an uberi. PLIN. nat. 34, 43 Tuscanicum Apollinem, -um aere mirabiliorem an pulchritudine. 16, 3 *v. p. 2112, 32.* STAT. silv. 4, 4, 21 Gallus ..., -um morumne probandus ingeniine bonis. QVINT. inst. 7, 2, 52 codicilli -um ad quem scripti (TAC. ann. 1, 5 extincto Maximo, -um an quaesita morte. FLOR. epit. 1, 1, 8 Remus ... -um an iussu fratris, occisus est. 2, 6, 17 *Varro* fugit, *Paulus* occisus est, -um, uter maiore animo. *cf. p. 2113, 16*). FLOR. epist. 1, 1, 12 -um, clipeos an armillas. 2, 14, 3 -um liber an servus, mercennarius certe. SVET. Iul. 58, 1 in obeundis expeditionibus -um cautior an audentior. Aug. 28, 1 -um eventu meliore an voluntate. Tib. 10, 1 -um uxorisne taedio ... an ut ... AMPEL. 16, 2. PORPH. vita Hor p. 1, 3 patria Venusia ortus, -um Apulus an Lucanus.

d *c. enuntiato coniunctionali*: α **quin** (PLAC. Gloss.[L] IV D 15 -um quin: numquid -um): TER. Andr. 172 non -umst, quin uxorem nolit filius (GLOSS. V 537, 26 non -um manifestum). 391 hoc haud -umst, quin Chremes tibi non det gnatam (GLOSS. V 534, 47 haud -um certum). 530 haud -umst mihi, ... quin eum merito possim cogere. Eun. 997 Ad. 976 VARRO ling. 6, 94. 10, 54 rust. 1, 11, 2. 3, 1, 1 quidni ... -um non est, quin *eqs* RHET. Her. 2, 19, 30. CIC. (*cf. s. v.* dubito *p. 2086, 68*) S. Rosc. 107 num ergo -um est, quin ... obtulerint? div. in Caec. 17 quasi vero -um sit. Verr. II 2, 30 -um nemini est. 143 non opinor, esset -um. 145 num cui -um esse poterit? II 3, 172 -umne est? II 5, 1 nemini video -um esse. 78 et nunc cuiquam credo esse -um. Caecin. 51 an hoc -um est? Cluent. 102 potest esse -um? Manil. 42 certe nemini -um est. prov. 24 num est igitur -um ex iis rebus, quas is egit ..., quin *eqs.* (Att. 13, 45, 1 ex his litteris non videbatur esse -um, quin ante eam diem venturus esset [*cf. p. 2116, 17. 2124, 59. 65*]). de orat. 2, 317. fin. 1, 54 non potest esse -um, quin *voluptas* sit summum ... bonum. Tusc. 5, 40. div. 2, 96 illudne -um est, quin multi, cum ita nati essent, ut quaedam (*membra*) ... depravata haberent, restituerentur et corrigerentur? (*'restituti sint' exspectes; tempus accommodatum est praeterito* nati essent). Att. 7, 21, 2. 8, 11 d, 3 cumque nec mihi nec fratri meo -um esset, quin Brundisium contenderemus (*i. quin contendere deberemus; similiter* Brut. 189 quando autem -um fuisset apud patres nostros, eligendi cui patroni daretur optio, quin aut Antonium optaret aut Crassum? *cf. etiam* LIV. 3, 4, 2 *l. 58*). epist. 13, 18, 1 quod tamen -um nobis, quin ita futurum fuerit, non erat. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 6, 4 quin ei ... pecuniam debuerit civitas, non est -um. CIC. Rab. Post. 4 erat nemini -um, quin is in regnum restitueretur (*i. quin futurum esset, ut restitueretur*). BELL. Hisp. 29, 3 non habuit -um, quin ... ad dimicandum adversarii procederent. LIV. 3, 4, 2 haud -um erat, quin cum Aequis alter consul bellum gereret [*i. 'gesturus esset' aut 'gerere deberet'; cf. Weissenborn-Müller ad 2, 55, 9*]. 9, 2, 5 haud erat -um, quin Lucerinis opem Romanus ferret. 4, 16, 6 *v. p. 2108, 20.* 9, 38, 9 nec quin Cursor Papirius *dictator* diceretur, ... -um cuiquam erat. 10, 22, 1 nemini -um erat, quin ... destinaretur. 21, 36, 4 *v. p. 2112, 35*). LVCR. 4, 533 haud igitur -umst, quin voces verbaque constent corporeis e principiis. 4, 920 CAES. Gall. 1, 3, 7 SALL. rep. 2, 13, 6 in Tull. 4 NEP. Hann. 2, 5 VITR. 5, 6, 9. 6, 2, 4 non puto oportere esse -um. LIV. 28, 17, 4 haud cuiquam -o (*abl. abs. cf. p. 2125, 68*). 31, 7, 4. FEST. Gloss.[L] IV p. 310[a] (p. 201 M.) non -um facit ... C. Gracchus, cum ait. p. 362[a] (p. 254 M.) quispiam quin significet aliquis ... -um non est. VAL. MAX. 7, 4, 1 CELS. 1 prooem. 14 CVRT. 7, 1, 9. SEN. benef. 3, 28, 1 num -um est, quin beneficium aliquando a servo dominus accipiat? 5, 20, 1 non -um est, quin beneficium sit etiam invito prodesse. epist. 90, 44 neque enim -um est, quin meliora mundus nondum effetus ediderit. nat. 1, 4, 1 nec -um cuiquam relinquitur, quin arcus imago solis sit (HIL. c. Const. 4 nec -um relinqueretur, quin persecutores essent. *cf. infra p. 2126, 6*). COLVM. 1, 3, 10. PLIN. nat. 34, 34 signa Tuscanica ... quin in Etruria factitata sint, non est -um. PS. SALL. in Tull. 4 QVINT. inst. 3, 2, 1. 10, 1, 5. decl. 248 p. 16, 23 num -um est? (p. 19, 3. 273 p. 118, 28). PS. QVINT. decl. 6, 13 p. 123, 10 non dubito fore -um, quin ius in hac lege fuerit et mihi (*legendum aut* ⟨non⟩ fore -um *aut* non puto fore -um, *nisi forte iam auctor vitium commisit*). FLOR. epit. 2, 6, 19. SVET. Otho 9, 1 nemini. IAVOL. dig. 7, 1, 54 CELS. dig. 35, 2, 50. NERAT. dig. 3, 14, 58 quin ... possit, -um non est. IVLIAN. dig.

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

5, 3, 54, 1 quin . . . possit, -um non est. VAL. dig. 36, 1, 70 (68) pr. GAIVS dig. 32, 14 pr. non -um est, quin . . . cogenda est. VLP. coll. Mos. 1, 6, 3 quid -um est, quin occidendi animo percusserit? dig. 40, 7, 6, 1 quin servus hostium sit, nequaquam -um est. PAVL. dig. 10, 3, 14, 3. 26, 5, 19 pr. GELL. 14, 2, 9 ac nihil esse -um dicebant, quin absolvendus foret. PORPH. Hor. carm. 3, 27, 57. LACT. inst. 5, 1, 1 non est aput me -um. 1, 11, 14. 4, 24, 2 VVLG. num. 32, 23 SVLP. SEV. dial. 2, 14, 4. 3, 11, 5 MART. CAP. 6, 607 SALV. gub. 6, 38. 8, 8. BOETH. herm. sec. 2, 6 p. 119, 17 si . . . est . . ., -um non est, quin . . . conveniat (2, 7 p. 170, 19. 174, 28 in Porph. comm. pr. 1, 9 p. 22, 8. 1, 10 p. 26, 1. 9 sec. 1, 3 p. 141, 18 mus. 1, 2 p. 187, 1. 1, 31 p. 222, 11. 3, 7 p. 278, 2. *cf. l. 50. 69*). in Porph. comm. pr. 1, 27 p. 79, 5 non est -um, quin . . . sunt (1, 24 p. 74, 21 quin . . . discrepabit. 1, 27 p. 80, 11 praedicabitur). *adde* SEN. benef. 7, 17, 2 de hoc non est -um, quin illi debeam reddere . . . de altero beneficii genere dubitatur. COLVM. 6 praef. de secundo tamen responso -um non est, quin *eqs.* *nota ellipsin et interclusionem* (*significat f. i. q. scilicet, id est; cf. l. 56. p. 2123, 27 sqq.*): HIER. epist. 29, 3, 3 accepit mater eius — haud -um, quin Michae — argentum. PAVLA Hier. epist. 46, 6, 1 occidet illos — haud -um quin prophetas — bestia. VVLG. Esth. 15, 1 et mandavit ei — haud -um quin esset Mardochaeus —, ut *eqs.* *cf.* HIER. epist. 18 A, 6, 6 quaerimus, ubi sit hoc incendium salutare. nulli -um, quin in sacris voluminibus. 49, 14, 6 'socii eius, qui non est' — haud -um quin diaboli. 65, 10, 2 'per dominum deum caeli', non -um, quin per eum, qui de eius erat semine nasciturus. in Is. 26, 5 p. 295^C 'conculcabit eam pes . . .' haud -um quin Christi. 49, 22 p. 472^D 'signum suum exaltabit in populis', haud -um quin vexillum crucis. 66, 13 p. 662^C 'videbunt' autem haud -um quin deum. *cf. etiam* VITA Caril. Migne 74, 1258^B 'ibunt' haud dubium sancti 'de virtute in virtutem'. *nota* quin *voce* quod *continuatum: infra l. 58.*

β **quod:** PROB. inst. gramm. IV 142, 36 iam nulli -um est, quod . . . incurrant. FILASTR. 97, 3 quod caro sine anima non possit eloqui, non est -um. 109, 1. 108, 5. 130, 8 AMBR. Cain et Ab. 2, 9, 31. VVLG. exod. 10, 10 cui -um est, quod pessime cogitetis? I Tim. 6, 7 nihil enim intulimus in hunc mundum: haud -um, quod nec auferre quid possumus (οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν δυνάμεθα [*legisse videtur* δῆλον ὅτι]. ITALA [Pelag.] verum quia). RVFIN. apol. Orig. 2 p. 559^B -um non est quod . . . praedicebat. AVG. civ. 12, 9 p. 524, 7 D. si cum ipsis, non -um, quod ab illo facta sit, a quo et ipsi. corrept. 7, 13 quod et procuratur eis audiendum evangelium. VINDIC. epist. ad Valent. 5 quod . . . amarescunt. CASSIAN. conl. 17, 17, 2 fugisset. PROSP. resp. ad Vinc. 7 nolunt. in psalm. 106, 32 agantur. CAEL. AVR. acut. 1, 17, 178 oryza vero quod stringat nulli -um est. 3, 4, 26 laqueus autem quod praefocationem augeat, nulli -um est. SALV. ecl. 1, 24 quod . . . debemus. 2, 27 permanebit. gub. 3, 17 quod . . . imitatus sit, nulli -um est. 6, 60 quod laedunt deum. FAVST. REI. grat. 2, 9 p. 80, 29 examinetur. PRISC. gramm. II 439, 13 respondebimus. BOETH. arithm. 2, 44 p. 146, 15 videantur. mus. 1, 2 p. 187, 1 si verisimile est . . ., non est -um, quod . . . possit (in Porph. comm. pr. 2, 4 p. 93, 3. *cf. supra l. 9*). CASSIOD. in psalm. 7 concl. deputetur. GREG. TVR. Franc. 1, 1 praetulisset. 1, 10 p. 40, 15 gesserit. vit. patr. 3 prooem. p. 672, 9 possint. COD. Iust. de emend. cod. 4 nemini -um est, quod . . . constituatur. VITA Caes. Arel. 2, 5 nulli -um est, quod . . . psallebat. BAVDON. 19. 20. *f. i. q. videlicet, scilicet:* AVG. civ. 22, 29 p. 623, 26 D. 'superat . . . omnem intellectum', non -um quod praeter suum. *cf. supra l. 17 sqq.* *nota* HIER. in Ier. 1, 26, 2 nullique -um, quin Nilus aquas turbidas habeat et quod . . . Eufraten significet.

γ **quia:** AMBR. Noe 15, 53 non est -um, quia . . . deflagrat. CHROMAT. beat. 8. CONC.^S I 3 vers. Tur. p. 43, 29 quia . . . nostras animas non prodemus, . . . -um non est (*gr. I 1, 1 p. 108, 30* ὅτι . . . ἀμφίβολον). GREG. M. moral. 8, 89 quia sine fine reprobos cruciet . . . -um non est. NICET. spir. 2 nulli autem -um puto esse, quia . . . praecipitat. ACT. Archel. 22, 6 quia . . . indigeat . . ., nulli -um est (68, 2. 37, 1).

δ **quoniam:** AVG. civ. 22, 29 p. 623, 20 D. quoniam nostrum quidem (*intellectum*) superat, non est -um. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 26 p. 78, 1 quodsi . . . est . . ., non est -um, quoniam . . . continet (*cf. supra l. 9*).

ε **ut** (*certe non exstat, id quod inde a Stephano lexicographi paene omnes adfirmant,* PLIN. (!) paneg. 8, 6 an -um est, ut dare posset imperium imperator qui reverentiam amiserat, auctoritate eius effectum, cui dabatur? *ubi patet* ut *ex* effectum, *ex* an -um est *autem acc. c. inf. pendere. finale autem est* ut: VEN. FORT. vita Leob. 24, 78 Leobinus . . . dum ingrederetur domum [*Baudolevi*], *Baudolevi* puella . . . efficitur mortua. nulli enim fideli constat [*i. est*] -um, [*sc. quin ideo deus hoc ita accidere voluerit,*] ut per resurrectionem [*i. resuscitationem*] puellae a mortuis nomen sancti antistitis clarificaretur in populis): *nota locutionem non negatam:* MVTIAN. Chrysost. hom. 25, 1 p. 389 extr. -um erat humanae ratiocinationi, ut ex vulva emortua . . . donaret filium (ἄπορον ἦν . . . δοῦναι).

d *c. acc. c. inf.:* PLAVT. Mil. 419 an -um tibi est eam esse hanc? TER. Hec. 326 perisse me una haud -umst. NEP. Con. 1, 3 nemini erat . . . -um, si affuisset, illam Athenienses calamitatem accepturos non fuisse. AETNA 308. LIV. 26, 27, 5 nec ulli -um erat humana id fraude factum esse. 41, 23, 9 nisi hoc -um alicui est, bellandum Romanis cum Perseo esse. MANIL. 4, 886 an -umst habitare deum sub pectore nostro? SEN. benef. 2, 17, 3. epist. 52, 15 damnum quidem fecisse philosophiam non erit -um, postquam prostituta est. COLVM. 1, 7, 5 quae utraque peccata plerumque vitio domini . . . conmitti . . . nihil -um est. 6, 18, 2. 6, 24, 4. 11, 3, 7 nulli. PLIN. nat. 2, 6 (*mundum*) viginti quattuor horarum spatio circumagi solis exortus et occasus haut -um reliquere. 2, 149 decidere (*lapides e caelo*) non erit -um (9, 18 esse auditum . . . piscibus non erit -um. 14, 115 nihil quidem ex his anno durare . . . non erit -um. 18, 290 alterutrum quidem fore in causa . . . non erit -um). 2, 152 cetera eiusdem naturae non multis -a esse video: grandinem conglaciato imbre gigni *eqs.* 2, 192 ventos in causa esse (*terrae motuum*) non -um reor. QVINT. inst. 1, 6, 11 unde non erat -um sic 'pepigi' nos dicere ut 'cecidi' (*cf. infra l. 29* secundum quod, *p. 2114, 42* ex). 8, 6, 36 FRONTIN. aq. 124 TAC. ann. 2, 36. 6, 23 quem egestate cibi peremptum haud -um, sponte vel necessitate, incertum habebatur. 2, 43 nec -um habebat se delectum, quin *eqs.* (2, 26 nec -um habebatur labare hostes. 3, 67 nec -um habebatur . . . teneri reum. 6, 19 ac ne -um haberetur magnitudinem pecuniae malo vertisse. 12, 61 neque -um habetur . . . potuisse tradi. MART. CAP. 8, 834. 835). PLIN. paneg. 8, 6 *v. p. 2115, 72.* 61, 6 nemini. epist. 8, 14, 20 VEL. gramm. VII 48, 5. SVET. Iul. 52, 3 ne cui omnino -um sit (Nero 22, 1. 26, 1). IAVOL. dig. 24, 1, 64 IVLIAN. dig. 48, 5, 5. SCAEV. dig. 2, 15, 3 pr. privatis actionibus non -um est non laedi ius ceterorum. VLP. dig. 19, 1, 13, 7. 21, 2, 17. 48, 18, 1, 20 TER. MAVR. 2812. TERT. pudic. 2 p. 224, 2 secundum quod (*cf. l. 16*) nemini -um est alia castigationem mereri, alia damnationem. patient. 4 p. 6, 6 cui -um sit . . .? LAMPR. Alex. 57, 3. TREB. trig. tyr. 10, 13 cuius gravissimum iudicium . . . fuisse non -um est. EDICT. Diocl. 1, 21. LACT. inst. 3, 8, 6 *Aristippum* . . . nemini -um est hominem non fuisse. epit. inst. 1, 1 esse (*providentiam*) nemini -um est. CHAR. gramm. I 111, 26 SERV. gramm. IV 454, 30 IVST. 9, 5, 5 HIL. in psalm. 1, 7 OPTAT. 2, 26 p. 66, 6 FILASTR. 107, 7. AVSON. 369, 12 haut -um Solem cuicumque insistere signo. SYMM. rel. 3, 17 AMM. 21, 13, 14 CLAVD. DON. Aen. 2, 455. AMBR. hex. 5, 12, 37. HIER. epist. 65, 11, 2 nulli (in Ier. 1, 9, 2. 5, 9, 2). RVFIN. apol. Orig. 5 p. 571^C -um non est non . . . haec humanis viribus . . . agi (μεῖζον ἢ κατὰ ἄνθρωπον τὸ πρᾶγμα εἶναι λέγειν οὐ διστάζομεν). AVG. civ. 8, 19 p. 348, 32 D. c. Faust. 22, 61 p. 657, 3 bapt. 4, 18, 25 un. eccl. 5, 9 SVLP. SEV. dial. 1, 6, 4 chron. 2, 5, 4. ROMVL. fab. Aesop. ed. Thiele 77 r. g. epim. non -um fieri posse ab unius consilio multos de periculo liberari. MART. CAP. (non -um est *21^ies. ex. gr.*) 6, 648 in Siculo etiam freto insulas esse non -um est. 7, 734 quid tetradem dicam? . . . quid quod quattuor anni tempora . . . esse non -um est? LEO M. epist. 165, 3 (οὐκ ἔστιν ἀμφίβολον ἡμᾶς ἐκδικεῖν). COD. Theod. 1, 2, 10. 2, 16, 1. 12, 1, 25. 12, 6, 5 AVELL. p. 77, 12. 138, 18 PROSP. carm. de ingrat. 566 carm. de prov. 839 resp. ad Gall. 1, 7 PS. PROSP. vocat. gent. 1, 17 CAEL. AVR. acut. 3, 8, 86. 2, 9, 47 SALV. gub. 7, 8 eccl. 2, 8 SIDON. epist. 8, 14, 5. CLAVD. MAM. anim. 1, 11 p. 51, 26 omnem, qui arbitratur, dubitare non -um est. 64, 10 FAVST. REI. grat. 1, 2 p. 12, 25 MARTYR. gramm. VII 168, 6 (CASSIOD. constat). BOETH. arithm. 1, 1 p. 12, 5. herm. pr. 1, 4 p. 67, 7 si . . . sunt . . ., non est -um . . . significare (in Porph. comm. pr. 1, 27 p. 81, 6 quod si ita est, non est -um genus quoque . . . praedicari posse. sec. 5, 11 p. 316, 4. 5, 20 p. 340 16. *cf. p. 2115, 9. 2122, 21*). CASSIOD. art. 5 p. 1209^B in psalm. 80 praef. GREG. TVR. Franc. 3, 31 p. 135, 6 Mart. 4, 47 vit. patr. 12, 3 p. 714, 7 NICET. spir. 7. COD. Iust. 5, 27, 9 pr. quod recte fieri minime -um est. de cod. emend. 3. 6, 23, 16 pr. non -um nec incertum est . . . fideicommissum relinqui posse. VITA Caes. Arel. 2, 26 ita ut nulli -um esset omnia ibidem concremanda (*i. concrematum iri*). *adde* SVLP. SEV. chron. 2, 36, 3 de Photino -um non erat merito fuisse damnatum. ROMVL. fab. Aesop. ed. Thiele 32 r. v. 11 et in illis est -um fidem servare quemquam sibi (*i. cuiquam. cf. p. 2112, 39. nota etiam locutionem non negatam; nam* LIV. 41, 23, 9 nisi hoc -um alicui est bellandum Romanis cum Perseo esse *idem valet atque 'nemini -um esse debet'*).

e *c. inf.:* CVLEX 194 cui ciasus sociarit opem numenve deorum, prodere sit -um (*i. difficile, cf. p. 2118, 30*). *adde:* PHYSIOGN. 46 nec -um erit pronuntiare de eo, qui ursae est similis, crudelem . . . esse (*i. non verebimur dicere. cf. p. 2107, 10*).

2 ***speciatim:*** **a** *peiorative de* ***fide:*** *α i. q.* ***infidus,*** *cui non creditur vel confidi non potest* (TER. Hec. 16 scibam -am fortunam esse scaenicam *et ceteros de fortuna locos rettulimus ad p. 2107, 35*): *de hominibus* (*pro substantivo p. 2117, 2*): ENN. ann. 274 at non sic -us fuit hostis Aeacida Burrus (*sc. ut Hannibal, de cuius fide data dubitare praestabat: Norden, Ennius u. Vergil p. 87 sq.*). LIV. 36, 21, 4 per quem, quae gesta essent, senatus . . . haud -o auctore sciret (OV. Pont. 3, 4, 37 -isque auctoribus usus. STAT. Theb. 9, 39 haud -o clades auctore *comperta* est. LACT. inst. 2, 7, 7 quae a multis et non -is traduntur auctoribus). 23, 28, 3 per -os infestosque populos. 24, 10, 13 neque hostibus neque -is sociis loci quicquam praebuit ad temptandum. OV. Pont. 4, 13, 1 o mihi non -os inter

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

memorande sodales. LVCAN. 8, 283 -i ... Mauri. TAC. ann. 3, 44 *v. p. 2106, 50.* FRONTIN. strat. 2 praef. 11 de -orum animis in fide retinendis (2, 11, 7 *v. p. 2104, 22*). PS. FRONTIN. strat. 4, 7, 36 ex -o in reliquum ... fidelem ... habuit equitem. AMM. 15, 5, 33 ut -um et mutabilem verebatur. *nota praepositionem*: EVTR. 10, 7, 2 sicut in nonnullos amicos -us, ita in reliquos egregius. *de rebus*: CIC. Verr. II 2, 105 cum te nos non opinione -a, sed tuis vestigiis persequamur (*fere i. q. vana*). dom. 11 res erat non in opinione -a, sed in praesenti periculo. POMP. Cic. Att. 8, 12a, 3 has XIIII cohortis, quas -o animo habeo (*est pro adiectivo, quod esset * dubianimas*). LIV. 1, 54, 6 -ae fidei videbatur (2, 21, 3. VELL. 1, 92, 2 fidelissimi ante Romanis, tum -a fide speculati fortunam *regi faverunt.* 2, 63, 3 Plancus deinde -a, id est sua fide, diu quarum esset partium, secum luctatus. VAL. MAX. 7, 3, 7 -a fide suspectum. 7, 4, 1 -am et suspectam semper societatis suae fidem. LVCAN. 2, 461 -am fidem fortuna ferebat. SVET. Claud. 15, 2 -a utrimque argumentorum fide. IVST. 11, 1, 6 gentes fidei -ae et mentis infidae. ORIGO Const. 6, 32 qui -ae fidei probantur). LIV. 44, 20, 7 sicut omnia de Eumene -a, ⟨ita⟩ Attali ... fidem nuntiabant. 26, 5, 14 criminibus -is (*i. q. vanis*). VELL. 2, 71, 1 -am spem armorum temptare *noluit.* SEN. epist. 104, 6 marcor ille corporis -i. Ag. 407ᵃ certa fari sors maris -i vetat. Herc. O. 670 non -os fovet illa toros (*sc. maritus fidem servat*). SVET. Aug. 17, 1 M. Antoni societatem semper -am et incertam (*cf.* VAL. MAX. 7, 4, 1 *supra l. 14*). PANEG. 11 (3), 6, 1 gentes ... adversum iugum nuper inpositum cervice -a contumaces. AMM. 18, 6, 23 fidei testimonia neque -a neque incerta. *β i. q. suspectus*: PLAVT. Epid. 647 hic sunt quadraginta minae. si quid erit -um, immutabo. SEN. contr. exc. 3, 2 (*de reo aequis sententiis absoluto*:) non absolutus parricida, sed -us. contr. 6, 6 decessit puella ... -is signis crudelitatis et veneni (9, 5 thema. CALP. decl. 40 [*syn.* 12 *et* 35 signis ambiguis]. LVCAN. 9, 1009 -is veritus se credere signis). SEN. Thy. 240 pars nulla generis tuta ab insidiis vacat, corrupta coniunx ... -us sanguis est. LVCAN. 9, 616 -umque venenum hausit (*i. e. fontem, quem venenatum ceteri suspicabantur; cf.* ADNOT. Lucan. quod esset incertum, an veneni potentiam obtineret hoc poculum). 9, 901 letifica -os explorant aspide partus (SIL. 1, 413 -am admoto subolem explorare ceraste. 10, 111 [*aquila*] explorat -os Phoebea lampade natos). PLIN. nat. 36, 170 in lapide -o. STAT. Ach. 1, 744 perlustrat Vlixes ... domum, si qua ... -a facies suspecta figura. TAC. ann. 3, 44 Galliarum civitates descivisse ..., -as Hispanias (*potest ad p. 2116, 73 vel 2106, 50 referri*). IVV. 7, 110 qui venit ad -um grandi cum codice nomen (SCHOL. argentarium significat, qui instantius debitum petit, si ei debitor coeperit esse suspectus). 7, 116 dicturus -a pro libertate (*i. in -um vocata*). *nota dativum*: LVCAN. 4, 698 infidusque novis ducibus -usque priori.

b *peiorative de* **bonitate:** *de* TER. Phorm. 342 *et* HOR. sat. 2, 2, 77 *v. p. 2108, 83 sqq.* MART. 3, 77, 6 pulpam de -o petasone voras (*sc. hircoso*). PLIN. epist. 6, 15, 3 est omnino Priscus -ae sanitatis (*i. de cuius sana mente dubites*). PARIS 1, 1, 20 mentis factus est -ae (VAL. MAX. negatur ... mente constitisse). MARCELL. med. 9, 3 -um auditum confirmat (*f. i. q. infirmum*). SVLP. SEV. epist. 2, 2 somnus ... levior incertusque ... suspensus ac -us (*fere i. q. levis*). CIC. Att. 11, 15, 4 suspicor coheredes -am nostram causam putare. LIV. 29, 14, 12 -a fama *hominis* ((*fere i. q. mala*). AVSON. 270, 3 *Vespasianus* -am in privato tempore famam ... princeps transtulit in melius. GLOSS. IV 372, 13 opinio: -a fama. SEN. dial. 5, 3, 5 quod iram, quasi -ae apud homines opinionis sit, infamem). PLIN. epist. 9, 13, 11 exercitum non sine magnis -isque sermonibus obtinebat. *adde* VAL. MAX. 6, 1, 5 -ae castitatis. CIRIS 63 istorum -is erroribus. TAC. Germ. 29 -ae possessionis solum occupavere (*i. non satis tutae, aliter p. 2109, 54*). ARATOR 1, 502 haec, in transcursu -i quae cernitur orbis, ad vitam datur esse via (*opponitur haec vana vita humana illi verae caelesti*).

c *de rebus adversis, quorum pericula num effugere possimus, dubitandum est* *α i. q. adversus, anceps*: SYNON. Cic. Char. gramm. 413, 27 B. anceps -um incertum ... periculum discrimen. PLAVT. Capt. 406 **rebus** in -is, egenis (Epid. 113 in re -a. Most. 1041 qui homo timidus erit in rebus -is, nauci non erit. Poen. 130 res multas ... -as, egenas, inopiosas consili. ACC. trag. 38 rebus -is [*cf.* CAEL. Cic. epist. 8, 16, 2]. CIC. epist. 5, 21, 3. PVBLIL. J 30 in rebus -is plurimi est audacia. SALL. Catil. 10, 2 labores, pericula, -as atque asperas res. 39, 3 ubi primum -is rebus novandi spes oblata est [*i. in -um deductis*]. Iug. 14, 5 in suis -is rebus. VERG. Aen. 6, 196 tuque o -is ne defice rebus. LIV. 1, 39, 3 rebus nostris -is. 3, 12, 4. 30, 30, 18 in bonis tuis rebus, nostris -is. 40, 21, 5 in rebus -is periclitari. VELL. 2, 112, 6 in -is rebus semet ipsae legiones adhortatae. PHAEDR. 5, 2, 15 qui re secunda fortis est, -a fugax. VAL. FL. 1, 248 TAC. ann. 2, 62 -is rebus *Marobodui.* IVST. 8, 2, 11. AVSON. Mos. 456 praesidiis -arum condita rerum ... horrea. AMM. 15, 3, 31 ut solet in -is rebus, audentior. 16, 12, 40. 17, 1, 7 ut enim rebus amat fieri -is et turbatis. 26, 5, 12 in rebus duris et -is. 25, 1, 1 ut solet in artis rebus et -is. 28, 5, 2 ut ... opitulatum rebus -is veniret. CLAVD. DON. Aen. 3, 360 in rebus -is et periculosis. 11, 304 in rebus -is asperisque). CIC. Verr. II 1, 38 coniunctio secundae -aeque fortunae. II 5, 1 -is formidolosisque temporibus (4 -a rei publicae tempora. Font. 42 hominem ... ad -a rei publicae tempora reservandum. HOR. carm. 4, 9, 36 animus ... secundis temporibus -isque rectus). CIC. Cluent. 58 casus *v. p. 2109, 17* (CATVLL. 64, 216 quem in -os cogor dimittere casus. HOR. sat. 2, 2, 108 ad casus -os [πρὸς τὰ ἀμφίβολα τῆς τύχης *Kiessling-Heinze*]. VELL. 2, 75, 2 *v. p. 2109, 18.* LVCAN. 5, 693 in -os casus et prona pericula mortis. HOMER. 721 in -os casus ... cecidi. STAT. silv. 2, 1, 221 et -os casus et caecae lubrica vitae effugit [*potest ad p. 2111, 36 spectare*]. TAC. hist. 3, 66 casibus -is reservatum. CARM. epigr. 420, 9 casus quos tulerim -os). PS. CIC. exil. 30 in -is vitae periculis (LVCR. 3, 55 in -is ... periclis ... adversisque in rebus. 3, 1076 in -is trepidare periclis). *β i. q. periculosus*: OV. Pont. 4, 10, 10 iactatus -o ... mari (SEN. Herc. f. 1253. LVCAN. 1, 686 Syrtim [9, 861 *nisi 'aestuans' significat: cf. A 2 a p. 2108, 51*]. 5, 492 ne retine -um cupientis ire per aequor. STAT. silv. 3, 2, 6 -o committitur alto. ANTH. 440, 12 *non* credat -is se mea puppis aquis. MAXIM. eleg. 1, 38 nec timui -o credere membra freto). GERM. 115 per -os ... ventos (CLAVD. 15, 487 adventus -i ... Austri. rapt. Pros. praef. 3 -is ... flatibus). OV. epist. 10, 128 *al.* vias *v. p. 2109, 20.* VAL. MAX. 1, 8, 6 conferti -o certamine terebantur. SEN. Ag. 309 rerum statum -um ac minacem. LVCAN. 6, 113 letumque minantis vellere ab ignotis -as radicibus herbas. AMM. 30, 1, 5 ut in magnis solet -isque terroribus, audacter magis quam considerate. PAVL. PETRIC. Mart. 4, 204 -os casus iamiam lapsura minatur. IORD. Get. 46 terra ... silvis consita, paludibus -a. CORIPP. Ioh. 2, 92 sollicitus campo -as committere pugnas. *γ i. q. imminens*: ANTH. 487 b 4 nutabat -a cum mihi morte salus. COD. Iust. 9, 16, 2 (*a. 243*) qui adgressorem ... in -o vitae discrimine constitutus occiderit. CLAVD. 15, 242 -o stabant Romana sub ictu. 5, 507 -o tibi pendula rupes immineat casu. 8, 88 in quos iam -us sese libraverat orbis. ARATOR 1, 467 -aque a morte remoti erexere caput. *δ i. q. difficilis*: CVLEX 194 *v. p. 2116, 69.* ANTH. 925, 1 qui -as artes per mystica dicta subibis. CORP. VIII 2728, 18 (*a. p. C. 152*) cuniculum -i operis. *cum supino* (*cf. p. 2112, 14*): SALL. Iug. 94, 2 quae -a nisui videbantur. PROP. 4, 4, 83 mons erat ascensu -us. *ε i. q. in periculis versans, periculis obiectus*: CIC. Att. 2, 4, 7 his temporibus, tam -a vita optimi cuiusque. SALL. rep. 2, 11, 1 quorum consilio antea -a res publica stabiliebatur. AETNA 600 terra -usque marique. OV. epist. 19, 199 *Cydippen* -am pavidi flevere parentes. SEN. Herc. O. 1147 regnum omne, genitor, aetheris -um tibi mors nostra faciet. COLVM. (CATO?) 1, 3, 2 (*in regione insalubri*) non modo perceptionem frugum, sed et vitam colonorum esse -am, vel potius mortem quaestu certiorem (*potest ad p. 2109, 28 et 2111, 13 pertinere*). VAL. FL. 4, 272 -um caput. STAT. Ach. 1, 117 salutiferas -is animantibus herbas. ARNOB. nat. 7, 50 p. 283, 21 sub *Hannibale* anceps et -a res Romana contremuit. PAVL. PETRIC. Mart. 2, 6 -am trepidus quo dirigo proram? CORIPP. Ioh. 1, 72 -ae succurrit moenibus urbis. 2, 439 ne quis ... in -is inferret proelia castris. 8, 94 non aliter, -is quam ferret proelia fossis. *nota genetivum* (*v. p. 2112, 22*): APVL. met. 5, 28 adustum Cupidinem ... -um salutis iacere (*potest ad p. 2106, 24 referri*). MARCELL. med. 16, 88 *hoc* remedium etiam -os vitae sanat.

d *de luce incerta* (*cf. p. 2127, 22*) *vel colore obscuro*: AMBR. in psalm. 118 serm. 13, 16, 2 lux -a maligna dicitur. VARRO frg. Serv. Aen. 2, 268 de crepusculo, quod est -a lux, — nam creperum -um significat (*cf. Thes. IV 1166, 36*), — quaeritur *sc. diei pars an noctis sit* (STRAB. 3, 1, 9 p. 140 τὸ τῆς Φωσφόρου ἱερόν, ἣν καλοῦσι λουκεμ δουβιαμ. OV. met. 11, 596 -aeque crepuscula lucis. SEN. Phaedr. 41 dum -a lux est. LVCAN. 4, 473 condidit umbra nox lucem -am. APVL. met. 9, 9 adhuc luce -a [PS. LACT. mort. pers. 12, 2. HIER. epist. 1, 13, 1]. AMM. 18, 8, 4 luce etiam tum -a. PS. AVG. de esu agni p. 1201 quando -a lux est ed adhuc lunae cornua non implentur. PETR. CHRYS. serm. 82 p. 431ᴬ lucem -am non minus cordis videntur sustinere quam corporis. 87 p. 445ᴬ inter hiemales ac nubibus et nebulis -as luces. CYPR. GALL. iud. 582 occiduus -o pallebat lumine mundus. CASSIOD. in psalm. 100, 11 quando in nobis suggestiones diabolicae velut -a crepuscula coeperint apparere, tunc oratione debent eici). VERG. georg. 1, 252 tempestates -o praediscere caelo ([*i. etiamsi nubibus obscuratum sit*] SEN. epist. 53, 2 -o et inpendente caelo. PS. QVINT. decl. 13, 17 praevidere tempestates nec -o se caelo tradere). OV. met. 4, 401 tempus ..., quod tu nec tenebras nec posses dicere lucem, sed cum luce tamen -ae confinia noctis. SEN. Ag. 457 -a parent montis Idaei iuga ([*i. visu incerta*]. LVCAN. 3, 7 -os cernit vanescere montis). Herc. f. 670 fulgorque -us solis adflicti. Oed. 1 iam nocte Titan -us expulsa redit. Tro. 1142 premiturque -us nocte vicina dies (PLIN. epist. 6, 20, 6 iam hora diei prima est et adhuc -us et quasi languidus dies). VAL. FL. 2, 72 sub *Pleiadis* -os ... ignes (*i. evanescentes*). IVV. 5, 23 sideribus -is. SER. SAMM. 1010 -ae per tempora lunae (*sc. crescentis*). CLAVD. carm. min. 27, 38 tenetur nubibus et -o vanescit Cynthia cornu. *nota: de colore obscuro*: ITALA lev. 13, 56 (Lugd.) *in legibus leprae*: si ... tactus (*i. locus contagionis*) -us *erit* (*gr. hic et omnibus locis* ἀμαυρά; VVLG. sin autem obscurior fuerit locus leprae. 13, 6). 13, 21 si ... ipsa fuerit -a (VVLG. cicatrix subobscura [13, 26]). 13, 28 ipsa autem -a erit (VVLG. candor ... non satis clarus). 13, 4 haec autem [a]dubia (*om.* VVLG.).

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

II ***vice substantivi*** (*v. etiam p. 2110, 70. 72. 2117, 2*): **A *active*:** 1 *neutr.*: **a** *de cogitatione* (*cf. p. 2107, 64*): (*de* PLAVT. Epid. 544 *v. p. 2104, 15. plur. etiam* EPIST. pontif. Thiel Hil. 2, 2 a -is omnibus expediti.) *sing.*: CIC. inv. 2, 116 in scripto versatur controversia, cum ex scriptionis ratione aliquid -i nascitur. LVCR. 3, 836 in -o fuere, *utri victuri essent.* OV. met. 1, 396 spes tamen in -o est. SEN. nat. 1, 5, 13 *v. infra l. 82.* PAVL. dig. 37, 10, 3 ob litem (*nondum finitam*) in -o constituti. AMBR. inst. virg. 7, 47 *Christus* matrem -o pudoris absolvit (*i. perfecit, ne de pudicitia eius dubitaretur. de genet. cf. p. 2107, 84*). VVLG. Tob. 7, 14 noli -um gerere, quod tibi eam tradam. **b** *de voluntate* (*cf. p. 2106, 32*): TER. Andr. 266 dum in -ost animus, paulo momento huc vel illuc impellitur. OV. epist. 16, 178 et libet et timeo nec adhuc exacta voluntas est satis: in -o pectora nostra labant. CELS. 7, 7, 8[E] ea curatio ... nihil habet -i (*i. non est quod dubites eam adhibere*). LVCAN. 7, 247 mens stetit in -o. ANTH. 462, 32 in -o est, utrius ense cadat. HEGES. 1, 16, 2 haesit animi -o sententiaeque incerto (*Ios. bell. Iud. 1, 142 διαποροῦντος. de genet. cf. p. 2106, 60. 2107, 82*). CLAVD. 18, 314 in -o vindex Bellona pependit. **c** *de affectu* (*cf. p. 2106, 2*): LVCAN. 6, 596 mens -is percussa pavet rursusque parata est certos ferre metus.

sine -o: *ad b*: NEP. Thras. 1, 2 dubito, an hunc primum omnium ponam. illud sine -o (*sc. facio*): neminem huic praefero fide (*i. non dubito neminem praeferre*). CYPR. sent. episc. 78 qui, cum ex haeresi sint, veniunt, sine -o baptizentur (*potest ad p. 2122, 66 pertinere*). *i. q. libenter*: HERM. Pal. sim. 2, 5 praestat ergo dives pauperi omnia sine -o (ἀδιστάκτως; vulg. p. 72, 17 libentius sine dubitatione). *i. q. sine mora* (*cf. I A 1 b β (II)*): PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 227[a] (p. 104 M.) ilicet sine -o. *cf.* GLOSS. II 231, 11 ἀνυπερθέτως inmoranter, procul -o, incunctanter. COD. Theod. 4, 10, 3 ad servitutis nexum procul -o reducentur. *ad c*: CASSIOD. Ios. antiq. (ed. Bas. a. 1524) 9, 1 p. 256 quia deus ... contra hostes sine -o dimicare permisisset (*Ios. antiq. 9, 10* πολεμήσειν αὐτὸν τοῖς ἐχθροῖς ἐπαγγέλλεσθαι).

2 *masc.*: **a** *de cogitatione* (*cf. 1 a*): TERT. resurr. 5 p. 31, 6 rudes quique de communibus adhuc sensibus sapiunt et -i et simplices (*i. adhuc de fide Christiana dubitantes*). HERM. vulg. mand. 11, 13 in ecclesia virorum iustorum non accedit, ... applicat autem se -is et vacuis (τοῖς διψύχοις καὶ κενοῖς, Pal. hominibus malis et vanis). ITALA apoc. 21, 8 (Primas.) -is autem et infidelibus ... pars erit in stagno (cod. g, VVLG. timidis. *gr.* δειλοῖς; PRIMAS. p. 992[C] inconstantes *vult intellegi*). PRISCILL. tract. 1, 7 p. 8, 6 hi sunt, qui -os evertunt (*i. nondum satis firme credentes*). 5, 84 p. 64, 4. can. 7 p. 115, 7 quia stultorum atque carnalium vel -orum sit crasse de divinitate sapere (*'halbe Christen' Paret, Priscillian 1891 p. 12*). FILASTR. 26, 2 -is et claudicantibus in lege divina. ARNOB. ad Greg. 23 pereunt -i, sed suo vitio, non divino contemptu. **b** *de voluntate* (*cf. 1 b*): SEN. epist. 95, 46 nihil *est* turpius -o et incerto ac timide pedem referente. LVCAN. 9, 581 sortilegis egeant -i ..., me non oracula certum, sed mors certa facit. TAC. hist. 1, 56 non retinere -os, non cohortari bonos ausus. AVR. VICT. Caes. 35, 12 eius necis ⟨nuntius⟩ auctoribus exitio, pravis metui, simulata -is, optimo cuique desiderio *fuit* (simulata *corruptum varie emendatur; de -is masc. constat. 'nescientes, quid potius amplectantur, virtutes an vitia' Arntzen*). *loco corrupto* (*cf. Martin, Commodianea p. 34*): COMM. instr. 1, 24, 22 vos autem, -i[s], vivos sine corpore poena suscitat in faciem tortoris (*i. modo Iudaeorum, modo Christianorum more viventes, inconstantes; cf. p. 2107, 34*). **c** *de affectu*: ITALA apoc. 21, 8 *v. supra l. 40.* I Thess. 5, 14 (Bachiar. rep. laps. 17 p. 1055[B]) -os vero consolamini (τοὺς ὀλιγοψύχους, VVLG. pusillanimes).

B *passive*, *neutr.* (*masc. solum* FRONTIN. strat. 2 praef. 11. 2, 11, 7 *v. p. 2117, 2*): 1 *i. q. ambiguum, incertum* **a** *absolute* (sine -o *sim. v. p. 2121, 81*): *plur.*: CIC. fin. 4, 67 utrum ... perspicuisne -a aperiuntur an -is perspicua tolluntur? ... cum perspicuis -a debeatis illustrare, -is perspicua conamini tollere. OV. am. 2, 6, 51 (*de fabulis Orci*:) si qua fides -is. SEN. epist. 94, 10 non desiderant manifesta monitorem, praecipienti -a non creditur. PLIN. nat. praef. 15 res ardua vetustis novitatem dare, ... -is fidem. 7, 8. 17, 9 incerta atque -a. QVINT. inst. 1, 6, 38 *artis* in hoc opere non est usus nisi in -is. 1, 7, 2 *orthographia ars* totam ... subtilitatem in -is habet. 3, 4, 8. 3, 8, 25 omnis deliberatio de -is est. 5, 10, 8 (*ἐπιχείρημα est*) ratio per ea, quae certa sunt, fidem -is adferens. TAC. Germ. 30 fortunam inter -a, virtutem inter certa numerare. hist. 1, 28 anteponere ... praesentia -is et honestis. GAIVS dig. 50, 17, 56 in -is benigniora praeferenda sunt. PAVL. dig. 34, 5, 21 (22), 1 CHALC. comm. 155. AMM. 21, 6, 10 etiam ficta vel -a adigebat videri certissima. 16, 7, 5 cogitandi inveniendique (*i. explicandi*) -a et scrupulosa acumine nimio praestans. AVG. civ. 3, 17 p. 125, 27 D. -a coniectantibus. vera relig. 10, 20 quae vera esse perspexeris, tene ..., quae falsa, respue, ... quae -a, crede. *sing.*: LVCR. 4, 477 -um certo ... differre. LIV. 45, 19, 14 quid ad deliberationem -i superesse? SEN. nat. 1, 5, 13 argumentis nihil -i relinquentibus ([*an active accipiendum?*] 2, 31, 1 mira fulminis ... opera sunt nec quicquam -i relinquentia, quin divina sit illius ... potentia. QVINT. inst. 12, 1, 40 nihil -i relinquamus. *cf. p. 2126, 6*). CLAVD. DON. Aen. 2, 715 ut nihil -i, nihil remaneret incerti. PELAG. in I Cor. 7, 26 'existimo' non pro -o posuit, sed pro certo. *in sermone philos. v. p. 2110, 70, 72. 2111, 10. 12.*

b *iuncturae*: **α in -um:** CIC. Quinct. 67 res in -um venire non potest (Caecin. 18 *v. infra l. 64.* Att. 16, 16 c, 12 acta Caesaris in -um ventura *videntur*, quae ... *utrique* confirmari velint. PHAEDR. 3, 13, 7 in -um plane res ... *venit.* SEN. dial. 5, 25, 3 *v. p. 2121, 5.* QVINT. inst. 1, 6, 5 *al. v. infra l. 78.* SENT. Delph. et Antic. 5 *v. infra l. 66.* HYG. astr. 4, 10 p. 107, 24 ne in -um veniat, ... quid *eqs.* VLP. dig. 43, 16, 1, 6. 43, 24, 11, 12. CLAVD. DON. Aen. 2, 34 *Thymoetis* sententia venit in -um et ... partim proditoris animo, partim innocenter sensisse iudicatus est [*de notione cf. p. 2110, 5 et* BELL. Alex. 63, 5 *s. v.* dubito *p. 2085, 60*]. AVELL. p. 24, 15 quae solent ... in -um venire. COD. Iust. 4, 34, 12 nemini veniret in -um bene eum accepisse partem suam. 3, 44, 2. de emend. cod. 3. NOVELL. Iust. 143 praef. *cf. etiam p. 2126, 11*). POLLIO Cic. epist. 10, 31, 5 illud me ... dixisse nemo (ς, ne *cett.*) vocabit in -um (TERT. adv. Marc. 2, 5 p. 339, 25 quae in -um vocantur. resurr. 36 p. 78, 23 restitutio in- um [deum *codd.*] vocaretur. LACT. inst. 1, 2, 2 *Protagoras* deos in -um vocavit, ... *Diagoras* exclusit, ... *alii* non putaverunt deos esse). VLP. dig. 37, 10, 1, 11 pupilli status in -um devocatur (TERT. anim. 17 p. 326, 1 non licet ... in -um sensus istos devocare, ne et in Christo de fide eorum deliberetur). COD. Iust. 4, 21, 3 cum fides instrumenti ... in -um revocaretur (8, 55, 2). LIV. 24, 15, 7 iterum in -um adducta res. QVINT. inst. 5, 10, 118 mens quoque Alexandri duci debet in -um, honorarit eos an deceperit. TERT. anim. 24 p. 337, 19 nec hoc iam in -um deducetur, an tam divina anima memoriam potuerit amittere, sed an, quam amiserit, recuperare denuo possit (43 p. 371, 2 dialecticos in -um deducentes totam ... discretionem. adv. Marc. 3, 20 p. 410, 9 quae ... vel in -um deducuntur vel negantur [PS. TERT. adv. Iud. 11 extr.] AMBROSIAST. II Cor. 5, 11 quorundam praviloquiis dies iudicii dei in -um deducitur. AVELL. p. 66, 10 rem deductam in -um). DIOM. (PROB.?) gramm. I 382, 10 cui enim in -um cadit, quin *eqs.*? MEROB. poet. 105 nec vota cadebant in -um notumque fuit, quem posceret orbis. **β in -o** (**-is** *l. 57*): esse (*cf. etiam p. 2126, 13*): LVCR. 3, 1085 posteraque in -ost, fortunam quam vehat, aetas. OV. fast. 2, 781 exitus in -o est: audebimus ultima. LIV. 2, 3, 1 cum haud cuiquam in -o esset bellum ab Tarquiniis imminere. 3, 19, 8 in -o fuit, utrum ... an. CELS. 1 prooem. 31 *causa* quae in -o est (*cf.* 52 -ae et incertae). PLIN. nat. 25, 59 *helleborum* aestate potius quam hieme dandum non est in -o. QVINT. inst. 5, 14, 3 soluta corpore anima an sit immortalis vel ad tempus maneat, *est* in -o. TERT. adv. Hermog. 21 p. 150, 8 istud in -o. ARNOB. nat. 6, 5 *v. p. 2121, 1.* SORT. Sangall. 12, 12 in -o erit condemnatio. *nota abl. abs.* (*cf. p. 2125, 68*): SCAEV. dig. 3, 5, 8 (9) ne, in -o hoc, an ratum habeam, actio negotiorum gestorum pendeat. nihil -i est *sim. v. p. 2121, 3.* BELL. Hisp. 29, 5 ut, quidquid post horam casus tribuisset, in -o poneretur (*cf.* 25, 5 *p. 2111, 68 et* CAPITOL. Opil. 4, 5 sed et haec -a ponuntur et alia dicuntur ab aliis). LIV. 34, 5, 3 ut in -o poneret, utrum ... an (VAL. MAX. 9, 6 ext. 2). LVCAN. 9, 304 reliquit *v. p. infra l. 68.* QVINT. 7, 9, 13 productio quoque in scripto et correptio in -o relicta causa est ambiguitatis, ut in hoc 'cato'. *cf. p. 2119, 82.* TERT. resurr. 36 p. 78, 4 septem fratribus nupta in -o habebatur, cui eorum restitueretur. COD. Iust. 6, 21, 9 eum ad successionem venire in -is non habebatur. *cf. infra l. 61.* ARNOB. nat. 6, 18 in -o stabit, quando sacra debeant reddi. **γ pro** (*non*) **-o:** LIV. 34, 12, 8 pro haud -o iam nuntiantes. 6, 40, 17 posse tisne ferre Sextium haud pro -o consule⟨m⟩ esse? 8, 36, 3 debellari ... potuisse pro haud -o habitum *est* (41, 6, 10 ne prŏ -o habeant nihil inter se et ... mancipia interesse. *cf. supra l. 56. p. 2126, 4*). 39, 28, 5 pro non -o ... sumebant ... aequius esse.

c *structurae*: **α** *c. praep.*: CIC. Caecin. 18 non putavit esse tanti hereditatem, ut de civitate in -um veniret (*melius ad p. 2121, 31 refertur*). SENT. Delph. et Antic. 5 cum ... *non* veniret in -um inter Anticyrenses quoque et Delphos ... ea sententia stari oportere. **β** *c. gen.*: LVCAN. 9, 304 Syrtes ... natura ... in -o pelagi terraeque reliquit (ADNOT. Lucan. ut neque mare esset neque terra). STAT. Theb. 9, 493 stabat ... crepidine ripae undarum ac terrae -o ... fraxinus (*cf. p. 2110, 76*). **γ** *c. enunt. interrog.*: LVCR. 3, 1085 *v. supra l. 37.* OV. am. 2, 10, 6 artibus in -o est haec sit an illa prior. epist. 18, 174 quid sequar, in -ost. met. 8, 45 laeter ... doleamve ... in -o est. 10, 374. LIV. 3, 19, 8 in -o fuit, utrum ... an ... 34, 5, 3 *v. supra l. 51.* VAL. MAX. 9, 3, 8 in -o est, -ne ... an ... 9, 6 ext. 2 in -o, maiorne an peior vir haberi deberet, *posuit.* SEN. epist. 117, 26 quid enim -i est, an *non* messem futuram iam intellegant horrea? (= *quin*; *cf. p. 2113, 67*). QVINT. inst. 1, 6, 5 si veniat in -um, 'hac domu' dicendum sit an 'hac domo'. 5, 10, 118 *v. supra l. 26.* 5, 14, 3 *v. supra l. 43.* 7, 2, 2 quid factum sit, in -um venit. decl. 254 p. 38, 11 potest venire in -um, quo genere divisionis uti nos in hac controversia oporteat. HYG. astr. 4, 10 p. 107, 24. TERT. anim. 24 p. 337, 19 *v. supra l. 28.* castit. 8 quod an bonum sit in -o est. resurr. 36 p. 78, 4 *v. supra l. 55.* SCAEV. dig. 3, 5, 8 (9) *v. supra l. 47.* ARNOB.

[*Bulhart*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nat. 6, 5 erit in -o, audiamini ab dis necne. 6, 18 *v. p. 2120, 58.* *δ c. enunt. coniunctionali*: quin: CELS. 7, 23 caro quoque si ... concrevit nihil -i est, quin eximenda sit. SEN. benef. 6, 31, 2 nihil esse -i, quin ... Graecia ... obrui posset. dial. 7, 22, 1 quid autem -i est, quin. 5, 25, 3 illud non veniet in -um, quin ... altius steterit, quisquis despexit lacessentis. nat. 2, 31, 1 nec quicquam -i relinquitur, quin. AFRIC. dig. 21, 2, 47 nihil -i fore, quin. DIOM. (PROB.?) gramm. I 382, 10 *v. p. 2120, 35.* quod: SYMM. epist. 7, 37 cum in -um non veniat, quod a me invitus abscesseris. quia: AMBR. in psalm. 118 serm. 11, 12, 3 -um non residet, quia in sancto sermone sit virtus. *ε c. acc. c. inf.*: POLLIO CIC. epist. 10, 31, 5 *v. p. 2120, 17.* LIV. 2, 3, 1 *v. p. 2120, 39.* 8, 36, 3 *al. v. p. 2120, 60 sq.* PLIN. nat. 25, 59 *v. p. 2120, 42.* SENT. Delph. et Antic. 5 *v. p. 2120, 66.* COD. Iust. *v. p. 2120, 15 sqq.* 6, 21, 9 eum ad successionem venire in -is non habetur. *nota*: QVINT. decl. 297 p. 174, 15 dubitari non potest, quin ...; ne illud quidem in -um veniet optionem esse in potestate exigentis.

2 *de quo disceptatur*: CIC. inv. 2, 81 iniuria ... ita perspicua, ut ne ab ipso quidem, qui fecisset, in -um vocaretur (part. 42 qualia sint, vocatur in -um. *cf. p. 2126, 12.* COD. Iust. 8, 55, 2 ne id, quod iure vires acceperat, ... possit in -um revocari). OV. met. 12, 522 exitus in -o est (*sc. quo modo Caeneus perierit.* fast. 3, 839 nominis in -o causa est. *cf. p. 2126, 13*). LIV. 2, 13, 7 summam pecuniae quantam aequum esset promitti, veniebat in -um (*cf. p. 2126, 11*); id ad senatum reicitur. SEN. nat. 2, 21, 1 a confessis transimus ad -a. QVINT. inst. 5, 12, 2 argumentum *oportet* esse confessum: -is enim probari -a qui possunt? COLVM. 11, 3, 47 haec satio sine -o melior habetur (COD. Iust. 7, 33, 11 sancimus, ut ... exceptio sine -o ei competat [7, 39, 4, 1 procul -o]. 8, 11, 20 qui ... porticus usurparint, procul -o iura pristina ... reddere civitati iubemus).

3 *i. q. suspicio*: CIC. Quinct. 5 non eo dico ..., quo mihi veniat in -um tua fides et constantia. Caecin. 18 non putavit esse tanti hereditatem, ut de civitate in -um veniret ([*sc. Caecina*]. Att. 11, 15, 2 alii ... non veniunt in -um de voluntate). COD. Iust. 9, 6, 4 pr. instrumento, quod in -um vocatur.

4 *i. q. res adversae, periculosae*: SYNON. Cic. Char. gramm. p. 427, 22 B. in discrimine. in periculo. in ancipiti. in -o. p. 428, 25 in -um abducens in discrimen ... devocans. GLOSS. *v. infra l. 63. 70.* a *absolute* (*plerumque plur., sing. infra l. 43. 46. 54*): PACVV. trag. 307 *v. p. 2109, 6.* PVBLIL. C 42 consilium in -is (adversis *codd.*) [medicinae] remedium prudentis est. S 10 solet esse in -is pro consilio temeritas. SEN. Ag. 59 o regnorum ... Fortuna ..., in praecipiti -oque locas nimis excelsos. LVCAN. 3, 301 in -is ... servare ... fidem. 8, 241 in -is tutum est inopem simulare tyranno. STAT. Theb. 3, 6 pessimus in -is augur timor. 3, 521. SIL. 1, 562 ferre ... opem in -is. 1, 680 nec laetus -is. 13, 286 -o qui frangere rerum gaudebit pacta (*c. gen. etiam* TAC. hist. 2, 33 [ne principem obiectare periculis viderentur ...] -is proeliorum exemptus. PANEG. 5 [8], 15, 3 nec vereri -a bellorum. AMM. 17, 3, 1 -a bellorum. SIDON. epist. 8, 12, 1 temporibus hibernis viarum te -a suspendunt. CASSIOD. var. 8, 9, 5 tecum pacis certa [incerta *Mommsen*], tecum belli -a conferebat. ENNOD. epist. 1, 19, 2 valitudinis tuae -a. opusc. 1, 48 p. 274, 16 -a ... nescire certaminum. 2, 38 p. 299, 16 disceptationum -a subire. dict. 1, 20 p. 428, 22 post -um temporis. 19, 1 -a casuum). TAC. ann. 12, 5 coniugem, prosperis -isque sociam. hist. 3, 73 *non* constantia inter -a indigebat. AVSON. 262, 3 (*Augusti*) longaeva et numquam -is violata potestas. 343, 14 numquam in -is hominem bona destituens Spes. CLAVD. DON. Aen. 9, 24 qui -a subituri sunt. 12, 158 ire obviam -is. SIDON. epist. 3, 13, 10 quorum est laudator in prosperis, delator in -is. CORIPP. Ioh. 2, 324 dum *considerat*, in -is quae sit fortuna salutis. ENNOD. carm. 1, 1, 43. 1, 6, 2 (*opp.* laeta).

b *iuncturae*: *α* in -o esse: TER. Andr. 347 mea ... in -o vitast (GLOSS. V 535, 18 in -o in periculo). SALL. Catil. 52, 6 libertas et anima nostra in -o sunt. SORT. Sangall. 14, 12 in -o erit, sed non morietur inimicus tuus. 43, 9 in -o eris, sed evadis. 52, 1 in -o est fortuna tua. *nota* OV. epist. 15, 140 si tu (*Helena*) venisses pariter certamen in illud, in -um Veneris palma futura fuit. OV. am. 2, 13, 2 in -o vitae ... iacet. *β* in -um: TER. Ad. 243 de sorte nunc venio in -um (240 in periclum). 340 tua fama et gnatae vita in -um veniet (GLOSS. V 536, 6 in -um venio periclitor. 11 in-um veni⟨e⟩t periclitabit). CIC. Caecin. 76 fortunae possessionesque omnium in -um incertumque revocantur. Deiot. 39 tuum beneficium in -um vocari. CAES. Gall. 6, 7, 6 sese suas ... fortunas in -um non devocaturum. LIV. 45, 19, 3 qua (*clade*) regnum in -um adductum esset (*Polyb. 30, 1, 2 B.-W.* τὸ ... σύμπτωμα περὶ τὴν βασιλείαν). PAVL. sent. 1, 12, 7 ne alienam salutem in -um deducat. ENNOD. epist. 1, 14, 3 p. 25, 8 episcopi ... prope in -um salus deducta. SEN. benef. 7, 2, 4 (*sapiens*) nihil sperat aut cupit nec se mittit in -um suo contentus. *γ* subire *et* obviam ire *v. supra l. 58.*

5 **sine -o** *sim.*: **a sine -o** (*v. etiam l. 27. p. 2119, 22*): GLOSS. ἀδιστάκτως. procul -o. IV 275, 1 procul -um: sine -um. FRG. Bob. gramm. VII 543, 38 profecto, sine -o. *nota*: DIOSC. 1, 56 dolores articulorum conpescit sine ullo -o ([*gr. 1, 51* ἀλγήματα ἄρθρων ὠφελοῦν]. *sed Leo M. epist. 101, 4* cum nullum sit -um, quin gaudeat *est versio recens*). *α formula tritissima, qua dubitari de aliqua re negatur*: TER. Eun. 1044 numquid Gnatho tu dubitas, quin ego nunc perpetuo perierim? :: sine -o opinor. VARRO ling. 9, 53. rust. 1, 6, 2 sine -o infimis alia cultura aptior quam summis. 2, 5, 10 qui sine -o ... praeponendi. 3, 12, 4 sine -o alius alio habet plura (PLIN. nat. 8, 218 varius certe numerus reperitur). CIC. Verr. II 1, 6 etenim sine -o ... in hac causa ea res in discrimen adducitur. 122 superbiam ... an crudelitatem? sine -o crudelitas gravior est. Balb. 55 foederatarum sine -o civitatum. inv. 1, 32. de orat. 1, 200 est enim sine -o domus iuris consulti totius oraculum civitatis. 3, 215 sine -o in omni re vincit imitationem veritas. fin. 1, 35 nat. deor. 1, 23 off. 1, 102 Att. 10, 12 a, 1 BELL. Afr. 45, 1 Alex. 27, 3 VITR. 1, 1, 17. FEST. Gloss^L. IV p. 448^a (p. 356 M.) 'tagit' Pacuvius ... sine -o antiqua consuetudine usurpavit. VAL. MAX. 6, 4 ext. 1 SEN. benef. 3, 30, 2 dial. 5, 32, 1. COLVM. 10 praef. 4 pigre sine -o. PLIN. nat. 8, 167. AVG. c. Iul. op. imp. 1, 85 miserias hominum, cum quibus eos nasci quoniam sine -o sentit, sine -o consentit. CASSIAN. conl. (*fere 20^ies*). SALV. gub. 1, 19 (*semel; cf. p. 2124, 78*). *non exstat apud* SIDON. (*cf. p. 2124, 5. 15*), CLAVD. MAM. (*cf. p. 2124, 6*). *saepe antecedente enuntiato condicionali* (*cf. p. 2124, 9 sqq.*): CIC. Verr. II 2, 180 si illi ... idem in eum iudices essent, istum sine -o condemnarent. IAVOL. dig. 17, 1, 36, 3 POMPON. dig. 45, 1, 21 AFRIC. dig. 30, 108, 10 GAIVS dig. 23, 2, 55, 1 MARCELL. dig. 44, 2, 19 SCAEV. dig. 35, 2, 19 PAPIN. dig. 35, 2, 12. 45, 1, 116 VLP. dig. 4, 8, 21, 11. 4, 9, 1, 2. 5, 3, 20 pr. 7, 2, 1 pr. 7, 4, 5, 2. 9, 2, 27, 6. 13, 1, 8 pr. TERT. apol. 4, 5 bapt. 9 castit. 2^in. idol. 10 p. 40, 20. 15 p. 47, 14 orat. 4. test. anim. 2 p. 137, 1 si anima ... a deo data est, sine -o datorem suum novit, et si novit, utique et timet. adv. Marc. 4, 42 p. 565, 7. PS. TERT. adv. Iud. 7 in. ut, si inter ista tempora recognoverimus venisse *Christum*, sine -o ipsum esse credamus, quem venturum prophetae canebant. CYPR. epist. 75, 14 p. 820, 6 si nos colligimus cum Christo, non colligunt autem nobiscum haeretici, sine -o spargunt. 75, 25 p. 826, 24. SCHOL. Cic. Bob. p. 130, 6 St. VEG. mil. 3, 20 p. 110, 2 cum ... coeperis ..., sine -o vertis in fugam. BOETH. arithm. 2, 46 p. 151, 11. herm. pr. 1, 9 p. 110, 3 si verum est dicere de eo, quoniam album est, sine -o album est et album esse necesse est. p. 111, 1 *v. p. 2128, 49.* 2, 10 p. 137, 8. *nota collocationem*: CIC. de orat. 3, 224 maximam sine -o partem. Tusc. 2, 18 tristis res est sine -o. SEN. contr. 2, 2, 5 hunc enim animum sine -o fuisse iurantium. exc. 3, 6 praemium maius sine -o. SEN. dial. 6, 24, 3 epist. 105, 2 COLVM. 2, 1, 5 QVINT. inst. 2, 10, 11 FRONTO. p. 165, 3 N. TERT. apol. 23, 9 carn. 5 fug. 9 COD. Just. 10, 32, 63. *β sensu debilitato: concessive sequente particula adversativa (asyndeton l. 51) i. q. sane (l. 55),* μὲν (... δέ) *(cf. p. 2124, 18. 2128, 18)*: VARRO rust. 3, 9, 6 qui (*galli*) sine -o sunt pulchri ..., sed ad partus sunt steriliores (SEN. dial. 6, 24, 3 epist. 53, 1. 94, 33. 95, 14. 100, 11 non erunt sine -o singula circumspecta ..., fateor; exibunt multa ..., sed *eqs.* 105, 2 COLVM. 2, 1, 5. 12, 21, 4 arb. 4, 4 PLIN. nat. 13, 124. 18, 109. 34, 100 QVINT. inst. 2, 10, 11. 8, 3, 67 decl. 252 p. 35, 14 TAC. dial. 40 ann. 2, 51 FRONTO p. 165, 3 N.). *asyndeton*: SEN. dial. 7, 21, 3 possidebat ... minus sine -o quam Crassus, plus quam ... Cato. PLIN. nat. 15, 4 verumtamen. QVINT. inst. 1, 6, 12 autem. QVINT. inst. 4, 1, 57 id sine -o ab omnibus ... praeceptum est, verum (TAC. ann. 1, 10 sane ...: sed ...; pacem sine -o post haec, verum cruentam). 4, 5, 3 tamen (5 prooem. 2. decl. 256 p. 48, 8. 297 p. 174, 29. 330 p. 299, 4. 19 TAC. Agr. 45 EDICT. imp. Nerv. Plin. epist. 10, 58, 7. NERAT. dig. 20, 2, 4, 1 et quidem urbanorum sine -o non sunt ...; quod ad causam tamen ... pertinet, non ... differunt). QVINT. inst. 12, 6, 7 *Cicero* se et aliis sine -o eloquentiae ... magistris, sed praecipue tamen Apollonio Moloni ... formandum ... dedit. TAC. ann. 1, 6 ceterum. OPTAT. 1, 3 p. 5, 6 sunt igitur sine -o fratres, quamvis non boni. *nota* AVG. civ. 22, 29 p. 628, 2 D. resurrectionem quidem carnis sine -o prophetavit, non tamen dixit. *adde* QVINT. decl. 257 p. 50, 17 sine -o: secundum nuptias profectus sum ...: vel hoc ipso iniquius est repudiari eam (*i. concedo ... sed ...*). *γ i. q. scilicet (p. 2123, 19), videlicet (p. 2123, 20), utique (l. 82), consentaneum est (cf. p. 2124, 25. 2128, 13)*: PETRON. 26, 3 sine -o non repugnaverat puer. 30, 6 sine -o paulisper trepidavimus. 30, 11 vestimenta ... Tyria sine -o. QVINT. inst. 5, 7, 28 eius rei sine -o neque disciplina ulla in scholis neque exercitatio traditur. 6, 3, 87. POMPON. dig. 4, 4, 50 sine -o quod ... sensisti puto verius esse. 34, 3, 8, 1. PAPIN. dig. 26, 7, 38, 1. 42, 8, 18. 35, 1, 72, 3 sine -o ... condicio videbitur adscripta (VLP. dig. 29, 2, 42, 2 sine -o miscuisse se patriae hereditati videbitur. *cf.* COD. Iust. 9, 35, 4 atrocem sine -o iniuriam esse factam manifestum est). TERT. fug. 11 extr. qui ... talem pastorem malum pronuntiavit, utique damnavit, omne autem, quod damnatur, illicitum factum est sine -o. carn. 5 p. 434 Oe. med. carnem scilicet hanc ..., humanam sine -o. praescr. 21, 4. spect. 20 sine -o tergiversatione amittendae voluptatis. adv. Hermog. 2 p. 128, 11. resurr. 34 p. 73, 16 quid dicis perisse? hominem sine -o. totumne an ex parte? utique totum (PORPH. Hor. ars 257 potest sine -o ... quinto [*loco*] inseri spondius, sed utique secundo excluditur. OPTAT. 5, 7 p. 133, 23 utique sine -o ille consequitur, qui credit. CYPR. sent. episc.

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

78 *v. p. 2119, 24.* SCHOL. Cic. Bob. p. 137, 17 St. *in Bruto praetextata* nominatus ... non ... Cicero, quantum pertineat ad Accium ...; quantum ad actorem tamen, sine -o per aequalitatem nominis utique significatio ... eluxit). SCHOL. Cic. Bob. p. 81, 34 St. hoc sine -o relinquit iudicum tacitis cogitationibus. 124, 13. 142, 1 *Atheniensibus* sine -o strenuiores dicit Romanos esse debere. 160, 17 qui sine -o, quid esset apud tribules suos gestum, optime scirent. CLAVD. DON. Aen. 2, 280. VVLG. I Cor. 15, 27 cum autem dicat 'omnia subiecta sunt ei', (*dicit*) sine -o praeter eum, qui subiecit ei omnia (δῆλον ὅτι. ITALA Hier. epist. 55, 3, 1 haud -um, quin praeter eum. Ps. Hier. [PELAG. ed. Souter] manifestum quia). AVG. civ. 20, 9 p. 427, 28 D. mille annis, eisdem sine -o et eodem modo intellegendis (*cf.* nullo dubitante *s. v.* dubito *p. 2089, 44*). COD. Theod. 3, 12, 4 illo sine -o consecuturo, *ut.* 5, 1, 8. COD. Iust. 5, 27, 9, 2 illo videlicet observando, ut ii ... decuriones sine -o sint. 5, 4, 23, 1 liceat eis nostro supplicare numini, ut divinos adfatus sine -o mereantur ad matrimonium eas venire permittentes legitimum. DIONYS. EXIG. Conc.^{S} I 5 p. 243, 2 et eundem ipsum sine -o deum simul et hominem (*gr. I 1, 1 p. 40, 26* δηλονότι. MAR. MERC. Conc.^{S} I 5 p. 182, 39 scilicet. CONC.^{S} I 2 p. 50, 36 videlicet). CASSIOD. Didym. in I Petr. p. 33, 31 Z. quatenus caute discant iudicem, ad quem habere poterunt sine -o rationem (πρὸς ὃν ἔχουσι τὸν λόγον). NICET. spir. 6 BENED. reg. 2 l. 85 W. omnium animarum est Domino redditurus rationem, sine -o addita et suae animae. CORP. XIV 2934, 20 (*a. 386*) ita ut ad memoriam meam per singulos annos sine -o colant spiritum meum. 31 sciens sine -o, quia ... rationem redditurus est. *δ explicative i. q. id est*; (*cf.* non -um quin *p. 2115, 17 sqq.*): TERT. fug. 9 med. clipeum, quo possitis tela diaboli extinguere, resistentes sine -o et excipientes omnem vim illius. adv. Marc. 4, 42 p. 563, 1 quod se regem diceret Christum, sine -o 'dei filium sessurum ad dei dexteram'. 5, 19 p. 645, 20 'stulta enim mundi elegit deus ...', ille sine -o, qui ... perditurum se sapientiam sapientium praeminabatur. SCHOL. Cic. Bob. p. 134, 27 St. 'illa ... nitedula ...' sine -o Q. Numerius Rufus. CLAVD. DON. Aen. 1, 45 p. 21, 32 'expirantem transfixo corpore flammas' sine -o flammas cum anima expirantem. *ε i. q. ut notum est, ut constat*: TERT. ieiun. 9 p. 285, 6 cum corvi *Heliam* pane et carne saturare consuessent, cur ... ei ... angelus sine -o panem solum et aquam obtulit? adv. Marc. 4, 2 p. 426, 30 Lucas ... apostoli sectator, Pauli sine -o. SCHOL. Cic. Bob. p. 85, 6 St. orationem ... plenam sine -o et asperitatis et facetiarum. *ζ de eventu futuro certo*: PALLAD. 3, 17, 6 omne insitum sine -o comprehendere, si *eqs.* 7, 5, 3 gemmam, quae bene adparebit sine -o processura. SCHOL. Cic. Bob. p. 108, 20 St. quae sine -o in aliarum (*orationum*) tractatione reddentur (*dubitationem lectoris tollit*). VEG. mil. 3, 21 libenter cupit commori, qui sine -o scit se esse moriturum. TEST. Iulian. 20 civibus Praenestinis ... dari volo ... kasam ... ita ut ... sine -o colant spiritum meum. AVG. civ. 10, 32 p. 459, 15 D. ex quibus ea, quae restant, sine -o speremus implenda. ROMVL. fab. Aesop. 69 r. v. 15 sine -o necaberis, quando ab eo visus fueris. COD. Theod. 8, 18, 10 pr. *mortui filii* portionem ... pater sine -o assequatur (*sc. dubitatio aliorum heredum tollitur. cf.* COD. Iust. 5, 27, 4 pr. manifestavit notumque fecit sine -o professione certissima [*i. ita ut dubitari non possit; cf. p. 2124, 47*]). 16, 8, 18 amissuri sine -o permissa hactenus, nisi ab inlicitis temperaverint. OROS. hist. 2, 9, 9 victores sine -o, nisi mori elegissent. *η* sine -o est: POMPON. 34, 2, 34 pr. hoc ex parte verum est, ex parte falsum. nam de eo, quod debetur, sine -o: .., in aurifice falsum est (*non est, quod* verum est *inseras; cf.* procul -o est *p. 2124, 56*). *nota acc. c. inf.*: NOVELL. Iust. app. 7, 17 tyrannicae ferocitatis praesumptionem res etiam inlicitas ... egisse sine -o est. quod: MAXIMIN. Aug. coll. c. Max. 22 p. 737$^{iu.}$ filius certum est et sine -o quod erit in patre.

b sine -is: VIRG. gramm. epist. 2 p. 123, 8 H. tam sapiens ..., ut nomen eius *semper* certe sine -is celebretur.

c procul -o *α*: GLOSS. sine -o. longe a dubitatione. CATO orig. 83 procul -o obtruncabuntur. LVCR. 1, 812 adiutamur enim -o procul atque alimus nos certis ab rebus (2, 261. 5, 258. 6, 249. 6, 719. 1039 VLP. dig. 5, 3, 31, 1. 40, 9, 30, 2. 43, 12, 1, 5. 36, 1, 23 (22), 5 GELL. 2, 29, 15 IVL. Aug. c. Iul. op. imperf. 2, 95. 2, 157 BOETH. cons. 5, 6, 127 INST. Iust. 4, 6, 24 *v. p. 2124, 59*). 3, 638 dispertita procul -o quoque vis animai ... disicietur. 3, 433 nam procul hinc -o nobis simulacra genuntur. BELL. Hisp. 25, 3. LIV. 39, 40, 10 asperi procul -o animi fuit. VAL. MAX. 1, 5, 5 Mario observatio ominis procul -o saluti fuit. 3, 2, 9. 5, 2, 7. COLVM. 3, 10, 9 id procul -o verum esse. PLIN. nat. 17, 86 procul -o utilissime. QVINT. inst. 1, 5, 14 pr. procul -o vitiosa sunt. 9, 2, 27. FLOR. epit. 2, 6, 50 actum erat procul -o, si *Hannibal* se cum fratre iunxisset. 2, 8, 7 Europa iam procul -o iure belli ad Romanos pertinebat. SVET. Nero 3, 1 POMPON. dig. 4, 8, 40 AFRIC. dig. 2, 1, 18 MAECIAN. dig. 25, 2, 30, 4. VLP. dig. 3, 5, 5, 14 (12). 4, 3, 15, 3. 4, 4, 3, 10. *al.* PAVL. dig. 29, 2, 73 GELL. 1, 2, 7. 1, 3, 25. 12, 13, 7. APVL. met. 4, 3 procul -o iam morti proximus. TERT. nat. 2, 12 p. 119, 19 apol. 37, 7 anim. 53 p. 386, 21 SCHOL. Cic. Bob. p. 92, 7 St. 122, 17. 171, 15 CLAVD. DON. Aen. 1, 741. 1, 175 HIER. epist. 51, 4, 7 RVFIN. Adamant. 3, 6 (δῆλον ὅτι). AVG. civ. 15, 23 p. 110, 24 D. illos ... homines procul -o fuisse scriptura ipsa sine ulla ambiguitate declarat. c. Cresc. 4, 5, 6 p. 506, 10 procul -o ... non dubitaretis. Ps. AVG. quaest. test. (*raro*). COD. Theod. 7, 17, 1 dux ... triginta librarum auri, officium vero eius quinquaginta procul -o multabitur (*dubitatio officii tollitur*). CASSIAN. conl. (*fere 20^{ies}*). CONC. Chalc. Leo M. epist. 98, 4 p. 957^{B} (πάντως). SIDON. epist. 1, 4, 1. 4, 1, 4. 4, 8, 5. 5, 5, 1. 7, 8, 1 CLAVD. MAM. anim. p. 27, 10. 42, 19. 112, 24. FAVST. REI. epist. 3 p. 176, 3. 177, 18. ALC. AVIT. (*8^{ies}*). NOVELL. Iust. 62, 2 pr. GREG. M. moral. 1, 36 simplex procul -o et rectus vivit. 1, 38. 40. 2, 59. *antecedente enuntiato condicionali*: AFRIC. dig. 2, 1, 18. 12, 1, 41. 46, 1, 21, 3 (*cf.* 44, 2, 26 pr.) MAECIAN. dig. 35, 2, 30, 4 VLP. dig. 3, 5, 5 (6), 12 (11). 4, 4, 3, 10. 7, 4, 10, 2. 12, 1, 4, 1. 23, 2, 45, 6. 23, 3, 12, 1. 26, 8, 5, 2. 40, 9, 30, 2. 43, 12, 1, 5. 36, 1, 23 (22), 5 PAVL. dig. 29, 2, 72 AVG. civ. 1, 15 p. 26, 16 D. 1, 24 p. 39, 20 magnum scelus esse, si se homo interimat, procul -o iudicavit. c. Iul. op. imperf. 1, 96 p. 1113 OROS. hist. 5, 4, 11. 7, 39, 16 SIDON. epist. 9, 14, 3. DIONYS. EXIG. Conc.^{S} I 5 p. 300, 1 si ..., hoc procul -o consequitur, ut *eqs.* (*graec. I 1, 6 p. 158, 9* πάντως, RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 237, 9 omnino).

β sensu debilitato concessive sequente particula adversativa (asyndeton OPTAT. *l. 20), i. q. sane,* μὲν (... δὲ): OPTAT. 6, 5 p. 153, 5 lavistis procul -o pallas; indicate, quid de codicibus feceritis. 7, 1 p. 164, 14 *dei* sunt procul -o ambae voces, sed non ad unum populum sonat utraque. CLAVD. DON. Aen. 1, 265 Aenean ... ostendit procul -o moriturum, sed quod fuit triste, praetermissum est. AVG. civ. 10, 32 p. 455, 10 D. *γ i. q. videlicet, scilicet (l. 30), utique (l. 36), consentaneum est*: CHAR. gramm. p. 435, 17 B. utique. videlicet. procul -o. QVINT. inst. 3, 23, 3 repetitio *bonorum* procul -o labefactabat compositae civitatis statum. APVL. met. 7, 26 quam rem procul -o sentiebam ego illius ursae dentibus esse perfectam. CLAVD. DON. Aen. 2, 385 hoc procul -o proficiebat Troianorum commodo. 2, 553 ipsas scilicet comas procul -o cum capite abscidit. COD. Theod. 1, 15, 17. COD. Iust. 5, 13, 16 illo procul -o ... servando (3, 1, 13, 9. 3, 38, 12, 2. 5, 51, 13, 2). 5, 70, 7, 9 legatis procul -o ... furioso adquirendis. INST. Iust. 3, 5, 1 aliis adgnatis ... eos anteponit et procul -o cognatis. DIONYS. EXIG. Conc.^{S} I 5 p. 298, 12 nec hoc sibi perfecit *Christus* ..., sed procul -o nobis (RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 235, 13 utique. *gr. I 1, 6 p. 155, 17* δηλονότι). *δ de eventu futuro certo*: AMM. 16, 11, 5 sciens per ea erupturos procul -o grassatores. 16, 12, 33 fugituros procul -o deseram. 21, 7, 3 quem credebat procul -o fore victorem (*cf.* 15, 5, 7 testabatur enim id se procul -o scire *i. e. pro certo*). COD. Theod. 4, 10, 3 ad servitutis nexum procul -o reducentur. 9, 42, 7 ([*a. 369*] = COD. Iust. 9, 49, 7, 3) mox ... ad nos ... perferatur, procul -o neglegentia multanda (COD. Iust. 10, 35, 3, 1 quartam partem ... curia consequatur, ... filia procul -o ... immuni ... servanda). 10, 19, 15, 1 isdem procul -o ... muniis subiacebunt (*syn. ibid.* pr. indubitanter, necessario.) COD. Iust. 1, 29, 3 (*a. 476*) ipsis ... iudicum dispositionibus procul -o parituris.

ε i. q. ita, ut -um non relinquatur (*cf. p. 2123, 53*): PLIN. nat. 2, 165 procul -o apparere, quo quid humilius sit, propius a centro esse terrae. 9, 184 ut procul -o pateat. Ps. AVR. VICT. orig. 1, 5 cum procul -o constet. OPTAT. 3, 8 p. 92, 2 *hoc* et in primo libello probavimus et in quarto procul -o probaturi sumus. CLAVD. DON. Aen. 1, 356 auctorem sceleris procul -o ostendit. 1, 388. 1, 522 p. 104, 26 apparebat procul -o *Carthaginem* ... divinis opibus fieri (2, 202). 4, 299 quae procul -o noscerentur amori esse contraria. COD. Theod. 16, 5, 30 pr. (*a. 396*) procul -o noverint. 16, 5, 57, 1 intellegant se spoliandos. *ζ* procul -o est: *cum acc. c. inf.*: IVLIAN. dig. 17, 1, 32 quos mandati iudicio teneri procul -o est. 13, 6, 19 VLP. dig. 37, 10, 3, 2. 47, 10, 17, 22 PAVL. dig. 13, 6, 22 MOD. dig. 33, 10, 13. INST. Iust. 4, 6, 24 ex qua (*constitutione; cf. p. 2114, 42*) -o procul est ex lege condicticiam emanare. COD. Iust. 2, 18, 21. 2, 41, 2 procul -o est etiam ipsas personas cavere. de cod. confirm. 3. 3, 28, 37, 2 si ..., procul -o est *eqs.* (4, 22, 5). 6, 35, 1, 2. *al.* DIG. de conc. dig. 2 pr. COD. Iust. 2, 18, 21 *v. s. v.* dubito *p. 2087, 83.* *sequitur* quod: COD. Iust. 7, 39, 7, 5 procul -um: GREG. TVR. Franc. 2, 6 p. 68, 15 unde (*cf. p. 2116, 16*) procul -um est, quod ... permansit.

c absque -o (*notiones in paucitate locorum disponere noluimus, cum facile ad exempla locutionum q. s.* sine -o *et* procul -o *referantur*): VEG. mulom. prol. 8 absque -o autem omnis cura mutabit, si genus passionis ignores. 2, 108, 1 si animalia, dum sudant, hordeum comederint ..., absque -o indigestio ... comitabitur. VVLG. I reg. 30, 8 absque -o enim comprehendes eos. Ezech. 30, 9 erit pavor ... quia absque -o veniet. ZACCH. 2, 1 p. 1110^{A}. COD. Theod. 11, 24, 6 pr. residebunt, si ... census, functiones publicas et liturgos ... pro rata sunt absque -o cognituri (*i. si ita agnoscant, ut de voluntate eorum dubitari non possit*). 16, 2, 27, 1 hoc absque -o emendandis pro lege erit, emendatis pro consuetudine. 16, 5, 58, 4 aerario nostro absque -o socientur. CASSIAN. conl. 20, 8, 10. SALV. gub. 1, 15 et cur hoc ita? cur absque -o, nisi quia *eqs.* 6, 58 quaeritur forsitan, quorsum ista pertineant. quorsum absque -o, nisi ut *eqs.* 7, 44 et hoc cur? cur absque -o, nisi quia *eqs.* eccl. 1, 16 quo modo amandos dicimus filios? quo absque -o, nisi quo deus ipse constituit? (*cf.* 1, 22 et haec omnia quam ob causam? quam utique, nisi *eqs.* HESYCH. in lev. 9, 6 p. 891^{B} quid ... significat, nisi quia sine -o *eqs.* 26, 45

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 1157[A] quid autem est, quod dixit 'inter', nisi quia procul -o *eqs.*) gub. 1, 34. 2, 5. 3, 7. 4, 37. 6, 1 cogitat enim absque -o is qui legit ... cogitat de me forte. 7, 28 multi absque -o. eccl. 1, 12. 3, 46 dives ille ..., absque -o qui locuples ipse fuerat, etiam heredes suos morte ditarat. 3, 68 dicis absque -o, quia mortuis nihil opus est. gub. 4, 56 FAVST. REI. grat. 1, 10 p. 33, 28. epist. 3 p. 170, 12 sed. 177, 12 si. 180, 12. ALC. AVIT. hom. 15 p. 123, 12. RVSTIC. Conc.[S] I 4 p. 71, 18 festinamus ... et hoc facere, absque -o tamen, si deus nostrae intentioni cooperator extiterit (*graec. I 1,7 p. 81, 23 δῆλον ὅτι*). *non exstat apud* PS. AVG. quaest. test. ARNOB. iun.

d nullo -o: PS. AVG. serm. ed. Mai 133, 1 (*decembrem*) ad hiemem pertinere nullo -o constat (*cf.* EVGRAPH. Ter. Phorm. 854 nulla [β, sine α] dubitatione).

III *ad **stilum** et **grammaticam** pertinentia (cf. s. v.* dubito *p. 2099, 33)* **1** *prolepsis*: STAT. Theb. 1, 119 -amque iugo fragor impulit Oeten (*i. ita, ut labaret*). *enallage*: OV. met. 8, 13 inter utrumque volat -is Victoria pennis (*sc. Victoria dubitat*). PROP. 2, 4, 14 crepitum -o suscitet ira pede (*sc. amator repulsus etiam dubitat, an discedat*). STAT. silv. 2, 2, 127 *v. p. 2107, 29.* PLIN. epist. 6, 20, 19 suspensam -amque noctem spe ac metu exegimus.

2 *litotetos manifestae exempla* (*v. etiam p. 2128, 26*) **a** (*cf. gr.*) CIC. Tim. 7 non igitur -um, quin (*Plato Tim. p. 29[A] παντὶ δὴ σαφές, ὅτι*). phil. frg. II 2 M. an ⟨id⟩ quidem non -um est, quin ab Alcibiade? (*Plato Protag. p. 309[A] ἦ δῆλα δὴ ὅτι*). LIV. 21, 34, 7 in eos versa peditum acies haud -um fecit, quin (*Polyb. 3, 53, 1 πάντας ἂν ἄρδην ἀπολέσθαι συνέβη*). 21, 36, 4 haud -a res visa, quin ... circumduceret (*3, 54, 8 ἐπεβάλετο περιελθεῖν*). 37, 53, 3 cui -um est, quin (*21, 19, 8 συμβήσεται*). 39, 34, 5 haud -us ... neminem ... ausurum (*22, 13, 11 πεπεισμένος*). 39, 35, 2 minime, quin rebellandum esset, -us (*22, 14, 7 πρόθυμος ἦν εἰς τὸ ... ἀμύνασθαι*). VVLG. I Tim. 6, 7 nihil enim intulimus in hunc mundum: haud -um, quod nec auferre quid possumus (*οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν ..., ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν δυνάμεθα*). I Cor. 15, 27 sine -o (*δῆλον ὅτι*). MAR. MERC. Conc.[S] I 5 p. 161, 16 procul -o (*gr. I 1, 6 p. 138, 26 ὁμολογουμένως*). p. 149, 4 omnino et procul -o (*gr. I 1, 6 p. 119, 8 πάντῃ τε καὶ πάντως.* CONC. Chalc. Leo M. epist. 98, 4 p. 957[B] procul -o (*πάντως*). DIONYS. EXIG. Conc.[S] I 5 p. 304, 3 procul -o (*I 1, 4 p. 27, 2 πάντως*)). **b** QVINT. inst. 10, 1, 12 plurima vero mutatione figuramus: 'scio', 'non ignoro' et ... 'nemini -um est'. GLOSS.[L] III Abstr. NO 4 non -um: verum. **c** non -us *quasi unum verbum efficiunt* (*v. etiam p. 2128, 30*): CIC. Catil. 2, 29 multis et non -is ... significationibus (Rab. Post. 21 et consilio certo et spe non -a. LACT. inst. 2, 7, 7 quae a multis et non -is traduntur auctoribus. FILASTR. 127, 2 et non est -um. HERM. Pal. vis. 3, 3, 4 et non -us sis. SALV. eccl. 4, 15 res aperta est et non -a. *cf. Weyman, Jahrb. f. kl. Phil. 15. Suppl. p. 480*). GELL. 14, 2, 9 ac nihil esse -um dicebat, quin absolvendus foret. HIER. in Ier. 1, 26, 2 nullique -um, quin.

3 *in enuntiato secundario praesens pro futuro: v. p. 2114, 56.*

4 *enuntiata coordinantur nec subordinantur*: IVV. 10, 82 nil -um, magna est fornacula (*in imitatione sermonis vulgaris*).

5 *enuntiatum secundarium antecedit*: LIV. 9, 38, 9 nec quin Cursor Papirius (*dictator*) diceretur, -um cuiquam erat. FEST. p. 201 M. ostentum ... quin participialiter quoque dici solitum sit, non -um facit etiam C. Gracchus. 254. SEN. dial. 4, 1, 3 iram quin species oblata iniuriae moveat, non est -um. PLIN. nat. 34, 34. NERAT. dig. 2, 14, 58 quin ... possit, -um non est. IVLIAN. dig. 5, 3, 54, 1 VLP. dig. 40, 7, 6, 1 PAVL. dig. 10, 3, 14, 3. 26, 5, 19 pr. FILASTR. 97, 3 quod caro sine anima non possit eloqui, non est -um. 109, 1. 108, 5. 130, 8. AVG. civ. 22, 20 p. 623, 20 D. quoniam nostrum quidem (*intellectum*) superat, non est -um. CAEL. AVR. acut. 1, 17, 178 oryza vera quod stringat, nulli -um est. 3, 4, 26 SALV. gub. 3, 17 COD. Iust. 2, 18, 21 *v. s. v.* dubito *p. 2087, 83.* 6, 26, 3 pr. GREG. M. moral. 8, 89 quia sine fine improbos cruciet ... -um non est. ACT. Archel. 22, 6. 37, 1. 68, 2.

6 *locutio* non -um est quin *sim. antecedente enuntiato condicionali v. p. 2115, 9 sqq.*

7 ex *locutione* non -um est *pendet enuntiatum condicionale v. s. v.* dubito *p. 2101, 38 sqq.*

8 ***index grammaticus:*** *ablativus: p. 2108, 2. abl abs.: p. 2113, 38. 2114, 67. 2120, 47. acc. c. inf.: p. 2107, 10. 2108, 27. 2112, 37. 81. 2115, 83. 2120, 40. 43. 61. 63. 2121, 11. 2123, 59. 2124, 56.* ad: *p. 2106, 30. 2108, 10.* an: *affirm.: p. 2112, 31. 2113, 64. dub.: p. 2107, 3. 2113, 41. 2120, 82. neg.: p. 2113, 51. = quin: p. 2112, 28. 2113, 67. 2120, 77.* apud: *p. 2115, 7. dativus: p. 2117, 44.* de: *p. 2108, 3. 2112, 67. 2116, 63. 2120, 65. 2121, 33. 68. 2123, 56.* ecquaenam: *p. 2108, 43. 2113, 32.* ex: *p. 2109, 67, 2114, 42. 2124, 59. genetivus: p. 2106, 24. 59. 63. 2107, 81. 2110, 75. 2112, 18. 2118, 48. 2119, 17. 2120, 68. 2121, 47. 68.* in: *p. 2107, 78. 2108, 6. 2112, 82. 2116, 65. 2117, 6. infinitivus: p. 2107, 10. 2112, 16. 2116, 69.* inter: *p. 2106, 72. 2110, 37. 2111, 68. 2113, 8. 2120, 67.* -ne: *p. 2113, 35. nom. c. inf.: p. 2112, 41.* num = *quin: p. 2113, 33.* quia: *p. 2115, 60. 2121, 10. 2125, 62.* quin: *p. 2108, 19. 2112, 34. 79. 2114, 29. 2120, 35. 2121, 2. 2125, 51.* quod: *p. 2115, 32. 2119, 11. 2121, 8. 2123, 61. 2124, 64. 2125, 60.* quoniam: *p. 2115, 67.* super: *p. 2106, 31. 2113, 2. supinum: p. 2112, 15. 2118, 33.* ut: *p. 2115, 71.* utrum *affirm.: p. 2113, 38.*

9 *index iuncturarum verbalium*: constat *p. 2115, 77.* exsistere: *p. 2108, 18.* facere: *p. 2106, 41. 2107, 66. 2109, 37. 2111, 76. 78. 2114, 68. 2118, 39.* fieri: *p. 2109, 69. 2113, 11.* gerere: *p. 2119, 10.* habere: *p. 2106, 67. 2107, 83. 2111, 8. 2112, 60. 2113, 33. 2114, 57. 2116, 20. 2117, 10.* manere: *p. 2110, 23. 2113, 9.* ponere: *p. 2109, 74. 2111, 69. 2120, 50* relinquere: *p. 2112, 62. 2113, 12. 55. 65. 78. 2114, 75. 2116, 10. 2120, 54.* remanere: *p. 2113, 50. 2120, 2.* residere: *p. 2121, 10.* in -um: abducere: *p. 2121, 38.* adducere: *p. 2120, 26. 2121, 75.* cadere: *p. 2120, 35.* deducere: *p. 2120, 28. 2121, 76.* devocare: *p. 2120, 22. 2121, 74.* ducere: *p. 2120, 27.* esse: *p. 2121, 67.* revocare: *p. 2120, 25. 2121, 21. 72.* venire: *p. 2120, 5. 2121, 24. 31. 69.* vocare: *p. 2120, 18. 2121, 19. 35. 73.* in -o: constituere: *p. 2119, 8.* esse: *p. 2119, 6. 12. 16. 2120, 37. 2121, 22. 62.* habere: *p. 2120, 56.* haerere: *p. 2119, 17.* iacere: *p. 2121, 68.* labare: *p. 2119, 14.* pendere: *p. 2119, 19.* ponere: *p. 2120, 50.* relinquere: *p. 2120, 52.* stare: *p. 2119, 16. 2120, 58. cf. etiam p. 2120, 61. 63. 2121, 3. 58.*

syn. et iuxta posita: ad I A 1 a: suspensus: *p. 2106, 20. b α*: cunctator: *p. 2106, 58.* fluctuans: *p. 2106, 52.* haerens: *p. 2106, 38.* haesitans: *p. 2106, 33. 37.* incertus: *p. 2106, 33. 53. 81.* instabilis: *p. 2106, 52.* nutans: *p. 2107, 32. b β* (I): anceps: *p. 2107, 44.* incertus: *p. 2107, 52.* mobilis: *p. 2107, 46.* (II) cunctans: *p. 2107, 60. 62. c*: anceps: *p. 2107, 72.* incertus: *p. 2107, 72. 73. 2108, 37.* persuasissimum: *p. 2112, 70. 2 a*: erraticus: *p. 2108, 79.* fluctuatus: *p. 2108, 67.* nutabundus: *p. 2108, 76.* nutans: *p. 2108, 73.* titubans: *p. 2108, 61. B 1 a α* (I): parum explanatus: *p. 2109, 60.* incertus: *p. 2109, 47.* obscurus: *p. 2109, 33. 39. 48.* (II) controversus: *p. 2110, 8. 18.* obscurus: *p. 2110, 7.* (III) ambiguus: *p. 2110, 63.* duplex: *p. 2110, 48.* incertus: *p. 2110, 59.* obliquatus: *p. 2110, 46.* (V) anceps: *p. 2111, 1. β*: incertus: *p. 2111, 24. 2 a β*: ambiguus: *p. 2117, 30.* suspectus: *p. 2117, 43. b*: suspensus: *p. 2117, 52. c α*: artus: *p. 2117, 80.* asper: *p. 2117, 71. 82.* durus: *p. 2117, 80.* periculosus: *p. 2117, 82. c β*: minax: *p. 2118, 20. d*: creperum: *p. 2118, 53.* malignus: *p. 2118, 52.* (sub)obscurus: *p. 2118, 81. 82. II A 2 c*: pusillanimis: *p. 2119, 60. B 1* scrupulosa: *p. 2119, 77.* sine -o: *ad α*: certe: *p. 2122, 7.* profecto: *p. 2121, 83.* utique: *p. 2122, 29. β*: quidem: *p. 2122, 63.* sane: *p. 2122, 55. γ*: scilicet: *p. 2123, 19.* videlicet: *p. 2123, 20.* utique *p. 2122, 77. 82.* sine -is: certe: *p. 2123, 63.* procul -o: *γ*: scilicet: *p. 2124, 30.* videlicet: *p. 2124, 26.* utique *p. 2124, 26. 36. δ*: necessario: *p. 2124, 45.* absque -o: utique *p. 2124, 83. graeca v. p. 2103, 84 sqq.*

opp.: ad I A 1 b β (I): certus: *p. 2107, 42. 53. c*: certus: *p. 2108, 41. 42. 2 a*: firmus: *p. 2108, 60.* inconcussus: *p. 2108, 70. B 1 a α* (I): apertus: *p. 2109, 40.* evidens: *p. 2109, 56.* exploratus: *p. 2109, 49.* indubitatus: *p. 2109, 66.* manifestus: *p. 2109, 67.* notus: *p. 2109, 77.* (II) certus: *p. 2110, 8. 12. 13.* confessus: *p. 2110, 10. 23.* (III): apertus: *p. 2110, 47. 65.* confessus: *p. 2110, 54.* manifestus: *p. 2110, 57. β*: apertus: *p. 2111, 18.* certus: *p. 2111, 16. 29. 55. 60. 65.* exploratus: *p. 2111, 20. 57. 2 c α*: bonus: *p. 2117, 74.* secundus: *p. 2117, 76. 83. 2118, 2. II B 1*: manifestus: *p. 2119, 67.* perspicuus: *p. 2119, 65. 2*: confessus: *p. 2121, 25. 26. 4*: laetus: *p. 2121, 61.* prosper: *p. 2109, 7. 2121, 55. 59.*

deriv. indubius, dubietas, dubiosus, dubingeniosus (?).

adverbia: ×**dubiē.** *legitur inde a* CIC.; *ceterum v. tabulae p. 2104 sq. propositae col. 10. falso traditum*: LIV. 2, 36, 6. SEN. dial. 12, 5, 3. *restituitur*: CVRT. 3, 9, 2. COLVM. 9, 1, 2. *plerumque cum negatione coniunctum. positive exstat*: CIC. div. 1, 124 OV. met. 10, 287 Pont. 2, 3, 87 SEN. benef. 4, 16, 3 epist. 49, 7 nat. 6, 1, 2 QVINT. decl. 364 p. 396, 20 COMM. instr. 1, 24 CAPITOL. Gord. 8, 6 AVSON. 409, 14 SERV. Aen. 12, 51 CLAVD. 8, 278 VAL. CEM. hom. 19, 4 p. 751[A] BOETH. herm. sec. 1, 1 p. 26, 21 GREG. M. moral. 5, 46 (*bis*). 5, 53.

1 ***active*** *i. q. haesitanter, verecunde* (*cf. p. 2106, 33*): OV. met. 10, 287 dum stupet et -e gaudet fallique veretur. Pont. 2, 3, 87 inter confessum -e -eque negantem haerebam. AVSON. 409, 14 Europamque Asiamque ... quibus Libyam -e Sallustius addit. VAL. CEM. hom. 19, 4 p. 751[A] -e coeptum iter *peragit*, quem iniusti fascis pondus accusat. *cum negatione*: OV. met. 7, 508 nec -e vires, quas haec habet insula, vestras ducite (*i. ne dubitaveritis ducere*). LIV. 45, 12, 8 haud -e adempta Antiocho Aegyptus habenti iam. 10, 13, 11 *Fabius* quidem in recusando perstabat ... populus nihilo minus ... consulem haud -e Fabium dicebat. 35, 14, 10 quaerenti Africano, quem (*secundum Alexandrum et Pyrrhum*) maximum imperatorem Hannibal crederet, ... haud -e semet ipsum dixisse. PETRON. 124, 3 unde ... essemus, haud -e credentibus indicavimus. IVV. 14, 111 nec -e tamquam frugi laudetur avarus. VVLG. lev. 13, 43 condemnabit eum haud -e leprae. CLAVD. MAM. anim. 1, 3 p. 33, 14 ut haud -e credatur. EPIST. Morin Rev. Béned. 40 p. 294, 29 nec -e dicam te unam esse ex quattuor virginibus prophetantibus. *singularia*: QVINT. decl. 364 p. 396, 20 et hoc -e ponendum est ... nihil enim pro certo adfirmare debemus. COMM. instr. 1, 24, 1 inter utrumque viventibus. inter utrumque putans -e vivendo cavere (*i. e. medius inter paganam et Christianam vitam*). CLAVD. 8, 278 neu -e suspectus agas ('*animo -o et suspicaci*' *Burmann*; suspectus *active accipiendum*). PELAG. in I Cor. 7, 16 'unde scis, vir, si mulierem salvam facies?'

[Bulhart]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-e quidem posuit, sed semper ambigua in melius evenire credenda sunt (in dubium *codd. BGV et* Ps. HIER., in dubio Ps. PRIMAS). BOETH. herm. sec. 1, 1 p. 26, 21 -e apud antiquorum philosophorum sententias constitisse, quid esset proprie, quod vocibus significaretur. putabant namque alii ... alii vero *eqs.* (*cf. p. 2120, 12*).

2 *passive* **a** *de ambiguis dictis vel signis* (*cf. p. 2110, 41*): CIC. div. 1, 124 potest accidere, ut aliquod signum -e datum pro certo sit acceptum. epist. 15, 1, 1 non -e mihi nuntiabatur Parthos transisse Euphraten. LIV. 4, 55, 7 haud -e Iciliis denotante senatu. 33, 31, 5 ceterae ... urbes haud -e liberabantur (*Polyb. 18, 45, 10 περὶ μὲν τῶν ἄλλων ... ῥητὰς ἔχειν τοὺς δέκα ... τὰς ἐντολάς*). 34, 61, 3 secretis notis, per quas haud -e agnoscerent sua mandata esse. 39, 32, 9 opinione hominum haud -e destinabantur (*consules*). 40, 42, 1 haud -e in ... Gentium latrocinii omnis maritimi causam avertit. SEN. epist. 49, 7 *dialecticorum* verba -e cadentia. PLIN. nat. 8, 159 *equi* non -e intellectum adhortationis et gloriae fatentur. MART. 10, 95 infantem tibi vir, tibi, Galla, remisit adulter. hi, puto, non -e se futuisse negant. SVET. gramm. 4 significat enim haud -e Valerium Catonem. IVL. VAL. 1, 40 p. 51, 5 haud -e mihi universitatis ... imperium repromittit. SERV. Aen. 12, 51 'nostro de vulnere': quod nos inferimus: et -e est locutus. CLAVD. DON. Aen. 12, 28 (*de oraculo*:) non occulte nec -e. *de luce maligna* (*cf. p. 2118, 51*): SEN. benef. 4, 16, 3 pulchrius ... quam ut splendor eius -e ac parum luceat. GREG. M. moral. 5, 46 in nocturna quippe visione -e cernitur. *ibid.* quae ipsi -e viderunt. 5, 53 in nocte ... -e, in die autem constanter videmus. *singularia*: SEN. nat. 6, 1, 2 Herculanensis oppidi pars ruit -eque stant etiam quae relicta sunt (*cf. p. 2108, 47*). CAPITOL. Gord. 8, 6 *periculum* ⟨a⟩ Maximinianis -e, ⟨a⟩ fautoribus necessario imminebat (M. necessario fautoribus -e *codd., corr. Peter coll. Herodian. 7, 5, 5 τοῦ μὲν προδήλου, τοῦ δὲ ἐν ἀμφιβόλῳ τύχῃ*).

b *cum negatione i. q. sine ulla controversia*: LIV. 10, 21, 15 qui haud -e tum primus omnium ductor habeatur. 27, 17, 3 haud -e omnis Hispaniae principibus. PLIN. nat. 14, 65 Statana (*vina*) ad principatum venere non -e. 37, 8 a Pyrgotele, non -e clarissimo eius artis. SVET. Iul. 55, 1 post accusationem Dolabellae haud -e principibus patronis adnumeratus est. *i. q. non -o modo, manifeste*: SALL. Iug. 102, 1 haud -e iam victor. LIV. 1, 9, 6 et haud -e ad vim spectare res coepit (24, 6, 1). 1, 46, 1 iam usu haud -e regnum possederat. 2, 23, 13 nec -e ludibrio esse miserias suas. 3, 38, 1 id vero regnum haud -e videri. 5, 10, 11 haud -e patriciorum opibus (7, 11, 3). 7, 8, 3 primum gradu moverunt hostem, deinde pepulerunt, postremo iam haud -e avertunt (24, 16, 2. 8, 9, 12. 9, 22, 10. 9, 40, 9. 23, 29, 12. 33, 9, 8). 21, 6, 2 ad bellum iam haud -e imminens. 24, 31, 2 fremitus ... haud -e adprobantium (32, 22, 8 omnibus ... haud -e approbantibus relationem ac prae se ferentibus, quid decreturi essent). 41, 20, 4 haud -e insanire censebant. CVRT. 3, 8, 7 si retro ire pergat, haud -e regnum hostibus traditurum. 7, 1, 5 haud -e ex composito. PLIN. nat. 2, 27 per quae declaratur haut -e naturae potentia. 8, 59. 31, 41 Romam non -e petens. SIL. 9, 21 gemente haud -e Paulo. TAC. hist. 1, 7. CYPR. GALL. exod. 796 quod si non -e mavult persistere verna. *i. q. sine -o, certe*: GLOSS. haut -e sine -o. LIV. 1, 13, 7 haud -e aliquanto numerus maior hoc ... fuit (38, 23, 9. 45, 40, 1). 4, 23, 2 Licinio libros haud -e sequi linteos placet: Tubero incertus veri est. 5, 33, 11 Alpinis quoque ea gentibus haud -e origo est. 8, 3, 6 quod bellum, si prima satis prospera fuissent, haud -e ad Romanos pervenisset (PLIN. nat. 16, 68 si magnitudinem mensarum caperet, haud -e praeferretur citro. 27, 1 FLOR. epit. 4, 3, 6 AVR. VICT. Caes. 5, 15 PS. AVR. VICT. epit. 45, 6 CASSIAN. conl. 24, 8, 2). 8, 10, 8 utrius partis ... dux fuisset, eius futuram haud -e fuisse victoriam. 9, 29, 4 quieturus haud -e, nisi ultro arma Etrusci inferrent (4, 19, 10 haud -e ... dedituris se hostibus. PLIN. nat. 2, 52 cur *sol* ... noctium opacitate terras reficit? exusturus haud -e. 35, 150 non -e confusura colores, si pictos acciperet. 36, 189. FLOR. epit. 4, 2, 57). 22, 24, 6 haud -e hostis breviore via praeventurus erat (CVRT. 4, 9, 23 si ... supervenisset, haud -e oppressurus fuit. 5, 1, 39). 25, 13, 2 ut ... haud -e primo impetu capi potuerint (28, 16, 1. 38, 31, 3). 34, 2, 6 haec consternatio muliebris, sive sua sponte sive auctoribus vobis ... facta est, haud -e ad culpam magistratuum pertinens (SVET. Galba 2 nullo gradu contingens Caesarum domum, sed haud -e nobilissimus). 36, 24, 2 ad ea ... unde clamor exaudiretur, haud -e ratus hostes concursuros ([*iunge cum voce* concursuros] 39, 13, 1. CVRT. 4, 13, 7). CVRT. 3, 7, 15 haud -e iussu regis occisus. 7, 3, 4 haud -e robur omnium virium regis (3, 9, 2 -um *codd., corr. Modius*). SEN. epist. 9, 11 non -e habet aliquid simile amicitiae affectus animantium. 51, 10 nec -e aliquid ad corrumpendum vigorem potest regio (*sc. eius amoenitas nimia*). COLVM. 7, 3, 11. PETRON. 84, 1 non -e (*v. p. 2128, 52*) ita est. PLIN. nat. 7, 130 gentium ... praestantissima ... haud -e Romana extitit. SIL. 4, 421 haud -e extremus. QVINT. inst. 10, 1, 85 (*Vergilius*) haud -e ⟨*Homero*⟩ proximus. FRONTIN. strat. 2, 3, 16 ordinatio non -e causa victoriae fuit. IVV. 6, 375 nec -e (*Priapum superat, quamquam est*) ... spado. TAC. Germ. 28. hist. 1, 46 rem haud -e utilem. 4, 80. ann. 2, 88 liberator haud -e Germaniae. PLIN. epist. 5, 13, 10 erit fortasse, immo non -e huius propositi mei ... obscurior fama, si *eqs.* IVLIAN. dig. 40, 7, 13, 2 si ... separatim rationes gesserint, non -e separatim quoque condicioni parere possunt (*antecedente enunt. condic. etiam* 46, 8, 22, 6. MAECIAN. dig. 29, 4, 28, 1. 36, 1, 67 (65), 3. PAPIN. dig. 35, 1, 71, 3. 36, 2, 26, 2. 26, 5, 13, 2 quid ergo si non caveat? non -e tutela non erit apud patronum. VLP. dig. 47, 2, 52, 26 MART. CAP. 3, 269). CALL. dig. 47, 21, 2 non -e occupandorum alienorum finium causa id admiserunt. (VLP. coll. 13, 3, 2 non dubito, quin ... admiserint). ANTH. 452, 5. COD. Theod. 6, 4, 21 pr. certe ... haud -e poterunt reperiri. 6, 29, 9 pr. VAL. CEM. hom. 2, 5 potest fieri, ut ad promissa regni praemia non -e perveniat. CLAVD. MAM. anim. p. 29, 3. 90, 18. FAVST. REI. epist. 3 p. 175, 4 esse *animam* haud -e incorpoream. SEDVL. carm. pasch. 4, 27 nec -e (-um *c, sched. Poelmann.*) in caelum substantia pervenit illa. *i. q. scilicet, ut consentaneum est cf. p. 2122, 66*): QVINT. inst. 1, 1, 4 et morum quidem in *nutricibus* haud -e prior ratio est: recte tamen etiam loquantur. 7, 2, 6 animi coniectura non -e in omnia tempora cadit. MAECIAN. dig. 35, 1, 91 haec condicio ... non -e nisi vivente testatore ... impleri non *potest*. *concessive i. q. quidem* (*cf. p. 2122, 44*): QVINT. inst. 3, 4, 1 nec -e prope omnes ... hac partitione contenti fuerunt. verum *eqs.* 11, 2, 1 memoriam quidam naturae modo esse munus existimaverunt, estque in ea non -e plurimum, sed ipsa excolendo ... augetur. TAC. hist. 1, 72 haud -e servaverat, non clementia ... sed effugium in futurum (*est asynd. advers.*). 3, 86 rei publicae haud -e intererat Vitellium vinci, sed. ann. 4, 19 nec -e repetundarum criminibus haerebant, sed cuncta quaestione maiestatis exercita.

3 *ad stilum pertinentia*: *litotetos manifestae exempla* (*cf. p. 2125, 21*): LIV. 33, 31, 5 haud -e (ῥητάς) *v. p. 2127, 10.* MACER dig. 48, 20, 8, 2 non -e (ὡμολογημένως). *cf.* LIV. 27, 17, 3 haud -e omnis Hispaniae principibus (*Polyb. 10, 35, 6 μέγιστοι ὄντες δυνάσται*). haud (non) -e *quasi unum verbum*: LIV. 1, 9, 6 et haud -e ad vim spectare res coepit. 9, 40, 9 et haud -e inpulit aciem. 22, 14, 15 ac, si militaris suffragii res esset, haud -e ferebant Minucium Fabio ducem praelaturos. 4, 2, 7 et creaturas haud -e ex plebe seditiosissimum quemque. 9, 16, 12 et fuit vir haud -e dignus omni bellica laude. 33, 11, 7 et haud -e decesserat iis aliquantum honoris, sed cur neglegerentur, ignorabant. QVINT. inst. 1, 1, 4 et morum quidem in *nutricibus* haud -e prior ratio est. 11, 2, 1 *v. supra l. 20.* TAC. ann. 2, 43 et Plancinam haud -e Augusta monuit. *contra* nec -e: OV. met. 7, 508 LIV. 2, 23, 13 PLIN. nat. 27, 1 QVINT. inst. 2, 14, 2. 3, 4, 1 IVV. 6, 375 TAC. ann. 4, 19 SEDVL. carm. pasch. 4, 27.

acc. sing. neutr. pro adv. **dubium.** *active*: TREB. Claud. 12, 6 non dicit occisum, sed tantum mortuum. nec tamen addicit morbo, ut -um sentire videatur. CLAVD. carm. min. app. 2, 93 -umque residens infremit *leo*. ANTH. 83, 18 quotiens revocata manus (*a scribendo*) -umque pependit. *passive i. q. sine dubio*: AVG. epist. 9, 2 non -um ... magna. SEDVL. carm. pasch. 4, 27 *v. l. 12.* ALC. AVIT. carm. 6, 342 nec -um te nosse reor (*iunge cum* nosse). ARATOR 2, 982 utrumque necesse est concinat haud -um (*cf.* BOETH. herm. pr. 1, 9 p. 111, 1 sine -o futuram esse necesse est). VITA Caril. *v. p. 2115, 30.*

abl. sing. neutr. pro adv. **dubiō.** GLOSS. διστακτικῶς. DOSITH. gramm. VII 412, 15 sunt quae in o terminantur, ut ... -o διστακτικῶς. [*dub.*: PETRON. 84, 1 non -o (*L p*, dubie *O, edd.*) ita est. COD. Theod. 6, 6, 1 *consul consulari* praeferendus ⟨h⟩aut -o est (-us *T*) *v. p. 2112, 42.*] APVL. met. 9, 2 nec -o me lanceis illis ... membratim compilassent, ni ... cubiculum ... protinus inrupissem. COD. Iust. 5, 50, 2, 1 si ... aluit pupillos, ... non -o accepto ferre debebunt ea, quae ... arbitrabitur merito ad exhibitionem educationis ... erogata esse. *v. Onom.*

dubo, -āre [*compositum cum* du- *numerali subesse videtur, sed quod alterum sit membrum, non apparet; cf.* dubius, addubanum, *fortasse* διφυής, δίφυιος. *v. Walde-Hofmann, Lat. etymolog. Wörterb.*[3] *s. v.* dubius. *Th.*] PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 177[a] (p. 67 M.) -at dubitat. *inde* GLOSS. V 521, 44 -at dubitat. *Bulhart.*

? **duca** formula: GLOSS.[L] V Abba DU 10 (dica *Buecheler. cf. vol. V 957 s. v.* dica).

ducālis, -e *a* dux. *i. q. qui ad ducem pertinet.* VOPISC. Aurelian. 13, 3 tunicas russas -es quattuor. *hinc n. subst.* **ducāle,** -is. *abl.* -i: *v. l. 72. acc.* -em *v. l. 73.* AVG. gramm. V 500, 14 -e -ia. GLOSS.[L] II Philox. DU 48 ἀγωγεὺς ὁ τῶν κτηνῶν. *lorum, quo iumentum ducitur* (*Blümner, Maximaltarif d. Diokletian. p. 130*). EDICT. imp. Diocl. X 4 (*inter* loramenta) capistrum equestre cum circulis et -i. VITA Front. 8 (Migne 73, 441) dimisit servulus camelum, cuius -em tenebat. *adv.* **ducāliter** (*comp. l. 75*). *i. q. sicut ducem decet*: SIDON. epist. 5, 13, 1 beluam suam ... -r antecessurus. 8, 6, 1 quo (*Caesare dictatore*) nullum rem militarem ducalius administrasse.

ducārius, -a, -um. *a* dux. *qui ad ducendum pertinet?* LEX Sal. 2, 11 si quis verrem aut scrobam -am furaverit (*'Zugschwein' Behrend*).

ducātio, -ōnis *f.* [*cf. c.* ducator, ducatus. *Th.*] *i. q. ducatus*: TERT. coron. 11 p. 446 ad ceteras ... coronarum causas, quibus familiarissima ista -o (advocatio *Latinius*) necessitatis. IREN. 4, 14, 2 *deus* non videntibus in Aegypto (*sc. Iudaeis*) ... dans -em.

ducātor, -ōris *m.* [*cf. c.* ducatus. *Th.*]. *i. q. dux, ductor*: GLOSS. ἀγωγεύς. GLOSS.[L] II Philox. DU 24 ἄγος, προηγούμενος. DU 8 [Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-es (*pro* ductores?) ἡγεμόνες. DIFF. ed. Beck p. 53, 38 inter ducem et ductorem et -em: dux ⟨...⟩ est qui semel ducit exercitum, -r est qui viam demonstrat.

I *qui viam monstrat*: **a** *navibus*: VLP. dig. 9, 2, 29, 4 si navis alteram ... obruisset, aut in gubernatorem aut in -em actionem competere .. Alfenus ait. **b** *hominibus*: POSSID. vita Aug. 12 evenit ... -is hominis errore, ut per aliam viam ... venisset. PS. AVG. serm. 150, 1 *quaerentes Iesum* praecedebat Iudas tenebrosus -r. 205, 2 coepit habere -es, quos habuerat ante secutores *Saulus excaecatus* (*cf. N. T. act. 9, 8*). *huc videtur pertinere* NOT. dign. or. 36, 21 equites -es Illyriciani [primi -es], Amidae. *in imagine*: IREN. 2, 18, 7 caeci caecis -bus utentes. MAXIMIN. c. Ambr. 51 *spiritus sanctus* illuminator et (sed *cod.*) sanctificator, doctor et -r (*cf.* PASS. Barth. 7 p. 145, 1 illuminator et educator [ducator, ductor, doctor *al.*] animarum *spiritus sanctus*). *transl. de re*: IREN. 1, 15, 2 p. 185 nomine *Christi* eis facto -e ad Patrem (ὀνόματος ... ὁδοῦ [ὁδηγοῦ?] γενηθέντος). **2** *qui ceteris praeest, dominus, regens*: TERT. adv. Iud. 13 p. 735 quod civitas ... exterminari deberet, cum -r eius in ea pati haberet (*supra*: civitatem ... exterminari cum duce). ITALA Matth. 2, 6 (cod. k) Bethlem ... non minima es in ducibus Iudaeae; ex te enim prodibit -r, qui recturus est populum (ἐν τοῖς ἡγεμόσιν ... ἐξελεύσεται ἡγούμενος. VVLG. in principibus Iuda ... exiet dux). DARES 18 aderant ... Priamo adversus Graecos -es hi cum exercitibus suis (*infra*: ductoribus). *f.* **ducātrīx**, -īcis. *i. q. dux f.* APVL. Plat. 2, 4 vitiorum -es, iracundia et libido.

ducātōrium, -ī *n. a* ducator (ducatorius). *i. q. instrumentum ducendi*: ITALA Iob 40, 20 (Priscill. tract. 1, 12) impones -m in nare eius (*sc. draconis*. δήσεις κρίκον ἐν τῷ μυκτῆρι αὐτοῦ. ITALA Hier. interpr. Iob 40, 25 capistrum. VVLG. pones circulum). *cf.* ductarium.

ducātus, -ūs *m.* [*a* dux *Th.*]. hoc -um: *p. 2130, 55.* *dat. sing. non legitur. plur.*: SVET. Nero 35, 5 TERT. nat. 2, 5 p. 104, 20 SCRIPT. hist. Aug. 5ies FIRM. math. *ter.* IVST. 30, 2, 5. *i. q. officium, dignitas, potestas ducis.* GLOSS.[1] II Philox. DU 23 ἡγεμονία. *cf.* GLOSS. II 577, 36 ductarium -us (*male translatum, v.* ductarium). *non ante* SVET. (*quem v. p. 2130, 6*).

I *de officio vel dignitate hominum*: **A** *de demonstranda via*: ITALA Matth. 15, 14 (Orig. in Ios. 17, 3) caecus caeco -um praebens (ἐὰν ὁδηγῇ. VVLG. -um praestet). PS. AVG. cant. nov. 10, 10 si ... viatoribus -um praebuimus. COMM. apol. 970 *angelus* -um eis (*populo*) pacificum praestet eundo. PS. PROSP. prom. 2, 22, 6 *puer* sibi (*Samson*) -um praebebat (*cf.* VVLG. iud. 16, 26 puero regenti gressus suos). 2, 39, 1. PETR. CHRYS. serm. 176 p. 663C ut ... *Christus* praeberet humani -us obsequium *caeco* (*cf.* VVLG. Marc. 8, 23 eduxit eum extra vicum). VITAE patr. 5, 16, 8 *et* 5, 17, 7 (*gr.* ὁδηγεῖν). *translate*: LVCIVS Cypr. epist. 78, 1 nobis -um ad confessionem nominis Christi praebuisti. CONC.S I 4 p. 109, 20 doctores ... ad omnem animae -um. 145, 19 ad eorum -um, qui bonae sunt voluntatis. ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 23, 10 si caecus praesumpto -u ... fidei incipiat esse destructor. APON. 6 p. 106 huiusmodi personae -um toto corpori ecclesiae praebendo ... oculi ecclesiae nuncupari intelliguntur. GREG. M. in Ezech. 2, 3, 12 per eorum -um, qui ... diligunt, ... ad provectum mentis diriguntur. epist. 5, 44 p. 341, 32 cervici militant elationis, qui positi fuerant, ut -um praeberent humilitatis. ORIG. in Matth. 16, 11 illius (*Christi*) -u transeamus ad deum. *imagine ex Matth. 15, 14 petita*: TERT. adv. Marc. 3, 7 p. 386, 6 -um mutuatus in hac argumentatione, caecus a caeco, ... decidit. *nota de deo viam per desertum Iudaeis monstrante*: ITALA deut. 1, 33 (Lugd.) *deus* -um vobis praebens in igne noctu (ὁδηγῶν. VVLG. ostendens vobis iter). Ier. 2, 6 (Lucif. non conv. 8 p. 16, 9) *deus* -um praebens in deserto (καθοδηγήσας. VVLG. qui traduxit nos). FVLG. aet. mund. p. 149, 14 nubes in -u praemittitur (*hinc* p. 150, 7 columna scientiae lucido -u praebente viam vitae ... ingreditur *genus hominum*). GREG. M. moral. 2, 57 columna nubis ... -um sequentibus praestans.

B *de imperio vel principatu*: **1** *generatim*: FLOR. epit. 3, 21, 2 si plebei duces aut, si nobiles, mali saltem -um sceleri praebuissent. ITALA exod. 15, 13 (Veron.) -um praestitisti iustitia tua populo, *deus* (ὡδήγησας. VVLG. dux fuisti). Luc. 22, 26 (cod. d) qui -um agit, *fiat* sicut, qui ministrat (ὁ ἡγούμενος. VVLG. qui praecessor est). IREN. 4, 26, 4 Moyses, cui tantus -us est creditus (*de Moyse etiam*: PS. CYPR. abus. 6 p. 161, 10 ZENO 2, 63 AVG. serm. ed. Mai 113 GREG. M. moral. 27, 19). *ibid.* Samuel ... -um gerens super Israel (LIB. gener. chron. I p. 116, 250 gessit -um populi [ἡγήσατο]. p. 117, 254. 118, 261. *cf. etiam infra l. 82*). PS. CYPR. abus. 6 p. 161, 2 *deus* illum *dominum* in -um constituit. FIRM. math. 3, 5, 2 *Sol* -us, imperia potestatesque decernit. 3, 5, 35 regna, -us, administrationes, consulatus ... consequentur. ZENO 2, 64 *de Pharisaeo*. AMBR. hex. 5, 15, 52 qui ... deponat imperium et -us sui cedat insigne fiatque ... postremus ex primo (*cf. supra l. 67*). HESYCH. in lev. 27, 26 p. 1172D *primogenitus*, qui nobis sic parens ... fuerit, ut et aliis ... parendi -um praebeat. VVLG IV Esdr. 1, 39 quibus dabo -um Abraham. MACR. Sat. 1, 23, 6 *Iuppiter* videtur cunctos deos -u praeire (*cf. Plat. Phaedr. 246E*). PS. PROSP. prom. 2, 24, 3 spreto Samuelis -u (*cf. supra l. 72*). 2, 40, 1 Maccabaei -um Hebraeo populo praebuerunt (*sim.* IORD. Rom. 29 *de Iesu Nave*). ALC. AVIT. epist. 50 p. 78, 30 saecularis -us audaciam. carm. 5, 60 *Pharao ad Moysen et Aron*: vos, signifero qui talia vota -u instruitis ..., cavete. APON. 5 p. 96 plebs ... -um ascendit. GREG. M. moral. 24, 54 hominum -um suscipere (*ibid.* homines ... praeire; *supra*: impietatis dux).

2 *de imperio militari* (*inde ab aetate Diocletiani de administratione militari provinciae, cf. Seeck P. W. V 1870, 7 sqq.*): SVET. Tib. 19 in omni -u (*sc. Claudiorum in bello*). Nero 35, 5 -us et imperia ludere (*cf. Marquardt, Privatleben² p. 838*). LIV. perioch. 96 p. 96, 22 Sertorius ... interfectus est octavo -us sui anno. 113 p. 108, 19 quarum (*virium*) -um nec Afranius nec Petreius excipere volebant. APVL. met. 7, 9 -um latrones ... ei deferunt (*cf.* GLOSS.[1] II Philox. DU 26 -us latronum ἀρχὴ λῃστ⟨ε⟩ίας). 10, 1 mille armatorum -um sustinebat. PS. QVINT. decl. 3b p. 59, 18 quem ad -um ... exercitus ... et elegit et praefecit prudentia. ITALA iud. 20, 18 (Lugd.) quis ... -um praestabit pugnare adversus Beniamin (τίς ἀναβήσεται ἡμῖν ἐν ἀρχῇ κτλ. VVLG. quis erit in exercitu princeps certaminis). CAPITOL. Pert. 5, 7 *signum* in omnibus -bus dederat. Maximin. 6, 4 cum eius loci iam sis, ut -um possis accipere. SPART. Pesc. 1, 5 ordines diu duxit multisque -bus pervenit ⟨eo⟩, ut ... regeret. 4, 4 *Pescennio* tribunatus iam duo dedi: -um mox dabo. LAMPR. Heliog. 6, 2 militaribus ... praeposituris et tribunatibus et legationibus et -bus venditis (*item appos.* tribunatus: VOPISC. Aurelian. 10, 2. *cf. etiam infra l. 27*). TREB. trig. tyr. 10, 1 Regilianus ... in Illyrico -um gerens imperator est factus. 13, 3 ab ultima militia in summum perveniente -us (-u, -um *al.*) splendore sublimi. FIRM. math. 4, 21, 2 *Mars* dat arma, -us ac gloriam. IVST. 2, 15, 14 *Pausanias* pro -u Graeciae regnum affectans. 9, 6, 8. 30, 2, 5 tribunatus et praefecturas et -us *Syracusanorum*. IVL. VICT. rhet. 3, 2 p. 376, 38. AMM. 21, 3, 5 Vadomarius ... -um per Phoenicen regens. COMMENT. Lucan. 7, 223 *Scipio* summam -us adeptus. 8, 79 consulatus et -us insignia. VVLG. II Esdr. 5, 18 annonas -us mei non quaesivi. Sirach 7, 4 noli quaerere a domino -um (ἡγεμονίαν). II Macc. 10, 29 viri quinque ... -um Iudaeis praestantes *in pugna* (ἀφηγούμενοι τῶν Ἰ.). AVG. in psalm. 102, 6 -um, proconsulatum, praefecturam. COD. Theod. 6, 4, 28 (*a. 396*) qui -um administrarunt. 6, 24, 11 (*a. 432*). 6, 26, 13 (*a. 407*) quos ... ad honorem -us ... provexit iudicium. ALC. AVIT. 6, 346 *Debbora viros* -u, exemplo verboque monens. CASSIOD. var. 7, 8, 2 *de praefectura vigilum*. 9, 25, 10 Catonis in Hispania ... -um. COD. Iust. 7, 62, 38 *in iudicio duciano* non dignitatem, sed -us magistratum spectari. NOVELL. Iust. 102, 1 ut *moderator Arabiae* in nullo minor -u consistat (κατὰ μηδὲν ἐλάττονα τῆς δουκικῆς) CORP. VIII 20863 Victoriae Augustae -u instantiaque Claudi Constantis proc. Aug. INSCR. Revue arch. 4. sér. IX 1907 p. 347, 4 (= Dessau 9006) in ⟨p⟩riori praesidatu ⟨e⟩t post in -u. GLOSS. V 575, 53 praefectura potestas praefecti, id est -us. *transl. de Christo* (*sim. v. p. 2129, 45 sqq.*): CONC.S I 4 p. 14, 18 rex ... militiae suscepit -um (*ib.* imperiali ... dignitate. *gr.* ἐστρατήγησεν). *nota c. gen. provinciarum*: ITALA Luc. 2, 2 (cod. d) -um agente Syriae Cyrenio (ἡγεμονεύοντος. VVLG. a praeside Syriae). VOPISC. Prob. 7, 4 decreto totius orientis -u. quatt. tyr. 7, 2 *Saturnino* inter ceteros duces ... Aurelianus limitis orientalis -um dedit. CASSIOD. var. 7, 4, 3 -um tibi cedimus Raetiarum (7, 4 tit.). *apud Francos*: GREG. TVR. Franc. 5, 14 p. 203, 23 -um ... regni ... tenebis. 5, 49 p. 242, 12 ut ... Clodovechus regnum acciperet, Leudastis -um, Riculfus ... episcopatum. 8, 18 p. 337, 5 Wintrio dux ... depulsus -um caruit. 8, 26 qui cum hoc (*sic*) -um in ... urbibus expeteret (*supra*: qui his civitatibus ... praefuerat). 8, 42 accepta potestate -us super civitates. 9, 7 cum -um urbium ... ministraret (*infra*: urbium principatum accepit). 9, 12 p. 369, 23 a primatu -us remoti sunt. 9, 14 quem (*ducem*) ... de Campaniae -u ... fuisse depulsum. 10, 9 p. 416, 8. FERRAND. epist. 7, 17 (*ad Reginum comitem*) in provinciis, ubi -um geris (*cf.* 7, 1 dux illustris Regine). *nota de principatu imperii R.*: ITALA Luc. 3, 1 (cod. d) in anno ... -us Tiberii Caesaris (τῆς ἡγεμονίας. VVLG. imperii).

3 *de primatu ecclesiastico* (*episcopatu sim.*): PS. CYPR. aleat. 1 in nobis divina ... pietas apostolatus -um contulit. *sim. ut vid.* VIGIL. TRID. ad Ioh. 8 p. 556B *Sisinnius* futuri gregis aut sanguinis germani ... -um viae tenens. *ibid. in Sisinnio* primatus fuit sanguinis et -us *eqs.* GREG. M. epist. 5, 58 p. 370, 2 qui repente de laico habitu ad sacrum transit -um (*supra*: sacerdotium. *infra*: dux religiosorum). 5, 60 p. 374, 24 sacerdotes (-tii *al.*) sibi -um arripiunt (*supra*: episcopatum). 7, 29 p. 476, 18 -um monasterii. 8, 4 p. 633. 9, 11 p. 48, 32 animarum. 9, 218 p. 207, 30 religiosi propositi -um. VEN. FORT. carm. 2, 8, 21 Laurebodis ... -um dum gerit.

II *de opere bestiarum*: ITALA Ezech. 17, 3 (Weing.) *aquila* habet -um intrandi in Libanum (ἔχει τὸ ἥγημα εἰσελθεῖν. VVLG. *aliter*). AVG. div. daem. 3, 7 ut *canis* ad eam *bestiam* capiendam -um quendam homini praebeat. HESYCH. in lev. 8, 18 *sqq.* p. 881B *aries* -um praebere ovibus ... solet (16, 5 p. 989A). GREG. M. moral. pr. 18 in ariete ... -us gregum sequentium designatur (*infra in tropologia*: eorum [*i. haereticorum*] superbum -um interficere. *cf.* 35, 14). EVGIPP. Sev. capp. 29 ursus ... -um per nives ... ad ... habitacula praebuit (29, 3 tanto -us officio).

III *de rebus*: **A** *ducentibus hominem* (*proprie et translate*): MAXIMIN. c. Ambr. 87 *scripturarum* religioso -u. AVG. de mend. 19, 40

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

exercitationi *pietatis* -um praebet ista doctrina, quae. serm. 4, 5, 6 praebeant -um pedibus *oculi*. serm. ed. Mai 140, 1 magi sequuntur superni luminis -um (SEDVL. op. pasch. 2, 8 p. 206, 4 -um parvi sideris. PS. MATTH. evang. 16, 2). PETR. CHRYS. serm. 8 p. 208^{B} ut -u signorum caelestium . . . tramitem tenere possimus. 103 p. 488^{B} ut *stellae* . . . viatoribus dent -um. ARNOB. ad Greg. 3 huius (*patientiae*) -u ad has pervenimus sedes. CONC.^{S} I 4 p. 19, 33 si . . . quod est principale (*sc. dogma*) -um gerat (*gr.* ταξιαρχοίη), illae (*virtutes*) vero comitentur. FAVST. REI. serm. 9 p. 256, 21 -um nobis praebeat velut stella caeli lux fidei. APON. 12 p. 224 *amor* -um praestat ad vitam aeternam (*cf. ibid.* iter praebet ad mortem). BENED. reg. prol. 39 per -um evangelii pergamus itinera eius. **B** *ducentibus rem*: ZENO 2, 27, 2 quo (*ligno*) portatur vel cuius adminiculo vel -u . . . producitur *vitis*. TERT. pudic. 5 p. 226, 28 pompam quandam . . . aspicio moechiae, hinc -um idolatriae antecedentis, hinc comitatum homicidii insequentis. ARNOB. ad Greg. 12 *adversi casus* -um exhibere solent ad alterum volenti migrare fortunae. *de primatu*: TERT. nat. 2, 5 p. 104, 20 *elementa* vol⟨vendis t⟩emporibus et exercendis temporum -bus occurrere meminerunt. FIRM. err. 4, 1 aerem -um habere elementorum.

interpretationis non certae: TERT. adv. Iud. 14 discite erroris vestri -um (*i. unde ceteri errores ducti sunt?*). PRISCILL. tract. 10, 140 Christi passione salvatis nihil aliud in -um, nisi quod deus in carnem venire voluit, invenitur (*sc. ut in vitam aeternam ducantur? cf. supra*: ex Iuda dux quaeritur). HESYCH. in lev. 13, 4 *sqq.* p. 935^{A} lator legis . . . -u litterae ad huiusmodi contemplationem legis utitur. CONC.^{S} I 4 p. 166, 7 qui . . . Nestorium oppugnaverant . . . didicere veritatem et contraria docent, illo (*sc. Nestorii?*) -u retrahente ad veritatem, quem . . . oppugnaverant.

nota iuncturas sollemniores: -um: accipere: *v. p. 2130, 18. '30, 54. cf. p. '30, 57.* administrare: *v. p. '30, 35.* agere: *v. p. '29, 68. '30. 48. adde*: COD. Theod. 6, 24, 11 (*a. 432* = COD. Iust. 12, 17, 2) CHRON. Gall. chron. I p. 633, 33 GREG. M. moral. 35, 14. cedere: *v. p. '30, 51.* conferre: *v. p. '30, 65.* dare: *v. p. '30, 20.* decernere: *v. p. '30, 49.* deferre: *v. p. '30, 11.* excipere: *v. p. '30, 10.* exhibere: *l. 16.* gerere: *v. p. '29, 71. 72. '30, 23. 61.* ministrare: *v. p. '30, 58.* praebere: *passim v. supra. adde*: ZENO 2, 63. 64 VITAE patr. 5, 17, 7 GREG. M. moral. 27, 19 epist. 8, 4 p. 6, 33. praestare: *v. p. '29, 38. 40. 63. '30, 15. 33. adde*: PS. PROSP. prom. 2, 39, 1 PS. MATTH. evang. 16, 2. regere: *v. p. '30, 29.* suscipere: *v. p. '30, 3. adde*: CASSIOD. var. 7, 8, 2 GREG. M. epist. 7, 29 p. 476, 18. 9, 11 p. 48, 32. sustinere: *v. p. '30, 13.* tenere: *v. l. 30, 53.* parendi -s: *v. p. '29, 80.* *Hey.*

ducēna, -ae *f. a* duceni, *subaudi* dignitas. *dignitas ducenariorum*: COD. Theod. 8, 4, 3 (*a. 317*) primipilaribus post emeritam militiam perfectissimatus vel -ae vel centenae vel egregiatus dari dignitas potest. 10, 7, 1 (*a. 317*) ad . . . -ae vel centenae . . . dignitates admitti. 10, 20, 1 (*a. 317*) nec dignitates . . . tribui vel -ae vel . . . . 10, 20, 1 (*a. 317*) dignitates . . . vel -ae vel centenae vel egregiatus. 12, 1, 5 (*a. 317*) si . . . decurio . . . -ae vel centenae vel egregiatus meruerit dignitatem. 1, 9, 1 (*a. 359* = COD. Iust. 1, 31, 1 pr.) ad -am . . . et centenam et biarchiam nemo suffragio . . . perveniat. 6, 27, 20 (*a. 426*) qui ex agentum in rebus numero . . . -ae (*vix est alii.*) dignitatis meruerit principatum (6, 27, 21). 6, 2, 26 (*a. 428*) qui e schola agentum in rebus expletis stipe⟨ndiis ad⟩ principatum -ae pervenerunt. COD. Iust. 12, 20, 4 pr. (*Leo*) -ae vel centenariorum gradum in schola agentum in rebus militantes meruerint. CORP. V 1721, 10 hic -ae dignitate(m) inter lectos meruerat viros (*versus barbarus*).

ducēnārius, -a, -um *a* duceni. *de forma*: PRISC. gramm. III 415, 12 ducentenarius et -us . . . melius per syncopam proferuntur. *i. q. pertinens ad ducena*: **A** *de rebus*: PLIN. nat. 7, 83 Fufius Salvius duo centenaria pondera pedibus, totidem manibus et -a duo umeris contra scalas ferebat. *quod CC milium HS est*: PAPYR. Oxyrh. VIII 1114, 15 (*a. 237*) eamque hereditatem esse -am et immunem a vicensima. X 1274, 14 (*saec. III*) τὴν ὕπαρξιν αὐτοῦ πᾶσαν οὖσαν τιμήματος δουκηναρίας. *quod pendit pondo ducenta*: PETRON. 56, 6 in lance du⟨ce⟩naria (*Burmann*, dunaria *trad.*, donaria *Bücheler vix recte*).

B *de equo, qui ducenties in certamine vicit* (*v. Pollack PW. V 1752*): CORP. VI 10048, 11 (Dessau 5287, *fere a. 130 p. Chr.*) ⟨C. Appu⟩leius Diocles agitator . . . equos centenarios fecit n(umero) VIIII, et ducenar(ium) I.

C *de hominibus*: **1** *iudices, qui CC sestertia possidebant* (*v. Weiss, PW. IX 2474*): SVET. Aug. 32, 3 ad tris iudicum decurias quartam addidit ex inferiore censu, quae -orum vocaretur iudicaretque de levioribus summis.

2 *procuratores, qui CC sestertia merebant* (*v. Seeck PW. V 1752 sq. Mommsen, Ges. Schr. VIII 424 seqq. Hirschfeld, Kais. Verw.-Beamte² p. 435 sq. 438 sq. 441*; GLOSS. διακοσιοστός, praeses. *notatur hic illic* CC): SVET. Claud. 24, 1 ornamenta consularia etiam procuratoribus -iis indulsit. CYPR. epist. 67, 6 apud procuratorem -um (*Tarraconensem*). RVFIN. hist. 7, 30, 8 cum *Paulus Samosatenus* se magis -um quam episcopum (δουκηνάριος μᾶλλον ἢ ἐπίσκοπος) videri vellet. CORP. III 6757 (Dessau 1413) proc. CC Alexandria⟨e⟩ idiu logu. CORP. inscr. graec. 3751 ἐπίτρ(οπος) δουκηνάριος Ἀλεξανδρείας τοῦ ἰδίου λόγου. CORP. III 6820 arch⟨ierei⟩ sanctissimi domini n. Antonini Aug. -io et a musio (*Alexandrino*). 8571 (= 1985) v. e. proc. duc. prov. Dalmat. V 3329 (= Dessau 544 *a. 265*) Aur. Marcellino v. p. duc(e) duc(enario). 7870 (*saec. III* = Dessau 6762) v. e. proc. Augg. nn. item CC episcepseos chorae inferioris. VI 1704 (*aevo Constantini*) -io a consiliis. VIII 7978 (*fere a. 200*) praef. III col(oniarum), duc(enarii) bis. 11174 (Dessau 1440) procuratori centenario regionis Hadrimetinae, functo etiam partibus -ri ex sacro praecepto in eadem regione. 14454 (*a 198—209*) proc. ducen. IIII publ. prov. Afr. 23219 (= 11341 = Dessau 9016) ⟨pr⟩ocuratori -io Aug. nostri dioceseos Had⟨ru⟩metinae. X 4721 (Dessau 1458) proc. -io stationis hereditatium. 5336 (Dessau 1446) viro -io proc(uratori) rationis castrensis. 6569 (Dessau 478; *fere II saec. ex.*) proc. aquarum C̄, proc. prov. Brit. CC̄, proc. rationis privat. CCC. 6662 (Dessau 1455; *fere a. 180*) -io, praef. vehicul. a copIs Aug. per viam Flaminiam centenarió consiliario Aug. XI 6308 (*fere a. 270*) v. e. duc. (ducen. 6309) cur(atore) r(ei) p(ublicae) Pis(aurensium) et Fan(estrium), p(raeposito) m(uris). XII 1749 ex optione proc(uratoris) ducenar(ii). CORP. inscr. graec. 2509 τὸν κράτιστον ἔπαρχον βειγούλων, ἡγεμόνα καὶ δουκηνάριον Σαρδονίας . . . . -ιον τοῦ Σεβαστοῦ Πόντου καὶ Βειθυνίας. INSCR. graec. Kaibel 1072 (CORP. inscr. graec. 5895 = INSCR. graec. Rom. Cagnat I 135; *aevo Commodi*) ἔπαρχον ὀχημάτων καὶ δουκηνάριον τα⟨χθέντα⟩ καὶ περὶ τὴν Φλαμινίαν ἐπιτη⟨δείων⟩ σύμβουλόν τε τοῦ Σεβαστοῦ. INSCR. Dessau 9478 δουκη. ἐκ π⟨ρο⟩τηκτόρων, ἐπιτρόπῳ τῆς Ἠπείρου καὶ Παννονιῶν. INSCR. graec. Rom. Cagnat III 41 (CORP. inscr. graec. 3751) ἐπίτρ(οπον) δουκ ἐπαρχείας Δαλματίας καὶ Ἰστρίας. III 179 δουκηνάριον ἐπὶ συμβουλίου τοῦ Σεβαστοῦ. III 436 τὸν διασημότατον δουκ. *Pamphyliae*. III 810 (*idem* 811) τοῦ κρατ(ίστου) δουκηναρίου (*Lyciae?*). III 1040—45 (*a. 262—7*) τὸν κράτιστον ἐπίτροπον Σ⟨ε⟩βαστοῦ δουκηνάριον *Syriae*. INSCR. Année epigr. 1908, 274 (*sub Philippis*) δουκηνάριος δικαιοδότης τῆς λαμπροτάτης Ἀλεξανδρέων πόλεως. *item*: CORP. III 99 (*a. 244—9*) v(iro) e(gregio) ducenar(io) praef. leg. I Parthicae. V 3329, 2 (*a. 265*) v. p. duc(e) duc(enario). XIV 3626 procuratori M. Antonini Aug. praef. leg. II Traianae fortis CC̄. *item* CORP. VI 2161 (*saec. II—III*) haruspex Augg. C⟨C⟩. VII 420 men(sor) ex CC imp(eratoris). *item generaliter*: CORP. III 6155 filiae . . . v. e. -i . . . nepotiae . . . v. e. centenarius. 12721 v. e. ducen(ario). XII 149 (*saec. III–IV*) v. e. ex -io. XIV 2939 e. v. a ducenaris. INSCR. revue archéol. 27 (1895) p. 131 n. 38 v. e. a ducena riis), quod princeps leg(ionis) vovit ⟨. . . . CONC. Carth. a. 411 Mansi 4 p. 51 Vrso, Petronio et Libero -iis. *ibid.* Vrsus -us illustrium atque eminentium potestatum. INSCR. graec. Rom. Cagnat I 1496 (= Dessau 9479) Τραιανὸν Μουκιανὸν δουκ. INSCR. Dessau 8806^{b} (*saec. II*) δουκηνάριο⟨ς⟩. INSCR. graec. Kaibel 1347 (*Romae*) κράτιστος δουκηνάριος. PAPYR. Genav. 79 (*saec. IV*) Ῥωμανοῦ δουκηναρίου. PAPYR. Wilcken, Chrest. 39 (*a. 267*) ⟨τοῦ κρ⟩ατίστου δουκηναρίου. PAPYR. Florent. 71, 575. 804. 87, 23. *al., v. Preisigke, Wb. III 206.* ATHANAS. apol. c. Ar. 74 (Migne gr. 25, 385^{A}) δουκιναρίῳ Παλατίνῳ.

3 *milites* (*v. Mommsen Corp. V p. 1059, Seeck PW. V p. 1753 s. Grosse, Röm. Militärgeschichte p. 10. 15. 95. 105. 118—120*): VEG. mil. 2, 8 primus hastatus duas centurias ducebat in acie secunda, quem nunc -um vocamus. HIER. c. Ioh. 19 finge aliquem tribuniciae potestatis suo vitio regradatum per singula militiae equestris officia . . . numquid ex tribuno statim fit tiro? non, sed ante primicerius, deinde senator, -us, centenarius, biarchus, circitor, eques, dein tiro. NOVELL. Theod. 21 pr. (*a. 441*) comitibus scholarum verberandi regradandive senatores ac -os licentiam denegamus. *ibid.* 21, 1 senatores vel -os centenariosve. CORP. III 3249 pr(otector) du(cenarius). 1805 (Dessau 5695; *a. 280*) v. p. ducen⟨ari⟩us, ex protectorib. lateris divini. 6193 duc⟨ena⟩rius. 6439 pro(tector) duc(enarius). 11036 -us (*leg. I adi.*). 14165¹ duc. prot. (*bis*). 14704 ducena⟨r(io) e⟩x vixill⟨atio⟩n(e) equi⟨tum⟩. V 4330, 6 ⟨protector?⟩ -us. 5833 -io prot⟨ectori⟩. 8759 1 (*fere a. 400*) -us de numero Batavorum sen. V suppl. Ital. 408 ducen. XI 837 (Dessau 2778) v. e., ex cent. praet. cohort. VI, prot. -io. 4787 (Dessau 2777) viro -io protectori ex ordinario leg. II Ital. XII 2228 (*a. 269*) vexillationes adque equites itemque praepositi et ducenar(ii) protect(ores). 2576 protector -ius. INSCR. Not. d. scavi 1890 p. 169 (*Concordiae*) ducenar. de numero Leonum sen(iorum). *ibid.* p. 171 duce. de Batavis equ. sen. *ibid.* -us d(e) n(umero) Erulorum seni(orum). *ibid.* p. 343 -io ex numero armaturarum. INSCR. graec. Rom. Cagnat I 1496 (*III saec. ex.*) ⟨τριβ. πραιτ. προτηκτ.⟩ δουκηνάρ. INSCR. Bull. de corr. hell. 1907 p. 39 (Dessau 9478) δουκη. ἐκ π⟨ρο⟩τηκτόρων. LYD. de mag. 1, 48. 3, 2. 3, 7. 15. 16. 21.

4 *officia non militaria*: NOT. dign. or. 21, 6 principem de schola agentum in rebus -⟨i⟩um (22, 34. 23, 16. 24, 21. 25, 27. 28, 48. occ 18, 5 duoden- *trad* 19 16. 20, 17. 21, 17 ex -iis, *item* 22, 41. 23, 17). COD. Theod. 8, 10, 1 a -iis vel centenariis ac praecipue fisci advocatis laesum. 11, 7, 1 (*a. 315* = COD. Iust. 10, 19, 1) -ii et centenarii sive sexagenarii. 11, 7, 9 (*a. 364*) -os ab exactione provincialium . . . arceri. 6, 30, 7 (*a. 384* = COD. Iust. 12, 23, 7, 2) *enumerantur varii -ii* per singula scrinia officiorum sacrarum largitionum; *cf. et* 6, 30, 8. 9. 6, 27, 8 (*a. 396*) sumentibus -iis principatum. COD. Iust. 1, 27, 2, 22 (*a. 534*) -iis quattuor (adsessori ducis Tripolitanae provinciae, *item*

[† Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

25 Byzacenae, 28 Numidiae, 31 Mauritaniae, 34 Sardiniae). 12, 20, 3 pr. (*imp. Leo*) -ii (*in matricula agentum in rebus*). CORP. III 8712 ex d⟨ec⟩u⟨r(ia)⟩ a(gentum) ⟨in⟩ r⟨eb⟩us c(entenario), -io post facto. V 1680† vir ducenar. 1880 -io princeps (*pro* -pi) stabuli dominici. X 7200 (*a. 340—50*) -io, agente in reb(us) et p(rae)p(osito) cursus publici. *cf. INSCR. christ. Diehl III p. 439.*

inde **ducēnāria**, -ae *f.* (*scil.* dignitas). APVL. met. 7, 6 procuratorem principis -a perfunctum. INSCR. graec. Rom. Cagnat I 227 (Dessau 8854) ⟨στρατείας τρεῖς⟩ κεντηναρίαν, δουκηναρίαν καὶ τοὺς καθόλου λόγους ἐπιτροπεύσας.

ducēnī, -ae, -a [*a* ducenti *Th.*]. FRG. Bob gramm. VII 544, 7 -os . . . non ducentenos. *gen.* ducenum: PLIN. nat. 9, 4 FRONTIN. grom. p. 30, 18 L. (-tam *trad.*). CAPITOL. Pert. 2, 4. ducenorum: LIV. 7, 25, 8. *v.* ducenteni. 1 *distributive*: PLAVT. Pseud. 829 nam vel ducenos (*sic A P, non* -tos) annos poterunt vivere, meas qui essitabunt escas quas condivero (*cf.* VAL. MAX. *l. 24*). VARRO rust. 3, 7, 10 paria singula *columbarum* volgo veneunt -is nummis. HIRT. Gall. 8, 4, 1 sestertios. LIV. 7, 25, 8 decem legiones . . . quaternum milium et -orum peditum equitumque trecenorum. 22, 28, 6. 22, 52, 2. 29, 24, 14 sena milia et -os pedites. 33, 30, 8 quaterna milia pondo et -a (-nta *Mog.*, -ntum *B*). 34, 46, 2 -os septuagenos aeris. 34, 52, 11 -i quinquageni aeris. 34, 56, 8. 38, 36, 3. 40, 1, 5 quina milia et -os (40, 18, 5. 41, 9, 2. 42, 31, 2. 43, 12, 5. 10. 44, 21, 10. 45, 34, 5). PAVL. FEST. Gloss.^{L} IV p. 159^{a} (p. 53 M.) -a iugera *bis.* VAL. MAX. 8, 13 ext. 6 quosdam ex gente Epiorum . . . -os (-ntos *trad.*) explere annos (PLIN. nat. 7, 154 -nta *trad.* 7, 28. 8, 28). CVRT. 5, 1, 45. 7, 4, 23 -is quadragenis denariis. COLVM. 3, 3, 7. 3, 5, 3 -os quadragenos (*locus corruptus*). 5, 2, 3 centies vicies -i quadrageni (5, 3, 2). PETRON. 109, 3 pro singulis iniuriis numerabis praesentes denarios -os (*sic cod. Autiss.*, -ntos *cett.*). PLIN. nat. 6, 121 muris -os pedes altis. 9, 4 pristes -num cubitorum. 9, 135. 18, 114 annua -a (aduicena *cod. E*) milia Neapolitanis . . . numerari. 33, 75. MART. 8, 20, 1 cum facias versus nulla non luce -os. TAC. ann. 2, 38 daturum liberis eius -a sestertia singulis. SVET. Aug. 41, 2 -os quinquagenosque nummos. Vesp. 19, 1 sestertia. CAPITOL. Pert. 2, 4 ad -um sestertiorum stipendium translatus (*v.* ducenarius). 2 *cum* milia (*non distributive*): LIV. 9, 19, 2 -a quinquagena milia capitum. 42, 7, 2 cerae -a (*sic V*) milia pondo. *supplendum* milia sestertium: MART. 3, 62, 1 centenis quod emis pueros et saepe -is. 4, 37, 5 ex pecore redeunt ter -a. 5, 35, 2 sibi redire de . . . fundis -a. 8, 16, 2 causas nunc agis et -a quaeris. 12, 75, 8 dotis . . . quinquies -a.

ducentēnārius *v.* ducenarius *p. 2131, 60.*

ducentēnī, -ae, -a [*a* ducenti, centenus. *Th.*]. PRISC. fig. gramm. III 413, 35 -teni et per syncopam duceni. *vetatur supra l. 11. i. q. duceni: forma apud posteriores propter analogiam rediviva traditur hic illic, ut* SIC. FLACC. grom. p. 118, 2 Th. -tena iugera. 123, 20 -tena dena. 123, 21 -tena quadragena. 123, 23 (*at* 123, 19 ducenta). NIPS. grom. p. 293, 11 L. 293, 16 -tena quadragena. COD. Theod. 14, 15, 1 (*a. 364*) -a milia modiorum frumenti. MACR. somn. 2, 6, 3 stadiis quaternis milibus ducenis (-tenis *B*, ducenis *supra scripto* tenis *P*). GREG. TVR. virt. Mart. 1, 20 -tenum pedum. [*falso certe trad.*: LIV. 43, 12, 5] duocentena *trad.*: PS. AGENN. grom. p. 52, 25 Th.

ducentēsimus, -a, -um [*cf. c.* ducenti, centesimus *Th.*]. PRISC. fig. gramm. III 413, 19 -us vel ducesimus. GLOSS.^{L} II Philox. DU 32. 33 *trad.* ducentissimus (-ma). COLVM. 5, 1, 9 pars -a octogesima octava. TAC. ann. 2, 50 ut exemplo maiorum . . . ultra -um lapidem removeretur (*cf.* VLP. frg. Vat. 147 ne intra -um miliarium senator p. R. cogatur res pupillares administrare. *ibid.* res, quae ultra -um lapidem sunt. *cf. p. 2134, 20 sq.*). hist. 3, 34 anno -o octogesimo sexto. CENS. 11, 2 decimet ducentesimo die. *ibid.* die -o septuagensimo quarto. 11, 5 diem -um decimum. 11, 8 -us septuagensimus quartus. 18, 12 -a quinquagesima olympias. 21, 7 -us octogensimus tertius. 21, 8. 21, 9. SOL. 1, 29 olympias septima et -a (1, 30). 40, 16 anno -o septuagesimo secundo. AVG. civ. 16, 17 annus circiter millesimus -us. SVLP. SEV. chron. 1, 2, 3 trigesimum et -um . . . annum. 2, 9, 7 anno fere -o et sexagesimo. *fem.* **ducentēsima**, -ae *scil.* pars, *vectigalis genus.* TAC. ann. 2, 42 levari posse centesimae vectigal professus Caesar -am in posterum statuit. SVET. Cal. 16, 3 -am auctionum Italiae remisit.

ˣ**ducentī**, -ae, -a [*a* duo, du- *et* centum, *cf. ind.* dviśatam 'ducenti' *Th.*]. *gen.* ducentum: LVCIL. [555 *trad.*] 1051 VARRO rust. 3, 2, 15 frg. Non. p. 163, 26 LIV. 22, 37, 5. 25, 3, 13. 28, 45, 12. 32, 27, 1 CENS. 13, 2. ducentorum: CAES. Gall. 6, 29, 2 LIV. 8, 4, 7. 40, 36, 8 VITR. 1, 6, 9 LABEO dig. 19, 2, 60, 4 PAVL. FEST. Gloss.^{L} IV p. 427^{a} (p. 336 M.) SEN. nat. 2, 26, 6. 3, 7, 3 COLVM. 2, 12, 7 *bis.* 5, 1, 7. 5, 3, 2. 3. 8, 2, 7 FRONTIN. aq. 6. [7]. 7. 14. 118 IAVOL. dig. 23, 4, 32 FLOR. epit. 2, 19, 2. 3, 10, 23 VLP. dig. 4, 2, 14, 14. 12, 6, 26, 4 APVL. apol. 97 p. 107, 20 H. PALLAD. 10, 11, 1 VVLG. gen. 11, 32 num. 3, 46 III reg. 20, 15 Ezech. 45, 15 Ioh. 6, 7 AVG. civ. 15, 12 *ter* COD. Theod. 1, 15, 13, 2 (*a. 389*). 3, 5, 13, 1^{2}. 11, 20, 6, 14. 16 (*a. 430*) COD. Iust. 8, 53, 34 pr. INST. Iust. 2, 7, 2 *al.* -arum: NEP. Them. 2, 5 Cim. 2, 2 FRONTIN. aq. 73 COD. Theod. 11, 30, 49, 2 (*a. 389*). *non recte trad. mensura* dŭc-: LVCIL. 555 (*lege* tu centum) *et* 1051 (*lege* atque dŭc-); *item falsum* dŭcenta: CYPR. GALL. num. 130 (*lege* ducenda). *formam neutri generis sing.* ducentum *qui agnoscunt, errant, nam* LVCIL. 1051 *est gen.*, LIV. 30, 21, 4 *recte cod. Mog.* -ta, COLVM. 5, 3, 7 *traditus est numerus* CC, *ut alibi passim in codd.* PRISC. gramm. II 48, 21 servatur 'c': -i, trecenti, sescenti. *forma volgaris* duocenti: ITALA (cod. b) Marc. 6, 37 Ioh. 6, 7. [*scriptum* docentos: INSCR. Bonn. Jahrb. 105 p. 133 n. 7 (*saec. VII—VIII*)]. [*ital.* dugento. *portuc.* duzentos. *M.-L.*]. GLOSS. διακόσιοι. *circumscribitur numerus*: VERG. Aen. 1, 705 centum aliae totidemque . . . ministri (*cf.* CLAVD. DON. Aen. I p. 157, 23). bis centum: 8, 518 OV. met. 5, 208. 209. 12, 188.

PLAVT. Asin. 276 plagas. Bacch. 230 mille et -os Philippos. 272 -os et mille Philippum. 590 -os Philippos (868. 879. 919. 997. 1010). 706 nummis -is (709. 873. 882. 969. 1026. 1033 Poen. 732). 971 alteris -is. 1050 binos -os Philippos. Pseud. 302 minae. Truc. 341 quasi abhinc -os annos fuerim mortuos. CATO orat. frg. 64, 2 de duobus milibus ac -is. LVCIL. 108 quinquaginta atque -a *milia.* 481 Polyphemus -os Cyclops longus pedes. [555 milia -um (*lege* tu centum) frumenti tollis medimnum.] 1051 quid vero est, centum atque (ac *trad.*) -um possideas si milium. CIC. Verr. II 1, 36 -a triginta quinque milia. II 1, 100. 140. 2, 143. 185 HS ∞CC. 3, 100 med(imnum) VIIICC. 110 tritici mod(ium) CC et XVI milibus. 111. 116. 117. 120 *bis.* 148. 4, 28. leg. agr. 2, 32 iugera CC. Flacc. 34 *bis* CCVI. Sest. 29 ut ab urbe abesset milia passuum -a (Phil. 6, 5 *bis.* 7, 26 *cf. p. 2133, 56 sqq.*). rep. 2, 52 quadraginta annis et -is. 2, 53 -os annos et viginti. Tim. 24 quam *proportionem* habent -a quinquaginta sex cum -is quadraginta tribus. Att. 4, 2, 5 HS -is quinquaginta milibus. 5, 4, 4. 5, 21, 12. VARRO ling. 5, 170 ducenti⟨s⟩ . . . non magis asses quam denarii . . . significantur 10, 43. rust. 3, 2, 15 fundus -um iugerum. 3, 9, 6. frg. Non. p. 163, 26 corona aurea pondo -um. *et passim; adscribo poetarum locos*: CATVLL. 26, 4 ad milia quindecim et -os. 37, 7 quod sedetis insulsi centum an -i, non putatis ausurum me una -os irrumare sessores? HOR. sat. 1, 3, 11 habebat saepe -os, saepe decem servos. 1, 4, 9 in hora saepe -os, ut magnum, versus dictabat. 1, 6, 42 si plostra -a concurrantque foro tria funera. 1, 10, 60 amet scripsisse -os ante cibum versus, totidem cenatus. 2, 3, 61 Catienis mille -is. HOMER. 221 puppes bis septem venere minus quam mille -ae. MART. 3, 52, 1 empta domus fuerat tibi . . . -is *milibus HS.* 3, 93, 18 audes -as nuptuire post mortes. 4, 37, 1 centum Coranus et -a Mancinus *milia HS debet.* 4, 61, 1 donasse amicum tibi -a *milia HS.* 5, 82, 1 quid promittebas mihi milia, Gaure, -a. 6, 30, 3 pro -is *milibus HS.* 7, 20, 20 haec per -as cum domum tulit scalas. 10, 31, 1 addixti servum nummis here mille -is. 11, 76, 2 sestertia . . . -a. 12, 66, 9 '-a' sonas. IVV. 7, 139 Ciceroni nemo -os nunc dederit nummos. SIDON. carm. 9, 35 caesis milibus ante cum -is. *ex titulis addo*: TAB. cer. Corp. IV 23, 11 p. 305 sestertios -os. Corp. III p. 937, 5 X ducentis (et *inserit alt. ex.*) quinque. p. 950, 10 X ducentos sexaginta septem. *ut apud Martialem (v. supra l. 34 sqq.), sic* **ducenta** *nude pro* CC *milibus HS*: LABEO dig. 32, 30, 5 -a dato. IAVOL. dig. 35, 1, 55 si Callimacho . . . -a dedisset. *ibid.* -a dare. *passim in* DIG., *nota* LABEO dig. 19, 2, 60, 4 -orum impensam excutere. IAVOL. dig. 23, 4, 32 eum fundum -orum vendiderat. VLP. dig. 12, 6, 26, 4 fundum -orum solvi.

pro numero magno v. Wölfflin, Archiv 9 (1896) 188 (cf. iam PLAVT. Asin. 276 Truc. 341 *supra l. 9. 12 et* LVCIL. 481 *supra l. 15*): CIC. har. resp. 8 -is confixum senatus consultis. Sest. 135 (*per iocum*) unus leo, -i bestiarii. CATVLL. 37, 7 (*v. supra l. 28*). HOR. sat. 1, 3, 11. 1, 4, 9. 1, 6, 42. 1, 10, 60 (*v. supra l. 30 sqq.*) MART. 3, 93, 18. 7, 20, 20 (*v. l. 35. 38*).

ducentiēs [*a* ducenti. *Th.*] *adv. scribitur hic illic* -ens (*in titulo l. 66*), *licet* PRISC. gramm. III 415, 22 *non agnoscat nisi formam in* -es. GLOSS. διακοσιοντάκις. CELS. 2, 14, 9 si robustior *est homo*, potest -es *perfricari.* 3, 23, 6 non minus -es . . . perfricetur. PS. AVR. VICT. epit. 1, 6 -es centena milia frumenti. *subaudi* centena milia: CIC. Font. 4 testis non invenitur in -⟨e⟩s et tricies sestertio. Phil. 2, 40 amplius sestertium -ens acceptum hereditatibus rettuli. CATVLL. 29, 14 ut *Mamurra* . . . -es comesset aut trecenties. LIV. 38, 55, 9 potius quadragiens quam -ens quadragiens litem aestimatam. 45, 40, 1 ⟨sestertium⟩ milliens -es. 45, 43, 8 sestertium -ens. MART. 5, 37, 24 -ens accepit. PLIN. epist. 2, 20, 13 milies et -es habiturum. S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278 *a. 176* = Dessau 5163) 8 sive illut -ens annu⟨u⟩m seu trecenties est.

ducentissimus *v.* ducentesimus *p. 2133, 55.*

[**ducentum** *neutr.*] *v.* ducenti *p. 2133, 84.*

?**ducentussis** *trad.* VARRO ling. 9, 84 *sed legendum videtur* centussis.

?**ducēnus**, -a, -um *v.* ducena *p. 2131, 52.*

ducēsimus *v.* ducentesimus p. *2133, 54.* *† Vollmer.*

duciānus, -a, -um [*a* dux *Th.*] *i. q. qui ad ducem pertinet.* COD. Theod. 11, 25, 1 (*a. 393*) ab apparitoribus -is. 7, 4, 30 (*a. 409*) -um officium (15, 11, 2 *a. 414*). NOVELL. Theod. 4, 1 (*a. 438*) neminem -um, neminem limitaneum militem (*cf. Grosse, Röm. Militärgesch. p. 67*). COD. Iust. 12, 35 (36), 18, 2 a (*imp. Anast.*) -a apparitione. 7, 62, 38 -o iudicio. PAPYR. Cairo catal. II 67167, 3 σ⟨ιγγουλαρίῳ⟩ τῆς δουκιανῆς τάξεως. PAPYR. Masp. 283, 3 δουκιανὴ ἐξουσία (*i. ducis potestas*). *m. subst.* **duciānus**, -ī. *i. q. ducis minister, apparitor, miles.* COD. Theod. 7, 16, 3 (*a. 420*) praesente protectore seu -o. COD. Iust. 1, 27, 2, 8 (*a. 534*) ut nullum . . . dispendium a ducibus vel -is . . . sustineant. NOVELL. Iust. 25, 1 -i eas (*probatorias*) accipiebant. *cf.* δουκικός.

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

?**dūcibilis,** -e *a* ducere. *i. q. qui facile ducitur.* Ps. VICT. VIT. pass. 3 accipiens tyrannus, ut erat -is (docib-*al.*) et ferus, ... suggestionem. [**dūcibilitās** *v. p. 2165, 81*].

δουκικός, -ή, όν. *a* dux, *cf.* ducalis, ducianus. *adi.* (*i. q.* ducianus): INSCR. Princeton exped. Syr. A 20 frg. 1—7 l. 20 ⟨τῶ⟩ν σκρινιαρίων τῆς δουκικῆς τάξεως. frg. 24—26 l. 9. 33 l. 7. PAPYR. Cairo catal. I 67023, 5 (*a. 569*) τῆς κ⟨α⟩τὰ ⟨Θ⟩ηβαΐδα λαμπρᾶς δουκ⟨ι⟩κῆς τάξεως (*sim.* PAPYR. Hamb. I 23, 5 [*a. 569*]). 67057 II 15 (*a. 554/9*). *al., v. Preisigke, Wb. III 206.* *subst.*: NOVELL. Iust. 25, 1 οἱ δουκικοὶ ταύτας (τὰς τάξεις) ἐκομίζοντο (*in latino exemplari* duciani, *v. p. 2134, 83*). EPIGR. gr. Kaibel 446, 6 (*Medsched, s. IV*) Μάξιμος ... δουκικὸς (δουχ- *trad.*) τὴν τάξ(ιν) ἐπετέλ⟨εσσεν⟩. INSCR. Princeton exped. Syr. A 562, 23 ἕκαστον τῶν δουκικῶν καὶ σκρινιαρίων κτλ. 562, 36 τὰ πρακτικὰ τῶν δουκικῶν. CONSTANT. PORPH. caer. aul. Byz. 1, 89 p. 400, 2. [*de adi. eiusdem formae, sed derivato a nom. propr. byzantino q. e.* Δοῦκας *v. Krumbacher, Sitz. ber. Bayr. Ak. 1906, 427*].

1. ×dūco, dūxī, ductum, dūcere [*i. q. got.* tiuhan „*ducere, trahere*", *cf. c. cambr.* dygaf „*fero, veho*", duc „*tulit*", *gr.* δαιδύσσεσθαι. ἕλκεσθαι (*Hesych.*) *et c.* dux. *Th.*]. PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 176[a] (p. 66 M.) -o cum pro puto ponimus, ex graeco deducitur, quod illi dicunt δοκῶ. *prosodia, orthographia*: dŭc- *in versu*: CYPR. GALL. gen. 1461 iud. 756. CARM. adv. Marc. 3, 56 *v. infra l. 42.* duxsi: LEX Rubr. (Corp. I² n. 592) 2, 20 CORP. IV 2450. duxi *positione tantum longam syllabam habere dicit* PRISC. gramm. II 466, 20. *sed cf. Heraeus, Archiv 14, 1906, 416 sq.* *formae*: *imp.*: duce (*forma 'veterum' sec.* CHAR. gramm. p. 336, 27 B. DIOM. gramm. I 349, 29 EXC. Bob. gramm. I 563, 23. SACERD. gramm. VI 433, 32 comice dictum. MACR. exc. gramm. V 640, 35. 641, 3): PLAVT. Aul. 452 Epid. 399 Most. 324 (duc *edd.*). Poen. 1229 (*in fine versus*). Rud. 386 Trin. 384. duc (CHAR. DIOM. EXC. Bob. SACERD. *locis supra citatis.* CLEDON. gramm. V 18, 20 duc ..., non ... duce. MACR. exc. gramm. V 640, 35 duc ... per apocopen [PRISC. gramm. II 373, 4]. PRISC. gramm. II 325, 9. *cf.* PS. PALAEM. gramm. V 544, 25): PLAVT. Amph. 854 Aul. 362 Bacch. 593 Mil. 930. 1303 Most. 794 (duce *edd.*) Pseud. 1328 Rud. 851. 1280 TER. Andr. 818 Haut. 432 Phorm. 103. 718 Ad. 506 CAECIL. com. 100 (duce *codd.*) LVCIL. 884 (1145 *ex coni.*). *et passim.* *inf.* ducier: PLAVT. Gem. len. frg. 1 TER. Eun. 572 SCIP. min. or. frg. Macr. Sat. 3, 14, 6 AVIEN. ora 35. ducundus: VARRO Men. 510. *syncopae*: duxti: VARRO Men. 201 CATVLL. 91, 9 PROP. 1, 3, 27 (duxit *N et meliores*). duxe: VARRO Men. 329. *sup.* ductu: PLAVT. Mil. 685 (*v. p. 2142, 69/70*). dūcare *primae coniugationis*: CARM. adv. Marc. 3, 56 *deus* confundit regem durum populumque ducabat (reducit *Fabric., al.*). [VARRO ling. 6, 62 *cod.*]. *de significationibus*: NON. p. 282 *sqq.* -ere *vel* -i *circumscribit per haec verba* (*addidi locos ab eo citatos*): delectari vel avocari (*Cic. fin. 5, 42*), pati (*Verg. Aen. 4, 560*), nudare, exerere (*Verg. Aen. 12, 378*), excitare (*Cic. Verr. II 2, 143*) inlicere, inducere (*Cic. off. 2, 21 Cato 26*), exstruere, erigere (*Verg. Aen. 1, 423*), existimare, iudicare (*Varro Men. 499 Verg. Aen. 10, 668 Cic. div. in Caec. 66 Lucil. 1003*), ⟨agere⟩ (*Lucil. 663 Cic. off. 3, 96*), volvere, pertractare (*Verg. Aen. 6, 690 Lucil. 884*), fabricare (*Varro Men. 201*), trahere, differre (*Cic. epist. frg. V 7. off. 3, 79*), proprium pro temporibus servare (*Verg. ecl. 9, 48*), dimittere, descendere (*Plaut. Aul. 708*), gerere (*Verg. Aen. 8, 55*). *adde* p. 283, 7 ducere consuetudine quam significantiam habeat, claret: sicut Vergilius (*Aen. 11, 85*) ... et multa talia. GLOSS. ἕλκω, ὁδηγῶ, ἄγω. acceptum habeo (?). -it ἡγεῖται, προλαμβάνει, ψηφίζει. extimat vel exercit (*sic*). trahit. -imus: ὑπειλήφαμεν (-xerint ὑπολάβωσιν). -unt: aestimant. -ere: deponere, decipere, fallere. -xi: ἐλογισάμην. arbitravi. -xerit: νομίσῃ. -i: nasci. putari (*cf.* PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 176[a] [p. 66 M.] pro puto ponimus, *v. supra l. 20*). -endi: ἀπακτέοι. *cf.* PORPH. Hor. epist. 2, 1, 61 habet: credit, -it, existimat. *corrupte* GLOSS. V 288, 7 -xit nutrix (nutrivit? *Goetz.* eduxit?). GLOSS.[L] II Abav. DV 3 -cto (-ctu *Hildebrand; cf.* I Ansil. DU 62) auspicio: ex divina requisitione quod potest -i vel nuntiari). *differentiae*: DON. Ter. Eun. 377 abducimur unde volumus, -imur quo volumus. Ad. 358 -imus ... etiam orantes, adducimus invitos. Eun. 266 -itur quis ad supplicium, deducitur in laetitiam. Ad. 855 -ere apud alium quem et palam, subducere apud se ipsum atque secreto. [*corrupta*: PLAVT. Mil. 681 (*A*; mittere *rell.*). Most. 961 (conduci *Ritschl*). CAES. civ. 2, 25, 6 (*S ρ W*; traduxisset π, *Meusel, al.*) HOR. carm. 3, 3, 34 (*A*[1]*L*; discere *rell.*). OV. fast. 3, 599 (*R V*; figitur *rell.*). MANIL. 1, 403 (*G*; dicunt *LM*. *sic saepius pro* -ere *restituendum est* dicere, *ut* PLIN. nat. 10, 190 SIL. 5, 593 VLP. dig. 23, 3, 23 [φαμεν *Bas.*] *al.* *invicem passim* dicere *traditur, ubi* ducere *vera est lectio, ut* VELL. 2, 130, 3 SEN. dial. 6, 5, 3 epist. 65, 22. 90, 42 COLVM. 4, 3, 3 (*SAR*). PETRON. 137, 10 PLIN. nat. 9, 183 VAL. FL. 6, 125 QVINT. inst. 7, 2, 31. 9, 2, 47 LAMPR. Diad. 2, 2 QVEROL. p. 58, 2? *interdum dubitari potest, utra lectio praeferenda sit, velut* LIV. 38, 45, 7. FEST. Gloss.[L] IV p. 349[b] = p. 245 M. (*lege*: dĭcantur). PELAG. in II Cor. 6, 8 p. 265, 3 S. *Cas.*: ducamus (*lege*: ferimus). *legitur locis mutilis*: NAEV. com. 105 eius noctem nauco (nauci *Both.*) -ere. LVCIL. 68 FRONTO p. 187, 9 N. *locis corruptis, spuriis*: PROP. 3, 9, 8? MANIL. 2, 945 PLIN. nat. 33, 125 FRONTIN. aq. 5 (*lege*: inducta). QVINT. inst. 10, 7, 6 HIER. epist. 55, 1, 4 COMM. instr. 1, 30, 6. *dubiae traditionis*: PERS. 5, 176 palpo quem -it (tollit *al.*) ... ambitio. PETRON. 57, 2 si secundum illum discumberem, iam illi balatum -xissem (clusissem, cluxissem *sim. coni.*). MART. 9, 18, 4 antlia tollit (ducit *pars codd.*) aquas. TERT. uxor. 1, 7 p. 679 Oe. de saeculo educi (*sic A, d*; -i *rell.*). PS. THEOD. PRISC. add. p. 283, 8 (*incantatio*:) quo modo hoc mendum duc (ducis? *Rose*), sic nec hoc doleat. BARNAB. 5, 8 *v. p. 2145, 58*]. *dubiae interpretationis*: CORP. VIII 3933 Novantia Procula hic situ -xit cum filios suos tres ('situ⟨m⟩ duxit *videtur significare* 'deposuit', *ut prius vocabulum supinum sit*' *Mommsen; sed cf. Stangl, Wochenschr. f. kl. Phil. 32, 1915, 573*). *vocabulum per totam viguit latinitatem, legitur inde a* LEG. XII tab. [*val.* duçe, *francog. vet.* duire, *it.* ducere, *hisp.* ducir. *M.-L.*]

CONSPECTVS MATERIAE

I *aliquis ducit aliquem* (*p. 2136, 48—2146, 49*). **A** *de loco in locum* (*p. 2136, 48—2145, 18*). **1** *quemvis quomodocumque* (*p. 2136, 50—2140, 67*). **2** *multitudinem ordine vel numero* (*p. 2140, 68—2142, 50*). **3** *uxorem, scortum sim.* (*p. 2142, 51—2143, 64*). **4** *bestias* (*p. 2143, 65—2144, 79*). *accedit iunctura* (*ad I A*): secum -ere (*p. 2144, 80—'45, 19*). **B** *de statu in statum* (*p. 2145, 20—2146, 49*). **1** *in aliquem statum* (*p. 2145, 19—73*). **2** *per aliquos status* (*p. 2145, 73—82*). **3** *absolute* (*p. 2145, 83—2146, 17*). *accedit iunctura* (*ad I*): se -ere (*p. 2146, 20—49*).

II *aliquis ducit aliquid* (*p. 2146, 50—2159, 21*). **A** *motu locali* (*p. 2146, 50—2151, 48*): **1** *movere proprii corporis partes* (*p. 2146, 50—2147, 2*). **2** *movere varias res manu vel instrumento* (*p. 2147, 3—2149, 75*). *translatio ad artem scribendi, dicendi* (*p. 2149, 17—36*). **3** *trahere res collo tergo sim., saepe de iumentis* (*p. 2149, 76—2150, 15*). **4** *imbibere ore, naribus aliquid* (*p. 2150, 16—2151, 6*). **5** *loco movere aliquid artis, ingenii viribus* (*cantu, magia, apparatu. p. 2151, 7—32*). **6** *efficere, ut aliquid incorporale* (*actio, condicio sim.*) *aliquo veniat* (*p. 2151, 33—48*). **B** *extentione per locum* (*de rebus locum non mutantibus. p. 2151, 49—2152, 27*). **C** *motu temporali* (*p. 2152, 28—2153, 36*). **D** *mentis vel animi viribus* (*p. 2153, 37—2159, 2*). **1** *argumentando, ratiocinando, usurpando* (*p. 2153, 37—2155, 37*). **2** *computando* (*p. 2155, 38—2156, 23*). **3** *iudicando* (*p. 2156, 24—2159, 2*). **E** *quoquomodo* (*ita ut de modo ducendi non iam cogitetur. p. 2159, 3—21*).

III *aliquid ducit aliquem* (*p. 2159, 22—2162, 52*): **A** *de loco in locum* (*p. 2159, 22—2160, 37*). **B** *de statu in statum* (*p. 2160, 38—2162, 46*). **C** *aliis modis* (*p. 2162, 47—52*).

IV *aliquid ducit aliquid* (*p. 2162, 53—2165, 68*). **A** *de loco in locum* (*p. 2162, 53—2164, 63*). **B** *de tempore in tempus* (*p. 2164, 64—2165, 19*). **C** *de statu in statum* (*p. 2165, 20—68*).

I *aliquis ducit* ***aliquem***: **A** *de loco in locum* (*proprie vel in imagine. qui ducitur, vel ipse it vel trahitur, rapitur, vehitur*): **1** ***quemvis*** *quomodocunque* (*in aliquem locum, ad aliquam personam vel actionem, ad quae motio est*): **a** *significatur quo quis ducatur*: LEX XII tab. (Gell. 20, 1, 45) manus iniectio esto, in ius -ito (*creditor debitorem.* PLAVT. Poen. 1229 ite in ius, ne moramini. antestare me atque -e. TER. Eun. 768 QVINT. decl. 289 p. 157, 18). NAEV. com. 98 illo te -am, ubi non despuas. PLAVT. Amph. 874 -c hos intro, ego ... adducam Naucratem (Aul. 362 *al.* ENN. scaen. 83 *al.*). Asin. 31 me illuc -is, ubi. Bacch. 406 quo -is nunc me? :: ad illam, quae. 1205 quo lubet. Capt. 721 -ite, ubi ... capiat compedes. Cas. 485 rus uxorem. 487 *al.* Epid. 374 *fidicinam* ad tuom patrem. Mil. 1394 -ite istum; si non sequitur, rapite sublimen foras. Persa 397. Poen. 529 ad prandium ... in aedem vos. Rud. 851 me ad lenonem recta. Truc. 697. ENN. scaen. 373 quo ... me -is? :: ubi ... audibis. TER. Andr. 818. Haut. 312 (311 adducimus). 432. Phorm. 86 *citharistriam* in ludum -ere et reducere. 334 damnatum domum (LEX cens. port. Sicil. [Alf. dig. 50, 16, 203] servos ... domum [-o *cod.*] ... suo usu. GAIVS inst. 4, 21 *al.*). Eun. 364 *al.* Ad. 921 puerperam hac .. per viam. CAECIL. com. 100 me ad patrios fines. ACC. trag. 425. SCIP. min. or. frg. Macr. Sat. 3, 14, 6 in ludum saltatorium. RHET. Her. 1, 13, 23 in carcerem *damnatum* (CIC. Verr. II 5, 77 *al.* SEN. epist. 14, 13 e senatu [*ibid.* traheretur]. *cf. vol. III 435, 47*). PS. VARRO sent. 102 ex meditato non -eris in causam (*i. reus fies*). CIC. Verr. II 1, 7 filios ad necem (Vatin. 21 *al.*). II 2, 29 se (*assectatorem*) in Africam *Verres*. II 3, 65 *Apronius stipatores* circum civitates. II 4, 132 qui hospites ad ea, quae visenda sunt, solent -ere. II 5, 66 vinctos ad supplicium (166 *al.* IVST. 12, 11, 8 manu. APVL. mund. 35 ad supplicii locum). Catil. 1, 2 ad mortem *Catilinam* (Tusc. 1, 100 *al.*). 1, 27 hunc in vincla -i, ... ad mortem rapi (SALL. Iug. 33, 3 *al.*). 3, 21 *coniuratos* per forum ... in aedem. prov. 18. Deiot. 17 huc te e balneo. off. 3, 113 *veteratorem* ad Hannibalem. Att. 4, 15, 5 Reatini me ad sua Τέμπη. CATVLL. 8, 4 quo puella -bat (*sc. te*). 64, 160 in vestras ... sedes (*sc. me*). *de bestiis* LVCR. 4, 681 ferarum ungula quo tulerit gressum ... canum vis -it (*sc. venatorem*). 6, 764 animas Acheruntis in oras -ere ... deos manes ..., naribus ... ut cervi ... putantur

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-ere (766) de latebris serpentia saecla ferarum. CARM. Suet. Iul. 80, 2 Gallos Caesar in triumphum -it, idem in curiam (AVR. VICT. Caes. 35, 5 VIR. ill. 56, 3 EVTR. 2, 5, 2. *cf. p. 2138, 78*). SALL. Iug. 32, 1 *praetor Iugurtham* Romam. NEP. praef. 6 uxorem ... in convivium. Dat. 4, 5. Hann. 2, 4 ne dubitaret -ere (*sc. me in castra*). VERG. ecl. 6, 65 Gallum Aonas in montes ... una sororum. georg. 4, 358 -c ad nos (*sc. Aristaeum*). 4, 403. Aen. 1, 631 *al.* 8, 165 virum ... Phenei sub moenia. 8, 347. 366 subter fastigia tecti. 10, 117. 284 quos -ere contra ... possit. 11, 168 *Pallas* in Latium Teucros. HOR. epist. 1, 17, 52 Brundisium *comitem*. ars 427 nolito ad versus ... -ere plenum laetitiae. TIB. 1, 3, 58 me ... Venus campos -et in Elysios. PRIAP. 2, 8 castas, Pierium chorum, sorores ... -ere mentulam ad Priapi. OV. epist. 20, 95 ars 2, 498. 3, 749 *lectorem* in convivia. met. 6, 600 attonitam ... trahens intra ... moenia -it. 10, 457 -itur intus. 13, 452 *al.* trist. 3, 1, 60. *in imagine* Pont. 1, 2, 133 qui -xi vestros Hymenaeon ad ignes. *nota* 4, 16, 18 Largus *poeta*, Gallica qui Phrygium -xit in arva senem (*sc. carmine suo*). fast. 2, 609 hanc ad manes. LIV. 1, 26, 11. 1, 56, 9 *Brutus* ab Tarquinio -ctus Delphos. 2, 22, 4 comprehensos Vulscos Romam. 2, 23, 6 -ctum se ab creditore non in servitium, sed in ergastulum et carnificinam. 5, 13, 7 advenas in hospitium. 9, 10, 2. 9, 24, 3 (*syn.* deducere). 21, 1, 4 *al.* 23, 10, 6 -i ... ante lictorem in castra est iussus. 23, 30, 3 obvios ... dato praesidio Capuam -i, saucios vehiculis portari. 42, 35, 1 collaudatum ... ex contione in senatum. 45, 42, 4 Persea ... Albam in custodiam. SEN. contr. 1, 3, 2 -cta est *damnata* ad saxum. 10, 5, 2 VAL. MAX. 1, 7, 5. 3, 7, 1ᶜ speculatores ... circa omnis manipulos. 4, 7, 4. 6, 5, 5. CELS. 3, 6, 14 in balineum *aegrotantem* (SCRIB. LARG. 20). SEN. apocol. 14, 1 illum ad tribunal. Phoen. 115 -c, ubi sit ... iugum. Tro. 859 dominus ... te ... quibus terris, Hecuba, videndam -et. benef. 3, 23, 5. dial. 6, 25, 2 *divus parens* nepotem ... in arcana naturae ... -it. 8, 1, 5. epist. 107, 11 (*ex Cleanthe*) -c, o parens ..., quocumque placuit (*Epictet. enchir. 52* ἄγου δέ μ', ὦ Ζεῦ ..., ὅποι κτλ.). CVRT. 7, 10, 10. 9, 2, 27 non tam ad gloriam vos -o quam ad praedam (LVCAN. 7, 737 in praedam). 10, 4, 1 milites ... captivis ... -entibus trahuntur a d p o e n a m (TAC. ann. 14, 45 VVLG. gen. 38, 25. *cf. etiam infra l. 54*). LVCAN. 1, 683 primos me -is in ortus. 7, 279 quas tot -xit Pompeius in urbem curribus ..., gentes. 7, 429 ut ... Dahas in moenia -at ([COMMENT. deducat]. ADNOT. includat. 8, 357 saevas Romana minoenia gentes). PETRON. 1, 1 date ... ducem, qui me -at ad liberos meos. 21, 5. 73, 2. 110, 1 *al.* 133, 4 extra ... vestibulum me ... -xit. CORP. IV 2450 Epap(h)ra Acutus Auctus ad locum -xerunt mulierem Tychen. PLIN. nat. 3, 26 in Cluniensem conventum Varduli -unt populos XIIII. 8, 81. VAL. FL. 3, 435. 5, 387. 6, 490. SIL. 4, 76 super ardua -ctum *Hannibalem* huc egere dei. *nota* 5, 635 vos (*milites R. fugientes*) ... ad moenia Romae -itis Hannibalem. 8, 75 *Aeneas Annam* miti ... manu intra limina. 13, 513 Iuppiter ... vincendum .. Sidonium tibi (*Scipioni*) rectorem. 15, 204 este duces bello et monstratam -ite ad urbem. 16, 273 regem ... -et agens ad templa Tonantis *Scipio*. 17, 545. 574 vicino in medios te tramite -am. STAT. Theb. 7, 545. 11, 594 *al. dub.* QVINT. decl. 254 p. 40, 10 nec duces ad exercitus -emus (dicemus *Rohde*, deligemus *Schulting*) nec provincias decernemus. 278 p. 135, 11. 282 p. 147, 4 *al.* TAC. hist. 3, 74 *al.* ann. 14, 7 promptissimos ad iussa. PLIN. paneg. 34, 4 cum velut ... victimae ... ad lenta supplicia graviores que poenas -rentur. *nota* CARM. epigr. 1165, 3 (*aet. Trai.*) *animae piorum*, sedes ... Magnillam -ite vestras. CALP. decl. 26 in aciem ... pueros. 34 *raptorem* ad magistratus. *fort. huc pertinet* IVLIAN. dig. 43, 33, 1 pr. si colonus ancillam in fundo (*i. -um?*) pignoris nomine -xerit. VLP. dig. 13, 6, 5, 7 *hominem* ad bellum. 19, 2, 13, 3 servum ... peregre. PAVL. dig. 47, 10, 26 in popinam *servum vel filium*. MARCIAN. dig. 34, 9, 2, 1. GELL. 10, 15, 10 *aliquem* ad verberandum. DECRET. trib. Gell. 6, 19, 7 in eum locum imperatorem ... -i, in quem locum ... coniecti sunt duces hostium. APVL. apol. 17 *pueros* in Hispaniam. met. 11, 22. flor. 14 p. 48 -ret *Crates Hipparchen*, quo liberet. *ibid.* in porticum. ACT. lud. saec. Sept. Sev. 8ᵃ, 12 nequis dissignator eu⟨m i⟩n ea loca duxi⟨sse velit⟩. ALF. AVIT. carm. frg. 2, 4 litterator ... liberos ... in campi patens. TERT. adv. Marc. 4, 17 caecus caecum -it in foveam (*cf. p. 2139, 53*). ITALA apoc. 17, 3 (Primas.) *angelus me* in desertum in spiritu (tulit cod. g, ἀπήνεγκεν. abstulit VVLG.). 21, 10 (Cypr. testim. 2, 19 Firm. err. 19, 5 Primas.) -xit me ⌊in spiritu⌋ (*om. Primas.*) in montem magnum (ἀπήνεγκεν. tulit cod. g, sustulit VVLG.). HERM. Pal. vis. 2, 1, 1 *v. p. 2159, 80*. sim. 9, 1, 4 -xit me in Arcadia (ἀπήγαγε). CYPR. epist. 60, 3 p. 694, 11 inimicus ... quos alienavit ab ecclesia et foras -xit. PANEG. 5 (8), 9, 1. CAPITOL. Pert. 4, 5 eum ... in castra (6, 4 *et alii* SCRIPT. hist. Aug.). SPART. Sept. Sev. 22, 6 IVST. 32, 1, 8 PS. AVR. VICT. epit. 19, 3 OPTAT. 7, 3 p. 173, 3 FILASTR. 26, 4. 124, 1 *angelus animam* in locum statutum. AVSON. 451, 2. DICT. 2, 20 *Troiani* senes ... in unum. AMM. 28, 6, 14 prope portas. 14, 11, 20 carpento impositum ad Histriam. 15, 2, 8 *al.* 15, 12, 3 *senem* ad procinctum (*i. conscribere*). 23, 5, 3 eos ad ... interitum. 24, 8, 1 captivos ... in medium. ANON. Vales. 14, 87 *Albinum et Boethium* in custodia ad baptisterium. CARM. epigr. 111, 24 tu me ... in templa -is ac famulam divis dicas. ITIN. [Silv.] 14, 1 *clerici* nos ... suso ad ecclesiam. 15, 1 pedibus -o vos ibi. 39, 4 populus episcopum ... in Syon. CLAVD. DON. Aen. 2, 190 si ipsorum manibus in patriam -retur. *in imagine* HIER. epist. 65, 2, 2 *Marcella* te per ... divinorum voluminum flores -at ad eum, qui dicit *eqs.* VVLG. num. 23, 28 super verticem montis. deut. 28, 41 in captivitatem. Is. 53, 7 sicut ovis ad occisionem -etur. I Macc. 3, 50 quo eos -emus (ἀπαγάγωμεν). 14, 3 -xit eum ad Arsacen (ἤγαγεν). II 6, 7 -bantur *Iudaei* ... cum amara necessitate ... ad sacrificia (ἤγοντο). Matth. 27, 31 -xerunt eum, ut crucifigerent (ἀπήγαγον ... εἰς τὸ σταυρῶσαι). *nota* Luc. 5, 4 *Iesus in navi sedens ad Simonem*: duc (*sc. me?*) in altum (ἐπανάγαγε). COMM. instr. 1, 24, 19 tu ... -eris in loco maligno. 1, 29, 16 -eris quo te paenitet esse. 2, 20, 22 *al.* (*dub.* apol. 884 exsecratos victima⟨m?⟩ -unt [*i. ad immolationem? cf. Rönsch Itala p. 327*]). AVG. civ. 2, 20 p. 78, 18 D. *aliquem* ad iudicem. SVLP. SEV. chron. 2, 12, 6 ad ... nuptias *Esther*. Mart. 7, 6 corpore exutum ad tribunal iudicis. MACR. Sat. 7, 6, 10 non et ⟨ad⟩ calida lavacra -untur (*nudum acc. defend. Bährens Philol. suppl. 12, 1912, 351*). ROMVL. fab. Aesop. 70, 5 coepit aliquos -ere in secreto. COD. Theod. 7, 20, 8 (*a. 364*) veterani servulos familiasve ad agrum. 9, 3, 7 (*a. 409*) *reos* ad lavacrum sub fida custodia. 10, 10, 13 (*a. 380*) delatores ... ad provinciam (*opp.* inducantur). MARCELL. chron. II p. 94, 495, 28 Eufemius ... in exilium -ctus est. SIDON. carm. 16, 88 si me ... Rebeccae Israel aut Samuel ... -ret Annae. CASSIOD. hist. 10, 18 p. 1179ᶜ exilio. IORD. Get. 271 *obses* -itur ad urbem ... Leoni principi. COD. Iust. 1, 4, 13, 1 (*a. 456*) ad ... cognitorem -atur invitus. VEN. FORT. carm. 11, 5, 16 tecum faveat *Radegundis* -cta sub arce poli (*i. in caelum recepta?*). ARATOR 1, 513 ut, quos *Petrus* ... resolverit ..., innocui -antur ei *ecclesiae*, quae permanet astris. PASS. Mar. Iac. 6 p. 54, 3 confessorum ... classes, quas ... iudex ad gladium -i iubebat. *r e s p e r s o n a t a e p r o s u b i e c t o*: CIC. Tusc. 5, 81 secum ... rapient *virtutes vitam beatam*, ad quemcunque ipsae dolorem ... -entur. SEN. Thy. 559 manibus ... iunctis -et ad pacem Pietas negantes. *d e m a g i s t r a t i b u s s i m. qui privatos comites secum ducunt*: CIC. Planc. 30 in provinciam aliquem ... libidinis causa. de orat. 2, 269 se in Asiam praefectum. Tusc. 1, 3 consul ... in Aetoliam ... Ennium. *ibid.* *Nobilior* in provinciam poetas. AMM. 16, 12, 66 -ctus ad comitatum imperatoris. 28, 1, 26 *Lollianus reus* iussus ad eius (*principis*) comitatum -i (⟨ad⟩duci *Clark cursus causa, sed cf. Bickel Gött. Gel. Anz. 1918, 277*). COD. Iust. 1, 51, 8 (*a. 423*) nullus iudicum ad provinciam ... quemquam secum -ere audeat. *cf. etiam p. 2139, 43.* *s u p i n u m declarat finem ducendi*: PLAVT. Cist. 90 pompam me spectatum -xit. Poen. 20 dissignator ... s e s s u m (*sc. spectatorem*. LEX Vrson. [Corp. II 5439] 125, 22 *al.*). CATVLL. 10, 2 Varus me ... ad suos amores visum -xerat e foro. HOR. sat. 2, 4, 89 *Catius* me auditum. PORPH. Hor. epist. 1, 17, 60 ad quem (*Osirim*) illo tempore iuratum homines -bantur (*locum del. Petsch. Holder*). CLAVD. rapt. Pros. 2, 264 servitum ... -or ... tyranno. *sim.* PLAVT. Gem. len. frg. 1 venum.

b *significatur, unde quis ducatur* (*cf. etiam sub* a): PLAVT. Capt. 948 libellam pro eo ... ne duis: gratiis a me, ut sit liber, [a] ducito. CATO or. frg. 3, 1 tris servos ex urbe. LIV. 6, 36, 12 de foro addictos. 23, 45, 10 hinc vos (*opp.* sequar). GRATT. 481 ex alto -endum numen Olympo supplicibus †vocanda sacris. LVCAN. 8, 342 captos -ere reges ... ab Hyrcanis ... silvis. TERT. adv. Marc. 4, 29 p. 524, 13 iudicem, qui mittit in carcerem nec -it inde, nisi. CAPITOL. Gord. 30, 8 clamantem e conspectu. AMM. 14, 7, 18 Epigonus e Cilicia philosophus -itur. 15, 5, 5 de provinciis *privatos*. ITIN. [Silv.] 24, 7 de Anastasin usque ad Crucem ... -itur episcopus. VVLG. I Macc. 9, 37 sponsam ex Madaba (ἄγουσιν). COD. Theod. 7, 13, 8 (*a. 380*) neminem ... ex caupona -ctum (*sc. ad militiam*).

c *a b s o l u t e* (*supplendum est quo vel unde, ut sit tum 'adducere' tum 'secum ducere'*): *α q u e m c u n q u e*: PLAVT. Amph. 930 comitem mihi Pudicitiam -xero. Aul. 520 stant ... in atriis textores *eqs.* .... -untur (*sc. intro*), datur aes. Cist. 578 ubi habitat? ... -c ac demonstra mihi. Men. 450 neque me (*parasitum*) voluit -ere (*ad cenam*). 887 utrum me dicam -ere, medicum an fabrum? 892 ea te causa (*sc. ad medicum*). Mil. 871 mulierem. 903 *al.* Persa 590 qui (*i. quo pretio*) -i queat *virgo, quae emptui prostat*. Poen. 506 hos -o advocatos (546 *al.*, *cf.* 526). Pseud. 699 amicum et benevolentem (*cf.* 698 imperavit, ut ... benevolentem adducerem ad se). 789 recipit se domum et -it coquom (793). Rud. 90 (89 abduxi). 1262 praeda praedam. Trin. 250 -itur familia tota (*sc. meretricis ad amatorem*). Truc. 771 ancillas ... constrictas. Caec. 10. ENN. ann. 201 dono (*verb., sc. captivos*), -ite, doque. TER. Phorm. 103 eamus; -c nos sodes. Eun. 282. 377. CIC. Verr. II 5, 66 qua -bantur *capti*. 67 quem a n t e c u r r u m tuum -res (*v. vol. IV 1521, 11 sqq. nota* LIV. 45, 40, 6 *Persen in catenis* ante currum victoris -is per urbem. *cf. etiam infra p. 2139, 17*). Milo 55 Milo ... casu pueros symphoniacos uxoris -bat. Tusc. 1, 116 Iphigenia ... -i se immolandam iubet. 5, 86 'ne discipulum abducam, times'. tu vero ... -as licet, si sequetur. 5, 118 *Persen* in t r i u m p h o (epist. 5, 11, 3 captivum in triumpho [c a p t i v o s -ere: *v. vol. III 372, 30.* captivum -ere (αἰχμαλωτίζειν) *transl. de lege peccati*: ITALA Rom. 7, 23 (Hil. in psalm. 118 Aleph 3 p. 360). *cf. etiam vol. III 373, 54.* PLAVT. Epid. 210 *v. p. 2144, 81*]. SALL. epist. Mithr. 8 filium ... per triumphum. PLIN. nat. 7, 135 *Fortuna* eundem in triumpho ... puerum. VOPISC. Prob. 19, 2 drungos ... ante trium-

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

phum). NEP. Dat. 5, 1. VERG. Aen. 2, 632 -ente deo . . . expedior (2, 701). 4, 326 captam *Dido* . . . Iarbas. 8, 57 te ripis et recto flumine -am. 9, 321. 11, 85 (*cf.* NON. p. 283, 8). CVLEX 287 Eurydicen . . . -endam reddere. HOR. sat. 1, 6, 102 -endus et unus et comes alter (*sc. rus*) . . ., -enda petorrita. carm. 2, 12, 11 -cta . . . per vias regum colla minacium (*cf.* PROP. 4, 6, 66). TIB. 1, 6, 71 -arque capillis. 2, 3, 79 -ite (*sc. me*): . . . sulcabimus agros. PROP. 2, 29, 2 nec me servorum -ret ulla manus. 2, 29, 21. *nota* IMP. AVG. Suet. Cal. 8, 4 puerum Gaium . . . ut -rent Talarius et Asillius . . . constitui. OV. am. 1, 2, 27 -entur capti iuvenes (*in triumpho Amoris*). *ib.* 31 Mens Bona -etur manibus post terga retortis. ars 1, 125 -untur raptae . . . puellae (*Sabinae*). met. 3, 607 puerum . . . per litora. 10, 680 -xit sua praemia victor (*Hippomenes Atalanten*). 11, 697. 14, 842 duc, o duc. trist. 3, 1, 25 -c age, namque sequar. fast. 4, 527 RVT. LVP. 2, 7. LIV. 21, 35, 4 -entium (*sc. Poenos per Alpes*) fraus. 35, 10, 9 quem (*candidatum*) Africanus -bat. 40, 38, 9 tantum hostiae -ctae (hostes -cti *cod.*) ante currum, quia nec quod ferretur neque quod -retur captum . . . in triumphis . . . fuerat. 44, 35, 3 pueri . . . inter obsides . . . -cti. MANIL. 3, 3 surgentem *me* . . . -ite, Pierides. SEN. contr. 2, 1, 7 *Croesum* vinctis manibus. 2, 5, 3 misera . . . toto itinere non -itur, sed trahitur. *in imagine* SEN. contr. 7, 2, 8 *Latro*: nolo per illos reum gradus -ere, ⟨per⟩ quos potest . . . evadere. SEN. apocol. 11, 3 tria verba cito dicat et servum me -at. Herc. O. 1789 ego praeda -ar. Phoen. 572 (574 trahet). Thy. 489 *opp.* sequor (*item* Tro. 993). epist. 49, 12 me . . . per devia (*transl.*). CVRT. 7, 5, 26. 8, 8, 9. 9, 1, 22. COLVM. 10, 362 ter circum . . . sepem -itur *femina*. LVCAN. 8, 90 *Cornelia*: me pronuba -it Erinys (STAT. Theb. 1, 326 praevia . . . Erinys *Polynicen* [327 hac . . . vocabat Atropos]). PETRON. 29, 3 Trimalchio . . . Minerva . . . -ente Romam intrabat. 72, 7. 99, 4 vel sequimini me vel . . . -ite. 140, 12 *Mercurius* animas -ere et reducere solet. VAL. FL. 1, 734. 7, 348 (*opp.* sequor). SIL. 3, 81 *puerum* per cunabula nostra. 8, 240 diva -ente petamus . . . campum. 8, 277. 15, 147. 16, 88. 17, 143 -itur *Syphax captus* ex alto deiectus culmine regni. STAT. Theb. 4, 541 Hecate -ente. 7, 513. 9, 82 ducitur *Polynices* (*i. abducitur a suis, cf.* 81 socer . . . tumidum . . . amovet). 10, 424 moderatius, oro, -ite (*puerum?*). 12, 134. Ach. 1, 143 -c, optima, quaeso, -c, genetrix (*sc. filium tecum*). 1, 949 -c comitem *me tecum*. silv. 1, 2, 11 manu nuptam *Venus*. 2, 2, 43 per singula. *nota de scriptore*: 2, 7, 77 qui per freta -xit Argonautas (*sc. Valerius Flaccus*). 3, 2, 107 *Isi*, iuvenem . . . manu placida per limina festa sacrosque -c portus (117 ad Emathios manes). 3, 4, 36 *Venus puerum* volucri per sidera curru. MART. 9, 27, 13 nutu vocatum -is *draucum*. QVINT. inst. 5, 10, 77 qui inviti -i non potuerint, *sc. in provinciam* (*ad Cic. frg. or. A III 2, ubi*: educere invitos). 9, 2, 42 -c: sequor. decl. 269 p. 98, 21 servos . . . duos -xi (*sc. mecum*). FRONTIN. strat. 3, 9, 3 Ligure -ente . . . cum . . . pervenissent *milites* (*v. app. crit.*). *nota* IVV. 5, 125 -eris (*i. traheris*) planta velut ictus ab Hercule Cacus (*sim.* 10, 66 Seianus -itur unco. *cf. infra l. 58*). TAC. hist. 3, 84 laniata veste . . . -batur *Vitellius protractus*. ann. 13, 9 *legati obsides* -bant. FLOR. epit. 2, 18, 17 *virum Numantinum* in catenis. APVL. met. 4, 34. ITALA Os. 10, 6 (Tert. adv. Marc. 4, 42 p. 563, 17) vinctum eum -ent xenium regi (ἀπήνεγκαν. VVLG. delatus est munus regi). Matth. 15, 14 (Cypr. unit. eccl. 17, *cf.* Aug. c. Faust. 16, 31) caecus . . . caecum -ens (ἐὰν ὁδηγῇ. VVLG. Luc. 6, 39. *at* Matth. 15, 14 si . . . ducatum praestet. *cf. p. 2137, 67*). NEMES. cyn. 8 Castalius . . . imponit . . . iugum vati . . . -itque per avia (*sim.* 97, *ubi opp.* sequimur). *transl.* PANEG. 10 (4), 31, 3 -i . . . videbantur, *sc. in triumpho*, subacta vitiorum agmina. LAMPR. Heliog. 33, 7 est . . . per plateas tractus (*sc. occisus*) et sordidissime per cloacas -ctus et in Tiberim submissus est. TREB. Gall. 8, 7 *ducenos* globis singulis *in triumpho*. 9, 5 *gregem Persarum* per pompam. VOPISC. Aurelian. 34, 1 mulieres *in triumpho*. FIRM. math. 1, 10, 10 *ingenuus* quasi servus . . . -entis errore traheretur. err. 7, 2 *Proserpina* superimposita vehiculo *Plutonis* . . . laceratis crinibus -itur. 8, 3 me per tumulos . . . -atis. VIR. ill. 2, 2 Talassio eam (*virginem raptam*) -i. AMM. 15, 5, 6. 15, 10, 11 Taurinis -entibus *Hannibalem*. 29, 4, 4 venalia -entes mancipia scurras. 31, 4, 11. 17, 13, 12 gregatim . . . necessitudines -bantur . . . extractae tuguriis. 18, 7, 11 suasore . . . iusso -ere qua norat (*sc. viam*). 29, 6, 7 filia . . . Constanti . . . cum -retur Gratiano nuptura. ANON. Vales. 14, 82 *fustatos* per publicum sub voce praeconia. ITIN. [Silv.] 10, 9 securi sumus presbyterum, qui nos -bat. VVLG. Tob. 5, 15 -am et reducam eum ad te. Iob 12, 19 *deus* -it sacerdotes inglorios et optimates supplantat. *in allegoria* CLAVD. 22, 456 ite, optati . . . anni, -ite virtutes. carm. min. 25, 9 -c, *Venus*, protinus omnes, -c age *Amores*. CYPR. GALL. num. 369 dum coniux . . . cadit, dum filia . . . -itur (*cf.* VVLG. num. 14, 3). *pro obi. animans supplendum videtur*: SALL. Iug. 41, 5 populus libertatem in lubidinem vertere, sibi quisque -ere trahere rapere. STAT. Theb. 6, 116 cum . . . arces dux raptare dedit, . . . -unt sternuntque abiguntque feruntque. QVINT. inst. 2, 12, 1 effringere quam aperire, rumpere quam solvere, trahere quam -ere putant robustius. PAVL. dig. 33, 2, 1 eundi, agendi, -endi facultatem. AVSON. 399, 24 turbida congestis referitur vocibus echo: ʻtene, feri, -c, da, cave!ʼ

β accusatum, reum, damnatum, addictum (*ducunt adversarius, assertor, magistratus, iudex, lictor, carnifex, al.*): NOVIVS Atell. 115 (*Cic. de orat. 2, 255, q. v. infra l. 11*) quanti addictust? :: mille nummum. :: nihil addo, -as licet (*sc. tamquam auctione, non iudicio addictum*). CIC. Verr. II 2, 31 ʻsi non accipit, quod te debere dicis, accuses; si petit, -asʼ. C. Fuficium -i iussit petitorem (PS. ASCON. *in h. l.* p. 263, 14 St. si patitur, condemnatur. 263, 16 melius . . . ʻ-i iussitʼ in vincula vel in carcerem . . . ⟨quam⟩ . . . damnavit). 63 quisquis erat eductus senator Syracusanus ab Heraclio, -i iubebat; itaque permulti -cti sunt (*v. Schütz, Lex. Cic. s.* edūco *ad h. l.*). leg. agr. 2, 101 qui timeam, ne mihi in carcere habitandum sit, si tribunus pl. -i iusserit. Flacc. 45 quem iudicatum hic -xit Hermippus (SCHOL. Cic. Bob. p. 103, 29 St. iudicati enim -bantur). de orat. 2, 255 (*exemplum ridiculi per ambiguum*) apud Novium . . . misericors ille qui iudicātum -i videns percontatur ita: ʻQuanti addictust? *eqs.* (*v. supra l. 1*). LEX Rubr. (Corp. I[2] 592) 2, 19 *magistratus* eum quei . . . confessus erit . . ., . . . -i iubeto; queique eorum quem . . . -xerit. 2, 46 eos . . . -i. 2, 51 -eique eum iubeat. LIV. 3, 45, 3 *assertor* puellam. 3, 55, 9 aedilem prendi -ique a maioribus magistratibus. *obi. suppl.* 4, 14, 4 cum apparitor iussu magistri equitum -ret (*sc. Maelium*). 6, 14, 3 centurionem . . . iudicatum pecuniae cum -i vidisset. 6, 14, 10 iudicatum addictumve -i. 6, 20, 6. MART. 9, 2, 10 -itur addictus cliens. QVINT. decl. 301 p. 186, 28 -batur securus (*ib.* 26 cum educeretur ad magistratus). EDICT. praet. Ulp. dig. 43, 31 quo minus is eum -at, vim fieri veto (*cf.* GAIVS dig. 50, 16, 48). IVLIAN. dig. 9, 4, 39, 3 si post iudicium acceptum cum domino servus apparuerit et, quia non defendebatur, -ctus erit (*cf.* AFRIC. dig. 9, 4, 28). 40, 12, 30 *hominem* -i servum debere ab eo, qui. *ibid. servum* pro parte dimidia -i, pro parte libertatem eius tueri. AFRIC. dig. 43, 30, 4 interdictum de filio -endo (VLP. dig. 43, 30, 3, 4). GAIVS inst. 4 160 (*ex interdicto*) quo minus is (*actor*) eum (*de quo agitur*) -at. CALL. dig. 9, 4, 32 si noxam commisisse dicatur, si non defendatur, -itur (*ibid.* tradere eum). VLP. dig. 47, 10, 13, 2 si quis, quod decreto praetoris non obtemperavit, -ctus sit. 43, 1, 1 pr. liberae personae, de quibus exhibendis -endis (-entis *cod.*) interdicta competunt. 43, 30, 3, 1 *v. sub* ductio. PAVL. dig. 3, 3, 36 servum ex causa noxali . . . -i. MARCIAN. dig. 39, 4, 16, 9 cum quidam . . . usus causa mancipia -xisset (*sc. empta*). DIG. 43, 30 *tit.* de liberis exhibendis, item -endis (HERMOG. dig. 43, 30, 2 *v. p. 2142, 76*) ITALA gen. 42, 16 (Aug. quaest. hept. 1, 139 p. 72, 18) vos . . . -emini, quoadusque *eqs.* (ἀπάχθητε, ἕως. VVLG. eritis in vinculis). AMM. 17, 10, 5 correptus velociter adulescens -itur. 17, 12, 11 regulus -xerat (*sc. secum in ius*) . . . cum ceteris Sarmatis etiam . . . subregulos. 19, 12, 9 -ctus est inter primos Simplicius . . . perque elogium principis torqueri praeceptus . . . fuga damnatus est (19, 12, 17?). MAXIMIN. c. Ambr. 108 falsi reum . . . Palladium. VVLG. Marc. 13, 11 cum -xerint vos tradentes (ἀγάγωσι). 14, 44 tenete eum et -ite caute (ἀπαγάγετε). COD. Theod. 4, 8, 5 pr. (*a. 322*) ne, si assertor defuerit, vincti . . . a dominis -antur. *speciatim ad supplicium*: *sic in iunctura*: -i *aliquem* iubere (*cf. Mommsen, Strafrecht p. 924, 1*): SEN. apocol. 6, 2 ille (*Claudius*) . . . Febrim -i iubebat. 13, 4 equites R., quos Narcissus -i iusserat. dial. 3, 18, 3 *sqq.* 4, 33, 3. 5, 22, 2. 5, 40, 4. 9, 14, 4. *nota* epist. 4, 9 victor te -i iubebit: eo nempe, quo -eris (*sc. fato*). *infra*: ita dico: ex quo natus es, -eris (*sim.* 77, 15 puta nolle te sequi [*ad mortem, nempe naturalem*] -ēris). CVRT. 8, 7, 15 QVINT. decl. 270 p. 101, 27 PLIN. epist. 10, 96, 3 FLOR. epit. 3, 21, 28 TERT. Scap. 5 LACT. mort. pers. 40, 4 VVLG. act. 12, 19 (ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι). RVFIN. hist. 4, 17, 12 (*ibid.* ad mortem -i). AVG. civ. 3, 28 p. 141, 10 D. una *civitas* . . ., velut unus reus -i iuberetur, sic tota iussa est trucidari. PASS Scill. p. 116 (= p. 26, 7 *Gebh.*). SVET. Cal. 27, 1 *noxios* a calvo ad calvum -i imperavit. *nude*: LVCAN. 9, 278 -ite Pompeios. TEST. porcelli p. 268, 10 B.[5] porcellus . . . -ctus sub die XVI. kal. Lucerninas. QVINT. decl. 315 p. 242, 18 cum -ēris, flebo. TERT. nat. 1, 3 p. 62, 7 illum homicidam . . . -i, suffigi, ad bestias dari placet. LACT. inst. 4, 18, 7. 15, 17, 22 cum . . . sponsor . . . -retur. AMM. 29, 1, 38 -cti universi flebiliter iugulantur. 14, 7, 20. 14, 9, 6 -batur intrepidus. HYG. astr. 2, 40 p. 77, 13 filiam sine sorte -ctam interfecit. VVLG. Iob 21, 30? II Macc. 6, 29 (ἀγόντων. *cf.* 6, 28 ad supplicium trahebatur). 7, 18 (ἦγον). SVLP. SEV. epist. 2, 10 si . . . gladio deputatus inter alias victimas -retur.

2 ***multitudinem** ordine vel numero* (*sic maxime in re militari, sed et per pompam, funus, choros sim. dicitur tam de ipsa actione ducendi quam de officio ac potestate ducentis [i. q. ducem esse, praeesse, ut p. 2141, 10. 20. 24. 55]. de una persona militante p. 2141, 27*): **a** *c. obi.*: NAEV. carm. 35 consul partem exerciti in expeditionem -it (RHET. Her. 4, 16, 23 exercitum contra. VARRO ling. 6, 93 censor exercitum . . . in urbem ad vexillum CIC. Catil. 2, 15 *al.* R. GEST. div. Aug. 5, 18 -cti sunt . . . exercitus . . . in Aethiopiam *eqs.* [στρατεύματα ἐπέβη]. 5, 48 ⟨tran⟩s Dan⟨u⟩vium -ctus [μεταχθὲν . . . πέραν]. LIV. perioch. 19 p. 23, 19 extra Italiam). PLAVT. Cas. 720 vide . . ., ut sentis sub signis -as. Mil. 949 ut *parasitus* latrones quos conduxi hinc ad Seleucum -ret. Pseud. 761 ordine sub signis -am legiones meas (ENN. ann. 277 *al.* CIC. epist. 12, 19, 2 *opp.* perducere. TAC. hist. 2, 23 in auxilium. ann. 6, 37 robur legionum . . . ripam ad Euphratis. PLIN. paneg. 14, 3 *opp.* raperes. AMM. 31, 7, 4 ab Armenia). ENN. ann. 333 milia militum octo -xit, dilectos (LVCR. 5, 999 multa virum sub signis milia. CAES. Gall. 7,

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

37, 7 *al.* TAC. hist. 1, 61 triginta milia ... e ... Germania). frg. inc. 5? CATO mil. frg. 9 pedites quattuor agminibus, equites duobus antibus (*cf.* GELL. 3, 7, 8 [*ad Catonis sententiam*] istos ... milites ... ad eum locum in hostium cuneos). QVADRIG. hist. 92 pedetemtim milites (SALL. hist. 3, 96 D 11 ad castra. LIV. 7, 37, 10 frumentatum per agros. QVINT. decl. 348 p. 371, 4 in aciem. TAC. hist. 4, 37 ad liberandum Mogontiaci obsidium [*cf.* ann. 3, 39]). SISENNA hist. 57 armati dextera -cti. VARRO rust. 3, 1, 4 maiores nostri ... in bello ab his (*rusticis*) -bantur (alebantur *cod.*). CIC. Verr. II 5, 125 nautas contra Carthaginem Scipio. Phil. 1, 20 qui ordines -xerunt (CAES. civ. 1, 13, 4 *al. de re* QVINT. inst. 5, 14, 19 ROMAN. Char. gramm. I 192, 28). 5, 30 Lucius ... familiam (*sc. gladiatorum?*) -it (*transl.* fin. 4, 45 illam vestram sententiam, quae familiam -it epist. 7, 5, 3 *Trebatius* familiam -it in iure civili). 10, 13 *equitatum* in Syriam bipertito. Tusc. 2, 35 *Marius* agmen (*cf. vol. I 1345, 41 sqq* [*adde* CVRT. 6, 4, 14 levis armatura -bat agmen. *opp.* cogere: PLIN. nat. 8, 11. 10, 126. *cf.* SERV. georg. 4, 256]). Tusc. 1, 98 copias ... ad Troiam (*cf. vol. IV 908, 20.* POMP. Cic. Att. 8, 12ª, 4 copiam). epist. 15, 4, 2 cohortes ad reliquum exercitum (CAES. civ. 3, 62, 2 *al. cf. p. 2142, 31 et vol. III 1556, 75*). ad Brut. 1, 8, 2 *Nasennius* Metello imperatore octavom principem (*sc. ordinem*). BRVT. Cic. ad Brut. 1, 6, 1 iussus est ... Ambracia -ere equites per Thessaliam. CAES. Gall. 1, 40, 1 quam in partem ... -rentur *centuriones.* civ. 1, 64, 7 aciem (VERG. Aen. 5, 563 *al.*). 3, 31, 4 *milites* contra hostem. Gall. 5, 35, 6 primum pilum -xerat (deduxerat *β.* 6, 38, 1 *al.*). BELL. Afr. 20, 1 *sagittarios* ex ... navibus ... in castra. SALL. Iug. 55, 5. 106, 3. NEP. Att. 4, 2 noli, *Sulla*, ... adversum eos me (*Atticum*) velle -ere. VERG. Aen. 5, 550 -at avo turmas *Ascanius.* 5, 668 cursus ... equestres. 7, 652 viros. 11, 464 Rutulos. HOR. carm. 3, 3, 62 victrices catervas. PROP. 2, 1, 18 heroas ... in arma manus. LIV. 2, 6, 6 quadrato agmine peditem. 4, 46, 1 iuniores duo tribuni ad bellum. 7, 12, 9 robora militum ... adversus Gallos. 7, 34, 15. 9, 16, 17 suos ... in primam aciem. 23, 45, 6 militem ... in hiberna Capuam (*opp.* inde eduxisse). 27, 45, 3 ad certam eos ... victoriam. 28, 16, 2 Scipio ... signa ferri iubet; adeoque citato agmine -cti sunt, ut. 32, 13, 14 praesidium ... ad Thaumacum. 38, 21, 3 signa peditum ... per arduum leni gradu -untur (LVCAN. 4, 739 *iuvenis* super ardua -it saxa ... signa). 38, 25, 9 pabulatores lignatoresque ... in eam partem. 42, 66, 6 phalangem ... raptim. SEN. Ag. 642 turmas. benef. 6, 31, 4 multitudinem indigestam ... metuendam esse -enti. *in imagine*: dial. 3, 9, 2 si ... sequitur ..., qua -itur (*iratus tamquam miles, sc. ab ira*). CVRT. 4, 6, 23 rex antesignanos. 4, 12, 7. VAL. FL. 1, 343 tales (*opp.* sequi). 3, 645 faventes (*socios*) *Meleager.* SIL. 3, 262 tot populos ... Antaeus. 3, 402. 8, 383 *al.* STAT. Theb. 7, 174 *Mars* Curetas in arma. 7, 330 *al.* FRONTIN. strat. 2, 7, 11 sinistrum cornu. TAC. hist. 2, 26 orta ... seditio, quod non universi -rentur (*sc. in aciem*). 3, 19 *al.* ann. 3, 46 victores adversum Gallos tamquam in hostem -rentur. 4, 25 *alas* (*ibid.* cito agmine rapiuntur). 1, 60 equitem ... finibus (*i. per fines*) Frisiorum. SVET. Nero 22, 2 *domini factionum* ad totius diei cursum greges. POMP. dig. 50, 16, 239, 5 pars eorum (*sc. colonorum*) qui -rentur (*supra*: cum coloniae deducerentur). PANEG. 10 (4), 14, 6 *al. aliter de acie extenta* 10 (4), 28, 5 non quo frons imbecilla tractu invalido -retur. TREB. Gall. 2, 6. AMM. 15, 4, 10 Arintheus agens vicem armaturarum rectoris et Seniauchus qui equestrem turmam ... tuebatur et Bappo -ens promotos (16, 12, 63 catafractarios -ens. 27, 2, 4 Iovinus militem -ens. 28, 5, 3 *al. cf. p. 2142, 48*). 27, 9, 6 quos -bat. 28, 2, 6. 16, 12, 13 in hostem se -i. 17, 1, 5 ad celsiora *militem.* 17, 13, 17 *al.* 19, 5, 2 e Galliis. 19, 6, 1 *plebem* ad hosticum. 20, 4, 4 ad partes ... transalpinas. 21, 13, 16 in rebellem. 31, 4, 6 orbis Romani pernicies -batur (*de Gothis Danuvium transfretantibus*). VEG. mil. 2, 8 p. 42, 17 hastatus ... centurias ... in acie secunda. 3, 1 p. 67, 1 manum ... praetores ... ad expeditionem. 3, 9 p. 89, 8 ad publicam ... pugnam *tirones. nota* 3, 17 p. 102, 9 si -enda sit serva, item ex abundantibus -itur. VVLG. exod. 32, 34 -c populum ..., quo locutus sum. CORP. VI 31685 ⟨sevi⟩r turm(is) ... ⟨du⟩cend(is). *de scholis, sim.*: QVINT. inst. 1, 2, 24 classem *scholasticorum, puerorum.* CORP. III 3438 Pompeius Faustus ... praef(ectus) coll(egii) fabr(orum) ... duxit coll(egium) ... in ambulativis. IVVENC. 1, 239 illum (*Christum*) ..., cui sacram -ere plebem ... necesse est. *de numine* PETRON. 124, 267 Dione ... Caesaris acta (arma *Passeratius*) sui -it. *pro subi. res*: LIV. 8, 8, 8 primum vexillum triarios -bat ..., secundum rorarios. LVCAN. 2, 471 nullas -entia signa cohortes. PANEG. 12 (2), 33, 4 illos (*milites Antoni*) ... sistra -bant, hos (*Octaviani*) ... lituorum clangor acuebat. *de exercitu terrestri translatio ad naves, impedimenta, sim.*: CIC. Verr. II 5, 125 nunc navem contra praedones ... Cleomenes -it. CAES. civ. 3, 7, 2 *Caesar* naves longas praesidio. NEP. Hann. 8, 4 ex Syria ... in Asiam. HOR. epod. 4, 18 ora navium ... -i ... contra latrones ... hoc tribuno militum. PROP. 4, 6, 54 -am (*Apollo*) laurigera Iulia rostra manu. OV. trist. 2, 439 Phasiacas Argon qui -xit in undas. 4, 8, 17 in cava -untur ... navalia puppes. LIV. 21, 50, 7 *consuli* fretum intranti rex ... classem ... obviam -xit. 37, 14, 5 tota classe Ephesum petere et onerarias -ere (red- *M*, ded- *Drakenborch*). SEN. Med. 341 *Argo* per ... longos -cta timores. CVRT. 6, 4, 3 impedimenta ... campestri itinere SIL. 17, 45 *ratis* contra ... adversas -entem praevenit undas. *aliter* 17, 54 *aquilae* monstrare vias ac -ere classem. HOMER. 164 rates ad Pergama. 198. 203 carinas. 204. 211 puppes. TAC. ann. 13, 39 *commeatus* per montes -bantur. IVST. 2, 10, 24 quaedam ad navigationis commodum per compendium. HYG. fab. 116 p. 102, 4 naves eo. CLAVD. 26, 8 in altum ... ratem. *sim.* PS. QVINT. decl. 12, 22 plenae frumento classis ancoras ad famem -is. ANTH. 415, 62 spes est, quae classis ... -it. *ducere pompam, chorum, sim.*: PLAVT. Cas. 719 pompam -it (*ex coni.*: Truc. 549 VERG. georg. 3, 22 *al.*). HOR. carm. 1, 4, 5 choros ... Venus (carm. 4, 7, 6 *al.* AMBR. Hel. 20, 73). OV. met. 8, 582 choreas (8, 746 *al*). VAL. FL. 2, 134 ipsa (*Venus*) adero -amque paratas *matres.* 3, 540 Bacchus ... domitas acies (*'sc. in pompa triumphali' Langen*). STAT. Ach. 1, 603 *Achillem* virgineae -entem signa catervae. Theb. 5, 652 femineos coetus plangentiaque agmina. AVSON. 325, 3 orgia. CARM. epigr. 2176, 5 sacra Lyaei. LIV. perioch. 17 navalis victoriae triumphum (37. VAL. MAX. 2, 8, 6 *al.*). *hinc videtur derivatum iunctura* victoriam -ere: SACR. Greg. 7, 5 de hoste generis humani. *aliter, ut vid.*, PETRON. 52, 8 cordacem nemo melius -it *quam Fortunata (i. ἑλκύει, cf. Aristoph. Nub. 540).* funus *sim.*: CIC. Quinct. 50 huic ... vivo ... funus -itur (EPICED. Drusi 25 funera ... pro triumphis). de orat. 2, 283 VERG. georg. 4, 256. HOR. epod. 8, 12 imagines. SEN. dial. 6, 3, 1 usque in urbem ... funus. STAT. silv. 2, 4, 22 flammis. *cf.* OV. fast. 6, 668 -it supremos naenia nulla toros. VAL. MAX. 4, 4, 1 *exequias* publica pecunia (6, 1, 3 *al.*). *huic parti etiam assignare licet tamquam translationem iuncturam* fastus -ere: SIL. 2, 10 *Valerius Publicola legatus* Ausonios atavo -bat consule fastus (*i. primum consulem inter maiores habebat*). *sim. de dominatu*: AVG. lib. arb. 1, 16, 35 perversi ... animi est ..., eis sequendis subici, quibus ad nutum suum -endis ... divino ordine ... praelatus est *quis.*

b absolute *i. q. ducere exercitum*: CIC. Att. 7, 23, 1 cohortes ... Lentulo et Thermo -entibus cum ... exercitu coniunctas. LIV. 1, 23, 5 ea res ab stativis excivit Mettium. -it quam proxime ad hostem potest. 1, 27, 4 Tullus ... contra hostes. 2, 39, 5 ad urbem a Pedo. 5, 28, 9. 7, 15, 2 ecquis sequeretur eorum, qui ... -uri fuerint? 7, 39, 15. 10, 17, 3 *al. (passim). nota* 32, 11, 7 equites ... -ere iubet. [40, 25, 1 (introduxit *codd.*)?] VELL. 2, 125, 2 defuit ..., qui contra rem p. -ret, non qui sequerentur. *transl.* SEN. benef. 4, 2, 2 primae partes eius (*virtutis*) sunt, -ere debet, imperare, summo loco stare, tu illam iubes signum petere. *sim.* 6, 43, 3 famam eo loco habeamus, tamquam non -ere, sed sequi debeat. CVRT. 3, 4, 1 *Cyrus* adversus Croesum in Lydiam. 4, 1, 29 conclamant *milites*, -ret, quo videretur. 5, 4, 13. 6, 4, 1. 9, 4, 23. LVCAN. 1, 367 -c, age, per Scythiae populos. SIL. 4, 825 ad claustra ... per opaca. 12, 75. 520. 15, 620. TAC. hist. 4, 58? ann. 1, 44 ignosceret lapsis et -ret in hostem. 13, 54? TREB. trig. tyr. 8, 6 vel cum -xisset (dixisset P^1) vel cum imperium cepisset *Marius.* RVF. FEST. 18 *Parthi* -ente Labieno ... invaserant. AMM. 21, 12, 22 comite Martiano -ente. *aliter*: TAC. ann. 1, 51 pars equitum et auxiliariae cohortes -bant, mox prima legio.

3 **uxorem** *al.* (*maxime de sponso vel viro.* scortum *v. p. 2143, 53,* virum *v. p. 2143, 46. opp.* nubere: *cf.* GLOSS. I 161, 1 *et l. 67. 73. p. 2143, 2. 25. 27. 41. 45*): **a** *aliquam* domum: PLAVT. Aul. 149 volo te uxorem domum -ere. 162. 480. 613 meam extemplo filiam -at domum. Cist. 99. 530 hanc uxorem Lemniam -et domum (616. Epid. 170 *al.*). Mil. 686. TER. Hec. 62. 146 eam uxorem ... domum. Phorm. 298 Ad. 473 CAECIL. com. 10? HOR. carm. 1, 15, 5 domum *Helenam.* CALP. decl. 41. *aliter* PAPIN. dig. 24, 2, 8 qui alienam uxorem ex itinere domum suam -isset. AVSON. 137, 2 (*de coniuge litigiosa*:) non -xi uxorem, sed magis arma domum. MART. CAP. 2, 149 *Iuno domiduca puellas* in optatas domos. *adde* PLAVT. Men. 117 portitorem domum -xi (*Menaechmus de coniuge, sc. curiosissima*). *sim.* OV. epist. 14, 23 -imur Inachides ... sub tecta Pelasgi. SEN. Oed. 497 -itur ... nupta caelo (*sc. Ariadne a Baccho*). Phoen. 505 te ... in thalamos parens. *cf.* TERT. virg. vel. 11 p. 900 Oe. *mulieres* velatae ad virum -untur. **b** uxorem, coniugem (*nudo accusativo*): HIER. in Matth. 22, 30 nubere ... dicuntur mulieres et viri uxores -ere. GLOSS. -it uxorem γαμεῖ. PLAVT. Cas. 69 servin uxorem -ent? Mil. 680 uxorem dotatam summo genere -ere. 685 bona uxor suave -ctūst. Trin. 1186 centum -at uxores. *saepe. nota* SEN. benef. 1, 9, 4 nemo uxorem -xit nisi qui abduxit. epist. 114, 6 *Maecenatem* esse, qui uxorem milliens -xit, cum unam habuerit. ITALA Matth. 22, 30 (cod. b *et* Aug. civ. 22, 17 p. 595, 6 D.) neque nubunt (-ent *Aug.*) neque uxores -unt (-ent *Aug.*, γαμοῦσιν ... ἐκγαμίζονται. VVLG. nubentur). COD. Iust. 9, 9, 9 (*a. 224*) -xit uxorem vel reduxit. 9, 9, 23, 1 (*a. 290*) uxorem licito iure. *aliter* HERMOG. dig. 43, 30, 2 de uxore exhibenda et -enda (*i. abducenda*) pater ... a marito recte convenitur. SEN. benef. 1, 1, 10 et liberi et coniuges spem fefellerunt, tamen et educamus et -imus. CVRT. 5, 5, 13 grati ... coniugibus, quas ... -ximus, revertemur. MART. 8, 31, 2. MELA 2, 20 virgines ... publice ... locantur -endae. *cf.* PELAG. in I Cor. 9, 5 p. 175, 5 S. non dixit 'mulieres -endi', ne de uxoribus dicere putaretur, sed 'circumducendi'. **c** *aliquam* uxorem (in matrimonium *sim.*): NAEV. com. 53 utrum est melius, virginemne an vi-

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

duam uxorem -ere? PLAVT. Aul. 170 ea . . ., quam vis -ere uxorem. Cas. 107 *al.* Mil. 1008 *opp.* nubere. ENN. scaen. 129 TER. Andr. 372. *saepe. nota* MART. 10, 69, 2 uxorem -ere . . . virum. EVTR. 9, 2, 2 Tranquillinam . . . uxorem (ἄγεται γαμετήν). 8, 20, 2 novercam . . . uxorem (ποιήσασθαι γαμετήν). 7, 6, 1 (εἰσηγάγετο). SVLP. APOLL. perioch. Ter. Hec. 1. COD. Iust. 5, 4, 4 (*a. 228*) concubinas parentum . . . uxores. CIC. Cluent. 26 Sassiam in matrimonium -ere. 125 *al.* CIC. de or. 1, 183 quae . . . in concubinae locum -retur. LIV. 4, 4, 10. HYG. fab. 186 p. 118, 23 Metapontus -xit coniugio Melanippen. DON. Ter. Ad. 702 de amica in uxorem -enda. FVLG. Theb. p. 181, 20 VVLG. gen. 20, 12 EVANG. de nativ. Mar. 10, 2.

d *aliquam* (*suppl. 'uxorem'*): PLAVT. Aul. 33 faciam ut . . . senex . . . sibi uxorem poscat. id ea faciam gratia, quo ille eam facilius -at qui compresserat. 155 quam dare vis, -am (*obi. suppl.* 154). 289 erus nuptias . . . faciet. :: cuius -it filiam? Cas. 111. 305 ne Casinam -at. 620. Trin. 59 vin . . . tuam ego -am et tu meam? 693 sine dote. *nota* 1160 quod vis, non -es (*sc. uxorem*), nisi illud, quod non vis, feres (*sc. dotem*). 1183 tibi pactast . . . filia. :: ego -am. TER. Andr. 316 illam. 349 *al.* Phorm. 678 illis repudium renuntiet, hanc -at. 916 *opp.* contempserim. Ad. 939 anum decrepitam. MANIL. carm. frg. 1. VARRO Men. 554 -at ⌊Apulam⌋ (ad Appiam *codd.*) moribus bonis. CIC. Sest. 6 CATVLL. 64, 29 CAES. Gall. 1, 53, 4. [5, 14, 5? *β*]. VERG. Aen. 7, 359 exulibusne datur -enda Lavinia Teucris? OV. met. 2, 525. 9, 498 *al.* LIV. 3, 45, 6 virginem. 4, 4, 11 plebeiam patricius. 29, 23, 3. 30, 13, 145 stultius . . . atque intemperautius eam. 39, 19, 5 *opp.* nubere. 42, 12, 3 *al.* SEN. contr. 1, 5, 4 raptam. 1, 5, 7 *al.* suas. 1, 6 SEN. benef. 1, 1, 10. rem. fort. 16, 6. MART. 9, 10 (5), 2 *opp.* nubere (*item* 10, 8, 1. 11, 23, 2). 9, 80, 1 anum. 11, 19, 1 *al.* QVINT. inst. 3, 5, 13 Marciam. 6, 3, 25 decl. 257 p. 50, 7 *al.* SVET. Iul. 6, 2. 43, 1 *al.* CALP. decl. 23 *al.* APVL. apol. 76 met. 10, 2 ARGVM. Plaut. Aul. 2, 4 *al.* SVLP. APOLL. perioch. Ter. Ad. 11 TERT. adv. Marc. 4, 34 p. 534, 4 *al.* Iust. 39, 3, 2 VVLG. lev. 20, 21 uxorem fratris sui. Matth. 5, 32 *al.* CLAVD. 18, 289 natam . . . Thyestes. AVG. civ. 16, 34 p. 180, 10 D. MART. CAP. 5, 470 COD. Theod. 12, 19, 1 (*a. 400*) DRAC. Romul. 8, 557. VERG. catal. 12, 7 *v. p. 2150, 54.* **e** *absolute de uxoribus -ctis*: PLAVT. Trin. 745 huic -endi . . . abscesserit lubido. TER. Andr. 327 obsecro, principio ut ne -as. 379 *al.* Phorm. 423 praeterierat iam ad -endum (-enda *A*) aetas. TITIN. com. 105? SVLP. RVF. Gell. 4, 4, 2 quae promissa erat, 'sponsa' appellabatur, qui spoponderat -cturum 'sponsus' (*supra*: uxorem . . . -cturus erat). OV. met. 9, 73 sacra, quibus qui -at abest, ubi nubimus ambae. LIV. 4, 4, 7 -endo ex plebe. SEN. contr. 1, 5, 4 si lege -ere debet (*sc. raptam*; legem dicere *D*; *coni. alii alia*). 7, 8, 2 ut honestius -ret. QVINT. inst. 11, 1, 82 decl. 280 p. 142, 27. 306 p. 206, 2 *sqq. al.* CALP. decl. 25 raptor aut pereat aut -at. IVV. 6, 201. CLAVD. 18, 223 rubas -asve licebit, *eunuche.*

f *virum ducere*: ITALA Rom. 7, 3 (Hier. epist. 55, 4, 3) adultera erit, si -xerit alium virum (VVLG. vocabitur adultera, si fuerit cum alio viro. γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ). COD. Iust. 5, 18, 3 (*a. 215*) si ignorans statum Erotis ut liberum -xisti et dotem dedisti. HYG. fab. 170 p. 34, 10 Danaides . . . viros -xerunt Argivos. HIER. epist. 49, 17, 5 'melius est nubere quam uri', id est: melius est maritum -ere quam fornicari. 54, 15, 2. VVLG. deut. 24, 2 maritum (DRAC. Romul. 10, 423). Ier. 3, 1 virum. **g** *scortum* (*i. conducere. obi. suppl. v. l. 59 et 62*): PLAVT. Bacch. 1081 (*versu spurio, ut vid.*) -xi, habui scortum, potavi (Cas. 1016 clam uxorem -et semper scortum. Men. 124 ad cenam. Merc. 819 *al.* Most. 36 potare, amare, scorta -ere. *sim.* Stich. 730). Poen. 100 (*versu spurio*) neque quicquam cum ea (*filia Hannonis*) fecit . . . stupri neque -xit umquam neque ille (*leno*) voluit mittere. 108 omnes meretrices . . . invenit; dat aurum, -it noctem (*sc. eas, cf. l. 62*). 269 prosedas . . ., quas . . . hau quisquam . . . liber tetigit neque -xit domum. Pseud. 257. Stich. 426 -am hodie amicam. :: vel decem, dum de tuo. Truc. 49 *amator* si raras noctes -it (*sc. scortum.* 50). VARRO ling. 7, 84 scortari est saepius meretriculam -ere. PAVL. FEST. Gloss.^{L} IV p. 186^{a} (p. 74 M.) *meretrices* duobus obolis.

4 *bestiam*: *quadrupedes minando, regendo*: NAEV. trag. 24 -ite eo . . . mutas quadrupedis. PLAVT. Epid. 209 milites . . . arma referunt et iumenta -unt. Merc. 244 ni properem illam (*capram*) ab sese abducere, ad me domum intro ad uxorem -cturum meam. Stich. 139 venatum . . . canes. *huc pertinere videtur* ENN. scaen. 190 -c et quadrupedum iugo, invitam doma (*v. Vahlen in adnot.*). LVCIL. 1145 cretatum . . . bovem . . . ad Capitolia. VARRO rust. 3, 17, 9 per calles in montes . . . pecus. *transl.* CIC. off. 1, 90 homines . . . ecfrenatos . . . tamquam in gyrum rationis . . . -i oportere. div. 1, 102 hostias. HIRT. Gall. 8, 35, 2 agmen iumentorum ad oppidum. NEP. Dat. 3, 2 ut si feram bestiam captam -ret. VERG. ecl. 1, 13 capellas . . . aeger ago: hanc etiam vix . . . -o. georg. 2, 395 -ctus cornu . . . hircus. 4, 551 tauros (*sc. ad aras*). Aen. 4, 636. 5, 385 -ere (*i. abducere*) dona (*i. taurum*) iube. 6, 153 -c nigras pecudes. 7, 276 iubet ordine -i . . . alipedes. 8, 552 exsortem *equum* Aeneae (*dat.*). 10, 857 PROP. 3, 4, 8. OV. am. 3, 13, 13 *iuvencas* (*ad sacrificium*). ars 1, 317 ingenti . . . de grege -i *vaccam* iussit et . . . sub iuga . . . trahi. met. 2, 121 praesepibus altis quadrupedes -unt. 10, 122. 13, 781. Pont. 1, 8, 54 sub iuga . . . boves (*cf. p. 2159, 41 et 2144, 5/6*). 3, 7, 15 ab armento *taurum.* LIV. 26, 21, 9 octo -cti elephanti (*in triumpho.* PLIN. nat. 7, 139 SEN. dial. 10, 13, 3. 8 ante currum). 27, 37, 11 ab aede Apollinis boves . . . porta Carmentali in urbem -ctae. 35, 34, 10 loris . . . equos. GRATT. 377 trans altas . . . calles *canes.* PAVL. FEST. Gloss.^{L} IV p. 97^{b} (p. 4, 5 M.) *amburbiales hostias* circum terminos urbis. p. 120^{a} (p. 23 M.) abgregare est a grege -ere, adgregare ad gregem -ere. GERM. 158 sub iuga . . . quadripedes. SEN. Ag. 840 *Hercules* ad ortus Hesperium pecus. Herc. f. 59 per urbes . . . Argolicas canem (*sim.* Herc. O. 1680. *cf.* Herc. f. 805 Herc. O. 1372). Herc. O. 125 hac . . . pecudes. COLVM. 2, 3, 2 ad aquam *boves.* 6, 30, 2 ad praesepia . . . pecus. 7, 3, 23 *al.* PETRON. 71, 11 *Fortunata* catellam cingulo alligatam -at. CALP. ecl. 4, 25 -c ad mul⟨c⟩tra greges. PLIN. nat. 28, 22 victimas. SIL. 3, 458 fluminea sonipes religatus -itur alno. 13, 415 ad fauces . . . Averni -c . . . placamina Diti. 16, 550 *victores* -xere iuvencos (*sc. secum praemia*). STAT. Theb. 4, 447 quaecumque gregum pulcherrima cervix -itur. 6, 301 -itur ante omnis . . . Arion *equus* (*in certamine*). MART. 5, 65, 6 in antra boves. 9, 42, 10 casurum . . . ad aras . . . cornibus aureis iuvencum. IVV. 10, 65 in Capitolia . . . bovem. 12, 3 reginae -imus agnam. 12, 112 ebur (*i. elephantus*) -atur ad aras (*sc. victima*). TAC. ann. 4, 45 prenso -ctoque per proximos pagos equo. SVET. Galba 7, 2 *iumentum* ad lacum. GRAN. LIC. p. 2, 4 equites binos equos in proelium (VLP. dig. 13, 6, 5, 7 ad bellum). EDICT. praet. Vlp. dig. 21, 1, 38, 11 iumenta vendendi causa ornata -cta esse. GAIVS inst. 3, 196 si quis equum . . . longius aliquo -xisset (*infra*: in aciem perduxisset). VLP. dig. 9, 1, 1, 5 *canem.* MACER dig. 49, 16, 12, 1 equum militarem extra provinciam. APVL. met. 3, 28 nos (*asinos*) . . . tundentes per avia. 7, 20. 24. 25. 9, 39 ubi -is asinum istum? *ibid.* quo. 10, 16. ITALA Is. 53, 7 (Firm. err. 27, 5 Aug. civ. 18, 29 p. 295, 14 D. *al.*) sicut ovis ad victimam (ad immolandum *Aug.*) -ctus est (ἤχθη. VVLG. ad occisionem -etur). Luc. 13, 15 asinum aut bovem . . . a praesepi . . . ad potum (ἀπαγαγὼν ποτίζει. VVLG. -it adaquare). NEMES. ecl. 2, 71 boves in pascua. 3, 20 *Bacchus* udo palmite tigres. SOL. 15, 9 *canes* in bella. *translatio, ut vid., de equo* PANEG. 10 (4), 35, 3 populi . . . Romani . . . magnitudo . . . non licentia effrenis exultat . . ., sed sic . . . principis monitis temperata est, ut, cum ad nutum eius flexibilis et tenera -atur, morigeram se . . . praebeat. VOPISC. Aurelian. 33, 4 cetera talia *animalia* per ordinem -cta *in triumpho.* IVST. 42, 3, 4 *Hercules* armenta . . . per Italiam (43, 1, 9). AMM. 22, 14, 7 *Apis* -itur Memphim. 22, 15, 24 *hippopotami* saepe huc (*Romam?*) -cti. CLAVD. DON. Aen. 6, 395 p. 560, 5 *Hercules Cerberum* trahebat: invitum -bat, hoc est a limine Ditis. 8, 200 numerum boum (VERG. agebat). 9, 610 p. 267, 1 hasta iuvencus -itur *in arando.* 11, 730 p. 524, 29 agi . . . dicuntur . . . animalia, quotiens de loco ad alterum -untur. CHIRON 133 ambulandum (*i. ambulatum, cf. Löfst., Spätlat. Stud. p. 88*) -ere *iumentum.* HYG. fab. 79 p. 81, 9 quo Hercules ad canem . . . -endum cum venisset. VVLG. deut. 22, 2 *ovem* in domum tuam. CLAVD. 17, 296 *Diana* truces fetus captivaque -at ab antris prodigia. carm. min. 7, 5 -untur ab axe iugales (ALC. AVIT. carm. 5, 695 *Pharao* -ens nigro rectore iugales). AVG. in epist. Ioh. 7, 2 ut ipse (*sessor*) regat et ipse -at *iumentum.* 8, 9 agitat contra superbia (*tamquam in certamine*) et quasi -it equos suos. *pisces hamo*: OV. epist. 18, 13 piscem . . . hamo (met. 3, 587 calamo. MART. 1, 55, 9 saeta). SIL. 5, 583 alimenta (*i. pisces*) -ere suspenso . . . lino. 7, 503 sinuato captivum *piscem* ad litora lino. MART. 4, 30, 9 praedam calamo tremente. 10, 37, 6 acus (*sc. hamo*). QVINT. inst. 5, 10, 21 helopem nostro mari. *sim.* FIRM. err. 10 Sebazium colentes Iovem anguem cum initiant per sinum -unt (*cf. Clem. Alex. protrept. 2, 16, 2* δράκων . . . διελκόμενος τοῦ κόλπου). *bestias dolo* (*pellicere*): MANIL. 5, 373 volucrem . . . pascentem . . . super surgentia -ere lina (*de aucupe*). SIL. 6, 331 pastor in foveam . . . -it nocte lupos positae balatibus agnae. 13, 347 *Pan* -it stabula omnia cantu.

bestia hominem vel bestiam: *aurigam, equitem*: HOR. carm. 4, 3, 5 illum . . . equus . . . curru -et . . . victorem. STAT. Theb. 6, 313 Amphitryoniaden alto per gramina sulco -xerat *equus* (SCHOL. id est orbita illius currus quem -bat). APVL. met. 7, 2 equum . . . candidum vectorem . . . -xisse secum. *aliter*: LVCR. 4, 681 *v. p. 2136, 82.* PROP. 3, 15, 40 tibi (*Antiopae*) gloria Dirce -itur (*a tauro, cf.* 3, 15, 37 trahendam . . . Dircen). VAL. FL. 3, 554 *Hylan* quadripes (*i. cervus fugiens*) . . . ad . . . spiracula fontis. SIL. 17, 54 *v. p. 2142, 1.* CARM. epigr. 2121, 8 nunc me Cerberus -it in exitium. SVLP. SEV. dial. 1, 15, 4 quo illa (*leaena*) -bat *anachoretam.* *bestiam* (LVCR. 6, 764 *v. p. 2136, 83*): VERG. georg. 3, 317 ipsae *pecudes* . . . redeunt in tecta suosque -unt. 4, 21 *apium* examina reges. PAVL. FEST. Gloss.^{L} IV p. 427^{a} (p. 336 m.) sectarius verbix, qui gregem . . . praecedens -it. PHAEDR. 1, 19, 7 canis . . . catulos (*sc. secum*). SEN. Tro. 540 armenti comes (*vitulus*) . . . cervice subito celsus . . . gregem paternum -it ac pecori imperat. epist. 90, 4 elephantorum gregem excelsissimus -it. PLIN. nat. 8, 113 *cervae* partus . . . ad praerupta -unt. 9, 166. STAT. Ach. 1, 378 *volucres avem hospitam* ad alta cubilia. PLIN. epist. 9, 33, 8 *delphinus alius* alterum illum -bat reducebatque. SOL. 25, 4 natu maximus *elephantus* -it agmen (*opp.* cogit).

iunctura ad I A: **sēcum dūcere** *aliquem*: LEX XII tab. (Gell. 20, 1, 45) ni iudicatum facit *debitor* . . ., secum -ito, vincito *eqs.* PLAVT. Epid. 210 captivorum quid -unt secum. Mil. 1303 Pseud. 693 secum simul (*cf.* Vidul. 30). Rud. 315. 320 *al.* TER. Haut. 246 ancillarum gregem. Eun. 229 -it secum una virginem dono huic. LEX repetund.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(Corp. I² 583) 34 TVRPIL. com. 72 RHET. Her. 4, 50, 63 CIC. Verr. II 3, 22. 159. II 4, 31 Catil. 2, 23 Milo 55 Phil. 5, 22 Att. 16, 5, 2 epist. 7, 5, 1 ad Q. fr. 3, 4, 6 CAEL. Cic. Att. 10, 9ᵃ, 4 (= epist. 8, 16, 4.) CAES. Gall. 1, 53, 4 *uxorem* domo. 5, 5, 4 civ. 2, 34, 4. 3, 97, 3 legiones (HIRT. Gall. 8, 36, 3 *al.*). LEX Vrson. (Corp. I² 594). 61, 5. NEP. Milt. 2, 1 multitudinem. 3, 1 *al.* VERG. Aen. 4, 74 Aenean secum per moenia -it. 4, 636. Ov. met. 13, 82 Hector ... secum ... deos in proelia. LIV. 4, 39, 9. 9, 24, 5 *al.* 29, 1, 8 *vicarium* tecum hinc ... domum -as. CVRT. 4, 7, 9. LVCAN. 10, 461 *regem* in omnia *Caesar*. SIL. 6, 622 in proelia pubem. MART. 8, 79, 3 has -is comites trahisque tecum. CAPITOL. Maximin. 11, 7 SPART. Hadr. 3, 6 TREB. trig. tyr. 12, 13 VOPISC. Car. 7, 1 IVST. 42, 1, 4 VIR. ill. 58, 7. EVTR. 9, 18, 2 *Numerianum* secum ... ad Persas (συνεκστρατεύσας αὐτῷ). AMM. 25, 8, 10 *al.* VVLG. gen. 22, 3 *al.* CYPR. GALL. iud. 756 famulum secum et iumenta (*cf.* VVLG. iud. 19, 3 habens in comitatu puerum). AVG. civ. 16, 13 p. 147, 9 D. *al.* COD. Theod. 1, 34, 3 (*a. 423*). APVL. met. 7, 2 *v. p. 2144, 63. sim.* AMM. 20, 7, 4 c o h a e r e n t e r s i b i i u n c t o s -xerant ... ingenuos. *cf. p. 2149, 71.*

B *de statu in statum*: **1** *in aliquem statum*: CIC. inv. 1, 22 in odium -entur *adversarii*, si. 2, 104 iudices per locum communem ad ignoscendi voluntatem -ere. Font. 2 an vos in errorem -ere velit (indùcere *Madv.*). [CAES. Gall. 7, 54, 4 β]. SEN. Thy. 89 -am in horrendum nefas avus nepotes. dial. 6, 4, 1 te ad fortiora -am praecepta. 11, 17, 3 ad liberalia studia. epist. 13, 15 non in diversum te a natura tua -imus. 24, 2 alia te ad securitatem via. 119, 1 ad maximas te divitias compendiaria. PETRON. 121 v. 121 ad Stygios manes laceratus -itur orbis. STAT. silv. 3 pr. 7 in omnis a te studiorum sinus -or. 5, 3, 177 Romuleam stirpem ... in ... patrum vestigia. QVINT. inst. 2, 15, 10 finem esse rhetorices -ere homines dicendo in id quod actor velit (2, 15, 11). 2, 16, 19 regere consiliis senatum, populum, exercitum in quae velit -ere. 4, 1, 37 nec me ... auctores in hoc -xerint, ut ... velim. 4, 2, 119 iudex ... voluptate ad fidem -itur (*sc. ab oratore*). 5, 7, 20 *actor testem* ad id responsum ... per gradus -et. 8 pr. 3 sequentur ... discipuli, quo -xeris. 9, 4, 10 in ... alios motus ... auditorem. 11, 1, 2 in quae iudicem -i formarique volumus. decl. 326 p. 285, 9 magna arcessebatur anima (*ad sacrificium*); debuit -i (*i. impelli*) honesta via. TAC. ann. 15, 1 militum acerrimos -ret in partes. PLIN. paneg. 45, 5 flexibiles quamcunque in partem -imur a principe. PAVL. sent. 5, 35, 1 in servitutem. ITIN. Alex. 37 civitas ... metu ad modestiam -cta est *ab Alexandro*. 48. CAPITOL. Alb. 3, 3 'invitum me ... -ctum ad imperium' (*sc. a Severo*). *transl.* SPART. Sept. Sev. 18, 11 cum eum ex humili per litterarum ... officia ad imperium plurimis gradibus fortuna -isset. *nota* DON. Ter. Ad. 855 adeo favet Terentius clementioribus ... patribus, ut hunc quoque -at ad sententiam Micionis. AVSON. 416, 35 praeceptor ... in Aonidum ... te collegia. PROB. Verg. ecl. praef. p. 323 *Vergilius* per gratiam Maecenatis in amicitiam Caesaris -ctus est. CLAVD. DON. Aen. 1, 465 considerantis animum -bat ad lacrimas. 5, 615 p. 493, 6 ingenium leve in quamcumque partem. 10, 95 p. 306, 12. HIER. epist. 52, 4, 3 qui te ab incunabulis fidei usque ad perfectam -at aetatem. VVLG. II Esdr. 13, 26 *Salomonem* -erunt ad peccatum mulieres alienigenae. I Macc. 8, 2 *Romani* -erunt sub tributum *Galatas* (ἤγαγον). Gal. 2, 13 ut ... Barnabas -retur ab eis in ... simulationem (συναπήχθη ... τῇ ὑποκρίσει). PAVL. NOL. carm. 25, 124 *Herodias* convivas -xit in adsensum ... arte pedum. AVG. civ. 10, 3 p. 406, 24 D. ad hoc bonum debemus et a quibus diligimur -i et quos diligimus -ere. 10, 11 p. 420, 25. conf. 5, 13, 23 ad eum (*Ambrosium*) ... -bar abs te, *deus*, nesciens, ut per eum ad te sciens -rer. BARNAB. 5, 8 ad vitam -ens (docens? *Heer*) populum Indaeorum (πέρας γέ τοι διδάσκων τὸν Ἰσραήλ). MART. CAP. 5, 540 ad fidem persuasione *auditorem*. BOETH. cons. 3, 1, 15 ad ... felicitatem. 4, 6, 154 *v. infra l. 81.* COD. Theod. 16, 8, 6 (*a. 339*) mulieres ..., quas Iudaei in turpitudinis suae -xere consortium. Iust. 7, 17, 1 pr. si ex possessione libertatis ad servitutem -itur *aliquis*. INST. Iust. 1, 1, 2 ad id perducamus *studiosum*, ad quod leniore via -ctus ... maturius perduci potuisset. PRISC. gramm. III 323, 12 'κοπιᾷς αὐτὸν' pro 'in lassitudinem -is'. *nota inf.*: CORIPP. Iust. 4, 268 ignarum (*Iustinianum?*) recto deus ordine -xit ... arcana ... sacrare. NICET. symb. 1 *Christus* ad veram ... vitam. *sim.* CARM. epigr. 1581, 1 Fl. Hermes, quem Fatus longius -ere noluit (*sc. per vitam*). 2121, 13 viginti et sexto (*sic*) me Cluthes (*i. Clotho*) -xit in annos. MANIL. 5, 379 volucres nova ... in commercia -et verbaque praecipiet naturae lege negata. 5, 704 ursas in ... artes hominum. **2** *per aliquos status*: SEN. dial. 6, 14, 1 te per innumerabilia exempla. nat. 7, 16, 1 lectorem ... per cotidiana. SIL. 7, 30 non ego te longa serie per singula -am. QVINT. inst. 1, 10, 5 sapientem formantes ... per quaedam parva sane ... -unt. CYPR. ad Donat. 11 p. 12, 16 videamur ... studio destruendi per ea oculos tuos -ere, quorum ... aspectus ... offendat. FIRM. math. 5, 1, 22 *Scorpio* faciet ... agiles, sed hi per multa infortuniorum genera -entur. HIER. epist. 58, 8, 3 istius modi ingenium non per Aonios montes ..., sed per ... excelsa -ere scripturarum. *sim.*: BOETH. cons. 4, 6, 154 hos (*qui despiciunt, quod ferre non possunt*) in experimentum sui tristibus -it.
3 *absolute* (*fere i. q.* p e l l i c e r e, d e c i p e r e, m o r a r i, s u p p l a n t a r e): PLAVT. Most. 715 repperi, qui senem -rem (circumd- *A*). TER. Andr. 180 *v. p. 2161, 46.* 644 etiam nunc me -ere istis dictis postulas (*cf.* GLOSS. V 533, 2 decipere, fallere). Phorm. 500 ut [me] phaleratis -as dictis me et meam ductes gratiis. CIC. Att. 8, 16, 1 nec ... ille me -it, qui videtur (*sc. Pompeius Ciceronem*). *ibid.* non me ... is -it, sed sermo hominum. CAES. Gall. 1, 16, 5 ubi se diutius -i intellexit (1, 16, 4 diem ex die -ere Haedui [*sc. Caesarem sive ea quae iussi erant a Caesare; v. Meusel ad l.*]. AVREL. ad Front. p. 15, 7 N. diem de die -ent *heredes*). PROP. 2, 17, 1 promissis -ere amantem. IVL. VAL. 1, 4 p. 7, 5 Olympias magicis artibus -batur *a Nectanabo* (2, 4 *v. p. 2162, 45*). *aliter* (*docendo, instruendo ducere*): VARRO Men. 510 sine ... molestia -undi (*i. dum quis ducitur*) ad eandem voluptatem posse perveniri. PAVL. MED. adv. Cael. 2 nolo nos circuitu -as. *sic* a n i m u m *alicuius ducere* (*cf. l. 42 sq.*): SEN. clem. 1, 24, 2 humanus animus ... sequitur ... facilius quam -itur (dicitur *cod.*). SIL. 15, 458 *Laelius* ut cantu -bat corda senatus. QVINT. inst. 12, 10, 50 commovendos esse -endosque (doc- *codd.*) animos imperitorum. *nota* PLIN. nat. 2, 241 legentium animos per totum orbem veluti manu -ere.

ducere aliquem sorte v. sub II p. 2148, 2. *aliquem* a l i c u n d e, *i. q.* g e n u s d e r i v a r e, *v. p. 2153, 65. 2154, 9. 2155, 10.*

se dūcere *i. q.* i r e, a b i r e (GLOSS. III 47, 3 ἂν ἀπέλθῃς si te -as. 286, 20 -o me πορεύομαι 516, 18. 657, 13. *cf. l. 33. 36 et* SERV. Aen. 9, 693. *de re v. infra l. 45*): PLAVT. Amph. 1042 ad regem recta me -am. Aul. 708 me deorsum -o de arbore (NON. p. 284 *ad h. l. v. p. 2135, 54*). Bacch. 593 -c te ab aedibus. TER. Hec. 522 se -xit foras (eduxit *Bentley*. DON. verbis usus est intra domesticos parietes ortis). POLLIO Cic. epist. 10, 32, 1 -xit se a Gadibus. ITALA deut. 10, 11 (Monac.) -c te et promovere ante populum (βάδιζε ἄπαρον). VVLG. vade et praecede ante populum). sap. 4, 2 (Ps. Cypr. sing. cler. 40, Amiat. Tolet.) cum se -erit (ἀπελθοῦσαν. VVLG. se eduxerit). 15, 8 (Amiat.) se -it, unde acceptus est (πορεύεται. VVLG. reducit se). 19, 2 ut se -rent (ἀπιέναι. VVLG. se educerent). Marc. 2, 11 (cod. e) -c te in domum tuam (ὕπαγε. VVLG. vade. *inde* GLOSS.ᴸ II Philox. DU 17 ὕπαγε). Ioh. 7, 53 (cod. c) -erunt se ... in domum suam (ἐπορεύθησαν. VVLG. reversi sunt). CLEM. ad Cor. 12 (*ex Ios. 2, 5*) *exploratores ex domo Rahab* exierunt et -erunt se in viam (VVLG. nescio quo abierunt. LXX ποῦ πεπόρευνται). HERM. vulg. sim. 8, 4, 2? (*v. app. crit.*). *transl.* COMM. instr. 2, 22, 10 tramite vos recto -ite. NOVELL. Iust. app. 6 ad alienam *terram* se -ere. HIST. Apoll. rec. A 48 p. 108, 8 -xi me in Aegypto *eqs.* (*rec. B aliter*). [*dub.* LVCIL. 816 duc te (*H¹*, ducite *rell.*)] *i. q.* s e g e r e r e: ASSVMPT. Moys. 3, 4 *tribus* -ent se ut liena (*i. leaena*). *sim., ut vid.* (*cf. l. 12 sqq.*): LAVS Pis. 138 tu pronus in omne p e c t o r a (*i. te?*) -is opus. BOETH. cons. 3 carm. 12, 54 vos ..., quicumque in superum diem mentem -ere quaeritis. *i. q.* s e p u r g a r e: LEX Sal. 56 aut per hineo aut per compositionem se -ret *reus*. *ibid.* per legem. capit. 2, 8, 1 legibus. *transl. de r e* (*i. q. abire, verti in aliquid*): CHIRON 408 quidquid ... escam accipiunt, ad stercus se -it. PS. THEOD. PRISC. add. p. 299, 22 (*incantam.*) 'illae verrucae siccentur et -ant se'. *i. q.* e x t e n d i: MAX. TAVR. c. Iud. cap. 7 l. 28 qua se longe lateque diffusus oceani ambitus -it.

II *ducit* **aliquis aliquid**: **A** *m o t u l o c a l i*: **1** *movere c o r p o r i s p r o p r i i p a r t e s*: VERG. Aen. 9, 620 diversa ... b r a c c h i a -ens *in arcu* (*cf. l. 72*) *tendendo* (Ov. am. 2, 4, 29 illa placet gestu numerosaque bracchia -it [*ib.* torquet ... latus]. met. 4, 353). HOR. epist. 1, 1, 9 ne *equus fatigatus* ... i l i a -at (CHIRON 445 solide). PROP. 2, 26, 2 Ionio lassas -ere rore manus (*i. natare*). Ov. epist. 20, 165 proicit ... de -cta (*i. corrugata*; deducta *al.*) fronte coronas (STAT. silv. 2, 5, 15 *leones* puduit ... relatum aspicere, et totas -xere in lumina frontes). met. 2, 774 v u l t u m ... ad suspiria -xit (Pont. 4, 8, 13. MART. 1, 40, 1 qui -is vultus et non legis ista [*sc. laudes alii tributas*] libenter, omnibus invideas, livide, nemo tibi. *cf.* CARM. epigr. 2064, 1 [*v. Heraeus, Hermes 48, 1913, 450. idem distichon* INSCR. Ber. d. Röm.-germ. Komm. 20, 1930 p. 125]. *sim.* PERS. 5, 40 animus *meus* ... artificem ... tuo [*Cornute*] -it sub pollice vultum). SIL. 4, 391 trepidos ... -ere gressus (PAVL. NOL. carm. 28, 312). STAT. silv. 1, 3, 52 visus ... per omnia -o. QVINT. inst. 9, 3, 101 -ere os exquisitis modis. 11, 3, 160 stare ... umeris ... ad occipitium -ctis. IVV. 6, 238 *v. p. 2147, 36.* 15, 91 -ctis per terram digitis. PALLAD. 14 pr. 3 assibus intuendis o c u l o s -xisse per pulverem (AVIEN. Arat. 540 si ... in notum ... boreali ab cardine -ctos [doctus, ductus *codd.*] inclinere oculos. RVFIN. Orig. in Ios. 25, 1 per ... libros ... cordis oculum -ere. AVG. civ. 22, 29 p. 629, 22 D. quaqua versum oculos). VEG. mil. 1, 15 p. 18, 13 ut dextra cum ratione -atur *in arcu* (*cf. l. 52*) *tendendo* (*cf.* ALC. AVIT. carm. 5, 113 *deus*: -am sublimem portenta per omnia dextram). CHIRON 504 nares -unt in pulverem. HIER. epist. 58, 9, 2 extrema manus in tuo opere -retur (*aliter* SCHOL. Iuv. 5, 121 chironomunta: manus -entem) *obi.* a c t i o n e s *quae ipso* m o t u c o r p o r a l i *fiunt*: Ov. am. 2, 6, 33 vultur -ens ... per aëra gyros (QVINT. inst. 11, 3, 118 ut *actor* ... sinistrum -at orbem *sc. bracchio*). SIL. 12, 101 *Daedalus* planctu -xit moderante volatus. MANIL. 5, 117 *pastor* voces alterna per oscula *fistulae* -at. PHAEDR. 5, 3, 2 *calvus muscam* opprimere captans alapam sibi -xit. QVINT. inst. 6, 3, 83 colaphum ... tibi -am. PAVL. dig. 47, 10, 4 cum servo meo pugnum -ere vellem. *huc pertinere videtur* CHAR. gramm. I 294, 1 K. (p. 383, 5 B.) calcem illi -o ('*fortasse* do' *Keil*). *cf.* GLOSS.ᴸ II Abav. CA 32. *nota* VINDIC. med. 16 quarto *mense* ungues accipit et c a p i l l o s -it (*i. gignit*)

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

... infans in utero. *similia v. p. 2151, 2.* spiritum (pectus) *ducere et sim. v. sub 4.*

2 *movere res manu vel instrumento* (*trahere sim. pro obiectis sunt tum res quae tractantur, ut vitis, serra, navis, tum quae tractatu fiunt, ut opera artis al.*): PLAVT. Amph. 1112 ego cunas recessim rursum vorsum trahere et -ere. CATO agr. 3, 5 trochileas ... binis funibus ... -ant (3, 6 orbiculis ... citius). 32, 1 susum vorsum ... vitis facito uti -as (HOR. carm. 4, 5, 30 vitem viduas -it ad arbores. MANIL. 5, 240 te, Bacche, ... in bracchia -et). 33, 2 *v. p. 2151, 50.* LVCIL. 324 laterem (*i. fingere.* VITR. 2, 3, 1 de luto. 2, 3, 2 *al.*). 816 (*loco mutilo*) filum (OV. met. 14, 265 *syn.* trahunt. SEN. epist. 90, 20. *ibid.* torquere. *al., v. l. 81*). ATELL. inc. 5 Orcus vobis -it pedes. VARRO Men. 276 *navem* nautici equisones per viam ... loro (loco *codd.*). *in imagine* 329 cum (tum *codd.*) portitore serram duxe (*i. litigasse.* rust. 3, 6, 1. *cf. infra l. 62/3*). VERG. Aen. 11, 859 cornu ... tetendit et -xit longe, donec ... coirent ... capita (VAL. FL. 6, 376 levi -entem cornua nervo). HOR. sat. 1, 6, 102 *v. p. 2139, 5.* TIB. 1, 6, 77 tremula stamina torta manu (LYGD. 5, 36 *al.*). *ibid.* 80 tracta ... de niveo vellere -cta. ELEG. in Maecen. 1, 62 sic -ere thyrsos bracchia. 1, 78 Lydia te tunicas iussit ... -ere. PROP. 1, 6, 2 Aegeo -ere vela salo (PLIN. nat. 19, 23 vela ... in theatro. LAMPR. Comm. 15, 6). OV. met. 1, 294 remos (Pont. 1, 5, 40). 4, 34 lanas. 6, 57 subtemen ... inter stamina -ctum. 13, 922 -bam -entia retia pisces (MANIL. 4, 285). 15, 518 -ere vana frena manu. fast. 6, 239 lina madentia *piscatores.* GRATT. 471 cruor -endus ab aure (*sc. instrumento*). MANIL. 4, 131 telas (*v. Wagen. ad h. l., cf. p. 2150, 66*). 5, 518 per ... caput -cti ('*appositi*' *Wagen.*) lapides (*i. gemmae*), per colla manusque. VITR. 9, 8, 2 speculum ita pendere, ut cum -retur sursumque reduceretur, linea latens pondus reduceret. 10, 2, 9 funes traduntur hominibus ad -endum. *ibid.* -entes ... onus ad summum perducunt. 10, 10, 6 bracchia *ballistarum* ... longiora constituentur, ut facile -antur (*infra*: breviora durius). SEN. suas. 2, 13 manūs (*sc. scribentis*) -ente grammatico (*cf.* STAT. Ach. 1, 574). GERM. 307 -entem ... sinuoso spicula nervo. CELS. 2, 12, 1^{B} alvus ... saepius -itur (2, 12, 2^{A} *et saepe. sim., ut vid.,* PELAGON. 225 *synchrismate* venam ... -ens). 5, 26, 23^{D} cutis -entem quasi sua sponte subsequitur (6, 18, 2^{A}. *cf.* IVV. 6, 238 adulter ... praeputia -it). 5, 26, 24^{A} *fascia* in utramque partem -atur. 7, 4, 4^{B} linum ... salvo nodo -endum est sic, ut subeat fistulam. 7, 7, 4^{C} si vehementius unguis -itur (*supra*: attrahere). 7, 12, 1^{C} recta ... forfex -enda est *in dente evellendo.* 7, 18, 8 *scrotum.* 7, 26, 2^{M} *spinam* (*sc. e vesica*). 7, 30, 3^{B} ⟨hamos⟩. 8, 3, 7 *habenam* (8, 5, 2 ultra aures). 8, 10, 1^{D} capita articulorum ... in diversa. 8, 10, 2^{B} *dexterum umerum* dextro. SEN. apocol. 4, 1 v. 6 subtemina. *ibid.* v. 10 vellera. Phoen. 568 manus ... stridente machina -ens onus. epist. 66, 53 ut muliercula ... digitulos meos -at (*sc. curando*). COLVM. 2, 11, 6 *fabam* manibus. 5, 6, 12 ad quam (*stirpem*) -ctus et applicatus ramus alligetur. 11, 2, 50 fabam serotinam. 12, 18, 5 rutabulo ... -itur, quod destillavit. LVCAN. 6, 638 *maga* traiecto gutture corpus *mortui* -it (6, 639 trahitur). 8, 719 quaesitum corpus in undis -ret ad terram traheretque in litora Magnum. PERS. 5, 4 vulnera ... Parthi -entis ab inguine ferrum. PETRON. 18, 4 capillos meos lenta (tenta *sim. codd.*) manu -xit. 100, 5 Eumolpi ... laciniam. PLIN. nat. 11, 195 taurorum felle aureus -itur color. 33, 53 in circo pegma. SIL. 1, 315 ter ... -cta circum caput ... habena ... abscondit in aëre telum (*i. fundam. aliter v. supra l. 41.* STAT. Theb. 6, 441 *de auriga*: interius -ctis habenis. 12, 308). STAT. Theb. 9, 180 -itur hostili ... Tydeus (*i. corpus eius*) ... solo. QVINT. inst. 11, 3, 140 *sinus* sub umero dextro ad sinistrum oblique -itur velut balteus. IVV. 12, 65 pensa manu *Parcae.* VLP. dig. 2, 3, 1 -i eam (*rem mobilem*) vel ferri. 9, 2, 29, 2 serraculum ad navem. 47, 10, 13, 7 in mari piscari vel everriculum ... -ere. TERT patient. 7 p. 12, 11 quis ... ab alio secari ... non sustinens ipse ferrum in corpore suo -it? *in imagine*: adv. Marc. 4, 4 p. 428, 22 funis ... -endus est contentionis. TER. MAVR. 2944 'siccas -ite, navitae, carinas'. SOL. 1, 56 *bitumen* scindi ... non potest, quoniam in quantum -atur extenditur. PALLAD. 1, 13, 2 tusi marmoris pulverem ... -emus (*sc. illinentes parietem*). 3, 18, 2 -cta a trunco terra ... congeratur. 3, 21, 2 -cta virgarum propagine. 3, 25, 31 *al.* AMM. 24, 4, 16 scorpiones quocumque manus peritae -issent. CHIRON 583 armum *iumenti* ad rotam (581 -ctum armum. *cf.* VEG. mulom. 3, 45, 4 PELAGON. 44). VVLG. exod. 26, 37 ante quas (*columnas*) -etur tentorium. Ezech. 5, 1 *gladium acutum* per caput. RVFIN. Basil. hom. 5, 6 per aerem signorum calculos -unt *geometrae.* CLAVD. 10, 206 funalibus ordine -ctis ... suspendite lumina. 22, 332 cinctus, quos tibi divino mecum Tritonia -xit pectine (*cf.* 22, 334 nevimus. rapt. Pros. 2, 43 *v. p. 2163, 21*). rapt. Pros. 1, 52 *Parcae* seriem fatorum pollice. 2 pr. 16 *vates* pollice ... -xit ebur (*i. pectinem lyrae*). PAVL. NOL. carm. 23, 169 cauta manus levem trepido moderamine melen. 25, 127 *saltando* fluidam carnem crispo ... syrmate vestem. epist. 23, 5 p. 162, 17 dum infirmam carnem manus diligentis -ret (*supra*: artus ... manu fingente componens). ALC. AVIT. carm. 5, 617 frena ... tenuerunt -cta iugales. DRAC. laud. dei 1, 323 fila (*v. l. 11*) trahit nullo sub pollice -cta. GREG. M. in Ezech. 1, 4, 5 quod operitur, inferius ponitur; et hoc, unde operitur, desuper -itur. *specialia*: sortem *ducere*: CIC. Verr. II 4, 143 div. 1, 34 *al.* 2, 86 sortes ... pueri manu miscentur atque -untur. VERG. Aen. 6, 22 -ctis sortibus (GLOSS. II 255, 42 βαλλομένων). *hinc* sorte *ducere aliquid, aliquem*: CIC. rep. 1, 51 *al.* div. 1, 34 *oracla* aequatis sortibus -untur. CVLEX 162 ni Fors incertos iussisset -ere casus (*Leo: incertas ... ducere sortes sive incertos sortiri casus*). HOR. epist. 1, 20, 28 conlegam Lepidum quo -xit Lollius anno (PORPH. 'sortitus est' accipiamus, quia sortem -i dicimus. *ceterum cf. Kießling-Heinze ad l.*). TAC. ann. 3, 58 si ... -issent provincias (*ibid.* Asiam sorte haberet). *nota* GELL. 1, 12, 11 ut ... sortitio fiat et, cuius virginis -cta (*sc. sors*) erit, ut eam capiat. CLAVD. DON. Aen. 5, 495 *Acesten* -i necesse non fuerat. [*sec. Heraeum huc potissimum quadrat locus dub. interpr.* CORP. VIII 3933 (*p. 2136, 8*). situ(m) *intellege* 'θέσιν', *sc.* σώματος] *porro videtur translatum ad res, quibus aliquid tribuitur quasi sorte:* MANIL. 2, 717 cetera *sidera* pro numero -unt ex ordine partes. 731. 3, 279. 409. 4, 498.

gladium *ducere et sim.* (*i. stringere*): CIC. Catil. 3, 6 -untur (educuntur *h γ*) ... ab illis gladii. VERG. Aen. 12, 378 -cto mucrone (NON. p. 283 *ad h. l. v. p. 2135, 47*). OV. fast. 4, 929 vagina -ere ferrum (*aliter* SIL. 11, 358 per viscera). SEN. Oed. 936 ensem (SIL. 8, 340 vaginā. *cf.* 9, 314). CLAVD. DON. Aen. 9, 415 p. 245, 8 quanto ... retrorsum -itur telum (VERG. telum librabat). 10, 550 retrorsum -cta hasta (VERG. reducta). 11, 560. lineam *et similia, quae scribendo fiunt*: VARRO ling. 7, 17 ut media caeli ac terrae linea -atur. TIB. 1, 6, 20 digito ... mensae -at in orbe notas (OV. trist. 2, 454. CLAVD. 26, 5 pollice. *transl.* PROP. 1, 5, 16 timor ... in ore notam). OV. ars 3, 493 -ere consuescat multas manus una figuras. met. 10, 216 Ai ai flos habet inscriptum funestaque littera -cta (dicta *N*) est (Pont. 4, 24 -itur ... digitis littera rara meis. AVSON. 128, 4. SVLP. SEV. chron. 2, 6, 3 in versum. *cf.* OV. met. 1, 649 *litteram* pes in pulvere -xit). trist. 1, 11, 18 trementi carmina ... manu (3, 14, 32. *aliter de fingendo, v. p. 2149, 19*). MANIL. 1, 603 sunt duo *circuli*, quos recipit -ctos a vertice vertex (1, 606). 1, 675 per tres gyros inflexus -itur orbis. 2, 324 prima ... de parte ... si partem ad summam -atur virga. 2, 392. 3, 189. 4, 314 in ter denas divisum -itur (*i. discribitur*; dicitur *al.*) astrum. PETRON. 103, 4 epigramma per totam faciem liberali manu (*cf.* 103, 1 frontes notans inscriptione). QVINT. inst. 1, 1, 27 per illos velut sulcos -atur stilus. HYG. astr. 1, 6 p. 24, 10 *circulum* (24, 15 *al.*). AMBR. hex. 1, 3, 10 circuitum ... graphio. VVLG. IV reg. 21, 13 -am crebrius stilum super faciem *Ierusalem* (*i. delebo. cf.* ENNOD. opusc. 2, 131 p. 327, 21 per totam ... stilum ... infantiam). CLAVD. carm. min. 40, 2 alterno pollice -cta salus (*de epistularum commercio*). BOETH. arithm. 2, 4 p. 87, 5 ne, quot unitates quis monstrare vellet, totiens ei virgulae -rentur. ANON. Vales. 14, 79 *per chartam* pennam. currum, navem *sim.* (*i. vehere, regere*): CIC. Tusc. 1, 113 cum currus esset -ctus a filiis (VERG. Aen. 11, 88). CAES. Gall. 1, 6, 1 vix qua singuli carri -rentur. LEX Iul. munic. (Corp. I^{2} 593) 57 ne quis in ieis vieis plostrum interdiu ... -ito agito (60 plostra ... agere -ere. 63 *sqq.*). *sim.* VERG. Aen. 2, 33 intra muros *equum ligneum* (187 in moenia. 232. SEN. Ag. 629^{a} fatale munus -ximus nostra ... dextera. *cf.* STAT. silv. 1, 1, 13 CLAVD. DON. Aen. 2, 40 p. 152, 17). HOR. sat. 1, 6, 104 petorrita. OV. met. 15, 732 qua ... per adversas navis ... -itur undas. fast. 6, 608 -c ... invitas ipsa per ora *iacentis* rotas. LIV. 5, 41, 2 tensas -entibus triumphantibusque (9, 40, 16). PAVL. FEST. p. 224 M. *navem* scapha⟨e⟩ ... fune. p. 302 aratrum (CORP. X 3825 qua aratrum -ctum est). VAL. MAX. 9, 11, 1 supra id (*corpus*) ... vehiculum. SIL. 3, 461 trabes (*i. rates*) ... in altum. 14, 534 ratem *Polyphemus nauta.* 14, 564 ad litora ... longo ordine ... puppes (14, 577 [*cf.* 575 trabitur]). POMP. dig. 8, 1, 13 vehiculum (LAMPR. Heliog. 31, 5). PANEG. 2 (10), 12, 7 navigia ... levi modo commota nisu -entium. *sim.* SEN. Thy. 785 verterit currus ... sibi ipse Titan obvium -ens iter. LVCAN. 2, 412 diem ... transverso limite -ens ... Phaëthon. AVIEN. orb. terr. 607 cumbae (*meae, i. descriptionis*) -atur cursus ab unda gurgitis occidui. CLAVD. DON. Aen. 5, 270 quod Sergesti manibus -retur *navis.*

de opere artificum (*maxime in materia lenta vel molli* [*cf. gr.* ἑλαύνω], *nota* laterem *-ere: p. 2147, 10.* bitumen: *p. 2147, 64*): VARRO Men. 201 Musae, Polycles (policis *codd.*), ... quas aerifice duxti (NON. p. 283 *ad h. l. v. p. 2135, 52*). LVCR. 5, 1265 posse haec (*sc. aes al.*) ... quamvis in acuta ... mucronum -i fastigia procudendo. VERG. Aen. 6, 848 vivos -ent de marmore voltus. 7, 634 thoracas ... aut ... ocreas lento -unt argento (SERV. extendunt). HOR. epist. 2, 1, 240 ne quis ... alius Lysippo -ret aera ... Alexandri voltum simulantia (*cf.* PLIN. nat. 7, 125). TIB. 1, 3, 48 ensem immiti ... arte faber. VITR. 7, 3, 9 speculum argenteum tenui lamella -ctum (*ibid.* factum). *ibid.* tectoria ... ex tenui ... -cta materia. 10, 15, 2 lamnis ... ferreis ex frigido -ctis (PLIN. nat. 33, 128 lamnas -i ⟨in⟩ speciem ⌊vitri⌋ [fieri *codd.*]). SEN. contr. exc. 8, 2 cum animus opera prospexit, manus -xit. *sim.* dial. 8, 5, 3 si *natura* ... tam clara, tam subtiliter -cta, tam nitida ... solitudini ostenderet. epist. 65, 5 id, ex quo funderetur -returve *statua.* PLIN. nat. 35, 161 uter tenuiorem humum -ret *in amphora tornanda.* VAL. FL. 1, 429 gemina mater ... telā -xit opus. MART. 3, 40 (41), 1 Mentoris manu -cta lacerta. QVINT. inst. 2, 17, 3 e luto vasa. *transl.* 10, 3, 18 sic opus ..., ut caelandum ... sit. 10, 5, 9 velut eadem cera aliae ... formae -i solent. *transl.* IVV. 7, 237 exigite *a praeceptore*, ut mores teneros ceu pollice -at, [*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ut si quis cera voltum facit. APVL. flor. 7 p. 24 eam (*effigiem*) Polycletus aere -ret. TERT. anim. 37 p. 364, 22 pro facilitate materiae, qua -erit eam qui aget. CARM. de pond. 104 -itur argento tenuive ex aere cylindrus. PANEG. 12 (2), 44, 5 haec ... gesta sollertes manus *artificum* -ant. 12 (2), 45, 4 clementia ... tua quo caelo, quo pigmento, quo aere aurove -etur? ARNOB. nat. 6, 14 *deorum* simulacra ... conflata in has species -cta sunt. *transl.* CLAVD. 17, 137 in quo (*Manlio*) ... -ctos video mores meliore metallo. 22, 178 aera effigies -ctura tuas. carm. min. 7, 7 -ctus ... per artem mons patiens ferri (*i. marmor*). SVLP. SEV. epist. app. 4, 1 figuras animantium de lapidibus. CYPR. GALL. gen. 30 licet hunc (*Adam*) solo posset componere verbo, ipse (*deus*) ... dignatus -ere dextra. BOETH. mus. 1, 34 p. 224, 13 ut ... manuum ... opera nulla sint, nisi ratione -antur. *sim.* CARM. epigr. 1552^A 45 ut ... angulus omnis sic quasi mollitae -ctus sit stamine cerae. *huc pertinere videtur* SEN. dial. 3, 3, 7 illorum (*animalium*) ... forma humanae dissimilis est; regium est illud et principale aliter -ctum. *hinc, ut vid., translatio ad artem scriptorum, poetarum (fingere, formare)*: HOR. sat. 1, 10, 44 epos ... Varius -it. PROP. 4, 6, 13 Caesaris in nomen -untur carmina (CALP. ecl. 4, 80 -ite ... vicibusque reducite carmen. *cf. vol. III 469, 68*). MANIL. 2, 769 mihi ... per partes -enda fides (*sc. carmine*). 3, 4 conor ... indictos in carmine (-na *al.*) -ere cantus. 5, 468 mille ... rerum species in carmina -ent. STAT. silv. 5, 3, 92 Aonios seno pede -ere campos (*cf. Vollmer in comm.*). *aliter* QVINT. inst. 3, 7, 15 animi semper vera laus, sed non una per hoc opus via -itur. 4, 2, 58 quibus *rebus* moras et lentum profectionis ordinem -it *Cicero in Miloniana.* decl. 280 p. 140, 21 modus et color declamationis sit -endus est. 281 p. 145, 28 si occultius esset coniectura -enda. TAC. dial. 31 fusa et aequabilis et ex communibus -cta sensibus oratio. FORTVN. rhet. 2, 13 quem ad modum optime principia -emus (dicemus *P*)? *sim.* MART. CAP. 2, 219 pagina ... quocumque -cta. 9, 970 quo genere (*i. rhythmo*) numerus modique -antur. ALC. AVIT. carm. 6, 388 quidquid ... Salomon obscurum sensu per clara proverbia -xit. BOETH. c. Eut. pr. 50 quae (*sc. scripta*) ubi ad calcem -cta constiterint. ENNOD. epist. 7, 29, 2 p. 195, 13 sepulcrum *honorare* laude -cti in carmen eloquii.

latiore sensu, ita -ere *aliquid, ut non iam de manibus ipsis vel de certis instrumentis, sed tantum de ipso actu amovendi vel promovendi cogitetur*: L. CRASS. or. frg. Cic. de orat. 2, 225 quorum imagines -i vides *in pompa* (*cf.* PAVL. FEST. p. 369 M. qui funebri pompa -i ... nequeunt). VERG. ecl. 8, 75 ter ... altaria circum effigiem -o. Aen. 5, 534 honores (*i. munera certaminis*). 8, 665 sacra per urbem pilentis matres in mollibus. 11, 79 longo praedam ... ordine (LIV. 42, 65, 4. PETRON. 123, 232 [*ibid.* vehere]). PLIN. nat. 5, 36 in triumpho ... simulacra (12, 111 arbores). SIL. 3, 267 chalybem vicino ... saxo. STAT. Theb. 12, 525 ante ducem spolia ... currus ... fercula et tristes -untur equi *eqs.* silv. 3, 4, 5 *Venus comas* de puppe ... transferet inque sua -et super aequora concha. PS. QVINT. decl. 12, 22 ancoras ad famem -is. MIN. FEL. 24, 3 mendicantes vicatim (-antes *cod.*) deos -unt. ITALA gen. 42, 19 (Aug. loc. hept. 1, 169 p. 532, 12) ipsi vero ite et -ite emptionem tritici vestri (ἀπαγάγετε τὸν ἀγορασμόν. VVLG. ferte frumenta, quae emistis AVG. *ad loc.* -ite pro eo quod est 'ferte', quia enim -untur iumenta, in quibus fertur, etiam hoc -i dictum est). lev. 14, 40 Lugd. -ent lapides, in quibus est tactus *leprae* et proicient eos extra civitatem (ἐξελοῦσι. VVLG. iubebit erui lapides). LAMPR. Alex. 56, 7 qua -cta (quae -cta *codd.*, qua educta *Iord.*) fuerant quondam signa nostrorum (*sc. a Persis*). 61, 8 *apparatum militarem* in Germaniam. AVSON. 137, 2 *v. p. 2142, 59.* CLAVD. DON. Aen. 3, 685 retrorsum navigia. 5, 385 dona (*de victore certaminis*). *sim.* CLAVD. DON. Aen. 8, 210 in perversum -cta vestigia *boum a Caco cauda in speluncam tractorum.* HYG. fab. 254 p. 141 4 sacra in monte ad templum Iunonis -it et fieri. VVLG. II reg. 6, 15 David et ... Israel -bant arcam testamenti domini. Dan. 11, 8 vasa ... captiva ... in Aegyptum. CLAVD. carm. min. 30, 17 flumine (*Thybri*) -ens Claudia ... Cybeben. CYPR. GALL. gen. 1461 quis (*sacerdotibus*) gratuita dūci (dari? *Wölffl., sed cf. p. 2135, 22*) placuit, non vendere farra (*cf.* VVLG. gen. 47, 22 quibus ... statuta cibaria ... praebebantur). *sim.* EXC. barb. p. 296, 20 Fr. Cadmus litterarum versos primus -xit ad Graecos. cf. CORP. V 2315, 7 dedit s(estertios) n(ummos) CCCC ad rosas et escas -endas ei omnibus annis (*sc. ad sepulcrum*). *sim.* III 3893 leg(atis) ..., ut rosas Carnar(iis) -ant, (denariis) CC. *sic* secum -ere: NEP. Hann. 9, 4 ne ille ... tolleret ⟨sua⟩ secumque -ret. LIV. 30, 22, naves secum in Siciliam. GAIVS dig. 50, 16, 235 pr. 'portari' ea, quae quis iumento secum -it. CLAVD. 8, 245. *alia v. p. 2151, 34. 2163, 16. aliter v. p. 2153, 5.*

3 *trahere res collo, tergo, sim.* (*maxime de iumentis*): CATO orig. 103 protelo trini boves unum aratrum -unt (PROP. 2, 25, 6. AMBR. exc. Sat. 1, 8 collo. OV. met. 7, 119 pondus ... aratri). LVCIL. 248 quem ... tauri -ere protelo validis cervicibus possent. 435. VARRO ling. 5, 139 quae iumenta -unt. rust. 1, 20, 3 *iuvenci* inania ... -ant plaustra et, si possis, per vicum (ALF. dig. 9, 2, 52, 2 OV. trist. 3, 10, 34 *al.*). 2, 8, 5 binis *mulis* coniunctis vehicula in viis -untur (PROB. Verg. georg. 1, 163). VERG. georg. 3, 140 *vaccae* gravibus ... iuga ... plaustris (OV. ars 3, 810 collo [*de cygnis*]. SEN. dial. 5, 16, 1. VVLG. II Cor. 6, 14 nolite iugum -ere cum infidelibus [μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες]). 3, 170 illis (*equis*) ... rotae -antur inanes per terram. 3, 533 uris imparibus -ctos alta ad donaria currus (OV. Pont. 3, 1, 67 CVRT. 9, 8, 1 SIL. 15, 81 CLAVD. DON. Aen. 12, 160). *transl.* HOR. epist. 1, 10, 48 pecunia ... digna sequi potius quam -ere funem. PROP. 4, 1, 22 -bant ... sacra boves. VITR. 10, 2, 11 trientes cum boves -rent subiuncti (10, 2, 12. *cf.* 10, 2, 14 bubus iunctis funem -bat. 10, 2, 14). *transl.* SEN. epist. 109, 16 *sapiens* egregium opus pari iugo -et *cum altero sapiente.* IVV. 8, 66 trito -unt epiraedia collo ... nepotes. SVET. Claud. 11, 2 carpentum, quo per circum -retur *mater* (*i. effigies eius*). HYG. fab. 254 p. 141, 8 sacra et matrem ... in plaustro *Cleobis et Biton.* ITIN. Theod. 28 p. 148, 22 lapidem unus iugus boum. *sim.* VERG. georg. 2, 148 albi ... greges ... Romanos ad templa deum -xere triumphos. *aliter* STAT. Theb. 7, 596 *tigres vulneratae* cum limite fusi sanguinis ad portas utrimque extantia -unt spicula.

4 *imbibere, sorbere, trahere aliquid ore vel naribus*: **a** *spiritum sim.*: PLAVT. Asin. 327 me ex cursura anhelitum ... -ere (OV. met. 7, 555). RHET. Her. 4, 33, 45 anhelans ex imis pulmonibus ... spiritūs -bat (VARRO rust. 2, 3, 5 naribus ... spiritum [sitritum *cod.*]. CIC. inv. 1, 86 *al.*; *aliter* CIC. Manil. 33 eos portus, quibus vitam ac spiritum -itis. OV. trist. 5, 6, 19 spiritus hic, Scythica quem non bene -imus aura. APVL. mund. 22 [*Ps. Aristot. mund. 5, p. 397^a 20* ἐμπνεῖ τε καὶ ψυχὴν ἴσχει]. ITALA psalm. 118, 31 [cod. Veron., Ambr. *in l.*] -xi [VVLG. attraxi. εἵλκυσα]. AVG. civ. 14, 24 p. 50, 17 D. pulmones ... ad spiritum -endum ac remittendum). CIC. progn. frg. 7 boves ... naribus ... -xere ex aëre sucum. S. Rosc. 72 ita vivunt ..., ut -ere animam de caelo non queant (nat. deor. 2, 136 animam eam, quae -cta est spiritu. 2, 138). nat. deor. 2, 18 *aëra* spiritu -imus (2, 101. LVCR. 4, 938 *opp.* reflare. LVCAN. 9, 729 pinnis. STAT. Theb. 12, 713 Atticus *miles* aera ... penitus sub casside -ens [SCHOL. odorans]. LACT. opif. 11, 14 aer fervens ore -atur. AVG. civ. 13, 24 p. 597, 24 D. *aerem* spirando [insp- *cod. Veron.*] ac respirando -imus ac reddimus [reduc- *cod. Veron.*]). CIC. nat. deor. 2, 136 cibum animalem (*i. spiritum*). LVCR. 6, 1129 spirantes mixtas hinc (*ex aëre*) -imus auras (OV. met. 12, 517 *al.* MIN. FEL. 38, 2). VERG. Aen. 2, 288 gemitus imo de pectore (MART. 10, 80, 3). HOR. carm. 4, 1, 22 naribus ... tura. PROP. 1, 3, 27 quotiens raro -xti suspiria motu (OV. met. 1, 656 *al.*). OV. met. 10, 129 cervus ... frigus -bat ab umbra (*sim., puto,* STAT. Theb. 2, 405 aperto sub Iove ferre dies terrenaque frigora membris -ere). trist. 4, 8, 25 peregrinum -ere caelum. SEN. nat. 6, 28, 1 *vaporem.* TERT. cor. 5 p. 428 Oe. *coronae in capite* neque color cernitur neque odor -itur (AVG. quaest. hept. 2, 127 odorem ... naribus [*ibid.* olefacere]). anim. 4, 10, 14 p. 393 unde -imus et reddimus flatum. ARNOB. nat. 7, 28 reciprocos halitus auris commeabilibus. VRAN. epist. 4 p. 861^C *Paulinus moribundus* usque ad quintam horam ... anhelum pectus -xit. *aliter* LVCR. 6, 766, *v. p. 2136, 84 sq.* *e contrario* -ere vocem *sim. i. q. exhalando continuare*: LVCR. 5, 1406 -ere multimodis voces et flectere cantus. VERG. Aen. 4, 463 bubo ... in fletum ... voces. PROP. 1, 15, 40 fletum invitis -ere luminibus. MANIL. 5, 117 cui fistula collo haereat et voces alterna per oscula -at. PAVL. NOL. carm. 23, 34 *veris avis* sibila longis -it acuta sonis. NEMES. ecl. 2, 61 dedi ... longos quae -it aëdona cantus. ALC. AVIT. carm. 6, 15 Pierio ... cantica ludo *Musae. cf. p. 2153, 4.* **b** *potum*: VERG. catal. 11, 2 nimio pocula -cta (dura *codd.*) mero (HOR. carm. 1, 17, 22 *al.*). 12, 7 -it ... Noctuinus hirneam. thalassio! (*i. poculum tamquam sponsam; cf. Birt, Jugendverse Vergils p. 135*). HOR. carm. 4, 12, 14 pressum Calibus -ere Liberum. [3, 3, 34 nectaris sucos *pars codd.*, discere *pleriq.*, SCHOL. Γ: propinare, potare]. *transl.* sat. 2, 6, 62 somno ... -ere sollicitae iucunda oblivia vitae (PORPH. id est potare. VAL. FL. 4, 836 *Phineum* longae -entem oblivia poenae. SVLP. SEV. epist. app. 6, 1 *palmigeri biiuges praesepibus affixi* contentionis dulcia -entes oblivia. PAVL. NOL. carm. 19, 455). OV. fast. 2, 419 ubera -unt (*cf.* met. 9, 358 nec sequitur -entem *ubera infantem* lacteus umor. trist. 1, 8, 43 *al.*). SEN. Thy. 913 capaci -it argento merum. epist. 84, 4 *apes* sucum ex floribus. COLVM. 6, 18, 1 *hirudo* sanguinem. PETRON. 41, 12 staminatas -xi (*sc. potiones, Büch.; sc. telas, Salonius Petroniana I p. 139, 2*). IVV. 6, 428 sextarius alter -itur ante cibum. 15, 25 de Corcyraea temetum -erat urna. CARM. frg. Gell. 19, 11, 2 dum ... dulcem ... florem spiritus -o ex aperto tramite (*i. ore pueri*). SER. SAMM. 508 *sementis genestae* cautis -itur undis (educitur *B*). 700 rubiam ... -ere potu (-um *A*). 901. 992. VOPISC. quatt. tyr. 4, 4 situlas duas. AVG. quaest. hept. 7, 37 p. 470, 25 ore apposito ... boves aquam (*ibid.* lingua in os rapiunt). *tropice* PAVL. NOL. epist. 19, 2 p. 140, 5 de qua (*arbore*) pinguedinis tuae sucum medullis animae -remus. epist. 9, 1 p. 53, 12 salem eius (*Delphini*) insulso corde. 37, 1 p. 317, 16 inde amaritudinem. *de re* carm. 24, 249 cumba ... -erat rimis aquam. **c** *quoquomodo sorbere, haurire*: LVCR. 4, 1056 gestit ... coire et iacere umorem in corpus de corpore -ctum. VARRO rust. 1, 4, 4 salubritas, quae -itur (dic- *codd.*) e caelo ac terra (SEN. nat. 3, 19, 2). SER. SAMM. 443 vitium -it de coniuge coniunx. PAVL. NOL. carm. 10, 214 ab inhumano morum contagia -it hospite (16, 262). *transl.* STAT. silv. 4, 1, 26 lucem ... a consule -it omnis honos (*i. magistratus*). QVINT. inst. 1, 8, 5 animus ... ex magnitudine rerum spiritum. ARNOB. nat. 7, 33 p. 267, 20 ex comoediis

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

... voluptates. QVINT. decl. 298 p. 197, 22 -imus quendam adversus ipsas terras consuetudine affectum. *similiter de aliis, quae aliqua corporis parte recipiuntur et tamquam imbibuntur*: HOR. carm. 4, 2, 59 vitulus ... fronte curvatos imitatus ignes ..., qua notam (*aliter p. 2148, 23 sq.*) -xit, niveus videri (*cf. etiam p. 2163, 60 sq.*). SEN. dial. 1, 2, 6 cui (ubi *cod.*) adsidua fuit ... rixa, callum per iniurias -xit.

5 *loco movere aliquid non corporis, sed artis, ingenii, animi viribus*: a *cantu, magia, vi divina*: HOR. carm. 1, 12, 12 *Orphea* fidibus ... -ere quercus (OV. met. 11, 2 carmine ... silvas ... Threicius vates. MART. 14, 166, 2 *cithara Orphei* -xit silvas detinuitque feras. QVINT. inst. 1, 10, 9). ars 396 dictus ... Amphion saxa movere ... et prece blanda -ere, quo vellet (SOL. 7, 21 *Amphion* lyra saxa. *cf.* PANEG. 4 [9], 15, 2 saxa ... -entibus subvecta modulis). TIB. 1, 2, 43 *sagam* de caelo -entem sidera. PROP. 1, 1, 24 sidera et amnes ... †Cythalinis ... carminibus. 2, 13, 6 possim Ismaria -ere valle feras. 3, 9, 8 flamma nec ex aequo -itur ulla iugo. OV. met. 2, 735 qua *virga* somnos -it et arcet *Mercurius*. STAT. silv. 1, 6, 25 -at nubila Iuppiter per orbem. ANTH. 406, 4 *carmine magico* ausus ab Elysiis Pompeium -ere campis. PAVL. NOL. carm. 26, 186 delabitur ... angelus halantem, qua labitur, aëra -ens (*i. pestem secum ferens, IV reg. 19, 35*). ALC. AVIT. carm. 5, 590 cessit ... -cti (*a deo*) reverentia fluctus (*i. maris Rubri*). *sim. de Iove* SEN. Phaedr. 300 qui caelum nebulasque -it (*A, cf. Carlsson, Überliefg. d. Sen.-trag. p. 34, 1*; fecit *E*; cogit *Leo*). epist. 71, 12 totus ... rerum omnium contextus quamvis deo agente -atur. VVLG. Iob 37, 12 quocumque eas (*nubes*) voluntas gubernantis -erit (*cf.* 38, 20). *de dolo*: SEN. Ag. 570 in saxa -it perfida classem face. b *apparatu artis*: OV. met. 8, 161 *Daedalus* lumina (*sc. ingredientium*) flexum -it in errorem ... ambage viarum (*i. labyrintho*). VITR. 1, 1, 4 per opticen in aedificiis ab certis regionibus caeli lumina recte -untur. ENNOD. carm. 2, 60, 4 huc (*in basilicam*) ... dos ... venit Olympi (*i. lux*), Laurenti ... -cta ministerio (*sc. fenestris factis?*).

6 *efficere, ut incorporalia (actiones, condiciones, sim.) aliquo veniant*: SEN. dial. 6, 14, 3 *Caesaris* filiam publica secum fata -entem. epist. 104, 17 utinam ... sequerentur *mala te peregrinantem*; longius abessent: nunc fers illa, non -is. *in imagine* benef. 6, 25, 5 beneficia sua detestabili via -unt (*sc. ad eos, quibus bene facturi sunt*). SIL. 1, 699 ultra Pyrenen Laurentia nomina -xi (*Saguntum*). 16, 611 bella ... in Libyae ... terras. QVINT. decl. 300 p. 184, 6 non existimabam ... veram esse litem, quae ad filium -batur. PS. ASCON. div. in Caec. p. 200, 18 St. comoedia quinque actus habet, hoc est, quinquies -itur in scaenam. CLAVD. DON. Aen. 12, 230 p. 581, 7 in certamen animum -erant. CLAVD. 15, 464 trans aequora -ite leges. *fort. huc pertinet* PAVL. NOL. carm. 16, 218 deus ... humanis -ens oblivia rebus. 17, 111 navitae ... piis -ent comites in aequor vocibus auras. MART. CAP. 1, 7 crepitacula ... quis infanti somnum -ret. COD. Iust. 7, 17, 1 pr. iudex, ad quem res ex provocatione -itur. HIL. Macc. 276 *v. p. 2153, 4.*

B *extentione per locum* (*de rebus locum non mutantibus*): CATO agr. 33, 2 ultro citreque sulcos ... -ito (FEST. p. 218 M. COLVM. 2, 2, 27). or. frg. 19, 1 agros ..., qua aquam -ret (CORP. I^{2} 1473 per publicum. CIC. ad Q. fr. 3, 1, 1 non longe a villa. LIV. 9, 29, 6. VITR. 8, 6, 4 fistulis plumbeis. 8, 6, 6 per fistulas. LEX Vrson. [Corp. II 5439] 99, 3 *sqq.* LEX Quinctia [Frontin. aq. 129] *aquarum* quae pars in urbem Romam ire cadere fluere [fluis *cod.*] pervenire -i ⟨possit⟩. PALLAD. 1, 4, 1 *aquam* a lacunis. CORP. XII 2493 tubó. X 4842. *passim in* INSCR., *ap.* FRONTIN. aq., Ictos. *cf. et vol. II 355, 30*). CIC. Cael. 19 (*transl.*) sin ... est rivolus accersitus et -ctus ab ipso capite accusationis (AVG. doctr. christ. 1, 22, 21 HIER. epist. 36, 14, 1). Milo 75 parietem sic per vestibulum sororis instituit -ere, sic agere fundamenta (LACT. opif. 10, 8). Att. 13, 33, 4 a ponte Mulvio Tiberim -i (pauci *M*) secundum montis Vaticanos. ad Q. fr. 3, 1, 4 *viam* per Lucustae. LEX Mamil. (grom. p. 266) 14 extra agrum colonicum ... fines. CAES. Gall. 7, 72, 1 fossam ... derectis lateribus (7, 73, 2 [2, 8, 3 β; obduxit α]. *al.* EVTR. 1, 7 fossas circum murum [ὤρυξε]). 7, 73, 8 ordines (*sc. scrobes*). civ. 1, 73, 3 vallum ... ex castris ad aquam (HIRT. Gall. 8, 33, 2 a *castris* ... in oppidi circuitum. BELL. Afr. 20, 1 *al.*). BELL. Afr. 49, 1 bracchia (*cf. vol. II 2160, 62.* 51, 2 *syn.* ⟨d⟩erigere). SALL. hist. 2, 107 murum ab angulo ... ad paludem (VERG. Aen. 1, 423 [NON. p. 283 *ad l. v. p. 2135, 49.* SERV. *ad l.* exaedificare, hoc est construendo in longitudinem producere]. *al.*). PROP. 3, 2, 17 pyramidum sumptus ad sidera -cti. 3, 11, 25 *Semiramis* -xit ... Euphratem medium, qua condidit arces. 4, 10, 34 vinea qua -ctum longa tegebat opus. OV. rem. 193 rivos (CELS. dig. 8, 1, 9 *rivum* qualibet [*ibid.* transferre]. FRONTIN. aq. 19 per Caelium. PLIN epist. 5, 6, 40 rivi ... qua manus -xit secuntur). *transl. de re*: met. 3, 160 natura ... levibus tofis nativum -erat arcum. LIV. 1, 38, 7 cloacis fastigio in Tiberim -ctis (5, 55, 5 *al.*). 43, 19, 9 aggerem a parte superiore (LVCAN. 6, 31). *transl.* MANIL. 2, 9 *Homeri* ex ore profusos ... posteritas latices in carmina -xit amnemque in tenues ausa est deducere rivos. VITR. 7, 4, 1 inter duos parietes canalis -atur. 8, 3, 6 ex ... fontibus in asty et ad portum ... -cti sunt salientes. 8, 4, 1 *fontes*. SEN. Med. 308 *navita* animam ... credidit auris ... inter vitae mortisque vias ... limite -cto. COLVM. 10, 92 angustos ... foros adverso limite -ens. *nota* LVCAN. 5, 134 spiritus *dei Delphici* ... destituit fauces mundique in devia versum -xit iter. 6, 39 per ardua Caesar -it opus. PLIN. nat. 31, 41 *Marciam* in urbem. 33, 74 flumina ... iugis montium ... a centesimo ... lapide. *ibid.* altissimis partibus. 33, 75 *amnem* per silices (*ibid.* amnes trahuntur). STAT. Theb. 4, 151 Cyclopum -ctas sudoribus arces (SCHOL. aedificatas. CLAVD. DON. Aen. 3, 130 p. 284, 5 arcem in altum [VERG. attollere]. 6, 630 cameram in arcum. 6, 835). 7, 449 fortuito -ctae quater aggere pinnae. FRONTIN. aq. 67 qui (*modus*) circa ⌊piscinam -ctus⌋ (piscine ductum *cod.*) eodem canali ... excipitur. 87 in quos (*colles*) ... Claudia per arcus ... -batur. 91 *Claudiam* per multa milia passuum proprio ... rivo. 111 caducam (*aquam*). HYG. mun. castr. 14 a praetorio sine dubio via praetoria -itur (dicitur *Lange*). PAPIN. dig. 8, 4, 17 vicinus in tuo maceriam. VLP. dig. 43, 13, 1, 5 incile. PAVL. dig. 8, 2, 20, 5 retro -i potest stillicidium ..., produci non potest (*supra*: altius tolli, *ibid.* inferius demitti). TREB. Gall. 18, 5 porticum Flaminiam usque ad pontem Molvium. CET. FAV. p. 304, 2 *in cameris faciendis* fasciculi mollioris cannae facilius flexi -antur (*i. ordine disponantur?*). AVIEN. Arat. 1424 -cto ferventis ... obice mundi. VEG. mil. 2, 11 p. 45, 14 -cto sub terris cuniculo (PALLAD. hist. mon. I 6 p. 269^{B} a cella [ποιήσας]). 3, 8 p. 84, 3 saepibus -ctis. 4, 2 p. 130, 6 ambitum muri. CLAVD. 9, 1 -cto ... arcu *thalami*. DRAC. Romul. 7, 81 orbita cornipedo ... -cta volatu. ENNOD. carm. 2, 149, 8 limpha ... Eustorgi ... -cta ministerio (*cf. p. 2151, 30 sqq.*). VEN. FORT. carm. 1, 2, 4 *arx* tempore -cta brevi. 2, 16, 163 templum in culmine -xit. CARM. epigr. 893 fundamenta solo. *sim.* CLAVD. DON. Aen. 1, 365 p. 81, 1 in corrigiam tenuem solidum corium -xisse.

C *motu temporali* (*ducere aliquid per aliquod spatium temporis, ad aliquod punctum temporis*): CAECIL. com. 72 sine suam senectutem -at utique (usque *Bentley*) ad senium. LVCIL. 663 qui sex menses vitam -unt (NON. p. 283 *ad h. l. v. p. 2135, 50/1.* LVCR. 2, 997 *al* CARM. epigr. 1835, 3 tempora vitae. AVG. epist. 157, 1, 3 *opp.* finire). VARRO Men. 520 quod coeperas narrare, ut ad exodium -as. CIC. Verr. I 26 ut ... res ita -retur, ut apud praetorem causa diceretur (3, 61 utrum res ab initio ita -cta est an ad extremum ita perducta an *eqs.*? epist. frg. V 7 [NON. p. 283, *v. p. 2135, 52*] *rem.* CAES. Gall. 7, 11, 4 longius. civ. 3, 51, 7? AT. CAP. Gell. 4, 10, 8 eius rei -endae gratia. LIV. 3, 41, 6 si leniter -cta res ... ad consules redisset. 4, 53, 5 res diu -cta per altercationem). Verr. I 31 deinde se -cturos (*sc. rem?*) et dicendo et excusando facile ad ludos Victoriae. Verr. II 1, 30 ita tempus ..., ut (NEP. Them. 7, 1 *al.* *cf.* SCHOL. Cic. Gron. p. 338, 8 St. 'se -cturos *tempus*': ... tracturos. PS. ASCON. p. 217, 16 dilaturos, moram facturos. *v. etiam infra l. 66 sq.*). Flacc. 82 ut -ret iudicium. fin. 5, 50 Aristophanem ... aetatem in litteris -isse (HOR. epist. 2, 2, 202). off. 3, 79 *Metellus* bellum (NON. p. 284 *ad h. l. p. 2135, 52 sq. ibid. ad* VERG. Aen. 8, 55 *v. p. 2135, 54 sq. cf.* SERV. Aen. 8, 55 aut gerunt aut in longum trahunt. *cf. etiam vol. II 1835, 76 sqq.*). Att. 4, 15, 7 ea comitia puto fore ut -antur. 5, 21, 13 Caesar ... cum dieculam -erit (dixerit *cod.*). Att. 12, 5, 2 istud nimium diu -i. epist. 1, 2, 2 *controversiam* usque ad noctem. CAES. Gall. 1, 16, 4 diem (*cf. p. 2146, 5.* PROP. 1, 14, 10 amore. AVREL ad Front. p. 15, 7 N. *syn.* trahent. COD. Iust. 7, 64, 6 [*ca. a. 250*]). VERG. ecl. 9, 56 causando nostros in longum -is amores. georg. 3, 379 noctem ludo (Aen. 9, 164 *al.* PS. QVINT. decl. 10, 17 *syn.* ageres. *cf.* SERV. georg. 1, 6). 4, 207 neque ... plus septima -itur aestas *apibus* (SIL. 3, 385. *de re* MART. 4, 66, 4 -xit ... aestates synthesis una decem *cf.* 12, 36, 4 *de nummis*). Aen. 4, 560 -ere somnos (NON. p. 283 *ad h. l. v. p. 2135, 46 sq.* HOR. epist. 1, 2, 31 [*sed cf. app. crit.*]. *al.*). 6, 539 flendo ... horas. 10, 192 senectam (LVCAN. 5, 535). HOR. carm. 4, 8, 34 Liber vota bonos -it ad exitus (SCHOL. votis ... praestat bonos eventus). ars 376 poterat -i ... cena sine istis. TIB. 1, 9, 61 convivia ... Baccho (MIN. FEL. 31, 5 mero. RVST. HELP. benef. 89). PROP. 1, 10, 6 longa -ere verba mora. 2, 15, 6 tunicā -xit *puella* operta moram. 3, 15, 7 tertius haud multo minus est cum -itur annus (ALC. AVIT. carm. 4, 79 centenos novies crebro ... annos vita tenax. CLAVD. DON. Aen. 6, 330 annos errando. CARM. epigr. 421, 2. 489, 4 *al.*). 3, 23, 18? OV. met. 6, 439 tempora Titan quinque per autumnos ... -erat. Pont. 1, 5, 43 segnia ... otia. 4, 10, 1 mihi Cimmerio bis tertia -itur aestas litore. LIV. 6, 17, 5 in tenebris obnoxiam carnificis arbitrio -ere animam. MANIL. 5, 111 in amore iuventam. PHAEDR. 1, 31, 7 aevum (CLAVD. 15, 107 securius. BOETH. cons. 2 carm. 4, 21 ALC. AVIT. carm. 4, 147. SIL. 13, 76 quod superest cur non melioribus aevi -imus auspiciis? *aliter* SEN. Phaedr. 452 deus ... aevum *hominis* per suos -xit gradus). SEN. Oed. 270 molle senium. epist. 114, 1 explicatio ... infracta et in morem cantici -cta. LVCAN. 1, 670 -c, Roma, malorum continuam seriem clademque in tempora multa extrahe. SIL. 8, 212 quid ... ulterius ... -is cura aegrescente dolorem? 16, 689 cui (*Hannibali*) tertia ... -untur lustra. STAT. Theb. 1, 302 certo reliqua ordine -am. MART. 4, 73, 1 extremas Vestinus ... horas. TAC. ann. 2, 34 sermonibus ... tempus atque iter -ens. 11, 37 lacrimaeque et questus irriti -bantur *a Messalina*. POMP. dig. 40, 5, 20 discendi cupiditate, quam ... vivendi rationem optimam in ... septuagesimum annum aetatis -xi. GELL. 14, 5, 4 *contentionem* longius. CARM. poet. min. V 64, 26 dux ... excubias ... pervigil ... -xit adusque diem (PAVL. NOL. carm. 21, 33 impenso ... precatu.

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SVLP. SEV. dial. 2, 13, 1). PANEG. 12 (2), 22, 1 hiemes domi. ARNOB. nat. 1, 54 p. 37, 9 inoffensas ... coniunctiones. 7, 34 p. 268, 22 deos ... suas -ere atque agitare vindemias (*ibid.* vindemiamus). HIL. in psalm. 65, 3 -ctae in longum et expressae in nisum ... vocis. Macc. 276 anxia secum -it (*i. volvit*) ... curas *mater Maccabaeorum.* CLAVD. DON. Aen. 1, 745 p. 143, 29 in longum vigilias (12, 395 p. 598, 22 fata in longum). 2, 330 p. 193, 19 omnia ... sunt ... in ... desperationis cardinem -cta. 4, 235 p. 385, 21 illa ... in oblivionem. 6, 610 inimicitias usque ad sanguinem. 10, 5 p. 289 20 *al.* RVFIN. hist. 2, 17, 10 omne eis spatium in ... exercitiis -itur (ἐστὶν ἄσκησις). 3, 23, 19 cum ipso pariter -ens ... ieiunia (νηστείαις συναγωνιζόμενος. FAVST. REI. serm. 16 p. 287, 4 tota die). 9, 10, 6 cum gravissimam mortem morbis ... certantibus -ret. hist. mon. 16 p. 436^B triduum ... sine cibo. Greg. Naz. orat. p. 120, 21 festivitatem. PRVD. c. Symm. 1, 239 gaudia -unt festa Calendarum (FAVST. REI. serm. 2 p. 230, 3). CLAVD. rapt. Pros. 1, 119 *Iuppiter* secum ... volutat diversos -ens animos. *sim.* PAVL. NOL. carm. 14, 97 *Nolae* meritum ... honorem *Felix* -it ... conditus ossa sepulcro. 17, 339 usque finem -e bonum cursum. epist. 20, 1 p. 143, 13 demorantes longius verba. carm. 31, 459 mālo famem panis quam sancti -ere verbi. AVG. civ. 1, 3 p. 50, 7 D. populis ... in remotissimis terris publicum luctum ... -entibus. 5, 4 p. 195, 8 unus -xit ... servitutem, alius non servivit. 10, 32 p. 459, 27 D. in ... cupiditatibus ... ad ... congruentia facta -endis. 16, 10 p. 140, 7 Ninus ... regnum, quod diuturno tempore -retur, ... propagavit. 16, 43 p. 195, 28 *v. p. 2165, 13.* SVLP. SEV. chron. 1, 84 *illi* genus ... intra familiam suam. MART. CAP. 6, 571 vigil insomnes ... sollertia curas. COD. Theod. 11, 31, 6 (*a. 373?*) in executionem semel iudicata -antur. PROSP. carm. de ingrat. 1013 in sanctis ... sabbata festis. MAXIM. eleg. 1, 263 per longum ... poenas. BOETH. cons. 4, 6, 48 *artifex*, quod simpliciter ... prospexerat, per temporales ordines -it. GREG. M. moral. 16, 82 peccatum ... usque ad inferos (*i. mortem*) -itur. NICET. vigil. 7 sermonem ... usque ad ... noctem. CARM. epigr. 1164, 7 septem ... orbes (*i. annos*). 711, 2 (*a. 552*) Maria longum vitae c(u)rs(u)m centeno console -xit. *sim., ut vid.*, ROMVL. fab. Aesop. 79, 1 equus et cervus inimicitias inter se -erunt. -ere voces (*sim.*) *de modulatione v. p. 2150, 46.*

D *mentis, animi viribus*: 1 *argumentando, ratiocinando, usurpando, aliis actionibus*: **a** *alicunde* (*i. q. derivare petere, haurire, sumere; hinc pass.* -i *etiam i. q. venire, oriri, nasci*): TRAG. inc. 124 quod ipse a Tantalo -at genus (VERG. Aen. 6, 834 genus ... Olympo. *cf. vol. VI 1886, 39*). RHET. Her. 4, 34, 46 translationes a simili oratione -ctae. *ibid.* ex contrario -itur *permutatio* sic, ut (*ibid.* sumitur). VARRO (?) Non. p. 531, 27 vocabulum a forno -ctum. SERV. auct. Aen. 11, 682 Varro ait sparum telum missile, a piscibus -cta similitudine. CIC. inv. 1, 19 quae prima dicuntur, ... ex iis -as ..., quae. 1, 26 separatum, quod non ex ipsa causa -ctum est. 2, 29 de natura ... aliquantum -ere suspicionis. 2, 31 ex eo -etur argumentatio. 38. 41 ex quibus *coniecturam* (PETRON. 137, 10 *ex coni.; cf. etiam p. 2154, 60*). 2, 56. 65 initium ... ab natura (leg. agr. 2, 17 hinc. nat. deor. 2, 49 *al.* QVINT. inst. 1, 1, 21 *de re* [1, 9, 3]). Q. Rosc. 48 unde hoc ... -ctum et conflatum mendacium est? Cluent. 139 dicamus ..., quae ex re ipsa ... -antur. Manil. 4. dom. 123 furor tribuni pl. -ctus ex nonnullis ... exemplis. Vatin. 14 ab dis ... principia (fin. 3, 16 *al.*). Deiot. 2 commendationem ... aetatis ab impietate. Phil. 8, 3 unde nomen -ctum est tumultus (de orat. 2, 17 *al. nota* HOR. carm. 3, 27, 76 tua, *Europe*, sectus orbis nomina -et). or. frg. B 22 *disputationem* ex natura hominum. de orat. 2, 167 ex coniunctis ... argumenta (*cf. vol. II 545, 67 sqq. adde* DON. Ter. Ad. 74) 2, 248 *al.* 3, 161 'murmur' maris et 'dulcitudo' orationis sunt -cta a ceteris sensibus. 3, 207 quod de singulis rebus ... -ctum refertur ad singula. Brut. 21 hinc ... -ctus est sermo, quod erat ... mentio facta. 218. 274 durum ... humile ... longius -ctum. orat. 9 *al.* 135 aut ab eodem verbo -itur ... oratio aut in idem conicitur. top. 8 extrinsecus ... ea. leg. 1, 19 a lege ... iuris exordium (fin. 5, 18 *al.*). Tusc. 5, 8 a quibus (*sc. Vlixe, Nestore al.*) -cti ... omnes, qui ... ponebant, sapientes ... nominabantur. ac. 2, 42 *al.* nat. deor. 2, 49 ex ... temporum mutationibus *causas.* div. 1, 70 esse extra divinum animum, humanus unde -atur. off. 3, 96 a quattuor fontibus honestatis ... officia -ximus (NON. p. 283 *ad h. l. v. p. 2135, 51*). div. 1, 1 opinio ... usque ab heroicis -cta temporibus. Tusc. 4, 6 philosophia -cta a Socrate. epist. 6, 6, 8 duplici ... via, quarum alteram -o e Caesare ipso. VERG. Aen. 1, 19 progeniem ... Troiano a sanguine -i audierat. HOR. sat. 2, 2, 56 Canis ex vero -ctum cognomen. carm. 3, 17, 5 auctore ab illo -is originem (*de vocabulo* QVINT. inst. 1, 5, 57. TREB. trig. tyr. 21, 1. *al.*). 4, 4, 60 gens ... ab ipso -it opes animumque ferro. ars 318 imitatorem ... hinc (*e vita*) -ere voces. *sim.* PRIAP. 4, 2 obscenas ... tabellas -ens ex Elephantidos libellis ... Lalage. PROP. 4, 1^b, 78 a proavo -cta Conone domus (OV. met. 3, 257). 4, 11, 47 leges a sanguine -ctas. Ov. met. 5, 494 ab Elide -imus ortus. 9, 264 nec quicquam ab imagine -ctum matris habet *divus Hercules.* 15, 391 ex aliis generis primordia -unt. LIV. 1, 8, 3 ab Etruscis ..., unde sella ... sumpta est, numerum ... -ctum. GRATT. 154 -cti ... ab origine mores quoique *cani.* MANIL. 1, 261 e quibus (*sideribus*) ... ratio fatorum -itur (3, 299. *cf.* 4, 882). PAVL. FEST. p. 4 M. 'ambo' ex Graeco -ctum videtur (p. 6. 78 egretus et adgretus ex Graeco sunt -cta a surgendo. 149. 166. 184 -cto vocabulo '*opiter*' aut quod ... genitus sit aut quod ... habeat. 218. 298 quae ... ⟨a⟩ solo). SEN. contr. 2, 1, 33 hoc vitium ab antiquis. CELS. pr. 53 p. 9, 26 D. ex his ... curandi ... ratio -enda est. PERS. 2, 63 bona dis ex hac scelerata -ere pulpa (*cf.* SCHOL.). 3, 28 stemmate ... Tusco ramum (*i. genus*) millesime -is. 5, 46 amborum ... consentire dies et ab uno sidere -i. VAL. FL. 6, 125 magnanimis mos -ctus (dictis *V*) avis. *nota enallagen* STAT. Theb. 1, 392 Adrastus ... utroque Iovem de sanguine -ens. 9, 445 tibi -ctus ab aethere sanguis (FLOR. epit. 3, 18, 1 CAPITOL. Alb. 12, 8). silv. 5, 3, 111 te ... probabas . . Euboico maiorum sanguine -i (*cf. Vollmer ad h. l.*). QVINT. inst. 1, 5, 8 'casamo' ... e Gallia -ctum est. 1, 6, 13 utrumque a Graeco. 1, 6, 28 verbum ex verbo -ctum. 1, 6, 29 *al.* 2, 14, 1. 2, 15, 35 *al.* 5, 10, 102 quid ... -endum sit ex his (*supra:* ex antecedentibus ... trabenda esse argumenta). 6, 3, 21 dicacitas ... a dicendo ... -cta est. 9, 1, 34 quod de singulis rebus ... -ctum refertur ad singula. decl. 320 p. 255, 8 ex prima quaestione -endus est status. PS. QVINT. decl. 1, 4 *iudices* criminum tumultum ex rerum fide. IVV. 13, 10 casus ... e medio fortunae -ctus acervo (*sc. a me*). VLP. dig. 29, 1, 1 *militis vocabulum* a Graeco (*ibid.* tractum). TERT. anim. 3 p. 303, 6 hi statum ... aliunde -unt (alium deducunt *cod.*; aliunde ⟨de⟩ducunt *Löfstedt propter clausulam, Zur Sprache Tert.'s p. 76*). hi exitum aliorsum abducunt. adv. Val. 15 p. 195, 2 ex consternatione ... corporali⟨a⟩ elementa -cta sunt. adv. Prax. 8 p. 239, 11 a qua (*matrice*) *spiritus sanctus* proprietates suas -it. PORPH. Hor. sat. 1, 4, 13. epist. 1, 18, 33 ex habitu mores -et. SOL. 33, 3 causas nominis inde -unt, quod. CAPITOL. Gord. 17, 1 (*loco, ut vid., spurio*) *nobilitatem* ab Antoniis. DIOM. gramm. I 458, 33 -itur ... antonomasia ... aut ab animo aut a corpore aut extrinsecus. CONSENT. gramm. V 341, 5 haec (*adiectiva al.*) ... ab avis ... -untur saepe, et a fratribus non numquam fiunt. DON. TER. Eun. 51 'naviter' a navi -ctum. AVIEN. Arat. 1377 unde ... -xit tempora lunae navita. AVSON. Mos. 438 Vivisca -ens ab origine gentem. FAV. EVL. p. 3, 29 *quantavis quantitas* -etur ab uno, texetur ab uno desinetque in unum. CLAVD. DON. Aen. 3, 640 p. 346, 3 a numero *Cyclopum* maiorem metum. 5, 634 p. 496, 2 hunc affectum videtur ea occasione -isse (*sic abl. nud.:* 5, 650 -ens tempore rationem. 10, 63 p. 300, 16 principium persona sua). HIER. epist. 26, 4, 1 adverbium ex nomine. RVFIN. Orig. in Ios. 7, 2 inde (*ex scripturis sanctis*) -e sensus, inde sermones. PAVL. NOL. carm. 21, 693 mihi gutta eloquii ... inde ... -itur, unde ... fluviis ... origo. AVG. civ. 8, 7 p. 331, 25 D. *Stoici dialecticam* a corporis sensibus. epist. 157, 12 *parvuli* ex illo (*uno homine*) ... propaginem. *nota* 160, 3 p. 505, 20 similitudo sit -cta, ut quiddam intelligentiae ... signetur (c. Parm. 2, 13, 29 -enda de militia similitudo). MACR. Sat. 1, 8, 5 inde proverbium. RVT. NAM. 1, 271 qui primo seriem *generis* de consule -it. ALC. AVIT. carm. 2, 277 hinc posteritas ... -xit ... cognoscere velle futura. EVGRAPH. Ter. Hec. 29 BOETH. in Porph. dial. pr. 1, 8 p. 20, 17 *al.* herm. sec. 6, 14 p. 472, 9 *opiniones* de una eademque re per contrarietatem. cons. 3 carm. 9, 7 cuncta superno -is ab exemplo. 5, 4, 39 probationem ... ex convenientibus ... causis. CASSIOD. art. 3 p. 1181^A omnia ex syllogismo. GREG. M. moral. 5, 30 *tria hominum genera* gradatim -ctis a se qualitatibus dissident. **b** *aliquo* (*derivare, vertere, cogere, flectere*): CIC. inv. 1, 81 horum unumquidque ... in aliam quoque suspicionem -i posse. de orat. 2, 121 quibus ex locis ad eas tris res ... -atur oratio. 2, 130 unde omnis ad omnem ... orationem disputatio -itur. 2, 146. 254 vim verbi in aliud ... -ere. 2, 266. 3, 176 nihil est ... quod tam facile sequatur quocumque -as quam oratio. part. 68 ut ex eisdem locis ad fidem et ad inveniendum -antur omnia. div. 2, 145 ex similitudine coniecturam modo huc modo illuc (2, 147. *cf. p. 2153, 48*). GRATT. 349 ad magnum maior -enda (*i. adhibenda*) laborem cura. MANIL. 3, 511 tempora ... divisa ... proprios -untur in annos (*cf.* 3, 592). SEN. epist. 98, 2 in utramque partem ipse (*animus*) res suas -it. LVCAN. 6, 509 Erictho in ... novos ritus pollutam -erat artem. QVINT. inst. 2, 15, 12 persuadere iudici et sententiam eius -ere in id quod velit. 2, 16, 2 cuius (*eloquentiae*) fraude ... consilia -antur in peius. 3, 8, 52 *prosopopoeia* aliquando etiam in controversias -itur. 4, 5, 17 ut in illam partem sequentem fides ex priore -atur. 5, 10, 26 -itur ... in argumentum species libidinis. 5, 10, 71 ex incremento in utramque partem -itur ratio. 5, 10, 118 mens ... Alexandri -i debet in dubium *ab oratore.* 5, 11, 9 exempla ... ex maioribus ad minora ... -antur. 5, 12, 2. 8, 4, 15 ut aliud crescat, aliud augetur *a nobis*, inde ad id, quod extolli volumus, ratione -itur. 12, 1, 26 popularis error ad meliora -endus *est.* 12, 2, 15 alia ... in diversum ambiguitate -antur. decl. 317 p. 246, 20 verba ... ambigua et in plures intellectus -cta sunt. PS. QVINT. decl. 19, 2 in nullum vitae genus ... florentem -xit aetatem. TAC. ann. 6, 5 ne ... convivalium fabularum simplicitas in crimen -retur. 11, 34 suspensa et, quo -rentur, inclinatura responderet *Vitellius.* GROM. p. 375, 17 quod de minimis usque ad maiora -antur *pondera* (*cf.* 375, 21 postquam ad modium ventum erit. *ib.* 24 pervenitur). CONSENT. gramm. V 357, 21 haec ... liberum est nobis et ad nostram regulam declinare ... et in contrarium -ere. MARTYR. gramm. VII 195, 7 verba in nomen -cta. MARCIAN. dig. 34, 5, 15 (16) quaedam sunt, in quibus res dubia est,

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sed ex post facto retro -itur et apparet, quid actum est. SOL. 5, 3 quod *lacus* piscium copiosus est, non equidem ad miraculum -erim. PS. ASCON. Verr. p. 216, 8 St. Quintius rem in invidiam -xit. CLAVD. DON. Aen. 2, 145 p. 167, 16 patriam, filios et patrem semel in oblivionem. 12, 150 p. 572, 2 ut, quod Aeneae esse proprium ... patuit, id in aliam partem ... aemulatione -retur. RVFIN. Basil. hom. 4, 2 *invidia* (*i. invidus*) hoc ... ad languoris sui remedium -it, si ... videat. 7 p. 1787 A. AVG. civ. 15, 15 p. 91, 4 D. per quos ordo ... generationem ad Noe ... -retur (*cf.* 15, 20 p. 102, 1). 17, 12 p. 233, 28 ex quo (*filio*) progenies eius (*David*) -retur ad Christum. pecc. mer. 3, 4, 8 p. 134, 7 *verba* possunt ... in aliam -i transferrique sententiam. SVLP. SEV. chron. 1, 4, 7 usque Abraham -cta successio. dial. 2, 12, 5 repulsam non ad contumeliam ... -xit. EVGRAPH. Ter. Andr. 820 eo usque persuasione ... animum eius, ut. BOETH. in Porph. dial. pr. 1, 1 p. 5, 7 ad quam partem philosophiae ... libri -atur intentio, quod Graeca oratione dicitur εἰς ποῖον μέρος ... ἀνάγεται. 1, 24 p. 73, 10 diversarum cognationum gens ad unum caput generis -i potest (*opp.* ex sanguine ... deducitur). 1, 24 p. 74, 4 *al.* arithm. 1, 11 p. 25, 19 *sectionem* usque ad unum. 1, 24 p. 49, 21 his nominibus in infinitum -ctis. mus. 4, 14 p. 340, 14 ab hypate meson ... consonantias ad graviorem partem. ENNOD. opusc. 3, 80 p. 351, 10 ne in usum praesumptio -retur. COD. Iust. de cod. comp. pr. hoc ad effectum -ere (*cf.* FACVND. 8, 3 p. 716 B decreta ... in effectum). NOVELL. Iust. 111, 1 privilegium usque ad possibilem modum -ere. GREG. M. moral. 8, 16 sententia ... ad vocem ecclesiae -itur. 16, 25 dicta ... ad haereticorum typum. 9, 24. 13, 6. *al.* **c** *per aliquos status vel gradus*: SEN. contr. 9, 6, 14 qui cognitionem vestram per omnis comparationis partis -at. QVINT. inst. 1, 5, 58 an eadem ratione per casus -i externa ... conveniat. 1, 6, 12 per omnia -i analogiae ... rationem. 1, 9, 5 *declinationem* per eosdem ... casus. 7, 2, 22 comparatio non una via -itur. 10, 1, 85 idem nobis per Romanos ... auctores ordo -endus est. PS. QVINT. decl. 14, 8 nec efferas cupiditates per illicitos -o complexus. 18, 12 -atur quaestio per coniugis ministeria, per filii servulos. ROMAN. Char. gramm. I 145, 15 quidam ... nominativum non per eandem ... viam ... -erunt. *cf.* QVINT. inst. 7, 3, 15 latius *orationem*. *ducere alicui aliquid in aliquam partem* (probro, honori *sim.*): *v. p. 2156, 27 sqq.*

2 *computando* (*sumere, assumere, numerare, cogere, colligere, multiplicare*): LVCIL. 884 age nunc summam sumptus -c (NON. *ad h. l. v. p. 2135, 51 sq.* PANEG. 12 [2], 17, 4 beneficiorum summas). VARRO rust. 3, 16, 11 hos numquam minus, ut peraeque -rent, dena milia sestertia ex melle recipere esse solitos. CIC. Quinct. 53 cum ius amicitiae ... ageretur, cum officii rationem ... -i conveniret (S. Rosc. 128 *al.* DON. Ter. Ad. 855 -ere *rationem* ... est digitis computare). Verr. II 3, 116 non -o in hac ratione eos, quibus ... est licitum. *ibid.* quoniam XC med(imnos) -ximus, accedant eo ... HS X̅C̅. Att. 5, 21, 13 ut centesimae perpetuo faenore -rentur (6, 1, 5 *al.*). 6, 2, 1 ut faenus quaternis centesimis -ant. VERG. Aen. 6, 690 sic ... -bam animo rebarque futurum, tempora dinumerans (NON. p. 283 *ad h. l. p. 2135, 51*). OV. fast. 1, 317 quattuor adde dies -ctis ex ordine Nonis. MANIL. 3, 189 a sole ad lunam numerabis in ordine partes signorum, ortivo totidem de cardine -es. 3, 409 *v. p. 2165, 54.* SEN. dial. 10, 3, 2 -c, quantum ... cliens abstulerit. COLVM. 5, 2, 7 huius summae quartam decimam -o. 5, 2, 9 decimam partem -o. 5, 2, 10. 5, 3, 1 -o quintam partem longitudinis. 5, 3, 3. 5, 3, 4 septimam partem longitudinis et latitudinis -es et adicies asses singulares. 5, 3, 5. PAVL. dig. 38, 10, 10, 17 personae ... erunt sedecim, enumeratione sic -cta, ut ... fecimus. PACIAN. epist. 3, 25 calculare (*imp.*) catholicos greges et -c in digitos nostrae plebis examina. HYG. astr. 1, 6 p. 26, 8 hac re minorem numerum -i. AVG. mus. 4, 12, 15 quae -cta cum illis. GREG. M. moral. 4, 12 ex dierum multitudine annus -itur (*supra*: congestis diebus tempus perficitur). *cf.* DIONYS. EXIG. pasch. 8 p. 502 A per omnem computum, per quem -is, si nihil superfuerit, eundem computum esse, per quem -is, agnosce. *ducere numerum totiens*: COLVM. 5, 2, 1 -imus centies centenos, fiunt decem millia (*ib.* multiplicantur in se duo latera). 5, 2, 9 hoc -o quater. HYG. mun. castr. 26 *CXX* -emus quinquies, fit DC. MAECIAN. distrib. 53 trientes et semunciae sedecies -cti sexis efficiunt. 57 septuncem ... totiens si -xeris, ... efficies. FRONTIN. grom. p. 30, 17 L. (p. 14, 4 Th.) quidam primum appellatum dicunt sortem et centiens -ctum centuria⟨m⟩. PAVL. dig. 38, 10, 10, 18 ut bifariam patruo accepto quater pronepos ... -atur. GELL. 1, 20, 5 cum ter terna -untur atque ipse numerus terplicatur. CENS. 11, 5 p. 20, 1. AVSON. 396, 29 -c binas decies. FAV. EVL. p. 11, 22. AVG. civ. 18, 23 p. 286, 31 D. tria ter -cta fiunt novem 11, 30 p. 504, 27 tres partes (*unum et duo et quinque*) ... simul -ctae non complent decem. c. Faust. 12, 17 p. 346, 20 *al.* divers. quaest. 57, 1 unum et duo et tria et quattuor simul -cta fiunt decem (c. Iul. 3, 11, 22 amborum anni computati et simul -cti. ISID. orig. 3, 5, 9). PS. PROSP. prom. 1, 7, 2 *bis.* 5, 14, 1. CLAVD. MAM. anim. 1, 25 p. 93, 7 quotiens unum multiplicaverimus, totiens quasi multi singuli in summa -untur (*cf. ibid.* p. 93, 17 numerorum inchoantia -entia perficientia). BOETH. arithm. 1, 9 p. 21, 4 quater XXXII -cti CXXVIII ... necessitate complebunt. mus. 2, 29 PRIMAS. in apoc. p. 886 B GREG. M. in Ezech. 2, 8, 11 moral. 1, 19. 23 *al.* ISID. orig. 6, 17, 26. per *aliquem numerum*: QVINT. inst. 1, 10, 44 plures ... quadratos habebunt, quam per quot longitudo -etur. BALB. grom. p. 96, 8 L. -is longitudinem per latitudinem: facit embadon (*cf. ibid. l.* 11 metiemur). GROM. p. 354, 8 -o unum latus per aliud: fiunt perticae *tot.* PAVL. dig. 38, 10, 10, 18 fit ex omnibus his, quas ... comprehendimus, -ctis per octo sedecies centum viginti octo. FAV. EVL. p. 7, 21 *numeros* per alterutrum. HIER. monogr. p. 198, 14. 18 cum ... numerus (*XLVI*) ... solutus et per semetipsum scriptus fuerit et -ctus. BOETH. herm. sec. 4, 10 p. 322, 23 *sex* per quaternarium. arithm. 1, 10 p. 24, 14 idem reddunt II per XVI multiplicati, quod IIII per octonarium -cti. GREG. M. moral. 9, 3 monas multiplicata in denarium -itur, denarius per semetipsum -ctus in centenarium dilatatur, qui rursus per denarium -ctus in millenarium tenditur. in *aliquem numerum*: MANIL. 3, 423 quod ... his exsuperat demptis, id -ito in aequas sex partes. CARM. de pond. 204 pondus ... in quadruplum -es. FAV. EVL. p. 5, 1 *quadratus numerus* -ctus in se. 5, 4. 19, 23. AVG. civ. 11, 30 p. 504, 12 D. unum et duo et tria, quae in summam -cta sex fiunt. mus. 5, 12, 26 -c ... in legem quadrati has partes singularis. BOETH. herm. sec. 4, 10 p. 323, 5 XLVIII propositiones si in ternarium numerum -erimus ... CXLIV ... numerositas crescet. arithm. 1, 10 p. 24, 17 XVI ... a quaternario in se -cto perficitur. 1, 12 p. 29, 19. *generaliter i. q.* 'numerare': MANIL. 3, 298 certis surgentia signa -ere temporibus (*cf. Housm. et Wagen. ad l.*).

3 *iudicando* (*cf.* CHAR. gramm. p. 445, 1 B. habetur ... creditur ... -itur, putatur, existimatur): **a** *c. dat. personae (interdum supplendae) et rei* (*i. q. vertere, dare*): NAEV. com. 105? (*v. p. 2135, 82*). PLAVT. Amph. 492 nemo id probro ... -et Alcumenae (SCIP. min. or. frg. Macr. Sat. 3, 14, 6). Bacch. 1103 minus aegre habeam minusque id mihi damno -am. TER. Ad. 5 laudin an vitio -i id factum oporteat (*huc pertinere videtur* GLOSS. II 340, 20 καταγιγνώσκω σου vitium tibi -o. *sim.* IDIOM. cas. gramm. IV 567, 15. DOSITH. gramm. VII 425, 1 vitio furi -o. *cf. l. 43*). 105. GRACCH. or. frg. Gell. 11, 10, 4 tragoedus gloriae sibi -bat talentum ... datum esse. CIC. Flacc. 65 si quis despicatui -itur. SALL. Iug. 11, 3 quod apud Numidas honori -itur (*aliter* '*aliquem honori -ere*', *i. honestum iudicare*: AVG. civ. 2, 11 p. 66, 13 D. Graeci utrosque honori -unt, et sacerdotes ... et scaenicos). NEP. praef. 4 laudi ... -itur adulescentulis ... habuisse. FRONTO p. 209, 18 N. *eis est* opprobrio ⌊-ctum⌋ (*potius quam* datum *cod. sec. Hauler*). SCHOL. Cic. Bob. p. 170, 29 St. eundem ... contemptui (SCHOL. Cic. Gron. p. 309, 29 St. quos ... contemptui -ctos haberi (-re *cod.*). HIER. in Gal. 1, 13 p. 389. 5, 2 p. 478). HIER. in Gal. 2, 10 p. 405 contribulibus ... detestationi -bantur. RVFIN. Orig. in exod. 3, 3 p. 316 B execrationi ... et vitiis -itur virtus. CARM. epigr. 513, 4 taedio. **b** *c. gen. vel possessivo* (*praedicativo*) *vel pretii* (*i. q. aestimare*): CIC. Arch. 14 pericula ... parvi (fin. 2, 24. *al.* RVFIN. hist. 3, 24, 3 μικρὰν ποιούμενοι φροντίδα. *syn.* pendere. *cf.* PS. VARRO sent. 68 rumores recensere magni -unt [127]). Rab. Post. 41 tanti ... hunc (*aliter* PROP. 4, 11 92 tanti cineres -erit esse meos) off. 1, 67 ea ... contemnere fortis animi ... -endum est. Att. 7, 3, 8 pluris ea. epist. 4, 73 hoc ... humilis animi. SALL. Iug. 32, 5 *fidem* non minoris. rep. 2, 6, 2 id ... dubitare adgredi, socordiae atque ignaviae -o. NEP. Att. 13, 4 non intemperanter concupiscere ... continentis debet -i. LIV. 2, 38, 5 hanc urbem ... hostium. 21, 41, 12 tutelae ... nostrae -ximus *victos.* VAL. MAX. 2, 9, 3 nec pensi -erat ... ascribi (SEN. Phoen. 298 pensi nihil). COLVM. 1 pr. 12 nullius momenti -imus ... facere. QVINT. inst. 2, 1, 2 tradere officii sui -unt. SVET. Tib. 11, 4. ITALA I Cor. 1, 20 (Tert. adv. Marc. 5, 5 p. 586, 3) boni -xit deus ... salvos facere (εὐδόκησεν. VVLG. placuit deo. *sim.* ITALA II Cor. 12, 10 [Tert. scorp. 13]. *cf. p. 2158, 60*). TERT. nat. 2, 2 p. 97, 5 trinam formam divinitatis -it. adv. Marc. 5, 20 p. 648, 18 quae ... lucri -erat. AVIEN. ora 35 dicta *Sallustii* ... omnibus praeiudicatae au⟨c⟩toritatis -ier. COD. Theod. 6, 7, 1 (= Iust. 12, 4, 1 *a. 372*) praefectum urbis, praefectum praetorio *etc.* ... indiscretae -imus dignitatis. **c** *c. variis adverbialibus* (*i. q. putare, aestimare*): CIC. Verr. II 2, 40 pro nihilo prae tua praeda tot res sanctissimas -ere (Tusc. 5, 30 *al.*). II 5, 64 eos in hostium numero -it (Catil. 3, 25 *al.* CAES. Gall. 6, 32, 1 [*cf. Meusel ad l.*]. FRONTO p. 204, 10 N. hostium numero. TER. MAVR. 2612 [2611 putant]. COD. Theod. 9, 39, 2 [= Iust. 9, 46, 8 pr. *a. 385*]). Phil. 1, 18 non istas res in actis suis -ret. rep. 4, 10 artem ludicram ... in probro. leg. 1, 31 *dolorem* in maximis malis (Tusc. 1, 118 *al.*). fin. 3, 10 nihil praeter virtutem in bonis (3, 21 *al.* AMBR. bon. mort. 1, 1). Tusc. 2, 15 *Hieronymus* tantum in dolore -xit mali. fin. 4, 72 *pecuniam* in rebus praepositis. 3, 29 infra se omnia humana. BELL. Alex. 38, 2 victoriae loco -bat, si ... posset (VAL. MAX. 1, 1 ext. 3 prosequi voluptatis loco. QVINT. inst. 5, 9, 10 SOL. 22, 3. 12 HIL. c. Const. 2 AMM. 21, 16, 8). SALL. Cat. 3, 2 quae ... facilia ... putat, aequo animo accipit, supra ea ... pro falsis -it. 12, 1 *innocentiam* pro malivolentia. *nota* Iug. 14, 1 vos mihi ... ⌊in adfinium locum⌋ (*sic P*; adfinium loco *V*) -rem (*cf.* 85, 26 ne quis modestiam in conscientiam -ret). 73, 6 sua necessaria post illius honorem. hist. 1, 12 validior ... pro bono -batur. LIV. 2, 32, 7 in concordia civium spem reliquam -ere. LIV. 6, 23, 10 quod e re publica -eret. 36, 44, 9 pro viris -ere regia mancipia. 38, 26, 6 cladem pro sua. SEN. dial. 12, 10, 3 *syn.* putat. PLIN. nat. 2, 159 inter

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

crimina ... hoc. 7, 33 super (*i. quod super ea est*) inter ostenta -itur. 7, 56 aliud ... ex fortuna sua. 7, 144 inimicum fuisse inter calamitates. 18, 288 solstitium ... in simili causa -erim. 31, 59 in gloria -unt ... perpeti. 35, 4. 36, 104. 124. QVINT. inst. 5, 9, 10. 7, 2, 33? 54. decl. 252 p. 29, 29 cum ... partem defensionis ... in hoc -at, ut. 268 p. 94, 25 voluptates ... inter ... bona. 329 p. 294, 22. TAC. ann. 4, 1 Germanici mortem inter prospera. FRONTO p. 137, 1 N. quae ... pro maximis. 237, 13 id ... in lucro. SOL. 2, 42 quidquid ... sit, -itur inter salutaria. 11, 27. PANEG. 4 (9), 12, 2 pro accepto -amus oblatum. 7 (6), 23, 2. LAMPR. Heliog. 11, 2 silentium ... pro consensu. ARNOB. nat. 7, 33 p. 267, 25 *ea* ab aliis fieri in amoribus ... -ant. IVST. 2, 9, 10 ut plus praesidii in celeritate ... -ret. SYMM. epist. 1, 37, 2 processus tuos in meo aere -o. CLAVD. DON. Aen. 3, 300 p. 306, 26 omnia ... pro veris. 7, 230 pro levi ... quicquid ... praestiteris. 7, 435. SCHOL. Cic. Bob. p. 113, 2 St. plebiscitum pro gravissimo. VEG. mil. 4, 27 p. 147, 11 supra omnia -itur ... explorare. HIER. epist. 18ᴬ, 12, 4 hoc in peccati ... parte -it propheta. 58, 6, 1 pisciculos pro ... deliciis. SEDVL. carm. pasch. 5, 143 verum ... pro crimine. NICET. vigil. 1 id pro lucro. *nota adv.*: ITIN. Alex. 20 quod ... coniectatores cum secus -rent. d *c. acc. et inf.* (*praevalet* esse. *etiam acc. suppl.*): PLAVT. Amph. 648 id modo si mercedis datur mi, ut ... vir ... clueat, satis mi esse -am. 839 illam mihi dotem -o esse, quae. Bacch. 369 aperite ... ianuam hanc Orci ..., nam ... haud aliter esse -o, quippe quo *eqs.* Capt. 436 te pro libero esse -as. Men. 982 alii ita ut in rem esse -unt, sint. Most. 125. 814 *v. infra l. 80.* Persa 637 Poen. 523. Stich. 571 scelestus ⟨se⟩ esse -it pro adulescentulo. Trin. 638. 1026 quin tu, quod periit, periisse -is? TER. Hec. 343 qui amat, cui odio ipsus est, [eum] bis facere stulte -o (iudico *A*). Haut. 836 minas ... pro alimentis esse nunc -o datas. AFRAN. com. 324 ACC. trag. 65. LVCIL. 1003 nec vivere (*sc. eum, v. Marx ad. l.*) -unt (NON. p. 283 *ad h. l. v. p. 2135, 50*). VARRO Men. 499 (NON. *in l. v. p. 2135, 49/50*). CIC. Q. Rosc. 6 Verr. II 1, 123. II 4, 72 *al.* Cluent. 12 *al. passim.* Att. 1, 17, 5 *al.* epist. 4, 7, 1 quae ... conducere arbitrarer et non aliena esse -rem. MET. NEP. Cic. epist. 5, 3, 1 CAES. Gall. 1, 3, 2. 4, 30, 2 HIRT. Gall. 8, 24, 4. SALL. Iug. 93, 5 quae ... usui fore -bat. NEP. Alcib. 7, 1 *al.* PROP. 3, 7, 44 (4, 11, 92 *v. p. 2156, 48*). LIV. 7, 18, 3. 10, 11, 12. 22, 14, 6. 35, 17, 1. 38, 43, 1 *al.* VAL. MAX. 3, 6, 3. 5, 1 ext. 1. 5, 5 pr. *al.* IVS IVR. Arit. (Corp. II 172) 13 qui ... fuerint, mihi hostes esse -am. SEN. benef. 1, 13, 3 qui summum bonum -ret terrori esse. dial. 11, 14, 3 CVRT. 4, 15, 24. 9, 1, 20 COLVM. 3, 10, 8. 21. 4, 3, 3 PLIN. nat. 33, 138. MART. 1, 15, 6 solum hoc -as, quod fuit, esse tuum. QVINT. inst. 7, 1, 21 quod firmissimum -erit se habere. APVL. Plat. 1, 13 cum tres partes animae -at esse. 1, 18 quod inutile esse -eri[n]t ratio. 2, 1. 4. 12. ITALA Philipp. 3, 7 (Aug. civ. 17, 4 p. 208, 17 D.) haec ... damna esse -xi (ἥγημαι. VVLG. arbitratus sum). *nota inf. perf.* TERT. adv. Hermog. 3 p. 128, 18 propter non intellegentes adiecisse -xit (-xi *al.*). PANEG. 4 (9), 5, 4 *al.* SPART. Did. 7, 10 quae ad speculum -unt (*P*; dicunt *Σ*, *vg.*) fieri. HIER. adv. Pelag. 3, 1 tibi responsum -ito. VVLG. sap. 7, 8 divitias nihil esse -xi (οὐδὲν ἡγησάμην). COD. Iust. 5, 4, 3 (*a. 196*). AVG. civ. 2, 12 p. 66, 31 D. *al.* NOT. urb. Const. praef. 8. COD. Theod. 11, 30, 85 (*a. 415*) nec *leges* ... appellandum esse -erunt. SALV. gub. 6, 54 CLAVD. MAM. anim. 2, 10 p. 141, 15 PAVL. PELL. 544. *nota gerundivum usurpatum interdum ad periphrasin simpl. verbi, ita ut 'faciendum duco' prorsus sit pro 'facio'*: CIC. Manil. 2 qui ... fructum ... tribuendum esse -erunt. leg. agr. 2, 6 mihi ... omnia potius perpetienda esse -o quam. prov. 32 Pis. 20 *al.* de orat. 2, 160 hoc ... ⌊colendum -bant⌋ (colebant *M*). 3, 174 rep. 1, 3. 2, 24 leg. 1, 37 div. 1, 57 fin. 4, 57. 5, 47 *al.* epist. 1, 6, 2. 5, 17, 3. 7, 1, 1. 7, 5, 2. LIV. 28, 32, 10 opprimendos Ilergetes ... -isse. 43, 7, 9 tristiora patienda esse -ant. VAL. MAX. 1, 1, 9. 2, 3, 1 PLIN. nat. 7, 6. IVV. 11, 93 nemo inter curas -xit habendum, qualis in Oceani fluctu testudo nataret. TAC. ann. 3, 32 *senatus Lepido* angustias et nobilitatem ... honori ... habendam -bat. CAPITOL. Aur. 14, 5 Alb. 12, 11. 12 TREB. Gall. 14, 5 LACT. inst. 3, 8, 6. OPTAT. 6, 5 p. 152, 18 instrumenta ... extorquenda esse -istis. AMM. 18, 2, 3. ANON. Vales. 10, 47 si qua speranda -ret. VEG. mil. 1, 8 p. 13, 7. 3, 6 p. 78, 4 CLAVD. DON. Aen. 10, 150 p. 311, 30. 11, 110 p. 424, 4. 11, 780 p. 530, 5 MAXIMIN. c. Ambr. 93 *al.* AVG. civ. 21, 5 p. 497, 13 D. COD. Theod. 11, 29, 2 (*a. 319*). 2, 29, 2, 3 (*a. 394*). *al.* OROS. hist. 5, 23, 15 CLAVD. MAM. anim. 2, 3 p. 106, 26 COD. Iust. de emend. cod. 6. 1, 3. 36 pr. 1, 3, 54, 1. 1, 19, 5 *al.* GREG. M. epist. 1, 76. 2, 5 caritatem vestram ... -xi necessario commonendam. 3, 27. CORP. IX 1590 statuam ponendam esse -erunt. *cf. etiam p. 2158, 71 sqq.* *nota inf. pro gerund.*: COD. Iust. 6, 20, 19 pr. dubitationem amputare -ximus. *aliter* INSCR. christ. Diehl 4837, 5 in cassum ... quam perdere -xit *mors* (*cf.* 991, 2). e *cum dupl. acc.* (*supplendo, si vis, verbo subst., interdum accusativo subiecti, ut l. 79. 80*): PLAVT. Capt. 151 malum ... amici tuom -is malum. Merc. 323 ne deteriorem ... hoc facto -as, *sc. me.* :: egon te? Most. 29 ego illum corruptum -o. 814 bene monitum -o atque ⟨es⟩se existumo humani ingeni. TER. Hec. 555 si ... posset ..., non eum hominem [esse] -rem nec virum satis firmum. Ad. 18 eam laudem ... -it maximam. RHET. Her. 2, 24, 38 (*cf. Enn. scaen. 118 Ribb.*[3]) cur me huic locabas nuptiis? :: -xi probum. 4, 20, 28. CIC. div. in Caec. 66 (NON. *ad l. v. p. 2135, 50*). Verr. II 2, 100. 156. II 3, 58. 187 (*syn.* iudicare). 6, 39 Font. 49 Rab. perd. 3 *al.* leg. 1, 60. nat. deor. 3, 48 Ino dea -etur. fin. 1, 33 *al.* 3, 64 illa vox inhumana ... -itur. 5, 57 *al.* Tusc. 4, 65 quae magna ... -untur. Att. 5, 6, 1. 12, 11, 1 omnia humana tolerabilia -enda *sunt.* MAT. Cic. epist. 11, 28, 5. CATVLL. 8, 2 quod vides perisse, perditum -as. 91, 9 tu satis id -xti (LIV. 8, 2, 10 ut satis -rent ... victoriam, quam ... eripuissent [eripuisse, *deleto* quam, *Duker, al.*]). PVBLIL. N 3. 47 CAES. Gall. 6, 18, 3. SALL. Iug. 54, 4 id flagitium ... -itur. 62, 4 *al.* NEP. Arist. 1, 3 *al. passive* Epam. 1, 2 Ag. 3, 6. VERG. Aen. 10, 668 tanton me crimine dignum -isti (NON. p. 283 *ad l. v. p. 2135, 50*). HOR. sat. 1, 6, 62. epist. 2, 1, 83 (*ibid.* putant). OV. met. 7, 509 LIV. 4, 3, 2. 5, 40, 8. 8, 31, 4 *al.* 10, 24, 7 si dignum provincia -rent, in eam mitterent *se.* 83, 42, 13 (*syn.* iudicare. *item* 27, 19, 5). 38, 45, 7 SEN. contr. 4 pr. 2. VAL. MAX. 6, 5 pr. nihil ... utile, quod ... videri possit, -itur. VELL. 1, 17, 7 *al.* CVRT. 6, 6, 2. 7, 4, 11 quod ipse reppererit, ... optimum -ere. 9, 6, 24. 10, 1, 26 COLVM. 1 pr. 16. 2, 9, 6. 3, 3, 8. 12 pr. 9. PLIN. nat. 9, 183. 15, 76. 17, 121 capacissima insitorum ... -itur platanus. 22, 10 *al.* SIL. 1, 665 STAT. Theb. 2, 463. QVINT. inst. 1, 3, 2 peius -erim ... esse. 1, 5, 11 haec ... digna ... laude. 2, 16, 17 *al.* 5, 13, 42 materiam dicendi nobis, quod volumus, -entibus. 11, 3, 29 *al.* IVV. 13, 20. TAC. hist. 2, 31 Otho luxu ... rei p. exitiosior -batur. [*dub. interpr.* Agr. 6 ludos et inania honoris medio rationis atque abundantiae -xit]. PLIN. paneg. 43, 5 SVET. Aug. 10, 1 Tib. 21 *al.* FRONTO p. 25, 12 N. *al.* CALL. dig. 50, 11, 2 *al.* CHAR. gramm. p. 411, 28 B. APVL. Plat. 2, 1 partim divina ... et prima simplicia -i bona, alia hominum ... existimari. 2, 12. 23. 24 (*ibid.* existimat). CENS. 14, 11 quadrati numeri potentissimi -untur. NOVATIAN. cib. Iud. 6 p. 962ᶜ quae detestanda sunt, non sunt nobis exempla -enda. NEMES. ecl. 2, 70 indignum -is, quod ... te peream. SOL. 2, 22. 10, 3. 17, 2. 40, 27. 49, 4. 30, 30 quod ... provenerit, eximium ... -itur. *ex coni.* ITIN. Alex. 26. PANEG. 10 (4), 26, 1. LAMPR. Diad. 2, 2 (*ex coni.*). Alex. 35, 1. 58, 5. ARNOB. nat. 3, 10. 7, 36 (*ibid.* iudicamus). LACT. inst. 1, 21, 37 IVST. 5, 7, 11. *nota* IVST. 12, 4, 10 neque castra aliter quam patriam neque pugnam aliud umquam quam victoriam -xere. 38, 3, 11 *al.* PS. AVR. VICT. orig. 12, 2 PRISCILL. tract. 1, 32 p. 27, 11 *al.* AMM. 27, 8, 4 *al.* CLAVD. DON. Aen. 9, 35 p. 192, 26 crimen potuit -i et ... indicium videri quod ... sese clauserint. VEG. mil. 4, 1 p. 129, 16 HIER. epist. 22, 39, 1 VVLG. I Esdr. 4, 14 *al.* II Macc. 7, 12 tamquam nihilum -ret cruciatus (ἐν οὐδενὶ ... ἐτίθετο). Hebr. 10, 29 RVFIN. hist. 5, 20, 2. 3. *al.* PRVD. cath. 7, 214 unam paremque sortis ... vicem ... -ere. CLAVD. 5, 54 *al.* AVG. civ. 1, 20 p. 35, 3 D. *al.* OROS. hist. 5, 1, 11. SIDON. epist. 2, 13, 8 ne beatum ultra diceret -retque, qui ... premeret aurum. COD. Iust. 1, 17, 2, 9. INSCR. christ. Rossi II 64, 11, 6 -ere qui nihilum voluit mundi ... honores. *pro accusativo subiecti est infinitivus* (*cf. etiam sub* a—c): RHET. Her. 1, 15, 25 satius esse -xit amittere impedimenta. CIC. Att. 1, 5, 4 grave -xi scribere ad te. SALL. Iug. 74, 1 fidem ... experiri periculosum. NEP. Pel. 1, 3 OV. Pont. 2, 3, 55 indignum ... -is ... fieri. fast. 2, 473 nefas -unt ... imponere. LIV. 8, 2, 10 *v. supra l. 6.* 8, 11, 1 haud ab re -xi ... referre. 23, 42, 12 ei facile esse -am (dicam *P*) opprimere. 26, 8, 3 circumagi ... flagitiosum -bat. SEN. contr. exc. 9, 1 turpissimum -xi ... dimitti. VAL. MAX. 3, 2, 7. 3, 4, 7 parum -xit ... largiri. 5, 3 ext. 3 saevire ... abunde -erunt. 5, 5 pr. amoris vinculum -itur ... accepisse. SCRIB. LARG. praef. p. 5, 5 magnum ... -ximus posse ... tueri. SIL. 6, 449 fas -c concedere noctem. QVINT. inst. 1, 2, 22 turpe -et cedere. 4, 2, 85 nec saepius narrare -erim nefas. SVET. Aug. 86, 1 praecipuam ... curam -xit ... exprimere. SCAEV. dig. 34, 4, 30, 4 (*ex test.*) iustissimum ... -xi ... legare. APVL. apol. 16 potius -xi tegere. ITALA II Cor. 5, 8 (Tert. resurr. 43 p. 89, 1) bonum (boni *susp. Kroym., cf. p. 2156, 59*) -entes ... peregrinari (εὐδοκοῦμεν. VVLG. bonam voluntatem habemus). CYPR. epist. 20, 1 p. 527, 6 necessarium -xi ... litteras facere. SOL. 1, 53 competens ... -o ... tractare. ITIN. Alex. 6. PANEG. 11 (3), 20, 2 tantum laboris ... suscipere ... dementia -batur. AVR. VICT. Caes. 3, 6 caruisse ... utilius -xere. AMBR. in psalm. 118 serm. 7, 24, 2 *iustus* potius ... -it suam remissionem accusari ... quam. VVLG. II Macc. 1, 18 necessarium -ximus significare (ἡγησάμεθα). COD. Theod. 3, 5, 2, 3 (*a. 319*) congruum -ximus ... revocari. COD. Iust. (1, 20, 2 definire necessarium esse -ximus. 1, 53, 1, 3 *al.*, *nota* GREG. M. epist. 1, 68 necessario ... -ximus ... obviare [1, 79 *al. cf. p. 2157, 72*]). GREG. M. epist. 2, 29 necesse -ximus referre (2, 37 *al.*). PASS. Paul. 9 iocundius pro illo mori ... -atis. *c. gerund.*: MART. CAP. 9, 897 aequius ... -o ampliandam discussionem. *nota* GREG. M. epist. 1, 54 paginam ... necesse -ximus dirigendam. *pro altero obiecto est enuntiatum per* si, *sim.*: CIC. Phil. 2, 63 si ... hoc tibi accidisset, quis non turpe -ret? NEP. Ages. 4, 3 gloriosius -xit, si ... paruisset. QVINT. inst. 9, 4, 146 SVET. Iul. 77 APVL. apol. 90 IVST. 11, 10, 13. *nota* PS. AVR. VICT. orig. 19, 4 cum ... ita faciendum sibi existimaret, periculosum -ens (*i. veritus*), ne quis nasceretur, qui. PASS. Thom. p. 152, 1 ne incredulum (*i. incredibile*) -as, quid possit. f ut: COD. Theod. 9, 19, 2 pr. (*a. 326?*) commodum -ximus, ut ... conferret. COD. Iust. 10, 5, 1 pr. (*a. 228*) gravissimum verecundia mea -xit, ut ... referat. 1, 1, 8, 10 quae ... commota sunt ..., necessarium -ximus, ut ... pervenirent. SIDON. epist. 5, 9, 1 in meo aere -o ... — si dignum tu quoque putas — ,

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ut, quantas habemus amicitiarum causas, tantas habeamus . . . amicitias.

E *quoquomodo (i. ita ut de modo -endi non constet vel de significatione dubitari possit):* *i. q. gerere? dub.* TERT. nat. 1, 5 p. 65, 31 omnes nomen de professionibus gestant, ⌊sed ducunt⌋ (seducant *cod.*) nomen sine professionis praestantia, qui. *i. q. adducere, afferre*: MIN. FEL. 19, 1 poetas . . . praedicantes . . . talem esse mortalium mentem, qualem parens omnium diem -erit (*cf. Hom. Od. 18, 137* οἷον ἐπ' ἦμαρ ἄγῃσι κτλ.). CLAVD. 26, 253 duo . . . lupi . . . excepti telis . . . prodigium miramque notam -xere (*sc. secum*) futuri. ROMVL. fab. Aesop. 51 rec. W. 30 bestiarius, qui medicinam -erat fero (*cf. Thiele ad h. l.*). *fere i. q. habere*: TERT adv. Val. 15 p. 194, 17 quem exitum -erit *Aeon*. *huc traho iuncturam* martyrium -ere: NEMES. Cypr. epist. 77, 2 *tua anima, Cypriane*, quoniam multis documentum confessionis dedit, ipsa martyrium prior -xit. quot enim ad martyria facienda exemplo suo provocavit. RVFIN. hist. 5, 6, 4 Telesforus qui ...inlustre martyrium -xit (ἐνδόξως ἐμαρτύρησεν). 5, 16, 22 Adamant. 1, 21 AVG. in epist. Ioh. 8, 9 p. 2041 PASS. Montan. 21. *singulariter dictum in ioco*: PLAVT. Poen. 116 (*prologus ad spectatores:*) iamne hoc (*sc. quod dixi*) tenetis? si tenetis (*sc. memoria tamquam praedam?*), -ite; cave dirumpatis *eqs.*

II ***aliquid** ducit **aliquem**:* **A** *de loco in locum (proprie vel in imagine)*: **1** *verbo activo (obiecto personae hic illic supplendo, velut* BIBAC. (?) carm. frg. 17 (16 M.) hic qua-bant vastae divortia fossae): LVCR. 2, 258 progredimur, quo -it quemque voluntas. 4, 685 aliis alius nidor datus ad sua quemque pabula -it. VERG. ecl. 8, 68 -ite ab urbe domum, mea carmina, -ite Daphnim. 9, 1 quo te, Moeri, pedes? an, quo via -it, in urbem (Aen. 1, 401 qua te -it via. HOR. epist. 1, 18, 20 Brundisium . . . melius. *al.* [*transl.* MANIL. 3, 483. SEN. dial. 7, 1, 1 in contrarium]. VLP. dig. 43, 8, 23 via vel iter vel actus. ITALA prov. 14, 12 [Ps. Cypr. abus. 12] *viae* -unt ad mortem [ἔρχεται VVLG. deducunt]. TERT. mart. 2 p. 8 ad deum. BOETH. cons. 4 carm. 7, 33. *al.*). georg. 3, 269 illas (*equas*) amor trans Gargara. Aen. 3, 114 divum -unt qua iussa, sequamur. 6, 43 quo lati -unt aditus. *dub.* 9, 381 per occultos -bat (*M*; lucebat *rell.*) semita calles (11, 524 quo semita -it angustaeque ferunt fauces. STAT. Theb. 9, 641 ?). 10, 206 quos . . . Mincius . . . -bat in aequora pinu. 12, 437 te mea dextera . . . magna inter praemia -et. HOR. carm. 3, 11, 13 tu (*testudo*) potes tigris comitesque silvas -ere et rivos . . . morari. 3, 27, 1 impios parrae . . . omen -at. epist. 1, 1, 93 *locupletem* priva triremis. TIB. 1, 9, 10 -unt instabiles sidera certa rates (*i. navigantes*). 1, 10, 46 pax . . . sub iuga . . . boves. 2, 6, 3 seu . . . virum terrae via seu . . . -ent aequora. PROP. 3, 3, 40 nec te fortis equi -et ad arma sonus. OV. epist. 4, 59 *Theseus* -entia fila secutus. met. 2, 139 neu te . . . rota -at ad Aram. 4, 437 Stygiam qua -at ad urbem *iter* (LIV. 40, 21, 7 *al.* SIL. 5, 43 in fraudem, *i. insidias*). 13, 922 -entia retia pisces. 14, 425 viderunt . . . qua fors -bat euntem. Pont. 1, 3, 20 cernis, ut . . . sanguis . . . ad Stygias certo limite -at aquas. 1, 8, 68 potentem Appia ferventi . . . in arva rota. LIV. 1, 1, 4 Aenean . . . ad maiora rerum initia -entibus fatis . . . in Macedoniam venisse. 5, 43, 6 Gallos . . . fortuna ipsa Ardeam (7, 35, 12. COD. Theod. 10, 18, 3) 7, 17, 8 quocumque fama. 8, 36, 9 qua . . . spes (CVRT. 5, 13, 18) MANIL. 1, 295 signa per immensum cupidos -entia pontum. 2, 521 altera . . . in bellum diverso limite -it linea. 4, 120 gradus qui -ere . . . valeant ad sidera vatem. 4, 562 Arcitenens victorem -et ad arces. 5, 568 Persea . . . illa dies . . . ad litora. SEN. exc. contr 4, 7 -at tyrannicidam in arcem tyrannus, non uxor, odium, non amor. *dub.* 7, 2, 12 hic color displicebat Passieno, quia ad testem -it (*sc. reum? alii verba pro corruptis habent*). GERM. frg. 4, 161 cura . . . certo me limite -it. VAL. MAX. 1, 1, 10 *clivus* ad Ianiculum. SEN. dial. 10, 2, 1 alium . . . cupiditas circa omnis terras. nat. 5, 18, 16 omnes *venti* in aliquod nos malum. epist. 76, 29 quocumque -it ac vocat *honestum*, venio. CVRT. 9, 3, 14. MELA 1, 74 *specus* -it ausos penitus (*ibid.* admittit). LVCAN. 9, 227 nos . . . in arma . . . belli civilis amor. 9, 390 hi mihi sint comites, quos ipsa pericula -ent. 10, 184. PETRON. 27, 2 pueri (*i. cupido videndi eos*) nos . . . ad spectaculum -erant. 48, 1 cocum . . . in culinam obsonium -xit. 100, 1 luna . . . feras -it ad pabulum. SIL. 1, 288 profugi -ente Noto advertere coloni. 13, 552 claustra . . . per . . . umbram Elysios -unt campos. 14, 10 qua litui, qua -unt bella, sequamur. 15, 623 casso -ente labore . . . involvunt . . . orbem *milites*. 16, 142. STAT. Theb. 2, 352 ni conscius ardor -it et ad Thebas melior socer. 3, 519 pinus me Thessala (SCHOL. vectus sum). 8, 214 Minyas . . . venti. 8, 480 Herculeum contra vagus Haemona -it sanguis. 12, 796 vidui -unt *matres* ad corpora luctus. Ach. 1, 720. *nota* MART. 4, 57, 4 quo te bis decimus -it ab urbe lapis. 10, 13 (20), 1 ad auriferas . . . me Salo *fluvius* . . . oras. *transl.* QVINT. inst. 2, 20, 2 qua . . . fames -xit, ruentes decl. 329 p. 295, 1 non . . . vulgaria sacramenta *nos* tenebant (ducebant *codd.*) nec sicut adversus alios tyrannos -bant (tenebat *codd.*) Ps. QVINT. decl. 1, 3 recto gradu, ut -ere oculi solent. PLIN. epist. 7, 5, 1 ad diaetam tuam ipsi me, ut verissime dicitur, pedes -unt. APVL. met. 3, 18. HERM. Pal. vis. 2, 1, 1 tulit me spiritus et -xit in eo loco, ubi (αἴρει . . . ἀποφέρει). PANEG. 7 (6), 22, 7 ut patriam meam videas -ente pietate[m]. 11 (3), 29, 4 nos ad curiam . . . senatusconsulta. *nota* OPTAT. 2, 6 p. 42, 19 cathedra *Petri* . . . -it ad se angelum, nisi forte eum . . . habetis in loculis clausum. AMM. 24, 2, 7 pars fluminis . . . largis aquarum agminibus -ens ad tractus Babylonios interiores. 28, 2, 12 quoquo ventus -erat, perrumpentium. 15, 10, 5 stilos . . . defigunt, ut eorum series viatorem -at innoxium. 18, 7, 2 necessitatis -ente solacio . . . reversi. 19, 5, 4 unde scalae adusque civitatis -bant planitiem VVLG. gen. 35, 16 venit . . . ad terram, quae -it Ephratam. deut. 2, 1 *solitudo* ad mare Rubrum. Ios. 13, 16. I par. 26, 16 portam, quae -it ad viam Ascensionis (*sim.* act. 12, 10 *ubi gr.* πύλην . . . τὴν φέρουσαν). SENT. procos. Maced. (Corp. III 586) 11 ⟨per⟩ amphispora . . . ri⟨g⟩or at fontem Dercynn⟨am⟩ . . . -at. CORP. V 3408 in porticu, quae -it at ludum public(um) *eqs.* COD. Theod. 15, 1, 45 (*a. 406*) ascensibus . . ., qui ad superiores porticus -unt. SEDVL. carm. pasch. 4, 12 caelestis regni -entem ad limina callem. *fort. huc pertinet* INSCR. christ. Diehl 405 hic . . . iacet Leontius . . ., quem terra extera -xit (*abduxit? an eduxit, i. procreavit?*). *nota translationem ad tempus*: SEN. rem. fort. 2, 2 huc (*ad mortem*) me singuli dies -unt. CLAVD. 1, 279 te . . . perpetui -ent in saecula fasti. **2** *verbo passivo*: LVCR. 4, 679 per auras mellis apes quamvis longe -untur odore. PROP. 3, 6, 26 staminea rhombi -itur ille (*amator*) rota, illum . . . *anguium* ossa trahunt. MANIL. 2, 31 pietate ad sidera -ctam Erigonen. MELA 1, 42 *pecora* ut . . . a pabulo -cta sunt, ita se . . . promovent. PETRON. 123 v. 223 populus . . ., quo mens icta iubet, deserta -itur urbe (*sc. metu*). HOMER. 426 fatis occurrit -ctus iniquis . . . Hodius. STAT. Theb. 1, 494 numine -ctos affore. TAC. ann. 3, 47 quia non metu -atur, iturum *Tiberium ad exercitus*. FIRM. math. 6, 31, 90 *meretrix* per loca peregrina -etur *fatis*. err. 6, 2 ut . . . ad insidiarum locum puerilis animi desiderio -retur. HYG. astr. 2, 17 p. 57, 21 *citharae* sonitu -cti delphines . . . pronatant. VVLG. Matth. 4, 1 Iesus -ctus est in desertum a spiritu (ἀνήχθη. *cf.* OP. imperf. in Matth. 5 p. 661 *ad h. l.* non solum -ctus aut adductus dicitur, qui alicuius potestate -itur, sed etiam ille qui alicuius . . . exhortatione placatur). act. 20, 9 -ctus somno cecidit . . . deorsum (κατενεχθεὶς ἀπὸ [ὑπὸ *v. l.*] τοῦ ὕπνου) CLAVD. 3, 176 -ctus . . . maligno stamine fatorum . . . subrepsit in aulam. rapt. Pros. 1, 27 quo -cta . . . Proserpina raptu. CARM. epigr. 1950, 8 trahor in tenebras -orq(ue) amplectere fratr(em). *translatio ad tempus*: FIRM. math. 5, 1, 22 hi per multa infortuniorum genera -entur.

B *de statu in statum (animum alicuius movere, allicere, delectare)*: **1** *verbo activo*: LVCIL. 1175 illum sumina -bant atque altilium lanx. RHET. Her. 4, 7, 10 haec . . . res nos -xit ad hanc rationem. 4, 16, 23 viros ad . . . maleficium singulae cupiditates impellunt, mulieres ad . . . maleficia cupiditas . . . -it. 4, 21, 29 avium dulcedo -it ad āvium. VARRO ling. 8, 16 quae nos . . . ad declinandum -xerunt. rust. 2, 9, 8 fames . . . hos ad quaerendum cibum. CIC. inv. 1, 1 me . . . ratio ipsa in hanc . . . sententiam. 2, 157 quiddam . . ., quod . . . sua vi . . . nos inductos -it. 2, 166. S. Rosc. 83 quo me non cupiditas -it. Caecin. 89 cum verba nos eo -unt tum res ipsa hoc sentire . . . cogit. Scaur. 30 *al.* de orat. 2, 89. off. 3, 89 alio . . . -it humanitas. Tusc. 3, 23 Att. 1, 17, 5. 8, 16, 1 *v. p. 2146, 4.* epist. 10, 16, 2 *al.* LVCR. 2, 788 quae -it et inlicit, u⟨t⟩ tribuamus . . ., causa, colores. *nota* 2, 869 ipsa (*sc. cognita quae sunt*) manu -unt et credere cogunt . . . gigni. SALL. Iug. 41, 1 abundantia . . . rerum, quae prima (*sic*) mortales -unt. HOR. sat. 2, 2, 35 te species. epist. 1, 3, 27 quo te sapientia -ret, ires (1, 6, 57 eamus, quo -it gula). ars 31 in vitium -it culpae fuga. 452 hae nugae . . . in mala derisum. PROP. 2, 25, 42 -it uterque color (*sc. nos. infra* 44 utraque forma rapit). OV. Pont. 1, 3, 36 natale solum dulcedine cunctos. LIV. 1, 7, 14 ad quam (*immortalitatem*) eum . . . fata -bant (SEN. epist. 107, 11 [*ex Cleanthe*] -unt volentem fata, nolentem trahunt. rem. fort. 4, 1. LVCAN. 7, 601 *Domitium* clades fata per omnes -bant). MANIL. 2, 83 deus et ratio . . . -it ab aetheriis (aeternis *codd.*) terrena animalia signis. 2, 633 Scorpios et Cancer fraterna in nomina -unt ex semet genitos. 2, 681 haec *sidera* ad amicitias . . . pectora -unt. 4, 191 Erigone (*sidus*) . . . ad studium -et mores. CELS. 1 pr. 17 id usu explorasse, ad quod . . . coniectura . . . -isset. SEN. Med. 953 ira, qua -is, sequor. benef. 4, 19, 4 aliquid . . . expetendum, cuius te ipsa dignitas -it. 4, 33, 2 ea ire, qua -it verisimilitudo. 5, 1, 1 *materia* quo -it, sequenda est, non quo invitat. dial. 2, 15, 4 praecipere . . . ad voluptatem -entia. 3, 12, 5 prodire defensorem . . . officio -ente. dial. 6, 2, 1 quosdam ratio -it. 6, 19, 2 senectutem solitudo . . . ad potentiam. nat. 1 pr. 6 ambitio . . . te ad dignitatem . . . per indigna. 2, 59, 3 omnia quae ad mortem -unt (epist. 30, 4 quem senectus -it ad mortem). epist. 74, 14 quicquam ex his hominem . . . voluptate -entibus. 90, 27 *sapientia* ad beatum statum tendit, illo -it. 94, 43 etiam sine ratione . . . veritas -it (lucet *Koch*). 94, 66 Marius exercitus, Marium ambitio -bat. 101, 2. SIL. 7, 387 nec -ere verba ad . . . decus (*sc. te*) . . . valebunt. STAT. Theb. 12, 459 me pietas, me -xit amor. Ach. 1, 848 QVINT. inst. 1, 12, 19 nos . . . dulcedo longius -xit. 2, 17, 32 si ratio ita -erit. 4, 1, 52 illum natura eo -et, ut sciat *eqs.* 4, 2, 28. 5, 11, 19 fabellae . . . -ere animos solent . . . rusticorum. 6, 1, 31 rerum . . . in rem praesentem animos hominum -entium. 9, 1, 21 adfectus nihil magis -it *quam figura*. 10, 7, 21. 12, 1, 5 nulla *mentem* distringente atque alio -ente causa. 12, 1, 34. 12, 10, 75 -it animos naturali voluptate vox omnis. decl. 254 p. 38, 16 species eo -it (*sc. nos*), ut . . . prima sint. decl. 271 p. 112, 7 *al.* 315 p. 242, 6 quo me -is, anime? quo me

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

trahis, affectus? 330 p. 298, 1 te suspicio ... ad hoc (298, 2 in utrumque). Ps. QVINT. decl. 6, 18 nos longius ... contentio. 9, 12 me similis aetas. IVV. 14, 36 reliquos ... patrum vestigia -unt (37 trahit orbita culpae). 14, 188 ad scelus ... purpura. PLIN. epist. 1, 10, 5 sermo ..., qui repugnantis quoque -at, impellat. *nota* 5, 1, 4 non defuturam mihi constantiam, si ita fides -erit, ... pronuntiandi. PAVL. dig. 23, 2, 60, 2 ratio in contrarium. GELL. 7, 11 *tit.* verba ... ad officium gravitatis ... -entia. 13, 28, 2. 14, 1, 23 homines ... nihil arbitratu suo faciunt, sed -entibus stellis et aurigantibus. 14, 7, 3. APVL. apol. 52 quoquo te -xerit *insania*, sequeris. Ps. APVL. Ascl. 11 meum animum rationis -it intentio. TERT. adv. Marc. 5, 5 p. 584, 10 praestructio ... epistulae ita -xit, ut ... retractaverim. CYPR. testim. 3, 4 tit. p. 167, 5 quae ad vitam -unt. *sim. saepius.* DOCTR. apost. 3, 2 iracundia -it ad homicidium (ὁδηγεῖ. *item* 3, 5. 3, 6). 3, 4 quae res -unt ad ... superstitionem (ἐκ ... τούτων ... εἰδωλολατρία γεννᾶται). ITALA Sirach 4, 25 est confusio, quae -it ad peccatum (ἐπάγουσα ἁμαρτίαν. VVLG. adducens peccatum). PANEG. 9 (12), 4, 2. VOPISC. quatt. tyr. 7, 3 quo eum natura -bat, eo societate quoque ... -retur. *c. acc. c. inf.* IVL. VAL. 2, 20 exempla vos -bant arma nostra ... posse propelli. FIRM. math. 6, 34, 6 *Sol* animum per diversa sollicitudinum genera variis cogitationibus -it. MAR. VICTORIN. defin. p. 33, 14 verbis in rei sensum -entibus audientem. CLAVD. DON. Aen. 1, 75 p. 29, 6 inanis intellectus homines ... suspicionibus in falsam interpretationem -it. 6, 520 me ... cura ... tempusque ... in somnum. 7, 150 p. 24, 2. CLAVD. 17, 20 attonitas sermo qui -ret aures. 21, 15 ad sese mentem praesentia -unt. carm. min. 22, 6 me lubrica -erit aetas, me tumor impulerit, me devius egerit ardor. HIER. epist. 53, 9, 3 quocumque eos flatus sancti spiritus -erit. 64, 1, 5 nihil in se sinistri habere operis, quod -at ad Tartarum (*cf.* SVLP. SEV. epist. 2, 17). VVLG. sap. 19, 4 -bat ... illos ad hunc finem ... necessitas (εἷλκε). Sirach prol. quae ad finem -unt (ἄγοντα). AVG. civ. 7, 17 p. 295, 26 D. eum (*Varronem*) non solum non -bat ... veritas, sed ... premebat auctoritas. 11, 24 p. 495, 4 D. ad hoc ... me probabilius -it, quod ... vocatur. 18, 41 p. 317, 19 *humanam infelicitatem* divina ... auctoritas. 18, 54 p. 345, 10. in psalm. 79, 13 ad ... recte factum amor et timor. SVLP. SEV. dial. 2, 12, 11 quo me -it oratio. APRING. in apoc. 1, 8 ars stultos ad sapientiam. COD. Theod. 7, 3, 2 (*a. 409*) quem sors militiae in eum progressum -erit. COD. Iust. 5, 5, 3, 1 (*a. 319*) libidine -ente (*eos*). BOETH. cons. 3, 3, 5 ad ... bonum ... intentio (*opp.* ab eodem ... error abducit). 4, 2, 77 *syn.* compellit. NICET. symb. 1 vincula ... animas ... ad inferni carcerem. *nota inf.* CARM. epigr. 1830, 1 quos pietas -xit munerare parentes. *res pro pers.*: Ps. SEN. mon. 87 *mali iudicis* sententiam non res, sed auctoritas -it. DRAC. Romul. 5, 79 spes crimina -it ad facinus. *obi. inc.*: COD. Iust. 1, 5, 10, 2 (*a. 470*) nostrae ... serenitatis ... ad hunc exitum providentia -it, ut. **2** *verbo passivo*: TER. Andr. 180 nos sic necopinantis -i falso gaudio (DON. -ere expectatione longi temporis malum prolatare. SCHOL. p. 81, 24 seduci). VARRO rust. 2, 9, 10 ne *canes* -cti sapore minus se abstineant. CIC. inv. 1, 4 cuius aliquo bene praecepto -remur. 1, 107 ut ... non verbis solum ad misericordiam -atur. S. Rosc. 120 litteris eorum ... -itur, ut ... velit. Caecin. 55 ad rem iudicandam verbo. Verr. II 2, 143 si quis earum (*statuarum*) honore aut gloria -itur (NON. p. 283 *ad l. v. p. 2135, 47/8*). II 4, 124 Font. 35 Cluent. 171. leg. agr. 1, 27 si qui vestrum spe -itur se posse ... velificari. Rab. perd. 29. Mur. 39 ludis ... oblectamur et -imur. 62 *al.* Sest. 115 qui ... favore populi tenetur et -itur. 119 levitate me -ctum ad ... genus dicendi labi. Balb. 30. har. resp. 54 ad quem motum si deorum monitis non -remur, tamen ... nostro sensu ... raperemur. Planc. 9 dilectu ... ad iudicandum. 18. de orat. 2, 232 ad reperiendum ... arte. 3, 16 *al.* Brut. 56. 188 *al.* rep. 1, 1 Catoni ..., quo omnes ... quasi exemplari ad industriam ... -imur. fin. 5, 42 dant ... se ad ludendum fabellarumque auditione -untur (NON. 282 *ad l. v. p. 2135, 46*). 5, 49 *al.* (off. 2, 21 *et* Cato 26 *v. p. 2135, 48*). Att. 1, 13, 3 *al.* ad Q. fr. 3, 3, 4 *Cicero* illo declamatorio genere -i et delectari videtur. Q. CIC. pet. 21 tribus rebus homines ... ad benevolentiam ... -untur. NEP. Cim. 1, 2 non magis amore quam more -ctus (MANIL. 2, 518 amore. CARM. epigr. 2159 amore -ctus pelagi mercib(us) insistebam). Alcib. 5, 1 *al.* HOR. sat. 2, 7, 38. 102 si -or libo fumante (PORPH. si libum appeto. SCHOL. me si delectaverit bonus cibus). OV. met. 8, 123. 13, 161 rerum ordine -ar (*in narrando*). MANIL. 5, 184 qua *sc. via, Actaeon* ..., -untur et ipsi retibus et claudunt campos *venatores.* ('*delectantur*' *Wagen.; post* ipsi *interpungit Housm.*). VELL. 2, 102, 3 per quae (*vitia*) eo -ctus erat, ut. SEN. Phoen. 461 in utramque partem -or affectu pari. benef. 6, 6, 2 eundum est, qua -imur *legibus.* dial. 4, 8, 2 in alterius exitium levi compendio -itur. nat. 5, 15, 2 SCRIB. LARG. praef. p. 5, 4 PLIN. nat. 21, 165. STAT. Theb. 8, 593 maiora ad praemia mente -itur *Tydeus.* QVINT. inst. 1, 6, 22 obliquis casibus -cti ... primas sibi positiones ... mutare permittunt. 2, 4, 3 emptionibus, in quas plerique imitatione ... -untur. 2, 8, 5 qui in diversa -atur (*sc. natura.* 2, 8, 12). 2, 13, 16 *al.* 3, 8, 36 ad consentiendum homines -untur experimentis. 5, 12, 22. 6, 2, 24. 7, 2, 44 an ..., si nulla ratione -ctus est, impetu raptus sit. 9, 4, 10. 61 aures ... -ctae ... velut ... decurrentis orationis flumine. 10, 2, 5 mentis natura -cti sunt in hoc, ut. 10, 7, 17 ut eloquentia ... praesenti fructu laudis ... -atur. 11, 3, 60. 12, 7, 4 *orator* -etur ... in advocationem maxime causa. decl. 255 p. 45, 19 *al.* IVV. 10, 351. TAC. Agr. 1 celeberrimus quisque ingenio ad prodendam ... memoriam ... conscientiae pretio -batur. PLIN. epist. 2, 4, 2. *nota* 3, 4, 7 -bar etiam quod decesserat Classicus. 3, 15, 3 me non sic auribus -i, ut. 4, 12, 6. 5, 8, 4 qui sermunculis ... -antur (*ibid.* capiuntur). 7, 9, 11 hominum ingenium flecti -ique per artes. 7, 27, 2 ut ... credam, ... eo -or, quod. 9, 12, 2 *al.* (9, 17, 3 *syn.* capi). FLOR. epit. 3, 14, 3 aequo et bono -ctus. FRONTO p. 86, 11 N. CELS. dig. 24, 1, 47 officio mariti -ctus ... vir. EDICT. div. fratr. Ulp. dig. 37, 14, 17 PAPIN. dig. 20, 5, 1 *al.* VLP. dig. 1, 7, 17, 1 *al.* PAVL. coll. Mos. 4, 3, 6 MARCIAN. dig. 48, 16, 1, 3 HERMOG. dig. 41, 2, 50 pr. APVL. met. 4, 23 asinali verecundia -ctus. 9, 24 TERT. adv. Marc. 3, 13 p. 396, 6 (*cf. Löfstedt, Krit. Bemerk. zu Tert. apol. p. 113*). mart. 4 p. 11 *al.* IREN. 1, 13, 6 illa (*Sige?*) -cta phantasmate (φαντασιασθεῖσα). CYPR. epist. 71, 1 praesumptione -untur quidam ... ut putent *eqs.* PORPH. Hor. sat. 2, 1, 26. *transl. de re* TIBERIAN. 2, 6 aurum ..., qua -ctus ... illecebra micat impius ensis. PANEG. 4 (9), 7, 3 quod ipse litteris et summi poetae amicitia -retur. 4 (9), 15, 3 quibus ... illecebris ... ad ... intellegentia<m> moverer ac -rer. 6 (7), 9, 2. TREB. Gall. 11, 4 *al.* IVL. VAL. 3, 35 gemmarum utrum magnitudines mirarere an vero coloribus -re<re> an fulgoribus vincerere. IVST. 10, 2, 4. Ps. AVR. VICT. epit. 18, 5 iniuriā ... ad ulciscendum. VIR. ill. 31, 2 HIL. syn. 38 p. 512^A naturali necessitate -ctus (*ibid.* coactus. 58 p. 520^C). AVELL. 2, 105 p. 37, 25 sacerdotis adventu -ctus in admirationem *Severus.* PRISCILL. tract. 3, 63 p. 49, 15 FILASTR. 82, 2 *al.* SERV. Aen. 6, 36 -itur ... Varro, ut ... credat. CLAVD. DON. Aen. *passim.* HYG. astr. 2, 7 p. 43, 5 oblivione -ctus. 2, 14 p. 52, 6 fab. 274 p. 150, 5 HIER. epist. 22, 24, 2 *al.* 123, 14 p. 911 *libido* impetu -itur. VVLG. deut. 30, 1 *al.* II Macc. 10, 20 cupiditate -cti (φιλαργυρήσαντες). Gal. 5, 18 si spiritu -imini (πνεύματι ἄγεσθε. *cf.* AVG. serm. 151, 2, 2 quid est '-i spiritu'? spiritui dei consentire iubenti). II Timoth. 3, 6 *mulierculae*, quae -untur ... desideriis (ἀγόμενα). CLAVD. 8, 259. COMM. apol. 238 Iudaei ... invidia -cti sunt in zelo livoris. 499 dum ista cogitant, -cti sunt in errore nefando. AVG. civ. 7, 28 p. 311, 3 D. -itur *Varro* quadam ratione. ord. 2, 9, 26 ad discendum. Ps. PHOEBAD. fid. prol. p. 31^B. AVELL. p. 37, 25. COD. Iust. 6, 24, 4 (*a. 238*) falsa opinione -ctus. 4, 49, 2, 1 (*a. 259*) iusto errore te -ctum vel fraude ... captum. GREG. M. moral. 6, 8 *infirmae mentis* iudicium cum ipsa praesentis rei specie -itur. 8, 18 afflicta mens per appetitum -itur. PASS. Petr. Paul. long. 20 invidia contra eum (*Iesum*) -cti sunt principes sacerdotum. 43 tu ... zelo -eris. *non indicata re ducente*: CIC. off. 1, 18 omnes ... trahimur et -imur ad cognitionis ... cupiditatem. HOR. sat. 2, 7, 82 tu ... aliis servis ... atque -eris, ut nervis alienis mobile lignum. SEN. epist. 108, 6 in theatrum voluptatis causa ad delectandas aures oratione ... -imur. IVL. VAL. 2, 4 p. 69, 17 neque in hoc -or ('*i. fallor*' *Kübler*), ut ... non his reverentiam deferat.

C *aliis modis*: **1** *an i. q. educere, i. educare?* PRISC. Anast. 51 tyrannos, rupibus adverso quos -xit Isauria fato. *cf.* CARM. epigr. 661, 6 *Servilla* laeta ... Felicis (*sc. sancti*) nomine -cta. **2** -i *i. q. oriri*: CLAVD. carm. min. 25, 53 pande, quibus terris orti, quo semine -cti *coniuges. cf.* BOETH. Eut. 5, 51 *homine indutus Christus*, de cuius semine -ctus est homo.

IV ***aliquid ducit aliquid*: A *de loco in locum*: 1 *certo subiecto et obiecto*: a *ducere (trahere) post se (secum)*:** PLAVT. Men. 442 -it lembum dierectum navis praedatoria. ENN. ann. 573 carbasus ... volat ... -ctura carinam (*sim.* SEN. Oed. 889 aura ... ratem). CATVLL. 64, 327 currite -entes subtegmina, currite, fusi (333 *al.*). LVCR. 2, 206 faces ... flammarum -ere tractus. 4, 137 *nubes* umbram ... late. VERG. Aen. 2, 694 stella facem -ens. 5, 528 crinem ... volantia sidera. *sim.* OV. met. 10, 279 flamma ... apicem ... per aëra. MANIL. 1, 329 *Lyra Orphei* tunc silvas ... trahens nunc sidera -it et rapit (capit *al.*) ... orbem. 2, 34. 717 cetera *sidera* pro numero -unt ex ordine partes. 2, 731. 736. 743 *al.* 3, 73 natura totum ... hominis per sidera censum ordine sub certo -xit. 3, 279 Lanigeri sidus ... dena quater stadia exoriens ... -it ('*accipit*' *Housm., cf.* 3, 281 occupat. *v. Wageningen ad l.*). 460. 4, 218 *Scorpios* cum Phoebi currum per sidera -it. 4, 498. 5, 37. 142. 338 Lyra ... quae cornua -it (-et *al.*) ad astra. VITR. 10, 2, 2 vectes -entes eam (*suculam*) versant. CELS. 7, 7, 8 *acum* transmitti duplicem capillum muliebrem -entem. 7, 7, 11 *al.* SEN. Herc. O. 1630 *quercus* cadens ... -xit ruinam. Phoen. 116 ubi torva rapidus -at Ismenos vada (*i. undas*; *sim.* nat. 4, 2, 5 *Nilus aquas* sine tumultu leni alveo. CVRT. 8, 9, 18 aurum flumina vehunt, quae leni ... lapsu segnes aquas -unt. LVCAN. 1, 399 *Isara* gurgite -ctus per tam multa *vada* suo. SIL. 4, 87 Ticinus ... lucenti gurgite lympham. ANTH. 440, 4 Rhodanus ... in mare ... aquas. IVL. HON. rec. B 4 Durius ... aquas [*sim., ut vid.,* A 22. *locus corruptus?*]). nat. 7, 21, 2 qua illum (*cometem*) vena pabuli sui -xit, illa repit. 7, 23, 1 ignis ... -it, quo illum natura sua -it (*ibid.* trahit). epist. 90, 42 mundus in praeceps agebatur silentio tantum opus -ens (dicens *opt. codd.*). 94, 51 digiti *puerorum* ... aliena manu per litterarum simulacra -untur (*cf.* CLAVD. 5, 234 pila ... sponte volant ultroque manus mucrone furenti -itur). LVCAN. 2, 143 secutast, qua morbi -xere, manus. 3, 219 ad bella rates *Phoenicum* ... -xit Cynosura. LVCAN. 7, 491 ensis ... dextras Romana in viscera -it. 10, 252 tellus ... perusta

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

illuc (*ad Meroen*) -xit aquas *Nili*. PETRON. 122, 139 fax stellis comitata novis incendia -it. SIL. 11, 442 exaudita chelys *Amphionis* lapidem testudine felix -ere. 12, 446 aequoream rota -bat per gramina puppim. STAT. Theb. 6, 360 quis sidera -at spiritus. silv. 1, 5, 26 nives et frigora -ens Marcia *aqua*. 5, 3, 21 quae -at semita solem. QVINT. inst. 10, 7, 28 vitis radices amputant, quae illam in summum solum -unt. APVL. mund. 2 *stellae* infinitos numero greges -unt. PORPH. Hor. carm. 1, 2, 14 inundatione Tiberis ad periculum ruinarum alio -xit solum. CYPR. epist. 74, 10 p. 808, 5 canalis aquam. ANTH. 401, 1 quam late vestros (*Pompeiorum*) -xit Fortuna triumphos. PANEG. 2 (10), 7, 3 Rhenum ... vide⟨b⟩atur ipsa sic natura -isse, ut. PALLAD. 3, 12, 6 *sarmenta* vitem ... longius -unt. AVIEN. Arat. 1323 caelo...signa ... -entur (*sim.* 1575). CLAVD. DON. Aen. 5, 845 p. 525, 1 ipsa ... maria navis -unt. 10, 745 quies (*i. mors*) ... quae in aeternam noctem -eret, quod penitus clauserat. HYG. astr. 4, 2 p. 112, 3 Aquarius exoriens ... Equi pedes secum de terra -it (*cf. Arat. 667* ἀνάγει). CLAVD. 15, 498 nimbosa ... Taurum -at Hyas. 22, 404 ad caelum ... vallis tibi Murcia (*i. clamor ibi sublatus*) -et nomen Aventino ... recussum. carm. min. 26, 42 gurges ... -it in antra sinus. 29, 6 quis fulgura -at hiatus. 49, 7 natura ... proprias hiemes per viscera *torpedinis* -xit. rapt. Pros. 2, 43 consona telae fila ... veri -xere figuras. 2, 116 pervius umor *lacus* -it ... sub flumine visus (*i. oculos*). *sim. de principatu* (*ducere i. q. regere*): CORN. SEV. carm. 5 iam caelo -bat sidera Phoebe (*nisi i. q. in caelum adducebat. cf.* PETRON. 89, 55 Phoebe ... minora -ens astra. BOETH. cons. 2 carm. 8, 7 ut, quas -erit Hesperos, Phoebe noctibus imperet). SEN. Thy. 836 dux (*i. Sol*) astrorum saecula -ens. *huc traho* AVIEN. Arat. 1434 caespite ab imo -untur superi motus (metus *cod.*; *intellege: quae in caelo fiunt, originem ducunt a terrenis*).

b *ducere ad (in) se* (*attrahere, sorbere, haurire*): VARRO ling. 9, 94 ferrum, quod similes lapides similiter -unt (LVCR. 6, 907. PROP. 4, 5, 9 magnes ... ferrum. *sim. transl.* HOR. carm. 4, 9, 38 -entis ad se cuncta pecuniae [*cf.* PORPH. *ad l.*]). MANIL. 1, 158 aëra ... ex ipso (*ponto*) -entem semina. 1, 379 regna *antipodum* ... ex uno lumen -entia sole. 3, 665 terra *autumno* ... semina -it (*i. haurit*). VITR. 8, 1, 5 omnis tepor ad se -it umores (SEN. nat. 4, 2, 28 *umorem* tellus ex mari). 9, 1, 12 fervor ... omnes res ... ad se. SEN. dial. 4, 10, 8 *foraminibus* sentinam -entibus. nat. 3, 11, 3 *aquas* in alimentum suum nemora -bant. Herc. f. 347 *Lycus*: -et e genere inclito novitas colorem nostra. COLVM. 12, 284 nulla res alienum odorem celerius ad se -it quam vinum. SCRIB. LARG. 133 *sal* (*in compositione*) largiter ... aquam -it *hydropicis*. 158 *compositio* sanguinem. 217 emplastrum ... sudores. LVCAN. 1, 416 Titan ut ... fluctus ... ad sidera -at (tollat *al., sed v. Housm. ad l.*). 6, 539 saxis (*i. sarcophagis*), quibus intimus umor -itur (COMM. elicitur, educitur). 10, 124 strata ..., quorum pars maxima fuco cocta ... virus non uno -xit aëno (ADNOT. tinguitur). STAT. Theb. 11, 129 (*de cena Thyestae*) festina polo -entes astra (pro nocte SCHOL.) Mycenas. FRONTIN. aq. 113 inferior *calix* plus trahit; superior ... minus -it. IVV. 2, 81 uva ... livorem -it ab uva (SCHOL. varia fit). LACT. opif. 16, 15 pars aliqua membrorum ... vitium. IVVENC. 3, 664 lignum ... desisse ... terrenos -ere sucos (*cf.* 660 aruit arbor). PALLAD. 1, 39, 3 fistula ..., quae tantum calidae -at interius, quantum fistula illi frigidi liquoris intulerit. 11, 10, 1 *oliva* pernoctet cum salibus et -at in se eosdem sapores. CLAVD. carm. min. 37, 4 ut ... refluos -ant pocula viva sinus (*de aqua crystallo inclusa*). APIC. 8, 6, 9 (367) p. 62, 24 cum bene -erit impensam *haedus*. *absol. v. p. 2164, 27.* VINDIC. med. 25 flamma oleum -it ad se (*supra*: adducere). *sim.* PAVL. NOL. carm. 9, 56 *peccatorum turba* corporeis -it mala semina fibris.

c *ducere ex (super, circa) se (de rebus quasi intrinsecus existentibus. fere i. q. gignere, procreare, facere, proferre)*: VERG. ecl. 9, 49 -ret apricis in collibus uva colorem (NON. p. 284 *ad h. l. v. p. 2135, 53.* OV. met. 3, 485 [*cf.* 3, 482 traxerunt ... ruborem]. SEN. epist. 71, 31 *syn.* perbibere. *al. cf. vol. III 1717, 1. adde* CVRT. 10, 3, 14). OV. met. 4, 65 *rimam* paries. 8, 249 ut ... pars *circini* -ret orbem (*sim.* SEN. Phaedr. 974 sub quo [*rectore Olympi*] .. pondera mundi ... suos -unt orbes. nat. 7, 23, 1 sideris proprium est -ere orbem). 8, 760 pallescere glandes coepere ac longi pallorem -ere rami (*cf. supra l. 48*). MANIL. 1, 708 sulcum -ente carina. SEN. nat. 1, 3, 12 umor ... modo caeruleas lineas, modo virides *eqs.* ... -it (*arcum caelestem efficiens*). 1, 5, 6. LVCAN. 3, 551 puppes sulcato varios -erunt gurgite tractus. HIER. epist. 7, 1, 2 *pars heremi* inter Syros ac Sarracenos vastum limitem -it (MART. CAP. 6, 655 *Macedonia* in Thracium limitem terminum -it). MART. CAP. 6, 607 *sol* per illos (*antipodas*) iter. 6, 660 Sporades ... aliaeque *insulae* per septuaginta (*milia?*) longitudinem et per ducenta latitudinem -unt. LVCAN. 5, 548 nec *luna* -xit recto tenuata cacumina cornu. RVT. NAM. 1, 402 *Populonia* naturalem -it in arva sinum. 1, 567 conum pyramidis coeuntia flumina -unt (*i. delineant*). *sim.* IVV. 13, 216 ruga ... acri -cta Falerno. cicatricem *sim.: transl.* OV. trist. 3, 11, 66 facta cicatricem -ere nostra sine (Pont. 1, 3, 15 tempore -etur longo ... cicatrix. *de insitis* COLVM. 3, 18, 5. 4, 24, 4. *plura v. vol. III 1047, 13 sqq., adde* COLVM. 6, 32, 3 ut ... cicatricem et pilum -ant *vulnera* [PELAGON. 170 ut pilum -at (*cutis?*)]. PAVL. NOL. carm. 19, 218. *de* HOR. carm. 4, 2, 59 notam -xit *v. p. 2151, 3*). SEN. contr. exc. 2, 2 ferrum situ rubiginem -it (contr. 2, 2, 8 situ carpitur). SEN. dial. 1, 2, 6 *v. p. 2151, 5* 6, 8, 2 tristitia iam videtur -isse callum (PAVL. NOL. carm. 19, 215 -ctum super ulcera callum) QVINT. inst. 1, 2, 18 mens ... situm -it (PS. QVINT. decl. 12, 13 p. 229, 30). SER. SAMM. 107 -it nova vulnera tempus. 220 si ... -ent glaucomata plumbum (*codd. recte,* peplum *vg.*) *cf.* PELAGON. 444 ad album, quod recens -erit *oculus*). PANEG. 12 (2), 3, 5 cicatrices ... cutem (PAVL. NOL. carm. 31, 320 *ossa* supernata -ere carne cutem). VEG. mulom. 1, 5, 1 ulcera corticem). THEOD. PRISC. log. 76 si *epar* duritiam -erit (*sic bVB*; induxerit *r*, adduxerit *Gelen., coll. 82*). *cf.* PALLAD. hist. mon. II 15 p. 372[A] per quadraginta dies ... non intravit sub tectum, ita ut corpus eius sicut ... rhinocerotis ⟨ricinos⟩ -ret (*suppl. ed. ex gr.* p. 121, 8 B. ὡς τὸ σῶμα ... κρότωνας ἐκβράσαι. *sed ad rem melius quadraret, si legeretur* duresceret). nubem *sim.*: VAL. FL. 1, 307 si nubila -erit aether (*v. Langen ad l.*). STAT. Ach. 2, 21 iam ... -ere nubes incipit ... Scyros *procul recedentibus*. QVINT. inst. 11, 3, 75 ut *oculi* ... tristitiae quoddam nubilum -ant. *cf.* PAVL. NOL. carm. 11, 16 ne qua ... nubem -ret in sanctum suspicio ... parentem. OV. met. 1, 402 saxa ... molliri ... mollitaque -ere formam. *hic, si versuum ordinem Riccianum sequaris, inserendum videtur* PERVIG. Ven. 52/58 Hybla, florum subde vestem, quantus Ennae campus est, ut recentibus virentes -at umbras floribus. *obscurius* CLAVD. carm. min. 2, 2 -entia portum cornua (*i. praecedentia sec. Birt*).

2 *obiecto supplendo: i. q. porrigi*: AMBR. hex. 3, 9, 39 subtilibus poris in cordis ... sedem -entibus. VINDIC. med. 37 obtruso meatu, qui ad ventrem -it (*ibid.* tendit). COD. Iust. 11, 43, 62 (*a. 440?*) de plumbeis fistulis -entibus ad thermas. *in re coquinaria (i. q. sucum, ius adducere)*: APIC. 4, 2, 20 (140) *apua* cum -erit, subtiliter versas (*cf.* 4, 2, 27 [147] cum tenuerit. 4, 2, 28 [148]. 4, 5, 1 [181] dum -it. 5, 3, 2 [194] ut -at ad se deorsum. 5, 4, 4 [205]. 7, 13, 7 [306] cum -erit ad se).

3 *passive, incerto subiecto ducendi: de locum mutantibus*: SEN. nat. 5, 14, 2 flumina ... alia leniter -cta, alia ... sonantia. CLAVD. DON. Aen. 10, 305 unda retrorsus -cta (VERG. relabens). ITALA eccles. 1, 5 (Ravenn. p. 22, 8) occidit sol et in locum suum -itur (ἕλκει. VVLG. revertitur). AVIEN. Arat. 766 Argo rutilam tantum inter sidera puppim (*acc. lim.?*) -itur (-it et *vulg.*). BOETH. mus. 1, 2 p. 188, 6 ut per ... inaequalitates ratus cursuum ordo -atur (*sc. stellis*). *de sese extendentibus, porrectis (in nonnullis et mutationem loci potes accipere)*: CIC. Arat. 7 huic (*signo*) spatio -ctum simili latus extat utrumque. nat. deor. 2, 139 nervi ... a corde tracti et profecti in corpus omne -untur. 2, 137 sucus ... permanat ... per quasdam a medio intestino usque ad portas iecoris ... -ctas et derectas vias. BELL. Alex. 28, 3 *loci natura muniti* unum latus erat adiectum ... Nilo, alterum editissimo loco -ctum, ut partem castrorum obtineret. MANIL. 1, 391 tribus *stellis* obliquis demissus -itur ensis *Orionis*. 1, 675. 1, 840 globus ... aequali laterum compagine -ctus. 2, 491 Geminorum -itur auris ad Iuvenem (*cf.* 2, 468 auribus haerent. 495 tendunt auribus). 3, 304 qua Phrixei -untur vellera signi. 3, 333 sidera curvato -untur in aethera tractu. 4, 314 in terdenas divisum -itur astrum. GERM. 326 hinc alius ... -itur ordo *siderum*. SEN. nat. 1, 3, 4 *in arcu caelesti* videmus aliquid flammei, aliquid lutei *eqs.* ... et alia in picturae modum subtilibus lineis -cta. MELA 1, 108 locus ... ubi finem -ctus a Bosporo tractus accipit. FIRM. math. 1, 10, 5 *zona*, quae per mediam mundi -itur partem. CLAVD. DON. Aen. 3, 535 p. 335, 6 scopulis in immensum -ctis. MART. CAP. 6, 650 Italia per populos sinus urbes ... -itur in fines Illyrici. OROS. hist. 1, 2, 64 Gallia ... -cta per longum et per angustum inflexa. ALC. AVIT. carm. 5, 701 fluctu ... reverso -itur extentum planati gurgitis aequor. PRISC. perihег. 134 qua latus -itur Isthmos. CORIPP. Ioh. 3, 123 arduus ... licet summoque cacumine -ctus emineat *locus*. GREG. M. moral. 4, 30 umbra iuxta qualitatem corporis -itur. *sim.* ENNOD. opusc. 2, 121 p. 324, 19 in profundum -tis ulceribus.

B *de tempore in tempus (per tempus)*: **1** *certo subiecto et obiecto*: **a** *i. q. adducere vel post se ducere*: VERG. georg. 1, 6 mundi lumina, labentem caelo quae -itis annum (SERV. quorum cursu tempora computantur *eqs.* auct. deducitis per duodecim signa, aut ... finitis). 3, 156 noctem -entibus astris. Aen. 2, 802 Lucifer ... -bat ... diem. HOR. epod. 14, 3 pocula Lethaeos ... -entia somnos. carm. 2, 17, 9 ille dies utramque -et ruinam. 3, 27, 42 imago ... porta fugiens eburna somnium -it. TIB. 1, 2, 78 stragula ... soporem. PROP. 1, 15, 30 annus et inversas -erit ante vices. CARM. de mens. 1, 5 dulcia, Maie, tuis -is exagona nonis. MANIL. 1, 872 Venus ... noctem. 3, 661 Libra diem noctemque pari cum foedere -ens. 4, 254 *Capricorne*, retrahis -ctas ... ad fastigia noctes. LVCAN. 5, 6 -entem tempora Ianum. 6, 571 Titan medium quo tempore -it sub nostra tellure diem. STAT. Theb. 8, 160 Vesper ... lunares ... equos. TAC. Germ. 11 nox -ere diem videtur. PS. QVINT. decl. 6, 15 tenebras etiam salvis luminibus ... nox -erat. PRVD. perist. 10, 575 *solis* recursu lux et annus -itur. CLAVD. carm. min. 23, 3 DRAC. laud. dei 1, 672. PAVL. NOL. carm. 21, 2 pax ... annum ... tranquillo lumine -it. 23, 5 licet atro frigore tempus ... hiberna ... -at. 33, 42. LVCAN. 1, 544 fugiente ... sole noctem -xere Mycenae (*i. sibi induxere, v. Housm. ad l.*). *sim.* MAXIM. eleg. 3, 20 quae ... solet mentis -ere

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

signa calor (*sc. amoris.* color *codd.*). **b** *i. q. extendere, trahere*: Clavd. 8, 575 Pharios ... modos Aegyptia -it tibia. *sim.* 14, 30. *cf.* Qvint. inst. 9, 4, 139 cum debeant *in oratione* sublimia ingredi, lenia -i, acria currere, delicata fluere.

2 *passive, incerto subiecto ducendi*: **a** *i. q. procedere, ire, venire per tempus*: Verg. Aen. 1, 642 series longissima rerum per tot -cta viros ... ab origine gentis. Manil. 3, 511 *v. p. 2154, 62.* Sen. nat. 1, 1, 4 an rerum omnium certus ordo -atur (Boeth. cons. 5, 3, 93 cum ex providentia rerum omnis ordo -atur). Vopisc. Car. 1, 2 -cta per tempora *res publica* variis ... motibus ... afflicta. Clavd. Don. Aen. 5, 600 p. 491, 21 cum ... securo cursu res ... -rentur. 10, 600 sic ... Aeneae furentis acta ... -bantur, ... ut ... saeviunt undae. Pavl. Nol. carm. 18, 319 labente die iam vespere -cto. Avg. civ. 16, 43 p. 195, 28 D. cuius generis ... adulescentia -batur ab ... Abraham usque ad ... David. *sim.* Amm. 31, 4, 6 turbido instantium studio orbis Romani pernicies -batur (⟨ad⟩duc- *Mommsen, sed cf. Bickel, Gött. Gel. Anz. 1918, 277*). **b** *i. q. extendi*: Lvcr. 6, 119 unde auris terget sonus ille diuque -itur. Boeth. cons. 5, 6, 35 *de mundo*: per interminabilem -i vitam.

C *de statu in statum* (*alicunde petere, aliquo attrahere, movere, stimulare, inritare, secum rapere*): **1** *certo subiecto*: Cic. ac. frg. 20 ipsam *honestatem* suo splendore ad se animos -ere. off. 1, 89 *leges* ad puniendum non iracundia, sed aequitate -untur. 1, 105 hominis ... mens ... audiendi delectatione -itur. Lvcr. 2, 479 rem, quae ... fidem -at primordia ... variare (523). Verg. Aen. 5, 7 duri ... dolores ... notumque, furens quid femina possit, triste per augurium Teucrorum pectora -unt (*cf.* Clavd. Don. *ad h. l.* p. 425, 26 ignis augurio colligebant aliquid ... esse commissum). Aetna 192 res oculos -ent (*i. persuadebunt*), res ipsae credere cogent. Hor. epist. 2, 1, 75 si versus ... concinnior unus et alter totum -it (*sc. secum ad animos legentium?*) venditque poema (Schol. id est propter unum versum ... totum poema pretium facit). Manil. 2, 960 *astrorum series* -it (*sc. a templis*) ... et commodat illis ... suas leges. 4, 99 est ..., quod ... in proprias -at mortalia leges. Sen. dial. 9, 1, 13 qua -erint *res* ..., sequatur oratio. 9, 17, 9 ne animus malam consuetudinem -at (*tamquam situm vel rubiginem? cf. p. 2163, 84 sqq.*). nat. 4 pr. 14 paupertas ... ingenium eo (ob *codd.*) -ret, ubi ... pretium est. epist. 65, 22 animus ad se omne ius (*sc. corporis*) -et (dicet *codd.*). 77, 12 rata et fixa sunt et ... necessitate -untur. 124, 5 beata vita fundamentum et initium a manifestis -it. Lvcan. 4, 5 concordia -xit in aequas imperium commune vices. Plin. nat. 22, 1 illa *genera herbarum* ... cibi ... commendatio ad ... experimenta -xit. Stat. silv. 2, 6, 29 non fallo aut cantus *meos* assueta licentia (*sc. poetarum*) -it. Qvint. inst. 7, 8, 3 hic status -it ex eo, quod scriptum est, id, quod incertum est. 11, 2, 39 quae bene composita sunt, memoriam serie sua -ent. decl. 341 p. 347, 6 multum impendiorum sacra -unt. Clavd. 15, 64 spes (*sc. messis Libycae*) ... solo -cta Noto. Pavl. Nol. carm. 27, 564 parvis gaudia quae -unt epulis. epist. 13, 3 p. 86, 16 mea viscera sentio suspiriis tuis -i et ... vulneris tui dolore configi. Greg. Tvr. virt. Mart. 1, 28 unum ... miraculum, quod ... comperi, putari crimen -ere taceri. *huc videtur referendum* Petron. 80, 9 nomen amicitiae sic, quatenus expedit, haeret: calculus in tabula mobile -it opus (*i. fortuna regit amicitiam?*). *singulariter, ut videtur* Manil. 2, 731 proxima *signa* tricenas *partes* ... -unt (*i. efficiunt? sed cf. p. 2148, 13. 14*). 3, 409 summam ... ⌊quam modo⌋ (quomodo *codd.*) divisis Nemeaeus (*i. signum Leonis*) -erat horis. Hor. carm. 3, 27, 76 *v. p. 2153, 55.* *nota in grammatica de declinando*: Roman. Char. gramm. I 135, 6 '*imber*' '*september*' *eqs.* non in 'is' ..., sed in 'r' debent vocis exitum -ere. Don. gramm. IV 382, 5 frequentativa ... in tres gradus -unt verbum, ut curro, curso, cursito. Serv. gramm. IV 413, 29 prima et secunda coniugationes *futurum tempus* in 'bo' -unt (*opp.* tertia ... in 'am' ... mittit). *fort. huc pertinet* Manil. 2, 470 astra ... odium foedusve gerunt conversaque quaedam in semet proprio -untur plena favore. *absolute*: Char. gramm. p. 448, 6 B. ut res -it.

2 *passive, incerto subiecto* (*venire*): Phaedr. 5, 7, 3 facile ad derisum stulta levitas -itur. Porph. Hor. sat. 2, 3, 272 ad effectum -i, quod animo speraverant *amantes*. Boeth. cons. 4, 6, 161 quod ... tristia ... proveniunt, ex eisdem -itur causis.

derivata: ducibilis, ductilis, ductim, ductio, (ductitare), ductare, ductor, ductus. *composita*: ab-, ad-, circum-, con-, de-, di-, (e)-(educare), in-, intro-, per-, prae-, praeter-, pro-, re-, retro-, se-, sub-, subter-, super-, tra(ns)- ducere.

2. duco, āre *v. s.* 1. dūco *p. 2135, 42.*

ebulum a Graecis dicitur camaesice ..., ... Galli **ducone**, Daci olma, Itali ebulum: Ps. Apvl. herb. 92 l. 23 H.-S. (*cf.* Ps. Diosc. rec. Vind. 4, 173, 1 p. 322, 15 '*Ῥωμαῖοι ἔβουλουμ, Γάλλοι δουκωνέ* [*v. Wellm. in adnot.*], *Δάκοι ὄλμα.* *v. etiam* ebucone).

ductābilitās, -tis *f.* [*a* ductare *Th.*] *i. q. facilitas eius, qui ducitur.* Acc. carm. frg. 24 M. (Non. p. 150, 16) eo plectuntur poetae quam suo vitio saepius ⟨aut⟩ -e (ducibilitate *H mg.*; ducti vilitate *ci. Quicherat*; -e ⟨animi⟩ *ci. Onions*) nimia vestra aut perperitudine.

ductārius, -a, -um [*a* ductus *Th.*] *i. q. ad ducendum idoneus.* Vitr. 10, 2, 1 per orbiculum ... traicitur -us funis. 10, 2, 4. 6. 8. *ex suppl. legitur* Fest. Gloss.^{L} IV p. 400^b (p. 301 M.) *s. v.* sucula. *n. subst.* **ductārium,** -ī. Gloss. *ἀγωγεύς, ῥυτήρ, ἐπαγωγεύς.* ducatus (*male versum*). *cf.* subductarius.

ductilis, -e [*a* ducere, ductus *Th.*] *i. q. qui duci potest.* Gloss. -e *ἑλκυστόν, ἐλατόν.* [*francog. vet.* douille *M.-L.*].

I *generatim de variis rebus*: **A** *corporeis*: Mart. 12, 31, 2 riguae -e flumen aquae. Serv. georg. 3, 24 scaena ... aut versilis erat aut -is. *ibid.* -is *erat* tunc, cum tractis tabulatis hac atque illac species picturae nudabatur interior. Avg. gen. c. Manich. 1, 7, 12 materia informis dicta est aqua, quia facilis et -is subiacebat operanti, ut de illa omnia formarentur. Cael. Avr. chron. 1, 1, 40 ut ... -e atque apertum corpus adiutoriis fiat. Apon. 9 p. 180 -is materia igni adhaerendo *probatur.* Isid. orig. 16, 16, 6 vitri temperamentum, ut flexibile esset et -e. **B** *incorporeis*: Sidon. epist. 9, 7, 3 structura *verborum* ... liquida prorsus et -is.

II *speciatim de metallis* (*cf. Leumann, d. lat. Adi. auf -lis p. 60.* Isid. orig. 16, 20, 8 -e *aes* ... dicitur, quod malleo producatur. *opp.* fusile. *cf.* Avg. in psalm. 32, 2 serm. 2, 10 tuba -is malleo producitur): Plin. nat. 34, 94 *aes* regulare ... ab aliis -e appellatum, quale omne Cyprium est. Itala num. 16, 38 (Aug. quaest. hept. 4, 30 p. 338, 3) fac ea (*turibula*) laminas -es circumpositionem altari (*λεπίδας ἐλατάς*. Vvlg. producat ... ea in laminas. Cypr. epist. 69, 8 turibula ... in lamminas -es producuntur. Rvfin. Orig. in num. 9, 1. Cypr. Gall. exod. 1073 lamina conspicui ... -is auri). Pacian. epist. 3, 26 in qua (*domo*) -e lucet argentum. Vvlg. exod. 37, 7 Cherubim ex auro -i (num. 8, 4 factura candelabri). Alc. Avit. carm. 6, 37 neto ... fulgurat auro vestis -bus concludens fila talentis. Cassiod. Ios. antiq. 12, 2 p. 334 -e aurum quatuor digitis latum (*ἔλασμα ... χρυσοῦ*). Gloss. II 570, 22 bratea: tabula -is. *hinc de instrumentis ex metallo ductili factis*: *tuba*: Itala (Lugd.) *et* Vvlg. num. 10, 2 fac tibi duas tubas (tubulas *Lugd.*) argenteas (*om. Lugd.*) -es (*σάλπιγγας ἐλατάς*). Vvlg. psalm. 97, 6 psallite domino ... in tubis -bus et voce tubae corneae (*ἐν σάλπιγξιν ἐλαταῖς*). *interpretationes, maxime tropologicae, ad scripturae locos antecedentes*: Hier. in Ezech. 7, 14 p. 70 tract. in psalm. 97 p. 147, 9 *sqq.* in Matth. 24, 31 Avg. in psalm. 32, 2 serm. 2, 10 in psalm. 97, 6 Cassiod. in psalm. 97, 6 Greg. M. moral. 28 pr. Isid. in num. 12, 14. *cf.* Rvfin. Orig. in Ios. 7, 1 mittit *Christus* ... apostolos suos portantes tubas -es, praedicationis ... doctrinam. 7, 2 fac tibi tubas -es ex scripturis sanctis *eqs.* *alia supellex*: Vvlg. exod. 25, 31 facies et candelabrum -e de auro mundissimo (37, 17. Itala Lugd. tornatum). 25, 36 erunt universa -ia (*sc. sphaerulae, calami*) de auro purissimo (Itala Lugd. totum tornatum). Avg. loc. hept. 2, 138 *deos* sculptiles, -es fictilesque.

deriv.: ductilitas.

ductilitās, -tis *f. a* ductilis. *i. q. facilitas ducendi.* Apon. 8 p. 154 aurum -e sua semper crescit in maius.

ductim *adv.* [*a* ducere *Th.*]. Prisc. gramm. III 63, 9 a ductu (75, 12). **1** *i. q. uno haustu*: Prisc. gramm. III 63, 9 *ἀπνευστί* (Gloss. Plaut. gramm. III 58, 5). Isid. orig. 20, 5, 4 *v. infra l. 50.* Plavt. Curc. 109 expeto ... invergere in me liquores tuos, sine, -m. Isid. orig. 20, 5, 4 amystis species poculi, qua -m, id est uno spiritu, bibitur (*cf.* Porph. Hor. carm. 1, 36, 14 [*de amysti*] uno ductu potionem haurire). **2** *i. q. ducendo* (*sc. vites sim.*): Colvm. 4, 25, 2 maior ... pars operis in vinea -m potius quam caesim facienda est.

***ductio,** -ōnis *f. a* ducere (Gloss. II 577, 41 a ducendo). *i. q. actus ducendi.* Gloss. *ἕλκυσμα.* III 479, 46 -o *δημοσία* (auctio *δήμευσις vel. sim. prop. Heraeus*). **1** *rerum*: Vitr. 1, 1, 7 in aquarum -bus (1, 1, 10. 8, 6, 9 in aquae -e. 8, 6, 12 Vlp. dig. 39, 3, 10, 1). 8, 6, 2 cum habuerint a capitibus proprias -es (*aquae? fistulae?*). 8, 6, 5 -o, quae per fistulas plumbeas est futura. 8, 6, 10 tubulorum -es. *loco corrupto* 10, 3, 3. Pomp. dig. 43, 20, 3, 2 locus totus fluminis serviat -i. Vlp. dig. 39, 3, 10, 2 -em ex eo (*flumine navigabili*) fieri. Vitr. 10, 3, 2 funis circumactus directis -bus. 10, 13, 6 aries rudentium -bus et reductionibus efficiebat ... effectus. Cels. 2, 12, 1 deiectionem ... crebra alvi -e ... moliebantur. 3, 12, 1 *al.* 3, 23, 4 sanguinis missione vel -e alvi. Chiron 40 p. 16, 7 (= 467) plantae laborant ex labore viarum aut (ut *priore loco*) ex sarcinae -e (-em *posteriore loco*). *corrupte, ut vid.*, 40 p. 16, 2 (= 466) cum ... iumentum ex via aut ex arenio (sarcina *Oder*) -is laboraverit. *sim.* 713 fiunt ... haec causae ⟨a⟩ut in conamento aut a viae -em. *generatim*: Boeth. top. Arist. 6, 2 p. 970 generatio est -o ad substantiam (*Aristot. top. 6, 2 ἀγωγὴ εἰς οὐσίαν*). *ibid.* aequivoca est -o et commensuratio (*ἀγωγὴ καὶ συμμετρία*). **2** *personarum*: Vlp. dig. 43, 30, 3, 1 interdictum pertinet ad -em, ut ducere quis possit eos, in quos habet ius -is.

comp. reductio, *v. supra l. 63.*

ductito, -āvī, -ātum, -āre [*a* ductare, ducere *Th.*] *i. q. saepius, diutius, impensius ducere.* Plavt. Epid. 351 peratum ductarent (ductare at *codd.*): ego follitum -bo *patrem.* Poen. 272 quasi bella sit, quasi eam[i]pse reges -ent, monstrum mulieris (*cf.* 249 duxit domum). Rud. 584 venales illic -vit ('*mango fuit*' *Uss.*). Sol. 11, 22 ortygometra ... gregem -at (*cf.* Plin. nat. 10, 66). Don. Ter. Ad. 752 *Terenti verba citat*: restim ductitans (Ter. ductans, *v. p. 2167, 54*). Hier. epist. 50, 4, 4 *v. p. 2167, 22.* Ps. Prosp. prom. 1, 37, 54 expulsi Hebraei per eremum -antur.

ducto, -āvī, -ātum, -āre. [*a* ducere, ductus *Th.*]. Prisc. gramm.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

III 432, 19 a ducor 'ductus', a quo '-o'. *inf. praes. pass.* -arier: PLAVT. Most. 845 Friv. frg. 6. GLOSS. διέλκω. -at frequenter ducit. -are ducere. [*corrupte* PLAVT. Persa 637 *P*].

I *aliquis ductat aliquem*: **A** *generatim*: **1** *proprie de via monstranda*: PLAVT. Most 843 istum ... circumduce hasce aedis .... nam egomet -arem, nisi mi esset ... negotium. (844) :: apage istum ... perductorem, nil moror -arier (*ambigue tam de monstratione quam de captione*). APVL. apol. 82 Pontianum flentem per forum -ans. AMM. 19, 5, 3 transfuga quodam -ante ... sagittarii ... pervenerunt. 27, 10, 7 -antibus itinerum callidis. RVFIN. hist. 2, 21, 1 falsus propheta ... -aus eos ... per desertum (περιαγαγών): 11, 4 p. 1005, 15 quo ... caecus multo -antium labore pervenit (τῶν ἀγόντων). AVG. civ. 10, 8 p. 414, 6 D. cum in deserto ... populus -aretur. **2** *translate* (*ducere animum alicuius; dicitur tam in bonam quam in malam partem*): PLAVT. Capt. 642 qui me (*Hegionem*), ut lubitum est, -vit dolis. *sim.* 755. Epid. 351 *v. p. 2166, 76. nota* Mil. 93 meretrices labiis dum -ant (*i. irrisui habent, cf. Brix-Niemeyer ad l.*) eum (*militem*), ... videas valgis saviis. Most. 844 *v. supra l. 6.* ENN. scaen. 361 set me Apollo ipse delectat, -at Delphicus. IVL. VAL. 3, 41 uti ... facile Alexandrum -em (*i. persuadeam? -um cod.*) huc ... pervenire. *de educando*: HIER. in Gal. 3, 24 *paedagogus* ab eo, quod pueros agat, id est -et. epist. 50, 4, 4 discipulorum gregem -o (ductito ς). **B** *speciatim*: **1** *amator ductat amicam* (*i. mercede conducit*): PLAVT. Asin. 164 solus si -em (*sc. Philenium*). 165 solus -ato. 169 quid modist -ando, amando (*sc. meretricem*)? 189 maledictis te eam -are postulas. 863 amicam. Men. 694 *Erotium*: nisi feres argentum, frustra (frustra ⟨es⟩ *coni.*): me -are non potes. Poen. 868 neque triobolum ullum amicae das et -as gratiis (TER. Phorm. 500, *ad q. l.* SCHOL. seducas). *ad hanc significationem videtur pertinere* QVINT. inst. 8, 3, 44 in obscenum intellectum sermo detortus est, ut '-are exercitus' et 'patrare bella' apud Sallustium (*v. l. 33 sqq.*) dicta sancte et antique ridentibus (*cf.* CHAR. gramm. I 270, 30 [p. 356, 30 B.]. DIOM. gramm. I 451, 2). **2** *imperator ductat milites*: SALL. Catil. 11, 5 exercitum, quem in Asia -verat *Sulla* (17, 7 Iug. 38, 1 per saltuosa loca. 70, 2 QVINT. inst. 8, 3, 44 *v. supra l. 30.* TAC. hist. 2, 100 HEGES. 1, 16, 3. PAVL. MED. vita Ambr. 51 contra Gildonem. IORD. Rom. 370 navali ... agmine *exercitum*. Get. 45, 238. 55, 281. 56, 283 quacumque parte). SALL. Catil. 19, 3 quos (*equites Hispanos*) in exercitu -bat. AMM. 14, 11, 33 Eunus servus -vit in Sicilia fugitivos. 16, 12, 23 -bant populos *reges*. 18, 6, 16 catervas ... praedatorum. 18, 7, 10 castra ... peterentur sese -ante. 18, 8, 3. 18, 10, 1 *gentes* (29, 5, 11). 23, 5, 25. 24, 3, 6 deo meque ... caute -ante. 26, 8, 5 auxilia. 29, 5, 14. 29. 31, 4, 7 Medicas acies ... ad Graeciam. 31, 7, 4 cohortes. 31, 11, 4 HEGES. 1, 29, 1 agmen. MARCELL. auct. chron. II p. 106, 540, 5 Gothos. IORD. Rom. 139 *Romani Gallos* persecuti sunt -ante Camillo (FLOR. epit. 1, 13, 19 duce). 142 -ante Tatio *Sabinos* (FLOR. epit. 1, 15, 1 sub Tatio). 231. 374 Get. 34, 177. 38, 199. AMM. 23, 3, 9 classis advenit tribuno ... -ante. 29, 5, 5. RVFIN. hist. 2, 14, 6 ducem ... divina proelia gerere et virtutum castra -are. CYPR. Gall. gen. 1011 ardua castra, quae deus astrigero -at moderamine rector (*cf. gen. 32, 2*). **3** *ductantur bestiae*: AMM. 19, 8, 7 qua (*habena*) batur *equus*. EVSTATH. Bas. hex. 8, 5 p. 950^{C} *grues* diversis vicibus operam -andi coguntur explere.

II *aliquis ductat aliquid*: TER. Ad. 752 tu inter eas (*sc. mulieres*) restim -ans saltabis, *Micio* (*cf. gr.* κόρδακα ἕλκειν).

III *aliquid ductat aliquem*: AMM. 19, 2, 5 aëneatorum clangore -ante urbem ... cinxerunt. *sim.* 19, 7, 3. AMM. 14, 10, 11 fiducia vestri -ante ... deverti. 14, 11, 12 numine laevo -ante ... tendebat. 26, 7, 7 emergebant ... nonnulli desperatione consiliisque -antibus caecis.

pass. intrans. **ductārī** *i. q. morari, cunctari*: PLAVT. Friv. frg. 6 nave agere oportet quod agas, non -arier.

***ductor**, -ōris *m a* ducere. VARRO ling. 6, 62 ab eo quod scit ducere (ducare *F*) qui est dux aut -r, qui ita inducit, ut doceat. PRISC. gramm. II 432, 27 -r a ducendo. 434, 15 ex verbis nomina ... ut ... duco, -r; ex his quaedam dignitatium quoque inveniuntur, ut imperator, -r. *pro* ductor *hic illic in codd.* doctor *legitur, velut* CIC. Font. frg. 23. *sic etiam* CORIPP. Ioh. praef. 23 doctorum ingenium docto non carmine canto (*ubi* ductorum *Petschenig*). auctor *pro* -or *v. p. 2168, 46. 51. 2170, 3 al.* GLOSS. dux. DIFF. ed. Beck p. 53, 38 *v. p. 2129, 1.* *loci dubii*: STAT. Theb. 7, 374 *M* (rector *rell.*) Ach. 1, 78 *M* (rector *rell.*). *nota* CASSIOD. var. 9, 25, 10 legum ... -r (auctor *Mommsen cum G H*). [*corrupte*: OV. met. 12, 574 (*v. Magnus, Hermes 39, 1904, 54*), LVCAN. 3, 71 *M U G.* 3, 133 *G*]. *ante* VERG. *his tantum locis: ex coni.* ACC. trag. 522 *v. p. 2168, 50.* CAEL. hist. 45 *v. p. 2169, 41. ex coni. Lipsii* QVADRIG. hist. 32 (*codd.* auctoribus). VARRO ling. 6, 62 CIC. Font. frg. 23 Tusc. 1, 89 LVCR. 1, 86. *ap.* VERG. 23^{ies} (*cf.* SERV. Aen. 2, 14 '-es' sonantius est quam 'duces', ut 'regnatorum Asiae'). *omnes dedi locos praeter aliquot ap.* VAL. FL. SIL. STAT. AMM. HYG. VVLG. CLAVD. CORIPP.

I ***de hominibus***: **A** *i. q. qui ducunt homines*: **1** *monstrantes viam* (GLOSS. ὁδηγός): LIV. 1, 28, 6 Mettius ... est -r itineris huius, ... machinator belli, ... foederis ... ruptor. STAT. Theb. 5, 8 ut cuique ante locus -rque, monentur instaurare vias. APVL. met. 8, 16 -es illi nostri ... nos ad viam propellunt (8, 18). AMM. 17, 10, 2 -es viarum praeeuntes. 24, 7, 3 -bus praeviis. SERV. Aen. 3, 209. HIER. reg. Pachom. 63 -es fratrum in itinere. in Ezech. 47, 6 *sqq.* p. 591 (*ad*: eduxit me) -r Ezechielis (p. 592 -r praevius). VVLG. num. 10, 31. deut. 1, 30 deus, qui -r est vester *in terram Israhel* (8, 15 in solitudine magna. 31, 6 *al.* Is. 63, 14 spiritus domini -r eius fuit. Ps. RVFIN. in Os. 2, 4). II Macc. 5, 15 Menelao -e (ὁδηγὸν ἔχων). AVG. in evang. Ioh. 44, 1 si ... videt, non opus habet -e. 45, 9 Moyses -r per mare rubrum significat Christum. SEDVL. op. pasch. 5, 3 p. 276, 14 praevius -r ac signifer hostes comitaris, *Iudas.* EVGIPP. Sev. 29, 2 -r comitum. *translate: dub.* SIL. 13, 261 mussat perfidiae -rque (structorque *Heinsius*) caputque senatus Virrius. HIER. tract. in psalm. 106 p. 177, 25 *Christus* ipse et -r et via (p. 177, 28). in Ier. 2, 16/17 p. 848 ipsum (*sc. deum*) -em sequi debuit. AVG. in evang. Ioh. 123, 4 praevenire -em, *sc. Iesum* (*de Petro, cf. Ioh. 13, 37*). SACR. Leon. 377 te (*deo*) -e confidens. SALV. gub. 1, 36 in cunctis ... deus ... et inspector et invitator et -r. *de spiritu sancto* PASS. Barth. 7 p. 145, 1 (*v. p. 2129, 14*).

2 *imperantes, regentes, maxime in bello* (GLOSS. duces militum, duces, principes, archontes): CIC. Tusc. 1, 89 non modo -es nostri, sed universi etiam exercitus ad ... mortem concurrerunt. VERG. Aen. 1, 235 certe hinc Romanos ..., hinc fore -es ..., qui terras ... dicione tenerent. 4, 37 -es ..., quos Africa terra triumphis dives alit. 5, 561 tres equitum ... turmae ternique ... -es. 8, 6 -es primi ... cogunt auxilia. 8, 496 te, Aeneam, -em milibus addam. 12, 126. 562 LVCAN. 1, 356. 5, 241 (244 dux). 5, 478 -r erat cunctis audax Antonius armis. 9, 611 (*Cato.* 9, 912). VAL. FL. 1, 164 (*Iason.* 1, 296 *al.*). SIL. 1, 183. 189 (*Hannibal. item* 1, 249 *al. passim.*). 3, 317 *al.* 5, 377 turbatos ... -es (*Hannibalem et Magonem*). 8, 526 -um (*Varronis Paulique*) adventum. 9, 451 -es (*Hannibal et Scipio*). 12, 486. 14, 279 *al.* STAT. Theb. 2, 133. 7, 376 (*opp.* miles). 9, 286 *al.* AVR. VICT. Caes. 37, 3 *legionum* otium reipublicae ac -bus (doct- *codd.*) suspectum rebatur. DARES 18 -bus et exercitibus ... praefecit Priamus principem et -em Hectorem (*cf. p. 2129, 24*). 26. 27. 29 -es ... hortatur, ut imperatorem praeficiant. 37 (*ibid.* principes). AMM. 14, 2, 17. 16, 11, 1 (*opp.* miles. *item* 23, 5, 24 *al.*). 24, 1, 2 *al.* 27, 10, 9 imperio principis et -um stetit miles. SERV. Aen. 1, 190 (*opp.* vulgus). CLAVD. DON. Aen. 9, 170 VEG. mil. 3, 5 p. 74, 5. HYG. fab. 71^{b} p. 75, 1 Polynices ... cum septem -bus (68 p. 75, 2). 74 p. 79, 7 *al.* HEGES. 3, 13. 4, 23, 1. CLAVD. 18, 297 numquam spado consul in orbe nec iudex -rve fuit. 21, 160 *al.* MEROB. pros. frg. II^{A} 8 poet. 30. 44. carm. 4, 12. AVG. civ. 21, 8 p. 505, 25 D. cum populus dei -e ... Iesu Nave viam carperet. MARCELL. chron. II p. 96, 503. auct. chron. II p. 104, 535, 1 idem ... -r qui consul eligitur. SIDON. carm. 7, 332. CLAVD. MAM. anim. 1, 20 p. 70, 9 cum rubri maris vias ... -r intravit *Moyses* (*item de Moyse*: ALC. AVIT. carm. 5, 371. 704. PS. BOETH. fid. cath. 154 -e [actore, auctore *al.*] Moyse. ARATOR 2, 1243 -bus *Moyse et Aaron* [*cf.* 1238 ducibus]). IORD. Rom. 217. 366 CORIPP. Ioh. praef. 17 *al.* *nota* 4, 516 nomine is -r fuit ille Iohannes. CARM. epigr. 1335, 17 (19 dux). *in re navali* (GLOSS. -r navis τριήραρχος, naucleros): *nota dat.*: ACC. trag. 522 Achivis classibus -r (*Io. Sarisb.*; auctor *codd. Apulei et Mar. Victorini. intellegitur Vlixes*). VERG. Aen. 5, 133 ipsi in puppibus ... -es longe effulgent (SERV. domini navium, non gubernatores. CLAVD. DON. *in h. l.* p. 441, 2 qui regebant navis et -es earum fuerant. *adde* p. 441, 8. 15 Aen. 10, 165). 5, 249. 6, 334 Lyciae -em classis (OV. met. 12, 574 Rhodiae). LAVS Pis. 227 quid ..., si -is eget, ratis efficit? SIL. 14, 408 Corbulo -r *Cumanae ratis.* 14, 453. OROS. hist. 3, 1, 14 milites, remiges ipsique -es. *translationes*: RVFIN. hist. 8, 9, 7 turmam *martyrum* praeibat -r illustrior (*episcopus*). PRVD. psych. 11 (*in allegoria de bello*) nec ..., bone -r (*Christe*), ... Christicolas ... exposuisti. 499 sacerdotes domini, qui proelia ... -es primam ante aciem ... gerebant. *latiore sensu, de quovis imperante etiam absque militia*: SIL. 6, 633 Arcadius ... paupere sub populo -r. VVLG. III Esdr. 8, 45 -es et peritos (*sc. gentis.* τοὺς ἡγουμένους καὶ ἐπιστήμονας). PRVD. c. Symm. 2, 426 *post decemviros* se geminis reddit -bus omnis publica res (*ibid.* consulibus). CLAVD. 1, 9 (*de consulibus*) saepe soles, *Sol*, -bus illis (*Probino et Olybrio*) instaurare vias. DRAC. Romul. 8, 271 *de Priamo.* *sim.* CARM. epigr. 1238, 14 (*saec. III*) -r operarum et ex opere postea factus eram (*cf.* 15 turmas messorum duximus). *de Iove* SEN. Herc. f. 299 o deorum -r. *de Hercule* VAL. FL. 2, 468 (*v. Langen ad h. l.*).

iuncturae ad 2: -r *apponitur nomini ducis*: VERG. Aen. 9, 688 -i Turno. MANIL. 1, 899 -em rapuit Germania Varum. VAL. FL. 6, 48 Bisaltae legio -rque Colaxes. SIL. 6, 612 Fabio ... -i. 8, 463 -r Piso. 9, 153. 14, 37 Siculo -e (*cf. Dionys. antiq. 1, 22, 4* ἄγοντος αὐτοὺς Σικελοῦ). 14, 408 *v. supra l. 57.* HOMER. 777. ARNOB. nat. 1, 15 Nino ... Zoroastreque -bus. AVSON. 234, 2. 237, 1 AMM. 26, 8, 3 VVLG. III Esdr. 8, 34 IORD. Get. 13, 77 CORIPP. Ioh. 1, 387 *al.* *accedunt*: *adiectiva*: amplissimus: AMM. 29, 5, 45. armipotens: SIL. 13, 711. audax: FIRM. math. 4, 21, 12. bellicosus: AMM. 14, 9, 1. 16, 12, 18. bonus: CIC. Font. frg. 23. VOPISC. Prob. 11, 6 (*in acclamatione*) dignus et fortis et bonus -r, bonus imperator. PRVD. psych. 11 *v. supra l. 59.* CLAVD. 10, 334 optime -um. PRISC. Anast. 84 -um ... optimus. castus: SIL. 17, 130. cautus: SIL. 15, 323. commodissimus: AMM. 18, 6, 3.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

egregius: AMM. 27, 2, 8 IORD. Get. 10, 66. eximius: IORD. Get. 22, 115. fidelis: IORD. Get. 33, 172. fidentissimus: AMM. 26, 8, 3. fortissimus: VERG. Aen. 8, 513. 10, 185 SIL. 7, 329. 10, 478 PRVD. apoth. 450 armis. c. Symm. 2, 547 CORIPP. Ioh. 1, 375 (fortis: *v. p. 2168, 82*). fugax: SIDON. carm. 2, 285. fulmineus: SIL. 17, 548 *Hannibal* (flamineus *codd.*). geminatus gaudia (*i. cui gaudia geminabantur*): SIL. 10, 513. gloriosus: AMM. 31, 5, 17. ignavus: SEN. Ag. 236. illustris: *v. p. 2168, 59.* immitis: SIL. 12, 87. impiger: LVCAN. 1, 228 (*Caesar*). inclitus: ALC. AVIT. carm. 5, 704. invictus: MEROB. pros. frg. II^A 8. legifer: ALC. AVIT. carm. 5, 371 (*Moyses*). magnanimus: SIL. 16, 645 HOMER. 777 CORIPP. Ioh. 1, 97 *al.* magnificus: AMM. 28, 6, 26. magnus: SIL. 8, 206 (*loco fort. spurio*). AMM. 16, 2, 11 CORIPP. Ioh. 3, 18 CARM. epigr. 1335, 17. maximus: VERG. Aen. 8, 470 LVCAN. 8, 760. SIL. 6, 83 maxime . . . -um. nefandus: CORIPP. Ioh. 8, 266. nobilis: CLAVD. DON. Aen. 11, 265 IORD. Get. 16, 91. periculosus: FIRM. math. 4, 21, 12. peritus: AMM. 21, 8, 3. 25, 9, 7 rei gerendae. placidissimus: STAT. silv. 3, 3, 167 *Domitianus.* potens: PRISC. Anast. 64 fide nec non virtute. primus: VERG. Aen. 9, 214. LIV. 10, 21, 15 omnium (*supra*: dux). pulcherrimus: OV. met. 12, 574. saevus: SIL. 16, 617. spectatissimus: AMM. 24, 3, 7. strenuus: MARCELL. chron. II p. 99, 514, 3. summus: IORD. Get. 37, 196. superbus: SIL. 5, 574. venerandus: SIL. 15, 275. verendus: STAT. Ach. 1, 599. utilis: AMM. 16, 12, 24. *gen. qualit. pro adi. v. infra l. 79.* VERG. Aen. 9, 775 -es . . . T e u c r i. 10, 601 -r Dardanius (*Aeneas.* 10, 813 SIL. 1, 15 *Scipio.* 7, 585 *Minucius.* 15, 242 *al.*). 12, 456 Rhoeteius (*Aeneas.* SIL. 14, 487 *Marcellus.* 17, 487 *Scipio*). LVCAN. 3, 233 Pellaeus (*Alexander*). SIL. 1, 143 Tyrius (*Hamilcar.* 4, 60 *Hannibal.* 5, 191 *al.* STAT. Theb. 11, 205 *Eteocles*). 1, 296 Sidonius (*Hannibal.* 3, 406 *al.*). 3, 631 Agenoreus (*Hannibal.* 12, 282 *al.* STAT. Theb. 3, 31 *Eteocles*). 3, 707 Aetoli -is (*Diomedis.* 13, 31). 4, 243 Ausonius (*Scipio. item* 4, 445. *opp.* Tyrio regi *i. Hannibali.* 4, 529 *Sempronius.* 14, 666 *Marcellus.* 15, 173 *al.*). 6, 504 Amyclaeum -em (*Xanthippum*). 6, 633 Arcadius (*Euander; v. p. 2168, 63*). 6, 671 -is . . . Poeni (9, 418 *al.*). 9, 181 -r . . . Libys et Romanus . . . excibant (Romanus: CLAVD. DON. Aen. 10, 200 AMM. 15, 13, 4 IORD. Get. 56, 287. 60, 308 [*ibid.* dux]. Rom. 84 CORIPP. Ioh. 1, 485). 12, 259 Libycus (15, 471 *al.*). 12, 290 Italus. 15, 443 Latius (16, 138 *al.* STAT. silv. 3, 2, 104 *Domitianus*). STAT. Theb. 12, 715 Thebanus (*Creon*). 12, 726 Cecropiis . . . -bus. AVSON. 419, 19 Ithacensius. CLAVD. DON. Aen. 5, 570 Troianos -es. PRVD. c. Symm. 2, 302 Trinacrius (*Acestes*). CLAVD. carm. min. 27, 84 Parthicus. VAL. FL. 1, 240 -r Aesonius (*Iason*). *genetivi*: CAEL. hist. 45 -bus hostium (AMM. 31, 7, 9 IORD. Get. 37, 196). LIV. 7, 41, 4 ne quis, ubi (qui *codd.*) tribunus militum fuisset, postea ordinum -r esset. SEN. Ag. 39 rex ille regum, -r Agamemnon ducum (100 mille -em ducum. DRAC. Orest. 25 -um -r, regum rex, dux Agamemnon. CORIPP. Ioh. 1, 50 -em . . . ducum summumque magistrum militiae). STAT. Theb. 8, 431 cunei. 10, 235 turmae (SVET. Tib. 6 CLAVD. DON. Aen. 5, 565). silv. 4, 8, 47 -r populi longe migrantis, Apollo. TAC. hist. 3, 47 haud temnendae manus. 4, 21 iusti . . . e x e r c i t u s (CLAVD. DON. Aen. 12, 560 p. 617, 5. AMM. 30, 5, 2. 28, 6, 26 exercituum. SERV. ecl. 4, 1 Aen. 12, 587 HEGES. 1, 14, 1 [*Ios. bell. Iud.* 1, 126 στρατηγός]. AVG. civ. 18, 45 p. 326, 32 D. IORD. Rom. 371). ann. 2, 10 popularium. 12, 34 gentium -es (IORD. Get. 16, 91 CORIPP. Ioh. 1, 468). LACT. inst. 3, 17, 41 archipirata quispiam vel l a t r o n u m . . . -r (AVR. VICT. epit. 28, 4 AMM. 23, 6, 2). epit. 67, 1 *impiorum* (*opp.* multitudo). AMM. 14, 9, 1 militum. 25, 1, 2 agminis (CLAVD. DON. Aen. 7, 705). 16, 12, 20. 25, 1, 8. 29, 1, 4 partium. 29, 5, 27. CLAVD. DON. Aen. 7, 465 p. 70, 15 multitudinum. PRVD. c. Symm. 2, 433 militiae (MARCELL. chron. II p. 91, 479, 1. 95, 499, 1. 96, 505. 99, 514, 3). PRISC. Anast. 64 principis . . . -es. LVCR. 1, 86 -es Danaum delecti, prima virorum (VERG. Aen. 2, 14 -es Danaum . . . equum . . . aedificant. CARM. epigr. 2292). VERG. Aen. 8, 470 Teucrorum (*Aeneas.* 8, 513 Teucrum atque Italum [*cf.* SIL. 4, 504 -es Italum. 14, 353 Italum (*acc.?*) -em]. 9, 214 -es Teucrum). 10, 185 Ligurum. 11, 266 Achivum (*Agamemnon*). SIL. 5, 574 Poenum -r (7, 530 Poenorum). 8, 206 (*loco fort. spurio*) Libyssae . . . gentis. 16, 154 Nomadum (*Massinissa*). HOMER. 519 Paphlagonum. STAT. Ach. 1, 752 Pelasgum. DARES 33 Persarum (*Memnon*). PRVD. c. Symm. 2, 547 Macetum (*Alexander*). MARCELL. chron. II p. 92, 479, 1 priscis Romanorum -bus (p. 96, 503 IORD. Get. 26, 135). IORD. Get. 10, 66 Gothorum (22, 115). CORIPP. Ioh. 3, 406 Maurorum. *pro nom. propr. pron. possess.*: CIC. Tusc. 1, 89 *v. p. 2168, 20.* TAC. ann. 4, 46 HEGES. 5, 12 MARCELL. chron. II p. 74, 420, 2. 96, 503 IORD. Get. 60, 309 (*ibid.* dux). CORIPP. Ioh. praef. 38. *c. gen. r e g i o n i s, l o c i*: SIL. 4, 39 Libyae -r (*Hannibal.* 4, 529 *al.*). 11, 117 Carthaginis . . . -em (*Hannibalem*). 12, 87 Capuae (*Virrius*). STAT. Theb. 3, 349 Lernae (*Adrastus*). 5, 733 Nemeae (*Lycurgus*). CORIPP. Ioh. 3, 409 Tripolis (*i. limitis Tripolitani*). STAT. Theb. 12, 323 b e l l i (*Polynices.* CORIPP. Ioh. 6, 206 bellorum). AMM. 18, 6, 3 rei. c a m p i -r *v. s.* campidoctor (*p. 211, 49. 51*) *et s.* doctor (*p. 1774, 46*). *c. gen. q u a l i t.*: SIL. 15, 275 pudici -r . . . animi. AMM. 31, 11, 1 vigilantiae notae -i. PRVD. c. Symm. 2, 533 stirpis Iuleae (*Augustus*). *c. d a t. pro gen. subi.*: ACC. trag. 522 (*v. p. 2168, 50*). *c. p r a e p.*: PROP. 4, 10, 9 Acron Herculeus, Caecina -r a b arce.

3 *m a n g o n i s officio fungentes*: CLAVD. 18, 59 *Eutropius eunuchus* fora venalis Galata -e frequentat.

B *i. q. qui ducunt b e s t i a s: an i. q. eques?* STAT. Theb. 9, 286 sonipes *vulneratus* . . . exiluit . . . alte . . ., haut tamen est turbatus flumine (fulmine *al.*) -r. HOMER. 489 non -r (*un. cod.*, auctor, actor *rell.*) gregis ipse . . ., non . . . terret turba canum *lupum.* APVL. met. 7, 25 nullum semet vidisse -em *asini* (*supra*: agaso). AVIEN. orb. terr. 1184 cornigeri -r gregis (*cf.* 1183 qui . . . pecus educat agro). CLAVD. DON. Aen. 3, 465 equos cum -bus suis (VERG. duces).

C *i. q. qui ducunt (i. tractant, fingunt) ferrum*: PRIAP. 32, 13 -r ferreus insulariusque.

II *de* ***bestiis***: VERG. georg. 4, 88 ubi -es (*apium*) acie revocaveris ambo. VERG. Aen. 1, 189 -es *cervorum* . . . capita alta ferentes. SEN. Phaedr. 118 -r indomiti g r e g i s (*taurus.* 116 pecoris efferum saevi ducem. STAT. Theb. 6, 864). STAT. Theb. 5, 330 -em . . . stabulique maritum . . . stupuere . . . iuvencae. 7, 439 -r taurus init fecitque vadum. Ach. 1, 313 pater armenti . . . -rque (rectorque *M*) futurus (SCHOL. Stat. Theb. 5, 431 armenti). SEN. Thy. 226 aries, -r opulenti gregis. Tro. 1035 SIL. 3, 685 AMBR. Abr. 1, 8, 78. PLIN. nat. 8, 148 *luporum* greges suum quisque -em e canibus et ducem habent. ZENO 1, 6, 2 p. 313^B piscium . . . cum suis sibi -bus . . . innumerabiles cunei. AVIAN. fab. 13, 4 Cinyphii -r . . . gregis (*caper*).

III *de* ***rebus***: STAT. Theb. 4, 118 fluviorum -r Achivum, Inache. silv. 3, 5, 111 tibi -r aquarum Thybris. HIL. gen. 79 *sol* astrorum -r. TER. MAVR. 1360 *de pyrrhichio*: iure primus, ἡγεμὼν qui dictus est, auctor et -r melorum.

comp.: *cf.* aquaeductor. campiductor, manuductor.

f. **ductrīx,** -īcis. *i. q. quae ducit, dux.* DARES 36 Amazonidum -em Penthesileam. GRAMM. suppl. p. 115, 11 n e u t r a in ix, ut ductor -x, ut est hoc exemplum: 'sidus magorum -x'. *cf. Wackernagel, Vorles. üb. Synt. II 54.* *comp.* manuductrix.

***ductus,** -ūs *m. a* ducere. *i. q. actus ducendi, ductio, res ducta. n.* ductum (*nom. acc.* *abl.* -o: PS. HIER. expos. in Matth. p. 545^D): *v.* aquaeductus *vol. II 364, 46 sqq. adde* CORP. VIII 2728, 64 duc⟨tum⟩ hoc Saldense. 76 aquae -um . . ., (78) quod. *dat.* -ui: FRONTIN. aq. 72. *gen.* -uum: FRONTIN. aq. 7. 17. 64. 94 *al.* *dat. abl.*: -bus: SEN. epist. 47, 6 VAL. FL. 7, 168 FRONTIN. aq. 75. 128 SOL. 1, 106. 13, 3. 37, 20 PALLAD. 6, 3, 1 *al.* AMM. 26, 9, 5 SORAN. p. 11, 18 MART. CAP. 5^ies COD. Iust. 8, 12, 1 pr. (*a. 485*). *reliquae terminationes tritae. abl. sing. inde a* PLAVTO (*v. infra l. 52*) *rell. casus inde a* CIC. (*v. infra l. 43*). *vocabulum non habent* VERG. HOR. TIB. PROP. CELS. PETRON. *al.* [*raetor.* duoch, *francog. vet.* duit. *M. L.*] *omisi multa exempla* LIVI, *aliquot ap.* VELL. PLIN. FRONTIN. VLP. COD. Theod.

I *de* ***animantium*** *per* ***animantia*** *ductione*: **A** *p r o p r i e (per loca)*: **1** *in r e m i l i t a r i*: *diversis casibus*: CIC. epist. 3, 11, 4 omnes vires civitatis se ad Pompei -um applicaverunt. VAL. MAX. 3, 7 ext. 6 ad . . . aestimandos . . . militaris -us. PLIN. nat. 6, 49 arae ibi sunt ab Hercule ac Libero Patre constitutae, item Cyro et Semiramide atque Alexandro, finis omnium eorum -us ab illa parte terrarum (*locum aliter legisse vel intellexisse videtur* SOL. 49, 6; *v. p. 2174, 22*). PS. QVINT. decl. 3, 19 -um ⌊tuum⌋ (*sc. Mari*; tuis *codd.*) longa serie dignitatis . . . meliorem fecisti. AMM. 23, 5, 7 cuius (*Gordiani*) actus . . . exercituumque felicissimos -us . . . digessimus. 26, 9, 5. *abl.* ductu: PLAVT. Amph. 196 ut gesserit rem publicam -u imperio auspicio suo *Amphitruo* (rem gerere: *v. l. 56. 60. 61*). LIV. 40, 52, 5 (*ex titulo triumphali Regilli*) auspicio, imperio, felicitate -uque eius . . . classis . . . fugata est. INSCR. Mummi carm. epigr. 3 duct(u) auspicio imperioque eius Achaia capt(a) *eqs.* CIC. Manil. 61 rem optime -u suo gerere. PS. CIC. exil. 29 civitas cum . . . esset incensa, meo -u ac labore restincta est. CAES. Gall. 7, 62 cuius (*Caesaris*) -u . . . superassent. civ. 1, 7, 6 cuius imperatoris -u . . . rem publicam . . . gesserint. SALL. epist. Pomp. 1 -u meo . . . hostes fusi. hist. frg. 1, 88 NEP. Paus. 1, 3. Dat. 5, 4 quorum -u res male gestae. LIV. 3, 61, 12 ignominiae decemvirorum -u acceptae. 4, 43, 1. 4, 46, 5. 6, 24, 6. 7, 7, 1 *al.* 21, 2, 2 Hannibalis -u (*supra*: Hamilcare duce). perioch. 27 p. 33, 12 (*syn.* operā). PAVL. FEST. Gloss.^L IV p. 328^a (p. 222 M.) VELL. 2, 38, 1. 2 *al.* 2, 73, 3 vindicatum armis ac -u patris sui mare. 2, 78, 1 virtute et -u Ventidii. 2, 115, 4 non iam -u, sed manibus atque armis ipsius Caesaris . . . pacati sunt. VAL. MAX. 2, 8, 2. 4, 7, 7. 9, 1 ext. 6. CVRT. 3, 10, 4 Macedones . . . non ipsius (*Alexandri*) magis quam suo -u profecti. 6, 3, 2 alia -u meo, alia imperio auspicioque perdomui. PLIN. nat. 6, 52 *al.* FRONTIN. strat. 2, 6, 1. 2, 8, 12. TAC. Agr. 5 consiliis -uque alterius. hist. 2, 24. 4, 80. ann. 14, 35 feminarum -u bellare. SVET. Vesp. 4, 1 FRONTO p. 204, 14 N. PANEG. 2 (10), 11, 4. 6. VOPISC. Aurelian. 17, 2 tuo magisterio milites uti volo, tuo -u tribunos. TREB. Gall. 7, 3 Romanorum ducum virtute ac -u. CAPITOL. Gord. 27, 7 cuius -u et dispositione. AVR. VICT. Caes. 16, 4. AMM. 31, 2, 7 primatum -u. SVLP. SEV. chron. 1, 20, 6 ut spreto Moysi imperio ducem . . . pararent, cuius -u in Aegyptum reverterentur. 1, 24, 1. 2, 21, 1. 2, 26 6. *nota praep.*: HYG. fab. 101 p. 94, 8 sine Telephi -u. *plur.* SOL. 1, 106 *Caesaris* d u c t i b u s . . . *tot* milia caesa hostium. *cf. etiam p. 2171, 3.* *t r a n s l a t i o n e s*: OV. am. 2, 12, 8 est -u capta puella meo. VAL. MAX. 4, 7 ext. 2 qui studia nostra -u et auspiciis suis . . . alacriora reddidit. SEN. epist. 33, 4 omnia . . . unius *philosophi* -u et auspiciis dicta sunt. LVCAN. 9, 22 *v. p. 2171, 24.* FRONTO p. 120, 21 N. eloquentia *tua, Caesar*, . . . meo -u . . . meoque

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

auspicio nata est. SVLP. SEV. epist. 3, 21 qui mundum -u illius (*Martini*) vicerant. MART. CAP. 1, 91 *Iuppiter*: possem certa meis promere -bus (*i. auspiciis, voluntate*).

iuncturae ad 1: *epitheta*: -s *dicitur*: elumbis: ENNOD. opusc. 6, 3 p. 402, 22. felix: AMM. 23, 5, 7. 26, 9, 5. infelix: LIV. 7, 6, 10 VAL. MAX. 8, 1 damn. 4. infidus: SIDON. carm. 7, 442. militaris: *v. p. 2170, 45.* prosper: COLVM. 1, 3, 10. tumultuarius: AMM. 31, 2, 7. *adiuncta*: -u auspicio *sim.*: PLAVT. Amph. 196 *v. p. 2170, 52.* INSCR. Mummi carm. epigr. 3 *v. p. 2170, 55.* PLAVT. Amph. 657 auspicio meo atque -u. LIV. 3, 42, 2 -u atque auspicio decemvirorum. 6, 12, 6. 24, 8, 18 *al.* PANEG. 5 (8), 5, 4 -u atque auspicio numinis tui. AVR. VICT. Caes. 42, 19. LIV. 40, 52, 5 *v. p. 2170, 54.* BELL. Alex. 43, 1 -u auspicioque (ausioque, ausuque *codd.*) suo. LIV. 5, 46, 6. 5, 49, 6 *al.* FRONTO p. 120, 21 N. *v. p. 2170, 84.* p. 121, 3. 217, 17. GLOSS. V 288, 5 -u auspicioque: ille qui duxit non duxit nisi vidit signum de caelo aliquod. LIV. 3, 1, 4 Quincti -u et auspicio. 3, 17, 2. 10, 7, 7 plebeiorum. CVRT. 6, 3, 2 *v. p. 2170, 69.* *cf. glossas corruptas*: GLOSS.L II Abav. DU 3 ducto (ductu *Hildebrand*) auspicio, ex divina requisitione quod potest duci vel nuntiari (*cf.* I Ansil. DU 62). *v. Löfstedt, Arch. 14 (1906) 131.* -u auspiciis *sim.*: TAC. ann. 2, 41 -u Germanici, auspiciis Tiberii. SVET. Aug. 21, 1 partim -u partim auspiciis suis. VELL. 2, 39, 1 eius -u auspiciisque. VAL. MAX. 3, 7, 1d meo -u meisque auspiciis. CORP. V 7817 (*ex Plin. nat. 3, 136*). LVCAN. 9, 22 auspiciis raptus patriae -uque senatus. VAL. MAX. 3, 2 ext. 5 -u et auspiciis meis. 4, 7 ext. 2 *v. p. 2170, 81.* SEN. epist. 33, 4 *v. p. 2170, 82.* VAL. MAX. 6, 5, 1 -u atque auspiciis suis. PANEG. 9 (12), 15, 2. -u imperio *sim.*: PLAVT. Amph. 196 *v. p. 2170, 52.* CIC. har. resp. 3 -u et imperio. CVRT. 5, 1, 1 -u imperioque Alexandri. PANEG. 10 (4), 29, 6 dignos ... -u eius imperioque. LIV. 40, 52, 5 *v. p. 2170, 54.* INSCR. Mummi carm. epigr. 3 *v. p. 2170, 55.* CVRT. 6, 3, 2 *v. p. 2170, 69.* LIV. 10, 19, 14 suo ... impetu magis ... quam cuiusquam -u aut imperio pugnam capessebant.

2 *extra rem militarem*: **a** *de dis, deo*: LIV. 5, 21, 2 tuo -u ..., Pythice Apollo, tuoque numine instinctus pergo. APVL. met. 6, 15 *aquila* -u Cupidinis Iovi pocillatorem Phrygium sustulerat. AMM. 17, 12, 4 imperator ... -u laetioris fortunae profectus (*sim.* 26, 7, 15). 22, 8, 3 ad Ausoniam -u numinum properavit Aeneas. PAVL. NOL. carm. 16, 155 dei -u capit ... compluvium. *cf.* CARM. epigr. 292, 2 divinae mentis -u. BOETH. cons. 4, 1, 37 *Philosophia ad B.*: in patriam meo -u, mea semita ... revertaris. **b** *de bestiis*: SOL. 2, 46 duces *avium* duo sunt ...: alter agmen anteit ..., ut -u certum iter dirigat. 25, 6 *elephanti vagabundo homini* -us usque ad notas vias praebent. HYG. astr. 2, 20 p. 61, 20 *Liber Arietem* XII signorum principem voluit esse, quod illius optimus exercitui fuerit -s (*fugiens nempe milites persequentes ad aquam deduxerat*). ITALA Ezech. 17, 3 (Hier. in Is. 33, 7 p. 435) *v. p. 2173, 17.* PAVL. NOL. carm. 16, 230 pecudes -u pastoris egebant. FAVST. REI. grat. 1, 7 p. 23, 7 hominem ... brutis animantibus comparandum, ut ad viam rectam nullo suo -u, sed violento ... auctoris (actoris?) imperio pertrahatur. *huc traho* VAL. MAX. 4, 1 ext. 7 illis piscium se capturam vendidisse affirmantibus, hoc fortunam -us emisse dicente (*supra*: iactum emerat).

B *translate (de re militari v. p. 2170, 43): fere i. q. ambages, tergiversatio, praetextus* (*cf.* duco *p. 2145, 83*): SERV. Aen. 5, 687 bene ... 'si' ubique interponit: hic enim est optimus -s (*F M n*; dictus *N L H*. id est color et dicendi modus *suprascr. l*), qui agentis voluntatem latenter ostendit. 10, 617 'nunc ... poenas' -s est; nam non agit, ut pereat, sed magis favet eius saluti. 11, 434 etiam utitur -u *Turnus*: nam oblique promittit se ... dimittere velle, cum nolit. 12, 15 'sedeant ... Latini' -s est, ut diximus supra (*11, 434*): pollicetur enim se ... dimicare velle, cum nolit (*v. adnot.*). *aliter in rhetorica v. p. 2173, 47.*

II *de animantium per res ductione* (*proprie et translate*): **A** *ducunt: via, stellae, aliae res corporales*: CARM. adv. Marc. 1, 47 stellae ... -u mirantur *sacerdotes* (*i. magi?*) dominum tantum se cernere partum. *sim.* ENNOD. opusc. 2, 31 p. 297, 10 Christo clavum tenente portum ingrediar ... habiturus in -u illorum facultatem *tamquam stellas.* EPIST. pontif. Thiel Symm. 5, 1 (= CONC. Rom. a. 501 p. 426, 12) quos ad praesentiam principis ipse itineris -s attraxit.

B *ducunt cupidines, alia incorporalia*: SEN. dial. 5, 2, 5 sine more, sine auspiciis populus -u irae suae egressus. AMBR. Noe 7, 16 vitae ... tramitem virtutis -u secuti sunt. ENNOD. opusc. 2, 88 p. 314, 23 unus vobis ad utramque contumeliam -s est criminum. FACVND. defens. 8, 2 p. 714A non ex -u ratiocinationis nostrae colligitur, sed ipsis ... Procli verbis ... demonstratur, quoniam. *cf.* AMBR. Cain et Ab. 2, 9, 36 ut carnis ... motus rationabili -u regeret *anima.*

III *de rerum per animantia ductione*: **A** *rerum corporalium*: 1 *aquarum sim.*: *de ipsa actione ducendi*: FRONTIN. aq. 35 *aquam* segnitiā -us modum ... deperdere. TAC. ann. 1, 75 mole publicae viae -uque aquarum labefactas aedis. LABEO dig. 8, 5, 21 si qua aqua nondum apparet, eius iter, -s constitui non potest. POMPON. dig. 8, 3, 25 aquae -us ius. *de iure ducendi*: *v. sub* aquaeductus *vol. II 365, 8. adde* PAVL. dig. 43, 20, 7 si de via, itinere, actu, aquae -u agatur. *de aedificio* (GLOSS. ἀγωγεὺς ὕδατος, ὑδραγώγιον, ἀγωγός. -um *neutr. v. p. 2170, 31*): CIC. Caecin. 74 aquae -s, haustus, iter, actus a patre, sed rata auctoritas harum rerum ... ab civili iure sumitur. FRONTIN. aq. 5 cuius (*fontis*) -s usque ad Gemellos efficit rivo subterraneo passuum sex milia. *ibid.* -s eius (*Appiae*) habet longitudinem ... passuum *tot.* 6. 7 Appiae Anionisque -us (*pl.*). 10 acquisitionum -us (*gen.*) rivi subterranei (*nom.*) efficiunt passus *tot.* 14 si eam (*aquam*) -s Marciae non caperet. 21 rectus ... -s secundum Spem veniens ... in altos rivos ... diducitur. 22 Alsietinae -s post naumachiam, cuius causa videtur esse factus, finitur. 66 modum *aquae*, qui in proprium -um Tiburtium derivatur. *ibid. aquam* recipi in -um. 72. 75 aquas ex -bus publicis in privatorum usus derivare (75. COD. Theod. 15, 2, 4 *a. 389*). VLP. dig. 43, 21, 3, 3 si aqua ... per plures -us ducatur. CORP. VIII 20266 (*saec. IV*) -um thermarum. -s *nude pro* aquaeductu *v. supra; adde*: FRONTIN. aq. 7. 9 p. 7, 27. 97, 124. CORP. VIII 2728, 56. 64. II 4509 (*a. 107*)? *de aquaeductu naturali v. p. 2174, 8 sqq., de canali naturali v. p. 2174, 12 sqq.*

iuncturae ad 1: *verbales*: (aquae) -s: dilabitur: FRONTIN. aq. 9 p. 7, 27. fert in oppidum: FRONTIN. strat. 3, 7, 6. quassatur vetustate: FRONTIN. aq. 7. venit: *v. supra l. 7.* usum aquae praestat: COD. Theod. 15, 2, 2 (*a. 369*). (aquae) -um: abducere: EDICT. imp. Aug. de aq. Venafr. (Corp. X 4842) 35. absolvere: CORP. VIII 2728, 76. assignare: CORP. VIII 2728, 56. avertere: EDICT. imp. Aug. de aq. Venafr. (Corp. X 4842) 35. constituere, ⟨constr⟩uere: CORP. VIII 20266 (*saec. IV*). consummare: FRONTIN. aq. 5. corrumpere: EDICT. imp. Aug. de aq. Venafr. (Corp. X 4842) 35 CORP. XI 4582. custodire: FRONTIN. aq. 124 CHAR. dig. 50, 4, 18, 6. dedicare: CORP. VIII 20266 (*saec. IV*). destruere: ANON. Vales. 12, 71. diducere: *v. supra l. 8.* diruere: VLP. dig. 9, 2, 27, 32. ducere: NERAT. dig. 8, 3, 2, 1. fabricare: HIER. epist. 18A, 1, 2. facere: *v. supra l. 9. adde* ANON. Vales. 12, 71. inchoare: FRONTIN. aq. 13 PLIN. epist. 10, 38, 1 SVET. Cal. 21 Claud. 20, 1 CORP. VIII 2728, 76. incidere: VVLG. Iudith 7, 6. instituere: CORP. VIII 20266 (*saec. IV*). intercidere: VLP. dig. 9, 2, 29, 1. intercipere: FRONTIN. aq. 7. interrumpere: FRONTIN. aq. 124. intersecare: AMM. 21, 12, 17. intervertere: SCAEV. dig. 43, 20, 8. mundare: COD. Theod. 15, 2, 1 (= Iust. 11, 43, 1 *a. 330*). perficere: CORP. VIII 20266 (*saec. IV*). pessum dare: PANEG. 11 (3), 9, 2. reficere: FRONTIN. aq. 7 CASSIOD. var. 4, 31, 1 CORP. XI 4582. renovare: ANON. Vales. 12, 71. reparare: MARCELL. chron. II p. 84, 452, 1. restaurare: ANON. Vales. 12, 71 CORP. XII 4355. restituere: FRONTIN. aq. 9 p. 7, 27. rumpere: FRONTIN. strat. 3, 7, 6. trahere: ENNOD. epist. 1, 18, 5 p. 30, 15. traicere: VLP. dig. 9, 2, 29, 1 per ... domum. transducere: VLP. dig. 6, 2, 11, 1. tueri: FRONTIN. aq. 98. vindicare: FRONTIN. aq. 7 p. 5, 14. violare: FRONTIN. aq. 97. *nominales*: (aquae) -ūs: aqua: FRONTIN. aq. 72. capacitas: FRONTIN. aq. 67. caput: FRONTIN. aq. 64. fauces: FRONTIN. aq. 15. forma: FRONTIN. aq. 17. opus: TRAIAN. Plin. epist. 10, 91. rivus: *v. supra l. 5.* soliditas: CASSIOD. var. 5, 38, 1. tutela: FRONTIN. aq. 94. 116. 119. aquae ductus: *v. vol. II 364, 39. adde*: CIC. Caecin. 74 (*p. 2171, 84*). Att. 13, 6, 1 PAVL. FEST. p. 2 M. PLIN. epist. 10, 37, 1 (*ibid.* -s *nude*). 10, 38, 1 TRAIAN. Plin. epist. 10, 91 SVET. Cal. 21 POMPON. dig. 8, 3, 25 PAVL. dig. 43, 20, 7 CAPITOL. Pius 8, 3 Antiatum aquae -s. PALLAD. 9, 11 *tit.* COD. Theod. 15, 2, 2. 4 (*a. 369*). 15, 2, 6 (*a. 395*) PROSP. chron. I 410, 398 CASSIOD. var. 4, 31, 1 CORP. XIV 2797. 4147. VIII 18700. ductus aquae: VITR. 8, 6, 1 -us (*pl.*) ... aquae. ENNOD. epist. 1, 18, 5 p. 30, 15 CASSIOD. var. 7, 6, 6. CORP. VI 1252 arcus -us aquae Virginis ... restituit. XII 4388? SYNON. Cic. Char. gramm. p. 421, 3 B. -us aquae, iter, cursus. ductūs aquarum: CIC. leg. 2, 2 -us ... aquarum, quos isti Nilos et Euripos vocant. off. 2, 14 -us aquarum, derivationes fluminum, agrorum irrigationes. S. C. Frontin. aq. 126 FRONTIN. aq. 13 strat. 3, 7, 6 TAC. ann. 1, 75 SVET. Claud. 20, 1 AMBR. in psalm. 118, 17, 33. HEGES. 1, 30, 2 (*ex Ios. bell. Iud. 1, 286 ἐκδοχείων ὕδατος*). aquarum ductus: CIC. off. 2, 60 navalia, portus, aquarum -us. VITR. 8, 6, 2 (*pl.*) PLIN. nat. 16, 224. 36, 121 aquarum Appiae, Anienis, Tepulae -ūs. 36, 122 PANEG. 11 (3), 9, 2 SPART. Hadr. 20, 5 AMM. 21, 12, 17 COD. Theod. 15, 2, 1 (*a. 330*) COD. Theod. 13, 4, 3 (= Iust. 10, 66, 2 *a. 344*) *v. p. 2174, 9.* AMBR. in psalm. 118, 17, 34, 1. CORP. XIII 966 aquas earumque -um. PALLAD. 6, 3, 1 *ager umidus* fossarum -bus ... siccetur. *in translatione*: AMBR. in psalm. 118, 17, 31 'decursus aquarum' ... quia per eos (*oculos*) tamquam meatus undantium fluentorum ita exuberantium lacrimarum se quidam -s effuderit. *cf.* 17, 33. 17, 34, 1 inanes et vacuos -us.

2 *aedificiorum sim.*: CIC. rep. 2, 11 tractus -usque muri. LVCR. 4, 426 porticus aequali ... est ... -u. LVCAN. 4, 419 *in construendis navibus* firma gerendis molibus insolito contexunt robora -u.

3 *rerum, quae trahuntur*: APVL. met. 9, 4 plausus manum et aurium flexus et -um capistri ... patiebar. SERV. auct. georg. 3, 188 ut sit in utraque parte -s facilis *frenorum.* TERT. pudic. 2 p. 223, 22 de auctoritate scripturarum eiusmodi funem contentiosum alterno -u in diversa distendere. CAEL. AVR. chron. 2, 1, 25 -u contrario fasciolae corrigere depravata. CARM. epigr. 1169, 2 Fata deum tria, quae ... staminis ... -u tempora divi⟨di⟩t⟨is⟩. RVFIN. Orig. in Ios. 23, 3 p. 442, 17 B. quae (*virtus*) ... Iesu filio Nave ... non ad aliquam gratiam ... -um praebeat sortis. *de re ipsa, quae trahitur*: ALC. AVIT. hom. 24 p. 142, 27 *in altari* -s setinus (ducte scinas

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

papyr. Paris.) longitudine conspicua (*'significari videtur aulaeum sericum' Peiper. cf. e. gr.* LAMPR. Comm. 15, 6).

4 *rerum, quae variis modis manu moventur*: SEN. epist. 47, 6 *in avibus scindendis* per pectus et clunes certis -bus (*sc. cultri*) circumferens ... manum. COLVM. 4, 25, 3 utilior putatio ... -u falcis, non ictu conficitur. SIL. 14, 537 manus *remigis* servat ... suetos languida -us. STAT. silv. 4, 6, 23 artificum veteres agnoscere -us. TERT. adv. Val. 18 p. 197, 15 velut si[n]gillario (*i. sigillariorum*) extrinsecus -u in omnem operationem movebatur. GLOSS. IV 181, 7 *add. a*: sulco: aratri -u[m].

5 *membrorum* (*motus*): GELL. 18, 4, 6 rictu oris labearumque -u ... inquit. PORPH. Hor. carm. 1, 36, 13 uno -u potionem haurire. CHIRON 137 fit ... spiritui *febricitantium* -s gravissimus. CAEL. AVR. chron. 1, 5, 165 primo ... simplici defricatione mulcendi, deinde ... etiam devexo -u (*sc. digitorum*). *sim.* 5, 10, 113 vomicarum ... salutarem ... -um fore. VVLG. Ezech. 17, 3 aquila grandis magnarum alarum, longo membrorum -u, ... venit ad Libanum (*aliter* ITALA Ezech. 17, 3 [Hier. in Is. 33, 7 p. 435] aquila magna magnarum alarum, quae habet -um intrandi in Libanon. *cf.* ducatus *p. 2130, 74*). *de membro ipso ducto* VAL. FL. 7, 165 *anguis* aurea vellera tot spiris circum, tot -bus implet.

6 *linearum*: *in scribendo*: MANIL. 2, 274 in tris aequalis discurrit linea *trigoni* -us. 2, 288 aequali laterum sunt condita -u *quadrata*. 2, 318 numerus ... fines ... sequentis consumet -us. 2, 338 in triplici ... -u (*sc. lineae*). 2, 349. 368. 394. GERM. 237 tris illi (*Deltoto*) laterum -us. SEN. nat. 1, 5, 5 arcus ... uno circumscriptus est -u. COLVM. 6, 5, 4 O litterae -s (*inde* PELAGON. 22). PLIN. nat. 8, 6 litterarum -us Graecarum didicisse. QVINT. inst. 1, 1, 25 *parvulis* non intendentibus ... animum ad ipsos -us *litterarum*. 1, 1, 27 -us *litterarum* sequi (10, 2, 2). NOT. Suet. gramm. VII 533, 3 > simplex -s. 535, 3 simplex -s inter versus ponebatur. EXC. Bob. gramm. I 552, 6 -s χαραγμή (GLOSS. II 488, 23). CYPR. laps. 30 nigri pulveris -u oculorum liniamenta depingis. AVIEN. Arat. 531 tertia, quae stantes sustentat linea -us. AVSON. 419, 74 -us apicum. PS. HIER. expos. in Matth. (Migne 30) p. 545^{D} iota ... uno -o (*sic*) fit. MART. CAP. 3, 229 litterarum formas propriis -bus lineare. 7, 725 pandere pulvereum formarum -bus aequor. 9, 909 quoddam gyris multiplicibus circulatum et miris -bus intertextum velut clipeum gestitabat. *transl.* BOETH. arithm. 2, 5 p. 90, 15 linearis numerus est ... in unum eundemque -um quantitatis explicata congeries. PRISC. periheg. 149 certo trahitur ... linea -u. *aliter*: SIL. 4, 258 tremulos cuspis -us in pulvere signat. CLAVD. 5, 375 curvo ... sinuantur cornua (*sc. exercitus*) -u. *translate in logica*: BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 13 p. 35, 12 lineae -um (p. 36, 11). p. 35, 22 lineam generis -umque. p. 36, 21 multitudinis cognatio, lineae -s, genus causae, genus specierum.

B *incorporalium*: **1** *orationis* (*i. q. ratio ducendi orationem, sententias, sim. aliter de tergiversatione v. p. 2171, 53. de re v. Volkmann, Rhetorik p. 112 sqq.*): *definitio*: FORTVN. rhet. 1, 5 p. 84, 23 quid est -s? quo modo tota causa agenda sit. quod interest inter -um et modum? -s est totius orationis, modus vero partis alicuius in oratione. p. 84, 27 -us quot sunt? quinque: simplex, subtilis, figuratus, oblicus, mixtus. p. 85, 3 -um unde invenimus? ex consilio. *v. quae sequuntur* (*sim.* MART. CAP. 5, 470 *sqq.*). QVINT. inst. 4, 2, 53 est ... quidam et -s rei credibilis, qualis in comoediis. 9, 4, 30 totius -us (*sc. sententiae*). TER. MAVR. 311 hunc modum si competenti pertulit -u stilus. EPITAPH. Lucan. poet. min. V 74, 3 continuo numquam derexi carmina -u, quae tractim serpant: plus mihi comma placet. CHALC. comm. 51 ut rationabili -u ad ... operis effectum ... pervenerimus. 341 -u et via pergens ad syllogismum. MACR. Sat. 1, 12, 1 eodem -u orandi reliqua contexuit. MART. CAP. 2, 219 fabula ... tam morosis implicata -bus. 3, 289 quis (*anomalis*) ... vulneratur -s oris integer. 5, 439 cuius (*Ciceronis*) ... exemplis me (*Rhetoricam*) per omnes ... praeceptiones -us ... usuram. 5, 470 -s causae. BOETH. in top. Cic. 1 p. 282, 14 propositionum contextionem et usque ad conclusionem continuum -um. ENNOD. epist. 2, 7, 3 p. 46, 19 quibus ubertas linguae, castigatus sermo, Latiaris -s, quadrata constat elocutio. 6, 23, 2 p. 162, 15 -s ... oratiunculae tuae ... Latiaris ... venae sapore radiavit. opusc. 2, 215 p. 322, 13 congruentia pari -u exempli et historiae verba concurrunt.

2 *vitae sim.*: SORAN. p. 11, 18 aliis ... temporibus et aliis vitae -bus plurimo sanguine purgantur *mulieres*. CAEL. AVR. chron. 5, 11, 141 qui segni ac pigro -u vitam trahunt. MART. BRAC. form. vit. 9, 1 ne -u iugiter levi immotam ... animi rationem negligentia subsequatur (*opp.* nimiae rigiditatis asperitate). *huc fort. pertinet* AMBR. fug. saec. 7, 37 animae genua convalescite, ut ... ad caeli altissima mentis vestigium possit attolli, ut sit -s solidior, vita maturior *eqs.* *nota* CAEL. AVR. chron. 1, 4, 121 *aegros* certo regulae -u (*'i. διαίτης ἀγωγή' Helmreich*) praeparatos. 2, 1, 29 cycl⟨ic⟩o -u resumptionis regulā dirigemus *aegros.*

3 *numeri*: FVLG. aet. mund. p. 173, 10 summa multiplicata septimo decimo colligitur -u.

IV *de* ***rerum per res*** *ductione vel de motu* ***spontaneo*** (*transl. de regione*): **A** *de loco*: **1** *de mobilibus*: *de stellis*: GELL. 14, 1, 3 terrena quaedam inter homines sita caelestium rerum sensu atque -u moveri. *sim.* 14, 1, 19 si ... alius atque alius earundem stellarum situs atque -s alias atque alias fortunas daret. MART. CAP. 8, 855 cum mundus eiusdem (*ac tellus*) -us rotatione unimoda torqueatur. CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 166, 7 non vides in una specie eius (*solis*) -um (φοράν. Rust. evectionem). ENNOD. dict. 9, 2 p. 451, 3 ad caeli -um callis hominis *inspicientis sidera* ordinatur. *de liquidis*: ENNOD. epist. 1, 6, 6 p. 15, 8 confusos -us (*sc. Mariae et Adduae in lacu Lario*). COD. Theod. 13, 4, 3 (= Iust. 10, 66, 2 *a. 344*) qui aquarum inventos -us et modos docili libratione ostendunt. GLOSS. IV 178, 35 sulcus: carin⟨a⟩e -s (465, 32 sulcus: cannarum [carinarum*? Goetz*] -s. *idem* 465, 44). CAEL. AVR. acut. 1, 14, 106 per quas *vias* sucorum -s solito meatu percurrens.

2 *de immobilibus*: *de lineamentis sim.*: CIC. fin. 5, 47 qui -s oris, qui vultus in quoque sit. PLIN. nat. 37, 194 venas -usque macularum in *cochlidibus*. 37, 195 increscentibus ... maculis ... linearumque interveniente multiplici -u. SOL. 13, 3 *gemmae* longis colorum -bus liniantur. 37, 20 Veneris crinis ... internis -bus ostentans ... crinium similitudinem. AVIEN. Arat. 427 gemino ... cornua *Tauri* -u erigit aetherii vigor ignis. 909 quinque ... stellae ... quas formarum -s (doctus *codd.*) notet affixarum. *de regione* (*i. tractus*): SOL. 46, 4 hos terrarum -us (*Arbelitim*) excipit Media. 49, 5 (*ex Plin. nat. 6, 49; sed cf. p. 2170, 48*) universi eius -us (*i. regionum antedictarum*) dumtaxat ab illa terrarum parte Laxates fluvius secat fines. *de tubis, fistulis naturalibus*: AMBR. hex. 6, 9, 62 -us patentes *aurium*. 6, 9, 72 -us reliquiarum (*i. alvos. cf.* Noe 8, 24 -us quosdam atque exitus cuniculorum nostrorum. in psalm. 118 serm. 20, 1, 1 -us venarum meatusque spiritus. HEGES. 5, 24, 2 obriguerant interiora viscerum, obstructi erant -us ciborum (*cf. supra*: meatus faucium). *hinc, ut videtur, translate de secta*: SERV. georg. 2, 278 'secto limite' ducto: unde et sectae philosophorum dicuntur, id est -us.

B *de tempore*: CYPR. epist. 37, 1 p. 576, 21 morā ipsa passionis ... longoque temporum -u. SERV. georg. 2, 337 'tenorem *dierum*': -um. MART. CAP. 6, 597 scaphia ... horarum -us stili. in medio fundo siti proceritate discriminant.

locus dubiae memoriae: VEREC. in cant. 6, 8 *daemones*, qui inter deum et homines ⌊in -u⌋ (inducto *Heraeus in plagulis*) cultu erroris ... se ... opposuerant.

comp. aquae-(aqui-)ductus. *cf.* aquiductium. *Hey.*

dudda, -ae *f.* *vox infantium est, i. q. nutrix, cf. c.* dida; *v. supra p. 1014, 84 sqq.* SORAN. p. 40, 3 *infans* aliae duddae (*cod. l*; aliae aut detrahendus est *cod. b*; tutrici *cod. C e coni., ut vid.; dubitanter probavit I. Medert, Quaest. crit. et gramm. ad Gynaecia Mustionis pertinentes, Diss. Giss. 1911 p. 46*; didae *ci. V. Rose, cf. supra p. 1015, 5*) tradendus est, quae eum vario strepitu sonorum et blandimentis mulceat (*cf. Soran. ed. Ilberg* p. 74, 11 ἑτέρας τιτθῆς γάλα διδόναι, *quamvis cetera non conveniant cum latinis*). *cf. Onom.* Du(d)da. *Brandt.*

***dūdum.** [*cf. esse videtur c. gr.* δήν (*i.* δϜήν), δοάν, δαόν· πολυχρόνιον (Hesych.), δηρός, *slavon.* davě *'olim', fortasse c. hibern.* doe *'tardus', ind.* dūráh *'remotus, longe positus' compar.* dávīyān, dūtáh *'legatus, nuntius' et c.* durare. *cps. esse ex adverbio* *dū *non diverso a* 2. diu (*q. v.*) *et particula* dum *putat Solmsen, Stud. zur lat. Lautg. 196, nisi potius adiectivum primo fuit ex* *duvidum *factum sicut* udus *ex* uvidus. *Cf. Buttmann, Ausf. griech. Sprachl. II^{2} 44; Osthoff, Indog. Forsch. 5, 279 sqq.; Morph. Unters. 6, 106. 236. Th.*]. *in codd. saepius confunditur c.* dum. PRISC. gramm. III 479, 31 putant quidam '-m' quasi 'diu dum' dici *eqs.* DON. Ter. Andr. 582 adverbia temporis aut certa sunt, ut 'hodie, cras', aut incerta, ut '-m, nuper'. itaque incertis additur tempus ut 'iam -m, nunc nuper' (*cf.* Eun. 734). PRISC. gramm. III 81, 21 communia diversorum temporum *adverbia* ut 'olim, -m, quondam' (*cf.* 82, 8 sqq. 89, 12). 479, 26 sciendum, quod utrumque, hoc est 'iam' et '-m', non solum de praeterito tempore dicitur, sed etiam de futuro, ut in secundo Aeneidos (*infra p. 2180, 11*) 'iam -m sumite poenas', quomodo etiam 'quando, aliquando, olim, umquam' *eqs.* dudum *initio idem fere significasse videtur q. gr.* πάλαι δή (*'eine geraume Weile ja'*), *ita ut spatium temporis plus minus longum ante peractum exprimatur; nam quod* PLAVT. -m *nusquam cum praeterito de tempore multo ante peracto exhibet, immo de horis aliquot fabulae actum complectentibus* (*v. Langen, Beitr. z. Krit. u. Erkl. d. Plaut. 33 sqq., Richardson, De 'dum' particulae apud prisc. script. lat. usu 23 sqq.*), *partim ex significatione primaria i. q. 'antea'* (*'eine Weile', sc. mora temporis non definita*) *repetendum est, partim* (*sc. vi 'modo, ante paulum'*) *ex attenuatione quadam sermonis cottidiani propria, simili atque in voce q. e.* pridem, *gr.* πάλαι, *nostratium* längst. *sic explicatur, quare* -m *apud* PLAVT. *non solum idem fere q. 'diu' significet* (*cf.* haud -m, quam -m *p. 2176, 82. 2177, 6 sqq.*), *sed etiam* (*semel c. praes., p. 2177, 19*) *'iamdudum, iampridem'; qua significatione iam apud* TER. *pro portione multo saepius* iamdudum *adhibetur, cuius usus postea increbuit ita ut apud posteriores haud raro* iam -m *attenuato sensu q. e. 'antea' vel 'olim' adhiberetur* (*v. p. 2179, 78*). *in sermone volgari aetatis inferioris* -m *ita ut* diu *fere evanuisse videtur, cum in linguas Romanicas non abierit; e confusione quadam harum vocum signifi-*

[Hofmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

catione propinquarum (*cf.* haud -m, quam -m *ut* haud, quam diu) *artificiosior usus quorundam posteriorum explicandus videtur (cf.* nimium -m [*secundum* nimium diu] *p. 2177, 14). ceterum cf. tabellam hanc:*

	dudum	iamdudum	iampridem
PLAVT.	87	39	17
TER.	21	19	2
CIC.	10 (*non in* oratt.)	27	79
VERG.	4	11	8
HOR.	—	4	2
OV.	—	18 (*non in* am.)	14
LYGD.	—	1	—
LIV.	1	1	18
MANIL.	—	1	—
SEN. fil.	1	13	2 (trag., dial.)
CVRT.	—	1	3
COLVM.	—	1	3
LVCAN.	—	4	2
PETRON.	—	5	2
CALP. ecl.	—	6	—
PLIN. nat.	1	1	18
VAL. FL.	1	3	6
SIL.	1	17	2
STAT.	8	25	4
MART.	—	2	1
IVV.	2	1	4
TAC.	—	1 (dial.)	18 (pridem 11)
APVL.	7	20	6 (pridem 10)
VVLG.	3 (vet. test.)	—	2

legitur inde a PLAVTO (iam -m *inde ab* ENN.); *deest ex. gr. apud* RHET. Her., VARRON. (iampridem *semel*), LVCR. (iampr. *bis*), SALL. (iampr. *bis*), NEP., PROP. (iampr. *bis*), VITR., SEN. rhet. (iampr. *ter*), GERM., VELL. (iampr. *ter*), VAL. MAX. (iampr. *semel*), CELS., QVINT. (iampr. *bis*), *al.* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 421, 26 B. -m: iamdudum, pridem, olim, nuper, aliquando, quondam. GLOSS.[L] II Phil. DV 18 πάλαι. III Abstrus. DV 9 (*cf.* I Ansil. DV 68) olim, iam dudum. Corp. D 382 paulo ante *al.* NOT. Tir. 45, 8 -m, iam -m, quam -m. [*dub.*: TREB. trig. tyr. 14, 1 cum Bal⟨l⟩ista praefecto -m (*sc.* '*iam Valeriani*' *Hohl, ducum vel* nudum *coni. alii*].

I dūdum:

A *de tempore praeterito sine notione longi spatii i. q. antea:*

1 *de tempore paulo ante peracto i. q. nuper, modo:* PLAVT. Amph. 387 ego sum Sosia ille, quem tu -m esse aiebas mihi (661. Men. 933 Rud. 1080 BOETH. herm. sec. 2, 5 p. 106, 12). Amph. 479 -m quod dixi minus (916. 919. 963 [iam] -m. Bacch. 1018 Capt. 624 Men. 57 Merc. 468. 753. 760 Mil. 1046. 1131 Persa 576 Poen. 556. 748 Pseud. 489. 1089 Rud. 1079. 1104 TER. Hec. 451 Phorm. 838 CIC. de orat. 2, 262 [*cf. 2, 248*] fin. 3, 52 fat. 42 SOL. 56, 4 QVEROL. p. 47, 3 AMM. 25, 4, 12 CLAVD. DON. Aen. 2, 425 *opp.* hīc. HIER. in Ier. 6, 36, 3 p. 422, 11 SALV. ecl. 3, 56 gub. 7, 1 BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 11 p. 31, 13. 2, 19 p. 119, 19 CASSIOD. Ios. antiq. 1, 19 p. 19 [πρότερον]. IORD. Get. 107. *cf.* TER. Andr. 840 praedixit [OROS. hist. 7, 41, 4]. VERG. Aen. 10, 598 haud talia -m dicta dabas). PLAVT. Amph. 620 num obdormivisti -m? 767 hanc convenisti. Asin. 315 Aul. 457 coctum ego ... -m conductus fui. 705 ut -m hinc abii (Capt. 478 Cist. 192. *cf.* Bacch. 577 isti). Bacch. 1051 promisi (*cf.* Men. 311 pollicitu's). Cist. 654 quae -m fassa est (*cf.* 661). Epid. 388 ⟨du⟩dum ... coeperam ... me excruciare. 661 minoris multo facio quam -m senes (*post comparativum ut etiam*: Stich. 498 Truc. 803 TER. Eun. 731 Phorm. 459 MARCELL. chron. II p. 104, 3. 534 BOETH. herm. pr. 2, 13 p. 189, 7). Men. 426 pallam illam, quam -m dederas (672 *cf.* 1138). 491. Merc. 900 hoc non in mentem venit -m. Persa 321 quod mecum -m orasti. 722 oblitus sum intus -m edicere (Trin. 1137). Pseud. 1201 ego tibi argentum dedi et -m, adveniens extemplo, sumbolum servo tuo (*al.; cf. Langen, l. c.*). TER. Andr. 582 veritus sum ... abs te. 591 quae tu -m narrasti mihi. 653 cum patre altercasti -m. Hec. 784 audisti (CIC. Brut. 252). Haut. 595 tecum egi. 786 suaseras. Phorm. 537 qui me -m ... adiuerit. 914 incusaveras. CIC. de orat. 3, 217 ea, quae tu -m, Antoni, protulisti. Tusc. 1, 76 quod tibi -m videbatur. Att. 11, 24, 1 quae -m ad me et quae etiam ante bis ad Tulliam de me scripsisti. VERG. Aen. 5, 650 -m Beroen digressa reliqui (CLAVD. DON. *ad l.*: hoc est 'ante paululum'). STAT. Theb. 1, 670 si -m certus ad aures clamor iit. TER. MAVR. 770. ITALA I Petr. 2, 2 (Ambr. in psalm. 118 serm. 13, 27, 2) sicut -m geniti infantes (ἀρτιγέννητα, VVLG. modo). SIRIC. epist. 18 p. 1145[A] qui -m fuerint vasa vitiorum. AMM. 21, 8, 1 quae docuimus -m. 23, 6, 50 -m nos meminimus rettulisse (25, 4, 23. CONC.[S] I vers. Tur. p. 113, 37). CLAVD. DON. Aen. 2, 401 p. 201, 18. 2, 700 p. 242, 17 *al.* HEGES. 1, 14, 2 Aristobulus ... vix -m idoneus propulsando periculo manum collegit. HIER. epist. 38, 1 Paulus ... dominum vocat, quem -m ut hominem persequebatur. 45, 2, 3. 57, 3, 2. in Gal. 1, 6 p. 381 quomodo tam cito recesserint ab eo, ad cuius nomen -m facti fuerant Christiani. 1, 15 p. 390 quod -m posuimus (BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 16 p. 50, 2). in Ier. 3, 57, 3 p. 192, 13 ut mihi in laetitiam verterentur, qui -m fuerant in opprobrium. 4, 1, 2 p. 221, 4. VVLG. gen. 27, 33 qui -m captam venationem attulit (*om.* ITALA Lugd. *sec. LXX*). exod. 12, 39. Ezech. 11, 3 (προσφάτως). SVLP. SEV. dial. 1, 2, 5 ut -m spoponderas. MART. CAP. 7, 728 quae egressa -m, ... ingreditur. OROS. hist. 4, 3, 4 adventante -m Pyrrho. 4, 20, 26 *al.* EPIST. imp. Theod. Leo M. epist. 63 qui ... -m (*i. nuper*) nostro praecepto in Epheso congregati sunt. SACR. Leon. 355 sicut -m voce testatus es. 403. CLAVD. MAM. anim. 2, 7 p. 120, 13 ad Philolaum redeo, a quo -m magno intervallo digressus sum. BOETH. herm. pr. 2, 11 p. 162, 24 -m quaesivit (*opp.* nunc ... considerat). sec. 3, 9 p. 209, 23 collegit. arithm. 1, 20 p. 44, 2 *al.* CASSIOD. Ios. antiq. 5, 3 p. 123 Amorraeam ... Moses -m capiens (ἤδη). IORD. Get. 76 foedus, quod -m pepigerant. 161. 173 *al.* MAXIM. eleg. 2, 11 haec me praeteriens cum -m forte videret. *nota ellipsin:* TER. Haut. 760 de illo quod -m (*sc. egisti sim.*)? dictum [ac] factum reddidi. *seq. coniunctiones temporales:* -m ut: PLAVT. Bacch. 957 Cist. 710 Poen. 650. -m quom (*cf. p. 2177, 58*): PLAVT. Men. 392. 701 Merc. 753 VERG. Aen. 12, 632. -m prius quam: PLAVT. Poen. 416. -m dum: TER. Haut. 983. *cf. etiam*: PLAVT. Amph. 602 -m ante lucem (699. *cf. p. 2179, 21*). Poen. 650 -m mane (Truc. 645). *opp.* nunc (nunc demum; nunc primum: PLAVT. Amph. 684; *cf. l. 52. 57. 58. 60. 71. 76. 77. p. 2179, 8. 14. 15. 61. 81. p. 2180, 2*): PLAVT. Amph. 894 Aul. 683 Epid. 458 Men. 635. 685. 730. 932 Mil. 1059 Most. 257 Poen. 417. 770 Rud. 1122 Stich. 763 TER. Andr. 585. 824 Hec. 649 Haut. 983 Phorm. 786 Eun. 684 Ad. 952 CIC. Brut. 138 VERG. Aen. 2, 728. 12, 634. HIL. trin. 4, 24 et nunc et -m. CLAVD. DON. 2, 435 p. 208, 22. 10, 231 p. 323, 27 SACR. Leon. 450 BOETH. mus. 1, 18 herm. pr. 2, 11 p. 162, 24 IORD. Get. 291.

2 *de tempore etiam longius remoto i. q. prius, olim, aliquando* (*nonnulla etiam referas ad 1 et ad B 2*): PANEG. 12 (2), 32, 4 quas *urbes* inimica -m populatione vacuaverat (*antea* aliquando). CAPITOL. Opil. 5, 3 collegae -m suo (*cum subst. ut etiam* AMM. 29, 1, 43 HEGES. 3, 18, 3 VICT. VIT. 3, 37 IORD. Get. 148. 240. 241). VOPISC. Prob. 1, 5 a quo -m (*i. initio*) solus Aurelianus est expetitus. IVST. 3, 4, 9 sicuti -m patrem eius ... auctorem habuissent. AVIEN. orb. 625 has -m tenuit rex Aeolus. EPIST. impp. de Asia (Bruns font.[7] 97 p. 271) a 9 (*a. 370/1*) missa ad nos -m legatione. DAMAS. epigr. 40, 1 sanctos -m retulisse parentes. AMM. 25, 3, 19 interiturum me ferro -m didici. 25, 5, 8 quos Varr⟨on⟩ianus rexerat -m. 25, 10, 16 -m (*i. multo ante*) praescisse quod evenit. 26, 5, 2 -m promotus ... magister armorum. 29, 2, 27 fratrem suum ... -m ... obisse. 31, 4, 13 *al.* VEG. mil. 1, 17 in Illyrico -m (*i. olim*) duae legiones fuerunt ..., quae ... Mattiobarbuli vocabantur. RVFIN. Greg. Naz. orat. p. 89, 3 novissime factus est *homo* propter nos, quos -m esse fecerat. MART. CAP. 6, 576. COD. Theod. 1, 4, 3 (*a. 426*) sicut -m statutum est (16, 8, 17 *a. 404*). 1, 9, 1 (*a. 359* = COD. Iust. 1, 31, 1 pr.) privilegiis -m indultis (6, 26, 16). 3, 1, 6 (*a. 391* = COD. Iust. 4, 38, 14) -m concessum erat. 3, 12, 3 (*a. 396*) post latam -m legem (16, 5, 7 [*a. 381*] *syn.* primitus. 5, 3, 1 [*a. 434* = COD. Iust. 1, 3, 20, 1] *al. cf.* 8, 12, 3 [*a. 316*] promulgatum -m est [*syn.* iampridem]. 12, 1, 14 [*a. 326*] *opp.* nunc). 8, 1, 1 (*a. 319*) -m sanximus (13, 3, 18 *a. 427*). 8, 18, 5 (*a. 349*) placuisse. 10, 8, 1 (*a. 397*) quae *poena* ... -m fuerat definita (*cf.* 10, 12, 2, 3). 11, 17, 2 (*a. 401*) sicut -m praeceptum est (12, 6, 29 [*a. 403*] *al.*). 11, 30, 23 (*a. 345*) esse decretum. 16, 8, 17 (*a. 404*) iusseramus (*opp.* nunc. 12, 1, 47 *a. 359* CONC.[S] I 3 vers. Tur. p. 185, 32 [πρῴην]). 12, 1, 188 (*a. 436*) coeptam -m *militiam* (*opp.* etiamnunc). 15, 3, 4 (*a. 399*) fuerat constitutum (COD. Iust. 11, 63, 4 pr. [*a. 384/9*]). 16, 5, 23 credidimus (*opp.* nunc). COD. Iust. 3, 28, 30, 2 (*a. 528*) vocabantur. 5, 4, 23, 6 (*a. 520/3*) qui -m scaenicae filiam uxorem ducere prohibebantur (*i. antea*). 11, 64, 3 (*a. 408/15*) oraculi -m impetrati (*opp.* postea). 12, 7, 24 militantibus. *al.* MARCELL. chron. II p. 72, 415 ecclesia Constantinopolitana -m igne cremata. CONC.[S] I 3 Rustic. p. 113, 21 de quibus -m quidem et olim manifesta vestrae pietati fecimus (gr. ἤδη καὶ πάλαι). I 3 vers. Tur. p. 95, 20 a vestra sanctitate -m ad memoriam deducti (πρῴην). p. 95, 24 -m praesidentis nobis Nestorii (πάλαι). p. 185, 23 Nestorium, qui -m fuit maximae Constantinopoleos (πρὸ τούτου. *cf.* p. 187, 7 [πάλαι]). p. 197, 15 quae -m scripsimus (ἤδη). VICT. VIT. 3, 2 legem, quam -m Christiani imperatores ... dederant. 3, 26. 34. 67 (*opp.* nunc). CYPR. GALL. gen. 458 qui fluvius -m ... campos ditabat opimos. DRAC. Romul. 8, 298 sic -m parva luistis supplicia? CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 260 civitatem ... -m a pastoribus habitatam. 1, 273. 2, 290. IORD. Get. 108 urbem, quam -m Sardanapalus locasset. 291 Hesperia ... plaga, quae -m ... gubernata est (*opp.* nunc). *al. nota*: ITALA Philem. 11 (Theod. Mops. *ad l.*) qui -m (ποτέ, VVLG. aliquando) tibi inutilis fuit, nunc autem et tibi et mihi utilis. *fere i. q. 'ad hoc tempus'*: VLP. dig. 34, 1, 14, 1 si quis exemplum alimentorum, quae -m pueris et puellis dabantur, velit sequi.

B *cum notione longinquitatis i. q. diu:*

1 *generatim i. longo tempore:* haud -m: PLAVT. Persa 498 ex Persia sunt haec *tabellae* allatae mihi a meo ero :: quando? :: haud -m. SYMM. epist. 4, 18, 3 comperisti haud -m frumentarias ... que-

[Hofmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rellas. AMM. 14, 6, 19 formidatam haud ita -m alimentorum inopiam (15, 8, 1. 16, 11, 11). 25, 5, 4 haud -m post depositum militiae munus ad tranquilliora vitae digressi. *addo* hau perdudum: PLAVT. Stich. 575 (*v. Leumann, Ἀντίδωρον, Festschr. Wackernagel 340*). *cf.* non -m: PLIN. nat. 19, 10 non -m (*i. non ante multum temporis*) ex eadem Hispania Zoelicum *linum* venit in Italiam. quam -m (*cf.* GLOSS.[L] II Phil. QVA 37 ὡς ἂν δήποτε. GLOSS. II 388, 1 ὡς ἂν [ὅσα *codd.*] πάλαι): PLAVT. Asin. 449 quam -m tu advenisti? Stich. 310 vide, quam -m hic asto et pulto. 528 quam -m in portum venis? :: hau longissume. Trin. 608 quam -m istuc aut ubi actumst? :: ilico hic ante ostium, tam modo, inquit Praenestinus. TER. Andr. 850 modo introii :: quasi ego 'quam -m' rogem! (Eun. 697 venit Chaerea . . . :: quam -m? :: modo). CIC. Att. 14, 12, 3 quam -m nihil habeo, quod ad te scribam! nimium -m: SVLP. SEV. dial. 1, 27, 6 nimium . . . -m alias res agentes consumimus tempus.

2 *i. q.* iamdiu, iampridem, *ex multo tempore (etiam de praes. q. d. historico, cf. l. 22. 23; plura ex A 2 huc referri possunt, cf. p. 2176, 42. 50. 52)*: **a** *c. indic. vel part.* praes. (*cf. p. 2178, 6*): PLAVT. Mil. 406 -m edepol planum est id quidem. CIC. Att. 4, 5, 1 -m enim circumrodo, quod devorandum est. SEN. nat. 2, 59, 1 intellego, quid -m desideres, quid efflagites. VAL. FL. 8, 378 hac -m Minyae Pagasaeaque puppis in statione manent. STAT. Theb. 2, 103 ingentia -m acta vocant. 2, 410 illi (*Eteocli*) tacito sub pectore -m ignea corda fremunt. 5, 241 -m . . . agit versans secum. IVV. 3, 129 -m vigilantibus orbis (APVL. met. 4, 10). 10, 333 -m sedet illa parato flammeolo. APVL. apol. 7 vidi ego -m vix risum quosdam tenentes. PANEG. 12 (2), 7, 1 -m, ut video, dedignaris hanc gloriam. AVSON. 163, 13 grassantis -m fortunae tela. 288, 1 -m celebrari Gallia gestit. 469, 17 parant erumpere -m carmina. CLAVD. 3, 137 notissima -m tecta petens. 20, 144 quid -m inflare moraris . . ., Bellona, tubam? COD. Theod. 8, 8, 1 (= 11, 7, 10) die solis, qui -m faustus habetur. PROSP. vocat. gent. 1, 1 difficilis -m vertitur quaestio. MARCELL. chron. II p. 103, 530 -m Getis Illyricum discursantibus. CARM. epigr. 2261 (= INSCR. christ. Diehl 4831[A]) ⟨cinis ossua⟩ -m su⟨nt⟩ (*suppl. Engstr.*). *c.* adi. (*cf. p. 2178, 83*): STAT. Theb. 5, 684 irrita (*i. quae frustra coluntur*) -m templa Iovis. 10, 177 magnis . . . -m cladibus aeger. CLAVD. 8, 144 -m taciti . . . Delphi. 17, 174 agrestem -m me. 26, 626 invicto -m . . . marito. DRAC. laud. dei 1, 643 mortua . . . lumina -m *caeci*. **b** *c.* temporibus praeteritis (*vel part., cf. p. 2179, 12*): LIV. 24, 39, 4 milites intenti -m ac parati. SIL. 12, 745 non sperata . . . -m . . . gaudia. STAT. Theb. 2, 687 absentes cui -m vincere Thebas adnuimus. 5, 584 -m nimbique hiemesque coibant, ni minor ira deo. APVL. apol. 30 ni . . . -m animadvertissem. flor. 9 p. 38. AVIEN. ora 134 Celtarum manu crebrisque -m proeliis vacuata (vacua arva *Wernsdorf*) sunt (*sc. terra Ligurum*). AVSON. 256, 2 in quorum regna . . . -m Romana potentia cessit. 418, 45 stulte -m spatiosa locutus. 450, 1. 451, 1 SYMM. epist. 1, 98. AMM. 16, 12, 58 navigiis -m paratis. *al.* HIER. epist. 1, 13, 2 -m superiecta humus (*postea* ossa iam condita). HIER. Victorin. Petav. apoc. 20, 2 sanctorum, qui -m quieverant, corpora. CLAVD. 5, 346 tegeret ceu purpura -m corpus. 28, 422 conspecta . . . -m ora. rapt. Pros. 214. carm. min. 25, 56 equidem -m te . . . mirabar, quod . . . secura maneres coniugii. PROSP. chron. 2, 746. 747. MARCELL. chron. II p. 97, 511 tomum sanctorum patrum . . . sancta -m subscriptione roboratum. DRAC. Romul. 8, 495 -m flammiger ales . . . medullas . . . usserat. 8, 532 quae sit tua . . . origo, . . . -m cognovimus omnes. CORP. XII 5336 (*Narbone, saec. V*) coep(it) depon(ere) pariet(em) eccl(esiae) dud(um) exustae. *nota* -m cum (*cf. p. 2176, 19. 2179, 73*): APVL. apol. 48 -m enim, cum haec agitarentur . . ., quaesisti. 63 -m ergo, cum audirem . . ., iussi.

c *singulariter i. q.* 'iam' (*cf. p. 2180, 48*): APVL. met. 6, 26 comitibus adscitis, qui vulnerati remanserant, -m recurrunt.

II iamdūdum: *in codd. saepe scribitur* iand-, *ex gr.* PLAVT. Cas. 803 Cist. 508 Poen. 318. 1161 Pseud. 1148 *A*, Trin. 812 *B*, TER. Phorm. 471 *al. Bemb.*, VERG. Aen. 1, 580 *M*, 9, 184 *MP*, FRONTO p. 63, 1 N., *al.; in inscr.*: DECRET. centon. Ostr. (Corp. XI 5750, 12 *a. 260*; *periit*) Iandudum. decur. Paest. Gent. (CORP. X 476, *a. 337*) iandudum (*at* X 477 [*a. 347*] iamdudum). INSCR. Rev. archéol. 10, 1907, 485 n. 237, 11 (*Numidia, aet. Valent.*) iandu⟨dum⟩. *contra* iamd-: DECRET. fabr. Volsin. (Corp. XI 2702 *a. 224*) 7 DECRET. patron. Naunit. (Corp. IX 10 *a. 341*) 7 Corp. VIII 15 881, 5 CARM. epigr. 712, 18 (*s. VI*). 1365, 7 (*a. 506*) *al. ceterum cum neque ex codd. neque ex edd. semper satis clare appareat, utrum duae an una vox habenda sit, infra separatim* iam -m *scripsi. nota hyperbaton*: AVSON. 201, 7 iam mihi cognata -m inter memoratus nomina. -m iam: PLAVT. Mil. 1028 MAXIM. eleg. 1, 157. non iam -m: PLAVT. Poen. 318. CHAR. gramm. I 187, 27 (p. 243, 2 B.) iam tum inde iamdudum (*inter adverbia temporis infinita*). CAPER gramm. VII 98, 9 (= ISID. diff. 1, 480) quamdudum interrogantis est, iam -m respondentis. GLOSS.[L] II Phil. IA 16 ἤδη πάλαι. III Abstr. IA 11/2 iam olim: ante paululum, iamdudum: iampridem ante hoc (*immo* iamdudum . . . iam olim *etc.*). V Abba IA 12 iam ante, paulo ante.

A *i. q.* iamdiu, pridem (*perraro alibi praeter* PLAVT. [*cf.* CIC. de orat. 1, 206 *p. 2179, 31*] *legitur de tempore paulo ante peracto, quod quidem animo dicentis longum videtur, cf.*: TERT. anim. 37 societatem carnis atque animae iam -m [*i. modo iam, antea, cf. p. 2179, 78*] commendavimus [*opp.* nunc]. *nota lusum*: PLAVT. Amph. 692 *sq.* -m? quam -m istuc factum est? :: temptas: iam -m, modo :: qui istuc potis est fieri, quaeso, ut dicis: iam -m, modo? *cf.* TER. Eun. 734 anne abiit iam a milite? :: iam -m, aetatem):

1 *c. ind. (vel coni. vel infin. vel part.)* praes. (*etiam de praes. q. d. historico, cf. ex gr. l. 59. 61. 63. 64*): ENN. scaen. 47 iam -m . . . animus atque aures avent. PLAVT. Amph. 618 Sosia ille, quem iam -m dico (*cf.* Cas. 368 fabulor. CIC. Verr. II 3, 83 loquor [de orat. 1, 171]). Asin. 741 iam -m est intus. Bacch. 109 iam -m . . . te sequor. 890 sentio. Cas. 540 quae iam -m . . . exspectat domi (Merc. 556 Poen. 12 TER. Haut. 409 Eun. 917 VARRO rust. 1, 56, 1 CIC. de orat. 2, 26 BOETH. cons. 3, 9 p. 70, 93. 4, 6 p. 115, 196). Cas. 414 cor . . . iam -m salit. 803 mihi . . . iam -m intestina murmurant. Cist. 508 scis iam -m omnem meam sententiam (Mil. 580 APVL. Socr. p. 111). Merc. 138 iam -m sputo sanguinem. 617. Poen. 1161 iam -m equidem cupio (VAL. FL. 7, 299. *cf.* PLAVT. Mil. 1398 gestit. AFRAN. com. 197 studeo. SVLP. SEV. dial. 1, 26, 7 desidero). Pseud. 1215. Rud. 1030 iam -m fero *condicionem* (CIC. Sulla 46 OPTAT. 1, 18 p. 20, 10). Stich. 344 iam -m . . . patior (*cf.* VAL. FL. 7, 243 perpetior). Trin. 812 iam -m ebriust. 1000. TER. Hec. 336 nescio quid iam -m audio hic tumultuari (Phorm. 289 TVRPIL. com. 24 MART. 6, 42, 23. *cf.* HOR. sat. 2, 7, 1 ausculto). Haut. 171 iam -m domi praesto apud me esse aiunt. 882 iam -m gnatus cessat. Phorm. 471 te . . . incusamus. Eun. 448 iam -m te amat *eqs.* (DON. *ad l.*: vel nimium et valde [*cf.* SERV. Aen. 4, 1] vel iam pridem. SCHOL. Ter. p. 59, 26). 743 iam -m hic adsum. 816 iam -m animus est in patinis. Ad. 401 iam -m aliquid ruri agere arbitror. CAECIL. com. 13 iam -m depopulat macellum. ACC. trag. 682 repudio eiecta ab Argis iam -m exulo. CIC. Verr. II 2, 108 iam -m omnibus istius improbitatem perspicuam esse confido. II 2, 157 iam -m . . . mihi nimium tenuiter . . . argumenta colligere videor (VERG. Aen. 12, 217 VAL. MAX. 4, 8, 4 APVL. met. 11, 26). II 3, 58 genera iam -m innumerabilium iniuriarum . . . profero. II 4, 35 iam -m ego erro, qui *eqs.* II 4, 46 iactat se iam -m de Calidio. II 4, 109 iam -m vereor, ne *eqs.* Cluent. 63 vocat me (Sest. 13). Catil. 1, 12 quod te iam -m hortor. Flacc. 23 id quod iam -m facio. Cael. 69 percipitis animis . . . iam -m, quid velim . . . dicere. de orat. 2, 152 a quo . . . homine iam -m . . . non aberrat oratio tua. Brut. 244 de faece . . . hauris idque iam -m. orat. 55 quem (*sc. perfectum oratorem*) iam -m nostra indicat oratio. rep. 2, 67 iam -m quaero (SEN. dial. 9, 2, 1 STAT. silv. 1, 2, 237. 2, 1, 36. *cf.* COLVM. 3, 7, 1 te requirere [BVC. Eins. 1, 1 FRONTO p. 63, 1 N.]). Lael. 65 quam iam -m tracto constantiam (82). Att. 3, 23, 4 iam -m pudet tam multa scribere. 7, 7, 7 ἐμπολιτεύομαί σοι iam -m, et facerem diutius, nisi *eqs.* epist. 3, 12, 3. VERG. Aen. 4, 362 talia dicentem iam -m (SERV. *ad l.*: ab initio orationis) aversa tuetur (VAL. FL. 6, 588. *cf.* OV. met. 9, 27 spectat. STAT. Theb. 3, 218 prospectans. 7, 723 aspicit. Ach. 1, 126 lustrat. 1, 514 circumfert lumina. *cf. l. 32. 50*). 5, 27 sic poscere ventos iam -m . . . cerno. 9, 184 pugnam . . . iam -m . . . mens agitat. 11, 836. HOR. sat. 1, 9, 15 iam -m video, sed nil agis (STAT. Theb. 8, 582 AVG. c. ac. 2, 7, 19 p. 37, 10). carm. 3, 29, 5 tibi . . . merum . . . iam -m apud me est. epist. 1, 5, 7 splendet focus . . . tibi. OV. epist. 15, 13 iam -m gratumst. met. 4, 405. 7, 677 iam -m dubito. 7, 772 iam -m vincula pugnat exuere. LIV. 32, 33, 10 iam -m se reticere. MANIL. 5, 356 sibi non aegrum (-os *v. l.*) iam -m credere corpus. SEN. Herc. f. 1279 iam -m mihi monstrum . . . oberrat. CVRT. 9, 2, 30 surdas iam -m aures pulso. LVCAN. 5, 423 iam -m nubes . . . perdimus. PERS. 3, 6. PETRON. 61, 3 iam -m gaudimonio dissilio. CALP. ecl. 1, 89. 3, 40 iam -m meditor. 4, 6 carmina . . . volvimus. VAL. FL. 1, 227. 5, 520 iam -m fremit. 7, 237 illa (*Medea*) deae contra iam -m spernere voces (*inf. hist.*). SIL. 2, 462 sedet acta medullis iam -m . . . pestis. 11, 330. 372 duras iam -m exercet curas. 11, 487. STAT. Theb. 1, 77 reges insultant. 3, 322. 6, 826 iam -m variae laudes . . . Tydea . . . angunt (*cf. l. 72*). 8, 80 *Plutoni* iam -m regia tristis attremit oranti. 9, 718. 788 ardet. 10, 666 bacchatur. Ach. 1, 750 rumor . . . perstrepit. MART. 5, 19, 17 rides. IVV. 3, 317 mulio . . . adnuit. TAC. dial. 16 manifestus est *Aper* iam -m in contrarium accingi. PLIN. paneg. 56, 1 adnotasse vos credo . . . iam -m me non eligere, quae referam. SVET. Iul. 81, 4 frequentes et iam -m opperientes *senatores* (*cf.* APVL. met. 10, 20 praestolantem). APVL. met. 8, 25 contra me velitaris iocis. apol. 59 dico Crassum iam -m ebrium stertere. 101 mihi iam -m satis est, si *eqs.* MIN. FEL. 4, 3 iam -m me Octavi . . . acriter angit et remordet oratio. TERT. adv. Marc. 4, 14 p. 460, 25 TER. MAVR. 1843. LACT. inst. 4, 15, 5 quo iam -m festinat oratio. AVSON. 298, 1 iam -m condemno silentia. 410, 5. 419, 37 succumbo materiae. AMM. 21, 5, 2 iam -m . . . vos aestimo . . . hoc opperiri consilium. 26, 9, 4 PAVLA Hier. epist. 46, 4, 1. AVG. c. ac. 2, 8, 20 p. 38, 5 quem te iam -m non frustra formidare arbitremur. SVLP. SEV. dial. 2, 7, 1 admiror. COD. Theod. gest. in sen. 7 (*a. 438*) quos iam -m huic officio inservire praeter culpam probamus. 2, 6, 3 (*a. 321*) iam -m legibus continetur. 6, 36, 1 (*a. 320* = COD. Iust. 12, 30, 1 pr.) quos edicti nostri iam -m certa privilegia superfundunt. 8, 5, 5 (*a. 354*) iam -m . . . iussa existunt (*postea* ante placuerat). PAVL. PELL. 68. 604. *c.* adi. vel partic. loco adi. (*cf. supra l. 21. 30. 52. 66 et p. 2177, 35*): CATVLL. 64, 374 de datur

[*Hofmann*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cupido iam -m nupta marito (*aliter Friedrich et Kroll ad l., cf. p. 2180, 8*). VERG. Aen. 4, 1 regina gravi iam -m saucia cura. OV. met. 8, 74 succensa cupidine. VAL. FL. 3, 628 studiis iam -m freta iuventus. 3, 676 turbidus aestu. STAT. Theb. 7, 227 nuntius, attonitas iam -m Eteoclis ad aures explorata ferens (*nisi potius c. verbo iung.*). APVL. met. 1, 6 faciem ... iam -m punicantem prae pudore. 9, 26 iam -m procax ... mulier. 11, 6 pessimae mihique detestabilis iam -m beluae. 11, 19 sacris suis me iam -m destinatum (*opp.* nunc. *cf.* 11, 21). AVSON. 322, 96 patrio iam -m nomine clarus. VEG. mil. 4, 31 iam -m pacato mari. PAVL. PELL. 492 iam -m cunctis affectibus expers.

2 *c. temporibus praeteritis* (*vel c. part. vel inf. perf.; cf. p. 2177, 39*): PLAVT. Amph. 491 ut iam -m dixi (Epid. 408 Trin. 923 TER. Hec. 722 *opp.* nunc. CIC. Verr. II 2, 128 part. 48). 624 vigilantem ille me iam -m vigilans pugnis contudit. Asin. 486 ei nunciam ..., iam -m quo volebas. Bacch. 1054 scivi ego iam -m *eqs.* Merc. 953 audin tu? :: iam -m audivi (TER. Andr. 228 [*inepte dubitat de distinctione* DON. *ad l.*]. Ov. fast. 3, 507 SVLP. SEV. dial. 1, 24, 1). Men. 419 iam -m, mulier, tibi ... adversabar. Mil. 1028 tibi uti -m iam demonstravi. 1301 iam -m res paratast. 1429 Philocomasium iam profecta est? dic mihi :: iam -m. Poen. 318 non iam -m ante lucem ad aedem Veneris venimus. Pseud. 1148 iam -m, si des, porrexi manum. Stich. 743 iam -m ... exissem ... foras, nisi *eqs.* TER. Andr. 948 iam -m res redduxit me ipsa in gratiam. Haut. 230 iam -m scio venissent. 758 te mihi ... iam -m optabam dari (*cf.* VERG. Aen. 1, 580 ardebant. PETRON. 10, 7 cupiebam). Ad. 517 ain patrem hinc abisse rus? :: iam -m. AFRAN. com. 18 iam -m ... degulasse oportuit (*cf.* LYGD. 6, 63 debueram [SEN. dial. 9, 8, 6 TERT. adv. Marc. 3, 4 p. 381, 1 *opp.* nondum]). POMPON. Atell. 10 lavi iam -m manus. CIC. Verr. II 3, 143 qui hoc non iam -m statuerit et iudicarit. de orat. 1, 206 ex quibus unum libellum sibi excidisse iam -m questus est (*i. 'antea', cf.* 1, 94. *v. p. 2177, 83*). VERG. Aen. 5, 513. 8, 153 ille os ... iam -m et totum lustrabat lumine corpus (*cf.* STAT. Theb. 9, 821 viderat). OV. met. 3, 656 iam -m flebam. 8, 867 nemo iam -m litore in isto ... constitit. LVCAN. 2, 524 iam -m moriture (*i. 'cui iam diu destinatum fuit mori'*). PETRON. 39, 8. 54, 3 puer ... circumibat iam -m pedes nostros. 72, 9. CALP. ecl. 3, 5 dubitavi. PLIN. nat. 23, 41 somno ... ac securitatibus iam -m hoc fuit (*sc. vinum bibere*). VAL. FL. 7, 292 torserat illa *Medea* ... lumina. 7, 489. SIL. 2, 328 coquebat iam -m ... iras. 6, 294. 11, 544. STAT. Theb. 6, 491 promissos iam -m ... honores. 11, 457 sedebat. Ach. 1, 245. 842. PLIN. epist. 5, 6, 40 vitassem iam -m, ne *eqs.* paneg. 52, 1. CALP. decl. 15 consecrata iam -m arma. FRONTO p. 207, 18 N. postremam *vigiliam* iam -m expergitus opperiri. GAIVS inst. 3, 16 iam -m ... placuit in capita dividendam esse hereditatem (COD. Iust. 1, 13, 1 [*a. 316*]. 2, 39, 1 [*a. 238, syn.* iampridem] *al.*). VLP. dig. 24, 1, 5 pr. iam -m perfectam donationem, hoc est ante nuptias. APVL. met. 2, 10 pereo ..., immo iam -m perii, nisi tu propitiaris. 2, 28. 5, 13. 6, 31 decreveritis. 7, 4. 8, 22. 9, 6. 11, 27. flor. 14 p. 48. TERT. nat. 1, 16 illic iam -m ... poenas dabant. pall. 4. EDICT. de temp. accus. (Bruns font.⁷ 78) A 15 (*s. III?*) iam ⟨dudum *suppl. Mitteis*⟩ id obtinendum fuit. PANEG. 10 (4), 8, 2 iam -m ... pervideras *eqs.* 10 (4), 27, 2 quo iam -m contenta veniebat *oratio*. 11 (3), 9, 2 iam -m aquarum ductibus pessumdatis. PORPH. Hor. carm. 1, 9, 16. 3, 20, 10. TREB. trig. tyr. 12, 7 divitiae me iam -m ab usu militiae retraxerunt. LACT. mort. pers. 31, 2. 36, 6. DECRET. decur. Paest. Gent. (Corp. X 476) honorem ... optulimus (477. DECRET. patron. Naunit. [Corp. IX 10] 7 *syn.* iampridem. *cf.* DECRET. fabr. Volsin. [Corp. XI 2702] 7 beneficia ... in nos conlata). CHALC. comm. 254. 348. 353. OPTAT. 2, 17 p. 51, 16 qui vos iam -m redire iusserat (COD. Theod. 1, 5, 13 [*a. 400, opp.* nunc]. NOVELL. Iust. 111 pr.). AVSON. 400, 3. AMM. 26, 6, 17 sepulta iam -m negotia. CLAVD. DON. Aen. 3, 663 p. 348, 7 inflicta iam -m caecitas. MART. CAP. 8, 804 MARCELL. chron. II p. 102, 527 COD. Theod. 7, 22, 4 (*a. 332*) iam -m sanximus. 9, 1, 19 pr. (*a. 423* = COD. Iust. 9, 2, 17) ordinem iam -m legibus institutum. 10, 10, 20 (*a. 392*) lata sunt. 11, 19, 3 (*a. 334* = COD. Iust. 4, 20, 9) praecepimus (11, 36, 13 *a. 358*). 16, 5, 52 pr. (*a. 412*) definita sunt (COD. Iust. 5, 17, 10 *a. 528 al.*). 16, 5, 52, 5 (*a. 412*) statuimus (*cf.* 12, 1, 181 pr. [*a. 416*]. COD. Iust. 3, 22, 5 *a. 294*). COD. Iust. 5, 42, 4 (*a. 294*) obtinuit. 12, 19, 8 (*a. 443/4?*) praestitis ... privilegiis. *al.* CORP. VIII 15881, 5 simulacrum, quod iam -m a latronibus fuerat ... sublatum. CARM. epigr. 712, 18 (= INSCR. christ. Diehl 1644 *s. VI*). 1365, 7 (= Diehl 46 *a. 506*). iam -m, quom (*cf. p. 2176, 19*): PLAVT. Asin. 890. Trin. 1010. *nota:* CHALC. comm. 160 cum ... omnia iam -m (*sc. ab initio mundi*) decreta sint. *i. q. 'iam olim'*: CHALC. comm. 197 namque ego iam -m vixi puer et solida arbos (*cf. Carm. frg. Diog. Laërt. 8, 77* ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ γενόμην κοῦρός τε κόρη τε). *hinc saepius apud posteriores vi evanida particulae 'iam' i. fere q. 'olim' vel 'dudum, antea'* (*cf. supra p. 2177, 83*): DAMAS. epigr. 2, 1 iam -m Saulus ... meruit cognoscere lumen (*i. 'olim'*). OPTAT. 1, 11 p. 14, 6 quod iam -m ... didicerant. 2, 25 p. 61, 21 (*opp.* nunc). 3, 3 p. 78, 10. 3, 3 p. 80, 11 (*opp.* postea). 5, 4 p. 127, 13 (*opp.* modo, postea). 5, 8 p. 138, 23 (*opp.* hoc loco). 6, 1 p. 144, 2 (*opp.* modo). 7, 1 p. 163, 9 (*opp.* proxime). *al.* (iam pridem *semel tantum*, dudum *nusquam, ut videtur*). AVG. serm. 5, 6 hoc est quod dicebamus iam -m (*cf.* 5, 3. 22, 7, 7. 170, 8, 8 [*opp.* nunc]. in epist. Ioh. 4, 9). 51, 12, 19 (*opp.* nunc). in epist. Ioh. 7, 6 (*opp.* modo). ROMVL. fab. Aesop. ed. Thiele rec. gall. 59, 19 mulier ..., quae iam -m casta fuit, scelus utrumque admisit (rec. vet. prius). VICT. VIT. 2, 12 qui sese iam -m omnibus lenem ostenderat ..., coepit.

B *i. q. statim, ilico* (*simili contaminatione ortum, ut vid., atque* quin *seq. imperativo; inde a* VERG., *vix iam* CATVLL., *v. supra p. 2178, 84*):

1 *cum imperativo* (*cf.* GLOSS. quam primum. paulo ante, quam primo): VERG. Aen. 2, 103 si omnes uno ordine habetis Achivos, ... iam -m sumite poenas (*cf.* SERV. *ad l.*: 'quam primum' [1, 580: 'cito']. CLAVD. DON. *ad l.* p. 161, 11 DON. Ter. Andr. 228). OV. epist. 18, 118 iam -m pecca[s], si mea fata petis! 19, 80 iam -m dominae more venire iube! met. 11, 482 ardua iam -m demittite cornua! 13, 457 'utere iam -m generoso sanguine' dixit. SEN. Med. 191 vade veloci fuga monstrumque saevum horribile iam -m avehe. Oed. 80 profuge iam -m ocius. epist. 75, 7 iam -m gaude, si sufficis rebus. 84, 11 relinque ista iam -m. STAT. Theb. 1, 270 iam -m ab sedibus illis incipe.

2 *c. aliis modis*: VERG. georg. 1, 213 lini segetem ... tempus *est* humo tegere et iam -m incumbere aratris (SERV. *et* SCHOL. Verg. Veron. *ad l.*: quam primum). OV. ars 1, 317 dixit et ingenti iam -m de grege duci iussit *vaccam Pasiphaë*. 2, 457 candida iam -m cingantur colla lacertis. 3, 679 iam -m persuasus erit. met. 2, 843 dixit et expulsi iam -m monte iuvenci litora iussa petunt. 6, 405. fast. 4, 207 ardua iam -m resonat tinnitibus Ide (*cf.* SEN. Tro. 65 iam -m sonet fatalis Ide). SEN. Herc. O. 320 saxa iam -m ac faces in te ferentur. clem. 1, 3, 5 iam -m dexteram flammis obicimus. epist. 17, 9 si necessitates ultimae inciderunt, iam -m exi⟨li⟩et *sapiens* e vita. 70, 26 quare ... non ... omne ludibrium iam -m effugio? LVCAN. 4, 545 nec plura locuto viscera non unus iam -m transigit ensis. CALP. ecl. 2, 97 reclude canalem et sine iam -m sitientes irriget hortos. VAL. FL. 3, 235 talibus insultans iam -m numine divae deficit (*cf.* 5, 428 iam deficit). 6, 456 iam -m prosilit altis diva toris. 6, 605. SIL. 1, 300 pandere iam -m portas et cedere vallo imperat. 1, 689 magister prospiciens signis venturum in carbasa Corum summo iam -m substringit lintea malo. 3, 329 imbelles iam -m annos praevertere saxo. 5, 499 corripit aeratam iam -m in bella bipennem ... Sychaeus (*vix c. partic. iungendum, cf. sub A 2 p. 2179, 41 al.*). 8, 37 tendat *Hannibal* iam -m in Iapyga campum. 9, 650 abrumpere cuncta iam -m cum luce libet. 10, 126 invadunt rabidi iam -m ... catuli. 11, 103 nonne exturbatos iam -m limine templi (*sc. Campanos legatos*) praecipites agis ad portas? 15, 353 ardentes attollere sese iam -m certant in equos. STAT. Theb. 6, 857 iam -m aetherias eadem reditura sub auras *cupressus*. 10, 604 ille coronatos iam -m amplectitur ignes.

C *singulariter neglecta fere vi adverbii* dudum *i. q. 'iam'* (*cf. p. 2177, 60*): PORPH. Hor. sat. 1, 6, 65 videtur hoc verum esse, ut nemo non in aliquo vitio sit constitutus, sed iam -m (actum *Pauly; 'das ist lange [längst] gut; ich bin lange zufrieden' similia sermonis cottidiani nostri propria confert Heraeus in plagulis*) bene est, si illud vitium sit par⟨v⟩um.

syn.: ad I A 2: aliquando, iampridem, olim, primitus. *ad II A*: ante, iampridem, prius. *opp.: ad I A*: nunc; postea. *ad II A*: modo, proxime, hoc loco, nunc; postea. *compos.*: perdudum (*v. p. 2177, 3*). *Hofmann.*

duella, -ae *f.* [*a* duo *derivatum, cf.* sextula. *Th.*] *de u vocali v. l. 63. i. q. unciae pars tertia*: LIB. de asse 15 p. 74, 21 unciae pars alia semuncia, alia -a *eqs. ibid.* p. 74, 24 -a tertia pars *est unciae*. 16 -a octo *continet scripulos* (EXC. metrol. chron. I p. 550 -a scrip. VIII. GLOSS.ᴸ V Abba DV 7). CARM. de pond. 23 sextula cum dupla est, veteres dixere -am (ISID. orig. 16, 25, 15 sextula bis assummata [*K*, assum(p)ta *al., cf. Linds. ad l.*] -am facit). METROL. p. 131, 13 *v v* -a (*cf. ibid. l. 9 v* sextula), VIII scripuli, id est tertia pars unciae, habens siliquas XLVIII.

dvellātor, -ōris *m. forma prisca vocis q. e.* bellator, *cf. vol. II 1805, 57.* PLAVT. Capt. 68 valete, iudices iustissimi domi dvellique (*v. vol. II 1822, 50*) -es optumi (*cf. vol. II 1806, 50*).

dvellicus, -a, -um. *antiqua forma vocabuli q. e.* bellicus, *cf. vol. II 1810, 73. 1812, 35. 79.*

duellio, -ōnis *m.* (*et f?*). *vox fortasse ex* perduellio *ficta; cf. L. Lange, Kl. Schriften II 367 sqq. de scriptura: in* GLOSS. *hic illic*: debellio, dellio, divellio (*v. p. 2181, 24*), duvellio, duelio. *de u vocalis natura*: EXPLAN. in Don. gramm. IV 521, 7 cum dicis -o, u consonans non est. **1** *m.* CHAR. gramm. p. 273, 23 B. per pro perquam ..., ut perduellio perquam duellio et plus quam hostis (*cf. Lindsay, Gloss.ᴸ IV p. 176 ad* 'perduellio'). GLOSS.ᴸ II Abav. DU 7 pugnator, belligerator. *sim. al.* II Philox. DE 554 d⟨u⟩elliones ἀντάρται, ἀκαθοσίωτοι, τύραννοι καὶ τυραννίδες. III Abol. DU 5 perditis (perditus? *Lindsay*; perduellis *ci. Nettleship*). *sim. al.* V Aa D 916 debellans pauperum (-o debellans. ⟨puellam⟩ puerperam *ci. Lindsay*). Abba DE 77 bellator. GLOSS. V 287, 62 rebellis, quia antiqui duellum bellum dicebant *eqs. cf. p. 2181, 24.* ? **2** *f.* (*e corruptela vocis*

[*Brandt*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

duellium *i.* duellum, *v. infra l. 39, vel per contaminationem hic vocis usus ortus videtur* [*'cf. etiam* perduellio *fem. i. rebellio'. Heraeus in plagulis*]): GLOSS.^{L} II Philox. DI 291 divellio: πόλεμος. 293 divelliones: πόλεμοι, ἁρπαγαί. *cf. etiam p. 2180, 80* τυραννίδες (*cf. l. 46*).

duellis, -is *m.* [*a* perduellis *tractum esse videtur. Th.*] *i. q. perduellis, hostis. de significatione*: GLOSS. V Abba DV 6 -bus: adversariis. Gloss.^{L} IV Plac. A 75 antiqui peregrinos et pari iure viventes ⟨hostes dicebant⟩ (*add. Mai, probavit Deuerling*), at eos quos (*ci. Deuerling*; adeo usque *codd.*) nunc hostes -es (perduelles *ci. Heraeus in plagulis*) appellabant. ARNOB. nat. 1, 16 p. 13, 8 si, ut in bellis accipiatur vulnus, ego dicor adferre fortunam, cur, -es cum pereant, laevum augurium non sum? *loco dubio*: AMM. 29, 5, 52 *populares suos* promptos ... ad -is (perduellis *edd.; cf.* 29, 5, 55 perduellem) favorem.

duellium *v.* duellum.

duello, -āre. *a* duellum. *cf. p. 2182, 5 sqq. et vol. II 1816, 81 sqq. i. q. singulari certamine congredi*: FVLG. Theb. p. 181, 26 -ant fratres (*sc. Eteocles et Polynices*). p. 185, 19 -ant fratres, id est avaritia et luxuria.

dvellum (duellum), -ī *n. vocis q. e.* bellum *forma prisca. cf. vol. II 1822, 33 sqq. de origine*: PAVL. FEST. Gloss.^{L} IV p. 176^{b} (p. 66 M.) *v. vol. II 1822, 74. ibid. alia, quibus adde*: SCHOL. Hor. epist. 1, 2, 7 dictum duellum, quod inter duas partes geratur. GLOSS. V 287, 62 antiqui -um bellum dicebant, eo quod generatur [*'geratur?' Heraeus in plagulis*] sibi contrarius a duobus (*sic*) partibus. *cf. etiam p. 2182, 6 sq. obsoletum esse testantur*: VARRO ling. 5, 73 Bellona a bello nunc, quae Duellona a -o. 7, 49 -um, id postea bellum. CIC. orat. 153 ut -um bellum ..., sic Duellium ... Bellium nominaverunt. QVINT. inst. 1, 4, 15 ex -o bellum. PRISC. gramm. III 497, 6 -um antiqui dicebant pro bellum. GLOSS.^{L} II Philox. DU 39 -um πόλεμος ἀρχαίως. *cf. etiam supra l. 24. de prosodia: bisyllabum*: PLAVT. Amph. 189 (*in versus octonarii initio, v. infra l. 56*). Asin. 559 (*ibid.*). Capt. 68. Truc. 483 (*v. infra l. 57*). TAB. triumph. Aemil. (*in initio versus Saturnii v. l. 68*). *cf. etiam p. 2180, 69. trisyllabum inde ab* ENN. ann. 168 (*l. 59*). *de formis*: debellum, devellum: LIV. 1, 32, 12 *cod. M* (de uello; *cf. A. Frigell, Collatio codd. Liv., Upsala Univ. Årsskrift 1878 p. 31 ad p. 34, 33*). CYPR. GALL. num. 576 *cod. A* (dev-). COMM. instr. 2, 10, 1 (deb- *in initio versus, v. l. 82*). GLOSS. duellium: PRISC. gramm. III 497, 6 *pars codd.* (*cf. adn. gloss. cod. L.*) NOT. Tir. 91, 55. GLOSS. *saepe.* diellium: GLOSS. *hic illic.* avellum (*?*): *v. infra l. 48 sqq. de notione* (*cf. L. Lange, Kl. Schriften II p. 354 sqq. et Stolz-Leumann p. 147*): SYNON. Cic. Gloss. I p. 82, 32 pugna bellum proelium -um dimicatio. GLOSS. bellum. pugna. πόλεμος *cf. etiam supra l. 23 sqq. 26 sqq. p. 2182, 6 sq. obscurius*: GLOSS.^{L} I Ansil. DU 79 -um: secundum bellum. GLOSS. IV 508, 30 -ium: pugnam, hostem. II 461, 7 τυραννίς -ium (*cf. supra l. 4*). *nota*: DIFF. gramm. suppl. p. 284, 4 inter bellum et avellum (*sic*) interest, quod *eqs.* (*v. vol. II 1822, 57 sqq.*). *legitur inde a* PLAVTO *et* ENNIO. *obsoletum Ciceronis aetate (cf. l. 26 sqq.) revocatur ab* HOR.; *inde maxime apud poetas in usu est, inprimis in fine versus heroici; apud* CIC. *et* LIV. *in locis antiquum sermonem reddentibus. post eos in sermone pedestri nonnisi de gladiatorum pugnis.* [*ex coni. Bergkii*: LVCR. 4, 968 degere -um; *cf. vol. II 1830, 8.*].

1 *i. q. bellum*: PLAVT. Amph. 189 legiones reveniunt domum -ó extíncto maximo. Asin. 559 quaé domí -íque mále fecisti (Capt. 68. *cf. vol. II 1822, 50 sqq.*). Truc. 483 manibus -a (-is *codd., corr. Gronov.*) praedicare soleo, haud in sermonibus. ENN. ann. 168 hos pestis necuit, pars occidit illa -is (*sic in fine versus heroici*: HOR. epist. 1, 2, 7 Graecia barbariae lento conlisa -o. OV. fast. 6, 201 hac sacrata die Tusco Bellona -o dicitur. STAT. Theb. 8, 684. 11, 282 illos ... aequa -i fors tulit ad manes. IVV. 1, 169 galeatum sero -i paenitet. CYPR. GALL. exod. 16 num. 9. 576 Ios. 413 iud. 25. 106. 396. 405. 465 IVVENC. 2, 620. AVSON. 322, 64 civili mixtum Mavorte -um. PRVD. psych. 21 dubia sub sorte -i. 575 MART. CAP. 6, 568. DRAC. Romul. 8, 344 sors cassa -i. laud. dei 370. Orest. 110. 388 vos sic minuit saevis Bellona -is. CORIPP. Ioh. 3, 305. *cf. etiam p. 2182, 2*). TAB. triumph. Aemil. (Frg. poet. Rom. ed. Morel p. 29; Liv. 40, 52, 5) -o magno dirimendo, regibus subigendis. CIC. leg. 2, 21 quique agent rem -i quique popularem. 2, 45 aes atque ferrum -i instrumenta, non fani. 3, 9 quando -um gravius, discordia civium escunt. *ibid. imperia* -a iusta iuste gerunto. HOR. carm. 3, 5, 38 (*verba Reguli*) *miles* pacem -o miscuit. 3, 14, 18 cadum Marsi memorem -i. 4, 15, 8 tua, Caesar, aetas ... vacuum -is Ianum ... clausit epist. 2, 1, 254 totum confecta -a per orbem. LIV. 1, 32, 12 puro pioque -o. 22, 10, 2 hisce -is, quod -um populo Romano cum Carthaginiensi est, quaeque -a cum Gallis sunt 23, 11, 2. 36, 2, 2 quod populus Romanus eo tempore -um iussisset esse cum rege Antiocho. 36, 2, 3. TERT. spect. 5 p. 7, 19 *ara* cum inscriptione eiusmodi: Consus consilio, Mars -o, Lares compito potentes (*carmen putavit Baehrens, Frg. poet. Rom. p. 56, 3; dubitavit Morel*). CYPR. GALL. exod. 530 gloria nobilis -i (*item in fine hendecasyllabi* SIDON. epist. 8, 9, 5 vers. 50). COMM. instr. 2, 10, 1 -um hostis subito ⟨ubi⟩ venit inundans (*cf. Weyman, Beitr. z. Gesch. d. lat. Poesie p. 11; Martin, Stud. z. Comm. p. 67*). AVIEN. ora 4, 258 proximorum ... pulsi -o varia quaesitum loca se protulere. *metaphorice* (*cf. vol. II 1828, 21 sqq.*): AVSON. 137, 5 *uxor* ut perpetuis dotata a matre -is arma in me tollit (*cf. Anth. Pal. 9, 168* ὡς παρὰ τῆς μητρὸς προῖκα λαβοῦσα μάχην).

2 *de gladiatorum certamine singulari* (*v. vol. II 1827, 49 sqq.* GLOSS.^{L} IV Plac. P 15 -um ... dicitur quasi duorum bellum. *sim. al.* GLOSS. V 452, 17 -um: duorum hominum bellum. *sim. al.*): HOR. epist. 2, 2, 98 (*de poetarum concertatione*) caedimur et totidem plagis consumimus hostem lento Samnites ad lumina prima -o. PS. QVINT. decl. exc. Monac. 9 p. 370, 1 pugnat cum gladiatore. ego tremens -um inspicio et singulos ictus, quos ille perferebat. TERT. spect. 11 p. 14, 5 per -um, per tubam in stadio circum aemulantur.

derivata: dvellator, dvellicus, duello, perduellio (*inde* duellio), perduellis (*inde* duellis), Due(l)lona.

duem, duim *sim. v.* do *p. 1659, 61 sqq.*

duenos *sive* **dvenos.** *vocis. q. e.* bonus *forma prisca. v. vol. II 2079, 24 (an nom. propr.? v. Onom. III 265, 67).* INSCR. Dueni Corp. I^{2} 4 duenos med feked. *ibid.* duenoi. *cf. Goldmann, Die Duenos-Inschrift, Heidelberg 1926, p. 120 sqq.* *Brandt.*

1. duī *v.* duo. **2. dvi-** *v.* bi- *et* du-.

dvicēnsus (-a, -um). [*a* dvi- bi- *et* censere. *Th.*] PAVL. FEST. Gloss.^{L} IV p. 176^{b} (p. 66 M.) -us dicebatur cum altero, id est cum filio, census. GLOSS.^{L} II Philox. DU 10 -us: XII tab. (*διταβ cod.*) δεύτερον ἀπο⟨γε⟩γραμμένος.

duidēns, dvīgae, duilanx *v.* bi-. *† Vollmer.*

? **duīnus,** -a, -um. GLOSS.^{L} II Philox. DU 6 dubinus δισσός (dubienus *Scaliger, v. s. v.* dubenus *p. 2072, 48*; duinus *i.* 'binus' *Heraeus. de singulari v. s. v.* bini *p. 1992, 81; sed cf.* VARRO ling. 8, 55 *ἀνὰ λόγον* si essent vocabula, ... a duobus duini, non bini diceretur [*sc. sed non dicitur*]). *Bulhart.*

duis *v.* bis. *nota* PAVL. FEST. Gloss.^{L} IV p. 176^{b} (p. 66 M.) 'duis' duas habet significationes; nam et pro δίς ponebatur et pro 'dederis'.

? **duīt**(ae, -arum). [*'graecum *δυῖται subest.' Heraeus in plagulis.*] PRVD. ham. praef. 37 Marcion ... docet duitas (*sic vel* duetas, dueta, deitas *codd.*) discrepare a spiritu *quod vix potest significare qui duos deos credunt, potius ipsos deos malum et bonum, quos Marcion finxerat.*

duitās, -ātis *f. a* duo. GLOSS. *δυάς vel δοιάς.* LABEO ap. Iavol. dig. 50, 16, 242, 3 quia 'vidua' sic dicta est quasi 'vecors, vesanus', qui 'sine corde aut sanitate' esset, 'viduam' dictam esse 'sine duitate'. CHALC. comm. 53 numerorum initia et principia sunt singularitas et -as. 286 ex hac -te una res significatur, alia intermittitur. 295. 307. *† Vollmer.*

? **dūlāria** *v.* duraria. **dulba** *v.* dolva.

dulcacidus, -a, -um [*a* dulcis *et* acidus, *cf. γλυκύπικρος vel ὀξύγλυκυς. Th.*] GLOSS.^{L} II Philox. DU 47 *ὀξύγλυκον* (*sic*). II 577, 38 ducicadus (*a*, dulcacides *b*) oximeli, melicratio (-to *b*). 263, 33 dulcatium *γλυκύπικρον*. 577, 37 ducadetum suurmil⟨s⟩c (*angl.*). SER. SAMM. 146 liquori. 600 sucis. 726 laticem. GLOSS.^{L} III Abstr. SA 25 sapa: ⟨va⟩ppa; quasi -um vinum. 281, 45. V 242, 25. 330, 34 (dulciatum). 394, 36. 481, 20. *v. etiam p. 2187, 21.*

[**dulcamārum** *olim legebatur* PLAVT. Cist. 70 *et* Pseud. 63 *pro* dulce amarum.]

dulcātor, -ōris *m.* [*a* dulcare. *Th.*] *qui dulcat*: PAVL. NOL. carm. 26, 237 *deus* -r fontis amari.

***dulcēdo,** -inis *f.* [*a* dulcis. *Th.*] dolc-: GLOSS.^{L} II Philox. DO 26. PRISC. gramm. II 122, 12 e longam ... habent ante 'do' ut ... 'dulcis, -o' (122, 18). GRAMM. suppl. 68, 32 'dulcis, -o' ... e paenultima producta (111, 5). *sed* dulcĭdini: CARM. cod. Petav. 7, 13. *in codd. saepe scribitur* -id-, *ex. gr.*: ANTH. 10, 24 *et* 113, 7 *A*, SER. SAMM. 145 *A*, NOVELL. Valent. 31, 5 *ΓΔ*, AMM. 24, 3, 13 *V*, CHIRON 53. 449 MARCELL. med. 29, 30 ENNOD. 2, 105 p. 319, 21 *B* VEN. FORT. carm. *passim*, NOT. Tir. 75, 13. *in codd. confunduntur* -o *et* dulcitudo: *v. p. 2184, 70. 2198, 31. 33. 35. 42. 44. de notione*: DIFF. ed. Beck p. 53, 39 inter -em et dulcitudinem et suavitatem: -o in gustu est, dulcitudo in animo; suavitatis (-tem?) multi dicunt idem esse, quod -o non est. GLOSS.^{L} II Philox. DO 26 ⟨ἡ⟩δύτης, εὐωδία (*σμοδ- cod.* [*'latet aliquid'. Heraeus in plagulis*]). DU 54 *γλυκύτης*. *legitur inde a* LAEV. *et* RHET. Her. *per totam latinitatem. pluralem adhibent*: LAEV. *p. 2184, 72.* VITR. *p. 2183, 79.* CHIRON *p. 2184, 68.* HIER. adv. Pelag. 1, 26. AVG. in psalm. 93, 25 *p. 2184, 59* MART. CAP. *p. 2184, 28 et 36.* ARNOB. ad Greg. 5.

I *proprie*: *de qualitate saporis*: **A** *rerum liquidarum*: **1** *abs.*: OV. met. 14, 275 qui ... sub hac (*sc. potionis a Circa mixtae*) lateant ... -e, sucos adicit. VITR. 8, 3, 7 *pars Himerae fluminis*, quod per terrae dulcem sucum percurrit, est infinita -e (*opp.* salsum saporem). SEN. epist. 109, 7 non esse in melle -em. COLVM. 9, 9, 6 familiari -e. LACT. inst. 5, 1, 14 (*in imagine*) -o acerbitatem saporis asperi ... occultat. PALLAD. 1, 37, 5 conficere (*opp.* amaritudo). HIL. myst. 1, 33, 3 ut amaritudinem *aquae* aboleret, ut -em gigneret. 1, 35, 2. HIL. Macc. 330 fontes -e prima. OPTAT. 6, 6 p. 154, 3 -o tua (*sc. aquae*) vexatur. VVLG. exod. 15, 25 *aquae* in -em versae sunt. Ioel 1, 5. RVFIN. hist. mon. 11 p. 430^{A} (*syn.* suavitas). PS. RVFIN.

[Lackenbacher]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in Am. 9, 6 (*opp.* salsedine). MACR. Sat. 7, 7, 15 in musto . . . sola -o est, suavitas nulla. 17. 7, 12, 38 APIC. 3, 62 quaedam. EVSTATH. Bas. hex. 3, 7 p. 898[C] saporem propriae -is. CLAVD. MAM. epist. p. 205, 8 *Attico melli* indita sunt medela, fortitudo, -o. 2 *c. gen. rei*: COLVM. 6, 17, 9 mellis (APVL. met. 2, 10 SER. SAMM. 145 ARNOB. nat. 4, 7 PS. PHOEBAD. fid. 3 p. 39[B]). PLIN. nat. 9, 128 aquae (CLAVD. DON. Aen. 1, 170 p. 39, 26). 12, 24 suci. FLOR. epit. 3, 3, 13 vini (*cf. infra l. 77*). PALLAD. 10, 11, 2 picis.

B *rerum solidarum sucum aliquem in se continentium*: 1 *abs.*: CVLEX 126 *lotos* nimia tenuit -e captos COLVM. 2, 2, 18 *solum* -e caret (*item de solo*: PLIN. nat. 18, 159). CELS. 1, 2, 9. COLVM. 11, 2, 68 quaedam genera uvarum numquam -em capiunt propter austeritatem nimiam. PLIN. nat. 25, 66 radix . . . amara cum quadam -e. PALLAD. 13, 4, 1 -o *hypomelidi* cum acuto sapore commixta est. VVLG. iud. 9, 11 EVSTATH. Bas. hex. 5, 7 p. 917[B]. 5, 8 p. 919[A] alia est . . . -is qualitas (γλυκύ) in uva, alia in malo. 2 *c. gen. rei* (*cf. infra l. 77*): COLVM. 2, 2, 14 soli (PALLAD. 1, 5, 2 *terrae*. 1, 5, 3). 3, 1, 3 fructus. 7, 10, 8 pabuli. VRAN. epist. 11 *favi*. ORIG. in Matth. 18, 53 *ficorum*.

C *rerum non accuratius definitarum*: PLIN. nat. 35, 102 traditur madidis lupinis vixisse, quoniam ⟨sic⟩ . . . et famem sustineret . . . nec sensūs nimia -e obstrueret. ARNOB. nat. 2, 50 neque . . . potis est . . . -o in amaritudine contineri. 7, 23 MAR. VICTORIN. verb. script. 2 HIER. tract. in Marc. p. 324, 4 epist. 31, 1. PAVLA Hier. epist. 46, 1, 3 *Marcellam* omni melle et -e dulciorem (DRAC. laud. dei 3, 22). MART. CAP. 4, 368 cogit . . . aliquid pati . . . -o gustantem. 370 CAEL. AVR. chron. 2, 7, 104 PRAEDEST. 1, 14 p. 591[C] BOETH. categ. 3 p. 246[A] herm. sec. 1, 2 p. 55, 16 CASSIOD. in psalm. 118, 103 ANTHIM. 3.

D *metonymice de re dulci*: ITALA cant. 5, 16 (Epiphan. in cant. ed. Foggini, Romae 1750 p. 68) guttur eius -o (φάρυγξ αὐτοῦ γλυκασμοί, VVLG. guttur illius suavissimum). VVLG. iud. 14, 14 de forti (*i. leone*) egressa est -o (ITALA cod. Lugd. dulce, *gr.* γλυκύ). Ioel 3, 18 (= Am. 9, 13) stillabunt montes -em.

II *translate*: A *i. q. suavitas, iucunditas*: 1 *absolute*: a *generatim*: CIC. fin. 2, 39 in ea voluptate, quae maxima -e sensum moveret. 114 cum omnes sensus -e omni quasi perfusi moverentur. 3, 1 -em corporis (*i. ad corpus pertinentem*) ex eave natam laetitiam. MVNAT. Ascon. Mil. p. 39, 7 St. ut, cum pusillum edissent -is, largiter acerbitatis devorarent. LVCR. 2, 971 fructum . . . -is almae (5, 1410 NICET. appell. p. 3, 5). VERG. georg. 1, 412 nescio qua . . . -e laeti (4, 55). OV. Pont. 1, 3, 35 nescio qua natale solum -e cunctos ducit. LIV. 2, 9, 2 satis libertatem ipsam habere -is. PLIN. nat. 7, 190 perdit . . . ista -o (*sc. puerilium delenimentorum, cf.* 189) credulitasque . . . praecipuum naturae bonum, mortem. STAT. silv. 3, 3, 205 talia dicentem genitor -e laeta audit. QVINT. inst. 1, 12, 19 nos haec ipsa -o longius duxit. VVLG. psalm. 20, 4 in benedictionibus -is (χρηστότητος. AVG. c. Pelag. 2, 9, 21). RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 139[A] gustum . . . desiderandae -is. BOETH. mus. 1, 1 p. 186, 27 *cantu* quandam insitam -em ex animo proferentes. b *speciatim*: *amoris* (*sim.*): LVCR. 3, 896 *nec nati* tacita pectus -e tangent. VERG. Aen. 11, 538 amor subita . . . animum -e movit. ARNOB. nat. 4, 7 *Perfica* obscenas . . . voluptates ad exitum perficit -e inoffensa procedere. CARM. adv. Marc. 1, 19 calida -e captos. DRAC. laud. dei 1, 365 -o recurrat cordibus innocuis. ENNOD. opusc. 2, 105 p. 319, 21 si quid -is ut pater debui. *cantus* (*cf. supra l. 50*), *sermonis, vocis* (*sim.*): OV. met. 5, 308 vana -e vulgus fallere. Pont. 3, 5, 13 *cum verba* nihil . . . e -e perdant. SEN. epist. 46, 1 *liber* -e me tenuit. PLIN. epist. 1, 16, 5 quantum *versibus* leporis, -is, amaritudinis, amoris. 3, 1, 7 mira *lyricis* -o, mira suavitas, mira hilaritas. 5, 8, 10 *historia* vi, amaritudine, instantia, *oratio* tractu et suavitate atque . . . -e placet. 6, 7, 3 GELL. 9, 9, 8. APVL. Socr. 17 p. 158 verba *Nestoris* -e affluere. ANTH. 113, 7 gemina (*vocis et lyrae*). AVSON. 407, 2 *floridus sermonis afflatus* testimonii pondus prohibet inesse -i. MACR. somn. 1, 1, 6 gravitate Socraticae -is. MART. CAP. 9, 905 aulicae . . . -is cantus. 906. VAL. CEM. hom. 6, 6 *sonus* -e sua amaritudinem fecit. CASSIOD. in psalm. praef. p. 11[A] *psalmorum*. *inde*: PLIN. epist. 6, 21, 5 *illi* non amaritudo, non -o, non lepos defuit. PANEG. 4 (9), 15, 2 tanta plectro fidibusque -o *est*. SCHOL. Germ. Sang. p. 151, 18 tantae . . . dicitur -is in modulando fuisse *Orpheus*. CORIPP. Ioh. 2, 25 admisce blanda -e Musam.

2 *c. gen. rei* (*aliter supra l. 38*): a *generatim*: CIC. ad Q. fr. 1, 2, 7 iracundiae (LIV. 9, 14, 13 irae. AVG. epist. 38, 2 iusti doloris). LIV. 1, 17, 3 libertatis (PLIN. epist. 8, 14, 3. OROS. hist. 6, 12, 4 sitiebat . . . suavissimam velut aquae gelidae -em libertatis). LIV. 1, 54, 10 privati commodi. 4, 12, 6 largitionis. 7 contionum et urbis. 5, 6, 15 potestatis. 5, 33, 2 -e frugum maximeque vini, nova tum voluptate. VITR. 2, 8, 12 humanitatis (VAL. MAX. 5, 1 ext. 6). 7 praef. 4 reges Attalici magnis philologiae -bus inducti. VELL. 2, 97, 3 morum. 2, 117, 4 pacis (AVG. civ. 19, 11 p. 372, 8 D.). VAL. MAX. 1, 8 ext. 2 *studiorum* (AMM. 18, 6, 20 HIER. epist. 60, 13, 3). CELS. 6, 6, 1[A] vitae (CARM. adv. Marc. 3, 261 HIER. hom. Orig. in Ezech. 12 p. 985 AVG. civ. 1, 9 p. 15, 7 D. POMER. 1, 21, 1. *cf. p. 2184, 79 sq.* ARNOB. nat. 7, 42 luminis [*opp.* acerbitatem mortis]. *cf. p. 2184, 80*). LVCAN. 10, 17 rerum. PLIN. nat. 10, 169 voluptatis (ARNOB. nat. 3, 26 AVG. in Rom. 42). STAT. Theb. 3, 448 pugnae. 10, 79 somni. TAC. Agr. 3 inertiae. ann. 1, 2 otii. 14, 33 loci. 15, 48 vitiorum (AVG. in Rom. 6 flagitiorum. POMER. 2, 1, 1 mali). HERM. vulg. sim. 10, 1, 3 saeculi huius. ARNOB. nat. 5, 35 spectaculi. HIL. myst. 1, 35, 2 fidei (RVFIN. Orig. in gen. 2, 3 p. 168[C]). AMM. 20, 4, 16 patriae. 20, 7, 1 promissorum (AVG. in psalm. 93, 25). 24, 3, 13 odoris. 27, 4, 14 aurae purioris. PS. RVFIN. in Ioel 3, 17/18 vindictae. AVG. civ. 21, 18 p. 524, 1 D. misericordiae divinae (21, 24 p. 535, 30 D.). in psalm. 3, 8 legis (APRING. in apoc. 1, 15 praeceptorum). in psalm. 118. serm. 22, 8 sapientiae. EPIST. pontif. 392 (Migne 50 p. 610[A]) simplicitatis. SALON. in prov. p. 978[A] regni caelestis (CARM. epigr. 1354 [= INSCR. christ. Diehl 3420], 7). POMER. 2, 19, 2 sanitatis amissae (*opp.* languoris amaritudo). GREG. M. in Ezech. 1, 5, 12 suavitatis. *cf. infra l. 36*. moral. 15, 13 mentis (CARM. epigr. 480, 7). 15, 20 divinitatis. *c. gen. gerund.* (*cf. p. 2185, 2 sqq.*): PLIN. nat. 8, 90 scabendi (11, 198; *cf. l. 65 sqq.*). 29, 18 sperandi. PLIN. epist. 2, 5, 13 tecum loquendi. CAEL. AVR. chron. 5, 2, 30 vacandi. POMER. 3, 23, 2 peccandi. b *speciatim*: *amoris* (*sim.*): LVCR. 4, 1059 Veneris. VAL. FL. 6, 663 saevae flammae. CYPR. eleem. 18 caritatis (AVG. anim. 3, 15, 23 PS. AVG. serm. 270, 1 *cf. infra l. 44*). AVG. in psalm. 30. enarr. 1, 20 amoris. POMER. 3, 9, 2 dilectionis (BENED. reg. prol. 100[b]). *cantus, sermonis, vocis* (*sim.*): CIC. carm. frg. 29, 4 vocum (*cf. Hom. Od. 12, 187* μελίγηρυν ἀπὸ στομάτων ὄπα. OV. met. 1, 709 TAC. ann. 14, 20 SOL. 5, 20 MARCELL. med. 29, 30). SEN. contr. 2, 1, 24 sententiae (contr. exc. 2, 1). suas. 1, 7 fabellarum (IVST. 4, 1, 17 fabulae). VELL. 1, 7, 1 carminum (APVL. apol. 9 MIN. FEL. 11, 9. MART. CAP. 9, 996 ad cantus carminumque -es). SEN. dial. 10, 4, 3 verborum (PELAG. in Rom. 3, 14 p. 31, 3 S. RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 93[D]. 95[B] VEN. FORT. carm. 3, 14, 17. 3, 15, 19 PS. PRIMAS. in Rom. p. 430[A] CAES. AREL. suggest. p. 304). SEN. epist. 90, 20 orationis. 105, 6 sermonis (HIER. hom. Orig. in Ezech. 12 p. 985. 986). 123, 9 cantuum (APVL. met. 5, 15 PORPH. Hor. carm. 2, 20, 1 PS. AVG. serm. ed. Mai 47, 2 MART. CAP. *v. l. 27*). PS. APVL. Ascl. 9 modorum. CENS. 13, 6 musicae. PACIAN. sim. carn. p. 131, 16 lectionis. AMM. 28, 1, 13 litterarum. MART. CAP. 9, 908 virginum chorus . . . omnes praecedentium suavitatum -es anteibat (*cf. supra l. 14*). CASSIOD. var. 1, 45, 6 cantilenae. inst. div. 3 p. 1115[A] eloquii. 21 p. 1135[D] dictorum. NICET. psalm. 5 cantionis. *inde*: RHET. Her. 4, 21, 29 (= QVINT. inst. 9, 3, 70) avium. OV. met. 11, 170 *staminum*. Pont. 1, 2, 119 linguae (DRAC. Orest. 326). IVVENC. praef. 10 Maronis. HYG. fab. 14 p. 48, 17 Sirenum. VVLG. Is. 24, 8 citharae. DRAC. Romul. 1, 16 oris. ISID. sent. 3, 7, 32 psallentis.

3 *c. gen. dei vel hominis* (*cf. l. 41 sq.*): AMM. 18, 5, 3 penatium. 31, 8, 8 caritatum (*i. carorum hominum*). SVLP. SEV. epist. app. 2, 2 liberorum. *apud Christianos de Christo et deo*: CYPR. zel. 17 amaritudo omnis . . . Christi -e leniatur (VEN. FORT. vita Radeg. 26, 63 femina pro Christi -e tot amara libenter excepit). AVG. civ. 21, 24 p. 534, 13 D. dei (*ibid.* p. 534, 26. 535, 9 agon. 9, 10). *pro gen. ponitur pronom. vel adiect.*: HIER. in psalm. 5 p. 15, 33 naturam tuae -is (*opp.* amaritudinem). VVLG. psalm. 30, 20 multitudo -is (χρηστότητος) tuae. AVG. civ. 21, 24 p. 534, 16 D. *al.* POMER. 2, 16, 3 divinae -is multitudo.

B *i. q. blandimentum, irritamentum*: 1 *fere abs.* (*acced. gen. subi. infra l. 57. 59. 72, gen. explic. infra l. 70*): CIC. leg. 1, 47 *naturā bona* -e hac et scabie carent. 2, 39 hac -e corruptelaque depravati. SEN. dial. 11, 10, 5 *cibos facit* pretiosos . . . non eximius sapor aut aliqua faucium -o. PLIN. nat. 8, 62 reliqua -e invitatas. ARNOB. nat. 7, 4 *deos* -is labili⟨s⟩ volucri titillatione mulceri. AVG. in psalm. 93, 25 contemptorem -um saeculi (NICET. appell. p. 4, 15). *inde abiit in has notiones*: a *fere i. q. concupiscentia, libido*: VAL. MAX. 7, 2 ext. 18 inutiliter . . . aliquid concupiscere . . . , exitio ea vicina -o est. PLIN. nat. 30, 10 affixisse animis eam -em (*cf.* 9 aviditas, rabies). TERT. adv. Val. 9 p. 187, 18 prae vi -is (*cf. supra* in desiderium . . . accendi, cupidine . . . uruntur) et laboris . . . dissolvi.

b *i. q. scabies, prurigo* (*cf. supra l. 16 et 55; Haupt, Opusc. 3, 314*): GRATT. 408 lacerum -e corpus persequitur scabies. APVL. apol. 50 perniciosa. AVSON. 108, 12 *donec* blandus letali solvat -e morbus. CHIRON 53 *uligines* quidam et -es vocant (VEG. mulom. 2, 52, 1). 449 -o . . . sequitur (VEG. mulom. 2, 79, 4). *in imagine*: FVLG. myth. 1 praef. p. 8, 11 *Calliope* poeticae proriginis -em (dulcitudinem *D*) sparsit. *metonymice i. q. hippomanes*: LAEV. carm. frg. 27 hinnientium -es.

2 *c. gen. rerum cupidinem moventium* (*interdum, sicut sub 1, abisse videtur in notionem concupiscentiae, libidinis*): CIC. Arch. 24 gloriae (VAL. MAX. 8, 14, 5. 8, 14 ext. 1). MAT. Cic. epist. 11, 28, 2 neque honoris neque pecuniae. LVCR. 6, 1266 aquarum (*cf. Thuc. 2, 52, 2* τοῦ ὕδατος ἐπιθυμίᾳ). OV. met. 11, 402 sanguinis. LIV. 2, 42, 1 agrariae legis (6). 2, 54, 5 consulatus. 9, 38, 2 praedae (TAC. Germ. 33 hist. 2, 7 IVST. 5, 5, 2. 32, 3, 12 CLAVD. 20, 318). VAL. MAX. 2, 6, 12 vitae (4, 7 ext. 1 SIL. 12, 301. *cf. p. 2183, 81 sqq.* SEN. Ag. 496 lucis. *cf. p. 2183, 84*. LVCAN. 9, 393 animae). SEN. dial. 4, 28, 5 urbanitatis. epist. 9, 17 ut aliarum nobis rerum innata -o est, sic amicitiae. 111, 5 *sophismata* -em quandam sui faciunt. SIL. 4, 422 caedum. 5, 589 laudis. IVV. 7, 39 famae (CARM. epigr. 1414 [= INSCR. christ. Diehl 1233], 3).

[Lackenbacher]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

IVST. 41, 3, 1 variae libidinis. HIL. in Matth. 17, 13 appositi sibi. AMM. 26, 2, 3 novitatis. 27, 12, 1 rapinarum. *c. gen. gerund.* (*cf. p. 2184, 15 sqq.*): PS. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16, 8 vivendi. LIV. 5, 13, 2 plebeios creandi. 6, 41, 11 praedandi (10, 2, 8). VAL. MAX. 9, 13, 3 retinendi spiritus. CELS. 5, 26, 10 in ventrem cubandi. CVRT. 6, 2, 2 perpotandi pervigilandique. 7, 5, 7 bibendi. PLIN. nat. 8, 222 furandi. AMM. 28, 2, 14 rapiendi.

C *i. q. comitas, bonitas, amor*: **1** *abs.*: HEGES. 5, 53, 1 p. 414 Vind. pietatis alienus, expers -is (VEN. FORT. carm. 3, 24, 1 pietate calens, blanda -e vernans). GREG. TVR. Franc. 6, 8 iudicibus ... -e profusa imperavit. VEN. FORT. carm. 3, 22ª, 5 tua quos -o replevit. 3, 29, 18. GREG. M. dial. 1, 3 *holera* cum magna -e praebuit. CARM. cod. Petav. 7, 13 culmen -i, non obstat pompa rigori. **2** *c. gen.*: *obi.*: MIN. FEL. 1, 1 mihi tanta -o et affectio hominis inhaesit. CYPR. Fort. 7 ne quis aliqua vel cupiditate rerum vel suorum -e retardetur. NOVELL. Valent. 31, 5 non -e filiorum, nulla lege prohibente. IVST. 12, 4, 4 laborem militiae molliorem fore -e uxorum. VITA Radeg. 2, 4 vicit -em coniugis. *subi.*: GREG. M. moral. 18, 15 qualibus verbis expressa est -o vocantis (*opp.* severitas). PASS. Paul. 1 quatenus ... ipsius -e et amicali colloquio ... frueretur.

D *metonymice de hominibus ipsis*: INSCR. christ. Diehl 297 (*a. 360*) Desiderio ... -i supremae. MACR. somn. 1, 1, 1 Eustachi fili, vitae mihi -o pariter et gloria. EPIST. imp. Theod. (Leo M. epist. 64) tuae ... -i (τῇ ... σῇ γλυκύτητι) hoc solum approbavimus intimandum. SIDON. epist. 6, 1, 4 vera, quia sancta, -o. RVRIC. epist. 1, 18. 2, 37 (*ad nepotes*) saluto ... -em vestram. ALC. AVIT. epist. 36 *bis*. GREG. M. epist. 7, 22 p. 464, 23. p. 465, 22. 7, 27 p. 472, 28. p. 474, 11. 9, 154. *adde*: HERM. Pal. sim. 9, 15, 3 (*nomen mulieris*) Dulcedo seculi (Ἀπάτη). *de deo*: AVG. conf. 1, 4^extr.^ deus meus, vita mea, -o mea sancta. 2, 1, 1 -o non fallax, -o felix et secura.

iuncturae selectae ad II A et B: **1** *verbales*: **a** *nomin.*: acescit: CASSIOD. in psalm. praef. p. 11ᴬ deest: PLIN. epist. 6, 21, 5. penetrat: VAL. MAX. 5, 1 ext. 6. capit: DRAC. Romul. 1, 16. celebrat: IVVENC. praef. 10. ducit: RHET. Her. 4, 21, 29 QVINT. inst. 1, 12, 19. 9, 3, 70. abducit: SEN. epist. 90, 20 CENS. 13, 6. educit: PACIAN. sim. carn. p. 131, 6. producit: SEN. suas. 1, 7. excitat: AMM. 26, 2, 3. flectit: VAL. MAX. 5, 1 ext. 6. inflammat: AVG. in psalm. 118 serm. 22, 8. invadit: LIV. 5, 13, 2. mollit: VAL. MAX. 5, 1 ext. 6 RVFIN. Orig. in gen. 2, 3 p. 168ᶜ. perdit: PLIN. nat. 7, 190. perfundit: AVG. civ. 19, 8 p. 368, 11 D. prolectat: NICET. psalm. 13 p. 81, 9. provehit: PLIN. epist. 2, 5, 13. stimulat: TAC. hist. 2, 7. subit: LIV. 2, 42, 1 TAC. Agr. 3. subrepit: SEN. contr. 2, 1, 24. tenet: POMER. 3, 23, 2. attinet: TAC. ann. 14, 33. retinet: AMM. 20, 4, 16. **b** *accus.*: abscondere: AVG. in psalm. 30 enarr. 1, 20. affigere: PLIN. nat. 30, 10. amare: AVG. civ. 1, 9 p. 15, 7 D. aperire: GREG. M. moral. 15, 13. audire: TAC. ann. 14, 20. concipere: AMM. 24, 3, 13. percipere: VAL. MAX. 1, 8 ext. 2 ARNOB. nat. 7, 42. desiderare: RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 139ᴬ. experiri: LIV. 1, 17, 3. exstinguere: VAL. MAX. 4, 7 ext. 1. facere: SEN. epist. 111, 5. habere: OPTAT. 3, 12 p. 101, 5 AVSON. 340, 1. exhibere: CYPR. eleem. 18. infundere: AVG. anim. 3, 15, 23. perfundi: CIC. fin. 2, 114. interpellare: LIV. 9, 14, 13. interserere: SIDON. epist. 4, 3, 4. minuere: PS. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16, 8. mirari: SOL. 5, 20. proferre: BOETH. mus. 1, 1 p. 186, 27. reservare: HIER. adv. Pelag. 1, 26. sentire: AVG. agon. 9, 10. sequi: AVG. in Rom. 6. sitire: OROS. hist. 6, 12, 4. vitare: AVG. doctr. christ. 4, 5, 8. **c** *abl.*: accendi: PLIN. epist. 8, 14, 3. succendi: IVV. 7, 39. afficere: IVV. 7, 84. reficere: VEN. FORT. carm. 3, 14, 17. capi: *v. p. 2183, 10.* CIC. carm. frg. 29, 4 MAT. Cic. epist. 11, 28, 2 OV. met. 1, 709. 11, 170 LIV. 3, 52, 9. 5, 6, 15. 5, 33, 2 LVCAN. 9, 393. 10, 17 STAT. Theb. 10, 79 ANTH. 113, 7 CARM. adv. Marc. 1, 19 POMER. 1, 21, 1 CARM. epigr. 1354, 7. 1414, 3. carere: VAL. MAX. 1, 8 ext. 2 PS. APVL. Ascl. 9. delectari: PS. AVG. serm. ed. Mai 47, 2. oblectare: MARCELL. med. 29, 30. ducere: OV. Pont. 1, 3, 35. induci: VITR. 7 praef. 4. egere: CLAVD. 17, 311. fallere: OV. met. 5, 308. farciri: CASSIOD. inst. div. 15 p. 1131ᴬ. flagrare: SIL. 5, 589. flecti: STAT. Theb. 3, 448. gaudere: VELL. 2, 117, 4. impinguari: SALON. in prov. p. 978ᴬ. illici: AMM. 18, 6, 20. 20, 7, 1. pellicere: TAC. ann. 1, 2. invitari: PLIN. nat. 8, 62. lacessere: SEN. benef. 5, 1, 1. movere: CIC. fin. 2, 39 VERG. Aen. 11, 538 ANTH. 10, 24. commoveri: CIC. Arch. 24. placere: PLIN. epist. 5, 8, 10. recreare: VEN. FORT. carm. 3, 15, 19. sollicitari: LIV. 2, 42, 6. tangere: LVCR. 3, 896. tangi: VAL. MAX. 8, 14, 5. tenere: SEN. epist. 46, 1. trahere: SEN. epist. 46, 1. trahi: VAL. FL. 6, 663. vinci: HYG. fab. 14 p. 48, 17 CARM. adv. Marc. 3, 261.

2 *nominales*: **a** *gen.*: affectus: GREG. M. moral. 5, 86. benedictio: VVLG. psalm. 20, 4 AVG. c. Pelag. 2, 9, 21. cantus: MART. CAP. 9, 905. fructus: *v. p. 2183, 40 sq.* gravitas: MACR. somn. 1, 1, 5. gustus: RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 139ᴬ. gutta: LVCR. 4, 1059. moenia: PS. RVFIN. in Am. 9, 11/12 p. 1103ᴰ. multitudo: VVLG. psalm. 30, 20. princeps: FERRAND. epist. 10. satietas: PS. HIL. dedic. eccl. p. 883ᴬ. sensus: ARNOB. nat. 7, 25. verba: GELL. 9, 9, 8. vis: TERT. adv. Val. 9 p. 187, 18. **b** *abl.*: asper: OV. met. 11, 402. laetus: VERG. georg. 1, 412. 4, 55.

3 *epitheta*: alma: LVCR. 2, 971. amara: CASSIOD. in psalm. 90, 3. aulica: MART. CAP. 9, 905. blanda: PLIN. nat. 29, 18 CORIPP. Ioh. 2, 25. calida: CARM. adv. Marc. 1, 19. digna: ARNOB. nat. 4, 23. divina: POMER. 2, 16, 3. evangelica: AVG. c. Faust. 12, 32. flagitiosa: ARNOB. nat. 5, 35. gloriosa: VAL. MAX. 8, 14 ext. 1. immoderata: VAL. MAX. 9, 13, 3. ineffabilis: AVG. civ. 7, 31 in epist. Ioh. 7, 1 in psalm. 85, 24. inenarrabilis: BENED. reg. prol. 100ᵇ. inoffensa: ARNOB. nat. 4, 7. insana: CVRT. 6, 2, 2. insita: BOETH. mus. 1, 1 p. 186, 27. interna: PS. HIL. dedic. eccl. p. 883ᴬ GREG. M. moral. 5, 86. laeta: STAT. silv. 3, 3, 205. magna: VITR. 4 praef. 4. maxima: CIC. fin. 2, 39 DRAC. Romul. 1, 16. mellita: APVL. met. 5, 15. mira: PLIN. nat. 9, 51 PLIN. epist. 3, 1, 7. mirabilis: CASSIOD. in psalm. praef. p. 11ᴬ. misera: CARM. adv. Marc. 3, 261. mollissima: VELL. 1, 7, 1. mortifera: PS. AVG. serm. ed. Mai 1, 2. 72, 2. nativa: GELL. 9, 9, 8. nimia: LVCR. 6, 1266. nota: CLAVD. 20, 318. paterna: CYPR. eleem. 18. perniciosa: AVG. in Rom. 6 doctr. christ. 4, 5, 8. plena: CYPR. eleem. 18. pretiosa: ARNOB. nat. 4, 23. propria: CASSIOD. inst. div. 15 p. 1131ᴬ. sancta: PS. HIL. dedic. eccl. p. 879ᴰ APRING. in apoc. 1, 15. secreta: AVG. civ. 21, 18 p. 524, 10 D. sempiterna: AVG. in psalm. 85, 24. Socratica: MACR. somn. 1, 1, 6. suavissima: OROS. hist. 6, 12, 4 ISID. sent. 3, 7, 32. subita: VERG. Aen. 11, 538. summa: VAL. MAX. 4, 3, 11. tacita: LVCR. 3, 896. tanta: LIV. 2, 54, 5. 6, 41, 11 SEN. Ag. 496 epist. 46, 1 CVRT. 7, 5, 7. *al.* tempestiva: SIDON. epist. 4, 3, 4. intempesta: STAT. Theb. 10, 79. vana: OV. met. 5, 308.

syn. et iuxta posita: *ad I*: suavitas. teneritudo (PALLAD. 3, 25, 3). *ad II A*: blanditiae (HIER. adv. Pelag. 1, 26). credulitas (PLIN. nat. 7, 190). gratia (PS. RVFIN. in Ioel 2, 19/20). hilaritas (PLIN. epist. 3, 1, 7). suavitas. voluptas (ARNOB. nat. 7, 25). *ad II B*: cupiditas (LIV. 2, 42, 1). corruptela. scabies. *ad II C*: affectio.

opp.: *ad I*: amaritudo. austeritas. salsedo. *ad II A*: acerbitas (MVNAT. Ascon. Mil. p. 39, 7 St. ARNOB. nat. 7, 42). amaritudo (PLIN. epist. 5, 8, 10 HIL. myst. 1, 35, 2 PELAG. in Rom. 3 p. 660ᴬ. *al.*). asperitas (GREG. M. moral. 15, 13). usus (CELS. 6, 6, 1ᴬ). *ad II B*: contemptus (VAL. MAX. 4, 7 ext. 1). *ad II C*: severitas. amaritudo (HIER. in Eph. 4, 31 p. 636).

dulcēsco (-īsco), -uī (-īvī *v. l. 52*), -ere [*a* dulcis. *Th.*]. *in codd. formae* -esco *et* -isco *promiscue habentur.* *legitur apud* CIC. SEN. trag. PLIN. nat. *scriptores recentioris aetatis.* NOT. Tir. 75, 14. [*loc. dub.*: ENNOD. dict. 26, 2 p. 502, 22 -it *B(?) Hartel*, dulce sit *L V b Vogel*, dulcessit *T*].

1 *intransitive*, *i. q. dulce fieri* (*subest hic illic notio dulciter sapiendi*): **a** *proprie*: CIC. Cato 53 *uva* primo est peracerba gustu, dein maturata -it (PLIN. nat. 14, 17 AMBR. hex. 3, 12, 52 CASSIOD. var. 12, 4, 4). SEN. Med. 213 palustribus ... maria -unt aquis (PLIN. nat. 2, 222. 3, 127). PLIN. nat. 14, 121 *vinum* (23, 39 AVG. gen. ad litt. 6, 13 p. 188, 13). 19, 85 *raphani*. 31, 70 aqua (PS. AVG. serm. 32, 4 ISID. ord. creat. 9, 3). 31, 85 *sal* pluvia -it. AMBR. Cain et Ab. 1, 5, 19 quo *melle* tuarum -at meatus faucium. epist. 41, 4 amaritudo (off. 3, 1, 6 inst. virg. 5, 34 [*in imagine*]. HEGES. 4, 17 p. 268 Vind.). hex. 5, 21, 70 *apiculae operatio* regibus pariter ac mediocribus aequali suavitate -it. PS. AMBR. serm. 20, 2 quae amarum stillabat vena -it. PAVL. NOL. carm. 17, 31 unda misso -uit (-ivit *B*) ligno. epist. 33, 2 (*in imagine*). EVSTATH. Bas. hex. 5, 8 p. 919ᴮ humor ... in quibusdam pomis allata maturitate -it (*gr.* ἀπογλυκανθῇ. *opp.* acescit, *gr.* ἀποξύνηται). FAVST. REI. epist. 6 p. 199, 6 (= 9 p. 214, 1) quicquid -it gustu. BOETH. herm. pr. 2, 14 p. 214, 8.

b *translate*: AMBR. in psalm. 118 serm. 13, 23 amara ... miti corda sermone -unt. PAVL. NOL. carm. 20, 155 -ere poenas. AVG. doctr. christ. 4, 7, 15 c. mend. 10, 24 p. 501, 4 c. Pelag. 2, 9, 21 in psalm. 85, 7. 103 serm. 2, 9. PS. AVG. serm. 189, 3 ut creator in corde -at. MART. CAP. 3, 261 l (*littera*) lingua palatoque -it. BOETH. cons. 3, 1, 14 *verba* (*opp.* mordeant). ENNOD. epist. 6, 20, 1 p. 160, 20 post migrationem cupita -unt. dict. 12, 10 p. 463, 25. VEREC. in cant. 5, 3 futura ... vita dum in anima -it et sapit. CASSIOD. in psalm. 104 div. 118, 18 gaudia. 118, 103 eloquia ... domini non in palato sapiunt, sed magis cum fuerint deglutita, -unt. GREG. M. in euang. 36, 9 p. 1272ᴬ is, cuius nobis amara fuerant praecepta, ... -it. *acced. dat.*: AVG. conf. 2, 1, 1 ut tu -as mihi, dulcedo non fallax. in psalm. 134, 9 ut *deus* nobis ... -at (146, 4). serm. Denis 21, 9 (coll. Morin p. 132, 33) -ere nobis vult *deus* bono nostro, non suo. PS. AVG. serm. 182, 5 -unt eis vilia. CASSIOD. in psalm. 32, 4 ut omnia nobis opera ... -erent. 48 concl. faciat *veritas* sensibus nostris -ere ..., quod praecipit.

2 *transitive* *i. q. dulce facere*: FVLG. Virg. cont. p. 85, 19 rancidam ... altioris salsuram ingenii iocundioris quolibet mellis sapore -as.

comp.: obdulcescere.

dulciāmen, -inis *n.* *a* dulcium, dulcia, *cf.* dulciamentum. GLOSS. III 615, 51 propoma id est omnia -a. V 380, 21 placentas -a. DIOSC. lat. 2, 49 -bus (*gr. 2, 72* πέμμασι). 4, 59 (*gr. 4, 63* μελιτώμασι καὶ ἰτρίοις). CAES. AREL. reg. virg. 12, 71 in festivitatibus maioribus ad prandium et ad cenam fercula addantur et recentes (*ita mscr.*; *videtur corruptum esse*; '*fort.* placentes *vulgariter* = placentae?' *Heraeus in plagulis*) de -a (*sic*) addendae sunt. NOT. Tir. 75, 15ª (dulciam̄).

[Lackenbacher]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dulciāmentum, -ī *n.* *a* dulcium, dulcia, *cf.* dulciamen. GLOSS. V 217, 31 libum genus -i.

dulciārius, -a, -um [*a* dulcium, dulcia. *Th.*]. *i. qui ad dulcia pertinet vel dulcia perficit*: MART. 14, 222 tit. pistor -us (APVL. met. 10, 13 FIRM. math. 8, 11, 3). AVG. mor. Manich. 2, 6, 41 de ... coquis et -is ministris. *inde subst. m.* dulciārius, -ī *i. q. pistor*: GLOSS. *γλυκεοπράτης. πλακουντάριος.* PORPH. Hor. sat. 2, 4, 47 opus -i. LAMPR. Heliog. 27, 3 TREB. Claud. 14, 11 VEG. mil. 1, 7. CORP. VI 9374 (= INSCR. christ. Diehl 626) locus Leopardi dulciari (VI 33854 = 627^{Diehl}) *subst. n.* dulciārium, -ī. GLOSS. *γλυκυπράτιον.*

dulciātus *v.* dulcacidus *p. 2182, 51.*

dulciculus, -a, -um [*a* dulcis, *deminutive. Th.*]. PRISC. gramm. II 105, 18 (*de deminutivorum formatione*) 'dulcis, ⟨dulci⟩, -us' et '-a, -um'. PLAVT. Poen. 390 (*in imagine*) huius -us caseus (*vers. om. A; sed* -us caseus *corrector in A superscr. versui 390a*). CIC. Tusc. 3, 46 -ae potionis. AVG. gen. ad litt. 12, 25 -o suco. *e coni.*: MARCELL. med. 20, 26 vino Falerno dulciclo (*Stangl, Heraeus*; dulci clo *trad.*, dulci Chio *Niedermann*).

dulcidus, -a, -um *a* dulcis. GLOSS. II 588, 62 passum ... fit -um (dulcacidum? *Goetz*) ut mel.

dulcifer, -a, -um *cf. c.* dulcis *et c.* ferre. ENN. ann. 264 fici -ae. PLAVT. Pseud. 1262 cantharum -um.

dulcifico, -āre [*cf. c.* dulcis *et c.* facere. *Th.*]. HIL. in psalm. 54, 13 in ... -ndo in populi cibum hordeo. PS. AVG. serm. 73, 2 oratio ... ieiunium -at.

dulcifluus, -a, -um [*a* dulcis *et* fluere. *Th.*]. *proprie*: DRAC. laud. dei 1, 166 fontibus. ANTH. 120, 4 aqua. *translate*: EVG. TOLET. carm. 34, 4 verbis. VEN. FORT. carm. 8, 19, 2 carmine. SERM. ed. Mai nov. patr. bibl. I p. 500 pater -e.

dulciloquus, -a, -um [*a* dulcis *et* loqui, *cf. γλυκυλόγος. Th.*]. APVL. carm. frg. 4 (apol. 9), 12 carmina nostra ... victa tuo -o calamo. PS. CATO Mus. 2 -is calamos Euterpe flatibus urget. AVG. conf. 4, 8, 13 libros. SIDON. epist. 8, 11, 3 vers. 21 *Orphei* -a ... arte.

dulcimodus, -a, -um [*a* dulcis *et* modus. *Th.*]. *i. qui dulcibus modis sonat*: PRVD. psych. 664 resultant ... -is virtutum carmina psalmis.

dulcinervis, -e [*a* dulcis *et* nervus. *Th.*]. *i. qui dulci nervo praeditus est*: MART. CAP. 9, 917 *Cupidinis* arcus ... -es.

dulciolum, -ī *n.* [*a* dulcia, dulcium. *Th.*]. *i. q. libum dulce*: APVL. met. 4, 27 mellitis -is ventrem saginare. *v. Onom.* Dulciola.

dulciōrelocus, -a, -um [*a* dulce ore loqui. *Th.*]. *de Nestore*: LAEV. carm. frg. 9 (Gell. 19, 7, 13) -us (dulcorelocus *L. Mueller*) iste.

dulcirādīx *litteris graecis scriptum apud* PS. DIOSC. Vind. 3, 5 p. 9, 16 *γλυκύρριζα· ... Ῥωμαῖοι δουλκιραδιξ. cf.* dulcis *p. 2189, 45 sq.*

***dulcis,** -e [*non facile separatur a gr. γλυκύς (γλεῦκος), cf. Ioh. Schmidt, Zeitschr. f. vergl. Sprachforsch. 25, 153. Armen.* khaṫçr '*dulcis, gratus*' *conferendum esse putat Scheftelowitz, Bezzenbergers Beitr. z. Kunde d. idg. Spr. 28, 290. Th.*]. *de formis* (*cf. Diehl, Inscr. christ. vol. III p. 518 sq.*): dolc- (*δολκ- v. l. 64*): CORP. X 2113. INSCR. Not. d. scavi 1888 p. 708 † (*superl. utrumque*). *δυλκ- v. infra l. 63.* dilc-: CORP. III 6611. INSCR. christ. Diehl 3575 (*superl. utrumque*). dulecisi *pro* dulcisimo (?): CORP. VIII 8585 (*cf. p. 1920*). dulicia *pro* dulcia: GLOSS. IV 605, 23. duc (*cf. Schuchardt, Vokal. d. Vulgärl. II 496. III 307; Seelmann, Aussprache d. Lat. p. 327. v. etiam l. 59. p. 2188, 19 sq.*): *gradu positivo: nom.* INSCR. christ. Diehl 2574. 4469 (*δουκις*). *gen.*: CORP. VIII 7580. *dat.* (?): CORP. IX 1806 (*e schedis; 'corrupta est tota'. Mo.*). *cf.* CORP. VI 21435 duic *pro* dulc(i). *acc.*: *v. p. 2194, 5.* *superl.* (*cf. suspensionem q. e.* duc.: INSCR. christ. Diehl 2858): CORP. VI 12006 (*δουκισμο*). 15104. INSCR. Not. d. scavi 1910 p. 11. Diehl 2544^{A}. 4648 (ducism-). INSCR. Marini Papiri diplom. p. 290 †. *graecis litteris scriptum* (*v. l. 57. 60*): CORP. VI 11933 (= INSCR. Sic. 1397. Diehl 1352^{A}; *contulit Henzen*) *δυλκισσιμω.* INSCR. christ. Diehl 4471 *δουλκισιμο* (*descr. De Rossi; falso δολκ- Marx, Hilfsb. p. 31 ex Osann, Syll. p. 486*). *decl.*. *nom. sing.* -es: INSCR. christ. Diehl 1451 (*Hisp., a. 485*). *cf. Diehlii indic. p. 518^{b} (adde 4318^{A}).* INSCR. christ. Leblant II 708 (*s. VI*). CORP. XIII 3558 (*in vase vitreo*). -e: INSCR. christ. Diehl 2543 adn. *voc.* -i: *ibid.* 897. *abl.* -e: TERT. scorp. 1 p. 147, 1 SORAN. p. 104, 20. 112, 11 APIC. 4, 181 APON. 8 p. 146 VEN. FORT. carm. 2, 2, 24. 2, 3, 4. 3, 7, 14. 7, 4, 27. *superl.*: -isim- (*v. supra l. 64, cf. etiam Onom. III 267, 63*) *saepius lapidibus insculptum, ex. gr.* CORP. IV 1261. VI 13066. VIII 20277 (= Carm. epigr. 1977 = INSCR. christ. Diehl 1570) *in acrostichide*: dulcisimae. X 2113. XIII 7122. *cf. Diehl, ind. p. 519^{a}.* -issem-: *v. ind. Diehl p. 519^{A}.* -issum-: CORP. XII 887. Diehl 815. -isum-: CORP. XII 3855. INSCR. Not. d. scavi 1923 p. 194. -ism- (*cf. supra l. 60. 61*): CORP. VI 13714. IX 6270. INSCR. christ. Silvagni 2543. *nota*: -essim-: Diehl 248. -esim-: Diehl 353. *e formis superlativi declinati*: *fem. gen.*: -aes: CORP. VI 34238. -ais: Diehl 3629. *gen. vel. dat.* -ai: CORP. VIII 9882. 21526. INSCR. christ. Rossi I n. 638. *de suspensionibus cf. Diehl, ind. p. 519. non christiana haec e schedis nostris addo*: d(ulcissim-): CORP. VI 35792. dul(ci): CORP. IV p. 226 ad n. 2610. V 8111, 1. 2 (*v. p. 2190, 13*). dul(cissim-): INSCR. Not. d. scavi 1920 p. 152 n. 47 (*iud.*). 1923 p. 415. 1927 p. 422 n. 142. dulc(issim-): INSCR. Not. d. scavi 1918 p. 130. 1920 p. 221. 1922 p. 140 n. 2. 1927 p. 425 n. 153^{a}. 1928 p. 194 n. 1 Bull. corr. hell. 47 p. 77 n. 38. dulcis(sim-): INSCR. Not. d. scavi 1922 p. 415 n. 37. dulciss(im-): INSCR. Not. d. scavi 1925 p. 256. Bull. corr. hell. 47 p. 79 n. 40. p. 93 n. 26. DCSME: CORP. XI 5865. *de significatione*: ISID. diff. app. 189 (= DIFF. gramm. suppl. 284, 1) inter -e et suave hoc interest, quod -e idem potest esse quod suave, non utique suave quod -e: -e enim mel dicimus et suave acetum, quod -e non est. PAVL. FEST. Gloss.^{L} IV p. 219^{a} (p. 98 M.) Graeci ... *γλυκύν* -em dicunt (*cf. ibid.* p. 161^{a} p. 55 M. clucidatum -e et suave dicebatur). SOL. 11, 8 *Cretes Dianam* Britomartem gentiliter nominantes, quod sermone nostro sonat virginem -em (*cf. Hesych. βριτύ· γλυκὺ Κρῆτες*). FVLG. myth. 3, 7 p. 72, 3 Licomeden ... Grece quasi gliconmeden id est -e nihilum. GLOSS. *γλυκύς. ἡδύς.* -ior *γλυκύτερος.* -issimus *γλυκύτατος.* *legitur inde ab* ENNIO, PLAVTO, CATONE, *frequentissime in titulis sepulcralibus; comparativo* (*cf.* VARRO ling. 8, 76) *inde a* PLAVTO (*pro comp.* magis -e: *v. p. 2193, 31. 40. 2196, 84 sqq.*), *superl. inde a* VARRONE (*pro superl.* valde -e: *v. p. 2189, 68. 2196, 14. 2197, 7 sq.*). [*in codd. saepius confunditur cum* duc- (*cf. p. 2187, 54*), *ex. gr.* VERG. catal. 13, 28 APVL. met. 3, 23 SOL. 11, 8. 19, 3.] [*val.* dulce, *it.* dolce, *francog.* doux, *portug.* doce. *M.-L.*]

I ***proprie*: A** *de genere saporis* (*cf.* PLIN. nat. 15, 106 saporum genera XIII reperiuntur: -is, suavis, pinguis, amarus *eqs.*): VARRO AT. carm. frg. 23 -is levis unda saporis (VARRO rust. 3, 16, 6 HOR. carm. 3, 1, 19 OV. Pont. 3, 5, 17 VITR. 8, 3, 11 SEN. nat. 4, 2, 22 COLVM. 11, 2, 68. 12, 6, 1. 12, 14. 12, 16, 1. 12, 21, 1 arb. 3, 1 PLIN. nat. 15, 32. 15, 107. 19, 104 FIRM. err. 27, 3 SVLP. SEV. chron. 1, 16, 3). SEN. nat. 4, 2, 30 gustus (PLIN. nat. 25, 103 AVSON. 323, 7 PAVL. NOL. carm. 24, 428).

1 *adiectivum*: **a** *de rebus liquidis* (*acced. abl. vel supin. II l. 56. p. 2189, 5. 17*): *de melle, mulso*: PLAVT. Asin. 614 melle -i -ior tu es (Truc. 371 CIC. fin. 1, 30. 3, 34 LVCR. 1, 947. 4, 22 TIB. 2, 1, 50 OV. am. 1, 8, 104 fast. 1, 192 VVLG. Ezech. 3, 3 apoc. 10, 9. 10 MACR. Sat. 7, 7, 16 somn. 2, 15, 8. *plur.*: VARRO AT. carm. frg. 20, 3 VERG. georg. 4, 101 SER. SAMM. 1106 NEMES. ecl. 1, 76 HIER. epist. 30, 13, 1. 128, 1 CLAVD. 26, 446). VARRO rust. 3, 16, 5 *apes* opus faciunt, quod -issimum ... est. COLVM. 12, 12, 3 mulsam. *adde*: PALLAD. 7, 7, 6 inest *mulsae aquae* ad originis suae (*i. apium pugnantium*) reparandam concordiam -is auctoritas. CLAVD. carm. min. 14, 1 (*de melle*) -ia dona. *cf. p. 2189, 63.* *inde de apibus, Hymetto*: VARRO rust. 2, 5, 5 -issimas apes, mellis matres. SEN. Phaedr. 23 Hymetti (VAL. FL. 1, 397 IVV. 13, 185). *de aqua fluvio, mari, sim.*: CATO agr. 104, 1 aquae (105, 1. 106, 1. 112, 1 VARRO Men. 250 rust. 3, 3, 2. 4. 3, 9, 20 CIC. progn. frg. 5, 1 Verr. II 4, 118 LVCR. 6, 890 BELL. Alex. 8, 1 *bis*. 9, 2 BELL. Afr. 24, 4 VERG. ecl. 5, 47 PROP. 2, 23, 2 OV. Pont. 2, 7, 73 VITR. 8, 3, 1 CELS. 6, 18, 9^{B} CVRT. 6, 4, 18. 9, 9, 6 COLVM. 2, 2, 20. 5, 10, 12 [= arb. 22, 1] *aliisque 9 locis.* PLIN. nat. 2, 222. 5, 128. 15, 60 *aliisque 13 locis. alibi passim. nota*: INSCR. Dessau 5724 [= CORP. X 1063. *Pompeis*] *opp.* marina. *plur.*: CIC. nat. deor. 3, 37 VERG. georg. 4, 61 Aen. 1, 167 SEN. nat. 3, 2, 1. 3, 8, 8 CVRT. 4, 7, 16 COLVM. 8, 16, 1 MELA 2, 63. 82. PLIN. nat. 2, 223. 224 *ter aliisque 12 locis. alibi passim*). VARRO rust. 3, 3, 5 piscinae (9. 3, 17, 2. 3) LVCR. 5, 271 *materies umoris* super terras fluit agmine -i (6, 637). 6, 894 undas (VERG. georg. 2, 243 OV. Pont. 4, 10, 63 SEN. Herc. O. 1583 COLVM. 8, 16, 2 SIL. 14, 222. 17, 639 STAT. Ach. 1, 103 PRVD. cath. 12, 169). SALL. hist. frg. 3, 65 mare (CVRT. 6, 4, 18 GRAMM. suppl. p. 233, 19 SOL. 19, 3 [haustu *add. duo codd.*]. ARNOB. nat. 2, 49). SALL. hist. frg. 4, 38 sapor iuxta fontis -issimos (-issimus *coni. Keil.* PLIN. nat. 2, 228. 35, 167 CLAVD. 10, 69. *cf.* PLIN. nat. 31, 107 fonticulo). VERG. georg. 1, 384 stagnis (AVSON. 396, 3). 3, 445 fluviis. OV. met. 15, 286 Hypanis (MELA 2, 7. *cf.* SEN. nat. 4, 2, 30 Nilus. SOL. 5, 17 Himeraeus). COLVM. 1, 5, 4 *rivos.* 10, 135 palus. PLIN. nat. 31, 18 lacum. 54 amnis. STAT. Theb. 8, 362 ponto (AMM. 22, 8, 46). silv. 1, 3, 69 an ... amnem -is ad Aetnaeos deducat semita portus? 2, 2, 18 occurrit -is amaro nympha mari. SER. SAMM. 337 lymphis. HIER. in Ion. 2, 4 p. 408 fluenta. CLAVD. 26, 320 fluctu. AVG. in psalm. 103 serm. 1, 11 pluvia (139, 1). *de liquore, umore, suco, sim.*: LVCR. 1, 938 (= 4, 13) liquore (PANEG. in Mess. 86 PHAEDR. 4, 9, 6 COLVM. 9, 11, 1 PALLAD. 7, 7, 8 AVSON. 295, 5 VEN. FORT. carm. 2, 3, 4. 3, 7, 14 *cf.* COLVM. 9, 8, 9 liquaminis [9, 14, 17]. PLIN. nat. 19, 91 liquido). LVCR. 2, 474 umor (SEN. epist. 84, 4 COLVM. arb. 3, 6 PLIN. nat. 17, 231. 31, 70 *bis.* SOL. 52, 48 SIL. 7, 191 PALLAD. 1, 10, 3 EVSTATH. Bas. hex. 5, 9). VERG. georg. 2, 184 uligine (*cf.* SERV. *ad l.* COLVM. 11, 3, 37). OV. fast. 3, 735 sucis (VITR. 8, 3, 7 SEN. Oed. 494 LVCAN. 3, 237 PLIN. nat. 11, 11. 13, 62 suco ex austero -i [*cf. p. 2189, 47. 2190, 11*]. 15, 16. 109. 16, 65. 22, 111. 24, 179. 36, 140 SER. SAMM. 526 PALLAD. 14, 17. 83 AVSON. 398, 24 HIER. epist. 54, 17, 1 MACR. Sat. 7, 12, 38). *de vino, musto, sim.*: CIRIS 229 -is pocula Bacchi (LYDIA 12). HOR. epod. 9, 38 Lyaeo (CLAVD. rapt. Pros. 2, 353). carm. 3, 12, 1 vino (CELS. *13*^{ies}. COLVM. 3, 2, 18. 6, 4, 3. 12, 25, 5. 12, 27, 1 CALP. ecl. 3, 54 PLIN. nat. *27*^{ies}. GELL. 13, 11, 7 VLP. dig. 33, 6, 9 pr. PAVL. sent. 3, 6, 77 PORPH. Hor. serm. 1, 10, 24 PALLAD. 3, 25, 10. 11, 14, 1. 5 CHIRON 550. MACR. Sat. 7, 7, 15 vinum, cum in infantia est, -e, cum pubescit, magis suave quam -e est. APIC. 4, 181). HOR. carm. 3, 13, 2 mero (ELEG. in

[Lackenbacher]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Maecen. 1, 58). VERG. georg. 1, 295 musti (COLVM. 12, 29. 32. 34 MART. 13, 8, 2 QVINT. inst. 8, 2, 10 MACR. Sat. 7, 7, 16). CELS. 6, 10, 4 passi (COLVM. 12, 39, 4). GLOSS. V 355, 50 sapa (409, 44). *adde*: PLIN. nat. 14, 63 tria *vini* genera sunt: austerum, -e, tenue (75. 83. 84). FRONTO p. 154, 15 N. (*agitur de vite*) idem -e esu, idem haustu iucundum. *inde de vasis vina, sim. continentibus*: HOR. epod. 2, 47 -i vina promens dolio (*cf.* PORPH. *ad l.*). MART. 11, 104, 19 pocula (SYMPH. 5 SEDVL. carm. pasch. 3, 7). *de variis rebus*: LVCR. 1, 886 guttas (TERT. adv. Val. 15). 5, 814 lacte (COLVM. 12, 8, 3 PLIN. nat. 28, 72. 123. 124). VERG. Aen. 1, 433 nectare (OV. met. 14, 606 NEMES. ecl. 3, 61 GLOSS. IV 439, 29. 508, 27). HOR. sat. 2, 4, 64 olivo (SORAN. p. 112, 11 oleo). PLIN. nat. 16, 60 *picem*. 24, 128 sarcocollam ... cum quadam acrimonia -em. 27, 91 fel. STAT. silv. 4, 9, 39 caeno *v. vol. III 98, 78.* VINDIC. epist. Pentad. p. 486 sanguis (p. 491). *de haustu, potione*: PLIN. nat. 2, 227 haustus (4, 79. 6, 51 SOL. 13, 1). HIER. epist. 52, 11, 3 in -em et barbaram potionem (NICET. p. 73, 5 potionem quae -is esset gustu).

b *de rebus solidis sucum aliquem in se continentibus (inde ab* ENNIO *l. 50 acced. abl. l. 35. 41. 50. 54. 59): de cibo, sim.*: CIC. de orat. 3, 99 potione uti aut cibo -i (PLIN. nat. 11, 283 PLIN. epist. 7, 3, 5 AVG. conf. 10, 14, 21). VERG. georg. 4, 17 escam (OV. am. 2, 19, 26 CASSIOD. in psalm. 24, 7). PLIN. nat. 9, 49 pabula. TERT. spect. 27 pulmentis. PALLAD. 6, 7, 3 praebeantur ... frutecta mollia et herbae viridis coma -iore (*an* -ior e?) sagina roris aut fluminis. *de fructibus, pomis, malis, sim.*: LVCR. 2, 1159 fetus. HOR. sat. 2, 5, 12 poma (TIB. 1, 5, 31 OV. fast. 2, 256 PLIN. nat. 15, 109. 17, 242 CASSIOD. inst. div. 28 p. 1143[B]. ORIG. in I reg. 1, 1 p. 2, 2 B. *opp.* austera. *inde de* pomis *arboribus*: LVCR. 5, 1377). TIB. 2, 1, 3 uva (PRIAP. 85, 8 OV. trist. 3, 10, 71 Pont. 1, 3, 51 β [*v. infra l. 43*] PLIN. nat. 14, 81 STAT. silv. 2, 2, 103 MART. 13, 49, 1. *cf.* COLVM. 12, 44, 4 acina [PALLAD. 11, 22 acini]. PLIN. nat. 14, 30 coccolobis). PROP. 4, 2, 15 cerasos. CELS. 4, 12, 10 -i Punico malo (6, 7, 2[A] COLVM. 12, 42, 1. 12, 47, 5 PLIN. nat. 1, 23, 55. 13, 113. 16, 241. 17, 259. 23, 106. 28, 102. 182. *inde de* malo *arbore*: PLIN. nat. 17, 227). COLVM. 5, 10, 15 (= arb. 23, 1) fructum (PLIN. nat. 13, 26. 53 -em sapore. 105. PALLAD. 10, 14, 2 BARNAB. 7, 8). 10, 398 *cucumis* (11, 3, 51 PLIN. nat. 19, 64 PALLAD. 4, 9, 7 THEOD. PRISC. log. 110). SCRIB. LARG. 147 amygdalorum (PLIN. nat. 17, 237. 252 PALLAD. 2, 15, 11). PLIN. nat. 12, 24 *ficus* (*arbor*) -ior pomo (15, 68). 13, 34 languide -es ... palmae. 13, 62 nucleus (23, 145 *nuces*). 15, 17 *olivae* (PALLAD. 12, 22, 3). 16, 15 *glans* (16, 16 sapore -issima. 16, 20. 21. 25). 18, 124 cicer (154). SIL. 3, 311 baca. *de herbis, sim.* (*cf.* OV. met. 15, 78 herbae, *item* OV. Pont. 1, 3, 51 [uvas β] MELA 3, 53 PLIN. nat. 21, 104 MACR. Sat. 7, 57): CATO agr. 157, 1 *brassica*. HOR. sat. 2, 4, 16 *caulis* (PLIN. nat. 19, 141). *de radicibus, sim.*: CELS. 5, 20, 6 radicis (5, 23, 1[B]. 6, 10, 1 ea, quam -em appellant [*cf.* dulciradix *p. 2187, 44*]. SCRIB. LARG. 86 PLIN. nat. 21, 50 radice ... ex austero -i [*cf. p. 2188, 74. 2190, 11*]. 107. 22, 24. 45. 86. 25, 112. 26, 109. 27, 33. 142 PALLAD. 9, 5, 3 [*opp.* nimis acri]. COLVM. 7, 9, 7 radiculas). PLIN. nat. 18, 130 *rapa*. 19, 76 *napi*. 102 *cepa*. 26, 42 *alus* (27, 41 *alum* gustu -e). *de piscibus, sim.*: ENN. frg. var. 44 echini. PLIN. nat. 1, 32, 9 *pisces* (32, 18 AVG. c. Cresc. 3, 66, 74). 32, 62 *ostrea* (AVSON. 398, 34). 98 *myaces* carne -iores. 103 *pectines* (*cf. p. 2192, 13*). *de libis, sim.*: TIB. 1, 7, 54 liba ... -ia melle. MART. 11, 86, 3 placentas. 14, 222, 1 figuras. VESPA 50 pistorum -ia facta. *de aliis rebus* (*cf. etiam p. 2188, 40 sq. 2189, 6 sq.*): CATVLL. 99, 2 ambrosia. COLVM. 2, 2, 20 terram (PALLAD. 1, 6, 16. *cf.* COLVM. 2, 2, 20 -bus terrae venis. 10, 46 humus [87]). 12, 6, 2 caseum (APIC. 1, 34 ANTHIM. 80). arb. 3, 6 argilla. SCRIB. LARG. 27 amuli. PLIN. nat. 13, 33 *caro palmae* grato sapore -is est. 13, 39 medulla (27, 45 PALLAD. 4, 10, 17. PLIN. nat. 19, 97 media. PALLAD. 4, 10, 17 quod est medium, fieri -e). nat. 15, 111 siliquis. 18, 92 panis. 22, 34 *semine* (SER. SAMM. 294). 27, 95 grana. SIL. 2, 219 ceras. MART. 1, 43, 4 favis (VVLG. prov. 24, 13. *cf. p. 2188, 31 sqq.*). 13, 62, 1 farina. PORPH. Hor. serm. 2, 4, 20 *fungi*. *adde*: PLIN. nat. 19, 76 Boeotium *naporum genus* -e est.

c *de rebus non accuratius definitis* (*accedit abl. l. 69*): CIC. inv. 1, 25 subamara aliqua re ... aut -i (MART. CAP. 2, 140). de orat. 3, 99 id, quod valde -e est, aspernatur *gustatus*. PLIN. nat. 22, 111 *opp.* amarus (24, 6 nihil esse amarius fructuque -ius. *cf.* AMBR. hex. 6, 2, 5 AVG. serm. 224, 2, 2 VAL. CEM. hom. 13, 2 BOETH. herm. pr. 1, 2 p. 46, 28). nat. 15, 107 VVLG. iud. 14, 18 SVLP. SEV. dial. 1, 16, 1.

2 *pro substantivo*: **a** *generatim*: *plur.*: PLAVT. frg. inc. 30 (*ap.* Ser. Samm. 425) -ia ... grandi minus apta lieni. CIC. rep. 3, 13 ut calida et frigida, ut amara et -ia. nat. deor. 3, 32 sentit ... *animal* et calida et frigida et -ia et amara (CAEL. AVR. acut. 2, 10, 71 chron. 2, 5, 88. *cf.* 90). fat. 8 ut alios -ia, alios subamara delectent. DIRAE 98 -ia amara prius fient. HOR. sat. 2, 2, 75 -ia se in bilem vertent. CELS. 1, 3, 15. 1, 7 -ia omnia (2, 26, 1. 29, 2. 4, 16, 1. *cf.* MARCELL. med. 23, 77 -bus universis). PLIN. nat. 10, 194 *opp.* acida. 19, 91. 21, 35. TERT. spect. 28 saginentur ... -bus convivae. *sing.*: CIC. fin. 2, 36 *sensus iudicant* -e, amarum, lēve, asperum *eqs.* ac. 2, 21. PETRON. 56, 6 (*proverbialiter*) ubicumque -e est, ibi et acidum invenies (*cf.* AVG. c. mend. 10, 24 p. 500 Vind.). PLIN. nat. 2, 222 exhausto inde -i tenuique. QVINT. inst. 2, 17, 35 -i -ius non est adversum. TERT. scorp. 1 p. 146, 23. IREN. 1, 18, 1 gustationem amari et -is (πικροῦ τε καὶ γλυκέος). VVLG. Is. 5, 20 ponentes amarum in -e et -e in amarum. RVFIN. Orig. in gen. 1, 10 MART. CAP. 4, 369.

b *speciatim*: α *de rebus liquidis*: (I) *sing.*: PLAVT. Pseud. 740 quid, si opus sit, ut -e promat indidem, ecquid habet? :: rogas? murrinam, passum, defrutum, mellam, mel (= PLIN. nat. 14, 93). OV. met. 5, 450 lympham ... roganti -e dedit. PLIN. nat. 20, 65 addito i-. 21, 137 crocum melle non solvitur nulloque -i. ITALA iud. 14, 14 (Lugd.) de manducante exiit -e (γλυκύ. VVLG. dulcedo). *c. praep.*: PLIN. nat. 11, 39 *mel* ex -i acre (*cf. p. 2188, 74. 2189, 47*). 28, 252 lichen equae ⟨e⟩ -i potus. CORP. IV p. 226 ad n. 2610 ol(iva) nig(ra) ex dul(ci) (V 8111, 1. 2). PLIN. nat. 20, 161 in -i tritum (23, 11 conditae. 25, 54 datum [59]. SORAN. p. 104, 20 cocto. ANTHIM. 13). (II) *plur.*: PLIN. nat. 1, 14, 11 de passo et hepsemate et -ium generibus. 14, 83 medium inter -ia vinumque (93. PROC. dig. 33, 6, 16, 2). PROC. dig. 33, 6, 16, 1 cui -ia legata essent (PAVL. sent. 3, 6, 77). *nota fem.*: FLOR. epit. 4, 10, 8 infesta primum siti regio, tum quibusdam salmacidae [fluvius] infestiores, novissime ... noxiae etiam -es (*i. aquae*) fuere. β *de rebus solidis* (*cf.* dulcium *p. 2198, 55 sqq.*): PRIAP. 71, 2 -ia (*i. poma*) ... perdere. OV. fast. 1, 189 -ia cur dentur. APVL. met. 10, 14 iucundiora eligens abligurribam -ia.

neutrum pro adverbio: APVL. met. 2, 7 -e condiens et ollam et lectulum suave quatere novi. *cf.* CORP. IV 2610 oliva alba dulce (*sc. condita*). VEN. FORT. carm. 9, 3, 9 -e saporatis ... pomis.

B *genus odoris*: VERG. georg. 4, 417 -is compositis spiravit crinibus aura (DIRAE 22 CLAVD. carm. min. 27, 99). OV. trist. 5, 13, 22 thymo. PLIN. nat. 26, 148 acri et -i odore (SYMPH. 156). CARM. inc. Gell. 19, 11, 2 -em ... florem spiritus duco. MART. 9, 16, 1 capillos. APVL. met. 3, 23 per -em ... capilli tui nodulum. 8, 22 -em ac mellitum corporis nidorem.

II *translate*: **A** *adiectivum*:

1 *i. q. suavis, iucundus, gratus, blandus* (*cf.* CHAR. gramm. p. 414, 19 B. acceptum: comprobatum, gratum, suave, iucundum, -e. GLOSS. -ia iocunda. IV 605, 23 grata suavia dul[i]cia):

a *de rebus ad I pertinentibus*: α *in imagine adhibitis*: PLAVT. Curc. 11 ex -i oriundum melculo -i meo. VARRO rust. 3, 2, 10 fructus (CIC. frg. inc. J 18 litterarum. QVINT. inst. 12, 6, 3 studiorum [HIER. epist. 52, 3, 4]. AVSON. 322, 72 radicis amarae. VVLG. cant. 2, 3 CASSIOD. in psalm. 1 div. MVTIAN. Chrysost. hom. 30 p. 427/8). CATVLL. 65, 3 musarum ... fetus. VAL. MAX. 1, 6 ext. 3 eloquentiae ... alimenta. PETRON. 64, 3 abistis -es caricae (*i. ioci*). APVL. met. 2, 10 -e et amarum gustulum (*i. savium*) carpis. FIRM. err. 18, 5 -e est caeleste pabulum, -is dei cibus. AVIEN. orb. terr. 262 -is in his *carminibus* haustus. carm. ad Flav. 22 fellitus ... sapor nil -e meo sinit esse palato. AVG. c. Faust. 9, 1 duae arbores, -is et amara. CASSIOD. inst. div. 6 p. 1119[A] eloquentiae ... liquore. *adde*: CORP. VIII 19609 (= CARM. epigr. 1607) ut -is flos, filius breviter frunitus anima, ut rosa. β *proprie adhibitis*: VERG. georg. 2, 216 cibum (CALP. ecl. 5, 52 APVL. met. 10, 13 VVLG. psalm. 54, 15. *cf.* MANIL. 4, 112 escis). DIRAE 49 auras (VAL. FL. 6, 561 APVL. met. 6, 12). HOR. carm. 2, 6, 10 -e pellitis ovibus ... flumen. COLVM. 10, 235 quae *cinara* -is Iaccho potanti veniat nec Phoebo grata canenti. VVLG. Sirach 23, 24 homini fornicario omnis panis -is (ἡδύς. AVG. in psalm. 68 serm. 2, 1).

b *de aliis rebus* (*plerumque incorporeis; de corporeis l. 77 sq. 80. p. 2191, 7. 11. 13. 21 sqq.*): α *generatim* (*accedit abl. infra l. 63. 67*): VARRO Men. 111, 3 hilaritatis -e seminarium. CIC. Catil. 4, 16 libertas (PHAEDR. 3, 7, 1 TERT. nat. 2, 14 p. 125, 12 HIL. ad Const. 1, 2). CIC. de orat. 3, 103 suavitatem ... austeram et solidam, non -em atque decoctam. Brut. 326 sententiae (SEN. contr. 2 praef. 2. 2, 1, 39. suas. 7, 12 SEN. epist. 114, 16 FRONTO p. 106, 4 N. 121, 10. *cf.* QVINT. inst. 12, 10, 60 *modus* sententiis -is). CIC. fin. 2, 10 motum (*alio sensu*: MANIL. 2, 42). 2, 16 voluptatem (30 PVBLIL. V 2 LYDIA 60 GRATT. 283 AVG. serm. 283, 2, 1 PETR. CHRYS. serm. 5 p. 199[B]). CIC. Att. 16, 3, 6 salus. *cf. p. 2194, 6. 8.* CATVLL. 64, 175 forma. LVCR. 2, 730 labore (3, 419. OV. fast. 6, 661 -is erat mercede labor. MART. 12, 18, 10. *cf. p. 2192, 52*). LVCR. 2, 997 vitam (3, 66 FILASTR. 123, 4 AVG. in psalm. 43, 2 CORP. XIV suppl. Ost. 5186 [CARM. epigr. 2176, 9] vixi -issima⟨m⟩ vita⟨m⟩. *cf. p. 2191, 29. 2193, 83. 2194, 11*). LVCR. 5, 21 solacia (6, 4 SEN. dial. 10, 4, 2. *cf.* HOR. epod. 13, 18 alloquiis [STAT. silv. 2, 1, 232. *cf. p. 2192, 6*]). LVCR. 5, 1397 cachinni (1403. *cf.* MANIL. 5, 145 risus [IVST. 1, 4, 12]). VERG. georg. 1, 342 somni (Aen. 4, 185 CIRIS 206 VAL. FL. 4, 389. 531. 8, 82 STAT. Theb. 1, 306. 4, 431 silv. 5, 5, 85 APVL. met. 10, 35 AVSON. 363, 14 TAB. devot. Audollent 289[b], 16. *v. etiam p. 2191, 30 sq. cf.* CIRIS 315 sopore [HOR. epod. 5, 56 VAL. FL. 5, 49]). VERG. Aen. 1, 694 umbra (CVLEX 122). 4, 651 exuviae (*cf.* VAL. FL. 4, 30 pharetrae). 6, 522 quies (CVLEX 161 OV. rem. 206 [*vulg.*, pingui *R*] SEN. Thy. 393. *cf.* CVLEX 89 requies). HOR. epod. 16, 35 reditus (LYGD. 3, 27). carm. 1, 37, 11 fortuna. 3, 8, 6 epulas (SIL. 7, 182 STAT. Theb. 8, 254 CLAVD. carm. min. 29, 17. *cf.* PROP. 3, 10, 25 convivia [OV. fast. 1, 401 ACTA Achat. 2]). HOR. epist. 1, 1, 51 palmae (*cf.* OV. epist. 3, 122 gloria. *v. etiam p. 2195, 56 et 62.* 1, 18, 86 cultura potentis amici. 102 lucellum (PHAEDR. 3 prol. 26

[*Lackenbacher*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

lucrum. *cf. infra l. 27*). PROP. 1, 8, 32 regna. OV. am. 2, 8, 21 pretium (Pont. 2, 4, 16). epist. 13, 122 mora (PHAEDR. 3 prol. 59 MART. 10, 6, 5). OV. ars 1, 594 ioco (3, 328). met. 4, 284 novitate. fast. 3, 228 usus (DRAC. laud. dei 2, 312). MANIL. 4, 174 usuris. 527 lepore (VAL. MAX. 8, 9 ext. 2). VELL. 1, 17, 1 facetiae. PHAEDR. 3, 15, 22 benevolentiam (STAT. silv. 1, 6, 83 favore). SEN. apocol. 4, 1 pensa. Phaedr. 591 munus (MART. 9, 94, 5). Tro. 1140 lumen (SIL. 16, 73 FIRM. math. 5 praef. 3 VVLG. eccles. 11, 7. *cf. p. 2193, 84. 2194, 12*). SEN. dial. 6, 5, 4 blanditias. benef. 3, 17, 2 rei (PS. APVL. Ascl. 12). nat. 1, 17, 6 aspectum. 7, 1, 1 spectaculum (SIL. 10, 453) epist. 23, 3 oblectamenta. 50, 9 philosophia. VAL. FL. 7, 513 visus. SIL. 2, 520 honor. STAT. Theb. 2, 23 polos. 4, 231 sacrum. 11, 135 sereno (QVINT. decl. 321 p. 261, 20 AVIEN. Arat. 741). 11, 621 tenebras. 12, 48 astris. silv. 1, 2, 12 probitate. 1, 4, 56 opus (*cf. p. 2192, 46*). 5, 2, 9 auspicium. MART. epigr. 20, 4 ingenium (PLIN. epist. 2, 13, 7. 8, 12, 4). 5, 19, 16 virtus. 9, 11, 5 nomen (*cf. p. 2193, 77 sqq. 2194, 14*) nectare -ius. QVINT. inst. 10, 1, 101 affectus. IVV. 9, 88 legatum. QVINT. decl. 377 p. 420, 21 via. PS. APVL. Ascl. 41 efficacia. MIN. FEL. 23, 8 figmentis et mendaciis. CYPR. epist. 33, 2 p. 567, 20 pacem (AVG. civ. 4, 3. 19, 5). PANEG. 8 (5), 14, 2 necessitas. 10 (4), 3, 4 studium (AVG. in euang. Ioh. 57, 3). 12 (2), 24, 3 recordatio. AVSON. 325, 66 ultio. Mos. 200 pompas (HIER. epist. 22, 17, 3). HIER. epist. 22, 6, 4 calore. AVG. serm. 175, 8, 9 stratu. MART. CAP. 9, 919 stramen. POMER. 3, 16, 2 deliciis. CASSIOD. inst. div. 4 refectionis. 21 p. 1135^D varietate. var. 10, 33, 2 gratia. ANTHIM. epist. p. 7, 19 digestio. COD. Iust. 9, 23, 1 officio. CARM. epigr. 1166, 4 (= CORP. VI 18324) nequitias. *accedit dat.*: OV. fast. 1, 194 cuius non animo -ia lucra forent (*cf. supra l. 1*). SEN. nat. 6, 4, 2 est mihi -is inspectio. epist. 63, 7 cogitatio. 108, 22 consuetudo. SIL. 12, 320 spem miseris -em. CALP. decl. 26 -is est omnibus vita et iucunda vel miseris huius lucis usura. VVLG. eccles. 5, 11 -is est somnus operanti (Ier. 31, 26 *cf. p. 2190, 73 sqq.*). AVG. serm. 153, 8, 10 spectaculum, meretrix ..., cantilena -ia sunt ista concupiscentiae, -ia plane, suavia, delectabilia. SVLP. SEV. dial. 3, 1, 2 -is et grata cognitio est ... relegenti.

coniungitur cum substantivis contrariae notionis (*cf. p. 2192, 54 sqq. 2193, 18 sqq.*): CIC. Cato 65 *vitia senectutis* -iora fiunt ... moribus bonis (QVINT. inst. 10, 1, 129). PVBLIL. O 5 tormentum (*cf. p. 2192, 59*). HOR. carm. 3, 25, 18 periculum. VAL. FL. 3, 371 lacrimis (STAT. Theb. 4, 781 silv. 2, 7, 134 AMBR. exc. Sat. 1, 74 PASS. Petr. 6). SIL. 12, 35 exitium (SER. SAMM. 1005 morte. *cf. infra l. 48*). HOMER. 116 pondere (CLAVD. 17, 19 VEN. FORT. carm. 2, 2, 24 *de cruce sancta*: -e lignum -e clavo -e pondus sustinens. *cf. l. 50 sq. 2192, 57. 60*). STAT. Ach. 1, 398 armorum furiis (*cf. p. 2192, 59*). Theb. 5, 162 nefas (*cf. p. 2192, 61*). 9, 18 tabo. 12, 639 ferro (*i. bello*). PS. QVINT. decl. 8, 3 error *cf. l. 49.* ANTH. 415, 1 malum (VVLG. Iob 20, 12 *cf. p. 2192, 56 sq*). CORP. III 9506 (= CARM. epigr. 666, 5; *a. 375*) tumuli consortia -is. AVG. serm. 153, 8, 10 quamdiu blanditur iniquitas et -is est iniquitas, amara est veritas. 278, 5, 5 peccatum. *acced. dat.*: LYDIA 57 letum vita mihi -ius esset. *cf. l. 40.* OV. Ib. 208 fletus. VAL. FL. 6, 473 -is ... labantibus error. *cf. l. 44.* STAT. Theb. 7, 165 -e ferenti pondus eram. *cf. l. 40 sqq.* 9, 212 numquam tibi -e superbi regis onus. *cf. l. 40 sq. p. 2192, 57 sq.* silv. 2, 6, 15 -e volenti servitium. VEG. mil. 3, 12 inexpertis ... -is est pugna.

β speciatim: *de sono, voce, oratione, cantu, sim.* (*acced. abl.: infra l. 67. 76, supin. II: infra l. 74 et 84; cf.* VERG. Aen. 12, 802 ore [OV. met. 12, 577]. *cf. etiam* dulciore locus): PLAVT. Poen. 968 orationem (CIC. Brut. 295. Cato 31 ex *Nestoris* lingua melle -ior fluebat oratio [*item de Nestore*: HIER. epist. 52, 3, 6. *cf. Hom. Il. 1, 249. v. etiam infra l. 61. 84.*]. SEN. epist. 40, 2 VINCENT. LER. 17, 23, 6. *cf.* CIC. orat. 42 -e ... orationis genus). Truc. 180 dicta lingua -ia datis, corde amara facitis (*cf.* QVINT. inst. 2, 8, 4 genere dicendi ... -i). RHET. Her. 4, 33, 44 cuius ore sermo melle -ior profluebat ([*item de Nestore*: QVINT. inst. 12, 10, 64 *v. l. 56 sq. 84*]. CIC. orat. 32 epist. 9, 24, 3 PLIN. epist. 1, 10, 5 ANTH. 441, 5 FIRM. math. 6, 13, 3. VVLG. Rom. 16, 18 χρηστολογίας. CASSIOD. inst. div. 17 p. 1134^C ORIG. in I reg. 1, 1 p. 2, 11 B. *ibid.* p. 3, 4 B.). CIC. de orat. 2, 34 cantus (HOR. carm. 2, 12, 13 MANIL. 5, 332 LAVS Pis. 167 CALP. ecl. 2, 6 SIL. 11, 432. *cf.* PLIN. nat. 2, 6 concentus [PS. APVL. Ascl. 13 melo divino -issimum. CENS. 10, 6]. TER. MAVR. 2851 cantilenas [BOETH. mus. 1, 1 p. 180, 2. 186, 13]). CIC. orat. 57 voce (VALG. carm. frg. 2, 3 TIB. 2, 6, 47 SEN. contr. 3 praef. 3 SEN. epist. 76, 9 QVINT. inst. 11, 3, 40 FIRM. math. 4, 14, 17 HIER. epist. 60, 1, 2 VVLG. cant. 2, 14. *cf.* FRONTO p. 101, 12 N. voculas). rep. 6, 18 sonus (off. 1, 133 HOR. carm. 2, 13, 38 OV. ars 2, 284 SEN. Oed. 612 Phaedr. 514 epist. 123, 9 PETRON. 127, 5 QVINT. inst. 11, 3, 16 SVET. Aug. 84, 2 PS. APVL. Ascl. 38. CYPR. zel. 2 p. 420, 5 soni -ioris auditu. FIRM. math. 6, 8, 1 VVLG. Ezech. 33, 32 MART. CAP. 1, 27). LVCR. 4, 584 querelas (5, 1384 NEMES. ecl. 2, 15. 4, 13 cantu. AVSON. 325, 44). HOR. carm. 3, 9, 10 modos (*v. p. 2190, 63.* LYGD. 4, 42 OV. fast. 1, 444 SEN. Ag. 584 FIRM. math. 8, 6, 5 VVLG. Sirach 47, 11 BOETH. mus. 1, 1 p. 179, 18. 24. *cf.* APVL. met. 5, 15 modulis [11, 9 AMM. 15, 9, 8]. FIRM. math. 5, 5, 6 modulatione [6, 8, 2. 6, 31, 84. 7, 26, 7. 8, 24, 8. 8, 30, 7 HIER. epist. 21, 13, 4]). HOR. carm. 4, 3, 18 strepitum (APVL. met. 11, 7). OV. am. 2, 19, 17 verba (ars 2, 152 Pont. 4, 9, 13 LAVS Pis. 62 ITALA Hebr. 6, 5 [Tert. pudic. 20 p. 266, 27; καλόν. VVLG. bonum]. AVSON. 211, 23 mellitae nectare vocis -ia fatu verba canentem Nestora [*v. p. 2191, 56 sq. 61*]. VVLG. prov. 7, 5 Sirach 6, 5 VAL. CEM. hom. 5, 5). MANIL. 2, 147 -em ... per aures affectum. SEN. contr. 1, 4, 7 Gorgias inepto colore, sed -i. SEN. nat. 6, 13, 1 eloquii (ITALA psalm. 18, 11 [Tert. adv. Marc. 4, 17 p. 475, 3 domini eloquia. VVLG. iudicia]. HIER. c. Lucif. 7 p. 162^B VVLG. psalm. 118, 103 cant. 4, 3). VAL. FL. 1, 251 alloquiis (*cf. p. 2190, 71*). STAT. silv. 1, 4, 29 facundia. 4, 8, 15 tumultu. QVINT. inst. 11, 3, 179 exclamationes. MIN. FEL. 2, 1 loquellam ipso offensantis linguae fragmine -iorem. RVFIN. Orig. in gen. 8, 2 appellationibus. VITA Vedast. 1, 7 effamina. *de musicae instrumentis (acced. abl.: l. 12), cf.* APVL. flor. 20 p. 97 *bibi creterram* musicae -em: HOR. carm. 1, 17, 10 fistula (PROP. 4, 4, 5). TIB. 1, 7, 47 -is (-i ς) tibia cantu. POMPON. trag. 8 chelys. VAL. FL. 1, 277 testudine. 3, 159 pectine (*cf. p. 2189, 53*). HOMER. 586 cithara (*cf. Il. 9, 186* φόρμιγγι λιγείῃ). STAT. Theb. 9, 724 lituos. Ach. 1, 572 fila lyrae. FIRM. math. 5, 2, 12 organis. CLAVD. carm. min. 31, 6 lyrae. *de operibus poeticis pedestribusque* (*acced. dat.: l. 18*): CIC. Att. 15, 13, 4 epistulam (SEN. epist. 96, 3. AVG. in epist. Ioh. prol. epistula *Iohannis* satis -i omnibus, quibus *eqs.* PS. AVG. serm. 201, 2. *cf.* HIER. epist. 49, 1 litteris. 52, 5, 7 litterulas [litteras *al.*]). CATVLL. 68, 7 carmine (*reliqua exempla v. vol. III 471, 49 sqq.; adde*: MART. 13, 77, 1 FIRM. math. 6, 30, 25). HOR. ars 99 poemata. SEN. benef. 1, 4, 5 fabulam (PETRON. 39, 1 MART. 12, 52, 5). LAVS Pis. 176 melos (HIER. epist. 60, 4, 2). MART. 7, 25, 1 epigrammata. 8, 3, 11 nugas. QVINT. inst. 3, 1, 5 liber. 11, 3, 164 egressiones. PLIN. epist. 2, 3, 1 praefationes. GELL. 19, 9, 4 ἐλεγεῖα quaedam erotica -ia et venusta. 19, 9, 12 versus (*cf.* QVINT. inst. 9, 4, 143 versificandi genus). ANTH. 429, 9 tabellas. HIER. epist. 53, 8, 17 ἐπιθαλάμιον. 58, 9, 1 totum, quod legimus in divinis libris, ... -ius in medulla est. 60, 11, 2 pagina. MARCELL. chron. II p. 65, 398, 3 volumina. CASSIOD. inst. div. 2 p. 1113^C explanationes. GREG. M. epist. 5, 35 scripta (5, 40. 44 p. 343, 30).

de amore rebusque ad amorem pertinentibus: CIC. Lael. 66 amicitia (SEN. dial. 9, 7, 3 *cf. infra l. 54*). CIC. epist. 2, 1, 1 amorem (*v. vol. I 1970, 66; adde* CATVLL. 68, 96 VERG. georg. 3, 291 Aen. 6, 455 LYDIA 65 HOR. carm. 1, 9, 15 OV. fast. 5, 653 SIL. 8, 104. 146 STAT. Theb. 2, 399 MART. epigr. 25^b, 1 CARM. epigr. 44, 5. 969, 3 INSCR. Not. d. scavi 1927 p. 14 n. 5. *cf.* PVBLIL. B 13 Venus). CATVLL. 66, 13 nocturnae ... vestigia rixae (PROP. 3, 8, 1). 99, 2 saviolum (VERG. Aen. 1, 687 oscula [CIRIS 253 HOR. carm. 1, 13, 14 STAT. silv. 1, 2, 207 CALP. ecl. 3, 56 NEMES. ecl. 2, 37]). CATVLL. 100, 4 fraternum ... sodalicium. VERG. georg. 3, 217 illecebris (CYPR. epist. 34, 2 p. 570, 2 MART. CAP. 1, 85). 4, 346 furta (TIB. 3, 11, 7 PROP. 2, 30, 28 OV. met. 9, 558 STAT. Ach. 1, 938 NEMES. ecl. 2, 7 ARNOB. nat. 5, 31). VERG. Aen. 8, 568 amplexu (LVCAN. 5, 793 VAL. FL. 1, 237). LYDIA 59 Veneris ... gaudia (OV. ars 3, 798 NEMES. cyn. 25). HOR. carm. 4, 1, 4 cupidinum. PROP. 2, 5, 17 Iunonis ... iura. 3, 20, 20 arma. OV. am. 1, 4, 48 opus (ars 2, 480 fast. 3, 566. *cf. p. 2191, 14*). PHAEDR. 3, 8, 13 caritatem. app. 14, 28 nuptias (*cf.* VAL. FL. 8, 402 taedae. STAT. silv. 1, 2, 211 conubia [APVL. met. 5, 6]). MART. 14, 39, 1 lectuli. APVL. met. 10, 22 gannitus. 11, 25 matris affectionem. DRAC. laud. dei 2, 642 flamma (ANTH. 448, 3). *accedit dat.*: PROP. 3, 8, 29 -ior ignis erat Paridi. OV. epist. 13, 142 hoc genus officii (*sc. osculandi*) -e duobus erit. SIL. 2, 627 -es ... marito effluxere tori. 2, 638 -is labor ... in vultu genetrici stare suorum (*cf. p. 2190, 67*). PORPH. Hor. epist. 1, 18, 86 amicitiam (*cf. supra l. 32*). *cum substantivis contrariae notionis* (*cf. p. 2191, 35 sqq. 2193, 18 sqq.*): CATVLL. 68, 18 amaritiem. PVBLIL. J 46 dementia. PROP. 3, 15, 10 vincla. OV. am. 2, 9, 26 malum (SEN. Ag. 589. Phaedr. 134 *cf. p. 2191, 45*). 2, 16, 30 onus (epist. 6, 120 met. 9, 339. fast. 2, 760 *cf. p. 2191, 40 sqq. 50 sq.*). ars 2, 724 gemitus. STAT. Theb. 1, 68 furias (*cf. p. 2191, 43*). MART. 7, 29, 1 tormentum (*cf. p. 2191, 37*). 14, 151, 1 pondere (*cf. p. 2191, 40 sqq. 50 sq. et supra l. 57 sq.*). APVL. met. 4, 31 vulnera. DRAC. Romul. 2, 39 nefas (*cf. p. 2191, 43*).

de tempore, sim.: CVLEX 71 vere. HOR. epod. 1, 8 otium (MANIL. 5, 173 PLIN. epist. 1, 9, 6 AVSON. 399, 31). HOR. carm. 1, 16, 23 iuventa. OV. met. 7, 752 annos (fast. 1, 188 STAT. Theb. 4, 354 CORP. VIII 2600 INSCR. christ. Diehl 4265^adn.). SEN. epist. 9, 7 infantia. STAT. silv. 3, 1, 161 decus (*sc. iuventutis. v. p. 2195, 50*). IVV. 12, 1 lux. PLIN. epist. 2, 18, 1 aetatem.

de locis fere i. q. amoenus: HOR. epist. 1, 16, 15 latebrae -es et ... amoenae (SER. SAMM. 79). STAT. silv. 3, 2, 138 nemus (MART. 1, 49, 7). MART. 3, 20, 18 Pollionis -e rus (*cf. p. 2194, 20*) ... ad quartum *sc. lapidem.* 10, 30, 1 litus (*cf. p. 2194, 25*). PLIN. epist. 3, 1, 6 secretum. *cf.* AVG. serm. 52, 9, 22 secretarium -e conscientiae tuae. *c. abl. i. q. fertilis*: SOL. 52, 24 *arboribus* Graecia -is est. *de aedificiis, sim.*: OV. hal. 122 avium ... nidos. *cf. p. 2194, 27. 30.* STAT. silv. 1, 1, 39 sedes. MART. 1 praef. 19 sacrum Florae. CARM. epigr. 1292, 3 hospitium.

c *de animantibus* (*de deis deabusque*: VERG. catal. 5, 12 Camenae [5, 13 HOR. epist. 1, 19, 5]. georg. 2, 475 Musae [TAC. dial. 13 GLOSS. III 524, 7]. SEN. Phaedr. 302 *Iuppiter* -ior vocem moriente cygno. COLVM. 10, 426 Iacche. *de bestiis:* APVL. met. 5, 22 mitissimam -issimamque bestiam. IVVENC. 2, 459 columbas. PS. ORIG. tract. 16 p. 175, 16 turtur et hirundo, -es aves). *ceterum de hominibus*:

α generatim: *c. comparatione* (*acced. dat. l. 84. p. 2193, 4*): PLAVT. Asin. 614 melle -i -ior mihi tu es (OV. trist. 5, 4, 29 AVSON. 412, 3,

[Lackenbacher]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PAVLA Hier. epist. 46, 1, 3 *Marcellam* illam mitem, illam suavem, illam omni melle et dulcedine -iorem. FACVND. defens. 4, 1 p. 609[B] contra suavissimum ... patrem melle Attico -iorem. CORP. VI 13148). VERG. ecl. 7, 37 Nerine Galatea, thymo mihi -ior Hyblae (Ov. met. 13, 795 matura -ior uva). HIER. epist. 58, 10, 1 Cyprianus instar fontis purissimi -is. INSCR. christ. Diehl 1824 (= CARM. epigr. 318), 4 ma⟨r-tyr⟩ ... Salsa (*cf. editores ad l.*) -ior nectare semper. *comparatione omissa* (*accedit abl. l. 15 et 16, supinum l. 12, in c. abl. l. 13*): PLAVT. Rud. 364 ut -is es. CIC. epist. 9, 15, 1 tu ipse tam amandus es tamque -is tamque in omni genere iucundus. PROP. 1, 12, 6 nec *Cynthia* nostra -is in aure sonat. 3, 7, 45 conviva. STAT. Ach. 1, 161 *Achilleus* -is adhuc visu. CARM. epigr. 422, 3 (= CORP. VI 7578; *a. 120*) coepi -is haberi. LAMPR. Alex. 44, 1 in iocis -issimus fuit. APON. 8 p. 146 facit diabolus eum ... de -e amarum. CASSIOD. inst. div. 20 *Ambrosius* inviolenta persuasione -issimus. 21 p. 1135[C] *Hieronymus* planus, doctus, -is. CARM. epigr. 495, 2 *Glyconis* -is nomine erat, anima quoque -ior. *adde*: QVINT. inst. 1, 4, 5 (*de eloquentia*) -is secretorum comes. *nota de subst. contrariae notionis* (*cf. p. 2191, 35 sqq. 2192, 54 sqq.*): AVG. in epist. Ioh. 9, 1 *caritas facit* vos -issimos exactores; ... quia, ubi caritas non est, amarus exactor est, ubi autem caritas est, et qui exigit, -is est.

β speciatim: de oratoribus, rerum scriptoribus, sim. (*acced. abl. l. 28. 31. 34, in c. abl. l. 27. 32. 38, gen. l. 32*): CIC. de orat. 2, 58 *Xenophon* vehemens fortasse minus, sed aliquando tamen est ... -ior. Brut. 50 Menelaum ipsum -em illum quidem tradit Homerus, sed pauca dicentem (*Il. 3, 213 ἀγόρευεν παῦρα μέν, ἀλλὰ μάλα λιγέως*). (AVSON. 211, 20 -em in paucis ... Plisthenidem). CIC. Brut. 105 oratorem (247 verbis. off. 1, 3). 121 quis ... Theophrasto -ior? orat. 34. off. 1, 108 -em et facetum ... Socratem. SEN. contr. 1, 1, 25 declamator. QVINT. inst. 10, 1, 73 Herodotus. 10, 1, 77 Hyperides. 12, 10, 44 facundior ... et ⟨e⟩loquendo -is magis. TAC. dial. 18 Cicerone mitior Corvinus et -ior. GELL. 16, 3, 1 homo ... fandi -issimus. ISID. vir. ill. 27 in loquendo ... -is. INSCR. christ. Diehl 2919 (= CARM. epigr. 772), 2 et visu grata et verbis -issima cunctis. *adde*: MART. 9, 77, 3 *Priscus* multa -i, multa sublimi refert, sed cuncta docto pectore. *de poetis*: CIC. Tusc. 2, 27 *poetae* ita sunt -es, ut ... ediscantur. PS. VERG. epigr. (*post catal. 14*) 1 vate Syracosio ... -ior. STAT. silv. 2, 7, 32 Gallionem. VRAN. epist. 9 p. 864[B] erat ... -is et bene suavis in versibus.

d *subi. pronomen aut infinitivus*: *α pron.*: PLAVT. Pers. 764 nihil hoc magis dulcest (CIC. Verr. II 5, 66 Phil. 5, 50 Brut. 262 rep. 1, 47 off. 1, 151 Att. 15, 13, 3 QVINT. decl. 381 p. 426, 16 TERT. adv. Marc. 3, 16 p. 403, 2 PS. TERT. adv. Iud. 9 p. 724 [Oehl.]). Truc. 371 hoc est melle -i -ius (CIC. orat. 94 SEN. contr. 2, 6, 8). CIC. Brut. 83 non quo illa Laeli *oratione* quicquam sit -ius (295). Tusc. 5, 105 quid est ... -ius otio litterato? (phil. frg. V 25 quid ... Herodoto -ius ... inveniri potest? SVLPICIA Tib. 3, 14, 3. *adde*: CARM. epigr. 1979, 2 [*saec. IV. p. Chr.*] quid sine te -e rear?). SEN. epist. 40, 1 quod in conspectu -issimum est (PLIN. epist. 2, 3, 6 GELL. 9, 9, 7 PANEG. 12 [2], 45, 6 GAVDENT. serm. 19 p. 999[A] SIDON. epist. 8, 11, 8). PLIN. epist. 4, 3, 4 quam -ia illa. *acced. dat.*: TER. Haut. 234 cui nihil iam praeter pretium dulcest (CIC. leg. 3, 19 ac. 2, 31 Tusc. 1, 94 NEP. Att. 18, 4 Ov. Pont. 2, 1, 3). CIC. rep. 1, 55 libertate ne feris quidem quicquam esse -ius (VERG. Aen. 4, 318. *cf.* SERV. auct. *ad l.* VERG. Aen. 12, 882). ARNOB. nat. 2, 55 quod sit omnibus salutare, quod -e. *omittitur pronomen* (*subiectum*): PLAVT. Stich. 704 nimio hic (hic magis est *P*) -ius. SEN. benef. 2, 6, 2 quam -e ... est! epist. 66, 18. 67, 15. QVINT. inst. 11, 3, 167 plenius ... et lentius ideoque -ius (*sc. est*). *acced. dat.*: SEN. epist. 104, 4 alicui tuorum esse -e, utile, optabile. STAT. Theb. 7, 236 ita -e Iovi. 8, 38. silv. 1, 2, 74.

β inf.: CARM. frg. Sen. contr. exc. 6, 8 nubere -e est (HOR. carm. 3, 2, 13. 4, 12, 28. epist. 2, 1, 103 Ov. epist. 17, 209 Pont. 2, 7, 69 SEN. Herc. f. 657 dial. 4, 32, 1. 4, 33, 1 epist. 12, 5. 66, 18 PLIN. nat. 7, 190 STAT. Theb. 1, 129. 2, 730. 4, 30. 5, 78 silv. 3, 5, 98. 5, 3, 248 PAVL. MED. bened. 5, 1). CIC. orat. 157 'non scire' ... barbarum ... videtur, 'nescire' -ius (158 -ius visum est ... dicere. Lael. 22 quid *est* -ius quam habere. LVCR. 2, 7 nil -ius est ... quam ... tenere). *accedit dat.*: *ad* -e est: CATVLL. 68, 160 HOR. carm. 2, 7, 28 Ov. Pont. 4, 9, 22 SEN. Tro. 1010. 1024 SIL. 13, 729 STAT. Theb. 4, 351. 5, 48. 6, 144. 264. 691. 10, 480 silv. 3, 1, 157 AVG. civ. 18, 32 p. 303, 25 D. *ad* -ius: TAC. dial. 6 quid ... -ius libero ... animo ... quam videre. *praecedit pron.*: PLAVT. Trin. 258 illud est -e, esse et bibere. CALP. ecl. 6, 81 hoc mihi ... -e ... fuerit, Lycidam spectare.

2 *i. q. carus, dilectus*: **a** *subicitur pronomen*: RHET. Her. 4, 51, 65 quae tibi -issima sunt in vita. Ov. trist. 3, 4, 54 quidquid ... nobis ... -e fuit.

b *de rebus*: *α generatim* (*accedit sup. II l. 78*): CIC. Verr. II 5, 163 o nomen -e libertatis (LIV. 24, 21, 3 libertatis restitutae -e auditu nomen. CALL. dig. 50, 16, 220, 3 -iore nomine appellare. *acced. gen.*: CIC. Phil. 2, 113 nomen pacis -e est [12, 9. 13, 1]. LVCR. 4, 1062 illius [*hominis amati*]. HOMER. 101 sororis. CLAVD. rapt. Pros. 1, 36 patris. 26, 304 mariti. *cf.* CARM. epigr. 963, 10 [*a. 12 a. Chr.*] suo. *v. etiam p. 2191, 15. 2194, 14*). CIC. Planc. 31 commendatione naturae. CATVLL. 64, 157 reddis pro -i praemia vita (VERG. Aen. 6, 428 SYMPH. 316 *cf. p. 2190, 68 sqq. 2191, 29. 2194, 11*). LVCR. 5, 989 lumina vitae (CARM. epigr. 80, 2. *alio sensu*: VAL. FL. 4, 448 amissas aut flere domos aut -ia ... lumina. *cf. p. 2191, 7 sq. et l. 12*). VERG. georg. 3, 495 animas (Aen. 3, 140 [*cf. Hom. Il. 10, 495 μελιηδέα θυμόν*]. CARM. epigr. 1917 (INSCR. christ. Diehl 1983), 2 *martyres* -es animas solve⟨runt⟩. *cf.* GLOSS. IV 508, 22 -es animas: ducem (*cf. p. 2187, 54 sqq.*) spiritum. *v. etiam p. 2195, 46 sqq.*). Ov. trist. 5, 7, 3 salute (*cf. p. 2190, 66 et l. 8*). VAL. FL. 1, 334 dextra. 4, 632 soles. MART. 7, 84, 5 dona. CORP. III 15166 memori(ae) (XII 39. 3882). *acced. dat.*: CIC. Balb. 11 cui patriae salus -ior ... fuit. CIC. epist. 10, 26, 3 ulla tibi est praetura ... -ior? CATVLL. 64, 210 -ia nec maesto sustollens signa parenti. 68, 61 -e viatori ... levamen. LVCAN. 4, 532 fieret captis si -ior ipsa mortis vita mora (AVG. civ. 19, 8 p. 368, 13 D. *cf. p. 2190, 68 sqq. 2191, 29. 2193, 83*). STAT. silv. 3, 5, 100 nautis lumina (*cf. p. 2191, 7 sq. et 2193, 84*). CLAVD. 3, 275 trepidae sidus ceu -e carinae. rapt. Pros. 3, 101 Proserpina nomen -e tibi (*cf. p. 2191, 15. 2193, 77 sqq.*). *β speciatim: de locis*: CIC. Catil. 4, 16 commune patriae solum cum sit carum tum vero -e atque iucundum (Ov. trist. 3, 8, 8 STAT. Theb. 12, 258). CIC. leg. 2, 5 *patria* (HOMER. 163 CORP. III 6888. 6890). LVCR. 5, 1367 agelli. VERG. ecl. 1, 3 arva. georg. 4, 563 Parthenope. Aen. 4, 281 terras (SIL. 3, 536). Aen. 10, 781 Argos (STAT. Theb. 2, 743). DIRAE 89 rura (MART. 9, 97, 7. *cf. p. 2192, 70*). VAL. FL. 3, 658 Calydona. STAT. Theb. 4, 92 Thebas (11, 699). 7, 143 tellus. 11, 187 Mycenae. Ach. 2, 56 Pelion. silv. 4, 7, 13 Latio. *adde*: VERG. Aen. 4, 342 urbem Troianam ... -esque meorum reliquias colerem. *acced. dat.*: CIC. epist. 4, 9, 3 nec locus tibi ullus -ior esse debet patria. ANTH. 474, 1 o litus vita mihi -ius (*cf. p. 2192, 71*). *de aedificiis, sim.*: VERG. georg. 2, 511 limina. HOR. carm. 4, 5, 12 domo (SIL. 11, 591 *cf. p. 2195, 55*). SIL. 11, 467 nidi (*cf. p. 2192, 74 et infra l. 30*).

c *de animantibus* (*de deis*: SIL. 2, 141 penates [3, 428. 6, 67. 17, 216]. STAT. Theb. 8, 223 superos. MART. 9, 1, 7 divae -e Iuliae numen. *de bestiis*: VERG. georg. 1, 414 nidos [Aen. 5, 214 *cf. p. 2192, 74 et l 27*]. georg. 3, 178 in ... natos. HOR. carm. 3, 23, 7 alumni [*cf. l. 54 sqq.*]. VAL. MAX. 7, 6 ext. 3 pignora [*cf. p. 2195, 53*]. STAT. silv. 4, 5, 18 nec vacca -i mugit adultero. *c. dat.*: VAL. FL. 7, 124 mensae -is erili ... canis). *ceterum de hominibus* (*saepissime in titulis sepulcralibus, plerumque superlativo, qui usus de genere feminino praevalere videtur; de exemplis christianis cf. Diehl, Inscr. lat. christ. vol. III p. 518 sq., v. etiam Onom. s. v.* Dulcis, Dulcissimus): CIC. Lael. 90 *amici* (HOR. sat. 1, 3, 69. 139 LYGD. 6, 9 AVG. conf. 8, 6, 13 *vide etiam l. 65 et p. 2195, 26 sq. cf.* CATVLL. 30, 2 amiculi). CIC. fil. Cic. epist. 16, 21 tit. Tironi suo. CATVLL. 45, 11 pueri (*cf. p. 2195, 28*). 66, 33 pro -i coniuge (*gen. masc.*: CORP. III 6594a. VI 13066. XI 6417. XIV 2168 *al.*, *fem.*: VI 10671. 14194. 15195. 25463. 33892. 35868. XIII 8267a INSCR. Not. d. scavi 1921 p. 271. 1927 p. 408 n. 82 *al.*, *cf. p. 2195, 25 et 39*). CATVLL. 67, 1 o -i iucunda viro, iucunda parenti (PASS. Theclae D 10 p. 133, 25). LVCR. 3, 895 nati (4, 1234 VERG. georg. 2, 523. Aen. 2, 138 [duplicis *P*[1], *quod a quibusdam legi adnotat* SERV. auct. *ad l.*]. 4, 33 LVCAN. 9, 231 VAL. FL. 4, 89 SIL. 13, 880 IVVENC. 2, 338 CARM. epigr. 682, 1 [*a. 403*]. 1363, 5 [*a. 503*] *vide supra l. 31. cf.* HOR. sat. 2, 3, 199 natam [CORP. III 9610 *cf. p. 2195, 34*]. *adde* LVCR. 4, 1253 partu [MANIL. 4, 270]. HOR. epod. 2, 40 liberos [VAL. MAX. 5, 5 praef. RVFIN. hist. 3, 6, 5 *gr.* φιλτάτων. PETR. CHRYS. serm. 92 p. 460[B]]. ARNOB. nat. 1, 2 p. 5, 5 -issimas ... liberorum stirpes). VERG. Aen. 1, 659 pro -i Ascanio. catal. 4, 4 DIRAE 89 HOR. carm. 1, 36, 7. epist. 1, 4, 5 alumno (*v. vol. I 1794, 5 sq.* INSCR. Not. d. scavi 1915 p. 50 n. 55. 1924 p. 49 *cf. supra l. 31.* INSCR. Nuovo bull. crist. 1902 p. 131 alumnae. Not. d. scavi 1915 p. 37a *et* b). Ov. trist. 3, 7, 3 matre (CVRT. 5, 2, 22 CORP. II 1018. 1311. VIII 3351. INSCR. Not. d. scavi 1919 p. 318 n. 56 *Romae II. saec. p. Chr. ex.* 1920 p. 287 n. 2 *Romae.* 1924 p. 345 *Veletris a. 385. al. cf. p. 2195, 13 et 36*). MANIL. 4, 584 soror (CORP. VI 35704. INSCR. Not. d. scavi 1915 p. 49 n. 44 *Romae.* 1927 p. 333 n. 9 *Puteolis. al.*). VAL. FL. 3, 724 *frater.* STAT. silv. 4, 5, 34 *de infante* (*cf. Vollm. ad l.*). 5, 1, 175 marito (CORP. II 3638. VIII 22960). Ach. 1, 896 Chirone *magistro* (*cf. l. 68. p. 2195, 29 et 41*). MART. 7, 95, 9 tu -ior (*sc. uxore et filia*). 10, 13 (20), 6 quo non ... alter ... -ior *amicus.* IVV. 5, 139 filia (PAVL. dig. 34, 2, 32, 4 MOD. dig. 31, 34, 6 GREG. M. epist. 9, 232 *al.* CORP. VI 12396. 17595. 19431. 20143. VII 588. VIII 7158. 11145. XIV 1055. 1638 *al.*). IVV. 6, 36 heredem. AVR. Fronto p. 231, 16 N. magistrum (*cf. supra l. 63*). VERVS Fronto p. 138, 12 N. nepotem (FRONTO p. 234, 12 N. HIER. epist. 60, 9, 1 MART. CAP. 1, 3 *cf. p. 2195, 33*). SCAEV. dig. 31, 88, 2 filii (EVGEN. p. 769[C] dilectissimis et in Christi amore -issimis filiis. CORP. III 7975. 8914. VI 33227. 35702. VIII 22878. XI 6168 *al. cf. p. 2195, 11 et 32 sq.*). SCAEV. dig. 32, 41, 14 infanti (CORP. II 541. X 3300. XIII 7122. 7825 INSCR. Not. d. scavi 1914 p. 171. 1919 p. 308 n. 39 *Romae* INSCR. christ. Diehl 1523 4510[a] *al.*). PAPIN. dig. 31, 77, 20 fratribus (VITAL. CONST. epist. 1 p. 847[D]. CORP. XIV suppl. Ost. 5163 INSCR. Not. d. scavi 1923 p. 409. INSCR. christ. Kraus I 108 *al. cf. p. 2195, 23*). COMM. apol. 1035 parvulo. AVG. serm. 179, 7, 7 caritati vestrae. VEN. FORT. carm. 7, 4, 27. CORP. II 5075 uxor(i) (XI 6146 *al.*). VI 14094 domino. 17051 vernae (XIV 202. *cf.* INSCR. Not. d. scavi 1927 p. 422 n. 142 vernacle). 19189 conservae. 36111 collibertae (VIII 24713. INSCR. Not. d. scavi 1908 p. 269 liberto). IX 2005 homo. XI 6078 nonleba(m) esse acerbis (*i. acerba*) at inferos, quae at superos dulcís fui. INSCR. christ. Diehl 353 matrune. CORP. XIV 1113 patri (INSCR. Not. d. scavi 1917 p. 291

[*Lackenbacher*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

n. 7 *Romae.* INSCR. christ. Diehl 4698 *Romae a. 359*). 1606 patron[e]. INSCR. Nuovo bull. crist. 1902 p. 130 patrono. CORP. XIV suppl. Ost. 5116 parenti (*cf.* INSCR. Schober, die röm. Grabsteine von Nor. u. Pann. 103 [*saec. II. med.*] parentibus). INSCR. Not. d. scavi 1915 p. 46 n. 28 (*Romae*) condiscipulae. INSCR. Afr. Trip. Tun. Mar. 589 sponsae. CARM. epigr. 1292, 1 (= CORP. VI 29642) -is aput manes ... moraris. *inde abusive*: CORP. XIV 773 parenti optimo fecit Carnilia Hilarae -issima. *cf.* X 2070. 2752. *acced. dat.* (*cf. infra l. 76 sqq.*): CORP. I² 1283 (= CARM. epigr. 210, 2) qui fuit -is sueis (IX 2825 [= CARM. epigr. 75, 1]. INSCR. Not. d. scavi 1922 p. 421 n. 80 [*Romae*]). CIC. epist. 14, 7, 1 *Tulliola* nobis nostra vita -ior est. ad Q. fr. 1, 3, 3 filium venustissimum mihique -issimum. POLLIO or. frg. Quint. inst. 9, 2, 34 mater mea, quae mihi cum carissima, tum -issima fuit. FRONTO p. 85, 21 N. PORPH. Hor. epist. 1, 18, 34 carius illi erit scortum et -ius honestate. CORP. II 1743. 4359. INSCR. christ. Diehl 1209 (*a. 424*). 4828. CARM. epigr. 2011, 2 ⟨dul⟩cior (*comp. pro positivo cf. infra l. 17*) semper amicis INSCR. christ. Diehl 4738 -ior (*cf. supra l. 16*) parentibus et fratribus. *acced. abl.*: INSCR. christ. Diehl 1718 (*a. 452*) Glyceria ... mente fidelis, animā -is rectaque vita. 2919 (= CARM. epigr. 772) verbis -issima cunctis. 4756, 2 (*de infantula*) lingua, manu numquam -ior ulla fuit.

speciatim in allocutione: CIC. leg. 3, 25 optime et -issime frater. Att. 6, 2, 9 -issime Attice. CIC. fil. Cic. epist. 16, 21, 2 mi -issime Tiro CATVLL. 32, 1 mea -is Ipsitilla. VERG. catal. 7, 1 Vari -issime. georg. 4, 465 -is coniunx (Aen. 2, 777 AVSON. 357, 10). HOR. carm. 1, 26, 9 Piplei -is. epist. 1, 7, 12 -is amice (OV. Pont. 1, 8, 31 PERS. 5, 23 AVSON. 394, 2 HIER. epist. 3, 4, 3). TIB. 1, 6, 63 anus. STAT. silv. 1, 2, 33 vates. 3 praef. 1. MART. 9, 36, 7 puer o -issime. AVR. Fronto p. 29, 2 N. magister -issime (*et saepe*). p. 61, 16 mi Fronto carissime et supra omnis res -issime. FRONTO p. 80, 3 N. domine (*et saepe*. PAPYR. Arch. f. Papyrusforsch. III 1904 p. 168 *saec. IV. cf. infra l. 40*). APVL. met. 5, 5 Psyche (5, 12). 7, 12. AVSON. 321, 4 fili (321, 6. 391, 1 HEGES. 5, 40, 2 p. 383, 23 Vind. 384, 1). 323, 28 nepos. HIST. Apoll. rec. A 18 filia. rec. B 15 nata (*et saepe*). ACT. Petr. 10. CARM. epigr. 1821, 1 (= CORP. XI 4154) ⟨d⟩ulcis nimis prole⟨s⟩. CORP. X 2752 -is vale mater (INSCR. Not. d. scavi 1919 p. 41 a 5 [*Romae*] -issima mater). XIII 10025, 199 amica. INSCR. Dessau 9442 -issima infas. *acced. dat.*: LVCAN. 5, 739 non nunc vita mihi -ior ..., laeto sed tempore, coniunx. MART. 5, 37, 1 puella senibus -ior mihi cycnis. FRONTO p. 42, 20 N. domine ... mihi -issime. p. 95, 3 Antonine meo cordi -issime. VERVS Fronto p. 116, 5 N. magister Vero tuo -issime.

pro homine ponuntur corporis partes, anima aliaque substantiva (*accedit abl. l. 60*): VERG. Aen. 4, 493 caput (PROP. 4, 11, 55). VAL. FL. 7, 340 -es fratris ... malas. MART. 6, 68, 4 latus (*i. comes*). CARM. epigr. 656, 4 (*saec. III. ex.*) membra (*cf. l. 52*). STAT. Theb. 1, 632 animae (AVR. Fronto p. 30, 10 N. [*in allocutione, item* p. 45, 8 APVL. met. 5, 6 CORP. IV 4783. V 6698. VI 10083 INSCR. Dessau 9440 *al.*]. CORP. VI 33911. VIII 23012. XII 1271. 2242 *et saepe. cf. p. 2194, 2 sqq. Diehl, ind. l. c.* CORP. IV 4239 animula [XIII 3558]). CATVLL. 46, 9 o -es comitum valete coetus. 68, 106 coniugium. CIRIS 246 decus (*v. vol. V 243, 32. 34. 244, 2 cf. p. 2192, 66*). OV. met. 6, 500 lenimen ... senectae (HOR. carm. 1, 32, 15). trist. 1, 3, 64 membra domus (4, 10, 48 convictus. *cf. l. 45*). SEN. Tro. 766 o -e pignus (STAT. Theb. 4, 563 PAVL. NOL. carm. 31, 11 *cf. p. 2194, 32*). SIL. 8, 346 -em ... Assaraci de gente domum (*cf. p. 2194, 26*). STAT. silv. 2, 1, 71 curae (MART. 8, 77, 1). MART. 8, 82, 5 gloria (*cf. p. 2190, 83 et infra l. 62*). ANTH. 405, 7 fides. CANDID. gen. div. 1 o mi -is senectus Victorine. GREG. M. epist. 3, 62 p. 222, 13 beatitudinis (p. 223, 22. 10, 14). 3, 63 caritas. *al.* 7, 27 p. 474, 5 magnitudo. 8, 33 meus. PASS. Mar. Iac. 9 -em promptissima confessione comitatum. CORP. II 2293 solacium. *acced. dat.*: STAT. Theb. 5, 608 o mihi desertae natorum -is imago (silv. 1, 2, 112). silv. 1, 2, 261 -is ... solo tu gloria nostro. GREG. M. epist. 9, 147 p. 145, 2 -issima mihi tua dilectio. 9, 154 -issima mihi vestra excellentia.

3 *i. q. comis, indulgens, libens* (*acced. abl. l. 66. cf.* CHAR. gramm. p. 418, 4 B. comis: facilis, suavis, acceptus, -is): CIC. Att. 5, 11, 5 fiet aliquid a nobis severius; nam adhuc lenitate -es sumus. SEN. dial. 5, 8, 5 proderunt summissi et humani et -es, non tamen usque in adulationem. SIL. 15, 455 ille foro auditus -i. STAT. silv. 2, 7, 58 -bus theatris (*cf. Vollm. ad l.*). *de deo Iudaeo et Christiano*: ITALA psalm. 33, 9 (Cypr. testim. 1, 22) -is est dominus (*W L B v, item* Firm. err. 18, 5 *et* Aug. civ. 21, 24 p. 534, 27 D.; VVLG. suavis [*item Cypriani A M*] LXX χρηστός. HIER. in Soph. 3, 1 sqq. p. 716 -em dominum atque clementem vertens in amaritudinem. VVLG. psalm. 24, 8 I Petr. 2, 3). PETR. CHRYS. serm. 6 p. 204ᴬ *deus* -is in gremio, mitis in habitu. CASSIOD. in psalm. 30, 23 -is est *deus*, cum corrigit, -is, dum parcit, -is, cum *eqs.* *acced. dat.* (*cf. supra l. 8 sqq.*): COM. pall. inc. 49 me⟨d⟩ esse acerbum sibi, ut⟨i⟩ sim -is mihi. HOR. sat. 1, 4, 135 sic -is amicis (ἀπὸ κοινοῦ) occurram (PERS. 5, 109 (CARM. epigr. 1261, 2 *cf.* CORP XI 5325). SEN. nat. 4 praef. 11 nemo ... uni tam -is est quam hic omnibus.

B *pro substantivo*: **1** *mascul.* (*fem.*): INSCR. christ. Diehl 78ᵃ = CARM. epigr. 666, 2; *a. 375*) Constanti coniux, parvorum mater, Honoria, -bus eximie carissima. HIER. in Eph. 4, 31 p. 636 amaritudo contraria est dulcedini: unde amari vulgo appellantur et -es. SVLP. SEV. dial. 2, 1, 4 Aurelius presbyter, -issimus meus, ... occurrit. CORP. X 2070 Antipatra, -is tua. XIII 10024, 62 (*in anulo*) -is mei. *speciatim in allocutione*: HOR. sat. 1, 9, 4 -issime rerum. PACIAN. bapt. 1 paraen. 9 *cf. Morin, Rev. Bénéd. 29 (1912), 85—87.* HEGES. 5, 40, 1 p. 382, 19 Vind. -is meus. SALV. epist. 1, 4. 8, 2 ENNOD. epist. 5, 2, 4 p. 125, 17. opusc. 6, 18 p. 408, 12 CORP. XIII 10018, 86 (*in ampulla*) fero vinum tibi, -is. 10024, 37 (*in anulo*) accipe, -is, multis annis. *item in anulis*: 49 ave, -is. 63 -is, vivas (64. 10027, 157 *in fibula*). 127 (*in gemma*) -is, amo te.

2 *neutr.*: **a** *loco substantivi*: PLAVT. Cist. 70 *Amor* gustui dat -e, amarum ad satietatem usque oggerit. Pseud. 63 -e amarumque una nunc misces (MART. 12, 34, 3 -ia mixta sunt amaris. *syn.* iucunda). Truc. 346 scio, -e atque amarum quid sit ex pecunia. Q. CIC. Cic. epist. 16, 26, 2 valde ... et vera et -ia tuis epistulis nuntiantur. PVBLIL. D 22 -e etiam fugias, fieri quod amarum potest. HOR. epist. 1, 11, 23 grata sume manu neu -ia differ in annum. ars 343 miscuit utile -i (*v.* PORPH. *ad l.*). OV. ars 3, 583 -ia non ferimus. SEN. dial. 5, 35, 3 ut *aures* non modulata ... et mollia et ex -i tracta compositaque accipiant. PERS. 5, 151 carpamus -ia. SIL. 13, 664 *virtus* -e ... venit ad manes. STAT. silv. 2, 3, 67 medius per honesta et -ia limes. PORPH. Hor. carm. 4, 2, 27 scribere ... subtilia et -ia. AVR. VICT. Caes. 5, 10 peccandi consuetudo nova et eo -iora affectans. AVSON. 404, 3 ne sit tristis et -i carens amara concinnatio. HIER. tract. in psalm. I p. 210, 16 adv. Rufin. 1, 31 epist. 31, 2, 2 GREG. M. moral. 15, 13. ORIG. in I reg. 1, 1 p. 2, 18 B. -ia semper et lenia *loqui* (*opp.* amarum aut triste). *c. gen.*: PS. RVFIN. in Am. 9, 11/12 nec solum libertatis -ia, sed etiam ultionis attribuam. PRVD. psych. 429 nimiis pro -bus aevi. VEN. FORT. carm. 2, 16, 20 -ia carnis alens mortis amara parat. MAXIM. eleg. 2, 7 -ia vitae. *c. dat.*: VERG. ecl. 3, 82 -e satis umor, depulsis arbutus haedis (*opp.* triste). SEN. Tro. 1009 -e maerenti populus dolentum. LVCAN. 9, 403 serpens, sitis, ardor harenae -ia virtuti. *additur adi., pronom., sim.*: PLAVT. Pseud. 694 -ia atque amara apud te sum elocutus omnia (CIC. carm. frg. 16 [2ᴹᵒʳ·], 4 omnia -ia dicens [miscens *Ritschl*]. FRONTO p. 185, 13 N.). CIC. p. red. ad Quir. 2 quid -ius hominum generi ... datum est quam sui cuique liberi? Att. 5, 1, 3 nihil potuit ... -ius (OV. trist. 5, 1, 4 STAT. Theb. 3, 632. silv. 3, 4, 39. 5, 3, 14 FRONTO p. 95, 4 N.). DIRAE 24 -ia non oculis, non auribus ulla ferantur. SEN. epist. 46, 2 interveniebat -e illud et loco lene (109, 16). 99, 16 inest quiddam -e tristitiae (COLVM. 12, 2, 4 GREG. M. moral. 15, 13). SEN. epist. 115, 14 (*Eur. frg. 324 N²*) tam -e si quid Veneris in vultu micat (STAT. Theb. 11, 369 MART. 10, 45, 1 HIER. epist. 52, 3, 5 cygneum nescio quid et solito -ius vicina morte cecinerunt (*ad b relatum vol. III 269, 69*). PLIN. epist. 2, 19, 6 quem non potius -ia haec et sonantia quam austera et pressa delectent (3, 18, 10 *syn.* blanda). 3, 1, 8 audit legentem remissius aliquid et -ius (TERT. pudic. 6 p. 230, 5 AVG. serm. 270, 7). CAPITOL. Gord. 5, 3 neque gratius mihi quicquam ... neque -ius potuistis efficere. ENNOD. epist. 2, 25, 2 p. 67, 14 quicquid in ... vita habeo -e. *nota de hominibus*: ENNOD. epist. 1, 18, 5 p. 30, 10 tu, -e meum, bene coepta persequere. (5, 16, 3 p. 138, 24 -e meum Senarium ... restitutum CARM. epigr. 1208, 5 -e meum Salvium [*'ubi Buecheler non recte: i. e.* -em meum'] *cf.* SERV. auct. Aen. 4, 318 amantes amores suos -ia sua dicunt *eqs.*). carm. 2, 145, 2 libri, quos tibi, -e, darem.

b *loco adverbii*: CATVLL. 51, 5 -e ridentem (*Sappho frg. 2, 5* γελαίσας ἰμερόεν. 61, 219 OV. epist. 15, 83 HOR. carm. 1, 22, 23 [*cf.* PORPH. *ad l.*] SIL. 11, 390 arridens. APVL. met. 10, 32 subridens). COPA 9 garrit. HOR. carm. 1, 22, 24 loquentem (epist. 1, 7, 27 CALP. ecl. 7, 20 NEMES. ecl. 2, 83). epist. 2, 2, 9 canet indoctum, sed -e bibenti (OV. am. 2, 4, 25 STAT. silv. 5, 5, 55 caneret quod ... Orpheus -e sibi. HIER. in Gal. lib. 3 praef. CARM. epigr. 468, 3 *cf.* APVL. met. 6, 6 cantitant. *dubium, utrum huc spectent an ad compar. adv.* dulciter: PROP. 1, 2, 14 volucres nulla -ius arte canunt. MART. 3, 93, 9 Atrianus -ius culex cantet. HIER. epist. 43, 3, 2 psalmi -ius decantabuntur). GERM. 614 sonans (CALP. ecl. 4, 150. 160 SIL. 13, 347 NEMES. ecl. 1, 82 VEN. FORT. carm. 2, 9, 58. 7, 4, 11 [dulcisonans *AG²*]. *dubites de* TIB. 1, 3, 60 *v. vol. III 471, 50. superl.*: CALP. ecl. 4, 61 nostro ... sonat -issima Fauno. *cf.* CALP. ecl. 4, 9 -e ... resonas (SIDON. epist. 1, 5, 4]). OV. am. 3, 1, 4 queruntur (epist. 17, 82 SAPPHO 152 EVG. TOLET. carm. 34, 2). STAT. Theb. 4, 274 rubens (silv. 2, 1, 133 NEMES. ecl. 2, 45. 48). Theb. 9, 701 -e comae radiisque trementes -e nitent visus (silv. 3, 4, 8). silv. 1, 2, 63 profatur. 2, 7, 37 vagientem *infantem* (*cf. Vollm. ad l. et ad 4, 5, 34*). 232 caperes (*cf. Vollm. ad l.; frustra improbavit C. F. W. Müller, Synt. d. Nom. u. Akk. p. 87*). MART. 12, 21, 3 tam rarum, tam -e sapis. APVL. met. 5, 1 conquievit (CARM. epigr. 1191, 9 = CORP. XII 5811 ossa ... -e quiesc⟨ant⟩). TER. MAVR. 2129 -e tibi pinus summurmurat ... et tu quoque -ia pangis (*cf. Theocr. 1, 1* ἁδύ τι τὸ ψιθύρισμα ... ἁδὺ δὲ καὶ τὺ συρίσδες). ANTH. 452, 6 fremit. PRVD. perist. 10, 365 delectat. CLAVD. carm. min. 25, 41 micant. SIDON. carm. 22, 33 natant. VEN. FORT. carm. 7, 12, 74 fovet. [*non huc pertinent*: STAT. silv. 5, 3, 99 (*cf. C. F. W. Müller, Synt. d. Nom. u. Akk. p. 87*). INSCR. christ. Diehl 3431, 9 iustum, dulce(m), pium (*cf. C. F. W. Müller l. c.*)]

adverbia adiectivo addita: languide: PLIN. nat. 13, 34. magis:

[*Lackenbacher*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PLAVT. Pers. 764 STAT. Theb. 8, 38 QVINT. inst. 12, 10, 44. MACR. Sat. 7, 12. 38 male: AVG. in psalm. 43, 2. nimis: SEN. epist. 114, 16 COLVM. 5, 10, 12 arb. 22, 1 CARM. epigr. 1429, 10 1821, 1. parum: SEN. epist. 96, 3 GRAMM. suppl. p. 233, 21. plane: AVG. serm. 153, 8, 10. plus: SIDON. epist. 8, 11, 8. salubriter: AVG. in psalm. 43, 2. tam: *ex. gr.* SEN. nat. 4 praef. 11. epist. 115, 14 STAT. silv. 3, 4, 39 MART. 12, 21, 3. valde: CIC. de orat. 3, 99 Q.CIC. Cic. epist. 16, 26, 2.

syn. et iuxta posita: ad I: melleus (PLIN. nat. 36, 140). mellitus (APVL. met. 8, 22). suavis. *ad II A 1*: amicus (AVG. civ. 18, 32 p. 303, 25 D.). amoenus (HOR. epist. 1, 16, 15). blandus (SEN. epist. 63, 7 HIER. epist. 52, 5, 7). clarus (CIC. orat. 57). decorus (HOR. carm. 3, 2, 13). facilis (SEN. epist. 108, 22). gratus. iucundus. mitis (TAC. dial. 18). prosper (FILASTR. 123, 4). salutaris (SEN. epist. 50, 9 ARNOB. nat. 2, 55). sollemnis (HOR. epist. 2, 1, 103). suavis. *ad II A 2*: mitis (AVG. conf. 8, 6, 13). *in inscriptionibus ex. gr.*: amantissimus. desideratissimus. mellitus (INSCR. christ. Diehl 96ᵃ. 246ᵃᵈⁿ. 4510ᴬ) *alia multa*. *ad II A 3*: clemens. humanus. mitis. summissus. *ad II B 2*: amicus (COLVM. 12, 2, 4). blandus (GREG. M. moral. 15, 13). gratus. iucundus. lenis (MART. 10, 45, 1 *v. p. 2196, 25*).

opp.: *ad I*: acer (PLIN. epist. 7, 3, 5). acidus (COLVM. 11, 2, 68). acutus (PLIN. epist. 7, 3, 5). amarus. asper (SEN. nat. 3, 2, 1). austerus (CELS. 1, 6 *v. p. 2189, 28*). immitis (PLIN. nat. 13, 26). marinus (CATO agr. 106, 1. 112, 1 VARRO rust. 3, 3, 4 CIC. nat. deor. 3, 37 *al.*). salsus (VARRO rust. 3, 3, 2. 3, 17, 2 LVCR. 6, 894 *al.*). suavis (MACR. Sat. 7, 7, 15). *ad II A 1*: acerbus. amarus. austerus (CIC. de orat. 3, 103). barbarus (CIC. orat. 157). durus (SEN. Herc. f. 657). levis (SEN. contr. 1, 1, 25). tristis (MANIL. 4, 527 STAT. silv. 2, 6, 15). utilis (SEN. dial. 4, 33, 1). *ad II A 2*: acerbus. *ad II A 3*: acerbus. severus. *ad II B 2*: amarus. austerus. durus. tristis.

deriv.: dulcedo. dulcitas. dulcitudo. dulcium. dulcescere. dulcare (dulcor). dulciculus. dulcidus.

comp.: dulcacidus. dulcifer, -fluus, -loquus, -modus, -nervis, -sonus (-sonans, -sonorus), -vocus. dulcificare. per-, prae-, subdulcis.

adv.: **dulciter**: PS. ASPER gramm. suppl. 54, 9 *exeunt adverbia* in r, ut breviter, ... -r, admirabiliter. 54, 27 a dulci (*dat.*) -r. *legitur inde a* CIC., *compar. inde a* PROP. 1, 2, 14, *superl. inde a* CIC. Brut.

A *proprie de genere saporis* (*sed in imagine*): AVG. serm. 354, 2, 3 *mundus* malevolae ... animae quasi -r sapit.

B *translate*: **1** *i. q. iucunde, suaviter*: **a** *verbis additum*: CIC. Brut. 77 historia ... scripta -issime. fin. 2, 18 sensus -r ac iucunde movetur. SEN. contr. 2, 1, 26 multa facunde explicuit, corruptius quam Fabianus, sed -ius. CARM. epigr. 1028, 4 (= CORP. VI 8703. *s. I. in.*) *annos* exegi -r. 1082, 2 (= CORP. III 4483. *s. I. ex.*) vixi ... -r ad superos (CORP. VI 10105. 20826. 25678. XIV 1641). SIL. 5, 463 -ius ... pulsabat pectine nervos. QVINT. inst. 1, 10, 24 iucunda -r ... canit (PORPH. Hor. serm. 1, 2, 1 cantabat *cf. p. 2196, 62 sqq.*). inst. 4, 2, 62 dicere (9, 4, 14. 12, 10, 71 FIRM. math. 8, 28, 6). 12, 10, 27 *litterae* -ius spirant. PLIN. epist. 4, 27, 1 multa -r *recitavit*. AVR. Fronto p. 60, 22 N. -issime ostendisti. APVL. met. 10, 32 consonant. MIN. FEL. 29, 5 cum et praeclaro viro honor verius et optimo amor -ius praebeatur. CYPR. epist. 37, 1 p. 576, 7 cum ... -r ac saepe loqueretur. FIRM. math. 6, 30, 9 modos -r flectere. DON. Ter. Eun. 463 -r additum 'hodie' *eqs.* AVSON. 406, 8 -ius circumloquar. 409, 22 modulate et -r ... enuntiasti. 419, 19. AVG. serm. 311, 4, 4 numquid ideo non caperis, quia -r caperis? virg. 27, 27 laudate dominum -ius, quem cogitatis uberius. trin. 15, 2, 2 *deus* quaeritur, ut inveniatur -ius (in psalm. 103 serm. 2, 1). serm. 61, 5, 6 diu desiderata -ius obtinentur. PS. AVG. serm. ed. Mai 57, 1 aquae ... -r requiescunt (CARM. epigr. 1247, 1 = CORP. VI 7193ᵃ requiescunt -r ossa). GREG. M. moral. 18, 15 vocat (*opp.* terribiliter). PALLAD. hist. mon. I 24 p. 305ᴰ vehementer ... ac -r diligebant (σφόδρα ἡδοῦντο). CARM. epigr. 189 te bibo (*i. vivo*) fac dulci⟨ter⟩. 1552 A, 60 (= CORP. VIII 212) ⟨ads⟩idue patrias hinc cernere -r arces. 1552 B, 9 (= CORP. VIII 213) currentes -r undas. **b** *adiectivis additum*: PAVL. NOL. epist. 23, 16 -r potens, qui liberavit pauperem ab amaro potente. AVG. c. Faust. 13, 17 nomen ... -r clarum. CASSIOD. var. 9, 6, 5 sudores .. -r anhelos. VEN. FORT. carm. 10, 17, 7 -r ista tui (*Christi*) pia sunt commercia regni. **2** *fere i. q. cum voluptate ex gustu dulcedinis orta*: APVL. met. 2, 16 *in poculo* relictum p⟨a⟩ullulatim labellis minuens ... sorbilla⟨t⟩ -r. EVAGR. altere. p. 51, 5 manducatis (*cf. Stangl, Berl. ph. Wschr. 35, 1915, 798 adn. 9*). *metonymice*: AVG. gen. ad litt. 1, 20 *libros* quos -r haurire deberent. **3** *fere i. q. libenter*: CARM. epigr. 1553, 5 (= CORP. II 5186. *s. I/II.*) qu⟨a⟩e (*ad quietem spectantia*) tibi -ius precabor. AVG. lib. arb. 2, 16, 43 obscuritati suae -r inhaerent. CASSIOD. inst. div. praef. 1108ᴬ -ius ... suscipitur. VEN. FORT. vita Hil. 6, 20 -r excipiens.

dulcīsco v. dulcesco.

dulcisonāns, -tis *a* dulce *et* sonare. *cf. c.* dulcisonus *et c.* altisonans. CARM. epigr. Not. d. scavi 1931 p. 321 (*de tibicine*) solus dulci sonans, fecit quem tibia magnum. *cf. p. 2196, 66.*

dulcisonōrus, -a, -um [*cf. c.* dulcisonus *et c.* sonorus *Th.*] SERV. gramm. IV 467, 17 (*in versu ficto*) rem ... -am.

dulcisonus, -a, -um [*a* dulce sonare. *Th.*] **1** *de animantibus*: SERV. gramm. IV 463, 12 Pierides. CYPR. GALL. iud. 244 chori. ARATOR ad Parth. 14 virum. **2** *de rebus*: *de musicae vocisque instrumentis*: SCHOL. Hor. carm. 4, 3, 17 lyrae. MART. CAP. 9, 908 v. 17 fidibus. PAVL. PETRIC. Mart. 4, 572 linguis. CASSIOD. in psalm. praef. 11ᴬ organum. *de voce, cantu, sim.*: ANTH. 106, 2 strepitu. OPT. PORF. carm. 27, 4 modulamine. FIRM. math. 8, 25, 2 vocibus (dulcibus vocis sonis *altera codd. classis*. CASSIOD. var. 2, 40, 10 vocis *Sirenum*). MART. CAP. 9, 888 v. 18 tonis. VAL. CEM. hom. 5, 5 cantus (6, 5. 10, 5). SIDON. carm. 6, 5 murmur. *de carmine sim.*: TER. MAVR. 2644 (*in versu ficto*) carmen (*cf.* 2647. 2653. 2654 PROSP. Anth. 493ᵃ, 2 PS. AVG. serm. 120, 5. 194, 2. 208, 5). CASSIOD. anim. praef. p. 1280ᴰ melos (in psalm. 80, 3).

dulcitās, -ātis *f. a* dulcis. NON. p. 96, 27 -as, dulcitudo pro dulcedo (GLOSS. dulcido). **1** *proprie*: APVL. mund. 36 -as fici (*cf. Ps. Aristot. π. κόσμ. 6 p. 401ᵃ, 1 συκαῖ ... γλυκεραί*). **2** *translate*: CAECIL. com. 217 (Non. *l. c.*) tanta (*F³*, tantam *LBᴬ*, tantan *Mercier*) hinc (huic *codd.*) invasit in cor Davi (*Mercier*, dandi *Buecheler*, corda in *codd.*) -as? ACC. trag. 640 (Non. *l. c.*) -as conspirantum (*Bothe*, conspiratum *Bᴬ*, conspiritum *L*, cum spirat *Buecheler*) animarum (*Bothe*, animae *codd.*).

dulcitūdo, -inis *f. a* dulcis. GRAMM. suppl. 111, 12 alia *substantiva* a dativo ... veniunt, ut similis, similis, simili, similitudo, sic -o. *gen.* -ni: INSCR. christ. Diehl 4337. *plur.*: *l. 28.* DIFF. ed. Beck p. 53, 39 *v. p. 2182, 65 sqq.* GLOSS. γλυκύτης. V 542, 23 illecebrae -o vel illicita delectatio. **1** *proprie*: CIC. de orat. 3, 99 *gustatus* -e praeter ceteros sensus commovetur. PSALT. Cas. 140, 4 numquam gustabo in -bus eorum (VVLG. *et* LXX *aliter*) SPART. Pesc. 7, 7 tanta *Nili* -o, ut *eqs.* **2** *translate*: **a** *i. q. iucunditas, suavitas*: **α** *de rebus* (*v. etiam p. 2184, 70*): CIC. de orat. 3, 161 murmur maris et -o (dulcedo *al.*) orationis sunt ducta a ... sensibus. VLP. dig. 42, 8, 10, 10 usurarum. AVG. conf. 9, 6, 14 nec satiabar ... -e (-itudini *W*, -edine *al.*) mirabili considerare altitudinem consilii tui. ENNOD. epist. 4, 25, 2 p. 116, 15 novellam amicitiam habere -em (-edinem *al.*). **β** *de hominibus*: CORP. VI 11082 cum qua vixit annis XIII cum magna -e (VI 13017. 37317 incomparabili -e). 28052 ... bimus -em filio⟨rum?⟩. IX 5167 cuius pietatem et -em. INSCR. christ. Diehl 2376ᵃ coiugi dulcissime omnen -em (*acc. pro genetivo positus esse videtur*). 2733 super omnem -e filiorum dulcior. 4355ᵃ puelle ..., queius -o et blandor ... dolore parentibus dedit et sepius lacrimas pro -e obecit (*i. obiecit*). **b** *i. q. comitas*: ALC. AVIT. epist. 73 p. 90, 19 servatis -is (-edinis *S*) morem, immo, ut verius dicatur, augetis. *in allocutione*: GREG. TVR. Franc. 4, 3 (*rex ad uxorem*:) quam *mercedem* me tua -o (-edo *vel* -ido *al.*) expetiit.

dulcium, -iī *n.* [*a* dulcis *vel a plurali* dulcia. *Th.*] *gen.* -i? *v. infra l. 54.* **1** *i. q. edulium dulce, placenta*: GLOSS. πλακοῦντα. ISID. orig. 20, 2, 18 -a sunt genera pistorii operis a sapore dicta. LAMPR. Heliog. 27, 3 *ut* modo de -is modo de lactariis exhiberent. 32, 4 *ut alia die cenam strueret* de -is, alia de opere lactario. SCHOL. Iuv. 3, 188 (fermentum:) -um malum, quod stomachum indigestum praestat. MACR. Sat. 7, 12, 38 cur omne -um magis dulce videtur, cum frigidum est, quam si caleat. *inc.*: APIC. 4, 136 patina versatilis vice dulci (*V, cf. Schuch ad l.*; dulce *E*; dulcis *Humelberg, Vollmer*). *huc pertinere videntur* (*sed v. p. 2190, 20 sqq.*): VOPISC. Tac. 6, 5 quos ad consulatus dandos -a et circuli et quaecumque voluptas puerilis invitet. SCHOL. Iuv. 6, 202 (*ad* 'mustacea') solebant ... post nuptias recedentibus -a erogare pro apophoretis. 6, 631 (*ad* 'adipata') -a, placenta veneno plena. [MART.] 5, 39 lemma: -a. APIC. 7, 300 -a domestica. 301 aliter -a (302. 303. 305). *ceteri loci pertinent ad plur. subst. q. e.* dulce, *v. p. 2190, 20 sqq.* **2** *fere i. q. convivium*: CONSTANT. PORPH. caer. aul. Byz. 1, 28 p. 160, 22 δούλκιον ἐποίει ὁ κύριος Θεοφύλακτος. *ibid.* οἱ δεσπόται ἀπήλαυον τοῦ δουλκίου.

deriv.: dulciamen. dulciamentum. **dulciarius**. dulciolum.

dulcivocus, -a, -um *a* dulce *et* vocare *cf. c.* dulcisonus: *i. q. dulce canens*: RVSTIC. Conc.ˢ I 4 p. 12, 22 -us (ὁ μελῳδός) psalmista.

dulco, -āvī, -ātum, -āre [*a* dulcis. *Th.*]. *i. q. dulce facere*: **1** *proprie*: DIOSC. 2, 92 -ati (*gr. 2, 109* ἀπογλυκανθέντες) lupini. SIDON. carm. 2, 106 exorto flumina melle -atis cunctata vadis. MAX. TAVR. hom. 29 p. 292ᴬ *aqua*, cum amara esset, ... ligno ... -ata est (ALC. AVIT. hom. 20 p. 143, 3 Moysen ... aquas ... asperas ... -asse).

2 *translate*: SIDON. epist. 5, 4, 2 offensae amaritudinem politis affatibus -are (REGVLA Tarnat. 5 qui eiecti fratris amaritudinem ... caritatis possit admixtione -are).

deriv.: dulcator. *comp.*: ad-, con-, e-, in-, obdulco.

dulcor, -ōris *m.* [*a* dulcis, dulcescere. *Th.*]. *plur. p. 2199, 5.* **1** *proprie vel in imagine*: **a** *de qualitate saporis*: *i. q. dulcedo*: FVLG. mund. p. 133, 15 *Adam* lenocinio -is in comestionem pomi ... impellitur. HIER. hom. Orig. in Ezech. 12, 1 p. 433, 19 B. totum -em mellis verto in acerbum saporem. in cant. 2, 6 p. 50, 14 B. est ... aliquid, quod optimi ... saporis sit ..., id est et fames -e delectet. epist. 108, 12, 4 fontem ... legis amarissimum ..., quem ... Heliseus ... in

[Lackenbacher]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-em ... convertit. DIOSC. 5, 55 -e(m) servare (*gr. 5, 33* γλυκύτητα). PS. PROSP. carm. de prov. 411 -em fontis amari. LAVRENT. eleem. p. 110[B]. **b** *metonymice de re dulci*: TERT. adv. Marc. 3, 5 p. 382, 16 montes ... destillaturos -em (*cf.* VVLG. Ioel 3, 18 dulcedinem). CARM. adv. Marc. 1, 129 *deus creavit* -es, potus varios. VVLG. Sirach 11, 3 initium -is (γλυκασμάτων) habet fructus *apis*. AVG. in psalm. 80, 22 mel sapientia est, primatum -is tenens in escis cordis. DIOSC. 1, 26 cum -e vivitus *i. bibitus* (μετὰ γλυκέος πινόμενος. 1, 75. 76, 2, 46. 3, 5). 1, 28 sale addito et -e (ταριχευθεῖσα ἐν γλυκεῖ). 2, 155. 3, 42). CAEL. AVR. acut. exc. 10 p. 695 cibum accipere debent levem ita, ut omnem -em accipiant (*cf.* CAEL. AVR. acut. 2, 18, 105 dabimus sorbilem cibum ex oleo dulci confectum sive melle). CASS. FEL. 29 p. 50, 20. **2** *translate*: HIER. hom. Orig. in Ezech. 12, 1 p. 433, 7 B. reservant eloquia dei in eo -e, quo nata sunt. *ibid.* p. 433, 9 B. miscentes dulcedinem vitae -i sermonis (in cant. 2, 6 p. 50, 16 B). [*val.* dulcoare. *M.-L.*].

deriv.: dulcorare. dulcorosus.

dulcōrelocus *v.* dulciorel-.

dulcōro, -āvī, -ātum, -āre [*a* dulcor. *Th.*]. *i. q. dulce facere*: GLOSS.[L] I Ansil. DU 106 -atur (dulcol- *P*) dulcedine repletur (*cf. infra l. 31*). **1** *proprie vel in imagine*: FVLG. Virg. cont. p. 99, 5 melle sapientiae scandali -atus resipiet rancor. aet. mund. p. 173, 24 cordis acerbitas -atur. AMBR. inst. virg. 5, 34 fons Merrha per lignum -atus. HIER. hom. Orig. in Ierem. 8 p. 815 (γλυκάζεται). epist. 22, 9, 2 farina ... amaritudinem -avit (dulcore superavit *al.*). 69, 6, 5 -atis legis gurgitibus. 120 praef. 3 *ut* mare mortuum -arent. in Os. prol. p. 817[B] Mara ... legis, quae interpretatur amaritudo, ligno patibuli -ata est. in Zach. 3, 14 p. 920. PLIN. VAL. 1, 1 aceto -ato. *et saepius.* DIOSC. 1, 26 sapore -ato. VEREC. in cant. 9, 43. **2** *translate*: FVLG. aet. mund. p. 147, 12 regis nata ... venustate pulchritudinis Moiseicae -ata. VVLG. prov. 27, 9 bonis amici consiliis anima -atur (*cf. supra l. 20*).

dulcōrōsus, -a, -um *a* dulcor. *i. q. dulcis*: DIOSC. 5, 29 *ynomeli* valde -u(m) est (*gr. 5, 8, 2* μένει δὲ γλυκύ). *Lackenbacher.*

dulgo, -ere [*a verbo germanico non tradito* dulgjan 'iacĕre, proiicere' *tractum et conferendum esse c. anglosax.* dolg '*vulnus*', *island.* dolg '*pugna, inimicitia*' *censet Meissner, Zs. f. deutsches Altertum 52, p. 90 sqq., refutans opinionem eorum, qui ex verbo* indulgere *crevisse putant. Th.*]. LEX Sal. capit. 5, 5 (*cod. Eg.*) *dominus, cuius servus hominem ingenuum necavit,* -at servum, hoc est de⟨t⟩ (*corr. Kern*) licentia(m) parentibus coram parentes ⟨eius⟩ (*add. Hessels*), qui occisus est, et (ut *coni. Plasberg in schedis*) de ipso quod voluerint faciant, et ille (*sc. dominus*) sit exsolutus.

dūlīa (dol- *cod.*) servitus hominum GLOSS. V 287, 55. δουλεία *scriptum*: AVG. quaest. hept. 2, 94. *cf.* trin. 1, 6, 13.

dūlicē [δουλικῶς. *Th.*] *ut servum decet*: PLAVT. Mil. 213 euge, euscheme hercle astitit et -e (dulce *codd. et Plauti et Pauli p. 61 M.*).

?**dulō** *abl. v.* dolus *p. 1863, 59 sqq.* (*ubi l. 60 post* 'sedulom *cod.*' *addas: probavit Hauler, Wien. Stud. 40, 1918, 83 adn.; cuius argumentatio facit etiam ad l. 61*).

... clarissimus **dultus** CORP. X 4505 (= INSCR. christ. Diehl 195; *periit*). *quid sit, incertum* ('*fort i. q.* adultus'. *Diehl*). *D.*

*__dum__ *particula [originis parum certae. non constat, utrum subsit nomen quoddam conferendum c.* dudum, '*tempus*' *vel* '*spatium*' *significans, an adverbium seu particula cf. c.* donec (*q. v.*); *vel ex* num (*cf.* nun-c) *per dissimilationem, quam dicimus, nasci potuisse non negem. Th.]. formae*: du: CORP. XI 932 *v. p. 2215, 64* (*nota ibid.* no). CARM. epigr. 946, 4 (*Pompeis e papyro*) dunobis ... place⟨t⟩ (*v. Büch. ad l.*). 1392, 2 *v. p. 2223, 41.* tum: LEX Salpens. (CORP. II 1963) 2, 27 CARM. epigr. 832 *v. p. 2210, 76.* dunc [*ex* dum *et* donec *procrevisse videtur. Th.*]: CORP. III 1903, 8 *v. p. 2221, 80.* 8425, 8? CARM. epigr. 1878, 6 *v. p. 2207, 65.* 619, 2 *v. p. 2210, 75.* 1305, 2 *v. p. 2214, 12.* 1549, 10 *v. p. 2227, 8.* 1567, 6 *v. p. 2221, 26.* 1581, 7 *v. p. 2219, 62.* dunc *potius ad* dum *pertinere quam ad* donec *probari videtur significationibus.* tunc: CARM. epigr. 1582, 13 *v. p. 2214, 14.* 2160, 4. usquedun: TAB. devot. Audollent 230, 2 *v. p. 2227, 33.* *inter partes orationis*: PRISC. gramm. III 503, 1 '*dum*' *est* adverbium temporale, quomodo 'hic'. est ... etiam coniunctio causalis, quando pro ἵνα graeca coniunctione accipitur, ut Virgilius in primo Aeneidos (*1, 5*). et sciendum, quod adverbium indicativo coniungitur, coniunctio vero subiunctivo. est tamen etiam pro coniunctione repletiva ut (*Ter. Andr. 29*) ... et (*Sall. Catil. 11*) .... ex eo derivatur dudum. post 'nec' quoque vel post 'non' vel post 'haud' posita adverbium est temporale, ut necdum nondum hauddum. *de significationibus*: GRAMM. *et* GLOSS. *v. infra sub* I *et* II. *adde* GLOSS.[L] II Philox. DU 19 dum [dum] ἕως. ⟨19[a]⟩ ἄγε. *de significatione primaria cf. E. Löfstedt, Zum Ursprung u. Gebrauch d. Partikel dum (Strena philol. Vpsal. 1922 p. 408 sqq.).* [*falso ut vid. traditur*: PLAVT. Men. 1045 (*lege* tum). Mil. 1409. Persa 137? Poen. 416 (*A*, dudum *rell.*) Pseud. 137 (*P*, quom *A*). TER. Haut. 738 (*A*). 794 (*A*). LVCIL. 1155 a. 1293. VARRO rust. 1, 40, 4. CIC. Verr. II 3, 143 *pars codd.* (*item* Catil. 3, 17) CAES. Gall. 5, 44, 4 (α) BELL. Hisp. 23, 3. LEX Vrson. (Corp. I² 594) 132, 22 praeter dum quod ipse ... vocar⟨it⟩ (*an interpol.?*). ELEG. in Maecen. 1, 91. LIV. 5, 27, 2. 21, 43, 1 (*P*, cum *recc.*). 23, 10, 11 (*P*, cum *recc.*). 45, 12, 13 MANIL. 3, 665? SEN. contr. 1, 8, 14? VAL. MAX. 9, 12 ext. 8 COLVM. 2, 14, 4 SIL. 13, 98 (*codd. praet. V*) QVINT. inst. 9, 3, 23 decl. 329 p. 295, 29 AMM. 16, 12, 1 CLAVD. carm. min. 53, 102 (*pars codd.*; cum *rell.*). *dubiae memoriae*: VARRO Men. 150 HOR. epod. 5, 55 PANEG. in Mess. 112[a] SEN. suas. 1, 14 SEN. nat. 6, 29, 1 δ LVCAN. 2, 476 VAL. FL. 1, 306 (*cf. Langen*). 4, 287 MART. 2, 60, 2 QVINT. inst. 9, 4, 135 MARCELL. dig. 33, 2, 15, 1. *locis corruptis aut mutilis traditur*: NAEV. com. 130 PLAVT. Mil. 997 Truc. 380 (*A*) CAECIL. com. 275 SISENNA hist. 116 LVCIL. 490 NOVIVS Atell. 19 RHET. Her. 4, 50, 63 MAT. carm. frg. 3 LAEV. carm. frg. 17 LABER. com. 57 VARRO Men. 409 ling. 6, 91 CIC. ac. 1, 22 OV. trist. 3, 9, 11 FEST. Gloss.[L] IV p. 374[b] (p. 270 M.) SEN. contr. 1, 4, 1 GERM. frg. 2[b], 17 SEN. benef. 5, 14, 5 SEN. nat. 2, 20, 2 epist. 25, 7. 104, 11 PLIN. nat. 27, 91. 35, 91 QVINT. decl. 244 p. 3, 9. 267 p. 90, 4 FRONTO p. 74, 11 N. VERVS ad Front. p. 116, 20 GAIVS inst. 3, 95[a] VLP. dig. 2, 4, 10, 2. 9, 4, 8 ANTH. 435, 3 CAPITOL. Pert. 10, 2 AVIEN. Arat. 1521 AVSON. 381, 3 DARES 33 *G* (*L*) AMM. 14, 10, 12 CLAVD. DON. Aen. 6, 300 p. 549, 21 SERM. de conf. diab. 109? *in titulis*: EDICT. imp. Aug. de aq. Venafr. (Corp. X 4842) 67 IVS IVR. Sestin. (Corp. XI 5998[a]), 10 CORP. III 8425, 8 (?). IV 1792. 3136. X 179. dum ne: LEX repetund. (Corp. I² 583) 16. usque dum: PLAVT. Truc. 102 VINDIC. med. 33. *fort.* dum *recte traditur parte codd. pro* cum: PHAEDR. 1, 4, 2. 3, 10, 13. 4 pr. 14. 5, 10, 2, *cf. Klotz Berl. Phil. Wochenschr. 1920, 1108*].

[*de elisione*: **1** *apud scaenicos*: *eliditur (passim) in arsi thesique et deverbiorum et canticorum. non eliditur*: *in arsi*: PLAVT. Amph. 599 Aul. 621. Bacch. 988 dum ego has (*cant.*). Curc. 280 dum ego hic. Men. 93. 449. Mil. 197 dum ego mihi (*?; Leo, sed cf.* dum‿égo: Cas. 486 Truc. 629. 843. dum ego∠: Pseud. 337). Mil. 308 dum ego in. Poen. 884. Rud. 774 dum ego erum. 879 dum ego huc. 1100 Stich. 554 (*si retin.* equidem *codd.*; quidem *coni.*). Truc. 234 (232 *Linds.*) *altero loco* (tum *codd.*). Truc. 713 *altero loco* (*cantic.*). TER. Ad. 118. 541 (*?; Linds.*). Andr. 825 Eun. 763 Hec. 725 (*?; Linds.*). 802 (*?; Linds.*). 837 (*?; Linds.*). Phorm. 526 (*??; Linds.*). 982 CAECIL. com. 226. *dubitari praeterea potest de* PLAVT. Asin. 531 Bacch. 1005 Capt. 608 Cas. 798 (*cant.*). Cist. 782 Curc. 253 Men. 193 Trin. 30. 211. 254 (255 *Linds.*) Truc. 23. 393 (?). 887 TER. Andr. 980 (?) Eun. 583 (?). 632. 728 (?) Haut. 655. 715 Phorm. 90. 480. 583 (?). 737 TVRPIL. com. 149. *in thesi*: PLAVT. Amph. 96 (*?; Linds.*). Mil. 595 (*?; vers. corrupt.*). Rud. 313 (*?; Linds.*). 779 Truc. 874 (*codd., Leo*). TER. Ad. 313 (*vers. susp.*). Haut. 987 (*?; Linds.*). ACC. trag. 345 (dum id *codd.*). NOV. com. 75. *dubitari praeterea potest de* PLAVT. Capt. 233 (*cant.*). Curc. 466 Men. 72. 330 dum ego haéc. 378 (?). Merc. 84. 97. 906 (*in exitu sept. troch.*) dum istic siet. Mil. 583 Most. 71 Rud. 368 Stich. 764 Trin. 757 TER. Ad. 70. 224 Andr. 54 (?). 266 Eun. 255. 341. 592. 843 Haut. 492. 543. 714. 717. 833 (?). 1058 (?) Hec. 594 (?). 801 (?) Phorm. 161. 513. **2** *poetae non scaenici vitant vocabulum ponere ante voc. aut* h (*apud* PLAVT. *ante cons. 171[ies], ante voc. sive* h *123[ies]*; *item apud* TER. *65: 58; iam aliter apud* SEN. *trag. 79 ante cons.: 8 ante voc.; contra apud* LVCR. *32 : 2,* VERG. *117 : 2,* HOR. sat. epist. *41 : 4,* GRATT. *7 : 1,* SIL. *184 : 8,* STAT. *137 : 4*). *non posuerunt ante voc. aut* h: HOR. epod. carm. (*omnino locis 26*), TIB. (*23*), PROP. (*23*), OV. (*411*), MANIL. (*11*), GERM. (*6*), PHAEDR. (*38*), LVCAN. (*94*), PERS. (*4*), VAL. FL. (*40*), MART. (*149*), IVV. (*28*). *eliditur in arsi*: CATVLL. 44 (*choliamb.*), 14 usque dum. 63 (*galliamb.*), 78 agedum (*item* GRATT. 127 SIL. 11, 575 STAT. Theb. 11, 101. 12, 94). CATVLL. 65 (*dact.*), 22 LVCR. 5, 1100 VEN. FORT. carm. 10, 17, 8. *in thesi*: LVCIL. 157 LAEV. carm. frg. 17 (*vers. Reiz.*) CATVLL. 62, 45. 56. 64, 145 VERG. georg. 3, 428 Aen. 7, 71 HOR. sat. 1, 5, 13. 1, 9, 60 SIL. 7, 479. 494. 8, 124. 9, 166. 12, 505. 14, 192. 353 STAT. Theb. 12, 442 silv. 1, 2, 229 (vixdum). *non eliditur in thesi*: LVCR. 3, 1082. *D.*]

I *ADVERBIVM: adv.* '*ornativum*' *sec.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 202, 5. PRISC. gramm. III 479, 31 dum *syllaba* solet expletiva inveniri, ut quidum agedum adesdum. SCHOL. Ter. Andr. 29 p. 80, 5 adesdum: dum παρέλκον, adiectio syllabica. *cf.* Haut. 550 p. 120, 13. Eun. 707 p. 77, 26 dic dum: dum id est adhuc, ut Cicero in epistolis ad Cassium (*epist. 12, 7, 2*). PLAC. Gloss.[L] IV A 72 '*age*' accipit ... 'dum' et fit una pars agedum: est ergo 'dum' nativa (ornativa?) particula vel pro 'cito' aut 'modo' (*ubi pro* nativa *cod. Cors. nunc deperditus* hortativa *ex coni., ut videtur; v. Goetz in Thes. gl. s. v.* age). GLOSS. V 287, 63 dum aliquando significat quod actum, aliquando modo. [L] II Philox. DU 19[a] *v. p. 2199, 76.*

A *absolute positum fere i. q.* '*interim*' (*exempla satis incerta*): PLAVT. [Merc. 348? (*v. p. 2208, 27*)]. Mil. 431 persectari ... volo ...: ne dum (clam *Bothe, al.*) quispiam nos vicinorum ... immutaverit. Rud. 779 (*versus dubiae traditionis*) abi modo, ego dum hoc curabo recte.

B *sibi respondens*: **1** *fere i. q.* '*modo — modo*': ACC. trag. 395 dum ... credas nimbum volvier, dum ... rapi saxum (*fortasse protasis, cuius apodosis non servata. sim., ut videtur*: AFRAN. com. 373 dum ⟨me⟩ morigeram, dum morosam praebeo, deinde aliquid ... controversiae concinno, laedo interdum contumeliis). **2** *fere i. q.* '*quamdiu — tamdiu*': PLAVT. Truc. 234 *ex coni. Lambini* (*v.*

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 2222, 44). CATVLL. 62, 45 virgo, dum intacta manet, dum cara suis est: cum ... amisit eqs. (QVINT. inst. 9, 3, 16 ad h. l. cum prius dum significet 'quoad', sequens 'usque eo'). 62, 56 virgo, dum intacta manet, dum inculta senescit: cum ... adepta est. incertum an huc pertineat CARM. epigr. 1944, 3 vixi vicenni temporis aevo. dum mihi vita fuit, dum fata deusqu⟨e⟩ sinebant. ?3 fort. i. q. 'tum — tum': PLAVT. Merc. 348 v. p. 2208, 27.

C *in enclisi:* 1 *adhaeret imperativis* (*i. q.* 'modo', δή. *cf.* PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 120[a] [p. 23, 12 M.] agedum significat age modo. est enim adhortantis sermo. GLOSS. II 216, 10 ἄγε δή. agedum. *cf. etiam, quae de* dum *coniunctione p. 2202, 42 sqq. dicta sunt*): abi: TER. Haut. 249. accede: PLAVT. Rud. 1332. accipe: PLAVT. Men. 386. ades: TER. Andr. 29. age (agedum. agitedum): *v. vol. I 1405, 67 sqq.* ascribe: PLAVT. Bacch. 745. aspice: PLAVT. Most. 1105. asside: PLAVT. Stich. 9. cape: PLAVT. Rud. 1177. cedo: *v. vol. III 734, 52.* circumspice: PLAVT. Mil. 955 (*ex coni.*). Most. 472 *al.* dice: PLAVT. Rud. 1156, dic: TER. Hec. 803. evoca: PLAVT. Most. 679. excute: PLAVT. Aul. 646. fac: PLAVT. Rud. 1023. facito: PLAVT. Cas. 523 (*cf. Löfstedt, Zum Ursprung d. Part. dum, p. 412*). i: PLAVT. Rud. 798. itera: PACVV. trag. 202. iube: PLAVT. Persa 605 Rud. 786. mane: PLAVT. Asin. 585. 877 Bacch. 794 Cas. 384 Truc. 115. memora: PLAVT. Capt. 983 Poen. 866? 1063. nega: SEN. contr. 7, 1, 16. pulta: PLAVT. Most. 674. respice: PLAVT. Mil. 361. sine: *in tmesi*: PLAVT. Men. 378 Most. 1143. *coniuncte*: Truc. 628. surge: PLAVT. Most. 1102. tace: PLAVT. Men. 348. tange: PLAVT. Rud. 784. 796.

2 *adhaeret aliis orationis partibus:* **a** *affirmativis* (*i. fere q.* 'modo', 'demum'): eho: PLAVT. Persa 610 *al.* etiam (*v. Richardson, De 'dum' particula, p. 8*): PLAVT. Pseud. 957. 1028 TER. Haut. 229 *al.* nunc: PLAVT. Curc. 242. qui: PLAVT. Amph. 1032 Asin. 620 *al.* primum: PLAVT. Bacch. 259 *al.* praeterdum? *v. p. 2199, 84.* *adde*: TER. MAVR. 818 non priore, sed secunda dum ... in syllaba. *forsitan similiter explicandum*: HIER. tract. in psalm. I p. 60, 18 et quid fecit? ut dum errorem emendaret, fecit errorem (*pleonasmus sec. Löfstedt, Beiträge p. 33*). interdum *v. suo loco.* **b** *negativis*: haud: LIV. 2, 52, 4 *al. ex coni. in tmesi*: PLAVT. Truc. 321. nemo: CELS. dig. 41, 2, 18, 2. neque: PLAVT. Curc. 57 *al.* (nec ... dum: LIV. 3, 60, 10). nihil: CIC. Verr. II 4, 9 *al.* non: PLAVT. Mil. 787 *al.* nullus: LIV. 3, 50, 16 *al.* vix: TER. Phorm. 594 *al.* *cf.* nedum.

II *CONIVNCTIO:* *testimonia*: DON. Ter. Hec. 414 'dum' alias dummodo, alias donec, nunc quamdiu. SERV. Aen. 1, 697 sane sciendum, malo errore 'cum' et 'dum' a Romanis esse confusa. GLOSS. donec quamdiu. quoadusque vel donec. GLOSS.[L] II Philox. DU 90 ἕως (GLOSS. II 321, 50). GLOSS. II 254, 42 ἄχρι tenus donec dum. 321, 53 ἕως τοῦ dum adhuc. 321, 21 ἐφ' ὅσον quando quamdiu dum. 370, 28 μέχρι adhuc tenus usque donec dum. III 516, 23 ἕως ἄν usque dum. PALAEM. Char. gramm. p. 293, 25 B. (p. 227, 12 K. = DIOM. gramm. I 393, 10) 'dum' iungitur finitivis, velut dum venio. quotiens vero pro eo quod est 'dummodo' ponitur, subiunctiva recipit, ut apud Vergilium (*Aen. 1, 5*) 'dum conderet urbem', id est dummodo conderet. 'dum' etiam, si alius praeponitur (praeferitur *Diom.*) sermo declinationis, ad illum reformatur, velut 'petebas ut dum venires facerem'. sic quoque recipit subiunctiva (*sim.* DOSITH. gramm. VII 420, 4, *nisi quod post* 'subiunctiva recipit' *inserit*: alii vero dixerunt quod magis optativa). PRISC. gramm. III 289, 16 et 'dum' et 'ut', quando pro ὅπως vel ἵνα ponuntur, tam optativo quam subiunctivo inveniuntur iuncta (*Verg. Aen. 1, 5*).

materiam ita disponendam putavi:
A *loci quibus* **indicativum** *regit coniunctio (p. 2203, 10—2219, 11).*
B *loci quibus* **coniunctivum** *regit coniunctio (p. 2219, 13—2230, 51).* *sic facilius fore spero ut perspiciatur, quemadmodum usus coniunctivi in litteris latinis per saecula sensim percrebuerit.* *accedunt:*
C *exempla, ubi* **indicativus** *et* **coniunctivus** *iuxta ponuntur (p. 2230, 53—73).*
D *exempla* **verbo supplendo** *insignia (p. 2230, 75—2231, 80).*
deinde has singulas partes generales secundum significationes coniunctionis, quantum quidem fieri potuit, porro dirimere conabar. qua in re non pauca in interpretantis arbitrio posita fuisse scias, cum verba per dum *introducta saepe uno eodemque loco diversas admittant notiones, prout actionem aut longioris temporis aut momentariam vel subitaneam aut denique ad finem ac terminum spectantem significare videntur.*
disposui autem sic:
1 dum *inducit actionem longius spatium temporis occupantem, intra cuius spatii terminos brevior vel momentaria incidit actio (i. q.* **intra quod spatium,** *nos* '**während**'). *cuius usus hae sunt species:*
a *est actionum mera temporalis comparatio* (**A** *p. 2203, 10 sqq.* **B** *p. 2219, 14 sqq.* **D** *p. 2230, 76 sqq.*).
b *sententia regens opponitur subiunctae, ita ut coniunctioni accrescat vis adversativa (i. fere q.* '**cum**' *advers.* '**während doch**': **A** *p. 2207, 75 sqq.* **B** *p. 2220, 63 sqq.*).
c *accedit notio causae* ('**indem, dadurch daß**': **A** *p. 2208, 25 sqq.* **B** *p. 2221, 13 sqq.* **D** *p. 2231, 14 sqq.*). *quae adeo praevalere coepit, ut iam nulla esset temporum ratio, sed coniunctio idem prorsus valeret quod* '**cum**' *causale* ('**da, weil**': **A** *p. 2211, 80 sqq.* **B** *p. 2221, 51 sqq.* **D** *p. 2231, 14 sqq.*).
d *accedit restrictio quaedam temporis denotans actionem sententiae regentis utcumque non excedere terminos sententiae subiunctae* ('**solange noch**': **A** *p. 2212, 36 sqq.* **B** *p. 2222, 11 sqq.* **D** *p. 2231, 14 sqq.*).
2 dum *introducit actionem longioris spatii, cuius fines circumscribunt fines actionis, quam indicat sententia regens (i. q. quamdiu* '**solange als**'):
a *est mera temporalis actionum comparatio* (**A** *p. 2213, 43 sqq.* **B** *p. 2222, 42 sqq.* **D** *p. 2231, 21 sqq.*).
b *accedit vis restrictiva vel condicionalis. vis temporalis mox obsolescit (i. q.* **dummodo** '**wenn nur, wofern**': **A** *p. 2216, 64 sqq.* **B** *p. 2223, 54 sqq.* **D** *p. 2231, 26 sqq.*).
3 dum *introducit actionem cuicuimodi, quae incipiens finit actionem sententiae regentis (i. q.* **quoad, donec** '**solange bis**': **A** *p. 2217, 81 sqq.* **B** *p. 2226, 52 sqq.* **D** *p. 2231, 70 sqq.*).
4 dum *introducit actionem momentariam simul accidentem cum actione sententiae regentis (i. q. quo tempore,* '**cum**' *temp.* '**als, wann**': **A** *p. 2218, 39 sqq.* **B** *p. 2229, 20 sqq.* **D** *p. 2231, 75 sqq.*).
5 *sub hoc numero addidi singularia quaedam (p. 2230, 36).*
singula vero haec capita ita ordinavi, ut primum ea exempla congererem, in quibus sententia per dum *introducta pendet a pleno enuntiato primario vel certe a sententia modum indicativum habente,*
deinde ea in quibus pendet ab enuntiato secundario per coniunctivum vel ab infinitivo,
postremo ea, in quibus pendet a parte aliqua sententiae regentis (quae quidem exempla separanda putavi quo facilior legenti esset totius periodi intellectus).
denique subdivisionem temporum feci; qua in divisione, ubi ex re erat, praesens merum vel gnomicum (significatum per 'non hist.') seorsum posui ab 'historico' quod dicitur.

[*'de notionum conexu haec liceat breviter proferre (cf. etiam Stolz-Schmalz-Hofmann, Lat. Gramm.[5] 741 sqq.):*
a) coniunctio temporalis dum *sub II tractata et particula* dum *sub I tractata uno tantummodo usu arte conexae sunt, eo scilicet quo utrumque* dum *apud* PLAVT. *et* TER. *imperativum sequitur, ex. gr.* ades-dum, mane-dum *et* ades dum pellego, mane dum scribit, mane dum edormiscat; *hunc particulae usum invenies sub I C p. 2201, 8, coniunctionis passim, imprimis sub II A 1 a α p. 2203, 12 sqq., 2 a α p. 2213, 46 sqq., 3 a p. 2216, 82 sqq., B 3 a p. 2226, 53 sqq.*
b) notiones tres generales quae sunt 1. 'intra quod spatium', 2. 'per quod spatium, quamdiu', 3. 'ad quod punctum temporis, quoad, donec', hoc modo inter se cohaerent: primitus non in coniunctione positae sunt, sed in 'actionibus' sive 'aspectibus' verbi ad dum *adiuncti et verbi primarii:*

	enunt. prim.	*enunt. a* dum *incipiens*	*notio coniunctionis* dum
'actio' verbi	*momentanea (perfectiva)*	*durativa s. momentanea*	1. *'intra quod spatium'*: ades dum pellego auscultate dum dico veni dum solvo
	durativa	*durativa*	2. *'quamdiu'*: mane dum scribit
		momentanea	3. *'donec, quoad'*: mane dum redeo mane dum edormiscat.

in notione sub 3 posita q. e. 'donec' in se recipienda eadem qua dum *fortuna usa est coniunctio graeca* ἕως.
c) notiones quae ad **a** *temporalem tripertitam, quam originariam esse apparet, accedunt* (**b** *adversativa* **c** *causalis* **d** *restrictiva), et ipsae originem ducunt e structura sententiarum inter se coniunctione* dum *coniunctarum.*
ad notionem **b** *adversativam efficiendam sententiae primaria et subiuncta primitus continent duo subiecta cum praedicatis aut saltem duo cogitata inter se opposita, sed tempore congrua; quare nonnulla huius structurae exempla iam sub usu mere temporali poni poterant velut p. 2203, 37* dum tibi fit quod placeat, ille ringitur *vel p. 2203, 44* dum tu sectaris apros, ego retia servo. *nostrum 'während' cum temporale tum adversativum facile comparatur.*
notio **c** *quae parum feliciter causalis vocari solet, tum in conspectum prodit, cum subiectum in utraque sententia idem est:* dum hoc facio, illud facio *vel* efficio *vel* patior *idem fere est quod 'hoc faciens (hoc faciendo) illud insuper efficio'; est igitur* dum *coeffectivum; huius quoque usus quidam quasi praenuntii sub mere temporali inveniuntur velut* PHAEDR. 1, 24, 1 inops potentem dum vult

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

imitari perit *vel* VERG. Aen. 10, 191 dum canit duxit senectam, *p. 2205, 43* totum desedi diem dum exspecto.

notio denique d *restrictiva et condicionalis 'dummodo' eo fit, quod sententia subiuncta facultatem vel definitionem temporalem indicit velut* dum licet, dum lubet, dum potes, dum tempus est, *quae sententia subiungitur enuntiato primario temporis quadamtenus futuri velut imper., coni. opt. sim., ex. gr.* abi dum licet, ames dum potes *(cf. p. 2212, 39. 48).' Leumann in plagulis.*]

A *cum indicativo*: **1** *intra quod spatium*: **a** *plane temporaliter*: *α praes. non hist.*: (I) *enuntiato primar. praes.*: (a) *imperat.*: PLAVT. Bacch. 988 ades, dum ego perlego (*sim.* 1005 CIC. dom. 133 TIB. 2, 1, 35. 2, 5, 6 PROP. 1, 7, 1 *al.* OV. am. 1, 4, 52 *al.* Ib. 85 Pont. 3, 3, 3 GERM. 15. *cf. etiam l. 15 et 17 et 21*). Cas. 798. 879 operam date, dum mea facta itero. 882. Curc. 280. Mil. 197 paulisper tace, dum ... consilia ... convoco et dum consulo (Rud. 1036). Most. 99 auscultate, argumenta dum dico. Persa 811 Poen. 41*?* 43. *nota* Rud. 575 da mihi vestimenti aliquid aridi, mea dum arescunt. Stich. 764 Trin. 11 TER. Eun. 595. 765 VARRO rust. 2, 5, 1 veni mihi advocatus, dum asses solvo. CIC. Tull. 13 rem ... dum ... vobis demonstro, attendite (*sim.* 6, 42. Mil. 23 ad Q. fr. 2, 14, 2 SEN. Phoen. 487 VVLG. Iob 33, 31). Verr. II 4, 105 Att. 5, 4, 4 VERG. ecl. 8, 19. LIV. 8, 38, 15 SEN. contr. 1, 2, 5 contr. exc. 6, 8 SEN. Med. 289 CVRT. 6, 10, 28 SIL. 7, 531 HOMER. 116 STAT. Theb. 1, 661 MART. epigr. 25ᵇ *Leander ad undas*: parcite, dum propero, mergite, cum redeo. QVINT. decl. 319 p. 253, 30 APVL. apol. 37 TERT. nat. 1, 3 p. 62, 19 AVSON. 153, 76. (b) *non imperat.* (*inclinant ad* (a)): PLAVT. Stich. 701 amica ... dum cenat dumque se exornat, nos volo tamen ludere. *coni. praes.*: VERG. Aen. 10, 282 TIB. 1, 2, 4 SEN. benef. 2, 25, 3 PERS. 5, 92 PETRON. 72, 6 CALP. ecl. 5, 32 TERT. spect. 28 p. 27, 6 [*opp.* cum]): PLAVT. Merc. 778 dari potest interea, dum illi ponunt. Mil. 762. Persa 363. ENN. sat. 19 ille tristis est, dum cibum servat, tu ridens voras. TER. Hec. 414 mihist hinc ablegandus, dum parit Philumena (DON. *ad l. v. p. 2201, 40. possis interpretari 'quamdiu' cum* DON., *si pro* ablegandus *audias 'procul habendus', vel 'usque dum' cum Barbelenet, De l'aspect verbal p. 86*). Haut. 240 dum moliuntur, dum conantur, annus est. Phorm. 341 dum tibi fit quod placeat, ille ringitur (*cf.* 340 ten ... venire unctum ..., ... quom ille ... absumitur). VARRO ling. 5, 11 ubi agitatur *corpus*, locus (*sc. est*), dum agitatur, tempus (*sc. est*). rust. 3, 14, 3 CIC. Quinct. 6 de orat. 1, 191 div. 2, 76 Att. 10, 15, 4 LVCR. 4, 92. 5, 1100 micat interdum ..., ardor, mutua dum inter se rami stirpesque teruntur. *nota* 6, 1167 rubere corpus, ut est, per membra sacer dum (cum A^1, *C*) diditur ignis. VERG. ecl. 2, 12. 3, 4. 3, 75 si, dum tu sectaris apros, ego retia servo (OV. ars 1, 383). Aen. 5, 628 septima ... iam vertitur aestas, cum ... ferimur, dum ... sequimur. HOR. carm. 1, 4, 7 *al.* TIB. 1, 8, 65 ELEG. in Maecen. 2, 12 MANIL. 3, 672 PAVL. FEST. Gloss.ᴸ IV p. 205ᵇ (p. 88 M.). p. 251ᵃ (p. 124 M.). SEN. contr. 1 pr. 5 non ..., dum quaero, aliquid invenio (*cf. ibid.* quaerenti). SAB. Gell. 11, 18, 11 VAL. MAX. 3, 8, 1 CELS. 4, 9, 2 PHAEDR. 1, 31, 2. 4, 7, 4. SEN. benef. 1, 1, 5 gratiam ... corrumpimus, ... dum damus *beneficia* (*opp.* non tantum postquam dedimus). 6, 1, 1 dum quaeruntur (*opp.* quaesita). epist. 87, 25 statim puniuntur, cum facta sunt, immo dum fiunt. OCTAVIA 674 COLVM. 2, 20, 5 *al. nota* 6, 29, 4 dum bimus et sex mensium est, ... dentes ... cadunt. cum quartum annum agit *eqs. deinde*: intra sextum ... annum. SCRIB. LARG. 40 MELA 1, 43. LVCAN. 2, 418 PERS. 3, 4 PETRON. 41, 10 PLIN. nat. 8, 50 *al.* VAL. FL. 2, 32. MART. 2, 64, 10 dum quid vis dubitas, iam potes esse nihil (QVINT. inst. 12, 6, 3). 3, 50, 5. 10, 37, 17 dum loquor, ecce redit ... piscator (CORIPP. Ioh. 4, 1). QVINT. inst. 1, 1, 35 *al.* 12, 9, 4 dum fiunt (*opp.* cum facta sunt). IVV. 5, 55 TAC. Germ. 22 ann. 15, 21 GAIVS inst. 1, 94 APVL. mund. 15 TRYPH. dig. 4, 4, 37 VLP. dig. 4, 6, 15, 3. 27, 10, 3 *al. fort.* ITALA Is. 52, 7 (Tert. adv. Marc. 4, 13 p. 457, 6) adsum, dum hora est, (*πάρειμι ὡς* [= *ἕως*, *cf. p. 2213, 2 sqq.*] *ὥρα κτλ.* VVLG. *aliter*). PANEG. 3 (11), 12, 3 OPTAT. 2, 20 p. 56, 14 VEG. mil. 1, 20 FVLG. RVSP. c. Fastid. 14 serm. 6, 1 HIER. epist. 3, 4, 4. VVLG. sap. 14, 28 dum laetantur, insaniunt (*εὐφραινόμενοι. sic saepius* VVLG. dum, *ubi in gr. part. praes.*). CLAVD. 26, 328 MEROB. carm. 2, 14 AVG. civ. 14, 9 p. 23, 7 D. *al.* COMM. apol. 785 *al.* ITIN. [Silv.] 25, 1 *al.* Anton. Plac. rec. A *et* B 20 MACR. Sat. 7, 4, 28 MART. CAP. 5, 443 VICT. VIT. 3, 3 DRAC. Romul. 2, 53 ENNOD. carm. 2, 97, 1 (*ibid.* 2 cum). VEN. FORT. carm. 7, 12, 88 scribimus et haec dum, non sine te loquimur. CORIPP. Ioh. 1, 37 *al.* BAVDON. vita Radeg. 2 prol. p. 377, 20. CARM. epigr. 513, 2 non est mora, dum legis. 1491 dum vivo, mors ... venit. 1551 D, 1. (II) *enuntiato primar. perf.*: PLAVT. Amph. 114 nox est facta longior, dum ⟨cum⟩ illa quacum volt voluptatem capit. Mil. 1271 dum te obtuetur, interim linguam oculi praeciderunt. Persa 448 Poen. 361 Rud. 314. Trin. 30 *v. p. 2205, 42.* TER. Haut. 242. CIC. Att. 7, 7, 7 dum ego absum, adulescens factus est. 16, 12. SALL. Iug. 4, 9 altius ... processi, dum me ... piget. HOR. ars 457 hic, dum ... versus ructatur ..., si ... decidit. OV. am. 3, 2, 41 CELS. 6, 18, 3ᶜ SEN. dial. 6, 1, 7 nat. 6, 5, 3 QVINT. decl. 388 p. 437, 4 MART. 12, 18, 1 SOL. 53, 15. AVSON. 412 interea ... iambicis praeludendum putavi, dum *heroicum* inchoatur. (III) *enuntiato primar. fut.* (*I vel II*). *huc trahendum, si ad* perscrutabor *potius enunt. per* dum *referas quam ad* inveniam, PLAVT. Aul. 621 perscrutabor fanum si inveniam ... aurum, dum hic est occupatus. Men. 214 dum coquitur (-etur *fortasse A*), interim potabimus. Most. 688 huc concessero, dum mihi senatum consili in cor convoco. CIC. Att. 10, 8, 10 tu ..., dum adsumus, scribes. epist. 3, 5, 4 LENT. Cic. epist. 12, 14, 4 VERG. Aen. 4, 121 HOR. carm. 1, 11, 7 dum loquimur, fugerit invida aetas, sat. 2, 2, 67 carm. 4, 2, 49. OV. epist. 16, 201 dum loqueris ..., dum nox ... paratur, ... iam ... ventus erit. MANIL. 3, 368 nunquam erit occiduus ... Phoebus, dum ... perlustrat. SEN. contr. 7, 5, 3 SEN. Herc. f. 514 dial. 5, 39, 3 *al.* CVRT. 7, 2, 15. LVCAN. 1, 363. 6, 165. 7, 42 CALP. ecl 5, 45 VAL. FL. 2, 183. SIL. 3, 176 iam ... cernes ..., ... dum ... cunctaris. STAT. silv. 1, 4, 67 MART. 1, 3, 7 *al.* IVV. 14, 302 CELS. dig. 41, 2, 18, 3 IVLIAN. dig. 37, 6, 3, 5 IMP. HADR. Vlp. dig. 48, 18, 1, 22 SCAEV. dig. 3, 5, 34 pr. 38, 8, 10 si mater ... repudiaverit, dum adhuc praegnas est. VLP. dig. 2, 1, 7, 2 quod si dum proponitur vel ante propositionem quis corruperit. APVL. apol. 36 interea, dum hic quaerit, ego ... dixero. TRYPH. dig. 23, 2, 67, 3 *al.* PALLAD. 7, 12 AVSON. 12, 15 HIER. epist. 14, 4, 2 VVLG psalm. 67, 15 Is. 30, 13 GREG. TVR. Iul. 47. BENED. reg. 46, l. 3 si quis, dum in labore quovis, in coquina, in cellario ..., dum laborat, ... aliquid deliquerit *eqs.* (IV) *enuntiato primar. coniunctiv. irreal.*: TER. Phorm. 161 non cottidiana cura haec angeret animum, ... dum exspecto quam mox *eqs.* VERG. Aen. 10, 324 tu ..., dum sequeris ..., ... stratus ... iaceres, ni *eqs.* TIB. 2, 3, 8. *nota*: PAPIN. dig. 28, 7, 28 qui si neminem substitutum haberet, dum moritur, ... heres exstiterit (existeret *edd.*). PAVL. dig. 49, 15, 19, 6.

pendet: *ex enunt. secund. per coniunctivum*: PLAVT. Asin. 531 dum eius exspectamus mortem, ne ... moriamur. 914 interea ut decumbamus suadebo, hi dum litigant. Aul. 621 *v. supra l. 1.* Merc. 1006 non utibilist hic locus, ... dum memoramus, arbitri ut sint. 595 ibo intro, ne, dum absum, ..fiat (*A; sed cf. app. crit.*). Poen. 1421 Pseud. 921 TITIVS or. frg. Macr. Sat. 3, 16, 4 VARRO rust. 3, 2, 1 *al.* CIC. inv. 2, 60 quare, dum de ea iudicatur, ... praeiudicetur. Verr. II 2, 106. Cluent. 8 dum ... respondeo, quaeso, ut me ... audiatis (*sim.* 89 Phil. 7, 9. 13, 22). off. 1, 85. Att. 2, 14, 2 si qui nunc, dum hi apud me sunt, emere ... velit. LVCR. 5, 770 HOR. sat. 1, 2, 127 PRIAP. 70, 12 OV. met. 2, 390. LIV. 21, 41, 15 nec Alpes aliae sunt, quas dum superant, ... possint. 23, 9, 1 *al.* SEN. contr. 1, 2, 1 *al. nota perf.* 9, 6, 8 succurrite, ne ... filium ... dum torquetur, occiderit. VAL. MAX. 6, 3 pr. 7, 2, 13 SEN. benef. 7, 18, 2. 7, 26, 3 CVRT. 7, 8, 14 COLVM. 7, 5, 13 *al.* PLIN. nat. 17, 107 QVINT. inst. 10, 7, 8 *al.* IVV. 5, 83. TAC. Germ. 12 tamquam scelera ostendi oporteat, dum puniuntur. hist. 1, 33 *al.* PLIN. epist. 2, 13, 9 *al.* DECRET. decur. Forosempron. (Corp. XI 6123, 2), 10 GAIVS dig. 19, 2, 25, 7 MEN. dig. 49, 16, 5, 5 VLP. dig. 4, 4, 7, 4. PANEG. 3 (11), 4, 3 ut, dum vestigia ... miramur dumque ... putamus, iam ... audiamus. VOPISC. Tac. 1, 1 TERT. resurr. 28 p. 65, 25. ITALA Bar. 6, 3 (Tert. scorp. 8 p. 161, 17) cavete ..., ne ... timore capiamini, dum aspicitis turbas (*ἰδόντας*, VVLG. visā ... turbā). VEG. mil. 3, 11 HIER. epist. 22, 27, 3 *al.* VVLG. Tob. 5, 4 ut, dum adhuc vivo, recipias eam. Marc. 4, 27 si ... semen ... increscat, dum nescit ille (*μηκύνεται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός*). AVG. civ. 20, 20 p. 453 D. *al.* DRAC. Orest. 591 CASSIOD. hist. 8, 1 p. 1103ᴮ CONC. Arvern. a. 535, 8 *al.* COD. Iust. 2, 40, 5 pr. *al.* VEN. FORT. carm. 11, 22, 3 EVGIPP. Sev. 8, 5 BENED. reg. 32 *al.* ACT. Archel. 48, 3 CARM. epigr. 53, 2. *ex infinitivo*: PLAVT. Amph. 980 volo deludi illunc, dum ... mihi morigero. Men. 330 ire ... meliust te interim ..., dum ego haec appono. Pseud. 572 concedere aliquantisper ... lubet, dum concenturio ... sycophantias. TER. Hec. 725. VERG. Aen. 10, 191. 11, 350 PRIAP. 77, 4 OV. am. 2, 11, 51 met. 2, 683 *al.* LIV. 24, 19, 3 SEN. dial. 2, 2, 1 CVRT. 7, 7, 14 VAL. FL. 3, 687 TAC. hist. 3, 38. 70 PLIN. paneg. 61, 9 *?*. TERT. adv. Marc. 3, 5 p. 382, 7 TREB. Claud. 11, 6. VVLG. psalm. 9ᵃ, 9 *ex parte sententiae regentis*: CAEL. Cic. epist. 8, 16 (= Att. 10, 9ᵃ), 5 *v. p. 2217, 66.* OV. ars 3, 218 multa ..., dum fiunt, turpia, facta placent. met. 3, 416 dum ... bibit, ... correptus. LIV. 23, 27, 7. 24, 13, 6 *al.* SEN. epist. 114, 8 sensus ... enervati dum exeunt. PLIN. nat. 8, 66 animal velocitatis ... maxime cognitae, dum capitur ... eius fetus. 8, 117. 10, 145 QVINT. inst. 11, 2, 38 IVV. 9, 4.

β praes. hist. q. d. (*cf. Schmalz, Archiv 11, 338 sqq.; Sommer, Rh. Mus. 74, 1925, 200. 226*): (I) *enunt. primar.*: *praes.* (*acced. perf. infra l. 78*): PLAVT. Amph. 1120 dum haec aguntur, ... exclamat (Merc. 193 CAES. civ. 1, 36, 1 CAPITOL. Gord. 15, 1 TREB. Claud. 11, 1 AMM. 15, 5, 17 *al.* ANON. Vales. 15, 92. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 6, 3 [*gr. ἐν τούτῳ*]). *nota* Bacch. 279 dum circumspecto, atque (*v. vol. II 1076, 6*) ... conspicor. Cas. 909 (*loco lacunoso*). Mil. 308. Stich. 366 dum percontor portitores ... negant venisse: conspicatus sum interim cercurum (*an* negant *ad protasin trahendum?*). Trin. 166 ruri dum sum ..., me apsente ... aedis ... inscribit. 254 TER. Eun. 255 *al.* CATO (*?*) orig. 83, 17. QVADRIG. hist. 10ᵇ, 17 dum se Gallus ... constituere studet, Manlius ... scutum percutit atque ... hominem ... deiecit. 13 ea dum fiunt, Latini ... consilium ineunt (BELL. Afr. 33, 1). PORC. LIC. carm. frg. 4 dum ... petit, dum ... inhiat ..., ... dum ... putat, dum ... credit ...: rapitur. RHET. Her. 4, 51, 64 VARRO Men. 255. 457. CIC. Quinct. 28 haec dum Romae geruntur, Quinctius interea ... vi detruditur (CAES. Gall. 5, 22, 1 *al.* BELL. Afr. 36, 1. 93, 1 SALL. Catil. 32, 3 *al.* NEP. Dat. 5, 1 *al.* VERG. Aen. 7, 540 OV. met. 11, 484 LIV. 3,

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

23, 1 *al.* Vict. Vit. 2, 46. *cf. l. 53*). Caes. Gall. 5, 35, 7 *al.* Hirt. Gall. 8, 14, 1 Bell. Afr. 16, 2*?* 28, 1 Bell. Hisp. 36, 3 *al.* Sall. Iug. 52, 5. 58, 1 *al.* Nep. Dat. 4, 4 Verg. Aen. 1, 453 *al.* Cvlex 98 Moret. 51. Hor. sat. 1, 5, 13. 1, 9, 61 haec dum agit, e c c e, Fuscus Aristius occurrit (Ov. met. 3, 173. 10, 209. 11, 1 Sil. 13, 314 *al.* Homer. 403 Stat. silv. 2, 3, 21. Apvl. met. 2, 32. 9, 21 Clavd. 5, 494 Coripp. Ioh. 6, 465 *al.* *cf.* Sen. Phaedr. 1025 dum ... quaerimus, totum e n [en totum *codd.*] mare immugit). 2, 8, 80 Prop. 3, 8, 31 Ov. epist. 14, 67. 17, 53 *al.* met. 3, 426 dum ... petit, petitur, pariterque accendit et ardet. Liv. 1, 11, 1 dum ea ibi Romani gerunt, ... exercitus ... incursionem facit. 2, 65, 3 *al.* Phaedr. 1, 9, 6 *al.* Sen. apocol. 12, 1 Herc. O. 736 *al.* Cvrt. 4, 5, 21 *al.* Lvcan. 1, 605 *al.* Petron. 97, 1 *al.* Val. Fl. 2, 347 *al.* 5, 169 tum ... audiri ... Titan vociferans, ... dum vellitur artus. Sil. 2, 173 *al.* 4, 489 dum ... petit ..., i n t e r d u m rapta ... alno ... texit ... classem. 5, 162 dum ... moratur haruspex, solum i a m superest ... imponere (8, 242 Apvl. met. 6, 31). Homer. 551 *al.* Stat. Theb. 2, 624 *al.* 4, 579 Qvint. inst. 12, 10, 24 Tac. ann. 2, 7 *al.* Apvl. met. 1, 2 a c d u m ... adfectat, ... tertium me facio (*sic saepius in principio periodi* ac dum: 1, 12 *al.* [dumque: 2, 31 *al.*]). 1, 7 dum ... revortor, ... evado. 1, 16 *al.* 9, 5 dum ... ille ... proficiscitur, statim ... inrepit ... adulter. Ivst. 5, 1, 1 Avr. Vict. Caes. 3, 16 Avson. 436, 1 *al.* Amm. 14, 2, 10. 18, 3, 1 *al.* Clavd. Don. Aen. 10, 493 *al.* Vvlg. Iudith 7, 6 Clavd. 5, 370 Mart. Cap. 1, 5. 8 *al.* Romvl. fab. Aesop. 59, 10. 69, 20 Alc. Avit. carm. 1, 146 Drac. Orest. 22 *al.* Cassiod. var. 7, 8, 2 dum captos respicit, tunc ... cognoscit. Ios. c. Ap. 1, 144 consonat ... Philostratus ..., dum ... meminit (μεμνημένος). Greg. Tvr. Iul. 23 Coripp. Ioh. 1, 38 *al.* Vita Caes. Arel. 1, 13 Carm. epigr. 462*?* *nota verbum sententiae primariae omissum*: Sil. 11, 542 ea dum memorat, ... conversus in ora Hannonis ...: 'iamne ... probamus?' Apvl. met. 5, 16 dum ... redeunt, sic secum altercantes 'quid' *eqs.* Itala Ezech. 37, 7 (Tert. resurr. 29 p. 66, 27) et ecce vox, dum propheto (ἐν τῷ ἐμὲ προφητεῦσαι, Vvlg. prophetante me). Mart. 5, 8, 4 *v. infra l. 79.* (II) *enunt. primar. perf., acced. p r a e s. h i s t. (l. 40 al.), i m p e r f. (l. 44. 50. 56. 58. 61. 65. 69 et saepius, v. etiam p. 2206, 23)*: Plavt. Amph. 1098 dum haec a g u n t u r, interea ... audivimus (Sall. Catil. 50, 1 Liv. 5, 17, 6 *al.* Petron. 125, 1 [*loco mutilo*]. Amm. 14, 5, 1 *al.* Anon. Vales. 12, 62 Hist. Apoll. rec. A *et* B 31). Bacch. 951 Cas. 241. 567. 976 Cist. 90. Curc. 682 minas dum solvit, omnis mensas transiit. Epid. 650. 669 Men. 449. Merc. 97 dum ... ambulo, hospes me ... adgnovit, ad cenam vocat (*cf. l. 72 sqq.*). Poen. 803. 1317. Pseud. 1279 dum enitor, ... iam ... inquinavi pallium (Liv. 1, 25, 9. 6, 4, 11. 21, 7, 1 Sil. 4, 49 *al.*). Rud. 368. Trin. 30 dum illi aegrotant, interim ... succrevere. 166. 839. Ter. Hec. 801/2 totum desedi diem, ... dum exspecto .... itaque ... dum illi sedeo, ut quisque venerat, accedebam. Haut. 242. 257 *al.* Titin. com. 29 Tvrpil. com. 149 Pompon. Atell. 190. Mancia or. frg. Val. Max. 6, 2, 8 Varro Men. 103 Cic. Verr. II 4, 4. 56 Manil. 22 Pis. 53 Mil. 28 *al.* Cass. Cic. epist. 12, 12, 2 Catvll. 99, 1. Lvcr. 5, 55 dum rationes persequor ..., ... (5, 64) huc rationis detulit ordo. Caes. Gall. 1, 27, 4. 1, 39, 1 *al.* 6, 7, 1 dum haec a Caesare g e r u n t u r, Treveri ... adoriri parabant (Bell. Alex. 34, 1 Bell. Hisp. 36, 1 Sall. Iug. 32, 2 Verg. Aen. 9, 1 [*cf.* Serv. auct.] Ov. met. 3, 316 Liv. 2, 31, 1 *al.* Vell. 2, 37, 1 *al.* Sil. 10, 449 Tac. hist. 2, 87 *al.* Treb. Gall. 11, 1. Evtr. 9, 10 [ταύτης οὔσης ... τῆς καταστάσεως]. Vict. Vit. 1, 17). Bell. Alex. 37, 3. Bell. Afr. 15, 1 pedites ... dum equites ... prosequuntur, ... vulnerabantur. 53, 1 Bell. Hisp. 25, 8. 27, 1 *al.* Sall. Catil. 50, 1 dum legatis ... praemia decernuntur, liberti ... sollicitabant. Iug. 22, 1 Nep. Lys. 4, 2 *al.* Verg. ecl. 8, 106 georg. 3, 487. 4, 348. 560 haec ... canebam ..., Caesar dum ... fulminat *eqs.* Aen. 1, 494 *al.* 9, 368 Hor. carm. 1, 10, 11 *al.* Priap. 12, 8. Prop. 3, 7, 7 dum ... sequitur, ... excidit (*praes.?*) ... et ... natat. 4, 1b, 93. 95 *al.* Ov. am. 3, 1, 5 *al.* met. 5, 675. 6, 324 dum pascua lustro, e c c e ... stabat (Coripp. Ioh. 4, 136). 6, 619. 12, 148 trist. 3, 9, 13 Imp. Avg. Suet. Aug. 76, 2 Liv. 1, 27, 11. 2, 10, 9 *al.* perioch. 2 p. 5, 19. 28 p. 34, 16 dum ... morbo implicitus est (*nota pro praes.*), ... discussit. Manil. 5, 94 Sen. contr. 1, 2, 23 *al.* *nota* contr. 7 pr. 1. 10 pr. 2 saepe, dum amicitur, discebat. Vell. 1, 7, 2 *al.* Val. Max. 1, 5, 4 *al.* 8, 7 ext. 3 *Plato* Aegyptum peragravit, dum (ubi *D, Halm*) ... rationem percipit (-cepit *Halm*). Phaedr. 2, 8, 24 *al.* Sen. apocol. 4, 2 Herc. f. 571. Herc. O. 499 me ... dum .. habet, repetebat Argos. 572 dial. 10, 4, 5 *al.* Octavia 724 Cvrt. 4, 6, 17 *al.* Lvcan. 1, 207 *al.* Petron. 6, 1. 2 *al.* Calp. ecl. 7, 7, 11 Plin. nat. 7, 181. 182 (*saepius alternantibus* cum *et* dum). Val. Fl. 1, 492. 2, 451 *al.* Sil. 1, 142 *al.* 3, 160 dum perlustrat ..., tandem ... cessit ... belligeramque datur somno componere mentem (*sim. perf. et praes. iuxta posita*: 3, 692. 4, 236. 582 *al.* Stat. Theb. 8, 450 *al.*; *cf. supra l. 40*). *nota* Sil. 8, 61 ea, dum flavas bis tondet messor aristas, servata interea sedes. Homer. 303 *al.* Stat. Theb. 1, 66. 1, 565. 11, 179 Mart. epigr. 22, 1 *al.* 1, 62, 3 dum m o d o Lucrino, m o d o se permittit Averno ..., incidit in flammas (2, 64, 1). 4, 61, 10 cum subito abires, dum fugis, loquebaris. 5, 8, 4 Qvint. inst. 3, 6, 25. 4, 1, 61. 12, 9, 13 quae fortia, dum dicuntur, videbantur, stulta, cum laeserunt, vocantur. decl. 279 p. 138, 29 (*opp.* cum). 291 p. 161, 23 *al.* Ivv. 3, 10 Tac. Agr. 7, 2 *al.* hist. 3, 33 *al.* Plin. epist. 2, 1, 5. 3, 5, 14. 3 9, 35 *al.* Svet. Iul. 4, 1 *al.* Flor. epit. 2, 12, 1 *al.* Avr. Fronto p. 70, 5 N. Fronto p. 89, 18 Argvm. Plaut. Amph. 2, 3 Mil. 1, 2 Gran. Lic. p. 20, 3. 4 Pompon. dig. 45, 3, 40 Apvl. met. 1, 4. 3, 25 *al.* 8, 19 dum ... gestiunt ..., ... proximat virisque ... genua contingens sic adorabat. Min. Fel. 33, 3 *al.* Tryph. dig. 49, 17, 19, 2 Vlp. dig. 4, 3, 7, 3. Pavl. dig. 31, 84 quae m e d i o t e m p o r e adquisiit domino, dum moratur praestare libertatem (Ivst. 3, 2, 7). Sol. 1, 8 *al.* Capitol. Max. Balb. 8, 2 *al.* Spart. Hadr. 14, 5 *al.* Treb. trig. tyr. 29, 1 *al.* Vopisc. Aurelian. 18, 3 Tac. 2, 6 Lact. inst. 1, 21, 35 *al.* Ivst. 7, 6, 12 Vir. ill. 4, 4 Avr. Vict. Caes. 38, 3. Evtr. 9, 18, 1 dum bellum ... gerit (μαχόμενος), res ... gessit. Avson. 10, 7 *al.* 335 (*opp.* antequam). Amm. 15, 3, 10 *al.* 20, 6, 7 dum ... adhuc ... certatur ..., ... complebant. Anon. Vales. 14, 81 Clavd. Don. Aen. 2, 55 p. 154, 27. 12, 388. 952 (*opp.* antequam). Veg. mil. 1 pr. Fvlg. aet. mund. p. 151, 21 Hier. epist. 36, 5, 1 *al.* Vvlg. psalm. 26, 2 dum appropiant ..., ipsi infirmati sunt (ἐν τῷ ἐγγίζειν). Matth. 13, 4 dum seminat, ... ceciderunt (ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν). Rvfin. Ios. bell. Iud. 5, 6 dum ... praetervehuntur (περιπλεόντων), ... contigit. Clavd. 18, 35 *al.* Merob. poet. 30 Avg. civ. 1, 18 p. 30 D. *al.* Comm. instr. 2, 29, 9 *al.* Itin. Anton. Plac. rec. A 8 (tunc *rec. B*). Svlp. Sev. chron. 1, 26, 2 *al.* Barnab. 1, 4. Sidon. epist. 8, 6, 13 *al.* Sedvl. carm. pasch. 1, 121 (op. pasch. 1, 6 p. 182, 12). Pavl. Petr. Mart. 2, 669 Alc. Avit. carm. 6, 70 Drac. Romul. 6, 3 *al.* Ennod. carm. 2, 66, 1 (*ibid.* 3 cum). Iord. Get. 9, 60 *al.* Greg. Tvr. Iul. 37 *al.* Hist. Apoll. rec. A 1 p. 2, 14 dum miratur (mirans *rec. B*) ..., ... coepit celare. Coripp. Ioh. 2, 450 *al.* Nicet. vigil. 6 Carm. epigr. 399, 2. (III) *enunt. primar. p l u s q. (acced. i m p e r f. infra l. 33)*: Enn. ann. 364 dum transit striderat hasta. Cic. Verr. II 5, 91 haec dum a g u n t u r, interea Cleomenes ... pervenerat (Sall. hist. 3, 96 A, 6 Liv. 3, 17, 12). Att. 10, 16, 5 (*margo edit. Lambini,* cum *codd.*). Verg. ecl. 7, 6 dum ... defendo ..., ... caper deerraverat. Aen. 6, 171 (*cf.* 6, 338). Hor. epist. 2, 2, 27 Ov. am. 3, 5, 17 met. 5, 535. 14, 341 *al.* Liv. 2, 53, 4 dum haec ad Veios g e r u n t u r, Volsci ... posuerant castra (9, 32, 1 *al.* Vell. 2, 4, 1 *al.* Cvrt. 9, 7, 1). 21, 29, 1 *al.* Liv. perioch. 29 p. 36, 12 Sen. contr. 9, 5, 2 Vell. 2, 88, 1 Val. Max. 3, 3 ext. 4 Sen. dial. 6, 22, 8. *nota* Cvrt. 4, 15, 30 dum ... haesitat, sensim Persae cedebant et laxaverant ordines (*sim. imperf. iuxta plusq.*: Sil. 2, 148 [*v. l. 35*]. 7, 494. 9, 92 *al.*). Ascon. tog. cand. p. 71, 20 Lvcan. 4, 692. Sil. 2, 148 dum cadit ... advena ..., iam ... Theron effuderat agmen et ... miscebat ... proelia (7, 90. 494. 9, 166 *al.* Apvl. met. 2, 27 dum ... reminiscor ..., ecce iam ... processerat. 6, 26 *al.*). 2, 391. 642 dum ... clamat *Eurymedon* ..., e c c e simul iugulum perfoderat ense Lycormas (Stat. Theb. 10, 463. Apvl. met. 2, 27 *v. supra l. 37*). 5, 230 *al.* Stat. Theb. 11, 140 Gran. Lic. p. 27, 10 Spart. Carac. 10, 6 Amm. 29, 1, 4 *al.* Clavd. Don. Aen. 6, 535 p. 579, 9 Drac. Romul. 8, 441.

p e n d e t: ex enunt. secund. per c o n i u n c t i v u m: Plavt. Merc. 924 mater irata est patri ..., quia scortum ... adduxerit ..., dum ... ipsa abest. Most. 1018 mecum ut ille hic gesserit, dum tu hinc abes, negoti? Varro rust. 2, 6, 1 Cic. fin. 5, 50 Bell. Hisp. 1, 1. 16, 2. Hor. epist. 1, 2, 61 Ov. epist. 2, 15. 19, 204 *al.* Liv. 2, 53, 1 Val. Max. 3, 2 ext. 2. 8, 7, 2 Sen. dial. 4, 6, 2 Lvcan. 7, 623 Calp. ecl. 4, 119 Plin. nat. 9, 14 *al.* Stat. Theb. 8, 511 tenebo, quotiens sudaverit aegis ... mihi, ... dum (cum *al.*) ... omnes lustro ... terras. silv. 1, 4, 118 testor ..., quis nocte timor, dum ... auguror (*sim. sine verbo* Plin. epist. 3, 9, 35 quaeris quid nos, dum haec aguntur). Mart. 8, 48, 1 Qvint. inst. 11, 3, 48. decl. 306 p. 200, 4. 338 p. 336, 27. Tac. hist. 1, 9 quies et Illyrico, quamquam ... legiones, dum ... cunctantur, Verginium ... adissent. Plin. epist. 6, 22, 4 *al.* Flor. epit. 4, 12, 66 ut ... iam tum, dum colit terras, ... consecraretur. Gran. Lic. p. 22, 7. Vlp. coll. Mos. 1, 11, 2 Sol. 7, 23 Clavd. Don. Aen. 5, 705. Barnab. 12, 2. *ex i n f i n i t i v o*: Ter. Hec. 829 dicit ... sese illi anulum, dum luctat, detraxisse. Cic. ad Q. fr. 3, 5 (6), 5 Catvll. 99, 5 Verg. ecl. 10, 71 Aen. 10, 191 Hor. carm. 3, 7, 18. Tib. 1, 3, 25 quid mihi prosunt ..., pie dum (deum *A*) sacra colis, ... lavari te ... et ... secubuisse. Sen. dial. 1, 2, 11 spectasse ... deos, ⟨dum⟩ ille vir ... instruit ..., dum ... tractat, dum ... infigit, dum ... spargit. 2, 2, 1. Cvrt. 9, 10, 21. Mela 1, 59 litteris servant, dum Aegyptii sunt, quater cursus suos vertisse sidera. Stat. Theb. 9, 402 silv. 2, 7, 102 *al.* Qvint. inst. 5, 10, 34 decl. 279 p. 139, 31 Frontin. aq. 7. Svet. Tib. 14, 4 illum ... eo ipso momento, dum spatiatur una, praecipitare. Scaev. dig. 31, 88, 16 Apvl. apol. 61 Pavl. dig. 3, 5, 33 Sol. 5, 4 Ivst. 9, 2, 11 Avson. 361, 36 Amm. 18, 2, 12 Clavd. 5, 66. *ex p a r t e sententiae*: Sall. Catil. 36, 1 commoratus ..., dum ... exornat, ... contendit. Iug. 101, 9 Tib. 1, 3, 55 Eleg. in Maecen. 1, 48 Liv. 7, 24, 3. 7, 34, 9 *al.* Val. Max. 5, 1 ext. 6 Phaedr. 1, 12, 5 Sen. Herc. O. 367 Cvrt. 8, 13, 15. 9, 5, 17 Petron. 89, 27 ibat iuventus capta, dum Troiam capit. 112, 6 *al.* Plin. nat. 9, 27. 10, 145 Sil. 2, 87 *al.* Mart. 4, 73, 5 Qvint. inst. 11, 2, 38 Ivv. 9, 7 Tac. ann. 16, 21 hist. 4, 33 Flor. epit. 3, 4, 5. *nota* Ps. Qvint. decl. 1, 9 dono illud: dum ... egreditur, dum ... fallit ...: quid postea agit? Ivst. 24, 8, 5.

γ p r a e s. h i s t. et p r a e t e r i t u m: Sen. Herc. O. 677 dum petit ... patrioque ... constitit axe nec ... decurrit ..., ... perdidit. Apvl. met. 10, 35 dum magister ... inservit et ... tribuebatur arbitrium nec ... quisquam ... putabat ...: ... iam cursu me ... proripio. *cf.* Greg. Tvr. Iul. 10 quidam dum ... amisisset, ... conabatur ...; quod dum agit, ... sentit.

δ i m p e r f. (p l u s q. pro imperf. p. 2207, 14): (I) *enunt. primar.*

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

praeterit.: Cic. S. Rosc. 91 dŭm is in aliis rebus erat occupatus . . ., erant interea qui (*cf. Sommer, Rh. Mus. 74, 1925, 217, 2*). Att. 6, 6, 3 dum impendere Parthi videbantur, statueram. Bell. Afr. 51, 6 dum haec opera . . . fiebant . . ., interim pars . . . stabat. Nep. Hann. 2, 4 divina res dum conficiebatur, quaesivit *eqs.* Prop. 4, 10, 33. Ov. Ib. 591 Lavd. [Turiae] (Corp. VI 1527) 1, 10 Liv. 5, 47, 1. 10, 40, 9. 35, 31, 1 dum . . . bellum erat, legati . . . circuire. Svet. Vesp. 21 dum salutabatur, . . . calciabat ipse se. Apvl. met. 5, 28 interim dum Psyche . . . circumibat, at ille vulnere . . . dolens . . . ingemebat (at *del. Schiopp., cf. vol. I 1007, 13*). Clavd. Don. Aen. 4, 635 Amm. 19, 11, 12. 27, 10, 14 *al.* 31, 13, 8 dum multitudo tolerabatur . . ., . . . steterant. Schol. Hor. carm. 1, 2, 5 *saepius.* Cod. Theod. 14, 4, 10, 4 (*a. 419*). Vita Vedast. 9 Carm. epigr. 518, 9. 1165. (II) *enuntiat. primar. praes.* (*perf. infra l. 18*): Liv. 32, 24, 5 dum . . . animos . . . hostium certamen averterat (*i. dum aliud agebant*), . . . capitur murus. Homer. 379. 703 dum . . . carpebant, venit e c c e *eqs.* (Apvl. met. 7, 26 dum puerum . . . parentes . . . querebantur, [et] adveniens ecce rusticus . . . flagitat. Sidon. epist. 2, 9, 6). Gell. 2, 2, 5 sella . . ., dum aliae promebantur, apposita est. Ven. Fort. carm. 10, 6, 129. *aliter v. infra l. 51.*

pendet: ex enunt. secund. per coni.: Scaev. dig. 35, 2, 90 miles si, dum paganus erat, fecerit testamentum. Cod. Iust. 2, 55, 4, 2 sive ab initio hoc fuerit . . . scriptum vel . . . depositum, dum arbiter eligebatur. *ex inf.*: Ov. met. 4, 784 dum (cum *E. Hoffmann*) . . . ipsam . . . tenebat, eripuisse caput collo. *ex parte sent.*: Liv. 10, 36, 16 dum haec . . . gerebantur, . . . occupare conati. Amm. 31, 5, 6 nuntio doctus, dum vino marcebat et somno.

ε *perf.*: (I) *enunt. primar. perf.*: Plavt. Amph. 599 uti quicque actum est, dum apud hostis sedimus, edissertavit. Mil. 505 quod meas confregisti . . . tegulas, ibi dum sectatu's (sectaris *Serv. georg. 4, 296*) simiam. *ex coni.* 823. Stich. 628 dum parasitus . . . fuisti, rem confregimus. Tvrpil. com. 173 dum ego conixi somno, hic . . . prospexit. Cic. Mur. 55 qui primum, dum . . . in hunc ascendere gradum dignitatis conatus est, vēnit in periculum *eqs.* Att. 7, 21, 1 Ov. met. 7, 530. 15, 847. Sen. contr. exc. 2, 2. Val. Max. 8, 5, 5 Cicero . . . testis abiectus est, dum . . . iuravit (8, 1 absol. 7 *v. p. 2211, 46*). Sen. Herc. O. 812. *nota* Spart. Did. 6, 3 dum haec egit (agit *Casaub.*) Iulianus, Severus classem . . . occupat, legati . . . ad Severum transierunt. Ps. Rvfin. Ios. bell. Iud. 5, 8 accesserunt . . . milites, et ipse . . . veniebat, dum interea Vespasianus . . . subegit (ἐν δὲ τούτῳ). Greg. Tvr. Franc. 9, 6 p. 363, 11 Bavdon. vita Radeg. 2, 9. Corp. VI 36015, 4 fecit sibi, dum vixit. (II) *enunt. primar. praes.*: Cvrt. 10, 2, 26 ceterorum, dum etiam spei vestrae obviam istis, arma quoque pignori sunt. Dares 24 dum . . . eum spoliare coepit, Achilles intervēnit. Amm. 30, 3, 7 *Franciam* dum vastando perrupit (-rumpit *G*), oppetit . . . circumventus. Ven. Fort. carm. 1, 5, 19 cui, dum vestivit egenum, . . . bracchia gemma tegit.

pendet: ex coni.: Cic. epist. 2, 16, 5 quos ille dies sustinuerit, in urbe dum fuit. *ex parte sent.*: Cvrt. 10, 1, 43 litteras . . . accipit de rebus in Europa . . . gestis, dum ipse Indiam subegit (subigit *plerique edd.*).

ζ *plusq.*: Amm. 27, 11, 1 Rufino absoluto vita, dum administrarat (-[ar]at *Clark, frustra; cf. Bickel Gött. G. Anz. 1918, 277*). *aliter v. supra l. 14.*

η *fut.*: Plavt. Amph. 96 nunc ⟨vos⟩ animum advortite, dum huius argumentum eloquar (*ni coni. praes., ut l. 58*) comoediae. Men. 214 *v. p. 2204, 2.* 257 geminum dum quaeres (-is *P*), gemes. Truc. 737 quid erit interea . . ., dum tu commentabere (*v. app. crit. ad h. l.*). Cic. Verr. II 3, 163 dum certa . . . dicam breviter, attendite. Hor. sat. 1, 3, 137 dum tu . . . ibis . . .: et mihi . . . ignoscent . . . amici inque vicem . . . vivam . . . beatus. Ov. epist. 13, 119. 141. 17, 18. ars 1, 578. Ib. 441. fast. 277 3, 200 *al.* Colvm. 12, 49, 2 regiam dum contundes, . . . demerge. Vvlg. psalm. 45, 3 non timebimus, dum turbabitur terra (ἐν τῷ ταράσσεσθαι τὴν γῆν). Avg. civ. 20, 20 p. 455, 11 D. resurgent, dum ferentur (-untur *al.*) in aëra (*opp.* in ipso raptu morientur). Carm. epigr. 1878, 6 lege titul⟨o⟩ nestro. ⌊dunc leges, et repausas⌋ (*idem* 2160, 4, *sed* tunc *scriptum*).

pendet: ex coni.: Cic. leg. agr. 2, 53 te volo curare, ut . . . auxilium . . . adducas, dum . . . agros . . . vendam. Att. 6, 1, 24 tu velim, dum ero Laodiceae, . . . colloquare. Ov. epist. 13, 151. *nota* Hier. epist. 32, 1, 3 ut, dum illa legis et in his aliquid doctrinae . . . inveneris, putes. Ennod. opusc. 5, 28 p. 401, 6. Conc. Arvern. a. 535, 7 ne . . . corpus, dum ad tumulum evehetur, obtegatur et . . . dum honorantur corpora, altaria polluantur.

b *adversative*: α *praes. non hist.*: Plavt. Cas. 367 *v. p. 2208, 15.* Curc. 170? (*v. p. 2212, 38*). Lvcr. 3, 592 finis dum vitae vertitur intra, saepe . . . tamen . . . videtur ire anima. Stat. silv. 2, 1, 170 unde . . . horror, dum modo fusus humi lucem aversaris . . ., nunc . . . pectora rumpis? Tert. apol. 17, 3 hoc . . . deum aestimari facit, dum aestimari non capit. Chiron 185 interdum digeruntur . . ., dum interdum et aliae renascuntur. Comm. instr. 1, 23, 1. 1, 24, 10. Vict. Vit. 3, 60. Lex Visig. 9, 2, 1 si *thiufadus* . . . sic eum, dum sanus est, ad domum dimiserit . . ., reddat *eqs.* (*cf.* 9, 2, 4 cum sanus esset; 9, 2, 5 dum esset sanus). Pass. Quirin. 4. Greg. M. epist. 3, 61 p. 220, 13.

pendet: ex coni.: Cic. Sest. 100 ut . . ., dum otium volunt . . . retinere, ipsi utrumque amittant. *ex inf.*: Boeth. herm. sec. 3, 9 p. 225, 22 illi videndum est, quod deum, dum omnia scire conatur efficere, omnia nescire contendit.

β *praes. hist.*: (I) *enunt. primar. praes. hist.*: *nescio an huc pertineant*: Enn. ann. 256 dum censent terrere minis, hortantur ibi (be *cod.*) sos. Sedvl. hymn. 1, 19 claudicat . . . videns dominum, dum praevalet, heres (*Iacob*). Avson. 258, 12 ter dominante Tito cingit nova laurea Ianum, quindeciens saevis potitur dum (tum *Σ². Heinsius, Peiper*) frater habenis. (II) *enunt. primar. perf.*: Cic. Tull. 15 pecuniam . . . dum volt in praedio ponere, non posuit. Verg. Aen. 10, 58 quid . . . iuvit . . . fugisse . . ., dum Latium Teucri . . . quaerunt? Ov. met. 3, 261 dum (tum *codd. praet. Neap.*) linguam ad iurgia solvit, 'profeci·quid . . .?' dixit. *cf.* Mart. 5, 17 Apvl. met. 9, 15.

γ *perf.*: Plavt. Cas. 367 dum 'mihi' volui, 'huic' dixi, atque adeo 'mihi' dum cupio (*v. p. 2207, 75*) — perperam fabulor. Sedvl. op. pasch. 4, 19 p. 269, 4 dum iudici . . . accusantium furor ingessit damnare cupiens, liberavit (carm. 4, 239 cum damnare parat, plus liberat). Cassiod. Ios. c. Ap. 2, 134 dum universi sunt expugnati a Romanis . . ., . . . maiores nostri . . . amici fuerunt (πάντων ἐκπολεμηθέντων). Iord. Get. 17, 97 Ven. Fort. carm. 9, 1, 44 Schol. Hor. carm. 1, 6, 7.

δ *plusq.*: Inst. Iust. 1, 10, 13 qui, dum naturalis fuerat, postea curiae datus potestati . . . subicitur. Vita Caes. Arel. 62.

c *causaliter*: *α manente notione temporis*: (I) *praes. non hist.*: *enunt. primar. praes. non hist.* (*exhort. v. infra l. 53*): Plavt. Merc. 348 tantus cum cura meost error animo, dum servi mei perplacet mihi consilium, dum rursum haud placet (dum . . . dum *pro adv. habent alii, separantes enuntiatum a praecedente, ut sit i. q.* tum — tum). Pseud. 685 certa mittimus, dum incerta petimus. Trin. 255 fit ipse, dum illis comis est, inops amator. 1149. Ter. Phorm. 767 nostrapte culpa facimus, ut malis expediat esse, dum . . . dici nos bonos studemus. Ad. 899 Caecil. com. 147. *nota* Acc. trag. 345 ea oblectat spes . . . hospitem, dum illud quod miser est clam esse censet. Rhet. Her. 2, 11, 16 *bis* (4, 36, 48). Varro Men. 12 pueri . . . pedibus offensant, dum . . . suspiciunt. Cic. div. in Caec. 53 leg. agr. 2, 49 Mur. 67. de orat. 2, 104 *bis. al.* Lvcr. 1, 659 ardua dum metuunt, amittunt vera viai. 2, 152 vapor . . . non per inane meat . . .; quo tardius ire cogitur, . . . dum diverberat undas. 3, 68 *al.* Hirt. Gall. 8 praef. 9 dum omnes . . . causas colligo, . . . h o c i p s o crimen . . . subeo (*cf. infra l. 73*). Verg. georg. 3, 455 Hor. carm. 1, 6, 9. sat. 1, 2, 24 dum vitant stulti vitia, in contraria currunt. epist. 1, 18, 8 Priap. 3, 8. Ov. am. 1, 13, 37 *al.* epist. 12, 175 forsitan . . ., dum te iactare . . . quaeris . . ., . . . crimina fingas. 19, 139. 20, 39 *al.* Liv. 3, 65, 11 moderatio . . ., dum . . . se quisque extollit, . . . in difficili est. 40, 13, 5 Manil. 1, 716. 4, 3. Sen. contr. exc. 4, 6 *al.* Val. Max. 3, 2, 17 Cels. 3, 2, 6. 3, 18, 4 si vinctus aliquis, dum levari . . . cupit, . . . loquitur. Phaedr. 1, 24, 1 *al.* Sen. Thy. 31 benef. 1, 4, 2 *al.* Colvm. 2, 19, 2 *al.* Lvcan. 5, 187 *al.* Pers. 5, 165 an rem patriam . . . frangam, dum . . . canto? Petron. 120, 92. Plin. nat. praef. 3. 18 *al.* Val. Fl. 1, 396 *al.* Sil. 2, 634 Mart. 1, 49, 40 vero . . . fruere . . . gaudio, dum Sura laudatur tuus. 1, 104, 19 *al.* Qvint. inst. 2, 4, 9 *al.* decl. 339 p. 338, 25 dum tueri . . . videtur, pacem suadeat. Frontin. aq. 33 Ivv. 1, 60 Tac. hist. 1, 37 *al.* Plin. epist. 8, 18, 3 *al.* Gaivs dig. 44, 7, 1, 8. inst. 3, 33 *al.* Apvl. mund. 36 quippe ⌊sic et⌋ (sicut *codd.*) mundi universitas regitur, dum speculatur . . . rector (*Ps. Aristot. mund.* 6 p. 400^b 31 ἡγουμένου . . . αὐτοῦ. s i c *respondet*: Min. Fel. 18, 8. Tert. pudic. 1 p. 222, 2 anim. 17 p. 323, 27 *al.* Cypr. epist. 67, 9 p. 743, 16 Chiron 69. Paneg. 3 [11], 4, 3 sic interim triumphatis, dum triumphos ipsos semper vincendo differtis. Barnab. 6, 17 dum adnutrimur, sic vivificamur [ζωοποιούμενοι ζήσομεν]. Ennod. dict. 15, 7 p. 471, 3). Itala Abac. 3, 2 dŭm appropinquant anni, nosceris (ἐν τῷ ἐγγίζειν. Vvlg. in medio annorum notum facies). Min. Fel. 8, 5 *al.* 22, 7 (*quater in anaphora cum mutatione personae*). Tert. spect. 13 p. 15, 22 *al.* praescr. 2, 5 *syn.* quia. anim. 37 p. 364, 17 maior efficitur . . . p e r dilationem ponderis . . ., non per adiectionem, dum extenditur, non dum augetur (*cf.* 43 p. 372, 28). anim. 39 p. 366, 20 ita omnes idololatria obstetrice nascuntur, dum . . . genimina . . . daemoniorum candidata profitentur *eqs.* resurr. 44 p. 91, 2 *vita* manifestabitur . . . . quando? post mortem. quomodo? dum resurgimus (*cf.* 54 p. 113, 3. 11. Avg. c. Petil. 1, 3, 4 quomodo . . . securi erunt . . .? ita . . ., dum . . . auferunt). 50 p. 103, 27 dum . . . patitur, apparet h i n c quoque *eqs.* (Cypr. zel. 6 p. 423, 12.) adv. Hermog. 21 p. 149, 24 e o i p s o, dum . . . ostenditur . . ., manifestatur *eqs.* (Cypr. unit. eccl. 3 p. 212, 3.) adv. Marc. 4, 11 p. 452, 15 (*syn.* cum). Cypr. zel. 5 p. 422, 12 i n d e perierunt, dum malunt (*v. p. 2209, 6*). Ter. Mavr. 2292. Vlp. dig. 21, 1, 38, 14 *al.* *nota* frg. Vat. 77 Vindius . . ., dum consulit Iulianum, in ea opinione est *eqs.* Ser. Samm. 706 Ennius . . . dum pocula siccat iniqua, h o c v i t i o tales fertur meruisse dolores. Sol. 25, 14 *al.* Gallican. Avid. 14, 3 Lampr. Alex. 66, 3. Vopisc. Tac. 2, 4 apud quos . . . commenta . . . valent, dum modo irati audiunt, plerumque temulenti *eqs.* *nota* Edict. imp. Diocl. 1, 13 paene sera prospectio est, dum (cum *Gyth.*) hac spe consilia molimur aut remedia inventa cohibemus, ut *eqs.* 2, 12 Lact. inst. 17, 7 *al.* Hil. hymn. 1, 23. myst. p. 27, 1 (*quinquies; ibid.* cum). Optat. 1, 1 p. 3, 12

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PALLAD. 4, 15, 3 PRISCILL. tract. 1, 3 *al.* AVSON. 238, 4 SYMM. epist. 1, 25 *al.* VEG. mil. 1, 7 *al.* HIER. epist. 21, 34, 6 *al.* (62, 2, 1 *v. p. 2211, 59*). VVLG. Soph. 3, 6? (*v. infra l. 25*). I Cor. 11, 32 dum iudicamur (κρινόμενοι) . . ., a domino corripimur. RVFIN. Adamant. 1, 15 AVG. civ. 1, 9 p. 15, 3 D. *al.* COMM. instr. 1, 17, 2 *al.* 2, 23, 1 dum cupis, inde peris (CARM. epigr. 1390, 2). ITIN. [Silv.] 24, 8 SVLP. SEV. chron. 1, 23, 6. BARNAB. 8, 7 dum sic fiunt, ⟨sunt? fiunt?⟩ nobis lucida (οὕτως γενόμενα ἡμῖν μέν ἐστι φανερά). MACR. Sat. 7, 4, 29 *al.* MART. CAP. 4, 400. 423, v. 12 (*ibid.* 14 cum). 5, 503 *al.* COD. Theod. 15, 5, 1 (*a. 372*). CASSIAN. inst. 2, 7, 1 *al.* LEO M. epist. 166, 1 *al.* FAVST. REI. grat. 2, 1 p. 59, 8 VICT. VIT. 2, 58 *al.* DRAC. laud. dei 1, 61 BOETH. in Porph. comm. sec. 4, 7 p. 259, 4. 5, 1 p. 285, 9 id . . . duplici modo *considerat*, vel similitudine, dum communitates sectatur, vel dissimilitudine, dum differentias. ENNOD. dict. 15, 7 p. 471, 2 *al.* CASSIOD. var. 2, 39, 11 COD. Iust. 5, 37, 26, 1 CORIPP. Ioh. praef. 6 *al.* GREG. M. moral. 18, 67 p. 77^{B} EVGIPP. epist. 3 NICET. vigil. 8 *al.* BENED. reg. 65, l. 14 *et* 16. *al.* PASS. Quirin. 4. ⓑ *enunt. primar. perf.*: CIC. epist. 16, 18, 1 cui . . . tu adhuc, dum mihi deservis, servisti non satis. OV. fast. 4, 557 dum non es (*sc. scelerata*) . . ., scelerata fuisti. IVV. 5, 94. APVL. mund. 21 perseverantiam . . . elementis dedit specierum ipsarum aequa partitio et dum in nullo alia ab alia vincitur *eqs.* (*Ps. Aristot. mund. 5 p. 396^{b}, 35* ἡ ἰσομοιρία καὶ τὸ μηδὲν αὐτῶν πλέον ἕτερον ἑτέρου δύνασθαι). TERT. anim. 17 p. 325, 20 adv. Marc. 4, 9 p. 443, 20 *al.* HIER. epist. 62, 1 AVG. c. Petil. 2, 97, 224. *huc fort.*: VVLG. Soph. 3, 6 desertas feci vias eorum, dum non est qui transeat (HIER. in Soph. 3, 1 *sqq.* p. 715 *ex LXX*: ut penitus non transeant. *ibid. supra*: eo quod non est qui transeat). ⓒ *enunt. primar. fut.* (*I vel II*): NVX 143 nec, dum regit omnia Caesar, incolumis . . . raptor erit. SEN. contr. 9, 6, 3 dum matris meminit, obliviscetur novercae. *sim.* VELL. 2, 16, 1 SEN. dial. 2, 19, 2. 4, 29, 1 CARM. Suet. Nero 39 STAT. Theb. 3, 72. MART. 14, 111 frangere dum metuis, franges crystallina. 11, 78, 6 QVINT. inst. 4, 5, 20. PLIN. epist. 1, 8, 4. TERT. adv. Prax. 10 p. 241, 19 dum . . . pater est, filius non erit. 14 p. 251, 2 *al.* adv. Marc. 5, 14 p. 623, 24 ita erit resurrectio mortuorum, dum est corporum. TER. MAVR. 2295. PAPIN. dig. 46, 1, 49, 1 qui, dum se putat obligatum, . . . exsolverit (VLP. dig. 11, 7, 14, 16). VEG. mil. 3, 17 HIER. epist. 31, 2, 2 *al.* VVLG. Is. 58, 13 VEREC. in cant. 2, 26 auferet delinquentes, dum videlicet indigno exitu consummantur. CONC. Rom. a. 502 p. 450, 15 LEX Visig. 11, 2, 2 si quis . . . sarcofacum abstulerit (*an coni. perf.?*), dum . . . vult habere. CARM. epigr. 1552^{A}, 73 securus eris, . . . dum . . . nec testamenta facis *eqs.*
ⓓ *enunt. primar. coni. irreal.*: TERT. adv. Marc. 2, 7 p. 344, 1 dum revocat . . ., dum . . . arcet: nonne exclamaret Marcion. carn. 20 p. 458 quo modo adhaesisset nisi dum ex utero est?

pendet: *ex coni.*: CAEL. Cic. Att. 10, 9^{a}, 2 vide, ne, dum pudet te . . ., . . . eligas. SALL. Catil. 52, 12. 58, 4. HOR. ars 230 ne . . . dum vitat humum, nubis . . . captet. OV. epist. 7, 46. trist. 1, 1, 101 SEN. contr. 9 praef. 2. SEN. benef. 1, 11, 6 COLVM. 7, 5, 13 *al.* SIL. 8, 340 QVINT. inst. 1, 4, 22 *al.* PLIN. epist. 10, 19, 2 *al.* GAIVS dig. 2, 2, 4 (inst. 3, 198). APVL. Socr. prol. 4 p. 108 *al.* MIN. FEL. 3, 6 TERT. idol. 2 p. 32, 12 nat. 1, 2 p. 61, 15 adv. Marc. 2, 18 p. 359, 21 sic . . ., dum (3, 1 p. 377, 19. ENNOD. epist. 6, 15, 1 p. 157, 14). scorp. 9 p. 164, 22 *al.* adv. Marc. 1, 5 p. 297, 11 *cf. p. 2221, 41.* 5, 19 p. 646, 4 quemadmodum exclusa sit, edocet, dum scilicet . . . transfertur. PS. TERT. haer. 2 p. 218, 9. VLP. dig. 1, 16, 9, 4 *al.* PAVL. dig. 4, 2, 21, 4 SOL. 11, 3 CAPITOL. Max. Balb. 1, 5 LACT. ira 7, 1 AVSON. 123, 5. *nota* CYPR. epist. 26 p. 540, 4 nec delicto . . . adiciant . . . aliud . . ., ut (*om. pleriq.*) dum nobis nec . . . nec . . . permittunt. SCHOL. Cic. Bob. p. 95, 4 St. *al.* HIER. epist. 7, 6, 2 *al.* RVFIN. Adamant. 1, 25 quia . . . nec . . . credatis, dum non intellegitis (μὴ συνιέντες). AVG. civ. 1, 27 p. 43, 24 D. *al.* ROMVL. fab. Aesop. 96 epil. LEO M. epist. 166, 1 *al.* SACR. Leon. 327? VEREC. in cant. 2, 26 COD. Iust. 3, 28, 36, 1 *al.* INST. Iust. 3, 21 *al.* NOVELL. Iust. 36, 4. GREG. M. moral. 1, 48 NICET. vigil. 3 magis curre, ut . . . orando purgeris, dum . . . clamas. *ex inf.*: LIV. 1 praef. 2 quippe qui . . . vulgatam esse rem videam, dum . . . scriptores . . . credunt. 8, 40, 4. COLVM. 7, 3, 26 TAC. dial. 32 hist. 5, 17. PLIN. epist. 9, 13, 12 TERT. apol. 1, 5. adv. Marc. 5, 4 p. 583, 20 ita Christum creatoris esse, dum Christi est lex. VLP. dig. 4, 4, 18, 1 LAMPR. Alex. 18, 4. ACT. Archel. 8, 6 dicit . . . cumbas . . . exonerari, dum hauriuntur . . . animae (ἀνιμωμένων). AVG. civ. 14, 11 p. 29, 33 D. nec errando posse decipi, sed dum alieno credit errori. ROMVL. fab. Aesop. 79 pr. de inimicitiis, dum se non valet ulcisci, paenitere. *ex parte sent.*: PLAVT. Mil. 93 meretrices, labiis dum ductant (ducant *codd.*) . . ., . . . videas valgis saviis. VERG. ecl. 8, 32 o digno coniuncta viro, dum despicis omnes, dumque . . . est . . . dumque . . . credis. HOR. carm. 2, 10, 2 dum procellas . . . horrescis, nimium premendo litus. LIV. 2, 31, 2 TEST. Leon. (Corp. X 114) 20 QVINT. inst. 1, 1, 25 IVV. 6, 429. TERT. idol. 5 p. 35, 9 hoc modo . . . mutabilem, dum alibi vetat, alibi mandat (adv. Marc. 4, 9 p. 441, 24). 5 p. 35, 12 crucis . . . liberaturae nos, dum . . . suspendit. test. anim. 2 p. 136, 26 sic deum honorantes, dum . . . absolvunt. anim. 33 p. 358, 16 adv. Prax. 24 p. 275, 27 CALL. dig. 50, 6, 6, 3. VLP. dig. 4, 4, 3, 5 SYMM. epist. 2, 60, 2 HIER. epist. 9, 3. *nota* BOETH. in Porph. comm. 2, 6 p. 191, 10 'numero differentibus', id est 'in numerando differentibus', hoc est 'dum numerantur differentibus'

Ⓘ *praes. hist.*: ⓐ *enunt. primar. praes. hist.* (*non hist. infra l. 16*): PLAVT. Truc. 38 dum huc dum illuc rete ⟨circumv⟩or⟨tit⟩, impedit pisces. ACC. trag. 345 oblectat spes . . . hospitem, dum . . . clam esse censet. CIC. orat. 226 dum . . . imitari Lysian volt . . . saltat (SEN. contr. 2, 3, 22 COMM. instr. 1, 11, 13. CORIPP. Iust. 4, 352 dum perdere non vult, . . . sic punit). ac. 2, 18 Tusc. 4, 23 *al.* CATVLL. 65, 22 dum . . . prosilit *puella*, excutitur *mālum*. CAES. civ. 1, 80, 1 HOR. epist. 1, 7, 79 OV. am. 2, 13, 1 epist. 6, 39. SEN. contr. 2, 2, 4 pater, dum nimis amat filiam, abdicat (*antecedit*: dum nimis amat, . . . causa . . . fuit). SEN. Herc. O. 1040 dum fluminibus mora est, defecisse putant. LVCAN. 5, 499 PETRON. 89, 23 CALP. ecl. 3, 3 *al.* SIL. 4, 211 STAT. Theb. 1, 350. 4, 783. 9, 782 *al.* TAC. ann. 5, 4 is . . ., dum . . . pavet, inserere se dubitantibus. 6, 2 *al.* FLOR. epit. 4, 10, 2 FRONTO p. 234, 17 N. APVL. met. 5, 6 *al.* IVST. 15, 2, 15. VICT. VIT. 3, 60. dum promittitur . . ., . . . provenit. CARM. epigr. 767, 2 *nota praes. non hist. in enuntiato regenti*: HIL. myst. p. 27, 17 deus et homo Iesus Christus agnoscitur, dum . . . deus iubet, . . . dum homo . . . formatur, dum *eqs.* (*octies in anaphora*). CARM. c. pag. 110 dum quaeris honores, sic . . . iaces. ⓑ *enunt. primar. perf.* (*imperf. l. 26*): PLAVT. Curc. 410 istoc nomine, dum scribo, explevi . . . ceras quattuor. Poen. 362 dum te expecto, neque ego . . . mihi paravi copiam, neque istuc usquam apparet: ita nunc servio nilo minus. Rud. 37 dum alios servat, se impedivit interim. 515 TER. Andr. 822 Haut. 492 Phorm. 76 *al.* CIC. div. in Caec. 56 dum pauca mancipia . . . retinere vult, fortunas omnis . . . perdidit (SEN. contr. exc. 4 pr. 10 dum . . . vult . . ., saepe incidebat. contr. 9, 1, 12 VELL. 2, 44, 5 PHAEDR. 1, 13, 9 *al.* SEN. epist. 9, 20 MART. 6, 72, 5 *al.* QVINT. decl. 259 p. 56, 10 dum hanc . . . referre gratiam volunt . . .: inciderunt . . . in . . . necessitatem, dum scilicet . . . gener vult videri. APVL. Socr. prol. 4 p. 110 LACT. inst. 1, 7, 11 HIER. epist. 60, 15, 2. *cf. etiam infra l. 58*). Verr. II 2, 42 Catil. 2, 20 Cael. 17 Phil. 5, 3 de orat. 1, 230 nat. deor. 2, 49 ac. 2, 16 Att. 9, 6, 2. epist. 2, 9, 3 dum illum video, paene sum factus ille. epist. 16, 4, 4. ad Q. fr. 1, 1, 2 CAEL. Cic. epist. 8, 17, 1 CATVLL. 44, 9. 10. LABER. com. 62. BELL. Afr. 16, 3. BELL. Hisp. 5, 5 dum cupidius . . . student . . ., . . . coagulabantur. 10, 3. *al.* SALL. Iug. 42, 4. or. Lep. 6 adhuc tutus fuit, dum vos . . . terremini. NEP. Chabr. 4, 2. HOR. sat. 1, 5, 99. 2, 4, 79 *al.* OV. am. 2, 2, 45. 2, 19, 29 met. 5, 140 *al.* CARM. Suet. Aug. 70, 1 cum primum . . . vidit . . ., . . . dum . . . ludit . . .: omnia se . . . tunc numina declinarunt. LIV. 2, 47, 4. 2, 49, 10 *al.* perioch. 55 p. 67, 19. 130 p. 118, 10. GRATT. 313. 318. FEST. Gloss.^{L} IV p. 315^{b} (p. 209 M.). SEN. contr. 1, 2, 15 *al.* VAL. MAX. 1, 6, 13 *al.* PHAEDR. 4, 4, 2 *al.* SEN. apocol. 4, 18 dum . . . nimis . . . laudant, plus solito nevere. Herc. f. 35 *al.* CVRT. 4, 37 *al.* COLVM. 1, 9, 9 nimirum dum . . . praecipimus, . . . tempestive per haec ad . . . cultum pervenimus. LVCAN. 2, 113 *al.* PETRON. 6, 1 dum (cum *al.*) hunc diligentius audio, non notavi. 29, 1 *al.* CALP. ecl. 1, 14 PLIN. nat. 14, 50 *al.* SIL. 1, 363 *al.* STAT. Theb. 1, 152 *al.* MART. epigr. 11, 1 *al.* QVINT. inst. 2, 1, 5 *al.* decl. 259 p. 58, 2 *al.* FRONTIN. aq. 94. IVV. 6, 176 *al.* TAC. hist. 1, 64. 3, 50 *al.* ann. 12, 43 *al.* PLIN. epist. 2, 5, 3 *al.* SVET. Vesp. 2, 2 *al.* FLOR. epit. 1, 1, 8 *al.* IVLIAN. dig. 7, 4, 17 APVL. met. 6, 16 *al.* MIN. FEL. 6, 2 sic eorum potestas imperium . . . propagavit, dum exercent *eqs.* (*sexies in anaphora; deinde*:) sic, dum . . . suscipiunt, mer⟨uer⟩unt (*item* sic: TERT. pudic. 10 p. 239, 31 adv. Prax. 30 p. 287, 18 ENNOD. opusc. 3, 80 p. 351, 13). 20, 5. TERT. nat. 2, 10 p. 113, 11 scortum haec . . . fuit, sive dum Romuli nutrix . . ., sive dum Herculis amica est. 2, 10 p. 113, 23 bapt. 14 p. 213, 18. anim. 15 p. 320, 3 *quidam* ita abstulerunt principale, dum in animo ipso volunt esse sensus. adv. Val. 9 p. 187, 5 *al.* TER. MAVR. 714 VLP. dig. 3, 1, 1, 3 *al.* PAVL. dig. 10, 3, 14, 1. NEMES. ecl. 4, 8 hos . . . lusere . . ., dum modo . . . vitant . . ., nunc . . . fugiunt. PANEG. 2 (10), 6, 5 CAPITOL. Maximin. 9, 8 IVST. 2, 11, 3 *al.* AVR. VICT. Caes. 4, 6 *al.* PALLAD. 1, 1, 1 PRISCILL. tract. 1, 4 *al.* AVSON. 107, 1 *al.* SYMM. or. 2, 21 *al.* VEG. mil. 1 pr. crebuit eloquentia, dum non culpatur audacia. 1, 7. CARM. c. pag. 117 (*in anacolutho*). ACT. Archel. 22, 4 HIER. epist. 1, 3, 2 *al.* VVLG. psalm. 68, 4 defecerunt oculi mei, dum spero (ἀπὸ τοῦ ἐλπίζειν). I Macc. 5, 67 ceciderunt sacerdotes . . . dum volunt fortiter facere, dum sine consilio exeunt in proelium (βουλόμενοι ἀνδραγαθῆσαι ἐν τῷ αὐτοὺς ἐξελθεῖν). AVG. civ. 1, 10 p. 20, 8 D. *al.* c. Petil. 2, 64, 144 nec . . . ob aliud vos a nobis separastis, nisi dum . . . obicitis. COMM. apol. 499 MACR. Sat. 7, 15, 1 SEDVL. op. pasch. 1, 5 p. 182, 6. *nota* ALC. AVIT. carm. 6, 593 compescuit ora leonum, dum . . . incolumem lambunt (*fort. pro* ut *consec. vel* usquedum). CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 145 GREG. TVR. Iul. 21 COD. Iust. 6, 58, 14, 1 HIST. Apoll. rec. A *et* B 37 CORIPP. Ioh. 4, 409 GREG. M. moral. pr. 12 VITA Nicet. 15. CARM. epigr. 619, 2 hostibus . . . dunc cupit . . . flammas ⟨inferre⟩ . . ., Ta⟨rtara obivit⟩. 832 tum (*sic*) quaerit nomen . . . notescere . . ., nummos . . . reddidit heres. ⓒ *enunt. primar. plusq.*: CIRIS 142 violaverat . . . sedem, dum . . . lascivit. SEN. contr. 10 pr. 15 multum viribus dempserat, dum . . . sequitur. VAL. MAX. 9, 3, 5 ASCON. tog. cand. p. 71, 20 SIL. 7, 667 MART. 4, 22, 3. 12, 28 (29), 11. TAC. hist. 2, 33. 92 *al.* TERT. adv. Marc. 4, 7 p. 437, 21. 4, 26 p. 512, 20. 4, 41 p. 562, 18. AVR. VICT. Caes. 4, 3 AVG. civ. 5, 12 p. 213, 7 D.

pendet: *ex coni.*: SALL. Catil. 58, 4 quo . . . modo, dum . . . praesidia opperior, . . . proficisci nequiverim. SEN. contr. 7, 4, 10 *al.*

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

FRONTIN. strat. 2, 2, 14 effecit, ut exercitus ... inquietaretur, dum ... in statione ... est. PLIN. epist. 7, 9, 16. 8, 14, 5 ut imperare parendo, duces agere, dum secuntur, adsuescerent. TAC. ann. 13, 15 FLOR. epit. 3, 12, 10? VLP. dig. 9, 2, 29, 7 *al.* SOL. 2, 2 *al.* AVG. civ. 1, 10 p. 20, 14 D. PAVL. PETR. Mart. 2, 666 CORIPP. Ioh. 1, 547. *ex inf.*: TER. Haut. 17 rumores distulerunt malivoli multas contaminasse Graecas *poetam*, dum facit paucas Latinas. HOR. carm. 1, 2, 17 OV. met. 1, 707 MANIL. 1, 737 SEN. contr. 1, 8, 11 VELL. 2, 68, 4. SEN. clem. 1, 23, 1 scelus ... dum vindicant, ostendere posse fieri. MELA 2, 104 PETRON. 47, 6 MART. 12, 87, 2 FRONTIN. aq. 74 TAC. dial. 32 *fin. al.* PLIN. epist. 7, 9, 4 *al.* SVET. Domit. 17, 2 APVL. met. 8, 16 MIN. FEL. 22, 1 TERT. anim. 30 p. 349, 20 AMM. 14, 6, 20 *al.* *ex parte sent.*: CIC. Tusc. 1, 101 'dic ... nos te hic vidisse iacentis, dum ... legibus obsequimur' (πειθόμενοι). VERG. Aen. 6, 586 PROP. 3, 13, 52 LIV. 7, 34, 9. 39, 30, 10. SEN. contr. 9, 1, 14 sententiam ... corruptam, dum transfertur. VAL. MAX. 9, 12 pr. PHAEDR. 1, 27, 7 PLIN. nat. 9, 27. 11, 174. 36, 69. CARM. epigr. 850, 2 (*saec. I*) sufferre labores dum nequeo mortis prope limina ... vagando ... servatus ... dedico. TAC. ann. 2, 31 *al.* MART. 4, 21, 3? SVET. Tib. 51, 2 FIRM. err. 6, 8. AVR. VICT. Caes. 6, 2 intestabilior, dum gravius offendunt ..., simul, quia ... attenuaverat. EVTR. 7, 7 bellum ... commovit cogente Cleopatra, dum ... optat ... regnare (ἐπιθυμίᾳ τοῦ βασιλεῦσαι). HIL. trin. 1, 25 per haec docentes, dum ... testatur pater, dum *eqs.* GREG. TVR. Iul. 22. VITA Caes. Arel. 32.

(III) *imperf.*: CIC. Att. 12, 18, 1 dum illud tractabam, ... quasi fovebam dolores meos. SALL. hist. frg. 1, 12. LIV. 5, 25, 3 ab horum ... honoribus violandis dum abstinebatur, et ad reliquos ... conatus verecundia irae obstabat. MANIL. 2, 8. CVRT. 9, 9, 12 TERT. adv. Marc. 5, 17 p. 633, 25. AVR. VICT. Caes. 38, 8 diu facinus occultatum, dum clausum lectica cadaver ... gestabatur. AMM. 28, 1, 13. 30, 5, 3. CLAVD. DON. Aen. 10, 355. 12, 220 AVG. c. Gaud. 1, 23, 26 SVLP. SEV. Mart. 22, 1 CASSIAN. c. Nest. 3, 16, 2. ENNOD. epist. 4, 19, 2 p. 112, 19. *pendet: ex coni.*: AVG. c. Petil. 3, 4, 5 ut ... periret infirmus ..., dum ... interimebat in se bonum pacis. VITA Caes. Arel. 1, 18. *ex inf.*: TAC. Agr. 41 constat Domitiani ... aures verberatas, dum optimus quisque ... exstimulabant. *ex parte sent.*: BAVDON. vita Radeg. 2, 1 religio ... antecedens (*nom. absol.*) ... adventum, dum ... religionis formabatur exemplum.

(IV) *perf.* (*iuxta praes. non hist. lin. 59/60*): (a) *enunt. primar. perf.* (*pro perf. praes. hist. infra l. 44*): PLAVT. Mil. 409 dum te fidelem facere ero voluisti, absumptu's paene. VARRO ling. 7, 82 imitari dum voluit (volunt *cod.*) Euripiden ..., est lapsus. rust. 2 praef. 2 Brut. 262. 282 fin. 2, 43 Att. 1, 16, 2 NEP. reg. 2, 2. VERG. Aen. 10, 423 dum texit Imaona Halaesus, ... telo dat pectus (*cf.* SERV.). CVLEX 126. 211 tua dum mihi carior ipsa vita fuit vita, rapior. LIV. 5, 13, 13 VAL. MAX. 8, 1 absol. 7 (8, 5, 5 *v. p. 2207, 34*). 8, 7 ext. 8. CELS. Vlp. coll. Mos. 12, 7, 5 dum aliud egit, sic ignis processit (TERT. adv. Prax. 30 p. 287, 15). TERT. adv. Marc. 2, 12 p. 351, 21 *al.* VLP. dig. 25, 6, 8. 42, 6, 1, 2. LACT. inst. 1, 15, 7 CHAR. gramm. p. 14, 12 B. (I 16, 19 K.) OPTAT. 7, 5 p. 177, 23. VVLG. I Macc. 2, 55 Iesus dum implevit verbum, factus est dux in Israel (ἐν τῷ πληρῶσαι). AVG. civ. 21, 26 p. 540, 18 D. PS. AVG. quaest. test. 1, 98 p. 187, 24 CASSIAN. conl. 2, 3, 1 ENNOD. epist. 8, 35, 2 p. 222, 11 *al.* GREG. TVR. Iul. 43 *al.* VEN. FORT. carm. 11, 8, 2 vita Mart. 3, 207. CARM. epigr. 211 que dum nimia (*sic*) pia fuit, facta est impia. (b) *enunt. primar. praes. non hist.*: OV. met. 7, 739 in mea pugno vulnera, dum ... dubitare coegi. TERT. adv. Marc. 2, 5 p. 340, 1 hoc ipso ... ex nihilo (*sc. sunt*), dum non id fuerunt, quod sunt. HIER. epist. 21, 34, 7. 62, 2, 1 doleo simul et gaudeo, dum aut subplantati sunt simplices aut ... errantibus subvenitur. VEN. FORT. carm. 3, 7, 53 *al.* *pendet: ex coni. vel inf.*: CLAVD. DON. Aen. 1, 195 p. 46, 11 consuetudinem nutrisse ... patientiam, dum ... mala ferendo transmissa sunt. EPIST. pontif. (Migne 58, 18C. Thiel p. 167) *a. 465* episcopos, qui licet, dum ... provecti sunt, ... meruerint submoveri. GREG. TVR. Mart. 1 15 *ex parte sent.*: HIL. hymn. 1, 11 bis ... genite deus, Christe, dum innato nasceris a deo, vel dum ... te genuit virgo. FVLG. myth. 1 praef. p. 10, 21.

(V) *plusq.*: ENNOD. dict. 24, 7 p. 499, 22 illa sexum mentis firmitate duraverat, dum in ea muliebris imbecilla consilii de virili ceperant (coeperant, ceperunt *sim. codd.*) auctoritate substantiam. epist. 7, 2, 1 p. 173, 10 bene ... aptaverat, dum ... didicerant ... vota.

(VI) *fut.*: (a) *enunt. primar. fut.*: EPICED. Drusi 416 deus excusare priora dum volet, ... cetera laeta dabit. (b) *enunt. primar. praes.*: PS. APVL. herm. p. 278 compelluntur ad impossibilia, dum ... contrarium ... invenietur. TERT. resurr. 34 p. 74, 23 habes ... restitutionem, dum ... quodcumque eis perit salvum facturus est dominus. 60 p. 121, 13 animale corpus in spiritale *transfertur*, dum mortale istud induet immortalitatem. adv. Hermog. 10 p. 137, 1. CHIRON 385?

β significatione tantum causali (*i. q.* cum *causale*, quod, quia. *condicionaliter v. p. 2212, 31*):

(I) *praes.*: PLIN. nat. 29, 19 quales in consilium eunt statim occisuri! merito, dum nemini nostrum libet scire, quid ... opus sit. MART. 7, 13, 1 dum ... albescere ... audit ... Lycoris ebur, venit. QVINT. inst. 8 pr. 24 nihil iam proprium placet, dum parum creditur disertum. FRONTIN. aq. 72 *aquam Augustam* inventam in Marciae supplementum, dum illa non indiget, adiecimus fontibus Claudiae. FLOR. epit. 2, 6, 5. 3, 6, 2 *al.* PIVS ad Front. p. 164, 4 N. FRONTO p. 208, 15. PAVL. dig. 49, 14, 13, 5 si ... idcirco dissimulaverit, dum rem occultari speret. NEMES. cyn. 59. AVR. VICT. Caes. 2, 2 dum urbes ... exsecratur, Capreas insulam quaesiverat. AVG. epist. 194, 2, 5 SVLP. SEV. chron. 1, 23, 4. COD. Theod. 16, 3, 2 (*a. 392*) SIGISM. Alc. Avit. epist. 29 p. 59, 10. DRAC. laud. dei 3, 127 *al.* EVGRAPH. Ter. Haut. 6 p. 502, 20 IORD. Get. 16, 90 *al.* CASSIOD. var. 12, 22, 5 VEN. FORT. carm. 10, 6, 124 BENED. reg. 65, l. 10. *pendet*: PLIN. nat. 34, 81 *Apollodorum* signa frangentem, dum satiari ... non quit. FLOR. epit. 2, 14, 2. SCHOL. Hor. carm. 4, 7, 7 nil immortale esse, dum etiam tempora finiuntur. COD. Theod. 12, 1, 27 (*a. 339*) exiguos ... residere ..., dum universi ... mercantur. IORD. Get. 49, 254.

(II) *imperf.*: AMM. 17, 3, 1 dum ... damnis mederi posse credebat, tributi ratiocinia dispensavit.

(III) *perf.*: PLAVT. Amph. 638 ego ... cui voluptas parumper datast, dum viri mei mihi potestas videndi fuit noctem unam modo. CLAVD. DON. Aen. 5, 790 p. 517, 28 quod factum est frustra, dum ... sum: motum est. PS. HIER. in Matth. p. 540C per istam causam ... cognovit Christum ..., dum ... montes exultaverunt. ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 27, 16 fel ..., quod ... noluit bibere, dum mortem ... noluit bibere. GREG. M. epist. 6, 55 nec ... decuit ..., praesertim dum ... cognovimus. BAVDON. vita Radeg. 2, 17 subveni ..., dum tibi oboedivimus. *obscurius* CORP. XI 2518 haesi subito, dum et amisi.

(IV) *plusq.*: APVL. met. 8, 2 dum ... puella in ... Tlepolemi manum venerat, ... facinori quaerebat accessum. GREG. M. epist. 7, 39 dum non petentes eos ... debueratis ... ammonere, postulantes nulla vos oportet excusatione differre.

ad β: *praevalet significatio condicionis*: NOVIVS Atell. 75 dum istos invitabis suffragatores, prius in capulo quam in curuli sella suspendes (-is *codd.*) natis. CELS. dig. 22, 3, 17 quod dum probare non potest, merito condemnabitur.

d *restrictive* (*praecidens terminum finalem actionis regentis*): *α praes.* (*enunt. primar. ubique praes.*): PLAVT. Bacch. 817 quem di diligunt, adulescens moritur, dum valet sentit sapit. Curc. 170 ipsus se excruciat qui homo quod amat videt nec potitur dum licet (Men. 878. Most. 20 dum ... lubet licetque. Rud. 854 Truc. 630 TER. Haut. 345. Phorm. 549 dum licet dumque adsum. TRAG. inc. 47 LVCIL. 772 CIC. Manil. 59. Rab. Post. 15 dum potestis, dum licet. epist. 9, 17, 2 CATVLL. 21, 12 VERG. georg. 1, 214 HOR. carm. 2, 11, 16 *al.* epist. 1, 11, 20 TIB. 1, 5, 76 *al.* PROP. 1, 19, 25 *al.* OV. am. 1, 9, 34 *al.* SEN. contr. 2, 3, 3 *al.* VAL. MAX. 6, 2, 6 SEN. Med. 493 *al.* LVCAN. 2, 159 PETRON. 34, 10 *al.* SIL. 16, 515 STAT. Theb. 213 QVINT. decl. 335 p. 318, 14 APVL. met. 6, 26). Men. 552 sed quid ego cesso, dum datur mi occasio. Merc. 553 dum potes, ames (CIC. Rab. Post. 15 *v. supra l. 42.* HOR. carm. 3, 17, 13 OV. ars 1, 41 MART. 4, 30, 14). Persa 113 dum mane est, omnes esse mortales decet. Poen. 42 nunc dum occasio est ... occurrite. 914 nihil est, nisi, dum calet, hoc agitur. Pseud. 1126 dum recens ⌊est, dum datur⌋ (est dator *Leo*), dum calet, devorari decet (VAL. FL. 4, 141 *al.* SIL. 10, 57). Truc. 713 TRAG. inc. 29 dumst potestas, consule[ndi] (VERG. Aen. 4, 565 TRAG. inc. 25. LVCAN. 2, 41 [*opp.* cum]). TER. Hec. 746 quaere alium ... amicum, dum tibi tempus ... est (Eun. 56 STAT. Theb. 5, 140 dum tempus agi rem, consulite. AVG. civ. 21, 23 p. 529 D.). Phorm. 716 matura, dum libido ... manet. VARRO rust. 1, 19, 2. 1, 47, 1. CIC. Quinct. 49 dum existimatio est integra, ... consolatur honestas egestatem. fin. 3, 9 Att. 10, 10, 4. CATVLL. 63, 57 CAES. Gall. 7, 50, 6 VERG. georg. 3, 63. 3, 325 rura carpamus, dum mane novum, dum gramina canent. Aen. 8, 580 nunc o liceat ... abrumpere vitam, dum curae ambiguae, dum spes incerta ..., dum te ... teneo. HOR. epod. 13, 5 carm. 2, 3, 15. 3, 11, 50 TIB. 1, 1, 69 interea, dum fata sinunt, iungamus amores (*cf.* PROP. 2, 15, 23 STAT. Theb. 10, 216 CARM. epigr. 2075). 1, 1, 73. 1, 8, 36 *al.* PROP. 2, 15, 49 dum lucet, ... ne desere. 4, 5, 59 OV. am. 1, 8, 69 *al.* 3, 1, 70 met. 4, 584 LIV. 22, 49, 7. 22, 60, 15 *al.* GRATT. 148. 295? PHAEDR. 3 epil. 15 SEN. Herc. O. 435 Med. 987 nat. 3, 30, 8. COLVM. 2, 10, 32 caeditur in ... pabulum, dum adhuc viret (7, 3, 13 *al. cf. vol. I p. 659, 19 et l. 77. p. 2213, 22. adde* MIN. FEL. 12, 1 FIRM. err. 4, 3 VEG. mil. 3, 4 HIER. epist. 58, 11, 2 BENED. reg. prol. l. 86. *cf.* COLVM. 2, 14, 3 usus utriusque ... est ... adhuc vere ..., dum etiam vites ... oblaqueatae sunt). 2, 15, 6 *al.* 11, 2, 38. 12, 56, 3 antequam caulem agant ..., dum sunt tenera, componantur. SCRIB. LARG. 75 *al.* LVCAN. 1, 280. 2, 60 duces ..., dum nondum meruere, feri. 4, 286 *al.* CALP. ecl. 5, 28 hac ..., dum vivit (-at *codd. mel.*), ... lustra. 5, 86. VAL. FL. 1, 327 mors bona, dum metus est nec adhuc dolor. 2, 325 *al.* SIL. 1, 569. 573. 11, 166. 17, 30 *al.* STAT. Theb. 3, 361 7, 505 *al.* 11, 560 huc aliquis propere sceptrum (*sc. ferto*) ..., dum videt *moribundus.* silv. 1, 2, 47 MART. 1, 31, 5 *al.* QVINT. inst. 2, 4, 15 *al.* decl. 255 p. 47, 12 *al.* 319 p. 253, 12 IVV. 10, 86. PLIN. epist. 6, 20, 13 POMPON. dig. 28, 2, 8 VLP. dig. 40, 5, 30, 14 (*opp.* donec). ITALA (cod. k) *et* VVLG. Matth. 5, 25 esto benivolus (consentiens *Vulg.*) adversario tuo cito, dum es in via cum eo (ἕως ὅτου εἶ). ITALA (cod. e *et*

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Bened. reg. prol.) *et* VVLG. Ioh. 12, 35 ambulate (currite *Bened. reg.*), dum lumen (lumen vitae *Bened. reg.*, lucem *Vulg.*) habetis (ὡς [ἕως ς] τὸ φῶς ἔχετε. *cf.* 12, 36, *ubi* VVLG. dum, ITALA [cod. e] cum). ITALA (Tert. adv. Marc. 5, 4 p. 583, 24) *et* VVLG. Gal. 6, 10 dum habemus tempus, operemur bonum (ὡς καιρὸν ἔχωμεν). TERT. resurr. 8 p. 36, 27 *al.* PORPH. Hor. carm. 1, 9, 15. PALLAD. 1, 6, 11 dum est clausa *vitis*, fodietur. 2, 9, 1 *al.* AVSON. 361, 49. 417, 121. AMM. 15, 8, 7 si, dum patitur tempus, occurrerit. 21, 5, 6 *al.* HIER. epist. 22, 6, 5. VVLG. Sirach 30, 12 tunde latera eius, dum infans est (ὡς [ἕως *al.*] ἔστι νήπιος). Is. 55, 6. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 7, 28 (*gr.* ἕως). CASSIOD. var. 2, 41, 2 COD. Iust. 7, 4, 16 pr. CORIPP. Ioh. 4, 1050 *al.*

pendet: *ex coni*: PLAVT. Mil. 1317 orant te, ut eas, ventus operam dum dat, ut velum explicent. Rud. 123. TER. Andr. 556 id te oro, ut ante eamus, dum tempus datur dumque eius lubido occlusast contumeliis. Ad. 312 CIC. Att. 10, 16, 2. 12, 1, 1 LIV. 7, 34, 14 ut, dum lucis aliquid superest, ... exploremus. CELS. 4, 2, 4 COLVM. 5, 10, 21 arb. 25, 2. APVL. apol. 77 suadet, ..., dum licet, pedem referat. PALLAD. 3, 24, 6 SYMM. epist. 1, 7, 1 COD. Iust. 5, 17, 11, 2. *ex inf.*: OV. am. 1, 15, 3 *obicis* non me ..., dum ... sustinet aetas, praemia militiae ... sequi. 8, 13, 17. CELS. 1, 6, 1 opus est ..., dum ieiunus est, ambulare. COLVM. 6, 26, 1 castrare vitulos Mago censet, dum adhuc teneri sunt. LVCAN. 7, 734 QVINT. inst. 5, 7, 21. IVV. 3, 26. *ex parte sent.*: PLIN. nat. 13, 62.

β imperf.: NEMES. ecl. 1, 12 cantavimus olim, dum ... aetas ludebat amores. CLAVD. DON. Aen. 9, 230 p. 218, 23 fuerat properandum, dum ... fuit ... somnus et dum ... poterat adiuvare.

γ perf.: TER. Andr. 832 incepi, dum res tetulit (*opp.* nunc). OV. epist. 2, 60 mallem suprema fuisset nox mihi, dum potui ... honesta mori. met. 10, 351 dum corpore non es passa nefas, animo ne concipe. *cf. l. 26.*

δ futurum: (I) *enunt. primar. fut.*: ENN. ann. 494 dum quidem unus homo Romanus toga superescit (*apodosis deest*). CIC. S. Rosc. 83 quod certum est non facere, dum utrumvis licebit (Phil. 13, 43). Att. 11, 25, 1 scribas ... cum habebis, cui des, et dum erit, ad quem des. LABEO dig. 32, 30, 5 uxori meae, dum cum filio meo Capuae erit, heres meus ducenta dato (*infra*: videamus, an his verbis 'dum ... erit' non condicio significetur. *cf.* POMPON. dig. 35, 1, 8). LIV. 9, 3, 3. LVCAN. 4, 215 dum ... non derit ... sanguis, ibitis ad dominum. QVINT. decl. 269 p. 101, 17. (II) *enunt. primar. coni. irreal.*: POMPON. dig. 35, 1, 112, 1 si, dum quisque eorum vivet, praestitisset.

2 ***per quod spatium temporis*****:** **a** ***temporaliter*** (*i. q. quamdiu. insunt nonnulla, quae possunt referri et ad notionem restrictivam, ut* PHAEDR. 4, 2, 2):

α praes. non hist.: (I) *enunt. primar. praes.*: PLAVT. Bacch. 737 mane, dum scribit (Curc. 253 Mil. 1404. *sim.* Persa 500 tace, dum pellego [Pseud. 40]). Capt. 84 victitant suco suo, dum ruri rurant homines quos ligurriant. Men. 72 haec urbs Epidamnus est, dum haec agitur fabula. 193 meretrix tantisper blanditur, dum illud quod rapiat videt (TER. Ad. 70). Mil. 233. Trin. 309 dum vivit, victor victorum cluet (Truc. 164 *opp.* ubi mortuost. CIC. Cato 85 PRIAP. 80, 9 SEN. dial. 5, 43, 1 *opp.* cum excesseris. epist. 70, 6 *al.* MART. 6, 32, 5 *opp.* dum moritur. FRONTO p. 233, 28 N. PAVL. dig. 17, 2, 1 pr. in perpetuum, id est dum vivunt. VVLG. Hebr. 9, 17 *testamentum* nondum valet, dum vivit, qui *eqs.* [ὅτε ζῇ]. COMM. apol. 758. HIER. epist. 22, 29, 5 vive, dum vivis [CARM. epigr. 190 (*dub. orig.*), 7]) Truc. 11. TER. Andr. 266 dum in dubiost animus, ... huc vel illuc impellitur. 597 Hec. 414 *v. p. 2203, 33.* Eun. 934 dum foris sunt, nihil videtur mundius (*opp.* cum cenant). VARRO rust. 1, 65 CIC. inv. 2, 2 'praebete ... mihi ... formosissimas, dum pingo *eqs.*' S. Rosc. 72 ita vivunt, dum possunt, ut. Verr. II 1, 115 Phil. 2, 90. 113 or. frg. A VII 29? Tusc. 1, 24 dum lego, adsentior; cum posui librum, ... adsensio ... elabitur. fin. 2, 71. 4, 29 off. 1, 56 ac. 2, 52 Cato 77 Att. 5, 11, 1 *al.* CATVLL. 62, 45 *et* 56 *v. p. 2201, l. 3.* 64, 145 (*opp.* simulac). PVBLIL. D 12. *dubium an huc pertineat* LVCR. 1, 178 patefit quodcumque creatur, dum tempestates adsunt. 2, 1125. 3, 1082 (*opp.* cum). SALL. hist. frg. inc. 22 VERG. georg. 2, 362. 372. 3, 428 *anguis*, dum ... madent ... terrae, ... stagna colit (3, 432 postquam exusta palus). Aen. 10, 806. 11, 381 CIRIS 405. HOR. sat. 2, 8, 48 his mixtum ius est: ... vino ..., dum coquitur (*opp.* cocto). epist. 1, 18, 87 *al.* MAECEN. carm. frg. 3 vita dum superest, bene est. OV. am. 1, 2, 14 epist. 13, 108 ars 1, 361 *al.* trist. 3, 10, 7 (*opp.* at cum). Pont. 2, 5, 51 (*opp.* mox, ubi). 3, 3, 87. MANIL. 3, 379. VITR. 5 pr. 4 GERM. 597 CELS. 1 pr. p. 10, 25 *al.* PHAEDR. 4, 2, 2? SEN. Herc. f. 213 Herc. O. 35. Thy. 499 (*opp.* cum). benef. 7, 19, 3 *al.* epist. 99, 16 (*opp.* cum). COLVM. 2, 10, 16 *al.* 9, 8, 9 (*opp.* cum). 10, 283. LVCAN. 2, 648 *al.* PERS. 5, 10 (SCHOL. quam diu). PLIN. nat. 2, 133 *al.* VAL. FL. 1, 606. SIL. 4, 305 dum ... vires ... colligit ignis, ... piceus ... vertex volvitur .... mox *eqs.* 7, 479 QVINT. inst. 8 pr. 29. 10, 5, 14 declamationes ... dum adulescit profectus, sunt utilissimae (*opp.* cum est consummatus). 11, 3, 110 (*opp.* at ubi). 11, 3, 144 decl. 280 p. 144, 3 *al.* IVV. 5, 100. PLIN. epist. 4, 30, 9 dum colligit ..., cum collegit *eqs.* 5, 5, 8. CELS. dig. 45, 1, 97, 1. FRONTO p. 207, 25 N. (*opp.* ubi). IVLIAN. dig. 39, 6, 16 POMPON. dig. 18, 5, 2 *al.* GAIVS dig. 38, 1, 49 inst. 3, 72 APVL. met. 3, 22 *al.* Plat. 2, 23 (*opp.* tunc, cum). ITALA Ioh. 9, 4 (cod. e) dum sum in saeculo, lux sum saeculi (ὅταν, VVLG. quamdiu). TERT. bapt. 18 p. 216, 20 (*opp.* cum) *al.* VLP. dig. 2, 4, 8 pr. (*ibid.* quamdiu). PAVL. dig. 1, 18, 3 (*opp.* si). ANTH. 439, 3. SOL. 5, 17 (*opp.* ubi). 52, 44 SYMM. epist. 2, 7, 2 AMM. 17, 13, 4 HIER. epist. 4, 2, 1. VVLG. Luc. 5, 34 potestis filios sponsi, dum (ἐν ᾧ) cum illis est sponsus, facere ieiunare? II Cor. 5, 6 dum sumus in corpore, peregrinamur a domino (ἐνδημοῦντες). AVG. civ. 19, 17 p. 386, 16 D. COMM. instr. 1, 30, 15 *al.* MART. CAP. 4, 386. COD. Theod. 11, 18, 1 l. 14 (*a. 409*) *opp.* postquam. COD. Iust. 1, 3, 53, 4 *al.* VEN. FORT. carm. 9, 6, 10 (*opp.* mox). CORP. III 12013, 3 accensu(m e)st (*sc. lumen*). dum lucet, bibamus. CARM. epigr. 190, 2 epulemur laeti, vita dum parva manet. 806. 946, 4. 1305, 2 paulum ... subsiste viator, nescis dunc vitae tempora ... meae. 1582, 13 moneo, fruere, tunc vita data est. PLAVT. Truc. 322 pisces ... qui usque dum vivont lavant ([ITIN. Theod. 11] TAC. ann. 4, 18 beneficia eo usque laeta sunt, dum videntur exsolvi posse: ubi *eqs.* SORAN. epit. 80. ACT. Petr. 27). dum *aliquid fit i. q. per aevum vel per longissimum tempus*: NEMES. ecl. 2, 50 dum Pallas amat ... bacas, dum Bacchus vites ..., Idas te diligit unam. CLAVD. 5, 527. (II) *enunt. primar. fut.*: PLAVT. Most. 217 si illum inservibis solum, dum tibi nunc haec aetatulast, ... querere. CATO or. frg. 5, 1 bene factum a vobis, dum vivitis, non abscedet. VERG. Aen. 4, 336 nec meminisse pigebit Elissae, dum memor ipse mei, dum spiritus hos regit artus. HOR. sat. 2, 7, 45 manum ... teneto, dum ... edo. epist. 1, 7, 5 SEN. contr. 9, 3, 7. SEN. apocol. 11, 4 dum tales deos facitis, nemo vos deos esse credet. LVCAN. 8, 502. MART. 7, 1, 3 (*opp.* cum). QVINT. inst. 4, 1, 24. PLIN. epist. 6, 4, 5 ero ... securior, dum lego, statimque timebo, cum legero. TERT. resurr. 42 p. 87, 4 adv. Marc. 5, 10 p. 608, 23. HIER. epist. 39, 8, 1 VVLG. IV Esdr. 8, 25 BOETH. in Porph. comm. sec. 4, 1 p. 242, 23 *al.*

pendet: *ex coni.*: LIV. 1 praef. 5 ut me a conspectu malorum ... tantisper certe, dum prisca ... mente repeto, avertam. CVRT. 7, 1, 18 HIER. epist. 23, 4 AVG. civ. 14, 9 p. 23, 10 D. COD. Iust. 1, 3, 53, 3. *ex inf.*: TER. Ad. 108 tu illum ... sineres nunc facere, dum per aetatem licet. VARRO rust. 1, 1, 3 neque patiar ... me ne dum vivo quidem, necessariis meis quod prosit facere. CIC. Att. 9, 10, 3 ut aegroto, dum anima est, spes esse dicitur, sic *eqs.* HOR. sat. 1, 4, 118. CELS. 3, 5, 11 p. 84, 34 D. optimum est ea, dum aegrotant, ... subtrahere. 4, 14, 4 p. 140, 22 D. *al.* COLVM. 2, 8, 5 QVINT. decl. 329 p. 293, 23 PLIN. epist. 7, 26, 1. AVG. civ. 14, 9 p. 23, 16 D. *ex parte sent.*: VERG. Aen. 4, 52 causas ... morandi, dum ... desaevit hiems ... dum non tractabile caelum. 6, 827 concordes animae nunc et dum nocte premuntur. SEN. Tro. 301 *opp.* cum epist. 101, 6. PLIN. nat. 1 pr. (*Titum alloquens*:) sit ... haec (*sc.* '*imperator*') tui praefatio; verissima, dum 'maximi' consenescit in patre. 19, 70. SIL. 12, 7 condita brumā, dum Riphaea rigent ..., ... membra. PLIN. epist. 9, 16, 6.

β praes. hist.: (I) *enunt. primar. praes. hist.* (*verbo supplendo infra l. 52*): CIC. Verr. II 2, 92 dum expectat ..., ... de foro non discedit. OV. met. 7, 860 dum ... aliquid spectare potest, me spectat. 8, 537 LIV. 32, 12, 2 *opp.* postquam. SIL. 4, 402. STAT. Theb. 5, 188. TAC. hist. 3, 27 paulum ... morae, dum ... ligones ... convectant. tum ... succedunt. (II) *enunt. primar. perf.*: TER. Haut. 399 dum ... absum, ... labores ... fuere ... leves. CIC. Verr. II 2, 161 dum ego in Sicilia sum, nulla statua deiecta est; postea quam discessi *eqs.* p. red. ad Quir. 14. orat. 26 *Demosthenes*, dum de legibus disputat, pressius; ... ut vidit ardentis iudices, in reliquis exsultavit audacius. OV. met. 6, 684 *opp.* ast ubi. LIV. 9, 31, 14 VELL. 1, 15, 1. SEN. Herc. O. 1071 increvit Tityi iecur, dum cantu volucres tenet *Orpheus*. LVCAN. 3, 5. 6, 345. QVINT. inst. 12, 11, 16 in foro nos experiri potuimus, dum scholastici sumus. TRYPH. dig. 28, 2, 28 pr. quia, dum vivit, neque ... heres neque exheredatus fuit (SOL. 9, 14). CORIPP. Ioh. 3, 386. CARM. epigr. 1563, 6 dum suppeditat vita, ... viximus. TER. Haut. 983 usque id egi dudum, dum loquitur pater.

pendet: *ex coni.*: VELL. 2, 25, 3 ut, dum vincit ... lenior, post victoriam ... fuerit crudelior. *ex inf.*: VELL. 1, 18, 2 neque ... miratus sim ... oratorem aut dum vixit ... aut post mortem ... dignum existimatum. *ex parte sent.*: SALL. Iug. 53, 3 tantum modo remorati, dum ... putant, postquam ... vident, fugam faciunt (LIV. 27, 42, 13. *cf. etiam* 45, 6, 5). QVINT. inst. 12 pr. 2. OV. epist. 17, 118 respiciens dominam, dum licet, usque meam.

γ imperf. (*enunt. primar. imperf. [coni. irreal. p. 2215, 17], perf., praes.; pro verbo aposiopesis: l. 84. p. 2215, 9. 12*): PLAVT. Truc. 165 te, dum vivebas, noveram. TER. Eun. 728 dum adcubabam, quam videbar mihi ... esse sobrius (*seq.* postquam surrexi). CIC. S. Rosc. 139 dum necesse erat ..., unus omnia poterat. Catil. 3, 16 ille erat ... timendus ..., sed tamdiu, dum urbis moenibus continebatur. Mur. 26. *loco dubio* Tusc. 1, 101. fin. 2, 106 quod ... ne vivus quidem ... diutius sentire poterat, quam dum fruebatur. Cato 79. ac. 1, 11 (*quater in anaphora*). Att. 7, 26, 3. 12, 40, 2 *al.* CAES. Gall. 7, 82, 1 (*opp.* posteaquam). VERG. ecl. 1, 31. georg. 1, 421 pectora motus nunc alios, alios dum nubila ventus agebat, concipiunt. Aen. 2, 22 (*opp.* nunc). 2, 88. 455 (SERV. donec, *varia lectione q. e.* cum *ab eo refutata*): 5, 415 his ego suetus, dum melior vires sanguis dabat.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

6, 608 *al.* (8, 374 *opp.* nunc). 12, 738 *ferrum* diu, dum terga dabant ... Teucri, suffecit. HOR. carm. 1, 37, 6 PROP. 2, 14, 11. OV. am. 3, 8, 31. 3, 9, 56 vixisti, dum tuus ignis eram. met. 6, 715 *al.* fast. 1, 199 *v. infra l. 52.* trist. 3, 2, 15 (*opp.* ut). 3, 4, 15 *v. infra l. 54.* Pont. 4, 3, 5 (*opp.* nunc). LIV. 9, 26, 22 nec diutius ... quam dum recens erat, quaestio ... viguit. 21, 25, 11 *al.* 36, 19, 2 (*opp.* ut primum). PHAEDR. app. 29, 2 SEN. dial. 12, 15, 3. LVCAN. 2, 338 dum sanguis inerat, dum vis materna, peregi iussa. STAT. Theb. 5, 271. 6, 166 illa tibi genetrix semper, dum vita manebat (*v. infra l. 23*), nunc ego. MART. 9, 49, 5 *al.* QVINT. decl. 331 p. 303, 4 *al.* TAC. hist. 1, 1 (*opp.* postquam. *item* ann. 12, 35. 13, 3). 1, 49 *al.* FLOR. epit. 3, 12, 2 superiores ... anni sancti ..., dum sincera adhuc ... integritas, dumque ... metus disciplinam ... continebat. SOL. 48, 4 VVLG. iud. 9, 25 COMM. apol. 4 INST. Iust. 3, 6, 10. LIV. 33, 18, 17 Macedones, usque dum ... phalanx constabat, moveri nequiverunt; postquam *eqs.* TER. Andr. 54 qui scire posses ..., dum aetas metus magister prohibebant. OV. met. 7, 577 dum stare valebant, adspiceres.

pendet: *ex coni.*: VELL. 2, 36, 1 cum ... multis *imperatoribus foret melior* Antonius, dum erat sobrius. *ex inf.*: LIV. 7, 39, 1 consul ..., dum quietos Samnites habebat, exercitum purgare ... instituit. *ex parte sent.*: SALL. epist. Mithr. 6 dum ... premebantur, amicitiam simulantes. VERG. Aen. 4, 651 dulces exuviae, dum fata deusque sinebat. 5, 724 nate, mihi ... dum vita manebat, care (*cf. supra l. 9.* CORIPP. Iust. 1, 130). LIV. 21, 53, 6 ne ... differretur ... occasio in se ... vertendae gloriae, dum aeger collega erat. TAC. ann. 13, 3 AMM. 28, 1, 34.

δ *perf.* (*iuxta imperf. infra l. 52. 55 sqq.; enunt. primar. perf., plusq.; imperf. inde a* PLAVT. Truc. 393): PLAVT. Capt. 925 quae ..., dum huc (hic *P*) fui, sustentabam. Epid. 178 Hercules ... fui, dum illa mecum fuit. Mil. 1221. Pseud. 256 dedi dum fuit (Truc. 217 *opp.* nunc). Truc. 393 uxorem ... me habebat anno, dum hic fuit. TER. Andr. 188 dum tempus ad eam rem tulit, sivi (*opp.* nunc). 443 dum licitumst ei dumque aetas tulit, amavit (*opp.* nunc. Hec. 837. *v. infra l. 47*). Hec. 460. 461 vixit, dum vixit, bene (VARRO Men. 383 CIC. Phil. 14, 33 VITR. 9 pr. 2 TAC. ann. 14, 29 AVSON. 121, 1 CARM. epigr. 77, 3. 187. 1. 1988, 28 CORP. I² 1259 dum vixsit, placuit). 594 (*opp.* iam). Haut. 987 dum istis fuisti solus, dum nulla alia delectatio ..., ... tibi dabant. nunc *eqs.* CIC. S. Rosc. 126 dum praesidia ulla fuerunt, in Sullae praesidiis fuit; postea quam ... recessimus, ... occisus est. Verr. II 4, 6 usus est hoc Cupidine tam diu, dum forum ... habuit ornatum. II 5, 75 piratam vivom tenuisti. quem ad finem? dum cum imperio fuisti. Sest. 127 Lig. 30 Att. 6, 8, 5. epist. 13, 75, 2 per eundem me optinuit triennium, dum Pompeius ... praefuit. CATVLL. 66, 77. CAES. civ. 1, 51, 5 (*opp.* ubi). SALL. Iug. 14, 10. VERG. Aen. 1, 268 Ilus erat, dum res stetit Ilia. 3, 16 *al.* LABEO dig. 49, 15, 29. OV. am. 2, 6, 16 hoc tibi, dum licuit, ... turtur erat (met. 8. 717. trist. 1, 8, 24 *al.* MART. 1, 73, 3 [*opp.* nunc]). epist. 13, 17 dum potui spectare ..., spectare iuvabat (met. 9, 163 AMM. 2, 8, 9. 16, 12, 13). ars 2, 399 *al.* met. 8, 883 (*opp.* nunc). 9, 441 qui, dum fuit integer aevi, terruerat .... tunc *eqs.* fast. 1, 198 pluris opes nunc sunt, quam prisci temporis annis, dum populus pauper, dum nova Roma fuit, (199) dum casa ... capiebat (*v. supra l. 4*) parva Quirinum et dabat ... ulva torum. Iuppiter ... stabat *eqs.* (*alii enuntiatum post* fuit *finiunt*). trist. 1, 9, 17 *al.* 3, 4, 15 dum tecum vixi, dum me ... aura ferebat (*v. supra l. 4*), ... cumba cucurrit. LIV. 4, 39, 5. 21, 13, 3 PHAEDR. app. 4, 9 SEN. Thy. 447 epist. 21, 6. CVRT. 6, 11, 40 dum infitiatus est ..., ... videbatur; post confessionem *eqs.* COLVM. 1 pr. 19. LVCAN. 1, 273 (*opp.* at postquam. *item* 3, 482). 4, 351 SIL. 6, 477 MART. epigr. 18, 5 *al.* 5, 23, 2. 10, 58, 5). QVINT. decl. 323 p. 270, 23 *al.* TAC. hist. 3, 72. 5, 8 ann. 4, 7 *al.* AVSON. 407 p. 222, 5 P. non diutius, quam dum (*cf.* p. 222, 14 P. non longius, quam dum). HIER. epist. 18 A 2, 2 (*bis*; *opp.* quando). CLAVD. 18, 38. COMM. instr. 1, 7, 21 ALC. AVIT. carm. 6, 587? VEN. FORT. carm. 2, 16, 27 BAVDON. vita Radeg. 2, 11. CORP. XI 932 e quo no(n) dolui du(m) fuit. PLAVT. Merc. 387 usquene valuisti? :: perpetuo ..., dum quidem illic fui (*opp.* ut sum advectus). Most. 134 ad illud frugi usque ... fui, in fabrorum potestate dum fui. VERG. Aen. 10, 320 Alcidae comes, usque graves dum terra labores praebuit.

pendet: *ex coni.*: CIC. top. 4 dum fuimus una, tu ... es testis, quam fuerim occupatus. *ex inf.*: CIC. S. Rosc. 70 prudentissima civitas Atheniensium, dum ea rerum potita est, fuisse traditur. Brut. 186. SALL. rep. 2, 10, 3 nationes usque eo prosperum imperium habuisse, dum apud eos vera consilia valuerunt. QVINT. inst. 6, 3, 51 *v. p. 2223, 49.* *ex parte sent.*: CIC. Att. 8, 11^d, 8 illius temporis, dum in spe pax fuit. OV. met. 1, 314. TAC. ann. 1, 4. 6, 50. HIST. Apoll. 51 rec. B *v. p. 2223, 42.*

ε *plusq.*: TRYPH. dig. 13, 1, 20 licet ... per me steterit, dum in rebus humanis res fuerat, condicere eam, postea autem *eqs.* BAVDON. vita Radeg. 2, 7 quia ... dei voluntatem fecerat ..., dum cum eo commorata fuerat.

ζ *futurum* (*I; II v. p. 2216, 29; enunt. primar. fut., praes.*): PLAVT. Bacch. 226 *non* supplico, dum quidem hoc valebit pectus. 443 noster esto, dum te poteris defensare iniuria. Cas. 486 id rus hic erit tantisper, dum (*an i. q. quoad?*) ego ... faciam nuptias (*coni. praes.? cf.* TER. Haut. 148 *p. 2222, 65.* Men. 193 TER. Haut. 107). Men. 93 facile adservabis *hominem*, dum eo vinclo (*sc. esca*) vincies. Mil. 50. Pseud. 337 dum ego ... vivam, numquam eris frugi bonae (507 CATO or. frg. 9 quid illos ... opinamini animi habuisse atque habituros, dum vivent [viverent *Sangerm. Iord.*]. PLANC. Cic. epist. 10, 11, 1 OV. ars 3, 52 VVLG. Iob 14, 22). Rud. 558 tibi ... copiast, dum lingua vivet. TER. Haut. 714 dum amicam hanc meam esse credet (-at *A*), non committet filiam. Phorm. 583 Ad. 118 *al.* CATO agr. 144, 5? LEX repetund. (Corp. I² 583) 8 de heisce, dum ... imperium habebunt, ioudicium non fiet. CIC. S. Rosc. 91 dum hominum genus erit, qui accuset eos non deerit; dum civitas erit, iudicia fient. Verr. II 1, 89. Cluent. 125 dum ... eum fuisse Oppianicum constabit, qui ..., qui ... *eqs.*: dum haec, inquam, de Oppianico constabunt ..., quid est quod ... videatur? Catil. 4, 23 Sest. 94 off. 2, 29. 3, 121. Tusc. 2, 31 (*quater in anaphora*). *al.* nat. deor. 3, 94 quae deseri a me, dum quidem spirare potero, nefas iudico. epist. 6, 18, 5 ad Brut. 1, 5, 4. 1, 16, 6 CAEL. Cic. epist. 8, 7, 1. LEX Iul. (Corp. I² 593) 94 neve quis ..., dum eorum (*sc. negotiorum*) quid faciet ..., petito *eqs.* (104). LEX Vrson. (Corp. I² 594) 62, 21 dum ... habebunt, ... ius ... esto. VERG. ecl. 7, 63 PROP. 1, 14, 23 OV. epist. 12, 181 *al.* fast. 2, 557 dum ... haec fient, ... cessate. IMP. AVG. Suet. Claud. 4, 5 PHAEDR. 3 epil. 35 SEN. Phaedr. 630 *al.* LVCAN. 9, 89 nec ..., dum ... aliquis ... manebit, ... regnare vacet. CALP. ecl. 1, 46 SIL. 3, 712. 4, 817 certare Aeneadis, dum stabit vita, memento. 10, 439. 16, 609 patriae, dum vita manebit, deesse nefas (MART. 8, 38, 15). MART. 10, 12, 8 o quam formosus, dum peregrinus eris! LEX Salpens. (Corp. II 1963) 1, 38 QVINT. inst. 1, 11, 13 TAC. ann. 14, 55 AVREL. ad Front. p. 56, 18 N. SCAEV. dig. 34, 2, 15. CARM. epigr. 392, 2 dum vita mihi, dum claram cernere lucem contigerit, te ... requiram. PLAVT. Men. 728 mea ... causa vidua vivito, vel usque dum regnum obtinebit Iuppiter. TER. Haut. 136 usque dum ille vitam illam colet ..., interea usque illi ... supplicium dabo. CATO agr. 30 SCAEV. dig. 33, 1, 21 pr. *de aeternitate vel longaevitate* (*cf. p. 2214, 17*): PLAVT. Men. 728 *v. supra l. 30.* CIC. Phil. 2, 51 dum genus hominum, dum populi Romani nomen exstabit — quod quidem erit, si per te licebit, sempiternum — tua ... intercessio nominabitur. leg. 1, 1 dum Latinae loquentur litterae, quercus huic loco non deerit. off. 2, 43 Ti. ... Gracchus P. f. tamdiu laudabitur, dum memoria rerum Romanarum manebit. VERG. ecl. 5, 76 dum iuga montis aper, fluvios dum piscis amabit, dumque thymo pascentur apes, dum rore cicadae, semper honos nomenque tuum laudesque manebunt (SERV. 'dum ... aper': sicut 'in freta dum fluvii current', ⟨id est⟩ semper). Aen. 1, 607. 9, 448. HOR. carm. 3, 30, 8 usque ... crescam laude recens, dum Capitolium scandet ... pontifex. TIB. 1, 4, 65 OV. am. 1, 15, 9. 1, 15, 17. 26 trist. 3, 7, 51 Ib. 135 (5^{ies} *in anaphora*). GRATT. 251 VELL. 2, 66, 5 PHAEDR. 4 epil. 6 SEN. Herc. O. 1576 Med. 401 Oed. 504. LVCAN. 1, 89 (ADNOT. *ad l.* aeternitatem ostendit). SIL. 6, 547. 7, 476. [8, 173 *in additamento, ut vid., spurio*]. STAT. Theb. 5, 748. *verbo suppl.* silv. 1, 1, 93 stabit, dum terra polusque, dum Romana dies. 1, 6, 100. 3, 1, 181. MART. 9, 1. IVVENC. praef. 2, 12. AMM. 14, 6, 3 victura, dum erunt homines, Roma. CARM. epigr. 2047, 1. CORIPP. Ioh. 8, 509 nomen ... beatum semper erit, semperque manet ..., dum ... bella legent ... minores.

pendet: *ex coni.*: CIC. epist. 5, 2, 4 ut, dum id exstabit, officium ... obscurum esse non possit. ANTON. Cic. Phil. 8, 27 postulo ... tam diu ... ut obtineat *Galliam*, dum ... consules ... provincias obtinebunt. TERT. fug. 12 p. 485 in hoc nummos habet, ne patiatur, dum ... erit dives. *ex inf.*: PLAVT. Asin. 463 credam fore *salvum*, dum quidem ipse in manu habebo (*B*², habeo *rell.*). 870 OV. epist. 10, 74. CELS. 5, 26, 22 *oportebit* pati fluere *sanguinem*, dum tutum erit. LEX Salpens. (Corp. II 1963) 1, 32. *ex parte sent.*: SEN. dial. 6, 19, 1. SIGISM. Alc. Avit. epist. 29 p. 59, 24 praesentantes ... dum vixero.

b ***restrictive*** (*i. q. dummodo. sunt vetustiora quaedam, quae huc trahere possis, ut* PLAVT. Bacch. 226 [*p. 2215, 82*]. 443 [*p. 2215, 82*] Men. 93 [*supra l. 2*] Truc. 887 [*p. 2217, 8*]): VENVL. dig. 48, 2, 12 pr. accusare non licet ... eum ... qui ... afuerit, dum non detractandae legis causa abest. TERT. idol. 14 p. 45, 22 blasphemetur, dum sumus in observatione ... disciplinae. fug. 10 p. 480 Oe. me perdat, dum me ... servo illi. 11 p. 481 uxor. 2, 5 p. 689 praescr. 9, 4 adv. Marc. 5, 1 p. 569, 21 sit Christus, sit et apostolus ... alterius, dum non probantur nisi *eqs.* *nota* VLP. dig. 39, 3, 1, 11 aquam ... in suum derivare, dum opus in alieno non fiat, omnibus ius esse: prodesse enim sibi unusquisque, dum alii non nocet, non prohibetur. CLAVD. DON. Aen. 1, 460 p. 93, 26 mala ... cuiusque dum nota sunt vel cum scitur ..., ... nasci miserationem. *dub.* CARM. epigr. 1550 B, 20 *verba filiae mortuae*: vivit *mater*; f⟨as sit⟩ sic ..., dum venio matris funere tarda comes. DRAC. Orest. 614 quae turba ministra credula dum (tum?) fuerit, nobis mox corde favebunt.

3 ***ad quod temporis punctum*** (*i. q. quoad, donec*): α *praes.* (*enunt. primar. praes., fut.; perf. p. 2217, 40 al.*): PLAVT. Capt. 234 dum id impetrant, boni sunt; ... ubi iam ... habent, ... pessimi ... fiunt. Curc. 241 aliquot dies perdura, dum intestina ex-

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

putescunt tibi. 466 dum hic egreditur foras, commonstrabo. Epid. 633 o p p e r i r e, dum effero ad te argentum (Most. 683 hic t a n t i s p e r, dum exis, te opperiar. TER. Andr. 7, 14 Haut. 833. Eun. 894 vin interea, dum venit, ... opperiamur? CIC. Att. 10, 3. APVL. met. 1, 22 dum annuntio, ... me opperimino). Rud. 879 m a n e t e, dum ego huc redeo (938 quid maneam? :: dum ... rudentem complico. 1032. TER. Phorm. 737 AVREL. ad Front. p. 61, 19 N.). Truc. 874 triduom ..., dum ... miles circumducitur, sine me habere. 887 quem ego ... mage amo quam me, dum id quod cupio inde aufero. TER. Andr. 329 Haut. 717 Phorm. 982. Eun. 206 e x p e c t a b o, dum venit (CAEL. Cic. Att. 10, 9ª, 3 [= epist. 8, 16, 3]. SEN. contr. 7, 7, 7? [*codd.; sed cf.* exc.]. STAT. Theb. 4, 334 HIER. epist. 49, 6, 3). Ad. 196 delibera hoc, dum ego r e d e o (PLAVT. Rud. 879 *v. l. 5.* VARRO ling. 6, 8 tempus a bruma ad brumam, dum sol redit, vocatur annus [6, 10]. VERG. ecl. 9, 23 AMM. 14, 11, 5 *al.*). 785 dum hae silescunt turbae, interea ... abeam atque edormiscam. CAECIL. com. 109 modo fit obsequens ..., dum id quod petit potitur. 226. POMPON. Atell. 66 dum ego revortor, age ... accinge. VARRO Men. 224 detis habenas animae leni, dum nos ventus ... perducit. CIC. epist. 16, 10, 1 ad id biduum, quod fueris in via, dum in Cumanum v e n i s (veneris ς, venies *Kayser*), accedent continuo ... dies quinque (TER. Eun. 206 *v. supra l. 10.* LIV. 8, 7, 7 visne ..., dum dies ista venit, ... interea ... congredi mecum. GERM. 630. PHAEDR. 5, 7, 12 aliquot menses transeunt, ad sanitatem dum venit curatio. CARM. epigr. 77, 6 (*saec. I*) vale ..., dum fatum venit. ITALA Rom. 3, 8 (Cypr. testim. 3, 98) faciamus mala, dum veniunt bona [ἵνα ἔλθῃ. VVLG. ut veniant]. ITALA (cod. e) *et* VVLG. Luc. 19, 13 negotiamini, dum venio [ἐν ᾧ]. VVLG. Ioh. 5, 7 dum venio ... ego, alius ante me descendit [ἐν ᾧ ... ἔρχομαι, ... καταβαίνει]. I Tim. 4, 13 dum venio, attende lectioni [ἕως ἔρχομαι]. SIDON. epist. 1, 9, 7 *charta* interim, dum venio, ... sermocinetur). HOR. carm. 3, 21, 24 te ... producent lucernae, dum rediens fugat astra Phoebus (PORPH. usque in crastinum mane). OV. am. 1, 7, 2 epist. 7, 179. 17, 205 Pont. 3, 4, 59. 4, 11, 15 *v. infra l. 74.* MANIL. 3, 445 procedunt *hiberni menses*, ... dum vellera (*i. Arietem*) ... contingunt (-ant *al.*). SEN. Tro. 699 dial. 7, 16, 3 epist. 25, 6 *al.* CVRT. 6, 3, 6. COLVM. 6, 7, 4 vulnera ... dum sanescunt, defricare ... convenit (*in rell. huiusmodi exemplis semper coniunctivus apud* COLVM., *v. p. 2227, 3. 18*). SIL. 7, 82 dum decrescit ... metus, hoc ... interea velamen erit. 9, 47 STAT. Theb. 5, 179? MART. epigr. 24, 5. 12, 74, 1. QVINT. inst. 10, 1, 59 dum adsequimur (-amur *Halm*) ..., ... adsuescendum est. PLIN. paneg. 30, 5 nec longius ... fuit spatium, quam dum nuntiat. VERVS ad Front. p. 131, 2 N. tot interea mensibus, dum meas litteras accipis, dum ego tuas recipio, cura discruciabor. APVL. met. 2, 30 non prius desierunt, quam dum ... nituntur. TERT. scorp. 2 p. 147, 10 sustineant evangelia paulisper, dum ... exprimo *eqs.* AVSON. 216, 13. 332, 13 PELAGON. 205. DRAC. laud. dei 2, 647 intumuere sinus ..., dum tandem fit mater anus. PLAVT. Asin. 328 mansero ... vel adeo u s q u e dum peris. CATVLL. 61, 161 serviat ..., usque dum ... anilitas ... annuit. LVCR. 4, 1114 usque adeo ... haerent, dum ... liquescunt. LIV. 23, 19, 14 eone usque, dum ... nascuntur, ... sessurus sum? ITALA apoc. 2, 25 (Primas.) quod habetis, tenete, usque dum venio (ἄχρι οὗ. cod. g *et* VVLG. donec veniam). SOL. 32, 16 usque dum mari intimatur, Nili nomen tenet. AMM. 31, 2, 15.

pendet: ex coni.: PLAVT. Rud. 774 *oro*, ut illas serves ..., dum ego erum adduco. 880. TER. Phorm. 513 nequeo exorare ut me maneat ..., dum id ... aufero. VARRO rust. 1, 2, 2. LENT. Cic. epist. 12, 14, 4 rogo te, petas ... ut mihi dent negotium, ut Asiam optineam, dum ... venit (venerit, veniat *coni., cf. p. 2228, 54*). LVCR. 1, 949 (*cf.* 4, 24). PETRON. 64, 1 TAC. ann. 2, 81. 14, 58 PLIN. epist. 1, 5, 15 PAVL. dig. 38, 1, 20, 1 IVST. 22, 8, 6. 29, 2, 9. SIDON. epist. 8, 6, 12. *ex inf.*: PLAVT. Merc. 657 satiust ... vivere adeo dum illius te ... amor missum facit. VERG. georg. 3, 293 edico ... carpere oves, dum mox frondosa reducitur aestas (SERV. donec vernum tempus adveniat. auct. Celsus 'dum mox' pro 'donec' interpretatur. sed, ut puto, mox abundat). SEN. dial. 5, 1, 1 LVCAN. 2, 118 STAT. Theb. 7, 614. *ex parte sent.*: CAEL. Cic. Att. 10, 9ª (= epist. 8, 16), 5 eligas ... oppidum vacuum a bello, dum haec decernuntur. LIV. 29, 2, 9 tantum m o r a t u s, dum ... legionem ... in primam aciem ... ducit (SEN. dial. 6, 25, 1 commoratus. AMM. 16, 2, 8. 17, 9, 3 moraturus). GERM. 723 conspiciens, dum ... se movet ... Orion (*Arat.* 730 ἐπ' Ὠρίωνα μένων). AMM. 28, 4, 34.

β *perf.* (*item, vel imperf., in enunt. p r i m a r.; iuxta praes. infra l. 75. aetate antecedunt exempla, quibus legitur* u s q u e dum, *v. supra l. 33*): OV. Pont. 4, 11, 15 dum tua pervenit, dum littera nostra ... permeat (*v. p. 2218, 7*), annus abit. SEN. dial. 2, 19, 4 hanc spem, dum ad verum pervenistis, alite. *nota* AMM. 17, 10, 8 Iulianus ... comites ... n o n a n t e absolvit, dum omnes rediere captivi. SALL. hist. frg. 1, 11 PROP. 1, 3, 45 OV. Ib. 372 fast. 5, 34 CVRT. 7, 4, 25. LVCAN. 4, 282 substituit ... dum nox sua lumina Phoebo (COMMENT.: usque ad noctem). *nota* SVET. Iul. 56, 5 novissimum *librum fecit*, dum ... in Hispaniam ... quarto et vicensimo die pervenit (*an praes.?*). APVL. apol. 68 nuptias eludit ⌊eo ad⌋ (adeo *Krüger, alii alia*), dum ... avus concessit. CIC. Verr. I 16 mansit in condicione ... u s q u e a d e u m f i n e m, dum iudices reiecti sunt, posteaquam *eqs.* CATVLL. 44, 14 me ... tussis quassavit, usque dum in tuum sinum fugi. OV. epist. 1, 45 met. 3, 91 APVL. met. 2, 17 EPIT. Alex. 66 *canis leonem* eo usque tenuit, dum ... effluxit. HYG. astr. 2, 40 p. 77, 9. VVLG. Sirach 48, 16 non recesserunt ..., usque dum eiecti sunt (ἕως ἐπρονομεύθησαν). 50, 21. CHRON. Alex. chron. I p. 112, 205. 113 p. 215 *al.*

pendet: ex inf.: GRACCH. or. frg. Gell. 10, 3, 5 struppis ... u s q u e a d e o verberari iussit, dum animam efflavit. VERG. georg. 4, 84 usque adeo obnixi non cedere, dum ... victor ... subegit. APVL. flor. 18 p. 88. DARES 12 Dares Phrygius ... ait se militasse usque dum Troia capta est. *ex p a r t e s e n t.*: AVG. serm. 75, 1 ab initio Christi usque dum natus est, qualem illi (*dat.*) nostis aetatem?

γ *fut.* (*I; II infra l. 18 al.; enunt. primar. maxime fut. I, c o n i. p r a e s. infra l. 25 al., perf. infra l. 18? aetate antecedunt exempla, quibus legitur* u s q u e dum, *l. 27*): CATO agr. 90 depsito ..., dum poterit facere turundas. NOVIVS Atell. 75? (*v. p. 2212, 31*). CIC. Att. 12, 25, 1 pecuniae ... usuram Silio pendemus, dum a Faberio ... repraesentabimus (*v. app. crit.*). VERG. Aen. 1, 265 bellum ... geret ..., tertia dum ... regnantem viderit aestas (SERV. auct. 'donec'). TIB. 1, 5, 22 PROP. 1, 14, 14 SEN. Herc. O. 131. PLIN. epist. 10, 72 rem integram distuli, dum ... praeceperis (*an coniunctivus?*). POMPON. dig. 50, 16, 89, 1 hoc sermone 'dum nupta erit' primae nuptiae significantur. APVL. met. 6, 12 dum meridies solis sedaverit vaporem et pecuda ... conquieverint, poteris ... abscondere. ROMVL. fab. Aesop. 28 rec. v. pr. malum est, dum peius venerit, malum pro bono deputatur (*verba corrupta, cf. Thiele in h. l.*). BENED. reg. 48, l. 23 sint parati, dum secundum signum pulsaverit. PLAVT. Amph. 472 dementiae complebo ... familiam adeo u s q u e, satietatem dum capiet pater. Pers. 52 usque ero domi, dum excoxero ... malam ⟨rem⟩. CATO agr. 22, 2 temperato, usque dum recte temperabitur. 56 panis p. V (*sc. dato*) usque adeo dum ficos ēsse coeperint. 110. 112, 3. CIC. epist. 12, 19, 3 mihi ... usque curae erit ..., dum ... sciero. LEX VRSON. (Corp. I² 594) 95, 2 diem ... dicito, quo die atsint, usque ateo (*sic*), dum e(a) r(es) iudicata erit. PRIAP. 2, 44 neque ... cesset usque dum ... ruperit. ITALA I reg. 15, 18 (Lucif. reg. apost. 2 p. 40, 14) expugnabis ..., usque dum consumes illos (ἕως συντελέσῃς. VVLG. usque ad internecionem illorum). BENED. reg. 44 l. 8 hoc t a m d i u faciat, usque dum abbas iudicaverit. PELAGON. 352 (*cf.* 54 usque cum).

4 *quo puncto temporis* (*i. q. c u m t e m p.*):

α *praes.*: RVT. LVP. 1, 16 dum opus est, parentes appellat. SCRIB. LARG. 201 dum desinit fervere, emplastrum ... subigetur. CELS. 5, 28, 1ᴮ finis ... adurendi est, dum ... sensus doloris est. TERT. nat. 1, 7 p. 70, 23 viderimus de fide istorum, dum suo loco digeruntur; interim credite *eqs.* paenit. 7, 7 tunc saevit, cum ... sentit ...; tunc ... accenditur, dum extinguitur. adv. Prax. 7 p. 235, 16 haec est nativitas perfecta ..., dum ex deo procedit. PAVL. coll. Mos. 2, 5, 4 fit ... iniuria ... in corpore, dum caedimur (*ibid.* cum ... laeditur). SERV. gramm. IV 454, 14 'e' dum finiuntur adverbia, illa producuntur. PALLAD. 4, 10, 4 PELAGON. 1. ITIN. Anton. Plac. rec. A 3 quam dum (quandū *G*, quando *R et rec. B*) exagitas (-itatur *rec. B*), sonat. ALC. AVIT. carm. 4, 39 area campi ..., dum colitur, ... paret ... labori. DRAC. Romul. 5, 81 impune libido dum peccare cupit, vindex subducitur. CASSIOD. var. 1, 13, 1 dignitas ... dum ad incognitum venit, donum est, cum ad expertum, compensatio meritorum (12, 4, 5). IOS. c. Ap. 1, 2, 11 ut tunc ... confugiant, dum ... ratio nihil valet humana (τηνικαῦτα ... ἡνίκ' ἂν ... ἐξασθενήσωσιν). VEN. FORT. carm. app. 20 tunc mihi vota favent, dum tibi membra vigent. CORIPP. Ioh. 2, 361 BENED. reg. 9 (11), 30 *al. transl. ad loc.*: AVIEN. orb. terr. 850 *Taurus mons*, dum flectit iter, novus emicat; utque ... gens vicina subest, ... vocabula mutat.

β *perf.*: COLVM. 7, 8, 7 in mulctra, dum est tepefacta, rescinditur *caseus*. CARM. epigr. 1202, 5 dum s i m u l occidimus (*v. p. 2222, 51. cf. Löfstedt, Beiträge p. 32*). ARNOB. ad Greg. 17 p. 44, 8 quae te i l i c o, dum concepit et peperit ..., hoc ... docuit, ut. *in inversione*: FVLG. myth. 1 pr. p. 13, 19 versibus delirabam, dum subito ... illa ... fores inrupit.

γ *fut. II* (*cf. p. 2229, 61*), *raro I* ([*infra l. 79*]. *enunt. primar. maxime fut. I vel gerundiv.; fut. II infra l. 74; ind. coni. imp. p r a e s. l. 70. 71 al.*): COLVM. 7, 3, 19 qui dum firmi esse coeperint (-unt *al.*), pascendi sunt. VVLG. Tob. 4, 3 dum (*Amiat.*, cum *rell.*) acceperit deus animam meam, corpus meum sepeli (ἐὰν ἀποθάνω). CET. FAV. p. 303, 13 (p. 276 Kr.) dum siccescere coeperit *calx*, calculi crepant et ... rimae operi efficiuntur. FVLG. myth. 1 pr. p. 12, 11. FVLG. RVSP. serm. 5, 3 tunc se noverit ..., dum non reddiderit. rem. pecc. 2, 8 lugeat, dum coeperit ... metere. HIER. epist. 52, 14, 2. PSALT. Rom. 140, 1 intende voci ..., dum (VVLG. cum) clamavero ad te. VVLG. Tob. 5, 3. Sirach 43, 21 dum gelaverit, fiet tamquam cacumina tribuli (παγεῖσα γίνεται κτλ.). ROMVL. fab. Aesop. 69 rec. g. 8 dum erit sero, eo, ubi volo (69 r. v. 7 dum fuerit sero, eam *eqs.*). 71 W. 9. VICT. VIT. 3, 36 accusabunt, dum maiestas venerit iudicantis. ENNOD. epist. 8, 12, 1 p. 208, 26 *suburbanum*, dum in Liguria fuero, feliciter habeam. CASSIOD. var. 1, 34, 1 t u n c ... cogitandum, dum se ... expleverit (8, 20, 1). 9, 3, 4 pulchrior est dum arserit, potior dum decoxerit (cum *B H*). HIST. Apoll. rec. A *et* B 5. rec. A 48.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CORIPP. Ioh. 8, 437 dum veniet, laudet. Iust. 4, 341 dum ... spiritus ... penetraverit arcem, ... perge. GREG. M. epist. 12, 20. 21. BENED. reg. 46 l. 8. 58 l. 39 *al.* CORP. IX 984 dum receptus fuerit corpus meum, numquam ullo liceat accedere.

pendet: ex coni.: VVLG. Iudith 6, 6 ut, dum ... gladii poenas exceperint, ... subiaceas. ROMVL. fab. Aesop. 93 epil. laboret, ne, dum minus habuerit, dum petierit, non accipiat. ALC. AVIT. carm. 6, 664 ut ... nullus ... desit, dum (*L*, cum *rell.*) praemia sumes.

[dum cum (*c. ind.*) *pleonastice in locis incertae interpretationis sec. Löfstedt, Beiträge p. 31:* ANTH. 483, 56. 492, 11. *cf. etiam* CARM. epigr. 91, 1 *et* AMM. 29, 4, 7, *ubi* dum cum *V*].

B ***cum coniunctivo: 1 intra quod spatium: a plane temporaliter: α praes.:*** PLAVT. Pseud. 629 dum tu sternuas, res erit soluta. LVCR. 1, 499 ades, ... dum versibus expediamus *eqs.* LYDIA 19 tardabunt rivi ... dum mea ... exponat cura querelas. HOMER. 265 dum iaceas in amore tuo, nos bella geremus. *nota* PAVL. dig. 47, 2, 67, 1 si is, cui res subrepta sit, dum apud furem sit, legaverat eam mihi. CASSIOD. var. 2, 39, 10.

pendet: ex coni.: PLAVT. Poen. 884 dum ero insidias paritem (-iter, -ilem *codd.*), ne me perduim, *metuo.* Pseud. 564 quo vos oblectem, ... fabulam dum transigam (*an ind. fut.?*)? ACC. trag. 12 ut, dum velint ..., aliter ... redhostiant. RHET. Her. 4, 10, 15 ne, dum ... consectemur, in finituma ... vitia veniamus. VARRO rust. 2, 4, 14 ne, dum exilire velit ..., abortet. CIC. inv. 2, 10 Verr. II 4, 15. Sull. 63 de orat. 1, 235. 2, 16 leg. 1, 12 Att. 1, 17, 3. 9, 7, 5 *al.* OV. Pont. 3, 1, 141 TAC. ann. 1, 46 *al.* POMPON. dig. 10, 2, 47 pr. si, dum res in arbitrio sit, ... controversia sit. GAIVS inst. 1, 135. VLP. dig. 25, 5, 1 pr. PAVL. dig. 6, 1, 21 quamvis interim, dum in fuga sit, usucapiat. 47, 9, 4 pr. *ex inf.:* CIC. Caecin. 55 nos ..., dum versuti ... velimus (volumus *pars codd.*) esse, amissuros. PLIN. nat. 2, 113 posse ..., dum ... feratur, ... accendi. 25, 70. 28, 170. SIL. 12, 451. 17, 180. SIDON. epist. 5, 20, 4. *ex parte sent.:* PLIN. nat. 9, 152.

β imperf.: BELL. Afr. 25, 1 dum haec ita fierent, ... non est visum. BELL. Hisp. 23, 2 dum ... nostri distenti essent, complures ... decucurrerunt (*cf.* 12, 5 *et* 27, 1 cum ... distenti essent. *Wölfflin, Archiv 10, 1898, 369*). *nota* NEP. Tim. 1, 4 dum res conficeretur, ... in praesidio fuit (*cf. Hoffmann, Zeitpart. p. 173 et Draeger, Synt. II² 609*). VERG. georg. 4, 457 dum te fugeret ..., ... non vidit. Aen. 10, 799 socii ... sequuntur, dum genitor ... abiret. LIV. 1, 40, 7 dum ... se ... averteret, alter ... securim in caput deiecit. 2, 47, 5 dum ... tererent tempus, triarii ... redeunt. 4, 25, 9. 10, 18, 1. 36, 8, 3 (*cod. M*)? 39, 49, 8 clauserat portam turba, dum ... quisque ... videretur. PAVL. FEST. Gloss.ᴸ IV p. 115ᵃ (p. 19 M.) FEST. Gloss.ᴸ IV p. 439ᵃ (p. 348 M.) SEN. contr. 7, 5, 5. contr. exc. 9, 6 dum (cum *Sen.*) torqueretur, dixit consciam filiam. VAL. MAX. 9, 12, 7. PHAEDR. 1, 4, 2. *dub.* SEN. epist. 78, 18 dum ... praeberet, ... perseveravit (*cf. Hense, Hermes 62, 1927, 108*). VAL. FL. 1, 425. HOMER. 344 dum (cum *al.*) ... proceres certamen haberent, concilium omnipotens habuit. SVET. Aug. 78, 2 et dum per vicos deportaretur et deposita lectica ... condormiebat. CARM. epigr. 101, 5 ubi dum studerem, fata inviderunt mihi. ARGVM. Plaut. Amph. 1, 2 POMPON. dig. 14, 6, 20 APVL. met. 5, 26. ITALA Matth. 13, 25 (Nicet. vigil. 6) dum dormirent homines, venit malus (ἐν ... τῷ καθεύδειν. VVLG. cum). Luc. 5, 1 (cod. e) factum est autem in eo dum turbae inruerent *eqs.* (ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι. VVLG. cum. *cf. infra l. 75*). ITALA (cod. s) *et* VVLG. Luc. 17, 14. ITALA Luc. 19, 15 (Lucif. non parc. 18 p. 249, 16) factum est, dum reverteretur, et iussit ... vocari *eqs.* (ἐν τῷ ἐπανελθεῖν. VVLG. ut rediret). PAVL. sent. 5, 37, 1. NEMES. ecl. 2, 75 (*NG*). CAPITOL. Gord. 31, 1 dum haec agerentur, ... vastabat (AMM. 20, 6, 1. GREG. TVR. Andr. 28 [cum *pars codicum; cf.* Iul. 7 *et* 42 vit. patr. 6, 7 Mart. 1, 9]. BAVDON. vita Radeg. 2, 25. CARM. epigr. 1581, 7 dunc haec agerentur, iuvenes desubito acceperunt sui luctu parentes). LAMPR. Alex. 13, 2. *nota* Heliog. 25, 8 dum pranderet, ... venationes sibi exhibuit (*i. exhibere solebat*). AVR. VICT. Caes. 39, 11 dum victos ... premeret, ... interiit. PS. AVR. VICT. epit. 41, 2 *al.* OPTAT. 1, 16 p. 18, 15 (*in anacolutho*) PRISCILL. tract. 10, 134 AMM. 14, 10, 1. 17, 13, 27. 18, 6, 10. 29, 4, 7 *al.* ORIGO Const. 5, 25 ANON. Vales. 13, 77. SERV. ecl. 6, 74 Aen. 1, 5 *al.* SCHOL. Hor. carm. 1, 6, 7 *al.* SCHOL. Stat. Theb. 1, 12 *al.* CLAVD. DON. Aen. 1, 102 2, 55. 287 *al.* 5, 865 dum ... secaret ..., iam coeperat. FVLG. myth. 1 pr. p. 4, 7 HIER. epist. 36, 11, 1 *al.* (60, 15, 4?) vita Malchi 2 *al.* PSALT. Rom. 75, 10 terra ... quievit, dum resurgeret ... deus (ἐν τῷ ἀναστῆναι. VVLG. cum). VVLG. gen. 24, 45. 25, 6 separavit eos ..., dum adhuc ipse viveret (II par. 10, 6 Is. 38, 12 ENNOD. opusc. 4, 8 p. 385, 6). psalm. 30, 14 in eo dum convenirent ..., ... consiliati sunt (ἐν τῷ συναχθῆναι. *cf. supra l. 56*). 30, 23 dum clamarem (ἐν τῷ κεκραγέναι. *item* Luc. 8, 42 *al.*). 60, 3 cant. 1, 11. Bar. 6, 23. II Macc. 1, 23 orationem faciebant sacerdotes, dum consummaretur sacrificium (δαπανωμένης τῆς θυσίας). Matth. 25, 10 dum ... irent ..., venit (ἀπερχομένων). Luc. 24, 32 nonne cor nostrum ardens erat ..., dum loqueretur (ὡς ἐλάλει)? Ioh. 20, 11 dum ... fleret, inclinavit se (ὡς ... ἔκλαιεν). RVFIN. Adamant. prol. p. 1, 6. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 4, 5 (*gr.* 4, 196 ἐν ὅσῳ). 7, 11 dum templum ... incenderetur, ... rapiebatur (καιομένου ... τοῦ ναοῦ ... ἦν ἁρπαγή). AVG. civ. 2, 25 p. 90, 6 D. *al.* 20, 21 p. 458, 6 D. iam supra dixerat, dum ... diceret. ITIN. [Silv.] 5, 1 SVLP. SEV. Mart. 8, 1. 15, 1 *al.* MACR. somn. 1, 16, 7. ROMVL. fab. Aesop. 77, 1 MART. CAP. 1, 16. 2, 138 *al.* CASSIAN. conl. 12, 6, 4 *al.* CHRON. Alex. chron. I p. 94, 22 *al.* SIDON. epist. 4, 11, 7. 4, 24, 4. 8, 6, 13 sed ecce, dum iam epistulam ... claudere optarem, subitus ... nuntius (VICT. VIT. 2, 19 GREG. TVR. Andr. 28). VICT. VIT. 1, 5. 28. 41 *al.* PS. VICT. VIT. pass. 9 *al.* SEDVL. op. pasch. 2, 12 p. 212, 4 quem ... senserat, dum lateret (carm. 2, 144 latet). carm. pasch. 4, 32 (*cf.* op. 4, 3 p. 257, 11). 4, 99 (op. 4, 9 p. 261, 11) *al.* PAVL. PETR. Mart. 1, 202 ALC. AVIT. carm. 1, 168 *al.* BOETH. cons. 1, 1, 1 ENNOD. epist. 1, 4, 4 p. 8, 12 *al.* VITAE patr. 3, 65 dum sederet, quaedam mulier ... advenit (καθημένου). 3, 124 *al.* (*cf. Salonius, Vitae Patrum p. 316*). CASSIOD. hist. 1, 4 p. 888ᴮ *al.* IORD. Get. 4, 27 *al.* GREG. TVR. Iul. 46 a *al.* RENAT. FRIGIRED. Greg. Tur. Franc. 2, 8 *al.* CONC. Arvern. a. 535 p. 71, 5 Turon. a. 567, 25 p. 134, 18. HIST. Apoll. rec. A 15 et dum hortaretur (hortatur *rec. B*) iuvenem, subito introivit filia regis (PS. MATTH. euang. 2, 3. *cf. supra l. 5*). VEN. FORT. carm. 2, 7, 11. 10, 6, 55 *al.* CORIPP. Ioh. 1, 453 *al.* GREG. M. epist. 3, 15. 32. 4, 30 (9, 91). 12, 14 hoc ... non in episcopatu, sed dum esset adhuc diaconus, adquisivit. EVGIPP. Sev. 11, 1. 23, 1 *al.* SERM. de conf. diab. 108 PASS. coron. 1 *al.* VITA Caes. Arel. 2, 29 VITA Nicet. 5 *al.* BAVDON. vita Radeg. 2, 1 *al.* 20. CORP. X 3529, 3 ⟨locu⟩m ipse sibi, dum adviveret, ⟨elegit⟩. VIII 20 762 dum viveret, fecit sibi. CARM. epigr. 718, 1. 807 *in adnot.* *enuntiat. primar. coni. irreal.:* PLAVT. Rud. 1261 dum praedam habere se censeret, interim praeda ipsus esset (*sc. si quo congressus foret*). OV. Pont. 4, 9, 30 cum ... esses deductus ..., dum caderet ... victima ..., me quoque ... grates ... agentem audisset ... deus.

pendet: ex coni.: PLAVT. Epid. 316 ⟨quae⟩, dum rem dinam faceret, cantaret sibi (501). Mil. 950 misi ... ut latrones ... duceret, qui eius regnum tutarentur, mihi dum fieret otium. TRAG. inc. 169. CIC. Verr. I 9 qui, dum hic ... compararet, causam interea diceret. Verr. II 2, 161 Mur. 48 fin. 3, 10. Att. 10, 16, 4 BELL. Afr. 5. 25, 4 LIV. 21, 21, 10 *al.* SEN. contr. exc. 8, 6 quaeritis, quid, dum fleret, fecerit. SVET. Cal. 38, 3 *al.* GELL. 2, 29, 6. PAVL. dig. 49, 15, 29 si quid servus ..., dum in eo statu esses, possederit. AVSON. 419, 24 AMM. 28, 2, 5. SERV. ecl. 6, 74 quam cum amaret Glaucus ..., dum ipse amaretur a Circe. VVLG. act. 9, 32 SVLP. SEV. dial. 2, 5, 7 *al.* VICT. VIT. 1, 22 ENNOD. opusc. 2, 41 p. 300, 20 *al.* CASSIOD. hist. 8, 1 p. 1108ᴮ *al.* IORD. Get. 26, 136. *ex inf.:* QVADRIG. hist. 43 ⌊dum i⌋ (idumi *Vat.*) conciderentur, ... copias ibi occupatas futurum. CIC. de or. 2, 155 quom dicerent ... eos, dum Romae essent, ... frequenter auditos. fin. 3, 7 POMP. Cic. Att. 8, 12ᵃ, 2 SALL. Catil. 7, 6 TIB. 2, 3, 19 ausae, caneret dum valle sub alta, rumpere (*sc. dicuntur*) ... carmina ... boves. LIV. 3, 27, 4 SCRIB. LARG. praef. p. 1, 7 LVCAN. frg. Schol. Stat. Theb. 9, 424. SVET. Aug. 94, 4 lego, Atiam ..., dum ceterae matronae dormirent, obdormisse. APVL. apol. 80 PANEG. 12 (2), 8, 5 HIL. in Matth. 31, 1. 4. *nota* SERV. Aen. 2, 550 'hoc dicens' ostendit, simul dum diceret, fecisse. VVLG. Tob. 4, 21. AVG. coll. c. Don. 3, 11, 23 eos hoc passos esse, dum ... resisteretur. NOVELL. Iust. 7, 7. *ex parte sent.:* PROP. 2, 26ᵇ, 47 testis Amymone, latices dum ferret, ... compressa. LIV. 34, 20, 2 conscientia, dum consul ... bello esset (est *codd.*) occupatus, depopulatorum ... sociorum. VLP. dig. 23, 3, 5, 10 AMM. 19, 12, 2 SERV. Aen. 1, 2. 1, 693 SCHOL. Stat. Theb. 10, 414 VVLG. gen. 42, 21 CLAVD. DON. Aen. prooem. p. 2, 11. *nota* VICT. VIT. 1, 16 quis ... possit sine lacrimis recordari (*sc. illud tempus*), dum praeciperet.

γ plusq.: HERM. vulg. vis. 1, 1 dum ambulassem, obdormivi (περιπατῶν, ambulans Pal.). FVLG. RVSP. praedest. 3, 22. *pendet ex coni.:* TRYPH. dig. 49, 15, 12, 9. PS. AVG. quaest. test. 1, 73 p. 125, 26 factum est, ut salvator, dum ... proditus non esset, ab aliis tamen ... proditus sit (est *codd.*).

b ***adversative:***

α praes.: VITR. 4, 4, 4 *? v. p. 2224, 7.* TERT. adv. Marc. 5, 4 p. 579, 1 dum ipso sensu revincatur, ... inquit. ANTH. 191, 1 dum sis ... heres, teneas et ... censum, das operam. ITIN. Anton. Plac. rec. A *et* B 5 dum nulla sit caritas Hebraeis ..., illae ⌊vero⌋ (*om. B*) ... sunt caritate plenae. BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 7 p. 96, 8 CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 79. 2, 101. 2, 272 dum alia detrimenta ... sustineamus, tunc ... rebellare contendimus (ὑπομένοντες ... τότε). GREG. M. epist. 4, 27 dum ... omnes ut ... animalia vivant ..., quod verum deum colis, quantum omnes antecedas ostenderis. *pendet: ex coni.:* AVG. nupt. et concup. 2, 12 p. 263, 16 solet ... accidere, ut memoria fallat in verbis, dum tamen sententia teneatur. SEDVL. epist. 1 p. 7, 1. *ex inf.:* LVCAN. 5, 411 turpe duci visum ... portu ... teneri, dum pateat tutum ... aequor.

β imperf.: ANON. Vales. 12, 60 dum ipse quidem Arrianae sectae esset, tamen ... praecepit. 12, 61 hic, dum inlitteratus esset, tantae sapientiae fuit, ut *eqs.* SCHOL. Hor. carm. 1, 24, 13. AVG. bapt. 5, 20, 28 quia eam se habere, dum non haberet, putabat. VICT. VIT. 1, 34 DRAC. Romul. 8, 344 ENNOD. epist. 2, 9, 2 p. 48, 24 IORD. Get. 57, 290 ISID. Goth. 41 chron. II p. 283. *pendet: ex coni.:* TERT. adv. Prax. 21 p. 246, 24 si ipse faceret, dum iuberet fieri per eum. LEX Visig. 9, 2, 5. *ex inf.:* AMM. 16, 12, 1.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

γ *perf.* (*et imperf. l. 5*): ENNOD. epist. 8, 1, 3 p. 199, 21 candidatus ... triumphum, dum numquam viderit bella, sortitur. *nota* CASSIOD. hist. 4, 23 p. 968^{A} excusaverunt se ... angustas indutias accusantes ..., dum utique ante annum et sex menses synodus fuerit praedicata, et Athanasius Romae degeret. IOS. c. Ap. 1, 46 quidam historias conscribentes ediderunt, dum neque ad ea loca venerint neque *eqs.* (παραβαλόντες). 1, 210 multis ..., dum custodire debuerint civitatem, ... observantibus (ἀντὶ τοῦ φυλάττειν).

δ *plusq.*: CASSIOD. hist. 1, 10 p. 895^{A} cur ... dum licuisset ... accipere, elegistis ... rapere? 5, 13 p. 99^{B} dum nec veteres ... legisset, asserebat se ... gaudere libris. GREG. M. epist. 3, 37 dum ... ... debuisset ..., ... distulit. ISID. Goth. 24 chron. II p. 277.

c causaliter: α *manente notione temporis*:

(I) *praes.*: *pendet*: *ex coni.* (*nota ind. infra l. 22*): DOLAB. Cic. epist. 9, 9, 3 ubi nunc est res publica, ibi simus potius, quam, dum illam veterem sequamur, simus in nulla. LIV. 40, 17, 5 se ... metuere, ... ne ..., dum vereantur, ... damno sit. CALL. dig. 11, 1, 1 pr. VLP. dig. 4, 6, 23, 4 ut, si, dum hoc faciat, ... quid ... contigit, restitutio concedatur. 18, 2, 11 pr. 48, 5, 28, 11. COD. Iust. 1, 27, 2, 9 ne, dum ... studeant ..., ... relinquant. 5, 11, 7, 5. INST. Iust. 4, 2, 1 sed ne, dum talia excogitentur, inveniatur via, per quam *eqs.* *nota* TERT. adv. Prax. 26 p. 278, 11 cum quid ex ipso est et ... sic eius est, dum ex ipso sit, potest *eqs.* (*v. p. 2230, 48*). *ex inf.*: CIC. epist. 12, 17, 2 me scito, dum tu apsis, ... occasionem ... nactum. LIV. 2, 57, 3 TAC. hist. 4, 17 PS. CATO dist. 2, 3 (= CARM. epigr. 1567, 6, *nisi quod* dunc *pro* dum).

(II) *imperf.*: ITALA gen. 19, 16 (Lugd.) *angeli* tenuerunt ... manus ... filiarum eius, dum parceret ... deus eis (ἐν τῷ φείσασθαι. VVLG. eo quod parceret). VLP. dig. 28, 5, 9, 5 si condicionem addidit, dum nollet. AMM. 17, 1, 11 dum nullus obsisteret, munimentum ... reparatum est. 17, 13, 23. SERV. Aen. 1, 483 *Patroclus* dum Achilles crederetur, ... plurimos interemit. CLAVD. DON. Aen. 2, 195 p. 160, 15. VVLG. psalm. 31, 3 inveteraverunt ossa mea, dum clamarem (ἀπὸ τοῦ κράζειν). ACT. Archel. 66, 2 AVG. civ. 1, 15 p. 27, 18 D. 19, 6 p. 365, 5 un. bapt. 13, 22 ALC. AVIT. carm. 2, 296 ENNOD. op. 1, 67 p. 279, 18 *al.* CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 243 vulneratus est, dum recordaretur (μνησθείς). GREG. TVR. Iul. 14. *pendet*: *ex coni.*: LIV. 36, 9, 7 ne id consilii caperent, cuius, dum ... nimis cauti ... essent, ... paeniteret. ASCON. Mil. p. 30, 18 St. (*ibid.* cum). QVINT. decl. 364 p. 396, 17. TAC. dial. 1 quae ... accepi, cum singuli ... causas adferrent, dum formam ... quisque ... redderent. TERT. adv. Marc. 1, 5 p. 297, 10 (*ibid. indic.*). CLAVD. DON. Aen. 5, 320 ut pedes eius, dum coniunctus sequeretur, obtereret. AVG. civ. 5, 12 p. 216 D. *al.* *irreal.*: VEN. FORT. carm. 8, 18, 4. *ex inf.*: LIV. 2, 32, 10 dum ventrem ... domare vellent, ipsa ... membra ... ad ... tabem venisse.

(III) *perf.*: *pendet*: *ex coni.*: FVLG. RVSP. epist. 2, 17. *ex inf.*: CIC. de orat. 1, 187 hoc video, dum breviter voluerim dicere, dictum a me esse paulo obscurius. orat. 238 ac. 2, 87 PAVL. dig. 4, 8, 19, 2. AVR. VICT. Caes. 5, 11 quod his proditum ..., dum ... processerint.

β *significatione tantum causali* (*i. q.* cum *causale,* quod, quia): (I) *praes.*: PLIN. nat. 18, 249 agricolae (*dat.*) rapienda sunt, quibus ... non suffecerit, dum sciat inde natam exprobrationem. TERT. nat. 1, 4 p. 63, 14. adv. Marc. 4, 5 p. 431, 16 dum constet haec ... fuisse, cur ... attigit. praescript. 34 eligant ... sibi tempora ... haereses ..., dum non (dummodo [*Aβ*]*d*) intersit quae quando, dum de veritate non sint. ITALA (Aug. c. Faust. 19, 28) *et* VVLG. (Amiat.) Sirach 28, 5 ipse dum caro sit, reservat iram (σὰρξ ὤν. VVLG. *rell. codd.* cum). PAVL. dig. 35, 2, 63, 2 PORPH. Hor. carm. 2, 10, 1 SORT. Sangall. 30, 9. 46, 10 FAV. EVL. p. 6, 2 AVG. civ. 19, 8 *tit.* RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 23, 8. p. 27, 21. COMM. instr. 1, 27, 20 da nunc ergo deo, fragilis dum morĕris (*sc. in vita*) honorem. MACR. exc. gramm. V 626, 2. 627, 33. MART. CAP. 3, 265. COD. Theod. 9, 40, 2 (*a. 315* = Iust. 9, 47, 17, *ubi* cum *pro* dum). SACR. Leon. 376 consequi nos posse quae poscimus, praesertim dum ... testificatio spem tribuat (GREG. M. epist. 5, 63 p. 379, 3. 6. 52). VITAE patr. 7, 43, 2 p. 1059^{D} (*v. Salonius Vitae patr. p. 318*). DRAC. laud. dei 3, 90 BOETH. herm. sec. 6, 13 p. 449, 7 ENNOD. dict. 20, 2 p. 481, 10 CASSIOD. hist. 1, 13 p. 903^{B} *al.* VEN. FORT. carm. 1, 12, 22 GREG. M. epist. 2, 49. 3, 51 *al.* 9, 53 mirati sumus ..., maxime dum ... queratur (*cf. p. 2222, 4. nota* BENED. reg. 18 l. 57 inertem ... servitium ostendunt monachi qui minus ... psallunt, dum quando legamus sanctos patres ... implesse. 65 l. 3.

(II) *imperf.*: PAVL. FEST. Gloss.^{L} IV p. 217^{a} (p. 97 M.) quae sacra, dum non essent matronae quae facerent ..., institutum est, ne. AVR. VICT. Caes. 3, 17 animos conciliaverat, dum ... miserabilior haberetur. PS. AVR. VICT. epit. 20, 9. ANON. Val. 10, 48 dum ipse esset bonae voluntatis ..., interrogat. CLAVD. DON. Aen. 3, 50 p. 270, 8 COMM. apol. 220 VICT. VIT. 1, 5? 3, 60 VITAE patr. 3, 94 (7, 10, 1) IORD. Get. 53, 274 *al.* VEN. FORT. vita Mart. 3, 39 vita Germ. 1, 2 CORIPP. Ioh. 8, 611 VITA Fulg. 36 VITA Nicet. 3. 17. CORP. III 1903, 8 dunc dolum (*i. dolorem*) haberit, ... titulum posuit (*supra*: cum dolum tantum haberent).

(III) *perf.*: TERT. adv. Marc. 5, 7 p. 593, 5 viderit ..., dum iudicarit et ... commemoraverit. SCHOL. Hor. carm. 2, 13, 34 ostendit ... populos delectatos, dum Cerberus ... potuerit ... mulceri. FVLG. myth. 2, 6 ENNOD. epist. 4, 19, 3 p. 113, 1 CASSIOD. hist. 8, 1 p. 1110^{B}. Ios. c. Ap. 1, 47 descriptionem feci, dum ipse ... interfuerim (παρατυχών). GREG. M. epist. 6, 15 mirati sumus, cur noluerint, maxime dum ... responderint (*cf. p. 2221, 70*). IORD. Get. 41, 214.

(IV) *plusq.*: COMMENT. Lucan. 2, 612 patrem ... fefellit, dum non mutasset. ENNOD. opusc. 1, 66 p. 279, 12 CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 246 quid ... alii facturi non essent, dum neque ... rex voluisset impetum suum ... retinere (ὁπότε μηδ' ... ἐδυνήθη). IORD. Get. 6, 47. 24, 129. GREG. M. epist. 7, 17 (14, 8).

d restrictive (*ut p. 2212, 36*):

α *praes.*: GAIVS inst. 3, 159 si, dum adhuc integra res sit, revocatum fuerit. VLP. dig. 34, 3, 7, 4 si non fuerit exactum ..., dum vivat testator. COMM. instr. 1, 27, 20? (*v. p. 2221, 61*). *pendet*: *ex coni*: LIV. 3, 10, 13 victam legem esse, nisi, dum in integro res sit, dum domi, dum togati sint, caveant. 44, 36, 11. SIL. 2, 20. *ex inf.*: OV. fast. 5, 333 monet aetatis specie, dum floreat, uti. LIV. 27, 46, 11 SIL. 2, 39 TAC. ann. 1, 29 APVL. apol. 69. *ex parte sent.*: TAC. hist. 1, 62 instare miles, arma poscere, dum Galliae trepident, dum Hispaniae cunctentur.

β *imperf.*: AVG. civ. 1, 13 p. 23 D. ipsi ... dum viverent, ... mandaverunt. 17, 4 p. 210 *iustitiam*, dum esset in carne, non fecit. *pendet*: *ex coni.*: CAES. civ. 2, 20, 3 ut ..., dum sine periculo liceret, excederet (LIV. 36, 33, 1 *al.* AMM. 28, 4, 15). LIV. 21, 53, 9. 22, 50, 4 *al.* ANON. Vales. 13, 75. *ex inf.*: CIC. epist. 3, 6, 5 ut, dum tempus anni esset idoneum, aliquid negotii gerere possem. CAES. civ. 3, 10, 7 hoc unum esse tempus ... dum sibi uterque confideret. SALL. hist. frg. 2, 87 C 21 neque se ... socios, dum animae essent, prodituros. LIV. 22, 6 dum ... quies esset (quiesset *PL*) ... censum agi placuit. CELS. 3, 4, 9. SEN. dial. 11, 1, 2 CVRT. 4, 1, 29. 6, 11, 32. QVINT. inst. 2, 12, 12 honestissimum finem putabamus desinere, dum desideraremur. *ex parte sent.*: CAES. Gall. 7, 77, 2 *sententiarum* pars deditionem, pars, dum vires suppeterent, eruptionem censebat. LIV. 6, 18, 2. *nota brevitatem*: CIC. inv. 2, 62 pater ... et sibi et filio testamentum scripsit, dum is pupillus esset. LIV. 36, 9, 13 rex quattuor milia armatorum, dum recens terror esset, ... misit.

γ *plusq.*: TAC. hist. 1, 21 audendum, dum Galbae auctoritas fluxa, Pisonis nondum coaluisset. IVST. 4, 5, 2 ut abirent ... dum res ... nondum ... perditae forent.

2 per quod spatium temporis: **a temporaliter** (*cf. p. 2213, 43*):

α *praes.*: PLAVT. Truc. 234 dum habeat, tum (dum *edd. sec. Lambinum, v. p. 2200, 84*) amet; ubi nil habeat, alium quaestum coepiat. TER. Haut. 1058 haec dum incipias, gravia sunt, dumque ignores; ubi cogno[ve]ris, facilia (*cf. Barbelenet, De l'aspect verbal p. 87. adde* LACT. inst. 6, 23, 40). CATO orig. 141 qui tantisper nulli rei sies, dum nihil agas (*cf. l. 64. 65*). CIC. rep. 1, 63 licet ... lascivire, dum nihil metuas. Cato 33 isto bono utare, dum adsit, cum absit, ne requiras. COLVM. 3, 3, 1. CARM. epigr. 1202, 4 dum sis in vita, dolor est amittere vitam, dum simul occidimus, omnia despicias (*cf. p. 2218, 62*). TER. Phorm. 1030 habet ... quod, dum vivat, usque ... ogganniat. *loco dubio* CIC. Pis. 67 bibitur usque eo, dum de solio ministretur (*v. app. crit.*). CIC. Q. Rosc. 78 ne tamdiu quidem dominus erit ..., dum ... quaeratur? *pendet*: *ex coni.*: PLAVT. Bacch. 1194 si, dum vivas, tibi bene facias (*sim.* Cas. 464. Curc. 664 ut semper, dum vivat, me alat. Persa 494. Rud. 499. Truc. 440 [*v. app. crit.*]. TER. Haut. 951 [*ibid.* semper] *al.* Ad. 681 [GLOSS. V 533, 11 quam diu vivas]. PLIN. nat. 2, 192 SIL. 17, 615). Poen. 20 ne ... dissignator ... sessum ducat, dum histrio in scaena siet. CIC. Verr. II 3, 55 dum res iudicetur, hominem ut adservent (*opp.* cum iudicata sit). Att. 10, 1, 3 LIV. 26, 5, 14 dum paveat (*opp.* si se ... vertat). GELL. 7, 11, 1 quia tantisper similis ... fias, dum ... dicas. TER. MAVR. 880. *ex inf.*: TER. Haut. 148 decrevi tantisper me minus iniuriae ... gnato facere, dum fiam (*an ind. fut.?*) miser. VARRO rust. 3, 9, 10 includere oportet ... praeterquam ... dum cibus ac potio iis detur. CIC. Phil. 4, 9 PLIN. nat. 22, 56. SIL. 17, 513. VLP. dig. 40, 12, 10. *ex parte sent.*: PLIN. nat. 2, 113 natura strangulante sonitum, dum rixetur (*opp.* cum erumpat).

β *imperf.*: VELL. 1, 2, 3 archontes usque ad Charopem, dum viverent, eum honorem usurpabant (QVINT. decl. 360 p. 392, 22. VLP. dig. 27, 9, 1, 3. VVLG. Ios. 4, 14 sicut timuerant Moysen, dum adhuc viveret. IORD. Get. 57, 296 CARM. epigr. 745, 1. 1439, 9 vivere me certe libuit, dum viveris (*sic*) ipsa. 1606, 21 quod, dum q(um) eo viveri (*i. viverem Buech.*), nil negavit. *cf. etiam p. 2223, 15*). SIL. 12, 35 Parthenope ..., aequore cuius regnavere diu cantus, dum ... exitium ... caneret ... nautis. PROC. dig. 41, 2, 27. PAVL. dig. 3, 5, 18, 5 dum apud hostes esset Titius, negotia eius administravi; postea *eqs.* MAXIM. eleg. 1, 9. OPTAT. 7, 5 p. 177, 17 dum docerent pacem, adhuc pacifici vocabantur (*supra*: cum adhuc retinerent pacem. *infra*: posteaquam). AMM. 22, 9, 1. 28, 1, 7. 31, 7, 15. COMMENT. Lucan. 3, 20 'coniuge me': dum me coniugem haberes (*apodosis ap. Lucan. l. l.*: duxisti ... triumphos). SCHOL. Stat. Theb. 6, 716. PS. FVLG. RVSP.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

serm. 54 p. 923^A *de parentibus Ioannis bapt.* (*Luc. 1, 5 sqq.*) dum ... esset sterilis mater, ... eloquentissimus fuerat pater. at vero cum ... fecundaretur mater, mutus ... efficitur pater. HIER. in Is. 66, 21 p. 824 quomodo solebant filii Israel, dum eorum staret religio. CLAVD. 15, 306 volui si quid, dum vita maneret, ... gerit (CARM. epigr. 1392, 2. 1814, 7. 1829, 5 sollicitus fueras, dum *eqs.* 2107^b 2 [*plura v. in adnot.*]). 20, 413. SIDON. epist. 4, 14, 1 (*ex Tac. hist. 5, 26*) dum (cum *Tac.*) privatus esset *Vespasianus*, amici vocabamur. GREG. TVR. Franc. 1, 48. VITA Nicet. 17 si[c] quod antistitis sermo, dum maneret in corpore, prodidit. BAVDON. vita Radeg. 2, 6. CARM. epigr. 190, 5 eadem fecerunt hi cuncti dum essent (*ibid.* cum viverent, fruiti sunt). 1823, 1 tu dum esses ad superos, nemo mihi fuit formonsior ulla. VVLG. Iudith 5, 21 usque dum non peccarent ..., erant cum illis bona. IORD. Get. 17, 100 in pace versantur, usque dum ... existeret Ostrogotha. 58, 303 usque dum viveret.

pendet: ex coni: VARRO rust. 1, 1, 3 Sibyllam ... cecinisse quae, dum viveret, prodessent (*opp.* cum perisset. CIC. Sest. 132 SVET. Aug. 31, 5 PS. APVL. Ascl. 28 [*ibid.* in vita] SYMM. rel. 19, 1 HIER. epist. 18 A 2, 3. *cf. etiam l. 36. 38. 42*). CIC. Verr. II 2, 50 statuam poneret, ut, dum istius hominis memoria maneret, senatus ... sine lacrimis ... esse non posset. II 5, 82. Cato 41 nemini censebat fore dubium, quin tam diu, dum ita gauderet, nihil ... consequi posset. Att. 16, 7, 2 ita fiebat ut, dum minus periculi videretur, abessem. epist. 3, 5, 5 VAL. MAX. 4, 5, 4 ASCON. Corn. p. 58, 14 St. PLIN. nat. 21, 7 FRONTIN. aq. 109 APVL. met. 7, 4 LACT. inst. 5, 2, 2 CARM. epigr. 2107^B, 2. *ex inf.*: DECRET. Paulli (Corp. II 5041) 7 agrum ... possidere ... iousit, dum poplus ... Romanus vellet. CIC. Phil. 2, 102 negavi in eam coloniam ..., dum esset incolumis, coloniam novam iure deduci. nat. deor. 2, 147 Tusc. 5, 96 corpus gaudere tam diu, dum praesentem sentiret voluptatem. div. 1, 100. Cato 80 *ex Xenoph. Cyrop. 8, 7, 19*: animos, dum in corporibus essent mortalibus, vivere, cum excessissent ... emori (ἕως μὲν ... ᾖ, ὅταν δὲ ...). Att. 5, 17, 3 dum in aestivis nos essemus, illum pueris locum esse bellissimum duximus. CASS. Cic. epist. 12, 13, 1 te et taciturum, dum serviremus, et dicturum ... tum, cum ... essent. HOR. epod. 15, 7 LIV. 7, 37, 10. VAL. MAX. 7, 2 ext. 2 neminem, dum adhuc viveret, beatum dici debere. SEN. dial. 11, 12, 5 PLIN. nat. 14, 146. AVG. nat. et grat. 60, 70 iustitiam ... fuisse in aliquo, dum ... viveret. *ex parte sent.*: NEP. Milt. 3, 1 eius pontis, dum ipse abesset, custodes reliquit principes. LIV. 7, 36, 10 auctor omnia posthabendi, dum occasio ... esset. AMM. 27, 4, 10. 30, 7, 5 *al.* CARM. epigr. 1392, 2 gaudens du(m) vita maneret. HIST. Apoll. 51 rec. A fecit eum comitem, usque dum viveret (vixit *rec. B*).

γ perf.: CIC. Verr. II 3, 224 id ..., dum equester ordo iudicarit (-vit, -ret *al.*), numquam esse commissum. TAC. ann. 11, 28 dum histrio cubiculum principis insultaverit, ... excidium ... afuisse: nunc *eqs.* CIC. Verr. II 1, 12 fateatur se ... praedonum duces ... usque dum per me licuerit, retinuisse.

δ plusq.: QVINT. inst. 6, 3, 51 cuius matrem dixit, dum vixisset, ludum, postquam mortua esset, magistros habuisse. dicebantur autem, dum vixit, infames feminae convenire ad eam solitae. PS. FRONTIN. strat. 4, 1, 44 ne quis ... in Italiam reportaretur, dum Poeni in ea fuissent (essent *Ded.*).

b *restrictive* (*cf. p. 2216, 64. R. Methner, Glotta 1, 1908, p. 245 sqq.* non ... dum *pro* dum ... non *in versu: v. infra l. 76*):

α praes.: (I) *enunt. reg. indic. vel optat.*: PLAVT. Amph. 996 quod ... facere oportet, dum id modo fiat bono. Capt. 608 volo, dum istic itidem vinciatur. 694 dum pereas, nihil intererit (*Leo*, interdico *codd.*): dicant vivere (VARRO sent. 99. *cf. p. 2224, 15 sq.*). Curc. 459 quid id refert tua, dum argentum accipias? (*cf.* Merc. 905 Rud. 747 QVINT. inst. 12, 8, 2). 704 tibi permittimus. : : dum quidem ... ita iudices, ne. Epid. 348. Most. 71 dum interea sic sit, istuc ... sino. Persa 387 Rud. 1100 Stich. 687? Trin. 58 dum quidem ... nupta sit, sane velim. 211. LEX Cincia (frg. Vat. 298 *ex coni. Momms.*). TER. Andr. 677 tibi ... debeo ... capitis periculum adire, dum prosim tibi (*cf. l. 68*). 825 Haut. 715. Eun. 742 usque adeo ego illius ferre possum ... magnifica verba, verba dum sint (*opp.* si ad rem conferentur). PACVV. trag. 288 opitularier quovis exitio cupio, dum prosim. LVCIL. 716 POMPON. Atell. 153 RHET. Her. 1, 5, 8 VARRO ling. 9, 105. CIC. de orat. 1, 101 ista condicione, dum mihi liceat negare posse ..., licet ... percontemini (CATVLL. 55, 22 VAL. MAX. 3, 2, ext. 2. 5, 2, 10 dum ... non intercidat, licet ... obtineant. PHAEDR. 4 pr. 16 SEN. epist. 56, 5 *al.* SCRIB. LARG. 155 licet ... catapotia fieri, dum idem ponderis devoretur. MART. 8, 3, 22 QVINT. inst. 10, 1, 33. VLP. dig. 50, 17, 61 dum non officiat. TERT. patient. 7 p. 12, 7. AVSON. 191, 8 adserat ... licet ..., non sit ... dum ... inferior. 391, 22 hac ... condicione licet vel morte paciscar: dum decores *eqs.*). Brut. 285 sin autem ieiunitatem ..., dummodo sit polita, dum urbana, dum elegans, ... ponit, hoc recte dumtaxat. orat. 218 *dochmius* quovis loco aptus est, dum semel ponatur. nat. deor. 2, 2 malim audire Cottam, dum ... inducat. PLANC. Cic. epist. 10, 23, 1 numquam me paenitebit, dum apsim. CATVLL. 114, 5 concedo sit dives, dum omnia desint (*ibid.* dummodo). LVCR. 1, 435 dum sit, ... augebit. 5, 1429 nos nil laedit veste carere ..., dum plebeia tamen sit. VERG. Aen. 11, 792 dum ... cadat ... remeabo. CVLEX 83 AETNA 117 non est hic causa docenda, dum stet opus causae. HOR. carm. 1, 16, 26. sat. 1, 1, 52 dum ... relinquas, cur ... laudes? epist. 2, 2, 127 praetulerim ... iners ... videri, dum ... delectent. LABEO dig. 19, 1, 54 dabit ... ex omnibus quae vult, dum integra det. PROP. 1, 2, 32. OV. epist. 7, 48 si, dum me careas, est tibi vile mori. 7, 168 dum tua sit, Dido quidlibet esse feret. met. 10, 342 ire libet ... procul ... dum effugiam. LIV. 36, 28, 5 VITR. 4, 4, 4? 7, 3, 6. SEN. contr. 1, 2, 4 non refello, dum scias. CELS. 1, 3, 18. 3, 27, 3^A cibo quolibet utendum, dum (dummodo *al.*) concoctioni utique studeatur. PHAEDR. 1, 15, 10 *al.* SEN. benef. 4, 13, 2 dial. 11, 8, 6 *al.* COLVM. 2, 10, 10. 3, 6, 3 *censemus obruendum malleolum*, dum tamen antiquissimum sit *eqs.* 4, 30, 3. LVCAN. 4, 484 par ... laus est ... accersas dum fata manu (ADNOT. *et* COMMENT. dum modo). 6, 284 *al.* CALP. ecl. 6, 47 STAT. Theb. 8, 634. 11, 507. MART. 9, 46, 4 Gellius aedificat semper: ...; dum tantum aedificet. QVINT. inst. 3, 6, 3 nec interest ..., dum ... sit (9, 1, 8. TERT. nat. 1, 14 p. 84, 23 resurr. 11 p. 40, 15 *al.* PAVL. dig. 29, 7, 16 MACER. dig. 48, 5, 33 pr. AVG. civ. 14, 15 p. 36, 31 D. *al. adde p. 2223, 58*). 3, 6, 89 *al.* decl. 345 p. 362, 9 FRONTO p. 33, 4 N. *al.* VERVS ad Front. p. 131, 22. *nota* GAIVS inst. 2, 88 dum tamen. 2, 132 APVL. met. 6, 32 *al.* TERT. spect. 6 p. 8, 15 nihil differt ..., sub quo nomine ..., dum ... ad eosdem spiritus perveniat (SEDVL. epist. 1 p. 5, 14). pudic. 9 p. 235, 27 ieiun. 1 p. 275, 10 patient. 12 p. 19, 20 *al.* *nota* cult. fem. 2, 13 scimus omnes, dum tamen ... recordemur. *sim.* coron. 11 p. 444 Oe. alia condicio est ..., dum tamen ... aut deserendum statim sit ... aut cavillandum. EDICT. praet. Ulp. dig. 39, 2, 4, 4 VLP. reg. 24, 29 *al.* PAVL. dig. 8, 2, 20, 6 *al.* MARCIAN. dig. 1, 8, 4 pr. *al.* VVLG. Philipp. 1, 18 dum omni modo ... Christus annuntietur: ... gaude (πλὴν ὅτι). PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 7, 4 veniam ... spondeo, dum memineris, quod (συγγνώμην ἐγγνῶμαι· μέμνησο δ' ὡς). AVG. civ. 2, 10 p. 64, 21 D. etiam flagitia ... de se dici volunt dum tamen ... induant (11, 32 p. 507, 20 D. *al.* spir. et litt. 7, 12 p. 164, 9 *al.* nat. et grat. 60, 70. 63, 75 anim. 1, 9, 11). 5, 19 p. 230, 14 D. DRAC. Romul. 9, 226? BOETH. in Porph. comm. sec. 3, 6 p. 218, 13. **dum ne:** PLAVT. Capt. 338 quid vis, dum ab re ne quid ores, faciam. 682. Persa 657 dum quidem ne ... sim, volo. TER. Andr. 902 quidvis cupio, dum ne ab hoc me falli comperiar. Hec. 634. CIC. Verr. II 2, 147 dum arator ne plus decumam det, expedit ei ... esse. Att. 8, 11b, 3 Brut. 1, 17, 2. OV. epist. 3, 81 vel patiare licet, dum ne contempta relinquar (SEN. contr. 9, 3, 2). EDICT. imp. Aug. de aq. Venafr. (Corp. X 4842) 15 (18) *al.* VITRVV. 5, 6, 7 dum id ne ... improbe fiat ..., non erit alienum. CELS. 4, 10, 3 COLVM. 5, 11, 5 *al.* PLIN. nat. 15, 62 sic ..., dum ne. 17, 184. SIL. 4, 756. QVINT. decl. 304 p. 193, 19 quamquam quid mihi cum lege? dum ne veniat adulter ille. LEX Salpens. (Corp. II 1963) 1, 4 ...⟩ dum ne plures ... sint qua⟨m⟩. FRONTO p. 24, 16 N.? POMPON. dig. 21, 2, 29, 2 GAIVS dig. 47, 22, 4 PAVL. dig. 8, 2, 20, 1. ITALA (?) I Petr. 4, 15 (Tert. scorp. 12) quod ... dei spiritus requiescit in vobis, dum ne quis vestrum patiatur *eqs.* (ὅτι ... ἀναπαύεται. μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω. VVLG. quoniam ... super vos requiescit. nemo autem patiatur). *nota* TERT. anim. 49 daemonum ad hoc (adhuc *cod.*) ratio est, dum ne (*cogita: 'omnia facere dum ne' vel sim.*) animae aliqua natura credatur immunis. LACT. inst. 5, 17, 29. AVG. civ. 9 p. 374, 9 D. quid enim interest, utrum ... bona vocentur an commoda, dum tamen ne ... privetur. **dum non:** VAL. MAX. 5, 2, 10 *v. p. 2223, 71/2.* CELS. 5, 18, 23 καρκινώδη ... leniuntur ... faecis ... quam maxima portione, dum id siccius non faciat, quam. SEN. Tro. 654 feram, dum non ... iactetur Hector. *nota* rem. fort. 9, 1 'clamorem dolor exprimit'. dum secreta non exprimat. SIL. 6, 582 quidquid id est, dum non vinctum ... abripiat ..., gratum est. STAT. Theb. 11, 751 QVINT. 10, 3, 7. POMPON. dig. 43, 20, 3, 6 aqua per pontem ... iure ducitur, dum ... non noceatur. VLP. dig. 42, 8, 10, 22 commodum ... praestandum erit, dum usurae non praestentur. 50, 17, 61 *v. p. 2223, 74.* PAVL. dig. 8, 2, 24 *al.* MARCIAN. dig. 31, 18, 15 *al.* AVSON. 191, 8 *v. p. 2223, 75.* AVG. civ. 13, 16 p. 575, 16 D.

(II) *enunt. reg. imperat. vel exhort.*: PLAVT. Asin. 166 semper tibi promissum habeto hac lege, dum superes datis. Bacch. 418 dum caveatur, ... sine. Cas. 76 pignus ... dato ..., Poenus dum iudex siet. 331. Curc. 36 dum ne ... facias semitam, dum ted abstineas ..., ama quid lubet. 180 429 tuo arbitratu (*sc. inspice*), dum auferam abs te id quod peto. Epid. 679 dum sine me quaeras, quaeras mea causa vel medio in mari. Men. 90. Mil. 893 dum nescientes quod bonum faciamus, ne formida (*cf. Leo in adnot.*). Pers. 146. Stich. 554 dato, dum equidem ... addas. Truc. 736 TRAG. inc. 159 ACC. trag. 204 oderint, dum metuant (*cf.* SEN. dial. 3, 20, 4 *et* IMP. TIB. Suet. Tib. 59, 2 oderint, dum probent). CIC. Verr. II 4, 43 dilue sane crimen hoc ..., dum ego tabulas aspicere possim (Tusc. 3, 83. 5, 76. OV. epist. 16, 13 rustica sim sane, dum non oblita pudoris, dumque tenor ... sit. LIV. 28, 40, 7 *cunctationem* metum ... sane appellent, dum me non paeniteat *eqs.* CVRT. 6, 9, 36 QVINT. decl. 372 p. 410, 2 PLIN. epist. 1, 2, 6). Phil. 2, 19 de orat. 2, 314 orat. 29 Tusc. 4, 28 *al.* LEX Rubr. (Corp. I² 592) 1, 21 quod ... iudicatum ... erit, ius ratumque esto, dum in ea verba ... iudicium det. 1, 40 c(ondemnato) ... a(bsolvito); dum II vir IIII vir ... ius ita deicat, curetve, utei. LVCR. 2, 659 concedamus ut ... dictitet ..., dum ...

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tamen ... parcat (parato *codd.*). LEX VRSON. (Corp. I^2 594) 103, 9 i(us) ... e(sto), dum it, quot ... decreverit, ... fiat. LEX Falcid. (dig. 35, 2, 1) HOR. carm. 3, 3, 37 TIB. 1, 1, 6 *al.* PROP. 4, 4, 34 OV. am. 2, 17, 3 epist. 17, 157 *al.* trist. 5, 2, 73 EDICT. imp. Aug. de aq. Venafr. (Corp. X 4842) 28 ius sit liceatque .. dum ... promittatur. LIV. 6, 26, 7 peccetur in vos, dum digni sitis. 29, 34, 7. SEN. contr. 1, 4 *thema.* 2, 6, 3 *al.* SEN. Herc. f. 396 dominare ut libet, dum ... vocent. Herc. O. 349 *al.* COLVM. 8, 2, 7 curam distendant: dum tamen ... puer adhibeatur custos. LVCAN. 5, 671, *al.* SIL. 1, 45, 50 *al.* STAT. Theb. 9, 22 silv. 1, 6, 27 MART. 14, 15. 4, 64, 35 *al.* LEX Salpens. (Corp. II 1963) 2, 27 liber esto ..., dum is ... ita manumittat, si *eqs.* LEX Malac. (Corp. II 1964) 4, 49. 57. QVINT. inst. 1, 1, 11 corrigat ..., dum tamen intellegatur. 1, 12, 17 *al.* 8 pr. 32 sit ... cura ... quam maxima dum sciamus tamen. decl. 269 p. 98, 26 *al.* IVV. 5, 119 TAC. ann. 1, 22. 14, 9 PLIN. paneg. 27, 2 AVR. Fronto p. 93, 9 N. POMPON. dig. 31, 11, 1 APVL. met. 9, 38 TERT. nat. 1, 12 p. 81, 26 scorp. 10 p. 169, 15 *al.* ANTH. 433, 8 TREB. trig. tyr. 8, 10 AVSON. 9, 3 *al.* CLAVD. 5, 302 AVG. civ. 21, 9 p. 510, 10 D. nat. et grat. 61, 71 quomodo ... dictum sit, auctor ... viderit qualiter possit exponere, dum tamen ... minime dubitemus. COMM. apol. 614 SIDON. carm. 2, 517 BENED. reg. 18, l. 51.

dum ne (nei, ni): PLAVT. Aul. 491 nubant, dum dos ne fiat comes. Bacch. 867 pacisce[re] ... quid tibi lubet, dum ne manifesto hominem opprimat neve enicet. Curc. 36 *v. p. 2224, 68.* Mil. 893? (*v. p. 2224, 71*). Trin. 979 dum ille ne sis ..., sis ... qui lubet. TER. Hec. 634 dum ne reducam, turbent porro quam velint. CATO agr. 5, 4 id facat saepe, dum ne lassus fiat. 33, 1. 50, 2. LEX repetund. (Corp. I^2 583) 30 facito ..., dum neiquid advorsus h. l. fiat. 63 legati adessint, dum nei longius C dies edat. *suppl. ibid.* 10 *et* 16. SENT. Minuc. (Corp. I^2 584) 31. 42. LEX Corn. de XX quaest. (Corp. I^2 587) 14 praecones IIII legunto sublegunto ..., dum ni quem ... sublegant, quoius. LEX Anton. de Term. (Corp. I^2 589) 34. BRVT. Cic. epist. 11, 10, 1. LEX Rubr. (Corp. I^2 592) 2, 50. LEX Vrson. (Corp. I^2 594) 69, 38 d(ecurionum) d(ecreto) ..., dum ne minus XXX atsint (75, 20). 69, 2. 70, 16 sumere ... liceto ..., dum ne quis ex ea pecunia ... sumat (98, 26). 95, 13. 98, 31. 99, 4 dum ne per ... aqua ducatur, ... aquam ducere i(us) p(otestas)que esto (LIV. 38, 38, 16 ius esto. LEX Salpens. [Corp. II 1963] 2, 16). LEX Mamil. (grom. p. 264, 13). OV. met. 10, 318. LIV. 3, 21, 6 peccate ..., dum ego ne imiter. VITR. 6, 6, 4. 7, 3, 2 COLVM. arb. 26, 4 PERS. 4, 21 LEX Salpens. (Corp. II 1963) 2, 23 LEX Malac. (Corp. II 1964) 1, 60 EDICT. praet. Vlp. dig. 25, 4, 1, 10. **dum non:** OV. epist. 16, 13 *v. p. 2224, 77.* LIV. 28, 40, 7 *v. p. 2224, 78.* SEN. contr. 9, 3 ext. pr. voluntas operi cedat, dum ... conscientia non desit. PHAEDR. 4, 16, 6 LVCAN. 3, 25. TERT. monog. 11 p. 781 quavis accipe, dum cetera non evertas. praescr. 34, 6. SPART. Geta 2, 8 'sit divus, dum non sit vivus.'

pendet: ex coni.: TER. Ad. 224 (*loco ut videtur corrupto.* DON. *ad l.* dum modo). CIC. Sull. 63 neque ... dandum ..., ut quisquam, dum (de *al.*) saluti (-te *al.*) suorum consulat, communem relinquat. off. 1, 86 ut, dum ea conservet, ... graviter offendat. 1, 109. *nota* DECRET. decur. Pis. de L. Caesare (Corp. XI 1420) 25 facta⟨m⟩ ... ⟨p⟩otestatem, ... mitter⟨e⟩ nive quis amplius uno cereo ... mittat, dum ... cincti ... struem ... succendant. EDICT. imp. Aug. de aq. Venafr. (Corp. X 4842) 28 ius sit liceatque ... advehere ... iacere, dum ... damni infecti iurato promittatur. VLP. dig. 28, 1, 22, 5 *al.* SEDVL. op. pasch. 2, 17 p. 224, 7 quo ... consequi mereamur ..., dum tamen ... noverimus. BOETH. in Porph. comm. sec. 5, 5 p. 300, 10 INST. Iust. 1, 6, 5. 1, 10 pr.

dum ne: HOR. sat. 1, 1, 40 cum ... nil obstet tibi, dum ne sit te ditior alter. LEX Quinctia (Frontin. aq. 129) quominus ... haurire ... liceat, dum ne quis puteus ... fiat, eius hac lege nihilum rogato⟨r⟩. EDICT. praet. Ulp. dig. 43. 11, 1 pr. PAVL. dig. 23, 4, 14 ut liceat pacisci ..., dum ne ... deterior ... fiat (fiet *edd. perperam, ut videtur*). CHIRON 531 cum inde exiccaveris tunicas sic, dum tamen ne plus putes esse quam septem. **dum non:** S. C. de aedif. (Corp. X 1401) 19 qui ... mutaverint, dum non negationis causa id factum ⟨sit⟩. COD. Iust. 8, 13, 27 pr. ut ... liceat ... militasse, dum tamen ... non probetur. *ex inf.:* PLAVT. Merc. 84 dico ... amorem missum facere me, dum illi obsequar. TER. Haut. 148 decrevi tantisper me minus iniuriae ... facere, dum fiam miser. CIC. de orat. 2, 53 dum intellegatur quid dicant, unam dicendi laudem putant esse brevitatem. CELS. 4, 11, 4 dum febris absit, non esse inutile ... profluvium. SEN. dial. 4 5, 2 COLVM. 3, 10, 5. LVCAN. 5, 452 precari ..., dum se ... unda excutiat stagnis. PLIN. nat. 20, 67 QVINT. inst. 5, 12, 18 *al.* DARES 25 AVG. civ. 2, 1 p. 54 D. **dum ne:** VARRO rust. 1, 35, 2 *oportere* fossas ... fodere ..., dum in XV diebus ante ... brumam ... ne facias. LIV. 2, 41, 7 Verginius dicere passurum se adsignari agros, dum ne cui nisi civi Romano adsignentur. CELS. 3, 18, 17 scire licebit ... dari posse, dum ne ea sola quis utatur. PLIN. nat. 33, 124 CELS. dig. 6, 1, 38 POMPON. dig. 7, 1, 10. PAVL. dig. 50, 1, 18 Severus rescripsit, intervalla ... concessa, dum ne quis continuet honorem. *sim.* MARCIAN. dig. 40, 2, 9, 1. **dum non:** SCAEV. dig. 8, 2 41 pr. heredem transire ... posse, dum non noceat legatario. VLP. dig. 39, 3, 1, 11 *v. p. 2216, 72.* 48, 5, 18, 6 *ex parte sent.:* LEX par. fac. Put. (Corp. I^2 698) 3, 9 opus ... facito arbitratu duovir(um) ..., dum ni minus viginti adsient. CIC. fin. 4, 36 multa praetermittentium, dum eligant aliquid, quod sequantur. PHAEDR. 3, 10, 28 SEN. dial. 3, 11.

(III) *enunt. reg. ex antecedentibus suppletur:* PLAVT. Aul. 211 quaeso, quod te percontabor, ne id te pigeat proloqui. :: dum quidem ne quid perconteris quod [mihi] non lubeat proloqui. Merc. 424 me tibi illam posse opinor luculente vendere. :: dum quidem hercle ne minoris vendas quam ego emi, pater. *enunt. reg. deest:* ENN. ann. 483 dum (ut *Isid.*) clavum rectum teneam navemque gubernem.

β imperf.: PLAVT. Capt. 32 nil pretio parsit, filio dum parceret. CAES. civ. 1, 58, 4 dum locus comminus pugnandi daretur, ... obiciebant. SALL. Catil. 14, 6 neque ... parcere, dum ... faceret. OV. epist. 15, 165 dum ... possem circumdare ..., contempta est virtus. LIV. 2, 51, 7 quamvis in praecipitia, dum celeriora essent, agebat consilia. VAL. MAX. 8, 14 ext. 3. LVCAN. 8, 425 debuerant ... imperii nudare latus, dum ... Susa ... iaceret (ADNOT. dum tamen ... colligerentur). TAC. hist. 1, 46 quarta pars manipuli ... vaga, dum mercedem centurioni exsolveret. ann. 4, 48. *dub.* HIER. tract. in psalm. I p. 60, 18: *v. p. 2201, 32.* AVG. civ. 1, 12 p. 23, 4 D. PLAVT. Bacch. 1048 Ephesi ... mavellem foret, dum salvos esset. STAT. silv. 5, 1, 132 vellet ... latus intercludere pelta, dum te ... videret. **dum ne:** LIV. 39, 5, 10 permisit, dum ne ... excederet. 44, 45, 4 SCAEV. dig. 43, 20, 8 rivum licet faciat, dum ne aquae ductum interverteret.

pendet: ex coni.: CIC. S. Rosc. 119 qui vel ipse sese in cruciatum dari cuperet, dum de patris morte quaereretur. PLANC. Cic. epist. 10, 18, 1. SALL. Catil. 5, 6 neque id quibus modis adsequeretur, dum sibi ... pararet, quicquam pensi habebat. 40, 4. LIV. 38, 11, 8 *al.* AVG. civ. 22, 19 p. 597 D. SVLP. SEV. chron. 2, 8, 6. **dum ne:** S. C. de Bacch. (Corp. I^2 581) 6 utei senatus noster decerneret, dum ne minus senatoribus C adesent (8. 17). CIC. Phil. 6, 5. LIV. 25, 7, 4 faceret quod e re publica ... duceret, dum ne quis ... vacaret (*cf.* VAL. MAX. 2, 7, 15 PS. FRONTIN. strat. 4, 1, 44). 26, 1, 8. 26, 34, 10 *al.* *ex inf.:* CIC. Quinct. 85 Quinctium ... satis daturum, dum ipse ... pari condicione uteretur. Planc. 95 dixisti, dum Planci ... meritum verbis extollerem, me arcem facere e cloaca. Brut. 32 BELL. Alex. 57, 6 SALL. Iug. 68, 3 VELL. 2, 62, 3 TAC. ann. 1, 9 (*ex coni.*). VLP. dig. 32, 45 neque interesse visum est ... an ... adsignavisset, dum id ... adtributum esset. **dum ne:** POMPON. dig. 8, 3, 15 licere, dum ne. *ex parte sent.:* VERG. Aen. 1, 5 *v. p. 2228, 9.* LIV. 2, 6, 9 concurrerunt, neuter, dum hostem vulneraret, ... memor. TAC. ann. 6, 45. AVG. civ. 2, 22 p. 84. 1 D. non curantes ..., dum tamen ... ministrarent. SVLP. SEV. hist. 2, 40, 2.

γ perf.: SALL. rep. 2, 1, 4 quoius rei lubet periculum facere, dum quid tibi ex eo gloriae acciderit. SEN. contr. 1, 2, 17 narrate sane ... venisse, dum ... discesserint. QVINT. inst. 2, 17, 25. PAVL. dig. 36, 1, 20 nec verba spectantur ... sed sententia quibuscumque verbis, dum testator senserit *eqs.* SERV. gramm. IV 453, 11 *vocativus,* dum similis fuerit nominativo, regulam nominativi sequitur. AVSON. 470, 30. COMM. instr. 2, 24, 5 erumpis miseris, dum fueris locum adeptus. S. C. de aedif. (Corp. X 1401) 19 dominis ⟨nihil⟩ constitui ..., dum non ... id factum ⟨sit⟩.

3 *ad quod temporis punctum* (*v. p. 2216, 81*).

α praes.: PLAVT. Amph. 697 paulisper mane, dum edormiscat ... somnum (TER. Phorm. 480 *al.* OV. rem. 541 AVIEN. Arat. 1144. *cf. l. 71*). Asin. 429 quia triduom hoc ... operam adsiduam dedo (dedi *codd.*), dum reperiam qui quaeritet ..., ... dormitis. Bacch. 48 is dum veniat, ... opperibere (Mil. 1249 Poen. 929 *al.* Rud. 328 opperiar erum, dum veniat. OV. met. 9, 94). 932 libet lamentari, dum exeat. Cist. 782 ne exspectetis ..., dum illi ... exeant (Pseud. 1234 Rud. 922 Truc. 482 TER. Andr. 977 exspectare, dum exeat. 980 *al.* VARRO ling. 10, 40 rust. 1, 56 CIC. Verr. II 1, 94 *al.* [*cf. p. 2228, 7*]. div. 1, 79 SALL. or. Phil. 10 VERG. Aen. 11, 739 *al.* HOR. epist. 1, 2, 42 OV. ars 1, 708 *al.* LIV. 3, 11, 13 *al.* VITR. 1, 6, 12 SEN. contr. 10, 5, 11 SEN. Ag. 194 COLVM. 10, 52 LVCAN. 5, 303 STAT. Theb. 3, 614 QVINT. inst. 4, 2, 45 TAC. dial. 19. *et saepius*). PLAVT. Poen. 786 operam date, dum me videatis ... abducere. Trin. 757 dum occasio ... reperiatur, interim ... rogem. Truc. 23. 716 ego ... interim ... praesidebo, istic dum ... faciat ... exagogam. CATO agr. 103 spargito; primo paululum, dum consuescant. 156, 2. LVCIL. 157 nec longius quicquam nobis, quam dextrae gladium dum adcommodet alter (*cf. p. 2228, 3*). VARRO rust. 2, 2, 11 *al.* CIC. Arat. 405 (*ex Arat. 621. item* AVIEN. Arat. 1144). Phil. 5, 31 etiamne hanc moram adferemus, dum proficiscantur legati, cum revertantur? de orat. 1, 265 requiescet, dum se calor frangat. Tusc. 4, 78. *al. nota* ad Brut. 2, 3, 4 nunc ... hoc exspectas, dum ... laudem (*conglutinatum ex:* exspectas, dum *et:* hoc exsp., ut. *sim.* VATIN. Cic. epist. 5, 10^a, 3). BRVT. Cic. epist. 11, 23, 1 dum ... litterae veniant, ... morabor (VERG. Aen. 4, 325). LVCR. 1, 246 remanent res, dum ... obeat. 5, 700 CAES. Gall. 7, 23, 4. BELL. Alex. 15, 4 sustinebimus ..., dum (VERG. Aen. 10, 808 nubem belli, dum detonet [detinet *MP*] omnis, sustinet [SERV. donec deferveat]). AETNA 258 torquentur ... terrae ..., dum sese pretio redimant .... tum demum *eqs.* HOR. epist. 2, 1, 47. TIB. 2, 5, 86 feriet ... uvas, dolia dum ... deficiant. OV. epist. 15, 5. ars 2, 346 *puellam* dum capias, taedia nulla fuge. rem. 244 met. 2, 862. 8, 558 tutior est requies, solito dum flumina currant limite, dum *eqs.*

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*v. app. crit.*). 11, 254 *al.* GRATT. 356. IMP. TIB. 24, 2 (*enuntiato primario ex antecedentibus supplendo*). SEN. contr. exc. 8, 6 GERM. 481 CELS. 5, 28, 16^{B} *al.* SEN. Ag. 800 *al.* epist. 101, 2? COLVM. 2, 10, 28 *al.* 8, 5, 4. SCRIB. LARG. 16. 63 *al.* MELA 3, 74 LVCAN. 4, 427. *nota* 4, 435 carinas continuit, cursu crescat dum praeda secundo (COMMENT. ut ... maior praeda sit). 4, 437 *al.* PLIN. nat. 17, 184 *al.* VAL. FL. 3, 98 *al.* SIL. 13, 444 QVINT. inst. 7, 1, 27 decl. 319 p. 253, 9. 232 p. 307, 23. IVV. 10, 370 dabitur mora, dum res ... contingat. CARM. epigr. 1549, 10 tu ne propera ..., dunc annos titulo, nomina ut ipse legas (*v. Buech. in adnot.*). PLIN. epist. 8, 5, 3 CELS. dig. 27, 8, 7 FRONTO p. 230, 11 N. SCAEV. dig. 33, 2, 27. *fort. huc pertinet* ITALA Marc. 14, 32 (cod. k) sedete hic, dum aoru (adoro *m² et Fleck*; ἕως προσεύξωμαι. VVLG. donec orem). AVIEN. Arat. 1500 sustollat ... dum Cynthia vultus, durabunt (*Arat. 807* ἄχρις). AVSON. 157, 39. CLAVD. 19, 66 COD. Theod. 8, 5, 22 pr. (*a. 365*). ALC. AVIT. carm. 3, 192 CORIPP. Iust. 1, 349. CATO agr. 95, 1 agitato ... usque adeo, dum fiat ... crassum. 107. CIC. ac. 2, 19 multa ... facimus usque eo, dum ... faciat. [*fort. huc quadrat* Pis. 67; *v. p. 2222, 54.*] COLVM. 4, 30, 4. 5, 11, 6 SCRIB. LARG. 212 *al.* PLIN. nat. 11, 260 *al.* 34, 171 (*ibid.* donec). APVL. apol. 80 lege, usque dum ego interloquar (*nisi fut., cf. p. 2218, 12 sqq.*). ITALA exod. 15, 16 (Lucif. non parc. 15 p. 240, 9) fiant tamquam lapides, donec (ἕως) transeat populus tuus, usque dum (ἕως ἂν. VVLG. donec) transeat populus tuus. 24, 14 quiescite ibi, usque dum revertar (ἕως ἀναστρέψωμεν. VVLG. donec). deut. 28, 20 ([Lugd.] ἕως ἂν. VVLG. donec. *item* 22 *et* 24). 28, 45 (Wirc.) *al.* HERM. Pal. vis. 3, 8, 9 usque dum compleatur turris (ἐὰν οὖν συντελεσθῇ). SOL. 14, 1. 32, 31. DARES 36 *Agamemno* in bellum non prodit, usque dum Menelaus veniat. VVLG. num. 32, 18 I reg. 14, 36 *al.* Matth. 2, 13 esto ibi usque dum dicam tibi (*fort. fut. cf. supra l. 18.* ἕως ἂν εἴπω. *cf.* Luc. 13, 8 usque dum fodiam. ἕως ὅτου σκάψω). Luc. 12, 50 PETR. CHRYS. serm. 62 p. 372^{D} BOETH. arithm. 1, 7 p. 16, 8 *al.* mus. 1, 14 p. 200, 12. ORIBAS. syn. 8, 48 usque dum persanet (μέχρι κατουλώσεως). ITIN. Anton. 11. TAB. devot. Audollent 230, 2 aufer illae somnum, usque-dun veniat at me. LEX Visig. 3, 2, 6 *al.* BENED. reg. 43 l. 13. 44 l. 15 *al.* 71 tamdiu prostratus ... iaceat ... usque dum ... sanetur ... commotio (*cf. p. 2218, 36*). INSCR. Revue archéol. 20 (1912) p. 453, 140, 8 CORP. I^2 2520, 9 *al.* ANTHIM. p. 18, 17 R.

significatio localis subest in his: ITALA iud. 6, 4 (Lucif. de reg. ap. 1 p. 37, 3 *et* Lugd.) corrumpebant ..., usque dum venias (-at *Lugd.*) Gazam (ἕως ἐλθεῖν. VVLG. usque ad introitum Gazae). ITALA (Lugd.) *et* VVLG. iud. 11, 33 percussit ... ab Aroer, usque dum venias Seminith (in Mennith *Vulg.* ἕως ἐλθεῖν). VVLG. II reg. 5, 25. *cf.* I par. 13, 5 congregavit Israel a Sihor ..., usque dum ingrediaris Emath. *sim.* Iob 26, 10 terminum circumdedit aquis usque dum finiantur lux et tenebrae. LIB. geneal. chron. I p. 172, 255 ab Evilath usque Sur, quae est contra faciem Aegypti usque dum veniatur ad Assyrios.

pendet: *ex coni.*: PLAVT. Curc. 526 minas ... qui me procurem, dum melius sit mihi, des. Rud. 1190 quid meliust, quam ut ... abeam ... saltem tantisper, dum abscedat haec a me aegrimonia? TER. Phorm. 770 CATO orig. 95. VARRO rust. 1, 2, 2 morēre oportet ..., dum ille revertatur. CIC. Tusc. 4, 78 ut ... differant ..., dum defervescat ira. Att. 3, 8, 3. 5, 21, 3 TIB. 2, 2, 19 HIER. epist. 17, 3, 2. SOL. 10, 15 ut ... sustollant, usque dum vires ... recuperentur. TYCON. 5 p. 65, 13 BOETH. herm. sec. 1, 2 p. 53, 4 in Porph. comm. sec. 3, 8 p. 226, 11 ANTHIM. 64. *ex inf.*: PLAVT. Asin. 369 narra ... te ... futurum esse ... Sauream, dum argentum afferat mercator. TER. Andr. 977 *v. p. 2226, 60.* CIC. part. 116 non esse exspectandum, dum fateatur. Att. 5, 12, 2 PLANC. Cic. epist. 10, 11, 2 LVCR. 1, 1045. CAES. civ. 1, 87, 1 Caesar ex eo tempore, dum ad flumen Varum veniatur, se ... daturum pollicetur. TIB. 1, 9, 62 OV. rem. 752 CVRT. 6, 11, 6? COLVM. 4, 8, 4 *al.* PLIN. nat. 32, 11 lupum ... condi, dum transeat rete. VAL. FL. 7, 74 te ... durare parumper ... iacias dum semina campo *eqs.* SIL. 7, 242 dum desinat aura, ... in rem cunctari fuerit (15, 609). STAT. Theb. 1, 500 SCAEV. dig. 33, 5, 21 AMM. 22, 9, 17. CATO agr. 160 incipe cantare ..., usque dum coeant. CIC. top. 29 praecipiunt ... usque eo persequi, dum proprium efficiatur. COLVM. 4, 24, 20 SCRIB. LARG. 4 FRG. Vat. 161. ITALA I Cor. 15, 25 (Tert. adv. Prax. 4 p. 232, 13) oportet ... eum regnare usque dum ponat *eqs.* (ἄχρι οὗ. VVLG. donec). DARES 37. *ex parte sent.*: PLAVT. Men. 883 lumbi ... dolent manendo medicum, dum se ... recipiat. VARRO rust. 3, 16, 30 volitant reliquas ... respectantes, dum conveniant. VERG. Aen. 4, 434 tempus ... peto ..., dum ... me ... doceat fortuna. OV. met. 4, 629 COLVM. 3, 13, 2. QVINT. inst. 10, 7, 2 moras ... quaeret, dum ... verba fabricentur. IVST. 11, 9, 14 dum Darei corpus sepeliant, dilationem mortis deprecantur. VARRO rust. 3, 9, 3 inurentes ..., usque dum rumpatur. HOR. sat. 1, 4, 20. CIC. nat. deor. 2, 129 quantus amor bestiarum sit in ... custodiendis ... usque ad eum finem, dum possint se ipsa defendere (*cf. p. 2226, 74*). *transl. ad loc.*: MELA 2, 37 Graecia ... dum Myrtoum pelagus attingat, ... in meridiem vecta ... obiacet.

β imperf.: PLAVT. Trin. 170 observavit, dum dormitarent canes. Truc. 843 haud mansisti, dum ego darem illam. *nota* VARRO ling. 7, 105 liber qui suas operas in servitutem pro pecunia quam ⌊debet dat⌋ (debebat *cod.*), dum solveret, nexus vocatur (*cf. Goetz in adnot. p. 277*). rust. 2, 1, 5 processerunt longe, dum ... perveniret. CIC. Verr. II 4, 39 nihil ei longius videbatur, quam dum illud videret argentum (*cf. p. 2226, 69*). Flacc. 41 tam diu, dum. Mil. 55. Att. 4, 17, 3. 5, 16, 1. 8, 11d, 1 non exspectavi, dum mihi ... litterae redderentur (ad Brut. 1, 18, 6 CAES. Gall. 4, 23, 4 SEN. contr. 9, 1, 14 SEN. dial. 11, 1, 2 CVRT. 10, 5, 36 SVET. rhet. 25 p. 122, 16). LVCR. 5, 976 respectabant ..., dum ... sol inferret lumina. BELL. Afr. 14, 3. VERG. Aen. 1, 5 multa ... passus, dum conderet urbem (SERV. 'urbem' ... aut Laurolavinium, et significat ... 'donec' ... aut Romam, et est sensus 'dummodo' *eqs., sed ad* 1, 265 'donec'. PALAEM. gramm. I 227, 12 *v. p. 2201, 47.* PRISC. gramm. III 289, 16 *v. p. 2201, 55.* 503, 1 *v. p. 2199, 68*). 2, 136 delitui, dum vela darent, si forte dedissent (*alii interpungunt*: vela, darent si forte, dedissent). OV. epist. 3, 123 an tantum, dum me caperes, ... bella probabas? met. 3, 365. 13, 440 classem religarat (*sc. ut teneret*) ..., dum mare pacatum ... esset. 14, 798. LIV. 3, 13, 7 reus, dum consulerentur patres, retentus ... est. 31, 45, 10. SEN. contr. exc. 9, 1 moratus es, dum superveniret pater (FLOR. epit. 2, 2, 3). CVRT. 7, 5, 18. 9, 10, 22. LVCAN. 1, 506 *al.* 9, 1036 voltus, dum crederet, haesit (*opp.* ut ... vidit. ADNOT. donec). VAL. FL. 3, 651. SIL. 13, 154 una mora (*sc. fuit*) ..., dum daret auspicium. HOMER. 709 QVINT. decl. 281 p. 146, 30. TAC. ann. 2, 80 non ultra dubitatum, quam dum ... cohortes ... eniterentur (6, 44 *al.*). 6, 19. 12, 47 abduntur, dum ... iussa exquirerentur. PLIN. epist. 10, 31, 4. FRONTO p. 238, 2 N. rex ... socios ..., dum reciperent, opperiri. IVVENC. 3, 455 in tormenta ferum detrusit ..., ... dum ... lueret (*cf.* VVLG. Matth. 18, 34 quoadusque redderet ... debitum). AMM. 20, 14, 1 *al.* CLAVD. DON. Aen. 1, 680 ALC. AVIT. carm. 6, 539 CORIPP. Ioh. 7, 259?

PLANC. Cic. epist. 10, 7, 2 usque mihi temperavi, dum perducerem. PAVL. FEST. Gloss.^{L} IV p. 131^{a} (p. 31 M.) eo quod ... perseverarant, usque dum recederet. FLOR. epit. 4, 2, 42 hostem ... terere, usque dum. ITALA gen. 33, 3 (Lugd.) adoravit ... usque dum appropinquaret (ἕως τοῦ ἐγγίσαι. VVLG. donec). 44, 12 (Lugd.) scrutinavit homo incipiens a maiore natu usque dum veniret ad iuniorem (ἕως ἦλθεν. VVLG. usque ad minimum). exod. 16, 35 (Ottob.) usque dum (ἕως. VVLG. usque quo). *saepius in* ITALA. SOL. 33, 8. DON. Ter. Ad. 620 'satis diu dedisti verba': usque dum (dum usque [*fort. recte*] *codd., corr. Steph.*) intellegeremus (*item* 621 dum usque). VVLG. I reg. 11, 11 *al.* Sirach 47, 31 quaesivit ... usque dum perveniret (ἕως ... ἔλθῃ). Matth. 2, 9. LIB. gener. a. 334 chron. I p. 129, 175 a Falech, usque dum veniret Abraam in terram Chanaan, generationes V. HYG. fab. 38 p. 68, 20. VVLG. II par. 36, 21 EXC. barb. chron. I p. 274, 10. ROMVL. fab. Aesop. 53, 7 obvius non steteras, usque -m ... transirem. GREG. TVR. Franc. 5, 3 p. 193, 20 (*supra* donec). PS. MATTH. euang. 6, 2 ACT. Petr. 5 p. 51, 13. EVANG. Thom. 3, 2 tulit eum in deserto usque dum fieret tranquillitas (*sc. ibi mansurum. similem brevitatem et alibi invenias, cf. ex. gr. supra l. 16 p. 2229, 3. 2230, 36*).

pendet: *ex coni.*: VARRO rust. 2, 4, 1 qui praeesset exercitui, dum praetor rediret. CIC. inv. 2, 149 ut ibi (*in carcere*) esset tantisper, dum culleus ... compararetur. Vatin. 27 quaero ... exspectarisne, dum (PLANC. Cic. epist. 10, 18, 2 CAES. Gall. 1, 11, 6 *al.* NEP. Paus. 3, 7 LIV. 10, 36, 2 SEN. contr. 1, 1, 16. 9, 1, 14 *al.* CVRT. 8, 12, 9 SIL. 12, 508 QVINT. inst. 6, 3, 49 AMM. 20, 4, 14). Att. 8, 11^{d}, 2. 10, 2, 1 LENT. Cic. epist. 12, 14, 4. CAES. Gall. 1, 7, 5 ut spatium intercedere posset, dum milites convenirent. civ. 3, 16, 5 HIRT. Gall. 8, 28, 1. ALF. dig. 40, 1, 6 si interea, dum eum manumitteret, acceptum ... rettulisset. PANEG. in Mess. 50. LIV. 27, 46, 7 ut, dum reficeret militem ... simul ad noscendum hostem paucos sibi sumeret dies, tempus pugnae differretur. SIL. 10, 470 ANON. Vales. 11, 49 CLAVD. DON. Aen. 3, 565 VVLG. Marc. 6, 45 CORP. X 5056, 5. LIV. 3, 65, 3' ut ... is usque eo rogaret, dum ... faceret. ACT. Petr. 3 PASS. Thecl. A 27 p. 74, 3. *ex inf.*: TER. Phorm. 90 solebamus ... eam opperiri, dum ... iret. QVADRIG. hist. 46 coepit ... castra simulare oppugnare ..., dum collega id caperet, quod captabat. CIC. or. frg. A II 5 Att. 7, 17, 2. LENT. Cic. epist. 12, 15, 5 veniebant in suspicionem detinuisse nos ... dum classis ... certior fieret. OV. am. 3, 1, 55 me memini, dum custos ... abiret, ... delituisse. fast. 2, 256 LIV. 6, 13, 5 CVRT. 7, 4, 5 *al.* PLIN. nat. 36, 89 PS. FRONTIN. 4, 1, 26 APVL. met. 4, 18 VLP. dig. 1, 5, 18 IVST. 22, 3, 6 AMM. 24, 7, 7 *al.* CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 105. CIC. nat. deor. 2, 124 legi ... avem ... usque eo premere ... capita ..., dum illae captum amitterent. AVSON. 417, 12 usque manere optarunt, dum ... dissolveret. DARES 36 ... HYG. astr. 2, 25 p. 68, 5 denique causam pervenisse usque eo, dum diceretur aeneum genus hominum natum. BOETH. in Porph. comm. sec. 3, 8 p. 227, 20. *ex parte sent.*: TER. Ad. 673 an sedere oportuit ... virginem ..., dum cognatus ... veniret, exspectantem? BELL. Alex. 47, 2 die, dum ... naves reficeret, consumpto. BELL. Afr. 3, 1 Caesar ... commoratus, dum ... convenirent, exponit (66, 1 SVET. Nero 48, 3. moratus: LIV. 4, 21, 10 TAC. hist. 1, 70 ann. 6, 44). LIV. 3, 46, 7. 4, 32, 10. 37, 33, 7 causa ... morae erat, dum consequeretur (APVL. apol. 73). PHAEDR. 1, 19, 1 tempus exorans breve, dum firmiores catulos posset ducere (SEN. apocol. 3, 3 pusillum temporis adicere illi volebam, dum ... donaret. CVRT. 6, 11, 19). TAC. ann. 4, 19. 12, 30 (*opp.* postquam). AMM. 21, 7, 7 opperiens, dum explora-

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tores ... indicarent. 21, 13, 3 tardante rege, dum moveri permitterent sacra. VEG. mil. 20, 19 primo inermes, dum consuetudo proficeret, deinde armati. DRAC. laud. dei 1, 689. *nota brevitatem* BELL. Alex. 53, 3 Racilius in proximam se domum ... confert, dum ... cognosceret. CIC. Quinct. 67 iacet res in controversiis isto calumniante biennium, usque dum inveniretur *eqs.* SOL. 1, 119 nec prius destitit, quam Lysander ... indutias bello daret, usque dum ... exequiae ducerentur.

γ perf.: PLAVT. Truc. 629 ⌊adero, dum⌋ (abo domum *codd.*) ... arbitrum ... ceperim. ITALA num. 35, 12 (Lugd.) non morietur qui occiderit, usque dum steterit synagoga (ἕως ἂν στῇ. VVLG. donec stet). *nota* SCRIB. LARG. 201 quae teri debeant (-ent *Helmreich*), dum ... habuerint ... spissitudinem (*ibid.* donec habeant).

δ plusq.: CIC. Verr. II 5, 168 vinctum ... habuisses *hominem*, dum Panhormo Raecius venisset. IORD. Rom. 314 regnum ... cognatis, usque dum Theodosium ordinasset, fideliter ... servavit. BAVDON. vita Radeg. 2, 11 PLAVT. Merc. 77 ea (*navi*) se vectatum ... adeo dum, quae tum haberet, peperisset bona.

4 ***quo puncto temporis*** (*cf. p. 2218, 39. insunt exempla quae referri possunt ad 1. accedit interdum significatio causalis*):

α praes.: AVELL. p. 192, 1 dum ... nominetur, ... glorificari debet (ὀνομαζόμενον). VEN. FORT. carm. 3, 11, 9 dum (*dummodo?*) tibi restrictus maneas et largus egenis, ... te dare crede deo.

β imperf.: ITALA Gal. 4, 3 (Tert. adv. Marc. 5, 4 p. 579, 1) dum essemus parvuli, sub elementis ... eramus positi (ὅτε ἦμεν. VVLG. cum). PS. TERT. haer. 2 p. 218, 7? adv. Iud. 9 p. 724 Oe. dum Moysi successor destinaretur, Auses filius Nave ... incipit vocari Iesus. SYMPH. 3 Saturni dum tempora festa redirent ..., tum ... cohors ... nugas est meditata (*ibid.* 7 cum streperet ... facundia). PS. AVR. VICT. epit. 39, 6 dum ... rogaretur, ... respondit. LIB. gener. chron. I p. 116, 251 iterum dum peccaret, traditus est (LIB. gener. a. 334 *ibid.* cum). ANON. Vales. 10, 48. 11, 55. 14, 85 quod factum dum revocatus negaret, tunc Boetius ... dixit (VICT. VIT. 2, 40. 3, 39). SCHOL. Hor. epist. 1, 16, 73 dum diu reluctaretur, tandem ait. FVLG. myth. 2, 6 p. 45, 17 H. FVLG. RVSP. fid. 11. 17 (*ibid.* cum). serm. 5, 2 *al.* SCARILA Fulg. Rusp. epist. 10, 2. 4 ACT. Archel. 63, 4. AMBR. epist. 1, 2 dum ... reverteretur, ... adamatur (*item praes. hist.* 1, 16). Nab. 21 vidi ... pauperem duci, dum cogeretur solvere *eqs.* HIER. epist. 5, 3 *al.* COMM. instr. 1, 11, 19 apol. 262? ITIN. Theod. 7 *al.* ROMVL. fab. Aesop. rec. gall. 1, 1 (cum *rec. W.*) 7, 1 rec. vet. 11, 6 *al.* RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 21, 20 MART. CAP. 6, 618 AVELL. p. 658, 15 EXC. barb. p. 238 Fr. FAVST. REI. spir. 1, 3 p. 105, 24 per Esaiam ... loquitur, dum duas in Christo substantias praesignaret. VICT. VIT. 1, 25 *al.* DRAC. laud. dei 1, 703 *al.* 2, 379 (*ibid.* cum). BOETH. herm. pr. 1, 5 p. 73, 2 VITAE patr. 5, 10, 27 *al.* (ὡς). VEREC. in cant. 2, 20 CASSIOD. var. 12, 22, 5 CONC. Matisc. a. 585, 7 p. 167, 21 CORIPP. Ioh. 1, 377 *al.* GREG. M. epist. 4, 30 p. 265, 5 (14, 13) EVGIPP. Sev. 1, 2 *al.* THEOD. MOPS. in Gal. 3, 23 p. 54, 9 ISID. Goth. 24 chron. II p. 277. VITA Desiderii 8 quoddam (*sic*) in tempore, dum ... adstaret, ... decerpitur. *sic saepius in* VITIS sanctorum. BAVDON. vita Radeg. 2, 2 *al.* CARM. epigr. 1580, 3. 2107^a, 6. INSCR. christ. Rossi II p. 63, 7, 7 hanc dum corporei pre⟨meret⟩ vicinia leti, sponsa diu nubit per sacra vela deo.

pendet: ex coni: FVLG. RVSP. ad Tras. 3, 8 *al.* ALC. AVIT. carm. 1, 163 *Christus* cum ... pendēret ..., culpas dum penderet orbis. ENNOD. opusc. 4, 22 p. 388, 12. EVGIPP. Sev. cap. 9 VITA Caes. Arel. 2, 13. *ex inf.*: FVLG. RVSP. serm. 6, 1 illo tunc tempore fuisse sollicitum, dum ... plebis exspectatio trepidaret. VICT. VIT. 3, 5. *nota* 3, 34 libertatem tunc, dum media urbe caederentur, Muritta diaconi ... tacere non debeo. ALC. AVIT. 6, 14.

γ perf. (*nisi fut. II*): RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 13, 23 similis est ... mulieri ..., quae, dum ab ... prosperitate reciderit, ... tamen ei ... signa remanserint. ITIN. Theod. p. 143, 15 dum ibi venerint maris desiccat milia VI. Anton. Plac. rec. A et B 7 *solius* dum impletus fuerit, clauduntur omnia ostia. *ibid.* dum soporati fuerint, videt ille. rec. A 12 dum (cum *rec. B*) aliqua ... mortua fuerit, ... sepelitur. rec. A 13. ENNOD. opusc. 3, 154 p. 37, 5 crustati montis pericula ... quibus dum in metallum aquas artaverit ... minatur exitium. CASSIOD. var. 2, 39, 8 dum fessi ... consederint, ... recreati ... reficiunt. *nota* COD. Iust. 7, 72, 10 pr. propter res ad debitorem pertinentes, dum is ... creditores formidans sese celaverit et illi ... ingrediantur iudicia ..., censemus. VITAE patr. 5, 12, 2 dum ... voluerit (ὅτε θέλῃ) homo orare ..., semper ... daemones festinant interrumpere orationem. LEX Visig. 9, 1, 14 si servus ... sibi mulierem ingenuam ... copulaverit ..., dum dominus ... ⟨h⟩anc veritatem agnoverit, nihil ... mulieri damni ... moveatur. VEN. FORT. carm. 6, 1, 1. BENED. reg. 44 l. 8. VEREC. in cant. 2, 19 ne, dum ille adulterinam reprehenderit mentem, ... confundat.

δ plusq.: AVR. VICT. Caes. 5, 5 dum psallere ... coepisset, eo progressus est, ut *eqs.* AMM. 18, 5, 2 ANON. Vales. 12, 62. 69. 13, 75. 15, 93. 16, 95 SCHOL. Hor. carm. 1, 2, 9 epod. 17, 42 *al.* SCHOL. Stat. Ach. 1, 65 p. 490 dum armata manus ... crevisset, ... est interempta. FVLG. myth. 3, 1 *al.* FVLG. RVSP. serm. 5, 1 *al.* AVG. civ. 5, 3 p. 194, 1 D. ITIN. Anton. Plac. rec. A 34 quae dum (cum *rec. B*) nupta fuisset, ... mortuus est sponsus eius. SVLP. SEV. dial. 3, 15, 1 quodam ... die, dum ... resedisset, vidit. ROMVL. fab. Aesop. rec. gall. 80, 1. MART. CAP. 6, 619 *maris* pars ... a Macedonum classibus remigata, dum Seleucus et Antiochus regnavissent. 9, 922 COD. Theod. gest. in sen. 1 AVELL. p. 188, 15 VICT. VIT. 1, 17 *al.* PS. VICT. VIT. pass. 14 SEDVL. op. pasch. 5, 29 p. 298, 2 ENNOD. dict. 4, 4 p. 436, 21 VITAE patr. 3, 46 *al.* (*cf. p. 2220, 12*). 5, 5, 34 dum completum fuisset tempus (ὅτε ἐπληρώθη). CASSIOD. hist. 1, 10 p. 895^C *al.* 3, 2 p. 946^D (*cf.* p. 944^D, *ubi* cum). IOS. c. Ap. 1, 34 dum Antiochus ... venisset ..., tunc ... conficiunt (ἐμβαλόντος). 1, 79 dum regnasset decem et novem annis, vita privatus est (ἄρξας. *item* 1, 181 *al.*). 1, 132 (ἐπειδήπερ). IORD. Get. 24, 122. 45, 236 *al.* GREG. TVR. Iul. 2. 10 *v. p. 2206, 81.* HIST. Apoll. rec. A 34 dum fuisset ingressus, sedit. rec. A 44 VEN. FORT. vita Hil. 6, 17 CORIPP. Ioh. 3, 14 GREG. M. in Ezech. 1, 1, 16. EVGIPP. Sev. cap. 8. 40, 6 *al.* PASS. coron. 2 *al.* VITA Desiderii 12 dum quodam ... tempore ... plebs ... convenisset, ... imperavit. VITA Nicet. 12 VITA Caes. Arel. 1, 9. 1, 50 *al.* PASS. Firm. 8. PAPYR. Amherst. II 26 I 3 dum puer quidem sero dormisset, ... luppus ... redivit (ἕως ... ἐκοιμήθη). *pendet: ex coni.*: ANON. Vales. 13, 76 ut Iustinus, ... dum advenisset, ... renuntiaret. VVLG. Tob. 2, 4 illud portavit ..., ut. dum sol occubuisset, ... sepeliret eum. *ex inf.*: VICT. VIT. 3, 54 dum haec ... pontifex dei dixisset, ... tyrannus hoc ei mandasse perhibetur.

ε imperf. iuxta plusq.: CARM. epigr. 2107^b, 4 dum degeret ... atque ... ingressus ... fuisset, ... decessit. ANON. Vales. 10, 46 dum humillimum tectum ... suo vertice contingeret, et inclinasset se, ... cognovit. SCHOL. Cic. Gron. p. 322, 23 St. FVLG. myth. 2, 4 VITAE patr. 7, 3, 1 CASSIOD. hist. 8, 7 p. 1114^D. IOS. c. Ap. 2, 50 dum rebellio surrexisset ... et periculum ... insisteret, ... civitas ... est erepta (πολεμούντων ... αὐτῶν ... καὶ κινδυνευόντων). GREG. TVR. glor. mart. 33 p. 509, 7. Iul. 9 quae dum ... decubaret, ... dum populi fides concelebrat, et illa obdormisset, ... increpita est (*cf. Bonnet, Grég. de Tours, p. 685 not. 3*). HIST. Apoll. rec. A 1 quae dum (cum *rec. B*) ad nubilem pervenisset aetatem et ... formositas cresceret, multi petebant. EVGIPP. Sev. 45, 1. 36, 1 *al.* SERM. de conf. diab. 111.

5 ***singularia quaedam:*** *i. q. ut interim* (*natum ex brevitate dictionis, cf. p. 2228, 46*): PLAVT. Mil. 869 subcustodem suom foras ablegavit, dum ab se huc transiret (*sc. ut is abesset,* dum). Pseud. 1282 exii, crapulam dum amoverem. CATO agr. 76, 4 aperito, dum inspicias, bis aut ter. CIC. Scaur. 23 horam sibi octavam, dum in foro bovario inquireret, postulavit. LIV. 21, 8, 1 obsidio ... perpaucos dies ... fuit, dum vulnus ducis curaretur. 24, 40, 10 diem ... quievere, dum praefectus iuventutem ... inspiceret. 33, 36, 7. LVCAN. 3, 678 viscera oppressere manu, validos dum (cum *al.*) praebeat ictus sanguis et ... cum torserit exeat hastam. *i. q. ut consecutivum?* VITR. 3, 5, 12 una pars in medio cacumine tympani constituatur, dum contra epistylia ... ad perpendiculum respondeat (*adversative explicat Stock, De Vitruvii sermone, 1888 p. 37*). *huc fort.* TERT. adv. Prax. 26 p. 278, 11, *v. p. 2221, 22.* dum — tum *i. q. cum — tum*: GREG. M. epist. 3, 8 p. 168, 19 dum cuncta negotia ... sollicitudine ... indigeant, tum, quae ... pertinent, sunt distinctius trutinanda.

C ***indicativus et coniunctivus iuxta ponuntur:*** VARRO rust. 1, 2, 12 dum id nobiscum una videatis ac venit aeditumus, docete nos (*cf. Keil in comm. ad l. et Richardson, de 'dum' particula p. 63*). CIC. epist. 9, 2, 4 latendum tantisper ibidem, dum effervescit (-at *al.*) haec gratulatio et simul, dum audiamus. OV. rem. 415 dum piget, et malis nullam tetigisse puellam, tacturusque ... videare ..., tunc ... signa ... tene. *nota* VLP. dig. 2, 4, 2 in ius vocari non oportet ... pontificem dum sacra facit ... nec iudicem, dum de re cognoscat: nec eum, dum quis apud praetorem causam agit: neque funus ducentem *eqs.* 43, 13, 1, 3 quod factum est, dum ... depressior ... fiat aqua ac per hoc rapidior fit. PAVL. dig. 4, 6, 35, 9 dum eat in castra et redeat, rei publicae causa abest .... Vivianus scribit Proculum respondisse, militem, qui commeatu absit, dum domum vadit aut redit, rei publicae causa abesse, dum domi sit, non abesse. 45, 1, 91, 3 dum quaeritur ... et par ... causa sit, quare ... sit? FAV. EVL. p. 19, 27 ita naturalis ... unitas ... servatur, dum idem sunt extrema, quod media, mediumque ... extremorum efficiat quantitatem. SEVER. MINORIC. p. 742^A ALC. AVIT. carm. 5, 451 IORD. Get. 16, 93 RVSTIC. Conc.^{S} I 4 p. 80, 7. GREG. TVR. Iul. 4 coniux ... dum ... festinat, ... pervenit, repertosque viros ... dum ... rimaretur, cognoscit. HIST. Apoll. rec. B 4 VEN. FORT. carm. 3, 17, 5 vita Mart. 1, 345.

D ***verbo supplendo*** (*in enuntiato per* dum *vel adverbialiter*):
1 ***intra quod temporis spatium*** (*cf. p. 2203, 10*): *a temporaliter: suppletur: verbum subst.*: OV. met. 10, 437 vacuus dum ... lectus, nacta ... Cinyram ... exponit. STAT. Theb. 9, 129 Erycem ..., dum spes nulla necis, ... figit. *verbum dicendi*: OV. fast. 3, 607 'quid ... agros?' dum secum Aeneas, ... exclamat Achates. SIL. 9, 639 dum talia Paulus, urget ... Libys. 12, 179. *verbum agendi*: STAT. Theb. 8, 655 dumque ea per Thebas, ... bellum integrabat Enyo. SIDON. epist. 1, 7, 10 dum haec, et qui ... defuerant affuerunt.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

b *causaliter* (*cf. p. 2208, 22*): VAL. FL. 2, 301 me ... traxit amor, dum spes mihi sistere montes. STAT. Theb. 6, 525 nunc, saltem dum nemo prior, rapit ... orbes axis. TERT. scorp. 7 p. 159, 2 *sophia* sapienter ... iugulavit *filios,* dum in vitam. anim. 8 p. 309, 4 ut sint corporalia, sic multa ..., dum varia, sic varia, dum diversa *eqs.* (resurr. 14 p. 43, 24 sic ... iustum, dum non aliquo minus *eqs.* 45 p. 92, 7 *al.*). 30 p. 349, 16 resurr. 14 p. 43, 4 hoc ipso optimum, dum et iustum. 33 p. 72, 12 nec omnia parabolae, sed quaedam, cum ⟨et⟩ ad quosdam, ad quosdam autem, dum ad Iudaeos. adv. Prax. 9 p. 240, 1 *al. nota* adv. Marc. 3, 24 p. 421, 27 ita ... cum domino erimus, eatenus, dum et in terra et in caelo. 5, 15 p. 627, 24 'vas suum in honore tractare'. quomodo? dum 'non in libidine, qua gentes' *cf.* pall. 2 p. 920 Oe.

c *restrictive* (*cf. p. 2212, 36*). *verbum substantivum saepe omittitur, ut*: VERG. georg. 3, 165 viam ... insiste domandi, dum faciles animi iuvenum, dum mobilis aetas. CELS. 4, 26, 5 p. 151, 3^{D} levior ..., dum recens, deiectio est. SIL. 7, 350 navus abire timor, dum caeca silentia dumque maiores umbrae. 13, 270 dum copia noctis, ... petat. TAC. ann. 6, 26 dum integer, dum intemptatus, honestum finem voluisse (hist. 1, 21 *v. p. 2222, 38*). APVL. flor. 12 p. 44.

2 ***per quod temporis spatium***: a *temporaliter* (*cf. p. 2213, 43*): CATO agr. 140 dum opus, cotidie ... facito (*v. Keil ad h. l.*). VERG. Aen. 4, 336 *v. p. 2214, 22.* SIL. 2, 287 monui et, dum vita, monebo. STAT. silv. 1, 1, 93 *v. p. 2216, 49.* Ach. 1, 116 (*cf.* 2, 114). OPTAT. 7, 5 p. 177, 19. AVSON. 417, 13 mansit, dum laeta fides.

b *restrictive* (*cf. p. 2216, 64*): LEX Cincia (frg. Vat. 298) sive quis cognatus cognata inter se, dum sobrinus sobrinave propiusve ⌊eos et⌋ (eo sit *Momms.*) sive quis ... erit, qui eos ... cognatione attinget. PLAVT. Stich. 426 ducam hodie amicam. :: vel decem, dum de tuo. ENN. sat. 2 dum, quidquid des, celere (*apodosis deest*). TER. Phorm. 526 minime, dum ob rem. CIC. acad. 2, 104 quod ita visum sit, dum sine adsensu. epist. 7, 9, 2 tu tibi deesse noli; serius potius ad nos, dum plenior. HOR. sat. 1, 6, 8 cum referre negas, quali sit quisque parente natus, dum ingenuus, persuades. PANEG. in Mess. 81 sit labor illius, tua dum facundia, maior. OV. Pont. 1, 1, 4 dum ... aliquo, quolibet abde loco. SEN. Phoen. 73 dial. 5, 41, 2 (epist. 114, 21). COLVM. 1 pr. 11 ab indoctis, dum tamen agrorum possessoribus (1, 5, 4 *rivos* qualescumque, dum tamen [dummodo *pars R*] dulces. 3, 2, 26). 2, 10, 34 LVCAN. 2, 561 PLIN. nat. 14, 81. 25, 54 *elleborum* nigrum medetur paralyticis ..., dum citra febrim. STAT. Theb. 6, 175 occumbam pariter, dum ... exsaturata. QVINT. inst. 1, 11, 1 dandum aliquid comoedo quoque, dum eatenus, qua *eqs.* 4, 1, 70 et similitudine, dum brevi, ... utemur. 9, 4, 58 et eligere quaedam, dum ex iis, quae ... valeant, permiserim, et adicere, dum non otiosa, et detrahere, dum non necessaria. 9, 4, 72. 10, 3, 5 sit primo vel tardus, dum diligens, stilus. TAC. ann. 12, 48 poteretur ... male partis, dum invisus infamis. PLIN. epist. 9, 13, 11 AFRIC. dig. 37, 4, 14 pr. PS. QVINT. decl. 5, 4 fuerit pretium exiguum ..., dum totum. TERT. pudic. 4 p. 225, 23 nec ... interest nuptam ... an viduam quis incurset, dum non suam feminam. monog. 10 p. 777 Oe. carn. 6 p. 436. apol. 48, 3 hominem ... quemlibet, ... dum hominem. COD. Theod. 7, 4, 36 (*a. 424*) alio modo, dum tamen licito. dum ne (dum non *v. supra l. 45. adde* MARCELL. med. 9, 5 addes fel hircinum vel ... vel ..., dum non de scrofa): CIC. Att. 6, 1, 4 ut quot vellet ... sumeret, dum ne negotiatori. HOR. sat. 2, 3, 31 dum nequid simile huic, esto ut libet. LIV. perioch. 49 p. 58, 17 in alium locum, dum ... ne minus remotum. SCRIB. LARG. 57 oportet ... recondere quolibet vase, dum ne aereo (*sic Marcell. med. 12, 4 sed* aeneo; *pro*: dum ne aereo *R*: aereo donec). PLIN. nat. 11, 211 probatur ... veterum *suum vulva,* dum ne effetarum. QVINT. inst. 1, 5, 65 compositae *voces* ... praepositionibus subiunguntur ..., dum ne pugnantibus (dum repugnantibus *al.*) inter se duabus. TAC. ann. 3, 71 decretum pontificum ..., ut ... abesset, dum ne diebus ... sacrificii. PLIN. epist. 114, 1. TERT. adv. Hermog. 22 p. 151, 3 quamquam possimus ⟨unde-⟩ unde illas *res* prolatas aestimare, dum ne ex nihilo. carn. 16 p. 452 Oe. *fere id quod* '*quam*': TERT. anim. 29 p. 348, 18 ab initio ... vivi priores, unde ab initio aeque mortui posteriores. non aliunde quam ex vivis. illi habuerunt unde potius or⟨i⟩rentur, dum ne ex mortuis. isti non habuerunt unde magis deducerentur, nisi ex vivis.

3 ***ad quod temporis punctum*** (*cf. 2216, 81*): CIC. Att. 10, 9, 1 Melitam ... capessamus, dum quid in Hispania (*suppl.* '*agatur sciamus*', *cf. Boot*). STAT. Ach. 1, 356 tu frange regendo indocilem ..., dum nubilis aetas. CIC. Att. 15, 22. quousque? inquies. quoad erit integrum; erit autem usque dum ad navem.

4 ***quo temporis puncto*** (*cf. p. 2218, 39*): COMM. instr. 2, 36, 4 dum mortuus, non bibo. CARM. epigr. 1580, 3 dum factus cives R(omanus), colocavi arcam, dum esse(m) annor(um) L.

nota enuntiatum regens supplendum: TERT. apol. 45, 4 quid instructius, ... non permittere an nec ... sinere? dum tamen sciatis ipsas leges ... formam ... mut⟨u⟩atas.

iuncturae (*cf. Wölfflin, Arch. 10, 1893, 368 sqq.* *nonnulla alia supra allata sunt*): interim — dum (dum — interim): PLAVT. Men. 214. 330 Mil. 1271 Rud. 37. 1261 Stich. 366? *v. p. 2204, 73.* 764

Trin. 30. 757 Truc. 715 TER. Eun. 843 CATO orig. 83 (Gell. 3, 7), 17? (interim *Paris.*, interibi *rell.*). POMPON. Atell. 190 CAES. Gall. 5, 37, 2 BELL. Afr. 14, 3. 51, 6 HOR. carm. 3, 20, 9. *et saepius.* dum interim *coniuncte*: CLAVD. DON. Aen. 11, 20 p. 408, 26. interea — dum: PLAVT. Amph. 1098 Asin. 914 Merc. 778. Most. 71 dum interea. Truc. 737 TER. Haut. 136. 242. 257. 833 Phorm. 91 Eun. 255. 592 *al.* TRAG. inc. 169 VARRO Men. 103 CIC. Quinct. 28 S. Rosc. 91 Verr. I 9. *et saepe.* tantisper — dum: PLAVT. Cas. 486 Men. 193 Most. 683 Rud. 1190 Truc. 11 TER. Haut. 107. 148 Ad. 70 CATO orig. 141 CIC. inv. 2, 149 epist. 9, 2, 4 LIV. 1 pr. 5 FRONTO p. 230, 11 N. GELL. 7, 11, 1 APVL. met. 9, 32. 10, 29. tamdiu — dum: CIC. S. Rosc. 78 Verr. II 4, 6 Catil. 3, 16 Flacc. 41 Phil. 8, 27 off. 2, 43 Tusc. 5, 96 Cato 41 epist. 9, 12, 2 COLVM. 7, 6, 8 *al.* tantum — dum *v. p. 2214, 68.* dum tantum: *p. 2224, 15.* usque (usque eo, adeo) dum: *saepe, v. ex. gr. 2214, 16* (usquedun *v. p. 2227, 33*). dum usque: *p. 2228, 37.* eo ad dum: *p. 2217, 82.* dum quidem: PLAVT. Asin. 463. 870 Bacch. 226 Curc. 704 *al.* ENN. ann. 494 CIC. nat. deor. 3, 94 *al.* dum quidem ne: PLAVT. Aul. 211 Merc. 424 Persa 657. dum equidem: *v. p. 2224, 73.* dum — tamen: PLAVT. Stich. 701 CIC. de orat. 2, 314 LVCR. 2, 659. 5, 1429 CELS. 3, 4 COLVM. 1 pr. 11 *al.* QVINT. inst. 1, 1, 11. 2, 12, 7. *et saepius.* *aliter* OV. met. 14, 134 trist. 3, 2, 15 *al.* LVCAN. 5, 7. dum tamen ne: POMPON. dig. 21, 2, 29, 2 CHIRON 531 AVG. civ. 9, 4 p. 374, 9 D. dum simul: *v. p. 2218, 62. cf. 2222, 52.* non ante dum *p. 2217, 77.* dum — sic (sic — dum): TERT. Scap. 2 p. 542 Oe. cult. fem. 1, 6 p. 708 Oe. *al.* CLAVD. DON. Aen. 4, 170 p. 375, 12. 6, 405 p. 561, 19. 7, 535 p. 81, 17 *al.* IORD. Get. 60, 307. *v. et p. 2210, 6 al.* dum — ita: TERT. castit. 3 p. 742 Oe. monog. 3 p. 764 Oe. dum cum: *v. p. 2219, 9.* dum — tum: *v. p. 2229, 29.* dum — ecce: *v. vol. V 2 p. 29, 7 sqq.* dum — atque: *v. p. 2204, 72.* dum interdum: *v. p. 2205, 14.* dum quando (*pleonastice?*): BENED. reg. 18, 57 (*v. Linderbauer ad l.*). RVSTIC. c. aceph. p. 1249^{B} (*cf. Engelbrecht Wien. Stud. 39, 1917, 155*). ut dum: *v. p. 2501, 32.* *plura id genus supra habes litteris dispestis insignita.* dum — modo *v. sub* dummodo. dum — non, ne *quaere sub sing. capitibus.*

de collocatione: dum *rite sententiam ducit. sed haud raro etiam postponitur, neque solum apud poetas; cf. haec*: PLAVT. Amph. 472 Asin. 914 Bacch. 48 Capt. 32 Cas. 76. 331 Men. 257 Mil. 505. 1221. 1317 *al.* TER. Eun. 741 LVCIL. 157 CIC. off. 1, 56 Att. 7, 21, 1 LVCR. 1, 499. 659. 2, 152. 3, 592. 4, 955 *al.* CAES. civ. 1, 80, 1 BELL. Hisp. 23, 6. 25, 8 *al.* VERG. ecl. 2, 12 *et saepe apud poetas.* LIV. 8, 38, 15 *al.* SVET. gramm. 23 *et saepius.* *verbo finito postponitur*: SIL. 12, 476. 14, 537. 17, 160 *al.* STAT. Theb. 5, 499 MART. 7, 54, 4 IVV. 5, 55 AVIEN. Arat. 1500 AVSON. 37, 3 COMM. instr. 2, 29, 9 apol. 1012 *al.* *in fine sententiae*: VEN. FORT. carm. 7, 12, 88 (*v. p. 2203, 71*).

dum ***per anaphoram repetitur*** *ter vel saepius, ex. gr. his locis*: CVRT. 6, 11, 15 LVCAN. 2, 694 CALP. ecl. 5, 86 STAT. Theb. 11, 489 (5^{ies}) MART. 5, 17, 1 TERT. anim. 39 p. 366, 20 (5^{ies}) Marc. 4, 12 p. 456, 10 (4er) virg. vel. 14 p. 906 Oe. HIL. trin. 1, 25 (7^{ies}, = 6, 22) myst. p. 27, 17 (8^{ies}) ad Const. 2, 5 (7^{ies}) PS. HIL. libell. 20 (5^{ies}) SCHOL. Cic. Gron. p. 322, 23 St. CLAVD. DON. Aen. 2, 735 p. 247, 15 *sqq. al.* HIER. epist. 12, 1 (5^{ies}) COD. Theod. 1, 29, 5 (*a. 370*). *aliter* HIL. myst. p. 27, 1 (5^{ies}). *supra plura reperies.*

composita: *praecedit in* dummodo, dumtaxat. *subiungitur*: *imperativis*: *v. p. 2201, 8 aliis orationis partibus*: *v. p. 2201, 26.*

ex dum *et* modo *coaluit* ˣ**dummodo.** *vocibus* dum *et* modo *separatis*: PLAVT. Asin. 935 Epid. 270 TER. Haut. 466. 641 Eun. 320. Ad. 313 (*cf. app. crit.*). SEN. contr. 2 pr. 4 VAL. FL. 5, 265 COMM. apol. 602 CARM. epigr. 1449, 2. *cum inversione*: CVLEX 230 (*v. infra l. 81*). dum tantum modo: QVEROL. p. 42, 15 (*v. p. 2233, 53*). GLOSS. ἵνα μόνον, dum, tantummodo. *est particula restrictiva condicionis* (*i. q. si tamen*). PALAEM. Char. gramm. I 227, 27 (p. 294, 15B.) *particulae* dummodo *subiunctiva species subiungitur*, velut '-o venias'. *sim.* DIOM. gramm. I 393, 34. *de usu particulae nota haec: deest in oratione pedestri apud hos*: SALL. NEP. VELL. CVRT. FLOR. *al. duobus locis habetur apud* TAC. (dial. 25 Germ. 6), *uno apud* QVINT. (inst. 1, 6, 8), APVL. (apol. 61). *deest poetis* VERG. LVCAN. PERS. SIL. STAT. [COLVM. 1, 5, 4 *pars R, v. p. 2231, 38*]. *de collocatione: enuntiatum regens raro sequitur, ut* PLAVT. Aul. 239 AFRAN. com. 407 VARRO frg. Non. 499 CIC. de orat. 3, 185 Brut. 285 Att. 7, 7, 5 epist. 7, 1, 3 ad Q. fr. 2, 5, 3 Hor. sat. 1, 4, 34 TIB. 1, 1, 58 *al.*

I *inducit plenum enuntiatum* (*sc. per coniunctivum; indicativum v. p. 2234, 43*): **A** *c. coni. praesentis*: **1** *pendet ex enuntiato primario*: **a** *cum imperativo vel exhortativo*: PLAVT. Amph. 644 absit, -o ... recipiat se. TER. Haut. 466 faciat quid lubet, sumat, consumat, perdat, decretumst pati, dum illum modo habeam mecum (AFRAN. com. 407 LIV. 6, 41, 9). CIC. Catil. 2, 15 dicatur sane ..., -o eat (prov. 16 Mil. 12). Cael. 42 de orat. 3, 81 rep. 3, 4 *al.* ad Q. fr. 2, 5, 3 navigationem, -o idonea tempestas sit, ne omiseris. CATVLL. 114, 6 laudemus, -o ipse egeat. CVLEX 230 poena sit exitium, modo sit dum grata voluntas. TIB. 1, 1, 58 PROP. 3, 7, 17. OV. epist. 18, 93 facias ... iter, -o sis idem, dum ... amemur (rem. 363). 18, 189. met. 8, 510 vincite ..., -o ... sequar. 9, 30. 13, 151. 14, 590 quamvis parvum des ... numen, -o des aliquod. Ib. 444. SEN. Thy.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

191 ruat vel in me, -o in fratrem ruat (AVSON. 397, 8 vel ... mannum vel ... veredum conscendas, ... -o ... venias). nat. 3, 25, 5 quamcumque vis rem expende ..., -o ... par sit modus. MART. 2, 88, 2 quidquid vis esto, -o nil recites. IVV. 13, 94. TAC. dial. 25 sive illos antiquos sive maiores ... appellet, -o ... sit. FRONTO p. 13, 8 N. VLP. dig. 45, 1, 1, 6 TERT. adv. Hermog. 5 p 131, 15 adv. Marc. 4, 2 p. 426, 16 LACT. epit. 52, 9. VVLG. gen. 19, 8 abutimini eis, sicut vobis placuerit, -o ... faciatis. RVFIN. hist. 3, 36, 9 supplicia ... cumulentur, -o ... merear (*μόνον ἵνα*). CYPR. GALL. Ios. 500 sumite ..., -o ... sit synagoga parens (*cf.* VVLG. Ios. 22, 19 habitate ..., tantum ut a domino ... non recedatis). SVLP. SEV. dial. 1, 12, 6 *al.* COD. Theod. 7, 18, 9 (*a. 396*) ab invidia ... amoveantur ..., -o ... pateat. 7, 20, 12, 1 (*a. 400*) *al.* 14, 3, 16 (*a. 380*) qualibet ... solutione pensetur, -o ... curetur. COD. Iust. 5, 27, 3, 2 (*a. 443*). 11, 62, 1 (*a. 315*). CAES. AREL. reg. mon. 1. CIC. ad Q. fr. 1, 1, 20 sit ... severitas, -o ea n e varietur. CALP. decl. 24 p. 22, 13 satis sibi faciat ..., -o ne ... ius ... infuscet. OV. Pont. 1, 1, 14 accipe, quodcumque est, -o n o n sit amor. SEN. dial. 9, 14, 1 nec ... pertimescamus, -o ... non excipiat. IVV. 7, 222 cede ..., -o non pereat (7, 225). PORPH. Hor. epod. 8, 11 COD. Theod. 12, 1, 155 (*a. 397*). 13, 9, 3, 4 (*c. 380*). VITA Caes. Arel. 2, 8.

b *cum indicativo vel potentiali, interdum verbo omisso*: PLAVT. Asin. 935 non licet manere — cena coquitur —, dum cenem modo (*cf. Draeger, Syntax II² 608 ad h. l.* CIC. top. 39. OV. met. 9, 479 licet ... redeat. PLIN. epist. 9, 26, 13 VLP. dig. 12, 1. 9 pr.). Aul. 239 ne duas, -o morata recte veniat, dotata est satis. Epid. 270 facere cupio q u i d v i s, dum id fiat modo (TER. Haut. 641). Mil. 784. TER. Eun. 320 mea nihil r e f e r t, dum potiar modo (LVCR. 4, 631 PALLAD. 1, 32 HIER. in Os. 12, 7/8 p. 138). Ad. 313 (*versu corrupto*) satis mihi id habeam supplici, dum illos ulciscar modo. RHET. Her. 2, 20, 33 nihil differt (refert *Lambin.*) ... fieri, -o ... intellegatur. CIC. Verr. II 3, 210 Cluent. 18. Catil. 1, 10 me metu liberabis, -o ... murus intersit (*cf. Methner, Glotta 1 [1909] 249*). 1, 22 e s t t a n t i, -o ... seiungatur (2, 15). 4, 1 Phil. 12, 9 de orat. 3, 123. 142. Brut. 285 *v. p. 2223, 78.* fin. 1, 8 *al.* CIC. fil. Cic. epist. 9, 1, 2 sive in Tusculano sive in Cumano ... placebit ..., -o simul simus, perficiam ..., ut. HOR. sat. 1, 4, 34 OV. epist. 17, 146 ars 2, 276 met. 5, 521 VITR. 2, 8, 16 *al.* SEN. contr. 2, 1, 4. CELS. 1, 1, 2 prodest ... cibum capere ..., -o hunc concoquat. 2, 8, 2 PHAEDR. 3, 9, 4 SEN. Ag. 971 morieris hodie. :: -o hac moriar manu. benef. 5, 5, 3 *al.* COLVM. 1, 8, 4 *al.* 1, 9, 3 qualiscumque status p o t e s t esse, -o ... sit (VLP. dig. 26, 1, 10 *al.*). PLIN. nat. 15, 105. *nota brevitatem* 33, 133 divites cognominati, -o notum sit eum, qui primus hoc cognomen acceperit, decoxisse. VAL. FL. 5, 265 nec vulgi cura tyranno, dum sua sit modo tuta salus. HOMER. 276 QVINT. inst. 1, 6, 8 IVV. 8, 269. LABEO dig. 28, 7, 20, 2 nihil i n t e r e s t ..., -o ... probes (VLP. dig. 9, 3, 1, 2 RVFIN. hist. 2, 17, 4 MART. CAP. 4, 416 BOETH. herm. sec. 4, 10 p. 273, 24). SCAEV. dig. 28, 2, 29, 13 VLP. dig. 1, 16, 4, 2 *al.* 26, 10, 7 pr. suspectos facere p e r m i t t i t u r, -o ... faciant (46, 3, 1). PAVL. sent. 4, 9, 1 *al.* TERT. uxor. 2, 8 p. 695 Oe. resurr. 2 p. 19 LACT. inst. 6, 1, 8 *al.* PALLAD. 2, 15, 2 habebit arbitrium, -o ... disponat. 4, 3. OPTAT. 3, 4 p. 85, 12 quid nostra ..., -o ... constet (constat *B*). AVSON. 157, 29 -o semper tristia vanescant, potius (*sc. erit*) caruisse. 394, 25 -o cari conspicer ora viri, pauperis usque licet. QVEROL. p. 42, 15 abi ... intus. :: ego ... libens, dum tantum modo ... paries intersit. VEG. mil. 3, 17 CLAVD. DON. Aen. 11, 790 COD. Theod. 6, 6, 1 (*a. 382*). 8, 7, 17 (= Iust. 12, 49, 5 *a. 385*) *al.* HIER. in Mich. 2, 1 *sqq.* p. 452 *al.* VVLG. act. 20, 24 facio ..., -o consummem (*ὡς τελειώσω*). RVFIN. apol. 2, 21 p. 600ᶜ COMM. apol. 19. 602. COD. Iust. 1, 13, 1 (*a. 316*). 8, 33, 1 (*a. 229*) an ... peregisti, significare debuisti, -o scias ... te non posse. GREG. M. epist. 2, 52 p. 156, 40 *al.* CARM. epigr. 1449, 2. CIC. de orat. 3, 185 genus hoc numerorum, -o n e continui sint, in ... laude ponitur. epist. 10, 25, 2 veniendum censeo, -o ne ... imminuat. LVCR. 3, 410. POMPON. dig. 43, 20, 3, 5 VLP. dig. 47, 18, 1, 2. SEN. benef. 5, 2, 1 numquam ... superari turpe est, -o arma n o n proicias. VLP. dig. 40, 2, 13 RVFIN. apol. 2, 21 p. 600ᶜ SVLP. SEV. dial. 1, 12, 5. GREG. M. epist. 4, 35 p. 271, 15 adhortamur, ut ... debeatis obsistere, -o n e c ... percipiatis nec *eqs. cf.* 10, 2 p. 238, 20.

c *incerto modo enuntiati regentis*: PLAVT. Mil. 253 trecentae possunt causae conligi: ... quantum vis prolationum, -o hunc ... inducamus. SEN. epist. 54, 6 sentio ... quandam eius (*spiritus*) ... moram. quomodo volet (*sc. agat, vexet me, sim.*), -o non ex animo suspirem.

2 *pendet: ex coniunctivo, infinitivo, parte sententiae: ex coni.*: VARRO frg. Non. 499 ut vel ... ruere, -o ... adipiscantur, exoptent. SEN. epist. 22, 3 ut ... solvas potius quam abrumpas, -o, si alia solvendi ratio non erit, vel abrumpas. VENVL. dig. 40, 12, 44 pr. iusiurandum ... exigere, ut ... haberent, -o ... promittat (*locus, ut vid., mutilus; v. Mommsen in adnot.*). TERT. adv. Iud. 6 p. 712 Oe. CYPR. epist. 73, 2 p. 779, 12 quando ad nos ... non pertineat, quid ... faciant, -o teneamus *eqs.* SOL. 56, 6 GREG. M. epist. 13, 38. VLP. dig. 43, 22, 1, 8 ut uti ... possit, -o n o n aliter utatur. 50, 13, 1, 10 COD. Theod. 14, 4, 7, 4 (*a. 397*) COD. Iust. 1, 3, 32, 2 (*a. 472*). *ex inf.*: IVLIAN. dig. 23, 2, 11 puto recte matrimonium ... contrahi, -o ... ducat. SCAEV. dig. 17, 1, 60, 2 VLP. dig. 5, 3, 7, 2. 42, 5, 17 pr. parvi ... referre ..., qua actione ... repetatur ..., -o ... sit. 44, 4, 4, 23. PAVL. dig. 4, 8, 19 sent. 2, 26, 14 CLAVD. DON. Aen. 2, 135 p. 1 64, 29 COD. Theod. 16, 5, 53 (*a. 412?*). LIV. 37, 35, 7 quodsi ... velint, -o n o n dubiis regionibus finiant, vinci ... regem passurum. *nota* VLP. dig. 43, 22, 1, 9 coercere aquam est continere sic, ne diffluat ..., -o non permittatur ... quaerere. 48, 18, 1, 13. COD. Theod. 10, 10, 30 *a. 421.* *ex parte sent.*: TAC. Germ. 6 cedere loco, -o rursus instes, consilii ... arbitrantur. HIER. in Mal. 3, 1 p. 970 non curantes de syllabis ..., -o ... transferatur. COD. Theod. 5, 15, 20 (= COD. Iust. 11, 65, 4 *a. 366*) quolibet anni tempore, -o nequaquam ... excedat. 9, 7, 7 (= Iust. 9, 9, 32 *a. 392*). 16, 10, 1 pr. (*a. 320/1*).

B *c. coni. imperfecti*: **1** *pendet ex sententia primaria*: CIC. Att. 7, 7, 5 numquam, -o ... essent, recusarunt. epist. 16, 21, 6 omnia postposui, -o ... parerem. 16, 7, 2. LIV. 24, 6, 9 SEN. contr. 2 pr. 1. PETRON. 117, 3 promitto, quicquid exigeret, -o placeret vestis. PLIN. nat. 23, 58. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 6, 11 cruciatus excogitabant, -o ... reperirent (*πρὸς ἔρευναν*). CLAVD. DON. Aen. 1, 45 p. 21, 11 *al.* CYPR. GALL. gen. 699 SVLP. SEV. chron. 2, 39, 4. *nota irrealem*: SEN. epist. 45, 2 transnassem ..., -o te complecti possem.

2 *pendet ex coni., infin., parte sent.*: *ex coni.*: VARRO rust. 3, 17, 9 ut ... permiserit, vel ut ... consumeret, -o perduceret *eqs.* CIC. de orat. 1, 156 verba imitando, quae nova nostris -essent, -o essent idonea. SVET. Iul. 1, 3 IVLIAN. dig. 18, 1, 41 pr. SVLP. SEV. chron. 2, 43, 3 OROS. hist. 1, 21, 14 EPIST. pontif. 784 Alc. Avit. epist. 42 p. 72, 4. VITA Caes. Arel. 1, 31 ut ... mitterent, invitavit, -o ... nullus ... perferret. *ex inf.*: VARRO Men. 285 permisisse, ut ... degluberet, -o redderet. LIV. 24, 29, 10 legatis ... Hippocraten atque Epicyden abire seu Locros seu quo alio mallent, -o Sicilia cederent, iubentibus. VAL. MAX. 8, 1 absol. 7 nihil ... interesse, nocensne ... periret, -o periret. SEN. epist. 120, 7 ALF. dig. 38, 1, 26 pr. CYPR. epist. 73, 14 p. 788, 16 CLAVD. DON. Aen. 3, 260 p. 301, 8. *ex parte sent.*: LIV. 1, 34, 5 *Tanaquil* oblita ... caritatis, -o ... videret, consilium ... cepit. 21, 26, 9 nihil, -o innare ... possent, curantes.

C *c. coni. praesentis et imperfecti*: PAVL. dig. 38, 1, 20, 1 Proculus ait ... dies ... perire, -o ... moraretur vel ... proficiscatur.

D *c. coni. perfecti*: CIC. epist. 7, 1, 3 quodsi ... operam dedisti Protogeni tuo, -o is ... legerit, ne tu ... habuisti. SEN. benef. 6, 13, 1 opto, ut .. profuerit, -o ... dederit. OV. Pont. 3, 7, 39 -o n o n ... negarit, fortiter ... inmoriemur. *cf. infra l. 44.*

E *c. coni. plusquamperfecti*: S. C. de aedif. (Corp. X 1401) 30 cum ... de iis ..., qui ... mutassent, -o n o n negotiationis causa mutassent, nihil esset novatum.

ad I*: *cum indicativo? VLP. dig. 5, 1, 2, 4 qui, licet ... contraxerunt, -o ante legationem contraxerunt (-rint *P V U*), non compelluntur. COMM. instr. 1, 25, 18 *v. l. 83.*

II *inducit partem enuntiati (ut sit quasi adverbium, 'tantum' 'dumtaxat'; cf. 'scilicet', 'nempe')*: CIC. Quinct. 97 ut ... qualibet, -o tolerabili, condicione transigeret. Att. 10, 15, 3 praetor putabat aliquem ... ex collegis suis (*sc. missum iri. Boot*). quivis licet, -o aliquis. HIRT. Cic. Att. 13, 6, 3 consiliis ... inertissimis, -o diligentibus. OV. am. 1, 6, 47 -o sic, in me durae transite catenae. 2, 16, 20 -o cum domina, molle fuisset iter. fast. 5, 242 parere intacto, -o casta, viro. *dub.* FEST. Gloss.ᴸ IV p. 302ᵃ (p. 189 M.) opima spolia esse, etiam si manipularis miles detraxerit, -o duci hostium (*sequitur lacuna*). SEN. contr. 2 pr. 4 laudator ... vel periculosae dum honestae modo industriae. SEN. Phoen. 653 epist. 33, 5 SCRIB. LARG. 121. IAVOL. dig. 17, 1, 36, 1 tantum tibi praestatur, quanti interest tua, -o intra id pretium, quod. VLP. dig. 47, 8, 2, 9. APVL. apol. 61 simulacrum ..., quacumque materia, -o lignea, exsculperet. TERT. praescr. 35, 1 haereses ... sive ... posterae sive ... coaetaneae ..., -o diversae ..., -o praedamnatae. anim. 18 p. 329, 8 sit ... potior sensu intellectus ..., -o et ipse propria vis animae. ITALA Matth. 10, 42 (cod. k) qui potaverit unum ..., -o in nomine discipuli (*μόνον* VVLG. tantum). LACT. opif. 3, 12. PALLAD. 5, 3, 1 bene seritur ... terra quali volueris, -o ubi umor assiduus est. COD. Theod. 3, 8, 2 (= COD. Iust. 5, 9, 3 *a. 382*) transmittant vel ad quemlibet ex filiis, -o ex his t a n t u m, quos. 5, 15, 20 (*a. 366*). 11, 36, 19 (= COD. Iust. 7, 65, 4 *a. 368*) etiam privati, -o evidentis ... redhibitio debiti. CASSIAN. conl. 2, 14 illius ... -o senioris doctrina. SALV. eccl. 2, 17 lex hominem, -o iuste, habere quod vellet ... non vetabat. 3, 82. gub. 5, 56 esto adflictor omnium, -o extraneorum. SIDON. carm. 4, 18. COD. Iust. 10, 15, 1, 1 *a. 474.* VITA Cypr. 11 cuilibet minimo, -o ... constituto. CIC. Att. 12, 45, 1 scribas velim te nihil habuisse ..., -o n e his verbis. 13, 7, 1 rescribes ..., quicquid voles, -o ne quid (*sic M*, -o aliquid *vel* quid *edd.*). PLIN. epist. 4, 11, 16 quidquid voles, -o n o n minus longa epistula, nuntia. VLP. dig. 7, 4, 5 pr. usus fructus amissus qualicumque ratione, -o non morte. VLP. dig. 50, 1, 25.

loci dubiae interpretationis: TERT. idol. 5 p. 35, 14 sive quae alia figurae istius expositio ... revelata est, -o ⟨ut *add. Oehler*⟩ apostolus affirmet *eqs.* (*cf. Hoppe, Syntax p. 79*). MAR. VICTORIN. in Eph. 6, 18 p. 1293ᴬ haec, inquam, est obsecratio: et -o isti duo modi sint, cum deum oramus, ut et orationem habeamus et obsecrationem. COMM. instr. 1, 25, 18 -o (*'i. q. donec' Dombart*) vincetur (*sic*) reus ..., eventura canam. COD. Theod. 6, 14, 2 (*a. 397*) nemi-

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nem ... r⟨e⟩vocari ad curiam liceat ..., -o fructum ... adsequatur (= *ut?*).

dummodo — dum *v. p. 2232, 82. adde* CIC. Brut. 285. *Hey.*

dūmālis *adi. a* dumus. *dumis conveniens, fere i. q. spinosus*: MART. CAP. 4, 329 femina (*Dialectica*) ... -ibus hirta setis (sentis *parum probabiliter Heinsius accepto* dumalibus *pro substantivo*).

dūmectum *v.* dumetum *infra l. 15.*

dūmēsco, -it. [*a* dumus. *Th.*] -isc-: GLOSS. GLOSS.[L] V Aa D 931 -ere: spinis obseri. *inter exempla verborum inchoativorum ex appellativis derivatorum, perfecto carentium*: CHAR. gramm. I 253, 3 (p. 330, 24 B.) ea dumis '-it', ex herba 'herbescit'. DIOM. gramm. I 344, 17 ex dumis '-it'.

dūmētum, -ī *n.* [*a* dumus. *Th.*] dŭm- *fort. infra l. 47. inde a* CIC. *et* VERG. (*plur. praeter* GRAMM. GLOSS.). PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 177ᵃ (p. 67 M.) dumecta antiqui quasi 'dumiceta' appellabant, quae nos -a. *scriptum* dumm- (*cf. Sommer, Lat. Laut- u. Formenl.*[2] *p. 231*): VERG. georg. 1, 15 *P* (*deleta priore* m). COMMENT. Lucan. 6, 127 *in lemmate.* PRISC. gramm. II 123, 25 habent e longam ... -um, quercetum, aesculetum, myrtetum (GRAMM. suppl. 67, 22). GLOSS. II 222, 15 ἀκανθών ὁ τόπος: -um, haec sentia. *cf.* EXC. Bob. gramm. I 553, 34 -um ὁ ἀκανθών. GLOSS.[L] II Philox. DU 86 -a: ἀκανθεῶνες. 88 (= 100) -a: λοχμώδης ἢ θαμνώδης τόπος.

I *proprie*: *i. q. locus, in quo nascuntur dumi* (*v.* SERV. PROB. GLOSS. *l. 28 sqq.* SCHOL. Hor. *l. 30*): CIC. Tusc. 5, 64 saeptum undique et vestitum vepribus et -is ... sepulcrum (*cf.* LVCAN. 9, 969 tota teguntur Pergama -is. PS. RVFIN. in Os. 10, 8 aras ... -a convestient). VERG. georg. 1, 15 pinguia Ceae ... tondent -a iuvenci (SERV. '-a' frutices. PROB. '-a' et aspera loca et montuosa dicuntur. GLOSS.[L] V Abba DU 13 loca silvestria, spinosa. Aa D 933 loca spinosa silvae asperae). HOR. carm. 3, 4, 63 Lyciae ... -a (SCHOL. nemora, sed propter asperitatem loci '-a' dixit). 3, 29, 23 pastor umbras cum grege languido rivomque fessus quaerit et horridi -a Silvani. SEN. Herc. f. 135 aspersa die -a rubent. Herc. O. 136 -a iugis horrida torridis, vix gratum pecori montivago nemus. Phaedr. 516 fraga parvis vulsa -is. COLVM. 1, 2, 5 greges ... quadrupedum culta et -a pascentium. 7, 6, 1 id ... genus (*i. caprinum pecus*) -a potius quam campestrem situm desiderat (CALP. ecl. 5, 29 campos ovibus, -a capellis ... dabis. DRAC. Romul. 8, 409). LVCAN. 6, 127 confraga densis arboribus -a tegunt *clam eruptionem facturos* (*cf.* STAT. Theb. 4, 647 -a vaga legione tenebant. CYPR. GALL. Ios. 232 belli dum furta parant, -a capessant). 7, 863 gregibus -a carerent. CALP. ecl. 4, 46 inter -a (5, 5). VAL. FL. 3, 57. SIL. 3, 295 densa vagis latratibus implet venator -a Lacon (STAT. Theb. 1, 697 Phoebe ... te Lyciae Patarea nivosis exercent -a iugis. *cf. et infra l. 45*). AMM. 19, 8, 12 per -a et silvas (19, 13, 1 per rupes et -a. 30, 1, 15. AVSON. 393, 28 -a per avia *venaris*). DRAC. ros. 7 (*cf.* 8 vepres). *inc.*: INSCR. christ. Diehl 1073 (*a. 573*), 23 patet calcatis porta (*Bormann*, pores *trad.*) dūmetis (*Kalinka probabiliter* [VEN. FORT. carm. 2, 16, 13 calcatis spinis *contulit Heraeus in plagulis*]). *per imaginem*: AVG. in psalm. 86, 1 viam, quae ... quasi -is et sentibus interclusa non inveniebatur. PS. RVFIN. in Ioel 3, 18 ex -is, in quae inciderant *fluenta de apostolorum pectoribus* (*opp.* picta floribus, ingravata frugibus arva).

II *translate*: *spectatur asperitas, densitas*: CIC. ac. 2, 112 cum sit ... campus, in quo exsultare possit oratio, cur eam tantas in angustias et Stoicorum -a compellimus? nat. deor. 1, 68 quod cum efficere vultis, in -a correpitis. AVG. epist. 232, 2 quis vobis ad hanc veritatem interclusit viam? quis aspera -a substravit? ac. 2, 2, 6 opinionum fallacium -a. gest. Pelag. 65 p. 120, 3 haeresis illius -a cotidie pullulare, immo iam silvescere. serm. 352, 1, 3 p. 1531 in quibusdam quasi -is et crassa umbra lumen accendit. AVG. conf. 13, 19, 24 exstirpa silvosa -a avaritiae. PS. AVG. serm. ed. Mai 84, 3 -a nostrorum scelerum (*cf. ibid.* spineto ... vepres).

dūmicētum *v.* dumetum *supra l. 15.*

dūmicola, ae. *m.* [*a* dumus *et* colere. *Th.*]. AVIEN. orb. terr. 895 -as Arienos.

dūmīsco *v.* dumesco.

dummodo *v.* dum.

dumopiretī [*vocabulum graecum* *δουμο -πύραιθοι *subesse censet Deubner, Jahrb. d. Archaeol. Inst. 44, 132 sqq., ut sint ignis cultores* (πύραιθοι) *in societatem praecipue Cybelen et Attin colentium, quae graece* δοῦμος *vocatur, coacti. Th.*]. INSCR. Jahrb. d. Archaeol. Inst. 44 (1930), 132 (*Novis Moesiae inf.*) dendroforis et -is. *v. Deubner l. c. et Archaeol. Anz.* 44, 480; *Leumann, Glotta 20 (1932) 280.*

dūmōsus -a, um [*a* dumus. *Th.*]. *inde a* VERG. *i. q. dumis obsitus, spinosus*: PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 177ᵃ (p. 67 M.) -a: frondosa. GLOSS.[L] II Philox. DU 87 -a: θαμνώδης. 98 -a loca: χερσώδεις τόποι (99 -um: χερσῶδες). III Abstr. DU 3 -a spinosa aut loca silvestria (*cf. supra l. 29*).

1 *proprie*: VERG. ecl. 1, 76 rupe (PHILARG. *ad l.* drisidi ['*hibern.*' *Lindsay in plagulis*]. spinosa [*inde* GLOSS.]. AMBR. in psalm. 118 serm. 16, 23. AVIEN. orb. terr. 283 rupes). georg. 2, 180 arvis (MANIL. 2, 229 LVCAN. 6, 13). OV. met. 10, 535 saxa. COLVM. 4, 33, 5 -i glareosique montes. 10, 150 collibus (CYPR. GALL. Ios. 368 VEN. FORT. 2, 5 p. 33 *in lusu litterarum*). SIL. 4, 304 -a per invia (7, 438 avia. PAVL. NOL. carm. 21, 734 -a per ardua). CYPR. GALL. Ios. 264 montibus. AVIEN. Arat. 1795 capra -is errans in saltibus. ora 484 -a ... terga *regionis.* orb. terr. 420 -a Hercyniae ... confinia silvae. 458 -orum dorsa iugorum. RVFIN. Clement. 3, 14 in -is ac repletis sentibus locis. PAVL. NOL. carm. 15, 207 -a prostratus humo compungitur artus sentibus. AVG. c. Iul. op. imperf. 6, 25 novalium. RVRIC. epist. 1, 7 p. 360, 8 terra sterili et -a (CORIPP. Ioh. 2, 73 -ae ... terrae). VICT. VIT. 1, 37 -is lignorum aculeis. CASSIOD. var. 1, 21, 3 cubilia *ferarum.* IORD. Get. 12 *Britannia.* *neutr. plur. subst.*: AVIEN. ora 219 capellae et ... caper -a ... intererrant caespitum. **2** *translate*: AMBR. epist. 2, 8 in hac -a quondam passionum fragilitate insitiva virtutum effloreant. CASSIOD. in psalm. 131, 6 campi ... silvae indicant corda gentilium, quae ex peccatis quasi silvestribus ac -is ... campestri puritate patuerunt. VEN. FORT. vita Mart. 3, 162 ore sacer ... -a novalia purgans. *D.*

***dumtaxat** *adv.* [*coaluit ex* dum *coniunctione et verbo* taxat, taxare *eadem fere significatione quam habet* tangere. taxat *aut* '*quacumque parte tangit*' *significasse videtur aut natum esse ex confusione coniunctivi* tagat *vel* taxit *cum indicativo* taxat. *aliter Wölfflin, Archiv. 4, 325; Walde-Hofmann 330 sq. Th.*]. PRISC. gramm. III 78, 25 in t *invenitur* ... -t, quod ab adverbio componitur et verbo. *cf.* GLOSS.[L] V Aa D 925 dum dicit (*vel* nominat). dum ... taxat *in tmesi*: LEX Sil. (Fest. Gloss.[L] IV p. 353ᵃ [p. 246 M.]) eum quis volet magistratus multare, dum minore parti (patris *cod.*) familias taxat, liceto. LEX Bant. (Corp. I[2] n. 582) 12 sei quis ... multam inrogare volet, ⟨quei volet, dum minoris⟩ partus familias taxsat, liceto. duntaxat: *saepe in codd.* (*maxime recc.*). -taxad: LEX Manc. 4, 13. -taxsat: *v. l. 26.* *breviatur per*: dt: CORP. I[2] 2123 LEX Rubr. (Corp. I[2] 592) 1, 27 *al.* LEX Vrson. (Corp. I[2] 594) 70, 14 EDICT. imp. Aug. de aq. Venafr. (Corp. X 4842) 44 LEX Salpens. (Corp. II 1693) 1, 32. NOT. laterc. gramm. IV 278, d 3 *al. cf. etiam Lindsay, Notae latinae p. 424.* dumtax: CONST. veteran. p. 845 ext. 15. dumt: LEX Rubr. (Corp. I[2] 592) 2, 19. PRISC. gramm. III 348, 15 πλήν. hoc Attici construunt cum omni casu ..., quomodo et nostri 'nisi' et '-t'. *parti sententiae, ad quam pertinet, tam praeponitur quam postponitur vel inseritur, sic et ap. Ictos, de quibus v. Vocab. iurispr. rom. II 409, 12.* GLOSS. μόνον, μόνον καὶ μέχρι τούτου, δηλαδή, τέως. utique, praecipue, sine dubio, sine praeiudicio, tamen, tantummodo, maxime. *cf. etiam supra l. 33.* PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 180ᵃ (p. 70 M.) demum pro -t posuerunt. ARVS. gramm. VII 468, 23 -t, id est tantummodo vel hoc solo, Cic. pro Corn. II '... lingua -t ac voluntate ...'. GRAMM. suppl. 245, 3 -t adverbium est affirmandi et significat tantummodo. *-t proprie videtur significare fere i. q.* '*usque dum recte (accurate) perpendet*', *imagine sumpta fortasse de libra, ut sit:* '*donec attingat*' (*sc. lineam scapi examen*); *i. donec neque plus neque minus sit (aliter Wölfflin Arch. 4, 1887, 325). hinc duae significationes generales*: I *non plus, i. maxime, summum, tantummodo.* II *non minus, i. minime, certe, saltem, utique, quidem. sed in singulis locis huic vel illi significationi assignandis multa ad interpretantis arbitrium recidere moneo, cum saepe non liqueat, utrum de restringendo an de prolatando termino scriptor cogitaverit. accedunt sub* III *exempla, in quibus vi finitiva adverbii obscurata de explicatione tantum cogitari videtur: scilicet, nempe. vocabulo frequenter usi sunt* PLIN. nat. DIOM. gramm. Icti TERT. HIER. AVG. *non habent* PETRON. APVL. met. *rara sunt poetarum exempla* (PLAVT. *1* LVCIL. *1* LVCR. *3* HOR. *2* OV. *1* PORF. OPT. *1* CYPR. GALL. *1*). [*corrupte* dumtaxaret *traditur*: PLIN. nat. 17, 59. *loco mutilo*: LEX agr. (Corp. I[2] 585) 37. *v. etiam l. 66*].

I ***non plus*** (*v. supra l. 46*): **1** *antecedit*: PLAVT. Truc. 445 praeterea obsonari ⌊-t [at] mina⌋ (⟨una⟩ -t m. *Bergk*). CATO agr. 14, 3 hae rei materiem ... dominus ... dabit ... — materiem -t succidet, dolabit, secabit facietque conductor — *eqs.* (*de codicum scriptura v. Keil in app. crit. et in comm.*). 21, 5 cupam qui concinnet ..., operas fabri -t HS VIII. 49, 1 vineam veterem si in alium locum transferre voles -t brachium crassam, licebit. LEX Sil. (Fest. p. 246 M.) *et* LEX Bant. (Corp. I[2] 582) 12 *v. supra l. 24. loco mutilo dubiae interpretationis*: LEX repetund. (Corp. I[2] 583) 33 *testimonium dicere* -t unum (*v. Zumpt, Criminalrecht d. röm. Rep. II 1 p. 148 not. 79*). 34 ⟨sei⟩ ... secum ... duxerit -t homines IIL. LEX Rubr. (Corp. I[2] 592) 1, 27 f(acere) ... ex f(ide) b(ona) d(um) t(axat) HS ⟨... (*sim.* 1, 36. 2, 19). VARRO Men. 317 *comedonibus*, cum edunt, -t gula gaudet. rust. 1, 27, 3 hieme putari arbores -t his temporibus, cum. 3, 3, 9 quis habebat piscinam nisi dulcem et in ea -t squalos ac mugiles pisces? CIC. de orat. 2, 119 artem quidem ... -t hactenus requirunt, ut. rep. 2, 56 uti consules potestatem haberent tempore -t annuam, genere ... regiam. parad. 3 Cato ... -t de magnitudine animi ... solet ... dicere, ego ... illa ipsa, quae ..., ... conieci. fin. 5, 74 voluptatem ... ⌊-t primo⌋ (primo -t *dett.*) expeti ..., deinde ... naturam effici. nat. 2, 47 sint ista pulchriora -t aspectu. ad Q. fr. 1, 1, 11. ad Brut. 1, 3, 4 consules ... bonos quidem, sed -t bonos [consules] amisimus. LEX Mamil. (grom. p. 265, 9) testibus publice, -t in res singulas X, denuntiandi potestatem facito. CAES. civ. 2, 41, 2 peditatu -t procul ad speciem utitur, equites in aciem mittit. *nota* LEX Vrson. (Corp. I[2] n. 594) 70, 14 in ... eis ludis ... unusquisque eorum de sua pecunia ne minus HS ∞∞ consumito *[Hey]*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

et ex pecunia publica in sing(ulos) IIviros d(um)t(axat) HS ∞∞ sumere ... liceto. 95, 6 testibus ... publice -t h(ominibus) XX ... denuntietur facito (*cf.* 95, 13 dum ne omnino amplius h(omines) XX ... testimonium dicere cogantur). 132, 23 *petitor* -t ⟨in⟩ dies sing(ulos) h(ominum) VIIII convivium habeto. Ov. trist. 1, 8, 33 si -t Romae tibi cognitus essem, ascitus ... in genus omne loci. EDICT. imp. Aug. de aq. Venafr. (Corp. X 4842) 44 ne ea aqua ... aliter quam fistulis plumbeis d(um)t(axat) ab rivo p(edes) L ducatur. 67 testibus ... -t X denuntiand⟨o q⟩uaeri. RVT. LVP. 1, 18 Alexandro ... neque ... consilium neque ... virtus ... deerat, sed -t in supplicio crudelitas. 2, 15 non faciendo iniuriam -t odium vitamus (*opp.* benivolentiam ⟨acquirimus *vel sim.*⟩). FEST. Gloss.^{L} IV p. 439^{b} (p. 351 M.). CELS. 5, 26, 24^{C} si quid ... ex ... pulmone, -t extremo, dependet. PLIN. nat. 12, 134 laudatur ... Syriaca *palma*, -t in locis sitientibus odora. 18, 203. FRONTIN. aq. 101 egressis ... urbem -t agendae rei causa ... praesto esse lictores. TAC. Germ. 25 liberti ... momentum ... numquam in civitate, exceptis -t iis gentibus, quae. PLIN. epist. 4, 9, 7 sola se munuscula -t natali suo ... accepisse. 10, 33, 3 an instituendum putes collegium fabrorum -t hominum CL. SVET. Iul. 75, 3 nec ulli perisse ... reperientur exceptis -t Afranio et Fausto *eqs.* (Aug. 47 *al.*). Tit. 10, 1 neque ... extare ullum suum factum paenitendum, excepto -t uno. FLOR. epit. 4, 12, 61. PALAEM. Char. gramm. I 232, 6 DIOM. gramm. I 301, 21 PROB. inst. gramm. IV 124, 17. EDICT. Vlp. dig. 15, 2, 1 pr. -t de peculio ... iudicium dabo (IVLIAN. dig. 14, 4, 12 alius -t de peculio, alius tributoria ... cum domino agit. 15, 1, 37, 1 *et saepe ap. Ictos. cf.* PAPIN. dig. 16, 2, 19 peculii fini). EDICT. Vlp. dig. 25, 4, 1, 10 mittantur ... mulieres -t quinque. ALF. dig. 32, 60 agnum -t sex mensum. 50, 16, 203. IAVOL. dig. 8, 3, 13, 3 GAIVS dig. 13, 6, 18 pr. *al. nota* inst. 1, 153 si -t semel data est optio, amplius quam semel optare non potest; si ta⟨n⟩tum bis, amplius quam bis optandi facultatem non habet. MARCELL. dig. 31, 17 pr. *al.* CALL. dig. 50, 6, 6, 5 immunitatem ... -t habere, qui ... serviunt. VLP. dig. 2, 14, 22 *al.* PAVL. dig. 3, 5, 41 GELL. 1, 12, 12 LACT. inst. 3, 6, 16. EPIST. quindecimvir. (Corp. X 3698) 24 HYG. astr. 4, 12 p. 110, 5 4, 12 p. 111, 16 *al.* HIER. reg. Pachom. 147 COD. Theod. 4, 7, 1 (*a. 321*). 8, 1, 9 (*a. 365*) 11, 30, 55 (*a. 396?*) terminari oportet controversias, non -t ... differri. FAVST. REI. grat. 2, 10 p. 84, 1 non quidem in vitae nostrae primordiis, sed -t in mediis. PRISC. gramm. II 581, 24. COD. Iust. 4, 13, 1 pr. (*a. 238*) neque ... pater ... amplius ⟨, sed?⟩ -t de peculio actionem sustinere cogitur. 4, 26, 5 (*a. 223*) si -t de peculio tecum agatur. 6, 9, 2 (*a. 205*) si bonorum possessio -t tibi competit proximitatis nomine. 8, 15, 1 (*a. 194*). *passim in* CONST. veteran., *his formulis*: dedit ... conubium ... cum iis *uxoribus*, quas postea duxissent, -t singuli singulas (p. 844 int. 15 ext. 13 [*a. 52*] *al.*). *vel*: ius tribuo (tribui: p. 891 int. 10 ext. 12 [*a. 216*], tribuimus: p. 2004 ext. 9 *suppl.* [*a. 254*]) conubi -t cum singulis et primis uxoribus (p. 853 int. 9 ext. 9 [*a. 76*] *al.*). *singulariter*: p. 1968 int. 2 (*ante a. 98*) si qui eorum feminam peregrinam duxerit -t singuli singulas quas primo duxerint, cum iis habeant conubium. p. 1985 int. 10 ext. 17 (*a. 148*) aut cum iis quas post(ea) duxiss(ent) (dux *int.*) -t (dumtax *int.*) singulis (p. 1989 int. 12 ext. 18 [*a. 158*] *al.*). *pertinet ad plenum enuntiatum secundarium*: VARRO rust. 1, 40, 6 in quamcumque arborem inseras, si eiusdem generis est, -t ut sit utraque malus. 2, 1, 2 dicam -t quod est historicon. CIC. Quinct. 59 inferiorem se esse patitur, -t usque eo, ne ... dedatur. LVCR. 3, 377 elementa *animae* ... rara per artus dissita sunt, -t ut hoc promittere possis ... tanta intervalla tenere. HOR. sat. 2, 6, 42 Maecenas me coepit habere suorum in numero -t ad hoc, quem tollere raeda vellet. Vlp. dig. 17, 1, 5, 6 ut ... usuras ... penderet -t, si ... potuisset. HERM. dig. 21, 2, 74, 3 -t ut sit, non ut ... possit. IVLIAN. dig. 36, 1, 28, 16 -t ne ... excedat. TERT. coron. 4 p. 425 Oe. fideli licere concipere ..., -t quod deo congruat. MAXIMIN. c. Ambr. 85 *patris* affectum ... reprehendis ..., -t quod ... genuerit.

2 *sequitur*: LVCIL. 571 (*loco mutilo*) hora⟨e⟩ dimidio et tribus confectis -t — eandem ad (at *codd.*) quartam (*sic interpungit Marx, cf. comment.*). VARRO rust. 3, 3, 6 in quo *genere* essent aviaria duo -t. CIC. p. red. ad Quir. 10 cum ... inimicus ... spiritu -t viveret, re quidem ... amandatus esset. Pis. 32 ille dolor meus -t, vestrum quidem scelus ... haberetur. or. frg. A VIII 15 qui commodis populi R. lingua -t consuluit. B 19 leg. 1, 7 Clitarchum ... velle -t imitari, quem si adsequi posset, ... tamen *eqs.* nat. deor. 1, 107 div. 2, 30. CAEL. Cic. epist. 8, 1, 3 non belli de eo rumores, sed susurratores -t, veniunt. BELL. Afr. 87, 3 *plebem* castris fossaque, parvula -t, muniverat. LIV. 2, 61, 4 propugnatorem senatus ... modum -t in certamine egressum. 7, 32, 11 audiendus -t magnificus adhortator ..., verbis tantum ferox, operum militarium expers. 10, 25, 2 sescentos equites -t scribere. 27, 17, 13. 34, 7, 3. 37, 53, 9 *v. p. 2240, 45.* LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 1, 43 unam -t simillimam ⟨tui ... h⟩abuisti. RVT. LVP. 1, 16 huiusmodi inceptum -t arguere paene maleficii largitionem est facere (*cf. supra*: lacessere conatus. conatus? nimium remisse loquor). VAL. MAX. 2, 2, 4. 6, 9 ext. 5 SEN. benef. 1, 10, 1. dial. 5, 23, 7 numquam ... questus est; hoc -t ... dixit. 5, 41, 1. 6, 5, 6. 6, 24, 5 epist. 63, 2 CVRT. 3, 1, 3. 3, 12, 2. 4, 10, 32 *al.* PLIN. nat. 3, 57 Theopompus ... urbem -t ... captam dixit, Clitarchus ... legationem tantum ad Alexandrum missam. 17, 59 *al.* DIOM. gramm. I 334, 26 dualis ... apud Graecos -t valet. 335, 1 apud Atticos vero -t plurimum valet. 337, 21 *al.* DON. gramm. IV 355, 11. PHOC. gramm. IV 427, 12 singulariter -t declinantur (427, 10 singulariter tantum). 436, 5 ALF. dig. 19, 2, 31 conductorem culpam -t debere. PROC. dig. 31, 47 in alteris (*tabulis testamenti*) centum, in alteris quinquaginta aurei legati sunt Titio: quaeris, utrum ⌞et quinquaginta aureos an centum -t⌟ habiturus sit (⟨centum⟩ et ... an quinquaginta -t? *Mommsen. cf. ibid.* tantummodo quinquaginta). CELS. dig. 47, 2, 68 (67), 2. MAECIAN. dig. 29, 5, 14 his -t impuberibus ... parci ..., qui tantum sub eodem tecto fuissent. VLP. dig. 3, 5, 3, 9 dolum -t te praestare (*supra*: dolum solummodo). 9, 2, 27, 17. 13, 5, 11, 1 *al. nota* 16, 3, 1, 10 et dolum et culpam praestabunt, qui servum receperunt: at si cibaria tantum, dolum -t (*sim.* 50, 17, 23). 34, 4, 3, 10 quinquaginta -t nec amplius. PAVL. dig. 3, 5, 23. 17, 2, 50. 18, 5, 4 *al.* CORP. VI 1016 (*a. 176*). TERT. praescr. 12, 5 quaeramus ... de nostro idque -t, quod salva regula fidei potest in quaestionem devenire. VOPISC. Tac. 1, 2 FIRM. math. 3, 3, 9 HYG. astr. 1, 8 p. 27, 20 *al.* AMBR. parad. 6, 34. MACR. Sat. 5, 13, 34 Minerva Diomedi suo pugnanti -t flammarum addit ardorem (*cf.* 5, 13, 35 tantum ... veniens apparebat). COD. Theod. 1, 12, 6 (*a. 398*) quadringentos de his -t, quos. 5, 6, 3 (*a. 409*) intra quinquennium -t ... traductione ... ⟨co⟩ncedenda (*supra*: tantummodo). 10, 7, 1 (*a. 317*) COD. Iust. 11, 50, 2 (*ann. inc.*). 9, 9, 3 (*a. 213*) patris ... non naturalis, sed iusti -t. MARCELL. chron. II p. 60, 8 ego ... Marcellinus comes simplici -t computatione, Orientale tantum secutus regnum ... subrogavi (*ibid.* p. 60, 379, 1 Orientalem -t rem p. recturus). p. 85, 453, 3 eam (*gratiam infirmo populo tributam*) ac si suam -t in vulgo disseminabat. 102, 525 solus -t Romanorum ... decessorum. BOETH. herm. sec. 2, 5 p. 99, 18 prior est affirmatio, posterior negatio, in prolatione -t, non secundum ... designationem. PRISC. gramm. II 11, 18. 184, 25 non vocis, sed significationis -t. 315, 13 *al.*

3 *interseritur*: CIC. Mil. 5 ceteras ... procellas in illis -t fluctibus contionum ... putavi Miloni esse subeundas ..., in iudicio vero ... numquam existimavi spem ... esse habituros ... inimicos. Marcell. 22 casus -t humanos ... extimesco. Deiot. 1 quod ... etsi non iniquum est in tuo -t periculo. de orat. 2, 60 haec -t in Graecis intellego, quae ipsi ... voluerunt vulgo intellegi. 2, 87 ea -t quae. 3, 182 progredi licet duo -t pedes aut paulo plus. nat. deor. 1, 123 similem ... liniamentis -t extremis, non habitu solido. VAL. MAX. 5, 6, 1 paene ipso per se -t animo ... militaturus. SEN. epist. 81, 25 in hoc -t *mutat animum*, ut talis sit ... qualis. PLIN. nat. 8, 17 *elephantos* inductos -t in circum. 10, 111. 16, 53. S. C. de nund. salt. Beg. (Corp. VIII 11451) 23 nundinandi -t causa coire ... liceat. FLOR. epit. 3, 21, 3 FRONTO p. 107, 8 N. DIOM. gramm. I 309, 17 numero singulari tres -t casus ... inveniuntur, cum in plurali per omnes varientur (*cf.* 309, 15 casu tantum nominativo. 309, 13 per ablativum tantummodo). 409, 15 *al.* EXC. Bob. gramm. I 545, 16 *al.* LABEO dig. 19, 1, 54 pr. ad dolum malum -t et culpam venditoris. IAVOL. dig. 4, 8, 39 pr. POMP. dig. 41, 1, 30, 2. GAIVS dig. 50, 16, 235, 1 *al.* VLP. dig. 47, 2, 52, 10 τῆς γονῆς -t χάριν. S. C. Iuvent. Vlp. dig. 5, 3, 20, 6^{C} usque eo -t, quo. APVL. mund. pr. sola -t et singula extollunt. SPART. Hadr. 4, 9 OPT. PORF. 26, 20. VVLG. deut. 12, 16 quod offerri licet ... comedes, absque esu -t sanguinis. PS. RVFIN. in Ioel 2, 26 *sq.* MACR. Sat. 3, 17, 9 (*e lege Licinia*) ut ... triginta -t asses ... consumere liceret (*ibid.* ne amplius daretur .. quam). COD. Theod. 2, 19, 1 (*a. 319*) germanis tantummodo fratribus adversus eos -t ... heredes, quibus ..., ... aditus reseretur. 6, 4, 13 (*a. 361*) *al.* COD. Iust. 1, 4, 7 (*a. 398*) *al.* MART. CAP. 4, 483 OROS. hist. 1, 1, 4. MARCELL. chron. II 102, 521 una -t ultimaque mappa ... denegata. PRISC. gramm. II 149, 10 *al. nota* GREG. TVR. patr. 15, 2 p. 722, 17 ut non se ... constringeret, nisi in illis tantum (*eras. 1 b; om. (3)*) -t diebus, qui. CORP. I^{2} 2123 ei d(um)t(axat), qui humatus erit ..., monumentum fieri licebit (*cf. supra*: qui volet ... monumentum faciet).

II *non minus* (*v. p. 2236, 47*): 1 *antecedit*: CIC. Att. 2, 9, 3 nos ..., si ... licebit, σοφιστεύειν cogitamus; si ille cogit, tum -t nos defendere (*v. app. crit.*). 2, 14, 2 ni te in Formiano commodissime exspectari viderem -t ad pr. Nonas Maias. epist. 5, 20, 6 a me ... tribunos militares et praefectos, -t meos, delatos esse. Q. Cic. pet. 53 quod -t oratione ... popularis fuisti, te a suis commodis non alienum futurum. LVCR. 2, 123 *v. p. 2240, 63.* 2, 931 si forte aliquis dicet -t oriri posse ex non sensu sensum. BELL. Afr. 90, 1 se eis -t vitam concessurum; bona quidem ... venditurum, ita tamen ..., se ... relaturum. VITR. 1, 1, 16 ceteris ... doctrinis multae res ... communes sunt -t ad disputandum. 10, 16, 10 progrediebatur extra murum -t extra sagittae missionem. SEN. benef. 5, 2, 2 fortunam, quae optumorum quoque consiliorum -t exitus temperat. dial. 3, 10, 4. epist. 58, 36 morbum ... non fugiam, -t sanabilem. COLVM. arb. 6, 4 sin ... vetus vinea, -t generis boni, radices ... habebit. PLIN. nat. 2, 220. 8, 132. 9, 76. 85 *al.* QVINT. inst. 3, 10, 2 *al.* PLIN. epist. 1, 2, 2 temptavi ... imitari ... Calvum ..., -t figuris orationis. 3, 9, 26 *al.* LEX Manc. 4, 13 quo *tempore* fuit fuerit ius colendi, -d (*sic*) bienn⟨i⟩o proximo ... servatu⟨r⟩ servabitur; post biennium *eqs.* SVET. Iul. 55, 2 genus eloquentiae, -t adulescens adhuc, Strabonis ... secutus. Aug. 66, 1 *al.* PROB. inst. gramm. IV 76, 18 quaecumque nomina Latina, -t generis

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

masculini, . . . AN litteris definiuntur. ALF. dig. 50, 16, 202 cum in testamento scriptum esset, ut heres . . . '-t aureos centum' consumeret, non licet minus consumere. PS. APVL. herm. p. 279 TERT. virg. vel. 6 p. 891 Oe. cult. fem. 2, 13 p. 733 apol. 39, 6 orat. 20 anim. 10 p. 312, 12 resurr. 39 p. 81, 20. adv. Marc. 2, 2 p. 335, 26 universo generi suo . . ., -t animali et haeretico. 4, 23 p. 497, 10 PORPH. Hor. epist. 1, 19, 32 SOL. 49, 5 IVST. 1, 5, 5 MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 14 p. 1123^C PS. ASCON. Verr. p. 250, 33 St. HYG. astr. 4, 14 p. 116, 10 HIER. in Ezech. 9, 30 p. 358 quod . . . in bonam partem semper accipitur, -t numero singulari. praef. Vulg. Iob I epist. 49, 19, 1. AVG. in euang. Joh. 111, 2 p. 1927^med. non est tamen ipse cum Christo, -t per speciem. PHOEBAD. c. Arrian. 18 MACR. Sat. 1, 6, 11 MART. CAP. 3, 302 COD. Theod. 7, 1, 6 (*ca. a. 370*). 7, 18, 10 (*a. 400*). 8, 5, 33 pr. (*a. 374*). 12, 1, 109 (*a. 385*) nihil . . . ex honoribus reliquum habeant . . . -t huius . . . generis functionum. 12, 1, 177 pr. (*a. 413*) apud omnes -t Illyrici civitates (*cf. ib. 1*). 14, 10, 1 pr. (*a. 382*) *al.* OROS. hist. 7, 1, 10. CORP. XI 132 HS ∞ n. . . . donavit . . . ut . . . ibi epulentur, -t in idus Iulias.
pertinet ad enuntiatum secundarium (*cf. p. 2237, 51*): CIC. div. 2, 90 concedit aliquid, ut praedicere possint -t qualis quisque . . . sit. COLVM. 2, 11, 3 multis . . . regionibus aptam esse hiemalem sartionem, -t ubi . . . tepores permittunt. arb. 11 quod . . . natum erit, decerpito, -t quae uvam non habebunt. LEX Salpens. (Corp. II 1963) 1, 32 se, dum praefectus erit, d(um)t(axat) (d. p. *tab.*), quae eo tempore fieri possint, facturum. AVG. c. Petil. 1, 15, 27 nihil me praetermisisse . . . quae . . . posuit, -t quae . . . potui reperire. MACR. Sat. 1, 17, 2. TEST. Leon. I (Corp. X 114) 24 ut vinum . . ., -t cum publice epulas exercebitis, habere possitis.

2 *sequitur*: CIC. Brut. 285 si . . . ponit, hoc recte -t. fin. 2, 21 qui . . . a . . . philosopho non reprenderentur eo nomine -t, cetera caverent (*cf. Madvig ad l. in ed.*). Lael. 53 coluntur tamen *tyranni* simulatione -t ad tempus. Att. 4, 3, 6 nos animo -t vigemus, etiam magis ⟨quam⟩ cum florebamus; re familiari comminuti sumus. 11, 12, 2 commendare . . . non audeo; illud -t tamen audebo petere *eqs.* 16, 2, 6 CIC. fil. epist. 16, 26, 1. CVRT. 9, 10, 18 fame -t vindicatus exercitus. PLIN. nat. 9, 48 abdomine commendantur atque clidio, recenti -t, et tum quoque gravi ructu. 12, 56. 13, 17 *al.* QVINT. inst. 11, 3, 162 decl. 350 p. 377, 11. MAECIAN. distrib. 78 nummi argentei in pecunia forma publica -t nomen accipiunt (*sc. non pondere, ut aes*). LEX colleg. Aesc. et Hyg. (Corp. VI 10234) 6 si quis locum suum legare volet filio vel fratri vel liberto -t, ut inferat *eqs.* ROMAN. Char. gramm. I 131, 29 (p. 168, 1 B.) CHAR. gramm. I 15, 15. 34, 22 *al.* (p. 12, 31 *al. B.*). EXPLAN. in DON. gramm. IV 493, 16 neutra esse non posse, apud Latinos -t. GELL. 11, 15, 4 quin haec genere ipso -t idem significent, quod. 13, 22, 7 TERT. spect. 8 p. 10, 13 resurr. 53 p. 111, 22 *al.* cult. fem. 2, 3 p. 718 Oe. SPART. Pesc. 2, 2 VOPISC. Prob. 16, 6 MAR. VICTORIN. defin. p. 41, 20 CLAVD. DON. Aen. 2, 115 p. 163, 8 cuiuslibet, Graeci -t, . . . interitus. AMBR. hex. 5, 10, 31 MAXIMIN. c. Ambr. 121 HIER. in Mich. 1, 1 p. 433 hoc -t iuxta Septuaginta translatores. ceterum *eqs.* (*sim.* 2, 7 p. 525). epist. 28, 7 *al.* RVFIN. symbol. 6 p. 345^A AVG. bapt. 4, 9, 13 p. 238, 11 *al.* PS. AVG. quaest. test. 101, 4 p. 195, 22 non . . . qualiscumque honor est antistiti dei servire, in ecclesia -t. PHYSIOGN. 37 p. 54, 13 oculi . . ., sicci -t, . . . erunt . . . perniciosi (*cf. I 336, 4 εἰ ξηροὶ εἴησαν*). COD. Theod. 13, 5, 3 (*a. 319?*) nihil ei . . . privilegia, in hac parte -t, opitulentur. SIDON. epist. 7, 14, 2 PS. BOETH. fid. cath. 257 P. EVGRAPH. Ter. Andr. 28 p. 8, 9 W. Eun. 454. PALLAD. hist. mon. II 4 p. 349^B nihil . . . comedit, absque pane -t. ACTA Archel. 41, 1.

3 *interseritur*: CIC. Caecin. 57 non . . . est . . . alia ratio . . . in hoc genere -t, utrum . . . an. de orat. 1, 249 cur . . . non . . . satis instructi esse possumus ad hoc -t, ne . . . esse videamur. 3, 148 geram morem et ea -t quae mihi nota sunt, . . . exponam. Brut. 222 gravem oratorem ita -t, cum de re p. diceret. Brut. 108 ad rem p. -t quod opus esset, satis habuisse eloquentiae dicitur. Att. 1, 1, 2 cetera spero prolixa esse, his -t urbanis competitoribus. 2, 18, 2 in circulis -t et in conviviis. 5, 10, 5 epist. 5, 20, 1. 12, 1, 1 ad Brut. 1, 15, 11 HOR. ars. 23 sit quidvis, simplex -t et unum (SCHOL. Hor. Vind. 3, 26 tantummodo). CELS. 5, 26, 26^B. PLIN. nat. 9, 63 proxima est mensa iecori (pec- *codd.*) -t mustelarum. 11, 136 *al.* QVINT. inst. 1, 4, 20 alii . . . ex idoneis -t auctoribus octo partes secuti sunt. 2, 10, 2 *al.* PLIN. epist. 5, 6, 12 ROMAN. Char. gramm. I 130, 3. 22 (p. 165, 13. 166, 6 B.). VIRG. gramm. epitom. 10 p. 72, 15 H. nonnullae *coniunctiones* . . . separare dicuntur, ut autem et vero, ita -t, si in principio dictionis posita fuerint. epist. 1 p. 117, 30 qui (*casus*) quattuor syllabis numeratur, ita -t, ut in nominativo tres syllabae sint positae (*cf.* epitom. 7 p. 54, 13 ita tamen, ut. *item* 140, 14. *cf. Stangl, Virgiliana p. 39*). TERT. ieiun. 6 p. 280, 5 anim. 58 p. 396, 5 CENS. 3, 3 p. 5, 25 GARG. MART. 44 SOL. 26, 3 CAPITOL. Gord. 13, 1 LAMPR. Heliog. 4, 3 LACT. inst. 7, 8, 8 opif. 4, 24. 5, 10 DON. Ter. de com. 3, 3. Ter. Andr. 399 praecipientis de eo -t, ne timeat *eqs.* MAR. VICTORIN. defin. p. 30, 17 AMBR. Cain et Ab. 2, 4, 13 MAXIMIN. c. Ambr. 138? HIER. c. Ioh. 43 in Ezech. 12, 40 p. 478 13, 44 p. 554 in Os. 1, 2 p. 18 in Mich. 2, 7 p. 530 in Hab. 1, 2 p. 610. epist. 55, 5, 2 agat paenitentiam, ita -t, ut . . . non copuletur (VVLG. lev. 14, 8 *et saepius*). RVFIN. hist. mon. 7 p. 416^B PS. RVFIN. in Ioel 2, 30 p. 1049^B AVG. civ. 3, 22 p. 134, 27 D. *al.* *nota* gest. Pelag. 10, 22 p. 76, 12 Pelagio . . . purgato et certe apud iudices -t homines absoluto. SVLP. SEV. dial. 2, 12, 50 MACR. Sat. 1, 6, 14. *nota* THEOD. PRISC. log. 14 frequentibus sternutamentis pinnae interim admonitione tantummodo relevandi sunt, acutis -t adhuc febribus permanentibus. COD. Theod. 1, 16, 13 (*a. 377*) ne . . . domum iudicis . . . ingredi . . . affectet eiusdem -t provinciae. 2, 1, 10 (*a. 398*) *al.* MART. CAP. 3, 280 ablativus singularis semper producitur absque cum E terminatur in his -t nominibus, quae tertiae fuerint declinationis. 4, 386. 7, 740 CASSIAN. inst. 2, 4. 3, 7, 2. 8, 19, 3. 12, 28 *al.* VINCENT. LER. 3, 4 MAXENT. resp. adv. Horm. 10 p. 48, 13 CLAVD. MAM. anim. 2, 8 p. 130, 15. RVRIC. epist. 2, 44 vel in hac -t parte. LVP. EVPHRON. epist. p. 66^C quos . . . etiam . . . arcemus, exorcistas -t atque subdiaconos. VITAE patr. 3, 29 COD. Iust. 2, 58, 2, 11. 6, 61, 8, 5^a NOVELL. Iust. app. 7, 6 ACTA Archel. 47, 8 CONC. Arelat. a. 524 II p. 36, 24.

III *interdum -t magis ad explicationem pertinet quam ad restrictionem (i. q. 'scilicet', 'nempe'); talia puto esse haec:* DIOM. gramm. I 303, 13 genetivum . . . mittit in -ae, genere -t tam masculino quam feminino. 303, 19 quinta *declinatio* in -us masculino -t genere et feminino. 303, 20. 304, 28 *al.* PROB. inst. gramm. IV 47, 19 nunc huius artis, id est grammaticae, omnis -t Latinitas ex duabus partibus constat. 49, 3. CASSIOD. gramm. VII 169, 1 scribentur *per b* . . . benignus benivolus *eqs.* . . . -t a beneficiendo: nam a veneno per v scribi nullus ignorat. GELL. 16, 11, 2 Marsis . . ., quorum -t familiae cum externis cognationibus nondum etiam permixtae . . . sunt. VEG. mil. 1, 9 p. 13, 19 XX milia passuum horis quinque, -t aestivis, conficienda sunt. AMBROSIAST. in Rom. 1, 8 gratias . . . agere se dicit, deo suo -t. in II Cor. 3, 7 *al.* (*cf. Souter, A study of Ambrosiaster p. 104*). VVLG. lev. 25, 50 redimet se supputatis -t annis a tempore *eqs.* RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 143^C myrrha mortis indicium -t pro humano genere susceptae. 3 p. 147^A haec sponsa dicit, anima -t, quae. p. 147^C hist. 1, 1, 5. 5, 24, 7 sacerdotali ministerio honoris -t contemplatione perfungi (*cf. gr. κατ' ἐντροπὴν δηλονότι*). hist. mon. 1 p. 400^D requirentes eum, humanitatis -t gratia, inveniunt. PS. AVG. quaest. test. 108, 1 p. 252, 2 *al.* CYPR. GALL. lev. 51 morborum . . . signa docentur, -t quae lepra creat. CASSIAN. inst. 1, 11, 3 nullum iam -t secundum apostolum regnum peccati . . . sustinentes. 4, 15, 1 pro vilissimis . . . rebus accendimur, eas -t velut proprias vindicantes. conl. 3, 10, 4 *al.* ACTA Archel. 45, 7 cuius vocibus credimus, consonantibus -t adventui eius. COD. Theod. 5, 1, 1 (*a. 321?*) etiam patruo eiusque filio et -t (*i. scilicet?*) nepoti.

iuncturae: *opp. particula adversativa*: sed: CIC. opt. gen. 8 sani et sicci -t habeantur, sed ita ut palaestritae. HIER. in Ezech. 9, 30 p. 365 quod et in Prophetis nequaquam ordo servetur, -t non in omnibus, sed in quibusdam locis. LIV. 37, 53, 9 PAVL. dig. 26, 7, 12, 3. vero: CIC. Mil. 5 (*v. p. 2238, 32*). tamen: AVG. civ. 21, 24 p. 530, 25 D. autem: AVG. bapt. 6, 17, 29. *opp.* quidem: CIC. p. red. ad Quir. 10 *et* Pis. 32 (*v. p. 2237, 67. 68*). *opp.* etiam (quoque): GAIVS dig. 43, 26, 12, 1 ipsi -t, non etiam heredi. NERAT. dig. 2, 11, 14. IVL. dig. 7, 6, 3 POMP. dig. 7, 8, 162 *al.* AFRIC. dig. 30, 108, 12. 32, 64 VEN. dig. 42, 8, 25, 6 SCAEV. dig. 33, 1, 20, 1 *bis* PAPIN. dig. 28, 6, 15 *al.* CALL. dig. 50, 6, 6, 4 VLP. dig. 4, 4, 9, 2 *al.* (47, 6, 3 pr.? [*v. Mommsen in l.*]). PAVL. dig. 6, 1, 6. 9, 2, 45, 4 *al.* EDICT. impp. Sev. et Anton. Mod. dig. 26, 7, 31 CHAR. dig. 50, 4, 18, 29 VAL. dig. 35, 1, 89. PAPIN. dig. 50, 17, 79 non ex eventu -t, sed ex consilio quoque. COD. Iust. 2, 11, 18 (*a. 260*) non damnatos quidem -t iniuria, sed pactos quoque. GAIVS dig. 18, 6, 21 ut et diligentiam praestet an vero dolum -t. SCAEV. dig. 20, 1, 32 VLP. dig. 10, 4, 5, 4. 11, 3, 9, 3. 11, 5, 11. 15, 3, 10, 5 *al.* (*cf. p. 2238, 12*). reg. 11, 13, 25 PAVL. dig. 4, 6, 18. si -t *fere i. q. dummodo*: GELL. 1, 13, 6 neque . . . timendum . . ., si rationes -t huiusmodi non abessent. -t ut *i. q. tantum(-modo) ut*: TER. MAVR. 2074 spondeus . . . metron permutat . . . -t ut ipsum referat clausula versus. *nota -t ad totum enuntiatum pertinens*: LVCR. 2, 123 -t rerum magnarum parva potest res exemplare dare.

de syn. tantum, tantummodo (*cf. Kalb, Juristenlatein p. 23 sqq.*), solummodo *al. v. supra.* *Hey.*

dūmus, ī *m.* [*cf. esse videtur c. hibern.* doss *'frutex, dumus', theodisc.* zūsach, zūse *'dumus'*, zir-zūsōn *angl.* tō-tūsen *'scindere, lacerare'. Th.*] PAVL. FEST. Gloss.^L IV p. 177^a (p. 67 M.) -us (*dodett.; 'fort. recte' Linds. ed. Teubn.; cf. supra p. 1954, 11 sqq.*) a Graeco venit δόμος (domus *trad.*). dusm-: LIV. ANDR. carm. frg. 31 Mor. (*v. infra l. 73*). GLOSS.^L IV Ps. Plac. D 18 (*v. infra l. 78*).

I ***adiective:*** LIV. ANDR. carm. frg. 31 Mor. (35 B. = trag. 39) dusmo in loco (*ad Od. 19, 439 ἐν λοχμῇ πυκινῇ rettulit Morel*). *cf.* PAVL. FEST. Gloss.^L IV p. 177^a (p. 67 M.) 'dusmo in loco' apud Livium significat dumosum locum; antiqui enim interserebant s litteram et dicebant 'cosmittere' pro 'committere' et 'Casmenae' pro 'Camenae'. GLOSS.^L IV Ps. Plac. D 18 dusmum: incultum, dumosum vel squalidum.

II ***substantive:*** *inde a* CIC. *et* VERG., *plerumque apud poetas.*

A *proprie*: PROB. Verg. georg. 3, 338 -i vocantur aspera loca, inculta, collicosa. GLOSS. II 222, 13 ἄκανθα -us. 326, 26 θάμνος -us, carrecta (GLOSS.^L II Philox. DU 64 -us θάμνος). II 476, 55 χέρση γῆ ἢ χέρσος τόπος -us, inculta terra. GLOSS.^L IV Plac. D 13 -is arboribus

[D.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vel silvis. plerumque pro spinosis et obscuris ponitur. III Abstr. DU 4 -os spinas. CIC. Tusc. 5, 65 columellam non multum e -is eminentem (*cf.* dumetum *p. 2235, 24 sq.*). VERG. georg. 3, 315 amantes ardua -os. 3, 338 acalanthida -i *resonant* (SERV. *ad l.* per -os acalanthis ... quae spinis et carduis pascitur. PROB. *v. p. 2240, 81*). Aen. 4, 526 aspera -is rura. 8, 348 Capitolia ... olim silvestribus horrida -is. 8, 594 per -os ... armati tendunt (8, 657. SIL. 3, 545. 7, 356 per colles -osque [12, 447]. 7, 669. STAT. Theb. 2, 496. 3, 133. 4, 797. VEG. mil. 3, 4 iter per -os et abrupta facere. *v. et infra l. 26*). Aen. 9, 379 silva ... late -is atque ilice nigra horrida. 9, 391 -isque silentibus errat (CYPR. GALL. gen. 1149). 11, 570 in -is interque horrentia lustra (11, 843 in -is coluisse Dianam. georg. 4, 130. SEN. dial. 4, 10, 6 mirari ... non in silvestribus -is poma pendere. ARNOB. nat. 5, 17 pinus ... paulo ante in -is inertissimum nutans lignum). CVLEX 48 silvis -isque ... abdunt corpora *capellae*. 155 cubuere capellae excelsis subter -is. Ov. met. 2, 356 solido divellere -o (*codd., cf.* ARNOB. *l. 13*; trunco *vel alia coniecerunt*) annosam pinum magno molimine temptat. SEN. Oed. 277 artis obsitum -is iter. Phaedr. 1094 auferunt -i comas. LVCAN. 1, 28 horrida ... -is ... Hesperia. 6, 111 volgus in pecudum cecidisse cibos et carpere -os et foliis spoliare nemus. 5, 283 -is subit ... lepus. 5, 459 saxa et -i. 6, 632 inter desertos fundata Palatia -os. 10, 82 canis ... deprendit spissis arcana cubilia (*ferarum*) -is. STAT. silv. 3, 1, 13 hirta ... -is saxa. QVINT. inst. 5, 11, 24 terra, quae neglecta sentes ac -os, culta fructus creat. FLOR. epit. 2, 3, 4 Liguras ... Alpium iugis adhaerentes ... implicitosque -is silvestribus (AVIEN. ora 137 Ligures ... quae (*sc. loca*) per horrentes tenent plerumque -os). AGENN. grom. p. 34, 18 Th. pascua ... et -i ac (dum haec *cod.*) loca paene solitudine derelicta. IVVENC. 4, 267 permittens ... -os tondere capellis (*opp.* mollia prati). AVIEN. orb. terr. 505 Britius ... -os ... colit inter. 1226 propter -os nemorosaque rura vagantur. AMM. 14, 2, 6 fruticeta prensando vel -os. 27, 10, 12 per hirta -is et aspera. CLAVD. rapt. Pros. 3, 37 campos horrere situ -isque repleri rura. CYPR. GALL. iud. 381 per sentes raptantur membra nocentes, intonsique ... rorantur (*Peiper*, rot- *codd.*) sanguine -i. EVSTATH. Bas. hex. 5, 6 p. 915[A] -os et vepres (ἀκάνθας καὶ τριβόλους) generare terra damnata est. CARM. epigr. 281, 2 reparas -is contecta lavacra. *per imag.*: PETR. CHRYS. serm. 164 p. 631[B] oppressa -is nationum ... novalia.

de re spinis simili: CLAVD. carm. min. 24, 3 (*de locustarum aspera cute vel spinis*) armavit natura cutem -ique rubentes cuspidibus parvis multos acuere rubores (*cf. q. adn. Gesner ad l.*).

B *translate*: TER. MAVR. 61 quid sit littera, quid duae, ... -os inter et aspera scruposis sequimur vadis. LACT. inst. 4, 26, 23 electi ... ex -is et sentibus sanctum dei caput cingimus. AMM. 22, 16, 16 grammaticae rei -is (*Heraeus*, domis *cod.*). RVFIN. epist. Clement. 12 si ... remaneant in cultu vitiorum ..., -is erunt ac sentibus occupati. Greg. Naz. orat. p. 107, 14 aspera ... et -is ac sentibus horrida est virtutis via. SIDON. epist. 4, 13, 4 rubo similis efficitur, quem ... pungentibus comparanda peccatis -orum vallat asperitas.

deriv.: dumalis, dumesco, dumetum, dumosus. *comp.*: dumicola.

dunam ... *v.* dynamis.

1. dunc *v.* dum *p. 2199, 60 sqq.* **2. dunc** *v.* tunc.

dunus (*i.* duonus) *v.* bonus, *vol. II 2079, 26* (*ubi pro* 'du⟨o⟩nus *bis*' *corrigas*: '*altero loco scriptum* duonus, *altero* dunus'). *D.*

duo, duae, duo [(*in compos.* dvi-, bi- *et* du-, *quae v.*) *i. q. hibern.* dau, dā, *f.* dī, *gr.* δύω (δύο), *ind.* dvau, dvā, *f.* dvē, *lituan.* du, *f.* dvi, *slavon.* d(ъ)va, *f.* d(ъ)vě, *cf. c. umbr.* dur *nom. masc.*, tuf *acc. fem.*, tuva *acc. neutr.*, *got.* twai, *f.* twōs *et c.* bis, bini. *Th.*] [*val.* doi, *ital.* due, *francog.* deux, *hisp.* dos. *M.-L.*] *de formis* (*formae volgares*: CORP. V 8768 [= INSCR. christ. Diehl 545] doa. 8776 [= INSCR. christ. Diehl 516] doas. *litteris graecis scriptum*: INSCR. christ. Diehl 2300[A] δουωβους. 3995[C] δωβους): *de declinatione generalia v.* CHAR. gramm. I 64, 11 (p. 80, 19 B.) PRISC. gramm. II 294, 10 PROB. gramm. IV 122, 24. 213, 27 EXPLAN. in Don. gramm. IV 540, 7. 543, 3 POMP. gramm. V 165, 29. 174, 20 PHOC. gramm. V 413, 26 MACR. exc. gramm. V 636, 23 CAPER gramm. VII 94, 5. *falsa* VIRG. gramm. epit. 6 p. 46, 11 a veteribus declinantur 'dui duorum duis duos a duis', sic et 'ambi'; rectius autem declinantur 'duo duum duobus duos a duobus', sic et 'ambo ambuum ambobus', *nec meliora* DIFF. Suet. p. 309, 24 *de forma* 'duis'. *dubium an verius sit scholion* PORPH. Hor. sat. 2, 3, 248 (ludere par impar) uni, dui *quae formae possunt in ludo aleae usui fuisse.* *nom.*: *masc.* **duo** *inde a* PLAVTO. *vulgariter pro nom. acc.* duos: ITALA Luc. 9, 13 (codd. e f δ l, *cf. Rönsch, Coll. p. 92 sq.*) non sunt nobis plus quam quinque panes et -os pisces. *fem.* **duae** *inde a* PLAVTO; **duo** (*quasi indecl.*) *v. p. 2243, 63 sqq.*. *vulgariter* duas: FRG. Mur. 60 *epistolae* ad Tymotheum -as. 69 *epistolae* Iohannis -as in catholica habentur. *item acc. pro nom.*: CORP. III 3551 (Diehl 3476) hic quiescunt -as matres, -as filias. VI 6455 ollas -as (23247). [27034 *acc. legitim. esse videtur.*] *cf.* duas *p. 2072, 43.* *neutr.* **duo** *inde a* PLAVTO (*nota* SENT. Minuc. Corp. I² 584, 8 termina duo). **dua** [*trad. vix recte* ACC. trag. 655 (ap. Cic. orat. 156), *ubi* dua *Laud., v. p. 2242, 25.* DRAC. Orest. 26]: CORP. IV 1507, 4 pe(n)s(a) -a s(emis). 1990 capita -a. III 138 (*saec. III*) capita columnarum -a. 633 I 10 sigilla marmuria -a. 9567 (= INSCR. christ. Diehl 838) corpura. 9927 (Diehl 821[adn.]) -a corpo⟨ra⟩. V 1102 post -a (-o *unus testis*) corpora posita. CARM. epigr. 857, 1 -a cor⟨pora⟩. CORP. VI 21852 vasa obrendaria -a. 35858 loca -a. 36590 sartofaga -a. XIII 3487 tribunalia -a. XIV 1934 (= 3776 Diehl) loca -a (*bis*). INSCR. christ. Diehl 3818 -a trisoma sua. PAPYR. Amherst Bruns font.⁷ 164, 10 dua millia. GROM. p. 303, 3 L. -a ingressa. p. 330, 26 -a rivora. APIC. 4, 141 ova dua (*E*, dura *V*). 7, 298 ova -a cruda (*at* ova duo: 5, 208. 873 *al.*, duo cerebella: 5, 185. 186). CLEDON. gramm. V 20, 4 -a tempora. MARCELL. med. 1, 59 cocliaria -a. GREG. TVR. glor. conf. 81 -a vasa. QVINT. inst. 1, 5, 15 quid quod quaedam quae singula procul dubio vitiosa sunt, iuncta sine reprehensione dicuntur? nam et 'dua' et 'tre' [pondo] diversorum generum sunt barbarismi, at 'duapondo' et 'trepondo' usque ad nostram aetatem ab omnibus dictum est, et recte dici Messala confirmat. *cf.* SCRIB. LARG. 45 pondo -a (81. 82. 156. 203 *bis*. 213. 258. 262. 266 *bis*). 206 pondo IIII vel -a et bessem; *at* pondo -o: 213. 215 *bis*. 262. CORP. III 15016 *et* V 8748 (*christ.*, = 812 Diehl) auri pondo -a (8759 = 499 Diehl). 8768 (= 545 Diehl; *saec. IV—V*) auri pondo doa (*sic*). *at* -o pondo: LIV. 44, 14, 2 VITR. 10, 11, 3 GAIVS inst. 1, 122.

gen.: **duōrum** *metro stabilitur* PLAVT. Trin. 626. ACC. trag. inc. 655, *traditur etiam* PLAVT. Pseud. 5. duoru: INSCR. christ. Diehl 3574[E]. duoro: *ibid.* 4575. **duārum** *metro certum* PLAVT. Mil. 150 Stich. 551 Trin. 1053 Truc. 307 TER. Haut. 320 *et passim in versibus non scaenicis et in prosa.* *de forma* **duom** *cf.* CIC. orat. 156 'duorum virorum' iudicium ... dico numquam. atqui dixit Accius [trag. 655]: 'video sepulcra -o (sepulcra -a *Laud.*, sepulcrum a *A*) -orum corporum' idemque [trag. 656] 'mulier una duom (-um *trad.*) virum'. quid verum sit intellego. ROMAN. Char. gramm. I 127, 3 (p. 161, 13 B.) 'duum' Fronto ad M. Aurelium de feriis Alsiensibus [p. 226, 6 N., *sed locus corruptus esse videtur*] '-um item vestrum doctum principem et navum modulorum et tibicinum studio fuisse devinctum scimus'. Naevius in Tarentilla [com. 86] 'salvi et fortunati sitis -o, -um nostrum patres'. *nota* PRISC. gramm. II 310, 21 quamvis in neutro differentiae causa 'duum' soleat dici, *quae lex (fortasse a formula* -um milium *deducta) sane aliquid valuisse videtur fere inde a III p. Chr. saeculo.* GLOSS. V 288, 1 (= 409, 53) -orum rationis est, -um euphoniae. duom (-um) *traditur praeterea* (*cf. et s. v.* duumvir; *fem. v.* VITR. *l. 48*): PLAVT. Men. 542 nummum. VARRO ling. 10, 11 generum. LENTVL. Cic. epist. 12, 15, 2 -um milium amphorum (CAES. Gall. 3, 17, 5 -um [*sic* α, -orum β] milium spatio. BELL. Afr. 70, 4 milium. 75, 1. SALL. Iug. 50, 3. 91, 3. 106, 5 LIV. 7, 7, 6. 24, 19, 1. 26, 49, 2. 29, 29, 4. 37, 16, 6. 37, 31, 8 VITR. 1, 6, 9. VAL. MAX. 5, 1, 1[a] MELA 2, 107 PLIN. nat. praef. 17. 6, 103 FRONTIN. aq. 6. 8. 9. 10. 11 [*ubi nota* duum milium centum septuaginta duorum, *item* 67] TAC. hist. 4, 57 CENS. 13, 2 HIL. in Matth. 4, 25 VVLG. Ios. 3, 4 PALLAD. hist. mon. I 55). LIV. 3, 25, 4 mensium (10, 5, 12 AVR. Fronto p. 15, 20 N. CAPITOL. Gord. 28, 2 VLP. dig. 26, 7, 7, 11 COD. Theod. 4, 6, 3. 12, 1, 2 [*at* duorum: 11, 9, 1. 11, 30, 10 *bis*]. EVTR. 8, 21 DARES 25). VITR. 7, 1, 3 partium. SCRIB. LARG. 63 X̄ -um (99. 114. 126. 129. 177. 195. 207, *saepe* X̄ II). PLIN. nat. 8, 76 cubitorum (12, 24. 12, 89 *et passim*, *at* -orum: 13, 128 *al.*, II: 17, 130 *al.*). 14, 106 denariorum (20, 264 *al.*). 19, 68 digitorum. 20, 58 obolorum (27, 80). 30, 52 dierum? GELL. 7, 16, 5 (dū *et* dum *codd.*, *v. adn. crit.*). VLP. dig. 43, 16, 1, 17 -um vel trium servorum. ITALA Matth. 18, 16 (cod. e *et* Hil. in Matth.) -um aut trium testium (δύο, VVLG. -orum). Ioh. 8, 17 (codd. d e) -um hominum (δύο, VVLG. -orum). II Cor. 13, 1 (Aug. c. Parm. 3, 2, 14) -um vel trium testium (VVLG. -orum). CENS. 10, 6 -um (-o *D*, -orum *V*) tonorum et hemitonii. CHALC. comm. 11 *ter*. 12. 16. 18. 19. 33. 257. 283 (*his locis gen. neutr.*) *praeterea* 41. 49. 80. 121 HIL. syn. 41 deorum (56). 52 nominum. 84 (*neutr. subst.*). in Matth. 5, 5 dominorum. 8, 3 hominum. 9, 5 caecorum. 27, 8 talentorum. myst. 1, 6, 1 p. 7, 26 Vind. populorum. hymn. 1, 53 o felix -um (*deorum*) unitas. CHIRON 9, 775 annorum. DIOM. gramm. I 301, 10 generum (PRISC. gramm. II 314, 17. 316, 4. 14. 318, 11. 319, 7. 16. 342, 2 -orum *pars codd.* 354, 27. 555, 25 MART. gramm. VII 175, 14). DIOM. gramm. I 475, 11 temporum (480, 15 AVG. mus. 1, 1 PRISC. gramm. II 565, 26). CLEDON. gramm. V 71, 13 futurorum. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 6, 8 stadiorum. AVG. in psalm. 150, 1 testamentorum. PHOEBAD. c. Arrian. 13 nominum. CORP. VI 16592 nutrici senatorum duum. 36264 Rufinorum -um. VIII 21104 annorum (XII 771). X 114, 15 tricliniorum. INSCR. christ. Diehl 504 (*Concordiae, saec. IV—V*) dabit poenam fisci auri p(ondo) -um. 2797[B] adn. CORP. VI 13146 bixit mensibus -um. *etiam in numeris compositis*: FRONTIN. aq. 7 passuum (9. CORP. IX 1414 viam per passuum -um milium). CENS. 19, 2 dierum (20, 6. 22, 6). AVG. civ. 15, 11 p. 78, 7 D. quaest. hept. 1, 122 p. 64, 12. *in versibus*: IVVENC. 3, 431 HIL. hymn. p. 30 v. 83. *nota* CORP. II 2510 an(norum) du(u)m (*item* III 2492. 4314). III 8821 annorum duom (VIII 21345).

dat. abl.: **duōbus, duābus** *inde a* PLAVTO *et* CAECILIO; *nota rustice dicta* CORP. III 14237 (CARM. epigr. 1990) nonaginta annos vixerunt adque -obus. INSCR. christ. Diehl 2329 im mentem nos habeto -obus. *de forma* **duo** *v. p. 2243, 75.* *nota peccata haec*: PS. APVL. herm. p. 192, 5 (Thomas) priorem ex -obus concessis *propositionibus*. CORP. III 4222 (= 670 Diehl) duobis. V 8752 vixit annis -os et me. IIII et dies XXI. X 135 hastis puris duodus (*sic*).

[*† Vollmer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

acc.: **duo** *et* **duōs, duās:** CHAR. gramm. I 65, 16 (= p. 82, 10 B.) 'ambo' et 'duo' an 'ambos' et 'duos'? ratione cum 's' dicimus ... non nulli tamen Graecos secuti, quia illi τοὺς δύο et τοὺς ἄμφω dicunt, 'hos duo' et 'hos ambo' dixerunt (BEDA gramm. VII 264, 1). ROMAN. Char. gramm. I 126, 13 (= p. 160, 20 B.) 'duo', 'hos duo' Accius in Epinausimache (*trag. 321*) ... Terentius in Adelphis (*809*) ..., ubi Helenius Acron 'pro duos'. PRISC. gramm. II 310, 21 accusativus masculinorum est quando similis nominativo profertur, quomodo in neutris: Vergilius in XI [*285*]: 'si duo praeterea tales Idaea tulisset terra viros', Lucanus autem in I [*110*] '... non cepit fortuna duos'. Iuvenalis similiter in II [*6, 641*] 'tune duos una ... cena, tune duos'. SERV. Verg. ecl. 5, 68 'duo' vetuste dixit ut 'ambo' [6, 18] ... nam hodie hoc significatu 'duos' et 'ambos' dicimus. *cf.* 6, 18 *et* EXC. Bob. gramm. I 543, 7. 10. CAPER gramm. VII 94, 5. **duōs:** *passim inde a* PLAVTO (*metro certum videtur* Cist. 701 LABER. com. 13) *et* CATONE agr. 15 (*ex titulis nota* CORP. I^2 685 cuneos duos. 1211 *v. infra l. 18*). *metro vindicatur*: CORP. I^2 1211 (CARM. epigr. 52), 5 gnatos duos creavit. PROP. 2, 26^B, 33 OV. epist. 4, 143 ars 2, 703 met. 4, 108. 7, 499 *et passim*. *peccatum*: CORP. XII 3179 (*saec. I*) aream inter -ōs turres. *volgaria*: duus: CORP. XII 2095 (Diehl 3552; *saec. VI*) vixit annus duus. XIII 2483 (Diehl 150) ad duus fratres (*pro gen.*). dos: EDICT. imp. Diocl. 7, 59 (*S*). **duo:** *apud priscos metro vindicatur nusquam, traditur* PLAVT. Epid. 186 (*deest A*, duos *V*^{1}). 344 duo sodales (*deest A*). 373 (*deest A*). Men. 778 (*Non.*, duos *P*, *om. Paulus*, *A non leg.*). Most. 776. 834 (*P*, duos *A*). Pseud. 332 (*A*, duos *P*). 333 (*AP*). 1000 (*AP*). TER. Ad. 809 (duo *B et Acron ap. Char. gramm. I 126, 17* [= *p. 160, 24 B*], duos ς). ACC. trag. 321 (duo *testatur Roman. Char. gramm. I 126, 14, v. supra l. 5*). CARM. epigr. 112, 1. *in versibus non scaenicis* duo *metro vindicatur*: LVCIL. 527 (-os *trad.*). 1176 CIC. Arat. 244 HOR. sat. 1, 7, 15 VERG. Aen. 11, 285 MANIL. 2, 661 CARM. epigr. 1988, 28 haec duo dum vixit iuvenes ita rexit. *in prosa oratione*: CATO agr. 18, 7 orig. 4 frg. 90. QVADRIG. ap. Gell. 9, 13, 7 -o (-os *pars codd.*). LEX Plaetor. ap. Cens. 24, 3 VARRO ling. 6, 97 *bis*. 9, 83. 94. 10, 41 si contuleris cum uno -o (*numerum*). 10, 43 unus ad -o. 10, 50 rust. 1, 18, 5. 2, 5, 12. 2, 7, 2. 2, 9, 16. 3, 1, 9. 3, 5, 14. 15. 3, 16, 10. 27 CIC. Tull. 19. Verr. II 2, 25 -o et XX annos. [II 2, 66 -os *V*, -o *recc.*] dom. 9. 113 Sest. 34. 40. 113 Vatin. 25 -o *PG*, -os *cett.* [Pis. 44 -o *recc.*] Phil. 12, 20 *bis*. 13, 29. rep. 1, 15. 1, 19. 2, 26. 2, 34 [ac. 1, 17 -o *G*, -os *cett.* ac. 2, 11 -os *codd.*] ac. 2, 13 Tusc. 1, 110 *bis*. 1, 111 nat. deor. 2, 32. 2, 70. 3, 80 div. 1, 6 leg. 3, 30 de orat. 2, 223 (-os *recc.*). 2, 353 (-os *recc.*). 3, 182 Brut. 256 Att. 4, 16, 2 (-os *M*^{2}). 4, 16, 4. 4, 17, 2. 9, 11^A, 2 (-os *M*^{2}). 10, 8, 6 epist. 3, 4, 2. 4, 6, 1. 7, 25, 2. CVRIVS Cic. epist. 7, 29, 2 CAES. Gall. 5, 38, 3 (-os *recc.*). 7, 33, 3. *cf. et* 3, 19, 2. HYG. ap. Gell. 16, 6, 15 LIV. 7, 40, 9. 26, 13, 7. 27, 22, 2. 27, 40, 6. 28, 11, 3 -o soles (*at cf.* 29, 14, 2). 29, 21, 12 (-o *P*, -os *Σ*). 30, 17, 13 FASTI Praenest. Corp. I^2 1 p. 233 Mart. 7 inter -o lucos. VITR. 5, 5, 1. 5, 6, 3 *bis*. 5, 10, 2. VELL. 1, 8, 4 -o et viginti annos (VAL. MAX. 8, 13, 2). VAL. MAX. 1, 7 ext. 5. 5, 10, 2 (-os *Paris*). ACT. arv. a. 37, 11 boves mares -o (60, 28). PLIN. nat. 5, 23 SVET. Claud. 14 (-os *recc.*). GELL. 3, 3, 8 APVL. Socr. 2, 2 p. 121 PS. CYPR. mont. 2. 11 SOL. 2, 17 (-os *CH*). 5, 12 (?). 16, 2 (?). FILASTR. 94, 3 AMM. 23, 4, 1. 25, 6, 3. VICT. VIT. 1, 11 triginta et -o (-os *codd. multi*) ... libros. AVG. civ. 20, 23 -o et dimidium *annos*. SVLP. SEV. chron. 1, 26, 3 -oque de XX (*ibid.* -os annos). 1, 47, 4 annos -o et quadraginta. MART. CAP. 1, 66 -o (*sic β B*) globosos orbes. 7, 739 -o renes. ACT. Petr. 3 -o iuvenes (17). 17 illos -o. CORP. VI 35915 annus -o. VIII 23392. X 1089 INSCR. christ. Diehl 4000 A$^{adn.}$ (*Roma, item* 4566). XI 2534 (*saec. III*) annos -o. INSCR. nòt. d. scav. 1907 p. 496 (*Sicilia, christ.*) men(ses) -o. *adde* COMM. apol. 871. CORP. III 9623 = CARM. epigr. 627 (Diehl 3363), 8 (*mali versus*).

duo *indeclinabile in codicibus saepe ortum videtur male solutis in archetypo qui fuerunt numeris (sic certe apud technicos)*: *agnoscenda erit forma pro nom. (acc.) fem.* [CIC. Brut. 155, *cod. L*]: VITR. 2, 5, 1. 6, 3, 5. PLIN. nat. 33, 141 triginta -o libras argenti. PAVL. dig. 38, 10, 10, 14 *et* 16 *et* 18 personae triginta -o. 17 personas triginta -o. ITALA (Cant.) Luc. 22, 38 -o machaerae (μάχαιραι, VVLG. gladii). AMM. 14, 8, 14 urbes -o. 23, 4, 2 cochleae -o ligneae. PS. ASCON. in Verr. p. 259, 29 St. (duae *PM*, duo *S*). CLAVD. DON. Aen. 6, 285 p. 547, 25 SCHOL. Germ. Bas. p. 83, 16 (= p. 76, 10). VVLG. Sirach 46, 5 et una dies facta est quasi -o. MART. CAP. 3, 309 (*lege* significatus *cum cod. Bern.*) [AVIEN. Arat. 1534 -o *est masc., scil. circuli*]. *pro gen.*: VITR. 10, 11, 3 -o pondo saxum. 10, 11, 4 *digitorum* -o et sextae partis (10, 11, 5). LABEO dig. 14, 2, 10, 2 amphorarum -o milium. SCAEV. dig. 31, 89, 1 -o milium aureorum. PASS. Perp. 2 annorum viginti -o. *pro dat. abl.*: NON. p. 500 nominativus pro dativo: Novius Agricola (*com. 3*): †lecnete -o verbis *eqs.* (*cf. Marx, Wien. Stud. 20, 1898, 322*); [LIV. 21, 51, 2 *cod. P*; PROC. dig. 17, 2, 80 *loc. corruptus*]. *praeterea in titulis volgaribus*: CORP. III 14237 ⟨d⟩uo mensibus inter. V 5215 (Diehl 3197^C) cum filis suis -o. VI 2785 in pretoria (*sic*) annis -o. VIII 2755 vixit annis viginti -o. 3620 vixit annis -o, mes. VIII, dies III. 4523 vixit annis centu et -o. 23053 (Diehl 2682$^{adn.}$) annis quinquaginta -o. *similiter* 23392 (Diehl 1390). IX 2184 X 4490 (Diehl 488). 4712 (Diehl 1344). 7662. 7658. INSCR. Nuovo bull. crist. 1907 p. 233 vix(it) annis tribus, m. VIII, diebus viginti -o. INSCR. christ. Diehl 2797^E adn. (*Augustae Taurinorum*). *vide et* duo et vicesimus *p. 2252, 74 sqq.*

de prosodia: *formae bisyllabae (vel trisyllabae) metro vindicantur*: *nom. masc.* **dŭó** *in fine versus*: PLAVT. Amph. 974. 1108 Asin. 313 Capt. 7 Men. 18. 1082. 1118 Poen. 59 PHAEDR. 2, 7, 1 app. 14, 1; *in sede quarta* duŏ: Mil. 1384; *elisa* o *in arsi* dŭ(ó): Bacch. 716 Epid. 28 TER. Ad. 47, *in thesi* dú(o): NAEV. com. 83. *neutr.* **dŭó:** TER. Haut. 838; *non recte trad.* dŭŏ *in versu bacch.*: PLAVT. Poen. 211; *elisa* o: LVCIL. 788 duo habét. *fem.* **dŭáe:** *in fine versus*: PLAVT. Cas. 769 Poen. 1104 Stich. 551 PHAEDR. 4, 25, 13 app. 3, 1. *alia sede*: Cist. 145 Rud. 559 Truc. 801; *in baccheis*: Poen. 212. 214 (?). 226; *elisa* ae: Truc. 633 [Bacch. 569 duae *falso trad.*], *item elisa* ae *cum accentu* dú(ae): Rud. 642 Stich. 540. *gen.* **dŭóm:** NAEV. com. 86 (*fortasse etiam* ACC. trag. inc. 656). **dŭōrum:** ACC. trag. inc. 655 (POMP. com. 70?). **dŭārum:** PLAVT. Mil. 150. *dat. abl.* **dŭōbus:** PLAVT. Amph. 568 (bacch.) Bacch. 675 Cas. 1011 Mil. 1246 Most. 823 (diebus *trad.*). Pers. 684 Poen. 872 Stich. 540 TER. Hec. 393; dŭābus: CAECIL. com. 10 PHAEDR. 2, 6, 17. 3, 13, 5. *acc.* **dŭōs:** *in ultimo iambo*: PLAVT. Amph. 480. 957 Bacch. 1145 Capt. 1. 110. 561 Cas. 476 Epid. 666 Men. 778 (duo *Non.*). 1102 Most. 832 (duo *P*). 833 Stich. 729; *alia sede*: LABER. com. 13; *in baccheis*: PLAVT. Cas. 692 *bis*. *acc. masc.* **dŭó:** *in ultima sede*: PLAVT. Epid. 186 Pseud. 1000 CARM. epigr. 112, 1; *elisa* o: TER. Ad. 809 duo ólim. **dŭās:** *in ultimo iambo*: PLAVT. Amph. 488 Rud. 163 Trin. 816 Truc. 530. 808 TER. Phorm. 1041 PHAEDR. 4, 10, 1. *aliis sedibus*: PLAVT. Curc. 592 Merc. 1 (*corruptus versus* Poen. 1181). LABER. com. 63 PHAEDR. 5, 7, 9. *ceteris locis aut correptis iambis aut per synhizesin* (*per hanc in formis* duorum -arum, -obus -abus) *pronuntianda*: *nom. masc.* **duo:** *in arsi*: NAEV. com. 86 PLAVT. Bacch. 925 Epid. 28. 616. 626 Poen. 224 (*bacch.*) Pseud. 199 TER. Phorm. 602 PHAEDR. 4, 25, 22 CARM. popul. Vell. 2, 67 (*nota hiatum in carmine non polito*: CARM. epigr. 68, 5 ⟨commu⟩ni heic animo duo ut essemus siti). *in thesi*: PLAVT. Mil. 1384 TER. Ad. 823 PHAEDR. 5, 2, 1. *fem.* **duae:** *in arsi*: PLAVT. Bacch. 39. 51 Epid. 237 Poen. 84. 1094 Rud. 1169; *in thesi*: Bacch. [563 *lege* duas] 1041. 1154 TVRPIL. com. 98. *neutr.* **duo:** *in arsi*: PLAVT. Asin. 193 Bacch. 959 Rud. 823 TER. Haut. 940 ACC. trag. inc. 655 TITIN. com. 141 PHAEDR. app. 4, 16; *in thesi nusquam*. *gen* **dúom:** PLAVT. Men. 542; duórum: Trin. 626; duárum: Stich. 551 Trin. 1053 Truc. 307 TER. Haut. 326; duorúm: PLAVT. Pseud. 5. *dat. abl.* **duŏbus:** PLAVT. Bacch. 975 Mil. 290; duábus: CAECIL. com. 10. *acc.* **dúōs:** PLAVT. Amph. 1138; *in thesi*: ACC. praetext. 21. *acc. masc.* **dúo:** PLAVT. Epid. 344 Most. 834 (duos *A*). Pseud. 332 (duos *P*). 333 ACC. trag. 321; *in thesi*: PLAVT. Epid. 373 Most. 776. *inter* duos *et* duo *differentiam statuere conatur Studemund, Archiv III 550, ut* duos *pro dissyllabo sit posita,* duo *quasi monosyllabon, quae distinctio nec rationem habet nec codicibus probatur*. *in hexametris vel versibus graecanicis* dŭ- *semper syllabam efficit inde a* LVCIL. 67 dŭābus, 58 dŭŏ meilia, 506 dŭōbus (1342), 527 dŭo hos. CATVLL. 47, 1 dŭae, 62, 60 dŭobus. *et passim*. *de* **o** *finali*: CHAR. gramm. I 35, 24 (= p. 40, 4 B.) observabimus ut, quotiens de neutro loquamur, correpta 'o' dicamus 'duŏ milia', in accentu longo 'duō homines, ambo homines ...' dicimus (EXC. Bob. gramm. I 551, 12). *cf.* MACR. exc. gramm. V 617, 14. 638, 16. BEDA gramm. VII 238, 17. *nom. masc.* dŭō *vix agnoscendus in hoc senario*: PLAVT. Mil. 1384 duo dí quem curant. :: qui duo? :: Mars et Venus [HOMER. 582 *lege* duo ⟨et⟩ clari]; MART. epigr. 15, 8 ferre -uo poterant *ci. Buecheler* (ferre adhuc poteram *trad.*); *certus* IVVENC. 4, 667 PRISC. periheg. 388 DAMAS. epigr. 43, 2 (*in caesura*); *cf.* CORP. II 3386 duó (*cum apice quater*). *acc. masc.* dŭō: VERG. ecl. 5, 68 craterasque duo statuam (*at attende caesuram et st sequentes*); *cf. lectionem Servi auct.* duoque ecl. 5, 66. STAT. Theb. 1, 350 (372) *in solo P*. *nom. masc.* dŭŏ: CATVLL. 113, 1 *et* 3. VERG. ecl. 2, 40 *et passim*. *acc. masc.* dŭŏ: CIC. Arat. 244 VERG. Aen. 11, 285 HOR. sat. 1, 7, 15 AVIEN. Arat. 948. 1653. *neutr.* [VERG. ecl. 5, 66 duōque altaria *legit Serv. auct. Aen. 3, 305*] dŭŏ *certum* (*sed fere in caesura*): CARM. epigr. 387, 5 AVSON. 409, 13 PRVD. ham. 13. 121 perist. 11, 89 PAVL. NOL. carm. 3, 1 AVIAN. 29, 22. dŭŏ: *inde a* LVCIL. 358 LVCR. 1, 384 *passim*. *vulgariter* dŭās: CYPR. GALL. lev. 129.

circumscribitur numerus per vocem bini *iam inde a* PLAVTO (*v. vol. II 1997, 62 sqq., ubi addas* PLAVT. Mil. 212 Epid. 211). *ceterum cf.* PLAVT. Rud. 354 quot sunt? :: totidem quot ego et tu sumus.

de sensu: DIFF. gramm. suppl. 285, 25 inter 'duos' et 'ambos' hoc interest, quod 'duo' numerantur, 'ambo' congregantur. *similiter* DIFF. ed. Beck p. 35, 68 ISID. diff. 1, 157. *vana profert* CLAVD. DON. Aen. 6, 540 p. 580, 7. *haec autem differentia artificiosior est quam ut a scriptoribus servetur; certe inde a* PLAVTO *multi extant loci ubi* duo *quasi* ambo *accipiendum*: Epid. 373 parabo ... fidicinam, ... quae senes -o docte ludificetur. 626 quem Apella atque Zeuxis -o pingent. Most. 776 Alexandrum atque Agathoclem ... -o. Poen. 211 navem et mulierem, haec -o comparato. *cf. et p. 2245, 20 sqq.* *de differentia inter* bini *et* duo *v. vol. II 1998, 14*: *nota* LIV. 8, 8, 4 ordo sexagenos milites, -os (binos *Huschke*) centuriones, vexillarium unum habebat. PLIN. nat. 24, 2 ut intra -as horas bibi possint. COD. Theod. 11, 1, 29 (*a. 401*) ut vicenis solidis ... duo solidi detrahantur. 12, 6, 30. VVLG. Is. 6, 2 -abus ... -abus *pro* binis ... binis (Ezech. 1, 11. 23). exod. 29,

[† Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

38 agnos . . . -os (binos ITALA Lugd.) per singulos dies (*sim.* 37, 8 *al.*). Dan. 14, 31 -o corpora quotidie. ITALA gen. 7, 9 (Aug. quaest. hept. 1, 8) de animantibus . . . -o -o (δύο δύο, VVLG. duo et duo) intraverunt ad Noe in arcam. VVLG. Sirach 33, 15 -o et -o.

I *cum substantivis*: NAEV. com. 83 isti -o adulescentes. 86 -o -om nostrum patres. PLAVT. Mil. 1384 -o di quem curant. :: qui -o? :: Mars et Venus. Stich. 540 ei filiae -ae erant . . . eae erant -obus nuptae fratribus. Amph. 568 nec potest fieri, tempore uno homo idem -obus locis ut simul sit. S. C. de Bacch. 20 virei plous -obus. CAECIL. com. 10 -abus vigiliis. CATO agr. 10, 2 amphoras olearias II. ACC. trag. 321 Mavortes . . . -o. 655 video sepulcra -o -orum corporum. 656 mulier una -om virum. CIC. inv. 1, 91 -os Gracchos (leg. agr. 2, 81). Att. 1, 19, 2 -as Gallias. *et passim per totam latinitatem. nota consulatus*: -obus Lentulis *a. 18 a. Chr.*, Sextis *a. 14 p. Chr.*, Geminis *a. 29*, Augustis *a. 161*, Silanis *a. 189*, Aspris *a. 212*. procurator -arum Germaniarum *sim.*: INSCR. Dessau 1326. 1330 *bis*. 1340. 1411. 9116. d(uorum) D(ecimorum) l(ibertus): INSCR. Dessau 5395. familiae -orum Fabiorum Arcari et Po(s)tumi: CORP. VI 35199. -arum Scriboniarum l.: CORP. VI 37380.

de paribus: PLAVT. Amph. 480 filios geminos -os (Men. 18. 1082 gemini germani -o. 1102. *al.*). Bacch. 39 -ae germanae meretrices cognomines. 568 -as ergo hic intus eccas Bacchides. :: quid duas ⟨-ae *codd.*⟩? :: atque ambas sorores. 675 si hoc digitulis -obus sumebas prioribus (MORET. 114 digitis mortaria tota -obus circumit. PLIN. nat. 20, 242 quantum -obus digitis capiant). Mil. 290 -obus his oculis meis (LVCIL. 1342 uno oculo pedibusque -obus dimidiatus ut porcus. CIC. Arat. frg. 9, 3 -o . . . lumina *i. oculi.* 175). VARRO rust. 2, 7, 2 -o superiores, totidem inferiores *dentes* (2, 9, 3). 2, 9, 16 canes . . . -o, et id marem et feminam. HOR. sat. 1, 6, 117 pocula cum cyatho -o. PROP. 2, 7, 4 amantes . . . -os (2, 22ᵇ, 33 OV. ars 2, 703 CARM. epigr. 973, 7. 1988, 28. *al.*). OV. met. 5, 82 manibus . . . -abus (5, 441 LIV. frg. ap. Sen. suas. 6, 17 *al. cf.* OV. fast. 2, 294 palmis hausta -abus aqua). *similia passim. nota*: TAB. cer. Corp. III p. 950 (*a. 167*), 20 de qua re dua paria tabularum signatae sunt (*aliter* binae tabulae: *vol. II 1998, 24 sqq.*).

-ae res: PLAVT. Merc. 1 -as res simul nunc agere decretum est mihi: et argumentum et meos amores eloquar. Poen. 212 nullae . . . res -ae (*praeced.* haec duo). 214. Trin. 1053 -arum rerum exoritur optio. CATO orat. frg. 26 -arum rerum alterius utrius causa. orig. 2, 34 pleraque Gallia -as res industriosissime persequitur, rem militarem et argute loqui. SCIP. min. ap. Gell. 6, 11, 9 in -abus rebus . . ., malitia et nequitia. RHET. Her. 2, 21, 34. 4, 12, 17 -abus rebus. 4, 17, 25 ex rebus diversis -abus. 4, 25, 26 proficit . . . ad -as res. 4, 40, 52. CIC. inv. 1, 9 de -abus reliquis rebus. 1, 74 nomine uno res -as significat. LVCR. 1, 419. 449. 503. 4, 896 *et passim. nota* VARRO ling. 10, 37 ad eas -as alterae -ae res collatae sunt.

-o modi: CIC. inv. 1, 83 reprehendetur . . . -obus modis, aut . . . aut (part. 77 fin. 2, 15 div. 1, 4 off. 1, 41 *al.*). VARRO ling. 5, 16 modis -obus. 7, 38 -obus modis . . . scriptum. 8, 66 -obus modis . . . dici. 9, 81. 9, 112 *bis*. 10, 45. *passim.*

-ae partes, *sim.*: *generaliter*: RHET. Her. 1, 10, 17 causarum divisio in -as partes distributa est. 1, 14, 24. 3, 2, 3 CIC. inv. 1, 14. 15 *bis*. 20 Q. Rosc. 13. *al.* VARRO ling. 10, 5 dividi in -as partes. 10, 15. 18. 20 rust. 1, 2, 3. 1, 17, 1 LVCR. 5, 204 *passim. i. q. trium partium -ae* (*cf.* CIC. off. 3, 9 qui e divisione tripertita -as partes absolverit): CATO agr. 39, 2 cretae crudae partes -as, calcis tertiam commisceto (*item* LIV. 3, 22, 4 -ae partes . . ., tertia. 22, 23, 10. 22, 24, 4 tertiam partem . . ., -abus. 25, 32, 7 *al.*). agr. 114, 1 stercus . . . et cinerem . . . et -as partes terrae. 114, 4 LEX repetund. (Corp. I² 583) 49 -ae partes iudicum (EDICT. imp. Aug. Corp. X 4842, 41. LEX Vrs. [Corp. I² 594] I 4, 11 decuriones . . ., cum non minus -ae partes aderint. *cf.* III 4, 2. LEX Malac. [Corp. II 1963] 61 -ae partes non minus. 64. 67. 68). CIC. Verr. II 3, 49 -abus partibus . . . te amplius frumenti abstulisse quam populo Romano misisse. VARRO rust. 1, 61 de ea decoquuntur -ae partes. 1, 64 ⟨ad⟩ -as partes quoad redegerunt. frg. ap. Non. 551, 18 ex -abus partibus ad tertiam redegerant defervefaciendo. OV. met. 8, 565 iamque -as lucis partes Hyperione menso (*cf.* APVL. met. 11, 23). LIV. 2, 41, 1 agri partes -ae ademptae (8, 1, 3). 21, 40, 7. 22, 41, 5. *passim. nota*: COLVM. 5, 1, 11 partes -ae tertiae (5, 1, 12 LEX Malac. [Corp. II 1963] 35. 47). 7, 5, 22 rubiginis . . . tertiam partem -abus . . . axungiae portionibus commiscere. PLIN. nat. 6, 215 tertias -as unius horae. SER. SAMM. 310 duae partes apsinthi et tertia rubae. LEX met. Vipasc. (Corp. II 5181) 11 centesimas duas. COD. Theod. 13, 9, 3, 2 (*a. 380*) -arum semis centesimarum.

-o genera, *sim.*: RHET. Her. 1, 4, 6 exordiorum -o sunt genera (*sic persaepe ap.* CIC. *ut* ac. 2, 99 fin. 2, 26 *al., rhetoras, philosophos*). VARRO ling. 10, 11 -um generum. 10, 13. 18. 28. 30. 45 rust. 1, 6, 1. 1, 8, 5. 1, 27, 1 tempora -orum generum sunt. *passim.* CIC. top. 14 genus . . . est uxor; eius -ae formae. VARRO rust. 1, 8, 2 species . . . -ae, una . . . altera. 2, 1, 28. 3, 3, 3 -as diversas species. 3, 3, 4 *al.*

cum vocabulis nummorum, modorum, sim.: PLAVT. Asin. 193 -o talenta argenti (TER. Haut. 838. 940 VERG. Aen. 9, 269 *al.*; *cf.* TER. Phorm. 791 talenta bina). Men. 542 inauris . . . pondo -om nummum. Persa 684 sexaginta minae, -obus nummis minus est. Poen. 872 his -obus mensibus. TER. Hec. 393 post -obus . . . mensibus (*et passim*). LVCIL. 67 horis . . . -abus (QVADRIG. ap. Non. 76 *et passim*). CATO agr. 15 harenae modios -os. 18, 3 arbores crassas p(edes) II (*passim*). 18, 7 alte digitos duo (40, 3 *bis*. VITR. 4, 7, 4 *al.*). 24 aquae marinae veteris q(uartarios) II. 146, 1 cotulas -as. 156, 4 farinae . . . concas -as. 158 mitulorum l(ibras) II. CIC. div. in Caec. 30 HS II (Verr. II 3, 174 *passim*). Caecin. 17 facit heredem . . . ex -abus sextulis M. Fulcinium. VARRO ling. 5, 35 iugerum dictum iunctis -obus actibus quadratis (rust. 1, 10, 2). 9, 83 -o asses pendebat. rust. 2, 11, 4 lactis -os congios. NEP. Hann. 6, 3 biduo et -abus noctibus (LIV. 24, 47, 15 per -as noctes ac diem unum. *al.*) OV. am. 3, 6, 27 lustris . . . -obus (ars 3, 15 *al.*). med. fac. 56 libras. met. 12, 584 tracto -o per quinquennia bello. LIV. 36, 2, 12 -as decumas frumenti (37, 50, 9). VITR. 3, 1, 8 assibus (FEST. Gloss.ᴸ IV p. 451ᵇ (p. 363 M.). *ibid.* palmi. 3, 3, 7 modulorum (4, 3, 4 *bis*. 5, 9, 3 *bis*). 5, 4, 3 hemitonia (5, 4, 6). 5, 11, 1 stadiorum. 10, 13, 6 cubita. PAVL. FEST. Gloss.ᴸ p. 186ᵃ (p. 74 M.) obolis. COLVM. 2, 10, 18 sextariis. 2, 10, 35 modiis. 3, 9, 7 iugerum. 5, 1, 6 actus iugeri. TAB. cer. Bruns font.⁷ 134ᴮ (*a. 60*) pro duobu⟨s⟩. . . . Corp. III p. 940 (*a. 142 p. Chr.*) 3 apoc(h)atum pro uncis duabus. p. 959 (*a. 160*) 3.

cum pluralibus tantum: *cf.* VARRO ling. 10, 24 neque dicimus . . . hae -ae bigae et quadrigae. 10, 67. SERV. Aen. 8, 168 *Cicero* per epistolam culpat filium dicens male eum dixisse 'direxi litteras duas', cum litterae, quotiens epistolam significant, numeri tantum pluralis sint. contra 'epistolas binas' non dicimus, sed 'duas'. *nota* CIC. Verr. II 4, 118 in ea sunt aedes sacrae complures, sed -ae, quae . . . antecellant (LIV. 25, 7, 7 -ae in Capitolio aedes. 27, 23, 2 VELL. 1, 11, 3. *al.*). LIV. 1, 28, 10 -abus . . . quadrigis. *contra legem*: AMM. 18, 7, 10 castra -o praesidiaria.

II *cum pronominibus*: NAEV. com. 86 -om nostrum. PLAVT. Asin. 313 nos . . . -o. Cist. 145 id -ae nos solae scimus. Epid. 666 nos vetulos decrepitos -os. Poen. 1181 ad nos -as. 1000 inter nos -o. CIC. Mil. 5 nobis -obus. epist. 7, 10, 4. 7, 25, 2 OV. epist. 11, 124. *passim.* PLAVT. Amph. 957 iam pax est inter vos -os? Men. 778 CIC. leg. agr. 2, 89 de orat. 1, 38 Att. 8, 9, 2. *passim.* PLAVT. Cas. 561 inter eos -os. Bacch. 1154 illaec . . . -ae. Cas. 769 illae . . . -ae. Poen. 898 -as illas et nutricem tertiam. PLAVT. Most. 823 pro istis -obus (diebus *trad.*). CIC. Sest. 94 hos -os. Cluent. 127 de his -obus. Verr. II 5, 110 *al.* CIC. inv. 2, 153 -o quidam. CIC. Quinct. 1 (*v. p. 2247, 49*). div. in Caec. 14 -as civitates, quarum -arum. Phil. 2, 13 ad vivos, qui -o . . . reliqui sunt. NEP. Alc. 11, 1. AVG. civ. 9, 9 quorum -orum. PLIN. nat. 3, 16 nulli -o (7, 8. 9, 112).

neutrum: PLAVT. Poen. 211 navem et mulierem, haec -o comparato. CIC. Quinct. 76 ego haec -o quaero. Caecin. 10 haec -o inprimis spectari. de orat. 2, 120. Phil. 2, 119 -o modo haec opto, unum . . . alterum. Lael. 64 VARRO ling. 5, 59 OV. trist. 3, 4, 54 fast. 4, 792 SER. SAMM. 874. *passim.* CIC. de orat. 1, 35 illa -o (2, 114 VARRO rust. 1, 23, 1 *al.*). de orat. 1, 68 -o illa (2, 294 *al.*). 2, 103 quae -o (OV. Pont. 4, 12, 34 fast. 6, 181 *al.*). *nota*: CIC. Tim. 13 omnia . . . -o ad cohaerendum tertium aliquid anquirunt (δύο . . . μόνω καλῶς συνίστασθαι τρίτου χωρὶς οὐ δυνατόν). LVCR. 2, 693 nulla -o. CLAVD. DON. Aen. 10, 450 p. 350, 6 -o ipsa.

III *nude*: PLAVT. Amph. 1138 uno partu -os peperit simul. Bacch. 51 (*v. p. 2248, 33*). 716 vos -o eritis atque amica tua erit tecum tertia? 1011 -obus nupsi. Cist. 701. Mil. 150 -arum vicem. Truc. 801 -ae sunt istae. TER. Phorm. 602 quos fallam, pro uno -o sunt mihi dati. POMPON. Atell. 72 cibaria vicem -orum solum me comesse condecet. CIC. Sest. 40 -o, qui privati tum essent. Verr. II 2, 55 -o soli absoluti (Cluent. 127 *bis*. Sest. 87. Att. 1, 17, 11 -o . . . soli. *al.*). dom. 65 Sest. 113 har. resp. 3 -obus, qui. CATVLL. 113, 1. 3 CAES. Gall. 5, 3, 2. 7, 32, 3. 7, 33, 3 BELL. Hisp. 25, 6 -orum . . . pugna. VERG. Aen. 12, 511 -orum . . . capita. 12, 726 HOR. epist. 2, 2, 64 TIB. 3, 10, 20 PRIAP. 52, 6 PROP. 2, 28, 41. 2, 29ᵇ, 36 OV. am. 1, 10, 33. 2, 2, 49. 2, 10, 2 -as. PETRON. 21, 3 inter -os periturum esse tam horribile secretum. *et passim. nota* MART. 5, 38, 7 unus cum sitis, duo . . . sedebis *Markland*, sedetis *trad.*). *neutrum*: CATO frg. ap. Colum. 1, 3, 1 praecipue -o esse consideranda. VARRO ling. 5, 176 -o, quae inter se trita. 6, 35 de quis -o praedicere volo. 7, 12 'tueri' -o significat (9, 103 -o significat, unum . . ., alterum . . .). 8, 3 -o simul apparent. 8, 21 dictum de -obus. 8, 69 -o inter se similia sint necne. 9, 74 -o reliqua (9, 96 *al.*). 10, 3 minimum ex -obus constat omne simile. rust. 1, 2, 8 -o . . . spectasse. 1, 23, 1 -o consideranda. CIC. frg. or. A XIV 14 -o praeteriisti. Phil. 14, 31 -o certe non praeteribo. de orat. 2, 181 de -obus reliquis. Brut. 276 -o . . ., ut et . . . et. orat. 55 in -obus: in agendo et in eloquendo. ac. 2, 41. 2, 54 (*v. p. 2248, 15*). fin. 2, 30 quae -o sunt, unum facit. nat. deor. 2, 3. off. 1, 67 id . . . cernitur in -obus. fin. 3, 27 -orum . . ., e quibus. Tusc. 1, 97 alterum de -obus. LVCR. 3, 579 OV. met. 9, 675. SEN. contr. 10, 3, 8 hoc in -o divisit. PETRON. 53, 12 -o esse . . . quae (*cf.* MART. 2, 47, 4). PLIN. epist. 5, 8, 11. *passim. nota* VITR. 5, 12, 2 uti in mortario -o ad unum respondeant.

nota: CORP. IV 4731 fenestra Cypares alta a terra inter -o hoc est (*sequitur signum moduli*) *et* lata fenestra inter -o hoc est (*sequitur simile signum*). *technice dictum videtur, quod nos 'im Lichten'.*

[† *Vollmer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

IV *cum aliis numeris:* *multiplicative*: CATO or. frg. 64, 1 -obus milibus (64, 2). LVCIL. 358 -o m⟨e⟩ilia. 506 milli passum . . . atque -obus (*milibus*). CIC. Rosc. 6 -obus milibus nummum. Verr. II 1, 100 HS ducenta triginta duo milia. VARRO ling. 9, 85 -o milia denarium. rust. 3, 1, 3 -o milia annorum et centum. 3, 17, 3 -o milia murenarum. frg. ap. Non. 227, 31 auri pondo -o milia. *et saepe* (*cf.* LVCR. 4, 408 *et* HOR. epod. 9, 17 bis mille). *nota*: OV. met. 13, 642 bis . . . -as natas. fast. 2, 196 ter centum Fabii ter cecidere -o. *additive*: CAEL. hist. Non. p. 508 -os et septuaginta (LIV. 30, 36, 8 VELL. 2, 65, 2 *al.*). CIC. Verr. II 2, 25 -o et viginti (CAES. Gall. 7, 65, 1 LIV. 23, 30, 15. 23, 40, 2. 30, 18, 13. 15 *al.*). II 3, 120 -o et quinquaginta (LIV. 38, 1, 7. 39, 7, 2. 41, 18, 13 VELL. 2, 38, 2 *al.*). fat. 19 -o et septuaginta. LIV. 1, 31, 8 -os et triginta (29, 21, 12. 33, 10, 9. 37, 23, 4. 37, 40, 2. 37, 59, 5. *passim*). 30, 26, 7 -os et sexaginta (VAL. MAX. 8, 13, 3). R. GEST. div. Aug. 4, 17 -o et octoginta. *et sic passim*. PLIN. nat. 2, 110 -o atque septuaginta. *nota* -o ac decem: *v. p. 2249, 29.* TAB. triumph. Aem. 7 -ae quadraginta. CIC. Cato 30 viginti et -os (VVLG. II Macc. 5, 24 SVLP. SEV. chron. 1, 26, 3). LIV. 40, 16, 11 octoginta pondo et -o. CVRT. 5, 1, 25 XXX et -orum pedum. (6, 6, 23. 8, 6, 11.) AVG. civ. 16, 10 mille septuaginta et -o. CORP. XIII 5657 (*saec. V*) annos quinquaginta et -os. *nota* decem ac -o: *v. p. 2249, 30.* CAES. Gall. 1, 29, 2 ad milia nonaginta -o. LIV. 10, 47, 2 capitum milia ducenta sexaginta -o trecenta viginti unum. 23, 46, 6 ducenti septuaginta -o. 26, 47, 6 quinquaginta -ae (LIV. 39, 29, 6 PLIN. nat. 2, 78). 28, 38, 5 decem quattuor milia pondo trecenta quadraginta -o. 30 35, 3 centum triginta -obus (32, 6, 7 *al.*). 33, 36, 13 septingenta triginta -o. *et similiter* 35, 10, 4. 35, 5, 13. 37, 30, 7. 39, 5, 15. 39, 29, 6. 39, 31, 15. 40, 28, 7. 40, 33, 7. 40, 40, 13. 40, 50, 5 *bis*. 40, 52, 6. 41, 11, 7. 42, 7, 9. 42, 34, 11 VITR. 1, 6, 9 VELL. 1, 12, 5. *passim* (*etiam* centum -o: PLIN. nat. 36, 77 SOL. 27, 11 decem -o: *v. p. 2249, 27*). *nota*: AVG. civ. 20, 23 duo et dimidium *annum*. *v. etiam* duoetvicesimus. OV. fast. 3, 568 appositis . . . -obus (*sc. ad X*). *cf.* 4, 702 addideratque annos ad -o lustra -os. MANIL. 4, 458 *pars* vicesima quinta, cumque -ae subeunt. *minuendo*: MANIL. 3, 593 octonos decies ducetur in annos, ni -o decedant. 4, 452 fraudatque -obus triginta numeros. PLIN. nat. 13, 78 XIII digitorum *latitudo* optimis *chartis*, -o detrahuntur hieraticae. *v.* duodenonaginta *etc. p. 2251, 45 sqq.*

V *varia*: *ipsum vocabulum tractatur*: VARRO ling. 8, 55 a 'duobus' duini. 9, 64 'duo' 'tria' sunt multitudinis. 9, 87 hoc unum, haec -o. 10, 41 si contuleris cum uno -o. 10, 43 *bis*. 10, 45 *quater*. 10, 83 hi -o. AVG. civ. 11, 30 unum et -o et tria. MACR. somn. 2, 2, 9 primus . . . numerus in -obus (*non in uno*) est, qui similis est lineae de puncto sub gemina puncti terminatione productae. MART. CAP. 4, 373. *christiana*: EVCHER. form. 10 p. 59, 16. *de vi magica*: PLIN. nat. 28, 24 Attalus affirmat, scorpione viso si quis dicat '-o', cohiberi nec vibrare ictus.

iunctum est ambo: PLAVT. Amph. 974 iam hi⟨sce⟩ ambo, et servos et era, frustra sunt -o. Capt. 1 hos quos videtis stare hic captivos -os, . . . hi stant ambo. CIC. Quinct. 1 quae res in civitate -ae plurimum possunt, eae contra nos ambae faciunt. FRONTO p. 122, 2 N. inter -os ambos meos. PHOEBAD. c. Arrian. 13 apud quem (*Sabellium*) pater et filius ambo non sunt, hoc est duum nominum una persona. MVTIAN. Chrysost. hom. 18, 1 -as voluntates constituit, sed non ambae eius sunt (δύο θελήματα τίθησιν, ἀλλ' οὐ τὰ δύο αὐτοῦ ἐστιν).

sequitur partitio: PLAVT. Bacch. 1041 -ae condiciones sunt: utram tu accipias vide (Men. 1118 TER. Haut. 326 *al.*). Cas. 692 -os . . . altero . . . altero. 1011 -obus . . . neuter. Cist. 145 -ae nos . . . ego . . . et illa. Epid. 344 -o sodales, erum et Chaeribulum. Merc. 1 (*v. p. 2245, 36*). Mil. 150 duarum vicem . . . et hinc et illinc. 1246. Pseud. 5 Trin. 1053 CATO orig. 2, 34 (*v. p. 2245, 40*) LVCIL. 527 SCIPIO min. ap. Gell. 6, 11, 9 (*v. p. 2245, 41*). CIC. Verr. II 4, 109 signa duo . . . unum, alterum. VARRO ling. 5, 16 *et passim*. *nota* CORP. I² 1211 (CARM. epigr. 52), 5 gnatos -os creavit, horunc alterum . . . alium.

pro numero parvo: PLAVT. Bacch. 650 non mihi isti placent Parmenones, Syri, qui -as aut tris minas auferunt eris. CATO agr. 5, 3 -as aut tres familias habeat, . . . quibus det, praeterea nemini. CIC. de orat. 1, 20 -obus spatiis tribusve. 3, 193 -o . . . aut tres . . . pedes. Phil. 14, 16 -abus tribusve horis. Att. 6, 1, 3 amici regis -o tresve. epist. 13, 29, 4 non plus -obus an tribus mensibus. VARRO rust. 1, 18, 3 -o vilici aut tres habendi. 3, 16, 27 ut ne . . . escendat -o aut tres digitos. OV. trist. 1, 5, 33 vix -o tresve mihi de tot superestis amici. 3, 5, 10 Pont. 2, 3, 30. LIV. 33, 5, 7 -o aut summum tres (34, 32, 6). CELS. 1, 8, 3. *passim*. CATO agr. 141, 4 si ⟨in⟩ uno duobusve dubitabit. RHET. Her. 4, 5, 8 unius alicuius aut denique -orum (*opp.* ab omnibus). CIC. Deiot. 19 horam unam aut -as. ac. 2, 22 *ars* non ex una aut (et *al.*) -abus, sed ex multis animi perceptionibus constat. VARRO rust. 3, 9, 15 ut unam aut -as sectentur gallinas. PLIN. nat. 11, 274 unam aut -as incisuras. MART. 5, 60, 9 unus vel -o tresve quattuorve. GAIVS inst. 1, 43 si quis unum servum omnino aut -os habet. 1, 150 vel in omnes res vel in unam forte aut -as. HIER. epist. 51, 6, 4 VVLG. exod. 21, 21 I Esdr. 10, 13. *cf.* CIC. de orat. 3, 182 -o dumtaxat pedes aut paulo plus. Lael. 20 ut omnis caritas aut inter -os aut inter paucos iungeretur. PLAVT. Bacch. 975 quadringentos . . . omnis contruncabo -obus solis ictibus. Truc. 307 nunquam . . . mihi quisquam homo mortalis posthac -arum rerum creduit, ni. OV. met. 1, 355 nos -o turba sumus. 8, 636 tota domus -o sunt. MART. 2, 46, 9 quantum erat . . . pannis fraudare -obus . . . tineas? *nota*: CIC. Quinct. 53 si mehercule haec tecum -o verba fecisses 'quid ago', respirasset cupiditas. har. resp. 1 -obus inceptis verbis omnem impetum gladiatoris . . . compressi. OV. am. 3, 14, 49 verbis superare -obus (*i.* 'non feci'). epist. 19, 238 versiculis (*disticho*). fast. 1, 162. *cf.* PLIN. epist. 9, 19, 6.

pro numero plurali: RHET. HER. 1, 12, 20 scriptum -as aut plures sententias significat. 2, 11, 16 ambiguum . . . scriptum . . ., quod in -as aut plures sententias trahi potest. 4, 20, 28 -o aut plura . . . verba. 4, 40, 52. 4, 53, 67. CIC. inv. 1, 17. 2, 116. 144. 145. de orat. 1, 189 -as aut plures . . . partes. Brut. 199 oratores -o aut plures. ac. 2, 54 in -obus aut pluribus (*neutr.*). PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 163[a] (p. 57 M.). COLVM. 5, 11, 5. 9, 9, 8 -obus aut etiam compluribus. *et passim*. -o pluresve *passim in* LEGG. (*ut* Malac. 56. 57) *et* DIG., -o vel plures: POMP. dig. 39, 2, 41 CLAVD. DON. Aen. 4, 275 p. 390, 10. COD. Theod. 5, 16, 34. 6, 4, 21 *al.* QVINT. inst. 3, 6, 93 -os et tres (TERT. adv. Prax. 3 p. 230, 15 VVLG. Amos 4, 8). *cf.* CIC. orat. 179 unusne . . . an -o an plures.

de numerandi modo, sim.: PORPH. Hor. sat. 2, 3, 248 uni, dui (*v. p. 2241, 71*). *cf.* unum, -o, tres (*Heim, Incantam. magic. 561, 10*). AVG. conf. 1, 13 extr. unum et unum -o, -o et -o quattuor odiosa [*add. vol. III 287, 16*] cantio mihi erāt.

proverbia, sim.: PLAVT. Amph. 488 uno ut labore absolvat aerumnas -as. Cas. 476 iam ego uno in saltu lepide apros capiam -os. CIC. Sex. Rosc. 80 una mercede -as res assequi velle. CVRIVS Cic. epist. 7, 29, 2 -o parietes de eadem fidelia dealbare (*cf. Otto, Sprichw. p. 265*). AVG. epist. 43, 19 elegerunt, sicut dicitur 'ad -as agere causam'. *cf. et* PLAVT. Most. 832 viden pictum, ubi ludificat[ur] cornix una volturios -os? Q. CIC. pet. 12 uno suffragio -as in rem publicam sicas distringere. PLAVT. Bacch. 51 -ae unum expetitis palumbem. PLAVT. Curc. 591 antiquom poetam audivi scripsisse in tragoedia: mulieres -as peiores esse quam unam. TER. Ad. 823 -o cum idem faciunt. MART. 5, 52, 5 non belle quaedam faciunt -o. CATVLL. 62, 64 noli pugnare -obus (*Otto, Sprichw. 122*). LABER. ap. Sen. contr. 7, 3, 9 soles -abus sellis sedere (MACR. Sat. 2, 3, 10. 7, 3, 8). PROP. 2, 22, 41 melius -o defendunt retinacula navim (*cf. Otto, Sprichw. p. 122* ['*ubi addas Pind. Ol. 6, 100 sq.*' *E. Fraenkel in plag.*]). MANIL. 1, 21 ad -o templa precor. PETRON. 72, 4 de una die -as facere. SIL. 15, 351 nunquam desunt consulta -obus. MART. 5, 38, 4 uno credis equo posse sedere -os? QVINT. decl. 312 p. 262, 28 non satis videri potest probatum, quod -o sciunt? (*cf.* VVLG. II Cor. 13, 1 in ore -orum vel trium testium stabit omne verbum). VVLG. III reg. 18, 21 usquequo claudicatis in -as partes? Sirach 2, 14 vae . . . terram ingredienti -abus viis (3, 28). Matth. 6, 24 nemo potest -obus dominis servire (Luc. 16, 13. COMM. apol. 770 placeat cum nemo -obus. *al.*). *addo* SIDON. epist. 5, 9, 4 simus . . . animae -ae, animus unus *et elogia sepulcralia*: CORP. I² 1217 (= Carm. epigr. 68) 5 ⟨comm⟩uni heic animo -o ut essemus siti. 1347 heis sunt -o concordes. X 8061, 20 -o cari.

nomina propria cum duo *composita v. Onomast. III p. 272 et 262, 55 sqq.* *adde*: CORP. XI 3281 ad II solaria *Hispaniae*. FAST. Praen. Mart. 7 (Corp. I² 1 p. 233) inter -o lucos *Romae*. inter -os pontes *Romae: v. Gall, PW IX 1707, 3.*

duobolārius *v.* diob-. **duocentēnī, duocentī** *v.* ducent-

?**duocimānus** *forma ficta*. FRONTIN. grom. p. 12, 1 Thul. duo[de]cimanus decimanus est factus. HYG. grom. p. 132, 9 Thul. hunc appellaverunt duo[de]cimanum, ideo quod terram in duas partes dividat. 132, 13 duo[de]cimanum postea decimanum appellaverunt. p. 132, 16. LIB. col. I grom. p. 249, 25 L. limites duo[de]cimani.

duodeca- *composita graeca v.* dodeca-

duodecennis, -e [*a* duodecim *et* annus. *Th.*]. GLOSS. duodecim annorum. SVLP. SEV. dial. 3, 2, 3 -em filiam. [1, 10, 3 minor *puer* XII (*sic V*, duodecennis *AF*, duodennis *vulgo*) erat *annorum*.]

duodecennium, -ii *n.* [*a* duodecim *et* annus. *Th.*]. COD. Theod. 2, 27, 1, 5 (*a. 421*) intra -um (6). *ibid.* 6 ante -um. *forma vulgaris masc.*: COMPVT. cod. Col. prol. 10 p. 233 per septem -ios.

duodeciaere hac nota scribas ac voces: dodrans XS=–; dodrantes eodem modo computati -e efficiunt MAECIAN. distrib. 59. *i. duodecim aera vel asses*. *a* duodecim *et* aes.

duodeciēs *adv.* [*a* duodecim. *Th.*]. -ēns *passim trad.*, -es *probat* PRISC. gramm. III 415, 20. *nota* dŭodecies LACT. (*l. 81*). CARM. epigr. 1815, 2 (*p. 2249, 4*). 1943, 2 (*p. 2249, 5*). GLOSS. δωδέκατον (δωδεκάκις *c*). CAEL. hist. 15 -ens C milia passuum. VARRO rust. 1, 64 -ens. LIV. 38, 28, 4 -ens. VELL. 2, 11, 3 triumpharunt amplius -es. PLIN. nat. 2, 246 -ens centena milia quinquaginta *passuum* (*inde* MART. CAP. 6, 616 *omisso* cent. m.). 7, 57 -ens. ITALA apoc. 22, 1 (Hil. in psalm. 1, 17) facit fructum -es. LACT. Phoen. 28 per singula tempora mensum | duodecies. FIRM. math. 2, 13, 2. 3 *bis*. AVG. c. Pelag. 2, 7, 13 p. 474, 7 qui -es (-ens *CV*) tantum laboraverunt. loc. hept. 4, 100 p. 597, 17 COMPVT. cod. Col. prol. 10 p. 233 EVSTATH. Bas. hex. 6, 5 p. 927[A] in quoto puncto -es divisae portionis (κατὰ ποίας μοίρας

[† Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

τοῦ δωδεκατημορίου). MAR. VICTORIN. gramm. VI 161, 14. 163, 19. MART. CAP. 7, 737. 8, 861 solarem circulum -es quam lunae esse maiorem. CORP. V 4057 -es centena milia nummum. VI 27657 (Carm. epigr. 1815), 2 vix(it) annis -es senis, nam tertius (*i. 73us*) sustulit illum. VIII 24787 (Carm. epigr. 1943), 2 -es binos superavi luminis annos. *nota* INSCR. christ. Diehl 1287 (*a. 552*) obiit VIIII kl. decembris -es p(ost) c(onsulatum) Iustini. *subaudi* centena milia: CIC. Verr. II 2, 185 quae essent HS -es. VELL. 2, 81, 2. PLIN. nat. 6, 107 Carmaniae oram patere -ens L pass. Nearchus scripsit. TAC. ann. 16, 33 SVET. Aug. 41, 1.

duodecifōrmis, -e *a* duodecim *et* forma. IREN. 2, 15, 3 Pleroma ipsorum ... octiforme et deciforme et -e est.

ˣ**duodecim** *num.* [*i. q. gr.* δυώδεκα, δώδεκα, *ind.* dvádaśa *'duodecim'; cf. umbr.* desenduf *acc. 'duodecim', a* duo *et* decem. *Th.*] [*ital.* dodici, *francog.* douze, *hisp.* doce. *M.-L.*] *de formis:* duodecem: CORP. V 6214 (Diehl 2387). XIII 3829 (Diehl 3566). duodeci: INSCR. christ. Diehl 4570. CORP. VIII 17896, 37. 38 duodeci modiorum *bis scriptum.* duodece: CORP. VI 34941. XII 2083 (Diehl 2892^adn., *post a. 541*). dodeci (*cf. l. 15. 19*): INSCR. christ. Diehl 2687. dodece: CORP. XIII 7645 (Diehl 2917). duodecime: CORP. III 8563. *de prosodia: cf.* PLAVT. Epid. 675 dŭŏdecim. CARM. epigr. 502 (= CORP. VI 14578) XII (*'lege* dodeci' *Buecheler ad l.*) ego ⟨annoru⟩m vixi. 527, 3 (CORP. VIII 9690) ex duodeci numero. *genetivi volgares:* ITALA Luc. 22, 3 (cod. e) ex numero illorum duodecorum (δυώδεκα, VVLG. -im). VIRG. gramm. epit. 1 p. 5, 19 duumdecim generum.

pro -im *nota haec:* FRONTIN. aq. 10 decem duum milium *eqs.* (64. 72 [*at* duodecim: 36. 82. *corrupte* 15]. CORP. VI 1261^a decem duae). IVL. VAL. 3, 15 naviculis duabus ac decem (*at* duodecim *ex. gr.* 3, 18). MART. CAP. 9, 953 tonos decem ac duo. *leguntur in* CONST. veteran. (CORP. III p. 2038) decem et una (tribus, quinque, septem), *at* duodecim. *poetae exprimunt variis modis* (*legitur* -im *praeter versus supra allatos* [*l. 21 sqq.*] *solum* COMM. instr. 2, 3, 16): ENN. ann. 93 ter quattuor. OV. trist. 4, 10, 10 tribus ante quater mensibus. *saepius* bis sex (ENN. ann. 323 CIC. Arat. 226. 319 *passim, v. vol. II 2009, 3 sqq.* [*adde non in carmine:* INSCR. christ. Diehl 4583]) *et* bis seni (VERG. Aen. 1, 393. 9, 273 *passim, v. vol. II 2009, 24 sqq. 70 sqq.*). *incertum* ACC. trag. 679 binis (bigis *trad.*) ... sex. *de* duodeni *v. p. 2251, 23 sqq. ceterum cf.* OV. ars 3, 364 in totidem ... redactum scriptula, quot menses ... annus habet. fast. 4, 702 addideratque annos ad duo lustra duos. 5, 696 totidem ... dies ... quot sunt Herculei facta laboris.

de vi et usu numeri v. VARRO ling. 5, 34 multa antiqui duodenario numero finierunt ut -im decuriis actum. *Wölfflin, Archiv 9 (1896), 530—537.*

1 *cum substantivis:* PLAVT. Epid. 675 -im deis plus quam in caelo deorum est immortalium (*cf.* VARRO rust. 1, 1, 4 -im deos Consentis. FEST. Gloss.^L IV p. 276^b [p. 158 M.] SEN. nat. 2, 41, 1. CVRT. 9, 3, 19 -im aras. PETRON. 39, 5. *al.; nota* INSCR. Dessau 4007 -im dii⟨s⟩ sanctissimis). SCIP. min. or. frg. ap. Macr. Sat. 3, 14, 6 filium non minorem annis -im. CIC. Q. Rosc. 28 merere ... poterant -im aeris. Caecin. 102 -im coloniarum. Mil. 9 -im tabulae (Tull. 47. 50. 51 *bis.* dom. 43 Sest. 65 Phil. 2, 69 de orat. 1, 58. 167. 193 *passim; etiam omisso substantivo* leg. 1, 55 e XII. 2, 18 in veteribus XII sacratisque legibus. 2, 58 post XII. 2, 59 in XII. *ibid.* discebamus pueri XII. 2, 60. 61. FEST. Gloss.^L IV p. 281^a [p. 162 M.] ut et in XII est. p. 285^a [p. 167 M.]. p. 317^b [p. 210 M.] *al.* p. 377^b [p. 273 M.] ⟨in⟩ lege XII. p. 379^a [p. 274 M.] qui XII interpretati sunt. p. 403^b [p. 305 M.] in legibus XII). CIC. Manil. 32 -im secures (rep. 2, 31 -im lictores. VAL. MAX. 1, 1, 3 -im fascium *i. consulis; item* 2, 7, 7. 3, 4, 4. 6, 9, 12 a XII securibus. SEN. dial. 5, 31, 2 dedit -im fasces, sed non fecit ordinarium consulem. SVET. Galba 8, 2 TERT. adv. Val. 16 p. 195, 21). CIC. Phil. 5, 5 dies -im. de orat. 1, 217 -im scriptis ludere (*cf.* phil. frg. V 60 QVINT. inst. 11, 2, 38. *cf. et* OV. ars 3, 362 *sqq. Marquardt-Mau, Privatleben p. 857. Mau, PW V 1794. Lamer, PW XIII 1979*). Brut. 323 -im post meum consulatum annos. nat. deor. 2, 52 XII signorum (VARRO rust. 2, 1, 7. 8. 2, 3, 7 VITR. 5, 6, 1. 9, 6, 1. 9, 8, 8 PAVL. FEST. Gloss.^L IV p. 215^a [p. 95 M.] HYG. astr. *passim; al.*). VARRO ap. Sen. nat. 5, 16, 3 -im ventos (SEN. nat. 5, 17, 1. 2. 4 GELL. 2, 22, 18 VEG. mil. 4, 38 AMPEL. 4. 5). VARRO rust. 2, 1, 19 -im menses (2, 8, 6 frg. Char. gramm. I 82, 9 [p. 103, 11 B.] LIV. 1, 19, 6. *passim*). LIV. 1, 20, 4 Salios ... -im. *et passim. nota:* PETRON. 48, 7 -im aerumnas Herculis (TERT. nat. 2, 10 -im titulis *Herculis.* HYG. fab. 30 tit. athla XII. SCHOL. Germ. Bas. p. 69, 17 athlis. AVG. civ. 18, 12 p. 270, 31 D. facta. *al.*). SVET. Aug. 95 augurium capienti -im se vultures ut Romulo ostenderunt (FLOR. epit. 1, 1, 6 SCHOL. Cic. Bob. in Vat. 22 p. 148, 6 St.). APVL. met. 11, 24 -im sacratus stolis. TERT. adv. Marc. 4, 13 p. 457, 17 -im apostolos (VVLG. Matth. 10, 1 *passim; sine subst.* Matth. 26, 14. 20. 47 *al.*) ..., huius enim numeri figuras apud creatorem deprehendo: -im fontes Elim, et -im gemmas in tunica sacerdotali Aaronis, et -im lapides ab Iesu de Iordane electos (*cf.* 4, 24 HIER. epist. 18^A, 6, 8 *sqq. et passim*). 4, 13 p. 457, 7 Naum ex -im prophetis minoribus (HIER. epist. 57, 9, 3 *et passim*). HIER. epist. 16, 2, 3 in solio cum -im iudicaturis sedeas (*cf.* VVLG. Matth. 19, 28 *et passim*). VVLG. gen. 25, 16 -im principes tribuum (49, 28 *passim*). num. 7, 84 acetabula argentea -im. *et passim de vasis sanctis.* ARNOB. in psalm. 137 p. 542^D Christo, qui totas -im uncias cordis sui ipsi tradiderit.

2 *cum aliis numeris: nota* CENS. 17, 4 in centum -im annis. AVG. civ. 15, 15 p. 90, 5 D. -im et nongenti (VVLG. gen. 5, 8 nongentorum -im).

? **duodecimānus** *v.* duocimanus. **duodecim portae** *v. Onom.*

duodecimvir, -ī *m. ex plurali* duodecim viri *deductum. ex sacerdotum collegio:* CORP. VI 500 (*a. 377*) duodecimbyr (*sic*) urbis Romae (*v. Mommsen ad l.*). 1419 (*fere a. 300*) XII vir Rom⟨...⟩. 1700 duodecim viro. VIII 11338 X⟨II⟩ viro ⟨u⟩rbis Romae. *v. et Wissowa, Rel. u. Cult.*[2] *p. 340.*

ˣ**duodecimus,** -a, -um [*i. q. ind.* dvādaśamaḥ, *cf. c.* duodecim *et c.* decimus. *Th.*]. *traditur* duodecumus: CAES. Gall. 2, 25, 1 (*BMQ*) VITR. 5, 6, 6 PLIN. nat. 17, 201 TAC. hist. 2, 24, 7. *scriptiones barbarae:* CORP. V 1741 (Diehl 1361) dodecimu k⟨al. I⟩unias. XII 2654 (Diehl 2910) indicciune dudecema. *pronuntiatio vulgaris:* dūŏdecimo: ANTH. 1, 12. *nota* AMM. 30, 6, 6 imperii anno ... secundo et decimo. *fort.* XII *abusive scriptum* IIX: *v. INSCR. christ. Diehl ind. p. 309* (*cf. ibid.* IIIX = XIII; *at* IX *ibid. non est* XI). GLOSS. -a δωδεκάτη. -um δωδεκάτη, τῇ πρὸ δέκα δύο. *in versibus exprimitur per* bis sextus: *v. vol. II 2010, 16 sqq.*

CATO agr. 57 mense ... nono, decimo, undecimo ⟨-o⟩ (VARRO ling. 6, 13 *bis.* rust. 2, 1, 27. 2, 6, 4 *passim*). 162, 3 post diem omnino XII (CIC. Att. 5, 8, 1 CAES. Gall. 2, 2, 5 LIV. 36, 29, 4 CELS. 3, 4, 13 *al. in dierum indicatione:* CIC. Catil. 1, 7 XII Kal. Nov. Att. 3, 14, 2. 3, 16. 4, 3, 4. 6, 9, 1. 7, 12, 1 *passim. nota* INSCR. christ. Diehl 446 -o calendas Novembres. 3188 [*a. 517*] depositus -us Decembris). CIC. inv. 1, 104 -us locus (1, 109). VARRO Men. 404 si ... operae -am (*sc. partem*) philosophiae dedisses (VITR. 3, 3, 7 partem. 9, 1, 5. 9, 1, 6 *al., om.* pars: 5, 6, 6 MAECIAN *v. l. 45.* SPART. Hadr. 18, 3 -as bonorum. AVG. civ. 11, 30. COMPVT. cod. Col. prol. 5 p. 232 -a ... de [VI] fiunt D.). CAES. Gall. 2, 23, 4 legio (2, 25, 1 *passim*). LIV. 27, 39, 9 annum (PLIN. nat. 10, 178 *al.*). VITR. 5, 4, 9 *terminationem sonorum.* FEST. Gloss.^L IV p. 356^a (p. 250 M.) ad -um lapidem (FRONTIN. aq. 9 miliarium. TAC. ann. 3, 45, 7 AMM. 22, 16, 14. *cf. Onom.*). COLVM. 2, 10, 15 *lunam* (PALLAD. 3, 4). PLIN. nat. 7, 60 -o consulatu (SVET. Aug. 26, 2). 17, 210 a -o *pede altitudinis.* 18, 6 se ... -um fratrem *Arvalem* appellavit *Romulus.* 35, 79 olympiade centesima -a (SOL. 32, 42 -a centesimaque olympiade). QVINT. inst. 3, 8, 42 -o ... libro (*sic passim ap.* GRAMM.). FRONTIN. aq. 24 uncia -a *pars pedis.* 79 per regiones IIX IX XI XII (80. 83). NIPS. grom. p. 288, 15 L. cardo XII. GROM. p. 318, 2 a -a parte limes maximus constitutus (323, 20). MAECIAN. distrib. 9 quincuncem, qui constat ex quinque unciis, hoc est quinque -is (*sim.* 10. 11). HIER. epist. 18^A, 10, 2 *regem.* 33, 4, 3 in -o *psalmo.* MART. CAP. 1, 56 ex -a *caeli regione.* EVSTATH. Bas. hex. 6, 5 p. 927^A spatii (δωδεκατημορίου). CONC. Turon. a. 567 (Mon. Germ. leg. III 1) p. 127, 12 ad -a(m) *sc. horam; item* p. 127, 13. COD. Iust. 1, 17, 2, 23 -ae indictionis (11, 3, 1 fin. INSCR. christ. Diehl 2910). *fem.* **duodecima,** -ae *sc.* hora *v. supra l. 49 sq.; sc.* pars *v. supra l. 31 sqq. nota:* CORP. VI 15056 iuris huius monimenti C. Ramnii Conopis dimidium et duodecum(a), Alloniae ... pars quarta, Proculeiae ... pars VI. *neutr.* **duodecimum** *pro adv.:* R. GEST. div. Aug. 3, 12 tribunicia potestate -um. *scriptum per numerum passim in nominibus imp.* cos XII *sim. non recte edebatur* -mo *pro adv.:* CAPITOL. Pius 1, *ubi trad.* XII *i.* -um; *traditur, sed testibus malis:* AVG. c. Emer. 1 Honorio -o et Theodosio octavo consulibus.

ad duodecimum (*lapidem*) *v. Onom.*

ˣ**duodēnārius,** -a, -um [*a* duodeni. *Th.*]. duodenārius: ARATOR 1, 116. VARRO ling. 5, 34 multa antiqui -o numero finierunt ut duodecim decuriis actum. FRONTIN. aq. 31 *fistula* -a et vicenaria et centenaria .... et -a⟨e⟩ ... nec magnus error nec usus frequens est. 44 fistula -a (*describitur*). PS. CENS. frg. 14, 10 (gramm. VI p. 614, 10) paeon -us. TERT. adv. Val. 8 p. 186, 2 -us numerus *Aeonum* (*ibid.* p. 186, 14). TYCON. 5 p. 59, 20 *numerus* (HIER. epist. 64, 20, 3 AVG. civ. 11, 30. 15, 20. 19, 1. 20, 5 *ter.* doctr. Christ. 3, 35, 51 gen. ad litt. 4, 2 p. 96, 16 *bis.* in psalm. 49, 9. 59, 2. 86, 4 in euang. Ioh. 27, 10 CASSIAN. inst. 2, 4 BOETH. herm. sec. 6, 14 p. 491, 9 arithm. 1, 19 p. 40, 3. 1, 23 p. 48, 22 *al.* CASSIOD. in psalm. 31 praef. 19 concl. calculus. *et passim*). ARATOR 1, 116 quam -us circumtulit ordo figuram (*apostolorum*).

ˣ**duodēnī,** -ae, -a (*sing. v. 2251, 30 sqq.*) [*cf. c.* duodecim *et c.* deni. *Th.*]. *scriptum* duodinos: CORP. X 7777 (Diehl 1685 = CARM. epigr. 784, 3). *prosodia recte observata:* VERG. *p. 2251, 24.* OV. *p. 2251, 25.* MANIL. *p. 2251, 14. 28. 30.* GERM. *p. 2251, 25.* ANTH. *p. 2251, 35.* HYMN. Ambros. *p. 2251, 31.* PRVD. *p. 2251, 26.* HIL. *p. 2251, 31.* SEDVL. *p. 2251, 36. item, licet in versu malo:* CORP. VI 17130 (= CARM. epigr. 963; *a. 12 a. Chr.*), 5 bis -os annos iam processerat aetas. *prava:* CARM. epigr. 735 (INSCR. christ. Diehl 3447), 4 bis dŭōdēnos necdum conple⟨verat annos⟩. CORP. X 7777 (Diehl 1685 = CARM. epigr. 784), 3 bis dŭōdīnos et fida deo *eqs.* XIII 7002 (= CARM. epigr. 1100), 1 cum bis dŭōdēnos *eqs.* *gen. in* -um: CAES. Gall. 7, 36, 7 VITR. 10, 2, 12 PLIN. nat. 36, 7 GRAN. LIC. p. 9, 14 Bonn.; *in* -orum

[† Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nusquam vidi nisi in GLOSS. Suet. Aug. 70 (Hermes 36, 361) δωδεκάθεος -orum deorum. GLOSS. -a δέκα δύο. δώδεκα. III 446, 66 duo et dena pondo δύο καὶ δέκα λίτρας. *exprimitur per* bis senus: *v. vol. II 2009, 60 sqq.* [*in loco corrupto*: CORP. X 6565 (Dessau 5632) eritor -a.]

distributive: CATO agr. 3, 5 fibulas -as. CIC. Verr. II 3, 194 -os sestertios (div. Caec. 30). leg. agr. 2, 85 -a ... in singulos homines iugera. VARRO rust. 3, 17, 3 -a milia sestertia *sc. anno quoque* (PLIN. epist. 43, 1 TRAIAN. Plin. epist. 10, 44 CAPITOL. Pert. 15, 7). CAES. Gall. 5, 14, 4 uxores habent deni -ique inter se communes. 7, 36, 7 fossam duplicem -um pedum (VITR. 10, 2, 12 rotas circiter pedum -um. COLVM. 8, 3, 2 PLIN. nat. 36, 7). 7, 75, 3 milia. LIV. 1, 35, 9 pedes. 3, 27, 3 vallis. 3, 36, 3 fascibus *x virum*. 5, 33, 9 urbibus. MANIL. 3, 261 *horas*. COLVM. 4, 33, 4 statuminum -a milia. ASCON. in Scaur. p. 23, 25 St. patronos. PLIN. nat. 2, 34 annis (10, 178). 2, 59 partibus (2, 66). 10, 161 *ova*. 10, 175 singulos gignunt elephanti ..., acanthis -os *sc. pullos*. 10, 178 partus. 11, 233 *mammas*. 11, 258 *pedes*. 14, 11 amphoris. 15, 2. 16, 248. 21, 16. 25, 83. 27, 76. 31, 24 (duodecies *E*). 34, 97 pondo -a. 35, 36. PLIN. epist. 54, 1 debere rei publicae, ... -is assibus (*i. usuris*), quanti a privatis mutuantur. GRAN. LIC. p. 9, 14 B. duos colossos -um cubitorum. SVET. Claud. 21, 6 triremium. *al. nota* CORP. VIII 22856 circenses ⟨muner⟩aque palmarum duodenar.

vi distributiva imminuta vel omnino dempta: VERG. georg. 1, 232 orbem per -a regit mundi sol aureus astra. OV. met. 13, 618 cum sol -a peregit signa (GERM. frg. 2^{b}, 17). FVLG. Virg. cont. p. 87, 2 per -a librorum volumina. PRVD. psych. 850 discipulis ... -is *apostolis*. *cum plurali tantum*: PLIN. nat. 7, 105 castra. *n. pl. pro ipso numero*: MANIL. 4, 484 cumque iterum -a refert *Centaurus* (*v. Wageningen ad l.*).

nota num. singularem: MANIL. 4, 451 bis -a *pars* (HIL. euang. 76 bis -a virum facies *angelorum*. HYMN. Ambros. II 18, 22 bis -us numerus *angelorum*). APVL. met. 3, 19 ad exemplum -i laboris Herculei. COMM. apol. 946 ex -a tribu novem semis ibi morantur. CORP. IX 1538 (*a. 228*) in ara taurobolica -a cum vitula crem(ata). ANTH. 680^{a} (736), 18 -a cohors *dierum Aegyptiacarum*. SEDVL. carm. pasch. 361 (= op. pasch. 31 p. 196, 7) apostolici semper -us honoris fulget apex numero, menses imitatus et horas.

duodēnigena, -ae *c.* *a* duodeni *et* -gena, *cf.* indigena *sim.* ANTH. 197, 3 nam -as (duodecim annis genas *trad.*) ostendunt ostia *circi* menses.

? **duodennis** *pro* duodecennis *editur* AVG. in psalm. 101 serm. 1, 1 p. 1294^{D} sapientiam pueri -is [SVLP. SEV. dial. 1, 10, 2 *v. sub* duodecennis]. [*'si recte traditum est, fort. ex* *duoden-ennis *haplologice breviatum'. Niedermann in plagulis.*]

duodēnōnāgintā *num.* PLIN. nat. 3, 118 duode LXXXX ... amnes.

duodēnus *v.* -ni.

duodēoctōgintā *num.* PLIN. nat. 3, 62 II de LXXX milia pass.

duodēquadrāgēnī, -ae, -a *num. distr.* PLIN. nat. 36, 114 columnae ... -num pedum (36, 6).

duodēquadrāgēsimus, -a, -um *num. ord.* LIV. 1, 40, 1 -o ferme anno ex quo. HIER. epist. 33, 4, 3 in -o *psalmo* (33, 4, 7). 33, 4, 7 in CXXXVIII°.

duodēquadrāgintā *num.* CIC. Tusc. 5, 7 -a annos (nat. deor. 3, 81 rep. 2, 36. ASCON. Corn. II p. 63, 6 St. II de XL. VAL. MAX. 9, 13 ext. 4). LIV. 9, 35, 8 signis militaribus (24, 16, 4). 31, 3, 3 navibus. 35, 40, 7 dies. 42, 27, 6 quinqueremes. CORP. I^{2} p. 189 elog. 4 (= X 809), 4 Rómulus ... regnavit annós duodequadragintá.

duodēquīnquāgēnī, -ae, -a *num. distr.* PLIN. nat. 2, 38 signiferi ... ambitum peragit *Venus* trecenis et -is diebus.

duodēquīnquāgēsimus, -a, -um *num. ord.* CIC. Brut. 162 anno -o. [COLVM. 9, 14, 4 *trad.* undeq-.]

duodēquīnquāgintā *num.* LEX Sil. Fest. $Gloss.^{L}$ IV p. 352^{b} (p. 246 M.) duo⟨de⟩quinquaginta sextari quadrantal siet vini. COLVM. 9, 14, 1 dies verni temporis ... -a. 12, 5, 1 in sextarios -a fermenti.

duodēseptuāgēsimus, -a, -um *num. ord.* HIER. epist. 33, 4, 3 in -o *psalmo*.

duodēsexāgēsimus, -a, -um *num. ord.* VELL. 2, 53, 3 -um annum. HIER. epist. 33, 4, 3 in -o *psalmo*.

duodēsexāgintā *num.* PLIN. nat. 11, 19 -a annis.

duodētrīcēsimus, -a, -um *num. ord.* -cens-: BELL. Afr. 98, 2. VARRO frg. ap. Gell. 3, 10, 6 die -o (BELL. Afr. 98, 2). PLIN. nat. 15, 59 -am *lunam*. CENS. 14, 3 -um *annum* (AVG. conf. 4, 1). AVG. gen. ad litt. 4, 2 p. 97, 7 -us *numerus* (11).

(**duodetrīcēnī**) *exprimitur apud* TAC. dial. 17 bis quaterdenos.

duodētrīciēns *num. mult.* CIC. Verr. II 3, 163 HS -ens (*sc. centena milia*) in annos singulos Verri decernebatur, quod aratoribus solverat. *scriptum per numerum*: COD. Theod. gest. in sen. 5 dictum XXVIII *bis* (*cf. Hirschfeld, Kl. Schr. p. 692*).

duodētrīgintā *num.* *ultima a corripitur*: AVSON. 378, 7 (*v. l. 84*). CARM. epigr. 387, 1. 1814, 2. CAES. Gall. 5, 2, 2 naves ... XXVIII (duo de XXX *β*). LIV. 26, 14, 9 senatores ... -a. 28, 13, 3 -a oppidis. 33, 36, 14 castella ... -a. 36, 38, 6 -a milia hostium. PLIN. nat. 18, 22 -a volumina. SVET. Aug. 46 -a coloniarum. Tib. 1, 2 -a consulatus. CENS. 18, 8 menses -a (-enta *D*), *ubi sequitur* viginti octo. AVSON. 378, 7 *mensis* unus erit tantum -ă dierum. CORP. VI 12845 (= Carm. epigr. 387), 1 quae vixi -ă per annos. 34001 (= Carm. epigr. 1814) annis in lucem -ă moratus.

duodēvīcēnī, -ae, -a *num. distr.* LIV. 21, 41, 6 (*oratio Scipionis*) -is denariis. *exprimitur per* bis ... novenos: MART. 10, 24, 7.

ˣ**duodēvīcēsimus,** -a, -um *num. ord.* *traditur* -ensimus: R. GEST. div. Aug. 3, 15 VITR. 3, 5, 5 LIV. 27, 12, 14 *cod. Taur.* SEN. clem. 1, 9, 1 benef. 3, 23, 2 PLIN. nat. 12, 9. 35, 55 PLIN. epist. 6, 20, 5 CENS. 17, 10. 18, 15 AVG. civ. 21, 6. -vicess-: *v. infra l. 25 aliter exprimitur numerus*: octavus decimus: VITR. 3, 5, 5 ASCON. Pis. p. 14, 11 St. TAC. ann. 13, 6 hist. 1, 27 FLOR. epit. 4, 4, 2 PORPH. Hor. carm. 2, 17, 19 FIRM. err. 19, 4 PAPIN. dig. 35, 1, 101, 2 SPART. Sept. Sev. 1, 5 CAPITOL. Aur. 5, 6. 18, 1 Maximin. 27, 2 VOPISC. Prob. 16, 6 HIER. epist. 28, 2, 2 AVG. civ. 18, 11. 23. 20, 27 INST. Iust. 1, 6, 7 COD. Iust. 1, 17, 1 fin. octavus et decimus: SVLP. SEV. chron. 1, 52, 4. decimus octavus: COLVM. 11, 2, 36 VLP. dig. 34, 1, 14, 1 VVLG. I par. 12, 15 Ier. 32, 1. *in carmine*: MANIL. 4, 470 nec una ad decumam nec quarta nec octava.

LIV. 27, 12, 14 -am legionem (*cf.* 27, 14, 3). VITR. 3, 5, 5 parte -a et eius dimidia (PLIN. nat. 2, 184 -am Tauri partem). VELL. 2, 7, 2 -um ... annum (SEN. clem. 1, 9, 1 PLIN. epist. 6, 20, 5. CENS. 17, 10 anno quingentesimo -o. GELL. 5, 4, 2). SEN. benef. 3, 23, 2 in -o annalium (CENS. 18, 15. HIER. epist. 33, 4, 7 in -o *psalmo*. AVG. civ. 21, 6 in libro -o). PLIN. nat. 12, 9 se cum -o comite. 35, 55 -a olympiade. AVSON. 449, 3 -essima (*sic P*) die. FAV. EVL. p. 9, 14 numerus. ISID. lib. num. 85 *numerus (spiritualiter explicatus)*.

neutr. pro adv.: R. GEST. div. Aug. 3, 15 tribuniciae potestatis -um *et sic passim per numeros scriptum in titulis imperatorum*.

ˣ**duodēvīgintī** *num.* PAVL. FEST. $Gloss.^{L}$ IV p. 177^{a} (p. 67 M.) -i dicendi consuetudinem a Graecis traxisse videmur, qui sic enuntiant δυοῖν δ⟨εόντων⟩ εἴκοσιν (PRISC. gramm. III 416, 13). p. 185^{b} (p. 73 M.) dextans dicitur ... quemadmodum -i et deunx. *nota* duodeviginti AVSON. 183, 16 (*v. l. 64*). duoque de XX: SVLP. SEV. chron. 1, 26, 3. annis mille centum et duobus de viginti: EVTR. 10, 17, 2. *exprimitur numerus per* decem et octo: LIV. 9, 33, 4. 26, 47, 7. 27, 29, 8. 34, 52, 5. 38, 36, 10 VITR. 5, 4, 5 COLVM. 11, 2, 86 PLIN. nat. 7, 192 PLIN. epist. 8, 18, 5 FRONTIN. aq. 64. 78 *bis*. 79 *al.* FRG. Cens. 14, 2 CAPITOL. Aur. 5, 1 LAMPR. Alex. 56, 3 POMPON. dig. 1, 2, 2, 32. 34. 41 VLP. dig. 40, 2, 13. 42, 1, 57 PAVL. sent. 3, 4^{A}, 2 *pars codd.* dig. 18, 1, 40, 2 MOD. dig. 1, 7, 40, 1 FLOR. 2, 6, 1. 3, 10, 25 *cod. B*. 4, 2, 5 IVST. 9, 1, 8 INST. Iust. 1, 11, 4 COD. Iust. 1, 1, 4, 1. 1, 5, 8 pr. CHALC. comm. 46 *quater*. AVG. civ. 5, 22 p. 234, 15 D. 16, 22 p. 159, 3. 18, 22 p. 284, 25 PS. AVR. VICT. epit. 16, 1. 20, 1 VIR. ill. 49, 4 EVTR. 1, 1, 2. 2, 21, 3. 6, 9, 1. 7, 1 X et VIII. OROS. hist. 1, 20, 5 decem (-im *B*) et octo *codd. DB saec. VIII^{i} uterque*. RVF. FEST. 6, 4. 15, 3 FAVST. REI. epist. 6 p. 199, 9. CORP. XIII 1855 decim et octo (*item* NOT. Tir. 61, 42). VI 16169 (= Carm. epigr. 85) decem et octo. IX 2272 (= Carm. epigr. 1523) dece et octo. decem octo: LIV. 37, 57, 6 SPART. Pesc. 5, 1. CORP. V 3897 (*a. 532*) X octo. octo et decem: CORP. IX 1880; *cf.* SEDVL. carm. pasch. 3, 202 iuges post octo decemque ... messes (op. pasch. 3, 17 post octo iuges annos ac decem). octodecim: LIV. 39, 5, 14. *circumscribitur*: LVCIL. 491 ter sex ... annos.

PLAVT. Poen. 897 -i minis (1380). CATO agr. 19 p(edes) XIIX (CAES. Gall. 2, 5, 6 [duo de XX *α*, *in β aut idem aut* duodeviginti]). CIC. ac. 2, 82 solem ... amplius -i partibus ... maiorem esse quam terram (2, 128. *inde* LACT. inst. 3, 23, 12). rep. 2, 39 (*loc. mutil.*). LIV. 10, 43, 15 signa militaria -i (26, 6, 8). 21, 55, 4 -i milia *peditum* (25, 21, 10). 24, 11, 2 -i legionibus. 27, 10, 3 coloniis. 27, 27, 9 equitum ... -i vivi capti. 34, 26, 11 naves. VELL. 1, 15, 5 post -i annos (2, 41, 2. 2, 59, 3. VAL. MAX. 5, 2, 9 duo de XX. QVINT. inst. 8, 5, 17 TAC. ann. 2, 63. *al.*). SEN. dial. 10, 13, 6 elephantorum -i. COLVM. 2, 5, 1 vehes ... -i. 2, 15, 1 iugerum -i. PLIN. nat. 7, 102 hastis puris -i (GELL. 2, 11, 2. VAL. MAX. 3, 2, 24 *compendio scriptum*). 8, 89 -i cubita (SOL. 32, 15. SVET. Aug. 65, 1 -i mensium. frg. ap. Char. gramm. I 236, 18 (p. 307, 20 B.) praepositiones. AVSON. 183, 16 -i functus Olympiadas. SIDON. epist. 3, 3, 3 equitum. [CORP. XIII 8502 -i *trad., sed falso*; *v.* duoetvicensimani.]

duodrāns *v.* dodrans.

duoetquadrāgēnsimus, -a, -um *num. ord.* CENS. 14, 3 annum.

duoetvīcēnsimānī, -ōrum. *milites legionis duoetvicesimae*: TAC. hist. 3, 22 sextadecumanos -osque et primanos. 4, 37. 5, 1. CORP. XIII 8502 (= Dessau 8937, *aet. Const.*) duodeviginti *trad.*

duoetvīcēsimus, -a, -um *num. ord.* -vicens- *ubique* TAC. VARRO ap. Gell. 5, 4, 3 (Non. p. 100, 10 *e coni.*) *v. p. 2253, 7. 10.* PLIN. nat. 2, 87 -o et vicesimas. TAC. hist. 1, 55 quarta ac -a legiones. *item de legione ibidem et* 1, 18 (duo//vicensimam *cod.*). 1, 56 *bis*. 2, 100. 4, 24. *e coni.* (*cf. p. 2253, 12*): CATO orig. 84 (Non. p. 100, 12) *v. p. 2253, 11.* FAB. PICT. ap. Gell. 5, 4, 3 *v. p. 2253, 5.* *falso, ut vid., trad.*: FAB. PICT. ap. Gell. 5, 4, 3 (*v. p. 2253, 3. 5. 6*).

duonitās benignitas GLOSS. cod. Voss. fol. 24 (Loewe, Prodr. 363). *cf.* bonitas. **duonus** *v.* bonus *vol. II 2079, 24 sqq.*, dunus *p. 2241, 53.*

duopondium *v.* dup-. **duorico** *vocabulum celticum.* *v. Onom.*

duovīcēsimus, -a, -um *num. ord. i. q.* duoetvicesimus. GELL. 5, 4 (*sub titulo* de verbo duo[de]vicesimo, quod volgo incognitum est)

[*† Vollmer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

expositi erant Fabii annales ... grammaticus autem quispiam ... repperisse se unum in libro mendum dicebat ... ostendebat grammaticus ita scriptum in libro quarto (*frg. hist. 6*) '...... duo[et]vicesimo anno postquam Romam Galli ceperunt'. 'non', inquit "duo[et]vicesimo" sed "duoetvicesimo" (duode- *trad.*) scribi oportuit. quid enim est "duo[et]vicesimo"? ......' ...... (*aliqua perierunt*) ... hic (*i. Varro*) ita scripsit: 'mortuos est anno duoetvicesimo (*hic recte, ut videtur, codd., cf. l. 9*); rex fuit annos XXI'. NON. p. 100, 9 (*excerpta ex Gellio*) 'duo[de]vicesimo' (duoetvices- *Linds. hic et infra l. 10. 11*) ita ut 'duodecimo': Varro humanarum rerum lib. XVI: 'mortuos est anno duo[de]vicesimo (duoetv- *Linds.*); rex fuit annos XXI'. Cato in quarto Originum (orig. 84): 'deinde duo[de]vicesimo (duoetv- *Linds.*) anno post' *eqs.* *circumscriptum* MANIL. 4, 451 bis ... undena *pars.*

?**duovīgintī.** FRONTIN. grom. p. 28, 13 (p. 11, 17 Thulin) ut duopondium ⌊et -i⌋ (⌊...⌋ *seclusit Thulin, cuius adn. cf.*), quod dicebant antiqui, nunc dicitur dipondium (duop- *trad.*) ⌊et XX⌋ (⌊...⌋ *seclusit Thulin*), sic eti⟨a⟩m duo[de]cimanus decimanus est factus. *forma ficta videtur.*

duovir *v. l. 63 sqq.* **duovira, duovirālis** *sim. v.* duumv-.

*****duo virī, duom virum** *plur., inde ductus sing.* **duovir** *vel* **duomvir (duumvir),** -ī, *unde denuo ductus plur.* **duomvireis** *vel* **-ī.** *magistratus varii.* GLOSS. δύανδρος. *alia graeca v. p. 2254, 49 sq. 68. 79. 2255, 10. 51.* ***formae: plur.:*** *nom. perscriptus* DVO·VIREI: CORP. I² 1502 (= XIV 4063). 1682 (= X 480). DVO·VIRI: I² 1607 (= X 3726). DVO·VIR·: I² 1473 (= XIV 3013). 1576 (= X 4587). 1608 (= X 3727). 1609 (= X 1218). 1632 (= X 852). 1633 (= X 844). 1634 (= X 8148 *sine puncto*). XI 1421, 39 *et passim. eadem forma* (DVO·VIR·) *pro cas. obl. plur.*: LEX par. fac. Put. (Corp. I² 698) 1, 2 (*abl.*). 3, 7 (*gen.*). II·VIRI: FAST. ann. Praen. Apr. 11 (Corp. I² p. 235). Mart. 6 (*ibid.* p. 233). CORP. I² 1533 (= X 5074). 1693 (= IX 6193). *passim.* II·VIR·: FAST. cons. Venus. (Corp. I² p. 66) a. 720—26. LEX Iul. munic. (Corp. I² 593) 51. 84. CORP. I² 1634 (= X 8148). 1690 (= X 221). 1701 (= IX 448). 1905 (= Dessau 5393ª). XII 4338 *et sescenties. de formis q. s.* DVOMVIRES, DVOMVIRI, DVVM·VIRI, *sim. v. p. 2254, 8 sqq.* *formae plurales obliquae (cf. supra l. 28): gen. (cf. infra l. 44 sqq.):* DVVM·VIRVM: LEX par. fac. Put. (Corp. I² 698) 1, 5. 3, 6. DVO·VIRVM: LEX Tarent. (Corp. I² 590) 44. II·VIRVM: LEX agr. 28. II·VIRORVM: LEX Malac. (Corp. II 1964) 60. II·VIROR.: CORP. II 1120. duumvirorum: DIG. *cod. F* 27, 8, 1, 9. *acc.*: DVOVIROS: CORP. XI 1421, 38. *in codd.*: LIV. 6, 42, 14 M^1P (duosviros M^2L, duumviros *H*). *dat. abl.*: DVO·VIREIS: LEX Tarent. 14 (*incertum* DVVERIS: CORP. IV 4707). *in codd.*: LIV. 4, 21, 5 *cod. Ver.* (*v. p. 2254, 14 sq.*). II·VIR(EIS): LEX Iul. munic. 99. II viris: CAES. civ. 1, 23, 4. *genetivus plur. coniunctus cum uno nomine in nullo vetustiore exemplo servatus est, sed fortasse sic explendus* CORP. I² 1552 ... Cor⟩nelius ⟨...duom⟩ viru⟨m ...⟩. *rara etiam recentiora sunt*: CORP. II 2886 viam ... L. Lucret(ius) Densus II virum fecit. III 5583 (= Raet. 28) Faustus II virum et praef(ectus) i. d. civitatis Aguont. VIII 1270 (Diehl 366) *ille* duoviru (*item* OPTAT. app. 2 [= ACTA Fel. *ed. Gebhardt p. 205 sqq.*] p. 197, 16 *et ubique*). 4580 *ille* II viru (4579. 4597. 4600). 4585 aedilis II viru pontifex. 8995 electus II viru, item II viru q. q. *haec structura genetivi (etiam cum verbis* esse, creari *sim.) diu vigebat*: CIC. Att. 2, 6, 1 (*v. p. 2255, 30*). FRONTIN. aq. 6 erat -um creatus. *destructa esse videtur* LEX agr. 28 (*v. p. 2254, 80*); *potest accipi etiam* LIV. 23, 30, 14 ut Q. Fabium -um esse iuberent. VAL. MAX. 1, 1, 13 M. Atilium -um. *neque dubito, quin in codd. vere antiquis item ut in titulis et in tabulis legum plerumque notatum fuerit* II VIR, *quam notam librarii posteriores non semper recte solverunt; minime igitur constat ex. gr.* LIVIVM *nom. sing.* -r, *non gen. plur.* -rum *scripsisse* 2, 42, 5 (*p. 2254, 52*), 34, 53, 5 (*p. 2254, 57*), *al.* *abusive post duo nomina (casu nom.)* DVOM·VIRVM: CORP. I² 2203 (= V 971); *similiter videtur expleri posse* DVVM⟨VIRVM⟩: CORP. I² 1467 (= XIV 2994). ***sing.:*** *nom.*: DVO·VIR: CORP. I² 788 (= VIII 977). 804 (= VI 3732). 1464 (= XIV 2980). 1578 (= X 4727). 1747 (= IX 2235). 1748 (= IX 2240). 1753 (= IX 2662). 1911 (= IX 5191) *et passim. eadem forma* (DVO·VIR) *pro cas. obl. sing.*: CORP. I² 1610 (= X 1213). 2092 (= XI 1345). IX 5581. *passim.* *cas. obl.: abl.*: DVOVIRO: CORP. VIII 9642. X 4559 (*saec. IV*). *cf.* IX 2220 DV⟨OV⟩IRO. LIV. perioch. 12 douviro N^1 (duumv- N^2). II·VIR: *vel* II VIR: LEX agr. a. 643 (Corp. I² 585) 59. 64. 67 *passim.* LEX Rubr. (Corp. I² 592) 1, 6. 1, 16. 2, 5. LEX Iul. munic. (Corp. I² 593) 99. 140. CORP. I² 1619 (= X 1572). 1625 (= 1457) *et sescenties. eadem forma* (II·VIR) *pro cas. obl. sing.*: LEX agr. (Corp. I² 585) 51. LEX Rubr. (Corp. I² 592) 1, 28. frg. Atest. (I² 600) 11. LEX Iul. munic. (I² 593) 105. CORP. I² 1652ᵇ II·VIRO. 2094 (= XI 1347). DVOM·VIR: CORP. I² 1225. 1424 (= XIV 426). 2282 (= XII 4389). X 6680. XI 3583. 3584. XII 4372. 4429. 4432. *et pro cas. obl. sing.*: CORP. II 4530 *bis.* VIII 7099. XI 6167. DVVM·VIR: CORP I² 992 (= VI 518). 1620 (= X 1573). IX 1540. XI 3212. 3803. III 6687. 6873. 14214ᵇ *al.* (*malae scripturae*: DVMVIR *sim.*: CORP. II 1676. VIII 14. 17903ª *bis.* 22673. IX 25. X 477 [*a. 347*]. 4559 [*saec. IV, at ibid. v.* 15 duoviro]. XI 414. XIII 412 [= CARM. epigr. 260, 1; *in hexametro metro probata*]. INSCR. Dessau 4683. DVMVER *sim.*: CORP. III 7508. 7484). *in codd.*: LIV. 2, 42, 5. 34, 53, 6. 7. 35, 41, 9. 36, 36, 6 *al.* DIG. *cod. F* 15, 1, 3, 13. 47, 10, 13, 5. FRG. Vat. 112. *eadem forma* (DVVM·VIR) *et pro cas. obl. sing.*: CORP. III 6687. 6873. V 7835. 8665. V suppl. Ital. 475, 18. IX 4169. XI 5283. XIV 171. 373. 3955. 4142. VIII 2776. XII 4371. XIII 3693. *al.* *in cas. obl. sing.: acc.* duumvirum: CIC. Pis. 25. Att. 2, 6, 1 (diu nimirum *codd.*) LIV. 23, 30, 14 (dumv- P^1, *item* 22, 33, 8). 40, 42, 8 DIG. *cod. F* 49, 1, 12. *abl.*: duumviro: CAES. Gall. 7, 65, 2 β (*v. p. 2255, 34*). LIV. 6, 5, 8. 40, 28, 7. 40, 42, 9. *inde etiam pluralis (iam temp. lib. rei p.)*: DVOMVIRES: CORP. I² 1511 (*Corae* = X 6517). DVOM·VIRI: I² 1474 (*Praeneste* = X 3016). DVVM·VIRI: VIII 20745 (*a. 222*). *in codd.*: CIC. leg. agr. 2, 93 Att. 14, 21, 2 LIV. 11, 26, 6. 7. *al.* (4, 25, 3 duumviri *VP*, *item* 22, 33, 8 P^1). DIG. *cod. F* 3, 4, 6, 1. *item in cas. obliq. plur.: acc.*: duumviros: LIV. 1, 26, 5. 3, 10, 7. *al.* FEST. *v. infra l. 34.* DIG. *cod. F* 39, 2, 4, 4. 44, 7, 35, 1. *dat. abl.*: duumviris: CIC. Rab. perd. 12 CAES. civ. 1, 30, 1 LIV. 1, 26, 6. *al.* (4, 21, 5 duov- *cod. Ver.*, *item* 10, 8, 3 *M*) DIG. *cod. F* 2, 2, 3, 1. *notatur* (*v. Dessau, Inscr. lat. sel., ind. p. 800*): D·V· *pro sing. et plur. Pompeis*: CORP. I² 1628. 1635 (= X 829). X 803. 804. 820. 822. 837. 858. 885. 886. 890. 891. *al.* 1141 (*Abellini*) *et passim in programmatis electionum parietariis* (*v.* CORP. IV p. 241 *et* p. 769), *ubi legitur etiam* D·VIR (*vel* D· *sola*) *vel* II VIR, *semel* ~~II II~~, *saepius* II *vel* ~~II~~. *item scriptum nude* II: CORP. III 5625. IX 2356. XI 7265. *nota*: VIR: CORP. X 904 (*a. 40—41*). II·V·: CORP. I² 1628 (= X 819) *i. duoviri.* INSCR. Eph. epigr. IX n. 1284ᵇ *i. duoviris.* DD·VV· *i. duoviri*: CORP. III 3522 (*cf.* 10384). *vocabulum inter composita a* vir *ducta enumerant* CHAR. gramm. I 24, 21 (p. 23, 10 B.). PRISC. gramm. III 416, 31. *de* II *virum variis generibus et officiis copiose disseruit post alios Liebenam, PW V p. 1798—1842.*

I ***urbani:*** **A** *perduellioni iudicandae*: CIC. Rab. perd. 12 a -is ... capitis condemnari. LIV. 1, 26, 5 '-os ... qui Horatio perduellionem iudicent, secundum legem facio'. lex horrendi carminis erat: '-i perduellionem iudicent; si a -is provocarit *eqs.* ... hac lege -i creati. 6, 20, 12 per -os, qui de perduellione anquirerent creatos ... damnatum. FEST. Gloss.ᴸ IV p. 396ª (p. 297 M.) accusatus ... parricidi apud -os, damnatusque provocavit ad populum. VIR. ill. 4, 9 apud -os condemnatus. **B** *sacris faciendis* (*v. Marquardt-Wissowa St.-Verf. III² p. 380*): LIV. 3, 10, 7 libri per -os sacrorum aditi. 4, 21, 5 obsecratio ... a populo -is praeeuntibus est facta. 4, 25, 3 multa -i ex libris placandae deum irae ... causa fecere. 5, 13, 6 -i sacris faciundis lectisternio ... facto ... *deos* placavere. 5, 50, 2 expiatio ... in libris per -os quaereretur. 6, 5, 8 aedis Martis ... dedicata est a T. Quinctio -o sacris faciendis (*nisi subest error; cf. I, C infra l. 51 sqq.*). 6, 37, 12 ut pro -is sacris faciundis decemviri creentur. 10, 8, 3 duoviris (*sic M*) sacris faciundis adiectus est propter plebeios numerus. LAELIVS augur ap. Macr. Sat. 1, 6, 13 bello Punico secundo -os ... ex s. c. libros Sibyllinos adiisse. VAL. MAX. 1, 1, 13 Tarquinius ... rex M. Atilium -um, quod librum secreta ri⟨tu⟩um civilium sacrorum continentem, custodiae suae commissum corruptus ... describendum dedisset, culleo insutum in mare abici iussit. *cf. Dionys. antiq. 4, 62, 4* ἄνδρας ἐπιφανεῖς δύο *et Zonar. 7, 11* δύο βουλευταῖς ἀνδράσιν *et v.* decemviri *vol. V 128, 47 et* quindecimviri. **C** *aedi dedicandae*: LIV. 2, 42, 5 Castoris aedes ... dedicata est. vota erat ... ⟨a⟩ Postumio dictatore; filius eius -r ad id ipsum creatus dedicavit. *de* 6, 5, 8 *v. supra l. 40 sqq.* 23, 21, 7 et- i creati M. et C. Atiliae aedem ... dedicaverunt. 23, 30, 14 ut Q. Fabium -um esse iuberent aedis dedicandae causa. 23, 31, 9 -i creati sunt *illi* ... aedibus dedicandis. 34, 53, 5 aedem Fortunae ... dedicavit Q. Marcius Ralla, -r ad id ipsum creatus (35, 41, 9). 34, 53, 7 Iovis aedem C. Servilius -r dedicavit. 36, 36, 5 Iuventutis aedem ... C. Licinius Crassus -r dedicavit. 40, 34, 4 *aedem* dedicavit *ille* ... -r (40, 34, 5). *cf. Cass. Dio 55, 10, 6* ὑπατικῇ τινι ἀρχῇ κατὰ τὸ παλαιὸν χρωμένοις. *huc pertinere etiam* CORP. I² 804 (= VI 3732) duovir lege Plaetoria *conicit Henzen.* **D** *aedi locandae*: LIV. 7, 28, 5 senatus -os ad eam aedem pro amplitudine p. R. faciendam creari iussit. 22, 33, 8 aedem ... locatam ad id tempus non esse. itaque -i ad eam rem creati ... *illi* ... aedem in arce faciendam locaverunt. 40, 34, 6 locaveratque idem ex s. c. 40, 44, 10 ludi decreti et ut -i ad aedem locandam crearentur. **E** *navales* (*huc pertinere videntur* GLOSSAE, *modo ullius sint pretii, q. s.* στρατηγός, dux exercitus, praetor; *cf.* duumviratus *p. 2316, 32*). LIV. 9, 30, 4 -os navales classis ornandae reficiendaeque causa ... populus iuberet. epit. 12 duoviro, qui praeerat classi. 40, 18, 7 nec rei navalis cura omissa. -os in eam rem consules creare iussi. 40, 18, 8 inter -os ... divisa tuenda denis navibus maritima ora. 40, 26, 8 -i navales creati *illi.* 40, 28, 7 a C. Matieno -o naves *tot* ... captae sunt. 40, 42, 8 Dolabellam -um navalem ... magistratu se abdicare. 40, 42, 9 multa -o dicta a pontifice. 40, 42, 10 dicto esse audientem pontifici -um iuberent. 41, 1, 2 *ille* -r navalis. 41, 1, 3 adversus Illyriorum classem creati -i navales erant. 41, 17, 7 -os navales cum classe Pisas ire. *cf. Cass. Dio frg. 39, 4 Boiss.* ναυάρχων. **F** *agris dandis assignandis*: LEX agr. (Corp. I² 585 *a. 111 a. Chr.*) 28 II virum (*gen. plur.*), qu⟨ei ......⟩, eas (*vias*) faciunto pateant. 57 edicto II vir(i). 59. 62. 65. 67 ei ... II vir, quei ex h(ac) l(ege) factus creatusve erit, reddito. 69. 76. 77. 78. 80. 96. **G** *viis purgandis*: LEX Iul. munic. (Corp. I² 593 *a. 45 a. Chr.*) 51 IIII vir(ei) vieis in Vrbem purgandeis, II vir(ei) vieis

[† *Vollmer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

extra propiusve urbem Rom(am) passus ⟨. . .⟩ purgandeis. *cf. Cass. Dio 54, 26, 7* οἱ . . . δύο οἱ τὰς ἔξω τοῦ τείχους ὁδοὺς ἐγχειριζόμενοι.
H *aquae perducendae*: FRONTIN. aq. 6 tum (*a. 272*) ex s. c. -i aquae perducendae creati sunt Curius, ⟨qui eam⟩ locaverat et Fulvius Flaccus. Curius intra quintum diem, quam erat -um (*gen.*) creatus, decessit. J *singulis occasionibus creati*: LIV. 6, 42, 14 factum senatus consultum, ut duoviros (*sic M^1P, duos viros M^2L, duumviros H*) aediles ex patribus dictator populum rogaret (*ludis maximis*). *cf. Cass. Dio 46, 45, 3 (a. 43 a. Chr.)* ὁ Καῖσαρ . . . καὶ ὕπατος . . . πρὸς τοῦ δήμου ἀπεδείχθη, δύο τινῶν ἀντὶ ὑπάτων πρὸς τὰς ἀρχαιρεσίας αἱρεθέντων. τοῦτο γὰρ τῶν δύο ἀνδρῶν διὰ τοῦ στρατηγοῦ τοῦ ἀστυνόμου ψηφισθῆναι . . . μηδὲν πλέον τῶν ἀρχαιρεσιῶν ποιήσειν ἔμελλον.

II **municipales** (*v. Liebenam PW V p. 1804 sqq.; Mommsen, Corp. X p. 1158; Dessau, Corp. XIV p. 579. cf.* COD. Theod. 12, 1, 174. 12, 5, 1). A *iure dicundo, summi magistratus quasi consules (cf. iocum* CIC. Att. 2, 6, 1 *infra l. 30) in municipiis vel praetores, qui creari solebant fere inde ab anno 90 a. Chr., ut tamen non ubique eodem nomine appellarentur, aevo sequiore saepe simpliciter dicerentur* magistratus. *testimonia vetustissima*: LEX par. fac. Put. (Corp. I^2 698 *a. 105 a. Chr.*) I 1 ab colonia deducta anno XC, N. Fufidio N. f. M. Pullio duovir(eis), P. Rutilio Cn. Mallio cos. *ibid.* I 7 duumvirum arbitratu (III 6). III 7 arbitratu duovir(um) et duoviralium (-atium *lapis*), qui in concilio esse solent Puteolis. LEX Tarent. (Corp. I^2 590) 14 quique quomque comitia duo vireis aedilibusve rogandeis habebit. 44 duo virum ⟨arbitratu?. CIC. leg. agr. 2, 93 cum ceteris in coloniis -i appellentur, hi se praetores appellari volebant (*cf.* SCHOL. Hor. sat. 1, 5, 34 praetorem pro magistratu dixit, hoc est -o). Pis. 25 Gabinium . . . si vidissent -um vestri illi unguentarii, citius agnovissent. Att. 2, 6, 1 Anti . . ., ubi quidem ego mallem -um (diu nimirum *trad.*) quam Romae fuisse. 14, 21, 2 ut arma (utram *trad.*) omnes *veterani* haberent eaque -i omnibus mensibus inspicerent. CAES. civ. 1, 23, 4 ab II viris Corfiniensibus. 1, 30, 1 -is municipiorum imperat, ut naves conquirant [Gall. 7, 65, 2 *vix recte* -o *add. β*]. LEX Rubr. (Corp. I^2 592 *a. 49 a. Chr.*) I 6 II vir IIII vir praefectusve. I 16 mag(istratus) prove mag(istratu) II vir IIII vir praefect(us)ve. I 28 (II 15). I 28 ex decreto II vir(i) IIII vir(i) praefec(tei)ve Mutinensis. LEX Atest. (Corp. I^2 600) 10 in quoque (quemque *aes*) municipio colonia praefectura quoiusque II vir(i) eiusve, qui ibei . . . iure dicundo praefuit, . . . iuris dictio . . . ⟨fuit⟩. LEX Iul. munic. (Corp. I^2 593) 83 queiquomque in municipieis coloneis praefectureis foreis conciliabuleis c(ivium) R(omanorum) II vir(ei) IIII vir(ei) erunt alieve quo nomine mag(istratum) potestatemve . . . habebunt. 99 comitia II vir(eis) II⟨II⟩ vir(eis) aleive quoi mag(istratu) rogando subrogandove habebit. 104 neve eum . . . II vir(um) IIII vir(um) queive ibei mag(istratus) sit, renuntiato. 139 neive quis . . . ibei II vir IIII vir esto neve ibei m(agistratum) potestatemve habeto. VELL. 2, 19, 2 iussu -i. *exempla* -um *nude dictorum sunt innumerabilia: nota* INSCR. Dessau 9414 (*Iconii*) II vir(o) primo col(oniae). CORP. II 4616 II vir quinquennalis primus. CORP. III 6888 *ubi latino* du⟨ovir col.⟩ *respondet in graeco* δυαν⟨δρι⟩κὸς τῆς κολ. *distinguuntur in aliquot municipiis* -i iure dicundo *et* -i aediles (CORP. IX 1167 II vir aedil. II vir iur. dic. 1414 II vir. aed. II vir. i. d. II vir. quinq.). *coniuncti nominantur* quattuorviri: *cf.* CORP. I^2 1629 (= X 937) *et* 1630 (= X 938), *item* 1628 (= X 819), *omnes Pompeianas. cf. et* II 1423 (*a. 78*), 4 IIII viris. 17 II viri. XI 1943 IIII vir II vir (1944). *II viri iure dicundo*: LEX Atest. 10 (*v. l. 37*). LEX Vrson. (Corp. I^2 594) 96 II viri quive iuri dicundo praerit (*cf. et* 61. 103). LEX Salpens. (Corp. II 1963) I 26 ex II viris, qui in eo municipio i(ure) d(icundo) p(raerunt). II 21 aput II vir(os), qui iure dicundo praeerunt eius municipi (*cf. et* I 24. 25. 32. 38. 41 II 31). LEX Malac. (Corp. II 1964) 54 II vir. qui iure dicundo praesi⟨n⟩t. 63 qui II vir i. d. p. (*cf. et* 64. 66). CORP. I^2 1625 (= X 1457 *Pompeis*) II vir i. d. I^2 1628 (= X 819 *ibid.*) d. v. i. d. I^2 1634 (= X 8148 *ibid.*) II vir iur. deic. *et saepissime. perscripta*: X 4876 duovir iure deicundo. 1081 II vir. iure dicundo. X 1204 duovir iure dicund. III 8407 ⟨II v⟩iro iure ⟨d⟩icundo. 5589 (= Raet. 32) II viro iuris dicundi (XII 2208). XIII 1684 II viro á iúre dIcundo. III 2087 II vir iure dic. IX 2348 II vir iure d. 1049 d⟨uovir⟩ iuri dic. *similia passim, saepissime* i. d. *nota*: CORP. II 1477 II vir praefectus iure dIc. 2225 II vir. praefect. iur. dic. *praetores*: CORP. I^2 1690 *illi* pr(aetores) duo vir(i). XII 4338 (*saec. I*) *illi* pr. II vir(i). X 208 (*a. 119*) pr. II vir q. 226 pr. II vir qq. 227 pr. II vir. 1137 aed. II vir. pr. II vir (1140). XII 4409 ⟨II vi⟩r praetor. 4429 pr. duomvir. *et alibi. aediles (cf.* CORP. IX 5445 aedilitate remissa II vir(o)): CORP. IX 456 II vir aed(ilicia) p(otestate). 651: II vir aed. pot. 1167 II vir aedil., II vir iur. dic., q. 1168 II vir aedilis. 1414 II vir aed., II vir i. d., II vir quinq. 1415 II vir aed. 5445 aedilitate remissa II vir. X 1137 (*v. l. 72*). 1140 *hic* pr. II vir, *ille* aed. II vir. 1141 aed. d. v. *cf. et* 1129. 1139. 5587 ⟨II vir a⟩ed. potest. II vir II vir iter(um) ⟨cens. p⟩otest. 5590 duovir a⟨ed. pot. po⟩t. iterum cens⟨or(ia)⟩. XII 4389 duom vir aedilis. XIII 8165 ⟨II vir i⟩ter(um) aedil. p. III 13293. *similia alibi. cf. et* X 6017 (*in mensa ponderaria*) *illi* duo vir(i) ex s. c. pondera et metra exaequarunt. *incertissima est fides inscr.* CORP. II 1596 *ubi nominari traditur* II vir Cerealis (*cf. tamen* aediles Cereales *Onomast. II 343, 61*). *quinquennales (hic illic aperte distincti a* II viris *nude dictis*; quinquennalicius VIII 12386): CORP. I^2 1464 (= XIV 2980 *Praeneste*) duovir(i) quinq. I^2 1533 (= X 5074 *Atinae*) II viri q. q. I^2 1576 (= X 4587). I^2 1610 (= X 1213 *Abellae*) duovir(o) quinq. IX 1156 II vir quinq. . . . intra lustrum honoris eius. XI 3583 duomvir quinq. *et sescenties; perscripta* XI 3261 II vir i. d. iterum quinquennali. VIII 883 II vir quinquennalicio gentis Severi . . . . IX 338 II vir. quinquenn., *plerumque notatum* quinq. *vel* q. q., *raro* q. *excerpsi exempla notabilia ob distinctiones*: CORP. II 4530 duomvi⟨ro⟩ et duomviro quinquenn⟨ali⟩. 4616 II vir Ilurone et II vir quInquennalis. 6072 II vir et q. q. col. I. V. T. T. (III 8783 II viro et q. q. munic. ⟨Bu⟩tuatium). III 6835 II vir. II quinq., muner. II. IV 1918 d. v. I. d. quinq. VIII 980 II vir., II vir. q. q. III. IX 441 II vir. i. d. bis, II vir. quinq. 735 II viro quinq. i. d. 2353 II viro ter. quinq. 2359 II vir. iter. quinq. 2568 II vir i. d., II vir quinq. II. 2804 bis II vir i. d., II vir i. d. quinq. 4200 II vir i. d., II vir q. q. X 830 II vir i. d. v., quinq. iter. 838 II v. i. d. quinquiens, iter(um) quinq(uennalis). XI 413 duovir quinq. duovir i. d. 6167 duomviro quinq. ex s(enatus) c(onsulto) et d(ecurionum) d(ecreto). *huc pertinent etiam* CORP. XIV 375 (*Ostiae*) II vir(o) censoriae pot(estatis) quinquennal(i) in comiti(i)s facto. 245 (*in albo*) II vir(i) c. p. q. *passim additur nomen loci*: CORP. I^2 [788 (*a. 45 a. Chr.*) duo vir ut. *an sit* Vticae *an* quintum *quaeritur*] 1619 (= X 1572) II vir Nolae. I^2 1620 (= X 1573) duumvir Nolae. I^2 1632 (= X 852 *Herculanei*) duo vir(i) quinq. coloniai. I^2 1748 (= IX 2240) duo. vir Teles(iae). II 1158 II vir c(olonorum) c(oloniae) R(omulensis). 1676 dumvir in colonia A. G. 1680 II vir col. Aug. Gem. 1685 ⟨II⟩ vir munic. Augrit⟨ani⟩. LEX Malac. (Corp. II 1964) 65 II viri municipii Flavi Malacitani. CORP. II 2133 II vir Patriciensis. 4277 II vir(o) . . . translato ab divo Pio ex munic. August. in col. Tarrac. 4495 II vir Egara. 4616 II vir Ilurone. III 5583 (= Raet. 28) *ille* II virum et praef. i. d. civitatis Aguont. 6873 ⟨duu⟩m⟨v⟩ir col. Iul. Aug. Cremnensium. V 51 II vir i. d. Pol(ae). 708 II vir Cl. Ag. V suppl. 475, 18 in colonia . . . duumvir II. VIII 883 = 12386 aed., II vir(o) quinquennalicio gentis Severi⟨. . .⟩. IX 806 II vir Siponti. 2601 II vir ⟨mu⟩nicip. Terventinat. 2602 II vir Terve. 5841 II vir Anconae. X 477 (*a. 347*) dumviri coloniae Pestanorum. X 1273 II vir. quinq. Pompeis. X 6104 II vir Clupiae *bis*. XI 972 II vir Regio Lepido. 3807 II viris Veientium. 5278 II vir quinq. col. Iul. Hispelli et II vir quinq. in municipio suo Casini. 5283 (*saec. IV*) duumviro iterum q. q. i. d. huius splendidissimae coloniae. XII 2327 ⟨II vir⟩ i. d. col. Aug. Flor. V⟨iennae⟩. 2606 II vir et flamen in col. Equestre. XIII 1674 II vir in civitate Sequanorum. 5063 II vir col. Hel(vetiorum) (5166). *saepe indicatur iteratio (v. Dessau, Inscr. Lat. sel., ind. p. 687. 688)*: CORP. I^2 1693 (= IX 1693) II viri it⟨erum⟩. 2094 (= XI 1347) II vir(o) iter(um). *item* IX 5688. II 5438 *et saepe adscriptus numerus* II; *rarius dicitur* bis, *ut* II 493 ⟨II⟩vir bis. IX 441 II vir i. d. bis. V 7832 *al. nota* III 6843 II vir(i) ann(o) secund(o). CORP. I^2 1502 (= XIV 4063) duo virei III (II 1129 VIII 980 XI 1341 *al.*). X 787 (*aet. Aug.*) d. v. i. d. tert(ium). XIV 3500 II vir. tert. II 896 II viro ter. 4199 duo viro ter. IX 652 II vir quinq. ter. X 337. 820. 4749 *al.* CORP. XI 1331^{64} (*p. Chr. 66*) II vir IIII (II 1258. 3696. X 837. 858 *al.*). X 790 II vir. i. d. quart. quinq. 6766 II vir quart. 4896 duo vir quarto. INSCR. Dessau 5395 *hic* quarto, *ille* iter. duoviri. CORP. X 830 II vir i. d. v. I^2 1911 (= IX 5191) duo vIr quInto. X 838 (*v. l. 17*). INSCR. Dessau 5395 (*Ostiae*) duovir VII. *designati*: CORP. II 2131 II vir designatus. 5354 II vir desig. III 9763 VIII 4886 II vir quinq. designatus. 14686. IX 667 II vir. i. d. desig. Venusia. 4789 II vir. des. X 461 duovir des. v(ixit) a(nnos) XXV. 479 II vir. design. vixit ann. XX. 1268 ann. XX II vir. designato. 5670 v(erba) f(ecerunt) de II viro quInquenn. in prox. annum fieri placere M. VIbium Auctorem. XII 4247 XIII 1921 II vir designatus ex postul(atione) populi. XIV 409 in proxim. annum II vir designat. est. 4247. *nota*: XII 697 II v⟨ir iur. dic.⟩ quinq. cand(idatus) Arelat . . . . III 7508 quandam (= quondam) dumver. *qui duomvirum vice sunt (v. Dessau, Inscr. lat. sel., ind. p. 693)*: LEX Salpens. (Corp. II 1963) 25 de iure praef(ecti), qui a II vir(o) relictus sit. LEX Vrson. (Corp. I^2 594) 93 quive praef. [qui] ab II vir(o) e lege huius coloniae relictus erit (94 quem II vir praef(ectum) reliquerit). 68 II viri praef(ectus)ve (71. 94. 95 *bis. et saepius*). 126 II vir aed. praef. (128. 129. 130 *al.*). 130 apud II vir(um) interregem praef(ectum) actio . . . esto. CORP. XI 1421, 19 in colonia neque II vir(i) neque praefecti er⟨ant⟩ neque quisquam iure dicundo praerat. CORP. II 34 II vir., praef. pro II vir. (*cf.* 493). 2149^a II vir. i. d., praefecto, II vir. Polesi. III 605 praef. pro II vir. et II vir. quinq. 4111 pref. pro II viris. 5583 (*v. l. 31*). V 7914 ⟨II⟩ vir. q. q. item praefecto pro II viro q. q. VIII 4580 II viru., praef. i. d. pro II viris q. q. (4597 *a. 202*). 4600 II viru., II vir quinq., praef. i. d. pro II viris. 4874 praef. II vir. i. d. 8995 praef. pro II viris, atque ab ordine electus II viru, item II viru q. q. XII 261 ⟨praef. i.⟩ d. pro II vir. 529 praef. pro II vir. 4230 praefecto pro II viro. 4250. 4371. 4372. 4396 praef. pro II vir. et II vir. 4401—5. 4417. XIII 5010 praefect. pro II vir., II vir. bis. *nota* XII 1529 loco II viri. *imperatores vel Caesares vel alii nobiles et eorum vices agentes* (*cf.* LEX Salpens. 24 SPARTIAN. Hadr. 19, 1 per Latina oppida dictator et aedilis et -r fuit. CORP. X 6090 *s. v.* duumviratus): INSCR. numm.

[† Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Heiss, monnaies de l'Espagne p. 257, 12 Germanico et Druso Caes. II vir(is) p. 269 n. 5 Iuba rex Iubae f. II v. qu. p. 269 n. 6 rex Ptol. C. Laetilius Apalus II v. q. CORP. XII 4230 praefecto pro II viro C. Caesaris Augusti f. III 170 II viro qui⟨nq. pr⟩aef(ecto) imp. Vespasiani Caesar(is) Aug. 6843 praef. Drusi II vir(i) ann(o) secund(o). V 4374 praef. Neronis Caesaris II vir. quinq. 7567 X 7211. XI 421. XIII 3572 II vir. Ner(onis). XIV 376 *al.*

nomina -um leguntur praeter inscriptiones sepulcrales (honoris causa dicuntur et talia: CORP. II 1585 II vir primus de familia Pompeia. VIII 9407 II vir(i) fil(iae). 9642 patre duoviro questor. *cf. et* duumvira): *in albis municipalibus, ut* CORP. VIII 2403 (*Thamugade*) -i (*secuntur multa nomina*); *post in novo capite* duoviralici (*sec. 12 nomina*). 17903^a. *in fastis, ut* FAST. Venus. Corp. I^2 p. 66 FAST. Nol. Corp. λ 1233 FAST. Ost. Corp. XIV 245. *in titulis operum publicorum vel pro auctoribus, ut* CORP. I^2 1464. 1502. 1511. 1607. 1608 *et passim* (*cf. et* IX 2345 II vir curator viarum sternundarum), *vel ut annus indicetur, ut* LEX par. fac. Put. (*a. 105 a. Chr.*) Corp. I^2 698 ab colonia deducta anno XC, N. Fufidio N. f. M. Pullio duovir(eis), P. Rutilio Cn. Mallio cos. INSCR. Ephem. epigr. IX n. 767 statua dedicata XIIII k. Oct. Ti. Claudio Attalo ... T. Sabidio Sabino II vir(is). CORP. II p. 1166 (*multa exempla composita*). VIII 8375 XI 3807. INSCR. Wiener Studien 24 (1902) 286 ὑπὸ δυάνδρων πενταετηρικῶν *illis. in nummis (v. Eckhel, Doctr. numm. IV 474 sqq.), ut* INSCR. numm. Catalogue of Greek Coins by Head VIII p. 64 n. 522 II VIR. QVINQ. *cf. p. 59 sqq.* INSCR. numm. Heiss, Déscr. gén. des monnaies antiques de l'Espagne p. 158 n. 12. 13. p. 159 n. 25 II VIR. p. 167 n. 31. 33 II VIRI. p. 183 n. 19. p. 271 n. 22. 26 II VIR. QVINQ. INSCR. numm. Friedländer, Zeitschr. f. Num. 6 (1879) p. 14 δύο ἄνδρ(ες). *etiam in tegulis, ut* CORP. XIV 4091, 1 *sqq.* *nota*: II 2216 anno *illorum* II vir(um) c(olonorum) c(oloniae) P(atricae). *cf. et* VIII 1641 per -os cuiusque anni. *de ludis cf.* CORP. V 6842 II vir munerar(ius). 7915 (= suppl. Ital. 1024) VIII 16555 praef. i. d. II vir(i) munerari (16559). INSCR. Ephem. epigr. VIII n. 340 II viro munerari(o) sple(n)dido. CORP. III 659 II vir et munerarius Philippis. VIII 1270 (Diehl 366) duoviru et munerarius. *al.* IX 1540 -r et munerarius.

fit aliquid -um arbitratu: LEX par. fac. Put. 1, 9. 3, 6. 3, 7 LEX Vrson. 61. 75 conventione ... -orum: VLP. dig. 27, 8, 1, 9. ex decreto II vir.: LEX Rubr. 1, 28. edicto II vir(ei): LEX agr. 57. iussu -i: VELL. 2, 19, 2.

structurae: aliquem -um (*gen. plur., post acc. sing.; v. p. 2253, 52 sqq.*) facere creareve: LEX agr. 67. 76. 77. 78. 96 LEX Vrson. 93. facere: LIV. 1, 26, 5 LEX Vrson. 70 *al.*; fieri: CORP. X 4670 (*v. p. 2256, 59*) *al.* creare: LIV. 1, 26, 7. 2, 42, 5 *et passim.* FRONTIN. aq. 6 LEX Salpens. 1, 24. 25 Malac. 54 PAPIR. dig. 50, 1, 38 pr. VLP. dig. 49, 1, 12 *et saepe in titulis.* CORP. X 7023 II vir suf(fragiis) popul(i) creatus. II 1731 II vir praef. iur. dic. ab decurionibus creatus. *sim.* XI 1421, 39 per legem coloniae -os creare et habere. II vir(um) creare facere sufficere: LEX Vrson. 68. eligere: CORP. VIII 8995 ab ordine electus II viru. esse iubere: LIV. 23, 30, 14 (iubere: 9, 30, 4). inaugurare: LIV. 40, 42, 8. rogare: LEX Tarent. 14 LIV. 6, 42, 14 LEX Malac. 53. rogare subrogareve: LEX Iul. munic. 99. renuntiare: LEX Iul. munic. 100. 105. sufficere: COD. Theod. 12, 5, 1 (*a. 326*). *nota*: AVG. c. Cresc. 3, 70, 81 Caeciliani ex -is.

B *duoviri aediles: v. p. 2256, 73 sqq.* **C** *duoviri ab aerario* (*v. vol. I 1058, 80*): CORP. XII 180 ⟨II vir ab⟩ aerario. XIII 1684 II viro ab aerario, item II viro á iúre dícundo. 2949 II vir ab aer. XII 2349 II vir. aerarI (1783 II vir aer. 1867. 1868. 1869. 1870. 1897. 1901. 2192. 2249. 2333. 2334. 2537. 2583. 2608. 2613. 2615). *cf.* 2238 trib. aerar. II vir iur. dic. XIII 3693 -o aerarii publici. *idemne valet* CORP. VIII 9642 patre -o questor(e?)? **D** *duoviri alimentorum* (*v. vol. I 1585, 80*): CORP. VI 6357 II vir(o) quaest(ori) alimentorum. X 1491 II vir. alimentorum quaest., cur. sacrae pécun. 1138 II vir. q. alimentor. *cf. et* VIII 980 II vir., II vir. q. q. IIII et curat. aliment. distrib. 1641 *pueros alimentarios* optimum erit per II viros cuiusque anni legi. **E** *II vir capitalis*: CORP. I^2 1911 (= IX 5191) duo vIr quInto et duo vir cap. (*vix* c(urator) a(grorum) p(ublicorum). *cf.* I^2 1912 = IX 5195). NOT. Tir. 36, 77 -r capitalis. *fort. pertinet ad cap. A.* **F** *II viri censoria potestate: v. p. 2255, 79 sq. p. 2256, 20.* **G** CORP. X 1814 (*Puteolis, a. 161*) II vir curat(or) *incertum pertineatne ad caput D.* **H** CORP. X 1277 (*Nolae*) II viri libripendes *videntur aedilibus adnumerandi.* **J** CORP. XIII 5102 (*item* 5103. 5104) II vir(o) praefect(o) operum publicorum. *cf. supra l. 15 sq.* **K** *II viri praetores: v. p. 2255, 70 sqq.* **L** *II viri v. a. s. p. proc.: incertae interpretationis sunt Pompeiani tituli* X 904 (*a. 40*) $\overline{\text{vir}}$ (*i. II viri*) v. a. s. p. proc. 905 d(uo) v(iri) v. a. s. p. p. 901 II vir v. a. s. p. p. (*cf. et* 803. 804. 885. 886. 890. 891. 895. 896. 899. 900. 902 INSCR. Dessau 6403). *v. Liebenam PW. V p. 1842.* **M** CORP. VIII 7099 (*Cirtae*) duomvir(o) vicensumari h(uius) c(oloniae). **N** CORP. X 4876 (*Venafri*) duovir urbis moeniundae bis, praefectus iure deicundo bis, duovir iure deicundo.

III ***in collegiis***: CORP. I^2 1225 (= VI 9144 *periit*) *ille* duomvir conlegi anulari (*fort. titulus patroni vel praefecti quinquennalisve collegi*).

deriv.: duumvira, duumviralis, duumviratus.

?**dupia** εἶδος σκεύους GLOSS.^{L} II Philox. DU 68 (-pla? *Linds.*, *cf. p. 2260, 21 sq.*). [*'cf.* Daube, *ital.* doȝe?' *Heraeus in plagulis.*] *orig. inc., siquidem recte traditum est.* *† Vollmer.*

dupla, -ae, *f. v.* duplus.

duplāris, -e *et* **duplārius,** -a, -um (*l. 15 sqq. 18*) *adi.* [*a* duplus. *Th.*]. duppl- *v. infra l. 16.* *i. q. duplex vel duplus, altero tanto maior*: MACR. somn. 2, 1, 17 -aris numerus est, 'cum de duobus numeris minor bis in maiore numeratur, ut sunt quattuor ad duo. MACR. somn. 1, 6, 2 Timaeus Platonis fabricatorem mundanae animae deum partes eius ex pari et impari, id est -ari et triplari numero intertexuisse memoravit (*cf.* CIC. Tim. 23 duplus, triplus, *v.* duplus *I A*). 1, 19, 21 sunt autem hi numeri epitritus hemiolius epogdous -aris triplaris quadruplus. 2, 1, 17 ex hoc -ari nascitur symphonia, cui nomen est διὰ πασῶν (*cf.* 2, 2, 18 de duplo). res duplaria *i. q. duplum* (*cf.* duplus *II B 2 b*): PAPYR. Marini 114, 3 (*a. 539/40*) omnem aevi⟨ctionem⟩ legis dupplariae rei satisfactionis fidem dicent⟨es⟩.... 65 aevictionis nomine -ariae. 70 ⟨ta⟩xatione habeta -ariae rei. *de militibus* duplaribus *sive* duplariis *v.* duplicarius.

duplātio, -ōnis, *f. a* duplare. *t. t.* Ict^{orum}. *i. q. in duplum persecutio*: PAVL. dig. 9, 4, 31 certe non tantum -is, sed et condictionis rationem habendam Iulianus putat. *i. q. duplicatio*: LEX Visig. 8, 1, 5 p. 229 pro rei -acione ... satisfacere. 10, 1, 7 p. 278 ad -acione (duplicationes R^2) rei.

?**duplātor** bimator GLOSS.^{L} V Abba BI 28 = bimatur duplatur (III Abstr. BI 17). *cf.* bimator *et* duplicator.

duplātus, -a, -um *v.* 1. duplo.

***duplex,** -icis *adi.* [= *gr.* διπλαξ, *cf. c. umbr.* tuplak *'instrumentum aliquod ad sacrificia adhibitum'. cf.* du- *et* plicare (*plăcare). *Th.*]. duppl-: *v. p. 2260, 52.* *prior syllaba in casibus obliquis semper correpta est, exceptis his quinque dactylicorum versibus: in abl. sing.* -e: HOR. sat. 2, 2, 122. AVSON. 289, 3; *in abl. plur.*: CYPR. GALL. gen. 252. 1277. deut. 103. *in forma q. e.* -x (*i. in nominativo trium generum et accusativo neutri generis*) *prior syllaba a poetis dactylicis modo producitur modo corripitur. longa est*: CATVLL. 68, 51 LVCR. 1, 503 VERG. georg. 3, 87 Aen. 12, 198 OV. am. 1, 8, 15 met. 12, 503. MANIL. 2, 176 (*secundum codd.; secundum Bentleii coniecturam correpta*). STAT. Theb. 4, 140. 4, 234. 12, 130 MART. 13, 33 AVSON. 65, 3. 319, 5. 332, 46. CLAVD. 3, 329. 7, 103 carm. min. 53, 81 DRAC. laud. dei 3, 702 Orest. 942 CORIPP. Ioh. 2, 151 CARM. de alphab. 64 INSCR. christ. de Rossi II p. 109, 63, 15. *corripitur* (*cf.* TER. MAVR. 1205 'et -es' [*sc. in versu* VERG. Aen. 4, 470] mediam non possit reddere longam): TIB. 3, 7, 105 OV. met. 4, 378 fast. 6, 43. MANIL. 2, 176 (*secundum coniecturam Bentleii*). 2, 526. 4, 72 STAT. Theb. 8, 544 MART. 1, 87, 6. 1, 93, 3. 2, 14, 10. 2, 77, 6 AVIEN. Arat. 153 AVSON. 292, 1. 417, 81 CLAVD. 20, 587. 18, 469 PAVL. NOL. carm. 33, 68. *in versibus non dactylicis prior syllaba brevis*: PLAVT. Bacch. 641 Men. 546 CARM. epigr. 59 (CORP. I^2 1215), 5. *anceps*: TER. Haut. 6 PHAEDR. 1 prol. 3 SEN. Tro. 1065. *abl. sing. in* -i (*cf.* CHAR. gramm. I 127, 12 [p. 161, 25 B.] -i Bibaculus (*carm. frg. 7 B.; non recepit Morel*), '-i', inquit, 'toga involutus', non '-e'), *exceptis duobus tantum locis*: HOR. sat. 2, 2, 122 cum -e ficu. AVSON. 289, 3 tum -e muro amplificata loci species (*cf.* PRISC. gramm. II 340, 11 'ab hoc' et 'ab hac -e' vel '-i'... Horatius sermonum libro II (*v. p. 2259, 49*) '... cum -e ficu'. Terentius in Phormione (*603*) '... -i spe utier'. *inter communia trium generum*: GRAMM. suppl. 119, 14. *de significatione*: GLOSS. -x διπλοῦς. -es διπλοῖ. διπλοΐδες. PAVL. FEST. alterplicem -em. *quo differat a* duplus: PRISC. gramm. III 416, 2 sqq. *legitur per totam latinitatem inde a* PLAVTO *et* CATONE *usque ad infimam aetatem et apud poetas et apud scriptores solutae orationis. casus obliqui, inprimis numeri pluralis, quia hexametro congruunt, poetis accepti sunt pro formis brevioribus ac minus hexametro accommodatis q. s.* 'duobus duabus duos duas' *sim.* (*cf. p. 2244, 69*). *pro comparativo* magis duplex: ITALA Matth. 23, 15 (cod. e) *p. 2270, 77.* *loc. dub.*: CIC. part. 24 triplex (*codd.*, duplex *Piderit*) adhiberi commutatio potest. *in versu spurio* (*cf. comm. ad l.*): MANIL. 1, 595.

1 *de rebus in duas partes complicatis vel compositis*:

a *de vestimentis, pannis, sim.*: VARRO ling. 5, 132 antiquissimi amictui ricinium; id, quod eo utebantur -i, ab eo quod dimidiam partem retrorsum iaciebant, ab reiciendo ricinium dictum. BIBAC. carm. frg. 7 B. (*ex opere pedestri, ut vid.; v. l. 50*) -i toga involutus (SVET. frg. p. 267 laena ... toga -x. *cf. etiam* QVINT. inst. 11, 3, 141 super quod [*sc. sinistrum bracchium*] ora ex toga -x aequaliter sedeat [*de duabus togae -is oris, cf. p. 2268, 24*]). VARRO ling. 5, 133 laena ... duarum ... togarum instar; ut antiquissimum mulierum ricinium, sic hoc -x virorum (PAVL. FEST. Gloss.^{L} IV p. 242^b [p. 117 M.] laena vestimenti genus habitu -is. *cf.* SVET. frg. p. 267 *supra l. 73*). NEP. Dat. 3, 2 agresti -i amiculo circumdatus (EPIT. Alex. 71 *gymnosophistarum. cf.* VERG. Aen. 5, 421 -em ex umeris reiecit amictum). QVEROL. p. 17, 12 tegmina -ia *p. 2267, 20.* HYG. fab. 14 p. 48, 1 ... -i pallio coopertus (AVG. in psalm. 108, 31 diplois -x pallium est [GLOSS. διπλοΐδες -es; *ad p. 2259, 50 sqq. referuntur R. E. VI 2111, 50*]). VVLG. iud. 17, 10 vestem -em (*cf.* PAVL. FEST. p. 117 [*supra l. 77*]

[*Lambertz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vestimenti genus habitu -is. VVLG. IV reg. 5, 22 vestes mutatorias -es. 23 -ia vestimenta. *nota* -ibus *subst.*: VVLG. prov. 31, 21 domestici eius vestiti sunt -ibus). *de Cynicorum amiculo*: HOR. epist. 1, 17, 25 -i panno. *cf.* EPIT. Alex. 71 *p. 2258, 79.* *de summi sacerdotis Iudaeorum vestimento, quod 'rationale' appellant*: HIER. epist. 64, 16, 1 pannus est ... -x, ne facile rumpatur. VVLG. exod. 28, 16 rationale ... quadrangulum erit et -x (*antecedunt*: ex bysso retorta. *cf.* HIER. epist. 64, 11, 1 -i sindone, quam et ipsam Iosephus byssinam vocat). 39, 9 quadrangulum -x. *de linis, sim., linteolis, panniculis in medicina adhibitis*: CELS. 7, 4, 4ᴬ linum esse debet crudum et -x triplexve, sic tortum, ut unitas facta sit. 7, 26, 5ᴮ -x aut triplex linteolum (8, 7, 3 linteolum -x. SCRIB. LARG. 268 percolare per linteum -x). 7, 7, 8ᶜ eamque (*sc. acum*) transmitti *oportere* -em capillum muliebrem ducentem (*cf. quae sequuntur et* duplico *p. 2277, 33 sq.*). 7, 29, 8 super ventrem mulieris -i panniculo iniecto (8, 10, 1ᴱ involvendum -ibus triplicibusve pannis [PLIN. nat. 20, 283]). **b** *de tabellis complicatis, in quibus litterae, accusationes, alia inscribuntur* (GLOSS. II 577, 35 duplomum -x): *de diptycho*: OV. rem. 667 manibus -es cecidere tabellae (*i. q. diptychum accusationem continens*). am. 1, 12, 27 *in lusu verborum, v. infra l. 78 sqq.* SVET. Aug. 27, 4 praetorem in officio salutationis tabellas -es veste tectas tenentem. *de decalogi tabulis*: POTAM. epist. ad Athan. p. 1418ᶜ -es tabulae. HIL. in Matth. 27, 3 -x pagina. **c** *de ostreae testa*: AVSON. 396, 45 nam testae -is conditur in specu (*sc. ostrea*).

2 *de rebus incurvatis, introrsum inflexis*: **a** *de bestiarum tergo: equi* (*cf. Xenoph. de re equ. 1, 12 ὀσφὺς διπλῆ*): VARRO rust. 2, 7, 5 *pullus equi* ... si est ... spina maxime -i, si minus, non extanti (*i. vara*). VERG. georg. 3, 87 -x agitur per lumbos spina (SERV. *ad l.* aut re vera -x, aut lata; ut alibi [*Aen. 1, 655, cf. infra l. 83*]: -em gemmis auroque coronam. item et [*georg. 1, 172, cf. infra l. 47*]: -i aptantur dentalia dorso. *non recte tres diversissimos locos interpretatus est* SERV.). COLVM. 6, 29, 2 spina -i (*de pullo equino agitur*). APVL. Socr. 23 p. 174 (*ex* VERG. georg. 3, 87; *cf. supra l. 28*). *canis*: AVIAN. fab. 37, 3 nonne vides -i tendantur ut ilia tergo luxurietque toris nobile pectus? ait (*sc. canis pinguis leoni macro*). **b** *de dentibus molaribus quasi sulco divisis*: PLIN. nat. 11, 160 continuorum *dentium* qui digerunt cibum, lati et acuti *sunt*, qui conficiunt, -es. ?**c** *de hominibus vulneratis ac dolore incurvatis*: VAL. FL. 6, 509 semineces -esque (*de Getis victis*) ... saevam misero luctamine versant congeriem (*huc relatum secundum Burmanni interpretationem, cf. Langen et Wagner ad l.*).

3 *de rebus bifidis*: PLAVT. Asin. 695 fac proserpentem bestiam me, -em (*lusus verborum, cf. l. 58 sqq.*) ut habeam linguam (*item* Truc. 781 quamquam vos colubrino ingenio ambae estis, edico prius, ne -is habeatis linguas, ne ego bilinguis vos necem. PLIN. nat. 11, 171 *lingua* lacertis bifida ..., vitulis quoque marinis -x). VERG. georg. 1, 172 -i aptantur dentalia dorso (*de aratro, cuius supernae parti duo ligna acuta infiguntur. de falsa interpretatione q. e.* SERV. georg. 3, 87 *v. l. 31 sq.*). HOR. sat. 2, 2, 122 nux ornabat mensas cum e ficu (SCHOL. *ad l.* bifido. PLIN. nat. 20, 52. CHIRON *passim.* VEG. mulom. 1, 38, 6 *al.* MARCELL. med. 27, 54. EDICT. imp. Diocl. VI 88 ficus du⟨plices⟩. *v. Olck, R. E. VI 2111, 36 sqq. Sjögren, Eranos 12 [1912] 92 sq. [cum imagine].* *cf.* PALLAD. 4, 10, 35 *s. v.* duplico *2*). OV. met. 12, 268 figitur hinc -i Gryneus in lumina ramo (*sc. cornuum cervi pro telo adhibitorum*) eruiturque oculos. PERS. 5, 154 -i in diversum scinderis hamo. PLIN. nat. 16, 90 palmae et -ia *folia*.

metaphorice: de animo hominis bifido, i. qui aliter sentit ac loquitur, i. q. mendax, insincerus, simulator: in lusu verborum de hominis mendacis lingua serpentium linguae bifidae simili: de lingua: PLAVT. Asin. 695 *v. supra l. 42.* Truc. 781 *v. supra l. 44.* VVLG. eccles. 5, 11 omnis peccator probatur in -i lingua. *de ipsis hominibus (dea infra l. 63), cf. gr. διπλοῦς (v. quae adn. Heinze ad Hor. carm. 1, 6, 7)*: CATVLL. 68, 51 mihi quam dederit -x Amathusia curam, scitis. HOR. carm. 1, 6, 7 nec cursus -is (*codd. plurimi*, -es *al. cf. p. 2262, 25 sqq.*) per mare Vlixei (*cf.* PORPH. *et* SCHOL. *ad l.*). DOCTR. apost. 2, 4 nec eris -x in consilium dandum neque bilinguis (οὐκ ἔσῃ διγνώμων οὐδὲ δίγλωσσος). PELAG. in II Cor. 1, 17 p. 236, 16 S. ut non mendax vel -x inveniar. *nom. pl. subst.*: GREG. M. moral. 8, 86 p. 855ᴬ calliditate -ium (*syn.* hypocrita, malignus, simulator; *opp.* simplicium). past. 3, 11 p. 66ᴬ. *de corde, animo, conscientia* (*paulo aliter p. 2265, 39 sqq.*): AMBR. hex. 3, 16, 69 -i corde. AVG. c. Cresc. 3, 2 p. 411, 25 simplicitatem fratrum -i corde fallebat. PS. AVG. serm. ed. Mai 143, 2 nullus ... -i, id est malivolo, contra proximum animo audeat accedere (OROS. hist. 2, 4, 10 Mettum Fufetium ... curribus in diversa raptantibus -is animi noxam poena divisi corporis expendisse). FACVND. c. Moc. p. 866ᴬ -x conscientia pravitatis (*opp.* simplex pietatis ignorantia). GREG. M. 3, 11 p. 66ᴬ perversa et -i actione. *in lusu verborum de tabellis mendacibus* (*cf. supra l. 19 sq.*): OV. am. 1, 12, 27 ergo ego vos rebus -es pro nomine sensi: auspicii numerus non erat ipse boni.

4 *i. q. e duabus partibus constans, compositus, in duas partes divisus*: **a** *res compositae e duabus partibus*: VERG. Aen. 1, 655 -em gemmis auroque coronam ([SERV. *ad l.* -em aut latam aut -em gemmis et auro. *cf. etiam* SERV. georg 3, 87 *supra l. 29 sq.*]. VAL. FL. 8, 235 ipsa suam -em Cytherea coronam donat *Medeae. cf.* AVSON. 1, 3 come serenatam -i diademate frontem *imperatoris.* PS. DAMAS. epigr. 71, 4 diadema -x decorat *mulierem sanctam*). OV. am. 1, 8, 22 me -es occuluere fores (*cf.* VVLG. III reg. 6, 34 utrumque ostium -x erat). fast. 1, 231 noscere me -i posses sub imagine (*de forma Iani bicipitis; exemplum revocari potest ad p. 2265, 19 sqq.*). LIV. 33, 15, 4 ipse ... agmine -i sequitur: parte una mercennari milites ibant ..., altera clipeati. PANEG. in Mess. 103 -em seiunctim cernere Martem (*i. aciem; aliter de* acie *cf. p. 2267, 67 sqq.*). MANIL. 2, 622 (*in versuum pari suspecto, cf. Housm. ad l.*) in -i *trigono stellarum* ... cui commixtus homo est (*i. in trigono commixto e sideribus, quae hominum figuras ostendunt et quibus bestiarum imagines finguntur*); *opp.* te, Nemeaee (*sc. leo*), sub uno (*quia est simplici natura bestiae*). CELS. 4, 1, 11 vesica ... in ipso sinu nervosa et -x. 5, 28, 12ᴬ aliae *fistulae* simplices sunt, aliae -es triplicesve, ab uno ore orsae, aut etiam in plures sinus dividuntur (5, 28, 12ᴸ -em ... fistulam aut multiplicem). 8, 1, 1 calvaria ... simplex ab occipitio et temporibus, -x usque in verticem a fronte. 8, 3, 7 cum ... aut simplex os dimidium perforatum est, aut in -i superius. 8, 4, 21 os ... -x (*cf. ibid.* ⟨id quod⟩ inter ossa vacuum est). SCRIB. LARG. 66 in -i vaso, uti solent unguentarii (73 -x vas. ORIBAS. syn. 6, 26 *oleum* in vaso -i coquis). PLIN. nat. 9, 97 feminae *cancri* primus pes -x, mari simplex. 11, 209 haec (*sc. vulva*) viperae et intra se parientibus -x. MART. 1, 87, 6 quid quod olet gravius mixtum diapasmate (*i. q. pastillis bene olentibus*) virus (*i. q. vinum hesternum in ventre*) atque -x animae longius exit odor? SVET. Dom. 4, 1 in circo praeter sollemnes bigarum quadrigarumque cursus proelium etiam -x, equestre ac pedestre, commisit. AMPEL. 8, 3 pons magnus columnatus -x. COMM. instr. 1, 36, 1 de -i ligno dixi (*sc. de cruce*). AVSON. 65, 3 et modo sum -x (*sc. bucula Myronis loquitur*): pars aerea, pars animata. CHIRON 874 malagma ad nervos grossos et -es. HIER. epist. 64, 18, 6 -x inter utrumque (*sc. calorem et frigus*) temperies. 64, 20, 3 hoc autem rationale (*sc. vestimentum summi sacerdotis*) -x (*aliter interpretandus est hic locus ac* rationale -x *p. 2259, 6*), apertum et absconditum, simplex et mysticum. prol. gal. porro quinque litterae -es (*non huc pertinet, v. p. 2265, 13 sqq.*) apud Hebraeos sunt ...; unde et quinque a plerisque libri -es (*i. q. constantes e duabus partibus, vel e duobus libris coniuncti*) aestimantur: Samuel *eqs.*

b *de locis, oppidis, imperiis sim.*: IVST. 12, 16, 5 duae aquilae ... omen -is imperii, Europae Asiaeque praeferentes. AVSON. 292, 1 -x Arelate (417, 81 -x Arelas. Mos. 480 -emque per urbem [*sc. Arelate*] qui meat *amnis; sc. Rhodanus, qui Arelate urbem mediam in duas partes dividit*). SIDON. epist. 1, 5, 5 (*de Ravenna*) veterem civitatem novumque portum media via Caesaris ambigas utrum conectat an separet. insuper oppidum -x pars interluit Padi certa, pars alluit. HIER. epist. 57, 10, 2 (*de sepulcro Abraham*) speluncam -em (VVLG. gen. 23, 9. 17. 19. 25, 9. 49, 29. 50, 13; *item* ITALA Lugd. gen. 49, 29 *et* 50, 13 in speleo -i [*gr.* τὸ σπήλαιον τὸ διπλοῦν]). CORP. IV 1370 -x (*de loco dictum esse videtur in titulo corrupto*). VI 13078 concessit locum -em (*sc. sepulcri*). XIII 2007 coniugi ... quem tumulum -em posuit et sibi vivus posterisque suis. INSCR. christ. Diehl 3448 (CARM. epigr. 1848), 4 sepulcrum dupplex corpora nunc sociat. *cf. etiam p. 2266, 17.*

c *de Centauris partim equis partim viris; de Hermaphrodito bimembri; de homine ex animo et corpore constante; de Iesu homine et deo*: LVCR. 5, 879 neque Centauri fuerunt, nec tempore in ullo esse queunt -i natura et corpore bino ex alienigenis membris compacta *eqs.* OV. met. 12, 503 quid geminae vires et quod fortissima rerum in nobis -x natura animalia iunxit? MANIL. 1, 418 -i Centaurus (*sc. sidus*) imagine fulget (*aliter interpretatur Breiter de duobus in caelo sideribus, quibus Centauri nomen attribuitur, scil. Sagittario et Chirone, cf. p. 2267, 52; aliter etiam Wageningen ad l., cogitans de Centauro figurato cum hostia*). STAT. Theb. 4, 140 -x Hylaeus. CLAVD. 3, 329 nec plus nubigenas -x natura biformes (*sc. Centauros*) cognatis aptavit equis (*sc. quam Scythas equites*). OV. met. 4, 378 nec duo sunt et forma -x, nec femina dici nec puer ut possit (*sc. Hermaphroditus*). CIC. Tim. 44 sed cum -x (διπλῆς) esset natura generis humani. PS. APVL. Ascl. 7 solum enim animal homo -x est (*sc. compositus ex corpore et anima*). PELAG. in Rom. 7, 25 p. 60, 15 S. homo carnalis -x est quodam modo et in semetipso divisus. *cf. etiam* -x substantia, -x natura *p. 2262, 60 sqq.* TERT. adv. Prax. 27 p. 281, 27 videmus -em statum, non confusum, sed coniunctum, in una persona, deum et hominem Iesum. *alios de -i Iesu essentia locos v. p. 2262, 57 sqq.*

d *in arte grammatica de verbis, litteris, pedibus metricis e duobus compositis: de verbis*: VARRO ling. 9, 97 reprehendunt, quod dicamus 'amor amabor amatus sum'; non enim debuisse in una serie unum verbum esse -x, cum duo simplicia essent. *ibid.* infecta omnia simplicia ... perfecta -ia. GELL. 6, 12 tit. quod neque testamentum ... neque sacellum ... -ia verba sunt (6, 12, 1 Servius Sulpicius ... qua ratione adductus testamentum verbum esse -x scripserit, non reperio. nam compositum esse dixit a mentis contestatione. *ibid.* 5 sacellum ex duobus verbis ... compositum ...; sed quis ignorat sacellum et simplex verbum esse et non ... copulatum).

[*Lambertz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

BOETH. herm. pr. 1, 4 p. 69, 9 in -ibus *vocibus* ... significat quidem *pars*, sed non secundum se (*opp.* cum toto nomine consignificat potius, quam quidquam per se ipsum de-ignat). CARM. de alphab. 64 nomine sum -x (*littera* y), sed graeco robore simplex. *de litteris* (*aliter p. 2264, 84. 2265, 12 sqq.*): PLIN. dub. serm. frg. Char. gramm. I 137, 1 (p. 173, 22 B.) quae in duas semivocales aut in -em ⟨consonantem⟩ monosyllaba (*velut* Mars, sors, nox) ... exeunt. DIOM. gramm. I 422, 29 *litterae* aut semivocales sunt aut mutae aut -es; ... x -x est, ante quam inventam g et s vel c et s veteres scriptitabant. *item* 423, 32 (DON. gramm. IV 369, 13 z consonans Graeca -x. MART. CAP. 3, 244. 246. ISID. orig. 1, 4, 14). MAR. VICTORIN. gramm. VI 6, 22 item ex isdem semivocalibus -es sunt duae, x et z (SCAVR. gramm. VII 21, 13 MART. CAP. 3, 276. *cf.* CARM. de alphab. 67 littera [*sc.* z] sum graeca -x). *ibid.* 7, 24 f consonans semivocalis apud quosdam -x. 30. 31. *saepius.* VEL. gramm. VII 52, 2 siquis ψ aut ξ dixerit, novissimum audiet s, ex prioribus autem litteris, unde hae -es incipiunt, sonum nullum. IREN. 1, 15, 4 *Graecos ad Cadmi litteras* adinvenisse aliquando ... adspiratas, aliquando ... -es (*gr.* διπλᾶ). MART. CAP. 3, 276 -es ... aliquando i et c fieri possunt, ut si i inter vocales sit ut 'aio', 'Troia', item c, ut 'hoc erat *eqs.*' (ISID. orig. 1, 4, 7 i ... interdum -x dicitur littera. *cf. p. 2267, 14*). ISID. orig. 1, 4, 8. *de pedibus metricis*: DIOM. gramm. I 474, 16 pes vel disyllabus vel trisyllabus vel -x (*i. q. e duobus pedibus compositus*) nominatur. 475, 7 pedes ... simplices, ... -es, qui et compositi vel combinati (480, 16) DON. gramm. IV 369, 19 pedes disyllabi ..., trisyllabi ..., -es. 370, 7. SERG. gramm. IV 482, 1. 482, 4 *pedes* geminati iure -es. POMP. gramm. V 125, 24. MAR. VICTORIN. gramm. VI 47, 1 *syn.* coniunctus.

e *de rebus maxime rhetoricis, forensibus, philosophicis*: RHET. Her. 2, 24, 38 utuntur igitur ... in confirmanda ratione -i conclusione hoc modo: ... nam si improbum esse Cresphontem existimas ..., sin est probus *eqs.* (*ibid.* sei ex -i conclusione alterutra pars diluitur). CIC. Deiot. 22 reliqua pars accusationis -x fuit: una ..., altera ... (LIV. 38, 47, 8 -x eorum ... accusatio fuit: nam nec gerendum mihi fuisse bellum cum Gallis, et gestum temere ... dixerunt. VAL. MAX. 9, 6, 4 -em perfidiae accusationem ... in amicis, in ... consule). leg. 2, 44 -em esse poenam divinam eamque constare et ex vexandis vivorum animis et ex fama mortuorum. fin. 5, 21 sex ... hae sunt simplices de summa bonorum malorumque sententiae, ... iunctae autem et -es expositiones summi boni tres ... fuerunt. Tusc. 1, 71 nihil ... animis admixtum, nihil concretum, nihil copulatum, nihil coagmentatum, nihil -x. off. 1, 7 omnis de officio -x est quaestio: unum genus est ... alterum (QVINT. inst. 2, 15, 1 quae [*sc. rhetorice*] finitur quidem varie, sed quaestionem habet -em: aut enim de qualitate ipsius rei aut de comprehensione verborum dissensio est. inst. 3, 6, 98 notho -x fit quaestio, quod post legitimos natus sit et quod non sit ante legitimum natus. 7, 2, 8 ipsum quoque factum aliquando simplicem quaestionem habet, an homo perierit, aliquando -em, veneno an cruditate perierit. 10, 3, 4. decl. 292 p. 162, 20 -x quaestio est, iuris et facti. RHET. min. p. 91, 22). LIV. 34, 6, 1 -x consulis oratio fuit. 34, 31, 7 res mihi -em defensionem praebet (QVINT. inst. 4, 5, 17 quotiens hac ... -i defensione utemur [*e. g.* si occidi, recte feci; sed non occidi]. *cf. etiam p. 2263, 16*). SEN. contr. 7, 18, 6 habet ... dissimilem ceteris coniecturam et -em; ... in uno homine coniectura -x est. quaerimus enim, utrum venenum in suam mortem an in patris paraverit (contr. exc. 7, 3 coniectura -x a persona una. QVINT. inst. 7, 2, 25. 27. SCHOL. Cic. Bob. p. 119, 29 St. 120, 3. 123, 20). VAL. MAX. 3, 5 pr. sequitur -is promissi pars (*sc. quia se primum de illustribus viris humili loco natis, deinde de viris a parentibus claris degeneratis narraturum esse promiserat*). 8, 7 ext. 11 -i enim labore unius saeculi spatium occupasti, incertum reddendo, discipulusne an praeceptor esses laudabilior (CASSIAN. conl. 14, 3, 2 -i nobis laboris intentione sudandum in expellendis vitiis quam in virtutibus adquirendis. *cf.* QVINT. inst. 7, 3, 19 in eo 'quid sit' -x opus est: nam et nostra confirmanda est et adversae partis destruenda finitio. 10, 4, 1 -is operae *emendatio stili*: nam et damnanda sunt, quae placuerant, et invenienda, quae fugerant. TERT. adv. Marc. 3, 17 p. 405, 14 actum ... -i ... operatione distinctum: praedicationis et virtutis. VEG. mil. 3, 13 qui adverso nititur clivo, -x subit cum loco et hoste certamen). QVINT. inst. 3, 3, 8 Dion inventionem modo et dispositionem tradidit, sed utramque -em, rerum et verborum (*ibid.* Theodorei fere inventionem -em, rerum atque elocutionis *eqs.*). 3, 6, 101 nec quemquam turbet, quod ex una lege duo status fiant: -x est, ita vim duarum habet (7, 7, 10 -es leges sicut duae colliduntur). 3, 8, 19 hae suasoriae -es sunt. 4, 4, 5 sunt autem propositiones et simplices et -es vel multiplices ... nam ... plura crimina iunguntur *eqs.* 7, 2, 21 -x causa erit (*sc. si prior est defensio*). nam qui dicit 'ego non occidi', habet reliquam partem, ut dicat 'tu occidisti'. 8 pr. 9 infitiatione -i, factumne et an hoc factum esset. 8, 5, 4 *dixerunt* esse eam (*sc. partem enthymematis*) aliquando simplicem ... nonnumquam -em. decl. 265 p. 83, 27 res -x est, crimina duo sunt. GAIVS inst. 4, 91 cum in rem actio -x sit, aut enim per formulam petitoriam agitur aut per sponsionem (RHET. min. p. 91, 16 quae est actio -x sive comparativa? cum duas res diversas definiunt litigantes. da exemplum *eqs.*). 4, 156 tertia divisio interdictorum in hoc est, quod aut simplicia sunt aut -ia. simplicia sunt, veluti in quibus alter actor, alter reus est (4, 158. 160 -ia sunt velut 'uti possidetis' interdictum et 'utrubi'. ideo autem -ia vocantur, quod par utriusque litigatoris in his condicio est, nec quisquam praecipue reus vel actor intellegitur, sed unusquisque tam rei quam actoris partes sustinet. PAVL. dig. 43, 1, 2, 3. *al., v. Voc. iur. R. s. v. p. 418, 37 sqq. cf. Ad. Berger, R. E. IX 1617. Wenger, R. Zivilprozeßrecht p. 244*). GAIVS dig. 10, 3, 2, 1 in tribus -ibus iudiciis familiae erciscundae (IVLIAN. dig. 10, 1, 10 iudicium communi dividundo ... tale est, ut in eo singulae personae -x ius habeant, agentis et eius, quocum agitur. *cf.* QVINT. inst. 11, 1, 78 etiam si apud alios iudices agetur, ut in secunda adsertione aut in centumviralibus iudiciis -ibus. *cf. Wlassak, PW III 1938 s. v.* centumviri. *Wenger, R. Zivilprozeßrecht p. 161 sqq.*). TERT. adv. Marc. 4, 10 p. 446, 4 de filio hominis -x est nostra praescriptio: neque ... neque. EVGRAPH. Ter. Haut. 6 -x hic pronuntiatio est.

proleptice et praedicative dictum: DRAC. Orest. 942 iudicii certamen erat, sententia -x discrepat (*i. discrepat, ut iam -x sit*) et numerus par est utrique coloris (*sc. calculorum alborum et russeorum*).

nota lusum verborum cum adiectivo oppos. simplici *loci illius, de quo plurimum disputatum est* TER. Haut. 6 -x quae ex argumento facta est simplici (duplici *A*) *comoedia. probaverim sententiam eorum, qui -x hoc loco idem esse dicunt quod* 'non simplex, contortus', *e duabus actionibus dolosis constans (cf. Schanz-Hosius, Gesch. d. röm. Lit. I⁴ p. 112). aliter* EVGRAPH. Ter. Haut. 6 p. 502, 20 *p. 2264, 36.*

huc quoque revocanda sit, si eam sequaris, lectio partis codd. HOR. carm. 1, 6, 7 cursus -es (-is *codd. plurimi*) per mare Vlixei. *cf.* SCHOL. Hor. *ad l.* potest et '-is cursus' per accusativum pluralem accipi, id est 'itus ac reditus'. *Goldbacher, Wien. Stud. 20 (1898) 277 sqq. (sed genetivus probandus esse videtur, cf. p. 2259, 64 sqq.).*

5 *de duabus diversis speciebus vel formis unius eiusdemque generis*: **a** *de rebus, quarum duae formae exstant*: VARRO rust. 1, 40, 1 semen, quod est principium genendi, id -x, unum quod latet nostrum sensum, alterum quod apertum. 1, 55, 7 ex olea fructus -x, oleum ... et amurca (*cf. in imagine*: CIC. epist. 10, 5, 1 ex quibus [*sc. litteris tuis*] cepi fructum -em. PANEG. 3 [11], 6, 7 ita -es vobis divinae potentiae fructus pietas vestra largitur. 9 [12], 7, 5 -i fructu fruebantur, cum ... viderent et ... non timerent. *sim.*: CELS. 2, 17, 2 balnei -x usus est. *cf. p. 2263, 5 sq.*). HOR. sat. 2, 4, 63 -is pernoscere iuris (*i. q. cibi*) naturam: simplex ..., insuper addes. COLVM. 1, 6, 4 domitis armentis -ia bubilia sint, hiberna atque aestiva. PLIN. nat. 17, 43 natura (*cf. etiam infra l. 60*) *argillae* -x, aspera aut pinguis. 21, 23 odor colorque *lilii* -x, et alius calicis, alius staminis, differentia angusta. 30, 132 est ... *cerebrum vespertilionum* -x, rubens utique et candidum. 34, 125 quidam -i differentia fossile aut facticium appellant *chalcanthon vel atramentum sutorium.* 37, 157 diphyes gemma -x, candida ac nigra, mas ac femina. MART. 13, 33 commendat gratia -x *caseum Trebulanum*, sive ... sive. SVET. Iul. 55, 4 'apud milites' quoque 'in Hispania' (*sc. quae inscribitur oratio*) ... -x fertur: una quasi priore habita proelio, altera posteriore. PS. APVL. Ascl. 6 quaedam ... -ibus aluntur alimentis, quaedam simplicibus. SOL. 52, 59 -x ei (*sc. lychnitae*) facies. HIER. chron. a. Abr. 2013 Porcius Latro taedio -is quartanae (*i. febris frigidae calidaeque*) semet ipsum interfecit. ORIBAS. syn. 6, 22 -x ... hictice febris species est, una ... alia ....

b *de speciebus hominum, homine eiusque natura vel substantiis, i. materia et animo (sed complures loci plus minusve etiam ad p. 2260, 67 sqq. referri possunt), de Iesu substantia vel essentia (cf. p. 2260, 72 sq.), sim.*: VARRO rust. 3, 1, 8 alii agricolae, alii pastores. quae ipsa pars (*sc pastorum*) -x est ... altera ... villatica pastio, altera agrestis. LVCR. 1, 503 quoniam -x natura duarum dissimilis rerum longe constare repertast, corporis atque loci. CIC. Tim. 44 *cf. p. 2260, 67.* TERT. anim. 21 p. 235, 4 si naturae condicio (*cf. etiam p. 2264, 62*) sic erit definienda, ut -x determinetur, natorum et innatorum, factorum et infectorum? resurr. 45 p. 92, 7 duo isti homines (*sc. vetus et novus*) sane ex substantia -i, non tamen et aetate. adv. Val. 16 ut -x substantiarum condicio (*cf. p. 2264, 62*) ordinaretur, de vitiis (divitiis *codd.*) pessima, de conversione passionalis. 20 repurgata confusione et distincta diversitate -is substantiae illius, ... animalium et materialium (PS. APVL. Ascl. 9 ex -i naturae suae confusione). adv. Hermog. 13 p. 140 si dabimus illi (*sc. materiae*) aliquid etiam boni germinis, iam non erit uniformis naturae, id est malae in totum et tantum, sed -x, id est malae et bonae naturae. CHALC. comm. 227 quia -x essentia est, altera corporea, altera carens corpore. FILASTR. 127, 2 generatio ipsius (*sc. salvatoris*) -x ..., una divinitatis indefinita ..., altera incorporationis per virginem temporalis. CLAVD. MAM. anim. 1, 3 p. 34, 10 Christus homo verus et deus verus ex -i substantia una persona et deus homo et homo deus est. NICET. symb. 11 p. 50, 13 scitote ex -i esse substantia, id est corpore et anima. INSCR. christ. Rossi II p. 109, 63, 15 unius colitur -x substantia nati: vir, deus, haec duo sunt, unus utrumque tamen.

c *de actionibus, qualitatibus, statibus sim.*: PLAVT Cas. 722 -i damno dominos multant; *sc. sentes, i. q. manus furaces, quia rapiunt et scindunt* (*cf.* FRONTIN. strat. 2, 5, 31 -x damnum

[*Lambertz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

eadem sollertia inlatum [*sc. pabulatorum et legionis*]. ALF. dig. 6, 1, 57. *cf.* STAT. Theb. 8, 544 sic ulmus vitisque, -x iactura colenti, . . . cadunt). Pseud. 580 -is triplicis dolos perfidias (*cf.* VEG. mil. 4, 24 quae fraus -ibus operatur insidiis. aut enim . . . aut certe *eqs.*). RHET. Her. 2, 20, 31 haec cognitio . . . -em utilitatem adferet (*cf.* LIV. 40, 57, 6 -x inde erat commodum futurum. *cf.* fructus -x, usus -x, damnum -x *sim. p. 2262, 33 sqq. 38. 83 sqq.*). 2, 25, 39 reprehensio huiusmodi conclusionis -x est (*sc.* acutior, facilior). 3, 9, 17 -x dispositio est: una per orationes, altera per argumentationes. 3, 20, 33 -es . . . similitudines esse debent, unae rerum, alterae verborum (VARRO ling. 10, 12 -em et perfectam similitudinem [*sc. et verbi et declinationis*]. *cf.* 10, 63 unum quod in rebus, alterum quod in vocibus, tertium quod in utroque, duo priora simplicia, tertium -x [*sc. de analogia in rebus grammaticis*]. 68 genus . . . illud -x . . ., in quo et res et voces similiter pro portione dicuntur. 72 ad has -is . . . analogias verborum). RHET. Her. 4, 35, 47 reo -em defensionem parabis; *sc. si testi improbo etiam argumentari licebit* (*cf.* CIC. epist. 11, 27, 7 defensio autem est -x: alia sunt, quae liquido negare soleam, . . alia quae defendam a te pie fieri. *aliter* defensio -x *v. p. 2261, 50*). VARRO ling. 8, 31 si quis -em putat esse summam, ad quas metas naturae sit perveniendum . . ., utilitatis et elegantiae. rust. 3, 16, 25 *ab apibus* -x ministerium praeberi . . . nec non aliter -x . . . item aliter -x; *sc. quia e variis herbis aut ceram et cibum, aut cibum et mel, aut ceram et mel parant* (SOL. 49, 9 *cameli* habentur in -x ministerium). CIC. Scaur. 9 opinio (*sc. de mortis causa*) . . . -x (*cf.* NEP. Ham. 8, 2 de Magonis interitu -x memoria prodita est. LIV. 1, 1, 6 -x inde fama est: alii . . . tradunt, alii *eqs.* [8, 20, 6. 29, 21, 1 ceterum -x fama est, quod ad Pleminium attinet. SVET. Cal. 58, 2 -x dehinc fama est: alii tradunt . . . alii *eqs.*]. PLIN. nat. 21, 66 hyacinthum comitatur fabula -x). de orat. 2, 116 ad probandum . . . -x est oratori subiecta materies: una . . . altera . . . . 3, 183 paean, qui est -x: nam aut a longa oritur . . . aut a brevibus . . . (orat. 215). orat. 80 ornatus autem verborum -x, unus simplicium, alter collocatorum (125 -x omnis eius [*sc. orationis*] ornatus). 122 traditi sunt, e quibus ea (*sc. praecepta argumentorum*) ducantur, -es loci, uni e rebus ipsis, alteri assumpti. part. 69 earum (*sc. causarum*) forma -x est: quarum altera delectationem sectatur aurium, alterius . . . (OV. met. 4, 378 *v. p. 2260, 66.* QVINT. inst. 5, 13, 7 negandi -em ostendimus formam, aut non esse factum aut non hoc esse, quod factum sit. 6, 3, 45 cuius quidem [*sc. brevitatis*] -x forma est dicendi ac respondendi). orat. 76 est igitur vis virtutis -x: aut enim scientia cernitur virtus aut actione (130 aequitatis autem vis est -x. off. 1, 101 -x est enim vis animorum atque natura. 1, 132 magna vis orationis est eaque -x, altera contentionis, altera sermonis. TERT. adv. Marc. 5, 11 p. 611, 14 -em vim creatoris vindicavimus, et iudicis et boni. *cf.* QVINT. inst. 1, 3, 1 eius [*sc. memoriae*] -x virtus, facile percipere et fideliter continere). orat. 77 -x *temperantia*: . . . fortitudo . . . patientia. fin. 4, 6 erat . . . apud eos (*sc. Academicos*), ut est rerum ipsarum natura, sic dicendi exercitatio -x (*sequ. syn.* in utroque genere exercebantur). off. 1, 7 omnis de officio -x est quaestio (*cf. p. 2261, 41 sqq.*): unum genus est . . ., alterum . . . . 1, 96 est . . . eius (*sc. decori*) descriptio -x: nam et generale quoddam decorum intellegimus . . . et aliud huic subiectum . . . . 1, 132 motus . . . animorum -es sunt, alteri cogitationis, alteri adpetitus. HIRT. Gall. 8, 10, 1 huius munitionis -x erat consilium. SEN. contr. exc. 4, 2 -x pontificis . . . meritum: servavit sacra nec vidit. VELL. 2, 25, 3 ut in eodem homine -is ac diversissimi animi conspiceretur exemplum. VAL. MAX. 2, 9, 3 sed et censor ⟨et *codd. dett. pauci*⟩ Cato, -x severitatis exemplum; *sc. severitatis exemplum et quia censoris munere fungebatur et quia Catonem severitatis exemplum esse par erat* (*cf.* PORPH. Hor. epist. 2, 2, 83 'Curii statua taciturnius': 'Curii' autem 'statuam' pro qualibet dixit. an ideo Curii, ⟨ut⟩ -x sit plumbeus [*i. q. -iter plumbeus vel -i modo pl., sc. et quod statua et quod Curii statua*]? nam Curius . . . taciturnissimus fuit). CELS. 5, 26, 23ᴬ in iis vero (*sc. vulneribus*), quae glutinantur, -x curatio est (7, 7, 11. CAEL. AVR. chron. 5, 4, 68. *cf.* COLVM. 2, 2, 11 nemorosi frutectosique tractus -x cura est, vel . . . vel. QVINT. inst. 11, 2, 25 -i memoriae cura). SEN. epist. 87, 14 hoc (*sc. bonum*) non est aeque -x in homine (*sc. atque in arte musica; cf. quae praecedunt*). idem enim est bonum et hominis et vitae. COLVM. 2, 2, 8 uberioris soli . . . -x tractatio, culti et silvestris (*cf.* QVINT. inst. 3, 7, 10 -x tractatus. 5, 7, 35). QVINT. inst. 1, 5, 2 -x eorum (*sc. verborum*) intellectus est, alter . . . alter (2, 14, 2. 3, 6, 43. *cf.* 5, 10, 42 eius autem [*sc. temporis*] . . . -x significatio est: generaliter enim et specialiter accipitur [GAIVS inst. 4, 51 condemnatio . . . -em significationem habet. CAEL. AVR. chron. 2, 9, 119]. HIER. epist. 36, 2, 4 quicumque te [*sc. Cain*] occiderit, secundum -em intellegentiam aut in septima generatione aut septimo te liberet cruciatu. COD. Iust. 7, 7, 2, 2 -em esse eum [*sc. sensum huiusmodi legati*] opinamur: aut enim putavit testator . . . aut *eqs.*). inst. 1, 10, 22 numeros musice -es habet, in vocibus et in corpore. 5, 14, 1 argumenti elocutionem, eam vero . . . -em: ex consequentibus . . . ex pugnantibus . . . . 6, 2, 21 metum . . . -em intellegi volo, quem patimur et quem facimus, et invidiam: namque altera invidum, altera invidiosum facit (PS. HIL. libell. 16 ergo -x est etiam timor, et unus appetendus et alius fugiendus. *cf. similes locos de affectuum modis*: QVINT. inst. 9, 2, 23 *sustentatio* -x. 11, 3, 171 -x . . . miseratio, altera . . . altera). 9, 4, 121 ea -x observatio est: altera, quae ad pedes refertur, altera, quae ad comprehensiones. GAIVS inst. 1, 54 cum apud cives Romanos -x sit dominium: nam vel in bonis vel ex iure Quiritium vel ex utroque iure cuiusque servus esse intellegitur (*cf.* PAVL dig. 50, 17, 91 quotiens -i iure [*sc. vetere et novo*] defertur alicui successio). GAIVS dig. 21, 1, 45 redhibitoria actio -em habet condemnationem: modo enim in duplum, modo in simplum condemnatur venditor. APVL. met. 4, 13 orbitatis -i plaga petiti. 9, 4 ad istum modum vitato -i periculo. PS. APVL. Ascl. 30 commotio mundi ipsius ex -i constat effectu. herm. p. 279. TERT. resurr. 59 quis enim iudicium dei non in sententia -i (*sc. et salutis et poenae*) statuit? (MOD. dig. 49, 1, 17 cum in una causa separatim -x sententia divisa datur, veluti una sortis, alia usurarum, -x appellatio necessaria est, ne alteram adgnovisse, de altera provocasse intellegatur. *aliter* sententia -x *v. p. 2262, 17*). PANEG. 12 (2), 15, 3 cum -x fuerit iste dilectus (*sc. virorum strenuorum*), unus ex iudicio, alter ex fato. CET. FAV. 29 p. 311, 6 in horologio -x elegantiae subtilitas. IVST. 18, 7, 18 -is et in filio et in patria parricidii poenas. CHALC. comm. 285 -x . . . dominatio *intellectus*, altera violentior . . . item alia *eqs.* PS. HIL. libell. 17 in . . . praeceptis -x consideratio et doctrina esse debet . . . ut cum unam partem tractaveris, contrariam noveris. QVEROL. p. 3, 2 -i . . . et ingenti me donas bono: hoc testimonio, hoc collegio. AMM. 17, 13, 24 cuius negotii -em magnitudinem imperator adgressus utramque perfecit. 31, 5, 1 -i impedimento adstricti, quod . . . et *eqs.* HIER. epist. 18ᴬ, 14, 2 evangelicum testamentum . . . sermonem dei -i praeceptorum acie comprehendit (*sc.* habens in se . . . et sua et veteris testamenti mandata. *cf. p. 2267, 72*). *ibid.* 3 hac -i, quae unione retinetur, virtute (*de duobus testamentis*). PAVL. MED. bened. 6, 2 *Antichristus* obicem se praefert, -i armatus contra eos (*sc. ambulantes*) ingenio (*sc. calliditate et furore*). PHOEBAD. c. Arrian. 4 dominicae potentiae -em statum in sua unumquemque proprietate distantem (5 -em hunc statum non coniunctum sed confusum). APRING. in apoc. prol. p. 1 biformem divinae legis historiam -i sacramenti mysterio disserendam (*sc. de Melchisedeci sacrificio et de sacramento novi test.*). EVGRAPH. Ter. Haut. 6 p. 502, 20 -x comoedia: dum et Latina eadem et Graeca est (*cf. p. 2262, 19 sqq.*).

d *de ratione, via, causa, origine, condicione, modo*: *de ratione, via*: RHET. Her. 4, 37, 50 exornatio . . . -i ratione tractabitur. CIC. de orat. 2, 307 cuius (*sc. ordinis conlocationisque*) ratio est -x: altera . . . altera. part. 85 *opp.* simplex. Tusc. 3, 56. 5, 43 off. 2, 48. 49. 52 LVCR. 6, 279 MANIL. 2, 526. 3, 177 COLVM. 7, 11, 1 PLIN. nat. 13, 7 *v. infra l. 46.* 17, 102 QVINT. inst. 3, 6, 79. 3, 7, 20. 5 pr. 1. 5, 10, 53. 6, 1, 1. 6, 3, 75 PLIN. epist. 5, 12, 1 APVL. Plat. 1, 9 TERT. nat. 2, 13 p. 122, 1 adv. Marc. 1, 11 p. 305, 2 PANEG. 7 (6), 1, 1 ORIBAS. syn. 6, 23. *nota brachylogiam*: PLIN. nat. 13, 7 ratio faciendi (*sc. unguentorum*) -x, sucus et corpus. ille olei generibus fere constat, hoc odorum . . . tertius inter haec est colos (*sc. haec dicit: ratio faciendi haec est: -x materia adhibeatur eqs.*). CIC. orat. 114 quae quidem res . . . -em habuit docendi viam. 180 -x est considerandi via, quarum altera est longior, brevior altera. epist. 6, 6, 8 QVINT. inst. 1, 6, 4 CLAVD. MAM. anim. 1, 1 p. 21, 13. *aliter p. 2268, 1.* *de causa, origine*: VARRO ling. 5, 61 -x causa nascendi ignis et aqua. OV. fast. 6, 43 causa -x irae: rapto Ganymede dolebam; forma quoque Idaeo iudice victa mea est. SEN. nat. 3, 25, 9 COLVM. 3, 10, 3 MELA 1, 92 QVINT. inst. 2, 1, 1 FRONTIN. aq. 122 GAIVS inst. 4, 102 HIER. epist. 32, 1, 1. VARRO ling. 7, 15 anfractum est flexum, ab origine -i dictum, ab ambitu et frangendo (PLIN. nat. 34, 159. *cf.* FILASTR. 127, 2 quamvis generatio ipsius *salvatoris* -x sit. *cf. p. 2262, 74*). *de condicione, modo*: QVINT. inst. 3, 8, 37 -x condicio. nam consultant aut plures aut singuli. 7, 5, 2 GAIVS inst. 2, 99 TERT. anim. 21 p. 335, 4 *v. p. 2262, 62.* adv. Val. 16 *v. p. 2262, 66.* GAIVS inst. 3, 128 -i modo. VLP. reg. 23, 7 PAVL. dig. 38, 10, 10, 15 p. 355, 10 GELL. 13, 21, 10 SCHOL. Cic. Bob. p. 94, 15 St. VEG. mil. 4, 5 p. 131, 15. 4, 30 p. 149, 6 BOETH. in Porph. comm. sec. p. 285, 9 (*plur*: BOETH. in Porph. comm. pr. p. 42, 8 definitiones -ibus modis fiunt).

nota: fere i. q. alter: AMM. 14, 11, 25 Adrastia, quam vocabulo -i etiam Nemesin appellamus. VLT. SYLL. gramm. IV 238, 18 tertia persona paenultimam semper ubique producit, ut . . . 'petierunt', tertia vero -x persona, quam alii quartam nominant, paenultimam semper ubique producit et ultimam corripit, ut . . . 'duxere' (*cf. p. 2265, 6 sqq.*).

e *in rebus grammaticis* (*cf. etiam p. 2260, 75 sqq.*): *α de declinatione*: ① *substantivi*: *de numeris singulari et plurali*: VARRO ling. 9, 63 *analogias* reprehendunt, quod alia vocabula singularia sint solum . . ., alia multitudinis solum . . ., cum debuerint omnia esse -ia, ut equus equi *eqs.* 10, 54 aliud videndum est, cum -x natura copulata ac declinatu⟨u⟩m bini fiant ordines, ut est Mars Martes *eqs.* *de terminationibus bifariae sive formationis sive naturae*: MART. CAP. 3, 242 terminatque *littera* (*sc.* m) in genere masculino accusativum simplicem et -em genitivum (*i. in um et orum sive arum, erum exeuntem*). VLT. SYLL. gramm. IV 230, 9 e *littera* in isto casu (*ablativo*) -x est *sc. aut producta aut correpta*

[*Lambertz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*aliter* littera -x *p. 2261, 8. 13*). *de declinatione quinta terminationibus bipertita*: GRAMM. suppl. 131, 13 feminina quintae declinationis ... -i declinatione gaudent, ut haec materies, materiei et haec materia, materiae. Ⓘ *verbi*: CONSENT. gramm. V 381, 17 tertia coniugatio -x est (*sc. bipertita in paradigmata q. s.* lego *et* audio). *de tertiae personae numeri pluralis perfecti terminatione exeunte in* erunt *et* ere: CHAR. gramm. I 175, 14 (p. 225, 3 B.) amavere, quam figuram alii '-em' existimant, de qua etiam Velius Longus in II Aeneidos commentatus est (*an cogitandum de doctrina impugnata a* QVINT. inst. 1, 5, 42 *sqq. de forma in* ere *pro duali habenda? sed cf. p. 2264, 71 et* POMP. gramm. V 234, 28 quare maluerunt maiores nostri -em regulam dare? metrorum causa). *β de litteris* (*aliter p. 2261, 5 sqq.*): HIER. prol. gal. quinque litterae -es apud Hebraeos sunt; ... aliter enim scribuntur principia medietasque verborum, aliter fines. *γ de prosodiis*: EXPLAN. in Don. gramm. IV 530 tres primas (*prosodias positas a Glauco Samio*) esse simplices ... postremas autem tres -es ... et quasi species unius flexae, quae est genere una.

f *i. q. anceps*: *α i. q. bifariam divisus, ad duas partes spectans, sim.*: OV. fast. 1, 231 -i sub imagine *sc. Iani* (*cf. p. 2260, 5 sq.* LACT. inst. 1, 13, 7 cum -i fronte Ianus. SIDON carm. 7, 11 [*ad Ianum*:] -ique accingere lauro). STAT. Theb. 12, 130 -xque ad litus euntes (*sc. in Isthmo*). MANIL. 2, 176 Erigone binis numeratur in astris, nec facie, ratione -x (*Bentley*, ratio -x *codd.*; nec facie⟨s⟩ ratio -x *Housm.* [*i.* nec facies -x *causa est*]; *qua interpretatione probata pertinet ad p. 2260, 54 sqq.*); nam desinit aestas, incipit autumnus media sub Virgine utrimque. 2, 180 tropicis praecedunt omnibus astra bina ..., quod -es retinent conexo tempore vires (*i. q. coniungunt inter se bina anni tempora*). 2, 188 nec non Arcitenens, qui te, Capricorne (*i. q. hiemem*), sub ipso promittit, -i formatus imagine fertur (*sc. et ad autumnum et ad hiemem pertinente; spectat etiam ad eam vocis significationem, quae est p. 2260, 54 sqq.*).

β metaphorice: i. q. dubius, incertus, inconstans, mobilis: VAL. MAX. 2, 7, 6 nostra urbs ... imperatorum proprio sanguine manantes secures ... -i vultu recepit, incerta gratulandi prius an adloquendi officio fungeretur. QVINT. inst. 9, 2, 69 non erunt autem *manifestae figurae*, si non ex verbis dubiis et quasi -ibus petentur (*antecedunt*: aperta figura; *sequuntur*: compositionibus ambiguis.) *de animo, corde* (*paulo aliter p. 2259, 70 sqq.*): HERM. Pal. mand. 5, 2, 1 qui sunt leves et -i et incerta anima (VVLG. Iac. 1, 8 vir -x animo [δίψυχος] inconstans est in omnibus. 4, 8 purificate corda, -es animo [δίψυχοι]). HIER. in Is. 51, 20 [598] qui inter vitia atque virtutes medius fluctuat et -i corde accedit ad servitutem dei (VVLG. I par. 12, 33 venerunt in auxilium, non in corde -i. eccles. 1, 36 ne accesseris ad illum [*sc. dominum*] -i corde. 2, 14 vae -i corde ... et peccatori terram ingredienti duabus viis. CASSIAN. inst. 7, 15, 2 non potest quisquam -i corde bella domini proeliari. SACR. Leon. p. 354 -i ... corde; *opp.* sincera ... mente). HIER. epist. 23, 4 non duabus tunicis, id est -i vestiamur fide. ACT. Archel. p. 5, 1 -i cogitatione animus aestuabat, utrumnam ... an.

6 *i. q. ad duas causas spectans, e duabus causis existens, fere de rebus incorporalibus, maxime affectibus vel actionibus sim.* (*de re corporali p. 2266, 17*): TER. Phorm. 603 commodius esse opinor -i spe utier. VARRO rust. 2, 1, 28 est qui expleas -em istam lacunam (*sc. in scientia pecoris parandi ac pascendi, quia scientia feturae et nutricatus mulorum omitti potest*). CIC. Phil. 5, 16 quorum (*sc. iudicum*) lectione -x imprimeretur rei publicae dedecus: unum ... alterum ... (Att. 12, 5, 1 -i dedecore cumulatam domum). Vatin. 19 ut, quicumque te aspexisset, -em dolorem gemitumque susciperet, et ex desiderio clarissimi civis et ex honore turpissimi ...; (AMM. 20, 4, 13 dolore -i suspensi. *cf.* APVL. met. 6, 3 Psyche ... afflicta -i maestitia). Brut. 332 ex te -x nos afficit sollicitudo, quod et ipse re publica careas et illa te (NICET. vigil. 8 p. 65, 11 sensum -x cura dispergit). BELL. Afr. 34, 6 ita Caesar -i laetitia ac voluptate uno tempore auctus, frumento auxiliisque ..., sollicitudinem deponit (LIV. 22, 28, 1 -x inde Hannibali gaudium fuit ...: nam et ... et ... 30, 21, 1 cuius -is gratulationis minuit laetitiam. 36, 10, 14 -xque laetitia erat, quod et ... et. PLIN. epist. 4, 15, 12 nos ... utriusque vestrum amantissimi laetitia -i perfruamur. SOL. 5, 3 quod ... -em piscandi venandique *lacus* praebeat voluptatem. RVFIN. hist. mon. 9 p. 427ᴰ -em laetitiam gessimus, et pro salute hominis et pro beneficiis divinis). PROP. 1, 3, 13 quamvis -i correptum ardore iuberent, hac Amor hac Liber (HIER. epist. 22, 8, 2 vinum et adulescentia -x incendium voluptatis). LIV. 1, 11, 2 -ique victoria ovantem Romulum (5, 45, 8 -ique victoria ovantes. PANEG. in Mess. 105 sitque -x gemini victoria casus. *cf. p. 2266, 54 sq.* VAL. CEM. hom. 12, 4 -x patientiam manet victoria: hominem vicisse proprios animorum motus, et temperasse mores alienos ...). LIV. 7, 16, 2 Falisci quoque hostes exorti -i crimine, quod et ... et (COD. Iust. 9, 13, 1, 1ᵃ qui nuptas mulieres ausi sunt rapere, quia -i crimine tenentur, tam adulterii quam rapinae). 9, 16, 9 -i proditione. 9, 21, 3 -x inde terror inlatus Romanis: hinc ... hinc. 10, 28, 7 -em illorum gloriam fore, si ab laevo cornu et ab equite victoria incipiat (VAL. MAX. 5, 4, 2 -i gloria conspicuus. *cf.* 3, 1, 1 Lepidus ... -em laudem e proelio rettulit [*sc. quia adhuc puer erat et victor*]). SEN. contr. 2, 13, 5 -i beneficio uxoris suae obligatus est: et quod ... et quod *eqs.* (*cf. etiam* -x bonum *p. 2263, 67*). 10, 31, 4 in iudicium vocas -em domus nostrae triumphum? (*sc. patris et filii*). VAL. MAX. 5, 4 ext. 7 -i pietate memorandus (HIER. epist. 32, 2 *matrem* -i pietatis officio focilari *obsecro*, quo in una atque eadem Christiana simul diligatur et mater. CORP. III 14237 [= CARM. epigr. 1990], 6 quarum [*sc. sororis et coniugis*] pro meritis tumulis duo corpora iunxi ... d⟨u⟩plici pietate propinquus). CELS. 7, 7, 4ᶜ -x enim periculum est; ne vel ... vel ... (APVL. met. 9, 4 ad istum modum vitato -i periculo). 7, 7, 15ᴰ -x vitium est. PHAEDR. 1 prol. 3 -x libelli dos est: quod ... et quod ... SEN. nat. 7, 21, 4 -x his (*sc. erronibus stellis*) motus est, ille, quo eunt, et hic, quo auferuntur. epist. 84, 11 laborat *ambitus* invidia et quidem -i (*sc. et eius, quem ante se videt et eius, quem post se*). COLVM. 1 praef. 14 memorabiles duces hoc semper -i studio floruisse vel defendendi vel colendi patrios quaesitosve fines. PLIN. nat. 9, 139 luxuria -x (*sc. amethysti et coloris Tyrii*). MART. 1, 93, 3 ara -x (*sc. duorum amicorum; sed fortasse rectius revocatur ad exempla q. sunt p. 2260, 50 sqq.*). QVINT. inst. 2, 3, 3 error tamen est in re -x: unus ... alter ille .... AVSON. 206, 5 bis meritum -i celebremus honore parentem (*sc. ut avunculum et ut rhetorem*). 377, 11 Iunius hunc sequitur (*sc. mensis*), -i celebrandus honore, seu nomen Iuno, sive Iuventa dedit. VVLG. sap. 11, 13 -x (διπλῆ) enim illos acceperat taedium.

7 *i. q. gemini, bini; de rebus, quae effectus augendi gratia geminae vel binae usurpantur, quae aliqua de causa geminae vel binae oriuntur sim.*: CATO agr. 18, 5 trabem planam inponito ... vel -es indito, si solidas non habebis. 20, 2 cunicas ... quas figat clavis -ibus, ne cadant. CAEL. hist. 63 (SCHOL. Verg. Veron. Aen. 5, 251) factum meandro -i (VERG. Aen. 5, 251 chlamydem ..., quam plurima circum purpura maeandro -i Meliboea cucurrit [AVSON. 354, 4]. *cf.* APVL. flor. 9 p. 32 tunicam interulam tenuissimo textu, triplici licio, purpura -i). SISENNA hist. 16 Aesernini -i fossa valloque circumdati (LIV. 10, 25, 7. 25, 22, 16. 36, 16, 2 et muro etiam. CAES. Gall. 7, 36, 7 fossam [HIRT. Gall. 8, 9, 3 fossam -em pedum quinum denum ... ut ab hostibus -i fossa, -i propugnatorum ordine [*cf. p. 2267, 75 sqq.*] defenderentur. CLAVD. 5, 127 -i fossa ... vallum asperat]. civ. 3, 63, 3 vallum [LIV. 26, 42, 6. 28, 3, 5 fossa -ique vallo. 38, 41, 4 AMM. 24, 4, 6]. *cf.* CAES. Gall. 2, 29, 3 -i altissimo muro [VITR. 8, 3, 24 AVSON. 289, 3 AMM. 24, 2, 12 *pl.* 20, 7, 1. 24, 4, 10 *pl.* VVLG. IV reg. 25, 4]). CIC. Arat. frg. 9, 2 huic (*sc. sideri Draconis*) non una modo caput ornans stella relucet, verum tempora sunt -i (*Arat. 56* δύο) fulgore notata e trucibusque oculis duo fervida lumina flagrant (AVIEN. Arat. 153). LVCR. 4, 274 is quoque enim -i geminoque fit aëre visus (*sc. imaginum, quae in speculo oriuntur*). primus ... aër, ... aër alter ... (*cf.* 291 aëribus binis). 4, 452 fit (*sc. oculo uno manu presso*), ut videantur omnia ... bina (*ter positum; postea syn.* geminare) ... et -is hominum facies et corpora bina (*cf.* VERG. Aen. 4, 470 videt ... Pentheus et solem geminum et -is se ostendere Thebas. SEN. Ag. 729 [*verba Cassandrae*] geminumque -es Argos attollit domus. OROS. hist. 4, 6, 38 inimici dei ..., qui vitioso oculo haec vident atque ideo -ia illis videntur, quae vident *eqs.*). CAES. civ. 1, 25, 6 rates -es ... collocabat. VERG. Aen. 9, 707 nec duo taurea terga (*i. q. scutum*) nec -i squama (*i. q. -i ordine squamarum*) lorica fidelis ... sustinuit *phalaricam*. PANEG. in Mess. 105 (*qu. anteced. v. p. 2260, 8*) dexter uti laevum teneat dextrumque sinister miles sitque -x gemini victoria casus. OV. am. 1, 8, 15 oculis ... pupula -x fulminat (PLIN. nat. 7, 18 feminas ... visu nocere, quae -es pupillos habeant; *cf.* 7, 16 pupillas binas in oculis singulis; 17 in altero oculo geminam pupillam). VITR. 3, 2, 7 dipteros ... circa aedem -es habet ordines columnarum (*de plurali cf. infra l. 61*; -x ordo *v. p. 2267, 75 sqq.*). *cf.* 3, 2, 8 hypaethros ... habet ... interiore parte columnas in altitudine -es (*i. q. ordinem -em columnarum*). 5, 1, 1 Graeci ... -ibus porticibus fora constituunt (5, 9, 2 *porticus et ambulationes* ita oportere conlocari, uti -es sint. 5, 11, 1 *in palaestris* tres porticus simplices ..., quarta ... -x. 5, 11, 2. 3 *opp.* simplex. 4. PLIN. nat. 34, 13 CORP. III 3288). 5, 1, 10 fastigiorum -x pectinata (*sic Bondam, cf.* FEST. Gloss.ᴸ IV p. 318ᵃ = p. 213 M., tectinata *GH*) dispositio. 5, 8, 2 resonantes vero *loci sunt*, in quibus, cum in solido tactu percussa resiliant, imagines exprimendo novissimos casus -es faciant auditu. 5, 10, 3 eaeque camerae (*i. q. ordines tegularum in tectis adhibitarum*) in caldariis si -es factae fuerint, meliorem habebunt usum (CYPR. GALL. gen. 251 -ibus cameris arcam compangere iussus). 5, 12, 5 arcae -es. 7, 1, 5 loricationem. 7, 3, 11 cannarum -x ... perpetuitas. 8, 6, 15 *signina opera puteorum* si -ia aut triplicia facta fuerint. 10, 2, 6 habent ... *trocleae* et in imo et in summo -es ordines orbiculorum. 10, 4, 4 -x ferrea catena. 10, 14, 3 recentibus percrudis coriis -ibus consutis. COLVM. 2, 11, 10 frumentum et hordeum, quicquid denique non -i semine est (*i. non bis, sed tantum semel intra singulos annos seritur*), ... rursus, quae -i semine sunt, ut faba *eqs.* 3, 2, 10 *vites* geminae ab eo, quod -es uvas exigunt, cognomen trahunt. 11 materiam fructumque, nisi quod -em, non absimilem (PANEG. 2 [10], 11, 3 binos ... fetus et -es ... fructus. CYPR. GALL. deut. 103 -ibus ... aristis). 11, 1, 20 *ferramenta* semper -ia comparet (*cf. etiam p. 2270, 71*). PLIN. nat. 9, 69 piscium alii branchias multiplices habent, alii simplices, alii -es. 11, 102 alii

[*Lambertz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-em earum (*sc. locustarum*) fetum (*i. q. bis singulis annis*) geminumque exitium tradunt (*cf. quae seq.*). 18, 344 -x orbis *nubium solem circumcludentium.* 353 arcus ... -es. QVINT. inst. 1, 6, 17 'centum milia nummum' et 'fidem deum' -es ... soloecismos esse, quando et casum mutant et numerum. 11, 2, 33 *in ediscendo* excitandus est *animus* voce, ut -i motu iuvetur memoria dicendi et audiendi. PLIN. epist. 2, 20, 13 cum consuleret, quam cito sestertium sescentiens impleturus esset, invenisse se e x t a -ia (*α*, duplicata *β*, *v. Schuster ad l.*), quibus portendi miliens et ducentiens habiturum (OBSEQ. 69 immolanti -a exta apparuerunt). SVET. Aug. 88 quotiens ... per notas scribit, ... pro 'x' ... *littera ponit* -x 'a' (CHAR. gramm. I 78, 7 [p. 98, 18 B.] nomina, quae ante 'u' habent 'i', -i 'i' genetivo singulari finiri debent ...; vocativum quoque ... per -x 'i' scribi debere. *sim.*: PRISC. gramm. III 467, 15 pro consonante -i accipere 'i' ...; ... quamvis antiqui solebant duas 'ii' scribere). Tib. 76 testamentum -x ... fecerat, alterum sua, alterum liberti manu, sed eodem exemplo. HIL. myst. 41 p. 29, 5 Vind. in -i ... die sexto ... mannae congregatione[m] (*coniungas* in -i congregatione). AVSON. 344, 10 et -i defensa putamine quinquegenus nux. QVEROL. p. 17, 12 sume ... tegmina hieme trunca et aestate -ia (*cf. etiam p. 2258, 81*). VEG. mil. 4, 6 per propugnacula -ia saga ciliciaque tenduntur. VVLG. IV reg. 2, 9 fiat in me -x spiritus tuus. eccles. 42, 25 omnia -ia (*sc. animalia mundi*), unum contra unum, et non fecit quidquam deesse. Nah. 1, 9 non consurget -x tribulatio. *nota de hominibus monstruosis*: AVG. civ. 16, 8 ante annos aliquot ... in Oriente -x homo natus est superioribus membris, inferioribus simplex. nam duo erant capita, duo pectora, quattuor manus, venter autem unus ... sicut uni homini. OROS. hist. 5, 6, 1 Romae puer ... natus quadripes, quadrimanus, oculis quattuor, auribus totidem, natura virili -x.

poetice de l i b e r i s g e m i n i s vel d u o b u s: CORP. I² 1215 (= CARM. epigr. 59), 5 concepit leiberum semen -x (*i. q. geminos*). VERG. Aen. 12, 198 Latonaeque genus -x. OV. met. 7, 864 Aeacus ingreditur -i cum prole (*sc. Phoco et Telamone filiis*). EPICED. Drusi 121 nate, brevis fructus, -is sors altera partus (123 sed neque iam -is nec iam sors altera partus). APVL. met. 10, 5 -i filiorum morte percussus. TERT. anim. 26 p. 343, 26 -x fetus (*sc. Rebeccae gemini filii*).

8 *i. q. a m b o, u t e r q u e, d u o.* **a** *cum numero singulari substantivi*: PLAVT. Bacch. 641 -x hodie facinus feci, -ibus spoliis (*ad b*) sum adfectus. LVCIL. 641 cum ⟨in⟩ stadio, in gymnasio, in -i corpus siccassem pila (*'qui lusus cum diversus videatur esse a lusu trigone, qualis fuerit, non con·tat' Marx ad l.*). TRAG. inc. 128 (CIC. epist. 9, 22, 1) quae mulier una usurpat -x c u b i l e (TERT. adv. Val. 33 qui -x coniugium Bytho suo adfingerent. SOL. 1, 61 *ancilla* e -i adulterio geminos edidit. *cf.* -es thalamos *p. 2269, 29*). CIC. Arat. frg. 4 extremusque adeo -i de cardine vertex dicitur esse polus (*Arat. 24 καί μιν πειραίνουσι δύω πόλοι ἀμφοτέρωθεν*). frg. 32ᵇ, 3 stellaque iungens (*i. q. duobus sideribus communis*) una tenet -es communi lumine f o r m a s *sc. siderum* (MANIL. 2, 660 nec non et -i quae sunt conexa figura ..., duo cernere Pisces et Geminos iuvenes, -emque in Virgine [*cf. Housm. ad 2, 176*] formam. AVSON. 382, 3 procedunt -es in Martia tempora Pisces. SCHOL. Germ. Sang. 224, 7 septentriones -es. *cf. etiam* MANIL. 1, 418 -i Centaurus imagine fulget. *sed v. p. 2260, 60 sqq.*). inv. 2, 158 haec ... tertia ... iuncta esse omnino et (ex *codd., corr. Friedrich*) -i g e n e r e (*sc. et honestatis et utilitatis*) intelleguntur, sed in meliorem partem vocabuli conferantur et honesta nominentur (part. 55 ea sunt adhibenda, ... quae habentur magna, quorum est -x genus. alia ... alia. fin. 2, 44 *Epicurus* e -i genere voluptatis coniunctus est. off. 1, 104 -x omnino est iocandi genus: unum inliberale ..., alterum elegans ... QVINT. inst. 4, 2, 88. decl. 337 p. 326, 24 -x genus causarum ..., alterum ex iniuria fortunae, alterum ex mala conscientia. FRONTO p. 181, 3 N. -x ... genus est figurarum: aut ... verborum ... aut sententiarum). Tim. 24 hanc igitur omnem coniunctionem (*sc. partium trium generum materiae*) -em in longitudinem (*i. q. secundum duos longitudinis axes; gr. διπλῆν κατὰ μῆκος*) diffidit *deus* mediaeque accommodans mediam quasi decussavit). LVCR. 4, 1229 semper enim partus -i de semine constat. CAES. Gall. 3, 24, 1 -i a c i e instituta (civ. 1, 83, 1 *opp.* triplex. 3, 67, 3. BELL. Afr. 59, 2 (*verba fortasse interpolata*) in cornibus autem -x esse existimabatur *acies; opp.* simplex. SALL. hist. frg. 3, 106 PANEG. 9 [12], 9, 1. *in imag.*: QVINT. inst. 5, 7, 3 velut -i contra eos [*sc. praesentes*] proque eis acie confligitur actionum et interrogationum. HIER. epist. 18ᴬ, 14, 2 *v. p. 2264, 26 sqq.* FAVST. REI. serm. 13 p. 274, 10 *v. vol. I 412, 67. cf. etiam* PANEG. in Mess. 103 [*opp.* quadratum agmen]; *v. p. 2260, 8 sq.*). HIRT. Gall. 8, 9, 3 -i propugnatorum o r d i n e (VAL. MAX. 1, 8 ext., 13 -i ordine dentium. COLVM. 8, 2, 10 procerissimae caudae [*gallinacei*] -i ordine, singulis utrimque prominentibus pinnis inflexae. PLIN. nat. 11, 233 haec *animalia* plures habent *mammas* et toto ventre -i ordine. 27, 65 *cynosorchis* radice bulbosa, oblonga, -i ordine, superiore, quae durior est, inferiore, quae mollior. SVET. Cal. 19, 1 onerariis navibus ... ordine -i ad ancoras conlocatis. PS. AVR. VICT. epit. 23, 4 -i ordine naves contexere). BELL. Afr. 50, 2 re -i perturbatus (*sc. duobus impetibus*). OV. ars 3, 327 disce etiam -i genialia nablia palma (*i. q. duabus manibus*) verrere. trist. 1, 10, 46 vos quoque, Tyndaridae, ... mite precor -i numen adesse v i a e *sc. duarum navium* (PLIN. nat. 2, 243 mensura currit -i via *sc. et per mare et per terras*). LIV. 6, 1, 11 diem ... -i clade insignem (*sc. ad Cremeram et ad Alliam accepta*). 22, 3, 14 primoribus ... territis ... -i prodigio. MANIL. 1, 723 an coeat mundus, -isque extrema cavernae (*sc. orae vel margines duorum caeli hemisphaeriorum*) conveniant *in orbem lacteum.* 4, 72 his (*sc. qui e sepulcris in vitam redierunt*) v i t a -x, illis vix contigit una (HIER. epist. 36, 15, 4 Helisaeus quoque, qui -i glorificatus est spiritu, cuius ossa vitam exanimo cadaveri reddiderunt. CLAVD. 17, 133 consul ... -i vita subnixus in aevum procedat pariter libris fastisque legendus). 4, 740 -i clausos elephantas carcere terrae (*sc. Indiam et Africam spectat, quae terrae progenerant elephantas*). VAL. MAX. 1, 6, 3 senatus -i praedictione (*sc. oraculi Delphici et haruspicis Veientium*) monitus. 1, 6, 9 *primae hostiae* iecur sine capite inventum est, proxima caput iocinoris -x habuit (*cf.* exta -ia *p. 2267, 8. cf.* AMM. 22, 1, 2 quod *iecur* operimento -i viderat tectum). SEN. Herc. f. 716 cingitur -i vado adversa Ditis regia. Tro. 1065 -x nefas persequere. dial. 11, 13, 5 Marci Catonis ... -em in petitione praeturae et consulatus repulsam. SCRIB. LARG. 161 in -i calceo pellem caninam habere. PLIN. nat. 36, 181 calx ... tunditur cum adipe suillo et fico, -i lenimento. STAT. Theb. 4, 234 frena tenent -xque inserto missile nodo. MART. 2, 14, 10 Pompei dona (*i. q. porticus Pompei*) nemusque -x (*v. qu. adn. Friedländer ad l.*). 2, 77, 6 Marsi doctique Pedonis saepe -x unum pagina tractat opus. QVINT. inst. 11, 3, 141 ora ex toga -x; *cf. p. 2258, 74.* decl. 248 p. 15, 6 octo anni -is imprudentiae (*de exilio hominis, qui duas caedes per imprudentiam commiserat*). 249 p. 23, 17 nemo tamen passus esset -i praemio unam honorari militiam. TAC. hist. 4, 30 eduxerant Batavi turrim -i tabulato. SVET. Iul. 39, 2 Troiam lusit turma -x maiorum minorumque puerorum. Aug. 2, 1 a quibus (*sc. Cn. et C.*) -x Octaviorum familia defluxit. 13, 1 Philippense ... bellum ... -i proelio transegit, quorum priore ... vix ... fuga evaserat. 16, 1 quas (*sc. classes*) tempestatibus, -i naufragio et quidem per aestatem amiserat. Tib. 8 -em curam administravit, annonae, ... et repurgandorum ... ergastulorum. 25, 1 -x seditio militum in Illyrico et in Germania exorta est. Nero 1, 2 functi autem consulatibus septem, triumpho censuraque -i (Vesp. 4, 2 in brevi spatio -x sacerdotium accepit. Dom. 6, 1 de Catthis Dacisque post varia proelia -em triumphum egit. AVSON. 322, 91 ut praefecturam -em induerer [*sc. Italiae et Galliae*]). gramm. 3 Aelius c o g n o m i n e -i fuit: nam et Praeconinus ... vocabatur et Stilo (5 in qua libertinum se ac -i cognomine esse per haec indicat: 'Sevius Nicanor Marci libertus ...' AVR. VICT. Caes. 24, 1 Aurelio Alexandro Syriae orto, cui -x, Caesarea et Arca, nomen est. RVFIN. hist. 2, 10, 10 -i vocabulo [*διωνυμία*]). TERT. adv. Val. 29 animas ipsas -i proprietate discernunt, bonas et malas ... adv. Marc. 3, 7 Christus Iesus -i habitu in duos adventus deliniatur, primo sordidis indutus ... dehinc despoliatus pristinas sordes et exornatus pondere et mitra et cidari munda ... PANEG. 5 (8), 4, 2 orbis quadrifariam -i discretus oceano. 10 (4), 15, 7 stat argumento -i fides nixa: sic ..., sic. CENS. 3, 3 -em ... genium (*v. vol. VI 1829, 39 sqq.*). IVST. 31, 1, 6 ne uno tempore -i bello Romanae vires distinerentur. AVSON. 285, 5 Claudius hebdomadem -em trahit *i. quattuordecim annos regnat* (SIDON. epist. 1, 7, 12 iudicio vix per hebdomadam -em comperendinato). 319, 5 curia me -x (*sc. Burdigalensis et Romana*) et uterque senatus habebat. 332, 46 rursus et illum (*sc. solem*) terga dare (*sc. alteri tropico, concedas tu, Iane*), ut -x tropicus (*sc. Cancri et Capricorni*) varietur ab astro. 385, 19 aut -em cultum (*sc. duas ferias*), quem Neptunalia dicunt et quem de Conso consiliisque vocant (*sc. Neptunalia et Consualia*). AMM. 14, 7, 8 -xque isdem diebus acciderat malum, quod et Theophilum ... interceperat casus et Serenianus ... discessit. VEG. mil. 4, 15 huius tectum munitione -i tabulatis cratibusque contexitur. HIER. epist. 60, 14, 1 ita ex una domo -x pontificatus egressa est dignitas: dum in altero (*sc. avunculo pontifice*) gratulatio est, quod tenuerit, in altero (*sc. nepote mortuo*) maeror, quod raptus sit, ne teneret *pontificatum.* quaest. hebr. in gen. p. 13, 22 *heth littera* -em aspirationem sonat. VVLG. Ezech. 47, 13 possidebitis terram in duodecim tribubus Israel, quia Ioseph -em funiculum (*i. q. duas partes*) habet. RVFIN. hist. mon. 13 ut duorum merito summorum virorum solus hereditatem consecutus -em videretur. CLAVD. 1, 203 o -i fecundam consule matrem. 7, 103 traiecerat altum non uno mucrone latus -xque tepebat ensis. 18, 469 mixta -x aetas (*de eunuchis agitur vel viris eunuchorum similibus*), inter puerumque senemque nil medium. 20, 587 provincia quaeque superstes (*sc. Orientis*) dividitur geminumque -x passura tribunal cogitur alterius pretium sarcire peremptae (*queritur Aurora Stilichoni*). 21, 307 -es disponere classes, quae fruges aut bella ferant. carm. min. 53, 81 femorum qua fine volutus -x semifero (*sc. Peloro giganti*) conectitur ilibus anguis (*i. duo angues; cf. quae sequuntur*: uno t e r n a s animas interficit ictu *Mavors, sc. gigantem duosque serpentes*). PAVL. NOL. carm. 33, 68 bis acto orbe -x revoluta dies, bis vespere clausa est. EPIST. pontif. 322 (*a. 417*) Migne 20 p. 590ᴮ ad -is relationem synodi (*sc. Milevitanae et Carthaginiensis*). DRAC. laud. dei 3, 702 naribus obductis -x data semita vento. CORIPP. Ioh. 2, 151 tunc lancea -x iuniperum ferro validam suffigit acuto (*sc. de-*

[Lambertz]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

scribuntur arma manus Aurasitanae). *nota sine substantivo, i. q. duae res*: CORP. V 532 qui olim erant tantum in reditu pecuniario, nunc et in illo ipso -i (*sc. in aedilitatis gradu et in civitate Romana*) quidem per honorariae numerationem repperiantu<r>. *nota hypallagen adiectivi*: CIC. Arat. frg. 15, 1 hic (*sc. Ophiuchus*) pressu -i palmarum (*i. q. pressu duarum vel -ium palmarum [cf. l. 17 sqq.]; Arat. 82 ἀμφότεραι sc. manus*) continet Anguem. CIRIS namque ut in aetherio signorum munere praestans, unum quem -i stellarum munere vidi, Scorpios alternis clarum fugat Oriona ... *cf. etiam* APVL. met. 10, 5 *p. 2267, 35*.

b *cum numero plurali substantivi*: SERV. Aen. 1, 93 '-es' duas, secundum morem antiquum: nam -es duos dicebant, ut hoc loco; et binos duos et utrosque pro utrumque *eqs.* PLAVT. Bacch. 641 *v. p. 2267, 38*. CIC. Arat. frg. 14, 1 huic (*sc. sideri Virginis*) supera -es umeros (*Arat. 138 ἀμφοτέρων ὤμων*) adfixa videtur stella (*cf.* Arat. 258 imponitque pedes -es Equus. LVCR. 6, 1146 -is oculos suffusa luce rubentes. VERG. Aen. 1, 92 -is tendens ad sidera palmas [SERV. *ad l. cf. l. 11*. VERG. Aen. 9, 16 -isque ad sidera palmas sustulit. 10, 666 et -is cum voce manus ad sidera tendit. CASSIOD. var. 11, 13, 1 et de gremio curiae -es (*sic codd.*; supplices *Mommsen*) tendimus manus]). Arat. 14 horum (*sc. Piscium*) e caudis -es velut esse catenas (*aliter* -x catena *p. 2266, 75*) dices (*cf. Arat. 242 ἀμφοτέρων δέ σφεων ἀποτείνεται ἠύτε δεσμά*). prov. 13 has -is pestis sociorum, militum cladis, publicanorum ruinas, provinciarum vastitates, imperii maculas (*sc. Piso et Gabinius proconsules hoc modo appellantur*). Tusc. 1, 72 *Socrates* disseruit duas esse vias -esque cursus animorum e corpore excedentium. VERG. Aen. 7, 140 invocat et -is Caeloque Ereboque parentis (*sc. Venerem et Anchisen*). STAT. Theb. 12, 480 volucres (*sc. Procne et Philomela*) cum -es thalamos (*sc. adulterium*) et iniquum Terea clamant (*cf.* -x cubile *sim. p. 2267, 42*). HYG. mun. castr. 58 ascensus valli -es. CYPR. GALL. gen. 1277 quae -ibus iunguntur somnia visis (*sc. Pharaonis*). AVSON. Mos. 39 tu -es sortite vias, et cum amne secundo defluis ... et cum per ripas nusquam cessante remulco intendunt collo malorum vincula nautae (*v. qu. adn. Hosius ad l.*). VVLG. eccles. 7, 8 neque alliges -ia peccata: nec enim in uno eris immunis. COMPVT. cod. Col. prol. 14 p. 235 esse quosdam annos, in quibus -es paschae in unum annum veniunt. VEN. FORT. carm. 6, 5 praetereunt -es, tertia, quarta dies (*cf.* -x dies *p. 2268, 80*).

9 *i. q. altero tanto maior*: PLAVT. Men. 546 cĕdo abs te (*sc. aurum*): ego post tibi reddam -x. Poen. 15 age nunc reside, -em ut mercedem feras (QVINT. inst. 2, 3, 3 -es ... exigere mercedes; *cf. p. 2270, 74*). CORP. I² 709^extr. frumentum -x (LIV. 7, 37, 2 milites ... -i frumento in perpetuum ... donati (37, 59, 6 et stipendium militare et frumentum -x post triumphum datum. VEG. mil. 1, 13 ut et doctores armorum -ibus remunerarentur annonis. *cf. etiam l. 59*). VARRO ling. 5, 90 duplicarii dicti, quibus ob virtutem -ia cibaria ut darentur, institutum (LIV. 24, 47, 11 Hispanis -ia cibaria dari iussa. *cf. l. 60*). rust. 2, 11, 8 quidam *oves* bis in anno tondent ...: -em impendunt operam, quod sic plus putant fieri lanae (QVINT. inst. 3, 8, 49 utilissima vero haec exercitatio [*sc.* prosopopoeiae], vel quod -is est operis [*antecedunt*: ad reliquum suasoriae laborem accedit etiam personae difficultas]). CIC. Verr II 5, 62 ita quaestus -x unius missionis fiebat. off. 1, 123 sin autem etiam libidinum intemperantia accessit *luxuriae*, -x malum est, quod et ipsa senectus ... facit adulescentium impudentiorem intemperantiam (VVLG. eccles. 12, 7 nam -ia mala invenies in omnibus bonis, quaecumque feceris illi *sc. impio*). PVBLIL. D 14 -x fit bonitas, simul accessit celeritas. CAES. civ. 3, 53, 6 cohortemque postea -i stipendio, frumento (*cf. supra l. 43 sqq.*), ⌊veste, cibariis⌋ (*Cuiac.*, vespeciariis *codd.*) donavit (LIV. 7, 7, 5 ut -x acciperent stipendium, decreverant. 23, 20, 2. 29, 3, 5 stipendium eius anni -x ... imperatum. 30, 16, 12. 34, 19, 4. 37, 59, 6. 39, 7, 2. 40, 43, 7 TAC. hist. 4, 19). PROP. 3, 1, 22 at mihi quod vivo detraxerit invida turba, post obitum -i fenore reddet Honos (COMM. instr. 2, 24, 7 aut si fenerasti -em centesima nummum). LIV. 1, 7, 1 priori Remo augurium venisse fertur, sex vultures, iamque nuntiato augurio cum -x numerus Romulo se ostendisset (22, 36, 3 ut socii -em numerum equitum darent, peditis aequarent. 24, 36, 7 -i facile numero classem habentibus Romanis. 38, 20, 3 equites hostium, -x numerus, effusi e castris. VELL. 2, 15, 2 -i numero se militum equitumque fungi. CVRT. 3, 2, 8 duo milia peditum, equitum -em paraverant numerum. PLIN. nat. 14, 150 ad bibendum generibus centum octoginta quinque, si species vero [*sc. vini*] aestimentur, paene -i numero *ab homine* excogitatis. QVINT. inst. 8, 6, 42 agmini totidem lixas habenti quot milites ... numerus est -x nec duplum virium. TAC. ann. 1, 56 -em sociorum numerum. VVLG. eccles. 26, 1 mulieris bonae beatus vir, numerus enim annorum illius -x. *nota*: -x numerus *i. q. duo*: HIER. epist. 49, 19, 1 non esse bonum -em numerum). 23, 31, 2 senatus ... decrevit, ut eo anno -x tributum imperaretur, simplex confestim exigeretur (41, 17, 2 -x vectigal). PAVL. FEST. Gloss.^L IV p. 327^b (p. 221 M.) pararium aes appellabatur id, quod equitibus -x pro binis equis dabatur. PLIN. nat. 27, 129 datur *rhacoma* et decoctum eius bibendum -i mensura (*sc. quam drachmae pondere*) ad rupta ... (36, 68 per -em mensuram. *cf. p. 2271, 4*). FRONTO p. 49, 23 N. -x igitur pr[a]etium (*ita cod.*; *cf.* PLIN. nat. 19, 9 *infra l. 72*) solvatur. TERT. ieiun. 17 p. 297, 1 ad elogium gulae tuae pertinet, quod -x apud te praesidentibus honor binis partibus (*sc. ciborum*) deputatur, cum apostolus -em honorem dederit (VVLG. I Tim. 5, 17 qui bene praesunt presbyteri, -i honore digni habeantur [διπλῆς τιμῆς]). adv. Val. 7 p. 185, 13 habes ogdoadem, tetradem -em. PORPH. Hor. carm. 1, 6, 7 (*alias interpretationes huius loci v. p. 2259, 64. 2262, 25 sqq.*) aut 'cursus -es' propter viginti annos; nam dum alii duces Troia post decem annos reversi sunt, Vlixes solus post viginti annos ad patriam dicitur reversus. PANEG. 2 (10), 11, 3 binos gregum fetus et -es arborum fructus (*syn. sequitur* gemina). AVSON. 117, 2 sanus piger febriente multo est nequior, potat duplum, dapesque -es devorat. PELAGON. 291 potionem -em *dabis equo aegroto*. VEG. mil. 1, 11 *antiqui* clavas ligneas -is aeque ponderis pro gladiis tironibus dabant. 3, 20 ab alia *parte* -x prope ponitur equitatus. 4, 36 si quidem et adhuc solidae arbores et iam divisae per tabulas -es ad maiorem siccitatem mereantur indutias (-es *ad indutias referendum esse videtur*). VVLG. gen. 43, 12 pecuniam quoque -em ferte vobiscum (15 [ITALA Lugd. duplam; *gr.* διπλοῦν]. CORP. II 3364 loca spectacul. numero CC singuli ex -i pecunia [*sc. summa donata duplo maior erat quam pecunia pro introitu in theatrum necessaria*] ... dederunt donaverunt). exod. 16, 22 in die autem sexta collegerunt cibos -es (29). deut. 21, 17 dabitque ei de his, quae habuerit, ... -ia (ITALA Lugd. dupla; *gr.* διπλᾶ ἀπὸ πάντων. Iob 42, 10 omnia quaecumque fuerant Iob, -ia (*cf.* GREG. M. moral. praef. 20 p. 527^C Iob -ia recipiens: sanctorum ante resurrectionem una beatitudo, post -x. Iob ... -i remuneratione sublevatur *eqs.*; *cf.* duplus *p. 2284, 37 sqq.*). eccles. 20, 10 est datum, cuius retributio -x. Is. 61, 7 pro confusione vestra -i et rubore laudabunt partem suam: propter hoc in terra sua -ia possidebunt. Ier. 16, 18 et reddam primum -es iniquitates. 17, 18 -i contritione contere eos. Zach. 9, 12 -ia reddam tibi. apoc. 18, 6 duplicate -ia secundum opera eius. COD. Iust. 5, 27, 8 pr. naturalibus patribus hoc indulgemus, ut liceat eis ... naturales filios ... non tantum ex tribus unciis ... sed etiam ex -i portione, id est sex unciis heredes scribere. *nota in re metrica, in rebus grammaticis, in arte musica, in arithmeticae scientia, quando de proportionibus agitur*: VARRO ling. 10, 43 duo ... logoe, ... unus -x, ... quod est ut unus ad duo, sic duo ad quattuor; alter decemplex *eqs.* CIC. orat. 188 pes ... partitur in tria, ut necesse sit partem pedis aut aequalem esse alteri parti aut altero tanto aut sesqui esse maiorem: ita fit aequalis dactylus, -x iambus *eqs.* 193 ita factos eos pedes esse, ut in eis singulis modus insit aut sesquiplex aut -x aut par. QVINT. inst. 9, 4, 47 par ut dactylus, una enim syllaba par est brevibus, ... sescuplex ut paeon, cum sit ex longa et tribus brevibus ..., -x ut iambos, nam est ex brevi et longa. FAV. EVL. p. 16, 17 diplasius *numerus*, Latine qui dicitur -x. MART. CAP. 9, 977 rhythmica genera sunt tria, quae alias dactylica, iambica, paeonica nominantur, alias aequalia, hemiolia, -ia .... -x vero, qui fuerit *numerus* ad singularem, geminam rationem tam syllabarum quam temporum servat ... sequitur iambicum genus, quod diplasion superius expressi; in quo pedum signa -em rationem ad invicem servant, sive unus ad duo, sive ad quattuor gemini vel quicquid ad duplum currit. BOETH. arithm. 1, 1 p. 11, 16 qui enim sonus in diapason symphonia est, idem -is numeri proportione colligitur *eqs.* 1, 9 p. 18, 5 ab uno enim, quoscunque in -i proportione notaveris, semper pares pariter procreantur. p. 18, 8 -es ab uno: I. II. IIII. VIII *eqs. usque ad* DXII, ... factique sunt ab uno in -i proportione. mus. 1, 5 si *maior numerus* eum (*sc. minorem numerum*) bis habet et eius dimidiam partem, vocabitur -x supersesqualter, ut sunt quinque ad duo; sin vero bis minor continebitur et eius tertia pars, vocabitur -x supersesquitertius, ut sunt septem ad tres *eqs.*

dimidia pars rei -is vel altero tanto dimidia parte maioris, sive res simplex sequitur cum his particulis: ad: VITR. 3, 4, 3 ita columnae in peripteris conlocentur, uti, quot intercolumnia sunt in fronte, totidem bis ... in lateribus. ita enim erit -x longitudo operis ad latitudinem. 4, 8, 4 cellae enim longitudinibus -es sunt ad latitudines. 5, 6, 6 scaenae longitudo ad orchestrae diametron -x fieri debet. TREB. Gall. 18, 2 statuam sibi maiorem colosso fieri praecepit ... tam magna denique coeperat fieri, ut -x ad colossum videretur. quam: VITR. 5, 11, 2 sudatio longitudine -x quam latitudo. COLVM. 1, 8, 8 -ia, quam numerus servorum exigit, *ferramenta*. PLIN. nat. 19, 9 ideo -x quam ceteris (*sc. speciebus lini*) pretium *sc. est linis Retovinis* (*cf. supra l. 1*. OROS. hist. 6, 19, 19). QVINT. inst. 2, 3, 3 Timotheum ... ferunt -es ab iis, quos alius instituisset, solitum exigere mercedes, quam si rudes traderentur (*antecedunt*: cum geminatum onus succedentes *praeceptores* premat *eqs.*). ITALA Matth. 23, 15 (cod. e) facitis eum filium gehennae magis -em quam vos estis (διπλότερον ὑμῶν. VVLG. filium gehennae duplo quam vos). CASSIAN. conl. 14, 3, 2 -i laboris intentione sudandum in expellendis vitiis quam *eqs.* pro: PS. AMBR. laps. virg. 8, 34 vide ergo, si simplex hoc peccatum adulterii est, an -x sit *paenitentia* pro illa nece, quae facta dicitur in occulto. VVLG. Is. 40, 2 suscepit *Ierusalem* de manu domini -ia pro omnibus peccatis suis. GREG. M. moral. praef. 20 p. 527^C sancta ecclesia ... pro laboribus, quos sustinet,

[*Lambertz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-ia munera recipit .... *res simplex genetivo exprimitur*: PLIN. nat. 36, 68 naves duas in latitudinem patulas pedalibus ex eodem lapide (*sc. ex quo obeliscus factus erat*) ad rationem geminati per -em mensuram (*sc. molis lapidum*) ponderis *obelisci transportandi* oneratas. HIER. epist. 52, 2, 2 Isaac -es David annos habuit.

neutr. -x, *i. q. altero tanto maius, ut substantivum usurpatur*: LIV. 33, 23, 7 septuageni aeris militibus divisi, -x equiti centurionique. 34, 52, 12. 35, 40, 6. 36, 40, 13. 37, 59, 6. 39, 5, 17. 39, 7, 2. 40, 43, 7. 40, 59, 2. 41, 7, 3. 41, 13, 7. 45, 40, 5. 45, 42, 3. 45, 43, 7. CHIRON 683 abscidito *iumenti* medium frustum quaternario -is magnitudinem.

subst. -ibus *de genere vestimentonem*: *p. 2259, 2.*

-x *accedens ad adiectivum: v. p. 2263, 61.*

***iuxta posita et synonyma*:** admixtus (*cf. 4 e*): CIC. Tusc. 1, 71. ambiguus (*cf. 5 f, metaph.*): QVINT. inst. 9, 2, 69. bifidus (*cf. 3*): PLIN. nat. 11, 171. bini (*cf. 7*): LVCR. 4, 450 sqq. PANEG. 2 (10), 11, 3. coagmentatus (*cf. 4 e*): CIC. Tusc. 1, 71. combinatus (*cf. 4 d*): DIOM. gramm. I 475, 7. comparativus (*cf. 4 e*): RHET. min. p. 91, 16. compositus (*cf. 4 d*): GELL. 6, 12, 1 DIOM. gramm. I 475, 7. concretus (*cf. 4 e*): CIC. Tusc. 1, 71. coniunctus (*cf. 4 d e*): MAR. VICTORIN. gramm. VI 47, 1 RHET. min. p. 91, 22. copulatus (*cf. 4 d e*): CIC. Tusc. 1, 71 GELL. 6, 12, 5. diversissimus (*cf. 5 c*): VELL. 2, 25, 3. dubius (*cf. 3 et 5 f metaph.*): QVINT. inst. 9, 2, 69 AMBR. hex. 3, 16, 69. duo (*cf. 4 d. 5 c. 8 b*): CIC. Arat. frg. 9, 3 Scaur. 7/9 Tusc. 1, 72 PLIN. dub. serm. frg. Char. gramm. I 137, 1 (p. 173, 22 B.). duplus (*cf. 9*): QVINT. inst. 8, 6, 42 AVSON. 117, 2. geminatus (*cf. 4 d. 9*): PLIN. nat. 36, 68 QVINT. inst. 2, 3, 3 *p. 2270, 74* SERG. gramm. IV 482, 1. geminus (*cf. 7*): LVCR. 4, 274 VERG. Aen. 4, 470 SEN. Ag. 729 COLVM. 3, 2, 10 PLIN. nat. 11, 102 PANEG. 2 (10), 11, 3. hypocrita (*cf. 3 metaph.*): GREG. M. moral. 8, 86 p. 855^{A}. incertus (*cf. 5 f metaph.*): HERM. Pal. mand. 5, 2, 1. insincerus (*cf. 3 metaph.*): AMBR. hex. 3, 16, 69. iunctus (*cf. 4 e*): CIC. fin. 5, 21. malignus (*cf. 3 metaph.*): GREG. M. moral. 8, 86 p. 855^{A}. malivolus (*cf. 3 metaph.*): PS. AVG. serm. ed. Mai 143, 2. mendax (*cf. 3 metaph.*): PELAG. in II Cor. 1, 17 p. 236, 16 S. retortus (*cf. 1 a*): VVLG. exod. 28, 16. uterque (*cf. 8 a*): AVSON. 139, 5.

***opposita*:** aequalis (*cf. 9*): CIC. orat. 188 *p. 2270, 41.* apertus (*cf. 5 f metaph.*): QVINT. inst. 9, 2, 69. iustus (*cf. 3 metaph.*): GREG. M. moral. 8, 86 p. 855^{A}. multiplex (*cf. 4 a. 7*): CELS. 5, 28, 12^{L} PLIN. nat. 9, 69. par (*cf. 9*): CIC. orat. 193 *p. 2270, 43.* simplex: VARRO ling. 9, 97. 10, 63 rust. 3, 16, 24 CIC. part. 85 fin. 5, 21 LIV. 23, 31, 2 VITR. 5, 11, 1 *al.* CELS. 5, 28, 12^{A} *al.* PLIN. nat. 9, 69 QVINT. inst. 3, 8, 19 *et passim.* sincerus (*cf. 5 f metaph.*): SACR. Leon. p. 354. singularis (*cf. 9*): MART. CAP. 9, 977 *p. 2270, 49.* solus (*cf. 7*): AVIEN. Arat. 153. tri-, quadru-, sesqui-, decemplex: VARRO ling. 10, 43 rust. 3, 16, 25 CIC. orat. 193 CAES. civ. 1, 83, 1 LIV. 34, 52, 12. 36, 40, 13. 45, 42, 3. *saepius.* uniformis (*cf. 5 b*): TERT. adv. Hermog. 13 p. 140. unus (*cf. 4 a. 7. 8 a. 9*): TRAG. inc. 128 CIC. Arat. frg. 9, 2 Verr. II 5, 62 *p. 2269, 53* MANIL. 2, 622. 4, 72.

adv. **dupliciter.** *comp. v. p. 2272, 36 sqq.* GLOSS. διχῶς. *accedit ad verba; ad adverb. l. 50, ad adi. l. 59. p. 2272, 11. 36.* **1** *i. q. duabus de causis*: PLAVT. Mil. 295 nam tibi iam, ut pereas, paratum est -iter, nisi *eqs.* :: qui vero -iter? VARRO ling. 9, 45 -iter stulte dicunt, quod et ... et *eqs.* CAEL. Cic. epist. 8, 10, 3 Curionem video se -iter iactaturum: primum ut ..., inde ut .... CIC. epist. 9, 16, 5 qua (*sc. culpa*) mihi videor -iter carere, et quod ... et quod *eqs.* 9, 20, 1 -iter delectatus sum tuis litteris, et quod ... et quod *eqs.* ad Brut. 1, 17, 1 iis quidem *maledictis*, quae in ipsum -iter recidunt, quod et ... seque *eqs.* LVCR. 6, 510 confertae nubes vi venti mittere certant *semina aquarum* -iter; nam ... et *eqs.* VAL. MAX. 5, 2, 6 illorum ... salus -iter omnibus accepta fuit, et quia ... et quia *eqs.* PELAG. in Col. 2, 13 p. 460, 6 S. cum . . -iter indigni essetis *eqs.* SIDON. epist. 9, 9, 16 merito te beatissimum boni omnes ... concelebrabunt, cuius ita dictis vita factisque -iter inclaruit, ut *eqs.* 9, 14, 1 -iter excrucior, quod nostrum uterque lecto tenetur. PALLAD. hist. mon. I 51 -iter hoc meo consilio gaudens, quod et ... et *eqs.* 57 vae miserae mihi, quae ad hoc periculum -iter perveni, primum quod ... deinde quod *eqs.*

2 *i. q. duobus modis, duabus rationibus*: RHET. Her. 4, 17, 24 sunt item sententiae, quae -iter efferuntur. 4, 42, 54 ea (*sc.* expolitio) -iter fit, si aut ... aut *eqs.* 4, 43, 56 tractando -iter: sermocinatione et exsuscitatione. *ibid. rem* -iter (*sic Graevius*; duplicẽ *codd.*) vel sine rationibus vel cum rationibus pronuntiare; *opp.* cum rem simpliciter pronuntiarimus. CIC. inv. 1, 15 id (*sc.* remotio criminis) -iter fieri poterit, si aut causa aut factum in alium transferetur (RVT. LVP. 1, 7 hoc schema -iter fieri consuevit. COLVM. 3, 6, 1 sed electio *malleolorum* -iter facienda est; non enim solum ... sed *eqs.* MART. CAP. 5, 554). inv. 2, 21 opinio -iter fallit homines, cum aut ... aut *eqs.* Caecin. 92 -iter homines deiciuntur: aut ... aut *eqs.* ac. 2, 104 -iter dici adsensus sustinere sapientem: uno modo ... altero *eqs.* (Tusc. 3, 36 quae [*sc. iustitia*] tamen ita dicet -iter esse te iniustum, cum et ... et *eqs.* 4, 17 aemulatio autem -iter illa quidem dicitur, ut et in laude et in vitio nomen hoc sit. BOETH. herm. pr. 2, 10 p. 130, 4 -iter [διχῶς] dicuntur oppositiones). Tusc. 4, 13 cum ita movemur, ut in bono simus aliquo, -iter id contingit: nam cum ..., cum autem *eqs.* off. 1, 10 primum igitur est de honesto, sed -iter ... disserendum. LIV. 30, 42, 8 -iter ab eo foedus violatum, et quod ... et quod *eqs.* COLVM. 7, 5, 11 clavi quoque -iter infestant ovem, sive cum ... seu cum *eqs.* QVINT. inst. 1, 5, 23 *syllabam* flectentes -iter peccant. 3, 11, 2 in iudiciali autem materia -iter accipienda est *quaestio*: altero modo ...; altero *eqs.* (5, 13, 1 refutatio -iter accipi potest: nam et ... et *eqs.; cf. Voc. iur. R. s. v.*). 5, 10, 47 in iis omnis factorum dictorumque ratio versatur, sed -iter. nam fiunt quaedam, quia ..., quaedam, quia *eqs.* decl. 248 p. 15, 19 id ius -iter efficitur. aut enim ... aut *eqs.* FRONTIN. strat. 3, 16, 3 -iter Hannonis consilio satisfecerunt: et ... et *eqs.* PAVL. dig. 38, 10, 10, 13 nepos quoque -iter intellegitur, ex filio vel filia natus (HIER. in Is. 6, 11 p. 100 -iter locus iste intelligi potest. 27, 7 p. 364 locus iste -iter intelligitur). TERT. anim. 9 p. 312, 2 hic erit homo interior, alius exterior, -iter unus. DON. Ter. 5, 5, 3 -iter res ab oculis spectatorum moventur: aut ... aut *eqs.* MAR. VICTORIN. gen. div. verb. 9 p. 1024^{B} intelligentia -iter operatur. PELAG. in I Thess. 5, 13 p. 435, 14 S. presbyteri *eqs.* -iter honorandi sunt. AVG. doctr. christ. 3, 16, 24 p. 75 figurate dictum, cum possit -iter interpretari, uno modo ... altero *eqs.* VEN. FORT. vita Germ. 12, 41 pernoctabat algida senectus per hiemem sustinens -iter frigus aetatis et temporis (17, 53. 20, 59 [dupliter *P'*]).

3 *i. q. bipertito*: RHET. Her. 1, 11, 18 causarum constitutiones alii quattuor fecerunt: noster doctor tres putavit esse, non ut de illorum quicquam detraheret inventione, sed ut ostenderet, id quod oportuisset simpliciter ac singulari modo docere, illos distribuisse -iter et bipertito. QVINT. inst. 3, 3, 7 cum -iter primum divisisset in inventionem atque elocutionem *eqs.* (3, 6, 23 quantitatem (*sc. categoria Aristotelica*), quae -iter a posterioribus divisa est, quam magnum et quam multum sit. PALLAD. hist. mon. I 36 p. 321^{C} omnia quaecumque in hoc saeculo fiunt, -iter dividuntur, in voluntatem et in permissionem dei; *gr.* διαιρεῖται εἰς δύο).

4 *i. q. altero tanto magis vel plus*: CYPR. GALL. exod. 886 si vero exorto fuerit *fur* iam sole prehensus, -iter redhibere nocens sublata iubetur (VVLG. exod. 22, 4 duplum restituet; *cf.* duplus *p. 2283, 40*). COMM. instr. 1, 26, 16 ureris pauperie, -iter certe si languis. VVLG. Sirach 23, 13 si dissimulaverit, delinquit -iter (ἥμαρτε δισσῶς). MARCELL. med. 1, 3 rosa admixta -iter. OROS. hist. 7, 41, 6 qui autem non crediderunt evangelio dei quasi contumaces, vel si etiam non audierunt, -iter contumaces. *comp.*: HERM. vulg. sim. 9, 18 si nequiter vivunt, -ius punientur *homines* (*D L Vat.*, duplo amplius *ed. pr., v*; rec. Pal.: dupliciter. *gr.* δισσῶς). ITALA Matth. 23, 15 (Aug. c. Petil. 2, 72, 161) facitis eum filium gehennae -ius quam vos (διπλότερον. VVLG. duplo quam vos. *cf. p. 2270, 78*).

5 *i. q. bis*: VEREC. in cant. 2, 36 'videte, videte, quoniam ego sum deus ...' ... et idcirco -iter iteratur 'videte, videte' *eqs.*

6 *i. q. ambigue, ambifariam*: ARNOB. nat. 5, 36 p. 206 nisi forte dicetis non toto in historiae corpore allegorias has esse, ceterum partes alias esse communiter scriptas, alias vero -iter (*i. q. allegorice*) et ambifaria obtentione velatas.

7 *i. q. insincere, fraudulenter*: GREG. M. moral. 10, 51 p. 949^{B} eloqui -iter ignorat *pius*.

deriv.: duplicitas, duplic(i)ari(u)s.

duplicāmen, -inis, *n. a* duplicare. *significat lineamenta quaedam ligni duplicata, quibus* PLIN. nat. 16, 186 *nomen tribuit* 'pectinum', *de eadem re in gemmis nomine usus* 'capillamentorum' (*v. vol. III 312, 65 sqq.*), *graece* κτηδών. DIOSC. 1, 108 evenus nigra colori non habens -ina et tactu leniori (μέλαινα καὶ μὴ ἔχουσα κτηδόνας).

duplicārius, -(i)ī, *m. a* duplex. *idem quod* duplarius, duplaris, dupliciarius, dupliciaris. *gen. sing., nom. pl.* -i: *l. 59. 69. p. 2273, 66. nom. pl.* -ii: *p. 2273, 39. 40. perscriptum*: duplarius: CORP. III 3556. 3844. 4324. 4835. V 8569. VI 3472. 32689 -i (*gen.*) VIII 2564^{a}, 10 -i (*pl.*). IX 795. XIII 6985. 8072. INSCR. Schober, die röm. Grabst. v. Nor. u. Pann. 221. duplaris: VEG. mil. *p. 2273, 30. 31. 33. 36* duplicarius: CORP. III 2016. 7550. VI 29721. 32796. VIII 20857. 21017. X 3423. XIII 1041. 7291. 8310. XIV 3656. INSCR. Dessau 9211 (*Thamugade*). INSCR. Revue archéol. 1908 sér. 4, 12 (1908) 473. PAPYR. Amtl. Ber. aus d. Kgl. Kunstsamml. Berl. 37 (1917) 334 (*v. p. 2273, 66 sq.*). *graece scriptum*: PAPYR. Amherst. II 107, 2 (*errat de hoc loco referens Döttling, Die Flexionsform. lat. Nom. in griech. Pap. u. Inschr. p. 41*). 108, 3. Berol. 807 (= Ryl. 85) 3 (*a. 185*). FLORENT. 76, 55. Hamb. 31, 13 (*s. II*). 39 (*a. 179*), 41. *v. etiam p. 2273, 14. in codd.: p. 2273, 59 sqq. 43.* dupliciarius: CORP. III 14207^{7}. VI 32771 -i (*gen.*). VIII 2799. X 540. 1875. 3416^{a}. 3424. XIII 8067. *graece scriptum*: INSCR. graec. Rom. Cagnat I 1184. III 1092. PAPYR. Berol. 1021, 3. *v. etiam p. 2273, 15 sqq.* dupliciaris: PAPYR. Ryl. 206^{a}, 8 *v. p. 2273, 70.* CORP. VI 2446 *illi* -i. *notatur*: DVPLICAR·: CORP. III 1098. 4411 duplikar. (*cf. p. 2273, 7*). X 3443. 3500. DVPLICIAR·: CORP. X 1873 duppl- (*cf. p. 2273, 7*). 3416^{b}. 3507 (*v. p. 2275, 28*). INSCR. Ephem. epigr. VIII 430, 8. DVPLIC·: CORP. III 3223. INSCR. Dessau 8967 (*Antioch. Syr.*). V 7887. VI 31141^{c}, 1. 31150^{b}. 32762. 32767. VII 1144. VIII 2354. X 1790. 3441. 3444. XIV 2290. DVPLI·: CORP. III 1592^{a} (= 8034). 7644. VII 1090. XIII 6794. DVPL·: CORP. II 2912 III 123. 811. 848. 2067. 3394. 3677. 4030. 5293. 5899. 5909. 6627 tab. post. 2. 10505. 10609. 11226. 14347, 4. 15154. 15157. VI 3221 (Diehl 1509 *adn.*). 31146^{b}, 1. 2 (*bis*). 31164^{b}, 2. 3. 4 (*ter, semel* ducl., *cf. p. 2273, 8*). 32769. VII 571. 1037. VIII 21567^{A}, 27. X 1886. 3414. 3422. 3425. 3426. 3442. 3503. 3504. 3505. 3508. 3882. INSCR. Dessau

[Lambertz]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2867. XI 77. XIII 8524 DV. P///. 10024, 34 (*ibid.* DVP.). DVP•: CORP. III 1067. 1190, 5. 6. 3252. 3458. 4278. 6743. 6995 (?). 7688 *undecies.* 10199. 10241. 14341[3]. VI 225. 3177. 3234. 31184. VIII 2564 *plus sexagies.* 20251. 21558. X 1882. 3438. 3499. 3506. XIII 8185. 10024, 34 (*ibid.* DVPL.). DV•: CORP. III 1160. D•: CORP. III 1189. 11180 *duodecies.* 11310. 12559 (?), *v. p. 2274, 34.* VIII 2564 *plus centies.* *de orthographia*: duppl-: *v. p. 2272, 75.* duplik-: *v. p. 2272, 74.* ducl. *pro* dupl. *per anticipationem* c *litterae scriptum* (*cf. Schopf, Die konsonant. Fernwirk. p. 142*): CORP. VI 31164[b], 4. *in papyris et titulis graecis* (*praeter exempla q. s. p. 2272, 65 sqq. 71*): διπλοκαριος (*secundum adiectivum graecum* διπλοῦς): PAPYR. Berol. 591 (*a. 56/57*), 2. διπλοκαρις: PAPYR. Britann. (ed. Grenfell et Hunt) II 51 (*a. 142*). διπλοκαροις (*dat. pl.*): PAPYR. Florent. 76, 55 (*s. III.*). δουπλικιριϲ (*per errorem scriptum videtur pro* δουπλικ⟨α⟩ριϲ): INSCR. graec. Rom. Cagnat III 1022 (*Syria*). δουπλικιαιριος (*legendum videtur* δουπλικιεριος, *sc. scriptum pro* δουπλικιαριος, *posito* ε *pro* α *propter* ι *sonum antecedentem et sequentem*): INSCR. graec. Rom. Cagnat I 1184. *partim corruptum in titulis e. g.*: CORP. III 6995 dup⟨...⟩. 9468 ⟨d⟩upli⟨...⟩. 14692 duplic⟨...⟩. VI 32806 dupli⟨...⟩. VIII 2565, 6 du⟨...⟩. X 1871 ⟨...⟩aric. 3507 ⟨...⟩iar(ius). XIV 4378, 6. INSCR. Not. d. scavi 1928 p. 194, 1. *graeca translatio* διμοιρίτης: *Arrian. tact. 42, 1 (idem vocabulum in re militari Graecorum: v. lexica graeca). de significatione generatim cf. Fiebiger, PW. V 1842. G. Bloch, Daremberg-Saglio II 1 p. 415. significat eum, cui praemio datur sive (inter milites pedestres et classiarios) annona altero tanto maior quam commilitonibus, sive (in equitatu) duo equi pro uno, sive (infra sub 2) duplicia dona. cf.* duplicularius.

1 *-ii et exercitus terrestris et classis*: **a** *apud scriptores*: VARRO ling. 5, 90 -carii dicti, quibus ob virtutem duplicia cibaria ut darentur institutum. VEG. mil. 2, 7 armaturae duplares, qui binas consecuntur annonas, simplares qui singulas (*infra*: duplares duas, sesquiplares unam semis consequebantur annonam). *ibid.* torquati duplares, torquati simplares; torques aureus solidus virtutis praemium fuit, quem qui meruisset, praeter laudem interdum duplas consequebatur annonas (*cf.* torquatus *et infra l. 84 sqq.*). *ibid.* candidati duplares (*cf. p. 2274, 11*), candidati simplares: hi sunt milites principales, qui privilegiis muniuntur. HYG. mun. castr. 16 turmas habet viginti quattuor *ala miliaria*, in eis decuriones, -carii, sesquiplicarii: idem, qui et numerus turmarum est. alunt equos singuli ... -carii et sesquiplicarii binos (*infra decurio, -carius, sesquiplicarius nominantur* principales eorum *sc. equitum*). *cf. p. 2274, 83.* LIV. 2, 59, 11 signiferos, ad hoc centuriones -cariosque, qui reliquerant ordines, virgis caesos securi percussit.

b *in titulis et papyris* (*cf. Meinersmann, Die lat. Wört. u. Nam. in d. gr. Pap. p. 15*): *de nominum ratione: plerumque duo. satis raro tria*: CORP. II 2912 (*cum tribu*). III 1098 (= 1160). 4030. 5909 (?). 7550. 10505. 11226 ?, *fort. cum tribu.* 14341[3]. V 7887. VI 3472. 31141[c]. 31146[b], 1. 2 (*cum tribu bis*). 31184. 32767. 32769. 32771. 32796. VII 1144. VIII 2354 (*cum tribu*). 2564 *quater inter plus* CLX. 2565, 6. 2799. X 3414. 3416[a]. 3423. 3425. 3426. 3441—3444. 3503. 3504. 3508. XI 77. XIII 1041 (*cum tribu, cf. Dessau n. 2531 adn. 1*). 7291. 8067. XIV 2290. 4378 (*v. p. 2274, 74*) *ter* (*cum tribu ter*). INSCR. Ephem. VIII 430, 8. Dessau 2867. 8967. PAPYR. Hamb. 31, 13 (*acced.* καστρήσις, *cf. P. M. Meyer l. c. p. 133 sq.*). *unum*: CORP. III 2016. 3394 V 8596 INSCR. graec. Rom. Cagnat III 1022 PAPYR. Hamb. 39 n. 41 (*infra p. 2275, 17; sed v. P. M. Meyer l. c. p. 175*). Ryl. 206[a], 8. PAPYR. Amtl. Ber. aus der Kgl. Kunstsamml. Berl. 37 (1917) p. 334 (*v. infra l. 65*) *bis.* *a nude positum, maxime post nomen*: CORP. III 1098 Marti et Victoriae *ille* duplicar. posuit (*eiusdem tituli alterum exemplar* dupli.). 1190, 5. 6 dup. *bis.* 5909 *illi* dupl. 6627 tab. post. 2 *v. p. 2275, 12.* 10199 *ille* dup. VI 3177 *ille* dup. 31141[c], 1 *et* 31150[b] *ille* duplic. 31164[b], 2. 3. 4 *ille* dupl. 31184 *ille* dup. 32796 servo de se merenti *ille* -carius dominus. 32806. VIII 2565, 6. 2799 milita(vit) an(nis) XIIII -iarius. XIII 6794 *ille* sig(nifer) ... *ille* t⟨e⟩s(serarius) ... ⟨cum d⟩upli(cariis). PAPYR. Amtl. Ber. aus d. Kgl. Kunstsamml. Berl. 37 (1917) p. 334 (*s. II*) Priscus Petronio patri suo salutem. Apri -cari (*sc. filium*) Carum -carium hominem probum commendo. PAPYR. Amherst. II 107, 2 (= 108, 3 = Ryl. 85, 2) *ille* -κάριος διαπεμφθεὶς ὑπὸ Οὐαλερίου Φροντίνου ἐπάρχου τῆς ἐν Κόπτῳ ἴλης Ἡρακλιανῆς. 107, 22. Berol. 807, 3 *ille* -κάριος. Ryl. 206[a], 8 *ille* -κιάρις. Florent. 76, 55 -κάροις μοχο α (*i. datum μονόχωρον*). ex -o *vel* -iis: CORP. III 7688 *undecies* ex dup. (*bis* ⟨ex⟩ dup.). 14347, 4 *ille* ⟨...⟩ ex dupl. VI 31146[b], 1. 2 PAPYR. Hamb. 31, 13 *v. p. 2275, 15.*

β antecedunt aut sequuntur varia ad rem militarem spectantia: miles -us (-us *in fine tituli positum e. g. l. 77. 79*): CORP. III 2067 *ille* mil(es) coh. I Belg., ex strat(ore) co(n)s(ularis) ... dupl. 4030 *v. p. 2274, 71.* 7550 *v. p. 2274, 9.* 10505 *illi* m⟨il ... du⟩pl. ⟨e⟩t interpetri Ge⟨rmanoru⟩m. 14207[7] *ille* miles leg. IIXX militavit annis XII -iarius. V 7887 *v. p. 2274, 75.* VI 2446 *illi* -iari mil. coh. I pr. 32762 *illi* mil. Misenatiu(m) ⟨d⟩uplic. (*de tituli sinceritate dubitabat Bormannus*). 32771 *v. p. 2275, 25.* X 3438 *v. p. 2274, 47.* 3508 *et* 3882 *v. p. 2275, 28 sq.* XIII 8072 *v. p. 2274, 62.* miles ... ar⟨m⟩or(um) custos et -us: CORP. III 3556 militi leg. II adi. ar⟨m⟩or. cust. et -plario stip. XIIII. miles torquatus et -us (*cf.* VEG. mil. 2, 7 torquati -plares, torquati simplares, *p. 2273, 32 sq.*): CORP. III 3844 *ille* veter(anus) leg. XIII Gem. mil. torquatus et -plarius. eques -us (*cf. infra l. 77 sqq.*): CORP. II 2912 *ille* ⟨e⟩q(ues) dupl. III 1160 *ille* du. s(ingularis) co(n)s(ularis) eq(ues) sin(gularium). 11180, 9 eq(ues) d. *ille* (*ibid. undecies* d. *non addito* eq., *v. infra l. 13*). INSCR. Dessau 8967 (*Antioch. Syr.*) *ille* ... eq. duplic. PAPYR. Berol. 591 (*a. 56/57*), 2 *illius* ἱππέως διπλοκαρίου. *v. etiam* CORP. IX 795 *p. 2275, 16.* -us a(d)iutor signorum: *v. infra l. 21.* beneficiarius -us: CORP. III 7550 *ille* mil. in leg. V Mac. b(eneficiarius) co(n)s(ularis) -icarius. VIII 20251 *ille* b. f. dup. ex questionario. candidati -ii, *i. q. milites -ii, qui centurionatum appetunt* (*cf.* VEG. mil. 2, 7 candidati -plares, candidati simplares, *p. 2273, 36*): CORP. III 11180 *duodecies* d. (*semel* eq. d., *v. supra l. 5; semel* d. i. n. vet.; *an* d(uplic.) in(munis) vet(eranus)?, *cf. infra l. 33*); *sequitur nomen, post nomen* k(andidatus), *semel* k. buc(inator). INSCR. graec. Rom. Cagnat III 1092 (*e Syria*) *ille* ... δουπλικιά⟨ριος⟩ καὶ κανδιδᾶτος. -us decem primus principalium (*ille* d. X prim. p. p.; *notas solvit Renier*): CORP. VIII 2564[b], 32. *ibid.* [c], 44. 52. 85. secutor (?) -us: CORP. VIII 2564[b], 58 seq. d. veteranus -us: CORP. III 3844 *v. supra l. 2.* 11180 *v. l. 13.* VI 3472 *illius* vet. Aug. ... -plarius aiutor signorum. X 3416[a b] *v. infra l. 41 sq.* 3503 *v. p. 2275, 26.* XIII 6985 *ille* veteranus ⟨le⟩g. XXI⟨I⟩ ... -plarius. INSCR. graec. Rom. Cagnat III 1022 (*Syria*) *ille* δουπλικίρις οὐετρανός. *adde* CORP. III 3394 *ille* dupl. al. I Thrac. vet(eranorum) Antoninianae. 10609 *ille* dupl. ale I T(hracum) v(eteranae). PAPYR. Britann. (ed. Grenfell et Hunt) II 51 (*a. 143*), 5 *ille* διπλοκάριος ἐξ ἄλης ⟨ο⟩ὐατραν⟨ῶ⟩ν ⟨τ⟩ῆς Γαλλικῆς τούρμης. veteranus ex -o: CORP. III 123 (*cf.* 14160[1]) *ille* vetranus ex dupl. al(ae) V(lpiae) drum(edariorum). 848 *ille* vet. ex dupl. 1067 *ille* vet. ex dup. leg. XIII G. 1592[a] (= 8034) *illi* vet. ex dupli. 4278 *illi* vet. ex dup. alae I Vlp. 4411 *ille* veter. ex duplikar. XIII 7291 *illi* vet. leg. XXII ... missus honesta missione ex -cario. 10024, 34 *v. p. 2275, 7.* PAPYR. Berol. 1021, 3 (*s. III*) *ille* οὐετρανὸς τῶν ἐντείμων ἀπολελυμένων ἀπὸ δουπλικιαρίων. immunes -ii (?): CORP. III 12559 im. d. (*explicatio incertissima*). *cf. supra l. 14.* -ii et sesquiplicarii (*cf. p. 2273, 39*): CORP. XIII 10024, 34 *v. p. 2275, 8.* *cf. etiam* CORP. III 6627 *p. 2275, 12.* VI 225 *v. p. 2275, 19.* -us balnearius: CORP. III 11180, 10 d. bal. (*lectionem proposuit Kubitschek et militem balneis castrorum occupatum fuisse interpretatur*). bucinator: *v. supra l. 15.* caementarius: CORP. X 3414 *illius* dupl. caementari ex clas(se) pr(aetoria) Misens(i). cornicen: CORP. X 3416[a] *illi* vetrano cornici(ni) -iario ex classe Misen. 3416[b] *illi* vetrano cornici(ni) ... -iar(io). exceptor: CORP. XI 77 (Dessau 2892, *cuius adn. cf.*) *illi* except(ori) dupl. *pentere* Victoria). faber: CORP. X 3422 *ille* faber dupl. 3423 *illi* fabro -cario lib(urna) Fide. 3424 *illius* fabri -iari. 3425 *illius* ⟨fa⟩bri dupl. cl(assis) pr(aetoriae) Mis(enensis). 3426 *ille* faber dupl. *tetrere* Dacico. librarius: CORP. X 3438 *illi* militi class. pr. Mis. librario dup. INSCR. Ephem. epigr. VIII 430, 8 (*Miseni*) *ille* libraris dupliciar. medicus: CORP. VI 32767 *illi* mil(iti) class(is) pr. Mise(nensis) medicus duplic. 32769 *illi* medico dupl. cl. pr. Misenensis. VII 1144 *illi* medic. duplic. X 3441 (*cf.* VII 1144). 3442 *ille* medic. dupl. *triere* Cup(idine). 3443 *ille* quondam medicus duplicar. ex *triere* Tigri. 3444 *ille* med. duplic. nauclerus: CORP. V 8569 *ille* -plarius nauclerus. pausarius: INSCR. Dessau 2867 (*in agro Neap.*) *illius* pausari dupl. *tetrere* Dacico. velarius: CORP. X 3499 (*cf.* Dessau 2878) *ille* vel. dup. 3500 (Dessau 2879) *ille* ex velar(io), duplicar(io). verna, *sc. servus publicus classiarius*: CORP. VIII 21558 *ille* dup. verna ... militavit an(n)is XXVI.

adiungitur legio, cohors, decuria, ala, sim., cuius -us est: *legio*: CORP. III 11226 *ille* dupl. leg. s(upra) s(criptae). CORP. III 4324 *illi* -o leg(ionis) I ad(iutricis) stip(endiorum) XX. XIII 8067 *illi* -iario leg. I M(inerviae) Severi⟨anae⟩. 8072 *illi* milit(i) -plario leg. I M(inerviae). INSCR. Schober, Die röm. Grabst. v. Nor. u. Pann. 221 *illi* -plario leg. I ad(iutricis) Ant. CORP. III 3458 *ille* dup. leg. II ad(iutricis). 4835 *illi* -plario leg. II. 14341[3] *ille* dup. leg. II adi. 15157 *ille* dupl. leg. II ad. XIV 2290 *ille* duplic. leg. II Part. INSCR. Rev. archéol. 1908, 12 (4. ser.) p. 473 (*e Syria*) *illi* -cario leg. II Part. Severianae. CORP. VIII 2564, 10 -plari leg. III Aug. p. v. Antoninianae (*numero plus* CLXXX). CORP. III 14692 *ille* -ic⟨iarius⟩ ⟨le⟩g. VIII p(iae) f(idelis). CORP. III 11310 d. leg. X. 5293 *ille* dupl. leg. X G(eminae) ex pr(incipe) pre(torii). 4030 *ille* mil. dupl. leg. X Gem. Antoninianae adiut. *cohors*: III 1189 *ille* d. ... coh(ortis) IIII. VI 2446 *v. p. 2273, 79.* 32689 *illius* -plapi (*sic*) ⟨coh.⟩ VI pr(aetoriae). *inc.*: CORP. XIV 4378 ⟨curam⟩ egerunt ⟨d⟩upla(rii) coh. ⟨... vig(ilum) *centuria* P⟩rimi: *seq. nomina tria, v. p. 2273, 52*). CORP. V 7887 *illi* mi⟨l⟩. duplic. coh. naut.

acced. ala, decuria, turma (*cf. Fiebiger, PW. V 843, 28 sqq. Domaszewski, Die Rangordnung des röm. Heeres p. 51. 53 sq. 72*): CORP. III 123 *v. supra l. 27.* 2016 *ille* -carius alae Pannonior. 3223 *illi* du⟨p⟩lic. ⟨a⟩l(ae) Fl(aviae) Pann(oniorum). 3252 (*cf.* 10241) *ille* dup. ale Pano(niorum). 3394 *v. supra l. 24.* 3677 *illi* ann. XXX stip. XIII dupl. ale Itu(raeorum). 4278 *v. supra l. 30.* 5899 *ille* dupl. ale Aur(elianae). 6743 *ille* dup. al. eiu⟨s⟩dem. 7644 (*cum imagine militis duos equos freno ducentis*) *ille* dupli. ale *miliariae.* 10609 *v. supra l. 24.* 15154

[*Lamberts*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ille dupl. ale I Thrac(um). VII 571 *ille* . . . dupl. alae Sabinianae. 1090 *ille* dupli. alae Tungrorum. VIII 2354 *illius* duplic. alae Pann., dec. alae eiusdem. 21567^A, 27 *illi* dupl. al. Fl(aviae). XIII 1041 (*aetati imp. Aug. trib. Momms.*) *illi* -cario alae Atectorigianae stipendiis emeritis aere incisso, evocato *eqs.* 8185 *ille* du⟨p.⟩ al. Sulp. sing(ularis) co(n)s(ularis). 8310 *ille* duplica⟨rius alae p⟩raetoria⟨e⟩. 8524 *ille* dup⟨l⟩. ale Noricorum. 10024, 34 (*in anulo argenteo, cf. Domaszewski l. c. p. 53 sq.*) dupl(icariis) et sesquipl(icariis) alae vet(eranae) *ille* vet(eranus) ex dup. al(ae) eiusd(em). PAPYR. Britann. (ed. Grenfell et Hunt) II 51 *v. p. 2274, 25.* INSCR. graec. Rom. Cagnat I 1184 *ille* δουπλικιαίριος ἴλης Οὐοκοντίων. CORP. III 811 *ille* dec(urio) a(lae) *illius, ille* dupl. d(ecuriae) e(iusdem). 6627 tab. post. 2 alarum III dec(uriarum) V dupl. I, sesquiplic(arii) IIII, equites CCCCXXIIII. *cf.* CORP. VI 31164 . . . ex ala prima Darda(norum) . . . *ille* dupl. (*ter*). PAPYR. Hamb. 31 (*ante aet. Hadr.*), 13 εἴλης Αὐγούστης . . . ἐξ δουπλικαρίων *ille* καστρήσις. CORP. IX 795 *illi* equiti singul. d. n. . . . turma Vitalis, qui . . . militavit . . . -plarius. PAPYR. Hamb. 39 (*a. 179*) n. 41 Μάξιμος Ποτιολανός -κάριος τύρμης Ἀγρίππα (*cf. P. M. Meyer ad l. p. 175*). *cf.* CORP. VI 225 (*a. 200*) *inter* nomina turmae: . . . *ille* dec., *ille* dup., *ille* sesq. *adde*: CORP. VII 1037 dupl. n(umeri) explor(atorum) Bremen(iensium) . . . aram instituerunt. CORP. VI 3221 (Diehl 1509^adn.) *ille* dupl. s⟨ing(ularium)⟩ imp. n̄. VIII 20857 -c⟨a⟩rius ex numerum singularium.

acced. classis *vel navis, cuius fuit -us* (coh. naut. *v. p. 2274, 76*): CORP. VI 32771 *illius* mil. -iari cl. pr. Mis. VIII 21017 *ille* -carius classis. X 3503 *ille* veteranus clas(sis) pret(oriae) Misenensae . . . militavit dupl. Sole *triere*. 3504 *ille* dupl. class(is) eiusd(em). 3505 *ille* dupl. *triere* Hercule. 3507 *ille* ⟨. . .⟩iar. *trieres* Maiae. 3508 *ille* mil(es) dupl. cl. pr. Misen. *triere* Danuio. 3882 *illi* mil(iti) dupl. clasis pret(oriae) Misen̄t(is). *inc.*: INSCR. Not. d. scavi 1928 p. 194, 1. *cf. etiam* CORP. VI 32762 (*v. p. 2273, 80*) *et supra* caementarius, cornicen, exceptor, faber, librarius, medicus, nauclerus, pausarius, velarius.

2 *Augustales -ii i. collegiorum Augustalium sodales, qui in divisionibus duplicia recipiebant* (*cf.* honor dupli *p. 2283, 73; tria nomina ubique praeter* INSCR. Dessau 9211): CORP. VI 29721 *illi* Augustali -cario. INSCR. Dessau 9211 (*Thamugade*) *ille* Augustalis -carius numeri electorum. CORP. X 540 (*Salerni*; '*Puteolana fortasse*' *Henzen*) *illi* purpurario Augu⟨st⟩(ali) -iario. 1790 (*Puteolis, item tituli sequentes quinque*) *illi* decur(ioni) et dendroforo et Au⟨gust⟩(ali) duplic. 1871 *illi* August(ali) ⟨duplici⟩ario. 1873 *ille* marmorarius Augustal(is) Puteolis duppliciar. 1875 *illi* Augustali -iario. 1882 *illi* Augustali dup. 1886 *illius* Aug(ustalis) dupl. XIV 3656 (*Tibure*) *illi* Herculano Aug. gratis creato -cario. INSCR. Dessau 6339 (*Baiis*) *illi* Augustali dupl. Puteolanor.

duplicātio, -ōnis, *f. a.* duplicare. *plur. l. 49. 68. 77.* GLOSS.^L II Philox. DU 74 δίπλωσις, διπλασιασμός. *i. q. actus duplicandi i. bis aliquid ponendi, sumendi sive altero tanto maius reddendi.* 1 *generatim*: VITR. 3, 4, 3 qui columnarum -es fecerunt (*antea syn.*: totidem bis). SEN. nat. 4, 8 horum (*radiorum solis*) -o proxima quaeque a terris calefacit, quae ideo plus habent teporis, quia solem bis sentiunt (*sc.* quod radii solis a terra resiliunt et in se recurrunt). VLP. dig. 48, 19, 8, 7 (*anteced.* duplicare tempus [*sc. poenae*] *quater; v. p. 2279, 75*) quotiens decennium excessura est -o (*sc. poenae fugitivi*). MAR. VICTORIN. gen. div. verb. 10 p. 1025^C anima semper movetur et a se movetur, non secundum -em neque secundum accidens. HIL. in Matth. 27, 8 -o sumptae pecuniae (*sc. talentorum evangelii*). CHIRON 215 spiritus . . . per -em crementi magis in novissimum maior fit. AVG. quaest. hept. 2, 177, 14 p. 222, 11 (*anteced.* duplicato . . . uno velo) minuebantur in ea -e cubita quindecim. LEO M. epist. 167 p. 1205^B ancillam ab toro abicere et uxorem . . . accipere non -o coniugii *est.* EVSTATH. Bas. hex. 6, 2 p. 922 'fecit deus duo luminaria' . . . num consideras in his -em personarum (τὸ διπλοῦν τῶν προσώπων)? BOETH. c. Eut. 5, 13 naturam *Christi* duplicem esse sine -e personae.

2 *speciatim*: a *in arte geometrica et arithmetica*: -o *locorum*: VITR. 9 praef. 4 *quadratum locum areae pedum C* ⌞duplicare, id est⌟ (⌞duplicari⌟ *codd.*) pedum CC . . . facere . . ., ut . . . CC pedes -bus (*an -i?*) areae respondeant. *ibid.* 5 hac ratione -o (*sc. areae*) grammicis rationibus ab Platone . . . explicata est. *lineae* (*abit in eam notionem, quam nos* '*quadrieren*' *appellamus*): FAV. EVL. p. 10, 19 haec (*sc. linea*) in quaternarium -e progreditur et facit epiphaniam, id est superficiem (*cf.* l. 21 dupli ratione grandescere). *numerorum*: CHALC. comm. 36 solus septenarius numerus neque ex -e alterius nascitur nec *eqs.* MART. CAP. 7, 749 ut -e revoluta ascenditur (*sc. in numero duplicando*), sic per replicationes item in plures partes digeritur (*sc. numerus*). 7, 750 eum (*sc. numerum*) etiam aliae mensurae excipiunt, ut -es, quae duplo, triplicationes, quae triplo increscunt. *ibid.* *numerum -e metiri* (*ibid. iterum et* 772. 775. 796). 7, 769. 7, 771 *numerus* per -em increvit (*ibid. iterum*). *ibid.* per -em a duobus ortus est. 773. BOETH. arithm. 1, 18 p. 36, 4.

b *apud ICtos* ('*Duplik*'; *v. Heumann-Seckel s. v.* *huc fort. pertinere* GLOSS. *q. e. supra l. 46 suspicatur Lindsay ad l.*): GAIVS inst. 4, 127 (*in capite de exceptionibus*) interdum . . . evenit, ut rursus replicatio, quae prima facie iusta sit, inique reo noceat. quod cum accidat, adiectione opus est adiuvandi rei gratia, quae -o vocatur (INST. Iust. 4, 14, 1). PAPIN. frg. Vat. 259 doli profuturam -em (*cf.* replicatio doli: *Voc. iur. R. tom. V 93, 6 sqq.*).

c *in rhetorica*: *i. q. figura anadiploseos vel iterationis* (*cf.* geminatio *p. 1736, 33 sqq.*): PS. IVL. RVF. rhet. schem. lex. 8 p. 50 ἀναδίπλωσις est eiusdem verbi continuatim repetitio, ut: 'o Corydon, Corydon, quae te dementia cepit.' latine dicitur haec figura -o. CLAVD. DON. Aen. 3, 40 p. 268, 9 unius verbi. 6, 255 p. 543, 27 dicti (*paulo aliter* 10, 225 p. 323, 6 [*ad* 10, 228 'vigilasne Aenea? vigila' *eqs.*] eiusdem dicti). 8, 70 p. 124, 8 nominis. 8, 140 p. 136, 14 eiusdem pronominis. EVGRAPH. Ter. Andr. 759 p. 206, 46 vocis. *latiore usu*: CLAVD. DON. Aen. 5, 650 p. 498, 24 'ipsa' inquit et adiecit 'ego'; -o enim facit meliorem fidem. *aliter* (*cf.* geminatio *p. 1736, 42 sqq.*): SERV. auct. Aen. 2, 546 -em *narrationis* per ἐπεξεργασίαν excusant (*sc. quia primum poeta hastam repulsam esse, deinde eam in clipeo pependisse narrat*).

d *in arte grammatica*: α *id quod reduplicationem in verbi tempore praeterito vocamus* (*gr.* διπλασιασμός): PRISC. gramm. II 472, 4 a 'sto' quoque composita servant -em praeteriti, ut 'resto', 'restiti' *eqs.* MART. CAP. 3, 315 sextus *modus coniugationis* . . . per -em syllabae profertur, ut 'spondeo spopondi spoponderam'. β: GRAMM. suppl. 91, 8 in . . . formatione declinationum . . . -o (*sc. vocalium. non constat, quid intellegendum sit; exciderunt enim in sequentibus ea quibus enarrata erat* -o).

e *apud medicos*: α *nervi* -o (*quid sit, incertum; sed cf. Liddell-Scott s. v.* δίπλωσις *III*, διπλασιασμός *IV*): CHIRON 99 ganglion . . . fit ex nervi -e, similis tubero (*inde* VEG. mulom. 3, 30, 1). β *fetus* -o (*gr.* δίπλωμα. *cf. Ilberg, Die Gynäkologie des Soranos v. Ephesos, Abhdl. d. Sächs. Ges. d. Wiss., Phil.-hist. Kl. 28 [1910] n. 2 p. 94 sqq.*): SORAN. p. 88, 1 (*antea*: si *infans* duplicatus [*gr. p. 362, 3* διπλοῦν] fuerit; . . . duobus modis pecus in vulva duplicari; *de seqq. cf. Medert, Quaest. crit. et gramm. ad Gynaecia Mustionis pertinentes, Diss. Giss. 1911 p. 69 sq.*) quotiens . . . naticas *infantis* in orificio vulvae invenimus, ex inferiore parte fiet -o. quotiens autem *eqs.* . . . ex superioribus facta est -o (*gr. p. 362, 3* ἄνω . . . τοῦ διπλώματος ὑπάρχοντος). γ *de vitio ossium capitis* (*fort. cf. c. Liddell-Scott s. v.* διπλόη *II*): PS. SORAN. quaest. med. 230 quid est diploiden (*sic cod.*, diploe *Rose*)? -o.

f *singulariter de eo, quod fit duplicando vel complicando*: *de thoracis seu plica seu cortice ex duobus coriis facto*: HIER. interpr. Iob 41, 5 (*agitur de Leviathane*) in -e thoracis (εἰς δὲ πτύξιν θώρακος) eius quis intrabit? (*aliter* VVLG.).

duplicātō *v. p. 2280, 59.*

duplicātor, -ōris *m. a* duplicare. GLOSS. bimator -r. diplomatarius -r. *significat eum, qui aliquam rem altero tanto maiorem reddit*: SIDON. epist. 3, 13, 2 (*de parasito quodam*) est enim hic gurges de sutoribus fabularum, de concinnatoribus criminum, de sinistrarum opinionum -bus, loquax ipse nec dicax *eqs.* ALC. AVIT. c. Eutych. 1 p. 18, 29 talentorum caelestium cupidus -r (*in allegoria secundum evangelii servum talenta duplicantem usuris*).

duplicātus, -a, -um *v. p. 2280, 57.*

dupliciāris *et* **dupliciārius** *v.* duplicarius.

duplicitās, -ātis, *f. a* duplex. GLOSS. II 577, 42 duplitas (dualitas *al.*) -s. *plur. v. p. 2277, 6.* 1 *proprie*: a *i. q. dualitas*: TERT. adv. Marc. 5, 11 p. 612, 28 quosdam sensus ambiguitatem pati posse de sono pronuntiationis aut de modo distinctionis, cum -s earum intercedit. LACT. opif. 8, 6 aures duas *esse voluit deus*: quarum -s incredibile est quantam pulchritudinem praeferat. 10, 8 id (*foramen nasus*) velut pariete per medium ducto intersaepsit atque divisit *deus* fecitque ipsa -e pulcherrimum. b *i. q. iteratio*: AVG. c. Cresc. 2, 33, 41 haec simplicitas *baptismi* magis quam -s ecclesiae placuit. c *i. q. actio alicuius numeri bis sumendi, multiplicandi per duo*: BOETH. arithm. 1, 32 p. 69, 10 sesqualtera quantitas (*sc.* novem) ex termino -is exoritur (*sc. secundum rationem q. e.* $9 = 4 + (2 \times 2) + 1$). d *i. q. proportio duorum ad unum sive totius ad dimidiam partem*: BOETH. mus. 1, 11 p. 198, 15 in longitudine calamorum -em medietatemque restituens ceterasque proportiones aptans. 2, 18 p. 249, 26 ea consonantia, quae in -e consistit. 2, 21 p. 253, 30. e *fere i. q. actio bipartiendi*: BOETH. categ. 3 p. 249^D hanc *qualitatem* tali -e partitus est, ut alias idcirco diceret passibiles esse qualitates, quod *eqs.* . . ., alias vero, quod *eqs.*

2 *translate*: *i. q. ambiguitas, improbitas animi*: AMBR. serm. 30, 3 omnis simulatio et omnis -s mendacium est. AVG. epist. 243, 10 p. 577, 17 ad astutiam serpentis pertinet et ad -em regis (*cf. ibid. p. 569, 2. 18; 570, 6*) illius (*sc. diaboli; cf.* AVG. serm. ed. Denis 17, 2 p. 82, 30 sqq.^coll. Mor.). quaest. evang. 2, 31 non se arbitretur duobus dominis posse servire, et intentionem cordis sui rectam ab omni -e explicet. de serm. dom. in mont. 2, 14, 48. HESYCH. in lev. 11, 29, 31 p. 915^D -s sive ironia. OP. imperf. in Matth. 42 p. 868 hypocrisis (*gen.*) -e. FVLG. RVSP. incarn. 10 *opp.* simplicitas cordis. IVNIL. 1, 20 doli -em. GREG. M. moral. 2, 72 is errore. 3, 35 *opp.* simplicitas. 8, 85 vitam -is. 8, 87 subtilitate . . . -is callent *hypocritae* (*opp.* simplicitatem). 10, 48 -s iniquitatis (-is iniquitas *al.*). 12, 64

[*Lambertz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nihil -is habuit (*opp.* simplicitas). 15, 37 per -em multa celantur. 16, 7 -is tegumentum. 18, 67 per -is ... caliginem. 20, 58 past. 3, 11 p. 64[D] -is labor. *ibid.* p. 65[B] ericii (*Is. 35, 15*) ... nomine impurae mentis seseque callide defendentis -s designatur. p. 65[C] malitiosae mentis -s. *ibid.* 66[A] umbra -is. *ibid.* 66[B] -is perversitate. *ibid.* humana corda ... -bus involuta. epist. 1, 296, 18 -is vitia.

[x]**duplico**, -āvī, -ātum, -āre [*a* duplex. *Th.*]. PRISC. gramm. III 416, 4 duplex ... -o. *prima syllaba plerumque a poetis corripitur, producitur his locis*: VARRO Men. 37 VERG. ecl. 2, 67 PRVD. perist. 12, 64 SIDON. carm. 23, 370. [*inf. praes. pass.* -arier: MANIL. 4, 248 *F; probat Wageningen, sed v. Housman ad l.*] PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 177[a] (p. 67 M.) duplabis -abis. ISID. diff. app. 84 inter geminatum, iunctum et -atum quid intersit ...: geminatum est, quod ex duabus rebus similibus constat ..., iunctum est, quod ex duabus rebus paribus constat ..., -atum est, cum una res bis ponitur: 'ingens ad terram -ato poplite' (*VERG. Aen. 12, 927; falso hunc versum interpretatur* ISID., *cf. infra l. 29*). GLOSS. -o διπλῶ. διπλασιάζω. ὑποδιπλῶ. -are geminare. -ati διπλωθέντες. *legitur inde a* NAEVIO *per totam latinitatem et apud scriptores solutae orationis et apud poetas.* [*tarent.* gulicare '*plicare*'. *M.-L.*] *locis lacunosis*: FEST. Gloss.[L] IV p. 275[a] (p. 158 M.) ⟨..⟩ -ata sit. SCHOL. Cic. Bob. 121, 25 St. quae *coniecturalis disceptatio* dividetur secundum artis oratoriae legem locis -atis (*sequitur lacuna*). CORP. VI 30872 commodis dup⟨lic(atus) sum⟩ *legit Mommsen. inc.*: PLIN. epist. 2, 20, 13 exta -ata β (duplicia α, *v. p. 2267, 8*). *e coni.*: VAL. FL. 3, 140. DON. de com. 5, 9 (*v. p. 2280, 43*).

1 *i. q. flectendo, replicando aliquid incurvare*: NAEV. trag. 40 iam ibi nos -at advenientis timos pavos. VERG. Aen. 11, 645 -atque virum *hasta* transfixa dolore. 12, 927 incidit ictus ingens ad terram -ato poplite Turnus. OV. met. 6, 293 conticuit subito -ataque vulnere caeco est (*cf.* 245 incurvata dolore). MANIL. 4, 248 materiam (*i. metallum*) manu certa -are (*v. Housman ad l.*). VAL. MAX. 5, 1 ext. 1 corpus frigore -atum *militis*. CELS. 7, 7, 8[C] in ipsius capilli (*sc. capilli muliebris duplicis in acum coniecti*) sinum, qua -atur (*cf.* duplex *p. 2259, 13*). 7, 26, 2[M] si spina aliqua vesicae inhaeret eamque, cum duceretur, -avit. SEN. dial. 4, 25, 2 idem habere se peius (*Madvig;* bilem habere sepius *A*) questus est, quod foliis rosae -atis (*i. q. infractis, compressis*) incubuisset. COLVM. 3, 18, 4 ea pars (*sc. malleoli*), quae -atur (*cf. antea*: hamus ... uncus ... torquere ... recurvare; *sequ.*: detortum depangere). STAT. Theb. 3, 89 ingentem nisu -atus in ictum corruit. 6, 417 pugnante genu et pressis -antur habenis *equi*. 6, 859 ingentes artus ... sponte premit parvumque gemens -atur *Agylleus* in hostem (*cf. syn. antea*: cervicem inclinat *cupressus* ... terraeque propinquat iamdudum aetherias eadem reditura sub auras). SCHOL. Stat. Theb. 1, 420 ('flexoque genu') -ato, quod Graeci διπλογόνασιν vocant. SIDON. epist. 2, 9, 4 sphaeristarum contrastantium paria inter rotatiles catastropharum gyros -bantur. carm. 23, 370 tu conamine -atus ipso stringis quadriiugos. SORAN. 2, 17, 4 p. 78, 4 (*quattuor generalia schemata nascendi*) in capite vel in pedibus vel in divexum iacens *infans* aut -atus. p. 79, 1 aliquando -atis pedibus per genua exire conatur, aliquando ita -atur, ut sedenti similis naticas foris ostendat vel econtra ita -atur, ut plantas capitis in orificio matricis invenias (*cf.* δεδιπλωμένος *p. 352, 19. 353, 3. 5*). *ex ambiguitate verbi lusus verborum*: PLIN. nat. 11, 190 Augusto ... sacrificanti ... sex victimarum iocinera replicata intrinsecus ab ima fibra reperta sunt responsumque -aturum intra annum imperium (*sc.* -o *i. q.* '*replico*' *et i. q.* '*altero tanto maius reddo*', *cf. p. 2279, 76*).

2 *i. q. in duas partes dividere, scindere*: **a** *proprie*: CELS. 7, 5, 3[B] lamina *cyathisci* (*instrumenti chirurgici*) ... ab altero *capite* -ata lateribus. PALLAD. 4, 10, 35 ficus, sicut est divisa, vertatur, ut *eqs.*; tunc -ata in cistellis servetur aut loculis. HIL. trin. 10, 65 p. 393[A] Christum Iesum scindimus, dividimus, -amus ...; alius enim nobis est Christus crucifixus, alius dei sapientia, alius sepultus, alius descendens, et alius filius hominis, alius filius dei. PS. Aug. un. trin. p. 1210 p. med. **b** *translate de rebus incorporeis*: SEN. contr. 1, 1, 14 Gallio quaestionem primam Latronis -avit sic: licuit mihi alere ..., deinde non licuit non alere. *nota i. q. bifidum, insincerum reddere* (*cf.* duplex *3 p. 2259, 57 sqq.*): AVG. serm. 353, 1, 1 dolus -at cor, adulatio -at linguam. *part. perf. pass.*: -ātus, -a, -um: *i. q. dubius, insincerus, mendax*: AVG. serm. 351, 3, 4 nec furto fraudulentus nec mendacio -atus. SALON. in prov. p. 971[B] nihil in se -atum habent simplices.

3 *i. q. e duabus partibus componere* (*cf.* duplex *cap. 4*): VARRO ling. 5, 168 -ata scansio gradus dicitur (*anteced.*: qua simplici scansione scandebant ... scabellum ... scamnum). LIV. 27, 11, 5 faciliore ad -nda verba Graeco sermone (*ut in* androgynos). *incertum huc pertineat an ad cap. 5* (*cf.* VEG. mil. 1, 26 *p. 2278, 60*): LIV. 40, 40, 5 '-ate turmas ..., duarum legionum equites' (*v. Weissenb. ad l.*).

4 *i. q. aliquid bis facere, repetere, denuo facere, rursus incipere*: VARRO rust. 2, 4, 15 quibus (*sc. subus parturientibus*) hordei circiter binas libras aqua madefactas dare solent, quod quidam -ant, ut sit mane et vesperi. SALL. hist. frg. 1, 36 et Marius victus -averat bellum (SIL. 15, 816 TAC. hist. 4, 54 AVR. VICT. Caes. 33, 2). VERG. Aen. 8, 556 vota metu -ant matres (*sed fortasse referendum ad cap. 7 vel 8. aliter* PRVD. perist. 12, 64 recurrit *sacerdos* -atque vota [*sc. sacris Petro oblatis addit vota Paulo facta*]). TAC. ann. 1, 64 obruto *a Germanis*, quod *a Romanis* effectum operis, -atus militi labor. PANEG. 3 (11), 16, 1 ut ... barbarae nationes ... alternis dimicationibus et insidiis clades suas -ent et instaurent, Sarmaticas vestras et Raeticas et Transrhenanas expeditiones ... in semet imitentur. OPTAT. 5, 3 p. 125, 16 absit, ut iteremus, quod semel est, aut -emus, quod unum est. *ibid.* p. 125, 19 qui baptisma quasi libenter -are contenditis, si datis alterum baptisma, date alteram fidem. VVLG. Sirach 42, 1 non -es (*cf. gr.* δευτερώσεως) sermonem auditus de revelatione sermonis absconditi. SIDON. epist. 6, 12, 4 per te plurimis locis basilicarum fundamenta consurgere, ornamenta -ari. *nota inprimis in artibus grammaticae et rhetoricae de geminatione verborum et litterarum*: CIC. orat. 135 (*agitur de luminibus orationis*) cum aut -antur iteranturque verba (*sequ.* part. 20 inlustris est ... oratio, si ... verba ... ponuntur ... et -ata et idem significantia. 21. 54 QVINT. inst. 8, 3, 43. 9, 1, 38). FEST. Gloss.[L] IV p. 450[a] (360 M.) Cicero etiam -at temporalem significationem, cum ait: 'tandem aliquando'. QVINT. inst. 8, 6, 12 -atur interim haec virtus (*sc. sublimitas translationis*) ut apud Vergilium (*Aen. 9, 773*): 'ferrumque armare veneno'; nam et 'veneno armare' et 'ferrum armare' translatio est. CLAVD. DON. Aen. 3, 710 p. 351, 24 -ato adverbio (8, 75 p. 125, 9. 9, 425 p. 246, 8. 10, 795 p. 390, 18 *al. de echo*: 5, 150 p. 442, 21 loci natura ... voces reddendo -abat. 8, 420 p. 177, 9). PS. RVFIN. in psalm. 40, 13 p. 803[D] 'amen, amen'. quae verbi replicatio ... significat confirmationem. qua verbi repetitione ipse dominus usus est ... ad confirmandam ... sententiam suam ... quia quod sic veritas -at, constanter affirmat. BOETH. herm. sec. 4, 10 p. 322, 9 quem *numerum adfirmationum* si -o, colligitur etiam *numerus* negationum. PRISC. gramm. III 287, 23 -ant illi (*sc. Graeci*) praepositiones: Ἰσοκράτης ... ἐκ μὲν τῆσ πατρίδος ἐκπεπτωκυῖαν. FEST. Gloss.[L] IV p. 393[a] (293 M.) *Graeci* aeque scribentes ac legentes -abant mutas, semi⟨vocales et liquidas⟩. HIER. epist. 18[A], 7, 7 duobus IA, quae -ata ... dei nomen efficiunt. PRISC. gramm. II 128, 5 quae in genetivo -ant '*i*' (PROB. nom. gramm. IV 207, 13 VLT. SYLL. gramm. IV 227, 31. 229, 34). II 526, 12 *verba* -antia 'l', *e. g.* pello. III 504, 33 fundo etiam 'fudi, fusus' fecit nec -avit 's' (*cf. ibid.* geminatione). 504, 36 fidi ... et scidi -averunt in participio 's': 'fissus' et 'scissus'. VLT. SYLL. gramm. IV 219, 25 -atis vocalibus, quas Graeci dipthongos vocant. EXPLAN. in Don. gramm. IV 522, 19 pes ... est compositio syllabarum duarum vel trium in simplicibus pedibus: nam saepe cum -antur, pes quoque quattuor aut amplius syllabis constat. *nota: speciatim de verborum temporis praeteriti formatione, quam* '*reduplicationem*' *appellamus*: EXC. Bob. gramm. I 564, 36 haec forma secundae declinationis (pependi *sim.*) a prima syllaba -atur, tertiae ab utraque syllaba (*e. g.* pepuli, tradidi). PRISC. gramm. II 516, 6. 517, 21 -antia principalem syllabam. PHOC. gramm. V 434, 15.

5 *i. q. unam rem bis adhibere, sumere, sim.*: PLAVT. Poen. 564 id -abit omne furtum (*sc. leno fur erit et servi, quem in domum receperat, et pecuniae, quam servus secum habuerat*). CIC. de orat. 2, 110 ex contrariisque scriptis si quid ambigitur, non novum genus nascitur, sed superioris generis causa -atur. MART. 9, 93, 2 quadrantem -a (*i. q. duos quadrantes prome*) de seniore cado. PAVL. dig. 38, 10, 10, 16 et patruus dupliciter accipitur et nepos vel neptis sub singulis patruorum personis -atur. ITALA exod. 35, 6 (Rufin. Orig. in exod. 13, 1) hyacinthum, purpuram, coccum -atum (VVLG. coccumque bis tinctum. LXX κόκκινον διπλοῦν διανενησμένον. *cf.* GREG. TVR. vit. patr. 9 prol. offerebant *Iudaei deo* fila bissi -ati coccique bis torti. *ibid.* fila ... -ata ac torta). exod. 26, 9 (Lugd., *sim.* VVLG.) -bis velum sextum secundum faciem tabernaculi (ἐπιδιπλώσεις). VEG. mil. 1, 26 p. 27, 22 primo simplex extensa sit acies, ... tunc praecipiendum, ut subito -ent aciem *tirones* (*cf. p. 2277, 77*). VVLG. Ezech. 21, 14 -etur gladius ac triplicetur gladius interfectorum. EVGRAPH. Ter. Andr. 673 p. 203, 15 mala -ata geminentur.

6 *plerumque genere passivo adhibitum significat aliquam rem (affectum, actionem, statum) altera de causa accedente augeri, crescere, graviorem esse quam prius*: RHET. Her. 3, 4, 7 si laus consequitur, -atur recti adpetenti voluntas. CIC. dom. 95 si fuisset *propositum iudicium ullum populi*, -ata gloria discessissem. LVCR. 6, 337 cum plagast addita *sc. ponderibus deorsum nitentibus*, mobilitas -atur et impetus ille gravescit. SALL. or. Cottae 3 senectus per se gravis curam -at. OV. met. 11, 550 -ataque noctis imago est (*sc. et nocte ipsa et nubibus atris*). LIV. 2, 1, 8 id modo cautum est, ne, si ambo fasces haberent, -atus terror videretur (*potest etiam ad cap. 7 referri, item* 27, 38, 2 belli terror -atus novi hostis in Italiam adventu). VAL. MAX. 8, 7, 5 qui tali ⟨in⟩commodo (*sc. oculorum morbo*) perculsi secessum petunt, -ant tenebras fortuitis voluntarias adicientes. PLIN. nat. 7, 190 perdit ... ista dulcedo credulitasque (*sc. hominis animam immortalem esse*) praecipuum naturae bonum, mortem, ac -at obituri dolorem etiam post futuri aestimatione. QVINT. inst. 9, 2, 34 haec cum per se figura est, tum -atur, quotiens sicut in hac causa ad imitationem alterius scripturae componitur. 6, 1, 23 quae et ipsa (*sc. miserationis causa prolata*) -antur, cum dicimus, ex qua illi (*sc reo*) fortuna et in quam recidendum

[Lambertz]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sit. TAC. hist. 4, 62 -atur flagitium, postquam desertis Bonnensibus castris altera se legio miscuerat. FLOR. epit. 4, 2, 56 ad-rat puellae forma et quae -retur ex illo, quod talis passa videbatur iniuriam. PANEG. 3 (11), 11, 2 geminato numine . . . restiterunt -ato pietatis officio contumaces. HIL. trin. 9, 44 p. 317B -atae indignationi (*antec.*: geminatus est audientium dolor . . . quoniam non solum *eqs.* . . . sed et quod *eqs.*). in Matth. 24, 5 ideo . . . poenae -atae erit filius, quia neque *eqs.* . . . et *eqs.* OPTAT. 7, 6 p. 181, 12 ille (*sc. Cain*) peccatum -ans, quasi ignorantem faceret deum, nescire se dixit (*sc. ubi esset frater*). SCHOL. Cic. Bob. p. 144, 2 St. *P. Lentuli filius* eodem anno, quo togam virilem a patre sumpserit, etiam auguratus praetextam iudicio populi adeptus -averit votum familiare maturato sacerdotio. HIER. epist. 53, 11, 1 qui litterarum tuarum mihi gratiam -avit referens honestatem morum tuorum *eqs.* RVFIN. Orig. in gen. 16, 5 p. 142 B. nolo -ati criminis fieri reus (*sc. quod non renuntiavit his quae possidebat et tamen evangelium praedicavit*) (*cf.* CAES. AREL. suggest. p. 294 ne . . ., si nec vobis suggererem nec operibus adimplerem, -ati criminis reus essem). CLAVD. 28, 120 at tibi causa patris rerum coniuncta saluti bellorum -at laurus isdemque trophaeis reddita libertas orbi, vindicta parenti (*sc. Honorius patris inimicos vicit*). SORAN. p. 28, 3 quae omnia acredine sua impetum fervurae -are possunt SIDON. carm. 2, 89 suscipit hinc reducem -ati culmen honoris: patricius nec non peditumque equitumque magister praeficitur castris. ALC. AVIT. epist. 80 p. 94, 3 Lugdunensium populorum gaudia -avit *praesentia Ansemundi.* 91 p. 99, 5 ut . . . sensibus meis desiderium sui suavi -aret alloquio.

7 *i. q. aliquid altero tanto maius reddere*: *numerum*: CIC. inv. 1, 14 numerus constitutionum -atur (rep. 2, 35. 2, 36 nat. deor. 1, 60 CAES. Gall. 4, 36, 2. 6, 1, 4. SALL. hist. frg. 3, 98 *et saepe*). *pecuniam, sim.*: VARRO Men. 37 vulgoque avarus faenerator spe lucri rem (*i. q. rem familiarem suam*) scriptione -arat (PERS. 6, 78 rem -a!). rust. 1, 69, 1 saepe . . . diutius servata non modo usuram adiciunt, sed etiam fructum -ant, si tempore promas. CIC. Sest. 74 illi . . . merces (*anteced.*: cum esset emptus) . . . interposita nocte -ata est. VAL. MAX. 1, 1, 21 summam -ando. COLVM. 12, 52, 2 domini reditum. TAC. ann. 1, 36 legata (SVET. Tib. 48, 2 CELS. dig. 22, 3, 12 *al.*, *v. V. i. R. II 419, 2*). SVET. Iul. 26, 3 stipendium. Aug. 41 tesseras . . . nummarias. Vesp. 16, 1 auxisse tributa provinciis, nonnullis et -asse. HIL. in Matth. 27, 7 p. 1061C profectus. 27, 11 p. 1063B. AVSON. 323, 16 -ato faenore. HIER. epist. 14, 8, 7 pecuniam (CORP. VIII 23749 INSCR. Rev. archéol. 1908, 4. s., XII p. 464 n. 241). CORP. VIII 24094, 4 cui . . . salarium quaesturae -avit. INSCR. Rev. archéol. 1908, 4. s., XII p. 445 n. 167 ex duplicat(a) honoraria summa pr⟨o⟩miserat, ampliata pecunia po⟨suit⟩. *alia*: VARRO ling. 5, 35 centuria primum a centum iugeribus dicta est, post -ata retinuit nomen. rust. 2, 4, 22 porcorum gregem alii -ant (*sc. altero tanto maiorem reddunt quam suum gregem*), alii etiam maiorem faciunt. CIC. prov. 27 -ata est supplicatio consularis. div. 2, 42 caelum in sedecim partis diviserunt Etrusci. facile id quidem fuit, quattuor, quas nos habemus, are, post idem iterum facere. Att. 5, 18, 2 quem (*sc. exercitum*) nos Deiotari adventu cum suis omnibus copiis -aturi eramus. (SALL. hist. frg. 3, 96 LIV. 25, 19, 13. *cf.* LIV. 7, 7, 3 copiae -antur. [FRONTIN. strat. 1, 1, 9 TAC. hist. 5, 14 LACT. mort. pers. 27]. 8, 4, 3 exercitus . . ., quo adiuncto -ent vires suas [29, 36, 7 -atae vires. VELL. 2, 77, 3 adventu suo classisque celeberrimae vires eius -averat AMM. 31, 10, 3 IVSTIN. 6, 1, 1]. FRONTIN. strat. 1, 2, 9 non -atis castris. VIR. ill. 6, 7 equitum centurias numero -avit). CAES. civ. 3, 76, 3 -atoque eius diei itinere (*cf.* 3, 92, 2 sperabat . . . fore, ut -ato cursu Caesaris milites exanimarentur. AVG. epist. 138, 19 p. 529 cum angariante -andam viam. *item* 138, 9 p. 528 spatio itineris -ato. *cf. p. 2283, 62 sq.*). NEP. Iph. 1, 4 hastae modum -avit, gladios longiores fecit. R. GEST. div. Aug. 4, 11 aquam, quae Marcia appellatur, -avi fonte novo in rivum eius inmisso. MANIL. 2, 328 triginta -at partes. 3, 279 dena quater stadia . . . -ataque (*sc. octoginta*). 3, 466 incipit a sexta tempus procedere parte dividuum; triplicant vires haerentia signa ultimaque acceptas duplicant (*v. Housman et Wageningen ad l.*). 3, 600 hoc (*sc. trigonum dextrum*) sexagenos tribuit -atque quaternos (*i. q. duodeseptuaginta annos tribuit*). 3, 602. 4, 446. 5, 102 cumque decem partis Aries -averit ortus (*i. q. ortus erit in vicesima zodiaci parte*). VITR. 9 praef. 4 locus aut ager paribus lateribus si erit quadratus cumque oportuerit -ari (*ibid. iterum.* 9 praef. 13 COLVM. 5, 1, 5 PLIN. nat. 18, 9 PS. BOETH. geom. p. 402, 7). SEN. dial. 10, 16, 5 visus est Iuppiter . . . -asse noctem (epist. 49, 5 negat Cicero, si -etur sibi aetas, habiturum se tempus, quo legat lyricos. VLP. dig. 48, 19, 8, 7 -ato tempore [*V. i. R. II 419, 5 sq.* AVG. quaest. hept. 7, 24]). nat. 2, 10, 3 -ato calore (SCHOL. Germ. Sang. p. 167, 13). PLIN. nat. 11, 190 *v. p. 2277, 54.* 21, 178 -atum hunc modum (*sc. drachmae ocimi*). 24, 102 -ato pondere. 27, 48 efficacius purgat . . . -ato sale (*sc. quam cum tribus salis drachmis*). SIL. 13, 234 vires -ante dolore. QVINT. inst. 2, 4, 21 exercitatio . . . -at materiam. FRONTIN. aq. 87 prope -ata ubertas est *aquae.* HYG. mun. castr. 2 quotiens latitudo -atur, longitudo pariter minuetur. TRYPH. dig. 24, 1, 16 alia quinquaginta -ata (*i. denuo effecta*) usuris. APVL. met. 3, 9 augetur oppido, immo -atur mihi maestitia. CENS. 10, 10 quartam *tibiam* XII digitorum *longam*, quae primam longitudine -ret. LAMPR. Diad. 2, 4 honoribus . . . -atis. HIER. epist. 22, 35, 8 cibo (SVLP. SEV. dial. 1, 14, 5 pane -ato *i. altero tanto maiore quam aliis diebus*). RVFIN. hist. mon. 9 p. 426B terra . . . infructuosa . . . ita, ut . . . semina . . . -ata vix redderet. AVG. civ. 19, 1. 2 epist. 140, 10, 26 MART. CAP. 9, 952. 9, 953 VAL. CEM. hom. 13, 5 p. 733A BOETH. arithm. 1, 17 p. 36, 8. 1, 28 p. 59, 11 *et saepius.* mus. 2, 30 p. 263, 6. COD. Iust. 4, 38, 4 titulum possessionis. 4, 38, 7 tituli falsi figmentum dominium ei -are vel auferre non potuit. *nota brachylogiam*: LIV. 33, 8, 14 ne facile perrumperetur acies, dimidium de fronte demptum introrsus porrectis ordinibus -at (*sc. aciem; i. dimidio dempto acies duplicatur*), ut longa potius quam lata acies esset (*v. Weissenb. ad l.*).

t. t. Ictorum (*cf.* duplo *p. 2281, 20*): INST. Iust. 4, 6, 26 illae *actiones*, id est damni iniuriae ex lege Aquilia et interdum depositi, infitiatione -antur (*i. in duplum, sc. duplicem summam damni concipiuntur, cf. ibid. 4, 6, 21—23*), in confitentem autem in simplum dantur.

8 *paulo liberius i. q. maius facere, augere, multiplicare aliquid (interdum dubitari potest, an potius agnoscenda sit notio capitis 7)*: *animi motus* (*cf. p. 2278, 74 sq. 2279, 83 sq.*): LVCC. Cic. epist. 5, 14, 2 -ari sollicitudines (*opp.* elevare). CIC. fil. Cic. epist. 16, 21, 2 enitar, ut in dies magis magisque haec nascens de me -etur opinio. *ibid.* 3 ut -etur tuum ex me gaudium. VAL. MAX. 5, 1, 1e qui amantissimus nostri venerat, -ata erga nos benivolentia in regnum suum reversus est. 6, 9 ext. 7 ut inflictorum malorum amaritudine desiderium sui -ent *bona.* FRONTO p. 103, 3 N. -atum amorem tuum (*cf.* p. 102, 20 amplius . . . tanto amari te a me . . . quanto *eqs.*). PANEG. 10 (4), 23, 1 nec quod tanto numero -abat armatura terrorem nec quod vim armis numerus addebat. AMM. 20, 6, 1 incentivo Antonini adventu Craugasii -ato. *alia*: VERG. ecl. 2, 67 et sol crescentis decedens -at umbras (*cf. infra l. 54*). CIRIS 34 Emathio celsum -arat (-abat *codd.*) vertice (*i. q. Pelio monte*) Olympum (*sc. Typhon*). PROP. 1, 8, 9 o utinam hibernae -entur tempora brumae! OV. am. 1, 9, 11 ibit in adversos montes -ataque nimbo flumina. VAL. MAX. 3, 4, 1 validior aetas *Tulli* imperium Romanum rexit et -avit. PAVL. sent. 4, 9, 4 (*agitur de hominibus monstruosis*) partum, qui membrorum humanorum officia -avit (ampliavit dig. 1, 5, 14). TERT. patient. 10 p. 15, 14 malitia . . . remunerans nequam -at quod semel factum est. PANEG. 3 (11), 15, 4 rumpunt horrea conditae messes, et tamen cultura -atur. LACT. mort. pers. 23, 6 non tamen isdem censitoribus fides habita, sed alii super alios mittebantur, tamquam plura inventuri, et -abatur semper (*sc. census*), illis non invenientibus, sed, ut libuit, addentibus, ne frustra missi viderentur. *fort.* DON. de com. 5, 9 p. 25, 1 Aeschylus . . . prioris (*Thespidis*) exemplum -avit (*Heraeus in plagulis,* publicavit *codd.*). AVSON. 401, 10 et -ant frigus ψυχρὰ carmina μητιόωντες. AMM. 14, 1, 6 ut fingerent quaedam et cognita -arent in peius. HIER. epist. 1, 4 -ari tormenta iubet *consularis.* AVG. civ. 11, 21 nec quia *deus* factum vidit, scientiam -avit vel ex aliqua parte auxit, tamquam minoris scientiae fuerit priusquam faceret *eqs.* *nota in arte arithmetica i. q. multiplicare*: VEREC. in cant. 9, 10 decem quater -ati quadraginta claudunt. *nota usum activi generis pro genere medio* (*cf. Usener, Kl. Schr. 1, 230 adn.*): CVLEX 204 cum grege compulso (*sc. vesperi*) pastor -ntibus umbris vadit (*cf. supra l. 31*). *per pleonasmum dictum* -are duplicia *pro* 'reddere duplicia' *vel pro* '-andi' *verbo solo*: VVLG. apoc. 18, 6 reddite illi, sicut et ipsa reddidit vobis et -ate duplicia secundum opera eius (διπλώσατε αὐτῇ διπλᾶ). *part. perf. pass.* **duplicātus**, -a, -um, *cf. passim supra.* *n. sing.*: GLOSS. IV 229, 25 diplumum -um (331, 37. V 540, 20). *abl.* **duplicātō** *i. q.* duplo (*cf. p. 2283, 80 sqq.*) *sc. altero tanto magis vel plus*: PLIN. nat. 2, 76 Veneris *stella* quindecies pluribus *diebus* subit *quam descendit,* rursus Saturni et Iovis -ato degrediuntur, Martis etiam quadruplicato. PAVL. PETRIC. Mart. 2, 197 ne, cui poenarum satis est de crimine solo, hoc onus adiecto -ato (-atum *al.*) crescat honore.

synonyma potiora: gemino: CIC. part. 21 VLT. SYLL. gramm. IV 227, 24. itero: CIC. orat. 135. part. 15. 21 *saepius.* 54 QVINT. inst. 9, 1, 38 OPTAT. 5, 3 p. 125, 16.

opposita: aufero: COD. Iust. 4, 38, 7. minuo: HYG. mun. castr. 2. in simplum do: INST. Iust. 4, 6, 26. *oppositum participio* -atus: simplex: VARRO ling. 5, 168 SALON. in prov. p. 971B.

deriv.: duplicamen, duplicatio, duplicator.

duplicūlārius διμοιρίτης GLOSS.L II Philox. DU 75. *cf.* GLOSS. II 577, 39 duplicuarius qui duabus partibus alterum vincit. *cf.* duplicarius.

duplio, -ōnis, *f.* [*a* duplus. *cf.* talio. *Th.*]. PAVL. FEST. Gloss.L IV p. 176a (66 M.) duplionem antiqui dicebant, quod nos duplum. venit autem a Graeco διπλοῦν. GLOSS.L II Philox. DU 76 dupliones διπλοῖ. *cf. Linds. ad* PAVL. FEST. *l. c.* LEX XII tab. 12, 3 (Fest. Gloss.L IV p. 465b [376 M.]) si vindiciam falsam tulit, si velit is, ⟨. . . prae⟩tor arbitros tris dato; eorum arbitrio ⟨. . .⟩ fructus -e (*i. duplo pretio damni*) damnum decidito. PLIN. nat. 18, 12 frugem aratro quaesitam furtim noctu pavisse ac secuisse puberi XII tabulis (*8, 9*) capital erat, . . . inpubem praetoris arbitratu verberari noxiamve -emve (*i. q. vel simplex vel duplex pretium damni*) decerni iubebant.

[*Lambertz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

duplitās (dual- *b*) duplicitas GLOSS. II 577, 42 [*a* duplus. *Th.*] SCHOL. Prud. psych. 614 p. 65 -em, *opp.* simplicitatem. *ibid.* -is.

1. duplo, -āvī, -ātum, -āre [*a* duplus. *Th.*]. PAVL. FEST. Gloss.L IV p. 177a (67 M.) -abis duplicabis. GLOSS. -o διπλῶ. GLOSS.L II Philox. DU 70 -avit ἐδίπλωσεν. *act. non nisi supra l. 4 sq., infra l. 16. 18 sq.* [*it.* doppiare, *francog.* doubler, *hispan.* doplar. *M.-L.*]. *i. q. duplicare sc. altero tanto maius reddere, bis aliquid adhibere*: GAI. dig. 38, 10, 3, 2 personas ... -ari. VLP. dig. 40, 12, 20 pr. 1 *omne* -ari debere. 40, 12, 20, 1 si quid ... dedit, ... in hoc edictum cadere arive. 46, 2, 8, 5 non -ari dotem. 47, 2, 27 pr. 1 in (*del. edd.*) id, quod interest, -ari. 47, 2, 50 pr. in furti actione non quod interest, quadruplabitur vel -abitur, sed rei verum pretium. PAVL. dig. 11, 3, 10 omne damnum. 11, 3, 14, 5 quod damni datum est, -atur. FVLG. aet. mund. p. 145, 26 -ato ... famulatio (*v.* famulitium, *vol. VI 1, 261, 65*). COD. Theod. 1, 5, 11 (*a. 398*) -atum debitum ... impleant. GREG. TVR. glor. conf. 110 -t pecuniam. PRIMAS. in apoc. p. 844B annorum numerus et substantiae modus ei (*Iob*) -aretur. PS. THEOD. PRISC. add. p. 397, 16 -ato tempore. *part. pr. act.* duplāns, -ntis: BOETH. anal. post. 2, 4 lemma syllogismo -nte. (*seq.* aliquis duplicans). *t. t. Ict. i. q.* duplico *p. 2280, 13*: PAVL. sent. 1, 19 rubr. quemadmodum actiones per infitiationem -entur. *ibid.* 1 quaedam actiones, si a reo infitientur, -antur. 2 quae *causae* infitiatione -antur.

2. duplō *v.* duplus *p. 2283, 80 sqq.* **duplois** *v.* dipl- *p. 1225, 46.*

duplōma, -atis, *n., i. q. gr.* διπλωμα *assimilatione ad adi.* duplus. *i. q. diploma, v. p. 1225, 69 sq. 73. 1226, 7. 14.* **duplōmum,** -ī *v. ibid. p. 1225, 70.*

duplō tenus *v.* duplus *p. 2284, 15.*

×**duplus,** -a, -um. *adi.* [= *umbr.* dupla *acc. fem.* 'duplices', *abl.* tupler '*duplis*', *gr.* διπλός, *cf. hibern.* diabul '*duplex*', *got.* tweifls '*dubium*'; *v. Brugmann, Die distributiven u. kollektiven Numeralia der idg. Spr. p. 52. Th.*] *vocalis prioris syllabae anceps*: PLAVT. Capt. 819 Poen. 184. 1351 AVSON. 117, 2. *producitur*: GERM. 548 (*v. p. 2282, 9*) PRVD. ham. 731 CARM. de pond. 8 *bis.* 23 CARM. de alph. 61 IVVENC. 1, 557. 4, 233 AVSON. 320, 23 SIDON. epist. 7, 17, 2 v. 26. 8, 9, 5 v. 10 [MANIL. 2, 174 *in versu interpolato, cf. Housm. ad l.*]. *corripitur*: AVSON. 394, 6. duppla: ITALA apoc. 18, 6 (Cypr. testim. 3, 34) *cod. A.* *incertum est an huc pertineat*: PAPYR. Britann. 418 (*anni 348*) ἔδωκα ⟨ο⟩ὖν Μαξίμου σπατία (*i.* σπάθια) τέσσαρες δοθῆναί σ⟨ο⟩ι καὶ δύο τούπλας καὶ ἓν τούκερον (*interpretationis obscurae. an cf. c. p. 2283, 4?*). *de significatione*: CIC. top. 49 (*inter* contrariorum genera): -um, simplum. PAVL. FEST. Gloss.L IV p. 176a (66 M.) *v.* duplio *p. 2280, 76.* PRISC. gramm. III 416, 2 simplum, -um, triplum, quadruplum et similia, quae proprie ad pondus vel numerum dicuntur; simplex, duplex, triplex et similia, quae ad omnem rem dicuntur. MART. CAP. 4, 375 dicuntur ... relativa tribus modis: aut alicuius ut 'filius', aut alicui ut 'vicinus', aut ad aliquid (*cf. p. 2284, 52*) ut '-um', quoniam -um ad aliquid simplum est. 4, 384 opponuntur ... sibi ita, ut aut relative opponantur ut magnum parvo et dimidium -o. BOETH. arithm. 1, 1 p. 8, 27 alia ... per se ipsa non constant, sed ad quiddam aliud referuntur, ut um, ut dimidium, ut sesqualterum *eqs.* mus. 1, 29 -um nihil est aliud nisi bis simplum. GREG. M. in evang. 37, 7 decem milia ad viginti milia simplum ad -um sunt. GLOSS.L II Philox. DU 77 -um διπλοῦν. *rarius legitur quam* duplex *duabus de causis primum quia ex significationibus, quae adiectivo q. e. subiciuntur, unam fere habet* (*sc. 'altero tanto maior'*), *deinde quia haud libenter adhibetur a poetis et scriptoribus sublimioris prosae orationis. diligitur ab artium specialium scriptoribus (v. infra l. 64. 68). in versibus invenitur apud* PLAVT. *ter*, GERM. *semel* (*e coniectura*), CARM. de pond. *ter*, CARM. de alph. *semel*, IVVENC. *bis*, AVSON. *ter*, PRVD. *semel*, SIDON. *semel; praeter hos locos nusquam apud poetas* [MANIL. 2, 174 *vers. interpol.*]. *apud* LIV. *semel*, TAC. *semel*, SVET. *bis*, APVL. *ter*, AMM. *semel*, AVG. civ. *bis*, *saepius in* serm., epist., SVLP. SEV. chron. *quater. at saepius apud rhetores, scriptores rei rust., medicos al.: semel apud* CATOnem, VARROnem, COLVM., PLIN. paneg.; *apud* CIC. 7ies, SEN. rhet. 14ies, PLIN. nat. 9ies, QVINT. 5ies, HYG. mun. castr. *saepius*, ITALA *bis*, CENS. *bis*, FAV. EVL. 5ies, VEG. mil. 5ies, VVLG. 6ies, THEOD. PRISC. *bis*, MART. CAP. 7ies, *saepius apud* GRAMM. *et* ICTos. NOT. Tir. 65, 38 -um. *semel notatum* D.: *v. p. 2283, 43.* [*rum.* duplu, *ital.* doppio, *frg.* double. *M.-L.*] [*in versu interpolato* (*cf. supra l. 35*): MANIL. 2, 174 distat enim gemini duo sint -ane figura; *versum delevit Bentleius*]. *incertae significationis*: PLAVT. Capt. 819 lanii ... qui locant caedundos agnos et -am agninam danunt (*cf. editores ad l.*). *in loco corrupto et obscurae interpretationis*: ALC. AVIT. hom. 18 p. 126, 23 quodam cenaculati operis -o, quo exteriora, si putatur, aperta illic sine fundamento videantur [*significari videtur superioris partis aedificii tabulatum circa muros prominens et velut suspensum, quo cenaculati operis area dupla reddatur ad aream eius partis aedificii, quae in plano est* (cenaculum *esse 'superiorem partem aedificii'* *adde ad Thes. vol. III 780, 52. 30*). *D.*]

I *adiectivum*: **A** *i. q. altero tanto maior* (*cf.* duplex *cap. 9*), *duplicatus* (*plur. p. 2282, 2. 16. 20 al.*): CIC. Tim. 22 partem ... primae partis -am, ... tertiam, quae esset secundae sesquialtera, primae tripla, ... quartam, quae secundae -a esset (*Plat. Tim. 8, 35B* διπλασίαν ταύτης ..., ... ἡμιολίαν μὲν τῆς δευτέρας, τριπλασίαν δὲ τῆς πρώτης, τετάρτην δὲ τῆς δευτέρας διπλῆν). 23 -a et tripla intervalla (*8, 36A* τά τε διπλάσια καὶ τριπλάσια διαστήματα). 25 -o et triplo intervallo (*8, 36D* κατὰ τὴν τοῦ διπλασίου καὶ τριπλασίου διάστασιν). LIV. 29, 19, 7 pecuniam (SEN. contr. 1, 7, 3 *ter.* 4, 7 contr. exc. 1, 7 CORP. X 1401, 12 TAB. cer. Dac. 7 [Corp. III p. 940], 13 PS. QVINT. decl. 12, 19. 21 NEPOTIAN. 1, 22. *cf.* PLIN. nat. 12, 117 argento. SVET. Dom. 2, 3 donativum. CORP. XII 2526 stipe [2527 fide *pro* stipe *falso descriptum*]). GERM. 548 Scorpios hinc -o (duplex *codd.*) quam cetera possidet orbe sidera. PLIN. nat. 18, 90 pretium huic (*sc. similagini*) ... -um (GAI. dig. 21, 1, 45 PAPIN. dig. 3, 6, 9 VLP. dig. 48, 5, 27, 16 *opp.* simplum COD. Iust. 4, 44, 6). QVINT. decl. 383 p. 428, 4 dotem. HYG. mun. castr. 3 numerum. 2 pedaturam. APVL. apol. 89 ut cum quadruplatore agam, bis -um quinquennium faciam, viginti annos semel detraham. flor. p. 69 gratiam (p. 70 *opp.* multiiugam). CORP. XIV 2112, 2, 19. PAVL. sent. 1, 13B, 8 aestimationem. 5, 9, 1 -os fructus (*ibid.* 2. COD. Theod. 4, 18, 1. 4, 19, 1. 9, 42, 19). MARCIAN. dig. 39, 4, 16, 10 vectigali. CARM. de pond. 8 pondere (VEG. mil. 1, 11 *bis.* 1, 12 THEOD. PRISC. eup. faen. 25. *cf.* 38 mensura). 23 sextula cum -a est, veteres dixere duellam. IVVENC. 4, 233 incrementis. VEG. mil. 1, 13 annonis (2, 7 *bis*). PS. QVINT. decl. 12 arg. -um frumenti modum. 12, 23 p. 240, 14 -um *sc. frumentum* (12, 24. 28). SVLP. SEV. chron. 1, 18, 6 si viva penes abactorem pecora reperientur, -a restituet. COD. Theod. 4, 19, 1 fenoris (*syn.* duplices usurae). *ibid.* usurae (*opp.* simplae). 11, 24, 4 -um ... multae dispendium. 13, 1, 12 -am quantitatem eius summae (INST. Iust. 4, 5, 1 -i quanti). COD. Iust. 1, 3, 54, 2 -um id ... reddere. CORP. III 1494 ob -am sportulam collat(am) sibi. *inc. huc an ad b pertineat*: CORP. XIV 2120 curi(a)e mulierum epulum -um dedit. *nota*: LEX Visigoth. Recc. 8, 5, 7 si everterit *animal, qui invenit*, -um animal (*i. duplum pretium animalis*) domino cogatur exsolvere.

speciatim de proportione vel relatione unius rei ad duas res, inprimis in arte metrica et musica: DIOM. gramm. I 480, 5 in aliis *pedibus* aequa divisio est, in aliis -a, in aliis sescupla; et prima dactylica, secunda iambica, tertia paeonica nominatur; ... -a vero est *divisio*, quotiens pedis sublatio temporibus inpar est positioni, ut est in iambo et trochaeo et duobus ionicis; iambi enim *eqs.* (DON. gramm. IV 370, 33. SERV. gramm. IV 425, 20 -a dicitur divisio, quotiens altera pars alteram partem -o vincit, ut puta unum et duo, duo et quattuor. SERG. gramm. IV 481, 16 *saepius*). CENS. 10, 11 p. 18, 23 primae autem quartaeque *tibiae* intervallum, quod habet -am portionem, diastema facere dia pason. MACR. somn. 2, 2, 10 duo ad (*v. p. 2281, 46*) unum -a sunt, de -o autem διὰ πασῶν symphoniam nasci iam diximus (*v.* duplaris *p. 2258, 13*). MART. CAP. 1, 11 succentibus -is ac sesquialteris nec non etiam sesquitertiis. *cf. etiam* -um *subst. p. 2283, 51 sqq.*

B *i. q. duo diversi generis*: **1** *proprie* (*cf.* duplex *cap. 8*): *de* CORP. XIV 2120 *v. l. 28.* HERM. vulg. *et* Pal. sim. 2, 8 vitis ... -um (διπλοῦν) dat fructum, et ... et. AMM. 20, 11, 7 condicione posita -a urgebat ... redire ... aut *eqs.* FVLG. myth. 2, 16 p. 58, 6 -o ... modo (*i. duabus de causis*), seu quod ... sive quod *eqs.* aet. mund. p. 146, 2 -as ... concubinas (*i. duas ancillas*). p. 173, 13 -um ... thesaurum, quo ... adcuret ... adhibito chrismatis oleo et sacrificii mero. PRVD. ham. 731 sub imagine -a (*sc. hominis et angeli*). AVG. civ. 7, 7 *Iano deo* dare potestatem dimidiam (*sc. tantum initii rerum*), in simulacro faciem -am. serm. 259, 5 -am misericordiam (*syn.* 4 gemina). SIDON. epist. 7, 17, 2 v. 26 finiti cursus istic (*sc. in paradiso*) vitaeque viaeque sudori superest -a corona tuo. 8, 9, 5 v. 10 -ae ... frondis (*sc. lauri et hederae*). COD. Iust. 8, 21, 2 pr. -um genus hypothecarum, unum ... aliud. GREG. M. moral. 4, 31 simplam suam *mortem* (*sc. mortem carnis*) -ae nostrae contulit *Christus* et -am nostram moriens subegit (*cf. supra syn.* unam suam mortem ... duas nostras). ?**2** *translate* (*cf.* duplex *cap. 3 p. 2259, 57 sqq.*): GLOSS.L III Abol. CA 17 Caris⟨s⟩a lena est -a. *cf. Linds. ad l.; Loewe, Prodromus p. 305 Arch. 8 (1893) 587.*

C *de numeris i. q. duplicatione ortus*: AVG. doctr. christ. 2, 38, 56 ter terna ... ad (*cf. p. 2281, 46*) nullum *numerum* -a. BOETH. herm. sec. 2, 6 p. 133, 16 cum dico: 'decem -i sunt', 'decem -i non sunt', ... si ad quinarium referam, vera est adfirmatio, si ad senarium, vera negatio.

D *i. q. e duabus rebus compositus* (*cf.* duplex *4 d*): CARM. de alphab. 61 forma mihi simplex, sed certe -a potestas (*sc. litterae* x, *cf. p. 2261, 6 sqq.*).

II *substantivum*: **A dupla,** -ae, *f.* (*sc. pecunia sive quantitas*), *i. q. summa pecuniae sive quantitatis altero tanto maior*: VARRO rust. 2, 10, 5 -a promitti *solet* aut ... simpla (SEN. contr. 1, 7, 12. *V. i. R. II 420, 30 sqq., cf. ibid. 420, 34* promissor.; *ibid.* cavere, praestare, stipulari). SEN. contr. 1, 7 pr. -am se daturum (1, 7, 6. 7. 17. 18. contr. exc. 1, 7 *ter*). 1, 7, 4 -am poposcissent *piratae.* Corp. II 5042, 17 neve simplam neve ⟨duplam⟩. -ae actio, cautio, evictio, repetitio, stipulatio (*saepe, v. etiam* EDICT. aed. cur. Bruns, font.7 66, 4 COD. Iust. 1, 17, 2, 5. 8, 44, 25), stipulatus: *V. i. R. II 420, 35 sqq.* simplam pro -a stipulari per errorem: VLP. dig. 21, 2, 37, 2 (COD. Iust. 8, 44, 30). *nota: apud ICtos -a i. q. -ae stipu-*

[*Lambertz*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

latio: VLP. dig. 19, 1, 11, 14 Iulianus deficiente -a ex empto agendum putavit. PAVL. dig. 21, 1, 58, 2 servum -a emi, qui rebus ablatis fugit. COD. Iust. 8, 44, 8 neque ex stipulatu neque ex -a neque ex empto actionem ... habet. *? 2 genus vasculorum: v.* dupia (*e coniectura inc.*).

B duplum, -ī, *n.* 1 *i. q. duae res diversi generis* (*cf. p. 2282, 47 sqq.*): PLAVT. Poen. 184 quid tu dubitas, quin extemplo -i (*B ante corr.*, duplici *B ex corr.*, *CD*) tibi, auri et hominis, fur leno siet. 2 *i. q. altero tanto maius*: **a** *generatim, de mensura, pondere, numero, magnitudine diversarum rerum* (*plur. l. 15. 17*): COLVM. 12, 34 aceti ... congium aut -um (*item in medicorum praeceptis: v.* MARCELL. med. *ind. Niederm. p. 347 s. v.*). PLIN. nat. 2, 83 a terra ad lunam *tot* milia stadiorum ..., ad solem ab ea -um, inde ad duodecim signa triplicatum. 2, 88 *opp.* dimidium. PS. QVINT. 12, 23 p. 240, 4 -um (*sc. frumenti*). ITALA deut. 21, 17 (Lugd.) -a ab omnibus, quae inventa fuerint (διπλᾶ ἀπὸ πάντων. VVLG. duplicia). apoc. 18, 6 (Cypr. testim. 3, 34) reddet ei -a (*cf. infra l. 39*; διπλώσατε τὰ διπλᾶ. VVLG. duplicate duplicia). *ibid.* (*et similiter* VVLG.) -um remixtum est ei (διπλοῦν). CARM. de pond. 8 semioboli -um est obolus. HIL. myst. 1, 38 -um *sc. mannae* (VVLG. exod. 16, 5 AVG. civ. 10, 8 SVLP. SEV. chron. 1, 16, 6). AVSON. 117, 2 sanus piger febriente multo est nequior: potat -um dapesque duplices devorat. 394, 6 hoc mihi paene -um est. FAV. EVL. p. 11, 15 Plato (*cf.* CIC. Tim. 23 *p. 2282, 2*) cum ...-i ac tripli distantias ... inferciret *eqs.* AVG. in epist. Ioh. 4, 9 *basilica* lata ... simplum et longa -um. de serm. dom. 1, 19, 61 *opp.* simplum, triplum. COD. Theod. 10, 1, 16 ad modum -i (COD. Iust. 7, 47, 1, 1 -i quantitas). CONC.[S] I 2 p. 60, 35 in -um naturarum *Christi* (τὸ τῶν φύσεων ... διπλοῦν. *syn.* I 3 p. 77, 9 geminatio. I 5 p. 107, 4 duplex ... ratio). I 5 p. 80, 12 -i vel tripli ... appellationum. MART. CAP. 4, 377 hoc magis -um illo -o esse non potest, propterea quia si -um est, ita -um est, ut plus aliquid minusve si fuerit, non sit -um. CASSIOD. art. 4 p. 1204[B] simplum ad -um, quod habet musica, indiget arithmetica. *de* ALC. AVIT. hom. 18 p. 126, 23 *v. p. 2281, 74.*

b *speciatim, i. q. altero tanto maior summa pecuniae*: PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 176[a] (p. 66 M.) *v. p. 2280, 76.* PLAVT. Poen. 1351 -um pro furto mi opus est. CORP. X 1401, 28 qui quid emisset, -um eius, quanti emisset, in aerarium inferre cogeretur (PAVL. dig. 18, 1, 52 *ex S. C. Volusiano.* COD. Theod. 11, 16. 7. 12, 6, 2. 14, 15. 6. COD. Iust. 7, 57, 4. *cf. p. 2284, 59 sq.*). PLIN. nat. 33, 15 -um reddidisset (VVLG. exod. 22, 7 -um reddet [COD. Iust. 12, 37, 9 pr.]. *cf.* 22, 4 -um restituet [22, 9. *V. i. R. II 419, 39* COD. Theod. 11, 1, 18 COD. Iust. 1, 3, 54, 3 INST. Iust. 3, 23 pr.]. CORP. II 5181, 16 -um d(are) d(ebeto) [*ibid.* 34. 50. 52 d(uplum) d(are) d(ebeto). *cf. ibid.* 9 du⟨plum d(are) d(ebeto)⟩. SVLP. SEV. chron. 1, 18, 6 -um dabit. COD. Theod. 8, 11, 2]). QVINT. inst. 7, 4, 44 quadruplum ... an -um debeat (PAVL. dig. 18, 1, 52). *apud ICtos praeter locos supra allatos: V. i. R. II 419, 23—39* (-um aestimare, auferre, capere, colligere, consequi, continere, deducere in aes alienum, exigere [COD. Theod. 8, 5, 59], ferre, praestare, promittere, restituere). COD. Theod. 8, 11, 2 indicere; *ibid.* pendere. COD. Iust. 1, 51, 3, 1 accipere, acquirere.

c *de proportione vel relatione unius rei ad duas res* (*cf. p. 2282, 32 sqq.*), *inprimis in rebus metricis et musicis*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 40, 24 arsis ac thesis aut simpli aut -i aut sescupli ratione (*ibid.* 42, 16. 89, 21 *bis*) taxatur. *ibid.* 27 in -o ... *erit* iambus, trochaeus, tribrachys, molossus: horum enim duplex sublatio, simplex positio est, vel contra. FAV. EVL. p. 5, 11 idemque valet decimus ad vigesimum, quod unus ad duo. -i enim substantia separantur, ac, si diversa fit summa, ratio tamen eadem perseverat.

iuncturae: *pendet gen. partitivus*: QVINT. inst. 8, 6, 42 numerus ... duplex nec -um virium. PS. QVINT. decl. 12, 7 p. 223, 20 -um mali tulimus. IVVENC. 1, 557 perges aliudque iteris comitabere -um (*cf. N. T. Matth. 5, 41 et p. 2279, 59 sq.*). *gen.* **-i** *pendet a verbis* (*v. V. i. R. II 420, 15 sqq.*): *aestimandi* (LEX repetund. 59), *agendi* (*V. i. R.*), *condemnandi* (CATO agr. praef. 1. *V. i. R., cf. l. 66. 72*), *tenendi* (*V. i. R.*). *sim.*: LEX Vrson. (Corp. II 5439) 3, 7 -i damnas esto. GAI. inst. 3, 190 nec manifesti furti poena per legem ⟨XII⟩ tabularum -i irrogatur (*cf. infra l. 74*). *pendet a subst.* (*v. V. i. R. II 420, 8 sqq.*): actio: GAI. inst. 4, 171 -i (duplici *codd.*). 4, 172. 4, 173. *ibid.* simpli ... quadrupli ... tripli. *V. i. R.* (INST. Iust. 4, 16, 1 *saepius.* COD. Iust. 3, 41, 5. 6, 2, 11. 19). aestimatio: *V. i. R.* CLAVD. DON. Aen. 6, 675 p. 584, 25. animadversio: COD. Theod. 11, 4, 1. compendium: *V. i. R.* condemnatio: COD. Iust. 3, 35, 4. honor: CORP. III 7960, 6. irrogatio: PLIN. paneg. 40, 5. iudicium: *V. i. R.* (*cf.* EDICT. aed. cur. Bruns font.[7] 66, 3, 7). modus: *v. l. 26.* persecutio: *V. i. R.* poena: CIC. off. 3, 65 GELL. 11, 18, 5. *V. i. R.* (COD. Theod. 10, 1, 16. COD. Iust. 1, 47, 1. 9, 46, 6). ratio (*cf. l. 53*): FAV. EVL. p. 10, 22 *al.* restitutio: AVG. epist. 140, 10 p. 176, 21 COD. Theod. 9, 42, 19 COD. Iust. 1, 54, 6, 4. -i sponsio: *v. p. 2284, 35.* stipulatus: *V. i. R.* (COD. Iust. 6, 43, 3, 4 stipulatio). *abl.* **-o** *pendet a verbis emendi, vendendi, sim.*: SEN. contr. 1, 7, 5 quod ex toto emi non debet, -o emit (PS. QVINT. decl. 12, 4 p. 220, 4). PS. QVINT. decl. arg. -o vendidit (12, 10 p. 226, 21. 12, 19 *et passim*). 12, 21 p. 238, 20 *quod* possis habere gratuitum, -o carum est. *aestimandi*: *V. i. R. II 420, 18 sq.; adde* IAVOL. dig. 47, 2, 75 (74) *bis.* *abl. mensurae -o apud comparativos*: PLIN. nat. 11, 51 *regibus apium* forma ... -o quam ceteris maior (20, 20. 27, 98 CENS. 10, 9 p. 18, 9). PS. QVINT. decl. 12, 23 te -o melius navigasse quam *eqs.* NERAT. dig. 21, 2, 48 amplius -o emptor, quam quanti emit, consequetur. SCAEV. dig. 47, 6, 6, 1 minus -o. *ibid.* plus -o (PAVL. dig. 28, 5, 81 pr. -o plus). FVLG. aet. mund. p. 156, 10 quod -o deterius. *abl. mensurae -o legitur sine comparativo adverbii*: ITALA IV reg. 2, 9 (Aug. in ev. Ioh. 74, 2) spiritus, qui est in te, -o sit in te (διπλᾶ. VVLG. duplex). *cf.* FVLG. Virg. cont. p. 100, 19 (*infra l. 61*). *seq.* quam: VVLG. Matth. 23, 15 facitis eum filium gehennae -o quam vos (διπλότερον ὑμῶν). -o vincere: MART. CAP. 6, 717 linea ab alia -o victa. *abl.* -o *adverbialiter adhibitus significat i. q. duabus de causis, duplici ratione*: PS. AVG. serm. 217, 5 p. 2149 -o labefacti estis, quia ... et *eqs.* *abl. pendet a praep.*: — **ex -o, in -o, -o tenus:** *v. V. i. R. II 420, 22 sqq.* **ad -um** adducere: SIDON. epist. 4, 24, 1 modum sortis. *alqm.* retinere: COD. Theod. 14, 15, 5 (COD. Iust. 5, 1, 5 pr. usque ad -um teneatur). **in -um** agere (-i actio *v. p. 2283, 68*): *V. i. R. II 419, 48 sqq.* COD. Iust. 3, 35, 5 INST. Iust. 4, 6, 19. *cf.* in -um actio est *et sim.*: *V. i. R. II 419, 40 sqq.* in -um cavere, *i. q. -um pretium pecuniae mutuae vel sim. pignori dare*: TAC. ann. 6, 17 praediis. SVET. Aug. 41. dare in -um, *i. q. agi apud iudices iubere ita, ut condemnato -um pretium damni sit solvendum* (*de magistratibus; aliter* SCAEV. dig. 31, 88, 7 quaecumque ... dedi, eadem omnia ab heredibus ... heredis mei in -um dari volo): CIC. Tull. 41 nec recuperatores (*acc.*) *magistratus* potius darent quam iudicem, nec in universam familiam, sed in eum, quicum nominatim ageretur, nec in quadruplum, sed in -um. *v. V. i. R. II 419, 52 sqq.* (in -um dare edictum, iudicium; *cf.* EDICT. praef. Bruns font.[7] 65 XV 2[a], 4. 3, 3 XIX 1, 4. 1, 6 XXXII 3 XXXIV 1, 7 XLII). in -um habere, *i. q. altero tanto maius spatium temporis recipere* (*de negotiis iudicialibus*), *quam convenerat*: INST. Iust. 4, 13, 10 indutias. in -um ire, *i. q. promittere condemnatum duplex damni pretium esse soluturum*: CIC. Flacc. 49 ut, si iudicatum negaret, in -um iret (SCHOL. Cic. Bob. *ad l.* p. 104, 24 St. in -um iret: -i sponsionem faceret). in -um recipere, reddere, restituere, *i. q.* -um *recipere, reddere* (*cf. p. 2283, 39*): AVG. epist. 140, 10, 26 p. 176, 19 (*antea*: cuncta ... duplicata sunt restituta) filii *Iob* non ⟨in⟩ -um (duplum *fere codd.*, dupli *unus*), sed totidem redditi (COD. Theod. 7, 4, 21 COD. Iust. 1, 17, 2, 22. 4, 21, 17, 2). SVLP. SEV. chron. 1, 13, 8 recepit. BACHIAR. repar. laps. 23 p. 1062[B] restituat (COD. Theod. 2, 1, 3. 2, 33, 2. 7, 4, 21 COD. Iust. 1, 11, 6 pr. 6, 30, 22, 10). COD. Theod. 7, 11, 2 redhibere (13, 11, 11. 14, 16, 3 COD. Iust. 11, 24, 2, 1. *praeterea apud ICtos* (*V. i. R. II 419, 47 sqq.*): in -um accipere, aestimatio fit, condemnari (COD. Iust. 2, 11, 2 INST. Iust. 4, 9, 1), conveniri, damnari, obligari, revocari, teneri (COD. Theod. 11, 1, 30 COD. Iust. 5, 1, 5, 1. *cf.* 11, 23, 3 pr. retineri). **supra -um:** VLP. dig. 12, 6, 26 (*seq.* quam: AVSON. 320, 23 silva supra -um quam prata et vinea et arvum). **ultra -um:** *V. i. R. II 420, 6 sqq.* COD. Iust. 4, 32, 27, 1 *bis.*

res simpla vel dimidia his modis cum re -a coniungitur (*huc nonnullos quoque locos rettulimus, quibus -us adiectivi vice fungitur*): ad: AVG. doctr. christ. 2, 38, 56 MACR. somn. 2, 2, 10 MART. CAP. 4, 375. 4, 377. quam (*cf. supra l. 1 sqq.*): GERM. 548 *v. p. 2282, 9* AVSON. 320, 23 *v. supra l. 47* VEG. mil. 1, 11. VVLG. exod. 16, 5 sit -um, quam colligere solebant per singulos dies. Matth. 23, 15 *v. supra l. 10* MARCELL. med. 20, 43. *res dimidia casu genetivo exprimitur*: CIC. Tim. 22 *v. p. 2281, 82* CARM. de pond. 8 *v. p. 2282, 18.* *dimidia vel simpla res exprimitur enuntiatione relativa*: S. C. de aedif. (Corp. X 1401) 12 -am pecuniam, qua mercatus eam rem esset, in aerarium inferri (*per brachylogiam dictum pro* quam ea, qua *eqs*).

neutr. pro adv.: FVLG. Virg. cont. p. 100, 19 exaltatus quis in superbia -um (-o *dett.*, *v. supra l. 9*) eliditur.

opp.: aequus: DIOM. gramm. I 480 *saepius.* aequalitas: MAR. VICTORIN. gramm. VI 89, 21. dimidium: MART. CAP. 4, 384. multiiugus: APVL. flor. p. 70. octuplus: CIC. Tim. 22. quadruplus: CATO agr. praef. 1 CIC. Tull. 41 QVINT. inst. 7, 4, 44 PLIN. paneg. 40, 5 GAIVS inst. 4, 4. 4, 173. sesquialter: CIC. Tim. 22. sescuplus (sesquiplus): DIOM. gramm. I 480, 5 CORP. XIV 2112, 2, 19. simplus: VARRO rust. 2, 10, 5 CIC. top. 11, 49 GAIVS inst. 4, 173 MART. CAP. 4, 375 *saepius.* INST. Iust. 4, 6, 19. triplicatus: PLIN. nat. 2, 83. triplus: CIC. Tim. 22. 23. 25. GAIVS inst. 4, 173.

syn.: duplex *saepe.* duae: GREG. M. moral. 4, 31.

deriv.: duplaris. 1. duplo. *Lambertz.*

dupondiārius, -a, -um *a* dupondius. *variant codd. inter* dupondi-, dipondi-, dupundu-, dipundi-.

1 *de longitudine*: *i. q. duos pedes tenens*: COLVM. 4, 30, 4 perticae cacuminum modicae plenitudinis, quae tamen -ii orbiculi crassitudinem non excedat. 2 *de nummis*: *i. q. dupondium efficiens, valens*: PETRON. 58, 5 (*iocose*) curabo longe tibi sit comula ista besalis et dominus -us. 74, 15 ego, homo -us. PLIN. nat. 34, 4 *aes Marianum* aurichalci bonitatem imitatur in sestertiis -iisque (*sc. nummis*).

dupondius (-um), -(i)ī *m.* (*n.*) [*a* du- *vel* di- *et* pondo. *Th.*]. *de etymologia*: *a* pondo *vel* pondere: VARRO ling. 5, 169 *v.*

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

infra l. 36 (GAI. inst. 1, 122 *v. infra l. 41.* ISID. orig. 16, 25, 3). *a pendere*: VARRO ling. 9, 83 *v. infra l. 38.* PAVL. FEST. Gloss.^L IV p. 183^b (72 M.) aes pensantes expendebant, non adnumerabant. hinc deducuntur ... compendium, dispendium, assipondium, -um. PLIN. nat. 33, 42 libralis, unde etiam nunc libella dicitur et -us, appendebatur assis. *cf. Mommsen, Gesch. d. röm. Münzwesens p. 188 adn. 60.* *de genere*: VARRO ling. 9, 81 *aeris* numero finiti casus omnis ab -o sunt, quod dicitur a multis duobus modis hic -us et hoc -um. *masculinum certum est*: VARRO ling. 5, 169. 173. 9, 83. 84 CIC. Quinct. 53 *al.; neutrum*: PAVL. FEST. Gloss.^L IV p. 183^b (72 M.). GLOSS. *saepius.* *de formis*: FRONTIN. grom. p. 11, 17 Th. duopondium ..., quod dicebant antiqui, nunc dicitur dipondium (*Lachmann*, duopondium *codd.*) HYG. grom. p. 132, 14 Th. dipundium nunc dicimus duopondium (*A B*, dupundium *P*). *cf.* GLOSS. II 378, 50 ὀβολός· hoc duopundium (500, 8). *leguntur formae in titulis*: dupu(n)d-: CORP. IV 5123. dipund-: CORP. IV 1679 (= CARM. epigr. 931). *in codd. vel omnibus vel uno qui exstat*: dupond-: VARRO ling. 5, 169. 173. 9, 81 *ter.* 83 *priore loco.* 84 *bis.* CIC. Quinct. 53 PAVL. FEST. Gloss.^L IV p. 183^b (72 M.) PETRON. 58, 14 GAI. inst. 1, 122 (*tertio e tribus locis*). dupund-: LVCIL. 1318 (Fest. p. 298 M.) FEST. Gloss.^L IV p. 426^b (334 M.) p. 436^a (347 M.) PETRON. 58, 4 VLP. dig. 28, 5, 17, 5 PAVL. dig. 28, 5, 18. dipond-: VARRO ling. 9, 83 *altero loco.* SEN. epist. 18, 7 PETRON. 14, 3 GAI. inst. 1, 122 (*altero e tribus locis*). MART. CAP. 7, 737 INST. Iust. 2, 14, 8 COMPVT. Carth. 2, 11. 13. dipund-: GAI. inst. 1, 122 (*primo e tribus locis*). ITALA Luc. 12, 6 (cod. e). COMPVT. Carth. 1, 3 LYD. mens. 4, 157. depund-: GLOSS.^L II Philox. DE 368. *aliis locis codd. inter formas allatas variant. graece* διπούνδιον ... τὸ διόβολον: LYD. mens. 4, 157. διπούντιον: *v. Metrol. ed. Hultsch ind. p. 173.* *gen. sing., nom. pl.* -i: LVCIL. 1318 (*v. infra l. 66*). FEST. Gloss.^L IV p. 436^a (347 M.) GAI. inst. 1, 122 *bis.* GARG. MART. pom. 4, 7. -ii: COLVM. 4, 1, 8. 4, 33, 2. 11, 2, 17 PETRON. 58, 4. 14 HIER. virg. Mar. 16. *gen. pl.* -u(m): *v. l. 83.*

I *de pondere et pecunia (Hultsch, PW. V 1843 sqq.; Regling, PW s. II, II A 1880, 10 sqq.)*: *i. q. duo asses et ponderis et pecuniae aereae* (*plur.: l. 42. 47. 71. 76. 83*):

A *generatim et definitiones*: VARRO ling. 5, 169 -us ab duobus ponderibus, quod unum pondus assipondium dicebatur, id ideo quod as erat libra pondo[s]. 9, 83 cur as et -us et tressis non dicantur pro portione. -us fictus, quod duo asses pendeba[n]t. 9, 84 *asses* cum finimus, dicimus -us et tressis et sic porro. PLIN. nat. 33, 42 *v. infra l. 49.* GAI. inst. 1, 122 aes et libra adhibetur, quia olim aereis tantum nummis utebantur et erant asses, -i, semisses, quadrantes ... eorumque nummorum vis et potestas non in numero erat, sed in pondere. n ⟨*lacuna 12 fere litt.*⟩ asses librales erant et -i ⟨*lacuna 12 fere litt.*⟩, unde etiam -us dictus ⟨est qua⟩si duo pondo. PRISC. gramm. III 407, 28. 416, 17. SCHOL. Pers. 2, 59 fuit ... -us duarum librarum, quod hodie in usu remansit, et solet pensari potius quam numerari. *cf.* VARRO ling. 5, 173 -us et semis antiquus sestertius est (FEST. Gloss.^L IV p. 436^b [347 M.] PLIN. nat. 33, 44 ARRVNT. Prisc. gramm. III 408, 3 APVL. Prisc. gramm. II 251, 1 CHAR. gramm. I 76, 81 [p. 96, 16 B.]). MAECIAN. distrib. 49 (*in denarii distributione*) sedecim sescunciae -um efficiunt. 70 (*in sestertii distributione*) *-us* vocantur quinque libellae, quae sunt quinque decimae; hae duplicatae sestertium implent. GLOSS.^L II Philox. DE 368 -um δίνουμμον. *praeterea* GLOSS. -um δίλιτρον. ὀβολός. διπλοῦς χρύσινος ἤτοι ὀβολός. id est oboli, hoc est sex cilice (siliquae? *Goetz*). -us δίσταθμος. διώβολον (*cf. l. 28*). -o duo minuata (*sic*). duo pondi vel numi. *de notis* (*cf. Mommsen ad* CORP. VIII 4508 *adn. 1*): PRISC. gramm. III 407, 28 -us nummus est bilibris per duas II perscriptas, *notatur* Ⱶ. MAECIAN. distrib. 49 si ad denarium rationem conficias ..., -um hac nota scribas ac voces: sescuncia ⳨ℒ 70 (*antea* 65: ad sestertium ratio si confiat...) -us hac nota S (*sc. notari debet*). 71 -us semis hac nota S⁻T. *notatur* II: in *nummis* INSCR. numm. Babelon I 44 *sq.* I 62 *sq.* ʃ: CORP. VIII 4508 (*cf.* 18643).

B *speciatim duo asses pecuniarii; subest saepius notio vilitatis, contemptionis, cf.* -ii esse, facere: LVCIL. 1318 [s]uasa quoque omnino dirimit non sollo -i (*locus dubius, cf. Marx ad loc. et Cichorius, Unters. p. 304*). CIC. Quinct. 53 si -us tuus (*cf. infra l. 71 sq.*) ageretur, Sex. Naevi, si in parvula re captionis aliquid vererere, non statim ad ... eorum aliquem qui consuluntur, cucurrisses? SEN. contr. 10, 1, 14 nisi peribunt decem iuvenes propter -os tuos (*cf. l. 68*). SEN. epist. 18, 7 exultabis -o satur. PETRON. 14, 3 praeter unum -um, quo cicer lupinosque destinaveramus mercari, nihil ad manum erat. 58, 4 matrem meam -ii non facio. 58, 14 nemo -ii evadit (*cf. Heraeus, suppl. adn. ad Petron. ed.*[6] *p. 285*). PLIN. nat. 33, 159 pretium *silis* in libras HS bini, -iis vero detractis *pretium est eius generis*, quod lucidum vocant. ITALA (cod. e *al.*, Ambr. in Luc. 6, 109. 7, 116) *et* VVLG. Luc. 12, 6 nonne quinque passeres veneunt -o (ἀσσαρίων δύο)? HIER. virg. Mar. 16 quis te ante noverat? quis -ii supputabat? CARM. epigr. 931 assibus hic bibitur, -um si dederis, meliora bibes. ORIGO Rom. chron. I p. 144, 13 congiarium dedit scortinas asses et militibus donativum aere incisum -um semis (144, 18). *obscure*: CORP. IV 5123 Somene dupu(n)diu(m) XL loc(at?). *cf. l. 32.*

II *de longitudine i. q. duo pedes*: COLVM. 3, 15, 2 *fossor scrobem* non minus altum quam duos pedes et semissem planis locis refodit, acclivibus in -um et dodrantem, praecipitibus etiam in tres partes. 3, 13, 5. 4, 1, 3. 8. 4, 32, 2. 4, 33, 2. 5, 6, 18. 6, 19, 1. 11, 2, 17. 28 arb. 16, 3 GARG. MART. pom. 4, 7 qui -i brevitate contenti sunt.

III *de numero nudo*: **A** *fere i. q. duitas*: VLP. dig. 28, 5, 17, 5 si quis -um distribuit et tertium *heredem* sine parte instituit, hic non in alium assem, sed in trientem venit. PAVL. dig. 28, 5, 18 quaesitum est, si plus asse pater familias distribuisset et aliquem sine parte fecisset heredem, utrumne is assem habiturus foret an id dumtaxat, quod ex -o deesset. et hanc esse tolerabilissimam sententiam puto, ut eadem ratio in -o omnique re deinceps, quae in asse, servetur (INST. Iust. 2, 14, 8).

[**B** *i. q. duo (videtur redire ad notam q. e.* II *falso solutam, cf. Mommsen, Hermes 12 [1877], 131 [= Ges. Schr. 3, 263]; Herm. 22 [1887], 610 [= Ges. Schr. 7, 778] adn. 1 et infra l. 18; Dick ad* MART. CAP. 7, 737): TAB. cer. Pomp. (Corp. IV suppl.) 40, 29 eam accepisse sestia (*i. sestertios*) nummum octo (*i. octo milia*) quingenti sexages dupundius (*i. quingentos sexaginta duos, v. q. adn. Mommsen ad l. et locis l. 14 sqq. allatis*). MART. CAP. 7, 737 sexies septuagies -us (*i.* 6×72) facit (faciunt *Dick*) quadringentos tries (triges *A*, trias *L*) -us (*i. 432*): similiter octies septuagies -us (*i.* 8×72) quingentos LXXVI. item novies LXXII (*numerorum notis scriptum in codd., nisi quod* septuagies -o *A*[1], septages -us *a*) faciunt sescentos XLVIII. COMPVT. Carth. 1, 3 p. 280 septies decus -us (*i.* 7×12) habeas annos octoginta quattuor. 2, 11 p. 293 habes assium septingenta septagenta nove(m) milia quadringenti -us uncia (*i.* $779402 + \frac{1}{12}$). in his partiris trigesimam et habebis viginti quinque milia nongentos octoginta, superest -us uncia (*i.* $779402 : 30 = 25980$, *restantibus* $2 + \frac{1}{12}$). 2, 13 p. 293 habes dies trecentos septuagenta tres uncia due sele (*i.* $373 + \frac{1}{12} + \frac{2}{72}$). in his ergo partiris trigesimam, invenies decus -us (*i. 12*), supere⟨s⟩t decus tresis uncia due sele (*i. 13 restantibus* $\frac{1}{12} + \frac{2}{72}$). PRIMAS. in apoc. p. 842^B ter quaterni decus -us, et duodecies decus -us centum quadraginta quatuor facit. *ibid.* p. 926^A. GLOSS. -um duo].

IV *de hominibus cum contemptione, cf. p. 2285, 65 sq. (H. Pernice, Der Dupondius [Miscellanea, Prag 1870 p. 107 sqq.])*: *de tironibus i. q. -ii stipendium merens*: LYD. mens. 4, 157 οἱ διπούνδιοι οἱονεὶ νεοστράτευτοι, οὓς καὶ τίρωνας ἀπὸ τοῦ στρατεύεσθαι δι' ἔνδειαν τροφῆς Ἰταλοὶ καλοῦσι. διπουνδίους δὲ αὐτοὺς ἐκάλουν ἀπὸ τῶν ἄρτι παραγγελέντων ἐν στρατείᾳ· ... ⟨διπουν⟩δίους δὲ αὐτοὺς ἐκάλουν ἐκ τοῦ δύο μόνοις νομίσμασιν ἀρκουμένους ὑπομένειν στρατεύεσθαι. *inde, ut videtur*: DIG. de conc. dig. 2 cuius (*eruditionis primi anni*) auditores non volumus vetere tam frivolo quam ridiculo cognomine '-os' appellari, sed 'Iustinianos novos' nuncupari (*seq.* antea ... dignum antiqua confusione legum cognomen habebant).

syn. ad I: dussis. *Bannier.*

duprosōpus, -ī [*et* bipros- *commutatum ex gr.* διπρόσωπος *vel* -ον. *Th.*]. *nomen vasculi*: INSCR. figul. Hermet, Les graffites de la Graufesenque, Rodez 1923 (*cf. Oxé, Die Töpferrechnungen von der Graufesenque, Bonn. Jahrb. 130 [1926], 37 sqq.*) 4 (19 Oxé), 12 catili -i. *ibid.* l. 18 -i. 20 (= 20 Oxé), 11 -i. *cf.* 31 (38 Oxé), 2 ⟨cati⟩lli bipros(opi). *cf. Oxé l. c. p. 85. Walde-Hofmann, Lat. etym. Wb. s. v.* *D.*

dūrābilis, -e *a* durare. *compar.* -ior (-us): APVL. apol. 61 EPIST. Alex. p. 196, 2 *al.* magis -is: COLVM. 12, 55, 1 GARG. MART. pom. 2, 11. **A** *qui durat (non celeriter perit vel noxam capit)*: **1** *de rebus corporeis*: COLVM. 2, 8, 5 *adoreum* folliculum, quo continetur, firmum et -em adversus longioris temporis umorem habet. 3, 2, 2 uvae temporibus hiemis -es vasis conduntur. 12, 19, 1 ut expressum mustum perenne sit aut certe usque ad venditionem -e. 12, 38, 7 liquor. 12, 55, 1 salsuram. APVL. apol. 61 *hebeni* materia rariore et -iore. GARG. MART. pom. 2, 11 arbor. PALLAD. 4, 10, 26 *fici.* 12, 15, 1 abies. 12, 15, 3 cedrus. SCHOL. Hor. carm. 3, 30, 1 ('aere perennius') id est -ius metallo (*cf.* GREG. M. in Ezech. 2, 1, 9 metallum aeris. ISID. in num. 36, 3 aes ... metallis ceteris -ius esse solet). GREG. M. in euang. 1, 4 nihil ... caelo et terra -ius. **2** *de rebus incorporeis*: OV. epist. 4, 89 quod caret alterna requie, -e non est. QVINT. inst. 11, 3, 23 non enim tam molli teneraque voce quam forti ac -i opus est (*ibid.* 40. *cf. ibid.* 32 spiritus). **3** *de homine i. q. induratus*: EPIST. Alex. p. 196, 2 -iorem hominem cunctis in rebus cognoscens quam pecudem. GLOSS.^L II Abav. DU 12 -is longanimis. **B** *fere i. q. durescens*: APVL. apol. 30 *Vergilius* enumerat ... limum -em, ceram liquabilem (*cf.* VERG. ecl. 8, 79 limus ut hic durescit et haec ut cera liquescit).

adv. **dūrābiliter.** *i. q. pertinaciter*: CASSIOD. hist. 1, 9 p. 892^A qui ... -r (*Sozom. 1, 8 p. 876^D* καρτερικοί) permanserunt in confessionibus martyrii.

deriv.: durabilitas.

dūrābilitās, -ātis *f. a* durabilis. **1** *ad rem corpoream pertinens*: *i. q. duritia, firmitas, conservatio*: PALLAD. 1, 36, 2 quae res (*locus circa aream*) in eorum (*frumentorum*) -e proficiet. 12, 7, 2 et pomis et frondibus et -e praecipua sunt *ossa persici*, si caelum calidum, solum harenosum et umidum sortiantur. **2** *ad temporalia pertinens*: *i. q. continuatio*: COD. Theod. 5, 13, 1 (*a.*

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

341 = COD. Iust. 11, 66, 1) possessiones . . . propria firmitate possessas . . . ad posteros suos dominii perpetis (perpetui COD. Iust.) -e demitti.

dūracinus, -a, -um (**-um,** -ī *n.*) [*a* durus *et* acinus *ductum esse censebant antiqui, fortasse recte. sunt qui ex adiectivo* Dyrrachīnus *mutatum esse putent, v. Keller, Lat. Volksetymologie 60, 234 sqq. Th.*]. *cf.* PLIN. nat. 14, 14 uva non alibi gratior callo, unde possit invenisse nomen durus acinus. ISID. orig. 17, 7, 7 *v. infra l. 33* (*inde* GLOSS. V 567, 63. *cf.* III 585, 4 mespola i. duratia, quae multum constringit). *scribitur* -enum: ISID. orig. 17, 7, 7. durachium (dir- *var. lect.*, duracinum *K*): NOT. Tir. 105, 55. *legitur forma adiectiva inde a* CATONE, *neutr. subst. inde a* GARG. MART. GLOSS. *v. infra l. 27 sqq.* [*francog. vet.* duraisne, *hisp.* durazno. *M.-L.*]

qui durum acinum habet (*cf. Olck, PW. V 1847 sqq.*): **1** *de uvis* (*de notione cf. l. 19*): CATO agr. 7, 2 *uvas* -as Aminnias maiores (VARRO rust. 1, 58 PLIN. nat. 14, 46). COLVM. 12, 44, 1. 5 PLIN. nat. 14, 40 MART. 13, 22 tit. SVET. Aug. 76, 2 EDICT. imp. Diocl. VI 80 PAVL. dig. 50, 16, 205 MACR. Sat. 3, 20, 7 ALEX. TRALL. 2, 22 (*gr. 2 p. 251 P.* σταφυλὴν σκληρόσαρκον. *item* 2, 73 *gr. 2 p. 405 P.*). CORP. XIII 10004, 13 (?) *v. infra l. 39.* *inde de vitibus*: COLVM. 3, 2, 1 -ae *vites* . . . conseri debent. PLIN. nat. 14, 42 in pergulis seruntur . . . *vites* escariae appellatae e -is. **2** *de pomis (de notione cf. l. 34 sq.)*: *adi.*: PLIN. nat. 15, 39 persicorum palma -is (15, 109. 113 APIC. 1, 26 ANTHIM. 85 ALEX. TRALL. 1, 58 [*gr. p. 523 P.* δορακινά]). nat. 15, 103 *cerasorum* principatus -is. CAEL. AVR. acut. 2, 37, 206 pira (2, 37, 208 chron. 3, 2, 34 ALEX. TRALL. 2, 37 [*gr. 2 p. 281 P.* ῥοδάκινα, *cf. Olck, PW. V 1849*]). *n. subst.*: GLOSS. δωρασινόν (*sic; cf. supra l. 13*). malum persicum dicitur μηλοδοράκινον. -a δωρακινά *cf.* III 214, 46 persos doracina (*i.* δωρακινά). GARG. MART. pom. 2, 11 -a . . . insita in amygdalo melius assuescunt. PALLAD. 3, 25, 32 ossa -orum vel plantae eiusdem generis ponuntur. 12, 7, 4 genera eorum (*persicorum*) sunt haec, -a persica praecoqua armenia (ISID. orig. 17, 7, 7 malum persicum . . . trium generum fertur esse . . . -um, armeniacum et persicum. -um nuncupatur eo quod pomum eius in gustu acorem referat). 12, 7, 6 -a amygdalis melius adhaerescunt. 12, 7, 8 -a servantur condita muria. *ibid.* -a melle condiri. EDICT. imp. Diocl. VI 59 -a maxima, sequentia (*i. sequioris generis*). APIC. 3, 74. 4, 184 PS. PRIMAS. in I Cor. p. 520ᴰ (?). CORP. XIII 10004, 13 (*in dolio vel amphora*) -as *i. vel uvas -as vel* -a s⟨icca⟩. *cf. adn.*

dūrāmen, -inis *n.* [*a* durare. *Th.*]. **1** *status, quo durum est aliquid*: LVCR. 6, 530 magnum -n aquarum et mora quae fluvios passim refrenat euntis. **2** *pars dura*: COLVM. 4, 22, 1 cuius longitudinis sint -a *vitium.* **3** *medicamentum, quo durum fit aliquid*: CHIRON 634 cum cicatrix callositatem fecerit, -n imponere curabis (661. 699).

dūrāmentum, -ī *n.* [*a* durare. *Th.*]. **1** *status, quo durat aliquid*: GLOSS. μακροθυμία. VAL. MAX. 2, 7, 10 humanae imbecillitatis efficacissimum -um est necessitas. 8, 7 pr. *industria* cum sit perfectissima virtus, -o sui confirmatur. SEN. dial. 9, 1, 3 tempore illis (*virtutibus*) -um et robur accedere. **2** *pars dura*: **a** *vitium*: COLVM. 4, 21, 1 quaternisque bracchiis, quae -a quidam vocant, dividatur *vitis* in totidem partis. 4, 21, 3. 4, 22, 2. 4. 4, 24, 10. 4, 27, 6 PLIN. nat. 27, 208 PALLAD. 3, 12, 1. 3, 16, 1. **b** *corporis*: CHIRON 940 stiptici compositio ad vulnera et ad -a et ad ustos.

? **dūrāniolus,** -ī *m. locus durus corporis, ut videtur* (*cf.* duritiola): ANTIDOT. Brux. 41 si sub hirco scabies exierit, ad (aut *trad.*) -os facit et ad loca dolentia universa (*seq.* praecipue . . . ad . . . duritias).

? **dūrāria** ancilla GLOSS. V 547, 39 (*praeced.* durus [dulus? *Goetz*] servus). dularia (*coll. gr.* δουλάριον) *Heraeus Archiv 13 (1904) 162.* toraria *Goetz in Thes. gloss.*

dūrateus, -a, -um [δουράτεος (*Hom. Od.* ϑ *493. 512*). *Th.*]. LVCR. 1, 476 nec . . . -us . . . Pergama partu inflammasset equŏs nocturno Graiugenarum. *cf.* dureus.

dūratia *v.* duracinus *l. 9.*

dūrātor, -ōris *m. a* durare. *qui reddit durum i. laboris patientem, pertinacem*: PANEG. 12 (2), 33, 4 ingentium corporum -r Hister. *fem.* **dūrātrīx,** -īcis *adi. i. q. durans*: PLIN. nat. 14, 17 addit . . . acinis . . . -em . . . firmitatem austeritas picis.

dūrātus, -a, -um *v.* duro.

durco, -ōnis *m.*, δόρκων. *genus navigii*: ISID. orig. 19, 1, 10 trieris navis magna, quam Graeci -em vocant. *v. Sofer, Lat. u. Rom. aus den Etymologiae des Isidorus von Sevilla, p. 29sq. 166. 170.* *cf.* durgo (*Walde-Hofmann, Lat. etym. Wb. s. v.* durco). *Leumann, Glotta 19 (1931), 245.*

dūreo, -uī, -ēre [*cf. c.* durescere, durus. *Th.*] PRISC. gramm. II 397, 12 sunt . . . quae, cum sint activa primae coniugationis, transeunt in neutra absoluta sive reciproca . . . secundae coniugationis; . . . duro quoque et duror, -o et eius inchoativum duresco. 443, 23 -o -es, unde duresco, duro duras. 574, 4. *cf.* EVTYCH. gramm. V 464, 20. 486, 26. *exempla verbi non extant, nisi exempla perfecti q. e. -ui huc potius pertinere mavis quam ad* durescere.

dūrēsco, -uī, -ēscere. [*a* durus. *Th.*] NOT. Tir. 77, 83 durum, -it. PRISC. gramm. II 397, 12 *et* 443, 23 *v. l. 77. 79.* *legitur inde a* CIC. (*infra l. 6*) *et* VERG. (*infra l. 24. 27*). *nota*: PLIN. nat. 16, 23 (*infra l. 41*) -ens (SOL. 53, 26 duratur). ITALA psalm. 89, 6 (Veron.) -at (σκληρυνθείη. VVLG. induret).

I *proprie*: *i. q. durum fieri; additur saepe qua re vel in quam rem* (*v. infra l. 83*): **A** *de rebus liquidis*: *gelu vel siccitate*: CIC. nat. deor. 2, 26 aquilonibus reliquisque frigoribus adiectis -it umor. LVCAN. 4, 758 sicca . . . sanguineis -it spuma lupatis. PLIN. nat. 11, 222 taurorum *sanguis* celerrime coit atque -it. 12, 116 *sucus balsami* -it e tralucido. 16, 43 *larici* plusculum . . . erumpit liquoris . . . numquam -entis. 31, 30 destillantes . . . guttae lapide -unt. 37, 46 *animalia parva* adhaesisse musteo *sucino* . . . et inclusa -ente eodem remansisse (TAC. Germ. 45 *animalia* implicata umore *glaesi* mox -ente materia cluduntur). LACT. inst. 2, 8, 62 cum . . . umida . . . igneis caloribus incocta et solidata -erent. DRAC. laud. dei 1, 236 fluctus -it in ossa *animalium aquatilium.* ENNOD. carm. 2, 134, 3 in spumam fluxas cogens -ere limphas *Padus.* IORD. Get. 5, 45 Tanais numquam Scythico -it algore. GREG. M. in Ezech. 2, 8, 8 umor seminis *humani* in ossibus -uit. *nota i. q. -endo oriri*: CLAVD. rapt. Pros. 1, 168 scit *Aetna* nivibus servare fidem pariterque favillis -it glacies. *per imaginem*: GREG. M. in Ezech. 1, 7, 19 crystalli more ex aqua -uit *Christus*, ut in illo et haec eadem natura esset et in ipsa, quae iam fuerat, corruptionis mutabilitas non esset.

B *de rebus vel corporibus mollibus*: **1** *de terra et rebus terrenis*: VERG. ecl. 8, 80 limus (*i. effigies e limo facta*) ut hic -it et haec ut cera liquescit uno eodemque igni (AMBR. in psalm. 118 serm. 13, 20, 1 *homines* limo -ente formati. *cf.* STAT. Theb. 4, 701 -unt flumina *siccata* limo). georg. 1, 72 situ -ere campum. VITR. 7, 1, 7 calx, quae erit haerens in canalibus, -endo cum testaque solidescendo non patietur aquam . . . per coagmenta transire. COLVM. arb. 12, 1 *terra* valde -it et finditur. LVCAN. 4, 129 visoque die -ere valles *incipiunt aquis superinundantibus liberatae.* 9, 942 magis atque magis -ere pulvis coepit. PLIN. nat. 36, 159 excalfactus oleo *lapis Siphnius* nigrescit -itque natura mollissimus. HIER. vita Hilar. 19 arenis in saxa -entibus. *cf.* OV. met. 2, 831 saxum iam colla *Aglauri* tenebat oraque -uerant. CLAVD. carm. min. 53, 97 *Pallas* se letifero sensit -ere visu, et steterat iam paene lapis. **2** *de rebus quas terra procreat*: OV. met. 15, 417 curalium, quo primum contigit auras tempore, -it: mollis fuit herba sub undis. PLIN. nat. 9, 109 in aqua mollis unio, exemptus protinus -it. 13, 62 *nucleus arboris cuci* siccatus -it ad infinitum, ut mandi non possit. 13, 142 Isidis crinem . . . praecisum . . . -ere. 16, 23 accensa strue contis pungitur -ens calyx. 17, 145 crescit *harundo* ad brumam usque desinitque, cum -ere incipit. 27, 30 *semen anagyri* -it per messes. ITALA psalm. 89, 6 (Aug. in psalm. *l. c.*, *cf.* serm. 359, 9) vespere decidat *herba*, -at et arescat (σκληρυνθείη. VVLG. induret). PALLAD. 2, 14, 3 vitio loci vel temporis vel seminis cito lactuca -it. 2, 15, 17 beneficio solis et venti -unt, quae in putredinem transierunt *nucis iuglandis.* 6, 2, 1 adminiculis firmemus *vitis sarmenta*, donec bracchia prolata -ant. CASSIOD. in psalm. 57, 9 *rhamni spinae* sudes -unt in arboream firmitatem. **3** *de animalibus et animalium corporibus*: COLVM. 8, 5, 19 plumulae . . . sub cauda clunibus detrahendae *sunt pullis*, ne stercore coinquinatae -ant. LVCAN. 6, 539 tracta -unt tabe medullae corpora. PLIN. nat. 10, 145 exeunt *ova* . . . dum pariuntur molli putamine, sed protinus -ente, quibuscumque emergunt portionibus. 11, 134 quoniam coquendo *cerebrum* -at. CHIRON 412 corium eius -it (*cf.* 173 *et* 351, *ubi corruptum* ['non descit *utrubique fere traditum; an* nodescit?' *Heraeus in plagulis*]). CLAVD. carm. min. 24, 2 horret apex capitis *lucustae*; medio fera lumina surgunt vertice; cognatus dorso -it amictus. SORAN. 2, 8 (35) aliquando universa *matrix* -it, aliquando pars aliqua. CAEL. AVR. chron. 3, 2, 17 -ente . . . stomacho. 3, 8, 129 quamquam iecur -uerit. 5, 1, 6. 5, 2, 32 acut. 2, 34, 182 CASS. FEL. 52. DRAC. laud. dei 1, 263 molli -unt ova tepore. CASSIOD. in psalm. 89, 6 mox . . . ut in mortem deciderit, post -it in cadaver *homo.* *per imaginem*: QVINT. inst. 10, 5, 16 (*cf. quae anteced.*) si nobis sola materia fuerit ex litibus, necesse est deteratur fulgor et -at articulus.

II *translate*: **A** *de animantibus, corde, animo*: *ambigue inter laudem et vituperationem*: QVINT. inst. 2, 5, 21 ne quis eos (*pueros*) . . . in Gracchorum Catonisque et aliorum similium lectione -ere velit; fient enim horridi atque ieiuni. *cf.* duritia *II A 2 b.* *cum aperta vituperatione*: AVG. quaest. hept. 2, 37 corda hominum patientia dei male utendo -unt. in Iob p. 595, 21 ex operibus bonis eorum, in quibus est spiritus dei, -unt quidam quasi glacie livoris. 595, 27 carnalibus ab hominibus laudari cupientibus contingit ex hominum iustitia -ere invidendo. CASSIOD. in psalm. 62, 2 anima nimia siccitate -at. 93, 3 *peccatores* obstinata voluntate -unt. 118, 70 in malo -bant. GREG. M. moral. 14, 35 *haeretici* sine flagello -uerant. **B** *de rebus incorporalibus*: AVG. in Iob p. 610, 7 qui . . . impietatem . . . facit frigescere et -ere amisso calore caritatis. HESYCH. in lev. 25, 29 p. 1123ᶜ -it littera, ut necessitate coacti ad spiritualem contemplationem recurramus. GREG. M. moral. 29, 20 quae pessima securitate -uerant, salubri timore mollescant. 31, 39 -ente saevitia.

structurae ad I: in *aliquid*: HIER. vita Hilar. 19 in saxa. DRAC. laud. dei 1, 236 in ossa. ENNOD. carm. 2, 134, 3 in spumam.

[*Bannier*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CASSIOD. in psalm. 57, 9 in arboream firmitatem. 89, 6 in cadaver. *c. abl.*: PLIN. nat. 31, 30 destillantes ... guttae lapide -unt.
syn. ad I: solidescere (*p. 2288, 28. cf. p. 2288, 14*). coire (*p. 2288, 8*). *opp. ad I*: VERG. ecl. 8, 80 liquescere.
comp.: e-, in-, ob-, reduresco.

dureta (-ēta?), -ae *f.* *solii genus*: SVET. Aug. 82, 2 in balneo insidens ligneo solio, quod ipse (*Augustus*) Hispanico verbo -am vocabat. *v. Holder, Altcelt. Sprachschatz s. v.*

GLOSS. III 199, 52 trachos (*i. τραχών? Heraeus*) **durētu⟨m⟩** (*in cap. περὶ ἀγροικίας* de rusticatione). *a* durus, *cf.* aspretum *sim.*

dūreus, (ius), -a, um [δούρειος, δούριος. *Th.*]. *i. q. ligneus, tantum de equo Troiano*: -eus: PAVL. FEST. *l. c., ceterum* -ius. PAVL. FEST. Gloss.^{L} IV p. 198^{a} (p. 82 M.) equum (PS. AVR. VICT. orig. 1, 7 DON. Ter. Ad. 752 [ligneus *var. lect.*]. AVSON. 452, 3 [dorio *cod.*]. GLOSS. Verg. ed. Hagen D 285 p. 508). *v. Walde-Hofmann, Lat. etym. Wb. s. v.* *cf.* durateus. *Bannier.*

durgo, -ōnis *m.* *a gr. δόρκων (cf. Athen. 9 p. 397^{A})? animal dorcadi simile vel i. q. dorcas*: ITIN. Anton. Plac. rec. A 39 durgones, qui et capreae. *cf.* dorcas *et* durco. *Brandt.*

dūribarbus, -ī *et* -is, -is *adi. a* durus *et* barba: *qui duram barbam habet*: VINDIC. epit. alt. 34 p. 481, 17 dentes .... mulieribus et durebarbis XXX. *ibid.* 9 p. 469, 25 dentes ... femineum (*i. feminarum*) et -ium aliquorum XXX. *Heraeus.*

GLOSS.^{L} I Ansil. DU 147 barba sterili **dūribuccius.** *cf.* PETRON. 43, 3 durae buccae fuit, linguosus, discordia, non homo. *v. Thes. gloss. s. v.* barba sterili. *a* durus *et* bucca, *cf. c.* atribux.

dūricordia, -ae *f.* [*a* duricors, *cf.* σκληροκαρδία. *Th.*] *translate*: ITALA deut. 10, 16 (Tert. adv. Marc. 5, 4 p. 582 *et* 5, 13 p. 620) circumcidetis (circumcidemini) -am vestram (id est carnem).

dūricordius, -a, -um, *cf.* duricors. *metaphorice*: ORIG. in Matth. 18, 53 Christo ... inspirante, qui sunt teneri et non -ii rami (*sc. ut fici*) et quae abscondita erant in eis, progrediuntur in folia aestate instante. SYNON. Cic. Gloss. I 86, 155 -us hevitus (*i. hebetus, cf.* GLOSS. II 282, 2 *al. Heraeus in plagulis*).

dūricorius, -a, -um [*a* durus *et* corium. *Th.*]. CLOAT. Macr. Sat. 3, 20, 1 (*inter ficorum nomina*) *ficus* -a *i. quae durum corium habet.*

dūricors, -ordis *adi.* [*a* durus *et* cor, *cf.* σκληροκάρδιος. *Th.*]. *qui durum cor habet (translate); adiectivum et substantivum*: ITALA act. 7, 51 (cod. h) -es et incircumcisi corde et auribus (σκληροτράχηλοι. VVLG. dura [duri *al., prob. Wordsworth*] cervice) vestris vos semper sancto spiritui contradixistis. PS. ORIG. tract. 13 p. 145, 19 -es eos (*Iudaeos*) dicebat *Christus*. VEREC. in cant. 2, 1 cum populum Moyses aspiceret -em. 2, 2 *sermo* sicut malleus conterens petras, nimirum -es. 2, 32 si qui ... sunt -es, dominum nescientes. FVLG. praedest. 3, 17 cum illos, quos Christus -es videbat, nollet utique salvare. ISID. fid. cath. 1, 1, 1 Iudaei, impii -es. *nota cum* ad: PS. FVLG. RVSP. serm. 52 respondete mihi -es ad credendum, proclives ad detrahendum. *cf.* duricordius. ***dūringeniōsus** (-a, -um) *v. p. 2073, 84. 2309, 80.*

dūrio, -ōnis, *m.* *mimorum genus ut videtur (fort. gr. Δωρίων), cf. Ihm, Rh. Mus. 44 (1889) 529.* MAR. MERC. subnot. 4, 3 (Conc.^{S} I 5 p. 9, 23) quis scaenicus turpio, quis -o vel sannio professae licentia turpitudinis publice ista proferret?

dūriōsus (dūrōsus *b*) perdurans GLOSS. II 577, 40. *cf.* GLOSS. I ind. p. 407. *a* durus.

σκληρόπους **dūripēs** GLOSS. II 433, 40. *a* durus *et* pes.

dūritās, -ātis *f. a* durus. *fere i. q.* duritia (-ies). GLOSS. σκληρότης. *cf. infra l. 59.* **1** *proprie de corpore*: CAEL. AVR. chron. 3, 8, 98 hydropem ... ex -e iecoris *generari*. 5, 4, 67 durities vel saxea -s, quam Graeci σκίρρωσιν vocant. ORIBAS. syn. 1, 4 mollitur *corpus* eo detracto, quod -em creabat (*immutatum e* CELS. 2, 14, 3 duritiem). **2** *translate*: *de voce*: CIC. orat. 53 aliqui -em et severitatem quandam ⟨in⟩ verbis et orationis maestitiam sequuntur. *de animo*: TERT. nat. 1, 18 reliquum obstinationis in illo capitulo collocatis, quod neque gladios neque cruces neque bestias vestras ... ob -em ... animo recusemus. *inc.*: CIC. Cato 65 quanta in altero *Adelphorum Terentii fratre* -s (*sic nonnulli codd.*; diritas *Non. et Ω*), in altero comitas.

^{x}**dūritia,** -ae *f.* [*a* durus. *Th.*]. PRISC. gramm. II 118, 1 durus, -a (GRAMM. suppl. 68, 20. 98, 6). *leguntur (aliter atque in voce* durities, *q. v.) omnes casus sing. et plur. per totam latinitatem.* CATO *praetulit voc. q. e.* duritudo (GELL. 17, 2, 20). GLOSS. σκληρότης. ὠμότης. σκληρία. *cf.* CASS. FEL. 43 aliud ad -am splenis vel saxietatem, quam ⟨Graeci⟩ scirosin (*c*) dicunt (sclirosin *i.* σκλήρωσιν, *cf.* GLOSS. III 605, 16 sclero duria *i.* sclero(sis) -a *et* 605, 27 scirosis -a sine dolore. *v. quae adnotavit Goetz* GLOSS. I 52 *et Thes. gloss. emend. s. v.* scirrosis, *Rose ad* CASS. FEL. *p. 215 sq.*). [*it.* durezza, *hisp.* dureza. *M.-L.*]. *inde a* PLAVTO.

I ***proprie: natura dura, firmitas, soliditas;*** *saepe cum gen. rei durae vel cum attributo pro genetivo*: **A** *spectat ad tactum*: **1** -a *rerum corporalium*: *instrumentorum, rerum ex ferro factarum, ferri, lapidum sim.*: PLAVT. Pseud. 151 lori (*v. p. 2291, 61*). VARRO rust. 2, 9, 15 ne noceat collo *canis* -a ferri (SEN. dial. 2, 10, 4 PLIN. nat. 36, 127 TERT. anim. 32 CLAVD. DON. Aen. 5, 480 CASSIOD. in psalm. 2, 9. *cf. p. 2291, 20*). OV. met. 4, 751 curaliis eadem natura remansit, -am tacto capiant ut ab aëre. SEN. dial. 2, 3, 5 quorundam lapidum inexpugnabilis ferro -a est (2, 10, 4 PLIN. nat. 18, 112. 36, 181 *al.* TERT. anim. 32 IREN. 2, 12, 2. *cf.* PLIN. nat. 27, 98 *lithospermon* gerit ... lapillos ... -a ... lapidea. *v. et l. 50*). dial. 7, 27, 2 silicis (*cf.* PLIN. nat. 8, 74 tergori *taurorum* -a silicis. 9, 40 alia *aquatilia* ... silicum -a *integuntur*). PLIN. nat. 33, 86 pumicis. 33, 87 nativa *chrysocolla* -a maxime distat (33, 88). 36, 58 *basaniten* ferrei coloris atque -ae. 36, 132 *chernites* Pario lapidi ... similis ... -a. 36, 146 androdamanta ... -a insignem. 36, 147. 163. 37, 57 adamantis -a est inenarrabilis (37, 189 HIER. in Amos 3, 7 p. 329. *metaphorice* RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 63 p. 51. *cf. p. 2291, 20*). TERT. cult. fem. 2, 13 an manus spatalio circumdari solita in -am catenae stupescere sustineat. *cf.* paenit. 6, 19 nisi claustrorum -a repugnet. *al. passim.* *soli, humi*: SEN. benef. 4, 14, 2 soli (dial. 1, 6, 9 COLVM. 2, 4, 6. 4, 4, 3. 11, 3, 62 CONSTANT. vita Germ. 4). COLVM. 3, 13, 7 ne *humus* incrementa -a sua reverberet (5, 10, 13 arb. 22, 2). PLIN. nat. 11, 75 *bombyces* nidos luto fingunt salis specie applicatos lapidi tanta -a, ut *eqs.* *arborum et herbarum earumque partium*: PLIN. nat. 13, 62 lignum *pomo cuci arboris* intus grande firmaeque -ae. 13, 128 radice *sariphae* ferrariis officinis praecipua carbonis usu propter -am. 14, 28 contra grandines eam (*visullam*) tuetur foliorum amplitudo atque -a. 16, 71 *buxo* in igni quoque -a quae ferro (16, 221). 16, 207 robori tanta -a, ut *eqs.* (*cf. p. 2291, 21*). 16, 229 *ad rotarum axes* -ā ilex ... legitur. 17, 104 ne fissura in nodo *arboris* fiat; repudiat quippe advenam inhospitalis -a. 19, 73 -a eius (*seminis cucurbitarum*) in cibis gratiam terminante. 19, 119 differunt ... *sata* -a surculacea. 27, 91 holosteon sine -a est herba. *cf.* 27, 98 *supra l. 4.* *fili textrini*: SEN. epist. 90, 20 quemadmodum subtemen insertum, quod -am utrimque comprimentis tramae remolliat, spatha coire cogatur. *cerae*: PLIN. nat. 11, 50 fit in favis quibusdam qui vocatur clavus ... -a cerae.

ad A 1: metonymice: **a** *fere i. q. materia dura (sive pro adi. q. e. durus attributive posito)*: **α** *acced. gen.*: SEN. epist. 85, 5 apyrina dicuntur, non quibus nulla inest -a granorum, sed quibus minor. 90, 22 receptas ... in os fruges concurrens inter se -a dentium frangit. PLIN. nat. 10, 30 cornices et alio pabulo *vescuntur*, ut quae -am nucis rostro repugnantem volantes in altum in saxa tegulasve iaciant. 11, 236 primo ... a partu *bovis* colostrae fiunt, ni admisceatur aqua, in pumicis modum coeunte -a *lactis*. 23, 126 *lacte* coactum ... in -am. (GREG. TVR. glor. mart. 96 conversis cibis in nova -a). VEG. mulom. 1, 56, 2 stratum ... roboris ... -a et soliditate compactum. 4, 18 *iumentum* in proscindendo -am soli ... convellit armos. **β** *gen. non acced.*: FIRM. math. 3, 5, 28 artes dabit ex igne et ferro et quae ex alia -a fabricantur. *plur.*: ARNOB. nat. 6, 16 sub ... simulacrorum cavis ... semirosi -as panis *conducere steliones*.

b *fere i. q. dura pars, durus locus*: PLIN. nat. 16, 21 *glandis* in balano utrimque ex longitudine extrema lapidescit -a. 16, 198 inveniuntur in quibusdam *cedris*, sicut in marmore, centra, id est -a clavo similis, inimica serris (*cf.* 28, 212. 30, 136). 29, 112 *coclearum capitibus* -a lapidea exempta. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 31 constat intra oleam et extra nucem esse -am.

2 -a *partium corporis animantium*: **a** *generatim*: **α** *de carneis partibus*: OV. met. 3, 64 -a pellis ... cute reppulit ictus *serpens*, at non -a iaculum quoque vicit eadem. PLIN. nat. 8, 124 tergori *tarandri* tanta -a, ut *eqs.* (*cf.* 8, 74 *supra l. 5.* 11, 226 ceu ... non crocodilis ... -a tergoris tribuatur). 8, 174 mulae ... -a eximia pedum. 9, 37 *testudines* tanta oris -a *sunt*, ut *eqs.* 9, 40 *v. supra l. 6.* 9, 96 senectutis *piscium* indicium squamarum -a. 9, 128 *lingua* pascitur *purpura* perforando reliqua conchylia; tanta -a aculeo est. 10, 117 capiti eius (*psittaci*) -a eadem, quae rostro (APVL. flor. 12 p. 43). 11, 214 *est medulla leonum* tanta -a, ut *eqs.* ARNOB. nat. 1, 63 motus colligare membrorum nervorum -a (*cf.* VEG. mil. 1, 63 suris et pedibus nervorum -a collectis). CLAVD. DON. Aen. 5, 480 haec pars capitis (*inter cornua iuvenci*) maximam -am habet. HIER. vir. ill. 2 ut camelorum -am traxisse eius (*Iacobi*) genua viderentur. **β** *de corneis, osseis partibus*: SEN. epist. 90, 22 dentium *v. supra l. 35.* PLIN. nat. 10, 117 rostro *v. supra l. 59* (APVL. flor. 12 p. 43 SOL. 52, 43). AVG. anim. 4, 5, 6 *ungues* his (*nervis et ossibus*) -a similes sunt. **b** *speciatim t. t. med.*: *genus morborum vel vitiorum*: *saepe plur., adduntur plerumque gen. q. s.* praecordiorum, mammarum, vulvarum, iocineris, *al.*; *cf.* MARCELL. med. 36, 72 ad -as omnes, praecipue ad mammarum vitia, ad cancromata, glandulas *eqs.* CELS. 5, 26, 27^{B} *ut aqua calida* -am *ulceris* emolliat (PLIN. nat. 20, 104. 114. 214 *al.*). 5, 28, 11^{A} siquidem ... aliquid ... rubet ... cum calore et paulo post etiam cum -a. SCRIB. LARG. 81 ad strumas et ad -as mammarum. 82. (*cf.* 102 -as in mammis mulierum cum dolore consistentes, quas nullum medicamentum levat. 220 *infra l. 80.* PLIN. nat. 20, 95). 105 lienosis ... et iocineris -am habentibus (124 ad -am iocineris veterem. 125 ad tumorem et ad dolorem cum -a iocineris et lienis. 126. *cf.* 128. 131. 265). 220 *emplastro* uti oportet, cum in mammis (*v. supra l. 75*) mulierum aliove quovis loco -a fuerit. PLIN. nat. 20, 65 ad -am praecordiorum (20, 122. *cf.* SCRIB. LARG. 265). 20, 183 -as tumoresque veteres discutit *git* (21, 115. 169. 22, 144. 27, 81. 134) *al. passim.* *nota*: PLIN. nat. 24, 7 -as, quas cacoëthe (*sic, ut vi-*

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

detur, traditum; v. adnot.) vocant (*cf.* PLIN. med. 3, 4 MARCELL. med. 4, 52). VEG. mulom. 2, 14, 2 tumor cum -a magnus (*at* CHIRON 62 tumorem durum et grandem). ISID. orig. 4, 8, 2 parotidae sunt -ae vel collectiones.

spectat ad negotia corporis: MARCELL. med. 30, 18 ad -as ventris laxandas (PS. APVL. herb. 83, 1 *sing., item* 112, 2 tit. PLAC. med. rec. α 5, 12 tit.). *aliter* (*cf. II B*): PS. APVL. herb. 6, 2 tit. ad -am urinae, si quis facere non poterit urinam et stranguiriam patitur.

B *spectat ad* ***saporem***: PLIN. nat. 14, 74 nec T[i]moliti *vino* per se gratia ut vino sed cuius dulci admixto reliquorum -a suavitatem accipiat. 31, 34 cisternas ... inutiles alvo -a faucibusque.

II ***translate***: A *de hominum animo, mente, corpore, de imperio, lege sim.*: 1 *fere i. q. rigor, asperitas, crudelitas* (*speciatim in amore*): PLAVT. Most. 154 parsimonia et -a disciplinae aliis eram (*cf.* Truc. 311 *erus* parsimonia -aque *rem coegit.* CATO or. frg. 11, 1 ego iam a principio in parsimonia atque in -a atque industria omnem adulescentiam meam abstinui. IVST. 23, 1, 8. *cf.* NEP. Alc. 11, 4). TER. Haut. 435 ne tua -a antiqua illa etiam adaucta sit. PROP. 3, 12, 20 -aeque tuae (*Postumi*) non erit illa (*Galla*) memor. OV. epist. 2, 137 -a ferrum ut superes adamantaque. 4, 85 -am silvis depone iugosis. 7, 52 -a robora vincis. trist. 1, 8, 46 -aeque mihi non agerere reus. SEN. contr. 2, 3 (11), 21 patris (9, 3 [26], 11). VAL. MAX. 6, 3 praef. armet se -a pectus necesse est, dum horridae ac tristis severitatis acta narrantur. SEN. dial. 2, 15, 4 Stoicam. 11, 16, 1 nullo *dolore affici* ... inhumana -a *est.* epist. 99, 26 *Epicurei* infamant praecepta *nostra* (*Stoicorum*) -a⟨e⟩ (*Madvig*, -a *codd.*). TAC. hist. 1, 23 labores itinerum, inopia commeatuum, -a imperii atrocius accipiebantur. ann. 3, 34 multa -ae veterum ⟨in⟩ melius et laetius mutata. SVET. Claud. 14 -am lenitatemve multarum *legum* ex bono et aequo ... moderatus est *Claudius* (TERT. nat. 1, 6 COD. Iust. 1, 14, 9. *cf.* TERT. adv. Marc. 2, 15 legis. RVFIN. Orig. in num. 19, 2 p. 181 B.). PAPIN. dig. 18, 7, 7 poenae non irrogatae indignatio solam -am continet. VLP. dig. 1, 12, 1, 8 si -am *dominorum* ... *servi* apud praefectum urbi exponant (*cf.* COD. Theod. 3, 30, 3, 2ᵇ *recuperatum ex* COD. Iust. 5, 37, 22, 2ᵇ [*a. 326*]) sive -a *dominus* servos vel ... verberibus eos afficiat. TERT. nat. 1, 10 *philosophorum* superbia severitatis et -a disciplinae. apol. 27, 3. patient. 12 p. 18. monog. 5 (AVG. serm. 7, 2. 202, 3, 3). 9 separabit *deus matrimonium* non per -am repudii ..., sed per debitum mortis. *ibid.* id genus -ae (*repudium*). 14 cordis (*ibid. etiam ter. semel cod. A et ed. B* duritiem *q. v.*; *cf.* adv. Iud. 10 adv. Marc. 4, 34 p. 533 VVLG. Sirach 16, 11 Matth. 19, 8 Marc. 10, 5. 16, 14 *al.*). 14. 15 *bis.* adv. Prax. 29 p. 285 ut *apostolus* -am pronuntiationis scripturarum auctoritate molliret. adv. Marc. 1, 29 p. 332. 2, 19 p. 360 legem non -a promulgavit auctoris, sed ratio summae benignitatis, populi ... -am edomantis. PORPH. Hor. sat. 1, 2, 20/21. CYPR. epist. 55, 14 acerba; *syn.* inclementia. 55, 15 *syn.* inhumanitate. 55, 21 *syn.* censurae suae obstinatione. 55, 29 *syn.* crudelitate. 57, 4. 5. PANEG. 12 (2), 20, 5. PHOC. carm. de Verg. 83 mentis. EDICT. imp. Diocl. II 19 nec quisquam -am statui putet, cum *eqs.* SCHOL. Cic. Bob. p. 84, 31 St. invidiam nimiae -ae. 157, 29 contradixit pro vigore (*v. adnot. ad loc.*) -ae suae M. Cato. CLAVD. DON. Aen. 5, 690 *egestas et paupertas* inimicorum -am molliunt. AMBR. Iob 2, 3, 8 sermonum. HIER. in Zach. 3 praef. frontis attritae. VVLG. exod. 3, 7. lev. 26, 19 conteram superbiam -ae vestrae. Iob 30, 21. *al.* PELAG. in I Cor. 2, 11 circumvenit *Satanas* per nimiam -am (AVG. serm. 363, 2 diaboli). AVG. serm. 4, 21, 22 ad laudem ... duxisti firmitatem et ad vituperationem -am. 7, 2. 22, 9, 9 *syn.* pertinacia animi. *al. passim.*

2 *fere i. q. indolentia, obstinatio, callum* (*abit interdum in notionem stuporis, stultitiae*): a *generatim*: PLAVT. Asin. 574 ubi saepe ad languorem tua -a dederis octo validos lictores. Pseud. 151 ita animati estis vos: vincitis -a [ergo] hoc (*sc. lorum*) atque me (*cf. q. adn. Leo ad l.; Skutsch, Plaut. u. Rom. p. 36 sqq.*). CIC. dom. 97 eamque animi -am sicut corporis, quod cum uritur, non sentit, stuporem potius quam virtutem putarem. 101 an ego tantam aut animi -am habere aut oculorum impudentiam ... possim, ut *eqs.* TERT. nat. 1, 18 vestris ista ad gloriam, nostris ad -am deputatis. 2, 3 *mundus* ab aliquo institutus sit necesse est, qua Platonis humanitas, aut a nullo, qua Epicuri -a. test. anim. 1 ne suis quidem magistris ... fidem inclinavit humana de incredulitate -a. scorp. 2 -a vincenda est, non suadenda. adv. Marc. 1, 14 p. 309 quanta obstructio -ae tuae! 2, 15 p. 355 -a populi (*bis; altero loco artificiose coniunctum c.* -a legis, *v. supra l. 31.* HIER. in Ier. 2, 30. 5, 7 VVLG. deut. 9, 27. *al.*). 3, 19 p. 409 haeretica. PS. TERT. adv. Iud. 13 p. 736 Oe. -a huius saeculi. PS. ORIG. tract. 6 p. 58 in eadem -a permanentes *Iudaei.* HIL. in Matth. 6, 2 pro vitae cibo lapidem -ae gentilis (*cf.* 33, 8). OPTAT. 5, 9 p. 139 veternosam naturalem -am in infantilem carnem immutari ac molliri (FAVSTIN. trin. 1, 12). 7, 4 p. 175 -a peccatorum. FAVSTIN. trin. 2, 11 obstinatio -ae tuae. FILASTR. 151, 3 perseverantes *Iudaei* ... in -a mentis lapideae (HIER. in Ier. 6, 37, 10 R. in -a perseverans). AMBR. in psalm. 118, 28 HIER. epist. 22, 19, 3. 48, 3, 3 in Ezech. 13 praef. AVG. serm. 4, 21, 22 duxisti ... ad vituperationem -am (*antec.*: dicitur de homine absurdo et duro ʻpetra'). *al.* *nota de bestia*: PALLAD. 4, 12, 1 post quinquennium bene domari non possunt *boves* aetatis repugnante -a. b *speciatim de sermone i. q. simplicitas vel rusticitas* (*cf. p. 2288, 68 sqq.*): CIC. de orat. 3, 62 *Antisthenes* patientiam et -am in Socratico sermone maxime adamarat. *de ore i. q. indolentia, impudentia*: SEN. dial. 2, 17, 3 inimicorum ... et ... Ciceronis urbanitatem effugerat *Vatinius*; si hoc potuit ille -a oris, ... cur *eqs.*

3 *fere i. q. tolerantia, patientia; tolerandae iniquitatis facultas vel studium*: CIC. part. 81 patientiam -a immanis *imitatur.* Tusc. 5, 74 (*inter* remedia ... ad tolerandum dolorem) -am virilem. CAES. Gall. 6, 21, 3 *Germani* a parvis labori ac -ae student. SALL. Iug. 100, 4 a pueritia consuetam -am. OV. Pont. 4, 10, 4 ecquos tu silices, ecquod ... ferrum -ae confers, Albinovane, meae? 4, 10, 8 cessat -a mors ... victa mea. SEN. epist. 99, 15 nunc ego -am suadeo et in funere ipso rigere vultum volo? PLIN. nat. 37, 203 vincit Hispania ... corporum humanorum -a (PLIN. paneg. 82, 6 IVST. 9, 2, 9). TAC. ann. 6, 34 Albani saltuosos locos incolentes -ae patientiaeque magis insuevere. FRONTO p. 129, 2 N. Hannibalis. 205, 2 Arpinati paupertate aut Nursina -a. TERT. mart. 3 virtus -a extruitur, mollitia vero destruitur. PANEG. 12 (2), 20, 5 priscorum -a ducum. AMM. 18, 7, 9. 21, 12, 14. 31, 14, 5. *nota c. gen. obiect.*: VLP. dig. 48, 18, 1, 23 plerique patientia sive -a tormentorum ... tormenta contemnunt.

B *de rerum iniquitate: fere i. q. status aerumnosus, graviter ferendus*: TAC. ann. 1, 35 -am operum ... incusant *milites.* 13, 35 -am caeli militiaeque multi *milites* abnuebant deserebantque. VLP. dig. 29, 1, 11 miles ... appellatur ... a militia, id est -a, quam pro nobis sustinent. APVL. met. 11, 28 paupertatis. TERT. mart. 3 *miles ad bellum venit* de papilionibus ..., ubi omnis -a et imbonitas et insuavitas constitit. ieiun. 5 Aegyptiae servitutis. resurr. 41 p. 86 -as temporum antichristi. adv. Marc. 1, 1 p. 291 *in Ponto* -a de caelo quoque *est.* CLAVD. DON. Aen. 10, 850 orbitatis. HIER. epist. 52, 1, 1 impetus lascivientis aetatis heremi -a refrenaram. 60, 10, 7 -ae se tradiderat monachorum. RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 183, 14 ardoris et aestus (*opp.* umbra legis). AVG. in psalm. 7, 14 fortitudine novi testamenti quasi nervo quodam -a veteris flexa et edomita est.

epitheta notabiliora: *pro gen. rei vel personae*: *ad I A 1*: adamantina (PLIN. nat. 37, 189). lapidea (PLIN. nat. 27, 98. 29, 112). surculacea (PLIN. nat. 19, 119). *ad II A 1*: Stoica (SEN. dial. 2, 15, 4). *II A 2*: gentilis (HIL. in Matth. 6, 2. 33, 8). haeretica (TERT. adv. Marc. 3, 19 p. 409). humana (TERT. test. anim. 1). *II A 3*: Nursina (FRONTO p. 205, 2 N.). *naturam significantia*: *ad I A 1*: constantissima (TERT. patient. 8 p. 14). firma (PLIN. nat. 13, 62). robustissima et invicta (SOL. 37, 17). *I A 2 b*: vetus (SCRIB. LARG. 124. 126 PLIN. nat. 20, 183. 28, 253. *cf. gen.* multorum annorum: SCRIB. LARG. 131). *II A 1*: inhumana (SEN. dial. 11, 16, 1). *II A 2*: adamantina (RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 63 p. 51). horrenda (AVG. civ. 22, 5 p. 561). naturalis (OPTAT. 5, 9 p. 139). veternosa (*ibid.*). *II A 3*: immanis (CIC. part. 81). virilis (CIC. Tusc. 5, 74).

syn.: *ad I A 1*: soliditas (VEG. mulom. 1, 56, 2). *I A 2 b*: carcinomata (PLIN. nat. 27, 81. 30, 114). collectio (PLIN. nat. 26, 127). contractio (PLIN. nat. 24, 184 VEG. mulom. 1, 4). furunculi (PLIN. nat. 28, 140). marmor (CHIRON 653). ossilagines (CHIRON 892). strumae (PLIN. nat. 22, 144. 26, 51). tumor (PLIN. nat. 24, 184 PELAGON. 337). *II A 1*: animus (SEN. contr. 9, 3 [26], 11). industria (CATO or. frg. 11, 1). nequitia (TERT. patient. 1, 6). parsimonia *v. p. 2291, 14 sqq.* *II A 2*: callum. tergum (*cf. q. adn. Leo ad* PLAVT. Pseud. 151). *II A 3*: labor (CAES. Gall. 6, 21, 3). patientia (TAC. ann. 6, 34 VLP. dig. 48, 18, 1, 23 AVG. patient. 5, 4).

opp.: *ad I A*: mollitudo (AVG. gen. ad litt. 12, 3 p. 382). *II A 1*: lenitas (SVET. Claud. 14). *II A 2*: patientia (AVG. serm. 283, 4 POMER. 3, 20, 1).

deriv. duritiola.

dūritiēs, (-ēī) *f.* [*a* durus. *Th.*]. *legitur a* VARRONE, *sed multo rarius quam* duritia. *exempla rarissima apud poetas, unum (p. 2293, 45) metro certum. e casibus tantum nom. acc. abl. sing., nom. acc. pl.* (*v. p. 2289, 69 sq.*).

I ***proprie***: ***natura dura, firmitas, soliditas;*** *saepe c. gen. rei durae*: A *rerum corporalium*: 1 *instrumentorum, metallorum, lapidum*: VARRO rust. 1, 55, 1 -es ... eorum (*digitabulorum*) non solum stringit bacam, sed etiam ramos glubit. CATVLL. 66, 50 sub terra quaerere venas ... ac ferri stringere (ferris fringere *V;* ferri fingere *O, fort. recte, cf. gr.* ὀΐ ... τυπίδων ἔφρασαν ἐργασίην. *v. Rubenbauer, Gnomon 7 (1931) 315 not. 1*) -em. LVCR. 4, 268 -em saxi ... sentimus usu (OV. met. 1, 401 saxa ... ponere -em coepere). AETNA 517 frigoris usu -em revocare suam et constringere venas *cretam.* SIL. 8, 581 *Silari* gurgite ... -em lapidum mersis inolescere ramis. ARNOB. nat. 5, 10 cotis. SOL. 30, 16 *dracontiae lapidis.* *fere i. q. materia dura* (*cf. p. 2293, 14*): SOL. 2, 38 *lyncum* urinas coire in -em ... calculi. 2 *arborum, fructuum*: VITR. 2, 9, 7 *superior pars abietis* propter nodationis -em dicitur esse fusterna. PLIN. nat. 13, 99 *citri* materiem siccatam mari, -e incorrupta. 16, 28 *robur gignit* quaedam veluti mora, ni distarent arida -e. 16, 70 *buxus* -e ac pallore commendabilis. PALLAD. 14, 152 poma ... permutat velamine persica mixto *amygdalus* -emque docet tegminis esse loco.
3 *terrae, caeli*: COLVM. 4, 1, 2 nec -e sua repellat *terra* novas irrepentes radiculas. PS. AVG. serm. ed. Mai 48, 2 quidquid scabrosae

[*Bannier*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

naturae claudicosa -es aperuit. EVSTATH. Bas. hex. 1, 11 partem ... habere telluris *caelum* propter insitam sibi -em (διὰ τὴν ἀντιτυπίαν).

B *animantium*: **1** *generatim*: **a** *corporis partium carnearum*: CELS. 1 prooem. 24 qui (*Herophilus et Erasistratus*) ... considerarint ... ea, quae natura ante clausisset, eorumque positum, colorem, ... -em, mollitiem (41). 7, 25, 2 -em tergoris. SOL. 52, 36 *Indici tauri* tergi -e omne telum respuunt. HIER. epist. 24, 5, 1 -es de genibus camelorum in illo sancto corpusculo (*Asellae*) per orandi frequentiam obcalluisse perspecta est (*cf.* duritia *p. 2290, 40*, duro *p. 2294, 75 sq.*). HIPPOCR. aer. 4 p. 7, 25 distentio corporis et -es (σκληρότης ... ξηρότης. *cf. Niedermann, Rev. phil. 41, 1917, 224*). AVG. dialect. 6 p. 9 Crecel. (Varro ling. ed. Goetz p. 239, 16) crura ... longitudine atque -e (*v. adn. crit.*) inter membra cetera ligno similiora. *fere i. q. materia dura* (*cf. p. 2292, 76*): ARNOB. nat. 7, 18 hic bubulam -em vitat. **b** *ossearum*: LACT. opif. 10, 18 *dentium* -es sicut in molari lapide maior est ... quam in ceteris ossibus.

2 *speciatim*: *morborum vel vitiorum genus*: CELS. 2, 14, 3 mollitur *aliquid* eo detracto, quod -em creabat. 2, 15, 2 si nullus tumor, nulla -es ... suberit. 3, 24, 2. 4, 27, 1^{C}. 5, 28, 11^{D} crudum est ..., in quo ... gravitas et ardor ... et -es *est.* 6, 5, 1 ephelis ... est ... -es mali coloris. 6, 18, 6^{A}. 7, 2, 3. 7, 7, 14^{B}. COLVM. 6, 14, 4 intumescit collum *bovis* nervique tenduntur et inde nata -es iugum non patitur (VEG. mulom. 4, 15, 2). SCRIB. LARG. 82 malagma ad strumas et omnem -em, mirificum (260). 123. 214 -em discutit. 217. PLIN. nat. 24, 24 vulvae praeclusae -eve laboranti. CHIRON 621 marmor et -es, quae videntur esse. 653 *caldum* ad -em et ossilaginem compositum. 700 ungulae. 891 ad -es et ad flemina et ad ossilagines. VEG. mulom. 1, 50, 1 -em in intestino ingentem cucurbitae similem. AMBR. in psalm. 37, 42 foventur primo vulnera, post secantur, ne offendat ipsa -es. MARCELL. med. 23, 68 ubi tumor sive -es splenis vel iecoris est (CAEL. AVR. chron. 3, 8, 129 MARCELL. med. 27, 8 MISC. Tir. p. 48, 5. 6). 36, 15 mammarum. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 63 gutturis. 3, 2, 17. 5, 4, 60 in vesica ... -es (5, 4, 64 cum tumor vesicam tenuerit sive -es). CASS. FEL. 27 steatomata dicuntur -es in similitudinem scrofarum emergentes. 18 cum se extantia et -es veluti circumscripta cum rubore et dolore ostenderit et cum coeperit ... -es in saniolam converti. *ibid.* si forte musculosis in locis aut glandulosis vel in mammis fuerit tumor aut -es. *alvi, ventris*: SVET. Nero 34, 5 *matrem Neronis* ex -e (-a *var. lect., cf. Ihm ad l.*) alvi cubantem. MARCELL. med. 21, 14 malagma ad praecordiorum tensionem et ventris ac stomachi -em diutinam (30, 46 ad ventrem eliciendum alumen ... ano inicies, statim omnem -em laxabit).

II *translate*: **A** *de hominum animo, mente, corpore*: **1** *fere i. q. atrocitas, crudelitas*: IVVENC. 1, 672 vos ... rigidi, quibus alte est insita cordis -es (TERT. monog. 14 -em [*sic AB, alii* -am, *ut aliis locis eiusdem capituli*] cordis ... compescere). SERV. Aen. 12, 199 vim: -em inexorabilitatem. AMBR. obit. Valent. 15 severitatis publicae -em molliendam *esse.* GENNAD. vir. ill. 93 *Sidonius* vigore pollens etiam inter barbarae ferocitatis -em. **2** *fere i. q. obstinatio, stupor*: EVCHER. form. 2 glacies: -es peccatorum.

B *rei*: *fere i. q. asperitas*: GAVDENT. serm. 17 p. 968 ut nudatis corporibus religati in aperti aeris pruinosa -e pernoctarent.

dūritiola, -a *f.* [*a* duritia, *deminutive. Th.*]. *in corpore locus morbo quodam durus*: PELAGON. 252 si *equus* ... ab axe fuerit percussus aut umor aliquis fuerit aut -am fecerit.

dūritūdo, -inis *f. a* durus. *vox Catonis pro* duritia: GELL. 17, 2, 20 M. Cato in L. Veturium -em quam duritiam dicere gravius putavit: ʻqui illius' inquit ʻimpudentiam norat et -em' (*inde* NON. p. 100 GLOSS. V 640, 48).

dūrius *v.* dureus.

dūriusculus, -a, -um [*a* durior, *deminutive. Th.*]. *i. q. paulo durior*: *de homine* (*cf.* durus *II D 1*): PLIN. nat. praef. 1 ʻnugas esse aliquid meas putare', ut obiter emolliam Catullum ...; ille enim permutatis prioribus syllabis -um se fecit quam volebat existimari a Veraniolis suis et Fabullis. *de versibus* (*cf.* durus *II D 3 p. 2310, 59 sqq.*): PLIN. epist. 1, 16, 5 inserit *Pompeius versibus* mollibus levibusque -os quosdam et hoc quasi Catullus aut Calvus.

×**dūro**, -āvī, -ātum, -āre [*a* durus. *notione q. e. ʻperseverandi' (infra p. 2296, 34 sqq.) seiungunt aliqui a* durus *conferuntque cum iis vocabulis, de quibus s. v.* dudum *tractavimus nec non c. armen.* tevem *ʻduro, resisto'. v. etiam, quae s. v.* durus *dicta sunt. Th.*] *cf.* EVTYCH. gramm. V 464, 20 durus, -o -as. GLOSS. σκληρύνω. μακροθυμῶ. -at καρτερεῖ, ὑπομένει. perseverat. -verit ἐπιμείνῃ. *notione q. e. I A 2 et II B 1. 2 e inde a* PLAVTO, *notione q. e. II A 1. 2 inde ab* ENNIO. [*corrupt.*: PLIN. nat. 19, 157.]

I *transitive*: **A** *durum reddere, ad duritiam ducere* (*passivum saepius reflexive sumi potest*): **1** *proprie*:

a *res corporales*: α *agrum, humum, terram sim.*: VERG. georg. 1, 91 seu ... calor ille *incendii* vias *agri* ... relaxat ... seu -at magis. NVX 64 humum *v. p. 2296, 1* (COLVM. 10, 47. *cf.* 10, 86 aequora ... humi). SIL. 3, 518 collis. AMM. 30, 3, 3 -ata pruinis itinera (*cf. p. 2296, 4*). AVG. serm. 12, 12, 12 *sol* -at limum. SIDON. carm. 2, 60 -ata ... massa *harenae* sustinet advectos ... campos.

β *res liquidas, nivem, sim.* (in *c. acc.*: *l. 10. 14. 18. 21 sq. 25*; *abl. pro* in *c. acc.*: *l. 7*): HOR. carm. 3, 24, 39 -atae ... sŏlo nives (FIRM. math. 1, 10, 4 gelu). PANEG. in Mess. 156 *unda* -ata riget densam in glaciemque nivemque. OV. met. 13, 830 partem *lactis* liquefacta coagula -ant. trist. 3, 10, 29 ventis latices -antibus Hister congelat. Pont. 4, 9, 85 -atus frigore Pontus. 4, 10, 38 Sarmaticum cur mare -et hiems. GERM. frg. 3, 27 grandine (*cf. l. 2. 10*) -antur pluviae. SEN. dial. 1, 4, 14 -ata glacie stagna (*cf.* PLIN. paneg. 12, 3 Danuvius ... -atus glacie). nat. 3, 10, 4 *aer* rigescet, stabit, -bitur (4, 12 in grandinem; *cf. supra l. 7*). 3, 15, 3 in terra ... sunt umoris genera complura: quaedam quae mature -entur. 3, 20, 4 Albulas et fere sulphuratam aquam circa canales suos rivosque -ari (3, 25, 1. COLVM. 7, 4, 8 caelestis aqua. GELL. 17, 8, 16 fluviorum et fontium aquae gelu. 19, 5, 6. VVLG. Iob 38, 30 in similitudinem lapidis). nat. 3, 25, 10 -tus umor. MELA 1, 115 ut cum vicina *Tanai* flumina, tum Maeotis et Bosphorus, tum Ponti aliqua brumali rigore -entur. 3, 45 restat pelagus, sed reliqua lateris eiusdem assiduo gelu -antur. PLIN. nat. 12, 94 *ex radice cinnami* guttae editae ... in grana -bantur. SIL. 3, 482 pruinas. PS. QVINT. decl. 2, 18 sanguis circa tuos -atur artus. APVL. met. 1, 8 fontes. PANEG. 7 (6), 6, 4 -atus gelu Rhenus. VEG. mil. 4, 11 *liquor marinus* calore solis -tur in salem. HYG. fab. 154 p. 27, 14 lacrimae ... in electrum sunt -atae (*cf.* FVLG. myth. 1, 16 sucum ... liquoris in Eridano flumine aquis -andum). PETR. CHRYS. serm. 43 p. 321^{A} mare discedere, -ari undas. 66 p. 389^{B} -vit fluctus *dominus.* PAVL. PETRIC. Mart. 5, 440 *nimbus* in lapides -atus. *audacter*: GERM. frg. 3, 16 Aegoceros ... frigora -at (*fere i. q. in nivis et glaciei naturam perducit, cf. v. 17 et p. 2296, 6 sq.*). *per imaginem*: EPICED. Drusi 113 *Livia* congelat ... lacrimas -atque tenetque. *i. q. -ando efficere*: ZACCH. 1, 10 crystalla flatibus.

γ *lignum, alias arborum, herbarum partes*: OV. ars 2, 651 ventis spatio -ata resistet arbor. CVRT. 3, 2, 7 lignum igni. 3, 2, 16 hastis igne -atis (*cf.* SIL. 3, 304 hastilia flamma). 6, 5, 16 crebri ... nodi ... -verant stipites. COLVM. 11, 2, 50 viciam in pabulum secare oportet, priusquam siliquae eius -entur. PLIN. nat. 13, 142 fruticem -ari .. cornus modo. 32, 22 *bacae curalii* exemptae confestim -antur. VAL. FL. 7, 359 gramina ... -at ... cruor *vulturis Promethei.* NEMES. cyn. 290 ubi pubentes calamos -verit aestus. LACT. ira 13, 4 ut ... herbidae fruges maturitate -entur. *nota i. q. -ando implere*: GRATT. 146 *umor* ulceribus *arboris* fluet et venas -bit inertis.

δ *saxa, lapides, ferrum, sim.* (in *c. acc.*: *l. 44. 47*): LIV. 21, 11, 8 caementa non calce -ata erant. VITR. 2, 6, 1 tres res (*sulphur alumen bitumen*) ... umore -atae solidantur. PLIN. nat. 2, 226 ut lapidem (*i. lignum lapideo cortice obductum*) ... -ans adhuc integat cortex. 34, 146 ne *ferramenta* aqua in fragilitatem -entur. 34, 149 *ferrum* ictibus. VAL. FL. 7, 364 Hecate Stygiis -atam fontibus harpen intulit. HIL. gen. 99 saxa ... -antur. *caelum*: SEN. nat. 7, 13, 2 summa caeli ora solidissima ... in modum tecti -ata. *i. q. -ando efficere*: APVL. met. 2, 1 lapides de homine -atos.

ε *varia* (*imprimis cibos; de his fere i. q. torrere, siccare*): LVCR. 6, 969 coria et carnem ... -ata calore. MORET. 45 contrahit admixtos ... fontes (*i. aquas*) atque farinas, transversat -ata manu. 57 -ati sale ... suis. HOR. sat. 2, 4, 72 rectius Albanam fumo -averis uvam. OV. fast. 6, 382 mollitam ... manu *Cererem* -et in igne focus. LIV. 38, 29, 6 scutale, crebris suturis -atum (*cf. l. 74*). CVRT. 9, 10, 9 piscibus sole -atis (QVINT. inst. 8, 2, 3 -atos muria pisces [*corrupt.*: APIC. 4, 144 *pro* cur-]). COLVM. 7, 8, 4 ubi -atus est caseus. 8, 6, 1 *ova* muria tepefacta (PLIN. nat. 29, 45. 32, 34). 12, 15, 4 -atam massam fici. PLIN. nat. 6, 195 *locustis* fumo et sale -atis (SOL. 30, 8 lucustas ... -atas ... salsugine). 18, 78 *hordeo* ignibus -ato.

b *animantium corpus, corporis partes* (ad: *infra l. 63, aliter p. 2295, 7*; in *c. acc.*: *l. 66. 67. p. 2295, 2. 4*; *abl. pro* in *c. acc.*: *l. 68*; in *c. abl.*: *p. 2295, 5*): α *partes natura molles* (*saepe de mutationibus fabulosis*): VERG. georg. 3, 257 *sus* umeros ad volnera -at. OV. met. 3, 675 squamam ... cutis *a Baccho mutati cuiusdam* -ata trahebat (4, 577 CELS. 3, 6, 16 -anda cutis est nitro. APVL. met. 3, 24 cutis ... -atur in corium. *cf. p. 2295, 61*). met. 4, 559 -atos subito digitos (*cf.* APVL. met. 5, 10 -atos in lapidem digitos *mariti aegroti*). 10, 494 -atur cortice (*cf. supra l. 61*) pellis *Myrrhae.* Ib. 585 ut ... soror Pelopis (*sc. Niobe*) saxo -eris oborto. VITR. 8, 3, 5 *aqua artus* -at inflando. VAL. MAX. 7, 5, 2 manum ... cuiusdam rustico opere -atam. CELS. 2, 9, 2 omne ... auxilium corporis ... aut -at aut mollit. 2, 14, 2 frictione ... -ari corpus (*opp.* mollire). 2, 33, 6 fere ... quae vehementer reprimunt et refrigerant, -ant. LVCAN. 6, 94 *unda* -vit viscera (*cf. l. 80 sq.*) caeno. VAL. FL. 4, 250 crudis -ata volumina tauris (*i. caestus, cf. supra l. 54*). STAT. silv. 1, 1, 60 crepido ... attrita genu (*cf. p. 2290, 41*) -asset Atlantis. PS. QVINT. decl. 2, 18 sanguis circa tuos -atur artus. 8, 11 prout in nos plura seu rariora de terrenis seminibus caelestibusque coierunt, ita vel -amur tacita ratione vel solvimur. 8, 17 viscerum nimius ardor stricta circa se membra -vit. APVL. met. 3, 21 -atur nasus. SER. SAMM. 280 colla (*morbo, item* 686 -atis glandibus. 728 partes). SOL. 53, 26 in aqua mollis est unio, -atur (durescit *H ex* PLIN. nat. 9, 109. *cf. p. 2288, 39*) exemptus. CLAVD. DON. Aen. 4, 280 comarum mollities pavore interveniente -ata. CLAVD. carm. min. app. 2, 110 -atos armos *apri* scopulis. PRVD. ham. 768 *uxor Loth* -ata.

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

AVG. civ. 14, 24 p. 50 D. illa, quae mollibus remissa sunt nervis … constringendo -amus. *per imaginem*: AMBR. Hel. 7, 20 *Daniel* in adamantis rigorem abstinentiae soliditate membra -atus. *β ossea*: OV. met. 7, 446 *ossa Scironis* fertur -asse vetustas in scopulos. MANIL. 2, 55 *v. p. 2296, 2.* SEN. epist. 51, 10 *iumentorum* -ata in aspero ungula est (COLVM. 6, 22, 2. 6, 37, 11 PELAGON. 253). PLIN. nat. 8, 117 increscentia *cornua* solis vapore -ant ad arbores *cervi*. ARNOB. nat. 4, 7 ossa (AVG. anim. 4, 5, 6 VINDIC. med. 16 gyn. p. 455^{b}).

2 *translate:* *fere i. q. asperum, ferreum reddere* (ad: *l. 20. 27*; in *c. acc.*: *l. 21 sq.* [?]. *28*; in *c. abl.*: *l. 21 sq.* [?]. *29*): **a** *animum, mentem*: PLAVT. Pseud. 235 cor (PHAEDR. 2 epil. 18 *et* COMM. apol. 243. 400 *v. p. 2296, 3.* DRAC. satisf. 18). HOR. epod. 16, 65 ferro -vit saecula *Iuppiter*. EPICED. Drusi 198 animum. TAC. ann. 3, 15 mentem (PS. QVINT. decl. 17, 13). TERT. virg. vel. 14 frons *virginis* -atur (*cf. vol. VI 1358, 8 sqq.*). NEMES. ecl. 56 quisquis amat pueros, ferro praecordia -et. CASSIOD. in psalm. 34, 14 *pectora* saxeo stupore -ata. PAVL. PETRIC. Mart. 1, 229 -ata usu suadente … perditio. MART. BRAC. form. vit. 9, 2 *reverentia iustitiae* saeviori atrocitate -ata. **b** *homines*: VAL. FL. 2, 158 iam lacte ferino, iam veniet -ata gelu (*sc. Threissa*). TAC. hist. 4, 59 *Classico* ad omne facinus -ato. ARNOB. nat. 4, 13 risum tenere non possunt … serii atque in oris (*Reifferscheid*, mares *P*, mores *Sab.*, moris *Salm.*) … taetrici asperitate⟨m⟩ -ati. FIRM. math. 3, 1, 11 ut … mortalitas agresti se conversatione et inhumana feritatis exasperatione -ret. 6, 22, 16 erunt sic habentes Saturnum et Mercurium rigida mentis auctoritate -ati. PACIAN. epist. 3, 21 quid vobis prodest superba et aspera fronte -ari …? VVLG. Iob 39, 16 *struthio* -atur ad filios suos, quasi non sint sui. PS. PROSP. carm. de prov. 391 -atur *Pharao*. CLAVD. MAM. anim. 2, 7 in quandam glaciem -ata gentilitas. CASSIOD. in psalm. 57, 8 in sua obstinatione -ati sunt. 103, 11 *Iudaei* ferocia mentis et callosa fatuitate -ati sunt. 119, 7 obstinata mente. 134, 14 detestabili obstinatione. var. 3, 45, 2 superstitionis … fronte.

B *vergit ad notionem q. e.* ***reddere patientem aspera:***
1 *homines, corpus, corporis, partes* (ad: *l. 51. 54. 61 al.*; adversus, contra: *l. 38. 43. 52*; in *c. acc.*: *l. 53*): LVCR. 5, 1360 *agricolae* opere in duro -rent membra manusque (HOR. sat. 1, 4, 119 simul ac -verit aetas membra animumque tuum. VEG. mil. 1, 3. *cf.* AMM. 15, 12, 3 gelu -atis artubus et labore assiduo [PAVL. NOL. carm. 6, 230 contra luxuriem molles -ret ut artus *Iohannes*. SIDON. carm. 2, 37]). CAES. Gall. 6, 28, 3 hoc se labore -ant adulescentes. VERG. Aen. 9, 601 natos ad flumina … deferimus saevoque gelu -amus et undis. LIV. 7, 29, 5 *Campani* ab -atis usu armorum … pulsi. 23, 18, 10 exercitum … adversus omnia humana mala saepe ac diu -atum (30, 28, 5 omnium rerum patientia. VELL. 2, 78, 2 crebris … expeditionibus, patientia periculorum bellique experientia). 38, 17, 17 -atos *Galatas* … tot malis exasperatosque. 42, 52, 10 ipsi … -ati bellis. SEN. contr. 1 praef. 16 corpus … et natura solidum et multa exercitatione -atum (VAL. MAX. 3, 3 ext. 6 Caucasi montis gelido rigore. SEN. epist. 95, 18 PAVL. dig. 48, 18, 18, 1 IVST. 37, 2, 9. *cf.* ZACCH. 3, 3 p. 1154^{A} saxo paulisper deiecta -antur *corpuscula monachorum*). VAL. MAX. 8, 7 ext. 1 ad fremitus concitatarum contionum patientia -atis auribus. SEN. dial. 1, 4, 12 praebendi fortunae sumus, ut contra illam ab ipsa -emur. epist. 36, 9 nemo discit, ut … in rosa iaceat, sed in hoc -atur, ut tormentis non summittat fidem. 56, 5 me … ad omnia … -vi. COLVM. 1 praef. 17 *Romuli proles* -ata pacis laboribus. 1, 8, 2 *servus* rusticis operibus ab infante -atus. PLIN. nat. 7, 22 *homines in India* moderato solis vapore -ari. VAL. FL. 6, 336 saevo -vimus (*Scythae*) amne progeniem natosque rudes. SIL. 4, 226 in praegelidis -atos … rivis. 6, 311 hunc … non -assetis … Eurotae ripis. 11, 481 bellis -ata virorum pectora. STAT. silv. 5, 1, 129 animo -ata *uxor*. Ach. 2, 107 -ata … multo sole geluque cutis (*cf. p. 2294, 64 sqq.*). QVINT. inst. 1, 3, 14 ad plagas, ut pessima quaeque mancipia. FRONTIN. strat. 2, 1, 9 militem longo usu -atum. TREB. trig. tyr. 15, 8 *malis venandi* -atus. CLAVD. DON. Aen. 5, 300 qui (*Helymus Panopesque*) essent … -ati ad laborem. AMBR. Abr. 1, 2, 6 athleta domini … -atur adversis. CLAVD. carm. min. app. 2, 68 nudum *Herculem* praegelidis -ando firmat in undis *mater*. PAVL. NOL. epist. 43, 2 Victor … tanta se ad iter relegendum obstinatione -verat, ut *eqs.* ISID. reg. monach. 2, 1 abbas … eligendus est in institutione sanctae vitae -atus. *inc.*: CLAVD. DON. Aen. 9, 160 ('discurrunt variantque vices':) sic enim vigiliis exercendis -ari consuevit, dum vicissim vigilando noctis transigitur tempus (*fort. rectius ad II B 1*). **2** *res incorporeas*: HOR. sat. 1, 4, 119 (*v. l. 36*) animum (SEN. contr. 9 praef. 5 SEN. epist. 82, 16 RVFIN. hist. 8, 14, 15). CVRT. 7, 3, 6 locorum asperitas hominum quoque ingenia -verat. LVCAN. 5, 798 -ata iam mente malis firmaque (PS. QVINT. decl. 17, 13 *alia adversa* -ant assiduitate firmantque mentem). PS. QVINT. decl. 3, 3 puerilis … annos aliquo … opere. 7, 7 assiduis suppliciis -ata patientia. AVR. VICT. Caes. 37, 2 Probum … -anda iuventute prope Hannibalem alterum.

C -ari *i. q. durescere, confirmari* (*c. abl. fere pro* in *c. acc.*): QVINT. inst. 1, 1, 37 multa linguae vitia, nisi primis eximuntur annis, inemendabili in posterum pravitate -antur.

part. perf. pass. **dūrātus,** -a, -um *saepius fere pro adiectivo positum i. q. durus*: **1** *proprie*: LVCR. 2, 444 quae nobis -a ac spissa videntur. NVX 64 -am renovat non mihi fossor humum (*cf. p. 2293, 81*). MANIL. 2, 55 quam (*undam*) … -o gustarint ore volucres. PHAEDR. 2 epil. 18 fatale vitium corde -o feram (COMM. apol. 243. 400 *cf. p. 2295, 11*). CLAVD. DON. Aen. 5, 855 ubi … intervenit vis maior, quicquid -um fuerat, resolutum est. PAVL. PETRIC. Mart. 6, 86 -um calcatur iter (*cf. p. 2293, 82*). AVIAN. fab. 29, 2 *cum bruma* cuncta … -o stringeret arva gelu (*cf. p. 2294, 26*). **2** *translate*: CLAVD. DON. Aen. 8, 40 -a dudum iracundia *deorum* commutata est *in placiditatem*. CASSIOD. var. 3, 45 existere Samareae superstitionis fronte -um, qui *eqs.*

II ***intransitive*** (*abit in usum transitivum: p. 2298, 12 sqq. 2299, 54 sqq.*). *cf.* PRISC. gramm. II 390, 8 sunt quaedam in 'o' terminantia, quae cum sint activa, pro passivis quoque solent poni, ut … -o … pro … -or.

A *regnante aut praevalente notione duritiae corporeae:* ***durum esse, fieri*** (*acced.* ad: *infra l. 29. 33*; in *c. acc.*: *infra l. 26. 27. 30. 32*): **1** ***proprie:*** *de rebus corporeis*: ENN. scaen. 104 *v. infra l. 23.* VERG. ecl. 6, 35 ut … -are solum … coeperit. AETNA 497 flumina … frigore -ant. GERM. frg. 3, 22 nive moenia -ant. CELS. 7, 27, 1 si *cancer in vesicam tendit*, coxae -ant (durae sunt *J*; *paulo ante eodem sensu* indurescit). *de* SIL. 2, 463 *v. infra l. 78.*
2 ***translate:*** *de hominibus et rebus humanis corporeis et incorporeis*: ENN. scaen. 104 quasi ferrum aut lapis -at (*referuntur ad Andromacham vel Hecubam*). GALLIO frg. Sen. contr. 2, 3, 6 *et* Quint. inst. 9, 2, 91 -a, anima, -a: heri fortior fuisti. PETRON. 105, 11 cuius tam crudeles manus in hoc supplicium -assent. STAT. silv. 2, 1, 141 nec fera crudeles Colchis -asset in iras. QVINT. inst. 9, 2, 88 ut non -at ultra poenam abdicationis *pater*, ita abdicat tamen. decl. 279 p. 137 non omnium animos maritorum -are ad sanguinem. 297 p. 173 feminam -are in hoc non posse, ut excaecet. PS. QVINT. decl. 6, 3 quamlibet -veris animo, non ferres tamen ista, si videres. TAC. ann. 1, 6 in nullius umquam suorum necem -vit *Augustus*. 14, 1 usque ad caedem eius -atura filii odia.

B *imminuta aut evanida notione duritiae corporeae: sensu strictiore fere i. q.* ***iniquitates perferre, sustinere, perdurare, perseverare*** (*cf.* DON. Ter. Ad. 554 [*v. infra l. 47*] mire … dixit … *non* permanere, sed -are; nam hoc verbum perferendis malis convenit, ut Vergilius [*Aen. 1, 207; v. infra l. 49*]. SERV. Aen. 1, 207 *v. infra l. 50.* 8, 577 [*v. p. 2298, 13*] -are est sustinere: Horatius [*carm. 1, 14, 7, v. p. 2299, 55*]), *sensu latiore fere i. q.* ***vivere, manere, esse*** (*cf.* SERV. auct. georg. 2, 295 [*v. p. 2298, 40*] -ndo: diu vivendo. SCHOL. Pers. 2, 1 vixi [*i. laetus vixi*] annos tot, -vi tot).

1 ***de animantibus*** (*bestiis l. 59. 72. p. 2297, 3 sq. 7 al., corporis humani partibus l. 75 sqq.*): PLAVT. Amph. 882 -are nequeo in aedibus (Asin. 907 non queo -are. LVCR. 4, 717. *v. et l. 73. p. 2297, 78. 2298, 3. cf.* PLAVT. Men. 781 vivere hic non possum neque -are ullo modo [Merc. 644 TER. Ad. 554 TVRPIL. com. 95 *al.*]). Asin. 176 mihi … te parcere aequomst …, ut tibi -em diu. Truc. 327 lassus iam sum -ando miser. VERG. Aen. 1, 207 -ate et vosmet rebus servate secundis (GLOSS. IV 439, 43 -ate perseverate. SERV. Aen. 1, 207 -ate: duri estote ad sustinendos labores. sic Horatius [*carm. 1, 14, 7, v. p. 2299, 55*]. *item* -ate: VAL. FL. 1, 237 IVV. 9, 69. CYPR. hab. virg. 24 -ate fortiter. *cf.* PS. QVINT. decl. 8, 19 fortiter -a). OV. am. 3, 11, 27 his et quae taceo -vi saepe ferendis. ars 2, 702 Venerem quicumque voles attingere seram, si modo -aris, praemia digna feres. fast. 2, 299 sub Iove -bant (3, 527. 4, 505). SEN. contr. 9, 4 (27), 3. SEN. dial. 9, 10, 2 nemo -ret, si *eqs.* epist. 78, 13 -emus: iam desinet *dolor*. 102, 23 *homines* idonei spiritum trahere et in aperto -are. COLVM. 9, 13, 2 cur in regionibus Italiae … raro frequentes -ent apes. PETRON. 117, 11 neque Giton sub insolito fasce -bat. PLIN. nat. 18, 17 assueti *homines* etiam in pestilentibus *locis* -ant. VAL. FL. 5, 24 -et ut *pater* invalidis et adhuc genitoris egenis. 6, 308 turpi -are senecta. 7, 74 parumper. STAT. silv. 1, 2, 91 tantos … per aestus. QVINT. inst. 4 prooem. 7 -andum est, quia coepimus, et … perseverandum. PS. QVINT. decl. 8, 19. 12, 27 deficit aliquis extremo iam spiritu pendens, tamen -at. PAPIN. dig. 26, 7, 39 pr. *tutores* post finem tutelae per errorem officii -antes. VLP. dig. 28, 1, 20, 8 *testes* -are debere, donec *eqs.* ANTH. 415, 63. AVSON. 417, 32 ne desit amici me -ante fides. HYG. astr. 1, 8 neque homines propter nimium ardorem -are *in terra* possunt. 4, 3 magis his locis nemo -are potest. CLAVD. DON. Aen. 6, 620 *pro patria* per victoriam. 12, 370. *de* 9, 160 *v. p. 2295, 69.* CLAVD. 26, 269. carm. min. 27, 12 *Phoenix avis* stellas … vividus aequat -ndo. AVG. anim. 3, 4, 5 utrum -es, si non receperis *spiritum*. CARM. epigr. 1057 quî -are queam (*cf. supra l. 44 sqq.*) bis datus ecce rogis (*sc. mortuis filio et filia*).
de corporis partibus: SEN. Herc. O. 1228 nec ossa -ant ipsa, sed compagibus discussa ruptis mole collapsa fluunt. Phaedr. 1262 -ate trepidae lugubri officio manus. PETRON. 102, 15 infectam medicamine faciem diutius -are posse. SIL. 2, 463 est (*i. ĕdit, sc. pestis*) furtim lēnto misere -antia tabo viscera (*fort. ad A 1, cf. p. 2294, 73*). STAT. Theb. 3, 111 *in Elysio* -ant habitus et membra *mortuorum* … inviolata feris. QVINT. inst. 8, 2, 17 seriem … ultra quam ullus spiritus -are possit, extendunt. PS. QVINT. decl. 12, 10 si vires sufficerent, latera … -rent. TERT. cult. fem. 2, 3 *caro* propter Christum lacerata -verit. AVG. in psalm. 34 serm. 2, 16 cuius lingua -at meditari tota die laudem dei?

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aut inest aut additamento infertur notio adhuc -ndi: PLIN. nat. 7, 15 in Italia Marsorum genus -at, quos a Circae filio ortos ferunt. 8, 176 hodieque reliquiae stirpium *boum Epiroticorum* -ant. 8, 227 illatis e continente vocalibus *ranis* -at genus earum. 28, 31 si modo adhuc -at *familia*. TAC. ann. 12, 25 *Claudios patricios* ab Atto Clauso continuos -visse. IVST. 2, 4, 32 paucae *Amazones* ... usque tempora Alexandri Magni -verunt. AVG. civ. 18, 18 p. 280 D. genus earum (*volucrum Diomedearum*) per successionem propaginis -are. *c. abl. temporis*: PANEG. 5 (8), 20, 1 omnibus saeculis -atura progenies. 6 (7), 2, 5 ut, quod millesimo anno post urbem conditam evenisse tandem gratulabamur ... id ex (ex *delevit Novak, exin Aem. Baehrens*) omnibus -et aetatibus.

alia ad **II B 1** *additamenta*:

ad (ad ... usque, usque ad), in, ultra *alqd.* (*crebriore notione q. e. vivere, manere, esse*): PLAVT. Trin. 293 ad hoc genus hominum -vi. OV. met. 13, 666 *per Hectorem* decimum -astis in annum (COLVM. 9, 3, 3 -ant apes ... in annos decem. SOL. 45, 16 [*ex* PLIN. nat. 8, 163 ad quadraginta *annos*]. 49, 11). PLIN. nat. 11, 283 -asse ... ultra undecimum diem plerosque *homines esurientes*. VAL. FL. 2, 350 in seras -ant sermonibus umbras. STAT. Theb. 11, 358 summas non -turus ad arces. silv. 4, 7, 41 -et in longum ... infans. QVINT. inst. 3, 1, 9 *Gorgias* ultra Socraten usque -vit. PS. QVINT. decl. 8, 19 ad immobilem rigidamque patientiam per omnia lectuli spatia -aturus exponitur *iuvenis interficiendus*. 18, 17 ad iudicium *v. infra l. 74*. IVV. 10, 254 haec in tempora. TAC. Agr. 44 -are Agricolam in hanc beatissimi saeculi lucem (*em. Acidalius*, in hac ... luce *codd.*). dial. 17 Corvinus in medium usque Augusti principatum, Asinius paene ad extremum -vit (*v. edd. ad l.*). VLP. dig. 38, 2, 16, 3 usque ad sententiam. PAVL. dig. 5, 1, 49, 1 in tempus successorum. ARNOB. nat. 7, 3 immensam in perpetuitatem. CLAVD. DON. Aen. 11, 30 in senium. RVFIN. hist. 4, 11, 1 ad Anicetum usque. HIL. Macc. 155 *rex* -at (*i. perstat*) in exitium *martyris*. *al.* (*cf. e. g. infra l. 54*).

in statu, actione: LIV. 5, 2, 7 in opere ac labore. CVRT. 10, 5, 3 in eodem habitu corporis, in quem se composuerat. QVINT. inst. 11, 3, 23 in sudata veste -andum. PS. QVINT. decl. 2, 19 in eodem tenore. 11, 2. GAIVS dig. 30, 68, 1 in ea⟨dem⟩ causa (= COD. Iust. 1, 3, 37 [38]. GAIVS inst. 2, 188. 189). VLP. dig. 26, 1, 3 pr. in tutela. 32, 1, 1, 5 in eadem voluntate. 40, 13, 1, 1 in servitute. 48, 19, 1, 2. PAVL. inst. 1, 4, 2 in administratione. TERT. virg. vel. 12 in virginitate. HIL. myst. p. 20, 8 in fidei praedicatione. LVCIF. Athan. 1, 18 in erroribus. 2, 7 in ... blasphemia atque crudelitate. SCHOL. Iuv. 4, 92 in vita diu multumque -vit. CLAVD. DON. Aen. 5, 395 in iuventute. 6, 880 in luce (*i. in vita. cf.* COD. Theod. 16, 7, 3 [*a. 383*]). 9, 465 in labore. 11, 110 in erroris ... sententia. 12, 25 in errato. VEG. mil. 3, 9 in pace. RVFIN Clement. 1, 24 in incorruptione. AVG. civ. 21, 1 p. 487 D. in aeternis cruciatibus. 21, 2 p. 488 in aeternorum ... ignium tormentis. serm. 4, 10, 10 in ... eremo vitae humanae. VICT. VIT. 1, 51 in regno annis *tot*. COD. Theod. (*et* COD. Iust.) *passim, velut* 1, 11, 1 pr. (*a. 397*) in eadem conductione. 4, 8, 7 (*a. 331*) in libertatis possessione (4, 8, 9). 8, 18, 9, 3^{b} (*a. 426* = COD. Iust. 6, 60, 3, 6) in potestate. 10, 20, 1 (*a. 317* = COD. Iust. 11, 8, 1) in sua ... condicione. INSCR. christ. Diehl 4330^{Aa} cum coniuge ... in matri⟨monio⟩. *al. passim*. *nota ablativum nudum*: SOL. 1, 73 adversus omnem dolorem ... uniformi proposito. 27, 41 *Psylli* incorrupta -bant sanitate. RVFIN. hist. 3, 29, 3 usque ad senectutem casta virginitate.

contra, adversus *alqd.*: QVINT. decl. 307 p. 208 contra dolorem aegris -are corporibus. 338 p. 336 dura⟨vit⟩, non dico contra ignem, non dico contra flagella: contra ⟨te⟩. AVG. civ. 19, 6 p. 365 D. reo ... contra tormenta -ante immaniter. SOL. 1, 73 adversus (*v. supra l. 53*).

c. adiect., subst. vel partic. praedicativo (*opp.* esse: *l. 65. 67. 68*): LVCAN. 2, 256 quid tot -are per annos profuit immunem corrupti moribus aevi? SIL. 14, 117 quod vulgus amicum -et Troiugenis. VLP. dig. 24, 2, 11, 1 velle debet *patronus* ... patronus -are. 26, 7, 23 si dubitetur, an tutor sit *aliquis* vel an -et tutor (26, 10, 3). COD. Theod. 7, 20, 12, 3 irretitus *v. p. 2298, 16*. CYPR. epist. 59, 2 nec christiani ultra -are aut esse iam possumus. LVCIF. reg. apost. 10 si tales, ut estis, -are censueritis (PRVD. cath. 2, 61). Athan. 2, 5 nisi Christianus in eo, quod *eqs.*, -et immobilis (CLAVD. DON. Aen. 4, 370). VEG. mil. 3, 20 pars exercitus ... secura -bit. COD. Theod. 15, 7, 4 (*a. 380*) feminas ... liberas a contubernio scaenici praeiudicii -are (15, 7, 9). SIDON. epist. 4, 23, 2 nisi scopulis durior -as. DRAC. Romul. 5, 223 nemo quietus -bit. NICET. vigil. 6 quam fortissimus in oratione. *c. part. perf. pass.*: PS. QVINT. decl. 18, 17 quod ad iudicium orbata -vi. POMPON. dig. 45, 2, 19 cum persona liberatur manente obligatione, alter -at obligatus. *similiter acced. gerund.*: AVG. in psalm. 122, 12^{in} sedendo -abit?

seq. infin.: PLAVT. Truc. 326 non quis (*cf. p. 2296, 44 sqq.*) parumper -are opperirier? MELA 1, 72 contemplari *specum*. LVCAN. 4, 519 vivere. PETRON. 41, 2 -avi interrogare ... interpretem. SIL. 10, 652. 11, 75. 15, 213 currum ... per auras haud ulli -ant visus aequare volantem. COMM. apol. 755. AVG. in psalm. 34 serm. 2, 16 *v. p. 2296, 84*. *nota*: AVG. solilog. 1, 14, 26 iam flere non -o (*sed fort. scrib.* iam ⟨non⟩ flere non -o). *acc. c. inf.*: EPIST. pontif. 1055 (*a. 585*) Conc.^{S} IV 2 p. 110, 27 ab ecclesia dei ... et a fraterna dividi vos caritate -atis (*fere i. q. patimini, a vobis impetratis*)?

nequeo -are, quin: PLAVT. Curc. 175 Mil. 1249. SVET. Claud. 26, 3 nec -are valuit, quin.

c. acc. et abl. temporis: HOR. sat. 1, 6, 128 diem. epist. 1, 1, 82 horam (PROP. 1, 6, 11) LIV. 5, 6, 4 hiemem. VAL. MAX. 8, 13 ext. 1 toto die (PETRON. 102, 10 una die. PLIN. nat. 9, 74 senis diebus. 30, 82 septenis ... diebus). PLIN. nat. 8, 139 serpentes vel annua fame -ant. 11, 73 biennio. 11, 101 hieme. 11, 196 centenis ... annis (SOL. 33, 12). MELA 3, 83 *Phoenix avis* quingentorum annorum aevo perpetua -vit.

c. acc. rei toleratae; abit in usum transitivum (*cf. p. 2299, 54 sqq.*): VERG. Aen. 8, 577 quemvis ... laborem. VAL. FL. 7, 338 primo potes hoc -are sub aevo? STAT. silv. 5, 2, 153 quascumque vias. AMM. 16, 11, 13 sonitum ... armorum. COD. Theod. 7, 20, 12, 3 si quis ... necessitatibus irretitus militiae sacramenta -asset. PETR. CHRYS. serm. 71 p. 403^{C} filius paternae dominationis tempora non -aret, si ... non *eqs.* *pass.*: PETR. CHRYS. serm. 83 p. 433^{B} horrida eremi statio -atur.

2 *de rebus corporeis:* *i. q. firmum, incorruptum manere* (*inde a* PLAVT. Asin. 196 *v. p. 2299, 43*): **a** *de fructibus, cibis, sim.*: CATO agr. 58 *oleae tempestivae* uti quam diutissime -ent (diu: APIC. 1, 9. 1, 11, 12. 14. 18. 21. 22. 26). VARRO rust. 1, 59, 3 sorba per se, ubicumque sint posita in arido, facile -are. PLIN. nat. 14, 16 per hiemes. 15, 59 maxime ... minime. 18, 127 paene ad alium proventum (18, 128). PALLAD. 12, 6. 12, 7, 12. *de liquoribus*: CATO agr. 104 vinum -bit tibi usque ad solstitium (108, 1. 2 capit. 117. VERG. georg. 2, 100 totidem ... per annos. COLVM. 12, 26, 1 diutius. PLIN. nat. 13, 106 ultra denos dies. 14, 36 minime. 14, 54. 118. PALLAD. 3, 25, 11 hieme). PLIN. nat. 14, 121 nec *mustum* -are ultra annum. 31, 34 *pluvias aquas* minime ... -are in navigatione. 31, 109 *oleum* conditum in acervis -at. QVINT. inst. 1, 1, 5 sapor, quo nova imbuas, -at. *c. abl. temporis* (*acced. adi. praed. l. 33*): COLVM. 12, 38, 8 innoxium ... biennio. PLIN. nat. 13, 12 quadriennio. 14, 45 ducentis fere annis. 14, 115 anno. 18, 307 annis *tot* (*ibid. iterum*). 19, 175 anni spatio. 20, 5 longiore aevo (27, 143). FRONTIN. aq. 74 tota ... aestate. APIC. 1, 8 hoc hieme melius fit, aestate paucis diebus -abit. SCHOL. Pers. 1, 42 toto anno.

b *de arboribus vivis cum fructibus, foliis sim., de herbis*: VERG. georg. 2, 295 *arbos aesculus* multa virum volvens -ando saecula vincit (SERV. auct. *ad l. v. p. 2296, 41*). CVRT. 7, 3, 10 si quae *vites et arbores* in tanto terrae rigore -are potuerunt. PLIN. nat. 12, 12. 15, 137. 16, 35. 84 folia. 16, 123 *opp.* moritur. 16, 152 *hedera* pluribus locis intercisa vivit tamen -atque. 16, 253. 17, 5 ad. 17, 108 fortius. 19, 37 ultra annum. 19, 122 in aestatem. 19, 184. 21, 47. 56. 65. 67 PALLAD. 1, 9, 2. 1, 19, 3. 2, 15, 12. 3, 9, 2 *al.* *c. abl. temporis*: PLIN. nat. 16, 30 hieme. 16, 241 annis *tot* (*bis*). *ibid.* 17, 95 longo aevo. 18, 144 amplius quam tricenis annis. 18, 253 incertis ... diebus. 19, 81 tota hieme. 19, 160 diutina aetate. PALLAD. 13, 4, 2.

fere i. q. sufficere, extare: MELA 2, 11 ut ... *pabula* -ant, ita diu statam sedem agunt *Nomades*.

c *de lignis, rebus ligneis, parietibus* (*sim. de tectis, urbibus* [*cf. p. 2299, 47*]: OV. epist. 1, 49 maneo, qualis Troia -ante manebam. VAL. FL. 2, 245 -ent ... modo ... Iliaci ... lares *i. Roma*): VITR. 2, 9, 10 *alnus* non potest extra terram ⟨nisi⟩ paulum tempus -are. PLIN. nat. 13, 63 spina incorrupta etiam in aquis -at. 16, 36 *scandula* minime -ans. 16, 200 -vit ... *trabs e larice* ad *eqs.* 17, 150 -ant *pedamenta castanearum* ultra alteram silvae suae caesuram. TAC. dial. 22 firmus paries et -aturus. PALLAD. 1, 9, 3 de cerro aut fago aut farno diutissime tabulata -bunt. OPTAT. 5, 3 p. 123 tabulas diu -aturas. VEG. mil. 4, 34 *cupressus* amplius -at. AVG. civ. 21, 4 p. 493 *carbones* in terra umida infossos ... tamdiu -are incorruptibiliter. *c. abl. temporis*: PLIN. 16, 156 -ant ... aevis tecta. 16, 215 valvas *templi* ... *tot* annis -are. 16, 216. 221. 224. 17, 174. *c. acc. temp.*: VITR. 2, 8, 8 *parietes* non posse plus quam annos LXXX -are.

d *de rebus physicis* (in *c. acc.*: *infra l. 76*): LVCR. 1, 851 quid in oppressu valido -bit eorum (*primordiorum*), ut mortem effugiat ...? 3, 338 corpus per se non gignitur umquam ... neque post mortem -are videtur (3, 562 nec *potest* ... cassum anima corpus -are. PLIN. nat. 31, 98 defuncta *corpora* ... a putrescendi tabe vindicans *sal*, ut -e⟨n⟩t ita per saecula. *cf.* STAT. silv. 3, 2, 118 *Alexander mortuus Alexandreae* perfusus nectare -at). LVCR. 3, 605 quin ... *anima* non omnem possit -are per aevum. 3, 619. 3, 797. 5, 57. 5, 61. 5, 143. 5, 356. OV. met. 15, 259 nil ... -are diu sub imagine eadem. VITR. 1, 4, 4 *opp.* dissolvi. AETNA 552 nec saevum -at in hostem (*i. ignem*) *lapis molaris*. SEN. nat. 4, 2, 23 post eos (*etesias*) *Nili incrementum* -at. PLIN. nat. 2, 240 nec longe *ignis* in alia -ans materia (IVST. 4, 1, 5 Aetnae montis per tot saecula -at incendium). 10, 125 pluvia aqua. TERT. ieiun. 17 citius resuscitabitur caro levior, diutius in sepultura -bit caro aridior. resurr. 42 p. 88 ossa *sepultorum* -are. anim. 51 aliquamdiu. CLAVD. carm. min. 53, 24 per canitiem *Atlantis* glacies asperrima -at. *c. abl. temporis*: INSCR. Not. d. scavi 1927 p. 116 (*Pompeiis, cf.* CARM. epigr. 2292 p. 155) nihil -are potest tem-

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pore perpetuo. PLIN. nat. 17, 45 annis *tot.* (17, 46). IVST. 4, 1, 12 tot saeculis. *c. partic. vel adiect. praedic.*: AETNA 409 non tutior (*sc. lapide molari inflammato*) hausti (*sc. ignis*) ulla domus servans aciem -ansque (duramque *codd.*) tenaci saepta fide. VITR. 2, 7, 5 *saxa* ab natura rerum probata -are poterunt super terram aedificata.

de signis et rebus caelestibus (in *c. acc.*: *l. 13 sq. 17*): GERM. 596 cum Scorpios occidit undis, *Arctophylax* occulitur pedibus, -at tamen arduus ore. SEN. nat. 4, 2, 19 -aturas per totam aestatem nives (5, 10, 2). 5, 7, 2 hoc ventorum genus ... non ultra aestatem -at. 7, 4, 4 *turbinis species ignis extenti* tam diu -at, quamdiu mansit aëris illa complexio. 7, 19, 2 *cometae* dilabuntur nec diu -ant. LVCAN. 4, 53 non -aturae conspecto sole pruinae. 7, 479 tonitrua. PLIN. nat. 2, 99 *soles* ab matutino tempore -verunt in occasum. 18, 339 volturnus, si a serena caeli parte coeperit flare, non -bit in noctem. VAL. FL. 1, 845 *in Elysio* sol totum per annum -at aprica dies. AVIEN. Arat. 1501 signa ... -bunt caelo. 1626 noxque diesque ... nimborum expertes et tempestatibus ... -bunt. CLAVD. DON. Aen. 2, 360 ut *luna* in diem ... -are potuisset. RVFIN. Clement. 2, 1 cum adhuc vespertinum lumen -ret. *c. adiect. praedic.*: AVIEN. Arat. 1661 si sideribus similis lux -et.

de montibus: TERT. apol. 48 montes uruntur et -ant (*i. permanent*). *aliter, ut videtur* TAC. Germ. 30 (*locus varie intellectus ac temptatus*) non ita effusis ac palustribus locis *Chatti inhabitant*, ut ceterae civitates, in quas Germania patescit; -ant (*i. aeque porriguntur, generaliter dictum*) siquidem colles, paulatim rarescunt, et Chattos suos saltus Hercynius prosequitur simul atque deponit.

e *de rebus variis*: SEN. benef. 1, 12, 1 -atura *dona* quaeramus, quia numquam admonere debemus. PLIN. nat. 19, 15 Asia e genista facit lina ad retia praecipue in piscando -antia. 35, 165 quid non excogitat vita fractis etiam testis utendo, sic ut firmius -ent ...! IVV. 6, 379 si gaudet *mulier* cantu, nullius fibula -at vocem vendentis praetoribus. VLP. dig. 19, 2, 13, 11 pignora ... -are obligata (MARCIAN. dig. 20, 6, 8, 15). 24, 1, 32, 11 donatio. HIER. adv. Iovin. 2, 18 calceamenta. *c. acc., abl. temporis*: SEN. nat. 5, 15, 1 lumine ... multos -aturo dies. epist. 95, 73 omnibus saeculis Tuberonis fictilia -bunt. PLIN. nat. 8, 191 *lana Aegyptia* aevo. *c. additamento praepositionali*: SCAEV. dig. 34, 3, 31, 5 an id, quod ex vetere contractu debebatur, ... in causa legati -et. VLP. dig. 24, 3, 22, 8 pactis ... dotalibus ... in suo statu -antibus. 35, 2, 82 trecenta accepto illi ferri debent, residua centum -bunt in obligatione. *c. adi. praed.*: VLP. dig. 39, 5, 6 meus lapis -at.

ad II B 2: aut inest aut additamento infertur notio adhuc -ndi: de rebus variis: PLAVT. Asin. 196 ubi illaec, quae dedi ante? :: abusa. nam si ea -arent mihi *eqs.* HEMINA hist. 37 quomodo ... libri *Numae* -are possent (*cf.* PLIN. nat. 13, 85 quod *libri* infossi -verint). PLIN. nat. 16, 234. 239. 240. STAT. Theb. 6, 61. SVET. Tib. 6, 3. SOL. 9, 9. *saepe de aedificiis, urbibus, artificiis; frequens additamentum est* adhuc *vel* etiamnunc: CVRT. 3, 4, 10. 5, 1, 34 moles *hortorum pensilium* ... inviolata -at. PLIN. nat. 5, 123 templum -at (6, 121). 6, 120 -ant, ut fuere, Thebata. 16, 216 *bis.* 33, 96. 34, 22 hodieque. 35, 18. 19. 158. 172. 36, 84. 98. 106 SIL. 3, 18 SOL. 10, 9. 56, 17 CLAVD. DON. Aen. 8, 45. *c. abl. temporis*: PLIN. nat. 35, 17 longo aevo. 35, 169 aevis.

c. acc. rei toleratae; abit in usum transitivum (*cf. p. 2298, 12 sqq.*): HOR. carm. 1, 14, 7 *ut* sine funibus vix -are carinae possint imperiosius aequor. PALLAD. 3, 9, 2 quod *vitis* genus siccitatem -at et ventos (*syn.* sustinet). AMM. 19, 6, 6 moles propugnatorum vel nimia pondera -aturae.

3 *de rebus incorporeis*: **a** *de rebus ad animantium statum, vitam pertinentibus*: OV. epist. 7, 111 -at in extremum ... fati, qui fuit ante, tenor. CELS. 2, 6, 2 *color niger* diutius -ans mortis index est. 5, 26, 26^{A} *febris* ultra tempus inflammationis -at. 6, 6, 1^{B} *lippitudinis genus* per duos menses -at. SEN. Herc. O. 250 nec unus habitus *Deianirae* -at (CVRT. 8, 4, 14 -ante adhuc habitu, in quo *eqs.*). 1775 quid misera -as vita? (PLIN. nat. 10, 103 perdicum vita ad sedecim annos -are existimatur. SIL. 6, 296 huic si vita ... nostrum -asset in aevum). dial. 6, 12, 4 non -at ... nisi lenta felicitas. epist. 21, 5 possum mecum -atura nomina educere. 98, 8 crescere debere, quaecumque contigerunt, non tantum -are. 120, 19 tenor permanet, falsa non -ant. 123, 9 prosequitur *animum dulcis sonus* et -at. CVRT. 10, 7, 11 *multitudo* nova et brevi -atura libertate luxuriat. PLIN. nat. 4, 81 nec aliis *gentibus* prisca illa -vit appellatio (*sc. Scytharum*), quam *eqs.* 8, 9 adeo omnium *elephantorum* odori -are virus illud *pedum hominum* maiore ex parte ne nudorum quidem. 11, 183 ceteris corruptis vitalitas in corde -at. 16, 246 *tabem.* 26, 9 *morbos* alios desinere in nobis, alios -are. 33, 35 *equites sunt appellati* trossuli ... idque -vit ultra C. Gracchum. 37, 15 cognomen Magni. VAL. FL. 3, 246 si tanta lues (*Heinsius*, Iovis *trad.*) seros -asset in ortus. SIL. 15, 470 absciso -bant murmura collo. STAT. Theb. 6, 387 caelo vestigia *Apollinis* -ant. TAC. Agr. 11 *Britanni* proximi Gallis et similes sunt ... -ante originis vi (*Rhenanus*, usu *codd.*). ann. 6, 50 nec ultra biduum -aturum *spiritum Tiberii.* 15, 64 -ante tractu et lentitudine mortis. FRONTO p. 71, 15 N. diutius vitium corporis quam animi studium ad reciperandam sanitatem posse -are. CAEL. AVR. acut. 3, 3, 12 -antibus viribus. PHOC. carm. de Verg. 14 -antis ... iuventae. ORIBAS. syn. 6, 14 febres.

b *de animo, animi affectibus, studiis, de actionibus et eis, quae ad actiones pertinent, ex actionibus oriuntur*: *i. q. permanere, manere, continuari* (in *c. acc.*: *l. 10 sq. 17 sqq. 30. 39 al.*): OV. am. 1, 8, 96 non ... -at amor (2, 19, 23. STAT. silv. 5, 2, 158 TAC. Germ. 33). ars 2, 119 molire animum, qui -et (QVINT. decl. 349 p. 375 SIDON. epist. 4, 12, 3. *cf.* STAT. Theb. 10, 239 in miseris animorum semina -ant? QVINT. decl. 295 p. 168 -et ... animi tui quies. PLIN. epist. 5, 16, 5 *vigor animi.* FRONTO p. 71, 15 N. *v. p. 2299, 83*). Pont. 2, 6, 36 in longas impetus ... moras (4, 8, 7 longum ... in aevum). VELL. 1, 12, 7 odium ... ultra metum (2, 79, 6 SEN. Ag. 522 QVINT. decl. 257 p. 51 TAC. Germ. 33 CLAVD. DON. Aen. 11, 105). 2, 85, 4 pugnandi ... constantia. SEN. Thy. 28 rabies parentum. 550 iurgia. Tro. 259 moderata imperia -ant. OCTAVIA 190 iuvenilis ardor. SEN. benef. 5, 17, 4 cui ... litigatori defenso tam magni beneficii ultra res proximas memoria -vit? dial. 11, 18, 4 tristitia. nat. 3, 30, 8 innocentia. epist. 25, 2 pudor. 63, 13 lacrimae in totum mensem. 74, 7 gaudium rapti ... in posterum. 83, 26 consuetudo insaniae. 87, 4 recti verecundia. CVRT. 8, 6, 15 in illud tempus (*sc. septimum diem*) ... fidem (BVC. Eins. 6 STAT. Theb. 12, 347 SVLP. SEV. dial. 1, 11, 2). LVCAN. 1, 331 sitis (*sc. sceleris*). PETRON. 96, 3 iracundia. 117, 5 ut -aret inter omnes tutum mendacium. VAL. FL. 3, 384 ira manet -atque dolor (STAT. silv. 3, 3, 38). SIL. 5, 673 fronte minae. 13, 22 parendi ... et cuicumque incumbere iusso ... vigor. 13, 665 gratia vitae -at apud superos. QVINT. inst. 1, 2, 20 *amicitiae.* 11, 2, 8 *memoria* -at prope in infinitum. decl. 308 p. 213 voluntas (*bis. al.*, *v. Voc. iur. Rom. II 422, 13 sqq.*). TAC. hist. 4, 42 diutius -ant exempla quam mores. 5, 10 patientia Iudaeis. ann. 1, 30 formido caelestis irae. 14, 26 -ante apud quosdam favore Arsacidarum. PLIN. epist. 4, 16, 1 adhuc honor studiis -at. SVET. Aug. 32, 1 pleraque pessimi exempli in perniciem publicam aut ex consuetudine licentiaque bellorum civilium -verant. Cal. 6, 2 *luctus publicus* -vit ... per festos Decembris mensis dies (AVSON. 244, 10). APVL. met. 9, 3 rabiem pertinaciter -are. 9, 11. PS. APVL. Ascl. 38 TERT. uxor. 1, 6 CYPR. patient. 13. 15. SPART. Hel. 2, 5 nomen *Caesaris.* LACT. inst. 1, 22, 14 hominum vanitas. OPTAT. 3, 10 p. 96 unitas. AVSON. Mos. 59 demersa procul -ante per intima visu cernimus. 417, 105 Paulini ... reverentia -at. AMM. 29, 2, 11. 31, 4, 13. CLAVD. DON. Aen. 4, 655 -aret ... prosperitas nostra. LIV. perioch. 55. 56. HIER. epist. 43, 2, 2 cura superflua in annos multos -atura. RVFIN. hist. 4, 7, 12 infamia. CLAVD. 28, 545 in hunc sibi prospera fati ... -asse diem. AVG. epist. 210, 2 si *ira* in alium diem -verit. PHOEBAD. c. Arrian. 6 veritas. AVELL. p. 376, 20 antiqua illius (*episcopi*) communione -ante. ORIENT. comm. 2, 21 longum -ans honos. SIDON. epist. 9, 7, 5 praestigiae. CARM. epigr. 1370, 2 gratia. *passim* (*saepe apud Ictos, v. V. i. R. II 421, 36 sqq., indices verborum* COD. Theod., COD. Iust.).

nota partic. perf. passiv. transitive fere i. q. continuatus vel adiective i. q. continuus: ENNOD. epist. 1, 5, 6 p. 11, 1 per -atum proavorum avorumque Scipionum tramitem.

c. adiect. vel partic. praedicativo: PETRON. 117, 5 ut -ret inter omnes tutum mendacium. TAC. Germ. 21 nec implacabiles -ant *inimicitiae.* CYPR. Fortun. 13 -at fortis et stabilis religionis meditationibus fundata mens. hab. virg. 22 maneat et -et solida et illaesa virginitas (*cf. infra l. 56*). PRISCILL. tract. 2 p. 40 qualiter ecclesiarum pax composita -et. CLAVD. DON. Aen. 10, 610 si superioris temporis integer -ret affectus *Iovis.* GENNAD. dogm. 38 animae libertate illaesa -ante (*cf. s. l. 52*). AVELL. p. 401, 22 ut eadem intemerata -rent. COD. Iust. 5, 37, 2 (*a. 207*) quamdiu administratio communis -at. 12, 1, 18 salvo honore, qui per evocationem sacrae revocatoriae (*sc. epistolae*) defertur, -ante.

c. abl. temp.: OV. ars 1, 38 ut longo tempore -et amor. PLIN. nat. 26, 99 septuageno coitu -asse libidinem. CYPR. unit. eccl. 14 caritas in aeternum fraternitatis sibi cohaerentis unitate -bit. CONST. Sirmond. 11 oraculi praesentis in omne aevum perpeti firmitate -turi. *in aliqua re*: PLIN. nat. 18, 106 in panis inventione (*v. infra p. 2301, 63*). SVLP. SEV. dial. 1, 19, 30 oboedientiae virtus in labore -bat. COD. Theod. 1, 31, 1 (*a. 365*) in hac administratione. 4, 14, 1, 1 (*a. 424*) in eo ... quo nunc est iure (8, 19, 1 [*a. 426*]. COD. Iust. 6, 61, 1). 10, 10, 32 pr. (*a. 425*) in sua omnibus stabilitate -antibus (COD. Iust. 2, 7, 23, 6). CONC.^{S} I 3 vers. Tur. p. 154, 38 divinitatis ... in sua semper impassibilitate -antis (*gr.* μένουσαν). COD. Iust. 2, 58 (59), 2, 2^{a} (*a. 531*) omnibus aliis iuramentis ... in sua firmitate (4, 8, 2, 2. 6, 27, 6. 11, 43 [42], 11) -aturis. 3, 31, 9 (*a. 294*) quae (*res hereditariae*) in eadem causa -ant (*al.*). 6, 56, 7, 3 (*a. 528*) in suo statu (*cf.* 11, 62, 14, 2). *nota*: COD. Iust. 7, 39, 4 pr. cunctas ... temporales exceptiones ... cum suo robore -are.

notio vergit fere ad eam q. e. -ando valere: PS. QVINT. decl. 7, 6 hucusque -ant artis ingenia mortalium. COD. Iust. 7, 21, 3 (*s. III in.*) causa *quaestionis* ... etiam post obitum eius (*mariti*) propter emolumentum successionis -at.

c *de sententiis et edictis*: EPIST. pontif. 365 (*a. 422*) Migne 20 p. 782^{A} sententia canonum a vetustate -vit. *in aliqua re*: COD. Iust. 2, 58, 2, 2 a (*a. 531*) omnibus aliis iuramentis ... in sua firmitate -aturis (4, 18, 2, 2. *cf.* 6, 27, 6 decisione nostra ... in propria firmitate -ante. 11, 43 [42], 11. NOVELL. Iust. app. 7, 7

[*Bannier*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

AVELL. p. 316, 18). COD. Iust. 5, 3, 20, 9 (*a. 531/3*) omnibus ..., quae ... statuta sunt, in suo robore -aturis (*cf.* 5, 30, 5, 3. 7, 40, 2, 2. 7, 63, 5, 1. NOVELL. Iust. 35, 10). 6, 23, 30 (*a. 531*) -ante testamento scriptos ad hereditatem vocari. 6, 56, 7, 3 (*a. 528*) in suo statu. *c. adiectivo praedicativo*: COD. Theod. 2, 24, 6 pr. (*a. 395*) divale praeceptum ... inconcussum aeternumque -are.

d *de libris, carminibus, fabulis, rumore, sim.* (*acced.* etiam nunc, *sim.*: *l. 11. 20 al.*): OV. am. 3, 9, 29 -at opus vatum. PLIN. nat. 7, 160 -at et ea ratio, quam Petosiris ac Necepsos tradidere. 28, 12 Deciorum patris filiique, quo se devovere, carmen. 35, 15 -at ... talis *pictura* (*i. picturae genus*) etiam nunc. STAT. Theb. 12, 810 -bisne procul dominoque legere superstes, o ... Thebai? QVINT. inst. 1, 1, 13 *Graecae figurae* in ... loquendi ratione pertinacissime -ant (*syn.* assidua consuetudine haeserunt). 1, 5, 21 -at ad nos usque ʻvehementerʼ et ʻcomprehendereʼ et ʻmihiʼ. 1, 10, 30 cum ... antiquitus usque a Chirone atque Achille ad nostra tempora ... -verit *studium poetas lyricos legendi*. 1, 11, 18 sacerdotum nomine ac religione -ans ad hoc tempus saltatio. 5, 11, 41 neque enim -assent haec in aeternum (*proverbia quaedam*), nisi *eqs.* 7, 10, 4 haec differentia ... apud plurimos ac prudentissimos -at. CLAVD. DON. Aen. 1, 730 ut etiam nunc -et de actibus Didonis fabula. HIER. epist. 34, 1, 2 quod *Adamantii commentarius* neglegentia posteriorum ad nostram usque memoriam non -arit. *c. abl. temporis*: SEN. contr. 9, 5 (28), 15 rem disertissumam et omnibus saeculis -aturam (SEN. dial. 9, 1, 13 saeculis -atura componere).

e *de rerum fama, memoria, statu* (*acced.* diu, *sim.*: *infra l. 30. 34. 42*): SEN. suas. 7, 8 quamdiu reipublicae ... memoria -verit (CLAVD. DON. Aen. 8, 190 facti ... -ante memoria. 9, 445. *cf. infra l. 73. 78*). SEN. nat. 2, 31, 1 stat ... fracto dolio vinum nec ultra (*cf. infra l. 35*) triduum ille rigor -at. benef. 6, 31, 4 nec diu -are, quidquid regi non potest. epist. 74, 19 nec umquam immodica -arunt. CVRT. 3, 4, 10 nemus ... ceteraque, in quibus nihil praeter famam -verat. LVCAN. 10, 24 regni -vit ad ultima fatum. PLIN. nat. 19, 150 fertilitate *asparagi* in denos annos -ante. 31, 124 nec ... diutius -are spiritum *spongearum*. 33, 35 *vocabulum trossulorum* -avit ultra (*cf. l. 29*) C. Gracchum. FRONTIN. aq. 25 ratio *quinariae* in sequentibus quoque modulis usque ad vicenariam -at. TAC. ann. 12, 40 ut maior laus compositis et, si -vissent (*i. incomposita permansissent*), venia iustior tribueretur. GAIVS dig. 18, 6, 16 (15) non -turam bonitatem vinorum. APVL. met. 3, 17 infelicium navium -antibus damnis. CLAVD. DON. Aen. 1, 725 -ante merito *paterae*. 10, 95 cum illorum (*Troianorum*) -bat integritas. 10, 860 si -at aliquid mortalibus diu. PANEG. 6 (7), 2, 5 ut, quod millesimo anno post urbem conditam evenisse ... gratulabamur, ... id ex omnibus -et aetatibus. PALLAD. 11, 8, 3 *arbores* -ante malitia oportebit inserere. CLAVD. 3, 72 tumor *maris*. BOETH. mus. 1, 20 simplicem principio fuisse musicam ... idque usque ad Orpheum -vit. 2, 28. 4, 3. *c. adiect. praedicat.*: MART. CAP. 3, 269 si positione longa erit media *syllaba*, acuta -bit. *c. abl. et acc. temporis*: PLIN. nat. 2, 198 cum quidam *tremores terrae* annuo et biennii spatio -verint. 25, 53 -are vim *hellebori* XXX annis. 37, 98. SOL. 52, 13. LIV. 1, 9, 1 penuria mulierum hominis aetatem -tura magnitudo erat *Romae*.

ad II B 3: praevalet notio diuturnitatis, longinquitatis (*additur passim* adhuc, etiamnunc, usque nunc, *al.*): OV. met. 10, 218 honor ... -at in hoc aevi (LVCAN. 9, 983 vatis honores. PLIN. nat. 14, 54). SEN. suas. 7, 8 (*ad Ciceronem*) sine -are post te ingenium tuum (SEN. dial. 12, 18, 2). SEN. benef. 3, 32, 3 ceteri (*i. memoria ceterorum*) -ant ob nullam aliam causam, quam quod illos liberorum eximia virtus tradidit posteris. dial. 12, 2, 6 ut meliore sui parte -aret. epist. 47, 14 quod etiam in mimis adhuc -at. PLIN. nat. 4, 81 nec aliis prisca illa -vit appellatio, quam qui *eqs.* 8, 191 mos (19, 13. 22, 8. 33, 10). 14, 54 -at etiamnum vis ... generi *vini Maronei* rigorque indomitus. 15, 138 -at *lauri nomen* et in urbe impositum loco, quando Loretum in Aventino vocatur. 18, 106 -at sua Piceno in panis inventione gratia. 25, 10 -at ... tradita persuasio in magna parte vulgi *eqs.* 25, 11 magno argumento etiam nunc -ante in Marsis. 26, 12 -bat ... antiquitas firma ... donec *eqs.* 28, 18 -at in pontificum disciplina id sacrum. SIL. 16, 126 -et capiti *Masinissae* per saecula lumen. STAT. Theb. 4, 243 ea gloria. QVINT. inst. 3, 1, 21 ad posteros ... virtus -bit, non perveniet gloria (QVINT. decl. 258 p. 53 ultra aetatem -antes agere virtutes). FRONTIN. aq. 97 quod -asse etiam postquam *eqs.* TAC. dial. 34 magnam ... et -aturam eloquentiae famam. ann. 6, 11 -at ... simulacrum *consuetudinis prioris*, quotiens *eqs.* PLIN. epist. 9, 19, 6 memoria nostri -bit, si *eqs.* (*bis.* SVET. gramm. 27 CORP. XIII 2077. *cf.* PLIN. nat. 34, 12 sepulcro, per quod aeterna ... memoria -ret. *v. etiam supra l. 27 sq. et infra l. 78*). SOL. 1, 11 id usque nunc -at. 35, 12 nemoribus adhuc -at decus. *c. abl. temporis*: CARM. epigr. 2292 p. 155 (*Pompeis*) nil -are potest tempore perpetuo. PLIN. nat. 30, 4 -asse memoriam artemque *magices* tam longo aevo. *cf.* VAL. FL. 2, 245 -ent Latiis modo saecula fastis *eqs.* (*per enallagen i. q. fasti saeculis*).

III ***impersonaliter*: 1** *active, pendet* ut: QVINT. inst. 1, 7, 15 diutius -vit, ut e et i iungendis eadem ratione qua Graeci ει uterentur. NEPOTIAN. 10, 13 multis saeculis -vit, ut dicta in curia in vulgus non exirent. **2** *passive*: VLP. dig. 17, 2, 58, 2 si forte post emancipationem in societatem -atum est (*antec.*: si filius familias societatem coierit, deinde emancipatus a patre fuerit, ... an eadem societas -et an vero alia sit; *de verbis q. s.* si ... -atum est *v. Ind. interpol. ad l.*). 39, 2, 4, 4 si forte -etur non caveri.

syn. et iuxta posita ad -are *et* -ari: *ad I A 1 a β*: coire (GELL. 19, 5, 6). congelare (EPICED. Drusi 113). rigescere, stare (SEN. nat. 3, 10, 4). *I A 1 b β*: solidare (ARNOB. nat. 4, 7). *ad part. perf. pro adiect.* (*v. p. 2295, 83 sqq.*): spissus (LVCR. 2, 444). *ad I B 1*: exercere (CAES. Gall. 6, 28, 3). *ad II*: vivere, manere, permanere, perseverare, *al.*

opponitur hic illic mollire (-ri), *alia rarissime.*

comp.: con-, e-, in-, ob-, per-, praeduro.

deriv.: durabilis, duramen, duramentum, durator.

duropullus, -ī *m.* [*vox germana, cf. holland.* dorpel ʻ*postis ianuae*ʼ. *Th.*] *i. q. limen*: LEX Sal. 58 (*om. 3 β*) in -o (*variant codd. valde*: -o *1 a*; duropalo, -pelle, -pello, durbilo, -pilo, -billo, dorpilo *al.*), hoc est in limitare stare debet intus in casa respiciens.

***dūrus**, -a, -um [*dubiae originis. a* dudum *separandum et ex* *drūros *factum esse censet Osthoff, Etymol. Parerga 111 sqq. conferendumque c. gr.* δρῦς, δρόν· ἰσχυρόν. Ἀργεῖοι (*Hesych.*), *hibern.* dron ʻ*firmus*ʼ, *anglosax.* trum ʻ*firmus, fortis*ʼ, *ind.* dāruṇáḥ ʻ*durus, severus*ʼ, *simm., fortasse recte. Th.*]. *legitur inde a* PLAVTO (*I A 3 b, II A 1. 3, B 1 b*) *et* ENNIO (*II A 2*). *comp. et superl. saepissime apud scriptores inde a* VARRONE *et* CIC., *rarius apud poetas. apud dactylicos*: -ior (-ius): LVCR. 3, 485. 5, 926 LYDIA 52 PROP. 1, 6, 18. 1, 15, 28. 1, 16, 30. 1, 19, 4. 2, 17, 9 OV. am. 1, 6, 62. 2, 9, 30 epist. 20, 229 met. 13, 799. 14, 712 fast. 2, 346 trist. 5, 1, 56 Pont. 1, 45 *al.* -issimus (-a): LVCR. 2, 87 VERG. Aen. 6, 566 LVCAN. 9, 1046. *in versibus non dactylicis*: -ior (-ius, -iora): PLAVT. Pseud. 154 TER. Haut. 957 CATVLL. 23, 21 SEN. Herc. O. 1272. 1280. 1539 MART. 4, 55, 9 CYPR. GALL. deut. 244. magis -us *pro compar. non legitur nisi* OV. ars 1, 475 *v. infra l. 52.* STAT. Theb. 4, 834 Kl. (826 Kohlm.), *v. p. 2308, 65.* [*falso huc relatum a Salonio p. 186*: VITAE patr. 5, 10, 76.] magis durior: ANTHIM. 43. *cf.* plus ... -a: OV. met. 9, 545. *de notione*: NON. p. 285 -um solidum ... nocens. patiens et perseverans ... immite. GREG. M. moral. 16, 51 molle est ... quod penetrari potest, -um quod penetrari non potest. GLOSS. ἀτηρόγγωμος, αὐστηρός, ἀπότομος, σκληρός, ἀκλινής. ἀπηνής. στερεός. [im]patiens, contumax, rigidus. -um rigentem. *cf.* PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 381[b] (p. 279 M.) rigidum et praeter modum frigidum significat et -um. *confunditur in codd. saepe cum* dirus, *cf. supra p. 1268, 80. 1270, 50. 1271, 7. 1272, 37 al.* [*it.* duro, *francog.* dur, *hisp.* duro. *M.-L.*]

***i. q.* σκληρός, στερεός (*opp. mollis, facile penetrabilis*).**

I ***proprie*: *de corporeis*:**

A *pertinet ad* ***tactum*** (*cf.* AVG. in euang. Ioh. 40, 5 -um et molle est quod tangendo sentiatur. serm. 43, 2, 3 tactu ... per totum corpus nostrum mollia diiudicamus et -a): **1** *de rebus naturalibus*: **a** *de lapidibus, saxis, ferro sim.*: **α** *spectatur qualitas rei generatim* (*oppositae cogitantur res molles sive non -ae in universum*): CIC. carm. frg. 22, 19 Saturnius ... *draconem* -o formavit tegmine saxi. *cf.* VERG. georg. 3, 230 saxa (PROP. 2, 17, 13 OV. am. 3, 12, 40. ars 1, 475 quid magis est saxo -um, quid mollius unda? -a tamen molli saxa cavantur aqua. met. 11, 212 *al. cf.* PANEG. 3 [11], 2, 4 -iorem saxis nivium densitatem). CATVLL. 23, 11 lapillis *v. p. 2305, 19.* CARM. epigr. 965 (*a. 10 p. Chr.*), 2 incisum ... -o nomen lapide (SEN. Phaedr. 1095. *cf.* PS. CYPR. mont. 3 *legis* tabulae lapideae -issimae). LVCR. 2, 449 ferri (TIB. 1, 1, 63 OV. am. 1, 11, 9 met. 1, 127 *al. cf.* VAL. FL. 5, 144 -a cubilia ferri. CLAVD. DON. Aen. 8, 445 *ferrum* est naturae -ioris). VERG. catal. 9, 46 *te* sternere ... -a ... super silice (Aen. 6, 471 OV. met. 2, 706. 9, 303 MANIL. 1, 856 STAT. silv. 4, 3, 1 MART. 9, 75, 1). ecl. 8, 43 cotibus (georg. 4, 203 Aen. 4, 366 [NON. p. 285 -um: solidum]. PROP. 1, 3, 4 OV. met. 4, 672. 7, 418 MANIL. 5, 550 SEN. Phaedr. 580 STAT. Theb. 8, 233). TIB. 1, 7, 59 glarea. OV. ars 3, 220 massa (CALP. ecl. 5, 82). am. 3, 7, 57 adamanta (LVCAN. 6, 801 STAT. silv. 1, 2, 69). *passim.* **β** *spectatur magis species quam qualitas rei* (*oppositae cogitantur res eiusdem generis aut non -ae aut minus -ae; opp.* asper *infra l. 69*, pumicosus *infra l. 70*, levis *ibid.*, mollis: PLIN. nat. 36, 56; *alia*): VARRO rust. 1, 55, 5 res molae oleariae ex -o et aspero lapide (VITR. 2, 8, 5. SEN. nat. 3, 25, 7 de solidis et -is *lapidibus* loquor, sunt enim multi pumicosi et leves. PLIN. nat. 36, 135 lapides -iores quam Parios. 36, 149. 171. 174. 182 PORPH. Hor. carm. 1, 6, 13 HIER. epist. 18 B, 2, 3. 65, 18, 1 VVLG. Ios. 4, 3. *additur* ad: HERM. Pal. sim. 9, 6, 8 -i [*i. nimium -i*] erant ad dolandum lapides). AETNA 395 pars *materiae* oculis manifesta iacet, quae robore -a est. VITR. 2, 5, 1 quae *calx* erit ex spisso et -iore *saxo aut silice* (2, 5, 2 quae *saxa plus habent* terrae, -a *sunt.* SVET. Cal. 37, 3 rupes -issimi silicis. PALLAD. 1, 10, 3 *bis.* VVLG. deut. 32, 13). VITR. 2, 7, 1 nonnullae *lapidicinae* -ae, uti siliceae. 8, 3, 9 lapidicinae bituminis -i. COLVM. 3, 11, 7 tophum (PALLAD. 2, 13, 3). PLIN. nat. 31, 123 *al.* AMM. 23, 4, 8 *abietis* summitas -o ferro concluditur (MART. CAP. 1, 16 una *urnula* ex ferro ... -iore ... videbatur). CLAVD. DON. Aen. 6, 470 cautes *Marpessia* est saxis ceteris -ior. HIER. epist. 49, 21, 1 sepulchrum ... in petra -issima excisum (VVLG. deut. 8, 15 Is. 50, 7). *et passim.*

[*Bannier*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

b *de terra, solo, agro sim.* (*aliter p. 2305, 70. 2306, 1 sqq.*): VARRO rust. 1, 20, 2 loca -a ac montana (VITR. 8, 6, 14. TAC. ann. 12, 55 -i circum loci ... equestre proelium haud patiebantur. PALLAD. 3, 9, 6). rust. 3, 9, 13 terra (OV. met. 7, 191 PLIN. nat. 17, 63 PALLAD. 2, 13, 5. 4, 10, 25 terrae genus -um). CATVLL. 63, 40 sola (OV. fast. 4, 654 solo. trist. 2, 282. COLVM. 6, 16, 1 cum in proscindendo *armentum* -iori solo ... obluctatur. LVCAN. 2, 30. PLIN. nat. 17, 80 argilloso aut -o. 17, 92 macro ... ac -o. *al.*). LVCR. 5, 926 tellus (AETNA 264 OV. met. 9, 650. 10, 184 SEN. epist. 90, 41. LVCAN. 4, 55 hiberno -a sereno). VERG. georg. 2, 341 arvis (OV. met. 11, 33. 15, 125 Pont. 1, 4, 11 *al.*). georg. 3, 297 humum (PROP. 3, 15, 16 OV. am. 3, 10, 32 rem. 172 fast. 2, 354 *al.*). OV. met. 14, 557 montibus (SIL. 8, 457. *cf.* PLIN. nat. 36, 1 ad fluminum impetus domandos ... -issimā sui [*montium*] materiā. LVCAN. 3, 244 Amani. CLAVD. 1, 106 *Alpium* claustra -issima). VERG. Aen. 7, 747 -is Aequicula glaebis. 11, 318 colles. OV. met. 4, 741 harena. COLVM. 2, 12, 8 agri modus quamvis -issimi (5, 10, 12 arb. 22, 1 PALLAD. 2, 15, 7. *cf.* MART. 10, 58, 9 -a ... iugera pascimus agri). COLVM. 2, 17, 7 pratum solidius ac -ius. SIL. 12, 591 rupibus. QVINT. inst. 4, 2, 46 -um aridumque compendium *itineris* (*opp.* amoenum ac molle iter). PRISC. perieg. 178 saltibus. 710 -issima rura.

inde per enallagen: PROP. 1, 18, 28 datur inculto tramite -a quies. COLVM. 6, 2, 8 ne ... *boves* tenera colla -a proscissione (*cf. supra l. 6*) terrae contundant (*opp.* ad aratrum instituantur *boves* in subacto agro).

neutr. pro subst.: PELAGON. 196 si aut in -o aut inter lapides equus fortiter tripodaverit.

c *de arboribus, lignis, herbis, plantis, sim.*: CATO agr. 40, 2 surculum. 48, 2 herbam (*cf.* VARRO rust. 1, 43 cytiso -iore. LVCR. 5, 944 pabula -a [dira *codd.; cf. p. 1272, 49*]. LVCAN. 4, 197 caespite. 5, 278). VARRO rust. 1, 8, 4 pertica. VERG. ecl. 4, 30 quercus (8, 52 OV. fast. 4, 400 PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 364[b] [p. 256 M.]. *cf.* OV. met. 13, 799 *Galatea* -ior ... quercu). *cf.* georg. 2, 65 coryli (et -ae *codd.*, ecdurae *libri Serv.*, *cf. vol. V 2, 125, 59*). Aen. 8, 315 robore (11, 893 OV. am. 1, 6, 28 met. 12, 331). OV. met. 1, 105 rubetis (Pont. 4, 4, 4). fast. 4, 734 VITR. 1, 9, 9. 2, 9, 11. CELS. 5, 26, 35[C] radix (*opp.* tenera. COLVM. 11, 3, 47 PLIN. nat. 19, 83). SEN. nat. 2, 52, 2 in arbore ... quod -issimum et solidissimum est. epist. 86, 19 corticis. COLVM., PLIN. nat. *et al. passim.* *neutr. pro subst.*: COLVM. 4, 24, 11 proximas -o, id est a trunco et capite vitis (4, 24, 12). e -o: COLVM. 3, 10, 3 *vites* steriles, quae ⟨e⟩ -o citantur. 3, 10, 13 e -o pampinus ... natus (3, 10, 21 e -o natam virgam). 3, 10, 15 cum e -o processerint *pampinarii*. 4, 11, 1. 3. 4, 22, 4. 4, 24, 18. 4, 29, 11. 5, 6, 29 PLIN. nat. 17, 156. 181. 193. de -o: PALLAD. 3, 15, 1 exire. in -o: COLVM. 4, 24, 7 plagas ... vitis accipit. 5, 6, 33 palmites alligantur. PALLAD. 3, 12, 5. 6. circa -um: PALLAD. 3, 12, 6.

d *de fructibus, fructuum partibus, foliis, fronde* (*neutr. pro subst. l. 50. 59*): TITIN. ap. Paul. Fest. Gloss.[L] IV p. 260[a] (p. 136 M.) nuces (PALLAD. 2, 15, 18 nux). CATVLL. 23, 11 faba *v. p. 2305, 19.* HOR. epist. 2, 1, 31 nil intra est olea, nil extra est in nuce -i (PALLAD. 11, 20, 1 -um *malorum cydoneorum* quod habetur interius). OV. fast. 2, 253 *fici* pomis (*cf.* PLIN. nat. 13, 43 pomum *palmae.* GELL. 13, 2, 5 PALLAD. 3, 25, 8. *cf.* APIC. 4, 167 Persica -iora. ANTHIM. 84 pira; *opp.* bene in arbore maturata). fast. 6, 180 farra. COLVM. 2, 10, 14 acūs (*i. acera*). 3, 1, 7 acini (*bis.* 12, 45, 1 PLIN. nat. 14, 14 PALLAD. 3, 9, 2). *ibid.* foliis (3, 2, 22 PLIN. nat. 13, 52. 16, 41. 145. 20, 113. 21, 165. 27, 44). 3, 2, 15 -ae cutis uvas. PLIN. nat. *passim.* SVET. Aug. 94, 11 frondem. PALLAD. *passim* (*nota pl. -a pro subst.*: 8, 8, 1 scillae albae crudae proiectis -is atque extrinsecus positis omnibus teneram medietatem recides). *al.*

e *de cibis* (ova -a *v. infra l. 79 sq.; neutr. pro subst.: infra l. 62*): LVCIL. 1157 -um molle voras, fragmenta interficis panis (*cf.* SEN. epist. 18, 17 panis -us et sordidus. VVLG. Ios. 9, 5). MORET. 96 sale -us adeso caseus (*potest ad B revocari, v. vol. III 514, 14. 38 sqq., sed cf.* PALLAD. 6, 9, 1 ubi solidari coeperit *caseus*, ... trito ... sale debet aspergi et iam -ior vehementius premi). HOR. sat. 2, 4, 18 ne gallina malum responset -a palato (*sim.* ANTHIM. 9 si -iores fuerint, quando manducantur, *lumbi porcellini*. 33 esicium ... tenerior magis fiat quam -ior. 40. 43 ut magis -ior fiat ipsa caro *anguillae*). PERS. 3, 112 holus. APIC. 7, 305 -issimam pultem. *aliter, ut videtur,* cibus -us *p. 2305, 55.*

f *res e liquidis duratae frigore, igne sim.*: PRIAP. 61, 5 grandine (STAT. silv. 2, 3, 44. *cf.* COLVM. 10, 329 -os ... imbres *i. grandinem*). 63, 6 crystallo. OV. trist. 3, 10, 39 aequor (SEN. Herc. f. 537). 3, 12, 28 aquae. 5, 10, 2 unda maris. Pont. 1, 2, 82 terga ... amnis. LIV. 21, 36, 8 glacie. SEN. nat. 4, 5, 3 nivem (PETRON. 122 v. 146. *cf.* PANEG. 3 [11], 2, 4 saxa et -iorem saxis nivium densitatem). SYMPH. 46 rigidi caeli -is conexa catenis *glacies*. CELS. 2, 18, 10 ovum, *opp.* molle (2, 30, 1 ext. APIC. 4, 137. 141. 5, 197 quae -a coxeris. ANTHIM. 36. 37). ANTHIM. 36 albumen -um factum (*ibid. plur.*). COLVM. 6, 15, 1 pix (12, 18, 7. 12, 20, 6. 12, 23, 1. 12, 44, 1. 6 SER. SAMM. 384 PALLAD. 1, 40, 1. 2. 3 MARCELL. med. 7, 18. 23, 20 *al.* PELAGON. 320. 323 CHIRON *v. ind. spec. Oderi.* VEG. mulom. CASS. FEL. p. 18, 17 *al.*, *cf.* GLOSS. III 542, 2 [= 572, 34] pice -a πίσσα ξηρά. 572, 34).

2 *de instrumentis variis, maxime ferreis, ligneis, aliis rebus manu factis*: **a** *ad agriculturam, artes fabriles pertinentibus*: VERG. georg. 1, 261 -um ... vomeris ... dentem. *cf.* 3, 515 vomere (LVCAN. 1, 168). georg. 2, 355 -os ... bidentis (OV. fast. 4, 927 -us ... bidens. PALLAD. 14, 169). georg. 2, 540 incudibus. 4, 333 bipennem (dur- *M*, valid- *cett. rectius, ut vid.*; HOR. carm. 4, 4, 57 CLAVD. 20, 414 CLAVD. DON. Aen. 2, 480). HOR. epod. 5, 30 ligonibus (LVCAN. 4, 294). sat. 1, 1, 28 aratro (SIL. 8, 398). TIB. 1, 7, 34 falce. COLVM. 4, 24, 21 ferramentis (PALLAD. 1, 6, 4). **b** *ad certamina, proelia, alios usus pertinentibus*: VERG. georg. 3, 20 caestu (Aen. 5, 478. *cf.* 5, 403 tergo *caestuum. v. et infra l. 19*). Aen. 6, 148 ferro *i. ense* (HOR. carm. 3, 11, 31 OV. met. 3, 83 fast. 4, 92. HOMER. 669 ense. 965). Aen. 7, 524 stipitibus (CLAVD. DON. Aen. 11, 895). 9, 508 contis (LVCAN. 6, 174). 9, 540 ligno *telorum*. PROP. 2, 24, 12 pila. OV. epist. 13, 40 arma. fast. 2, 109 pinna *i. sagitta*. SIL. 5, 553 ariete (*cf.* VEG. mil. 4, 14 aries habet -issimam frontem). STAT. Theb. 8, 430 umbonibus. 12, 774 subtemine *thoracis*. IVV. 3, 245 assere. HIER. epist. 14, 2, 2 capulus.

per enallagen: VERG. Aen. 5, 436 -o crepitant sub vulnere (*nempe -o caestu inflicto, cf. supra l. 11*) malae. **c** *ad domituram, colligationem pertinentibus*: VERG. georg. 3, 208 lupatis (OV. am. 1, 2, 15. *cf.* trist. 4, 6, 4 placido -os accipit ore lupos *equus*). HOR. epod. 4, 4 compede (TIB. 1, 7, 42). PROP. 3, 7, 48 fune. 3, 15, 20 catena (OV. am. 1, 6, 1. 47 epist. 10, 89 ANTH. 415, 21). OV. trist. 5, 9, 28 canem ... copula -a tenet. Pont. 3, 7, 16 iugo. EPICED. Drusi 274 vincula (SEN. Herc. f. 649 AVG. in euang. Ioh. 113, 4). STAT. Ach. 1, 209 nexus. IVV. 6, 102 rudentes. PALLAD. 3, 13, 3 vimine. **d** *de aedificiorum partibus*: VERG. Aen. 2, 479 limina (CLAVD. DON. *ad l.* hoc est fortia [*cf. l. 32*] et quae facile superari non possent. OV. met. 14, 709. *cf. p. 2309, 8 sqq.*). 11, 890 postes (OV. ars 2, 636 STAT. Theb. 10, 47 NEMES. cyn. 171). CLAVD. DON. Aen. 6, 555 portae eius (*domus infernae*) tam -ae, tam fortes, ut eqs. (*cf. l. 29*). **e** *de sedilibus, cubilibus sim.*: VERG. Aen. 5, 837 fusi per -a sedilia nautae. 9, 715 cubile (CELS. 1, 3, 16 [*opp. ibid.* 15 molle]. SIL. 6, 373 STAT. Theb. 1, 389. *cf. l. 38*). PROP. 1, 8, 6 in -a nave iacere. OV. am. 1, 2, 1 strata. fast. 5, 456 toro (SEN. Phaedr. 521 MART. 14, 162, 2). SEN. contr. 1, 8, 2 quousque -o castrorum iacebis cubiculi (*BV*; cubiculo *V*[1]; *'an cubili'? Heraeus in plagulis, coll. q. adnotavit ad* MART. *10, 30, 17*). PLIN. nat. 10, 92 ne -us sit *nidus halcyonum* infantibus pullis. SIL. 14, 535 transtro. 15, 109 stramine. CAEL. AVR. acut. 2, 37, 193 lecti concubatio -a (*opp.* satis mollis). *cf.* HIER. epist. 38, 4, 2 plumarum ... -a mollities videbatur. **f** *de vestimentis*: SEN. epist. 18, 5 -a atque horrida veste. *cf.* LABER. mim. 67 pecore ex ⌊hirto ⟨du⟩rum⌋ (⌊hircorum⌋ *codd.*) vestitum geras; *opp.* mollem e lanitia Attica. IVV. 3, 170 cucullo (*fort. huc etiam* IVV. 9, 29 lacernas ... -i crassique coloris; *cf. C. F. W. Müller ap. Friedl. ad l. et v. p. 2310, 36 sqq.*).

3 *de animantibus et animantium partibus*: **a** *de partibus, membris corporis corneis, osseis, sim.*: VARRO rust. 2, 7, 5 ungulis *equorum* (2, 8, 5 OV. met. 5, 257. 6, 220 COLVM. 6, 29, 3 APVL. met. 10, 22). rust. 2, 9, 4 unguibus *canum* -is ac curvis, solo ne ut corneo ne nimium -o. LVCR. 5, 1064 dentes (VERG. georg. 2, 378 TIB. 3, 9, 3 CELS. 8, 1, 9). VERG. Aen. 6, 54 ossa (9, 65 OV. epist. 5, 38 met. 12, 300 CELS. 8, 1, 1, *opp.* molliora. 8, 1, 15. 17. 27. 8, 8, 2[A] vel -a vel cartilaginosa. PLIN. nat. 11, 132. 215 VAL. FL. 3, 165 SIL. 4, 466. 6, 10). PROP. 2, 5, 24 pollicibus (COLVM. 10, 303). OV. met. 9, 83 cornua (SIL. 3, 550). 11, 738 rostro (14, 391 AVG. civ. 18, 16 p. 276 D.). PHAEDR. 2, 6, 12 corticem *testudinis*. PLIN. nat. 9, 83 testis *piscium* (9, 160). TERT. cult. fem. 1, 6 conchae ... -a ... verruca.

b *de carneis partibus -is aut natura aut usu* (*apud medicos saepe de aegrotis partibus corporis*): PLAVT. Cas. 850 quid tu hanc ... tractas tam -a (*vilici*) manu? (ELEG. in Maecen. 76 *Herculis*. PROP. 3, 11, 20. 4, 9, 50. OV. ars 2, 568 -as igne vel arte *manus Vulcani*. fast. 3, 782 *priscos senatores* -as ... habere manus. *al.*). Men. 923 solent tibi (*qui insanire putatur*) umquam oculi -i fieri (*cf. p. 2305, 11*)? Pseud. 154 numquam ... vostrum (*servorum*) -ius tergum erit quam terginum hoc meum. LVCIL. 174 corpore (OV. met. 12, 131 trist. 1, 5, 71. CELS. 2, 1, 16 -ioribus, *opp.* mollioribus. 4, 19, 3 ext. -um et virile. 5, 28, 1[A]. SEN. dial. 1, 4, 13 sunt nauticis corpora ferendo mari -a. SCRIB. LARG. 252. PLIN. nat. 11, 9 *insectorum*. TAC. Germ. 30 -iora genti *Chattorum* corpora, stricti artus. CAEL. AVR. acut. 1, 6, 50. *v. etiam p. 2309, 53*). VARRO rust. 2, 5, 8 corium a⟨t⟩tactu non asperum ac -um. CIC. de orat. 1, 28 pedibus (LVCR. 5, 1402 OV. am. 1, 4, 44 met. 2, 852 fast. 4, 663 PHAEDR. 1, 30, 10). LVCR. 6, 1195 pellis (VERG. georg. 3, 502 HOR. epod. 17, 15 SEN. Herc. O. 1934 *al.*). PROP. 4, 4, 54 inhumanae -a papilla lupae (*cf. II B 1 c, v. p. 2305, 46; aliter* MAXIM. eleg. 5, 27 -ae stantesque papillae). OV. epist. 9, 71 collo *Antaei* (12, 39 boum). 9, 79 digitis *Herculis*. met. 8, 803 cutis *Famis* (CELS. 1, 9, 4. 2, 6, 1 [*Hippocr. progn. 2 p. 79* δέρμα ... σκληρόν]. 3, 25, 1 -a mollisque, quasi squamis quibusdam exasperatur. 5, 26, 27[A] *al.*, *cf. et p. 2311, 42*). epist. 12, 140 genibus *Achillis*. 12, 482 lateri *Caenei*. 12, 515 umeris (CELS. 8, 1, 18). hal. 97 xiphias *piscis* (132. *cf. infra l. 83 sqq.*). Pont. 3, 8, 9 vellera. fast. 2, 346 tumidum cornu -ius inguen *Panis*. GRATT. 276 siccis ... -a lacertis crura *canum*. CELS. 1, 6, 2 pisces (*cf. supra l. 81.* 2, 18, 7. 2, 20, 1 *opp.* teneros. 2, 21 nimium -i vir[i]osique;

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

opp. qui ex tenerrimo genere sunt. 2, 24, 3. 2, 28, 2 [*opp.* 1 teneri]. *similiter* 2, 28, 12 aves ... -iores [4, 12, 7 ext. generis -ioris]. 2, 28, 2 caro [ANON. med. ed. Piechotta 178]. *cf. infra l. 55 sq.*). 2, 4, 3 praecordia -a *ex morbo* (*ibid.* 6. 2, 7, 24. 30. 2, 17, 4. 3, 20, 6 *opp.* mollia). 2, 7, 16 mammae. 2, 8, 34 in morbo ... -um fieri iecur (SCRIB. LARG. 89. 110. 170). 4, 1, 3 arteria -a et cartilaginosa. 5, 26, 28^{B} tumor (6, 6, 1^{A}. 7, 14, 2 *opp.* mollis. SER. SAMM. 436). 5, 26, 33^{B} locus *ulceris* (5, 28, 11^{B}. 8, 17, 1. SCRIB. LARG. 156). 5, 28, 5 oras *ulceris*. 5, 28, 12^{H} callus (5, 28, 12^{M}. SCRIB. LARG. 37 callum. PLIN. nat. 9, 183). 7 14, 3 caro -ior *ex morbo* (*aliter supra l. 3*). *al.* LVCAN. 4, 150 lacertis. PLIN. nat. *passim. nota*: 11, 152 quorum *animalium oculi* -i sunt (153. 258. *cf. p. 2304, 64*). 11, 183 bruta existimantur animalium, quibus *cor* -um riget (*aliter p. 2308, 35*). *al.* *de puero iam maturo*: IVV. 6, 377 iam -um. ARNOB. nat. 5, 25 nondum -i ... pusionis. *cf. etiam p. 2304, 67.* *plur.* -a *i.* -ae *partes corporis* (*sc. ex morbo*): CELS. 5, 18, 6 haec ... -a emolliunt. 5, 18, 8 ad ... mollienda, quae -a sunt. 10. 5, 28, 11^{F}. *item sing.*: CELS. 5, 28, 11^{B} quod ... -ius non est. 5, 28, 14^{A}. c *de excrementis*: CATVLL. 23, 11 nec toto decies cacas in anno, atque id -ius est faba et lapillis (CELS. 2, 7, 5 venter nihil reddit nisi et aegre et -um. *cf.* MART. 3, 89, 2 faciem -um cacantis habes [*sed* -um *fort. neutr. sing. pro adverbio: v. p. 2313, 10*]). HOR. sat. 2, 4, 27 alvus (*i. alvi sordes.* CELS. 6, 18, 9^{B} [*cf. Helge Lyngby, Textkritiska Studier till Celsus' Medicina, Diss. Göteborg 1931 p. 47; Niedermann, Gnomon 9, 1933, 438*]. PLIN. nat. 28, 129). MART. 13, 29, 2 -i solvere ventris onus (CHIRON 395 -iorem ventrem facit et remittit stercus -um tamquam glaebulas. 414 [= VEG. mulom. 2, 121, 1] stercus -um). CELS. 6, 7, 7^{B} sordes *aurium* (*opp.* molles, emollire).

4 *coniunctum cum pronomine vel pro substantivo de re non accuratius definita*: DIRAE 98 (*inter ἀδύνατα*:) dulcia amara prius fiant et mollia -a. OV. met. 1, 20 corpore in uno ... pugnabant ... mollia cum -is (CALP. ecl. 5, 71 mollia ne -is coeant). CELS. 1, 3, 9 lassat ... quod contra consuetudinem, seu molle seu -um est. SEN. benef. 5, 5, 1 lapis solidus ... et invictae adversus -a naturae. dial. 5, 5, 8 tela a -o resiliunt. nat. 2, 52, 1 *fulmen* cum lapide ferroque et -issimis quibusque confligit. 2, 55, 1 nec sonant mollia nisi illisa -is sunt. 3, 25, 2 vis *aquae* ... -a mordendi. 6, 31, 3 mollius crebriusque ... quam natura -i sinit. 7, 1, 7 sidera ... ex -o concreta. PLIN. nat. 2, 193 *sono* resultante in -is. 22, 107 mel -a concoquit.

B *pertinet ad gustum*: 1 *de potionibus* (*hic illic var. lect.* dirus, *v. infra l. 44 et 51*): *de vino*: CATO agr. 156, 6 vini (SEN. epist. 36, 3 COLVM. 2, 30, 2 PALLAD. 11, 14, 5 *opp.* suave. *cf.* VERG. catal. 11, 2 pocula -a mero). VERG. georg. 4, 102 *mella* -um Bacchi domitura saporem (SER. SAMM. 397 haec -o [*var. lect.* diro] dantur potanda Lyaeo. 492 Lenaei -um ... fluentum. 821 Baccho. 902). *de lacte*: PROP. 2, 6, 20 lupae (*cf. II B 1d; v. p. 2304, 75*). *de aqua*: VITR. 8, 1, 7 quae ... gravissimae -aeque et insuaves sunt partes *aquarum* (*aliter ut videtur*: CELS. 2, 30, 3 aqua ... -a, id est ea, quae tarde putescit). *alia*: CELS. 2, 24, 3 muria (4, 16, 2. 4, 22, 2. 4 COLVM. 6, 30, 10. 7, 10, 5. *al.*). PLIN. nat. 23, 88 oleum. SER. SAMM. 37 acetum. 514 potibus (*var. lect.* diris). EVSTATH. Bas. hex. 5, 8 p. 919^{B} in quernis ... vel in corneis pomis stypticus et -us *umor* (*gr.* πρὸς τὴν στυφνὴν καὶ αὐστηρὰν ποιότητα μεταβάλλει). 2 *de cibis* (*exempla et rara et incerta. aliter p. 2303, 61 sqq.*): ? MORET. 96 (*v. p. 2303, 63*). ? CELS. 3, 21, 6 cibus esse debet ex media quidem materia, sed tamen generis -ioris. 4, 20, 4 cibo ... neque inflante neque -o neque valido (*cum utroque loco cf. p. 2304, 83 sqq.*).

II ***translate*: A *i. q. difficilis perpessu, toleratu vel factu*:** 1 *de rebus naturae gravibus*: PLAVT. Men. 975 frigus (LVCR. 5, 818 VERG. catal. 2, 9. 13, 3 LVCAN. 9, 376 LACT. ira 10, 19 CLAVD. DON. Aen. 9, 1). CIC. Att. 10, 11, 4 -o tempore anni (CAES. Gall. 7, 8, 2 -issimo tempore anni. civ. 3, 25, 3). Scaur. 25 hieme (VERG. georg. 4, 239 OV. trist. 3, 10, 44 PETRON. 122 vers. 146 TAC. ann. 1, 17 CLAVD. carm. min. 38, 4. *cf.* TAC. hist. 2, 80 Germanica hiberna caelo ac laboribus -a). HIRT. Gall. 8, 5, 4 tempestatibus (BELL. Alex. 43, 2). SEN. Thy. 872 gelu. AVIEN. Arat. 679 sideris *Sagittiferi*. 1693 euri. HIER. in Is. 14, 13/14 ventus (*de aquilone; item* hom. Orig. in Ezech. 1, 14 p. 338 B. RVFIN. Orig. in num. 1, 3 p. 7, 10 B.). HYD. chron. II p. 35, 252 -issimus extra solitum ... annus. *nota de rebus corporeis*: CAEL. Cic. epist. 8, 15, 1 -issimis et frigidissimis locis. AVIEN. orb. terr. 54 -a ... nutrit tellus Arimaspas. CLAVD. DON. Aen. 11, 555 asperitas -a *silvarum*. 11, 565 tam -a vastitate regionum. *per imaginem*: CYPR. hab. virg. 21 p. 202, 10 -us et arduus limes, qui tendit ad gloriam. *c. inf. praes. pass.*: TERT. pall. 3 *v. p. 2311, 69.*

2 *de operis, laboribus, sim.*: ENN. ann. 345 laboris (CIC. carm. frg. 22 [div. 2, 63], 1 LVCR. 3, 999. 5, 1272. 1359 VERG. georg. 2, 412. 4, 114 Aen. 6, 437 *al.; cf.* STAT. Theb. 6, 871 -is ... laborum ... toris [*pertinet etiam ad I A 3 b*]). LVCIL. 112 opus (LVCR. 5, 1360 TIB. 1, 9, 8 OV. medic. 14 SEN. dial. 5, 29, 1 TAC. hist. 2, 4 ITALA deut. 26, 6 [Lugd.]. VVLG. exod. 1, 14. 6, 9 *al. cf.* SEN. Herc. O. 1397 -a series operis). TER. Eun. 354 -as fratris partis praedicas (ANTON. Cic. Att. 10, 8^{a}, 1 -iores partes mihi impositas esse. SEN. benef. 6, 27, 5 -issimas). Phorm. 73 provinciam (*i. operam*) cepisti -am. CALV. carm. frg. 2 -um rus fugit et laboriosum. CIC. Mur. 48 mihi -ior locus est dicendi datus. prov. 5 exercitus ... -issima conquisitione collectus. LENT. Cic. epist. 12, 14, 2 -ius ... negotium. CAES. Gall. 7, 10, 1 *rei frumentariae* -is subvectionibus. VERG. catal. 9, 42 militiae (LIV. 21, 16, 5. 29, 1, 5 SEN. contr. 7, 2 [17], 12 TAC. ann. 1, 20). Aen. 6, 688 iter (LVCAN. 9, 385 VAL. FL. 1, 565 STAT. Theb. 2, 375 silv. 1, 2, 202 QVINT. inst. 12, 11, 11). Aen. 7, 807 proelia (HOR. carm. 3, 20, 3 PROP. 3, 5, 2 LIV. 40, 16, 8 SIL. 17, 571). Aen. 8, 371 tumultum. 9, 723 certamine (SOL. 45, 9). 10, 50 pugnae (durae *R*, dirae *cett.*; *cf.* VAL. FL. 3, 710. 6, 298 SVLP. SEV. dial. 1, 12, 3). 11, 157 belli ... -a rudimenta. PROP. 3, 1, 20 non faciet capiti -a corona (*sc. carminis epici*) meo. 3, 13, 8 pancratio. *al.* *de re corporali*: VITR. 10, 3, 6 vectis sub onere subiectus, si per medium premitur, -ior est neque incumbit (*opp.* faciliter onus extollit).

3 *de malis, statu iniquo, sim.*: PLAVT. Amph. 166 servitus (CIC. rep. 1, 68. 2, 46 parad. 39. 40 *al.*; *cf.* QVINT. decl. 311 p. 225 -a vincla alicui videntur, -a condicio servitutis. AVG. civ. 16, 43 p. 194 D. -issimo et gravissimo ... iugo servitutis). Men. 872 morbum (SER. SAMM. 431). Merc. 817 lege -a vivont mulieres (CIC. Cael. 77 de orat. 1, 256 off. 2, 75 TIB. 1, 6, 69 SEN. epist. 63, 2 VAL. FL. 1, 833 *al. cf.* CIC. Cluent. 150 -ioribus legum condicionibus). TER. Ad. 859 vitam (PLIN. paneg. 34, 5 FIRM. math. 5, 1, 29 PALLAD. hist. mon. I 1 p. 252^{b}. *al.*). LVCIL. 973 (NON. p. 285 -um: nocens) saevo ac -o in bello (CIC. Balb. 5 VERG. Aen. 10, 146 OV. met. 13, 296 Pont. 1, 8, 6 LVCAN. 5, 265 VAL. FL. 6, 545 CLAVD. DON. Aen. 7, 370. 805 VVLG. II reg. 2, 17. *cf.* STAT. Theb. 9, 566 -a belli vice. *cf.* VERG. ecl. 10, 44 Martis *i. belli* [Aen. 12, 73. 410 LVCAN. 5, 723 SIL. 3, 352 STAT. Theb. 6, 477 munere Martis. 12, 523 CLAVD. DON. Aen. 11, 725]). CIC. carm. frg. 19, 6 dolores (fin. 1, 43 LVCR. 3, 460 VERG. Aen. 5, 5 *al.*). Mur. 47 -iorem fortunae communi condicionem constituit (Rab. Post. 15 BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16 [9, 24], 10 PLANC. Cic. epist. 10, 24, 8. *al.*; *cf.* CLAVD. DON. Aen. 12, 95 pugnandi condicio). dom. 15 annona. 93 -issima rei publicae tempora (Balb. 34 HOR. epist. 2, 2, 46 PROP. 1, 7, 8. 1, 22, 4. *al.*). Mil. 87 fortuna (Att. 10, 4, 4 VERG. Aen. 12, 677 SIL. 10, 597. 11, 168 APVL. met. 6, 28. *cf.* SEN. dial. 6, 10, 6 regnum fortunae ... -um atque invictum). epist. 12, 25^{a}, 7 rumores -iores. ad Brut. 1, 12 (9, 20), 1 causa Lepidi ... -ior (LVCR. 3, 485. *cf.* HOR. sat. 1, 10, 26 cum -a tibi peragenda rei sit causa Petilli. LIV. 26, 33, 1 QVINT. inst. 4, 1, 25 CLAVD. DON. Aen. 4, 290). LAEV. carm. frg. 22 famultas. BELL. Alex. 14, 5 casus (25, 4 VERG. Aen. 6, 377 SIL. 5, 237 STAT. Theb. 8, 511. *al.*). NEP. Cim. 1, 1 -o admodum initio ... adulescentiae. VERG. georg. 1, 146 -is urgens in rebus egestas (Aen. 1, 563 OV. trist. 1, 9, 23 Pont. 2, 7, 53. *al.*). georg. 3, 68 -ae ... inclementia mortis (Aen. 10, 790 SEN. Herc. f. 56. 1069. *al.*; *cf.* PLIN. epist. 2, 1, 4 aditus ... mortis). Aen. 4, 399 vim (VAL. FL. 6, 683 SIL. 3, 160). Aen. 10, 72 quae -a potentia ... egit (*sc. in fraudem*)? 10, 392 discrimina. 10, 744 quies *i. mors* (12, 309; *cf. l. 44. aliter p. 2303, 22*). HOR. sat. 1, 2, 6 famem (OV. Pont. 4, 3, 40 PLIN. nat. 33, 72). sat. 1, 2, 40 pericla. 2, 2, 88 valetudo. carm. 2, 13, 27 -a navis, -a fugae mala, -a belli (SEN. dial. 4, 36, 6 avaritiam, -issimum malum. nat. 4, 13, 11 CLAVD. DON. Aen. 4, 370; *cf.* SIL. 9, 637 sorte malorum. 14, 618 vis -a malorum). carm. 4, 9, 49 pauperiem (HIER. epist. 39, 2, 6). epist. 1, 1, 22 *pupillas* -a premit custodia matrum. PROP. 2, 28, 32 -us vertitur ipse dies. OV. met. 9, 58 -os ... nexus (GREG. M. moral. 4 praef. 3 p. 635^{C}). Pont. 1, 4, 45 -ius est ... nostrum ... onus. 3, 1, 9 exilio (VICT. TONN. chron. II p. 189, 479, 25). hal. 116 -o nociturus scorpius ictu. MANIL. 3, 552 -ior hora. SEN. contr. 1, 1, 16 spectaculum. *passim.* *additur dativus*: TERT. monog. 2 disciplinae -issimae illis (*psychicis*). CLAVD. DON. Aen. 6, 685 iter -um vivis.

4 *de imperio, praeceptis, verbis sim.* (*cf. l. 19 sqq.*): CIC. Verr. II 3, 48 edicta. Mur. 60 doctrina *Catonis* ... -ior, quam ... natura patitur. Planc. 31 'pater ... obesse filio debet'. o vocem -am ...! (Phil. 8, 16). VERG. georg. 2, 369 -a exerce imperia (SEN. Herc. f. 433 Oed. 705 benef. 3, 38, 2 SIL. 13, 606 TAC. ann. 12, 47 PLIN. paneg. 14, 5 SPART. Did. 5, 6. *al.*). OV. rem. 220 praecepta (523 CLAVD. DON. Aen. 6, 695 AVG. soliloq. 1, 6, 12). met. 7, 14 iussa (7, 15 STAT. Theb. 12, 375). LIV. 26, 15, 1 sententia (VAL. MAX. 5, 3, 2^{a} PLIN. epist. 2, 12, 2. 4, 9, 19 BACHIAR. repar. laps. 18 COD. Iust. 2, 11, 8. *al.*). SEN. contr. 10, 3, 9 -ioribus verbis utor (SEN. benef. 5, 22, 3 VVLG. sap. 12, 9 Sirach 19, 7 [*non in gr.*]). SEN. Phoen. 596 arbitria. VAL. FL. 8, 465 decreta. STAT. Theb. 9, 834 monitu. MART. 1, 34, 9 censura. 9, 89, 1 lege nimis -a (PLIN. epist. 9, 29, 2). TERT. resurr. 37 p. 79 sermonem; *syn.* intolerabilem (VVLG. prov. 15, 1 Ioh. 6, 61 CAES. AREL. reg. mon. 12. *cf.* HIER. epist. 40, 1, 3 eloquia). EVTR. 3, 7 responsa (EPIST. pontif. 374 [*a. 430*] Migne 50 p. 477^{C}). CLAVD. DON. Aen. 1, 195 infortuniorum -a commemoratio. 10, 490 -um immaneque commentum. 11, 405 accusationes. 12, 70 omina. PAVL. NOL. carm. 11, 5 versum. CYPR. GALL. iud. 378 murmure. *passim.*

5 *neutr. coniunctum c. adiectivis vel pronominibus*: **a** *sing.*: TER. Haut. 957 tibi esse hoc gravius multo ac -ius. Phorm. 238 illud -um. CIC. Verr. II 5, 7 -um hoc fortasse videtur (off. 1, 23). har. resp. 13 recte fieri potest, quod idem in iudicio capitis -um atque iniquum est. Scaur. 32 quod ... -um aut asperum possit esse.

[*Bannier*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Lig. 13 hoc ... multo acerbius multoque -ius. Phil. 12, 4 ac. 2, 135. Tusc. 1, 107 -um hoc sane. 2, 29 asperum est, contra naturam, difficile perpessu, triste, -um. Att. 12, 13, 2 quod si erit -ius, *eqs.* PLANC. Cic. epist. 10, 21, 2 si -ius aliquid esset, succurrere (CAES. Gall. 1, 48, 6 si quid erat -ius, concurrebant *pedites.* 5, 29, 6 si nihil sit -ius). CAES. civ. 3, 94, 6 si quid -ius a c c i d e r i t (SEN. epist. 24, 3. *cf.* PROP. 1, 15, 28 inciderit [SEN. benef. 7, 14, 4 dial. 7, 15, 6]. *cf. infra l. 16 sq*). HOR. carm. 1, 24, 19 -um: sed levius fit patientia quidquid corrigere est nefas. PROP. 1, 6, 18 nihil infido -ius esse viro. 2, 17, 9 -ius in terris nihil est quod vivat amante. Ov. Pont. 1, 5, 18 mens ... pati -um sustinet aegra nihil. SEN. contr. 10, 2, 13 nihil fuisset iubente te -um. *al. passim.* **b** *p l u r.*: CIC. fin. 4, 59 omnia ..., quae -a, difficilia, adversa videantur (LIV. 26, 36, 2 ad omnia, quae -a atque aspera essent, subeunda). VATIN. Cic. epist. 5, 10ᵃ, 1 omnia mi -a imperas (HOR. carm. 1, 18, 3 siccis omnia ... -a deus proposuit). VERG. Aen. 8, 522 multa ... -a ... putabant. SEN. dial. 1, 5, 10 multa accident -a, aspera (*opp.* mollire, complanare). *cf.* 1, 6, 6 multa incidunt tristia, horrenda, -a toleratu. 1, 6, 2 quaedam -a patiuntur. *al. passim.*

6 *n e u t r. p r o s u b s t a n t i v o*: **a** *p l u r.*: CIC. orat. 131 in varietate *affectuum* -iorum accusatio suppeditabit exempla, mitiorum defensiones meae. HOR. epist. 2, 1, 141 animum ... -a f e r e n t e m (Ov. met. 9, 545 SEN. dial. 2, 6, 3). PROP. 1, 15, 1 multa tuae levitatis -a timebam (*cf.* SEN. Thy. 447 frustra timentur -a. dial. 1, 2, 4 ut -a ac difficilia non reformident *viri boni*). LIV. 33, 11, 6 -a atque aspera belli. SEN. Oed. 208 laeta -is mixta. Phaedr. 464 *viri* -a t o l e r e n t (dial. 1, 3, 10. 2, 10, 4). dial. 2, 5, 5 sive illi (*sapienti*) -a sive secunda ostentantur. 4, 25, 3 *animus* -a ... p a t i t u r (PASS. Petr. 3. *cf.* HIER. epist. 18 b, 4, 1 AVG. civ. 13, 20 p. 584). dial. 7, 25, 6 -is opposita virtus. 9, 2, 2. 9, 10, 4 -a m o l l i r i (epist. 98, 3 QVINT. inst. 5, 12, 18). epist. 13, 1 praeceptis salutaribus et -a vincentibus. 31, 7 *tolerantia* se ad -a et aspera hortatur. 74, 21 *rationis* te amor contra -issima armabit. 107, 4 -is ... obstitit. 116, 7 (*ad Stoicos*) nimis -a praecipitis. 123, 14 in aspera et -a subeundum est (AVG. serm. 284, 5 tentatio in asperis et -is, in saevis, in atrocibus atque immitibus. 347, 3). CVRT. 7, 11, 16 per aspera nisis -iora restabant. LVCAN. 9, 403 gaudet patientia -is. 9, 880. VAL. FL. 4, 35. 7, 95 iussa pati nec cedere -is. SIL. 1, 533 nitescere -is virtutem. 3, 636 -a v i a r u m (*cf.* 12, 110 -a atque obsaepta viarum. CLAVD. 8, 435 carm. min. 12, 4 PAVL. NOL. carm. 13, 13). SIL. 6, 308 -is facilem per inhospita ducere vitam. 7, 3 -a laborum. *al. passim.* **b** *s i n g.*: SIL. 6, 119 quidquid adest -i et rerum inclinata feramus.

B *i. q.* ***intractabilis, obduratus,*** *saepe i. q.* ***crudelis, immitis*** (*cf.* NON. p. 285 SERV. Aen. 2, 7 CLAVD. DON. Aen. 11, 45):
1 *g e n e r a t i m*: **a** *de hominibus* (*deis infra l. 70. 74*): TER. Haut. 204 (NON. p. 285 -um: immite) illum (*p a t r e m*) insimulat *filius* -um (439 CIC. Cael. 37 HOR. sat. 1, 2, 17 *et passim; voc.*: Ov. met. 14, 587 [*opp.* mitissimus]. *cf.* STAT. Theb. 9, 390 -e parens). Ad. 64 nimium ... -us praeter aequumque et bonum. AFRAN. com. 252 vixisti tristis, -us, difficilis, tenax. CIC. Tull. 54 ut esses -issimus. Cael. 36 s e n e m (PROP. 2, 30, 13 STAT. silv. 2, 6, 81. *al.*). Planc. 45 non tam -us in plebem noster ordo fuit, ut *eqs.* Phil. 5, 14 -a natio (*Cretensium*) est (*opp.* misericors). or. frg. A XIII 20 h o m o (Tusc. 2, 17 off. 2, 50 HOR. sat. 1, 7, 6. *al.*). de orat. 2, 278 neminem ... esse t a m -um (*saepe*). Brut. 100 moribus ... -ior. 117 *Tubero* congruens cum ea disciplina (*Stoicorum, cf. l. 59. p. 2309, 69*), quam colebat, paulo etiam -ior. orat. 148 quis ... se tam -um ... praeberet, qui hanc mihi non daret veniam? leg. 2, 37 ne nos -iores forte videamur. parad. 40 domina *v. p. 2308, 3.* fin. 2, 62 i u d e x (PROP. 1, 4, 10 TAC. ann. 15, 55 TERT. praescr. 12, 3 HIER. epist. 60, 11, 1. 63, 1). 4, 78 *Stoici* horridiores evadunt, asperiores, -iores et oratione et moribus. Tusc. 1, 104 -ior Diogenes (*ibid.* ut Cynicus asperius ... iussit). Att. 1, 1, 4 si voles i n m e esse -ior (epist. 6, 13, 2 non fore in te Caesarem -iorem. *cf. p. 2311, 48*). 12, 46 essem fortasse -ior. ad Q. fr. 1, 1, 14 in tuos. 1, 1, 17 in quibus (*rebus*) vereor ... ne -ior sim. ad Brut. 1, 15 (9, 24), 3 in animadversione poenaque -ior. 2, 7 (9, 6), 5 -i fuimus in Dolabella. ANTON. Cic. Att. 14, 13ᴬ, 2 si -iorem te eius miserae et afflictae fortunae praebes. CAES. civ. 3, 20, 4. VERG. georg. 3, 4 Eurysthea (SERV. auct. *ad l.* -a imperantem). 4, 512 *fetus* -us arator ... nido implumes detraxit. Aen. 2, 7 Vlixi (SERV. *ad l.* non laboriosi, sed crudelis. Ov. trist. 5, 5, 51). Aen. 10, 45 coniunx *Iovis.* 12, 199 Ditis (SIL. 13, 415). 12, 873 *Iuturnae* (SERV. *ad l.* immiti). HOR. carm. 2, 12, 2 Hannibalem (*cf.* 3, 6, 36 dur- *F*, dir- *al.*). TIB. 1, 10, 49 militis. LYGD. 2, 3 (*syn.* ferreus). ELEG. in Maecen. 1, 30 (-ior *sc. ferro*). PROP. 1, 3, 14 hac Amor, hac Liber, -us uterque deus (OCTAVIA 259 Venus ... -a). 2, 25, 11 tyranno. 2, 32, 47 Sabinos. 3, 15, 29. Ov. am. 3, 4, 1 -e v i r (epist. 7, 84. ars 3, 602 nimium. rem. 554. *cf.* PLIN. epist. 3, 3, 5 vir ... paulo ... horridior et -ior, ut in hac licentia temporum). epist. 4, 141 mariti. met. 5, 244 inexorabile -us exerces odium. 8, 65. *al. passim.* *nota voc.* -e (*cf. supra l. 46 sq.*): Ov. met. 13, 329 trist. 1, 8, 14. 3, 13, 3 SEN. Phaedr. 1164 LVCAN. 5, 682 VAL. FL. 4, 130. SIL. 6, 419 o -e. STAT. Theb. 11, 372 MART. 13, 70, 2. *al.* **b** *de animo, mente, affectibus, actionibus* (*nonnulla etiam ad C vel D referri possunt*): PLAVT. Asin. 944 i n g e n i o (TER. Phorm. 497 HOR. carm. 3, 21, 14 SEN. epist. 52, 7 ac laboriosum. *al.; aliter p. 2309, 77 sqq.*). TER. Haut. 665 a n i m o (CIC. S. Rosc. 150 Arch. 17 SEN. benef. 7, 31, 1 dial. 4, 17, 2. *al.; cf.* SEN. Phoen. 165 animam. Tro. 963). CIC. Sest. 59 suspicio -ior. parad. 40 cupiditas ... honoris ... quam -a est domina. CATVLL. 60, 3 m e n t e (PROP. 1, 14, 18 Ov. met. 9, 608 LVCAN. 3, 304. *al.; cf.* AVIEN. Arat. 13 mentis primigenae penetralia -a). VERG. Aen. 4, 488 c u r a s (SIL. 11, 371 NEMES. ecl. 1, 59. *cf.* LYGD. 6, 7 -um curae genus. SIL. 16, 228 -a ... curarum vincula). HOR. sat. 1, 10, 57 *Lucili* (*cf. p. 2309, 76*) -a ... n a t u r a (QVINT. inst. 11, 1, 70. *cf.* SER. SAMM. 736 quos -a movet natura tumores). PROP. 1, 19, 4 timor. 2, 5, 7 tam -is ... m o r i b u s (VITR. 2, 8, 12 -o feroque. QVINT. inst. 4, 1, 17 EVGRAPH. Ter. Ad. 855). Ov. epist. 15, 11 v u l t u (met. 9, 260 Pont. 3, 1, 166 SEN. Herc. O. 1228. 1272 LVCAN. 2, 373. 10, 1043). LIV. 22, 60, 5 severitatis. 35, 32, 13 consilia calida et audacia ..., tractatu -a. 38, 17, 12 Spartana -a illa et horrida d i s c i p l i n a (TERT. pudic. 3 p. 225, 12. *cf. p. 2307, 55*). SEN. contr. 2, 4, 9 personam *adulescentis* ... -am et asperam. SEN. Phaedr. 137 regius ... tumor. Phoen. 310 affectus. dial. 12, 8, 5 prudentiae. epist. 25, 1 aetatem ... iam -am et intractabilem (*opp.* tener). PLIN. nat. 7, 79 torvitatem. SIL. 6, 507 iras (VVLG. sap. 5, 21). PS. QVINT. decl. 6, 18 sonum flagellorum gemitumque caesorum ..., -a metus sui exempla. TERT. praescr. 7, 6 *dialecticam Aristotelis* -am in argumentis. VVLG. Is. 27, 8 spiritu. BACHIAR. repar. laps. 16 consuetudine (GREG. M. moral. 15, 11). CLAVD. DON. Aen. 2, 530 maledictis ... -issimis. *al.* *nota de o s c u l i s*: Ov. epist. 15, 223 non -a (ars 1, 668 neve queri possit -a fuisse).

c *de corpore, c o r p o r i s p a r t i b u s* (*praevalet notio q. e. o b d u r a t u s*): de PLAVT. Pers. 60 *v. p. 2309, 24 sqq.* TER. Eun. 806 o s *i. audax, procax* (LVCIL. 417 CIC. Quinct. 77 Ov. am. 1, 12, 24 ars 3, 587 met. 5, 451 Pont. 1, 1, 80). Haut. 402 diu etiam -as (*fort. suppl. 'a u r e s', v. p. 1668, 17 sqq.; 'partes' cum aliis Löfstedt, Syntactica II 253 sq., cf. p. 2305, 82 sqq. et p. 1676, 19 sqq.*) dabit (aures: VERG. Aen. 4, 428 Ov. Pont. 2, 8, 44 LVCAN. 10, 104 SIL. 6, 519 GELL. 13, 25, 22). LYGD. 4, 76 p e c t o r a (Ov. epist. 20, 229 -ius ... ferro ... pectus. met. 14, 693. 758 LIV. 10, 30, 11 SEN. benef. 1, 31 Phoen. 113. 582 LVCAN. 10, 71 *al.; cf.* PETIL. Aug. c. Petil. 2, 92, 202 -us pectoris calor). Ov. epist. 4, 156 c o r d a (PORPH. Hor. carm. 1, 3, 9/10. VVLG. Sirach 3, 27 *gr.* σκληρά. Is. 46, 12 *al. cf.* duricors). epist. 16, 16 superciliis. trist. 3, 11, 64 m a n u s (VVLG. I reg. 5, 7 [SEN. Oed. 986 *corrupt.*]). Pont. 4, 12, 37 p r a e c o r d i a (LVCAN. 6, 452 HIER. epist. 14, 3, 2 NICET. psalm. 5 p. 71, 18). SEN. benef. 4, 38, 2 f r o n t e (IVV. 8, 189. TERT. virg. vel. 2 delicti -ior frons est. VVLG. Ezech. 3, 8 FACVND. defens. 6, 5). PETRON. 39, 5 caput ... -um, frontem expudoratam, cornum acutum. 43, 3 -ae buccae fuit (*cf.* duribuccius). CALP. decl. 10 oculos (AMBR. exc. Sat. 1, 36). COMM. instr. 1, 38, 1 c e r v i c e (apol. 229 AMBR. exc. Sat. 1, 36 VVLG. exod. 32, 9 *al.*). VVLG. Baruch 2, 33 dorso. Ezech. 2, 4 facie.

d *de bestiis*: PROP. 2, 13, 54 percussit Adonem -us aper. *de* 2, 6, 20. 4, 4, 54 *v. p. 2305, 46. 2304, 75.* LVCAN. 6, 672 hyaena. STAT. silv. 1, 2, 184 alituum pecudumque ... -ique ferarum ... greges. 2, 1, 130 ferae (*i. Cerberi*). AVSON. 34, 14 libellum -is vermibus esse cibum. GILD. or. (Gött. Nachr. 1912) p. 57, 17 -as (dir- *W. Meyer*) ac pestiferas ... bestias. *cf.* RVFIN. hist. mon. 8 p. 421ᴮ *latrones* -iores bestiis.

e *de r e b u s m a x i m e p e r s o n a t i s*: VERG. Aen. 6, 566 haec Rhadamanthus habet -issima regna (LYGD. 5, 22 -aque sortiti tertia regna dei). PROP. 1, 6, 36 sidere. Ov. met. 10, 619 fors. 13, 184 s o r t e s (fast. 2, 429 SEN. Phaedr. 991 Thy. 879 Tro. 524 VAL. FL. 6, 624. *al.*). Pont. 2, 9, 9 excipe naufragium non -o litore nostrum. LIV. 45, 30, 7 frigida haec omnis -aque cultu et aspera plaga est. MANIL. 5, 621 carceris (SEN. dial. 5, 37, 3 ostium carceris). SEN. Herc. f. 165 ille superbos aditus regum -asque fores (*cf. p. 2309, 11 sqq.*) expers somni colit. 867 f a t u m (Med. 431. Tro. 1056 o -a fata, saeva, miseranda, horrida. benef. 4, 4, 3. *al.; cf.* PHAEDR. 4, 1, 3 -a fati miseria. LVCAN. 9, 1046 o sors -issima fati! STAT. silv. 5, 1, 165 -us fati tenor. Theb. 9, 180 -a potentia fati. *al.*). PLIN. nat. 16, 96 omnibus his (*ficis*) -a facies semper (*sc. quod flore carent*). STAT. Theb. 3, 205 Sororum pensa. 4, 530 urna. 4, 834 Kl. (826 Kohlm.) Nemea ... quam tu non Herculis actis -a magis ...! 5, 435 Thracae. 6, 188 aras. silv. 2, 6, 81 Acheronta. 5, 1, 156 Sororum licia (Ach. 1, 519). 5, 374 Tartara. *al.*

f *n e u t r. p r o s u b s t.*: *p l u r.*: SEN. Phaedr. 922 simulantque molles -a. AMBR. c. Aux. 15 -a, ut videbatur sibi, Auxentii ipsius ... ore iactata. VVLG. III reg. 12, 13 responditque rex populo -a (II par. 10, 13. 16). AVG. civ. 2, 2 p. 54 D. illa ... -a, quae hostiliter facta sunt. ZACCH. 2, 17 p. 1140ᴬ in quem Novatianus -a pronuntiat. *nota sing.* (*inc.* CIC. ad Brut. 1, 3 [= 9, 11], 4 *v. p. 2314, 5*): Ov. ars 3, 476 nec tamen **e -o** (*cf.* ex facili, *vol. VI 1, 59, 31 sqq.*) quod petit ille, nega.

2 *s p e c i a t i m i n a m o r e*: **a** *de a m o r e i p s o* (*de Amore deo v. p. 2307, 73*): VERG. georg. 3, 259 (NON. p. 285 -um: immite). Aen. 6, 442 PROP. 2, 34, 49. HOMER. 586 (div- *codd.*). *cf.* FIRM. math. 6, 37, 4 amoris -a tormenta. HOMER. 639 ignes *i. amores* (NEMES. ecl. 4, 11). **b** *de a m a t i s e t r e b u s e o p e r t i n e n t i b u s f e r e i. q. a m a n t e m s p e r n e n s, a m a n t i i m m i t i s*: VERG. ecl. 10, 47 (*etiam ad C, cf. p. 2309, 34*). HOR. carm. 3, 7, 32 te saepe vocanti -am difficilis mane. 4, 1, 40 -e (VAL. FL. 8, 463). TIB. 1, 8, 50 in veteres esto -a, p u e l l a, senes (2, 6, 28 PROP. 1, 17, 16. 2, 1, 78. 4, 2, 23 Ov. ars 2, 527 fast. 4, 111). PROP. 1, 1, 10 Iasidos. 1, 7, 6 dominam (1, 16, 30).

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2, 22, 11. 43. 2, 24, 47. 2, 34, 44 inque tuos ignes, -e poeta, veni (*de poeta epico intellegendum esse censet Rothstein ad 1, 7, 19 cf. p. 2310, 60 sqq.*). 3, 20, 3. Ov. am. 1, 9, 19 amicae. 2, 4, 23 epist. 15, 287. 20, 5 rem. 765. met. 13, 799 Galatea ... -ior annosa quercu. 14, 376 nec -us ... despice *mulierem te amantem*. 14, 704 ne sibi -a foret. 14, 712 *Anaxarete* -ior ... ferro (14, 749). fast. 6, 120. VAL. FL. 2, 355 iam non -a toris. 3, 181 STAT. silv. 1, 2, 200. 2, 3, 44 MART. 4, 7, 2. 8, 46, 6. 10, 35, 18 (*Phaon*). HOR. epod. 11, 22 l i m i n a -a (*pertinet etiam ad I A 2d*), quibus lumbos et infregi latus (TIB. 2, 6, 47 [dir- *A, corr.* ς]. Ov. am. 1, 6, 68. rem. 508 [*etiam ad I A 2d*]. 677 -um limen amanti [*R*, amicae *vulg.*]. fast. 5, 339). TIB. 1, 1, 56 f o r e s (PROP. 1, 16, 18 Ov. am. 2, 1, 22 [*opp.* lenia verba]. 3, 1, 53. *cf.* am. 1, 6, 74 -a ... ligna ..., fores. *non in amore*: *p. 2308, 58*). TIB. 1, 2, 6 -a ianua firma sera (1, 8, 76 opposita ianua -a sera). 2, 3, 61 seges (*quae puellam amatam ab urbe abduxit*). Ov. met. 3, 354 superbia (*opp.* tenera ... forma). c *fere i. q. o b - d u r a t u s*: HOR. carm. 4, 1, 7 desine ... mater ... Cupidinum ... flectere mollibus iam -um imperiis (*cf. p. 2311, 62 sqq.*).

C *fere i. q.* **laboris patiens, strenuus, pertinax, fortis,** *cf. infra l. 20: saepius dubitari potest an subsit notio sub B tractata* (*cf.* SERV. auct. Aen. 10, 422 -i: aut fortis aut asperi et crudelis in hostes. CLAVD. DON. Aen. 7, 505 homines ... -os hoc est ... ad certamen robore corporis competenter aptissimos): 1 *d e h o m i n i b u s* (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 9, 465 -os dixit *Aeneadas* durantes in labore): PLAVT. Persa 60 neque edacitate eos (*maiores meos parasitos*) quisquam poterat vincere atque (*Leo,* neque *codd.; cf. edd. ad l.*) eis cognomentum erat -is Capitonibus (*cf. cognomen* Durus *Onom. s. v., ubi hoc exemplum Plautinum aegre desideratur*). CIC. leg. agr. 2, 95 Ligures (*cf. infra l. 45*) montani -i atque agrestes (*lectio non prorsus certa*). Tusc. 1, 102 fortes et -i Spartiatae. LVCR. 5, 926 g e n u s humanum multo fuit illud in arvis -ius, ut decuit tellus quod -a creasset (*cf.* VERG. georg. 1, 63 *ex lapidibus* homines nati, -um genus. Aen. 9, 603 -um a stirpe genus, natos ad flumina primum deferimus saevoque gelu duramus et undis. Ov. met. 1, 414. CLAVD. DON. Aen. 9, 600 arte). VERG. ecl. 10, 47 (*v. p. 2308, 80*). georg. 1, 160 quae sint -is agrestibus arma (Aen. 7, 504). 2, 170 Scipiadas -os bello. Aen. 3, 94 (NON. p. 285) Dardanidae -i (CLAVD. DON. *ad l.* hoc est ad tolerandum laborem fortes). 4, 247 Atlantis -i (SERV. auct. laboriosi). 5, 730 g e n s -a atque aspera cultu (11, 48. STAT. Ach. 1, 202 Macetum gens -a). 9, 466 Aeneadae. 11, 288 Troiae. 11, 657 -a (*R*, dia, diva *al.*) Camilla. HOR. sat. 1, 7, 29 vindemiator. carm. 1, 35, 34 aetas. epist. 1, 7, 91 -us ... nimis. 1, 16, 70 mercator. Ov. ars 3, 110 m i l i t i s (LVCAN. 9, 734 HOMER. 264. PANEG. 12 [2], 4, 5 *Hispania* -issimos milites ... parit). met. 14, 643 messoris (*cf. infra l. 52*). fast. 4, 692 cum -o parca colona viro. *cf.* NVX 105 grando -is invisa colonis (MART. 4, 66, 11). LIV. 27, 48, 10 Ligures (*cf. supra l. 28*), -um in armis genus. SEN. Ag. 668 -a virago patiensque. Herc. f. 1228 -us malis lacrimare vultus (*Herculis*) nescit. Herc. O. 1280 *Hercules* quondam Getico -ior Haemo. Phaedr. 22. COLVM. 7, 6, 9 magister ... pecoris acer, -us, strenuus ... esse debet. 10, 23 incola *horti*. 10, 137 Sabelli. LVCAN. 2, 629 Hiberos (6, 258). 8, 223 Alanos. VAL. FL. 4, 668 iuventus *Argonautarum* (SIL. 1, 330 *Saguntinorum*). 6, 462 Tirynthius. SIL. 1, 248 maniplis. *al.* *d e c o r p o r e e t c o r p o r i s p a r t i b u s*: HOR. epod. 3, 4 -a messorum (*cf. supra l. 43*) ilia. Ov. trist. 1, 5, 71 corpus ... -um patiensque laborum. SEN. Herc. O. 1782 o -um iecur!

m a s c. p r o s u b s t.: *s i n g.*: CIC. epist. 4, 9, 4 sapientis est carere patria, -i non desiderare. SEN. epist. 53, 6 vera febris ... etiam -o et perpessicio confessionem excipit. PLIN. epist. 6, 30, 4 rusticorum ... praediorum administratio poscit -um aliquem et agrestem. *n o t a p r o v e r b.*: ROMVL. fab. Aesop. 62 -us ad -um non adhaeret. *p l u r.*: LYGD. 4, 92 culta et -is non habitanda domus.

2 *d e i u m e n t i s* (*cf. p. 2310, 36 sqq. 2311, 41*): Ov. met. 3, 584 iuvenci. COLVM. 6, 1, 2 Appenninus -issimos *boves progenerat*. VAL. FL. 4, 100 tauris. AMM. 31, 2, 6 equis -is quidem, sed deformibus (VVLG. Sirach 30, 8). VVLG. Sirach 33, 27 iugum et lorum curvant collum -um.

3 *d e r e b u s i n c o r p o r e i s*: CIC. Lael. 48 v i r t u t e m (LVCAN. 9, 445 hac ire Catonem -a iubet virtus. 9, 562 *Cato* -ae ... virtutis amator. TAC. Germ. 31). LVCAN. 9, 880 patientia (*v. q. adn. Housman ad l.*). SIL. 3, 161 cessit vis -a labori (PRVD. apoth. 500 -is excellit viribus ingenium). CYPR. epist. 55, 16 philosophiae (*sc. Stoicorum*) -ioris. IVST. 44, 2, 1 parsimonia (*syn.* astricta). PALLAD. hist. mon. II 20, 18 abstinentia. *cf.* disciplina *p. 2308, 14*.

D *praevalet notio q. e.* **rudis, ineruditus, incultus, carens arte, doctrina, sim.**: 1 *d e h o m i n i b u s*: CIC. Brut. 100 Fannius ... genere dicendi -ior. 117 Tubero ... oratione -us, incultus, horridus. Arch. 19 *Marius* -ior ad haec studia videbatur. Att. 14, 20, 3 Atilius, poeta -issimus. HOR. sat. 1, 4, 8 *de Lucilio* (*cf. supra p. 2308, 7. 2311, 66*). SEN. epist. 58, 7 -i tibi videor i n g e n i i (MART. 5, 56, 10 si -i puer ingeni videtur, praeconem facias vel architectum. *aliter supra p. 2307, 83 sq.; cf.* GLOSS. III 334, 5 ἀφυής -i ingenii [*ante* ἀχαρής insulsus] *et* *duringeniosus *supra p. 2073, 84*). PLIN. nat. 35, 98 *Aristides Thebanus* -ior paulo in coloribus (35, 137. *cf. p. 2310, 35*). MART. 7, 58, 8 hirsutum et -a rusticitate trucem. QVINT. inst. 8 praef. 26 *Cicero* -us atque ineruditus. 10, 1, 93 Ovidius utroque (*Tibullo et Propertio*) lascivior, sicut -ior Gallus. *d e m e - m o r i a* (*pertinet ad facultatem percipiendi*): QVINT. inst. 11, 2, 48 si ... memoria naturā -ior erit.

vergit ad notionem q. e. *i n d o c i l i s, b r u t u s, s t u l t u s*: *g e n e r a t i m*: CLAVD. DON. Aen. 8, 320 tale hominum genus -um, indocile, asperum, inhumanum institutis melioribus ad humanum cultum ... convertit *Saturnus*. AVG. serm. 4, 21, 22 dicitur de homine absurdo et -o petra. *pro subst.*: AVIEN. ora 13 alii invidere ... agrestis et dur⟨i⟩ reor. *s p e c i a t i m d e h a e r e t i c i s, g e n t i l i b u s, f e r e i. o b s t i n a t u s, m e n t e o f f i r m a t u s* (*cum nota aliqua pravae voluntatis*): TERT. adv. Prax. 13 p. 246 si -us es (*sc. credere non vis*), *eqs.* (HIER. adv. Pelag. 1, 6 itane -us es, ut manifesta non sentias?) adv. Marc. 2, 18 p. 359 -issimo et infideli in deum populo. CYPR. epist. 68, 1 haereticae praesumptionis -issimam pravitatem. 74, 7 obstinatio. ARNOB. nat. 1, 44 homines -i atque increduli. 1, 51 o mentes incredulae, difficiles, -ae (FILASTR. 151, 2 circumcisos Iudaeos ... paganorum -issimis mentibus.) AVG. civ. 2, 1 p. 53 D. qui ... tam -i sunt adversitate mentis, ut etiamsi intellexerint, non oboediant. 15, 27 p. 120 nec inaniter ita esse conscripta putare quisquam vel -us audebit. in Iob 39 p. 621 ord. 2, 5, 15. PAVL. MED. vita Ambr. 17 quidam vir de haeresi Arrianorum ... -us. CHROMAT. in Matth. 7, 1 rudi et -o populo legis tradita sunt mandata iustitiae. POMER. 3, 8, 2. *p r o s u b s t.*: ARNOB. nat. 1, 46 incredulis illis ... et -is. PRISCILL. tract. 11, 144 *ut* sonum -is et obduratis distribueres auditum. AVG. in psalm. 97 adventus Christi -us erit -is, mitis est piis. EPIST. pontif. 374 (*a. 430*) Migne 50, 477^C -is -a responsio ... verbis.

2 *d e b e s t i i s* (*t. t. serm. rust., ut videtur*): VARRO rust. 2, 5, 17 qui (*vituli*) postea castrantur, -i et inutiles fiunt (*videtur pertinere ad mores, indocilitatem, vix ad corporis siccitatem* [*I A 3 b*]). HIL. in Matth. 21, 1 *asini* pullum ... novellum, contumacem, -um (*de ignorantia et ferocitate, cf. q. seq.*).

3 *d e r e b u s*: a *ad s e n s u u m potissimum iudicium pervenientibus* (*cf.* CIC. off. 1, 129 ab omni, quod abhorret ab o c u l o r u m a u r i u m q u e approbatione, fugiamus, ... quibus in rebus duo maxime sunt fugienda, ne quid effeminatum aut molle et ne quid -um aut rusticum sit): *d e c o l o r e*: *v. p. 2309, 81* (*aliter p. 2311, 3 sqq.; non huc pertinere videntur*: VARRO rust. 2, 5, 8 mollissimus ... hic [*color, sc. albus*], ut -issimus primus *sc. niger* ['color *pro pecore sic colorato, cf.* IVV. 9, 29 *c. adn. apud Friedländ.*' *Stroux in plagulis*]. IVV. 9, 29 *v. p. 2304, 45*). *d e f o r m i s* (*in arte fingendi*): CIC. Brut. 70 (*antea*: Canachi signa rigidiora esse quam ut imitentur veritatem) Calamidis -a illa (*signa*) quidem, sed tamen molliora quam Canachi. QVINT. inst. 12, 10, 7 -iora et Tuscanicis proxima Callon atque Hegesias *fecerunt*. *d e s o n o, v o c e, s i m.*: CIC. nat. deor. 2, 146 *genus vocis* grave, acutum, flexibile, -um. PROP. 2, 33, 10 pecoris (*i. bovis*) -o ... sono. QVINT. inst. 8, 6, 62 oratio. 11, 3, 15 qualitas *vocis* (11, 3, 32). 11, 3, 35 vitatur ... -iorum (*sc. consonantium*) inter se congressus. 12, 10, 27 Latina ... facundia ... sonis -ior (*opp.* dulcius spirant). 12, 10, 30 syllabas (DIOM. gramm. I 428, 23 *opp.* molles). GELL. 13, 21, 12 si ... 'hic' (*pro* 'haec': *Verg. Aen. 2, 554*) 'finis' dicas, -um atque absonum erit respuentque aures. CHAR. gramm. I 67, 20 (p. 85, 19 B.) declinationem. 89, 29 (p. 113, 16 B.) Varro ... non tantum huius Sarapis declinavit, sed et Isis, quod paulo est -ius (107, 16 = p. 137, 10 B. 'patres familiarum' et 'matres familiarum' ... erat -um, et longe iucundius 'patrum familias' sonabat). 94, 2 (p. 119, 20 B.) deminutionis inaequalitas. 229, 14 (p. 297, 2 B.) -iorem ... s o n u m litterae (SCAVR. gramm. VII 24, 8). *al.* DIOM. gramm. I 471, 11 ut *aures*, quid structum, quid diffusum, quid gracile, quid ubertum, quid -um, quid feminatum sit, aestiment. *v. etiam p. 2314, 66 sqq.* *i n a r t e p o e t i c a* (*cf. gr.* σκληρός. *spectant exempla etiam ad b*): HOR. ars 446 v e r s u s (SEN. epist. frg. Gell. 12, 2, 10. *nota*: PROP. 2, 1, 41 -o ... versu *i. hexametro epico* [*opp.* mollis *de elegiae versibus*]; *v. q. adn. Rothstein ad l. et ad* 1, 7 19. *eodem rettulit v. d.*: 2, 34, 44 -e poeta [*v. p. 2309, 1*] *nec satis probabiliter eadem verba tradita* 3, 9, 44 [*v. editionis append. p. 370 ad l.*). Ov. am. 3, 1, 45. coturno *i. tragoedia* (*opp.* blanditiis). MART. 4, 55, 9 nostrae nomina -iora terrae ... referre versu. MALL. THEOD. gramm. VI 585, 10 quid in poemate quasi mollius ac blandius, quid asperius ac -ius esset, suas ... aures consulebant. *cf.* duriusculus. *i n m u s i c a*: BOETH. mus. 1, 1 p. 180, 20 *non* fieri potest, ut mollia -is, -a mollioribus adnectantur aut gaudeant. *ibid.* p. 181, 6 quae *gentes* asperiores sunt, Getarum -ioribus delectantur modis. 1, 21 p. 212, 26 diatonum *genus* ... aliquanto -ius et naturalius (*opp.* in mollius decidens). b *ad animi potissimum iudicium pervenientibus* (*i n a r t e d i c e n d i, a r t e p o e t i c a, r h e t o r i c a, g r a m m a t i c a*): CIC. Brut. 274 nec ... ullum *verbum Calidii* aut -um aut insolens aut humile aut longius (in longius *v. l.*) ductum (*cf. infra l. 76 sq.*). opt. gen. 7 vitiosum ... in verbis, si *quid* ... inquinatum, si abiectum, si non aptum, si -um, si longe petitum (*cf. supra l. 74 sq.*). orat. 26 *in Demosthene* reprehendit Aeschines quaedam et exagitat illudensque -a, odiosa, intolerabilia esse dicit (*cf. q. adn. Kroll ad l.*). 49 quonam modo ... molliet orator -a ...? de orat. 3, 165 paulo -ior t r a n s l a t i o ... mollienda praeposito saepe verbo; *q. seq. v. p. 2314, 68* (QVINT. inst. 8, 6, 17 *translationes* -ae, id est a longinqua similitudine ductae). off. 1, 37 nomen '*hostis*' -ius effecit iam vetustas; a peregrino enim recessit et proprie in eo, qui arma ferret, remansit (*opp.* tam molli nomine). PAVL. FEST. Gloss.^L

[*Bannier*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

IV p. 132^{a} (p. 33 M.) besem appellatum esse, quod triens sit, quamvis -a compositio fiat besis ex triente (QVINT. inst. 9, 4, 142 *orationis*. DON. Ter. Ad. 507). SEN. contr. 1, 1, 21 colorem (*sc. causae*) ex altera parte, quae -ior est, Latro aiebat hunc sequendum, ut *eqs.* (*cf.* 1, 8, 8. 7, 1 [16], 24. 7, 2 [17], 13. 10 praef. 15). *ibid.* -um sensum ... posuisse in narratione. 7, 4 [19], 4 illam quaestionem huic -am subiecit (9, 1, 10. 11 QVINT. inst. 7, 1, 56). QVINT. inst. 2, 14, 2 interpretatio (HIER. hom. Orig. in Ezech. 11 p. 980). 3, 8, 25 appellatio. 4, 5, 5 propositio. *c. pronominibus vel adiectivis, sim. et pro subst.* (*v. etiam p. 2310, 79 sq.*): CIC. Tusc. 3, 18 'nequitia' ab eo (etsi erit hoc fortasse -ius, sed temptemus; ...) ab eo, quod 'nequicquam' est. nat. deor. 1, 95 ista, sive beatitas sive beatitudo dicenda est — utrumque omnino -um, sed usu mollienda nobis verba sunt (QVINT. inst. 8, 3, 32. *cf.* 1, 5, 72). SEN. benef. 2, 34, 2 quod dico, non videbitur -um, quamvis primo contra opinionem tuam pugnet. QVINT. inst. 8, 3, 33 multa ex Graeco formata nova ac plurima a Verginio Flavo, quorum -a quaedam admodum videntur. 8, 6, 24 *hypallage* inventas ab inventore et subiectas res ab obtinentibus significat ... quod fit retrorsum -ius. 8, 6, 65 in duas partes divisam esse *orationem* rectum erat, sed -um et incomptum. GELL. 13, 2, 3 sonora quidem esse quae scripsisset et grandia, sed videri tamen ea sibi -iora paulum et acerbiora (*cf. q. seq.!*). FORTVN. rhet. 3, 14 *memoriam exercebimus* primo poematibus, dehinc orationibus, novissime operibus -ioribus, qualia scripta sunt iuris. AVG. in euang. Ioh. 72, 2 -um est, absurdum est *hoc*, ferri non potest.

iuncturae: I *nominales*: A *spectatur origo vel qualitas duritiae*: 1 *c. abl. (acced. part. perf. pass. l. 30; gerundiv. l. 32)*: *ad I*: LVCR. 2, 87 -issima quae sint ponderibus solidis *rerum primordia*. VERG. catal. 11, 2 pocula -a mero (*v. q. adn. Birt ad l.*). MORET. 96 sale -us adeso caseus. OV. ars 2, 568 -as igne vel arte manus *Vulcani*. AETNA 395 *pars* robore -a est. SEN. dial. 1, 4, 13 nauticis corpora ferendo mari -a. CARM. de mens. 1, 11 aret ... sŏli species vi -a Nepai. *ad II A*: STAT. Theb. 2, 375 iter silvis ac litore -um. *ad II B C D*: VERG. georg. 2, 170 Scipiadas -os bello (SIL. 15, 566). Aen. 5, 730 gens -a atque aspera cultu. SIL. 8, 516 Vestina iuventus ... venatu -a ferarum. STAT. Theb. 11, 713 *Oedipus* -us luctu. HIER. quaest. hebr. in gen. p. 66, 26 procacitate et iniuria. AVG. civ. 2, 1 p. 33 D. adversitate mentis. EVGRAPH. Ter. Ad. 855 mores ... castitate -os. CASSIOD. in psalm. 90, 3 verbum ... sua acerbitate -issimum. 2 *c. gen. qual.*: *ad II*: OV. am. 2, 9, 30 -ior oris equus. *inc.*: ITIN. Alex. 6 (*in loco corrupto, ut vid.*) *Alexander* barbae acutae -ior (*an* barba ac cute -ior? cute odorior ***Heraeus in plagulis, coll. Plut. Alex. 4, 2*** τοῦ χρωτὸς ἥδιστον ἀπέπνει). *non huc pertinet*: LVCAN. 8, 223 -os aeterni Martis Alanos.

B *spectatur finis quidam*: 1 *c. praep.*: in *aliquem*: *ad II B*: CIC. Planc. 45 neque ... tam -us in plebem noster ordo fuit. Scaur. 32. Att. 1, 1, 4 in me. epist. 6, 13, 2 in te (*utrumque exemplum etiam ad* in *c. abl. referri potest*). ad Q. fr. 1, 1, 14 TIB. 1, 8, 50. ad *aliquem, aliquid*: *ad II C*: QVINT. inst. 1, 1, 22 animos ... ad pleraque -iores robur ipsum facit. CAPITOL. Aur. 22, 5 -us videbatur ex philosophiae institutione Marcus ad militiae labores atque ad omnem vitam. HIER. quaest. hebr. in gen. p. 66, 26 -us ad ferendum. *ad II D*: CIC. Arch. 19 *Marius* -ior ad haec studia videbatur. FILASTR. 115, 7 -ior ad paenitentiam. AVG. in Iob 39 p. 621 *multi* -i ad non consentiendum veritati. ord. 2, 5, 15 ad discendum. POMER. 3, 8, 2 ad obsequium. in *aliquo* (*v. supra l. 48 sq.*), *aliqua re*: *ad II B*: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 17 in quibus *rebus* vereor ... ne -ior sim. ad Brut. 1, 15 (9, 24), 3. 2, 7 (9, 6), 5 HIER. epist. 49, 9, 1 BACHIAR. repar. laps. 14. *ad II C*: LIV. 27, 48, 10 Ligures, -um in armis genus. *ad II D*: TERT. praescr. 7 dialecticam -am in argumentis. 2 *c. dat.*: *v. p. 2306, 58 sqq. 2309, 5. 6.* *inc.*: HOR. carm. 4, 1, 7 flectere mollibus iam -um imperiis (*rectius* mollibus ... imperiis *casu ablativo acceptum coniungitur c.* flectere, *v. q. adn. Kießling-Heinze ad l.*).

II *verbales*: A *pendet inf.*: HOR. sat. 1, 4, 8 *Lucilius* (*cf. p. 2309, 76*) -us componere versus. VAL. FL. 3, 648 semper ... inversa tueri -us (*'pertinax in eis defendendis, quae perversa essent' Langen ad l.*). *c. inf. praes. pass.*: TERT. pall. 3 capitulum chamaeleonti statim a dorso; nam deficit cervix; itaque -um (*sc. capitulum*) reflecti.

B *pendet supinum*: *ad I*: PLIN. nat. 26, 47 *ladanum* -issimum tactu. *ad II A*: LIV. 35, 32, 13 audacia tractatu -a. SEN. dial. 1, 6, 6 multa ... -a toleratu. *ad II D*: DIOM. gramm. I 462, 26 tropus (*charientismos*), quo -a dictu gratius proferuntur (DON. Ter. Eun. 139).

C *a* **-um (est)**, -um videtur (*i. difficile, crudele, insolens est, videtur*) *pendent*: 1 (*acc. c.*) *inf.*: CIC. Lig. 14 quanto hoc -ius, quod nos domi petimus, id a te in foro oppugnari? orat. 1 negare ... iusta petenti et praeclara cupienti -um ... mihi videbatur (OCTAVIA 582 MART. 2, 44, 11. 8, 76, 6 PLIN. epist. 6, 34, 2. 10, 106. 10, 120, 2). HOR. sat. 1, 9, 42 contendere -um cum victore. TIB. 1, 6, 7 credere (*cf.* OV. trist. 2, 447). PROP. 1, 20, 13 montes et ... saxa neque expertos ... adire lacus. OV. epist. 20, 23 iamque venire videt *nutrix*, quos non admittere -um est. SEN. Herc. f. 656 quae fuit -um pati, meminisse dulce est. Tro. 909 servitia ferre. STAT. Theb. 3, 375 natis ... thalamo revelli ... patria. silv. 2, 6, 4 deserti praerepta coniuge partem conclamare tori. MART. 5, 80, 4 perdere ferias. QVINT. inst. 9, 2, 92 -um erat dicere, ut *eqs.* (PLIN. epist. 4, 14, 10 AVG. civ. 22, 29 p. 625 D.). decl. 311 p. 224 hunc esse in vinculis et in servitute. 313 p. 231 unam indici utrique fortunam et occidi hominem. 330 p. 299 ⟨pro⟩ alio rogare. IVV. 6, 98 PLIN. epist. 5, 1, 12. 8, 24, 4. TRAIAN. Plin. epist. 10, 69 iniungere necessitatem. FRONTO p. 115, 1 N. vetare. CELS. dig. 22, 3, 13 Caesar noster in haec verba rescripsit: -um et iniquum est, cum *eqs.* IVLIAN. dig. 38, 1, 23, 1 eum ... compelli ad *eqs.* PAPIN. dig. 36, 1, 57 (55), 3 *al.* (*v. Voc. iur. Rom. II 422, 26 sqq.*). AMBROSIAST. in II Cor. 2, 10 ne -um illis esset habere cum illo communionem ecclesiae. HIER. in Ier. 6, 34 R. -um ... erat et prope inconsequens risuque dignum eum ... emere *eqs.* AVG. civ. 11, 13 p. 480 D. si -um videtur ... credere ..., ut ... multo est -ius ... putare *eqs.*

2 ut: CYPR. ad Donat. 3 difficile ... ac -um .. opinabar, ... ut quis renasci ... posset utque *eqs.* SORT. Sangall. 4, 5 -um est, ut glorieris. AVELL. p. 736, 8 -um est, ut efficacior sit eorum pertinacia qui ..., quam eorum qui *eqs.* EPIST. pontif. 374 (*a. 430*) Migne 50, 477^{C}. SALV. eccl. 4, 48 -um est avaris, ut largiantur sua. VITA Cypr. 1 -um erat, ut ... Cypriani ... passio praeteriretur. AVG. gramm. V 514, 43 -um erat, ut diceremus praeterito tempore 'gavisi' (*antea*: hoc ... genus verbi euphonia invenit). *cf. p. 2310, 43 sqq.*

3 quod: VVLG. gen. 45, 5 neque vobis -um esse videatur, quod vendidistis me.

syn. et coniuncta (notabiliora vel frequentiora): *ad I A*: acerbus: GELL. 13, 2, 5. aridus: QVINT. inst. 4, 2, 46. asper: SVET. Aug. 94, 11. firmus: COLVM. 3, 1, 7 PLIN. nat. 13, 116. 18, 83. fortis: PLIN. nat. 16, 105. gravis: PAVL. FEST. Gloss.^{L} IV p. 364^{b} (256 M.) horridus: PLIN. nat. 13, 43. nodosus: PLIN. nat. 16, 196 PALLAD. 2, 15, 18. siccus: COLVM. 5, 10, 12 arb. 22, 1 PALLAD. 2, 15, 7. 4, 10, 25. solidus: SEN. nat. 2, 52, 2 COLVM. 2, 17, 7. *ad I B*: asper: SEN. epist. 36, 3. gravis: VITR. 8, 1, 7. stypticus: EVSTATH. Bas. hex. 5, 8 p. 919^{B}. *ad II A*: acer: PLAVT. Men. 872. acerbus: CIC. Lig. 13 SEN. Phaedr. 991. adversus: CIC. fin. 4, 59 SEN. epist. 96, 2 PLIN. epist. 2, 11, 14. amarus: AVG. in Iob 38. asper: CIC. Tusc. 2, 29 LAEV. carm. frg. 22 LIV. 26, 36, 2. 32, 11, 6 VAL. MAX. 4, 7 pr. SEN. dial. 1, 5, 9 epist. 31, 7. 98, 3. 120, 12. 123, 14. AMM. 17, 9, 4 perpessu. AVG. civ. 1, 1 p. 5 D. crudelis: VAL. MAX. 4, 6, 1 FIRM. err. 7, 9 HIER. epist. 60, 2, 2. difficilis: CIC. fin. 4, 59. Tusc. 2, 29 perpessu. VITR. 10, 3, 9 SEN. dial. 1, 2, 4 epist. 20, 13. 66, 15. 90, 15. dirus: AVG. civ. 1, 12 p. 22 D. 19, 7 p. 366 cur. mort. 2, 4. gravis: TER. Haut. 957 LAEV. carm. frg. 22 LIV. 29, 1, 1 AVG. civ. 16, 43 p. 194 D. COD. Iust. 4, 32, 26, 1. horrendus: SEN. dial. 1, 6, 6. horridus: SEN. Tro. 1056. inexorabilis: SEN. dial. 12, 4, 1. iniquus: SEN. benef. 3, 38, 2. iniurius: FRONTO p. 120 N. iniustus: CIC. rep. 1, 68 AVG. civ. 21, 12 p. 514 D. intolerabilis: SEN. epist. 91, 19. intolerandus: SEN. epist. 71, 23. inveteratus: SEN. epist. 75, 11. 85, 10. miser: CIC. parad. 40 HIRT. Gall. 8, 7, 7 AVG. civ. 14, 15 p. 35 D. miserandus: SEN. Tro. 1056. molestus: AVG. gen. ad litt. 10, 3 p. 298. rigidus: PLIN. epist. 4, 9, 18. saevus: LVCIL. 973 SEN. Tro. 1056. terribilis: SEN. dial. 11, 5, 6. *ad II B*: agrestis: CIC. orat. 148. asper: CIC. fin. 4, 78 Tusc. 2, 17 QVINT. inst. 8, 6, 6 decl. 260 p. 63. 68 PLIN. epist. 5, 19, 2. crudelis: SEN. contr. 9, 3 (26), 11. 10, 3, 12 PLIN. epist. 2, 10, 1. *al.* difficilis: AFRAN. com. 252. dirus: QVEROL. p. 41, 1. horridus: CIC. fin. 4, 78 PLIN. epist. 3, 3, 5. immanis: ARNOB. nat. 1, 63. inexorabilis: PORPH. Hor. carm. 1, 13, 14. saevus; SEN. benef. 5, 7, 3. sceleratus: SEN. benef. 6, 4, 2. severus: QVINT. decl. 349 p. 374. superbus: MART. 10, 66, 1. tenax: AFRAN. com. 252. tristis: AFRAN. com. 252 SVLP. APOLL. perioch. Ter. Ad. 4. tumidus: HOR. sat. 1, 7, 6. vehemens: CIC. Cael. 37. *ad II C*: agrestis: PLIN. epist. 6, 30, 4. asper: VERG. Aen. 5, 730. experiens laborum: OV. met. 1, 414. fortis: CIC. Tusc. 1, 102 MART. 10, 25, 3 HIER. in Dan. 2, 40. invictus: HOR. sat. 1, 7, 29. laboriosus: SERV. Aen. 2, 7 PALLAD. hist. mon. 1, 19 p. 297^{a}. patiens *vel* patiens mali: SEN. Ag. 668 STAT. Theb. 11, 237 MART. 10, 25, 3. *ad II D*: abiectus: CIC. opt. gen. 7. absonus: GELL. 13, 21, 12. acerbus: CIC. S. Rosc. 150 GELL. 13, 2, 3. acutus: CIC. nat. deor. 2, 46. agrestis: AVIEN. ora 13. non aptus: CIC. opt. gen. 7. asper. SEN. contr. 10 praef. 15 QVINT. inst. 8, 6, 62. 9, 4, 142 DIOM. gramm. I 442, 23. *al.* difficilis: DIOM. gramm. I 442, 25 ARNOB. nat. 1, 51. duriusculus: *v. p. 2310, 67.* ferreus: CIC. Lael. 48. ferus: VITR. 2, 8, 12. gravis: CIC. nat. deor. 2, 146 QVINT. inst. 4, 1, 17 LAMPR. Alex. 59, 5. horridus: CIC. Brut. 117 LIV. 38, 17, 12. inconvertibilis: PAVL. MED. vita Ambr. 17. incredulus: ARNOB. nat. 1, 46. 47. 51. incultus: CIC. Brut. 117. ineruditus: QVINT. inst. 8 praef. 26. infidelis: TERT. adv. Marc. 2, 18 p. 359. inflexibilis: PLIN. nat. 7, 79. insolens: CIC. Brut. 274. intolerabilis: CIC. orat. 26. intractabilis: SEN. epist. 25, 1. laboriosus: SEN. epist. 52, 7. obduratus: PRISCILL. tract. 11, 144. rudis: CHROMAT. in Matth. 7, 1. rusticus: CIC. off. 1, 129. taeter: CATVLL. 60, 3. vehemens: CIC. parad. 40.

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

opp.: mollis (*saepissime*), tener (*passim*), friabilis (PLIN. nat. 36, 149), mitis, clemens, *sim.*

derivata: durare, durēre, durescere; duritas, duritudo; duriusculus.

compos.: duracinus, duribuccius, duricordius, duricorius, duricors, *duringeniosus, duripes. e-, per-, prae-, subdurus.

neutr. sing. **dūrum** *abit in adverbium*: AVG. epist. 97, 4 hominibus nimium -umque perversis. MACR. exc. gramm. V 637, 22 'ab' ante f litteram -um sonabat (CASSIOD. gramm. VII 148, 1). *cf. etiam* MART. 3, 89, 2 (*v. p. 2305, 20*).

adv. **dūriter** *et* **ˣdūrē**. *de formis*: ROMAN. Char. gramm. I 197, 22 (p. 257, 3 B.) '-r' Terentius in Adelphis (*v. infra l. 46*) ..., ubi Acron 'secundum antiquorum' inquit 'consuetudinem. nam et Ennius in Phoenice *eqs.*' (*v. infra l. 43*). CHAR. gramm. I 79, 14 (p. 100, 5 B.) '-r' Terentius dixit et Plautus ampliter. 113, 22 (p. 145, 10 B.) quattuor haec ... contra regulam proferuntur per r, ut 'naviter', 'humaniter', 'largiter' ... '-r': quae quamvis antiquitati assignent grammatici, tamen dicunt etiam secundum suam rectam analogiam proferri posse, ut ... '-e'. 116, 11 (p. 148, 30 B.) dixerunt veteres ... '-r' ... quae nos ... '-e'. *similia vel paria*: DIOM. gramm. I 406, 36 EXC. Bob. gramm. I 556, 16 PRISC. gramm. III 70, 4 PROB. inst. gramm. IV 157, 11 DON. gramm. IV 386, 5 SERV. gramm. IV 439, 11. *al. cf.* NON. p. 512. *eorum, quorum indices pleni nobis praesto sunt, habent* **-r**, *non* -e: ENN. CAECIL. AFRAN. NOV. (*singulis locis*), TER. (*bis*), RHET. Her. LVCR. (*singulis locis*), VITR. (-r, -ius *singulis locis*). **-e, -ius,** *non* -r: CIC. (-e *semel*, -ius 4*ies*), HOR. (-e, -ius *singulis locis*), SEN. rhet. (*ter* -e, *bis* -ius), SEN. phil. (-e, -ius), COLVM. (*semel* -e), QVINT. inst. (-e, -ius), PLIN. epist. (-e, -ius), APVL. (-e). *utrumque*: VVLG. (-e 5*ies*, -ius 4*ies*, -iter: sap. 5, 23). *adde* ORIG. in Matth. (-e: *p. 2314, 53*; -iter: *infra l. 45*). **-ius** (*non* -e, -iter): CAES. *bis.* OV. *semel.* LIV. *semel.* FRONTO *semel.* -issime: HADR. Vlp. dig. 47, 14, 1 pr. = coll. Mos. 11, 7, 1 (*bis*). TERT. pudic. 1 p. 222 MART. CAP. 8, 809 COD. Iust. 1, 27, 1, 2 PASS. Petr. 17 (dir- *var. lect.*).

de notione: DON. Ter. Andr. 74 '-r' sine sensu laboris, '-e' autem crudeliter; illud ad laborem, hoc ad saevitiam relatum est. sed '-e' in alterum, '-r' in nos aliquid facimus (*exemplis non comprobatur*).

dūriter: I *proprie*: *spectat ad rei durae tactum*: VITR. 10, 3, 9 phalangae et iuga, in quibus partibus habent minora ⟨a⟩ centro ad capita intervalla, premunt -r colla. *spectat ad rei durae robur* (*per imaginem*): ENNOD. epist. 3, 16, 1 p. 84, 9 debet evelli silentium, quod -r in quadam radice convaluit.

II *translate*: *de actionibus variis*: **A** *generatim*: **1** *i. q. severe, stricte, crudeliter*: ENN. scaen. 306 quam ... -r dictis ...! CAECIL. com. 42 quam -r vos educavit atque aspere (ORIG. in Matth. 18, 61 qui ab infantia -r sunt educati et stricte; *opp.* deliciose). TER. Ad. 662 factum a vobis -r immisericorditerque. AFRAN. com. 251 vivax vetus quam -r nunc consulit tergo meo! AVG. epist. 151, 4 nescio quid -r ... tibi respondisse. PETR. CHRYS. serm. 23 p. 265C -r dixit *Christus* 'vendite, quae possidetis'. ENNOD. epist. 9, 28, 1 p. 249, 14 -r officium gestientis animi ad memoriam tristium mens ... revocavit. **2** *i. q. laboriose, operose, graviter, aegre*: TER. Andr. 74 pudice vitam, parce ac -r agebat (SCHOL. Ter. *ad l.* -r laboriose. *cf.* TER. Ad. 45 ruri agere vitam; semper parce ac -r se habere. NOVIVS Atell. 100 -r me habere, vigilasse). PELAGON. 204 *equus* tussit -r (*Hippiatr. II p. 31, 23* βήσσει σκληρῶς) et restertit. ENNOD. epist. 2, 28, 1 p. 69, 25 *stili genium* -r ab importuna scriptione revocavi. IORD. Get. 26, 136 vox morientium -r emissa. ORIBAS. eup. 4, 85 p. 580 si -r dentiuntur *infantes* (cum difficultate dentes nascuntur *alt. rec.*). *de ferendo, tolerando alqd.*: ENNOD. dict. 18, 10 p. 478, 9 -r ... ferunt ... se ... distare. CASSIOD. Ios. antiq. 15, 8 contristabatur animadvertens irrationabile circa uxoris odium non celatum; idcirco -r tolerabat (*gr. 15, 211* ἤχθετο δὲ τῷ πράγματι). **3** *i. q. vehementer*: VVLG. sap. 5, 23 flumina concurrent -r (ἀποτόμως).

B *speciatim (in litteris et artibus) i. q. inerudite, rustice, parum apte*: RHET. Her. 4, 10, 15 novis aut priscis verbis aut -r aliunde translatis ... aliquid dicitur. LVCR. 5, 1402 agrestes membra moventes -r et duro terram pede pellere matrem. GELL. 17, 10, 15 globos ... flammarum, quod ille (*Pindarus*) κρουνούς dixerat, *Vergilius* -r et ἀκύρως transtulit (MACR. Sat. 5, 17, 2).

syn. et coni.: *ad II A*: aspere (*l. 44*). immisericorditer (*l. 46*). laboriose (*l. 53*). parce (*l. 52. 54*). stricte (*l. 45*).

opp.: *ad II A*: deliciose (*l. 46*).

ˣdūrē *et comp.* **ˣdūrius** (*superl.* -issimē):

I *proprie*: *pertinet ad duritiem soli*: COLVM. 8, 7, 2 si -e cubant *gallinae*, non facile pinguescunt. *ad duritiem vinculorum* (*possunt exempla referri ad II A*): VVLG. Is. 22, 3 -e ... ligati sunt (AMBR. in psalm. 118 serm. 8, 42 p. 176, 24 *sceleratorum vincula* -e peccatores ligant).

II *translate de animo, mente*: **A** *de ratione aliquid agendi, patiendi*: **1** *fere i. q. severe, crudeliter* (*acerbe, graviter*): CIC. Lig. 17 alii errorem appellant, alii timorem, qui -ius, spem, cupiditatem, odium, pertinaciam. Phil. 12, 25 sunt qui dicant (-e illi quidem, sed tamen dicunt) minus dolendum, quod *eqs.*

off. 3, 46 -ius ... Athenienses (*sc. peccaverunt, egerunt sim.*) qui sciverunt, ut Aeginetis ... pollices praeciderentur. Att. 1, 1, 4 -ius accipere hoc mihi visus est *Caecilius* quam vellem (CAES. civ. 2, 29, 4 VVLG. gen. 21, 11). epist. 11, 27, 7 ut nonnulla -ius, quam a te facta sint, proferantur. ad Brut. 1, 3 (9, 11), 4 equidem nihil disserui -ius (*an adi.?, cf. p. 2308, 72*). CAES. civ. 1, 22, 6 adeo esse perterritos nonnullos, ut suae vitae -ius consulere cogitent (*cf.* TAC. Agr. 16 ne ... arroganter ... in deditos et -ius consuleret). LIV. 31, 13, 13 -ius ... indignari. SEN. contr. 10, 3, 10 quod pater illi (*puellae*) tam -e responderit (TERT. adv. Prax. 30 p. 287 HIER. reg. Pachom. 151 VVLG. I reg. 20, 10 II reg. 19, 43). contr. 10, 3, 14 loquar (VVLG. gen. 31, 29. 42, 7. 30 LIB. iubil. 42, 9). SEN. Thy. 315 istud, quod vocas saevum, asperum agique -e credis et nimium impie (TERT. adv. Marc. 5, 12 p. 618 -ius agendi ... potestatem. VVLG. II Cor. 13, 10 [ἀποτόμως]. SALV. gub. 34 *bis*). SEN. dial. 1, 1, 5 *progeniem* parens ... sicut severi patres, -ius educat. 1, 4, 12 -e generosos spiritus deus temptat. 4, 25, 4 -e tractandus animus est (epist. 8, 5 PLIN. epist. 9, 12, 2). benef. 5, 22, 2 nec -e illi ⟨ex⟩probrabo. clem. 1, 16, 4 homini ... -ius imperari, quam imperatur animalibus mutis. *nota* epist. 82, 2 male mihi esse malo quam molliter: ... sic excipe, quemadmodum a populo solet dici: '-e, aspere, laboriose'. FRONTIN. strat. 2 praef. si res -ius cesserit. TAC. ann. 3, 52 ne princeps antiquae parsimoniae -ius adverteret. 4, 30 ni -ius ... Caesar ... conquestus esset. SVET. Tib. 14, 4 -ius ... cadentibus rebus. PLIN. epist. 1, 15, 3 -e fecisti: invidisti, nescio an tibi, certe mihi. IMP. HADR. Vlp. dig. 47, 14, 1 pr. *et* coll. Mos. 11, 7, 1 -issime puniuntur (*ibid. iterum.* MACER dig. 48, 11, 7, 3 -ius). IMP. PIVS Vlp. dig. 1, 6, 2 *et* coll. Mos. 3, 3, 3 *servos* -ius habitos quam aequum est. MARCELL. dig. 35, 2, 54 ne -e constituatur (PAVL. dig. 47, 9, 4, 1 *et* MARCIAN. dig. 48, 19, 11 pr. -ius, *utrubique opp.* remissius). PAVL. coll. Mos. 11, 6, 1 -ius ... damnantur (TERT. anim. 17 p. 323 *sensuum* fidem Academici -ius damnant). GELL. 20, 1, 7 (*antea* 4: *in legibus XII tabularum* quaedam ... aut durissima aut lenia contra nimis et remissa) -e ... scriptum esse in istis legibus quid existimari potest? nisi duram esse legem putas, quae *eqs.* APVL. apol. 102 -e reppulisse liberalitatem ... uxoris. TERT. pudic. 1 p. 222 -issime nos ... disciplinae enormitate digamos foris sistimus. apol. 4 -e definitis dicendo: 'non licet esse vos'. CYPR. epist. 36, 3 p. 575 quaedam in te ... per epistolam iniecta -ius. 55, 17 p. 636 ab ecclesia -e et crudeliter segregatus. IVST. 12, 5, 8 de rege -ius opinati. VVLG. Tit. 1, 13 increpa illos -e (ἀποτόμως). PELAG. in II Cor. 7, 9 p. 270, 12 S. ('contristavi vos') -ius corripuerim. CLAVD. 8, 265 -ius irae consulitur (*i. indulgetur*), cum poena patet. AVG. c. Petil. 2, 7, 14 hominis funus -e porrectum. PAVL. MED. vita Ambr. 23 praeceperam. MART. CAP. 8, 809 -issime castigatus ... risus. CONC.S I 3 vers. Tur. p. 48, 29 -e (σκληρῶς) ... et extra rationem (παραλόγως) ... fecisse. p. 146, 12 licet ipse accedas -e (σκληρῶς). I 3 Rustic. p. 196, 10 quae Ephesi -e et incongrue (ὠμῶς καὶ ἀκαθηκόντως [atrociter et inofficiose *vers. Turon.*]) dicta gestaque sunt). SCHOL. Ter. p. 148, 9 -e ferens (*aliter infra l. 60*), quod *eqs.* GREG. TVR. Franc. 4, 44 cum ... eos incolae loci -e susciperent. COD. Iust. 1, 27, 1, 2 corpora ... iugo barbarico -issime subiugabant. EVGIPP. Sev. 3, 2 frumenta -e negata. GREG. M. moral. 26, 13, 20 -ius bona aeterna desperat *anima* (*opp.* securius perpetrat). ORIG. in Matth. 13, 2 -e petisti. LIB. iubil. 42, 5 BENED. reg. 2.

2 *fere i. q. non facile, aegre*: VITR. 10, 10, 6 bracchia *machinae* quo longiora sunt, mollius, quo breviora, -ius ducuntur. TERT. bapt. 5 p. 205 ne quis -ius credat angelum dei ... aquis ... temperandis adesse (resurr. 2 p. 27 -ius creditur resurrectio carnis quam una divinitas). SIDON. epist. 9, 15, 1 metrum diu infrequentatum -ius texitur.

3 *fere i. q. valide*: SEN. suas. 2, 15 hic -ius tulit (*aliter supra l. 48*) fortunam quam patrem decebat, ille mollius ⟨quam⟩ virum. NICET. laps. virg. 45 -ius offendi quam Sodoma. CLAVD. 26, 186 quae -ius olim restiterant Medis ... Thermopylae.

4 *fere i. q. stricte*: NICET. spir. 4 p. 22, 2 si ... tam -e vis intellegere ... ut non excipias *eqs.*

B *speciatim de litteris, artibus, facultatibus*: **1** *i. q. parum apte, aspere, horride*: CIC. de orat. 3, 165 (*quae antecedunt v. supra p. 2310, 80*) ut si olim M. Catone mortuo 'pupillum' senatum quis relictum diceret paulo -ius, sin 'ut ita dicam pupillum', aliquanto mitius (orat. 155 alter *poeta* ... -ius etiam [*sc. dicit*] 'consilium *eqs.*' HOR. epist. 2, 1, 66 pleraque -e dicere *poetas antiquos*). HOR. sat. 2, 3, 22 quaerere, ... quid sculptum infabre, quid fusum -ius esset. OV. rem. 337 -ius incedit *puella*. SEN. contr. 1, 1, 21 durum sensum ... non -e posuisse in narratione. QVINT. inst. 1, 5, 67 ex praepositione et duobus vocabulis -e videtur struxisse Pacuvius '... repandirostrum, incurvicervicum pecus'. 8, 6, 33 -e ... iungere 'arquitenentem' et dividere 'septem triones' videmur. 9, 4, 15 *Cicero* corrigit, quae a Graccho composita -ius putat (9, 4, 76 ipso componendi -ius studio). 9, 4, 58 -e inter se commissa potiora sunt inutilibus (*cf.* DIOM. gramm. I 468, 18 ut potiora sint utilia -e locata compositis inutilibus). 9, 4, 117 mutandus est casus, si -ius is, quo coeperamus, feratur. 10, 2, 19 nihil est ... tam indecens, quam cum mollia -e fiunt. FRONTO p. 211, 18 N. ut ... sententiae -ius interdum et incautius (?) finiantur. GELL. 18, 11, 2 alia ab illustribus poe-

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tis ficta -e et rancide. APVL. apol. 9 tam -e et rustice. CHAR. gramm. I 88, 12 (p. 110, 28 B.) *veteres* multa -e protulerunt. 279, 12 (p. 367, 27 B.) duabus dictionibus -e concurrentibus. PROB. inst. gramm. IV 68, 25 'haec iuvenis' -e accipiatur. SERV. gramm. IV 463, 2 *metra choriambica* -ius suo pede clauduntur. VEL. gramm. VII 61, 4 'abscondit' -ius sonabat. DON. Ter. Ad. 63. PS. AVG. categ. 12 saltat.

inde, ut videtur: -ius *fere i. q. parum convenienter cum recto*: PAVL. dig. 10, 3, 19, 2 -ius ait Pomponius communi dividundo vel pro socio agi posse. RVFIN. patr. 1, 1 paulo ... -ius refertur ad Iudam.

syn. et coni.: *ad II A*: aspere (*p. 2314, 21*), atrociter (*p. 2314, 47*), crudeliter (*p. 2314, 38*), laboriose (*p. 2314, 21*). *ad II B*: rancide (*l. 1*), rustice (*l. 1*). *opp.*: *ad II B*: mitius (*p. 2314, 70*). *Bannier.*

dusii, -ōrum *v. Onom.* **dusm-** *v.* dumus *p. 2240, 71 sqq.*

? **dusnata** i. procinacia. GLOSS. III 560, 39. 589, 43. 610, 59. 623, 6. *quid lateat, incertum* (*v. Thes. gloss. s. v.* procinacia).

[duo asses] **dussis** dupondius *sc. significat*: PRISC. gramm. III 416, 17 (*seq.* tressis, quadrassis, *sim.*). *nummus duo asses valens. cf.* dupondius. *D.*

duumvir *v.* duo viri.

? **duumvira**, -ae *f. a* duumvir. *uxor eius qui duumvir est vel fuit*: CORP. VIII 9407 (*cf.* 20948 = Dessau 6883; *a. 217 Caesareae Mauret.*) Messia Castula -a; *cf.* consularis femina. *dubitari tamen potest, an potius accipiendum* duumvira(lis) *vel* -a(licia).

duumviralicius, -a, -um [*a* duumviralis. *Th.*]. *scriptum* duumv- *et* IIv- *passim*, duov-: CORP. VIII 2403 (*cf.* 17824). 4436. 12260 *bis.* 18328, 29. 18595; dumv-: VIII 865 *v. l. 37.* 17903, 1 *et* 2 dumvir. e⟨xc(usatus)⟩. 25836. 26601. *peccatum* d|viralicius VIII 3301. *abbreviationes q. s.* IIviral., IIvira., IIvir. *faciunt ut interdum dubites utrum* IIviralicius *an* IIviralis *intellegas.* 1 *quod ad IIvirum vel IIviralem pertinet*: CORP. III 650 honoratus ... ornamentis ... -cis. 2 *subst. masc.*: *qui IIvir fuit vel eius honorem adeptus est (v. Liebenam, PW. V 1797 sq.), i. q.* duumviralis, *inde ductum ad analogiam vocabuli q. e.* aedilicius: AVG. cur. mort. 12, 15 homo quidam ... municipii Tulliensis ... curialis pauper, vix illius loci -s et simpliciter rusticanus. CORP. III 14610 -s m(unicipii) Cel. VIII 314 IIviralic⟨ius⟩. 829 IIviralic(io). 862 (= 12382) IIviral. 863. 865 dum⟨virali *an* -icio?⟩. 1165 IIviralic. 2403 (*cf.* 17824; *album municipale coloniae Thamugadensis, s. IV med.*) *post quaestores*: duoviralici (*secuntur nomina XII; nonnullis gradibus ante* duoviri *XXXIV; cf. Mommsen, Ges. Schr. VIII 319*). 2620 IIvira (l...). 2677 (*a. 212*) qq. aedilicius, -s, quinquennalis. 2757 v(iro) e(gregio), fl(amini) p(er)p(etuo), -o. 3301 *v. l. 28.* 4418 -s mun(icipii) Lambicidi⟨t(ani)⟩. 4436 -s et pontifex municipii Lambae. 4485 aedilicius, ⟨II⟩v⟨i⟩r⟨a⟩l(icius) Tub(unensis). 4838 aed. IIvir. 5367 IIviral., aedilic. 9353 (= 20985). 9398 (= 20984). 11496 (adn. 314) II viralic⟨io⟩. 11814 ⟨...⟩icio. 12260 (*bis*) edilicius et -s, vir honestus. 12354. 17903, 1. 2 (*v. l. 27; album Thamugadense*). 18328, 29 (*a. 379—383*) duoviral(i)c(io), cur. p. 18595. 20983 (= 10980). 25836. 26277. 26601. 27420. IX 338 (*album Canusinum a. 223*) II viraliciI (*secuntur 29 nomina*). X 451 q(uin)q(uennaliciis), IIvir(aliciis), aedilic(iis). INSCR. Dessau 9407 (= INSCR. lat. d'Afrique ed. Cagnat-Merlin-Chatel. 320) IIviralic. et curator. alimentorum.

duumviralis, -e *a* duumvir. *abl. in* -i *exire docet* ROMANVS Char. gramm. I 127, 11. *scriptum* duumv- *vel* IIv- *passim*, duov- (*cf. Loewe, Prodr. Gloss. p. 384*): CORP. I^{2} 698, 3, 8 (*v. l. 80*). dumv-: III 3368. VIII 18241 INSCR. Dessau 6315 (*v. l. 72*). CORP. XI 716. XIII 7918 INSCR. Dessau 6969. *scriptiones breves* IIvir., IIviral. *sim*: *interdum dubites an pro* IIviralicius *sint accipiendae.* 1 *quod IIviri (municipalis) est* (GLOSS. II 281, 20 δυανδρικός): CORP. II 1306 ⟨aed. II⟩viralI potest(ate). 5525 ⟨praef⟩ecto IIvir(ali) ⟨pot⟩estate (X 5584). IX 4545 *et* 4547 VIIIvir IIvir(ali) pot(estate). XIV 3955 flamen perpetus, duumvirali potestate, aedilis. INSCR. Dessau 9491 IIvirali potestat(e) f(uncto). II 4060 du⟨umvi⟩rales honor(es). III 384 IIviralib(us) et sacerd(otalibus) ornam(entis) honor(atus). 514 ornam. IIvir. honor. (*cf.* 503). 1493 ⟨orna⟩ment(a) I⟨Ivir(alia)⟩. 7429 (*bis*) ornamentis IIviral. 8114. 12246. 14387^{1} honorato IIviralib. ornament. decret(o) decur(ionum). V 1892 ornam. IIviralibus (*abl. qual., nullo addito participio*). XII 1750 IIviral. ornamentis exornato. XIII 1921 IIviralib. ornamentis suffrag(iis) sanct(i) ordinis honoratus. INSCR. Dessau 6969 (*Narbone*). X 3904 decurioni Capuae ornato sententia IIviral(i). 3906 scrib(a) IIvir(alis) et q(uaestorius) Capuae. INSCR. Dessau 6315 (*Capuae*; = Eph. epigr. VIII 879) scrIbae dumvirali Capuae. CORP. X 3939 lic(tori) IIvirali Capuae. 2 *subst. masc.*: *qui IIvir fuit vel eius dignitatem obtinet* (*cf.* ISID. orig. 9, 4, 26 *ubi explicatio periit; Liebenam, PW. V 1197 sq.*): VLP. dig. 50, 3, 1 inter -es antiquissimus quisque prior. APVL. apol. 24 in qua colonia (*Madaurae*) patrem habui loco principis -em cunctis honoribus perfunctum. COD. Theod. 12, 5, 2 (*a. 337*) sacerdotales et flamines perpetuos atque -es ab annonarum praepositūris ... inmunes esse. LEX par. fac. Put. (*a. 106 a. Chr.* = Corp. I^{2} 698) 3, 8 hoc opus omne facito arbitratu duovir(um) et duoviralium (-tium *lapis*), qui in consilio esse solent Puteolis. CORP. V 4386 (*Brixiae*) adlecto inter IIviral(es). IX 2243 dedit d⟨uumviralib.⟩ s̄s̄. XX. X 1132 hunc decuriones gratis in ordinem su⟨um⟩ adlegerunt -ium numero. 1142 IIvira⟨li?⟩. 8215 adlec(to) in ord. decur. et inter IIvirale⟨s⟩ decret(o) decur. p(ostulatione) p(opuli). XI 716 dumvirali, sacerdot(i). II 2343 IIvir. bis. 4468 IIvirali. III 972 IIvir. col. Apuli (*item fere* 942. 974. 982. 983. 1150. 1181. 1182 IIviral. 1207. 7739 IIviral.). 1213 IIviral. coloniae Apulensis. 1209 IIviral. col. Sarm(izegetusae) (*item fere* 1369. 1472. 1482 IIviral. item qq. col. 1490. 1491. 1495 aedilic., IIvirali et qq., praef. col. 1496. 7954. 12587). 3368 dumviralis (10440 IIvirali). 3382 IIvir. 3438 IIviral. (10475). 6170 bis duumviral. 7426 -is col. 7560 bis -is et augur mun. Troesmens. 8091. 8339 dec. m. IIvir. 8342 dec. m. Ma(l....), IIvirali. 10820 (= 3936) dec. col. Sisc(iae), IIvira(lis). 12082. 12473 bis IIviral. munic(ipii) Trop(aei). 14211^{2} IIvirali iter(um) qq. col. 14214^{b} duumvira⟨li⟩ munic. Trop. VIII 826 aedilicio, IIvirali. 2451 aedelicio ⟨II⟩vira⟨li⟩ et auguri. 2620 q., aedil., IIvira. 4888 dec., aedil., IIviralis. 11340 aedilicio, IIvirali, iuveni munerario. 12039 IIvi⟨ra⟩l. municip. Furnitani. 12220 ⟨q., II⟩virali⟨s⟩ (12382). 18241 dumviralis. 20706 flaminicio ⟨du⟩mviraliq. XII 18 IIvira⟨li⟩. 140 IIviral., flaminicus. XIII 7918 (*a. 352*) dec. c(oloniae) A(grippinensis), aedilicio, dumviral(i), curatoricio, sacerdotali.

duumvirālitās, -ātis *f.* *a* duumviralis. *dignitas duumviralis*: COD. Theod. 4, 6, 3 (= Iust. 5, 27, 1 pr. *a. 336*) quos in civitatibus -as ... condecorat. *male* GLOSS. II 577, 43 -as: dignitas magistri militum.

duumvirātus, -ūs *m.* [*a* duumvir. *Th.*] *abl. in* -o *trad. v. l. 36* (-u *passim*). *gen. scriptus in* -uus: CORP. III 9768. *singulari tantum numero poni docetur* PROB. app. gramm. IV 193, 21, *at vide plur. l. 37. 38.* *formae* duumv- (duúmv- CORP. X 1081 *male*) *et* IIvir- *passim*, duomv-: CORP. II 1256 (*l. 47*). X 1074 *ter* (*a. 3 ante Chr., v. l. 61*). duov-: CORP. III 9768. VIII 2094. 12220. PROB. app. gramm. IV 193, 21 -u. dumv-: CORP. VIII 4418. 18241. XIII 5098. dumver-: CORP. III 9750. *peccatum* duratu: *v. l. 58.* *munus et dignitas IIviri* (*mire* GLOSS. II 438, 41 -us στρατηγία, *at cf. s. v.* IIvir *p. 2254, 67 sqq.*): CIC. Sest. 19 Capua, in qua ipsa tum imaginis ornandae causa -um gerebat. PLIN. epist. 4, 22, 1 *agonem* Trebonius ... in -u tollendum ... curavit. VLP. dig. 50, 3, 1 qui -um gesserunt. *ibid.* secundo post -um honore. PAVL. dig. 50, 2, 7, 2 -to (*sic F*) ... fungi. AVIEN. ora 283 inlustriorem semet urbis istius -tu crederet. COD. Theod. 6, 22, 1 -us ... obire. 11, 30, 19 (= COD. Iust. 7, 63, 1) ad -us ... evocati. 12, 1, 16 (= COD. Iust. 10, 32, 18 pr.) ad -us munera ... vocabuntur. *ibid.* onera -us ... agnoscere. 12, 1, 77 a -u ... incipiat. COD. Iust. 7, 64, 3. LEX Iul. munic. (Corp. I^{2} 593) 89 quei minor annos XXX natus est erit; IIvir(atum) neve ... petito neve capito neve gerito (95 *additur* neve habeto; 136). LEX Salpens. (Corp. II 1963) 1, 23 si eius municipi decuriones ... imp. Caesari Domitian(o) ... IIviratum ... detulerint, imp(erator)que ... eum -um receperit. LEX Malac. (Corp. II 1964) 54 qui -um ... petet (59 *bis.* 60). LEX Vrs. (Corp. II 5439) III 5, 27 neve IIvir(atum) neve aedilitatem petito. CORP. II 955 IIvirat.... 1256 censu et duomviratu bene et e r(e) p(ublica) acto (VIII 2094 duoviratu(m) egit in col. sua Thelepte). 1945 c(ivitatem) R(omanam) per h⟨ono⟩rem IIvir(atus) consecuti (*sim.* 2096). 3711 -u in insula functus (III 8340 IIvir. func.). III 1978 ex pecu(nia) honor(aria) IIvir(atus) sui (9749. 9767. 9768 ex pecunia honor⟨aria⟩ duoviratuus. VIII 958 [*cf.* 12438] inlata reip. -us honoraria summa. 12220 ex summa hon⟨oraria⟩ duoviratus sui). 3158 ob honorem -us (8354. 9750 ob ho(no)r(em) dumver(atus) Firmi et Maximi filior(um). 14355$^{12\ cf.\ 13}$ ob honorem -us gratuitum. VIII 863. 4482. 4485. 4583. 12382. 18241 quem in se ordo et cives contulerunt. IX 1645 pro honore -us, *item* X 7004). TAB. cer. Pomp. (Corp. IV suppl.) 142, 23 dur⟨a⟩tu L. Albuci Iusti et L. Verani (*similiter* CORP. VIII 21514 = 9697 [*a. 128*] IIvir(atu) *illorum.* 21665 *a. 299.* IX 2350 *v. l. 66.* 5438 [*a. 119*] -u Itali⟨ci?⟩. X 1074 [*a. 3 ante Chr.*] primo duomviratu ... secundo -u quinq. ... tertio -u. XIII 5098 in dumviratu). CORP. VIII 826 ob eximiam (instantem 22732) -us administrationem (1261 = 14612 incomparabilem. 15497 in administratione IIvirr. [*sic*] qq.). 4418 quod in se pleno suffragio et amore dumviratum contulissent. 23226 ob insIgnem simplicitatem eius et in -u circa omnes inn⟨ocenti⟩am. IX 2350 post paucos menses -u suo (*abl. temp.*). X 1081 cui decuriones ... duúmviratum gratuitum dederunt Nuceriae. 3704, 9 (*Cumae*) ád honorem quóque -us ád cumulandá munera patriae suae libenter accessit. 6012 (*a. 249*) quod munus glad. post honor. IIvir. edidiss(et). 6090 (*Caietae?*) eo anno, quo et optimus imperator Hadrianus Augustus etiam -us honorem suscepit. XII 59 ob honores IIvirat. et flamoni bene gestos. *† Vollmer.*

⁎ **dux**, ducis *m. et f.* [*cf. c.* ducere. *Th.*]. VARRO ling. 6, 62 ab eo quod scit ducere (-are *F*) qui est -x. PRISC. gramm. II 6, 5 -x a ducendo. *de nominativo* -x *v.* VARRO ling. 10, 57. GRAMM. suppl. 20, 21 *inter nomina quae ex praeterito traducuntur*: duxi -x. *de u brevi*: PRISC. gramm. II 466, 21 III 521, 6. *cf.* GRAMM. suppl. 15, 13. *declinatio graeca*: δουξ δουκος -κι -κα -κες -κας (*v. p. 2320, 33. 35 sq. 2322, 8. 2323, 59 sq. 79 al.*). *nota acc.* δουκαν: PAPYR. Lond. II 141, 19 p. 279 (346^{p}). *breviatur per* D: CORP. III 3762 *al.* *tamquam de adiectivo superl.* maxime -x: FLOR. epit. 2, 6, 58 (*v. p. 2321, 39*)? *de significatione*: ISID. orig. 9, 3, 22 *v. p. 2320, 26.* DIFF. ed. Beck p. 53, 38 *v. p. 2129, 1.* GLOSS. ἡγεμών *passim.* IV 230, 26 (*al.*) -es ductores;

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

reliquas v. l. 12. p. 2318, 80. 2320, 31. 2324, 35. 84. *singulis locis ap.* PLAVT. (*infra l. 52*), ENN. (*infra l. 12*), RHET. Her. (*p. 2320, 38*). *passim inde a* VARR. *et* CIC. *dubiae traditionis*: VARRO ling. 6, 61 VERG. Aen. 11, 93 (*R*) OV. met. 8, 550 (*N*¹) SVET. vita Ter. 1 APVL. flor. 14 p. 48 TREB. Claud. 15, 1 CARM. epigr. 296 (= 1908), 11. *obscurior* INSCR. Not. d. scavi 1915 p. 330 (*scarifata in Mercurii statua*) ERMES DVX ✻ III. [*corrupte*: STAT. silv. 5, 3, 135 APVL. Socr. 20 p. 165. VEN. FORT. carm. 10, 19, 15 (*lege*: de tirone ⌊-es venient⌋, de milite princeps ... erat (-is venit et *A, Leo*, -es v. et *rell.*; *corr. Momms.*).] [*venet.* doge, *francog. vet.* doiz '*aquaeductus, fons*'. *M.-L.*].

I *de* **personis**: **A** *masc.*: **1** *de via monstranda*: **a** *proprie vel localiter* (GLOSS. ὁδηγός -x itineris. ὁδηγόν -em): ENN. ann. 441 -x ipse vias (*v. Vahlen ad l. p.* CC). *in imagine* CIC. Cluent. 82 ad ipsum cubile vobis -bus venire possumus. Mur. 26 eodem -e redibant (*antea*: inire viam doceret). Flacc. 72 etiam Agamemnon ... errasset, nisi -em Telephum invenisset. div. 1, 49 CAES. Gall. 1, 21, 2. 2, 7, 1. 6, 35, 10 civ. 3, 95, 4. SALL. Iug. 93, 6 itineris periculique -em. hist. 3, 98 B 12 nactus ... ex captivis -em. VERG. ecl. 8, 38 -x ego vester eram (*sc. matris et filiae.* SERV. aut '-x vos praeibam' aut capellas alloquitur. *at cf. Theocr. 11, 25*). Aen. 1, 696 dona Cupido ... portabat Tyriis -e laetus Achate. 3, 470? (*v. p. 2324, 76*). OV. ars 2, 58 *Daedalus ad filium*: ego praevius ibo: ... me -e tutus eris (met. 8, 208 *al.*). met. 6, 324. 328 Pont. 2, 10, 21 fast. 4, 529. 6, 122 LIV. 5, 26, 6. 5, 33, 4 *al.* 9, 5, 7 illis non -em locorum, non exploratorem fuisse. 21, 22, 6 se ... -em in Italiam Hannibali missum (VAL. MAX. 1, 7 ext. 1 invadendae Italiae). 21, 26, 5 equites -bus Massiliensibus ... ad exploranda omnia ... praemittit. 21, 27, 4 *al.* 24, 2, 10 auctore ac -e perfuga Bruttii ... cinxerunt urbem. 31, 34, 7 *al.* 44, 5, 8 -x ... et auctor itineris. VAL. MAX. 1, 7 ext. 1 *al.* SEN. Oed. 996 Phoen. 29 epist. 50, 3 CVRT. 3, 13, 4 *al.* PETRON. 1, 1 -em, qui me ducat ad liberos meos. 8, 2. 136, 7. SIL. 9, 32 -x sibi quisque viam rapito. STAT. Theb. 11, 707 QVINT. decl. 297 p. 172, 14 excaecati -x sit. *ib.* p. 173, 19 *al.* TAC. hist. 4, 62 SVET. Iul. 31, 2 TERT. resurr. 3 p. 29, 8 FIRM. err. 7, 4 IVST. 38, 9, 5 VIR. ill. 51, 1. VEG. mil. 3, 6 p. 75, 22 viarum -es idoneos scientesque. CLAVD. DON. Aen. 3, 205 p. 294, 8 Palinurum -em fuisse ceterorum in pelago (5, 860 p. 528, 3). PSALT. Rom. 30, 4 -x mihi eris (ὁδηγήσεις με. VVLG. deduces me). VVLG. I Macc. 4, 2 -es (ὁδηγοί). Matth. 15, 14 -es caecorum (ὁδηγοί. PELAG. in Rom. 2 p. 656ᶜ). act. 1, 16 AVG. civ. 22, 8 p. 574, 28 D. *al.* SVLP. SEV. dial. 1, 13, 1 *al.* PHOEBAD. c. Arrian. 4 *in imagine de haereticis*: o -es caeci. *sic de dis*: CAES. Gall. 6, 17, 1 viarum atque itinerum -em (*Mercurium.* HOR. carm. 1, 10, 13 OV. fast. 2, 612 AVSON. 444, 3). LIV. 26, 45, 9 Neptunum iubebat -em itineris sequi. *cf.* TAC. hist. 5, 3 sibimet (*Moysi*) -e caelesti crederent *Iudaei* (*v. Heraeus in adn.*). *cf. etiam* SEN. Oed. 1061 Fata et Morbi Tremor Maciesque *eqs.* ... mecum ite ... -bus his uti libet. *de* **Deo**: VVLG. exod. 13, 21 ut -x esset itineris *deus in columna ignis* (psalm. 79, 10 -x itineris fuisti [ὡδοποίησας]. RVFIN. hist. 3, 23 [ἡγεμὼν ... τῆς ὁδοῦ]).

b *translate de eis qui ad aliquam rem peragendam rationem ac viam demonstrant* (*i. q. auctor, instigator.* *sunt quae trahere possis ad 2 a. de synonymis ad hanc maxime partem respicientibus v.* SYNON. Cic. Char. gramm. p. 420, 27 B., *cf.* GLOSS. I p. 82, 18): PLAVT. Pseud. 447 hic (*Pseudolus*) mihi corrumpit filium ..., hic -x, hic illi est paedagogus. CIC. Verr. II 1, 100 hinc illae ... pecuniae, quas nullo -e tamen aliqua ex particula investigamus. II 1, 105 an *Verres* ... sine -e ullo, sine indice pervenerit ad hanc improbitatem. II 3, 54 qui ... -x isti ... et magister ad spoliandum ... templum fuit. II 4, 228 ut ... Siculi ... me -e atque auctore in ... sedes suas revertantur (Sest. 20 habebit senatus ... quem sequatur; non deerit auctor et -x bonis. Flacc. 5 socii consiliorum ministri comitesque vexantur; quid auctores, quid -es, quid principes expectent? 96 harum rerum auctores, -es, principes. 99. dom. 96 -e tribuno pl., consulibus auctoribus. 101 ut ... non extinctor ... sceleris, sed auctor et -x fuisse videar. Sest. 61 -x auctor actor rerum illarum fuit. 139. Planc. 93 Pompeium ... auctorem, -em, defensorem salutis meae [*sim.* Mil. 39]. de orat. 3, 63 auctorem publici consilii ... regendae civitatis -em ... eloquentiae principem. fin. 2, 66 epist. 2, 6, 4. 6, 2, 3 SALL. or. Lep. 27 TAC. ann. 16, 22 FLOR. epit. 1, 9, 1 DICT. 2, 31. 42 *cf. l. 82. p. 2318, 12. 30. 33. 41 et sub 2 a. app.* princeps: CIC. epist. 6, 2, 3. *cf. sub 2 a*). Verr. II 4, 93 cum ad suum scelus ... homines improbos -es atque adiutores adhibuisset. leg. agr. 2, 3 locum ... me -e rescidistis. p. red. in sen. 33 senatum -bus orbatum (*cf.* har. resp. 58 Sest. 35 *al.*). Planc. 74 causae nostrae -es et quasi signiferi (*cf. p. 2318, 51*). Balb. 64 honestius ... illis -bus errare quam hoc magistro erudiri. Phil. 2, 48 *Antonius* habebat -em Gabinium (*sc. agendi contra senatus auctoritatem*). de orat. 1, 203. 2, 87 ut nobis -bus veniat eo quo sine -e ipsi perveniremus. 3, 125 part. 140. Tusc. 5, 112. 3, 37 *de philosopho.* Att. 4, 1, 7 consulares -e Favonio fremunt. 7, 26, 2 me -em in civili bello ... negavi esse. 11, 12, 2 mei ... itineris comitem, non -em (*i. auctorem*). 15, 13, 1 nec -es simus nec agmen cogamus, faveamus tamen. ad Brut. 1, 2, 6 senati. LVCR. 1, 638 Heraclitus init quorum (*philosophorum*) -x proelia. VERG. ecl. 4, 13 te (*Pollione*) -e (SERV. id est auctore. *sed cf.* 4, 11 te consule). AETNA 178 -e me ... scrutabere causas. HOR. epist. 1, 1, 13 quo me -e, quo lare tuter (*cf.* SCHOL. *ad l.*). OV. am. 3, 12, 11 me lenone placet *puella*, -e me perductus amator. ars 1, 382 rem. 69. 70 *al.* trist. 3, 7, 18 *Perillae* (*i. ingenio eius*) -xque comesque fui (Pont. 4, 12, 23 tu bonus hortator, tu -xque comesque fuisti *seq.* 12, 23, 25 correxi sub te censore libellos). Pont. 2, 3, 78 ingenii -x ... mei. fast. 1, 309 sub -bus caelum metabimur illis (*astrologis*). LIV. 2, 42, 6 acerrimi patribus -es ad resistendum consules fuere. 3, 68, 11 malae rei se quam nullius [turbarum ac seditionum] -es esse volunt. 22, 5, 7 tum sibi quisque -x adhortatorque factus ad rem gerendam. 24, 1, 1 Hanno adiutoribus et -bus Bruttiis Graecas urbes temptavit. 26, 36, 2 *magistratus et senatum* ad omnia ... subeunda -es debere esse. 34, 23, 5 Athenienses, libertatis ... -es et auctores. (*sim.* 34, 25, 9). VITR. 7 pr. 8 *Homerum* philologiae ... omnis -em. CELS. 1 pr. 20 p. 4, 17 D. -e ... Erasistrato ... contendunt. SEN. 3, 36, 3. 5, 25, 5 (*syn.* rector. *item* 65, 23). dial. 5, 2, 4 senatus ... subitos irae suae -es legit. 7, 1, 2. 8, 1, 5. nat 3, 30, 8 virtus ... rectorem -emque desiderat, et sine magistro vitia discuntur. epist. 33, 11. 50, 3. 52, 4 quibus non -e tantum opus sit, sed adiutore et ... coactore. 97, 10 (*opp.* comes). CVRT. 6, 9, 4 -em se sceleri tanto praebuit. QVINT. inst. 1, 6, 2 vel error honestus est magnos -es sequentibus. 2, 6, 6. 12, 2, 20 loquacitas erret necesse est, ut quae ... falsos -es habeat. TAC. ann. 1, 59 Arminium potius gloriae ac libertatis quam Segestem flagitiosae servitutis -em sequerentur. 6, 48 Gaium ... meliora capessiturum Macrone -e. 14, 52 altero (*Burro*) velut -e *Neronis* amoto. FLOR. epit. 3, 9, 3 ut ... populus ... Clodio tribuno plebis -e ... confiscationem mandaverit. GELL. 17, 11, 1 erroris ... istius fuisse Alcaeum -em, qui ... scriberet: *eqs.* APVL. met. 7, 11 non modo ... expeditionum (expos- *cod.*) praedarumque, verum etiam voluptatum vestrarum -em me strenuum sentire debetis. ITALA Hebr. 2, 10 (Ambr. off. 1, 10, 30) -em salutis eorum ... consummari (τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν ... τελειῶσαι. VVLG. auctorem salutis ... consummare). TERT. adv. Val. 5 p. 182, 6 mihi ... cum archetypis erit limes principalium magistrorum, non cum affectatis -bus passivorum discipulorum. AVR. VICT. Caes. 36, 2 auctores ... necis maximeque Mucaporem -em. EVTR. 6, 19, 3 Pompeio -e senatus ... bellum paravit (*Paean.* ἀφηγουμένου ... τῆς γνώμης). OPTAT. 2, 18 p. 53, 10 episcopis -bus. 3, 4 p. 82, 2 sanctorum -es. p. 82, 6. VVLG. psalm. 54, 14 tu ... homo unanimis, -x meus et notus meus (ἡγεμών). prov. 2, 17 *mulier* relinquit -em pubertatis suae. Ier. 3, 4. II Macc. 4, 40 manibus uti coepit, -e quodam tyranno (προηγησαμένου). act. 14, 12 ipse (*Paulus*) erat -x verbi (ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου). RVFIN. hist. 5, 10, 1 huius ... officii velut auctor quidam et -x vir. PRVD. perist. 6, 10 -x et praevius et magister illis ad tantum decus ... Fructuosus ibat. CLAVD. 26, 269 Stilicho ... dubiae ... salutis -x idem vatesque. AVG. civ. 4, 22 p. 172, 24 D. quem adiutorem assumere *possit*, quem -em, quem doctorem. 14, 28 p. 57, 15 ad ... simulacra adoranda vel -es populorum vel sectatores fuerunt *sapientes.* AVIAN. fab. pr. 8 materiae -em ... Aesopum. PETR. CHRYS. serm. 2 p. 190ᴮ homines criminosos ... vitiorum -es (*ibid.* criminum ... magistros). 26 p. 273ᴬ *angelus*, qui erat minister veniae, factus est -x poenarum (*sc. diabolus*). DRAC. laud. 2, 362 homo ... legis transgressor ... immemor auctoris, mortis -x. 3, 223 Petrus ... crucis almae signifer et -x. Orest. 936 -es legum (*iudices*). GREG. M. epist. 9, 215 animorum -es (*opp.* -x exercitūs). 5, 58 p. 370, 2 -x religiosorum (*cf. ibid.* p. 370, 2 de laico habitu ad sacrum transit ducatum). **-x** *singulari numero de* **corpore plurium** *usurpatum*: CIC. epist. 1, 9, 16 -e senatu, comitante Italia. Phil. 7, 22 populum R. ... nunc habemus -em (*opp.* comitem). LIV. 8, 1, 2 -e Antiati populo. 8, 20, 8 -e Latino (*sc. populo*). VAL. FL. 3, 705? *sic* **de dis**: VARRO rust. 1, 1, 4 XII agricolarum -es. CIC. Manil. 50 -bus dis immortalibus. Catil. 2, 29. 3, 22. div. 2, 39 -e deo (*opp.* casu). Tim. 46 *di iuniores* huic animanti (*homini*) principes se -esque praeberent. VERG. Aen. 6, 59 -e te (*Phoebo.* TIB. 2, 5, 15 te -e. CVLEX 36 Phoebo -e ludere gaudet. AETNA 8). TIB. 2, 1, 75 hoc (*Cupidine*) -e ... ad iuvenem ... puella venit. OV. epist. 7, 141. rem. 767 -x operis ... Apollo. Pont. 3, 3, 30. 3, 4, 94. LIV. 1, 41, 3 deos ... -es sequere. 8, 6, 6 *al.* SEN. benef. 1, 1, 9 VAL. FL. 4, 554. ARNOB. nat. 1, 5 Helena diis -bus atque impulsoribus rapta. CARM. c. pag. 23. *ap.* **Christianos**: LACT. inst. 1, 1, 19 -em ... virtutis deum sequamur. 4, 29, 15 hic (*filius*) templi ... ianua est, hic lucis via, hic -x salutis. HIL. in Matth. 10, 15 dominus ... lumen aeternum et -x credentium. VVLG. exod. 15, 13 -x fuisti, *deus*, in misericordia tua populo. deut. 32, 12 II par. 13, 12. sap. 7, 15 *deus* sapientiae -x est (ὁδηγός). AVG. civ. 12, 21 p. 546, 8 eo (*Christo*) -e ac salvatore. PS. AVG. quaest. test. II nov. 19 p. 457, 3 *spiritus* -x et rector noster. SVLP. SEV. epist. 2, 8 agnum -em ab omni integer labe comitatur. ORIENT. carm. app. 2, 2 *inter epitheta Salvatoris*: princeps, -x, petra, pastor. NICET. symb. 1 p. 39, 1 -e Christo. CARM. epigr. 1357, 6 (*a. 472*).

2 *de* **imperio**: **a** *generatim de principatu, dominatione in quamlibet multitudinem* (*hos vel illos locos potes trahere ad 1 b*): GLOSS. ἡγεμών, ἡγούμενος, ἀρχηγός. HESYCH. -ξ. ἡγεμών, ἄρχων. *sic de capitibus seditionum, factionum, turbarum, latrociniorum sim.*: CIC. S. Rosc. 81 sicariorum multitudinem in qua ipsi -es ac principes erant. Verr. II 1, 9 praedonum -es (II 1, 12 *al.* VAL. MAX. 2, 10, 2). II 1, 85 eius ... rei (*Verris obsidendi*) -es et auctores et prin-

[*Hey*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cipes fuisse ... Themistagoran et Thessalum. 4, 94 ad hoc templum ... -e Timarchide ... fit concursus. Mur. 50 qui esset ... -x et signifer calamitosorum. dom. 12 seditionis (Cael. 78 *opp.* minister. LIV. 2, 27, 12 *al.*). har. resp. 57 *deteriorum* -x est atque princeps. Sest. 112 Gellium Firmidium Titium ... illis mercennariis gregibus -es et auctores fuisse. or. frg. A VII 15 operarum (ASCON. Pis. p. 7 TAC. ann. 1, 16). leg. agr. 3, 16 contra Pompeium decem -es (*i. decemviri agris dandis*) comparantur. Sest. 26 quoniam publicis -bus res p. careret. Planc. 87 servorum -bus. Phil. 13, 20 latronum et gladiatorum (14, 27 princeps latronum -xque. PALLAD. hist. mon. II 14 p. 368ª -x latronum [ἀφηγούμενος ... λῃστηρίου]). Brut. 107 *Scipione* -e privato Ti. Gracchus occisus. leg. 3, 23 *populus* -em ... habet (*sc. tribunum*). Lael. 96 -em populi R., non comitem diceres *Scipionem*. SALL. Catil. 50, 1 -es multitudinum. NEP. Thras. 2, 7 Critias, -x tyrannorum. Phoc. 3, 2 -es adversariae factionis. LIV. 1, 59, 5. 3, 11, 8. 3, 19, 7 exulum et servorum. 3, 39, 3. 6, 17, 6. 6, 38, 9 plebis. 7, 11, 3 populationes ... Tiburtibus -bus sunt factae. 7, 17, 6. 10, 18, 8 seditiones a plebeis et egentibus -bus ortas. 24, 29, 1. LVCAN. 10, 405 -e sub famulo iussuque satellitis. QVINT. inst. 5, 13, 59 inter duos diversarum sectarum velut -es. TAC. ann. 13, 18 quasi quaereret -em et partes (16, 7). SVET. Nero 20, 3 quorum (*sc. hominum plausibus in theatro operam navantium*) -es. FLOR. epit. 3, 14, 7. 3, 16, 6. 3, 23, 6 Syllanae dominationis -es atque signiferi. APVL. met. 3, 6 -x et signifer *latronum*. MOD. dig. 49, 1, 16 seditionum concitatores vel -es factionum. CORP. III 14147⁵ (*29 a. Chr.*) -bus earum defectionum inter⟨ce⟩ptis (τοὺς ἡγεμόνας τῶν ἀντιταξαμένων). *de ductoribus* *expeditionum, coloniarum condendarum*: SALL. Catil. 6, 1 Troiani ... Aenea -e profugi. NEP. Milt. 1, 2 quo ... -e uterentur (*sc. ad coloniam deducendam*). VERG. Aen. 1, 533. LIV. 1, 1, 2 qui (*Eneti*) ... -em rege ... amisso quaerebant. 1, 1, 7 -em ... advenarum (*Aeneam*). VITR. 4, 1, 4 *Athenienses* -es ... in singulis coloniis constituerunt. 4, 1, 5. VELL. 1, 4, 1 Hippocle et Megasthene -bus Cumas ... condiderunt. 1, 4, 3. PLIN. nat. 3, 71 tenuerunt eum (*agrum*) ... Lucani a Samnitibus orti -e Lucio. 3, 99 *al.* TAC. hist. 2, 86 -x coloniae suae. ann. 4, 65. hist. 2, 94 -es Galliarum. TERT. spect. 5 p. 6, 24. SOL. 2, 50 *al.* *de principatum obtinentibus in familiis, urbibus, gentibus*: PAVL. FEST. Gloss.ᴸ IV p. 203ᵇ (p. 86 M.) quorum (*liberorum hominum*) -x et princeps generis vocabatur pater et mater familiae. ITALA (Lugd. *et* Hier. epist. 65, 10, 3) *et* VVLG. gen. 49, 10 non deficiet princeps (auferetur sceptrum *Vulg.*, ἄρχων) ... neque -x (ἡγούμενος) de femoribus (femore *Vulg.*) eius. ITALA Matth. 2, 6 (cod. k, Hier. epist. 57, 8, 3 *al.*) et tu Bethlehem, ... non (nequaquam *Hier.*) minima es in -bus Iudaeae (Iuda *Hier.*); ex (de *Hier.*) te enim prodibit ducator (egredietur dux *Hier.*) qui *eqs.* (ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσι Ἰούδα ... ἐξελεύσεται ἡγούμενος. VVLG. in principibus Iuda ... exiet -x). TERT. ieiun. 5 p. 279, 19 -es suos (*populi, Moysen et Aaron*). PORPH. Hor. carm. 4, 12, 6 Cecrops ... Atheniensium -x. FIRM. math. 3, 7, 7 palaestricorum hominum -es praepositosque (*sim.* 3, 7, 8). IVST. 2, 3, 10 opulenti populi -em (*regem*). OPTAT. 2, 15 p. 50, 14 -es et principes vestros (*gentium*). ITALA (Filastr. 107, 2) *et* VVLG. Dan. 9, 25 ab exitu sermonis ... usque ad Christum -em (ἕως Χριστοῦ ἡγουμένου). ANON. Vales. 9, 42 Theodoricus -x Gothorum. CLAVD. DON. Aen. 6, 560 p. 582, 21 quid ... tam pulchrum quam -em esse multorum? HIER. epist. 52, 2, 2 Moyses, -x Israhelitici populi. 58, 5, 3 noster princeps Helias ..., nostri -es filii prophetarum. chron. a. Abr. 1771 Iosephus ... -x Iudaeae. VVLG. gen. 17, 20 duodecim -es generabit *Ismael*. 36, 15 hi -es filiorum Esau: -x Theman, -x Omar *eqs.* num. 21, 18 *syn.* principes. Ios. 21, 1 -es cognationum per singulas tribus. III reg. 8, 1 -es familiarum filiorum Israel. 10, 15 reges Arabiae -esque terrae. I par. 1, 51 -es pro regibus in Edom esse coeperunt. I par. 7, 40 filii Aser, principes cognationum, electi atque fortissimi -es -um. II par. 28, 7 Ezricam -em domus eius. Esth. 9, 3 provinciarum iudices et -es et procuratores omnisque dignitas. I Esdr. 5, 6 -x regionis trans flumen. Sirach 10, 17 sedes -um superborum (θρόνους ἀρχόντων). 46, 21 Ier. 51, 23 -es et magistratus (Ezech. 23, 12 *al.*). Dan. 3, 2 satrapas magistratus et iudices, -es et tyrannos et praefectos omnesque principes regionum. 3, 38 *al.* I Macc. 2, 55 factus est -x in Israel *Iesus Nave* (κριτής). 3, 55 constituit ... -es populi (ἡγουμένους). I Petr. 2, 14 *subiecti estote* sive regi (*i. Caesari*) ... sive -bus (*sc. provinciarum.* ἡγεμόσι). CLAVD. 20, 536 *Stilicho* -x quondam rectorque meus (*Aurorae, i. Orientis*). AVG. civ. 18, 45 p. 326, 29 D. ex quo de ... captivitate reversi sunt *Iudaei* ..., non reges, sed -es vel principes habuerunt; quamvis et qui rex est possit dici ... -x, eo quod sit ductor exercitus. Ps. AVG. quaest. test. I 102, 26 p. 220, 5 -x aliquis aut praepositus ecclesiae. COMM. instr. 1, 22, 5 tot -es et reges. 2, 1, 43 primores et -es. apol. 247 nisi -x civitatis (*Ierusalem, sc. Christus*) in ipsa penderet in ligno. SVLP. SEV. chron. 2, 45, 7. PROSP. chron. I p. 387, 43 Ioseph -x Aegypti. ADDIT. Prosp. Havn. chron. I p. 302 non reges ... gens Francorum habebat, sed -bus contenti erant (GREG. TVR. Franc. 2, 9). SIDON. carm. 2, 241 *gentis Scythicae* -x Hormidac atque civis. POMER. 2, 2, 1 fidelis populi -es (*sacerdotes*). DRAC. satisf. 34 *al.* CASSIOD. var. 10, 31, 1. IORD. Get. 26, 134 primates et -es, qui regum vice illis praeerant. GREG. M. epist. 1, 56 *tit.* Gregorius Arsicino -i ... civitatis Ariminensis. 7, 42 *tit.* sacerdotibus, levitis, -bus, nobilibus, clericis *eqs.* ... in Ravenna ... consistentibus. 5, 6 p. 287, 3 Langobardorum gens nec regem nec -es nec comites haberet. NICET. psalm. 3 p. 71, 3 Moyses -x tribuum Israhelis. LIB. pontif. p. 157, 8 Ammingus -x Francorum. p. 225, 18. 19 ISID. Goth. 2 chron. II p. 268, 18 (rec. B). VITA Radegund. 2, 5. VERG. ecl. 4, 13 *v. p. 2317, 82.* *in aliis muneribus*: OV. met. 3, 562 -em *Baccharum* (*Bacchum*). FLOR. epit. 2, 6, 7 -x legationis. APVL. mund. 29 in choris, cum -x ... hymno praecinit (*Ps. Aristot. π. κοσμ. 399ª 15 κορυφαίου κατάρξαντος*). *nominibus heroum quasi titulus additum v. p. 2322, 15.* *de dis*: SEN. Herc. O. 560 *Plutonem* turbae -em maioris et dominum Stygis. STAT. Theb. 3, 433 dimissos carcere ventos -x prae se Neptunus agit. 8, 22 -x Erebi (CLAVD. rapt. Pros. 1, 32). silv. 4, 2, 55 -x superum. AVIEN. Arat. 2 celsam reserat -x Iuppiter aethram. CLAVD. carm. min. 25, 31 *Hymenaeum* Cytherea -em praefecit *thalamis*. OV. fast. 5, 424 *v. infra l. 17.* *singulariter* HIER. Victorin. Petav. apoc. 6, 6 ait -x: 'vinum ... ne laeseris' (*idem q.* 6, 1 *et* 6, 5: ait ... dominus). *nota temporalem significationem*: OV. fast. 5, 424 nec tu -x mensum, Iane biformis, eras. PANEG. in Mess. 122 die -e ... anni (*i. kal. Ian.*). *sim. de re personata*: CATVLL. 61, 44 o Hymen ... -x bonae Veneris, boni coniugator amoris. COMM. instr. 1, 35, 4 Adam ... -x nativitatis. *aliter de principatu*: VVLG. IV Esdr. 6, 54 Adam ... constituisti -em super omnibus factis quae fecisti.

b *in re militari et in bellis gerendis de eo qui iusto imperio militibus praeest; de ducibus Romanis cf. Mommsen Histor. Schriften III 204 sq.* (*iuncturae p. 2327, 3 sqq. collectae ad hanc fere significationem pertinent*): ISID. orig. 9, 3, 22 -x dictus eo quod est ductor exercitus. sed non statim, quicumque principes vel -es sunt, etiam reges dici possunt. in bello autem melius -em nominari quam regem. nam hoc nomen exprimit in proelia ducentem. unde et Vergilius (*Aen. 10, 370*) '...'. Sallustius (*hist. 4, 7*) '...'. DIFF. ed. Beck p. 53, 38 *v. p. 2129, 1.* GLOSS. στρατηλάτης, στρατηγός, πολεμάρχης, ἀρχιστράτηγος. -x exercitus λοχαγός. *cf. etiam p. 2318, 80.* EVSEB. hist 9, 5, 2 p. 810, 15 στρατοπεδάρχης, ὃν δοῦκα Ῥωμαῖοι προσαγορεύουσιν. VLP. dig. 29, 1, 1, 1 Graeci -em χιλίαρχον appellant. PROCOP. Pers. 1, 17, 46 Ῥωμαίων στρατιωτῶν ἄρχων, οὓς δοῦκας καλοῦσιν (aedif. 2, 6, 9 στρατιωτικῶν ... καταλόγων ἄρχοντα ... δοῦκα. *sim.* 3, 3, 14. 3, 6, 17. *cf. etiam* 3, 1, 28. 3, 3, 8. *aliter* 3, 2, 1). **α** *generaliter*: RHET. Her. 1, 15, 25 venit cum hostium -bus in collocutionem (CIC. Verr. II 1, 12. II 5, 3 *al.* CAES. Gall. 7, 62, 5 *al.* BELL. Afr. 13, 1 SALL. Catil. 52, 24 *al.* CORP. I² p. 189 n. IV ACT. triumph. Capitol. a. u. c. 532 [Corp. I² p. 173]. LIV. 1, 10, 4 *al. saepius*). VARRO ling. 5, 46 a Cele Vibenna, Tusco -e nobili. frg. Serv. auct. Aen. 9, 52 -es ... hostilem agrum introituri. CIC. inv. 2, 111 nullo inlustri neque certo -e (*sc. hostium*). Verr. II 5, 40 ut, cum penes te praetorium ... nomen esset, ad illam ... manum exstinguendam -em te principemque praeberes (*app.* princeps: Tusc. 1, 101 CAES. Gall. 5, 41, 1. 7, 88, 4 VAL. MAX. 9, 3, 4 SEN. dial. 6, 12, 4 CVRT. 4, 10, 4 *al. saepius; cf. etiam l. 60. p. 2321, l. 9. 10. 68*). II 5, 161 a -bus fugitivorum. Manil. 9 ad eos -es quibuscum tum bellum gerebamus. 34 Pompeio -e. Catil. 1, 5 eorum (*sc. Manlianorum*) ... castrorum imperatorem -emque hostium *Catilinam* (*imperator passim apponitur, v. infra. nota* off. 3, 99 Regulus ... captus ... duce Xanthippo ..., imperatore autem ... Hamilcare). *in imagine* 2, 11 huic ego me bello -em profiteor. 2, 28 ut ... bellum me uno togato -e et imperatore sedetur (3, 23). Mur. 38 *al.* Pis. 44 esse ... -es in provinciis ..., habere exercitus, appellari imperatores. Flacc. 27 nostri praetores, nostri -es, nostri imperatores. Mil. 6 (*ibid.* imperatorum). Phil. 3, 31 ex myrmillone -x, ex gladiatore imperator (*cf.* FLOR. epit. 2, 17, 15). 11, 20 ut deposcerent *milites* imperatorem et -em C. Caesarem. 11, 34 copiarum. 11, 35 Parthorum. 12, 27. off. 2, 16 *opp.* princeps. Cato 31 -x ille Graeciae (*Agamemno*). off. 1, 84 Lacedaemoniorum. div. 1, 24 -um regumque (*app.* rex: LIV. 9, 17, 2. 40, 27, 11 SEN. nat. 6, 23, 3 CVRT. 8, 8, 8 *al.* TAC. ann. 2, 88 SVET. Dom. 10, 3 FLOR. epit. 2, 6, 8 *al.* APVL. met. 4, 8 MIN. FEL. 25, 4. *cf. etiam p. 2321, 34 et p. 2322, 25*). CAES. Gall. 1, 13, 2 *Divico* bello Cassiano -x Helvetiorum fuerat. 2, 23, 4 -e *Nerviorum* Boduognato, qui summam imperii tenebat. 3, 23, 4 auxilia -esque arcessuntur *a barbaris*. 5, 34, 2 ab -e et a fortuna deserebantur *nostri*. 7, 79, 1 Commius reliquique -es, quibus summa imperii permissa erat. civ. 1, 40, 2 Pompeiani exercitus -es. 1, 40, 7 adversariorum (1, 66, 1 *al.*). 3, 72, 4 vel -is vitio vel culpa tribuni. *nota singularem* HIRT. Gall. 8, 6, 2 -e Correo Bellovaco et Commeo Atrebate (NEP. Dat. 3, 5 -e Pharnabazo et Tithrauste). 47, 2 ne auctor armorum -xque deesset. SALL. Iug. 5, 4 -x Carthaginiensium Hannibal. NEP. Arist. 2, 3 ante id tempus et mari et terra -es erant Lacedaemonii (Timoth. 2, 2 ut Athenienses mari -es essent). *an huc pertinet* Thras. 2, 7 Critias, -x tyrannorum? *in imagine* AETNA 218 spiritus imperat ... hic princeps, magnus quo sub -e militat ignis. HOR. epod. 9, 24 *al.* carm. 1, 7, 27 Teucro -e et auspice Teucro. 2, 7, 2 Bruto militiae -e. *in lusu* epist. 1, 18, 62 Actia pugna te -e per pueros hostili more refertur. PROP. 2, 8, 9 *ducibus opp.* tyranni. 4, 3, 64 odorato ... -i (*sc. Indiae vel Arabiae odoriferae*). 4, 10, 40 vasti parma ... -is Virdomari. OV. ars 2, 564 *Mars* de -e terribili factus amator erat. Pont. 4, 9, 76. fast. 2, 710 principibus caesis ... traduntur -bus moenia nuda. EPICED. Drusi 16 *et saepius de Druso*. R. GEST.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

div. Aug. 5, 39 LIV. 1, 2, 2 *al.* 3, 28, 10 Cloelium -em principesque alios. 4, 20, 6 ea rite opima spolia habentur, quae -x -i detraxit, nec -em novimus nisi cuius auspicio bellum geritur (FEST. Gloss.^{L} IV p. 302^{a} [p. 186 M.] -x p. R. -i hostium). 5, 19, 2 fatalis -x ad excidium illius urbis servandaeque patriae ... Camillus dictator dictus. 7, 12, 13 electum esse eximium imperatorem, unicum -em. 7, 14, 10 -es Gallorum. 8, 33, 13 *syn.* imperator. 8, 33, 18 -bus populi Romani. 21, 43, 15 cum semenstri ... -e (*i. sex menses imperium habente*). 21, 60, 7 ipse -x *Hanno* cum aliquot principibus capiuntur (27, 18, 20 -is principumque fuga). 22, 53, 6 *Scipio* fatalis -x huiusce belli. 24, 8, 5 -i hostium parem imperatorem. 28, 18, 1 duorum ... -es populorum (*Hasdrubal, Scipio*). 35, 42, 9 regem unum -em, unum imperatorem videri debere. 42, 15, 4 -em auxiliorum. 44, 36, 8. 45, 32, 4 -es exercituum, praefecti navium. SEN. contr. 7, 7, 7 *syn.* imperator (7, 7, 11 VAL. MAX. 5, 4, 1. TAC. hist. 1, 62 *et saepius, v. infra*). VELL. 2, 90, 3 bello sub -e Viriatho. 2, 106, 1. 6, 9, ext. 6 exercituum -x, rector classium, equitatuum potens. SEN. Thy. 45 gentium. benef. 7, 14, 3 laus imperatori⟨a⟩ etiam victo -i redditur. OCTAVIA 443 extinguere hostem maxima est virtus -is. 508 trium ... -um (*i. triumvirum*). CVRT. 3, 3, 27. *al.* 5, 1, 42 *praefectorum* et -um (6, 10, 22. *al.*). COLVM. 11, 1, 17 *familia vilicum* tamquam -em strenue sequatur (*ibid.* velut in ... proelium). LVCAN. 1, 99 pax ... fuit non sponte -um (*Pompei, Caesaris*). 1, 104. *al.* *nota* 2, 247 -x Bruto Cato solus erit. 7, 585 caedunt ... Metellos Corvinosque ..., rerum (*Housm.*, regum *vg.*) saepe -es (SCHOL. qui frequenter eis imperarant). *iocose* PETRON. 109, 1 -x Eumolpus (*supra*: intermisere bellum). 120 vers. 61. *translate in ludo latrunculorum* LAVS Pis. 195 quis te (*Pisone*) -e cessit calculus? PLIN. nat. 2, 180. *al.* 22, 7 -es ... imperatoresque. 28, 59 in consiliis -um potestatiumque (28, 106). VAL. FL. 6, 137 -em ... Iovis et Cadmi de sanguine Bacchum. SIL. 1, 36 *al.* 5, 88 levior laus in -e dextrae. 7, 46 ter centum exiluere -es (*de Fabiis*). 7, 664 Bagrada ... -x rectorque Nubae populi. MART. 12, 8, 8 Parthorum proceres -esque Serum. QVINT. decl. 284 p. 149, 27. *al.* IVV. 6, 400 cum paludatis -bus ... loqui. 15, 40 inimicorum primoribus ac -bus. TAC. Germ. 7 reges ex nobilitate, -es ex virtute sumunt. hist. 1, 38 sibi quisque *miles* -x et instigator. 3, 37 quod *Caecina* consul rem publicam, -x imperatorem ... prodidisset. PLIN. epist. 8, 14, 5. *al.* SVET. Iul. 56, 6. *al.* FLOR. epit. 1, 11, 1 *al.* *nota* 2, 6, 58 duo omnium et ante et postea -um maxime (-i *Iord.*) -es. 2, 17, 15 Viriathus ... ex latrone ... -x atque imperator. 3, 18, 10 -e et auctore belli ... Poppaedio. 4, 2, 65 FRONTO p. 123, 5 N. *al.* AMPEL. 13, 3 *al.* (14, 7 *syn.* praefectus. POMPON. dig. 1, 2, 2, 24 *et al.* Icti. APVL. mund. 26 -es ac satrapae (*Ps. Aristot. π. κόσμ. 392^{a} 29 στρατηγοὶ καὶ σατράπαι*). 35 quod ... -x in exercitu, hoc est in mundo deus (*Ps. Aristot. π. κόσμ. 400^{b} 6 ἐν στρατοπέδῳ ... ἡγεμών*). ITALA Ios. 5, 14 (Cypr. testim. 2, 19) ego sum -x virtutis domini (*ἀρχιστράτηγος δυνάμεως κυρίου*. VVLG. princeps exercitus). Ios. 10, 24 (Lugd.) -es belli (VVLG. principes exercitus. *τοὺς ἐναρχομένους τοῦ πολέμου*). iud. 1, 1 (Lugd.) quis ascendet nobiscum ad Channaneos -x pugnare ad eos (*ἀφηγούμενος τοῦ πολεμῆσαι κτλ.* et erit -x belli VVLG.). 11, 6 (Lugd.) erit nobis in -em (*εἰς ἀρχηγόν*. princeps VVLG.). PORPH. Hor. epist. 2, 2, 34 praetores ... olim -es imperatoresque dicti. SOL. 1, 106 *al.* PANEG. 12 (2), 33, 1 (*dub. trad.*) Actiaco ... bello -bus motibusque (militibus, molibus, moribus *coni.*, *retinent lectionem Thoernell, W. Bährens*) Romanis ... Aegyptus arma permiscuit. CAPITOL. Maximin. 11, 2 Titum ... -em atque imperatorem fecerunt. 14, 4 occiso Vitaliano, -e militum praetorianorum (*Herodian. 7, 6, 4 τὸν κατὰ τὴν Ῥώμην τῶν στρατοπέδων προεστῶτα. cf. Mommsen Hermes 25, 1890, 237 not. 1*). VOPISC. Tac. 6, 6 faciat eos consules -es iudices. Prob. 22, 1 *syn.* imperator, princeps. FIRM. math. 3, 2, 20 imperatores, -es, praefectos praetorio. 3, 3, 6 principum vel -um. *talia saepius.* EVTR. 2, 6, 2 -e L. Furio *legiones profectae* (*Paean. ἡγουμένου τῆς στρατιᾶς*). AVIEN. orb. terr. 1372 -x *Bacchus* aquilas in bella rapit. AVSON. 290, 10 -bus togatis (*i. Romanis*). AMM. 16, 9, 3 *al.* VEG. mil. 3, 18 p. 102, 23 -x qui praecipuam sustinet potestatem (*opp. ib.* p. 103, 8 secundus, p. 103, 14 tertius). 3, 1 p. 67, 1 praetores velut minores -es. VVLG. gen. 26, 26 *al.* I Macc. 5, 11 Timotheus est -x exercitus eorum (*ἡγεῖται*). I 8, 10 miserunt ... -em unum (*στρατηγόν*). I 13, 42 sub Simone ... magno -e et principe Iudaeorum (*στρατηγοῦ καὶ ἡγουμένου*). I 13, 54 -em virtutum (*i. δυνάμεων*). I 15, 38 -em maritimum (*στρατηγὸν τῆς παραλίας*). CLAVD. 3, 317 *al.* carm. min. 25, 83 cognomina sumpsit plena -um *Stilicho*. MEROB. pros. frg. 2 B 12. *al.* SVLP. SEV. chron. 1, 71, 1. *al.* OROS. hist. 7, 42, 15 catalogum ... vel manifestorum tyrannorum vel inoboedientium -um. HYD. chron. II 22, 431 Aëtius -x utriusque militiae. SIDON. epist. 4, 22, 3 facta -um, pacta regnantum. IORD. Get. 9, 60 *al.* *nota lusum* VEN. FORT. carm. 6, 1, 20 Mars habet ecce -es, pax habet ecce decus. *ad expeditiones militares pertinere videntur*: CORP. VIII 9365 co(n)s(ulari) et -i trium Daciarum (*v. Seeck PW. V 1869, 38*). 12296 Octaviano v(iro) p(erfectissimo) ... -i per Africam Numidiam Mauretaniamque. II 4114, 4 Candido ... in ea (*provincia Hisp. cit.*) -i terra marique adversus rebelles h(omines) *eqs. ibid.* 7 -i exercitus Illyrici expeditione Asiana. VI 1408, 8 -i vexill(ationum) per Italiam exercitus imp(eratoris) Severi *eqs.* (1409, 4). 1450, 7 -i exerciti Mysiaci aput Byzantium et aput Lugudunum. 1645 p(rimi)p(ilari), -i legg(ionum) Dac(iae). INSCR. Dessau 9200 -i exercitus Africi et Mauretanici ad nationes ... comprimendas. 9203 ⟨d⟩ux per qua⟨dr(iennium) leg(ionis)⟩ XI Cl(audiae). *huc addendum duxi*: INSCR. num. Cohen VI^{2} p. 217 n. 1 (*Vaballathus et Aurelianus*) Vabalathus v(ir) c(onsularis) r(ex?) im(perator) d(ux) R(omanorum) (*sic Cohen sec. Mommsen et Sallet, v. Numism. Zschr. 2, 1870, 32. cf. Prosopogr. imp. Rom. III p. 216*). MALALAS 18 p. 453, 9 Σουνίκα τοῦ -ὸς καὶ ἐξάρχου Ῥωμαίων. *in translationibus*: TIB. 1, 1, 75 hic (*in bellis Veneris*) ego -x milesque bonus. OV. rem. 4 te (*Cupidine*) -e signa tuli. HIL. myst. p. 25, 2 aeterno -i *Iesu* (*opp.* -i futuro *Iesu Nave*). *aliter* VVLG. II Macc. 12, 36 dominum adiutorem et -em belli (*σύμμαχον ... καὶ προοδηγὸν τοῦ πολέμου*). PAVLA et EVSTOCH. Hier. epist. 46, 8, 1 Petrus et Paulus, Christiani exercitus -es.

β *de heroibus* (*saepe cum epithetis patronymicis periphrastice pro nomine proprio herois: quae v. sub iuncturis, p. 2328, 51 sqq.*): VERG. epigr. 2 cecini pascua rura -es. Aen. 2, 261 Thessandrus Sthenelusque -es (CLAVD. DON. Aen. 2, 15 p. 149, 18 *ad h. l.* corpora ... -um, hoc est potiorum). 3, 122 Idomenea -em. 3, 401 *al.* CVLEX 5 historiae per ludum consonet ordo notitiaeque -um voces. 308 saevi -is Hectoris ira. AETNA 578 septem ... -es (*i. Eteocles cum sociis*. OV. Pont. 4, 8, 53. MANIL. 3, 15 septenos ... -es. PORPH. Hor. ars 146). HOR. epod. 3, 10 candidum Medea mirata est -em. carm. 3, 3, 24 cum populo et -e fraudulento (*sc. Laomedonte*). ars 73 res gestae regumque -umque (OV. epist. 15, 95 met. 11, 644. 13, 276). TIB. 2, 5, 50 Alba ... ab Ascanio condita ... -e. PROP. 2, 9, 50. OV. amor. 1, 9, 37 summa -um, Atrides. 1, 15, 22 *al.* epist. 8, 46 -x ... -um (*Agamemno*. HOMER. 983. *de Iasone* SEN. Med. 233. *cf. etiam p. 2320, 61*). met. 8, 105 *al.* MANIL. 2, 4. SEN. Ag. 39 rex ille regum, ductor Agamemnon -um (1007). Herc. O. 492 *al.* PETRON. 89 vers. 58 PLIN. nat. 33, 12 VAL. FL. 1, 101. 184 *al.* (*cf. Langen ad 2, 468. maxime de Iasone. de Hercule* 2, 509). 7, 629 terrigenae ... -es (*i. Sparti*). HOMER. 134 *al.* STAT. Theb. 1, 173 *al.* 7, 617 *opp.* vulgus. Ach. 1, 483 *al.* QVINT. inst. 2, 17, 8 *al.* IVV. 7, 115 *al.* APVL. met. 10, 33. AVSON. 430, 2 turba -um (*ἀριστῆες Παναχαιῶν*). 419, 59 *al.* DICT. 2, 31. *al.* 35 dux atque imperator militiae. 4, 4 Phala -e atque rectore. CLAVD. rapt. Pros. 2 pr. 39 tergemini -is (*Geryonis*). DRAC. Orest. 337. 338.

γ *de minore imperio militari* (*opponitur summo duci vel imperatori. de vocabulo q. e.* imperator *iuxta posito cf. sub α et β*): CIC. off. 3, 99 *v. p. 2320, 52.* CAES. Gall. 6, 8, 4 *Labienus ad milites*: praestate eandem nobis -bus virtutem, quam ... imperatori praestitistis. SALL. Iug. 38, 3 centuriones -esque turmarum. NEP. Pelop. 4, 2 -x delectae manus. Dat. 5, 1 principem -um *regis Datamen*. VERG. Aen. 7, 107 Aeneas primique -um et pulcher Iulus. 10, 267. 11, 13 turba -um *Aeneae* (*cf.* 11, 12 socios). LIV. 10, 41, 5 Nautius ... -x alaribus cohortibus erat. 21, 54, 5 -bus peditum equitumque. 23, 18, 7 -x castelli. 24, 28, 8 -es ordinum praefectique auxiliorum. 30, 33, 12 -es suarum gentium (*opp.* imperator). 31, 36, 3 -es caetratae cohortis. 32, 23, 5 praesidii. PHAEDR. app. 8, 17 primi ... mussant -es. CVRT. 3, 2, 1 *al.* 3, 9, 7 agminis. LVCAN. 8, 273 *al.* SIL. 11, 215. MART. 10, 26, 2 Vare ... centum -x memorande viris. TAC. hist. 2, 37 neque ... legatos ac -es ... principem passuros (ann. 1, 69). ann. 1, 38 non *se* praefectum ..., sed Germanicum -em, sed Tiberium imperatorem violari. PLIN. paneg. 10, 3 imperator tu titulis ..., ceterum modestia labore vigilantia -x et legatus et miles. 15, 2 ita egisti tribunum, ut esse -x statim posses. SVET. Aug. 38. PANEG. 2 (10), 3, 3 *al.* 12 (2), 16, 2 *app.* praefectus, consul. LAMPR. Heliog. 11, 1 fecit libertos praesides legatos consules -es. ORIGO Const. 4, 12 VVLG. IV reg. 10, 25 *al.* II Macc. 8, 22 constituit ... fratres ... -es utrique ordini *militum* (*προηγουμένους*). CLAVD. 20, 16 Geticae -x improbus alae. 20, 342 pars humili de plebe -es. SVLP. SEV. chron. 2, 21, 3 *al.* CASSIOD. var. 3, 42, 2 -bus ... ac praepositis *exercitus*. 4, 17 *tit.* Ibbae viro sublimi -i. 4, 30? CORIPP. Ioh. 1, 521 ductor (*i. summus imperator*) admonet ipse -es. PELAG. II Greg. M. epist. II 441, 5 ut *princeps* ... unum magistrum militum et unum -em dignetur concedere. CORP. III 10471, 4 -x vexil(lationum) IIII Germ(anicarum). 10472/3. 11853 (= 13536) Ursic(ini) v(iri) p(erfectissimi) duc(is) leg(ionis) II Ital(icae)· 4855 -i et praep(osito) leg(ionis) III Aug(ustae) (*cf. Mommsen Hermes 25, 1890, 239 not. 2 et Histor. Schr. III p. 204*). 1919 ⟨pr⟩aef(ecto) leg(ionis) IV victricis, -i leg(ionis) c⟨ohort(ium) alaru⟩m Britaniciniarum(*sic*) adversus Arm⟨oricano⟩s. 99 (*ca. a. 245*) Iulio Iuliano, v(iro) e(gregio) ducenar(io) praef(ecto) leg(ionis) I Parthicae ..., -i devotissimo. *cf. p. 2323, 35.* II 2634 -x leg(ionis) VII. *sic cum gen. summi imperatoris vel epitheto ex nomine eius deducto vel pron. possess.*: BELL. Afr. 25, 4 ab Scipione atque eius -bus. LIV. 24, 23, 9 -es regios. PLIN. nat. 2, 185 Onesicritus, -x eius (*Alexandri*. 19, 22 -es eius ac praefecti. 35, 168). 6, 49 Demodamas, Seleuci et Antiochi regum -x. TAC. hist. 1, 6 -x Neronis. 2, 43 Othonis. 2, 24 Othonianis -bus. 2, 45 apud -es Vitellianos. 3, 37 erga Flavianos -es. SOL. 49, 5 Demodamas -x Seleuci et Antiochi. PANEG. 9 (12), 2, 4 omnibus ... tuis (*Constantine*) comitibus et -bus ... mussantibus. 10 (4), 25, 4 tyrannicorum (*i. Maxentii*) -um. TREB. Gall. 4, 2 -em Gallieni. *talia saepius ap.* SCRIPT. hist. Aug. AMM. 16, 12, 41 Arche-

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

laum Mithridatis -em. VVLG. II Macc. 14, 2 Antiochum et -em eius Lysiam (ἐπίτροπον). AVG. civ. 3, 7 *tit.* -x Marii Fimbria. ARNOB. ad Greg. 10 *diabolus* ubi viderit mendacium a Christi milite... vulnerari, ipse se... pro suo -e... opponit. *aliter -x militis*: VIR. ill. 24, 2 *Manlius* militaribus donis a suis -bus ornatus. CLAVD. carm. min. 25 pr. 3 -x ille (*Stilicho*) mihi (*cf. ibid.* 8 militis obsequio). DRAC. satisf. 21 -um... meorum. *sim.* VELL. 1, 1, 1 ⟨Epeus⟩... distractus a -e suo Nestore. *cf. etiam infra sub* ζ. *nota gen. temporis*: STAT. Theb. 10, 18 -x noctis opertae (*i. excubiarum*). *c. gen. regionis vel civitatis v. sub iuncturis p. 2329, 5 sqq. nota gen.*: TREB. trig. tyr. 10, 15 in deligendis rei p. -bus (*opp.* imperator).

δ *de praefectis classis et magistris navium*: CIC. Verr. II 5, 89 relicti ab -e praefectoque classis. Mur. 33. NEP. Hann. 11, 2 -is nave declarata. HOR. carm. 3, 16, 16 navium saevos... -es (SCHOL. piratas). LIV. 26, 39, 17 SEN. contr. 10, 6, 2 VELL. 2, 76, 2 VAL. MAX. 6, 6, 2. LVCAN. 4, 466 -x... ratis. 4, 540 carinae. PLIN. nat. 10, 21 IVST. 43, 3, 8 VIRI ill. 38, 2 CLAVD. DON. Aen. 5, 120. *nota structuram* VIR. ill. 39, 2 *Atilius Calatinus* classem -e Hamilcare vicit (*sim.* 41, 1. *cf.* 60, 2). *aliter* CIC. div. 1, 87 *Calchantem* -em classium fuisse ad Ilium, auspiciorum... scientia, non locorum.

ε *technice* (*inferioribus imperii Romani saeculis; v. Seeck, PW. V 1869*): (I) *certus gradus dignitatis militaris*: PANEG. 2 (10), 3, 3? (*v. p. 2324, 7*). LAMPR. Alex. 52, 4 ut ante tribunum quattuor milites ambularent, ante -em sex, ante legatum decem (*sic et* 52, 3 *opp.* tribuni). SPART. Pesc. 6, 10 miles optimus, tribunus singularis, -x praecipuus, legatus severissimus. CAPITOL. Maximin. 15, 4 amici et administratores et -es ⟨et *Lessing cum B*[1]⟩ tribuni et milites Maximini. 15, 6 proconsulibus, praesidibus, legatis, -bus, tribunis. Gord. 28, 4 SPART. Sept. Sev. 9, 8 *al.* VOPISC. Aurelian. 10, 2 vicarias (os *P*) -um et tribunorum (*v. not. edit.*). AVR. VICT. Caes. 33, 20. 39, 1. EPIST. syn. Sardic. or. (Hil. coll. antiar. A IV 1) 6 -bus atque comitibus. *ibid.* per -es et iudices. 25 tribuni et -es (AMM. 16, 12, 55 cum tribunis et -bus). VVLG. I par. 26, 26 tribuni et centuriones et -es exercitus. CORP. V 3329 (*a. 265*) insistente Aur. Marcellino v(iro) p(erfectissimo) duc(e) duc(enario?) curante Iul(io) Marcellino (*v. adnot. edit. et Grosse, Röm. Milit.-Gesch. p. 10*).

(II) *officium limitum custodiendorum*: *ante Diocletianum* (*cf. Mommsen, Ges. Schr. 6, 204 sq. et Hermes 25, 237 sqq.*): LAMPR. Alex. 58, 4 limitaneis -bus et militibus. Diad. 8, 4 -x Armeniae. SPART. Hel. 3, 2 Pannoniis -x ac rector impositus. TREB. Claud. 15, 2 -x totius Illyrici (trig. tyr. 10, 9). VOPISC. quatt. tyr. 3, 1 -x *limitis* Africani (-x limitis *alicuius saepius, cf. Mommsen l. l. 238 not. 2 Ges. Schr. 6, 221 not. 2*). IORD. Get. 18, 102 Gallus -x limitis (*sub imp. Decio*). *post Diocletianum (de eis qui in singulis limitibus imperii R. rei militari praesunt; cf. Mommsen, Ges. Schr. 6, 271 et R. Grosse, Röm. Militärgeschichte p. 152—180). c. gen. limitis, provinciae*: COD. Theod. 7, 22, 5 (*a. 333*) -es singulorum limitum. 15, 11, 2 (= Iust. 11, 45, 1, 1 *a. 417*) ab omnibus limitum -bus. 12, 11, 133 (*a. 393*) -i et corr(ectori) limitis Tripolitani (COD. Iust. 1, 27, 2, 1[a] limitis Tripolitanae provinciae). 1, 7, 3 (*a. 398*) comitibus et -bus diversarum provinciarum et limitum. 7, 11, 2 (*a. 417*) limitis Eufratensis. COD. Iust. 2, 7, 13 pr. (*a. 417*) viri spectabilis -is Aegyptiaci limitis. 3, 26, 7 *a. 349* -es... et praepositos limitum et castrorum. AMM. 31, 3, 5 limitis per Arabiam. ORIGO Const. 5, 17 NOT. dign. occ. 1, 38. 39. CORP. III 12483 Sappone v(iro) p(erfectissimo) -e limitis Scythiae. 764 Aur. Firminianus v(ir) p(erfectissimus) -x limit(is) prov(inciae) Scyt(hiae). 10596 (*a. 365/7*) curante Augustiano... -e Vall(eriae) limitis. PAPYR. Wessely Wien. Stud. 24, 1902, 127 τὸν... δοῦκα τοῦ Θηβαικοῦ λιμίτου (*cf.* INSCR. Lefebvre Recueil des inscr. gr.-chrét. d'Egypte 562 δουκὸς τῆς Θηβαίων χώρας. PAPYR. Cair. catal. I 67003, 3 [*a. 522?*] δουκὶ καὶ αὐγουσταλίῳ τῆς Θηβαίων χώρας. *sim. saepius*). NOT. dign. occ. 30, 1 -x et praeses provinciae Mauritaniae. 33, 1 *al.* COD. Theod. 1, 7, 3 (*a. 398*). 6, 13, 1 (*a. 413*) qui -es fuerint provinciarum. EPIST. episc. Tarrac. (Hil. epist. 14, 1 p. 157 Thiel) filio nostro illustri Vincentio -i provinciae nostrae. COD. Iust. 1, 27, 2, 1[a] -x... Byzacenae provinciae... Numidiae provinciae. 12, 11, 1, 1 (*a. 413*) *al.* (*v. etiam l. 50*). PAPYR. Wessely Wien. Stud. 24, 1902, 127 τῆς Ἀρκάδων ἐπαρχίας. *cf.* FIRM. math. 3, 4, 29 magnarum provinciarum. NOT. dign. or. 1, 45 -x *tractus* Armoricani (-ari(a)e *codd.*). NOVELL. Iust. 103, 2 spectabilis *locorum* -x (ὁ περίβλεπτος τῶν τόπων δοὺξ). COD. Theod. 8, 4, 4 (*a. 349*) -i Mesopotamiae (AMM. 16, 9, 2. 18, 5, 1 apparitor Mesopotamiae -is). *sic c. gen. provinciae vel limitis ipsius saepius in* COD. Theod. (*velut* 15, 1, 13 *a. 364*), *item in* COD. Iust. (1, 51, 6 *inscr. a. 417*), *nec non ap.* AMM. (22, 11, 2. 24, 1, 2. 25, 1, 2. 29, 4, 7 *al.*) *et in* NOT. dign. (or. 31 *tit.* -x Thebaidos. 31, 22 sub dispositione viri spectabilis -is Thebaidos. 32, 17 *al.*). CORP. III 10981 (*a. 303*) Ianuarius... v. p. -x P(annoniae) S(ecundae) S(aviae). 12073 Val. Romotalca v. p. -x Aeg(ypti) et Theb(aidos) utrarumq⟨u⟩e Lib(yarum). MALALAS 15 p. 382, 15 ὁ δοὺξ Παλαιστίνης. 18 p. 435, 6 Φοινίκης. *talia saepius.* PAPYR. Wessely Wien. Stud. 24, 1902, 127 Ἀρκαδίας καὶ Θηβαΐδος. *laterculum provinciarum et limitum habes ap. Seeck l. l. p. 1874, 10 sqq. et R. Grosse l. l. p. 161—180. nota* CORIPP. Ioh. 6, 49 Byzacii geminis -bus. *sim. in regno Theoderici* (*cf. Mommsen, Hist. Schrift. III 441*): CASSIOD. var. 1, 11 Servato -i Raetiarum. AMM. 18, 3, 5 -is in Illyrico meruit potestatem. 29, 6, 3 potestas per Valeriam -is. NOT. dign. or. 1, 39 -es per Aegyptum. 1, 42 *al.* CORP. VIII 18219 Flavius Leontius v. p. -x per Africam. *dub. interpret.* CORP. III 10678 (= 3763, *in tegula*) du⟩x ap. l. l. p. p. · 3764... ⟩ v(ir) p(erfectissimus) -x apual. PAPYR. Wessely Wien. Stud. 24, 1902, 127 δουκ⟨ὶ⟩ ἀπὸ τῆς Ἀρσινοιτῶν πόλεως. NOT. dign. occ. 41, 1 -x Mogontiacensis. *nude positum*: PANEG. 2 (10) *Maximiano dictus*, 3, 3 qui iustitiam vestram iudices aemulentur, qui virtutis vestrae gloriam -es servent (*cf. Grosse l. l. 153, 1*). COD. Theod. 11, 24, 1 (*a. 360*) eorum, qui variis honoribus fulciuntur, -um. 7, 1, 9 (*a. 367*) tam -es quam etiam comites et quibus Rheni est mandata custodia. 8, 7, 1 (*a. 371*) ad magistros militum et comites et -es. 12, 1, 113 (*a. 386*) v(iris) c(larissimis) -bus tribunis praepositis (AMM. 21, 16, 2 nec sub eo [*Constantio*] -x quisquam cum clarissimatu provectus est; erant enim... perfectissimi [*de ducum clarissimatu cf. Mommsen l. l. p. 273 not. 2 et Hirschfeld, Kl. Schriften p. 660*]. CORP. III 7494 [= 6159, *a. 369*]...⟩rcorio viro cla⟨r⟩issimo -e. 14382 ⟨disposit⟩ione Maximini ⟨v(iri)⟩ c(larissimi) com(itis) et ⟨d⟩uci⟨s⟩. INSCR. Revue archéol. 4. sér. XII 1908 p. 463 Mauricius v(ir) c(larissimus) com(es) et -x). COD. Theod. 12, 1, 128 (*a. 392*) tribunus -x ille an comes sit. 6, 14, 3 (*a. 397*) -bus, qui... in... provinciis administraverint. 7, 1, 8 (*a. 400*) comites vel -es, quibus regendae militiae cura commissa est (11, 36, 33 *tit.* [*a. 406*] Nestorio com(iti) et -i. *cf.* CORP. VI 1674). 7, 4, 30 (*a. 409*) tam vir spectabilis -x... quam etiam eius officium (8, 4, 27 [*a. 422*] viris spectabilibus -bus. COD. Iust. 1, 27, 2, 4[b] spectabilium pro tempore -um. 12, 35, 18 pr. [*a. 492*]. *nota* 7, 62, 38 sive inter spectabiles idem -x connumeretur sive illustri dignitate decoratur sive etiam maiore *eqs. al. cf. p. 2323, 51. 75 et* NOVELL. Iust. edict. 4, 2, 2 τοῦ περιβλέπτου δουκός). COD. Theod. 8, 5, 66 *a. 407* -um vel apparitorum vel cohortalium. 15, 11, 1 (*a. 414*) et -bus et officiis eorum (15, 11, 2 *a. 417*). 6, 16, 1 (*a. 413*) inter vicarios et -es qui administraverint et hos qui comitivam primi ordinis meruerint nihil intersit. COD. Iust. 1, 47, 1 (*a. 406*) tribunorum vel -um aliorumve militarium comitum. 7, 62, 32, 1[a] (*a. 440*) *opp.* praeses. 1, 57, 1 -i et praefecto Augustali. 1, 27, 28 a -bus vel ducianis. GLOSS.[L] III Abol. DV 8 -es comites. *in inscriptionibus*: CORP. III 5565 (*a. 301/2*) Senecio ⟨v(ir) p(erfectissimus)⟩ -x. 10676 (= 3761, *a. 377, in tegula*) Frigeridus v. p. -x. 10677. INSCR. Dessau 8940 (*ca. a. 320*) Val. Romulus v. p. -x. CARM. epigr. 1807 *praescr.* Gennad⟨i⟩o m(a)g(istro) m(i)l. Arpag(io) -i Bigor tr(i)b(u)n(u)s. MALALAS 12 p. 308, 19 *Diocletianus* προχειρισάμενος... δοῦκας κατὰ ἐπαρχίαν. 18 p. 446, 14 *al.* *nota* AMM. 14, 7, 7 Serenianus ex -e (*i. olim dux*). 22, 11, 2 *al.* OROS. apol. 6, 1. 7, 6. COD. Iust. 6, 23, 1 (*a. 415*) inter eo⟨s⟩, qui ex -bus sunt. MALALAS 14 p. 373, 4 Δαμόνικος ὁ ἀπὸ δουκῶν. 18 p. 441, 20. *aliter v. infra l. 71. addo epitheta graeca in papyris Aegyptiacis* (*Wessely, Wien. Stud. 24, 1902, 127 al.*): κύριος, διασημότατος, δεσπότης, μεγαλοπρεπέστατος, περίβλεπτος (*v. p. 2323, 70. supra l. 28*), εὐκλεέστατος, ὑπερφανέστατος, ὑπερφυέστατος, ἐνδοξότατος, λαμπρότατος. *ibidem inveniuntur iuncturae*: κόμης καὶ -ξ, πατρίκιος καὶ -ξ.

ζ *de Caesaribus utpote summis imperatoribus deque eorum domo* (*plur.*): HOR. carm. 1, 2, 52 neu sinas Medos equitare inultos te -e, Caesar. 3, 14, 7 soror clari -is. epist. 1, 18, 56 carm. 4, 5, 37 *al.* (*in allocutione*). ELEG. in Maecen. 1, 46 PROP. 2, 10, 4 Romana mei dicere castra -is. 2, 16, 20. OV. ars 1, 202 -x meus (*Augustus*). *nota* ars 3, 119 quae nunc sub Phoebo -busque Palatia fulgent (*sic plur.* fast. 1, 67. 714. 3, 848). 3, 311 soror coniunxque -is. trist. 1, 2, 103 hoc (*Augusto*) -e... felicia saecula. Pont. 2, 1, 22 *al.* fast. 1, 613. 646 -x venerande (*Tiberi*). 2, 60 sacrati... -is (*Augusti*). 2, 136 *al.* 4, 408 pacificum... -em. 5, 145. 6, 92 placidi numen... -is. OCTAVIA 235 *al.* PERS. 6, 48 dis... genioque -is. VAL. FL. 1, 19 te (*Vespasiano*) -e Graecia mittet... rates. STAT. silv. 1, 6, 50 *al.* *cf.* 4, 3, 139 salve, -x hominum et parens deorum, *Domitiane*. MART. 1, 70, 6. 4, 2, 4 sancto cum -e. 5, 5, 4 *al.* (*saepe*). IVV. 7, 21 *al.* SVET. Galba 9, 2 Vindicis litterae hortantis *Galbam*, ut humano generi assertorem -emque se accommodaret. PHOC. carm. de Verg. 125 volumina sacro... donanda -i (*Augusto*). LAMPR. Heliog. 29, 5. TREB. trig. tyr. 23, 1 (*epistula Aureliani*) de divo Claudio, sancto ac venerabili -e. CLAVD. 1, 124 *al.* OROS. hist. 7, 9, 1 *urbi* tranquilla sub Vespasiano -e serenitas rediit.

η *singularia*: *persona ponitur pro dignitate ducis* (*fere i. q.* '*regnum*'): STAT. Theb. 1, 39 placuit *fratribus* sub legibus anni exilio mutare -em. ex -bus *i. q. praetorius* (*aliter v. l. 42/43*): CAPITOL. Gord. 22, 8 a Gallicano ex consulibus et Maecenate ex -bus (*Herodian. 7, 11, 3* ἀνὴρ ἀπὸ ὑπατείας... καὶ ἕτερος στρατηγικὸς τὸ ἀξίωμα. *cf. Mommsen, Hermes 25, 1890, 237 not. 1*).

ϑ *de regimine bestiarum* (*pastor, auriga, sim.*): [VERG. ecl. 8, 38 *v. p. 2317, 18*]. VERG. Aen. 3, 470 addit equos additque -es (SERV. auct. equorum scilicet, quos vulgo agasones vocamus, ut [*10, 574*].... alii -es itinerum accipiunt). *de auriga* 10, 574 *equi* metu versi... effundunt... -em. CVLEX 175 -em gregis (*i. pastorem*. TIB. 1, 10, 10). OV. fast. 4, 786 cum -e purgat oves. SEN. Oed. 823. STAT. Theb. 6, 425 (*syn.* aurigam). VVLG. exod. 14, 7 quidquid in Aegypto curruum fuit et -es totius exercitus. AVG. civ. 10, 17 p. 430, 10 D. *iuvencae* sine -e homine atque rectore... gradientes. SVLP. SEV. chron. 1, 31, 4. GLOSS. II 216, 13 ἀγελάρχης armentarius, gregarius, -x gregis.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

B *fem.*: **1** *de viam monstrantibus, chorum, expeditionem, exercitum sim. regentibus*: CATVLL. 63, 32 vadit ... comitata tympano Attis per opaca nemora -x (63, 34 *cf. ibid.* 15 *et infra l. 14*). VERG. Aen. 6, 263 *Aeneas* -em (*Sibyllam*) ... vadentem ... aequat (*de eadem*: Ov. met. 14, 112. 121 STAT. silv. 4, 3, 131). PROP. 2, 3, 18 egit ... -x Ariadna choros. Ov. epist. 14, 106 eadem, *Io*, sequerisque fugisque: tu tibi -x comiti, tu comes ipsa -i. met. 14, 836 -e me (*Iride*) lucum pete. LIV. 2, 13, 6 Cloelia ... -x agminis virginum. SEN. Phoen. 65 *Antigona*: utere -e me. 118. MELA 1, 90 -x Amazonum Cyme. PETRON. 131, 1 -em itineris ... Chrysidem. VAL. FL. 5, 138 quantus -e *Amazonum* terror in ipsa. 5, 377 -em dominamque catervae (*Medeam*). 5, 395 hac ... -e ferte gradus (5, 399 famula -e). STAT. Theb. 4, 779 ne tarda Pelasgis -x foret *Hypsipyle*. 4, 799. 5, 672. 11, 598. 622. 12, 226 -x vesana chori (*Attis*). TAC. Agr. 31 femina -e exurere coloniam. CLAVD. DON. Aen. 7, 805 p. 107, 30 femina multitudinis -x (*Camilla*). CLAVD. 24, 257 hae septem venere -es (*sc. divae nemorum*), exercitus alter Nympharum incedunt, acies ... Dianae. SVLP. SEV. chron. 1, 24, 6 sub hac -e vel iudice (*sc. Debbora*. VEREC. in cant. 9, 24) ... Hebraei fuerunt. MART. CAP. 5, 433 ipsam -em omnium feminam (*sc. Rhetoricam personatam*). PARAPHR. Vergil. (Papyr. soc. Ital. II 142 *s. III/IV*) d⟨uxque fur⟩ens auro ... succincta papillam (*Penthesilea, cf. Aen. 1, 490*). *in sugillatione hominis effeminati*: CIC. Att. 1, 14, 5 concursabant barbatuli iuvenes ... -e filiola Curionis (*nempe C. Scribonio Curione. cf.* 2, 24, 2). **2** *de auctoribus, instigatricibus operum*: VERG. Aen. 1, 364 -x femina facti (Ov. Pont. 3, 1, 110 -x facti Laodamia tui). Ov. fast. 4, 247 -x operis (*Pieris*). VAL. MAX. 1, 5 ext. 1 Sibullam ... fatorum praedictione victoriae -em habuerunt. VAL. MAX. 6, 1 pr. 1 -x Romanae pudicitiae Lucretia. SEN. Phaedr. 559 -x malorum femina. PLIN. epist. 6, 24, 4 *uxor marito* comes ... mortis, -x immo et exemplum ... fuit. FLOR. epit. 4, 11, 8 fugae (IORD. Rom. 252). *sim. de deabus*: LVCR. 6, 95 te (*Calliope*) -e ... capiam ... coronam. Ov. epist. 15, 21 hac (*Cytherea*) -e ... feci ... vias. met. 15, 482 *Numa* -bus ... Camenis ... docuit ritus. trist. 4, 10, 119 tu, *Musa*, -x et comes es. STAT. Theb. 4, 486 per crimina functis ..., Tisiphone, -x pande diem. silv. 5, 3, 15 -x ipsa *Musarum*. ACT. ARV. a. 214 b 7 Fort(unae) -i (CORP. IX 2194 XIII 6677ᵃ INSCR. numm. Cohen. III² p. 22 n. 203 [*M. Aurel.*]). CLAVD. carm. min. 41, 10 hac (*Forte? an* ʻ*sententiā vatis*ʼ*?*) ... -e.

II *de bestiis*: **A** *masc.*: **1** *de apium regibus*: VARRO rust. 3, 16, 9 *apes* colonias mittunt iique -es (haeque -is *Gesner*, harumque -es *Schneider*, ibique -es *prop. Keil*) conficiunt quaedam ad vocem ut imitatione tubae. 3, 16, 18 tria genera ... -um in apibus, niger ruber varius. VERG. georg. 4, 4 magnanimos ... -es. COLVM. 9, 9, 2. 6 plures unius populi -es. 9, 9, 7 -es seditionum. 9, 9, 8. 9, 10, 2. 9, 11, 3 erronem -em. 9, 11, 3 *syn.* principes. 9, 11, 5. PLIN. nat. 11, 11. 46. 56. EVSTATH. Bas. hex. 8, 4 p. 949ᴮ sub regibus et -bus. *cf.* HOR. epist. 1, 19, 23 qui sibi fidet, -x reget examen. **2** *de armentorum, pecudum ductoribus*: VERG. georg. 3, 125 quem legere -em et pecori dixere maritum. TIB. 2, 1, 58 -x pecoris ... hircus (Ov. fast. 4, 715 *aries*. SEN. Phaedr. 116 pecoris efferum saevi -em). PROP. 3, 13, 40 corniger ... -x aries ... reduxit oves. Ov. am. 3, 13, 17 -x ... gregis (*aries*. ars 1, 326 *taurus*. met. 5, 327 *al. cf.* MIN. FEL. 18, 7 rex unus apibus, -x unus in gregibus, in armentis rector unus). met. 8, 882 armenti. STAT. Theb. 2, 323 -x taurus amata valle carens. **3** *de aliis bestiis agmen ducentibus*: CIC. nat. deor. 2, 125 *gruum* (PLIN. nat. 10, 58. 59). PLIN. nat. 10, 63 *anserum*. 10, 101 gregis *perdicum*. 10, 126 duos ... his (*Diomediis avibus*) -es, alterum ducere agmen, alterum cogere (SOL. 2, 46 -es duo [-ae *A*], qui [quae *A*] regunt cursum). PLIN. nat. 8, 12 *elephantus*, -x agminis. 8, 148 *luporum* greges suum quisque ductorem e canibus et -em habent. 8, 208 -es *suum*. 9, 49 *thynnorum*. 9, 182 *piscium*. STAT. Theb. 2, 283 Tisiphones de crine (*i. anguium*) -em (*sim.* 11, 66 caeruleae -x ille [*cerastes*] comae). EVSTATH. Bas. hex. 7, 4 p. 941ᴬ. *in fabula*: PHAEDR. 4, 6, 5 -es eorum (*murium*). CLAVD. carm. min. 27, 80 obvius audet ire -i (*sc. Phoenici. ibid.* regis iter. *cf. ib.* 77 exercitus *avium*). **4** *fabulose de ductoribus hominum*: PAVL. FEST. Gloss.ᴸ IV p. 228ᵃ (p. 106 M.) *lupum* -em secuti *Irpini* agros occupavere. AVIEN. Arat. 701 delphis -x, Neptune, tui ... super aequor amoris. SCHOL. Germ. Bas. p. 80, 13 *aries* exercitum -x ad aquam ... perduxit. p. 80, 20. EVSTATH. Bas. hex. 8, 1 *asinus* -x fit agitatori suo. **5** *translate: i. q. princeps, praecipuus*: STAT. silv. 2, 4, 1 psittace, -x volucrum. *i. q. instigator*: PETRON. 136, 4 *anser*, -x ac magister saevitiae.

B *fem.*: *monstrant viam hominibus*: VERG. Aen. 6, 194 este -es, *aves maternae*, o, si qua via est. PROP. 2, 26ᵇ, 40 -x erat ignoto missa columba mari. Ov. met. 3, 12 hac (*bove*) -e carpe vias. Ib. 266 columba ... Palladiae praevia -xque rati. TAC. hist. 1, 62 aquila ... velut -x viae praevolavit. IVST. 7, 1, 8 iussus erat -bus capris imperium quaerere (*cf.* 7, 1, 9 *capras* coeptorum -es habiturus. *ibid.* regni auctores). 24, 4, 3 -bus avibus. PS. AVR. VICT. orig. 11, 2 urbi condendae quadrupedem futuram -em. *regunt agmina*: PLIN. nat. 9, 111 concharum examinibus singulas ... esse veluti -es (*cf.* SOL. 53, 27). 10, 66 ortygometra -e. SOL. 11, 22 ut *coturnices* sollicitent -em generis externi, per quam (quem *al.*) frustrentur ... discrimina.

III *de rebus* (*tam in via monstranda quam in imperio et principatu*): **A** *corporalibus*: **1** *masc.*: CIC. rep. 6, 17 sol ... -x et princeps et moderator luminum (FIRM. math. 1, 10, 14 Sol ... -x omnium atque princeps. AVIEN. Arat. 1545 astrorum -i *Soli*). Tusc. 1, 68 AETNA 218 *v. p. 2320, 76*. HOR. carm. 3, 3, 5 Auster, -x inquieti turbidus Hadriae. PROP. 2, 15, 12 oculi sunt in amore -es (SEN. rem. fort. 12 *adp.* inritamenta vitiorum. DRAC. laud. dei 3, 697). 2, 14, 8 Daedalium lino ... -e rexit iter (*cf.* Ov. epist. 10, 72). Ov. epist. 17, 156 lumen ..., non errat ... quo -e ... amor *Leandri*. MANIL. 1, 395 hoc (*Orione*) -e ... decurrunt sidera. 3, 86 ordo *sortium* -em (*sc. sortem*) sequitur. 4, 146 *Taurus* segnia rura in veteres revocat cultus, -x ipse laboris. 4, 331 Leo ... lanigerum ... -em recipit. 5, 54 his -bus (*sc. Ariete et navi Argo paranatellontibus*) ... ducuntur ... classes. SEN. Thy. 836 aeternae facis exortu -x astrorum saecula ducens. frg. 16. LVCAN. 9, 847 quae mensura viarum ..., norant caelo -e (VAL. FL. 1, 483 aequoreos caelo -e tendere cursus). PLIN. nat. 11, 259 cetera *insecta* binos pedes -es habent. VAL. FL. 2, 64 mihi -x ... serpens (*sidus*). MART. 1, 2, 6 *loquitur libellus*: me -e certus eris, *lector*. AVIEN. carm. ad Flav. 1 austro -e (DRAC. Orest. 44 quo -x [lux *B*] impulit auster). Arat. 397 isto *sidere* ... -e. SCHOL. Germ. Bas. p. 80, 9 Arietem ... -em et principium ... signorum. **2** *fem.*: *de sideribus*: CIC. Arat. frg. 7, 1 hac (*Cynosura*) fidunt -e nocturna Phoenices (AVIEN. Arat. 136 Sidoniis -x est [ducet, lucet *codd.*] Cynosura carinis). CATVLL. 66, 67 *coma Berenices* vertor in occasum ... -x ante Booten. MANIL. 1, 298 qua (*Helice*) -e ... dant vela. SIL. 15, 563 -em ... viae ... Phoeben. TERT. adv. Marc. 3, 13 p. 398, 10 testimonio indicis et -is stellae. CLAVD. DON. Aen. 10, 160 p. 314, 22. RVFIN. hist. 1, 8, 1 stella ... -x itineris (αἴτιον). *aliter* VARRO ling. 5, 69 luna ... nascentium -x, quod menses huius. *cf.* ISID. nat. rer. 18, 5 (*ex Suet.*) Luna ... est ... -x humentium substantiarum. *de aliis rebus*: Ov. trist. 1, 10, 10 *navis* -xque comesque fugae. MART. 14, 61, 1 -x lanterna viae. CLAVD. DON. Aen. 8, 55 p. 121, 28 qua (*via*) -e. VVLG. psalm. 103, 17 herodii domus -x est eorum (*passerum*. ἡγεῖται. *cf.* AVG. *in h. l.* serm. 1, 18). sap. 18, 3 ardentem columnam -em (ZACCH. 1, 18 DRAC. laud. 2, 796). **3** *masc. fem.*: *de principatu*: PLIN. nat. 37, 129 candidarum *gemmarum* -x est paederos. DRAC. laud. 1, 121 -x lux cunctis elementis. *de principatu temporali* (*cf. p. 2320, 17*): SEN. Med. 878 -x noctis Hesperus. CLAVD. rapt. Pros. 2, 46 Solem ... et ... Lunam aurorae noctisque -es.

B *incorporalibus*: **1** *masc.*: **a** *generatim*: CIC. Balb. 9 cui ... casus eventusque rerum non -es, sed comites consiliorum fuerunt. Tusc. 4, 64 quod esset *metus* quasi -x consequentis molestiae. ac. 1, 32 argumentis ... et ⌊rerum notis quasi⌋ (quasi rerum notis *codd.*) -bus utebantur ad probandum. SALL. Iug. 1, 3 -x atque imperator vitae mortalium animus est (AETNA 144 animo -e. VVLG. II Macc. 10, 28 illi ... -em belli animum habebant [καθηγεμόνα τῶν ἀγώνων ταττόμενοι τὸν θυμόν]. *cf.* PS. SEN. mon. 127 animum tamquam -em cura, corpus tamquam militem exerce). SEN. Ag. 145 temeritas ... petit casum -em. dial. 3, 9, 4 affectus ... tam mali ministri quam -es sunt. TERT. anim. 18 p. 329, 26 videtur intellectus -e uti sensu. DRAC. laud. dei 1, 723 facit ..., noverit ut vultur, qua sit regione cadaver, -x odor. **b** *technice de numeris*: BOETH. arithm. 1, 24 p. 49, 27 voco maiores numeros -es, minores comites. *ibid.* p. 50, 3 *et saepius. nota* 2, 42 p. 139, 12 quinque maioribus proportionibus, quos (*sic*) vocavimus -es, minores aptavimus alios terminos, quos comites diximus.

2 *fem.*: VARRO Men. 483 -e virtute (CIC. epist. 10, 3, 2 *appos.* comite Fortuna). ling. 6, 3 *natura* -x fuit ad *temporum* vocabula imponenda homini (natura: 8, 10 CIC. Rab. Post. 4 Brut. 204 *al.* fin. 1, 71 magistra ac -e natura [off. 1, 129]. 5, 42 *al.* 5, 69 quae ... sapientes natura tamquam -e utentes sequuntur [*sic Vahlen vocabulis transpositis, v. opusc. II p. 349 sqq.*]. Lael. 19 naturam optimam bene vivendi -em. FEST. Gloss.ᴸ IV p. 462ᵃ (p. 372 M.) SEN. Phaedr. 481 *al.* epist. 90, 4? PLIN. nat. 10, 155 STAT. Theb. 12, 645 QVINT. inst. 4, 5, 3 *al.* APVL. mund. 28 *al.* ARNOB. nat. 1, 33 -e natura et magistra). VARRO ling. 10, 1 dissimilitudinem -em haberi. CIC. leg. 1, 59 sapientia -e (fin. 1, 43). fin. 3, 49 ut *divitiae* quasi -es sint ad voluptatem. *ibid. de pecunia*. 4, 10 ars est -x certior quam natura (AVSON. 340ᵇ, 2 ars ... esto operis -x). Tusc. 1, 27 quae (*vita*) in claris viris ... -x in caelum soleret esse. 5, 5 vitae philosophia -x (APVL. mund. praef. philosophiam -em nacti [*cf. Ps. Aristot.* π. κόσμ. *p. 391ᵃ 11* ἡ ... ψυχὴ διὰ φιλοσοφίας λαβοῦσα ἡγεμόνα τὸν νοῦν]. BOETH. cons. 1, 3 l. 41 nostra ... dux [*philosophia*] copias suas in arcem contrahit). nat. deor. 1, 40 quae (*lex*) quasi -x vitae et magistra officiorum sit. div. 1, 18 ad hostiam deligendam potest -x esse vis quaedam sentiens. 2, 83 *ratio* (fin. 5, 43 SEN. benef. 2, 18, 2 APVL. Plat. 2, 6). LVCR. 2, 172 -x vitae dia voluptas (SEN. dial. 7, 8, 1 ut rectae ... voluntatis non -x, sed comes sit voluptas). VAL. MAX. 6, 9, 3 usus -e frugalitatis religione. QVINT. inst. 10, 7, 6 rerum ... serie velut -e. CALP. decl. 20 p. 18, 22 -e ... luxuria et subremigante ... nequitia. ANTH. 415, 47 spe -e. ENNOD. opusc. 6, 7 v. 7 p. 404, 12 *crux* mihi -x belli est. MVTIAN. Chrysost. hom. 25, 1 -x et viatrix est fides praecedens ad futura (p. 173, 3 προοδοποιεῖ ... ἡ πίστις ἡ παρελθοῦσα τοῖς μέλλουσιν). *proprie de loco*: LVCAN. 9,

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

953 Caesar . . . *generi* vestigia frustra terris sparsa legens fama -e tendit in undas.

iuncturae: verbales: -em: accipere: CVRT. 10, 8, 22. asciscere: BELL. Alex. 59, 1. assumere: BELL. Alex. 25, 1. capere: BELL. Alex. 60, 1. comparare: CIC. leg. agr. 3, 16. constituere: CIC. Sulla 33 VITR. 4, 1, 4 SVET. Tib. 65, 2 HIER. chron. a. Abr. 1771 VVLG. num. 14, 4 *al.* SVLP. SEV. chron. 1, 20, 6. creare: LIV. 1, 23, 8 *al.* VAL. MAX. 2, 7, 15 *al.* QVINT. decl. 337 p. 325, 21. dare: LIV. 40, 6, 6 CVRT. 7, 2, 35 *al.* TAC. hist. 2, 12 VVLG. III reg. 14, 7. declarare: LIV. 21, 5, 1. deligere: CIC. rep. 1, 68 CAES. Gall. 3, 23, 5 BELL. Alex. 57, 3 NEP. Arist. 2, 3 *al.* LIV. 10, 21, 5 *al.* TAC. ann. 5, 4 hist. 4, 15 FRONTO p. 222, 4 N. TREB. trig. tyr. 10, 15. deposcere: R. GEST. div. Aug. 5, 4 SVET. Dom. 2, 2. destinare: TAC. hist. 1, 61. eligere: CIC. Mil. 67 LIV. 7, 12, 13 SEN. contr. 7, 7, 14 *al.* CVRT. 9, 4, 24 *al.* LVCAN. 8, 352 VIR. ill. 18, 1 HIL. c. Const. 11 VVLG. I Macc. 9, 30 GREG. M. epist. 9, 215 p. 202, 22. facere: SEN. contr. 10, 4, 11 QVINT. decl. 352 p. 382, 28 CAPITOL. Maximin. 11, 2 *et alii* SCRIPT. hist. Aug. DICT. 2, 32 CLAVD. 26, 536. *saepius.* habere: CIC. Catil. 4, 19 *al.* LIV. 1, 52, 6 *al.* SEN. benef. 3, 18, 3 LVCAN. 3, 288 QVINT. decl. 352 p. 383, 5 FLOR. epit. 4, 7, 2. *saepius.* imponere: DICT. 4, 4. legere: LIV. 1, 54, 2 *al.* VAL. MAX. 8, 15, 11 SEN. dial. 5, 2, 4 TAC. hist. 1, 68 *al.* ordinare: COD. Iust. 1, 27, 2, 3 *al.* parare: LIV. 5, 26, 1. ponere: VVLG. III reg. 11, 34 *al.* poscere: VELL. 2, 71, 1 TAC. Agr. 42 *al.* quaerere: LIV. 22, 12, 5 *al.* sequi: CIC. Phil. 2, 59 *al.* CATVLL. 63, 34 LIV. 1, 28, 6 *al. saepe.* sumere: CVRT. 9, 8, 30. -e: uti: CIC. div. 1, 49 Tusc. 3, 37 *al.* CAES. civ. 3, 95, 4 NEP. Milt. 1, 2 *al.*

nota iuncturam: duce *aliquo, aliqua re (sing. plur.) aliquid facio (aliquid fit): saepe, ut* VARRO Men. 483 ling. 8, 10 CIC. Arat. frg. 7 inv. 2, 111 Verr. II 1, 100 Manil. 21 (*pl., item* Att. 16, 12, 4) *al.* LVCR. 6, 95 SALL. Catil. 6, 1 VERG. Aen. 1, 696. 6, 59 *al.* AETNA 8 *al.* HOR. carm. 1, 2, 52 *al. etc.*

nominales: epitheta: communia: acer: CIC. Catil. 3, 3 Mur. 33 LIV. 2, 42, 7 *al.* VELL. 2, 110, 4 HOMER. 581 SVET. Cal. 44, 1 FLOR. epit. 2, 6, 41 *al. cf.* TAC. ann. 4, 1. advena (*Hannibal*): STAT. silv. 4, 3, 5. adversarius: CIC. Phil. 3, 21. adversus: TIB. 1, 10, 30. alacer: AMM. 28, 3, 6. ardens: FLOR. epit. 4, 2, 42. ἀστρατήγητος: CIC. Att. 7, 13a, 1. attentus: VEG. mil. 3, 4 p. 72, 7. audax: CIC. dom. 63 LIV. 24, 23, 9. bellator: FIRM. math. 8, 26, 8. bellicosus: *cf.* FRONTO p. 205, 2 N. bellicus: SPART. Carac. 6, 1. belliger: *in hypallage* STAT. silv. 4, 3, 98 belligeris -is tropaeis. bonus: CIC. off. 3, 100 *al.* SALL. or. Phil. 21 HOR. carm. 4, 5, 5. 37 *al.* TIB. 1, 1, 75 OV. ars 3, 527 LIV. 7, 40, 15 *al.* VAL. MAX. 4, 4, 10 SEN. benef. 4, 37, 2 QVINT. inst. 5, 10, 48. 12, 1, 43 TAC. Agr. 39 SPART. Pesc. 11, 5 CAPITOL. Maximin. 29, 2 TREB. trig. tyr. 23, 1 *al.* GALLICAN. Avid. 2, 7 *al.* EVTR. 6, 21, 1 VEG. mil. 3, 9 p. 88, 16 *al.* callidus: FLOR. epit. 4, 2, 84. castrensis?: VARRO ling. 6, 61 (*dub. trad.*). cautus: CORP. I^2 p. 193 n. 13 LIV. 25, 34, 7 AMM. 31, 9, 4 *al.* CORIPP. Ioh. 1, 564. celeber (*cf.* LIV. 27, 40, 6): VELL. 2, 16, 1 *al.* clarus: CIC. Marcell. 30 *al.* HOR. carm. 3, 14, 7 LIV. 9, 7, 15 *al.* VAL. MAX. 8, 14, 2 SEN. Tro. 255 OCTAVIA 677 CVRT. 8, 2, 40 QVINT. inst. 10, 1, 62 AMPEL. 18 *tit.* PANEG. 12 (2), 6, 1 AMM. 19, 12, 5 *cf. etiam p. 2324, 12 et Grosse, Röm. Milit.-Gesch. p. 155.* clemens: CIC. Deiot. 34. conspicuus: TAC. Germ. 7. constans: TAC. hist. 3, 17. consularis: LIV. perioch. 52. consultus: AMM. 29, 5, 35. cruentus: MANIL. 1, 908 SEN. Herc. f. 737. cunctator: AMM. 27, 10, 10 *al.* devotus: CORP. III 99 (*v. p. 2322, 74*). diligens: CIC. Flacc. 8 TAC. Agr. 5 AMM. 31, 10, 22, diuturnus: AMM. 16, 2, 2. efficax: AMM. 27, 8, 6 *al.* egregius: LIV. 9. 17, 5 *al.* CVRT. 4, 5, 13 STAT. Theb. 10, 402 TAC. hist. 2, 7 *al.* CORIPP. Ioh. 1, 464. *v. etiam p. 2322, 73.* eminens: VELL. 2, 17, 3 *al.* excellens: NEP. *tit. libri.* excelsus: VELL. 2, 114, 4. exercitatus: CAES. civ. 3, 73, 3 VEG. mil. 3, 18 p. 104, 6. exitiosus: AMM. 31, 4, 9. experientissimus: PANEG. 12 (2), 4, 5. famosus: FIRM. math. 2, 7, 6 *al.* fatalis: LIV. 5, 19, 2 *al.* fidus: NEMES. cyn. 82. flebilis?: AMM. 15, 5, 25 (flexilis *et sim. coni.*). formidatus: AMM. 31, 12, 15. fortis: CIC. epist. 11, 18, 1 NEP. Con. 4, 3 LIV. 7, 13, 7 *al.* SEN. contr. exc. 5, 7 VAL. MAX. 3, 7 ext. 5 PLIN. nat. 25, 58 FLOR. epit. 2, 18, 4 APVL. met. 4, 8 PANEG. 10 (2), 43, 2 TREB. Claud. 18, 2 GALLICAN. Avid. 2, 7 VVLG. I par. 7, 40 CORIPP. Ioh. 1, 564 CORP. III 1457 (*ca. a. 170*). II 1120. fugax: LIV. 30, 28, 3. gloriosus: FIRM. math. 8, 20, 9 SCHOL. Cic. Bob. p. 167, 27 St. *cf. etiam Grosse l. l. p. 155.* horribilis: FIRM. math. 3, 4, 13. idoneus: SALL. or. Phil. 8 LIV. 4, 57, 3 *al.* VELL. 2, 72, 5. ignavus: AVR. VICT. Caes. 33, 17. ignotus: LIV. 27, 44, 9. illustris: CIC. inv. 2, 111 SCHOL. Cic. Bob. p. 99, 4 St. *cf. etiam Grosse l. l. p. 155.* imperiosus: LIV. 45, 35, 9. imperitus: NEP. Epam. 7, 1 belli. impetrabilis: AMM. 31, 11, 5. impiger: LIV. 27, 44, 6. impius: OCTAVIA 237 (*Nero*). improvidus: CIC. Att. 7, 20, 2. inclutus: VERG. Aen. 6, 562 COLVM. 1, 4, 2 SIL. 6, 549 STAT. Theb. 4, 610 APVL. met. 10, 33 MIN. FEL. 20, 6 AMM. 23, 5, 20 *al.* (*cf.* 28, 3, 1). SIDON. carm. 7, 489. industrius: AMM. 30, 7, 7. infaustus: AMM. 31, 5, 9. ingens: PLIN. paneg. 15, 4. insignis: AMM. 27, 8, 10 AVG. civ. 17, 2 p. 199, 7 D. invictus: OV. trist. 4, 2, 44 LIV. 9, 18, 17 VAL. MAX. 7, 6, 5 LVCAN. 5, 324 *al.* SIL. 7, 7 *al.* HOMER. 61 CORIPP. Ioh. 3, 1. invisus: AMM. 31, 4, 11. iustus: LIV. 25, 1, 3. laudabilis: VEG. mil. 3, 4 p. 72, 21. lectus: AMM. 26, 8, 4 CLAVD. DON. Aen. 8, 120 p. 132, 26. luscus (*Hannibal*): IVV. 10, 158. magnanimus: SIL. 17, 366 HOMER. 242 STAT. Theb. 3, 55 APVL. met. 4, 11 AMM. 30, 8, 8 MEROB. poet. 153. CARM. epigr. 296, 11? magnificus: AMM. 17, 1, 2 *al. cf. Grosse l. l. p. 155.* magnus (maximus): CIC. ac. 2, 3 SALL. hist. 1, 9 *passim.* malus: AMBR. fug. saec 9, 56 HIER. epist. 18a, 2, 3. maritimus: *v. p. 2321, 70.* memorabilis: LIV. 27, 49, 2 COLVM. 1 pr. 14 *cf.* SEN. dial. 3, 2, 2. minor: TAC. hist. 4, 85. mirabilis: AVG. civ. 16, 43 p. 195, 5. moderatus: TAC. Agr. 5. nefarius: CIC. Catil. 3, 16 *al.* neglegens: CIC. Att. 7, 20, 2. nobilis: VARRO ling. 5, 46 CIC. Phil. 11, 35 CAES. Gall. 5, 22, 2 LIV. 23, 26, 2 *al.* CVRT. 3, 11, 9 *al.* FIRM. math. 8, 23, 4 AMM. 29, 5, 43. νομιμώτατος: IMP. AVG. epist. Suet. Tib. 21, 4. notus: QVINT. decl. 347 p. 368, 26. pacificus: AMM. 21, 12, 19. paratus (paratior): CIC. epist. 16, 11, 3. pavidus: LVCAN. 3, 96 TAC. hist. 2, 41. perfectus: SVET. Aug. 25, 4 *cf. etiam p. 2321, 79. 2324, 15 et Grosse l. l. p. 152.* peritus: CAES. civ. 1, 85, 6. 3, 73, 3 CORP. I^2 p. 193 n. 13 LIV. 8, 36, 5 VELL. 2, 29, 3 *al.* pestifer: VAL. MAX. 5, 4, 1. potens: LIV. 6, 18, 2 *al.* VAL. FL. 3, 151 -x campi Martisque potens. FIRM. math. 3, 4, 29 *al.* potior, potissimus: AMM. 19, 1, 6 *al.* praeceps: LVCAN. 2, 489. praeclarus: VOPISC. Prob. 22, 3 AMM. 28, 3, 2. praepotens: FIRM. math. 3, 4, 13. praestabilis: AMM. 30, 7, 11. praestans: CIC. Mil. 67 *al.* VAL. MAX. 7, 4, 4. praetorius: FLOR. epit. 3, 19, 7. pravus: LIV. 1, 53, 1 PANEG. 7 (6), 16, 5. primus: STAT. Ach. 1, 406. privatus: *v. p. 2319, 11.* promptus: TAC. Germ. 7. properipes: CATVLL. 63, 34. providens: LIV. 25, 34, 7. providus: TAC. ann. 13, 38 VEG. mil. 3, 25 p. 119, 11 *al.* prudens: NEP. Con. 4, 3 VELL. 2, 29, 5 AMM. 15, 5, 19 VEG. mil. 3, 9 p. 89, 9. publicus: CIC. Sest. 26 (*v. p. 2319, 8*). quantus: STAT. Theb. 3, 403. saevus: VAL. MAX. 8, 9, 2 SEN. Herc. O. 1589 OCTAVIA 235 LVCAN. 5, 370 SIL. 5, 218 *al.* sapiens: VEG. mil. 3, 10 p. 92, 3 *al.* segnis: LIV. 22, 44, 5 *al.* TAC. hist. 3, 73. severus: TAC. hist. 2, 11 SVET. Cal. 44, 1 SPART. Pesc. 10, 9 GALLICAN. Avid. 2, 7. singularis: LENT. Cic. epist. 12, 15, 6. sobrius: VEG. mil. 3, 9 p. 89, 9. sollers: VEG. mil. 3, 6 p. 75, 16. spectabilis: *cf. p. 2324, 24 et Grosse l. l. p. 155.* spectatus: AMM. 29, 5, 8. haud spernendus: TAC. ann. 12, 39. strenuus (non instrenuus: SVET. Vesp. 4, 5): APVL. met. 7, 11 AVG. civ. 18, 45 p. 326, 18 D. summus: CIC. Font. 42 *al.* POLLIO Cic. epist. 10, 33, 3 CAES. Gall. 7, 21, 1 NEP. Con. 2, 3 *al.* LIV. 24, 8, 7 VELL. 2, 122, 2. SIL. 7, 16 summe -um (STAT. silv. 3, 3, 155 MART. 6, 83, 2). MART. 1, 70, 6. 6, 76, 2 *al.* IVV. 2, 104 *al.* SPART. Hel. 3, 6 (*opp.* medius). tantus: LIV. 9, 17, 2 *al.* VELL. 2, 113, 1 VAL. MAX. 6, 6, 2 *al.* CVRT. 6, 9, 27 LVCAN. 7, 340 *al.* HOMER. 1062 MART. 12, 8, 6 AVSON. 228, 3. temerarius: FLOR. epit. 2, 6, 14. terribilis: OV. ars 2, 564 FIRM. math. 8, 20, 9. timidus: LIV. 22, 44, 5 CLAVD. DON. Aen. 8, 5 p. 113, 12. togatus: CIC. Catil. 2, 28 *al.* CLAVD. 28, 595 (*aliter v. p. 2321, 63*). trepidus: CLAVD. 20, 65. trux: CORIPP. Ioh. 1, 564. tumultuarius: LIV. 26, 37, 8 *al.* tutus: AMM. 27, 10, 10. verendus: STAT. silv. 5, 2, 45. versutus: VAL. MAX. 7, 3 ext. 10. veteranus: LIV. 7, 13, 7. victor: EPICED. Drusi 293 LIV. 45, 40, 6 VITR. 10, 13, 1 QVINT. inst. 2, 16, 7 FLOR. epit. 3, 22, 9. vigilans: VAL. MAX. 9, 1 ext. 1 VEG. mil. 3, 9 p. 89, 9. virtute functus; HOR. carm. 4, 15, 29. unicus: LIV. 7, 12, 13 *al.* urbanus: CIC. Catil. 3, 8. utilis: QVINT. inst. 12, 1, 43. *c. gen. qualit.*: VAL. MAX. 9, 12, 4 maioris spiritus. AMM. 31, 10, 6 virtutis sobriae. FIRM. math. 3, 4, 29 minoris loci (*i. dignitatis*).

propria (*maxime in poesi ad circumscribendam personam ducis per derivatum patris vel patriae (sim.), velut* -x Aesonius, -x Dulichius): Achaeus: STAT. Theb. 4, 721. Achivus: STAT. Theb. 7, 488. Aegyptius: STAT. Theb. 9, 847. Aesonius: OV. am. 1, 15, 22 SEN. Med. 83 VAL. FL. 3, 240. Aetolus: STAT. Ach. 1, 881. Anchisiades: VERG. Aen. 6, 348. Aonius: STAT. Theb. 9, 867. Argolicus: OV. epist. 1, 25 *al.* HOMER. 115 STAT. Ach. 1, 772. Ausonius: OV. trist. 2, 171 SIL. 17, 619 STAT. silv. 4, 4, 96 MART. 8, 21, 10. Byzantius: TREB. Gall. 13, 6. Carmanus?: LVCAN. 3, 250 (*v. Housman ad l.*). Carthaginiensis *passim.* Constantinianus: AMM. 26, 9, 4. Cumaea (*Sibylla*): OV. met. 14, 121 (*sed cf. app. crit.*). Dacus: MART. 9, 35, 5. Dardanius: VERG. Aen. 4, 224 *al.* OV. fast. 2, 680. Dardanus: SIL. 12, 190. Dulichius: OV. rem. 272 *al.* Emathius: OV. trist. 3, 5, 39. Etruscus: VERG. Aen. 11, 598. Euboicus: STAT. Theb. 11, 282. Europaeus: OV. met. 8, 23. Flavianus: *v. p. 2322, 80.* Graius: HOR. epist. 2, 1, 19. Haemonius: VAL. FL. 7, 524. Hesperius: LVCAN. 10, 376. Hispanus: LIV. 25, 31, 6 *al.* Iasides: STAT. Theb. 6, 914. Italicus: NEP. Timol. 2, 4. Ithacus: STAT. Ach. 1, 881. Labdacius: STAT. Theb. 2, 210 *al.* Laertiades: STAT. Ach. 1, 693. Latinus: LIV. 2, 19, 10. Latius: *ex coni.* OV. met. 1, 560 LVCAN. 9, 546 *al.* STAT. silv. 4, 4, 57 MEROB. poet. 140. Libycus: SIL. 12, 11 *al.* Massylus: SIL. 17, 110. Meliboeus: VERG. Aen. 3, 401. Mogontiacensis: *v. p. 2324, 6.* Mycenaeus: OV. am. 2, 8, 12 *al.* Mysus: OV. Pont. 2, 2, 26. Neptunius: HOR. epod. 9, 8. Neritius: OV. trist. 1, 5, 57 *al.* BOETH. cons. 4, 3 vers. 1. Odrysius: OV. ars 2, 130 VAL. FL. 5, 99. Oebalius: STAT. Theb. 2, 164. Othonianus: *v. p. 2322, 80.* Pannonius: SVET Tib. 20. Parrhasius: STAT. Theb. 4, 293. Pellaeus: STAT. silv. 1, 1, 86 AVSON. 417, 49. Pentapolitanus: IORD. Get. 50, 265. Persicus: AMM. 15, 13, 4 *al.* Phrygius: VERG. Aen. 7, 430. Poenus: OV. Ib. 389 LIV. 22, 23, 6 *al.* SIL. 5, 152 *al.* FLOR. epit. 2, 6, 42. Puniceus: OV. Ib. 282. Romanus: *saepe.* Romuleus: SIL. 17, 526 STAT. silv. 5, 1, 87. Scipiades: CVLEX 370 *al.* Sertorianus: CIC. Manil. 21. Sidonius: SIL. 1, 10 *al.* STAT. Theb. 10, 126 silv. 4, 6, 85. Sullanus: LVCAN. 7, 307. Syracusanus: LIV. 25, 40, 8. Talaionides: STAT. Theb. 5, 18. Teucrus: VERG. Aen. 8, 161. Thebanus: PROP. 2, 9, 50. Thessalicus: SEN. Med. 415 *al.*

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VAL. FL. 5, 218. Thessalus: SEN. Herc. O. 492 *al.* VAL. FL. 5, 277 AMM. 19, 1, 9 *al.* Troianus: VERG. Aen. 4, 124 *al.* Tusculanus: LIV. 2, 19, 7 *al.* Tuscus: OV. fast. 4, 884. Tyrius: SIL. 15, 183 *al.* Tyrrhenus: VERG. Aen. 11, 171 *al.* Veius: PROP. 4, 10, 31. Vitellianus: *v. p. 2322, 80.*

c. gen.: urbium, regionum (de provinciis et limitibus cf. p. 2323, 46 sqq.): NEP. Paus. 2, 3 Spartae. VERG. Aen. 8, 120 Dardaniae. PARIS 1, 7 ext. 2 Macedoniae (*sc. Alexander.* VAL. MAX. *ibid.* rex). VAL. FL. 2, 108 Lemni. SIL. 9, 272 Libyae (12, 275). STAT. Theb. 4, 610 Thebes. TAC. hist. 3, 53 Moesiae. FLOR. epit. 3, 7, 6 Cydoneae (*urbis*). CORP. VIII 2389 (*saec. VII*) Ioannes -x de Tigisi. *c. gen. summi imperatoris: v. p. 2322, 74 sqq.* -x *alicuius rei (i. ad aliquam rem vel praepositus alicui rei)*: amentiae: LIV. 24, 30, 9. aquae?: SCHOL. Germ. Bas. p. 80, 20 (*ex coni.*). armorum: FLOR. epit. 3, 21, 3. belli: CIC. Catil. 1, 27 *al.* (*cf. vol. II 1846, 3. adde* OV. trist. 4, 2, 28 R. GEST. imp. Aug. 5, 4 LIV. 1, 53, 1 *al.* COD. IVST. 1, 17, 1 pr.). caedis: CIC. dom. 21. causae: CIC. Planc. 74. coniurationis: CIC. dom. 101. consiliorum: CIC. Flacc. 5 *al.* (*v. p. 2317, 60*). Sest. 42 publici consilii. PLIN. epist. 1, 5, 10. defectionis: SVET. Nero 42, 2. facti: VERG. Aen. 1, 364 (*v. p. 2325, 25*). fugae: OV. trist. 1, 10, 10 (*v. p. 2326, 31*). furoris: CIC. Lael. 37 LIV. 28, 27, 5. gloriae, libertatis (*opp.* servitutis): TAC. ann. 1, 59 (*v. p. 2318, 21*). impietatis: CIC. Lael. 42. motus: OCTAVIA 850 impii. FLOR. epit. 2, 17, 13. periculi: SALL. Iug. 93, 6 (*v. p. 2317, 17*). proeliorum: APVL. met. 4, 8. reditus: CIC. Mil. 39. rei: CIC. Marcell. 11 *al.* malae rei: LIV. 3, 68, 11. rerum: CIC. Sest. 61 (*v. p. 2317, 64*). salutis: CIC. Planc. 93 (*v. p. 2317, 65*). sceleris (-um): CIC. dom. 101 (*v. p. 2317, 63*) LVCAN. 2, 249. seditionis: *v. p. 2319, 3. cf. 17.* sententiae: CIC. Phil. 1, 14. studii: CIC. Sest. 99 Lig. 3. veritatis: TERT. ieiun. 10 p. 287, 14 (*paracletus*). viae (vias): ENN. ann. 441 *al.* omnium voluntatis: CIC. Sest. 38. *sim. v. supra.* *c. gerund.*: CIC. Flacc. 99 conservandae civitatis. Lael. 19 bene vivendi. VELL. 1, 2, 1 recuperandi imperii. VAL. MAX. 1, 7 ext. 1. 6 ASCON. Mil. p. 55 expugnandae tabernae. HIL. myst. p. 25, 3 terrae obtinendae.

c. praep.: ad *aliquid*: VARRO ling. 6, 3 CIC. Verr. II 3, 54 *al.* leg. 1, 30 ad Brut. 1, 16, 11 BELL. Alex. 24, 1 NEP. Lys. 3, 5 *al.* LIV 2, 42, 6. 4, 57, 2 ad . . . bellum (VVLG. I Macc. 9, 30). INSCR. Dessau 9200 (*v. p. 2322, 1*). contra *aliquem*: CIC. rep. 1, 68. adversus: NEP. Arist. 2, 3 LIV. 4, 2, 14. 4, 37, 6. 21, 39, 8 *al.* VAL. MAX. 5, 4, 1 *al.* VIR. ill. 18, 1 CORP. III 1919. 10471 II 4114, 4. super: VVLG. I reg. 9, 16 *al.* apud: CORP. VI 1450, 7 *v. p. 2321, 84.* per *aliquam regionem: v. p. 2321, 79. 82.*

gen. -is (-um): *pendet ex nominibus: rerum*: acta: OV. Pont. 3, 3, 32 SEN. contr. 1 pr. 18. ars: FLOR. epit. 2, 12, 7 *al.* VEG. mil. 3, 9 p. 86, 16. calliditas: VAL. MAX. 7, 3, 3. consilium: CARM. de bell. Aeg. 67 LIV. 7, 39, 16 *al.* PAVL. FEST. Gloss.[L] IV p. 268ª (p. 149 M.) VELL. 2, 115, 5 VAL. MAX. 7, 4, 4 TAC. hist. 3, 82. *ql.* FLOR. epit. 2, 12, 4. *al.* AVR. VICT. Caes. 39, 1 VEG. mil. 3, 6 *cf.* VELL. 2, 18, 1. constantia: VEG. mil. 3, 25. consultum: SIL. 15, 15. dispositio: *v. p. 2323, 75 et 2324, 17.* ductus: TREB. Gall. 7, 3. duritia: PANEG. 12 (2), 20, 5. efficacia: AMM. 17, 13, 27. expeditio: LIV. perioch. 85. felicitas: CIC. Phil. 4, 15. fortitudo: AMM. 16, 10, 2. imperatu(s): AMM. 18, 6, 10. imperium: VERG. Aen. 9, 672 LIV. 9, 37, 5 *al.* VAL. FL. 1, 184 TAC. hist. 2, 33 *al.* FLOR. epit. 4, 2, 66 APVL. mund. 30. industria: FLOR. epit. 2, 12, 7 VEG. mil. 3, 6 p. 79, 4. inscitia: LIV. 42, 49, 5. instantia: COD. Theod. 7, 17, 1 (*a. 412*). iussio: COD. Iust. 12, 35, 18 pr. (*a. 492*). iussus (iussum): TAC. hist. 2, 39. *al.* FLOR. epit. 2, 6, 18. magnanimitas: FLOR. epit. 1, 18, 16. neglegentia: SVET. Tib. 18, 1. perfidia: LIV. perioch. 80. praeceptum: TAC. Agr. 37 *al.* VEG. mil. 2, 7 p. 41, 9. providentia: VELL. 2, 115, 5 TAC. hist. 2, 19. prudentia: LIV. 27, 27, 11 *al.* VELL. 2, 111, 4. segnitia: LIV. perioch. 80 VELL. 2, 118, 2 TAC. hist. 2, 40 *al.* socordia: TAC. hist. 3, 46 AVR. VICT. Caes. 33, 17. temeritas: LIV. 42, 49, 5. virtus: CIC. Phil. 4, 15 TAC. Agr. 39 *al.* AMM. 18, 6, 6 MEROB. poet. 163. ?vicaria: *v. p. 2323, 29.* *personarum*: apparitor: *v. p. 2323, 71. adde* COD. Iust. 12, 59, 8 (*imp. Leo*). assessor: COD. Iust. 1, 27, 2, 21 *al.* comes: VEG. mil. 3, 8 p. 84, 15. homines: COD. Iust. 1, 27, 2, 20. magister: MANIL. 5, 502. nuntius: FIRM. math. 3, 3, 6. officium: *v. p. 2324, 24. 30. adde* COD. Iust. 1, 51, 6 (*a. 417*). tiro: VEN. FORT. carm. 10, 19, 15. victor: MART. 8, 56 (54), 2.

iuxta posita, opposita: acies: LIV. 2, 54, 9 SEN. Phoen. 419. agmen: LVCAN. 2, 471 *al.* bellator: LIV. 9, 1, 2. comes: CIC. Flacc. 5 har. resp. 58 Marcell. 11 Lael. 37. 96 Att. 11, 12, 2 epist. 6, 6, 12. 10, 3, 2 CATVLL. 63, 15 LYGD. 6, 10 OV. epist. 14, 106 (*v. p. 2325, 6*) *al.* *cf. vol. III 1780, 29. 41. 45. 47. 51. 54.* comitatus: CIC. Phil. 13, 3. copiae: CIC. Phil. 11, 35 NEP. Iph. 2, 1 LIV. 10, 25, 17 *al.* SEN. epist. 59, 7 TAC. hist. 2, 82 SVET. Otho 8, 1 *al.* PANEG. 7 (6), 19, 3. exercitus: CIC. Phil. 2, 37 *al. passim.* gens: VAL. FL. 6, 41. legio: LIV. 6, 12, 11 *al.* TAC. hist. 1, 4 *al.* maniplus: VERG. Aen. 11, 870. miles: CIC. Vatin. 33 *et passim.* multitudo: LIV. 1, 13, 4 *al.* CVRT. 4, 10, 7. ordo: LIV. 26, 46, 7. partes: LVCAN. 2, 59 *al.* plebs: SEN. Tro. 1076 HOMER. 706. populus: VERG. Aen. 11, 430 LVCAN. 5, 65 *al.* STAT. Theb. 2, 683 *al.* OPTAT. 2, 25 p. 63, 13. turba: OV. met. 14, 222 *al.* CVRT. 10, 6, 8. vir: VELL. 2, 72, 2 (viri: OV. Pont. 3, 1, 92). vires: VERG. Aen. 10, 430. vulgus: OV. met. 13, 1 fast. 4, 810 SEN. Tro. 1098 OCTAVIA 579 STAT. Theb. 3, 606. *alia invenies supra.*

derivata: ducalis, ducarius, ducatus, ducianus, δουκικός. ducere. *Hey.*

dyas, -dis *f.*, δυάς. *duitas, dualitas, binarius numerus*: BOETH. arithm. 2, 8 dualitas, quam Graeci -a vocant. *inde ab* IREN. *infra l. 15.* *de numero*: FAV. EVL. p. 3, 2 initium monas, numerus -s et trias ceterique ita reliqui vocabuntur *eqs.* p. 9, 4 -s et paritur ex singulis et ex se quaternarium creat. MACR. somn. 1, 6, 18 -s, quia post monada prima est, primus est numerus (MART. CAP. 7, 745 monas . . . numerus non est. -s par est). MART. CAP. 6, 707 apud illam (*Arithmeticam*) -s lineam facit. 7, 737 *senarius numerus* per primum motum, hoc est -em (*aliter infra l. 18*) collatus duodecim facit. 7, 740 -s per -em facit tetradem. BOETH. arithm. 2, 8 *v. supra l. 4.* ISID. orig. 6, 14, 3 cuius (*pinnae sc. ad scribendum adhibitae*) acumen in -e (diade *BCT*, duo *K*) dividitur, in toto corpore unitate servata. *allegorice*: IREN. 2, 14, 6 ex hoc (*uno*) . . . *esse* -em ⟨et triadem⟩ et tetradem et pentadem et reliquorum multifariam generationem. FAV. EVL. p. 3, 32 -s . . ., ut theologi asserunt, secundus est motus. primus enim motus in monade (*aliter supra l. 11*) *eqs.*, . . . in -em velut foras egreditur; . . . et Iunonem vocant *eqs.* (MART. CAP. 7, 732 -s Iuno perhibetur vel coniunx. 740). AVG. conf. 4, 15, 24 monadem appellabam tamquam sine ullo sexu mentem, hanc vero -em, iram in facinoribus, libidinem in flagitiis (*similia* MART. CAP. 7, 732). MACR. somn. 1, 12, 5 *anima* a puncto suo, quod est monas, venit in -em, quae est prima protractio. MART. CAP. 7, 732 *monas* -em . . . facit. quae -s, quod sit prima procreatio, a nonnullis genesis dicta *eqs.* (*cf. totum caput*). 7, 733 -em materiae procreanti . . . aptamus. 7, 735 -s femineus *sexus* aestimatur (736). CASSIOD. Clem. Alex. adumbr. p. 88, 11 monas . . . dei opus est, -s autem quidquid praeter monadem constat. *syn.* duitas. numerus binarius.

?**dymasticē** *inter nomina graeca in* ice *exeuntia* CORP. IV 1364, 9 (*v. q. adn. Zangemeister, qui -e pro* dynastice *scriptum esse coniecit in indice verborum*).

dynamicē *f. subst. vel adi.*, δυναμική. FVLG. myth. 3, 10 in medicinis . . . secunda (*sc. ars*) dinamice.

dynamidia, -ōrum *n.* (-ae *f. v. infra l. 42*), *δυναμίδια (*plur.*). *scribitur plerumque* din-. dinamed-: ISID. orig. 4, 10, 3 *codd.* *pro sing.*: ISID. orig. 4, 10, 3 *v. infra l. 42.* *inc.*: CHIRON 68. 109 *v. infra l. 45. 46.* GLOSS. III 574, 59. *fere i. q. medicamentorum compositiones ex herbarum virtutibus factae* (*cf.* ISID. orig. 4, 10, 3 -a, potestas herbarum, id est vis et possibilitas. nam in herbarum cura vis ipsa δύναμις dicitur; unde et -a nuncupatur, ubi eorum medicinae scribuntur): CHIRON 54 medicamenta . . . ad huiusmodi curam in -is (*'infra 814?' Oder*) demonstrantur. 68 quem (*ababalsamum*) ad suffusionem claucomae in -a positum habes (*'infra 796?' Oder*). 88 in -iis (*'infra 891' Oder*) habes. 109 in -a (*'infra 914' Oder*) monstratur. DIOSC. 2, 145 confectionibus, quae in -is sunt (*om. gr.*). GLOSS. III 574, 59 quinista (*χυλιστά Bücheler*) id est confectio in -a. *de titulo libri (qui fertur Hippocratis) q. e. -a (ed. A. Mai class. auct. 7, 399 sqq.) v. Schanz, Gesch. d. röm. Litt. IV 2 § 1136 p. 301.*

dynamis, -is, *f.* δύναμις. di-: FVLG. *infra l. 59.* du-: *v. infra l. 56.* *plur.*: *infra l. 61.* **A** *generatim*: **1** *fere i. q. copia, multitudo (cf. Liddell-Scott s. v. I 4)*: PLAVT. Pseud. 211 amatores olivi -in domi habent maxumam. **2** *i. q. vis, potestas (cf. Liddell-Scott s. v. I. II)*: **a** (*pertinere videtur ad Liddell-Scott I*) CORP. VI 30950 magna dunam . . . (*quot litterae perierint, incertum*; dunam⟨is⟩ *probabiliter Dessau, Inscr. lat. sel. ad nr. 4090 in indice p. 549*) Sabazzi. **b** (*ad Liddell-Scott II 2 b*): FVLG. Virg. cont. p. 83, 18 *in* septima *egloga* botanicen -in tetigit Virgilius. *plur.*: PS. ANTON. MVSA epist. 11 Terenti Euelpisti in ultimo libello leges -es herbarum. *graece scriptum et declinatum*: HIER. epist. 53, 3, 1 mollis cera et ad formandum facilis, etiamsi artificis et plastae cesset manus, tamen δυνάμει totum est, quidquid esse potest.

B *speciatim*: *t. t. geometrarum (cf. Liddell-Scott s. v. V)*: ARNOB. nat. 2, 24 quid sit cubus (dibus *P an recte? cf. Liddell-Scott s. v. δίβος*) aut -is (*Salmasius*; -us *P*; pyramis *Ursinus improbabiliter*). *syn.*: *ad A 1*: copia. *ad A 2*: vis, potestas.

dynastēs, -ae *m.*, δυνάστης. *sing. nom.* -es: NEP. Dat. 2, 2. *abl.* -a: ITALA psalm. 71, 14 (Tert. adv. Marc. 4, 14 p. 459, 26). **1** *regum vel regulorum quoddam genus regnantium in civitatibus Asiae minoris, Syriae al. (plur. coniungitur cum* reges: *l. 75. 76. 78, cum* reges, tetrarchae: *infra l. 73. 74)*: CIC. Phil. 11, 31 ceteri reges, tetrarchae -aeque. CAES. civ. 3, 3, 2 imperatam Asiae, Syriae regibusque omnibus et -is et tetrarchis . . . pecuniam. BELL. Alex. 65, 4 reges, tyrannos, -as provinciae finitimos [que *del. Oudendorp*] . . . receptos in fidem. NEP. Ages. 7, 3 munera . . . ab regibus ac -is. Dat. 2, 3 -s Paphlagoniae. VELL. 2, 51, 1 -arum copiis. SVET. Tib. 26, 2 reges ac -as. **2** *quilibet potens, regnans*: CIC. Att. 2, 9, 1 erit . . . *Clodius* cum his -is (*i. triumviris*) in gratia. ITALA I reg. 2, 8 (Tert. adv. Marc. 4, 14 p. 460, 13) sedere eum (*mendicum*) . . . cum -is (dyna istis *M*) populi (δυναστῶν λαοῦ, VVLG. principibus). psalm. 71, 12 (*ibid.* p. 459, 26) quod liberaverit *deus* . . . a -a mendicum (δυνάστου, VVLG. potente). Luc. 1, 52 (Tert. *ibid.* p. 519, 12. *cf.* 538, 20. 618, 11) -as detrahente *deo* de solio (δυνάστας, VVLG. potentes).

[Bannier]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dynastīa, -ae *f.*, δυναστεία. dinast-: GREG. TVR. *infra l. 6.* dinasc-: POL. SILV. *infra l. 8.* *i. q. imperium, regnum, potestas: de Aegyptiorum potestatum serie*: HIER. chron. a. Abr. praef. p. 16, 5 H. apud Aegyptios ... sexta decima iam -a. *ibid.* usque ad vicesimam -am. chron. a. Abr. 1 apud Aegyptios XVI potestas erat, quam vocant -am (*inde* GREG. TVR. Franc. 1, 17). a. Abr. 191 Aegypti septima decima -a (XVIII *sqq.*: 300. 641. 835. 1142. 1191. 1235. 1281. 1325. 1492. 1609 *et saepius*). 1012 in Aegypto XXI -a. POL. SILV. chron. I p. 547, 3. *?* **dynasticē** *v. p. 2330, 32.*

[**dyozōda** philosophus astronomus GLOSS. V 496, 69 (di- *cod.*).]

ἐμετὸν δυσαλίας, id est vomitum **dysaliae,** quod verbum ubi apud Graecos lectum sit, invenire non potui, nisi forte novae rei novum finxerit nomen HIER. in Is. 28, 8 p. 376 Vall. = Migne 24, 318 D (*v. q. adnotata sunt ab edd.*).

dysaphexis *v.* disafexis.

dysapūlōta (δυσαπούλωτα) vocant *ulcera quaedam* difficile in cicatricem venientia CASS. FEL. 29 p. 51, 12.

dyscolus, -a, -um, δύσκολος. *legitur plerumque* disc-. *sing. nom.* -os: *infra l. 30. nom.* (*?*) -is: NOT. Tir. 101, 7ᵃ inter proscolis *et* proscolium (*a scola nimirum derivatum; v. Schmitz, Beitr. p. 297 sqq.*). *i. q. difficilis aditu, morosus, difficilis: de notione*: PAVL. FEST. Gloss.ᴸ IV p. 445ᵇ (345 M.) Tusculum dictum ..., quod aditum difficilem habeat, id est δύσκολον. CASS. FEL. 79 p. 191, 10 ad carcinomata matricis ... et ad alia -a, id est difficilia. SCHOL. Hor. gloss. Γ. sat. 2, 5, 90 morosum δύσκολον. GLOSS. *v. Thes. gloss. inde a* PLAVTI tit. fab. (*infra l. 27*). **1** *de hominibus: pro subst.*: FEST. Gloss.ᴸ IV p. 288ᵃ (170 M.) Plautus in -o. SVLP. VICT. rhet. 6 p. 316, 10 cum erit suscipienda persona vel rustici vel -i. *adi.*: VVLG. I Petr. 2, 18 dominis (σκολιοῖς). SCHOL. Ter. Bemb. Ad. 758 -os senex. **2** *de rebus, actionibus*: ITALA Marc. 10, 24 (cod. k) quam -um est in regnum dei introire (δύσκολον, VVLG. difficile). CHIRON 52 quod (*vulnus*) difficiliter sanatur ...; hoc ... vulnus est -um (929). *pro subst.*: CASS. FEL. 79 p. 191, 10 hoc medicamentum convenit et ad ... carcinomata matricis ... et ad alia -a, id est difficilia. *cf. Onom.*

adv. **dyscolē,** δυσκόλως. *i. q. difficulter, vix*: CHIRON 488 -e trahuntur *posteriora equi* a prioribus.

dyscrāsia, -ae *f.*, δυσκρασία. CASS. FEL. 75 p. 179, 22 difficili temperantia corporis, quam Graeci -am vocant (MACR. Sat. 7, 10, 5).

ˣdysenteria, -ae *f.*, δυσεντερία. *e* dis *et* intera (*i.* ἔντερα) *compositum esse docet* ISID. orig. 4, 7, 36 disinteria est divisio continuationis ...; dis enim divisio est, intera intestina. *legitur fere apud medicinae scriptores; apud alios*: CIC. epist. 7, 26, 1 (*graece scriptum et declinatum*) sane δυσεντερίαν pertimueram. FIRM. math. 7, 9, 4 VVLG. act. 28, 8 GREG. TVR. Franc. *v. ind. p. 944* NOT. Tir. 111, 65. *plur.*: PLIN. nat. 26, 45. 49. 33, 105 VINDIC. med. 30. *in codd. graece* (CIC. *v. supra l. 43.* CELS. 4, 22, 1 ΛΥCΙΝΘΕΡΙΑ) *et latine*: dysint- (*v. Niedermann, Essais d'étymologie et de critique verbale latines 1918 p. 97*): PLIN. nat. *fere ubique.* SER. SAMM. carm. 28 tit. (dyss- *A*). MARCELL. med. *ubique.* ORIBAS. *passim.* disint-: CELS. 4, 22, 1 ind. CHIRON (*v. ind. Oder*; bisint-: 475 p. 157, 1 *bis. cf. p. 2332, 11*). VVLG. act. 28, 8 *pars codd.* VINDIC. med. 30 ISID. orig. 4, 7, 36. dysent- (*si edd. fides*): PLIN. nat. ind. 1, 34, 56 p. 114, 17. 33, 105. 34, 174 FIRM. math. 7, 9, 4. VEG. mulom. *locis l. 80 sq. allatis.* VVLG. act. 28, 8 *pars codd.* disent-: THEOD. PRISC. (*v. ind. Rose*). VVLG. act. 28, 8 *pars codd.* NOT. Tir. 111, 65 diss-. desent-, desint-: GREG. TVR. Franc. (*v. ind. p. 944, Bonnet p. 141*). ANTHIM. (*v. ind. Liechtenhan*). *solutio ventris morbosa: describitur vel definitur*: CELS. 4, 22, 1 inter intestinorum mala tormina: -α graece vocatur. PHILVM. med. 2 p. 30. 32 VINDIC. med. 30 THEOD. PRISC. log. 101 CAEL. AVR. chron. 4, 6, 84 acut. exc. prooem. p. 485 ORIBAS. syn. 9, 38 ISID. orig. 4, 7, 36. *inter 'absconsas et latentes aegritudines'*: FIRM. math. 7, 9, 4. **1** *hominum*: PLIN. nat. 28, 128 si urat -a. PLIN. nat. 20, 213 -ae (*dat.*) ... estur *medicina* (22, 146 bibitur). 27, 20 -ae infunditur et bibitur a cena (*addas exempla eis* bibendi *et* edendi *exemplis, quae in Thes. vol. II 1961, 38 sqq., V 2, 101, 53 sqq. leguntur*). PLIN. nat. 28, 130 utilissimum ... -ae. 30, 57 -ae ... decoquitur. SER. SAMM. 28 tit. -ae compescendae. PLIN. nat. 23, 16 sanant *illa* -am. 26, 45 *medicina* ... -as sistit (*ibid.* -am). 26, 49 emendat ... -as *hypocisthis* pota et infusa. 34, 174 -am *fovere* calidā. SER. SAMM. 28 tit. *compescere.* ORIBAS. eup. 2, 1 *pati.* PLIN. nat. 22, 56 -a ... infestari (VVLG. act. 28, 8 -a vexatum [δυσεντερίᾳ συνεχόμενον]). FIRM. math. 7, 9, 4 interibit ... -a. ANTHIM. 82 pro necessitate -ae ... utilis. GREG. TVR. Franc. 10, 3 p. 411, 25 morbus ... -ae (10, 29 p. 442, 15. *cf.* 5, 34 tit. p. 189, 34). *c. praep.*: ad -am: PLIN. nat. 27, 88 datur. MARCELL. med. 27, 32 praestantissimus. 27, 42 remedium efficacissimum (27, 51). *al.* adversum -am: MARCELL. med. 27, 35 confectio medicaminis. contra -as: PLIN. nat. 33, 105 infusa. in -a: PLIN. nat. 22, 144 efficacior.

2 *iumentorum*: CHIRON 347 ad -am prodest (= VEG. mulom. 1, 17, 7. CHIRON 2, 75 facit). 429 -am *habere* (475). VEG. mulom. 1, 17, 1 obeunt *animalia* subito quasi -a (*locus in solo A*). 2, 75 si -a iumentum apprehenderit.

deriv.: dysentericus, -iacus.

dysenteriacus, -a, -um, *quasi* *δυσεντεριακός *a* dysenteria [*cf. c.* coleriacus (= χολερικός) CHIRON 826, coliace (= κολική) MARCELL. med. 29, 37. 38 (colice *ibid.* 29, 5. 12. 49). *Niedermann in plagulis*]. NOT. Tir. 111, 66 dissenteriacus *post* dissenteria.

ˣdysentericus, -a, -um, δυσεντερικός. *de formis*: PROB. app. gramm. IV 198, 29 (= n. 150 Foerst.-Her.) dysentericus, non dysintericus (*vel* non disintericus, *cf. q. adn. W. Foerster ad l.*). dysint-: *codd.* PLIN. nat. *fere 80ⁱᵉˢ* (12, 32 dysent- *var. lect.*, 32, 101 desent- *R*), *item* MARCELL. med. *ubique. leguntur praeterea duarum primarum syllabarum formae eaedem, quas sub* dysenteria *enotavimus* (*nota* visint-: ANON. med. ed. Piechotta 70. 138. *cf. p. 2331, 51*). *utuntur fere soli qui medicinalia tractant, imprimis* PLIN. nat. *inde a libro XX. deest apud* CELS.

1 *subst.*: *qui dysenteria vexatur, torminosus. cf.* SCRIB. LARG. 85 -os, id est torminosos. MARCELL. med. 20, 128 -is, qui per soluto ventre sunt. **a** *de hominibus: legitur maxime plur.* (*inde a* SCRIB. LARG.): *acc.*: ad: SCRIB. LARG. 85 bene facit (MARCELL. med. 17, 27. 20, 92 ANTHIM. 64. 70). PLIN. nat. 12, 32. 20, 235. 24, 129. 26, 53. 28, 105 MARCELL. med. 27 *passim.* ANTHIM. 71 ANON. med. ed. Piechotta 70. *pend. a verbis*: PLIN. nat. 20, 233. 234. 23, 14. 113. 24, 79. 26, 46. 30, 55 FIRM. math. 3, 2, 13. 4, 15, 2. 7, 23, 23 MARCELL. med. 27, 31 SORAN. 2, 10 (41). *saepissime dat.*: PLIN. nat. *70ⁱᵉˢ*; *pendet a verbis q. s.* auxiliari, dare (potui, bibendum, vescendum), imponere, infundere, mederi, prodesse *al.*, remedio est, utilis est *al.*); *item* MARCELL. med. *passim* (*saepius sing.* -o). THEOD. PRISC. log. 103 MISC. Tir. p. 48, 8. 49, 3 DIOSC. *passim.* ANTHIM. *ter.* ORIBAS. *passim.* *gen.*: PLIN. nat. 28, 204 THEOD. PRISC. log. 101 *bis.* 103. *abl.*: in: SORAN. 2, 11 (44). de: THEOD. PRISC. log. 101 tit. *nom.*: CAEL. AVR. acut. exc. prooem. p. 480 chron. 4, 6, 90. *sing.*: *nom.*: MARCELL. med. 20, 115. 27, 34 ANON. med. ed. Piechotta 138 GREG. TVR. Franc. 6, 35. *dat.*: MARCELL. med. 27 *passim; pendet a* dare (bibendum *sim.*), *al.* *abl.*: ab: MARCELL. med. 27, 120.

epitheta: deploratus: PLIN. nat. 26, 53. iam desperatus: MARCELL. 27, 50 (GREG. TVR. Franc. 6, 35 quamlibet desperatus). exulceratus: PLIN. nat. 22, 74. laborans: MARCELL. med. 27, 37. 42. olitanus: MARCELL. med. 27, 133. vetus: PLIN. nat. 20, 31. 21, 150. 23, 14.

b *de bestiis*: CHIRON 255 haec sunt valitudines, quas ciclo curare oportet: ... -i (VEG. mulom. 3, 6, 12).

2 *adi.*: *i. q. ad dysenteriam pertinens*: PALLAD. 3, 31 passionis (PHILVM. med. 2 p. 34 CAEL. AVR. chron. 3, 8, 119 CASS. FEL. 48 p. 122 ORIBAS. syn. 9, 38 duae passiones -ae). GREG. TVR. Franc. 5, 34 morbus (9 capp. p. 357, 23 PASS. Desid. 19 [Mon. Germ. script. Merov. III 336]. *cf.* CIC. epist. 7, 26, 1 δυνεντερικὰ πάθη).

dyserōs, δυσέρως. AVSON. 92 tit. -s. 92, 1 suasisti, Venus, ecce duas -s ut amarem.

dysis, -is *f.*, δύσις. *caeli regio occidentalis*: FIRM. math. 2, 15, 1 *geniturarum cardines* a Graecis solent appellari his nominibus: anatole, -s, mesuranima, ypogeon. PS. CYPR. mont. 4 per singulos cardines orbis terrae ... quattuor stellas constitutas: ... secunda occidentalis -is. *ibid.* stella dysis (*continens prima littera secundam nominis q. e.* Adam). PS. HIER. expos. in euang. (Migne 30) p. 533 B (dosis *trad., ut vid.*). ISID. ord. creat. 11, 2. *cf. Onom.*

dysosmos, δύσοσμος. PS. APVL. herb. 71, 9 (*inter nomina herbae quae vocatur* scordeon) -os *codd. interpol.* (*ex Ps. Diosc. Vind. 3, 111 οἱ δὲ δύσοσμον*).

figura materiarum **dysparacolūthētos** (δυσπαρακολούθητος), id est obscura FORTVN. rhet. 2, 13 p. 109 (SVLP. VICT. rhet. 7 p. 316).

? **dysparis,** Δύσπαρις. ACC. trag. 561 (QVINT. inst. 5, 10, 84) Pari ⌊dy⟨spari⟩, si inpar⌋ (disinpar *A*, disipar *B*) esses tibi, ego (*Philoctetes*) nunc non essem miser (*ex coniectura Burmanni a Schneidewino, al. accepta*). *v. Onom., ubi addendum, si coniectura probatur.*

dyspepsia, -ae *f.*, δυσπεψία. *cf.* CASS. FEL. 42 p. 100, 7 duritiam et ... debilitatem et oppressionem stomachi, quam -an vocant. CATO agr. 127, 1 ad -am et stranguriam mederi (capp. 136).

dysphēmia, -ae *f.*, δυσφημία. *t. t. rhetorum, i. q. cacophemia, cf.* SACERD. gramm. VI 462, 15 cacophemia est (*expunxit editor*), quam quidam -an vocant. e contrario euphemiae fit (*cf.* SVET. Aug. 92, 2 observabat ... dies quosdam *Augustus* ... nihil in hoc quidem aliud devitans ... quam δυσφημίαν nominis).

prodiginem (*i. prodigium*) **disforum** (δύσφορον) signum GLOSS. V 529, 16.

dyspnoea, -ae *f.*, δύσπνοια. *legitur in codd.* dyspnoea (PLIN. nat. 23, 48. 92), dispnoea (PLIN. nat. 26, 33 *Er*), dyspnia (MARCELL. med. 17, 2 *P* [-nua *L*]. 22, 7 *P* [disp- *L*]), dipsnia (CASS. FEL. 41 p. 94, 1 *et* 95, 13 (*gc*, disnia *p*), *sim.* *graece*: CELS. 4, 8, 1. *i. q. difficultas respirationis: distinguitur ab asthmate et orthopnoea*: CELS. 4, 8, 1 (CASS. FEL. 41 p. 94. *parum diligenter* GLOSS. III 599, 46 -a ὀρθόπνοια). *sine distinctione*: CAEL. AVR. acut. 2, 17, 101 spirationem difficilem iidem (*Graeci*) -am vocant (chron. 2, 7, 95. 3, 8, 103). acut. exc. 12 p. 107 -oen. ISID. orig. 4, 7, 14 inspirationis difficultas ..., quam *Graeci* -an (disnoan *vel* -am, dissonam, disnam *codd.*)

[*Bannier*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dicunt, id est praefocationem. PLIN. nat. 23, 48 si cum febri -a sit. 23, 92 -as discutit. 26, 33 -a⟨e⟩ medetur. MARCELL. med. 17, 2 ad -am depellendam. 27, 7 CASS. FEL. 41 p. 95. *non habent* PELAGON. (suspirium), CHIRON, VEG. mulom. (*δύσπνοια Hippiatr. passim*).

***dyspnoïcus**, -a, -um, *δυσπνοϊκός* (*cf. Liddell-Scott s. v.; apud Diosc. non nisi 4, 134, 1 var. lect., v. infra l. 22*). *leguntur formae*: dyspnoicus, disp-, disn-, *aliae etiam magis detortae ut* dipsn-. *i. q. dyspnoea vexatus, suspiriosus* (*cf.* MARCELL. med. 17 tit. ad suspiriosos vel ad -os. CAEL. AVR. acut. 2, 28, 147 -i..., quos anhelosos dicere poterimus sive suspiriosos). *cf.* GLOSS. -os difficultas spirandi (*corrupte vel lacunose ut videtur*): *non nisi substantive et pluraliter*: PLIN. nat. 24, 23 prodest -is (dypsanoicis *vel* dyptin- *codd.; ex Diosc. 3, 84, 2 βοηθεῖ ... ἀσθματικοῖς καὶ ὀρθοπνοικοῖς* = DIOSC. 3, 94 p. 419, 18 asmaticis et -is opitulatur). FIRM. math. 8, 12, 4 si... benivolae viderint stellae, -i moriuntur. DIOSC. 1, 84 asmaticos et -os ad sanitatem perducit (*gr. 1, 73, 3 ἀσθματικοῖς καὶ δυσπνοίαις*). 3, 6 -is prodest (*gr. 3, 6, 2 δυσπνοίᾳ*). 3, 46 -is medicatur (*gr. 3, 44, 1 δυσπνοίαις*). 3, 47 -is et causis fert auxilium (*gr. 3, 45, 2 πρὸς δύσπνοιαν*). 3, 86 -is praestat effectum (*gr. 3, 78, 3 δυσπνοίαις*). 3, 87 -is prodest (*gr. 3, 79, 2 παύει ... δύσπνοιαν*). 3, 94 *v. supra l. 15.* 4, 129 asmaticis et -is (*gr. 4, 134, 1 ἀσθματικοῖς* [*δυσπνοικοῖς add. Di, E*]). *al.* MISC. Tir. p. 49, 11 *antidotum* menstrua deducit -is. CAEL. AVR. acut. 2, 28, 147 -i... sine febribus esse noscuntur. CASS. FEL. 41 p. 94 -is conveniens. *ibid.* p. 95 aliud -is. ORIBAS. syn. 1, 17. *non habent* PELAGON., CHIRON, VEG. mulom. (*δυσπν- Hippiatr. I p. 144, 3*).

syn.: anhelosus, asthmaticus, suspiriosus.

dysprophoron, -ī *n.* [**δυσπρόφορον, cf. εὐπρόφορον. Th.*] *t. t. rhetorum: voces difficiles pronuntiatu*: MART. CAP. 5, 514 *compositionis* vitium maximum est . . . homoeoprophora, ⟨-a (*addidit Halmius*)⟩ et polysigma non vitare. *ibid.* -on (disp- *codd.*) est ut si quis dicat 'persuasitrices praestigiatrices atque inductrices striges (*Dick*, strigae *Halmius*; triges *vel* tigres *codd.*)'.

dystonia, -ae *f.*, *δυστονία* (*?*): FVLG. myth. 3, 9 p. 74 viva vox ... potest ... distonias mollire (diastonias *β schol.*, spacia *G schol.*, diastonia vel diesis est spatia quaedam et deductiones modulandi atque vergentes de uno in alterum sonum *E*).

dystros, -ī *m.*, *δύστρος*. *v. Onom, ubi addas*: PS. ANATOL. pasch. 2 secundum Macedones -i mensis vicensima secunda, secundum Romanos vero undecimo Kal. Apriles. CASSIOD. Ios. antiq. 4, 6 p. 116 ed. Bas. ultimo mense anni, qui a Macedonibus vocatur -us (*gr. 4, 327 ὑπὸ ... Μακεδόνων Δύστρον καλουμένον*), apud nos autem Adar mensis initium est (11, 4 p. 312 [*gr. 11, 107*]. 11, 6 p. 325 [*bis; gr. 11, 286. 290*]. 12, 16 p. 358 [*gr. 12, 412*]). POL. SILV. fast. Mart. (Corp. I^2 1 p. 261) *mensis* Martius vocatur ... apud Graecos -us.

[**dysūrētica** passio (pot- *leg.*) quae urinam movet THES. Gloss. *s. v. errore editoris pro* diuritica *etc.: indicavit Niedermann in plagulis.*]

dysūria, -ae *f.*, *δυσουρία*. *leguntur in codd. formae* dys-, dis(s)-, dysiria, disiria *al.* *difficultas urinae quaedam levior*: **1** *de hominibus*: *graece*: CIC. Att. 10, 10, 3 *δυσουρία* tua mihi valde molesta. *definitiones, plerumque una cum aliis urinae difficultatibus*: MARCELL. med. 26 tit. -ae, id est urinae difficultatibus et stranguriae (26, 25. GLOSS.). CAEL. AVR. chron. 5, 4, 64 urinae reddendae impedimentum, quod Graeci stranguriam vocant ... difficultas ... *urinae reddendae*, quam iidem -am appellant, ... impossibilitas ..., quam ⟨isch⟩uriam vocant (CASS. FEL. 46 p. 115). MARCELL. med. 22, 13 *antidotum dabitur* -ae. 26, 25 ad -am. 26, 77 -ae prosunt (DIOSC. 3, 8 [*gr. 3, 8 πρὸς δυσουρίαν*]. *cf.* 2, 127 -ae medicatur [*gr. 2, 141, 2 δυσουροῦσι*]. *item* 5, 79 [*gr. 5, 58 ἔστι δὲ οὐρητικός vel διουρητικός*]). THEOD. PRISC. log. 111 *cotyledon* -am patefaciet. *ibid.* mulieribus butyrum ... adhibitum -am curavit. DIOSC. *raro sing.* -ae (*v. supra l. 13*), *saepe plur.* -is, *semel in schedis nostris* -as (*gr. fere δυσουροῦσι, -οῦντας* [*5, 126, 2 δυσουρίας. 5, 60 κινεῖ ... οὖρα. nota: gr. 1, 33, 2 δυσουρ- depravatum latine in* diur-: 1, 35. *sim.*: 2, 109. 5, 144]). CASS. FEL. 46 p. 117 *ter. sing.* **2** *de bestiis*: *definitiones et distinctiones*: PELAGON. 152 (*Hippiatr. I p. 169, 9 sqq.*) passionis genera sunt tria: unum quod dicitur -a, quando tardius meiat, alterum stranguria, quando cum dolore et difficultate meiat, tertium ischuria, quando omnino non meiat (VEG. mulom. 2, 79, 2). CHIRON 206 vesicae vitia numero IV: id est cauculosum, ischuria, -a, stranguiria. PELAGON. 139 cum equus ... -a vexatur (*Hippiatr. I p. 163, 21 sqq.*). *ibid.* qui -a temptatur. 140 qui -am [non] sustinet. 142 curatur -a. CHIRON 451 contingit ... -a, cum *eqs.* (*Hipp. I p. 166, 17 τῆς δυσουρίας*). 454 quem -a molestat (*Hipp. I p. 168, 10 τῷ δυσουριῶντι*). 455 quod -a(m) sanet. VEG. mulom. 2, 79, 8.

dysūriacus, -a, -um. [**δυσουριακός a* dysuria. *Th.*] *qui dysuria vexatur*: FIRM. math. 4, 15, 2 si luna ... sit minuta luminibus ... faciet ... hydropicos, pleumaticos vel -os (disi-, dysi- *codd.*).

dysūrūntes, *δυσουροῦντες*. *qui difficulter mingunt*: CASS. FEL. 45 p. 113 calculosis, quos lithiontas vocant, et minctus difficultate laborantibus, quos -as vocant (*inde* GLOSS. I 50. III 599, 48).

dyticos, *δυτικός*. *t. t. astronomicus i. q. occidentalis*: FIRM. math. 2, 15, 2 (*loco lacunoso, quo de voce q. e.* dysis *agebatur*) quod a Graecis diametrum -on dicitur. *Bannier.*

dvenosmedfecedenmanomeinom**dze**noinemedmaostatod INSCR. Dueni Corp. I^2 n. 4 (*lectio litterae post* d *scriptae incerta* [due *alii*]; *v. Goldmann, Die Duenos-Inschrift, 1926, p. 141*). *ad* dies (dze noine '*die noni*') *ex priorum interpretatione relatum supra col. 1022, 26; sed v. q. adn. s. Corp. I^2 l. c., Goldmann l. c., Leumann, Lat. Laut- u. Formenl. p. 294 n. 9.* *D.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VLN 294 — 375/15/67 · PRINTED IN THE GERMAN DEMOCRATIC REPUBLIC · ZWICKOWAE: TYPIS F. ULLMANNI (III/29/2 · 6/88

digitized by Thesaurus Linguae Latinae